

'Re ãhâimana u'âsi mono
zadawa wasu'u

Xavante New Testament

Contents

Zezu Cristuhu wasu'uwē na Mateusi te te āma ĩrob'ui'érézé	1
Zezu Cristuhu wasu'uwē na Marcusi te te āma ĩrob'ui'érézé	102
Zezu Cristuhu wasu'uwē na Rucasi te te āma ĩrob'ui'érézé	154
Zezu Cristuhu wasu'uwē na, Zuwā te te āma ĩrob'ui'érézé	243
Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiromhuri na rob'ui'éré	308
Roma norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	392
Corĩtu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'éré na'rata zé	443
Paru hā, maparane āma te te duré ĩrob'ui'érézé, Corĩtu norĩ ma	496
Darasiza norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	526
Épézu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	542
Piripu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	555
Corosu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	567
Tesaronita norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'éré na'rata zé	579
Paru hā, maparane āma te te duré ĩrob'ui'érézé, Tesaronita norĩ ma	589
Paru hā Timotiuhu ma, te te ĩrob'ui'éré na'rata zé	594
Paru hā, maparane āma te te duré ĩrob'ui'érézé, Timotiuhu ma	605
Tituhu ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	613
Piremohō ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé	618
Ebreusi norĩ ma, rob'ui'éré	621
Daro mono bā ĩsazei'wa norĩ ma, Ti'adu te te ĩrob'ui'érézé	658
Īsazei'wa norĩ ma, Pedru te te ĩrob'ui'éré na'rata zé	668
Pedru hā, maparane āma te te duré ĩrob'ui'érézé, ĩsazei'wa norĩ ma	680
Īsazei'wa norĩ ma, Zuwā te te ĩrob'ui'éré na'rata zé	686
Zuwā hā maparane āma te te duré ĩrob'ui'érézé, ĩsazei'wa norĩ ma	698
Zuwā hā si'ubdatō āma te te duré ĩrob'ui'érézé, Da'izuhu ma	700
Īsazei'wa norĩ ma, Zudasi te te ĩrob'ui'érézé	702
Rob'rāsutuzéb āma za ĩropsihâi'ré mono zém na, Zuwā te te āma ĩrob'ui'érézé	707

'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u

New Testament in Xavante (BR:xav:Xavante)

Language: Xavante

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

c40d2957-a6d8-50e2-8964-9b8f72e582dc

ISBN: 978-1-5313-0706-6

Mateusi

*Zezu Cristuhu wasu'uwē na
Mateusi te te āma ĩrob'ui'érézé*

Ībahiā wasu'uzé

Zezihi siré 're ĩnomro mono norĩ siré hā aibā hā te 're hāimana, Mateusi na ĩsisi hā, Réwi na ĩsisi hāiba amo hā. Ta hā ma tō ā ĩbahiā na hā dama rob'ui'éré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te tāma ĩwaihu'uzéb zarina. Zezihi siré 're morĩ ō ré hā, rob'ui'prazé hā ma tō te te dawī 're a'ubumro, danhib'apito ma. Zezihi āma ma tō rob'ui'éré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. Āne na rob'ui'éré 'rata 'wa norĩ hā te te āma 're ĩrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō āma rob'ui'éré, Mateusi hā. Ma tō duré sima wē, te te dama waihu'u pese da, Zezusi hā tō sena zudezu norĩ nhib'apito na hā, duré tō ōhō zō si 're ĩsimipari za'ra mono na hā.

Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé

Rucasi 3.23-38

1 Ā hā rob'ui'éré hā Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé. Ta hā Dawihi nihudu, duré Abra'āhā nihudu. ²Abra'ā hā Izatili mama. Izati hā Zacoho mama. Zaco hā Zuda norĩ mama, tisisānawā norĩ me. ³Zuda hā Perezihī mama, duré Zeraha mama. Īna zahuré hā Tama na ĩsisi hā. Duré Perezihī hā Esirōhō mama. Duré Esirō hā Arāhā mama, ta hā. ⁴Arā hā Aminadabehe mama. Duré Aminadabe hā Nasōhō mama. Duré Nasō hā Samohō mama. ⁵Samo hā Bu'azihī mama. Bu'azihī na hā Ra'abi na ĩsisi hā. Duré Bu'azi hā Obedihī mama. Obedihī na nhisi hā, Ruti na ĩsisi hā. Duré Obedi hā Zéséhé mama. ⁶Zésé hā Dawihi mama, dama ĩpire mama. Dawi hā Saromahā mama.

Uri'asi ĩdā'ā mro wa, ma podo, Saroma hā. ⁷Saroma hā Robu'āhā mama. Duré Robu'ā hā Abizaha mama. Duré Abiza hā Azaha mama. ⁸Aza hā Zosapaha mama. Duré Zosapa hā Zorāhā mama. Zorā hā Uzi'asihī hi'rada. ⁹Uzi'asi hā Zotāhā mama. Duré Zotā hā Acasihī mama. Duré Acasi hā Ezetizaha mama, ta hā. ¹⁰Ezetiza hā Manaséhé mama. Duré Manasé hā Amosihī mama. Amosi hā Zozī'asihī mama, ta hā. ¹¹Zozī'asi hā Zeconiza norĩ mama, tisisānawā norĩ me. Babironiza u Izarazéhé nihudu norĩ, da te séme da, da te simroi mono ré, ma tō ta norĩ hā tipoto za'ra.

¹²Tawamhā Izarazéhé nihudu norĩ, Babironiza u da te simroi mono za'u si, ma tō Zeconiza hā poto, Sarati'é hā. Sarati'é hā Zorobabéhé mama, ta hā. ¹³Zorobabé hā Abi'udihī mama. Duré Abi'udi hā Eri'atīhī mama. Duré Eri'atī hā Azoho mama. ¹⁴Azo hā Sadotihī mama. Duré Sadoti hā Atīhī mama. Duré Atī hā Eri'udihī mama. ¹⁵Eri'udi hā Eri'azaha mama. Duré Eri'aza hā Matāhā mama. Duré Matā hā Zacoho mama, ta hā. ¹⁶Zaco hā Zuzéhé mama. Zuzé hā Marizaha mro. Mariza hā, Zezihi na, ta hā. Zezusi hā, ta hā Cristu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisudu, Danho'reptui'wa da, da te 're ĩsisi za'ra mono.

¹⁷Āne hā 14 na dahi'rata norĩ hāiba za'ra hā, Abra'āhā hawimhā, Dawihi u hā. Duré 14 na dahi'rata norĩ hāiba za'ra hā Dawihi hawimhā, Izarazéhé nihudu norĩ, da te ĩsimroi mono zéb u hā, Babironiza u. Duré 14 na dahi'rata norĩ hāiba za'ra hā Izarazéhé nihudu norĩ, da te ĩsimroi mono zém hawimhā, Cristu ĩpotozéb u hā.

Zezu Cristuhu waptā'ázé wasu'u

Rucasi 2.1-7

¹⁸Tawamhā āne Zezu Cristuhu potozé hā: Mariza hā Zezusi, āma ĩna da hā ma

tô sima ropisutu zahuré Zuzéhé me, sina mro zahuré da. Tane nherê, sina mro zahuré ô ré, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono pê'êzani na tiwasâ Mariza hã, te te sa'rese ô nherê. ¹⁹Tawamhã aibã hã Marizaha âma ãmro da hã 're morĩ wê di, Zuzé na ãsisi hã. Ta hã marĩ iwê si te te 're 'manharĩ u'âsi. Taha wa, ma tô sima rosa'rata, âma ãmro da ropisudu hã pi'uriwi za te te siwi ipari na hã, duré danho'a iwasété na te te âma hiri wa, da te dasiwi waihu'u za'ra tã da. ²⁰Ãne na te te sima rosa'rata wamhã, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihãiré, sôtô 'rowi. Ãne te tãma tinha:

— Zuzé, Dawihi nhihudu, asina ai-hâtãtã tã, Marizaha âma aimro tã da hã. Ta hã ma tô tiwasã, 'Re ihâimana u'âsi mono pê'êzani na. ²¹Ĩra hã 'watébrémi na te za tãma podo. Tawamhã Zezusi na te za ãsisi. Danho'reptui'wa te wasu'u, ãsisi hã. Taha si te za tinhib'a'uwê hã te te 're anho'reptu, iwasété hawi, duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ãdahã za'ra mono zém hawi.

²²⁻²³Ãne da hã ma tô pisutu, Zezusihi ma, 'Re ihâimana u'âsi mono hã duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, Iza'izaha ma, te te iwaihu'uzém na te te âma uwaimrami da. Ãne ma tô tãma waihu'u, duréihã:

“Pi'oi ubuni hã te za tiwasã. Duré ĩra hã te za tãma waptãrã, aibã na.

Taha nhisi hã za, Emanuwé na ãsisi hã.” (‘Re ihâimana u'âsi mono, wasiré 're ĩmorĩ u'ã, te wasu'u, ãsisi hã.) Ãne 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma ĩrowaihu'uzé hã, duréihã.

²⁴Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa te te tãma iwaihu'uzéb zarina, ma tô âma timro oto, Marizaha âma, awa'awi. ²⁵Tane nherê, Zuzé hã te te sima âma rosa'rata ô di a'ã Marizaha âma, ĩra tãma waptãrã ô ré. Taré te

ĩré 'madã. Tawamhã ĩra tãma waptãrã wamhã, Zuzé hã ma tô sisi, Zezusi na.

Bãtã pusizém hawi, aibã norĩ ĩsi'aba'rezé wasu'u, Zezusihi u

2 Tawamhã Zezusi hã ma tô podo, Beré na 'ri nho'õmo nhisi âma, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma. Apito Erodi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ma waptãrã. Waptãrã parip si, ma tô wasi na romnhoré'wa norĩ hã aihutu Zeruzaré u, bãtã pusizém hawi, rowaihu'u pese 'wa norĩ hã. ²Tawamhã te sô anharĩ za'ra, Zezusihi zô:

— E mahãta 'watébrémi, zudezu norĩ nhib'apito da, ipodo hã. Wa norĩ hã wa tã 'madã'ã za'ra ni, wasi hã, bãtã pusizém niwĩmhã, zudezu norĩ nhib'apito da, ipotozé te te ĩwasu'u hã. Taha wa, wa we ai'aba're'ni, âma wawata za'ra da. — Ãne ma tô sô anharĩ za'ra.

³Tawamhã apito Erodi te te wapari wamhã, hãtã'ã uptabi di, uburé Zeruzaré âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ zama.

⁴Tawamhã apito Erodi hã ma tô 'rã'õtô, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, duré ĩsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te te sadanharĩ za'ra da:

— E mame te za waptãrã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, Danho'reptui'wa da. — Ãne te sadanharĩ za'ra. ⁵Tawamhã ma âma sada'ãbã za'ra:

— Beré na 'ri nho'õmo nhisi âma te za waptãrã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma. Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô ãne na âma rob'ui'éré siro, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na:

⁶“A norĩ wa'wa hã Beré âma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã Zudaha nhihudu norĩ nhipti'ai âma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã dama aiwapu na 're aihãimana za'ra wa'aba mono newa, te za oto

dama asisi za'ētē na dama 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. E marī wa. Tame danhib'apito da hā za potō wa, ĩnhib'a'uwē norī hā te te 're ab'madâ'â pese mono da, Izarazéhé nhihudu norī hā.”

Āne duréihā ma tō āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā.

⁷Tawamhā Erodi hā ma tō sô tihârâ za'ra, bâtâ pusizém hawi ĩsihutu norī zô, pi'uriwi te te sadanharī za'ra da, ta norī hā:

— E mahāna ma tō wasi hā watobro.

— Āne te sadanharī za'ra. ⁸Te te sadanharī za'ra pari, ma tō tāma rob'ru za'ra, Berē u si'aba'rē da. Āne te duré tāma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rēi wa'aba, 'watébrémi zô asinharī pese za'ra wa'aba da. Sōpētē za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé apâ we asiwi ĩpo're pu'u aba za, te waihu'u da, ĩtēme ĩmorī da duré wa hā, āma ĩwata da, ĩzama. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, apito Erodi hā.

⁹Tawamhā apito mreme te te wapari za'ra parimhā, robzabui'wa norī hā te oto ai'aba'rē, Berē u. Tawamhā bâdâdi na si'aba'rēi ré, ma tō wasi hā 'madâ'â za'ra, tō ō hā tirob āma ré te te ĩmadâ'â za'ra hā. Te ĩsōwa timorī za'ra. Tawamhā ma tō oto mazazâ. 'Watébrémi ĩsāmrazém nho'ōmoi baba, te oto za, wasi hā. ¹⁰Tawamhā aibâ norī hā wasi te te 'madâ'â za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te 're to za'ra. ¹¹Tawamhā 'ri para u ma tō asisi. Sisisi wamhā, ma tō sabu za'ra 'watébrémi hā, ĩna ĩré sāmra ré, Mariza hā. Tawamhā hi'rātītō ma tō asimro, āma wata za'ra da. Taha pari, ma tō 'ridawa za'ra, tinhimiro'wapézéb za'ra hā. Ma tō āma sawi za'ra, tinhoprub za'ra zém na; étē'ubuzi pré oru hā, duré wedewati ĩsadaze hā, duré wedewati ĩsadaze si'u'ēne hā. Taha na ma tō tāma tinhoprub za'ra.

¹²Tawamhā rosawērē na ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā tāma waihu'u za'ra, bâtâ pusizém hawi ĩsihutu norī ma, apâ si'aba'rē tō da, Erodihi u. Taha wa, te bâdâdi amo na apâ ai'aba'rē, tirob u.

Zuzé norī hā Ezitu u ĩnebzé wasu'u

¹³Tawamhā aibâ norī si'aba'rē za'u si, ma tō hāiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hā Zuzéhé ma sihâiré, sôtō 'rowi. Āne te tāma rowasu'u:

— Apito Erodi hā ma tō dama rob'ru, ai'uté zô danhopré mono da, ĩsadawa para da te wīri da. Taha wa, te za oto ai'u. Ai'uté hā sa'ra na. Duré ĩna zama ĩré saprōni Ezitu u, tame a'ā ĩré aimasisi aba da, dawī. Tawamhā apâ we ĩ'ane wa'aba zéb da hā, wa hā te aima ĩwaihu'uzéb zô si, te za asina asimipa. — Āne ma tāma waihu'u, hāiwa āma romhuri'wa hā.

¹⁴Tawamhā Zuzé hā ma tō udu. Utu wamhā, awa'awi ma tō ai'utére hā sa'ra. ĩna hā ma tō ĩré saprō barana, Ezitu u. ¹⁵Tawamhā tame te oto ĩré aimasisi zahuré, apito Erodi hā ĩdâ'ázéb u. Āne ma tō tiromhâiba, duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, te te ĩwaihu'uzém na te te sina uwaimrami da. Āne ma tō tāma waihu'u siro: “Wa hā ĩ'ra, wa satō, Ezitu hawi morī da.” Āne duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hā, ti'ra āma hā.

Ai'uté, da te 're ĩsimroi mono zé wasu'u

¹⁶Tawamhā apito Erodi hā aibâ norī, bâtâ pusizém hawi we ĩsi'aba'rē norī hā pi'uriwi tiwi ĩsi'aba'rē na te te āma rowaihu'u za'ra wa, ma tō ab'rui pese. Sib'rui wa, tāma da'wapéi'wa norī hā ma tō satōrī za'ra Berē u, 'watébrémi zô si'aba'rē da, uburé te te dawī uprosi mono da, maparane āma ĩwahu mono ō hā, Berē āma 're ĩdahâimana za'ra mono norī 'ra hā, duré Berē 'rata 're ĩdahâimana za'ra mono norī 'ra zama. Aibâ

norī hā wasi te te ĩmadâ'â za'ra zém na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tō apito Erodi hā āne 'manha. ¹⁷ Āne ma tō tiromhâiba, duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ĩrowasu'uzéb zarina, Zeremiasi hā. Ma tō āne āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me na:

¹⁸ “Rama na romnhisi āma hā dawawa hā ma tō wapari za'ra ni, dazadari 'râihā hā.

Raté hā te aiwa'ō, ti'ra norī āma. Pě'ězé uptabi wa, te te sima wē ō di, da te ĩpě'ětété da hā, ĩra norī hā uburé tiwi si'utōrī wa.”

Āne ma tō Zeremiasi hā rowasu'u.

Ezitu hawi, Zuzé norī hā apâ te te sina ĩsiri zahuré zé wasu'u

¹⁹ Tawamhā apito Erodi dá'â parimhā, ma tō hâiwa āma Wanhib'apito ma romhuri'wa hā Zuzéhé ma sihâi'ré, sôtō 'rowi, Ezitu āma sãmra ré. ²⁰ Āne te tãma tinha:

— Oto ai'utu. 'Watébrémi hā oto subzari aba. ĩna ĩré saprōni, Izarazéhé nhi-hudu norī nhipti'ai u. Aibâ norī hā 'watébrémi te te aré siwi wīrī da, sô ĩsi'aba'ré norī hā ma tō tidâ'â za'ra. — Āne te tãma rowasu'u.

²¹ Tawamhā Zuzé hā utu wamhā, ma tō apâ saprōni zahuré 'watébrémi hā, ĩna me, Izarazéhé nhi-hudu norī nhipti'ai u. ²² Tane nherē, ma tō wapa Aterazu, apito Erodihī 'ra wasu'u hā, timama nhowa're're ĩsébré na hā Zudeza āma te te 're ĩda'ab'madâ'â mono da hā. Taha wa, pahī di, tame ĩré 're ĩhâimana zahuré mono da hā. Tawamhā sôtō 'rowi ma tō tãma waihu'u na sahu, hâiwa āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā, Zuzéhé ma, Zudeza u neb zahuré tō da, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u si neb da. Taha wa, ma tō tamomop si tineb zahuré, Zuzé norī hā. ²³ Tame te oto 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri

wa'ōtō nhisi āma. Āne ĩromhâimanazé hā, duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'ééré hā te te āma uwaimrami da. Āne duréihā ĩwasu'u na rob'ui'ééré 'rada hā: “Ta hā Nazaré āma 're ĩsãmra mono na te za oto da te 're sisi za'ra.” Āne ma tō waihu'u sirōmo za'ra, za da te dasima 're ĩwasu'u za'ra mono zéb da na hā.

Zuwā Batita te te dama 're ĩrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 1.1-8; Rucasi 3.1-9, 15-17; Zuwā 1.19-28

3 Tawamhā wahub ahâ na āma wahu pari, ma tō Zuwā Batita hā mo a'ubuni u, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama āma sãna'rata da. ² Āne te dama rowasu'u:

— Ma'ápé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb u hā romhuture di oto. — Āne te dama rowahutu, Zuwā Batita hā.

³ Duréihā Iza'iza hā ma tō Zuwā Bati-taha āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Āne ĩsimi'ui'ééré hā:

“Ni'wa hā te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:

Bâdâdi hā asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Īmana 'rãmi bâdâdi hā sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Āne ma tō Iza'iza hā āma rob'ui'ééré, romhâ ré.

⁴ Zuwā hā awaru ba'ōmore zéré 'manharī na te 're si'uza. Duré romhâ 'manharī hâiwaré na te 're si'usisi. 'Riti na si te 're sa. Duré rom na ropīni na zama te 're sa. ⁵ Tawamhā Zeruzaré āma 're ĩdasi'ubumroi mono norī hā, duré Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma daza'ruī mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono hā, duré Zodā pa nhisi 'rata

're ĩdahâimana za'ra mono norĩ zama, ma tũ itẽme 're dasito, daro mono bã. ĩsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono da, ma tũ itẽme 're dasito. ⁶Taha wa, dawasété na ma tũ 're dasiwẽ'õ za'ra 'rãwi, sõ'awi, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma. Dawasété na 're dasiwẽ'õ za'ra mono sidãpãsi, ma tũ Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zodã pa âma.

⁷Tawamhã Zuwã hã ma tũ 'madã'ã za'ra, parisezu norĩ hã ahã uptabi na, duré sadusezu norĩ hã. Te itẽme ai'aba'ré, â dawabzuri te te dame 'manharĩ za'ra da. Tawamhã Zuwã hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ĩtẽme ai'aba'réri wa'wa bété, â dawabzuri si ĩmanharĩ za'ra wa'aba zém na, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhimihãzé wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bã, aiwasédé hã rẽme za'ra wa'aba õ nherẽ. ⁸Sena na aiwasédé hã ĩrẽme za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihũ'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. ⁹Duré Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono te te 're ĩaihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma, waihũ'u pese di, ã êtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're hãimana za'ra mono da, êne hã. ¹⁰Hãtãra hã te za oto ni'wa hã sarõtõ, wedepa nhihãrizéb da hã. Uburé wede hã 're ĩ'rãĩ pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhama u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simir'éé Zuwã hã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhimihãzém na hã.

¹¹Te duré dama tinha:

— Wa hã wa tũ â uptabi na si te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono

wamhã, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono zém na, da te oto ãma 're aiwaihũ'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ĩza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hã wei wi. Taha si te za oto 'Re ĩhâimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na te te duré 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, unhama ne na zama, â na te aima 're ĩab'manharĩ aba mono ne hã. Ta hã ĩma ĩpire uptabi wa, ĩpara'uza hã te tãma mrami waihũ'u õ di za, tãma ĩwapure wa. ¹²Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ĩsa'warizéb 're. Tawamhã ĩtomhã na te za da te ãma 're ro'o za'ra. ĩro hã sa'etẽ nherẽ, da te wĩrĩ waihũ'u õ di za. Tane ĩma ĩpire hã wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ĩtomhã za'wari ne. — ãne ma tũ dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

ZeZusi, â dawabzuri hã te te ĩmanharizé wasu'u

Marcusi 1.9-11; Rucasi 3.21-22

¹³Tawamhã ZeZusi hã ma tũ mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Zodã pa u, tame Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te tãma 'manharĩ da. ¹⁴Tane nherẽ, ma tũ pibu Zuwã Batita hã, ĩsimirosa'rada hã te te tiwi ãma saprĩ da, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ tũ da. ãne te tãma tinha:

— E marĩ da, te ĩma aipire uptabi nherẽ, ĩma asi'ru, â dawabzuri hã te aima 'manharĩ da. A hã te aré ĩma ĩmanha.

¹⁵Tawamhã ZeZusi hã asa te tãma tinha:

— Tane tũ. ĩbã ma te asina ĩma ĩwaihũ. Tane nherẽ, te za ĩma ĩmanha, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina, wa te wasina uwaimrami da. — ãne ma tũ tãma waihũ'u ZeZusi hã, Zuwã Batitaha ma. Taha wa, Zuwã hã ma tũ ãma saze. Ma tũ â dawabzuri hã tãma 'manha, ZeZusihi ma.

¹⁶Tawamhã â dawabzuri te te tãma 'manharĩ pari, ma tã tã hawi watobro, Zezusi hã. Watobro wi, ma tã hãwi hã tãma si'ridawa. Tawamhã Zezusi hã ma tã tisã, 'Re ihãimana u'ãsi mono pẽ'ezani hã we itẽme imorĩ hã hãwi hawi, utu'u ne hã. Tawamhã ma tã ama za. ¹⁷Tawamhã hãwi hawi te we ama tinha:

— ã hã ĩra. ĩma sawi uptabi di. Tãma ĩto za'etẽ uptabi di. — ãne te we tinha, ĩmama hã.

Zezusi hã, Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u

Marcusi 1.12-13; Rucasi 4.1-13

4 Tawamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono pẽ'ezani hã ma tã Zezusi hã saprõ a'ubuni u, tame Wa'uburé hã te te nasi pibu da. ²Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, ma tã bådã hã 40 na ama ai'utõ, sai ãna sãmra ré hã. 40 na ma duré ama timara. Tãma mrab uptabi di. ³Tawamhã Wa'uburé ma tã itẽme wi. ĩtẽme wisi wamhã, te tãma tinha:

— Sena a hã 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'apẽ etẽ ma nharĩ, ĩ'u'etẽ wapu na aima si'manharĩ za'ra da.

⁴Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ihãimana u'ãsi mono mreime na rob'ui'éré hã ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za. 'Re ihãimana u'ãsi mono te te dama 're ĩ'awaihu' u mono zém na zama, te za 're danhiptete za'ra.” — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

⁵Taha pari, Wa'uburé hã ma tã Zezusi hã saprõ Zeruzarẽ u, 'ri nho'u ĩwẽ uptabi u, te te duré pibu da. 'Re ihãimana u'ãsi mono ama 're ĩdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u, sab da hãimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi. ⁶Tawamhã ãne te tãma tinha, Wa'uburé hã:

— Sena a hã 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'apẽ atobro, ti'ai

u. 'Re ihãimana u'ãsi mono, te za, u, hãwi hawi we atẽme satõrĩ za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã, te te ai'madã'ã za'ra da. Tinhĩb'rata na te za, u, siwi asapa, ãne hã te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. ãne 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hã, duréihã, ĩbaihã na hã.

⁷Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zõ.” ãne duré ĩmreime na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁸Taha pari, te duré Wa'uburé Zezusi hã saprõ, etẽ 'rãihã u, danhib'apito norĩ nhĩpti'ai mono bã te te rob'madã'ã mono da, uburé ro ĩwẽ uptabi hã te te ab'madã'ã mono da. ⁹Tawamhã Wa'uburé te ãne tãma ropisutu, Zezusihi ma:

— Asib'apito na ĩ'ãma aiwata da, te za aihĩ'rãtitõ ĩma aime. Tawamhã ã hã uburé wa za aima tisõ, ate da.

¹⁰Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ĩnhiti. 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tã ãne rob'ui'éré: “Uburé Danhib'apito uptabi ama si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ihãimana u'ãsi mono ama si. Taha ma si te za 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ĩmreime na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã. — ãne te rob'ui'éré 'rada hã tãma 'rãzarõtõ Zezusi hã, Satanasihi ma. ¹¹Tawamhã Wa'uburé ma tã ĩhawi mo. Morĩ wamhã, hãwi ama romhuri'wa norĩ hã ma tã we itẽme aihutu, te te siwi pawaptob da, Zezusi hã.

**ZeZusi hã, romhuri na te te
ĩsãna'ratazé wasu'u**

Marcusi 1.14-15; Rucasi 4.14-15

¹²Tawamhã ZeZusi hã Zuwã da te ĩsērēzé wasu'u te te wapari wa, ma tō mo, Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi u. ¹³Tawamhã Nazaré ãma 're ĩsãmra mono da hã, te te sima rowē ō di oto. Taha wa, Capana'u na 'ri nho'omo nhisi u si ma tō mo, tame oto 're sãmra mono da, Darireza ãma ĩsō'u zapoto 'rata, Zeburōhō nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ. ¹⁴Ñe ma tō ZeZusi hã 'manha, duréhã Iza'iza hã te te ãma ĩrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Ñe ĩsimi'ui'ére hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme na:

¹⁵⁻¹⁶“Zeburōhō nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're ĩdahãimana za'ra mono, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'ai ãma zama, ĩsō'u tēme bādádi wa, 're ĩdahãimana za'ra mono hã, Zodã na pa nhisi zara niwĩ 're ĩdahãimana za'ra mono hã, Darireza ãma zudezu'ō norĩ hã dawazari 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã te uburé robra na 're dahãimana za'ra. Tane nherē, te za oto rowa'a za'ene hã da te 're 'madã'ã za'ra, tame. Te za oto dama rowa'a, dap'ē 're robra na 're ĩdanomro mono norĩ ma.”

Ñe Iza'izaha nhimi'ui'ére wasu'u hã, Zeburōhō nhihudu norĩ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ãma hã, Naptarihi nhihudu norĩ ãma zama.

¹⁷Tawamhã ta hawim haré ma oto romhuri na sãna'rata ZeZusi hã, Timama zadawa wasu'u na. Ñe ma tinhimirowasu'u na dama ãma sãna'rata:

— Aiwaseté wi te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo. Ahãna bádã hã ma

tō oto ĩwa waptārã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb da hã.

**ZeZusi hã, tepe na romhuri'wa
norĩ zō ĩhãrã za'ra zé wasu'u**

Marcusi 1.16-20; Rucasi 5.1-11

¹⁸Tawamhã ZeZusi hã Darireza na ĩsō'u nhisi zaihã baba 're morĩ wamhã, ma tō aibã norĩ hã sãmri zahuré, tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã, tisisã-nawã me: Sima na ĩsisi hã, Pedru na ĩsisi amo hã. Duré ĩno hã Ādéré na ĩsisi hã. ĩsō'ui wa, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré, tepe zō. ¹⁹Tawamhã ZeZusi hã te sō tihãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ĩsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ĩsisanho wa'aba da, ĩma 're ĩda'awaiwai wa'aba mono zéb da hã. — Ñe te sō tihãrã zahuré, ZeZusi hã.

²⁰Taha wa, ma te awa'awi tãma marēme zahuré abazipara ma, ZeZusi siré 're neb zahuré da oto.

²¹Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madã'ã zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Timama siré te abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'ōtō zahuré apã, uba're wa. Tawamhã te duré sō tihãrã zahuré. ²²Sō hãrã zahuré wamhã, awa'awi ma tō tinhimirohuri ma marēme zahuré. Timama zama ma rēme zahuré, ZeZusi siré 're neb zahuré da.

**ZeZusi hã da'ahã na te te
ĩda'apesezé wasu'u**

Rucasi 6.17-19

²³Tawamhã daza'rui mono bã te 're mo ZeZusi hã, Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma hã. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ma tō te te dama 're rowahutu. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u na te duré te te dama 're rowasu'u, ĩwasu'uwē na. Daházé mono bã ma duré

da'apese. Hâzé u'âsi wa, sib'uware na 're inomro mono norĩ zama ma apese, Zezusi hã. ²⁴Tawamhã Zezusi te te ida'apesezém na, ma tô rowasu'u hã te te ropé, Siriza na danhipti'a nho'omo nhisi âma. Taha wa, ma tô itême da te 're 'wasari dahâzé mono bâ, uburé aimawi hã dahâzé da te 're ísépata za'ra mono norĩ hã, wa'uburé te te 're íwamnarĩ za'ra mono norĩ hã, duré da'rã siwamnarĩ wa, 're ídahâiba popo'o za'ra mono norĩ hã, duré ímorĩ'õ norĩ hã. Uburé ma tô da'apese, Zezusi hã. ²⁵Taha wa, ma tô da'ahâ uptabi na ísarina dasi'ré, Darireza hawi, duré Decapori hawimhã, duré Zeruzarê hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi hawimhã. Duré Zoda pa zara niwĩ 're ídasi'ubumroi mono norĩ zama ma tô itême dasito.

Zezusi hã, êtê 'rãihã âma te te dama írowahutuzé wasu'u

Rucasi 6.20-23

5 Tawamhã Zezusi hã da'ahâ uptabi na te te da'madâ'â wamhã, êtê 'rãihã na ma tô sai'u, tame a'â sãmra da. Tawamhã ísiré 're inomro mono norĩ hã ma tô 'rãwi itême ubumro. ²Tawamhã tame ma tô Zezusi hã tinhimirowahutu na tãma sãna'rata za'ra, âne:

³— Ni'wam norĩ hã umnhasi sina 'rãwi 're ísipawapto waihu'u za'ra mono õ na 're siwaihu'u za'ra mono wamhã, duré 'Re íhâimana u'âsi mono si za ta norĩ hã í'upana te te 're ípawapto wẽ za'ra mono na te te sina 're waihu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hâimana za'ra, âma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa.

⁴— Duré, ni'wam norĩ hã ti'ab ré dawasété u'âsi 're danomro mono wa, da'ãma 're ípẽ'ézé za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re íhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're pisutu

za'ra, toi u'âsi 're íhâimana za'ra mono zéb da hã.

⁵— Duré, ni'wam norĩ hã tiwaihu'u pese na 'rãwi 're ísi'madâ'â ze za'ra mono õ norĩ hã, 'Re íhâimana u'âsi mono si te te sima 're í'madâ'â za'ra mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re íhâimana u'âsi mono hã íwẽ hã te te 're tãma anhomri, te te tãma 're íropisutu za'ra mono zéb zarina.

⁶— Duré, ni'wam norĩ hã 'Re íhâimana u'âsi mono te te sima 're íwẽ za'ra mono zéb uwaibaba, uburé marĩ íwẽ hã te te tãma 're í'manharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ ma si, te za 'Re íhâimana u'âsi mono hã te te tãma âma 're a'uwaímrami, rowẽ te te tãma 're í'apisutu mono zém na hã.

⁷— Duré, ni'wam norĩ hã da'ãma 're ípẽ'ézé za'ra mono zéb zarina, da'ãma 're ísina mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ âma si te za 'Re íhâimana u'âsi mono hã âma tipẽ'ézé za'ra, za da'ãma ísipo'ozéb âma hã.

⁸— Duré, ni'wam norĩ hã marĩ wasété zõ 're sipizari za'ra mono âna 'Re íhâimana u'âsi mono ma si, tãma 're ísishãiba nhomri u'âsi za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ si te za titõmo na 'Re íhâimana u'âsi mono hã te te 're 'madâ'â za'ra, 'rãwi.

⁹— Duré, rowẽ na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, ni'wam norĩ hã tinhimiroti wẽ na te te 're dapawapto u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtê za'ra mono di za. Ta norĩ si te za ti'ra na te te 're sisi za'ra, 'Re íhâimana u'âsi mono hã.

¹⁰— Duré, ni'wam norĩ hã 'Re íhâimana u'âsi mono te te sima 're íwẽ za'ra mono zéb zarina, uburé marĩ íwẽ hã te

te 're 'manharī za'ra mono da si, te te sima 're wē za'ra mono wa, da te tāma 're ĭrob'manharī wasété za'ra mono norī ma si, tāma 're rowē uptabi za'ra mono di za. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā ta norī āma 're sib'a'uwē za'ra mono wa. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĭnomro mono norī ma.

¹¹Tawamhā āne te duré tāma rowahutu za'ra:

— Īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te ai'āma 're wasété za'ra wa'aba mono nherē, duré da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono nherē, duré dazadawa nhipese na taré da te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono nherē, ĭwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō wamhā, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. ¹²Taha wa, ma'āpé atoi u'āsi, āma 're anomro aba mono za. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za marī ĭwē hā sa'ētē na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, hāiwa āma asō 're ĭsimi'wara aba mono hā. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī ma, ma tō da te tāma 're rob'manharī u'āsi za'ra, da te aima 're ĭrob'manharī wasété za'ra wa'aba mono ne. — Āne na ma tō Zezusi hā tāma waihu'u sirōmo za'ra romhā ré, te te waihu'u zara da.

**Dasai warīrīzé wasu'u,
rob'uiwēzé wasu'u me**

Marcusi 9.50; Rucasi 14.34-35

¹³Tawamhā āne te duré tāma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĭnomro mono norī ma:

— Āne wa za duré aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā sa ne, te za dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Sa na hā dasa hā āma se ti, dasai warīrīzé wa. Tane nherē, oto 're se si'utōrī za'ra mono wamhā, niha da te 'manharī waihu'u ō di, apā se da, dasa da te āma 're ĭwarīrī za'ra mono da hā.

Marī dai ō di oto, dama hā. Taré te za da te 're sa'wari za'ra rob u, marī dai ō wa oto. Taha wa, te za oto taré ĭsisiwi 're danomro, dapara na. Tane duré, a norī wa'wa hā ĭzadawa wasu'u na dama 're romhuri wē za'ra wa'aba mono nherē, oto romhuri hā 're sahāri za'ra wa'aba mono wamhā, marī dai ō di oto, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā za, ĭma hā.

¹⁴— Āne wa za duré aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā rob'uiwēzém ne, te za dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re dasimani za'ra mono tō da, da te dasima 're ĭrob'uiwē za'ra mono ne, te za 're ĭdanhimroi wē wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono u. 'Rinho'u hā sa'a nhisiwi, da te 're ĭri za'ra mono hā dawi 're simani waihu'u za'ra mono ō di. 'Madââ pese di, dama hā. Tane duré, a norī wa'wa hā dawi 're aimani waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. Sō'awi te za dama 're ĭwasu'u wē u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵Duré, rob'uiwēzé hā da te ro'o wamhā, e piza'a na te za upsibi ni. Mare di. Īsima'warazém na si te za sō'awi da te 're sōré, 'ri paramhā te te dama 're rob'uiwē za'ra mono da, 'ri 're, 're ĭdasi'ubumroi mono norī ma. ¹⁶Tane duré, a norī wa'wa hā te za sō'awi dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo, rob'uiwēzé hā sō'awi te te dama 're ĭrob'uiwē za'ra mono ne. Uburé marī hā te za dama 're ĭmanharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo, dama 're ĭmanharī wē za'ra wa'aba mono zé hā da te 're ĭmadââ za'ra mono zéb zarina, Aimama za'ra wa'aba āma 're dawata za'ra mono da, hāiwa āma 're ĭsāmra mono āma.

**'Re ihāimana u'āsi mono
nhimiroti 'rata na, Mozési te te
āma ĭrob'ui'érezé wasu'u**

¹⁷— Duré, rosa'rata na ĭāma upa za'ra wa'aba ō di za, duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te

te āma ĩrob'ui'éérézē hā, duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti zama, te dawĩ sawi da, we ĩmorĩ na hā ti'ai u. Ta norĩ nhimirowasu'u 'rada hā te dawĩ ĩsawi da hā, we ĩmorĩ ō di. Mare di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā te ĩsina ĩuwaimrami da si, wa wei mo. ¹⁸ Tō sena, wa za āne aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Hāiwa norĩ hā ti'ai me nimahā na si'utōrĩ zahurē da nherē, duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā pire na te za tō dama 're hāimana u'āsi. Nima hā dawĩ 'masi'utōrĩ waihu'u ō di za, ĩui'ééré misi hā, duré ĩui'ééré 'rāzazazé hā, ĩwaptērē mono bā. Za niha dama 're ĩromhāimana mono zéb da hā, ĩbaihā na duréihā ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te āma ĩrob'ui'ééré sirōmo za'ra zéb zarina, rob'rāsutuzéb u za niha dama 're romhāimana uptabi za'ra mono ō ré, si'utōrĩ za'ra ō di za, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rata norĩ hā. ¹⁹ Duré, ni'wam norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā nima hā roti hā taré dama 're 'maihāimana mono newa, te te 're 'madââ za'ra mono ō wamhā, duré ĩsine da te 're 'madââ tō za'ra mono da, te te dama āma 're roti za'ra mono wamhā, ta norĩ si te za dama wapu na 're hāimana za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb āma hā. Tane nherē, ni'wam norĩ si ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hā te te 're 'madââ pese za'ra mono wamhā, duré ĩsine da te 're 'madââ pese za'ra mono da, te te dama āma 're roti za'ra mono wamhā, ta norĩ si te za dama pire na 're hāimana za'ra, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb āma hā. ²⁰ Āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Parisezu norĩ hāimanazém nhipai u, duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hāimanazém nhipai u, Wamama te te sima 're ĩ'aiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're ai-

hāimana wē za'ra wa'aba mono wamhā, tawapsi, te za dame 're asisisi aba mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb u hā.

Dasisada 're ĩdanhiti'rui wairébé mono zé wasu'u

²¹ — Āne hā ma tō duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizé hā: “Re danhimroi wa'aba mono ō di za. Ni'wam norĩ hā te te 're danhimroi mono wamhā, te za dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u da te 're simro, ta norĩ hā ĩwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa, te te dama 're 'ru za'ra mono da, da te dasiwi 're simroi mono da.” Āne duréihā aihirata norĩ wa'aba ma, ma tō roti. ²² Āne na roti hā tō sena nherē, wa za oto wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, āne na roti na hā. Ni'wam norĩ hā tisiré 're ĩhāimana za'ra mono norĩ da, 're siti'ru za'ra mono wamhā, ta norĩ hā te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te siwi 're awē'ō, ĩwasété na te te 're ĩawaihu'u mono zéb zarina. Duré āté ni'wa hā te za tisiré ma tinha, āne: “A hā, marĩ da, 're aihāimana mono ō.” Āne ni'wam norĩ hā te te dama 're nharĩ za'ra mono wamhā, te za da te 're simro, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ tēme, ta norĩ hā te te siwi 're wē'ō za'ra mono da, ĩwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa. Duré ni'wa hā āté āne te za tisiré ma tinha: “E niha asimiza'rese'ō a hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono wasu'u na hā.” Āne ni'wam norĩ hā tisiré ma, te te 're nharĩ za'ra mono wamhā, āté ta norĩ hā te za ropipa u 're sisisi, unhama ro'o u'āsi u. ²³⁻²⁴ Āté a norĩ wa'wa hā te za 're anomro aba mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhorōwa u, marĩ hā tāma asōprubzéb da hā, wedeza ne nhisiwi 're sa'ra za'ra wa'aba mono da, tāma danho-prubzé nomrizé nhisiwi. Tawapsi āté te

za asina 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hã asiré ma, 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Æne wa, te za a'â asisô 're isa'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asôprubzé hã wedeza ne nho're, asiré u a'â asitême 're anomro aba mono da, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, apâ duré asina 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Taha parip si te za apâ 're anomro aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u, tâma asôprubzé hã oto tâma 're sômri za'ra wa'aba mono da.

²⁵ — Æté ni'wa hã te za sima ai'âma rosa'rata 'wa, dama rowairébé'wai u te te ai'mazaprôni aba da, marĩ tiwi i'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tâma ai'maiwasu'u wa'aba da. Æne wamhã, te te ai'mazaprôni aba ô ré, te za tâma ai'masiwasu'u wa'wa, te te âma ai'mazazei wa'aba wa, dama rowairébé'wa norĩ u, te te ai'mazaprôni aba tô da, damrami'wai ma, te te ai'mai'rui wa'aba tô da, dazazéb 're, da te ai'manheré aba tô da. ²⁶ Dazazéb 're, da te ai'manheré aba wamhã, marĩ hã dawi i'mai'manharĩ wasété aba wa'râmi, dama asi'maiwa'âbâ 'râsutu pese aba ô nheré, ta hawi ai'maiwatobro waihu'u aba ô di za. Tô sena, wa âne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa.

Damro na dasiwi danhipsaihuri wasu'u

²⁷ — Æne hã ma tô duré 're i'wapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama i'rotizém na hã: "Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ô di za." ²⁸ Æne na roti hã tô sena nheré, wa za oto wa hã aimawi aima roti za'ra wa'wa, tô ôhõ na roti na hã. Ni'wam norĩ hã pi'õ, titômo na te te 're 'madâ'â ze za'ra mono wa, te te 're waibui mono da, te te sima âma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, taha na

zama te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, tinhimirosa'rata na si nheré. ²⁹ Duré marĩ hã atômo nhimire niwĩm na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã atômo nhimire niwĩ asiwi 're sani za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're isâmra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Ato hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô nheré, aima 're rowé uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré atômo zahuré ré, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ropipa u, te te 're asâmra aba mono wamhã, aima 're rowé za'ra wa'aba mono ô di za. ³⁰ Duré, asib'rata nhimire niwĩm na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asiwi 're sihâri za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're isâmra aba mono ne, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Asib'rada hã sahuré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô nheré, aima 're rowé uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihâiba wahuré ré, duré asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisiti aba mono wamhã, aima 're rowé za'ra wa'aba mono ô di za.

Damro, da te 're i'rême za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 19.1-9; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18

³¹ — Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono te te duré dama i'rotizé hã, âne: "Aibã norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono ô ré, te za rob'ui'éré hã te te tâma 're sômri za'ra, za te te i'rêmezém na. Taha parip si, te za oto timro hã te te 're rême za'ra, pibu pese na." Æne duréihã Mozési te te âma i'rob'ui'érezé hã, âne na hã. ³² Æne na roti hã tô sena nheré, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô ôhõ na roti na hã. Pi'õ norĩ hã aibã aimawi na 're sipsaihuri za'ra mono ô nheré, imro te te 're rême za'ra mono wamhã, tiwasédé hã te za te te 're 'manharĩ za'ra, aibã

norī hā. E marī wa. Pi'ō norī hā ĩmro te te 're rēme za'ra mono nherē, aibā aimawi na duré apā 're mro zahu za'ra mono wamhā, tawapsi te za tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra, pi'ō norī hā. Taha wa, aibā norī hā tiwasédé te te tāma 're ĩmanharī za'ra mono zém hawi wa, te za duré ō norī zama aibā aimawi na 're mro za'ra mono wa, tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra. Duré aibā norī hā, pi'ō, da te 're ĩrēme za'ra mono na 're mro za'ra mono wamhā, tawapsi, te za duré ta norī zama tiwasédé hā te te āma 're 'manharī za'ra, aibā norī hā.

Marī na da te dasima 're ĩropisutu za'ra mono zé wasu'u

³³ — Āne hā ma tō duré 're ĩwa-pari za'ra wa'aba mo, duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizém na Mozési te te āma ĩrob'ui'éérézé hā: “Re ĩhāimana u'āsi mono nho'a, marī na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō dama āma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo.” Āne duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizém na rob'ui'ééré hā. ³⁴⁻³⁵ Āne na roti hā tō sena nherē, wa za oto wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ōhō na roti na hā. Marī pire na taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za oto, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nho'a. Mare di. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za: “Hāiwa hā tō sena wahuré 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu.” Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Hāiwa hā taré hā 're ĩhāimana mono ō wa, tame 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā 're sāmra u'āsi mono wa, ta hawi te te we duré 're da'ab'madā'ā mono wa. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za: “Ti'a hā tō sena wahuré 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu.” Āne wasu'u zarina

taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Ti'a zama pire wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te si wa. Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za: “Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi hā tō sena 're ĩsa'wari mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu.” Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Ta hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te si wa duré, uburé Danhib'apito uptabi te si wa. ³⁶ Duré āne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za: “Īrā hā tō sena ĩma 're ĩhāimana mono ne, wa duré wa hā tō sena aima ropisutu.” Āne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Ai'rā za'ra wa'wa hā ate za'ra wa'aba ō wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te si wa. Asi'uihā na aséré hā asima 're rādā'ā waihu'u za'ra wa'aba mono ō di. Duré asi'uihā na 're asisé'ra waihu'u za'ra wa'aba mono ō di. ³⁷ Marī hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asina dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhā, āne si te za dama 're ĩnharī za'ra wa'aba mo: “Īhe. Wa za tō 'manha.” Duré marī hā dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono ō wamhā, āne si te za duré dama 're ĩnharī za'ra wa'aba mo: “Mare di. Wa hā te 'manharī ō di za.” Āne si te za dama 're ĩnharī za'ra wa'aba mo. Āne si dama 're nharī za'ra wa'aba mono ō wamhā, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina te za aiwasédé hā 're ĩmanharī za'ra wa'aba mo.

Marī na da te dasima 're ĩwa'rāmi za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.29-30

³⁸ — Āne hā ma tō duré 're ĩwa-pari za'ra wa'aba mo, duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizém na hā: “Ni'wam norī hā te te 're datōmo wamnarī za'ra mono wamhā, te za asa da te 're tōmo wamnarī za'ra ĩwa'rāmi,

aiwab da. Duré ni'wam norī hā da'wa te te dawi 're prub za'ra mono wamhā, te za duré asa i'wa'rāmi da te 're 'waprub za'ra, aiwab da." Āne na duréihā roti hā. ³⁹Tane nherē, wa za duré wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ōhō na rotizém na hā. Da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono nherē, asa dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ō di za. Atob'rata nhimire niwī da te 're aihā za'ra wa'aba mono wamhā, dama āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ō di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, atob'rata amo niwī, da te duré 're aihā za'ra wa'aba mono da. ⁴⁰Āté ni'wa hā te za ai'āma wa'aba sima rosa'rata, dawasété na dawaihu'u'wa norī u te te ai'mazaprōni aba da, marī tiwi i'mai'manharī wasété aba zém na te te tāma ai'maiwasu'u wa'aba da. Tawamhā āté te za tāma ai'maiwasu'u wa'wa, ta norī hā te te aima 'maipisutu aba da, asó'utu'u i'wa'ābā syryre hā i'wa'rāmi tāma 'manhomri aba da, tiwi i'mai'manharī wasété aba wa'rāmimhā. Āne wamhā, te te aiwi 'mai'āri aba wamhā, asi'ubuzéb zama te za tāma i'manhomri 'wa, wa'ābā za'ētē nherē, te te aiwi 'maiwaptērē ō nherē. ⁴¹Duré, ni'wam norī hā bādādi na marī hā misi ti'ai pibuzém na tāma 're 'wasari aba mono da, te te aima 're 'ru za'ra wa'aba mono wamhā, asi'uihā na te za asima 're i'wē za'ra wa'aba mo, taha nhipai u, maparane ti'ai pibuzém na tāma 're 'wasari aba mono da a'ā. ⁴²Duré marī hā da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za dama 're i'sōmri za'ra wa'aba mo. Duré marī hā asibro hā taré a'ā da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, dawi 're sawi za'ra wa'aba mono ō di za, asimarī 'wa hā. Te za tō taré dama 're i'sōmri za'ra wa'aba mo, a'ā.

Da'ruiwapari'wa norī, da te 're i'sawi pese za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.27-28, 32-36

⁴³— Āne hā ma tō duré 're i'wapari za'ra wa'aba mo: "Asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī si te za 're i'sawi pese za'ra wa'aba mo. Ai'ruiwapari'wa norī si te za asa asiwi 're i'wē ō pese za'ra wa'aba mo." ⁴⁴Tane nherē, wa za duré wa hā aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tō ōhō na rotizém na hā. Ai'ruiwapari'wa norī hā te za 're i'sawi pese za'ra wa'aba mo. Duré te te aima 're i'rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono norī āma, te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re i'hāimana u'āsi mono ma, i'wē si te te tāma 're apisutu mono da, ta norī ma. ⁴⁵Āne te za dama 're i'manharī za'ra wa'aba mo, Aimama aba 'ra na sena na da te 're ai-waihu'u za'ra wa'aba mono da, hāiwa āma 're i'sāmra mono 'ra na. E marī wa, te za ai'ruiwapari'wa norī hā 're i'sawi pese za'ra wa'aba mo. Ni'wai ma, i'sawi hā te te ba'a ō wa, 'Re i'hāimana u'āsi mono hā. Uburé te te 're da'azawi pese, te te 're i'sawi pese za'ra mono norī hā, duré te te 're i'sawi ō za'ra mono norī zama. Ai-wapsi te bādā hā te te dama 're rob'uiwē za'ra, 're i'nomro wē mono norī ma, duré 're i'nomro wasété mono norī ma zama, 'Re i'hāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina. Ai-wapsi te duré tā hā dama 're ta'a za'ra, 'Re i'hāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're i'madā'ā pese za'ra mono norī ma, duré te te 're i'wapari za'ra mono ō norī ma zama, i'simipisutuzéb zarina. ⁴⁶Rob'uiprazé ubumroi'wa norī hā bété. Ta norī hā dawi 're sipsai-huri u'āsi za'ra mono wa, te 're nomro wasété. Ta norī hā te tizawi pese 'wa norī si te te 're sawi za'ra. Tawamhā asawi pese 'wa norī si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, e te za 'Re i'hāimana u'āsi mono hā i'wē hā te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. Mare di. I'wē hā

te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ò di za. ⁴⁷Duré 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u'ò'wa nori hã te te 're saze za'ra mono ò nherê, te tisiwadi nori ma, marĩ iwê hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra, siré 're ihâimana za'ra mono nori ma hã. A nori wa'wa hã bété, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nori ma si, marĩ iwê hã tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwapsi te aiwasété na dame 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u'ò'wa nori siré. ⁴⁸Taha wa, te za a nori wa'wa hã uburé 're idazawi pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te da'ãma 're a'upai mono ãna, uburé te te 're ida'azawi pese mono ne.

**Dasisõ'a, marĩ hã da te dasima 're
ĩmanharĩ za'ra mono zé wasu'u**

6 — 'Re ihâimana u'âsi mono ãma, 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marĩ hã dama 're i'manharĩ wê za'ra wa'aba mono zém na hã ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za, danho'a hã, ãne na hã taré da te 're ai'madâ'ã wê za'ra wa'aba mono zô. Asimiza'rese te za 're anomro aba mo, ãne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tó da. ãne hã danho'a 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã hãwa ãma 're ihâimana mono hã tinhoprubzé iwê uptabi hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ò di za, marĩ iwê hã 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé wa'rãmimhã.

² — Taha wa, isibrob'õ nori ma, marĩ hã tãma 're isõmri za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ò di za, ãne na hã. ãne hã te ni'wam nori hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're idawata za'ra mono zéb 're, 'ri 're, duré 'ri nhi'riti na 're idahâimana za'ra mono nori ma zama. 'Re hãimana wê za'ra mono newa, te ta nori hã ãma 're

dawata za'ra mono zô, ãne hã te te dama 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tó ãma 're hãimana za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé hã nimahã bãtã na hã tãma 're hãimana za'ra mono ò di za. Tó sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ³⁻⁴Taha wa, ni'wai wi, marĩ zô 're rowaptã'ã mono wa, 're pawapto'ob za'ra wa'aba mono wamhã, sô'awi 're pawapto'ob za'ra wa'aba mono ò di za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tó da, marĩ na 're ipawapto'ob za'ra wa'aba mono zém na hã. Dama 're irob'manharĩ wê za'ra wa'aba mono zém na hã, da te 're ai'madâ'ã za'ra wa'aba mono ò nherê, te Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'wa. Taha wa, te za taha si iwê hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, iwa'rãmi.

**'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're
ĩdamreme zusi mono zé wasu'u**

Rucasi 11.2-4

⁵ — Duré ni'wam nori hã te te sima 're iwê za'ra mono zéb zarina, te danho'a 're mreme zusi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Hãwi 're simasa mono sina, te 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're idawata za'ra mono zéb ãma, 're mreme zusi, 're hãimana wê za'ra mono newa, da te 're 'madã'ã wê za'ra mono da. 'Ri nhi'riti wa, bãdãdi sitob ãma, te duré ãne 're mreme zusi, da'ahã nori nho'a. Tawamhã, da te 're 'madã'ã wê za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tó ãma 're hãimana za'ra. Nimahã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé hã tãma 're ihâimana za'ra mono da hã, mare uptabi di za, ta nori ma hã. Tó sena wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ⁶Duré, a nori wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, te za 'ri para u 're asisisi aba mo, asõrõwa 'ri 're wa'wa u. Tawamhã te za asiré 're i'ridawa nhitob

za'ra wa'aba mo, Aimama aba ma, 're aimreme zusi aba mono da, romnhiwasi nimahã bātã na da te 're ĩmadã'ã waihu'u za'ra mono õ ma hã. Æne wamhã, ai-hãiba pisutu 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za taha si ĩwẽ hã te te aima 're sòmri za'ra wa'wa, ĩwa'rãmi.

⁷ — Duré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, taré aimreme na 're sahu ahã za'ra wa'aba mono õ di za apãre, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ newa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ si te timreme na te te tãma 're sahu u'ãsi za'ra taré, taha zarina si te te 're pawaptob za'ra mono da newa. ⁸ Taha wa, ta norĩ ne 're aimreme zusi aba mono õ di za. E marĩ wa. Aimama aba wi, marĩ hã tiwi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ ré, marĩ zõ aiwi 're ĩrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zé hã, te te 're awaihu'u sirõmo mono wa. ⁹ Æhã zarina si te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma:

“Wamama, hãiwa ãma 're asãmra mono hã, asisi wẽ na uburé da te 're ai-waihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ĩmreme.

¹⁰ Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're ĩmreme. Hãiwa ãma aima romhuri'wa norĩ hã, asima 're ĩwẽ mono zéb zarina si, te te 're ĩaiwapari pese za'ra mono ne, ti'ai ãma uburé da te duré 're aiwapari pese za'ra mono da, wa da'ãma 're ĩmreme.

¹¹ Æ bātã na, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ĩwasaihuri mono zéb da hã.

¹² Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ĩmadã'ã za'ra mono õ ne, a hã duré wa'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za, wawasédé hã.

¹³ Duré, 're wa'ab'madã'ã nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tõ mono da. Ma'ãpé, 're wa'anho'reptui u'ãsi mono, ĩwasété uptabi wi.”

Æne si te za Aimama aba wi, 're ĩrowap-tẽrẽ za'ra wa'aba mo. — Æne ma tõ Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

¹⁴⁻¹⁵ Tawamhã ãne te duré tãma roti za'ra:

— Dawasédé hã da te ai'ãma 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã asina 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã te za duré uburé aiwasédé hã 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te te ai'ãma 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te ai'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherẽ, asina 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ wamhã, tawapsi, aiwasédé hã te te ai'ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za Aimama 'wa hã, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono hã.

Dasai ãna a'ã 're ĩdahãimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁶ — 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'ã 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, ai'ubu pire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ si te za ubu pire na sai ãna 're mreime zusi, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono da. Tawamhã, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha si te za tõ tãma 're hãimana za'ra. Nimahã na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã tãma 're hãimana za'ra mono õ di za, ta norĩ ma hã. Tõ sena wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ¹⁷⁻¹⁸ Taha wa, a norĩ wa'wa hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'ã 're aihãimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za taré ã

na 're asi'ubu upsō za'ra wa'aba mo, tō 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Te za duré taré 're asiwarĩĩ za'ra wa'aba mo, a'â asai âna 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwaih'u'u za'ra wa'aba mono tō da, Aimama aba si te te 're aiwaih'u'u za'ra wa'aba mono da, datōmo na da te 're ìmadâ'â waihu'u za'ra mono ò si. ãne wamhã, aihâiba pisutu, asai âna a'â tâma 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za ìwē hã te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ìwa'rãmi.

Hâiwa âma, marĩ hã wē uptabi na 're ìhâimana za'ra mono wasu'u

Rucasi 12.33-34

19 — Marĩ ìwa'âbâ za'ëne hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono ò di za, ti'a 're anomro aba mono ré hã. Ti'ai âma marĩ na 're ìdanhimarĩ za'ra mono hã si'utōrĩ pese di, dawi 're u're su'u za'ra mono wa, duré zazahâi hãzupu'u'wa hã te te dawi 're hãiwaseté za'ra mono wa. Ìsipsaihuri norĩ hã te za duré dawi sō 're sisisi, dawi 're sipsaihuri za'ra mono da, danhimarĩ na. ²⁰ Hâiwa âma asimarĩ za'ra wa'wa hã ìsi'utōrĩ'ō zō si te za asima 're ìrob'ruiwaparĩ za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ìwē uptabi hã te te asō 're ìmadâ'â pese za'ra wa'aba mono zō si. Tame marĩ hã dawi 're u're waihu'u za'ra mono ò di. Zazahâi hãzupu'u'wa hã te te duré dawi 're hãiwaseté waihu'u za'ra mono ò di. Duré ìsipsaihuri norĩ hã dawi 're sipsaihuri waihu'u za'ra mono ò di, tamemhã. ²¹ Ti'ai âma asimarĩ ahã zō si 're rob'ruiwaparĩ za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipē'ē 're, asima 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hâiwa âma ìwē hã ìsi'utōrĩ'ō upana. Duré hâiwa âma ìwē uptabi zō si, asima 're rob'ruiwaparĩ za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima

're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ìwē te te asō 're ìapisutu aba mono zō si.

Rob'uiwēzé wasu'u

Rucasi 11.34-36

²²⁻²³ — Rob'uiwēzé hã te za da te dasima 're ro'o za'ra, dama rob'madâ'â pibu pese da. Tane duré, dato hã aiwa rob'uiwēzém ne. Datōmo wē wamhã, dama rob'madâ'â pese di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ò di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wē za'ra wa'aba wamhã, te za rowa'a na ne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, robra na ne te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Rob'uiprazéb zō si da te dasima 're ìrob'ruiwaparĩ za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 16.13; 12.22-31

²⁴ — Dama romhuri'wa hã ìsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tâma 're romhuri wē zahuré mono ò di za. Ìsib'apito maparane wamhã, sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ò di za. Misi te za te te 're sawi pese. Ìhâiba amo si te za te te siwi 're wē'ō. Duré sahuré te te 're waparĩ pese zahuré mono ò di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're waparĩ pese. Ìhâiba amo si te za te te 're ruiwaparĩ. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiprazéb zō si, asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're romhuri wē waihu'u za'ra wa'aba mono ò di za. Mare di.

Marĩ na 're dahâtâ'â za'ra mono âna 're ìdanomro mono zé wasu'u

²⁵ — Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ò di za, asazé wa'aba na, duré 're ì'âhuri aba mono ò na zama. Duré ai'uzazém na zama, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ò di za. E taré

wasa zô si wa za 're wahâimana za'ra. Mare di. Wasazé nhipai u pire uptabi di, wahâimanazé hã. E taré 're îwasi'uza za'ra mono zép si, te wahâiba hã wama 're hâimana za'ra. Mare di. Marĩ îwê uptabi da, te wahâiba hã wama 're hâimana za'ra. ²⁶Duré, sire norĩ hã bété. Ta norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Duré te te sima 're robzuri za'ra mono õ di. Robza'razéb âma te te sisa 're robza'wari za'ra mono õ di duré, âma 're îsaihuri mono zéb da hã. Tane nherê, te Aimama 'wa hã hâiwa âma 're îsâmra mono hã isa hã te te tâma 're anhomri u'âsi. E tawamhã sire si te te 're azawi pese, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, sire te te 're î'ab'madâ'â mono zém nhipai u, te za te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Aimama 'wa hã, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tã da. ²⁷Duré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're aihâimana siroptub za'ra wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're aihâimana siroptub za'ra wa'aba mono õ di za.

²⁸ — E marĩ wa, te bété ai'uzazéb õ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. E asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowê na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Mare di. Ma'ápé, romnhirãrã 're îhâimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're îsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di. ²⁹Tane nherê, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. Apito Saroma hã sibro pese wa, uza wê uptabi na 're si'uza mono nherê, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. ³⁰Romnhirãrã hã hâiwi 're simnhatã mono ré, te za

du hã îré da te 're wazâri za'ra, unhama da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai õ nherê, ma tô wê uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa, du hâimanazéb zawi nhipai u te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, a norĩ wa'wa hã. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, taha si ai'uzazé hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wa. ³¹⁻³²Aimama 'wa hã hâiwa âma 're îsâmra mono ma hã, tâma aiwaih'u pese za'ra wa'aba di, marĩ zô aiwi 're îrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, marĩ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Áté asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za âne asima 're îrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, âne asima 're înharĩ za'ra wa'aba mo: “E ma hawi te za mra hã wama 're wairébé, duré wa te 're î'âhuri mono zéb da hã, duré wa'uzazéb da hã.” Áne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re îhâimana u'âsi mono waih'u'õ'wa norĩ hã, taha zô si te sima 're sôpré, sina 're hâtâ'â za'ra mono wa. ³³'Re îhâimana u'âsi mono hã âma 're îsib'a'uwê za'ra mono norĩ ma, îwê uptabi hã te te tâma 're îsômri za'ra mono zéb zô si, te za asima 're asôpré u'âsi aba mo. 'Re îhâimana u'âsi mono te te sima 're aiwê za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're anomro wê wa'aba mono da, te za asima 're îwê u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, âhã zô si 're asôpré wa'aba mono wamhã, marĩ zô aiwi 're îrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. ³⁴Awê sidâpâsi te marĩ hã asada 're hâimana za'ra wa'wa. Tane nherê, oto ai'âma 're awê za'ra wa'aba mono wamhã, te za asina 're îwaih'u' u za'ra wa'aba mo, 'Re

ihâimana u'âsi mono te te 're aipawap-
tob za'ra wa'aba mono zém na hã, marĩ
hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono
nherê. Taha wa, za duré ai'âma 're ĩawê
za'ra wa'aba mono zé bătâ na hã 're ai-
hâimana za'ra wa'aba mono zém na hã,
asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô
di za. 'Re ihâimana u'âsi mono si te za
awê sidâpâsi bådâ hã te te ai'âma 're
ab'madâ'â 'wa.

**Dawasédé hã da te dasi'âma
're ĩsa'ra mono zé wasu'u**

Rucasi 6.37-38, 41-42

7 — Dawasédé hã da'âma 're ĩsa'ra
za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi
're dawê'ô za'ra wa'aba mono ô di za,
taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hã
te te siwi 're aiwê'ô za'ra wa'aba mono
tô da. ² Asi'uihã na asiwi 're dawê'ô pese
za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina
te za tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã
te te siwi 're aiwê'ô pese za'ra wa'wa,
ĭwa'râmi. Asiwi 're dawê'ô za'ra wa'aba
mono ô wamhã, tawapsi, te te siwi
're aiwê'ô za'ra wa'aba mono ô di za,
âne na hã aiwa. ³⁻⁵ Āne, wa za duré
âma aima romnhimir'é za'ra wa'wa. Āté
wede wa'ono hã atob 're te nomro, sabui
ô nherê. E niha te za bété sô ĩtômo 'madâ,
wede nhiprubre wazere da, asisânawã
tômo hawimhã. E âne hã ĩ'uwaibaba.
Mare di. Wede wa'ono hã atob 're ĩnomro
hã sabui ô nherê, e niha te za tâma ĩnha:
“Ropru hã a'â te aima wazere, atômo
hawimhã.” Mare di. Wede wa'ono hã te
za a'â atômo hawimhã ĩwaze. Tawamhã
te za sô airĩti wê, wazere da, asisânawã
tômo hawimhã, wede nhiprubre hã.

⁶ — Duré 'Re ihâimana u'âsi mono 'rui-
wapari'wa norĩ ma, ĩwasu'uwê na tâma
're rowasu'u za'ra wa'aba mono ô di za,
te te âma 're ĩwasété za'ra mono norĩ ma
hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã wapsã ma,
marĩ ĩse hã da te tâma 're a za'ra mono
nherê, dazô 're sipizari za'ra mono wa,

te te 're ĩdahâzu mono ne, te za ta norĩ
hã asada 're hâimana wasété za'ra wa'wa.
Uhâbã norĩ hã marĩ wê zô, sima 're sôpré
waihu'u mono ô di. Marĩ ĩwê hã wa'âbã
za'etê nherê, uhâbã ma, da te 're sãmra
mono wa, taré te te 're ĩwati'i za'ra mono
ne, te za ta norĩ hã taré te te 're wapari
za'ra, ĩwasu'uwê hã. Taha wa, ta norĩ ma,
're rowasu'u za'ra wa'aba mono ô di za,
'Re ihâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa
norĩ ma hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono wi, da te 're
ĭrowaptêrê za'ra mono zé wasu'u**

Rucasi 11.9-13

⁷⁻⁸ — 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te
za ĩwê hã 're ĩwaptêrê za'ra wa'aba mo.
Tawamhã te za tô te te aima 're anhomri
'wa. ĩwê zô si te za duré asima 're asôpré
u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te
za tô te te aima âma 're a'uwaimrami
'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, 'râwi
aima 're hâimana za'ra wa'aba mono
da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zô te te
're ĩridawa ta'a mono ne, te za ĩwê
hã tiwi 're ĩwaptêrê za'ra wa'aba mo.
Tawamhã 'ri tede'wa te te tâma ĩridawa
ne, te za tô 'Re ihâimana u'âsi mono
hã te te aima 're anhomri 'wa, ĩwê hã,
si'uihã na. ⁹ Āne, wa za duré aima âma
romnhimir'é za'ra wa'wa. Ai'ra hã ĩ'u'etê
wapu te te aiwi 'maiwaptêrê aba wamhã,
e êne te aré tâma ĩmanhomri 'wa, te te
ĭwaptêrê upana. Mare di. ĩ'u'etê wapu si
te aré tâma ĩmanhomri 'wa, te te rêne
da, ai'ra wa'wa hã. ¹⁰ Duré, tebe te te
aiwi 'maiwaptêrê aba wamhã, e wahi te
aré tâma ĩmanhomri 'wa, te te ĩwap-
têrê upana. Mare di. Tepe si te aré tâma
ĩmanhomri 'wa, te te rêne da. ¹¹ Tane
duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wê up-
tabi aba mono ô nherê, te marĩ ĩwê si
tô ai'ra norĩ ma, 're ĩsômri za'ra wa'aba
mo. E tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa
âma 're ĩsãmra mono hã wê uptabi na 're
hâimana mono nherê, e ai'ra norĩ ma 're

asōprub za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono ō di za bété, tinhoprubzé iwē hā. Te za tō isipai u te te aima 're sōmri za'ra wa'wa iwē hā, tiwi 're iwaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

¹² — Marī iwē si da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're idawē za'ra wa'aba mono ne, te za marī iwē si dama 're īmanharī u'āsi za'ra wa'aba mo, iwa'rāmi. Āne duréhā 'Re ihâimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'éré hā te wama wasu'u za'ra, duréhā isadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'éré zama.

Bâdâdi nhitobzé wasu'u

Rucasi 13.24

¹³⁻¹⁴ — Duré, ropipa u 're īdanhisisi mono zé hā bâdâdi hā sa'ētē uptabi di. Duré isitobzé hā, sa'ētē uptabi di. Taha wa, dama wapure di, āma 're īdanomro mono zéb da hā, bâdâdi hā sa'ētē uptabi wa. Taha wa, te da'ahâ uptabi na āma 're danomro, ropipa u, tamomo 're danhisisi mono wa, da te 're robzépata u'āsi za'ra mono da. Tane nherē, 'Re ihâimana u'āsi mono 'rata 're idahâimana u'āsi za'ra mono zéb u, 're īdanhisisi mono zéb da hā, bâdâdi nhitobzé hā syryre di. Tamomo bâdâdi hā syry uptabire di duré, āma 're īdanomro mono zéb da hā. Dama pire di, āma 're īdanomro mono zéb da hā. Taha wa, te da'umro na si da te dasina 're uwaimrami za'ra. Taha wa, ma'āpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, bâdâdi nhitobzé isyryre na si 're asisisi aba mono da, rowē uptabi u.

Rob'rāi wasu'u, 'wabzéré wasu'u me

Rucasi 6.43-44

¹⁵ — Duré, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi ō 'wa norī wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Ta norī hā tō sena dasiré 're hâimana wē za'ra mono newa, te za te te dama 're

roti za'ra taré. Ta norī hā te abaze zahi ne 're hâimana u'āsi za'ra, isazei'wa norī zada. ¹⁶ Ta norī hā uburé marī hā te te 're īmanharī za'ra mono zém na te za āma 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai ō na hā. E 'wabzéré hā te za rob'rā na 're 'rā za'ra, uwa 'ru 'rā na. Mare di. Uwa 'ru 'rā na 're 'rāi waihu'u za'ra mono ō di, 'wabzéré hā. Duré, e apto hā rob'rā ise na te za 're 'rā za'ra. Mare di. Āma 're 'rāi waihu'u za'ra mono ō di, apto hā. ¹⁷⁻¹⁸ Duré rowede hā wē wamhā, 're 'rāi wasété za'ra mono ō di za. Te za 're 'rāi wē u'āsi za'ra. Wasété wapsi, te za 're 'rāi wasété u'āsi za'ra. Ta norī hā 're 'rāi wē waihu'u za'ra mono ō di za. ¹⁹ Rowede hā 're 'rā za'ra mono ō wa, te za da te 're sâna'rata nhihâri za'ra, unhama u da te 're sâmra mono da. ²⁰ Tane, aibâ norī hā roti tō senai'ō na te te dama 're īroti za'ra mono norī hā uburé marī hā te te 're īmanharī wasété za'ra mono zém na, te za āma 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai ō na hā.

'Re ihâimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u, 're idanhisisi mono zé wasu'u

Rucasi 13.25-27

²¹ — Āté ni'wam norī hā te za dama 're siwasu'u za'ra, āne: “Zezusi hā ta hā Īnhib'apito. Wa hā tãma romhuri'wa, wa tō 're ihâimana u'āsi.” Āne ni'wam norī hā dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, uburé 're sisisi mono ō di za, 'Re ihâimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u hā. Ni'wam norī si te za 'Re ihâimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're hâimana za'ra, Īmama hā hâiwa āma 're isâmra mono hā te te sima 're īawē mono zéb zarina, marī iwē si te te 're īmanharī za'ra mono norī si. ²² Nimahā bâtâ na ropsi'utōrizéb āma, Īmama za oto da'āma isipo'ozéb āma hā te za da'ahâ na ĩma

nharĩ za'ra ni, āne: “Wanhib'apito, Wanhib'apito, wa norĩ hã asadawa para, wa tō wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Asadawa para, wa tō duré wa'uburé hã wa te dama 're sãmra za'ra. Marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hã wa tō duré wa te dama 're 'manharĩ za'ra, asadawa para.” Āne na hã da'ahã na te za ĩma tasiwasu'u za'ra ni, ĩnhib'auwē uptabi hã 're danomro mono newa. ²³Tane nherē, wa za wa hã ĩsi'uihã na tãma nharĩ za'ra, āne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba ō di, ĩzazei'wa na. Marĩ ĩwasété si ma tō 're ĩmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'réi wa'aba, ĩnhiti.” Āne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, misi haré.

'Ri'wa norĩ wasu'u

Rucasi 6.46-49

²⁴⁻²⁵ — Āne, wa za duré āma aima simiré'é za'ra wa'wa, 'ri'wai wasu'u na. 'Ri'wa hã tãma rosa'rata waihu'u pese wa, ma tō étē nhisiwi 'ri hã 'manha, siptete na 're sa mono da. Tawamhã tã hã pĩni za'ētē na 're ta'a mono wa, ma tō 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tō 're praba, â hã. Rowa'u'u za'ēne hã ma tō duré 're pusi, 'ri uwaibaba, te te me da aré. Tane nherē, 'ri hã simei ō di, étē nhisiwi te te sima 'ri wa, aibã hã. Tane duré, â hã te ĩrotizé hã ni'wam norĩ hã te te 're wapari za'ra mono wa, te te oto 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowē na 're hãimana u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata.

²⁶⁻²⁷ — 'Ri'wa hãiba amo na, wa za duré āma aima simiré'é za'ra wa'wa, tãma ĩrosa'rata waihu'u ō hã. Ta hã supara nhisiwip si ma tō sima 'ri, siptete na tãma 're sab u'âsi mono da newa. Tawamhã tã hã pĩni za'ētē na 're ta'a mono wa, ma tō 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tō 're praba, â hã. Rowa'u'u za'ēne hã ma tō duré 're pusi, 'ri uwaibaba. Tawamhã 'ri hã ma tō

'marōwĩ, awa'awi. Tane duré, â hã te ĩrotizé hã ni'wam norĩ hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherē, te te 're 'madã'ã za'ra mono ō wamhã, ta norĩ si te za si'uihã na 're sisimini za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata za 're ĩdahãimana u'âsi za'ra mono zé hã.

²⁸Tawamhã Zezusi hã āne na te te dama rowasu'u parimhã, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, te te dama ĩrowahutuzém na hã. ²⁹'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ, simirowasu'u wapure na te te dama 're ĩrowahutu za'ra mono ne, te te dama 're rowahutu mono ō di, Zezusi hã. Simirowahutu pire uptabi na ma tō te te dama 're rowasu'u. Taha wa, ma āma tatob'uzu za'ra ni, dama ĩwaihu'u'ō hã te te dama wasu'u wa.

Aibã ĩ'wa're ré hã Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Marcusi 1.40-45; Rucasi 5.12-16

8 Tawamhã Zezusi hã ma tō étē 'rãihã hawi si'ra. Te te si'rai wamhã, da'ahã uptabi na ma tō ĩsarina ai'aba'ré ni. ²Tawamhã aibã ĩ'wa're ré hã ma tō ĩtēme wi. ĩtēme wisi wamhã, ma tō hi'rãtitō nhamra, ĩpapara. Te tãma tinha:

— Apito, ĩma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na. Taha wa, asima ĩwē wamhã, te za ĩpe.

³Tawamhã Zezusi ma tō tinhib'rada hã wahutu, te te āma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Tane tō. Wa tō ĩsima aiwē, te aipese da. Tãibã oto aihãzé hã.

Tawamhã awa'awi ma ĩ'wa're hã tãma apa.

⁴Tawamhã Zezusi hã te tãma tinha, āne:

— ĩwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ĩwasu'u ō di za, te aipesezém na hã. Sasedoti u si te za aimo, aihãiba wē zō te te aihãiba 'madã'ã da. Taha

parip si, te za tãma asõpru 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, Mozésìhi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — Æne te Zezusi hã tãma roti, aibã te te ìpese ma.

Da'wapéi'wa norí wada'uri'wai ma romhuri'wa, Zezusi te te ìpesezé wasu'u

Rucasi 7.1-10

⁵Tawamhã Zezusi hã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u ma tã wi. Wisi wamhã, ma tã aibã sõpētē, romanu hã. Ta hã da'wapéi'wa norí wada'uri'wa. Tawamhã, te te sõpētē wamhã, ma tã aibã hã tãma ti'ru Zezusihi ma, tãma ìromhuri'wa hã te te tãma pese da. ⁶Æne te tãma tinha:

— Apito, ìma romhuri'wa hã ìnhorõwa ãma te nomro. Hãzé uptabi di. Hãzé uptabi wa, sirési waihu'u õ di, hãzé za'ētē wa.

⁷Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Wa za ãma mo tã, te pese da.

⁸Tawamhã romanu hã te duré tãma tinha, da'wapéi'wa norí wada'uri'wa hã:

— Tõã, apito. Wa hã aima ìwãpure di, ìnhorõwa u asébré da hã. Ma'ápé, taré ã hawì pese aimreme na, séptãã da. Tawamhã te za tãma tirowē, ìma romhuri'wai ma. ⁹Wa hã da'wapéi'wa norí wada'uri'wa zapari romhuri'wa. Ìzapari te duré 're hãimana za'ra, da'wapéi'wa norí hã. Ni-momo te 'mazatõrì wamhã, te za 'maimo. Duré sô ì'maihãrã wamhã, te za we 'maimo, ìtēme. Duré ìma romhuri'wai ma, marì hã te 'rui wamhã, te za 'manha awa'awi, ìzadawa para. — Æne te si-wasu'u, Zezusihi ma.

¹⁰Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tã ãma titob'uzu, ìsiwasu'uzém na. Taha wa, ìsarina ìdasi'aba'ré norí ma, ma tã nharì za'ra:

— Tõ sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Æ hã te te sina ì'umnhasizém na hã niwa te ì'madãã õ, Izarazéhé nhi-hudu norí nhipti'ai ãma hã. Ta norí hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ì'umnhasizém na hã. ¹¹Æne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahã uptabi na te za 're dasihutu, bãtã pusizém hawì, duré bãtã zasizém hawì, 'Re ìhãimana u'ãsi mono u, ìsiré 're dasaihuri mono da, da'ãma 're ìsib'auwē mono zéb ãma. Abra'ãhã siré te za 're dasi'ubumro, duré Izatìhi siré, duré Zãcoho siré. ¹²Tane nherē, ni'wam norí hã 'Re ìhãimana u'ãsi mono, ãma 're sib'auwē za'ra mono da nherē, ìsiré 're si'ubumroi mono da nherē, te za sãmra sisiti, robra si 're ìsa'wari mono u. Tame te za sina 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa. — Æne ma tã Zezusi hã dama rowasu'u.

¹³Tawamhã te duré da'wapéi'wa norí wada'uri'wai ma tinha:

— Mo oto aimorì apã, asõrõwa u. Asina ì'umnhasizéb zarina, wa za aipawapto.

Tawamhã ãne te te tãma nharì wi, ma tã tipepe, romanuhu ma, romhuri'wa hã.

Da'ahã uptabi na, Zezusi te te ìda'apesezé wasu'u

Marcusi 1.29-34; Rucasi 4.38-41

¹⁴Tawamhã Zezusi hã Pedruhu nhorõwa u ma tã mo. Morì wamhã, ìmaprewa ma tã sabu. Hãzé ré, te nomro waptã wa, wa'ro na. ¹⁵Tawamhã ma tã sib'rata upi, Zezusi hã. Te te sib'rata upi wamhã, ma tã tiwahã. Tawamhã ma tã wahudu, pi'õ hã. Wahutu wamhã, ma tã ìsa hã tãma tisõ Zezusihi ma, sa da.

¹⁶Tawamhã bãdã sébrézéb u, ma tã wa'uburé ré 're ìdanomro mono hã da te simro, Zezusihi u, ahã uptabi na. Tawamhã misi si te nasi dama

azatō wa'uburé hā, misi haré tim-reme na si. Uburé ihâzé ré norī zama te apese duré. ¹⁷ Āne ma tō Zezusi hā te te 're da'apawapto, Iza'iza hā duréihā te te āma ĩrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da. Āne Iza'izaha nhimi'ui'ére hā:

“Wahâzé mono bâ, ma tō te te wawi 're awaibu.”

Āne duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'ére hā, Zezusi hā āma hā.

**Aibâ norī hā Zezusihi siré
ĩneb zahuré zé wasu'u**

Rucasi 9.57-62

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā da'ahâ uptabi na da te dasiwi ĩ'uirī za'ra norī hā ma tō 'madâ'â za'ra. Te te da'ab'madâ'â wamhā, ma tō tisiré 're ĩnomro mono norī ma rob'ru za'ra, ĩsō'u na te te saprī za'ra da, zara u. ¹⁹ Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rowahutu'wa hā ma tō ĩtēme wi, Zezusihi u. Āne te tāma tinha:

— Rowahutu'wa, āhāna wa ĩsima aiwē, asiré 're ĩmorī da oto, daro mono bâ.

²⁰ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Wapsā wawēre hā ab're 're, ĩsōrōwa hā. Duré si norī hā tizasi te te sima 're 'manharī za'ra, tinhorōwa da hā. Tazahā, wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā ĩnhorōwa ō di, āma 're ĩwa'utu mono zéb da hā. Hāiwi si wa datēme 're morī u'â.

²¹ Tawamhā Zezusi ma tō duré aibâ hāiba amo 'mahâ, ĩsarina 're ĩmorī hā, ĩsiré 're morī u'âsi da oto. Tawamhā aibâ hā te asa tāma tinha:

— Apito, a'â apâ ĩmorī, ĩmama hā ĩwi dâ'â wa, ĩsisa'u te āma ti'a da. — Āne te sina 'mahâ.

²² Tane nherē, te Zezusi hā tāma tinha, asa:

— Ōne haré te za ĩsiré 're aimo oto. Īdâ'â norī hā te za tisiré ĩdâ'â norī āma te te 're ti'a za'ra.

**Zezusi hā rowa'u'u za'ētē
ma, te te ĩnharizé wasu'u**

Marcusi 4.35-41; Rucasi 8.22-25

²³ Tawamhā Zezusi hā ma tō āzé, uba're 're. ĩsiré 're ĩnomro mono norī zama ma ĩsiré asisi, ĩsiré si'aba're da. ²⁴ Tawamhā uba're na si'aba'rei ré, ma tō rowa'u'u za'ēne hā tiwi tiwatobro za'ra. Ā sisasi hā te te ĩré wabzuri za'ra, uba're hā. Tane nherē, Zezusi te nhono. ²⁵ Tawamhā ĩsiré 're ĩnomro mono norī hā ma tō ĩtēme sina roptob za'ra, te te siwi utu da. Tawamhā āne te 'mahârâ za'ra:

— Wanhib'apito, ma'āpé wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utōrī ni.

²⁶ Tawamhā Zezusi hā te tāma nharī za'ra:

— E marī da, ma aipahi za'ra wa'wa. E ĩ'umnhasi za'ra wa'aba āna.

Tawamhā ma tō wahudu, Zezusi hā. Wahutu wamhā, ma tō rowa'u'u ma tinha, te te sazâri da, â sisasisi ma zama. Tawamhā ma tō sazâ, rowa'u hā. Ma tō duré ti'ātu. ²⁷ Tawamhā ma tō āma titob'uzu za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norī hā. Āne te sima nharī za'ra:

— Pra, e niha ĩwaihu'u pe, ō hā. ĩsadawa hawi ma rowa'u hā sazâ, â sisasisi zama. — Āne te sima rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norī hā.

**Zezusi hā aibâ norī, wa'uburé
ré 're ĩneb zahuré te
te ĩpese zahuré zé wasu'u**

Marcusi 5.1-20; Rucasi 8.26-39

²⁸ Tawamhā Zezusi hā ma tō mo, Dadara na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, Darireza na ĩsō'u nhisi zara u. Tame ma tō aibâ norī hā sōpētē zahuré, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré hā. Adâ'â 'ru hawi, ma we sina uzusi zahuré, etē zahâpâ

ab're sirōmo 're, 're ĩsimasisi u'āsi zahuré mono zém hawi. Ta norĩ hã ĩsipārĩ su'u zahuré, duré simimnhasi zahuré di. Taha wa, 're ihâimana zahuré mono zé wa'wai baba 're danomro waihu'u mono ō di. ²⁹Tawamhã rosa'rese ō ré, ma tō sa'ētē 'mahârâ zahuré Zezusi hã, âne:

— 'Re ihâimana u'āsi mono 'ra, e marĩ wa'āma 'manharĩ da, te we aimo, wawa'wai baba. E ropsi'utōrizé wana wa'ahâri da, te we aimo, wa te robzépata da.

³⁰Tawamhã romhã prã na te uhâbã hã tisa hã te te 're huri, ahã na. ³¹Tawamhã wa'uburé norĩ hã aibã norĩ pē'ē 're, 're ihâimana za'ra mono hã te sa'ētē sina 'mahârâ za'ra:

— Nimomo wazatōrĩ za'ra da wamhã, ma'āpé uhâbã norĩ u wazatōrĩ za'ra na, ihâiba 're, 're wahâimana za'ra mono da.

³²Tawamhã Zezusi hã ma tō ōne haré tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba.

Tawamhã uhâbã hãiba 're ma tō sisi, wa'uburé norĩ hã. Taha wa, te sa'ētē sisa're, uhâbã norĩ hã, ĩrãsipra u. Āi ba ma tō rere. Taha wa, ma ai'utō, â na uburé.

³³Tawamhã uhâbã 'madâ'â'wa norĩ hã ma tō ĩsiti sisa're. 'Ri nho'ōmo u ma tō sisa're. Tame ma tō uburé dama rowasu'u za'ra, aibã norĩ ma, niha ĩromhâimana zahuré zém na hã, wa'uburé ré 're ĩneb zahuré ma.

³⁴Tawamhã 'ri nho'ōmo āma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tō aihĩni tawairébé ni, Zezusi hã da te dasina uzusi za'ra da. Tawamhã ma tō sãmri za'ra ni. Da te dasiwi sãmri wamhã, ma tō tãma rob'ru za'ra ni:

— Ma'āpé, warom nhiti aimorĩ, ni-momo. — Āne te dasiwi satōrĩ ni, Zezusi hã.

Īmorĩ'ō, Zezusi te te ĩwahutuzé wasu'u

Marcusi 2.1-12; Rucasi 5.17-26

9 Tawamhã Zezusi hã ma tō uba're 're āzé, zara u te te saprĩ da. Te te saprĩ wamhã, ma tō 'ri nho'ōmo u wi, tirob u. ²Tamomo ma tō ni'wam norĩ hã we siwi ti'ã, ĩmorĩ'ō hã ĩsimiwaptã ré. Īmorĩ'ō hã za te te ĩpese na ma tō āma umnhasi za'ra, Zezusi hã. Tawamhã Zezusi hã taha na ma tō sina simirosa'rata waihu'u za'ra, aibã norĩ hã. Taha wa, te ĩmorĩ'ō ma tinha:

— Īsiwadi, aiwi robzei'ō tō. Aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'āma 're ab'madâ'â mono ō di za oto. — Āne te tãma tinha.

³Tawamhã ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tō 'rãwi sima rowasu'u za'ra, âne:

— Ō hã te 'Re ihâimana u'āsi mono āma wasété.

⁴Tane nherē, Zezusi hã ma tō sina waihu'u, ĩsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tō âne ĩ'āma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa. ⁵Wa hã dawasédé hã te dama 're ĩ'apari waihu'u pese mono zém na hã, sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hã, e niha te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Aibã ma, wa tō tinha: “Aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã te ai'āma 're ab'madâ'â mono ō di za oto.” Āne na si ĩmreme wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di. Ā hã ĩmorĩ'ō hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese na sena na ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za. ⁶Ti'ai āma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa para. Āne na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi'rê ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ìmorĩõ ma, te tinha Zezusi hã:

— Ma'ápé, aiwahutu. Asa'warizé hã ári, asõrõwa u aimorĩ da oto.

⁷Tawamhã awa'awi ma tô wahudu aibã hã, tinhorõwa u morĩ da. ⁸Tawamhã ãne hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tãma tapë'ëwara za'ra ni, dama sa'rese õ wa. Ma tô duré 'Re ihãimana u'ási mono ãma tawata za'ra ni, tiwaihu'u pe hã te te dama 're anhomri mono wa.

**Mateusihi zô Zezusi,
sisarina ihãrãzé wasu'u**

Marcusi 2.13-17; Rucasi 5.27-32

⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, da-hawi. Morĩ ré, ma tô ìsã, danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa hã, Mateusi na ìnhisi hã. Ìnhimiromhurizéb ãma wa nhamra, rob'ui'prazé te dawi 're ì'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te ì'mahã:

— We aimorĩ, ìsiré 're aimorĩ da oto.

Tawamhã awa'awi wa tô wahudu, ìsiré 're ìmorĩ da oto. ¹⁰Tawamhã barana wa oto wasiré wasaihuri ni Zezusi norĩ hã, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ me. Ìn-horõwa ãma wa wasaihuri ni. Wasaihuri ré, ma tô rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ hã ìtème asisi 'ri para u, ahã na, ìsiré sai-huri da. Ni'wam norĩ hã zudezu nherë, parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ihãimana za'ra mono õ norĩ zama ma tô duré ìtème aihutu, Zezusihi u. ¹¹Tawamhã parisezu norĩ hã ãne hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're ìwanomro mono norĩ hã wazadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha bã, te asib'apito za'ra wa'wa hã rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ìdahãimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹²Tawamhã Zezusi hã te te sina wã-pani za'ra wa, ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Hãzé ãna 're ìnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. Ìhãzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ¹³Durëihã ma tô 'Re ihãimana u'ási mono zadawa wasu'u'wa hã ãne na rob'ui'éré, 'Re ihãimana u'ási mono mreme na: "Asimizama hã ìma 're ìzata za'ra wa'aba mono zô hã, sô 're ìnhimipari mono õ di oto. Asimizawi pese zarina, da'ãma 're ai-wamri za'ra wa'aba mono da si, wa ìsima te 're aiwë za'ra wa'wa oto." ãne durëihã 'Re ihãimana u'ási mono mreme na rob'ui'éré hã sô sabu za'ra wa'aba ìbaihã hã, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Dawë na 're ìdanomro mono norĩ zô ìsitème 're ìhãrã mono da, we ìmorĩ õ di. Dawasété na 're ìdanomro mono norĩ zô si 're ìhãrã mono da, wa wei mo.

**Dasai ãna bãtã na a'ã 're ìdahãimana
za'ra mono zé wasu'u**

Marcusi 2.18-22; Rucasi 5.33-39

¹⁴Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba'rë. Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— Wa norĩ hã, duré parisezu norĩ hã 'Re ihãimana u'ási mono ma, 're wamreme zusi mono da hã, wasai ãna wa a'ã 're wahãimana za'ra, bãtã na. E marĩ wa, sai ãna a'ã 're hãimana za'ra mono õ di bëtë, asiré 're ìnomro mono norĩ hã.

¹⁵Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ìmrozéb u, sô ihãrã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e aibã ìmro da hã ìsiré sãmra za'ra ré, te za robzei'õ na tihãimana za'ra, ta norĩ hã. Mare di. ãnei õ di. Niwapsi te za bãdã hã ìwa waptãrã, aibã ìmro da hã ìsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ì'ãri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na.

¹⁶— Duré da'uza hã hã'ratare wamhã, te za hãihata. E tawamhã ìhãtë hãnhĩ-

hâri na te za hâiwa'aba ni. Mare di. Īhâté hânhihâri na da te hâiwa'aba wamhâ, da te ĩrê hâ'upsôï wamhâ, te za tihâzahutu, ĩhâiwa'abazé hâ. Tawamhâ te za oto hâsisinarĩ pese, da'uza 'rada hâ. ¹⁷Duré e romhâ 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'râi wa'u ĩsé hâ da te 're sé, wa'ui ware ô ré. Mare di. Wa'ui ware ô ré, da te 're séme mono wamhâ, oto wa'ui ware wamhâ, te za romhâ 'manharĩ 'ratare hâ sina wazu. Tawamhâ uwa 'râi wa'u ĩsé hâ te za asa'wa. Romhâ 'manharĩ hâ te za duré hâihaiwamna. Ītép si'uiwa na si, te za da te 're sé, dawi 're sisa'wari za'ra mono tō da, rob'râi wa'u zé té hâ. Tawapsi, romhâ 'manharĩ hâ dawi 're hâsiwamnari za'ra mono ô di za duré. — Āne ma tō Zezusi hâ āma romnhimiré, uwa 'ru 'râi wa'u ĩsé, da te 're ĩséme mono zém na hâ.

Zezusi hâ pi'ō norĩ te te ĩpese zahuré zé wasu'u, azarutu me

Marcusi 5.21-43; Rucasi 8.40-56

¹⁸Tawamhâ Zezusi hâ te te dama rowasu'u ré, ma tō aibâ hâ ĩtème wi, dama roti'wa hâ. Ītème wisi wamhâ, ma tō hi'râtītō ĩpapara nhamra. Tawamhâ te tãma tinha, āne:

— Īra hâ azarudu hâ ma tō ĩwi dârâ, āhâna si. Tane nherê, ma'ápé āma ĩme aimorĩ, asib'rada āma hiri da, hâiwa'utu da, ĩma 're morĩ da apâ.

¹⁹Tawamhâ Zezusi hâ ma tō wahudu. Wahutu wamhâ, ma tō ĩsiré mo. ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zama, wa ĩsiré ai'aba'ré ni.

²⁰Tawamhâ morĩ ré, te pi'ō hâ we ĩsarina mo, ĩbabarâi hawi. Pi'ō hâ ĩhâzé te te ĩsazâri'ō, 12 na ma tō āma tiwahu, ĩhâzé te te 're 'manharĩ mono ré hâ. We ĩsarina morĩ wamhâ, ma tō ĩ'uzza hânhisudu hâ upi. ²¹Ta hâ ma tō āne sima rosa'rata: “Ī'uzza si te tiwi upi nherê, wa za séptârâ.” Āne te sima rosa'rata, pi'ō hâ.

²²Tawamhâ pi'ō, ĩ'uzza te te upi wamhâ, ma tō Zezusi hâ sô aipi'ra. Sipi'rai wamhâ, ma tō pi'ō hâ tisâ. Āne te tãma tinha:

— Īsiwadi, aiwi robzei'ō tō. Za te aipesezém na, ĩ'umnhasi zarina ma tō ai-hâzé hâ aima apa.

Tawamhâ awa'awi ma tō pi'ō hâ séptârâ.

²³Taha pari, te mo Zezusi hâ, dama roti'wa nhorōwa u. Morĩ wamhâ, rowamreme'wa norĩ hâ ma tō sōpētê za'ra, adâ'â āma simnhihâsi ré. Da'ahâ na ma tō da'anhopētê, āma ĩda'ryry norĩ hâ. ²⁴Tawamhâ āne te dama tinha:

— Mo oto aiwairébé aba. Azarudu hâ dâ'â ô di. Taré te nhono.

Tawamhâ ma tō āma tawa'ê za'ra ni, dâ'â uptabi nherê, taré ĩsōtō na te te waihu'u wa, Zezusi hâ. ²⁵Tawamhâ rob u ma tō tawairébé ni. Dawairébé wi, ma tō Zezusi hâ āzé 'ri 're wa'wa u, azarudu ĩnomrozéb u. Tawamhâ awa'awi ma tō pa'â. Te te pa'âri wamhâ, ma tō awa'awi wahudu, azarudu hâ.

²⁶Tawamhâ ĩwasu'u hâ ma tō te te ropé daro mono bâ, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhâ.

Ītob'a norĩ, Zezusi te te ĩpese zahuré zé wasu'u

²⁷Tawamhâ 'ri para hawi watobro wamhâ, morĩ ré, ma tō aibâ norĩ hâ ĩsarina tineb zahuré, ĩtob'a zahuré hâ. Tawamhâ te 'mahârâ zahuré, āne:

— Dawihi nhihudu, ma'ápé wa'āma aipē'ézé na.

²⁸Tawamhâ 'ri para u ma tō āzé, Zezusi hâ. Sébré wi, ma tō ĩtob'a norĩ hâ ĩtème aimasisi zahuré. Tawamhâ Zezusi hâ te sadanharĩ zahuré:

— E te asina ĩ'umnhasi 'wa, te ato pese aba da hâ.

Tawamhâ asa te tãma nharĩ zahuré:

— Īhe, wa tō wasina ai'umnhasi ni, apito.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô tōmo upi zahuré. Te duré tãma nharĩ zahuré:

— Asina ĩ'umnhasi aba zéb zarina, wa za tô ato pese 'wa.

³⁰Tawamhã ma tô oto tito pese zahuré, aibã norĩ hã. Ma tô duré sadawa uwati zahuré, ãne:

— Te aima ĩmanharĩ wē wa'aba zém na, dama ĩwasu'u wa'aba ô di za. Tô'ã. — ãne te sina sadawa uwati zahuré.

³¹Tane nherē, oto neb zahuré wamhã, ma tô tisiwasu'u na te te ropé zahuré ropã, Zezusi te te ĩpese zahuré zém na.

Īmreme'ô, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

³²Tawamhã Zezusi te te ĩto pese zahuré neb za'u si, ma tô aibã hã we ĩtēme dasiwi saprōni ni Zezusihi u, wa'uburé ré wa, mre'me'ô u'ãsi 're ĩhãimana mono hã.

³³Tawamhã Zezusi hã ma tô wa'uburé ma rob'ru, ĩhawi watobro da, ĩsiti. Te te tãma rob'rui wi, ma tô aibã hã mre'me watobro. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Niwa, wa te ĩ'madã'ã za'ra ô, ãne hã, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai remhã.

³⁴Tane nherē, ma tô parisezu norĩ hã taré ĩwasédé hã ãma hiri za'ra, ãne:

— Wa'uburé norĩ nhĩb'apito zadawa para, te ô hã wa'uburé hã te te dama 're anhamra, Satanasihĩ zadawa para. — ãne ma tô parisezu norĩ hã siwi wē'ô, Zezusi hã.

Zezusi hã da'ãma ĩsiwamrizé wasu'u

³⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô datēme 're mo, 'ri wa'ô'tô mono bâ, te te dama 're rowahutu mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u na te te dama 're rowasu'u, ĩwasu'uwē na. Dahãzé mono bâ ma tô duré da'apese. Hãzé u'ãsi wa, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ zama te apese, Zezusi hã. ³⁶Tawamhã da'ahã uptabi na

te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tô Zezusi hã da'ãma aiwamri tip'ē na, pone'ērebã 'madã'ã ãna 're ĩnomro mono ne, robzei ãna 're dahãimana za'ra mono wa, 're dasipawapto waihu'u za'ra mono ô wa.

³⁷Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, te tinha, ãne:

— Amnho hã sa'etē uptabi di, da te 're ĩubumroi mono da hã. Tane nherē, sada hã da'umrore di, ĩubumroi'wa da hã. ³⁸Taha wa, ma'ãpé tiwi 're rowaptērē u'ãsi za'ra wa'aba mono, rob're tede'wai wi, romhuri'wa da hã we te te da'azatōrĩ da da'ahã na, rob're hã te te 're ubumro za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã da'ãma romnhimiré.

Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ te te ĩsatōrĩ za'ra zé wasu'u, daro mono bâ

Marcusi 3.13-19; Rucasi 6.12-16

10 Tawamhã Zezusi hã ma tô sitēme wazô hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô, 12 na wahãiba norĩ zô. Wazô hãrã za'ra wamhã, ma tô wama pisutu za'ra, ĩwaihu'u pese zarina ĩsadawa para, wa'uburé norĩ te te 're ĩdawamnarĩ za'ra mono hã wa te dama 're sãmra za'ra mono da. Duré ĩhãzé ré norĩ hã dahãzé mono bâ ĩsadawa para, wa te 're ðapese za'ra mono da, ma tô duré wama pisutu za'ra, duré hãzé u'ãsi 're hãimana za'ra mono wa, 're ĩsib'uwã pese za'ra mono norĩ zama. ²Zezusi hã daro mono bâ te za oto wazatōrĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã, ĩsadawa para wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Tizadawa wasu'u'wa na, ma tô wanhisĩ za'ra oto, Zezusi hã. Wanhisĩ za'ra hã, ãne: Sima na ĩsisi hã. Taha nhisi amo hã Pedru. Duré ĩno nhisi hã ãdéré na ĩsisi hã. Duré Ti'adu, duré Ti'aduhu no, Zuwã. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra norĩ. ³⁻⁴Duré Piripi, duré Batoromezũ, duré Tome, duré wa hã Mateusi. Wa hã rob'uiprazé ubum-

roi'wa aré. Duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã. Duré Tadezu, duré Sima aimawi hã. Ta hã ma tô aré dame 're hâimana, romanu norĩ zada, tirom hawi apâ te te 're satõrĩ za'ra mono da. Duré Zudasi Icarizoti, Zezusi hã te te dama ìhâiba nhomri da hã.

⁵Tawamhã Zezusi hã te te wazatõrĩ za'ra da, ma tô âne wama roti za'ra, 12 na wahâiba norĩ ma hã:

— Zudezu'õ norĩ nhipti'ai u 're anomro aba mono õ di za. Duré samaritanu norĩ nhipti'ai u 'ri nho'õmo mono bâ, 're asisisi aba mono õ di za. ⁶Izarazéhé nhi-hudu norĩ u si te za 're anomro aba mo, pone'ërebâ 'madââ âna, siwa'ru 're ìnomro mono ne, 're ìdahâimana za'ra mono norĩ u si. ⁷Âne te za dama 're ìrowahutu za'ra wa'aba mo: “Re ìhâimana u'âsi mono, da'âma 're ìsib'a'uwê mono zéb u hã romhuture di oto.” ⁸Ìhâzé ré norĩ hã te za duré 're ìpese za'ra wa'aba mo. 'Re dadââ za'ra mono nherê, te za duré 're ìdahâiwa'utu za'ra wa'aba mo. Ìwa're ré norĩ zama te za 're ìpese za'ra wa'aba mo. Wa'uburé hã te za dama 're ìsâmra za'ra wa'aba mo. Wa'âbâ âna wa tô ìwaihu'u pe hã aima sômri za'ra wa'wa. Taha wa, wa'âbâ âna te za âne uburé dama âma 're ìuwaimrami wê za'ra wa'aba mo. ⁹Rob'uiprazé ìsapotore hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, êtê'ubuzi pré oru hã duré êtê'ubuzi'a prata zama. ¹⁰Dama romhuri'wai ma, te za dasa hã da te tâma 're sômri za'ra, tiwi sô robaba wa. Taha wa, nimomo 're anomro aba mono wamhã, romramizé hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za. Duré ai'uzza misire ré si te za 're anomro aba mo. Aipara'uzza misire ré si te za duré 're anomro aba mo. Wedehu hã asiwazuzisé hã misire te za duré asiré 're ì'wasari aba mo.

¹¹— Nimomo daza'ruu u 're anomro aba mono wamhã, asô 're ìtob'uzu za'ra wa'aba mono norĩ u si te za 're asisisi

aba mo. Tawamhã tame te za ìsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'ri tede'wa siré, nimomo 're anomro aba mono zéb u hã. ¹²Danhorõwa u 're asisisi aba mono wamhã, âne te za 're ìdazawi za'ra wa'aba mo: “Rowê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.” Âne te za 're ìdazawi za'ra wa'aba mo. ¹³Tawamhã danhorõwa u 're aihutu aba mono wi, da te 're ai'mazasi wê za'ra wa'aba mono wamhã, 're ìsawi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowê na 're hâimana za'ra, 'ri tede'wa norĩ hã. Duré da te 're ai'mazasi wê za'ra wa'aba mono õ wamhã, rowê na 're hâimana za'ra mono õ di za, 'ri tede'wa norĩ hã. ¹⁴Duré nimomo darob u 're aihutu aba mono wamhã, asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ wamhã, da te 're aiwaparĩ ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta hawi te za 're aiwairébé aba mo. 'Re anomro aba mono zéb u, te za asisa'u aipara zapru hã 're ìtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'râwi 're dasisâmri za'ra mono da. ¹⁵Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'âma ìsipo'ozéb âma hã Sodoma âma duré Domora âma 're ìdahâimana wasété uptabi za'ra mono norĩ ma, te te ìrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za asô 're ìtob'uzu za'ra wa'aba mono õ norĩ hã te te tâma 're arob'manharĩ za'etê. — Âne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Zezusi te te ìsatõrĩ za'ra ma, za da te tâma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 13.9-13; Rucasi 21.12-19

¹⁶Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Ma'âpé ìwaparĩ pese za'ra wa'aba. Pone'ërebâire, robzahi wa'wa u 're ìsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra

wa'wa. Taha wa, te za asimiza'rese 're anomro aba mo, wahi ne. Duré utu'u, marī īwasédé hā te te 're īmanharī za'ra mono ō ne, te za 're anomro wē wa'aba mo. ¹⁷Taha wa, te za 're asipibui pese za'ra wa'aba mo, dawī. Áté ni'wam norī hā te za te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, te te 're aiwaibui wa'aba mono da, zudezu norī ma rotī'wa norī u, te te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhā ta norī hā te te siwi 're aiwēō za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za duré īsimirowahutuzéb āma da te 're ai'maipré' 'wa, romhā nhorō 'manharī na. ¹⁸Duré īāma si 're anomro aba mono wa, te za dama ĩpire norī u da te 're asimroi wa'wa, zudezuō norī nhīb'apito norī u, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te siwi 're aiwēō za'ra wa'aba mono da. Taha ré, īsō're 're aimasa aba mono ré, te za īwasu'uwē na tāma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwē norī ma zama. ¹⁹Tawamhā dama ĩpire norī u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, asimirosa'rata na asisōwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za, niha tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zém na da hā. Da te aima 're ĩropipa za'ra wa'aba mono zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te za te te aima 're sômri za'ra wa'wa, niha tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²⁰Tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, asi'uihâ na asimirosa'rata na tāma 're aimreme zusi aba mono ō di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani na te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, danhib'apito norī ma.

²¹ — Da te 're ĩzaze za'ra mono 'ru te, te za dasisānawāi uptabi nherē, da te dasima 're dahâiba nhomri za'ra, da te 're danhimroi mono da. Damama norī

hā te za ti'ra ma, āne te te tāma 're rob'manharī wasété za'ra, 'râwim nherē. Duré da'ra norī hā timama uptabi da nherē, te za sada 're hâimana za'ra, te te dama 're hâiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ĩna me. ²²Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ĩzazei'wa 're anomro aba mono wa. Tane nherē, asiptete sina ōne haré īāma 're anomro u'âsi aba mono wamhā, te za asina 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo, asō'reptu za'ra wa'aba zé hā. ²³Tawamhā nimame 'ri nho'ōmo āma da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhā, ta hawi te za 're aimani za'ra wa'aba mo, 'ri nho'ōmo amoi u 're anomro aba mono da. Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai 're, 'ri wa'ōtō mono bâ ĩwasu'uwē na romhuri 'rāsutu za'ra wa'aba ō ré, wa za we dama ĩsi-hâi'ré apâ, dasiré ĩpodo hā.

²⁴⁻²⁵ — Romnhoré'wa norī hā te te 're romnhoré za'ra mono ré hā, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ō di, tāma ĩromnhoré'wa norī ma hā. Tane nherē, romnhoré hā te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhā, zahadu wapsi te za tāma ĩromnhoré'wa norī ne oto 're hâimana za'ra, aiwa. Duré te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norī hā te te dama 're romhuri za'ra mono ré hā, hâimana pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ō di, tinhib'apito norī nhipai u hā. Tane nherē, tipire zô te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhā, zahadu wapsi te za tinhib'apito ne pire na 're hâimana za'ra oto. ĩ'ruiwapari'wa norī hā te Bezebu na te te 're ĩnhisi za'ra, wa'uburé norī nhīb'apito nhisi na. Āne te ta norī hā te te ĩāma 're wasété za'ra. Taha wa, taha nhipai u te za duré te te ai'āma 're wasété uptabi za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono wa.

'Re ihâimana u'âsi mono si, da te dasima 're ipipa za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 12.2-7

²⁶Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, isiré 're iwanomro mono nori ma:

— Taha wa, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono o di za. Uburé marĩ hã upsibi na 're ihâimana za'ra mono hã zahadu wapsi te za suwa nhamra ni. Duré uburé marĩ hã pi'uriwi 're ihâimana za'ra mono hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. ²⁷Uburé pi'uriwi te aimã 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono hã te za oto sô'awi dama âma 're irowasu'u za'ra wa'aba mo. ²⁸Dahâiba te te dawĩ 're isimroi mono nori ma hã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono o di za, dapê'êzani hã te te dawĩ 're simroi waihu'u mono o nherê. 'Re ihâimana u'âsi mono si te za asima 're ipipa za'ra wa'aba mo. Taha ma si waihu'u pese di, dahâiba hã duré dapê'êzani zama, te te dawĩ 're i'a'uprosi mono zéb da hã. ²⁹Sire wa'â hã wa'âbâ syryre nherê, uburé Damama zadawa para o nherê, 're si'utôri mono da hã, mare di, sire nori hã. ³⁰Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Simi'madâ'â pese uptabi di. ³¹Sire hã tâma sawi pese za'ra nherê, sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono o di za. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, isiré 're iwanomro mono nori ma hã.

Zezusihĩ zazei'wa na 're idasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u, isazei'ô'wa na zama

Rucasi 12.8-9

³²Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, isiré 're iwanomro mono nori ma:

— Ni'wam nori hã izazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré Imama nho'a te 're awasu'u, izazei'wa na, hãiwa âma 're isâmra mono nho'a. ³³Tazahã, ni'wam nori hã izazei'ô'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré Imama nho'a te 're awasu'u, izazei'ô'wa na, hãiwa âma 're isâmra mono nho'a. — ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusihĩ âma dasina 're idasipo'o za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 12.51-53; 14.26-27

³⁴Tawamhã te duré isiré 're iwanomro mono nori ma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— E ti'ai u we imori wa, te za ti'ab ré rowê na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. ãne hã i'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono o di za. Ti'ai u we imori wa, rowê na si 're dahâimana za'ra mono o di za. Te za i'âma dasima 're dasiwanhizari. Te za duré i'âma 're dasi'wapé za'ra. ³⁵Ti'ai u we imori wa, te za da'ra si'aibâ nori hã timama âma 're sitob'ru za'ra. Da'ra sipi'ô nori hã te za duré tina âma 're sitob'ru za'ra. Duré dasani'aba nori hã te za timaprebaba sipi'oi âma 're sitob'ru za'ra. ³⁶ãne te za dasisânawâi uptabi nherê, dasina 're danhitob'ru uptabi za'ra, 'râwi dasiré 're dahâimana za'ra mono nherê.

³⁷— Ni'wam nori hã te te 're izawi za'ra mono zém nhipai u, timama nori hã te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, i'âma 're nomro waihu'u mono o di za. Duré ni'wam nori hã izawi nhipai u ti'ra nori te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, i'âma 're nomro waihu'u mono o di za duré. ³⁸Wedepo'o nhonhi'râmi hã, daza'ozéb da, da te dasisada 're i'wasari mono ne, ni'wam nori hã da te 're simroi mono da nherê, sisawi âna izarina 're nomro mono wapsi, te za i'âma 're hâimana u'âsi za'ra. ãnei o wamhã, i'âma 're nomro waihu'u mono o di za. ³⁹Ni'wam

norĩ hã si'uihã na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ is'i'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ïzarinã 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. — Æne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

'Re ïhâimana u'âsi mono, za te te dama 're ïawa'âbã mono zé wasu'u

Marcusi 9.41

⁴⁰Tawamhã te duré ãne na wama rowasu'u za'ra, isiré 're ïwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã te te 're aiwaibui wẽ wa'aba mono wamhã, ta norĩ hã ai'u'âbã wa'aba te za te te siwi 're ïmrami wẽ. Ta norĩ hã te te siwi 're ïmrami wẽ mono wa, we ïzatõrĩ'wa zama te za duré isiré te te siwi 're mrami wẽ. ⁴¹Áté ni'wa hã te za 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã âri wẽ, isadawa wasu'u'wa na te te waihu'u wa. Æne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, za te te 're ïawa'âbã mono ne, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te tâma 're awa'âbã aiwa, damrami wẽ 'wa norĩ ma hã. Áté ni'wa hã te za duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're ïmorĩ wẽ uptabi hã âri wẽ, 're ïmorĩ wẽ uptabi na te te waihu'u wa. Æne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tinhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ ma, za te te 're ïawa'âbã mono ne, te za duré 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te tâma 're awa'âbã aiwa.

⁴²— Áté ni'wa hã te za ïzazei'wai ma, â wahã hã tâma õ, te te hã'rẽne da, isiré ïzazei'wa norĩ ma ïwapu ma, 're ïmorĩ na te te waihu'u wa. Æne hã ïzazei'wa norĩ hã marĩ 'rare na nherẽ, ni'wam norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, za te te tâma 're ïawa'âbã mono zé hã te za te te sina

're uwaimrami za'ra. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. — Æne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, daro mono bã te te ïwazatõrĩ za'ra zéb u hã.

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te isatõrĩ za'ra zé wasu'u

Rucasi 7.18-35

11 Tawamhã 12 na isiré 're ïwanomro mono norĩ ma, ãne na te te wama roti za'ra pari wamhã, ma tô mo Zezusi hã, dama isãmrazém hawi, tamomo 'ri nho'õmo mono bã te te dama rowahutu mono da.

²Tawamhã Zuwã Batita, dazazéb 're sãmra ré, ma tô Cristuhu wasu'u hã wapa, marĩ te te dama 're ïab'manharĩ wẽ mono zé hã. Te te wapari wamhã, ma tô isiré 're ïnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi 'mazadhanharĩ da. ³Æne ma tô siwi sadanha:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zõ, wa za 're wanhimipari za'ra.

⁴Tawamhã Zezusi hã te asa tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Mo oto apã ai'aba'reí wa'aba Zuwãhã u, marĩ hã ïwapari za'ra wa'aba zém na tâma rowasu'u za'ra wa'aba da, marĩ hã ïmadâ'â za'ra wa'aba zém na zama. ⁵Ïtob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apã te te 're rob'madâ'â za'ra. Ïmorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ïwa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré ïpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ïdâ'â za'ra mono norĩ hã ma tô duré apã 're hãiwa'utu za'ra. Ïwasu'u'wẽ hã ma tô duré isibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. Æne na te za tâma ïrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ⁶Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para we ïmorĩ na, 'rãwi ï'ãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tâma 're rowẽ up-

tabi za'ra mono di za. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

⁷Tawamhā Zuwā Batitaha siré 're inomro mono norī hā apā si'aba'rēi wamhā, ma tō Zezusi hā dama rowasu'u, Zuwā Batitaha hāimanzém na. Da'ahā na idasi'ubumroi mono norī ma, te āne tāma rowasu'u za'ra:

— Zuwā hā a'ubuni wi 're sāmra mono ré, ma tō itēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. E tawamhā du teihi rāihā hā uware wa, rowa'u te te 're ihāpā za'ra mono ne, Zuwā Batita hā roti da, sib'uware na 're hāimana mono wa, ma tō itēme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hā roti da, siptete na ma tō 're hāimana. ⁸E uza wē na 're si'uza mono wa, ma tō itēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wē na 're si'uza mono ō di. Uza wē ré 're inomro mono norī hā, te danhib'apito nhorōwa āma si 're si'ubumro, 'ri rāihā āma si. ⁹Ma'āpé, īma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te itēme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tō. Ō hā uburé iwana 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī nhipai u te pire na 're hāimana, Zuwā hā. ¹⁰Durēihā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā āne āma rob'ui'éré, Zuwāhā āma, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na: “Īzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satō, te te asō ropese mono da.” Āne durēihā 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré, ibaihā na hā. ¹¹Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé iwana 're inomro mono norī hā te te siwi āma wabzu za'ra ō di Zuwā Batita hā, īsimiromhuri pire na hā. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're ida'azawi mono zéb zarina te te 're ida'apawapto mono zé hā, hāiba ré ré, te te waihu'u ō di za, Zuwā Batita hā. Ni'wam norī si, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī si te

za te te sina 're waihu'u za'ra, īuirī na. Taha wa, ta norī hā te za pire na 're hāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā, tisiré norī ma, wapu na 're hāimana za'ra mono nherē, te za pire na 're hāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhipai u, ta norī si īuirī na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa za, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're ida'apawapto mono zé hā. ¹²Zuwā Batita hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama 're isadawa wasu'u mono zém na te te dama āma isāna'ratazém hawim haré, te oto ni'wam norī hā sib'ru na 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'āma 're sib'a'uwē mono tō da. Da te dasima 're wē za'ra mono nherē, te ta norī hā te te dawī 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwē za'ra mono tō da. ¹³Zuwāhā wana ré hā, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā te te āma 're rob'ui'éré za'ra Mozésihi zama, 'Re ihāimana u'āsi mono, za da'āma 're isib'a'uwē mono zé wasu'u na hā. ¹⁴Tawamhā īsimirowasu'u za'ra na, 're saze za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina te za duré āne 're isaze za'ra wa'aba mo, Eriasi ti'ai u za we imorī na Zuwā te te iwasu'u na hā. ¹⁵Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé iwapari pese za'ra wa'aba.

¹⁶⁻¹⁷ — E 'wai āma, wa za oto romn-himir'é, āhāna 're idahāimana za'ra mono norī āma hā. Ai'uté norī āma, wa za simir'é. 'Ri nhi'riti wa, rowedezéb āma si'ubumroi ré, te za āne si'mahārā za'ra, ai'uté norī hā: “Wa norī hā wa tō aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tane nherē, āma ato za'ra wa'aba ō di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na wa tō aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tane nherē, wame ai'ry'ry wa'aba ō di.” Āne te za si'mahārā za'ra. Āne wa tō ai'uté norī

ãma simir'é, ãhãna 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. ¹⁸Duré Zuwã Batita hã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'madã'ã sina ma tã sai ãna te te 're romhuri, misi bãtã na. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u hã te te dame 're hãsi mono õ di. Taha wa, ma tã da te tãma 're nharĩ wasété za'ra. ãne ma tã da te tãma 're nharĩ za'ra: "Õ hã wa'uburé te te 're pibui u'ãsi." ¹⁹Duré wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa ãto sina dasiré 're ãsa, dasazém na. Uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã wa duré te dame 're hãsi. Taha wa, ma tã ãne na da te ãma 're nharĩ wasété za'ra: "Ma'ãpé 'madã'ã za'ra wa'aba. Õhãta te aibã hã sa za'ëté na 're sai u'ãsi. Ta hã uwa 'ru 'rãĩ wa'u ze'i'wa duré. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siwadi ta hã, uburé siwa'ru 're ãdanomro mono norĩ siwadi." ãne ma tã da te ãma 're nharĩ wasété za'ra. Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're nomro mono wamhã, te za marĩ ãwé si te te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra. ãne wa, te za ãwaihu'u pese za'ra wa'wa, tã sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãwé uptabi na hã. — ãne ma tã Zezusi hã dama rowasu'u.

²⁰Tawamhã nima niwĩmhã 'ri wa'õtõ mono bã 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã dawasété wi 're dasipizari za'ra mono õ wa, ma tã Zezusi hã siwi dawë'õ, tiwaihu'u pese na marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã tamé si te te dama 're ab'manharĩ wé u'ãsi mono nheré.

²¹ãne te 'ri wa'õtõ ãma ma tinha Zezusi hã, 'ri wa'õtõ 're, 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma:

— Corazi na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te 're ãab'manharĩ wé mono ne, Tiru ãma 'ri nho'õmo

ãma, duré Sido ãma 'ri nho'õmo ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'ãhã, duré te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ãsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã nhisiwi te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ãhãiro na 're si'uza za'ra. ²²Tã sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã Tiru ãma duré Sido ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ãrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihã za'ra za'ëté za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ²³Duré Capana'u ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã e danhipai u aipire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, ma tã asina 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're asãmra 'wa, dapé'ë 're dadã'ã u'ãsi ne 're ãdahãimana za'ra mono zéb u. Marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te dama 're ãab'manharĩ wé mono ne, duré ãhã Sodomã ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã te ãma 're pawaptob za'ra mono 'wa'ãhã, aré si'utõrĩ õ di, ta norĩ hã. Rowé na te aré 're hãimana u'ãsi za'ra. ²⁴Niwapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã Sodomã ãma 're ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ãrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihã za'ra za'ëté za'ra wa'wa, tã sena. — ãne ma tã Zezusi hã dama waihu'u, Capana'u ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma hã.

²⁵Tawamhã Zezusi hã te duré Timama ma mre:

— ãmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãiwa ãma zama, ti'ai ãma zama. A hã ma tã rowaihu'u pese 'wa norĩ wi 're ãanhito mo, roti ãwé hã te te waihu'u za'ra tã da. Rowaihu'u prãĩ 'wa na 're ãhãimana za'ra mono norĩ ma si, ma

tô marī īwē hā 're ī'awaihu'u mo. Taha wa, wa al'āma īwata, asōpru wa. ²⁶Tane tō, Īmama. Asima 're ī'awē mono zéb uwaibaba si, ma tō ō norī ma si 're ī'awaihu'u mo. — Āne Zezusi hā ma tō Timama ma mre.

²⁷Taha wa, te duré wama nharī za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma:

— Īmama ma tō īma waihu'u, uburé 're ihāimana mono zé hā. Ni'wam norī hā si'uihā na te te 're īwaihu'u za'ra mono ō di, 're ihāimana mono zém na hā. Īmama si ma tō ti'ra na īwaihu'u pese, 're ihāimana mono zém na hā. Duré dasi'uihā na Īmama, da te 're waihu'u za'ra mono ō di za. Īwétési wa tō Īmama hā waihu'u pese, 're ihāimana mono zém na hā. Te īsima 're ī'awē mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norī ma si te 're awaihu'u, ta norī zama Īmama hā te te waihu'u za'ra da, 're ihāimana mono zém na hā. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁸Tawamhā Zezusi hā te oto uburé dama tinha, āne:

— Marī ĩpire, da te 're 'wasari mono wamhā, te za 're dazadā'ā wairébé. Tane te duré a norī wa'wa hā 're asiwasutu u'āsi za'ra wa'aba mo, dama rowahutu'wa norī nhimirowasu'u hā 're īmadā'ā pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da newa. Tane nherē, asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. Āne hā uburé 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā ma'āpé we īzō 're asōpré u'āsi aba mono. We īzō 're asōpré u'āsi aba mono wamhā, wa za te 're aipē'ē nomri za'ra wa'wa, 're asiwasutu za'ra wa'aba mono tō da oto. ²⁹Wa hā ĩpē'ē na ĩnhimizawi pese uptabi di. Atāma ihāimanazé hā. Taha wa, ma'āpé ī'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono, ī'āma 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za aipē ī're aima 're simi'wara 'wa. ³⁰Marī īwapure, da te

're 'wasari mono wamhā, 're īdazadā'ā wairébé mono ō ne, te za aipē'ē wapu na 're anomro aba mo oto, ĩnhimiroti zarina si.

Zudezu norī wa'utuzé wasu'u

Marcusi 2.23-28; Rucasi 6.1-5

12 Tawamhā wa norī hā sabadu na wa tō ro'rahāri za'ra ni Zezusi norī hā, buru nho wa'wai baba, zudezu norī te, romhuri zahārizém na. Tawamhā īsiré 're īwanomro mono norī hā mrāp te, wa tō aro 'rā ne hā da te 're īzuri mono hā wa te wasima 'rānhinarī tridu 'rā hā, wa te huri mono da. ²Tawamhā parisezu norī hā te te āma wa'madā'ā za'ra wamhā, Zezusihi ma, te nharī za'ra, āne:

— E 'madā'ā za'ra āna, asiré 're īnomro mono norī hā. Ta norī hā ma tō aro 'rā ne hā te te sima 'rānhinarī, sabadu na wawa'utuzém na nherē. Taha wa, wahi'rata nhimiroti hā ma tō āma upa za'ra, dawa'utuzé bātā na romhuri, wa te dawī 're īsawi za'ra mono zém na roti hā.

³Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hā 're sōré za'ra wa'aba mono ā bā, te te ĩrob'manharizém na tisiré norī me, mra te te simroi wamhā. ⁴'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, ma tō āzé, apito Dawi hā. Sébré wamhā, ma tō 'mai'rē, ī'u'ēne hā. Īsiré norī zama ma tō tihu, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, aré da te īsa'ra hā. 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō pisutu aré, da'āma romhuri'wa norī si ī'u'ēne hā te te 're huri mono da, sasedoti norī si. Tane nherē, ma tō 'mai'rēne za'ra, Dawi norī hā. Te te 'mai'rēne za'ra nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te siwi wē'ō za'ra ō di, ta norī hā. ⁵E sasedoti norī wasu'u zama, 're sōré za'ra wa'aba mono ō di duré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ĩrob'ui'éré na hā.

Ta hã ma tô 're ìsôré za'ra wa'aba mo, tô. Taha wa, te za oto âma ìwaih'u'u pese za'ra wa'wa. Duréihã ta norĩ hã ma tô te te 're romhuri za'ra sabadu na, dawa'utuzém na nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're ìdawata za'ra mono zéb âma. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã romhuri zahârizém na romhuri hã te te dawi sawi nherê, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, ìwasédé hã te te âma 're sa'ra mono ô di ta norĩ âma hã, dawa'utuzém na te te 're romhuri za'ra mono nherê. ⁶Tô sena, wa aima waih'u'u za'ra wa'wa. Ìnhimiroti hã pire uptabi di, duréi roti ma hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorôwa âma da'âma romhuri'wa norĩ hâimanazém na, danhimiroti ma hã. ⁷Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'tu'wa hã ma tô âne na rob'ui'éré ìbaihã na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na: "Asimizama hã ìma 're ìzata za'ra wa'aba mono zô, 're ìnhimipari mono ô di oto. Asimizawi pese zarina da'âma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ìsima te 're aiwê za'ra wa'wa oto." Æne hã âma waih'u'u za'ra wa'aba wamhã, aré ìwasédé hã âma sa'ra wa'aba ô di, ìsiré 're ìnomro mono norĩ âma hã, marĩ ìwasédé hã te te 'manharĩ za'ra ô wa, ã bâtã na. ⁸Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, dasiré ìpoto da, ti'ai âma. Taha wa, dama ìpire di, romhuri zahârizém na roti hã te dama 're ìapisutu mono zéb da hã. — Æne ma tô Zezusi hã tâma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

**Aibã ìsimizu'rã're hã Zezusi
te te ìpesezé wasu'u**

Marcusi 3.1-6; Rucasi 6.6-11

⁹Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hawi morĩ wamhã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tô âzé. ¹⁰Tame te aibã hã nhamra, ìsimizu'rã're hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô sima wê za'ra, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi

mono nhimiroti na Mozési te te âma ìrob'ui'éré na hã sabadu na romhuri zahârizém na roti hã, te te âma upai wa, Zezusi hã âma ìwasédé hã te te âma hiri za'ra da. Ma tô âne siwi âma sadanha, Zezusi hã:

— Dawa'utuzém na dapesezé hã romhuri zahârizém na hã, e Mozési hã nhimi'ui'éré zarina. — Æne te âma siwi sadanha.

¹¹Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— Pone'ërebã hã aima 'maihâimana aba wamhã, ab're 'rehã wa, aiwi 'mai-waptã'ã aba wamhã, e te aré ìmaiwazere 'wa, 'manho'reptui aba da hã. Te aré tô ìmaiwazere 'wa, romhuri zahârizém na 'maiwaptã'ã nherê, pone'ërebã hã. ¹²Duré, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã pone'ërebã te te 're azawi pese mono nherê, pone'ërebã zawi nhipai u, tâma dazawi uptabi di. Taha wa, sabadu na romhuri zahârizém na ni'wam norĩ hã marĩ te te dama 're 'manharĩ wê za'ra mono wamhã, duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te za tô te te 're 'manharĩ za'ra, te te âma 're upa za'ra mono âna, ta norĩ hã. — Æne te tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ìsimizu'rã're ma, te duré tinha, Zezusi hã:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô tinhimizu pese apã. Æsimizu amo ne, wê di oto.

¹⁴Tawamhã te te pese pari, ma tô parisezu norĩ hã wairé, te te sima âma roti za'ra da, Zezusi hã âma, da te dasiwi wĩrĩ da, ìsadawa parab za'ra.

**'Re ìhâimana u'âsi mono hã tâma
romhuri'wa da, Zezusi te
te ìpisutuzé wasu'u**

¹⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô sina waih'u'u, parisezu norĩ te te sima âma

ĩroti za'ra zé hã te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tō ihawi timorĩ za'ra. Īhawi morĩ za'ra wamhã, da'ahã na ma tō ĩsarina ai'aba'ré ni. Tawamhã daro mono bâ 're morĩ ré, ma tō uburé dahâzé ré hã da'apese, Zezusi hã. ¹⁶Te te da'apese parimhã, ma tō duré sina da'azadawa uwati, da te dasina 're wasu'u za'ra mono tō da. ¹⁷Āne ma tō Zezusi hã sina da'azadawa uwati, duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na, Iza'iza hã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa te te āma ĩrob'ui'éérézé hã te te āma uwaimrami da. Āne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã:

¹⁸“Āhãta te ĩpisudu ĩma romhuri'wa da, te 're ĩsawi pese mono hã. Taha āma si wa āma 're ĩtoi u'âsi.

Taha ma, wa za ĩpē'ēzani hã tãma tisō. Tawamhã daro mono bâ te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u na te za te te dama 're rowasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

¹⁹Ta hã awa'awi te te dama 're anharĩ mono ō di za. Āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, mreme 'rãihã na te te dama 're rowasu'u mono ō di za, sō'awimhã.

²⁰Duré, buru teihi hã sihãpã na 're simasa mono wamhã, e te za da te 're si'ē. Mare di. Taré te za da te 're wahu za'ra, wahu na apã 're simasa mono da. Tane duré, sib'uware na ĩ'āma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono ō di za, ta hã. Duré ĩro'ore hã ro'o nhib'uware nherē, da te 're ĩsimroi mono ō ne, sib'uware na ĩ'āma 're ĩnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono ō di za duré. Ta norĩ āma te za 're siwamri u'âsi za'ra. Tawamhã nimahã na si te za oto ĩsimipawapto wē zéb zarina, da te 're waihu'u za'ra, dapoto mono bâ, te 're ĩda'anho'reptui mono zém na

hã, ĩsitob'ru norĩ hã te te dawu 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra mono nherē, da te 're waihu'u za'ra mono tō da, te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u hã.

²¹Tawamhã daro mono bâ te za tō sena sō 're danhimipari za'ra, te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb zō.”

Āne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, Zezusihi āma hã.

Bezebuhu wasu'u

Marcusi 3.20-30; Rucasi 11.14-23

²²Tawamhã Zezusihi tēme, ma tō aibã hã dasiwi saprōni ni, wa'uburé te te 're pibui u'âsi mono wa, ĩtob'a hã duré ĩmreme'ō hã. Tawamhã Zezusi hã ma tō pese. Te te pese parip si, ma oto mreme watobro, apã. Te te rob'madã'ã wē di duré, aibã hã. ²³Tawamhã da'ahã na ma āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni, āne:

— Āté ō hã apito Dawihi nhihudu, sō 're ĩwanhimipari za'ra mono. — Āne te dasima āma romnomri za'ra ni.

²⁴Tawamhã āne na parisezu norĩ te te dawapari za'ra wamhã, ma tō sima nharĩ za'ra, āne, ta norĩ hã:

— Ō hã Bezebuhu zadawa para, ma tō wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã tiwaihu'u pe hã te te tãma 're sōmri mono ō 'wa'ãhã, aré te te dama 're anhamra waihu'u mono ō di, wa'uburé hã. — Āne ma tō parisezu norĩ hã Zezusihi nhimiromhuri na sima rowasu'u za'ra.

²⁵Tawamhã te te āma ĩrosa'rata wasété za'ra na, ma tō sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te āne tãma āma romnhimiré za'ra:

— Danhib'apito nhib'a'uwē norĩ hã 'rãwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré 'ri nho'ōmo āma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã sisada 're hâimana za'ra mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré disisã-

nawā nherē, 'rāwi dasisada 're dahâi-mana za'ra mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi, 'rāwim nherē. ²⁶Tane duré, wa'uburé norī hā Satanasihi nhib'a'uwē, simisutu 're hâimana za'ra mono nherē, dapē'ē hawi 're wairébé mono da, te te sima 're rob'ru za'ra mono wamhā, te aré sisada 're hâimana za'ra, wa'uburé norī hā. Tawamhā sisada 're sipo'o za'ra mono wa, te aré wara sina 're si'utōrī, Satanasihi nhib'a'uwē norī hā. Āne, ĩma ĩnharī za'ra wa'aba zéb zarina, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're anhamra mono 'wa'āhā, 'rāwim nherē, te aré tō sisada 're simasa. Taha zarina, te aré tō ta norī hā 're si'uprosi. ²⁷⁻²⁸Ma tō ĩma ĩnharī za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para wa'uburé te dama 're ĩanhamra mono na. Asiré norī hā bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norī hā te te dama 're sāmra, ta norī hā. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. E Bezebuhu zadawa para wa'uburé te te dama 're ĩsāmra mono na, ma tō dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. Āne na dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, ma tō āma ĩupa za'ra wa'wa, ĩma ĩnharī za'ra wa'aba zém na hā, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ĩanhamra mono na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani zadawa parap si, wa tō te dama 're anhamra, wa'uburé hā. Taha zarina si, te za oto ĩwaihū'u za'ra wa'wa, tō sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ai'āma 're ĩsib'a'uwē za'ra wa'aba mono zéb da, te te āma ĩsāna'rata na hā.

²⁹— Ni'wa hā aibā ĩsiptete nhorōwa u sébré wamhā, te te sima pawasisi ō ré, ĩsimarī hā te te tiwi ubumroi waihū'u ō di za, aibā ĩsiptete wi hā. Te te sima pawasisi wapsi, te za ĩsimarī hā tiwi ubumro oto, 'ri 're tāma ĩromnhi'wara hā.

³⁰— Ni'wam norī hā ĩwē'wa 're nomro mono ō wamhā, ta norī hā te ĩzada

're hâimana za'ra. Duré ni'wam norī hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, te 're ĩda'anhimroi mono ne, te te 're danhimroi mono ō wamhā, ta norī hā te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, te te 're dazatōrī za'ra. ³¹Taha wa, wa za duré āne aima waihū'u za'ra wa'wa. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono nherē, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma da te 're wasété za'ra mono nherē, dawasété na tāma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, tāma waihū'u pese di, dawasédé hā te te dama 're ĩ'apari mono zéb da hā, te te oto da'āma 're ab'madâ'â tō mono da. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani āma, da te 're wasété za'ra mono wamhā, taha na dawasédé hā te te dama 're apari mono ō di za oto. Te za te te da'āma 're ab'madâ'â u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. ³²Duré ni'wam norī hā dasiré ĩpoto āma te te ĩ'āma 're wasété za'ra mono wamhā, oto tiwasété na 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're siwasu'u za'ra mono wamhā, tāma waihū'u pese di, āne hā ĩwasédé hā te te tāma 're pari za'ra mono da, te te oto āma 're 'madâ'â tō za'ra mono da. Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani āma te te 're wasété za'ra mono wamhā, te za ōhō na ĩwasédé hā te te āma 're 'madâ'â u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. — Āne na ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Rowede ĩwē wasu'u, rowede ĩwasété wasu'u me

Rucasi 6.43-45

³³Tawamhā Zezusi hā ma tō duré tāma romnhimiré'é za'ra, rowede ĩwē na. Rowede ĩwasété na ma tō duré tāma romnhimiré'é za'ra, parisezu norī āma. Āne te tāma āma romnhimiré'é za'ra, parisezu norī ma:

— Rowede hā wē wamhā, te za 're 'rāi wē u'âsi za'ra. Rowede hā wasété wamhā, te za duré 're 'rāi wasété u'âsi za'ra. Rowede, 're ĩ'rā za'ra mono zéb za-

rina te za āma waihu'u za'ra ni, rowede īwē na, duré rowede īwasété na hā. ³⁴ A norī wa'wa hā te wahi ne 're anomro aba mo. Dapē'ē 're, da te 're īrosa'rata za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. Taha wa, aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, marī īwē na 're aimreme zusi waihu'u aba mono ō di. Aipē'ē 're, 're īrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te marī īwasété na si 're aimreme zusi aba mo, a norī wa'wa hā. ³⁵ Ni'wa hā 're morī wē wamhā, tipē'ē 're tinhimirosa'rata wē hawim na te za 're mreme wē u'āsi. Duré ni'wa hā 're morī wasété wamhā, tinhimirosa'rata wasété hawim na te za duré 're mreme wasété u'āsi.

³⁶ — Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'āsi mono, za da'āma īsipo'ozéb āma hā dahâiba mono bâ te za tâma tasiwasu'u za'ra ni, rosa'rata āna marī īwasété na te te dama 're inharī za'ra mono zém na hā. ³⁷ Taha wa, ti'ab ré uburé marī na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re ihâimana u'āsi mono hā aima rowairébé za'ra wa'wa, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. Ti'ab ré, marī īwē na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za aiwēsāmri za'ra wa'wa. Duré, marī īwasété na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za siwi aiwē'ō za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. — Āne ma tô Zezusi hā tâma waihu'u sirōmo za'ra, parisezu norī ma.

**Zonahā wasu'u, apito
Saromahā wasu'u me**

Marcusi 8.11-12; Rucasi 11.29-32

³⁸ Tawamhā parisezu norī hā, 'Re ihâimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī me, ma tô Zezusihi ma, nharī za'ra, āne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wē za'ra ni, marī dama īmanharī waihu'u'ō hā aiwaihu'u pese na wanho'a 'manharī da,

wa te 'madâ'â za'ra da, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa para dama 're ī'ab'manharī mono na, sena na wa te āma aiwaihu'u za'ra da. — Āne te Zezusihi wi waptērē za'ra, ta norī hā.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā Zezusi hā te asa tâma nharī za'ra, āne:

— Nimosi aipoto té wa'aba mono hā, īaihâimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'āsi mono zô 're asimipari za'ra wa'aba mono zahā, ma tô īwi īwaptērē za'ra wa'wa, marī dama īmanharī waihu'u'ō hā te 'manharī da, asô'a za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa para, te dama 're ī'ab'manharī mono na sena na īwaihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, te 'manharī ō di za, āhāna. Āne si wa za a'â aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihā Zona hā 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā si'ubdatō ma tô bādâ hā āma ai'utō, tebe isa'etē di' 're, hâimana ré hā. Taha parimhā, ma tô 'Re ihâimana u'āsi mono hā sô'reptu. Ā zadaré u ma tô iré 'râiwa-tobro, rob u, tebe hā, Zonahā ré. Tane duré, wa hā dasiré ipodo hā si'ubdatō bādâ hā te za ī'āma ai'utō, īdâ'â wa, ab're 're inomro ré hā. Taha parip si, wa za duré hâiwa'udu, apâ. Āne wapsi, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'āsi mono hawi we imorī na sena na oto iwaihu'u za'ra wa'aba da. ⁴¹ Niwamhā 'Re ihâimana u'āsi mono, za da'āma īsipo'ozéb āma hā, duréihā Niniwé na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're idasi'ubumroi mono norī hā te za asada tihâimana za'ra wa'wa, aiwasédé hā te te ai'āma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'āsi mono nho'a. E marī wa. Duréihā Zona hā 'Re ihâimana u'āsi mono te te tâma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhā, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norī hā tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahā nhimiroti hā pire nherē, īsipai u inhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, a norī wa'wa hā īzaze za'ra wa'aba

ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina we atême ĩmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tō ĩ'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa, Niniwé âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã. ⁴²Niwamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, za da'âma ĩsipo'ozéb âma hã, duréihã danhib'apito sipi'ō hã Saba na romnhisi âma te te 're ĩda'ab'madâ'â mono hã te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'âma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherē, ma tō wi, apito Saromahã u, ĩsimiroti hã te te wapari da, ĩsimiroti hã dahâimanazém na rowaihu'u na hã wē uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherē, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, ĩnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba ō di. Taha wa, te za tō ĩ'uwaibaba aiwasédé hã ai'âma hiri za'ra wa'wa, danhib'apito sipi'ō hã.

**Wa'uburé norĩ, da'âma 're
ĩsôrōwa za'ra mono zé wasu'u**

Rucasi 11.24-26

⁴³⁻⁴⁴ — Āne wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwatobro. Watobro wamhã, a'ubuni wi te za 're mo, rob'ré na. Tawamhã dazô 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu ō wa, te za sima tinha: "Ĩnhorōwa 'rata u, wa za apã mo, âma 're ĩnhorōwa u'âsi mono da oto, ĩpē'ē 'remhã." Āne te za sima tinha. Tawamhã apã te za oto mo, aibã u, ĩpē'ē 're apã sébré da. Tawamhã ĩhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hâimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ĩsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wē u'âsi 're ĩromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wē di, aibã hã apã âma 're ĩsôrōwa mono da hã. ⁴⁵Tawamhã tisiré norĩ zô te za mo wa'uburé hã, si'u âma 're sôrōwa za'ra mono da. Tawamhã te za

ĩtême āwisi za'ra, 7 na ihãiba za'ra hã ĩsipai u ĩwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã siré te za tō âma 're sôrōwa za'ra, aibã âma. Aibã ma, tãma rowē prã ti aré, wa'uburé misi, âma 're sôrōwa mono ré hã, ĩpē'ē 'remhã. Ahã na oto ĩwa 're hâimana za'ra mono wa, tãma rowē ō uptabi di oto. Tane duré, a norĩ wa'wa hã aima 're rowē prã za'ra wa'aba mono di aré. Tane nherē, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono newa, zahadu ĩzazei āna 're aihâimana wasété u'âsi za'ra wa'aba mono wa, aima 're rowē ō uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ ma zama.

**Zezusihĩ na wasu'u,
ĩno norĩ wasu'u me**

Marcusi 3.31-35; Rucasi 8.19-21

⁴⁶Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tō ĩno norĩ hã ĩtême aihutu, tina me. Tawamhã rowi simasa wamhã, ma tō da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihĩ ma, da te 'mairowasu'u da, ĩtême watobro za'ra da, rob u. ⁴⁷Tawamhã Zezusihĩ ma, ma tō 'mairowasu'u ni, āne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te sima aiwē za'ra, marĩ na te te aima rowasu'u za'ra da.

⁴⁸Tawamhã Zezusi hã ma uburé dama waihu'u, āne:

— E 'wa hã ĩna. E 'wam norĩ hã ĩno norĩ. — Āne hã ma dama waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰Tawamhã tinhiptōmo na ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã te te wawasuu za'ra sina, te duré dama tinha:

— Āhãta, ĩna. Āhãta ĩno norĩ. Āhãta ĩhidiba norĩ. Ni'wam norĩ hã ĩmama, hãiwa âma 're ĩsãmra mono hã te te sima 're ĩwē za'ra mono zéb zarina, te te tãma âma 're ĩ'uwa'imrami za'ra mono norĩ si, ta norĩ hã ĩno, duré ĩhidiba, duré ĩna. —

Āne ma tō Zezusi hā dama siwaihu'u, (da te waihu'u za'ra dai ō nherē).

Amnho potozé wasu'u

Marcusi 4.1-9; Rucasi 8.4-8

13 Tawamhā tō taha bātā na ma tō Zezusi hā watobro 'ri hawi, isō'ui u mori da. Tame ma tō nhamra, isō'u zaihā na, te te dama rowahutu da. ²Tawamhā da'ahā uptabi na ma tō itēme dasito, da te wapari za'ra da. Da'ahā uptabi na da te dasiwi uirī wa, ma tō uba're wa dawi āzé, Zezusi hā. Uba're wa, te oto nhamra. Tawamhā isō'u zaihā na te i'rata aimasam ni. ³Taha wa, te Zezusi hā tin-himiromnhimiré'é na dama rowahutu, āne:

— Aibā hā te buru u mo, ti'ai hāibādā wa, amnho hā te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴Tawamhā, amnho hā te te anhamra mono wamhā, nima norī hā bādādi zababa ma rere'e. Tawamhā sire hā ma te te uprosi uburé, poto mono ō ré. ⁵Ētē nhisiwi ma duré nima norī hā rere'e. Ti'ai baihāire di, ētē nhisiwimhā. Ti'ai baihāire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hā. ⁶Tawamhā bādā hā oto 'rāiwatobro wamhā, rowa'ro wa, ma ro'wanhipré hā ti'wanhipré 'ré za'ra, isari hā te te rowa'rei mono ō wa. ⁷Nima norī hā ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhā siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhā, ma te te ubu, wab'ru hā. Taha wa, 'rāi mono ō di, ta norī hā. ⁸Ti'ai wē wa, ma duré nima norī hā rere'e. Tawamhā, oto 'wanhipré 'rāihā mono wamhā, ma tō ti'rā za'ra. 'Rāi mono wamhā, nima niwīmhā 'rāi ahā prā ti, amnho hā. Duré nima niwīmhā 'rāi ahā di. Duré nima niwīmhā 'rāi pese uptabi di. — Āne na ma tō Zezusi hā dama āma romnhimiré'é.

⁹Tawamhā āne na ma tō duré dama āma 'rāsutu, tinhimiroti na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé iwapari pese za'ra wa'aba, inhimirowasu'u na hā waihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

Romnhimiré'é na si, Zezusi te te dama 're irowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 4.10-12; Rucasi 8.9-10

¹⁰Tawamhā wa norī hā isiré 're iwanomro mono norī hā wa tō Zezusihi u ubumro ni. Tawamhā āne, wa oto wasiwi sadanharī ni:

— E marī wa, te romnhimiré'é na si dama 're irowahutu mo. — Āne, wa wasiwi sadanharī za'ra ni, wa norī zama, wa te waihu'u za'ra ō wa.

¹¹Tawamhā Zezusi hā te asa wama nharī za'ra, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono hā a norī wa'aba ma si, ma tō aima waihu'u za'ra wa'wa, dama iwaihu'u'ō hā, da'āma 're isib'a'uwē mono zém na hā, sō'awi te te dama waihu'u ō nherē. ¹²Ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirowaihu hā te te 're 'ruiwapari u'āsi za'ra mono wamhā, taha zarina te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā sa'ētē na tāma āma 're sōprub za'ra, te te aré āma 're irowaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherē, ni'wam norī hā isimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono ō wamhā, ta norī wi te za tinhimirowaihu hā tāma waihu'u pese za'ra ō nherē, te te tiwi 're awaibu 'Re ihāimana u'āsi mono hā, te te aré āma 're iwaihu'u za'ra mono zé hā. ¹³Inhimirohmuri hā datōmo na da te 're 'madā'ā za'ra mono nherē, te taré da te 're 'madā'ā za'ra, da te āma 're waihu'u za'ra mono āna. Duré inhimiroti hā dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherē, te taré da te 're wapari za'ra, da te āma 're waihu'u za'ra mono āna. Taha wa, wa romnhimiré'é na si te dama 're rowasu'u. ¹⁴Durēihā Iza'iza hā, 'Re ihāi-

mana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô da'âma rob'ui'ééré, za da'âma 're îromhâimana mono zém na hã. Taha wa, âhãna ma tô da'âma uwaimra. Âne duréihã îsimi'ui'ééré hã, 'Re îhâimana u'âsi mono mre me na hã:

“Înhimiroti hã dapo're na da te 're wapari u'âsi za'ra mono nherê, taré te za da te 're wapari za'ra, da te âma 're waihu'u za'ra mono âna. Duré înhimirohmuri hã datômo na da te 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono nherê, taré te za da te 're 'madâ'â za'ra, da te âma 're waihu'u za'ra mono âna.

¹⁵E marĩ wa. Dapê'ê 're, da te 're îrosa'rata za'ra mono zé hã sitom haré te za îré 're dahâimana u'âsi za'ra, da te î'âma 're rosa'rata wê za'ra mono ô wa. Dapo're nhitom haré, te za duré 're dahâimana za'ra, înhimiroti hã da te 're wapari ze za'ra mono ô wa. Duré datômo sitom haré te za 're dahâimana za'ra, înhimirohmuri hã dama 'madâ'â zei ô wa.

Ânei ô 'wa'âhã, te aré înhimirohmuri hã da te 're 'madâ'â ze za'ra, datômo na. Te aré duré da te 're wapari ze za'ra, înhimiroti hã. Te aré duré da te 're îwaihu'u pese za'ra, dapê'ê 're, da te î'âma 're rosa'rata wê za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré îtême 're dasipizari za'ra, dawasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're îdapeze za'ra mono ne, wa aré dawasédé hã te dama 're apari, te da'âma 're ab'madâ'â tô mono da oto.”

Âne duréihã, 'Re îhâimana u'âsi mono mre me na rob'ui'ééré hã.

¹⁶⁻¹⁷Tawamhã îsirié 're îwanomro mono norĩ ma, te oto nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã înhimirohmuri, atômo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô î'âma îwaihu'u pese za'ra

wa'wa. Duré înhimiroti hã aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô duré î'âma îwaihu'u pese za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di, a norĩ wa'aba ma si. Tô sena wa âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã duré îsimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã te aré te te sima 're wê uptabi za'ra, înhimirohmuri na 're î'madâ'â za'ra wa'aba mono zé hã te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Ma tô duré aré te te sima 're wê za'ra, înhimiroti na 're îwapari za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono da. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Âne hã ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozém na îsimiré'ézé hã, Zezusi hã sô'awi te te dama îwaihu'uzé wasu'u

Marcusi 4.13-20; Rucasi 8.11-15

¹⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama waihu'u za'ra:

— Ma'âpé, îwapari pese za'ra wa'aba. Âhãna wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, amnho potozém na te âma îsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da.

¹⁹Amnho hã aibã te te î'anhamra mono hã, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. Ni'wam norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zé wasu'u hã, tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherê, te te âma 're rosa'rata ze za'ra mono ô wamhã, te te âma waihu'u pese za'ra ô di za. Ta norĩ hã amnho hã bâdâdi zababa îrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Amnho hã sire te te î'uprosi mono ne, te za îwasété uptabi hã îtême 're simasisi za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na taré te te 're îwapari za'ra mono hã te te tiwi 're awaibui mono da, Wa'uburé hã. ²⁰Duré ni'wam norĩ hã

aiwa amnho hã êtê nhisiwi, ti'ai baiháire wa ìrere'e mono ne, te 're hãimana za'ra. 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, amnho hã ti'ai baiháire wa ìpoto su'u mono ne, te ta norì hã awa'awi te te âma 're saze za'ra, to sina. ²¹Tane nherê, ìsada wasu'u hã te te 're saze za'ra mono wa, da te tâma 're ìrob'manharì wasété za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za sazei utòrì za'ra. Amnho hã ti'ai baiháire wa, ìrere'e mono hã sari ò wa, ì'wanhipré 'ré mono ne, te za romhutu na sazei utòrì za'ra, ta norì hã. ²²Duré ni'wam norì hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ìrere'e mono ne, te 're hãimana za'ra. Wab'ru hã ro'wanhipré siré 'wanhipré mono wa, te te oto ubu mono wa, ì'rã za'ra ò ne, 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherê, ìwê hã te te 're 'manharì za'ra mono ò di za, ta norì hã. Tihãimanazém na si te za sina 're hâtâ'â u'âsi za'ra. Duré danhibro pe hã wê uptabi newa te za taha zô si te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, amnho 'wanhipré hã ì'rã za'ra ò ne, 're nomro wê mono ò di za, ta norì hã. ²³Duré ni'wam norì hã aiwa amnho hã ti'ai wê wa ìrere'e mono ne, te za 're hãimana za'ra. Ta norì hã 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wê uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da. Tawamhã, rowede ì'rã pese uptabi ne, te za wê u'âsi 're hãimana za'ra, ta norì hã. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, te te da'âma ìromnhimiré'ézê hã.

**Wab'ru hã rob're ìwê wazari,
ìpoto mono zé wasu'u**

²⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama âma romnhimiré'é za'ra, âne:

— 'Re ìhãimana u'âsi mono, da'âma 're ìsib'a'uwê mono zém na, wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, âne. Aibã hã tiburu na ma tô amnho potozé ìwê hã te te a're, amnho hã tâma 'rã da. ²⁵Tawamhã nimahã na barana danhotô mono ré, ìsitob'ru hã ma tô ìburu u mo. Wab'ru hã ma tô te te a're, amnho ìwê wazari. Te te a're mono pari, ma tô apã mo. ²⁶Tawamhã rob're hã ma tô prédu. Taha wa, ma tô 'rã. 'Rãì mono wamhã, dama 'madã'â pibu pese di oto, wab'ru hã ìwazari ìpoto mono na hã. ²⁷Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norì hã ma tô ìtème ai-hutu. Ìtème sihutu wamhã, âne te tâma rowasu'u za'ra: “Apito, oro amnho hã ìwê si aibururu na a're mono za, ma wab'ru hã ìsiré 'wanhipré.” Æne te âma siwi sadanha, buru tede'wa hã.

²⁸— Tawamhã buru tede'wa hã te asa tâma nharì za'ra, âne: “Ni'wa hã ì'ruiwapari'wa, ma tô âne ìma 'manha.”

Tawamhã tâma ìromhuri'wa norì hã te siwi sadanha, âne: “E âne hã aima wê di, wab'ru hã uburé wa te ìsanói mono da hã, tâma ropese da.”

²⁹— Tawamhã asa te tâma nharì za'ra: “Tô'ã. Rob're hã ì'rãì ré hã ìsu sano za'ra wa'aba tô da, taha wa, sano za'ra wa'aba ò di za a'ã, wab'ru hã. ³⁰A'ã simisutu siré prédu mono, roptehãri na da te 're ìsãna'rata mono zéb u hã. Tawapsi wa za oto roptehãri na romhuri'wa norì ma 'ru za'ra, wab'ru uimrehêne te te siwi sanói mono da, te te duré wasisi mono da, un-hama u te te siwi sãmra da, si'unhama da. Taha parip si, te za oto tehãri za'ra, amnho za'razéb u te te siwi sa'ra da, ìma.” — Æne na ma tô Zezusi hã âma romnhimiré'é, 'Re ìhãimana u'âsi mono, da'âma 're ìsib'a'uwê mono zém na hã, âne hã sô'awib ò nherê.

Motada nhamare wasu'u

Marcusi 4.30-32; Rucasi 13.18-19

³¹Tawamhã romnhimiré'é na ma tô duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã, isiré 're iwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ama 're isib'a'uwê mono zém na, wa za duré aima âma simiré'é za'ra wa'wa, motada nhamare na, aibâ tibururu na te te i'a're hã. ³²Motada nhamare hã uburé romnhamare norĩ ma syryre nherê, oto prédu mono wamhã, uburé romnhamare, da te 're izuri mono hã te za te te 're sipai pese za'ra. Papo za'etê wamhã, isu rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. — ãne na ma tô duré Zezusi hã wama âma romnhimiré'é za'ra.

Ĩ'u'etê wapuzé wasu'u

Rucasi 13.20-21

³³Tawamhã Zezusi hã na ma tô duré ãne na wama âma romnhimiré'é za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ama 're isib'a'uwê mono zém na, wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Pi'ô hã te za i'u'etê wapuzé hã syry na sa'wa, aro 'rã ne zu pese wazari, tridu 'rã zu pese wazari. Aro 'rã ne zub'a si, sa'etê uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, i'u'ene hã. Sa'etê uptabi di za oto. ãne duré, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ama 're isib'a'uwê mono zé hã. — ãne na ma tô duré Zezusi hã âma romnhimiré'é.

³⁴Marĩ na te te dama âma 're romnhimiré'é mono nherê, te te dama âma 're arowasu'u mono ô di, Zezusi hã. Romnhimiré'é na si ma tô te te dama 're rowasu'u. ³⁵Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te âma irob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô romnhimiré'é na si te te dama 're rowasu'u, Zezusi hã. ãne duréihã âma irob'ui'ére siro hã:

“Te dama 're rowasu'u mono wamhã, wa za te dama âma 're aromnhimiré'é. Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawimhã dama iwaihu'u'ô hã.”

ãne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te âma irob'ui'ére siro hã.

Wab'ru na isimiré'ézê hã, Zezusi hã sô'awi te te dama iwaihu'uzé wasu'u

³⁶Tawamhã Zezusi hã na ma tô dawi mo. Dawi morĩ wamhã, ma tô 'ri para u âzé. Tawamhã isiré 're iwanomro mono norĩ hã wa tô 'rãwi itême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharĩ da, ãne:

— Ma'apê wama waihu'u za'ra na. E marĩ na ma tô wab'ru na hã âma iromnhimiré. E marĩ te wasu'u.

³⁷Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Aibâ hã tibururu na amho iwê te te i'a're mono hã, wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para dasiré ipodo hã, te iwasu'u. ³⁸Duré aibâ buru hã, daro mono bâ ti'ai wa, 're idahâimana za'ra mono hã te dawasu'u. Duré amho iwê hã uburé 'Re ihâimana u'âsi mono, âma 're isib'a'uwê za'ra mono norĩ, te wasu'u. Duré wab'ru hã iwaseté uptabi nhib'a'uwê norĩ, te wasu'u, Wa'uburé nhib'a'uwê norĩ hã. ³⁹Duré buru tede'wa nhitob'ru hã wab'ru hã iburu na te te tiwi i'azuri mono hã wa'uburé norĩ nhib'apito te wasu'u, tô ô hã. Duré da te 're iroptehâri za'ra mono zé hã rob'râsutuzéb âma za da'ama isipo'ozé, te wasu'u. Duré buru nho ubumroi'wa norĩ hã hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ, te wasu'u. ⁴⁰Wab'ru hã da te 're sano za'ra mono wa, unhamu u da te 're isâmra mono ne, te za dama tiromhâiba, rob'râsutuzéb âma hã. ⁴¹Wa hã dasiré ipodo hã hâiwa âma iima romhuri'wa norĩ hã wa za we satõrĩ za'ra ti'ai u, marĩ iwasédé hã da te 're i'manharĩ u'âsi

za'ra mono norĩ hã te te da'ubumro za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ nhiti. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te dama 're ĩroti za'ra mono norĩ zama te za ubumro za'ra, hãiwa ãma ĩma romhuri'wa norĩ hã. Wab'ru hã da te 're ĩsano za'ra mono ne, te za da'ubumro za'ra, õne haré. ⁴²Taha parimhã te za unhama ro'o za'etẽ u danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te oto 're robzépata za'etẽ za'ra mono wa. ⁴³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩmadâ'â pese za'ra mono norĩ si, te za pire na dama 're hãimana za'ra. Bãdã hã daro mono bã te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono wa, uburé da te 're ĩmadâ'â za'ra mono ne, te za uburé da te 're waihu'u za'ra, pire na oto dama 're ihâimana za'ra mono na, Wamama za oto da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba, ĩnhimiroti na hã. — ãne ma tã Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

Ëtẽ'ubuzi wasu'u

⁴⁴Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimír'éé za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã daburu na te te romhuri ré, ma tã etẽ'ubuzi ĩwa'ãbã za'etẽ uptabi hã 'masã, ti'ai rowi ni'wa hã te te aré dawĩ ĩsuwa hã. Te te sãmri wamhã, ma tã apã dawĩ suwa tame, da te sãmri tã da. Tawamhã toi uptabi wa, ma tã uburé tinhibro hã dama wede, buru hã tã õ hã te te dawĩ uipra da, etẽ'ubuzi, ĩwa ĩnomro hã te te sima ãri da. ãne 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã.

Ëtẽwaipo wasu'u

⁴⁵— ãne duré, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Aibã hã ma tã sima wẽ, dasima danhipesezé hã etẽwaipo ĩwa'ãbã za'ene hã te te dawĩ 'manhopetẽ wa, te te sima uipra da, dama ĩmadâ'â ze hã. ⁴⁶Tawamhã etẽwaipo ĩwa'ãbã za'etẽ uptabi hã te te 'masãmri wamhã, uburé tinhibro hã ma tã dama wede, etẽwaipo hã te te sima uipra da. ãne 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. — ãne ma tã Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wa te waihu'u za'ra da, sã'awib õ nherẽ.

Tepe mramizé wasu'u

⁴⁷⁻⁴⁸Tawamhã Zezusi hã ma tã duré ãne na wama rowasu'u za'ra, tinhimirotnhimír'éé na:

— ãne hã duré, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé hã. Tepe mrami'wa norĩ hã ma tã abazipara hã sã siwi time, ĩsõ'ui wa. Te te siwi mei wamhã, ahã na ma tã siwi ãma 'mai'ãri za'ra, ĩpoto mono bã, tebe hã. Tawamhã tebe hã ahã uptabi wamhã, ma tã abazipara hã siwi tisa, ã zadaré u. Tame ma tã oto tebe hã ĩwẽ si siwi waibu, si'õtõ 're, te te 'manherẽ za'ra da. Tebe siwamnarĩ norĩ hã da te 're ĩhuri mono õ hã ma tã taré siwi sãmra. ⁴⁹Tane te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te za we dazõ ai'aba'ré ti'ai u, dawasété na 're ĩdahâimana u'âsi mono norĩ si te te da'ubumro za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩmadâ'â pese za'ra mono norĩ nhiti, te te dazani za'ra da oto. ⁵⁰Tawamhã unhama ro'o za'etẽ u te za oto danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te 're robzépata za'etẽ za'ra mono wa. — ãne Zezusi hã

te te wama āma ĩromnhimiré'é za'ra zé wasu'u hā.

Marĩ ĩté hā da te dasima 're ĩsōmri za'ra mono zé wasu'u

⁵¹Tawamhā Zezusi hā ma tō wazadanharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hā:

— E ma tō asiwi ĩwaihu'u 'wa, uburé te aima āma ĩromnhimiré'é za'ra wa'aba zé hā.

Tawamhā asa wa tāma nharĩ za'ra ni:
— Ĩhe. Wa tō waihu'u za'ra ni.

⁵²Tawamhā āne te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Āté 'ri tede'wa te za marĩ ĩwē hā te te 're azani, 'ri 're wa'wa 're ĩromnhimi'wara mono zém hawi, te te dama 're anhomri mono da. E tawamhā marĩ ĩratate si te za te te dama 're azani. Mare di. Marĩ ĩté zama te za duré te te dama 're azani, te te dama 're anhomri mono da. Tane duré, ni'wam norĩ hā 'Re ĩhāimana u'ási mono nhimiroti waihu'u pese 'wa norĩ hā da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u te te waihu'u pese za'ra wamhā, ta norĩ hā te za ĩsimiroti ĩté zama te te dama 're waihu'u za'ra, ĩsimiroti 'rata me. — Āne ma tō wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Zezusi hā, ĩprédubzéb āma da te dasiwi ĩwē'ózé wasu'u

Marcusi 6.1-6; Rucasi 4.16-30

⁵³⁻⁵⁶Tawamhā Zezusi hā marĩ nhimiré'é na te te dama arowasu'u pari, ma tō mo, aré 're ĩhāimana mono zéb u. Tamomo wisi wamhā, te oto dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb āma. Tawamhā ĩsimiroti hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima āma nharĩ za'ra ni, āne:

— Ō hā wede'é na romhuri'wai 'ra. ĩna nhisi hā, Mariza na ĩsisi hā. Duré ĩno norĩ

nhisi hā Ti'adu, duré Zuzé, duré Sima, duré Zudasi. ĩhidiba norĩ hā te duré wa'rata 're hāimana za'ra. E niha ma bété ōhō si uburé marĩ hā waihu'u, tiwaihu'u pese na te te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hā, duré marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hā te te dama 're ĩab'manharĩ wē mono zéb da hā. — Āne ma tō āma dasima romnhoré za'ra ni.

⁵⁷Taha wa, ma tō dasiwi wē'ō ni, Zezusi hā.

Taha wa, te Zezusi hā āne dama tinha:

— 'Re ĩhāimana u'ási mono zadawa wasu'u'wa norĩ hā daro mono bâ datēme 're nomro mono wamhā, ĩsimiroti na wazép sina, te za sō 're datob'uzu za'ra. ĩsipti'ai āma 're ĩhāimana za'ra mono norĩ si, sō 're datob'uzu za'ra mono ō di, ĩsipti'ai āma wa. ĩsisānawā norĩ zama, ĩsōrōwa āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā te te duré siwi 're hāiba wazé mono ō di. — Āne hā ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

⁵⁸Tawamhā ĩsimipawaptobzém na da te dasina 're umnhasi za'ra mono ō wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hā ahā na te te dama 'manharĩ ō di, tamemhā.

Zuwā Batita, da te ĩbutu nhizārizé wasu'u

Marcusi 6.14-29; Rucasi 9.7-9

14 Tawamhā apito Erodi hā Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te te 're da'madā'ā mono ré, ma tō Zezusihi wasu'u hā wapa. ²Īwasu'u hā te te wapari wamhā, ma tō te te tāma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ ma rowasu'u, Zezusihi hāiba na:

— Zuwā Batita te dama 'rui wa, da te wĩrĩ wa, apā ĩhāiwa'udu, ta hā. Taha wa, te tiwaihu'u pese na te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hā.

³⁻⁴Āne ma tō apito Erodi hā Zezusihi wasu'u na tāma rowasu'u za'ra. Ta hā ma tō aré tinoi mro zō rowasutu, Erodiza

na pi'õ nhisi zô. Ìno nhisi hã Piripi na ìsisi hã. Zuwã Batita hã ma tã aré te te tãma 're roti u'âsi, ãne: “Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã te te ãma roti õ di, asisânawã mro na aimro da hã. Tãma wẽ õ di, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã.” — Æne ma tã te te tãma 're roti u'âsi, Erodihî ma. Tane nherẽ, ma tã apito Erodî hã tinoi mro na tiwi ãma ai'rẽ. Taha wa, ma tã dama ti'ru, Zuwã Batita hã da te âri da, da te pawasisi da, duré da te sërẽ da, dazazéb 're. ⁵Apito Erodî hã ma tã sima wẽ aré, te te dama 'ru da, Zuwã Batita da te wĩri da. Tane nherẽ, pahi di zudezu norĩ ma hã, Zuwã Batita hã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na da te waihu'u za'ra wa. ⁶Tawamhã Erodihî waptã'ázém na ma tã dato hã dasiwi 'manharĩ ni. Tawamhã Erodizaha 'ra hã ma tã danho'a apese azarudu hã, apito Erodihî nho'a zama. Taha wa, te te 'madã'ã ze ti, apito Erodî hã. ⁷Taha zarina, ma tã azarutu ma ropisutu, ãne:

— Tã sena, wa za uburé marĩ hã aima tisõ, asima ìwézéb uwaibaba, ìwi ìwap-têrêzéb zarina.

⁸Tawamhã ìna hã te te tãma ìrotizéb zarina, ma tã tiwi rowaptẽ, ãne:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ìsima wẽ, piza'a 'renho'a wa, ìma hiri da, ãhãna awa'awi.

⁹Taha wa, ma tã apito Erodihî wi tìrobzei'õ. Tane nherẽ, sã ìhãrã norĩ nho'a te te azarutu ma ropisutu wa, ma tã ãma tãma uwaimra, te te tiwi ìwaptêrêzéb uwaibaba. ¹⁰Ma tã dama ti'ru oto, dazazéb u Zuwã Batitaha zã da'maimorĩ da, da te butu nhizãri da. ¹¹Da te butu nhizãri wamhã, ma tã oto siwi ti'ã ì'rã hã, azarutu ma, piza'a 'renho'a wa. Tawamhã ma tã tina ma ti'ã oto, azarudu hã. ¹²Tawamhã Zuwãhã siré 're ìnomro mono norĩ hã ma tã sã ai'aba'rẽ, ìhãiba zã, te te siwi âri da, te te siwi sërẽ da, ab're 're. Taha parip si, te

ai'aba'rẽ Zezusihi u, te te tãma rowasu'u za'ra da.

Zezusi hã dasa te te dama ì'manharizé wasu'u

Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

¹³Tawamhã Zezusi hã Zuwãhã wasu'u te te wapari wamhã, ma tã danhiti mo uba're na siwaprosi, romnhiwasi sãmra da. Tane nherẽ, nimomo ìsãmra na ìwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tã darom hawi tawairébé ni da'ahã na, ìsarina dasi'aba'rẽ da ìsõ'rãmi, ti'ai baba. ¹⁴Tawamhã Zezusi hã uba're hawi wãtobro wamhã, da'ahã uptabi na ma tã da'ab'madã. Te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tã da'ãma tipẽ'ézé, Zezusi hã. Taha wa, ìhãzẽ ré norĩ hã tame ìsi'ubumro norĩ hã ma tã apese.

¹⁵Tawamhã hãiwahã pesere, wa norĩ hã ìsiré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tã ìtẽme ubumro ni, Zezusihi u. Æne, wa tã tãma nharĩ za'ra ni:

— Ma tã tãhãiwahã. Æme a'ubuni wi, wa wahãimana za'ra ni, 'ri nhiti. Taha wa, ma'ãpé dama rob'ru na, 'ri wa'õtõ u dasi'aba'rẽ da, dasa hã da te dasima uipra za'ra da.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Dasi'aba'rẽi õ di za. A norĩ wa'wa hã te za dasa hã dama ì'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

¹⁷Tawamhã wa duré asa tãma nharĩ za'ra ni, Zezusihi ma:

— Ì'u'ètẽ wapu hã 5 na te wama tihãimana za'rare. Duré pe'a hã maparanere. Æ norĩ si, umrore di.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã te oto wama 'ru za'ra:

— Ma'ãpé we ìma waibui wa'aba, ì'u'ètẽ wapu hã, duré pe'a hã.

¹⁹Tawamhã te oto dama tinha, duiroi wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tã oto ì'u'ètẽ wapu hã waibu, 5

na ihâiba hã. Duré pe'a hã maparane. Tawamhã hâiwa u te íré rob'madã, Timama âma wata da, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ï'u'êtê wapu hã. Ísiré 're íwanomro mono norí ma, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da. ²⁰Tawamhã aihini ma tô dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahâpârî. Tawamhã Zezusihi siré 're íwanomro mono norí hã wa tô apã si'ôtô 're, wa te sé danho'rada hã, ï'u'êtê wê'ê hã pe'a wê'ê zama. 12 na si'ôno hã íré hã, danho'rata ré hã. Si'ôtô 'remhã 'masisi di. ²¹Aibã norí hã 5 miu na ihâiba za'ra hã ísaihuri norí hã, aibã norí za'rata si hã. Pi'ô norí hã duré ai'uté norí hã sa'rata ô di.

ZeZusi hã â nhisi baba ímorízé wasu'u

Marcusi 6.45-52; Zuwã 6.15-21

²²Tawamhã Zezusi hã ma tô wama rob'ru za'ra, ísiré 're íwanomro mono norí ma, uba're wa, wanhisisi da, íwana zara u wa te saprî za'ra da ísô'u na, waza'u za'ra te te dama rob'ru da, darob u apã da te ropéi mono da. ²³Te te dama rob'rui pari, te oto Zezusi hã mo sa'a u, siwaprosi Timama ma mreme da. Tame siwaprosi sãmra ré, ma tô âma timara. ²⁴Taha ré, ísiré 're íwanomro mono norí hã wa tô â wa'wa u wahâimana za'ra ni, uba're na. Tame ma tô â sisasi hã te te waré wabzuri za'ra uba're hã, rowa'u'u za'êne hã ísô'ômoi baba te te rowapõri za'ra wa. ²⁵Tawamhã zahadu mara hã ré, te Zezusi hã watême timorí za'ra, â nhisi baba. ²⁶Tawamhã, wa te wasiwi 'madã'â wamhã, wa tô tâma wapê'êwara za'ra ni, adã watême morí za'ra newa. Æne, wa wasima 'mahârã za'ra ni:

— Ôhõta adã'â hãiba warõ, te wei watême mo. — Æne, wa wasima 'mahârã za'ra ni. Tawamhã tâma wapahi za'ra wa, wa tô tâma wazadari za'ra ni. ²⁷Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã wama si'mahârã za'ra:

— Wa hã wa we atême ímorí 'wa. Ìma aipahi za'ra wa'aba ô di za.

²⁸Tawamhã Pedru te tâma tinha, âne:

— Wanhib'apito, tô sena a hã wamhã, ma'ápé we ízô aihârã, â nhisi baba âma atême ímorí da, asabzéb u.

²⁹Tawamhã asa te tâma tinha, Pedruhu ma:

— We aimorí pé, ïtême.

Taha wa, ma tô uba're hawi watobro Pedru hã, â nhisi baba morí da, Zezusihi u. ³⁰Tawamhã â nhisi baba ïtême morí wa, ma tô rowa'u'u za'êtê ma tipahi, Pedru hã. Taha wa, ma tô tizadari. Ma tô aré âzé, â rowi. Te sina 'mahã, âne:

— Wanhib'apito, ma'ápé ïnho'reptu na, ïdã'â tô da.

³¹Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã pa'â, tinhib'rata na. Æne te tâma tinha, Pedruhu ma:

— E niha ízaze syry di. E marí da, ma tô 'rãwi ïãma asiwawã, te aipawapto-bzém na hã. — Æne ma tô tâma tinha, Zezusi hã.

³²Tawamhã uba're 're ma tô tizasi zahuré, Zezusi norí hã Pedruhu me. Zasi zahuré wi, ma tô rowa'u hã tiwa'u'utu.

³³Tawamhã ísiré 're íwanomro mono norí hã wa tô âma wawata za'ra ni, Zezusihi âma. Æne wa âma wawata za'ra ni:

— Wanhib'apito, a hã tô sena 'Re íhâimana u'âsi mono 'ra, te 're aimo. — Æne wa âma wawata za'ra ni.

ZeZusi hã te te ída'apesezé wasu'u

Marcusi 6.53-56

³⁴Tawamhã wa norí hã wa tô saprî za'ra ni, Zezusihi me, ísô'u na. Wa te saprî za'ra wamhã, wa tô aihutu ni, Zenezaré na danhipti'a nho'ômo nhisi u. ³⁵Tamemhã ma tô dasiwi waihu'u ni, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Zezusihi wasu'u na âma dasima da te ropé, 'ri wa'ôtô mono bâ, ti'ai 're dasi'rata 're ídahâimana za'ra mono norí hã.

Tawamhã da'ahã na ma tô ihâzé ré norĩ hã itême 'wasari ni. ³⁶Tawamhã ma tô ihâzé ré norĩ hã tiwi waptêrê za'ra, i'uzza nhisutu si te te tiwi upi za'ra da. Tawamhã i'uzza nhisutu si te te nasi upi za'ra nherê, ma tô tizéptâ'â za'ra, uburé ihâzé ré norĩ hã, awa'awi.

Zudezu norĩ hi'rata hâimanazé wasu'u

Marcusi 7.1-13

15 Tawamhã parisezu norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô ai'aba'rê Zeruzarê hawi, Zezusi hã te te siwi âma sadanharĩ da, zudezu norĩ hi'rata nhimiroti na. ãne te siwi sadanha, âma:

²— E niha asiré 're inomro mono norĩ hã te te 'madâ'â za'ra ô di, duréi wahi'rata norĩ nhimiroti hã. Ta norĩ hã 're saihuri mono ô ré, 're simisôĩ pese za'ra mono ô di. ãne wa, te ta norĩ hã wahâimanazé hã te te âma wawi 're upa za'ra.

³Tawamhã asa te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— E niha bâ bété, a norĩ wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di, te bété asimiroti na si 'rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ⁴Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ãne dama roti: "Aimama norĩ hã te za 're iwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama." ãne isimiroti amo hã duré: "Ni'wam norĩ hã timama nherê, duré tina nherê, te te âma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro." ãne isimiroti hã duréihã. ⁵⁻⁶Tane nherê, te aimawi dama 're iroti za'ra wa'aba mo, ãne: "Áté ni'wa hã te za sima rosa'rata, marĩ hã timama norĩ ma, te te sômri da, te te âma pawaptob zahuré da. Tane nherê, te za tipê'ê na sima tinha: 'Á hã 'Re ihâimana u'âsi mono te hã.' ãne wamhã, timama norĩ ma, te te sômri zahuré ô di za, te te âma pawap-

tob zahuré da." ãne te dama 're iroti wasété za'ra wa'aba mo. 'Rãwi asimiroti na si 're anomro aba mono da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're iwê'ô za'ra wa'aba mo. ⁷A norĩ wa'wa hã aihâimana si'ahã za'ra wa'aba di. Duréihã Iza'iza hã ma tô i'uwaibaba ai'ama rob'ui'éré sirômo za'ra wa'wa, za 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ama rob'ui'éré sirômo za'ra wa'wa:

⁸"Ô norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré i'âma 're wata za'ra. Tane nherê, te tipê'ê 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, i'upana. ⁹Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, inhimiroti zarina newa. Taha wa, senai ô di, ta norĩ hã i'âma 're iwata za'ra mono zé hã."

ãne ma tô ai'ama waihu'u sirômo za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, duréihã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Dasa hã da te 're huri mono wa, dasa na dawasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono ô zé wasu'u

Marcusi 7.14-23

¹⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô sima dazô hã, isimirowasu'u hã da te wapari za'ra da. ãne te dama tinha:

— Ma'ápé, iwapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da, âma. ¹¹Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, dapê'ê 're, 're sisisi mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ô di za 'rãwi. Dapê'ê hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'rãwi. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u.

¹²Tawamhã wa norĩ hã isiré 're iwanomro mono norĩ hã wa tô itême

ubumro ni, Zezusihi u, wa te wasiwi āma sadanharī za'ra da, āne:

— E ma tō asina īwaihu'u za'ra. Parisezu norī hā ma tō aimreme hā siwi wē'ō pese za'ra.

¹³Tawamhā Zezusi hā te asa wama āma romnhimiré'é za'ra, parisezu norī āma:

— Īmama hā hāiwa āma 're īsāmra mono hā rob're te te ĩ'a're'ō hā taha si te za uburé te te 're aza'o'o. ¹⁴Parisezu norī āma 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. Si'uihâ na 're hāimana za'ra mono. Ni'wa hā te za tisiré hā saprō, ĩtob'a zahuré hā. Te te saprōni wamhā, te za ab're 're siré tiwaptā'ā zahuré. Tane te parisezu norī hā tob'a ne te te 're danhimro. — Āne ma tō Zezusi hā wama āma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma.

¹⁵Tawamhā Pedru te āma 'mahâ, Zezusi hā:

— Ma'āpé āma wama rowasu'u za'ra na, taha na āma ĩromnhimiré'é na hā wa te waihu'u za'ra da.

¹⁶Tawamhā Zezusi te asa wama nharī za'ra:

— E niha a norī wa'aba zama, waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. ¹⁷Dasa hā da te 're huri mono wamhā, taré te za dadub 're, 're sisisi. Taha pari, te za duré apâ 're wairébé, dahâiba hawi. ¹⁸Tazahâ, dapē'ē hawi da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za râwi 're dasiwasété za'ra. ¹⁹Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te za dawasédé hā uburé da te 're 'manharī za'ra, dasipārī hā, duré dasina danhimisaihuri hā, duré marī na danhimisaihuri hā, duré dazadawa nhipe hā, duré da te da'āma 're ĩwasété za'ra mono hā. ²⁰Āne uburé dapē'ē 're, da te 're rosa'rata wasété za'ra mono wapsi, te za dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra. Tane nherē, danhimisōi āna 're dasaihuri mono wamhā, āma 're dasiwasété waihu'u za'ra mono ō di za. Mare

di. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra.

Pi'ō hā zudezu'ō 'ra, Zezusi hā te te ĩpesezé wasu'u

Marcusi 7.24-30

²¹Tawamhā Zezusi hā ma tō mo Zenezaré hawi, Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi niwī, Sido na 'ri nho'ōmo nhisi niwīb zama. ²²Tame sāmra ré, ma tō pi'ō zudezu'ō hā ĩtēme wi, Cana'ā norī siré hā, ta niwī 're ĩsāmra mono hā. ĩtēme wisi wamhā, ma tō 'mahâ, āne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'āpé ĩ'āma aipē'ēzé na. ĩ'ra sipi'ō, wa'uburé ré 're hāimana u'āsi mono wa, te te 're robzépata za'ētē u'āsi.

²³Tawamhā āne na pi'ō te te 'mahârâ nherē, te te sada'âbâ ō di asa, Zezusi hā. Tawamhā wa norī hā ĩsiré 're ĩwanomro mono norī hā wa tō ĩtēme ai'ré za'ra ni, Zezusihi u. Āne, wa tō tāma 'ru za'ra ni:

— Ma'āpé pi'ō satōrī apâ, wa hawi morī da. Wazarina te we 're mo. Te duré we te te wa'ab'mahârâ, mreme 'râihâ na.

²⁴Tawamhā Zezusi te wama nharī za'ra, asa:

— Pone'ērebâ 're ĩsimani za'ra mono norī zō si, ma tō we Īmama hā ĩzatō, Izarazéhé nhihudu norī zō si.

²⁵Tawamhā āne na Zezusi hā te te rowasu'u wamhā, ma tō pi'ō ĩtēme mo. Ma tō hi'râtītō ĩpapara aime. Tawamhā te tāma tinha, āne:

— Apito, ma'āpé ĩ'āma aime na.

²⁶Tawamhā Zezusi te tāma tinha:

— E 're dasaihuri mono ré, te za dasa hā da'ra wi, da te 're waibu, wapsā ma, da te 're sa'wari za'ra mono da. Mare di. Āne hā ĩ'uwaibaba ō di. — Āne te Zezusi hā pi'ōi ma āma romnhimiré'é, zudezu'ō norī āma hā, sō'awib ō nherē.

²⁷Tawamhā pi'ō hā te duré asa tāma tinha, āne:

— Apito, tō ĩbâ ma tane hā ĩma ĩwaihu. Tane nherē, wapsā hā wedeza

zahâpâ itede'wa sai'a'a hã te za te te 're huri, isahâpâ 're irere'e mono hã.

²⁸Tawamhã pi'oi mreme te te wapari wamhã, te tãma tinha, Zezusi hã:

— Pi'õ, wa tã aiwaih'u, aima i'umnhasi za'êtê na, i'wi iwaptêrêzêb zarina te aima i'manharĩ da hã. Taha wa, wa za aima âma uwaimra, tã. — ãne ma tã Zezusi hã tãma waih'u, pi'oi ma. Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tã wa'uburé hã i'ra sipi'oi hawi watobro. Taha wa, ma tã tipese oto.

Zezusi hã da'ahã uptabi na te te ida'apesezé wasu'u

²⁹Tawamhã ta hawi te oto mo Zezusi hã, Darireza na isõ'u zapoto nhisi u. Ta hawi te duré sa'a u mo, sa'a nhisiwi sãmra da. ³⁰Tame sãmra ré, ma tã da'ahã uptabi na itême aihutu ni. Ihãzé ré norĩ hã ma tã itême da te simro, imorĩõ norĩ hã, duré itob'a norĩ hã, duré irâtêire norĩ hã, duré imreme'õ norĩ hã. Uburé siwa'ru ma tã ihãzé ré norĩ âma dasito, ipapara da te sôrê da. Tawamhã uburé ma tã da'apese, Zezusi hã. ³¹Tawamhã imreme'õ norĩ hã ma tã mreme wairé. Duré irâtêire norĩ hã ma tã timorĩ wê za'ra. Imorĩõ norĩ hã para na te oto 're nomro. Itob'a norĩ hã te duré rob'madâ'â za'ra oto. Tawamhã ãne hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tã âma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ihãimana u'âsi mono âma, ma tã duré âma tawata za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito âma.

Zezusi hã dasa te te dama i'manharizé wasu'u hãiba amo

Marcusi 8.1-10

³²Tawamhã Zezusi hã ma tã isiré 're i'wanomro mono norĩ zõ sima wazõ tihârã za'ra. Tawamhã te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Ahãna i'rata dasi'ubumroi ré, ma tã dasa hã dawi ai'utõ, bådã si'ubdatõ

da'ãma si'utõrĩ wa. Taha wa, da'ãma ipê'ézé di, wa hã. Dasai õ nherê, te dama rob'rui waih'u õ di, apã da te ropéi mono da hã. Danhib'uware wa, bådãdi wa, dawi robra za'ra õ'umnhasite, te dama rob'rui waih'u õ di.

³³Tawamhã wa norĩ hã isiré 're i'wanomro mono norĩ hã wa tã wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã:

— E niha wa za i'u'êtê wapu hã 'masãmri za'ra ni, a'ubuni wi wasi'ubumro nherê, dahãiba mono bâ wa te dama i'a za'ra da hã. Da'ahã uptabi di.

³⁴Tawamhã te asa wazadanharĩ za'ra, Zezusi hã:

— E niha te i'u'êtê wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

Tawamhã ãne te asa tãma wasu'u za'ra:

— 7 na te wama tihãimana za'ra. Duré pe'a hã umrore na te tihãiba. — ãne, wa asa tãma wasu'u za'ra ni.

³⁵Tawamhã Zezusi te dama rob'ru, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da. ³⁶Taha pari, ma tã duré 7 na i'u'êtê wapu hã waibu, pe'a zama, 'Re ihãimana u'âsi mono âma wata da, sõpru wa. ãma wata pari, ma tã te te wê'ê, i'u'êtê wapu hã, pe'a zama. Isiré 're i'wanomro mono norĩ ma, ma tã wama sãmri za'ra, wa te dama sãmri za'ra mono da. ³⁷Tawamhã uburé ma tã tasaihuri ni. Ma da te 'mahãpãrĩ. Tawamhã isiré 're i'wanomro mono norĩ hã wa tã danho'rada hã apã wa te ubumro za'ra, 7 na si'õno hã isi'atarême ré hã. ³⁸Aibã norĩ hã tisa te te ihuri norĩ hã 4 miu na ihãiba za'ra hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata õ di.

³⁹Tawamhã Zezusi hã te oto dama rob'ru, apã dasi'aba'rê da, darob u. Taha pari, ma tã uba're 're âzé, Madadã na danhipti'a nho'õmo nhisi u te te saprĩ da.

ZeZusi hã marĩ iwaihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, da te tãma ĩruzé wasu'u

Marcusi 8.11-13; Rucasi 12.54-56

16 Tawamhã parisezu norĩ hã duré sadusezu norĩ hã ma tã ZeZusihi u ai'aba're, te te tãma 'ru za'ra da, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, ĩsõ'a za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para di pã, marĩ hã tã sena te te 'manharĩ zõ. Āne ma tã tãma 'ru za'ra, te te siwi pibu da, ZeZusi hã. ²Tawamhã ZeZusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Bãdã ĩsẽbrézẽb u hãiwa pré wamhã, te za ãne asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Awẽmhã hãiwa wẽ di za oto.” ³Duré nimahã na bãdã 'rãiwatobrozẽb u, hãiwa nhirõtõ si simi'wara wamhã, ĩwatobrozẽb ãma si bãdã te te hãiwa nhirõtõ pré wamhã, te za duré ãne asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Āhãna hã tã te za we tita'a.” Āne hã hãiwa u 're asimizawẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, tã 're ĩta'a mono zẽb da hã duré 're ĩhãiwa pese mono zẽb da hã. Tane nherẽ, ãhãna uburẽ 're ĩromhãimana mono zẽ hã 'madãã za'ra wa'aba nherẽ, za 're ĩromhãimana mono zẽb da hã waihu'u za'ra wa'aba õ di. ⁴Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ĩaihãimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zõ, 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, te ĩma ĩru za'ra wa'wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, te 'manharĩ õ di za. Duréihã Zonahã ma ĩromhãimanazẽm na si te za ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te te tãma ĩmanharĩzẽm na. — Āne ma tã ZeZusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, duré sadusezu norĩ ma zama.

Tawamhã ZeZusi hã te oto tiwi timorĩ za'ra, nimomo morĩ da.

Ī'u'ětẽ wapuzẽm na ZeZusi te te ãma ĩsimiréé za'ra zé wasu'u, parisezu norĩ ãma

Marcusi 8.14-21

⁵Tawamhã wa norĩ hã wa tã saprĩ za'ra ni, ZeZusihi me, ĩsõ'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tã ĩ'u'ětẽ wapu na po're ha'ãri za'ra ni. Taha wa, wa wa'ubana ai'aba're ni. ⁶Tawamhã ZeZusi hã ma tã wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ma'ãpé 're asi'madãã pese za'ra wa'aba mono, ĩ'u'ětẽ wapuzẽm nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzẽm nhiti, sadusezu norĩ me. — Āne ma tã wama ãma romn-himiréé za'ra, sõ'awib õ nherẽ.

⁷Tawamhã wa norĩ hã wa wasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Āté õ hã ĩ'u'ětẽ wapu hã wa te wei wasiré 'mai'ãri õ wa, ma tã ãne wama nharĩ za'ra.

⁸Tawamhã ZeZusi hã wan-himirosa'rata za'ra hã te te sina waihu'u wa, te wama nharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ĩ'u'ětẽ wapu hã aima ĩhãimana za'ra wa'aba õ na, sõ asim-rami za'ra wa'wa. E asiwi ĩumnhasi za'ra wa'aba ãna. ⁹E zahadu bété asiwi ĩzadaihu'u za'ra wa'aba ã bã. E ma tã ãma aipo're si'ãri za'ra wa'wa, 5 miu na aibã norĩ ma, ĩ'u'ětẽ wapu hã 5 na te ĩwẽ'ei mono zẽm na hã. E niha si'õno hã ĩmasisi za'ra wa'wa hã, ĩ'u'ětẽ wapu wẽ'ei ré hã. E ma tã duré ãma aipo're si'ãri za'ra wa'wa. ¹⁰Duré 4 miu na aibã norĩ ma, ĩ'u'ětẽ wapu hã 7 na te wẽ'ei mono wamhã, e niha si'õno hã ĩmasisi aba mono hã. E ma tã duré ãma aipo're si'ãri za'ra wa'wa. ¹¹E niha bã waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ĩ'u'ětẽ wapu 'manharĩzẽm na te ĩnharĩ uptabi õ zẽm na hã. Ma'ãpé 're asi'madãã pese za'ra wa'aba mono, ĩ'u'ětẽ wapuzẽm nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ

nhimi'manharizém nhiti, sadusezu norĩ me.

¹²Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô wasina waihu'u za'ra ni, Zezusihi mreme hã, ã'u'etê wapu 'manharizém na te te wama ãnharĩ uptabi ô na hã, parisezu norĩ nhimiroti wasété na te te âma ãsimiré'ézém na si, sadusezu norĩ me.

Zezusi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na, Danho'reptui'wa da, Pedru te te ãwasu'uzé wasu'u

Marcusi 8.27-30; Rucasi 9.18-21

¹³Tawamhã Zezusi hã te oto mo darob amoi u, apito Pirihihi te, Sézareza na 'ri nho'ômo nhisi niwĩ. Tame ma tô wazadanharĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã:

— E niha ma tô dasima ãwasu'u za'ra ni, dasiré ãpodo hã ti'ai âma. E 'wa hã, wa hã wa 're mo.

¹⁴Tawamhã âne wa asa tâma nharĩ za'ra ni:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. Duré a hã, u, Eriasi apã we ãaimorĩ. Duré a hã, u, Zeremias. Duré a hã, u, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa ãhãiba amo, apã aihãiwa'udu.

¹⁵Tawamhã Zezusi hã te duré wazadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁶Tawamhã Sima Pedru te asa tâma tinha:

— A hã Cristu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. A hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra.

¹⁷Tawamhã Zezusi, te Pedru oto 'mahã:

— Sima, Zuwãhã 'ra, aima 're rowê mono di. Ma tô âma ã'uwaimra. A hã danhimirowasu'u hawi, âne na ãwaihu'u ô di. ãmama, hãiwa âma 're ãsamra mono si ma tô âne na aima ãwaihu'u. — Âne

ma tô Zezusi hã wêsã Pedru hã, te te ãwaihu'uzém na. ¹⁸Tawamhã te duré tâma âma romnhimiré'é:

— Pedru, âne wa za aima waihu'u. Êtê na, wa ai'âma simiré'é. Ni'wa hã êtê nhisiwi te za 'ri na'rada hã 'manha, 'ri hã siptete na 're sa mono da, tâma. Tane hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na, ma tô ãwaihu'u na'ra. Taha wa, ni'wa hã êtê nhisiwi te te ãri ne, te za oto ãwaihu'u na'rata zém hawim na ãwaihu'u za'ra ni, za da te 're ãzaze za'ra mono norĩ hã. 'Re ãdadã'ã za'ra mono zé hã dama siptete nherê, pire nherê, ãzazei'wa norĩ âma te te ai'uté waihu'u za'ra ô di za. ¹⁹Danhib'apito, 'ri za'etê 're, 're ãsamra mono hã te za 'ridawazé hã tâma ãromhuri'wai ma tisô, te te dama âma 're 'ridawa mono wa, âma 're danhisisi mono da. Tane, wa za aima tisô 'ridawazé hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'âma 're ãsib'a'uwê mono zéb u, dama 're a'ridawa mono da, âma 're danhisisi mono da. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tô za'ra mono da, dawi 're ãazawi mono hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te âma 're asaze, hãiwa âma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ãazawi mono ô hã te za duré te te âma 're ai'uzei pese. — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u, Pedruhu ma.

²⁰Taha wa, Zezusi hã ma tô sina wazadawa uwati za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, wa te dama wasu'u tô za'ra da a'ã, Danho'reptui'wa na 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na hã.

Zezusi hã za ãdã'ãzém na ãsiwasu'uzé, za ãhãiwa'utuzém na zama

Marcusi 8.31-9.1; Rucasi 9.22-27

²¹Tawamhã ta hawim haré te oto tidã'ãzém na wama 're siwasu'u u'ãsi sô'awi Zezusi hã, tihãiwa'utuzém na zama. Âne ma tô wama 're siwasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Īmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina wa za mo, Zeruzarē u. Tamemhā zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa ĩpire norī hā, duré ĩsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norī hā te za ĩma rob'manharī wasété za'ra. Taha zarina, wa za robzépata za'ētē. Te za duré dasiwi ĩwīrī ni. Tawamhā bādā maparane ĩāma si'utōrī ō ré, wa za hāiwa'udu apā.

²²Tawamhā Pedru ma tō Zezusi hā sima saprō tisiré norī nhiti, romnhiwasi, tāma ĩsiwasu'u za'ra zé hā te te tiwi sawi da. Āne te tāma tinha:

— Wanhib'apito, āne hā ai'āma ĩromhāimana da hā mare di za. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te aima ba'a da si, wa ĩsima wē, da te aima rob'manharī tō da.

²³Tawamhā Zezusi hā ma tō aipi'ra, Pedruhu u. Āne te tāma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorī, ĩnhiti. Marī hā bādādi wa, 're ĩsimi'wara mono, te te 're ĩda'marōpārī za'ra mono ne, te ĩwasutu mo, ĩmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina te ĩsina dama uwaimrami tō da. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimirosa'rata nei ō di, asimirosa'rada hā. Ti'ai āma danhimirosa'rata zarina si te ĩāma ĩrosa'ra, a hā.

²⁴Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma:

— Ni'wam norī hā ĩsiré 're nomro u'āsi mono da, te te sima 're ĩwē za'ra mono wamhā, tihāimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono ō di za. Tiza'ozéb ré, ĩzarina 're ĩnomro mono ne, te za ĩsiré 're nomro, da te 're simroi mono da nherē. ²⁵Ni'wam norī hā tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē ĩsi'utōrī'ō hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. Ni'wam norī hā ĩzarina 're nomro mono da, tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ō wapsi,

tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hā. ²⁶Āté ni'wa hā te za tinhibro hā te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahā uptabi da. Tawamhā te za oto dârâ. Ti'ab ré, sibrob ahā nherē, e tāma 're rowē mono di za, rowē ĩsi'utōrī'ō hā te te sina uwaimrami ō wamhā. Mare di. Tāma 're rowē mono ō di za. Ti'ai āma, simarī ahā uptabi nherē, tāma waihu'u ō di za, marī na ĩsiwa'ābâzéb da hā, rowē āma 're ĩhāimana mono zéb da hā. ²⁷Wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo, niwapsi wa za wei mo apā, ĩmama zadawa para, hāiwa āma tāma ĩromhuri'wa norī siré. Tamep si uburé marī hā da te 're ĩmanharī za'ra mono zéb zarina, wa za dama rowairébé, ĩwē norī ma, duré ĩwasété norī ma zama. ²⁸Tō sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā aihini ō nherē, ai'matââ aba ō ré, te za ĩmadââ za'ra wa'wa ti'ai āma dasiré ĩpodo hā, uburé Danhib'apito uptabi na apā we ĩmorī wamhā. — Āne ma tō wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

Ētē 'râihâ āma, Zezusihi hâiba na rowa'a za'ētē wasu'u

Marcusi 9.2-13; Rucasi 9.28-36

17 Tawamhā bādâ 6 na āma si'utōrī pari, ma tō Zezusi hā Pedru norī si te te simro, Ti'adu norī zama ĩnoi me, Zuwāhā me. Ētē 'râihâ u, ma tō te te simro. ²Tame si'ubumroi ré, ma tō Zezusi hā aimawi tihâiba na saprī, Pedru norī nho'a. Ma tō ti'uburā pese, bātâ ro'o ne. Duré ĩ'uza hā rā uptabi di, rowa'a za'ētē ne. ³Tawamhā Pedru norī hā ma tō 'madââ za'ra, Mozési norī hā, Eriasihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁴Tawamhā Pedru te Zezusihi ma tinha, āne:

— Wanhib'apito, āme wama rowē za'ra di. Aima wē wamhā, uridi hā si'ubdatō te aima 'manharī za'ra wa'aba da, wa tō rosa'rata, ate da hā, duré Mozésihi te da hā, duré Eriasihi te da hā.

⁵Tawamhã âne Pedru te te tãma nharĩ ré, ma tã hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hãiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Tawamhã hãiwa nhirõtõ'a hawi, ma tã 'Re ìhãimana u'âsi mono hã mre:

— Ì hã ì'ra, te 're ìsawi pese mono. Tãma 're ìto za'ètẽ mono di. Ma'ãpé ìsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁶Tawamhã Pedru norĩ hã Zezusihi siré ìsĩ'aba'ré norĩ hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tã tãma tipahi za'ra. Tãma pahi za'ra wa, ma tã ti'ai wa rere, du-mana na. Ti'ubu na ma tã roptob za'ra. ⁷Tawamhã Zezusi hã ma tã ìtẽme ai'ré za'ra. Simi'wara ré, ma tã upi za'ra, tinhib'rata na. Te te upi za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tã.

⁸Tawamhã ma tã ti'rãiwahutu za'ra oto, te te rob'madã'ã za'ra da. Te te rob'madã'ã za'ra wamhã, Zezusihi si ma tã 'madã'ã za'ra.

⁹Tawamhã ètẽ rãihã hawi, ma tã si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba'rèi ré, ma tã Zezusi hã Pedru norĩ hã sadawa uwati za'ra, âne:

— Ètẽ rãihã ãma ì'madã'ã za'ra wa'wa hã dama wasu'u za'ra wa'aba ò di za a'ã. Wa hã ti'ai ãma dasiré ìpodo hã ab're hawi, Ìmama te te ìhãiwa'utu parip si, te za dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰Tawamhã Pedru norĩ hã te oto ãma siwi sadanha, âne:

— E marĩ wa, te dama rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're roti za'ra, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhãimana u'âsi mono te te ìpisutu wana, Eriasi za we ìmorĩ na hã.

¹¹Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tã ì'uwaibaba ãma rob'ui'éré, Eriasi za we apã

ìmorízém na te te ropese da. ¹²Tane nherẽ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tã wei morĩ pa. Tane nherẽ, ò hã da te dasiwi waihu'u ò wa, ma tã tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, da te dasima ìwẽ za'ra zéb zarina. Tane te za duré da te ìma 're rob'manharĩ wasété za'ra, ti'ai ãma dasiré ìpoto ma hã.

¹³Tawamhã Pedru norĩ hã ma tã waihu'u za'ra, Zezusi te te tãma ìrowasu'u za'ra zé hã, Eriasihi upana Zuwã Batita te te ìwasu'u na hã.

**Zezusi hã ai'reputu ma,
wa'uburé te te ìmezé wasu'u**

Marcusi 9.14-29; Rucasi 9.37-43

¹⁴Tawamhã wa norĩ hã wa tã apã ai'aba'ré ni, Zezusihi me, da'ahã uptabi na sô ìdahãimana za'ra u. Tawamhã aibã hã ma tã Zezusihi u wi. Wisi wamhã, ma tã ìpapara nhamra, hi'rãtitõ.

¹⁵Tawamhã te tãma tinha, Zezusihi ma:
— Apito, ma'ãpé ì'ra ãma aipẽ'ézé na. Te 're sitete u'âsi. 'Re sitete u'âsi mono wa, te unhamã u 're waptã'ã, ãi ba zama.

¹⁶Asiré 're ìnomro mono norĩ u, wa tã aré saprõ. Tane nherẽ, te te siwi pese waihu'u ò di, ta norĩ hã.

¹⁷Tawamhã Zezusi ma tã tinha, âne:

— E niha bété ai'rata 're ìnhamra u'âsi za'ra wa'aba mono nherẽ, asina 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mono ò di, te 're ìaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ì'aihãimana wasété za'ra wa'wa. E ìpẽ'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ìmorĩ u'âsi 'wa, 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mono ò wa. Ma'ãpé we ìtẽme saprõni aba, ai'repudu hã.

¹⁸Tawamhã wa'uburé ma, ma tã rob'ru Zezusi hã, ai'repudu te te 're ìpibui u'âsi mono nhiti, morĩ da. Te te tãma rob'rui wi, ma tã awa'awi wato-bro, ai'reputu hawi. Tawamhã awa'awi ma tãma tirowẽ, ai'reputu ma hã.

¹⁹Tawamhã wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã, wa tũ wahãiba pisutu ĩtẽme ai'rẽ za'ra ni Zezusihi u, romnhiwasi wa te wasiwi sadanharĩ da. ãne, wa tũ wasiwi sadanharĩ ni:

— E niha bã bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherẽ, wa te wasiwi ĩmei waihu'u õ, tãma.

²⁰⁻²¹Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã syry na 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, tãma mei waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tũ sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Motada nhamare hã syryre nherẽ, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'etẽ uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã syryre na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, syryre na nherẽ, uburé marĩ hã te aré 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, asi'uihã na aima waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ. ã etẽ 'rãihã ma, te aré ĩnharĩ za'ra wa'wa, si'uihã na si'rẽ da, ĩsabzém nhiti. Tawamhã te aré tũ ai'rẽ. — ãne ma tũ Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã za ĩdã'ázém na ĩsiwasu'uzé hãiba amo, ĩhãiwa'utuzém na zama

Marcusi 9.30-32; Rucasi 9.43-45

²²Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré wa tũ asimro ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Wasiré wasi'ubumroi wamhã, ma tũ Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri za'ra ni. ²³Te za ĩwĩrĩ ni duré, dasiwi. Tane nherẽ, bãdã maparane ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, te za ĩmama hã apã ĩhãiwa'utu.

Tawamhã, wa te wapari za'ra wamhã, ma tũ wawi tĩrobzei'õ pese za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ wi.

'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa 'ri 'madã'ázéb da, rob'uiprazé da te tãma 're ĩpo'o za'ra mono zé wasu'u

²⁴Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tũ ai'aba'rẽ ni, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Wasihutu wamhã, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tũ Pedru siwi sadanha, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã. ãne ma tũ siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madã'ázéb da, te te dame 're wa'ãbã mono õ di.

²⁵— ĩhe. Te te 're wa'ãbã. — ãne ma tũ sada'ã, Pedru hã.

Tawamhã Pedru ma tũ ãzé 'ri para u, Zezusihi zarina, te te ãma sadanharĩ da. Sébré wamhã, ma tũ Zezusi hã timreme na sõzã, Pedru hã:

— Sima, e niha ma asimirosa'rada ĩwaihu. Daro mono bã danhib'apito norĩ ma, e 'wam norĩ hã te rob'uiprazé hã te te tãma 're po'o za'ra. E ĩsib'a'uwẽ norĩ hã, e darob zõ te te da'ãma 're ĩ'ai'uté za'ra mono norĩ si te za te te tãma 're po'o za'ra. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

²⁶Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Darob zõ te te da'ãma 're ĩ'ai'uté za'ra mono norĩ si, te za te te 're wa'ãbã za'ra.

Tawamhã Zezusi hã te duré tãma tinha, ãne:

— Tane tũ. Daro mono bã danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ, tinhib'apito ma, te te 're ĩwa'ãbã za'ra mono da hã mare di. (Tane, wa hã ĩmama nhib'a'uwẽ wa, rowahutuzé 'madã'ázéb da, te dame 're wa'ãbã mono õ nherẽ, te ãma dame 're upai mono õ di za.) ²⁷Tane nherẽ, wawasédé, da te wa'ãma 're sa'ra mono õ'umnhasite, wa za wa'ãbã za'ra ni, ãhãna hã. Ma'ãpé ai'maimorĩ aba ĩsõ'ui u, te pe zõ 'maimeĩ wa'aba da. Tawamhã

ĩmorĩrada 'mai'ári aba wamhã, te za ĩmasari waré wa'wa, rob u. Tawamhã ĩsadaĩré 're, te za ĩmanhopētē 'wa, rob'uiprazé ĩsapotore hã. Ta hã ĩwabre za, rowahutuzé 'madã'ázéb da hã te ĩwa'ãbãzéb da hã, duré ãma ĩwa'ãbã za'ra wa'aba zéb da hã. Taha wa, rob'uiprazé ĩsapotore hã 'mai'ári aba wamhã, te za asiwi ĩmai'ári 'wa, rowahutuzé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ u, ãma wa'ãbã za'ra wa'aba da. — ãne te tinha, Zezusi hã.

**Danhipai u dama ĩpire na Zezusi hã
te te ĩrowasu'uzé wasu'u**

Marcusi 9.33-37; Rucasi 9.46-48

18 Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tō ĩtēme ubumro ni, wa te wasiwi sadanharĩ da, ãne:

— E 'wa hã 'Re ĩhãimana u'ási mono nhĩb'a'uwē, siré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã danhipai u dama ĩpire.

²Tawamhã Zezusi hã ma tō ai'uté hã 'mahã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da. ³Tawamhã te wama nharĩ za'ra oto:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Aihãimanazém na sãprĩ za'ra wa'aba ō wamhã, 'Re ĩhãimana u'ási mono hã ai'ãma 're sib'a'uwē za'ra wa'aba mono ō di za. Dama ĩwapu na ai'uté hãimanazém ne 're aihãimana za'ra wa'aba mono wapsi, te za ai'ãma 're sib'a'uwē za'ra wa'wa. ⁴Ni'wam norĩ hã ã ai'uté ne tipire na 'rãwi 're si'madã'ã za'ra mono ō wapsi, te za pire na 're hãimana u'ási za'ra, 'Re ĩhãimana u'ási mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb ãma hã. ⁵Duré ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zō 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'ãbã te duré ĩzō 're tob'uzu za'ra. — ãne ma tō wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

**Dawasédé, da te 're ĩmanharĩ
za'ra mono ō zé wasu'u**

Marcusi 9.42-48; Rucasi 17.1-2

⁶Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— ãhãta ai'uté norĩ te asimro. Áté ni'wa hã te za tinhimiroti wasété na ãma ropé, ai'uté norĩ ãma, te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ ãma. Tawamhã ĩsimiroti wasété hawi, ai'uté te te ĩmairēme wamhã, tãma ropipa uptabi di za, tãma ĩroti wasété 'wai ma hã, 'Re ĩhãimana u'ási mono, za te te azãri wa. ĩbutu na ĩtē tōmo wawē, da te ãma wasisi pari, dã'ã da, ãi ba da te mei 'wa'ãhã, tãma ropipa di aré. Tane nherē, ĩsimiroti wasété zarina ai'uté te te ĩrēme wamhã, tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ⁷Danhimiroti wasété hawi 're dasi'marõpãrĩ u'ási za'ra mono wa, taha wa, dama 're ropipa uptabi za'ra mono di za, daro mono bã. Te za tō da te 're ĩrēme za'ra. Tane nherē, tinhimiroti wasété hawi te te 're ĩda'marõpãrĩ za'ra mono norĩ ma si, danhipai u tãma 're ropipa uptabi za'ra mono di za.

⁸— Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, duré aipara na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, te za asiwi 're ĩsĩhãri za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Asib'rada asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, duré aipara hã asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto misire ré si newa, hãiwa u 're anomro aba mo, 're asimroi u'ási aba mono da oto, tame. Tawapsi aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherē, asib'rata zahuré ré, duré aipara zahuré ré, unhama u'ási u 'Re ĩhãimana u'ási mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁹Duré atōmo na marĩ 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, aiwasété na 're asi'marõpãrĩ za'ra wa'aba mono wamhã,

ato hã te za asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Tawamhã ato hã asiwi 're sani za'ra wa'aba mono newa, te za atõmo misire ré si newa, 're asisisi aba mo, hãiwa u, 're ai'ubumroi u'ãsi aba mono da, tame. Tawapsi aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherẽ, atõmo zahurẽ ré ropipa u unhama u'ãsi u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Æne ma tõ Zezusi hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wama waihu'u sirõmo za'ra.

Pone'ërebãire ĩsimanizé wasu'u

Rucasi 15.3-7

¹⁰⁻¹¹ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Æhãta ai'uté norĩ hã te asimro. Æma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tõ, dama ĩwapu newa. Tõ sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Hãiwa ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te ai'uté mono bã te te 're 'madã'ã pese za'ra, misi si, tite mono bã. Ta norĩ hã te ĩmama nho'a te te 're 'madã'ã pese za'ra, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a.

¹² — Wa za oto aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa. Aibã hã pone'ërebã 100 na ĩsimizama hãiba hã misi tiwi 'masimani wamhã, e sô rĩtĩ mono õ di za. Te za tõ sô 're rĩtĩ. Pone'ërebãire hã te za a'ã rẽme za'ra 99 na ĩhãiba hã. ĩsa'u rom na tisa te te 're huri mono ré, te za sô rĩtĩ, tiwi ĩsimani zõ. ¹³ Tawamhã te te sãmri wẽ te, te za 're to, pone'ërebã tede'wa hã. Pone'ërebã hã ĩsimani'õ norĩ hã rowẽ u'ãsi tãma 're hãimana za'ra mono wa, tãma 're ĩrowẽ mono zém nhipai u, te za 're to za'ëtẽ. ¹⁴ Tane, ã ai'uté norĩ hã Aimama aba wi, 're ĩsimani za'ra mono da hã sô 're simipari mono õ di, tãma wẽ õ wa. — Æne ma tõ Zezusi hã pone'ërebãire ĩsimanizém na simiré'é.

Dasiré ĩsazei'wa nherẽ, dasiwi 're ĩdawasété za'ra mono zé wasu'u

¹⁵ Æne te duré rowasu'u, Zezusi hã:

— Asisãnawã, asiré ĩsazei'wa nherẽ, asada 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za ĩtẽme 're anomro aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da, aihãiba pisutu. Tawamhã tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za apã asina 're asisãnawã za'ra wa'aba mo. ¹⁶ Tane nherẽ, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto asiré ĩsazei'wa hã misi, niwamhã maparane asiré 're ĩsimroi wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono u, oto ĩsõ'a zahurẽ tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, ta norĩ nho'a. Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'ére hã ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te za ãne 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, asima. Æne ĩsimiroti na rob'ui'ére hã: “Ni'wam norĩ hã sada 're dawasété za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nho'a te za dama 're siwaihu'u za'ra, ĩwapari'wa norĩ hã danho'a te te ãma 're mreme waptob za'ra mono da.” Æne duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'ére, ĩbaihã na hã. ¹⁷ Tawamhã asiré ĩsazei'wa norĩ nho'a tãma 're roti za'ra wa'aba mono nherẽ, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto uburé asiré ĩsazei'wa norĩ ma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhã uburé asiré ĩsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ wamhã, ĩsazei'õ'wa hãimanazém ne, te za oto ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, ti-wasété na 're siwaihu'u za'ra mono õ wa oto. — Æne ma tõ Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

¹⁸Tawamhã te duré wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ísiré 're íwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tã za'ra mono da, dawi 're ísawi za'ra wa'aba mono hã te za 'Re íhâimana u'âsi mono hã te te âma 're asaze za'ra wa'wa, hâiwa âma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ísawi za'ra wa'aba mono õ hã, te za duré te te âma 're ai'uzei pese za'ra wa'wa.

¹⁹— ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ni'wam norĩ hã maparane nherẽ, marĩ na ti'ai âma 're asisaze za'ra wa'aba mono wamhã, Ì-mama wi 're írowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima âma 're a'uwaimrami 'wa, hâiwa âma 're ísãmra mono hã. ²⁰Ni'wam norĩ hã maparane, âté si'ubdatõ nherẽ, Ìzadawa para 're mreme zusi mono da, siré 're si'ubumroi mono wamhã, wa hã wa za tame duré ísiré 're íhâimana za'ra. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹Tawamhã Pedru hã ma tô Zezusihi u ai'ré, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha: — Wanhib'apito, wasiré ísazei'wa nherẽ, Ìzada 're íwasété u'âsi mono zé hã e mame ísa'ratazém nhitõ âma wa za ísina 'madâ'â zazâ, íwasédé te ísina í'madâ'â'özém na hã za. E 7 âma.

²²Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. 7 âma asina 'madâ'â zazâri õ di za. Áté 77 âma si te za asina í'madâ'â zazâ, íwasédé hã asina í'madâ'â'özém na hã. ²³ãne, wa za oto aima âma romn-himiré'é za'ra wa'wa, 'Re íhâimana u'âsi mono, da'âma 're ísib'a'uwẽ mono zém na hã. Tawamhã ti'ai âma danhib'apito hã ma tô rosa'rata, tite rob'uiprazé te te sa'rata da, ísapari tãma rob'madâ'â'wa norĩ hã rob'uiprazé te te tiwi 're íwap-tẽrẽ za'ra mono hã wahuré ísõwa're're te te tãma 're sãmri za'ra mono zõ. ²⁴Tawamhã te te âma sãna'rata wi, ma tô ítême saprõni ni aibã hã, ís-

apari rob'madâ'â'wa hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé hã tinhib'apito wi te te 're awaptẽrẽ, sa'ëtẽ uptabi na. Sa'ëtẽ uptabi wa, niwa ísõwa're're te te tãma ísãmri da hã waihu'u õ di. ²⁵Tawamhã te te tãma sãmri waihu'u õ wa, ma tô ísib'apito hã dama ti'ru, da te wede da, da te uipra da, ímro zama, í'ra norĩ zama, pawa'âbã âna te te dama 're romhuri za'ra mono da oto. Uburé ísibro hã da te dama wede za'ra da, ma tô dama ti'ru duré, rob'uiprazé te te tiwi 're í'awaptẽrẽ mono hã te te tãma wa'âbã da. ²⁶Tawamhã õ hã tô tãma rob'madâ'â'wa hã aré, ma tô hi'rãtitõ tãma aime ípapara, tinhib'apito ma. Tawamhã te tiwi waptẽ, ãne: “Apito, a'â Ìzapari ze na asimi'ẽ na. Zahadu uburé wa za aima wa'â, wa hã.” ãne ma tô tãma siwaihu'u, aibã hã.

²⁷— Tawamhã ísib'apito hã ma tô âma aiwamri, ímreme na. Taha wa, ma tô tãma sisisi apã, õne haré nomro da, te te tãma sãmri tã da. Õne haré ma duré satõ oto, apã morĩ da. ²⁸Tawamhã õ hã aibã hã te oto mo. Morĩ wamhã, ma tô tisiré romhuri'wa hã sõpõtẽ. Taha wi, ma tô duréihã rob'uiprazé misi bãtã na dapawa'âbãzé hã waptẽ syry na, apito hawi ímorĩ wi. Tawamhã ísõwa're're te te tãma sãmri õ wa, ma tô ti'ã, íbutu na awa'awi. Íbutu na te te tété sina, ma tô tiwi waptẽ, ãne: “Ma'ãpé ãhãna Ìma sãmri, zahadu Ìma íwa'âbã õ hã.” ãne te tiwi waptẽ.

²⁹— Tawamhã ísiré romhuri'wa ma tô hi'rãtitõ nhamra ípapara, te te tiwi rowaptẽrẽ da, ãne: “Ma'ãpé, Ìzapari ze na a'ã syry na. Wa za tô aima tisõ uburé, ísõwa're're.”

³⁰— Tawamhã ãne te te tiwi waptẽrẽ nherẽ, te te âma sazei õ di. Te te âma sazei õ wa, ma tô dama ti'ru, da te sêrẽ da, dazazéb 're. Rob'uiprazé hã te te tãma sãmri wapsi, te za dama ti'ru, apã da te wazere da, dazazém hawi. ³¹Tawamhã ísiré rob'madâ'â'wa norĩ hã

ma tō īwasu'u hā wapari za'ra, te te dama īru na hā da te sērē da, dazazéb 're. Te te wapari za'ra wamhā, ma tō sada tihâimana za'ra. Ma tō duré ai'aba'rê, tinhîb'apito ma, te te siwi wasu'u da. ³²Tawamhā te te tâma wasu'u za'ra parimhā, ma tō isib'apito hā sô hâ, dazazéb 're danherē'wa zô. Sô hârâ wamhā, âne te tâma tinha: “A hâ romhuri wasété 'wa, īwi iwaptêrêzéb zarina wa tō po're ha'â, rob'uiprazé īwi 're īawaptêrê mono zém na hâ apâ īma sômri ô nherê. Te 'ruiwapari ô di. ³³E niha bâ bété, âma aipê'ézé ô di asiré romhuri'wai âma hâ, wa hâ ai'âma ipê'ézé ne.” Āne te tâma tinha isib'apito hâ, tâma rob'madâ'â'wai ma.

³⁴— Tawamhā isib'apito hâ ma tō ab'rui pese. Sib'rui wa, ma tō dama ti'ru, dazazéb 're da te sērē da, da te tâma 're īrob'manharī u'âsi za'ra mono zém na, tame te te 're robzépata mono da. Rob'uiprazé te te tiwi 're īawaptêrê mono nhowa're're tinhîb'apito ma, te te tâma sômri wapsi, te za wazere ni apâ. — Āne ma tō Zezusi hâ wama âma romn-himiré'ê za'ra, isiré 're īwanomro mono norī ma.

³⁵Tawamhā âne ma tō timreme hâ wama 'râsutu za'ra, Zezusi hâ:

— Āne hâ asiré isazei'wa hâ asada 're īwasété za'ra wa'aba mono zém na sena na asina 're 'madâ'â zahârî za'ra wa'aba mono ô wamhā, te za īmama hâ te te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'wa aihâiba mono bâ wa'aba, hâiwa âma 're isâmra mono hâ.

**Damro, da te 're irême
za'ra mono zé wasu'u**

*Mateusi 5.31-32; Marcusi
10.1-12; Rucasi 16.18*

19 Tawamhā âne na Zezusi te te rowasu'u parimhā, ma tō Darireza hawi mo, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi u morī da, Zodâ pa zara

u. ²Da'ahâ uptabi na te isarina ai'aba'rê ni. Tawamhā Zudeza u wisi wamhā, ma tō ihâzé ré norī hâ apese, tame.

³Tawamhā parisezu norī hâ ni'wam norī hâ ma tō itême aihutu Zezusihi u, te te siwi sadawa pibu da, timreme na te te upai wa, te te siwi mreme wê'ô da. Āne ma tō siwi sadanha:

— E aibâ hâ te za timro hâ marī ipire hâ te te tiwi 're 'manharī za'ra mono ô nherê, te te 're rême za'ra. E wahi'rata norī nhimiroti zarina, âne hâ.

⁴Tawamhā Zezusi hâ te asa tâma nharī za'ra:

— E ibaihâ na âne hâ 're sôré za'ra wa'aba mono â bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hâ. Āne rob'ui'ére hâ: “Ropoto na'rata hawimhâ ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hâ a'uwê hâ aibâ na 'manha. Pi'ô zama ma tō duré 'manha.” Āne duréihâ ibaihâ na rob'ui'ére hâ. ⁵Āne ma tō duré roti 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, ibaihâ na hâ: “Taha wa, aibâ hâ 're mro za'ra mono wamhā, te za timama norī hâ te te 're rême za'ra, timro me si siré 're simasisi zahuré mono da oto. Sina 're hâiba sitob zahuré mono wa, maparane ihâiba nherê, misi ihâiba ne, te za siré 're simasisi u'âsi zahuré oto.” — Āne 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hâ. ⁶Āne wa, dasina 're damro za'ra mono wamhā, dahâiba maparane nherê, te za oto dahâiba misi ne dasiré 're dasi'ubumro. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, dasi'âma te te 're da'ahâiba to mono nherê, ni'wa hâ da'âma 're siwanhizari mono ô di za. Mare di. — Āne ma tō Zezusi hâ parisezu norī ma waihu'u za'ra.

⁷Tawamhā parisezu norī hâ ma tō duré siwi sadanha, Zezusi hâ:

— Oro zapre te Mozési hâ te te wama 're roti za'ra, aibâ hâ timro te te 're rême za'ra mono da wamhā, timro te te 're irême za'ra mono zém na rob'ui'ére te te

tāma 're sōmri za'ra mono da, te te duré ĩré 're satōrī za'ra mono da, ĩsiti oto sina 're pahā za'ra mono da. — Āne te siwi sadanha.

⁸Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Ta hā Mozési hā aipēē tete za'ra wa'aba wa, ma tō āne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. Tane nherē, ropoto na'rata hawimhā, āne na 're ĩromhāimana mono zé hā robaba di. ⁹Taha wa, tō sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hā aibā hā, ĩmro aibā na sipsaihuri ō nherē, timro te te mei wamhā, pi'ō aimawi na mro wamhā, te za tiwasédé hā 'manha, aibā hā.

¹⁰Tawamhā wa norī hā Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norī hā wa tāma nharī za'ra ni, āne:

— Tane ze te bâ, damro āna te za 're danomro pé.

¹¹Tawamhā Zezusi hā te duré asa wama nharī za'ra:

— Ā hā te āma ĩrowasu'uzé hā aihīni da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da hā mare di za. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te tāma 're ĩwaihu'u za'ra mono norī si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, āne hā. ¹²Aibā hā ni'wam norī hā 're ĩpoto za'ra mono zém hawim haré, 're 'ra waihu'u za'ra mono ō wa, te za ta norī si mro āna 're nomro, ōne haré. Duré aibā hā ni'wam norī hā da te 're sihāri za'ra mono wamhā, oto 're 'ra waihu'u za'ra mono ō wa, te za duré ta norī hā mro āna 're nomro. Duré ni'wam norī hā te za tihāiba hā te te 're sawi pese za'ra rāwi, 're mro za'ra mono tō da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē si 're nomro mono da. Ni'wam norī hā āne hā te te 're waihu'u pese za'ra mono wamhā, te za tō āma 're sōpré u'āsi. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma.

Zezusi hā, ai'uté te te ĩ'azawizé wasu'u

Marcusi 10.13-16; Rucasi 18.15-17

¹³Tawamhā ma tō Zezusihi u, ai'uté da te simro, tinhib'rada hā ĩ'rā nhisiwi, te te nasi āma aza'ra sina, Timama ma, āma mreme za'ra da. Tane nherē, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī hā wa tō dama nharī za'ra ni, da te ĩtēme simro tō mono da, ai'uté norī hā. ¹⁴Tawamhā Zezusi te wama nharī za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma:

— Tō'ā. Dawi rosawi za'ra wa'aba tō. A'ā we ĩtēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā norī hā ai'uté norī hā ōne haré simizazei pese na 're ĩhāimana za'ra mono ne, tane ni'wam norī hā 're hāimana za'ra mono wapsi, ta norī hā te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwē za'ra. — Āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

¹⁵Tawamhā tinhib'rada, ĩ'rā nhisiwi te te nasi āma aza'ra sina te hāiwa u nasi āma timreme za'ra. Taha pari ma tō mo.

Aibā ĩsibro pese wasu'u

Marcusi 10.17-31; Rucasi 18.18-30

¹⁶Tawamhā nimahā bātā na ma tō aibā hā mo, Zezusihi u, te te sadanharī da. Āne te sadanha:

— Rowahutu'wa, e marī ĩwē hā wa za 'manha, 're ĩdanomro u'āsi mono zé hā te ĩsina ĩ'uwaimrami da hā.

¹⁷Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— E marī da, te āne ĩzadanha, marī ĩwē hā da te 're ĩmanharī za'ra mono zém na hā. Misire 're ĩmorī wē uptabi hā te 're hāimana. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma rob'ui'ééré hā 're 'madā'ā pese mono wapsi, te za asina ĩ'uwaimra, dadā'ā āna 're ĩdanomro u'āsi mono zé hā.

¹⁸Tawamhā aibā te duré sadanha, Zezusi hā:

— E ma hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã wa za te 're 'madâ'â pese.

Tawamhã asa te tãma tinha, Zezusi hã:

— “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dawas'u u wasété na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁹ Duré aimama hã te za 're iwazé pese za'ra wa'aba mo, ana zama. Te za duré uburé 're idazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ iwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, iwẽ zô.”

— ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, aibã ma.

²⁰ Tawamhã iprédupté hã ma duré ãma sada'â apã, tô õ hã:

— Tô õhõ si, wa tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã te 're 'madâ'â pese, uburé. E marĩ, wa za 'manha, ãhã nhipai u hã bété.

²¹ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, ãne:

— Rowẽ na 're aihâimana mono zéb zô, 're rosa'rata mono wamhã, mo oto aimorĩ, uburé asibro hã dama wede mono da, da te aiwi 'iuipra za'ra zé hã rob'uiprazé hã isibrob'õ norĩ ma, sômri mono da. Tawapsi asibro pese di za, hãiwa ãma. Taha parip si te za we apã aimo itẽme, isiré 're aimorĩ da oto.

²² Tawamhã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô aibã iprédupté hã robzei ãna mo, tinhibro pese si te te sima sawi wa. ²³ Tawamhã isa'u ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Isibro pese norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb u 're isisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. ²⁴ E niha te za awaru ba'õmore hã isi'uwazi para'õtõ

zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, isibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb u hã. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁵ Tawamhã ãne imreme hã wa te wapari za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni, isiré 're iwanomro mono norĩ hã. Tawamhã wa wasisadhanharĩ za'ra ni, ãma:

— Isibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're idanomro u'âsi mono zé hã.

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te wa'madã'ã pese za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ hã. Tawamhã, te te wa'madã'ã pese za'ra wamhã, te duré asa wama nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ihâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si waihu'u pese di, uburé marĩ hã te te 're i'ab'manharĩ mono zéb da hã.

²⁷ Tawamhã Pedru te tãma siwasu'u, ãne:

— Wa norĩ hã wa tô wanhibro hã uburé rẽme pese za'ra ni wasipara, asiré 're wanomro mono da oto. ãne wamhã, e marĩ te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, te te wama 're i'anhomri mono da hã.

²⁸ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— ãne, tô sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa hã dasiré ipodo hã wa za ro itéb ãma danhib'apito simasisizém na 're inhamra. Isi-masisizé iwẽ uptabi ãma wa za 're inhamra, te 're da'ab'madã'ã u'âsi mono da oto. Tame te za duré a norĩ wa'wa hã isiré 're anomro aba mono norĩ hã 12 na danhib'apito simasisizém na 're asimroi wa'aba mo, aipire na Izarazéhé 'ra nhi-

hudu mono bâ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. ²⁹Âté ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã te te 're rême pese za'ra, duré âté tisisânawã norĩ hã, duré âté timama norĩ hã, duré âté ti'ra norĩ hã, duré âté tinhipti'a hã. Âté ïsiré 're nomro mono da, te za uburé marĩ hã te te 're rême pese za'ra. Ta norĩ ma, te za uburé marĩ te te 're ïrême za'ra mono zém nhipai u pese, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma 're anhomri. Ta norĩ ma si te za dadâ'â âna 're ïdanomro u'âsi mono zé hã te te tâma 're apisutu. ³⁰Ni'wam norĩ hã dama ïpire na ti'ab ré 're hâimana za'ra mono nherê, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te tâma 're apisutu da'ahã na, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'âma 're ïsib'a'uwê mono zéb âma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherê, te za te te tâma 're apisutu, pire na oto 're hâimana za'ra mono da. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma.

Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u

20 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'ê na wama rowasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwê mono zém na, wa za duré aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, âne. Aibã hã buru tede'wa hã bâdã 'rãiwatobro wi, ma tô mo, tâma ïromhuri'wa norĩ da hã, te te da'ma'pisutu za'ra da, te te âma tâma romhuri za'ra da, uwa 'ru na. ²Tawamhã te te da'anhopêtê wamhã, ma tô tâma pisutu za'ra, misi bâtã na dapawa'âbâzéb uwaibaba te te âma pawa'âbã za'ra mono da. Taha wa, ma tô âma saze za'ra, tâma ïromhuri za'ra 'wa da hã. Tawamhã ma tô tâma rob'ru za'ra, misi bâtã na te te romhuri za'ra da, rob're na, uwa 'ru na. ³Tawamhã mararé ma tô duré mo, bâtã si'rê na, 'ri nhi'riti wa, da

te dasima 're ïrowede za'ra mono zéb u. Tame ma tô duré aibã norĩ hã sôpêtê za'ra, romhuri âna taré da'rata ïsi'ubumro hã. ⁴Tawamhã âne ma tô tâma nharĩ za'ra: “A norĩ wa'wa hã te za oto ai'aba'rêi wa'wa ïburu u, uwa 'ru na dame romhuri za'ra wa'aba da. Tawamhã dapawa'âbâzéb uwaibaba, wa za duré aipawa'âbã za'ra wa'wa.” Æne ma tô duré buru tede'wa hã tâma pisutu za'ra.

⁵— Tawamhã ïburu u te oto ai'aba'rê, te te tâma romhuri za'ra da. Tawamhã abzuma ma tô duré aibã norĩ hã sôpêtê za'ra, buru tede'wa hã. Taha wa, te duré satõrĩ za'ra, ïburu na te te dame romhuri za'ra da. Bãdã supra wi, ma duré sôpêtê za'ra aibã norĩ hã, aimawi hã. Tô õhõ si ma duré tâma pisutu za'ra. Tawamhã ta norĩ hã te duré dazarina ai'aba'rê. ⁶Tawamhã hãiwahã pesere te duré mo buru tede'wa hã, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ïrowede za'ra mono zéb u. Tawamhã aibã norĩ hã ma duré sôpêtê za'ra aimawi hã, romhuri âna taré da'rata ïsi'ubumro hã. Te te sôpêtê za'ra wamhã, âne te sadanharĩ za'ra: “E marĩ wa, te taré asimroi wa'wa, bâtã bâ, marĩ hã dame 'manharĩ za'ra wa'aba âna.”

⁷— Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra, âne: “Ni'wa hã marĩ hã te te wama pisutu õ di, wa te tâma ïromhuri za'ra zéb da hã. Taha wa, marĩ na wa te dame romhuri za'ra õ di, ã bâtã na hã.”

— Tawamhã buru tede'wa te duré tâma rob'ru za'ra: “Mo oto a norĩ wa'aba zama dazarina ai'aba'rêi wa'aba, ïburu na dame romhuri za'ra wa'aba da, uwa 'ru na.” Æne ma tô buru tede'wa hã satõrĩ za'ra.

⁸— Tawamhã mara simei wamhã, tâma ïromhuri'wa norĩ 'madã'ã'wai ma, te tinha âne, buru tede'wa hã: “Ma'ãpê, uburé ïma romhuri'wa norĩ zô ai'hãrã za'ra na oto, pawa'âbã mono da. Tawamhã daza'u romhuri na te te

ĩsãna'rata za'ra norĩ, uimrehẽne te za ĩpawa'ãbã na'rata za'ra. Taha parip si te za duré romhuri na ĩsãna'rata'wa norĩ hã ĩpawa'ãbã za'ra.” ãne ma tã tãma waihu'u, buru tede'wa hã.

⁹— Tawamhã hãiwahã pesere, romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra hã ma tã rob'uiprazé hã waibu hãiba mono bã, misi bãtã na dapawa'ãbãzéb uwaibaba, bãtã bã te te romhuri za'ra õ nherẽ. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã dawana romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ hã ma tã duré hãiba mono bã waibu rob'uiprazé hã, aiwapsi. Tane nherẽ, te te waibui wamhã, ma tã tãma nharĩ za'ra, buru tede'wai ma, ĩsa'u romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ pawa'ãbã nhapai u, te te waibui õ wa. ¹² ãne te mre me nhiti'ru na tãma nharĩ za'ra: “Õ norĩ hã hãiwahã si romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra hã misi bãtã za'ratazé hã ma tã sina uprosi za'ra. Wa norĩ hã bété. Bãtã bã, wa te ĩromhuri za'ra hã, rowa'ro uptabi nherẽ. E niha bã, ma bété õ norĩ zama tipawa'ã hã waibu, aiwa wapawa'ãbã za'ra me.”

¹³— Tawamhã aibã norĩ siré ma, te misi tinha, buru tede'wa hã: “Īsi-waihu, ĩwapari pese. Wa hã te aima 'manharĩ wasété õ di, ãne hã. Oro ãma ĩzaze za, bãtã bãre ĩma romhuri da, tã misi bãtã na dapawa'ãbãzéb uwaibaba te aipawa'ãbã da. ¹⁴ Ma tã dame asima ĩãri pa. Taha wa, te za oto aimo. Wa tã ĩsima wẽ, aiwa aipawa'ãbã za'ra wa'aba ne te pawa'ãbã za'ra da, asa'u wa'aba romhuri na te te ĩsãna'rata za'ra norĩ hã. ¹⁵ Te ĩsima ĩwẽ zéb zarina, ĩte rob'uiprazém na te da'apawa'ãbã wamhã, e ĩwasédé wa tã 'manha. Mare di. ĩwasédé hã te 'manharĩ õ di. Áté taré dama ĩnhopru wa, ma tã ĩzada asahi, bãtã bã te te ĩma romhuri za'ra õ nherẽ, bãtã na dapawa'ãbãzém na te pawa'ãbã za'ra 'ru te.” ãne ma tã buru tede'wa hã tãma siwaihu'u, tãma ĩromhuri'wai ma. — ãne ma tã Zezusi

hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

¹⁶ Tawamhã ãne ma tã Zezusi hã tim-reme na wama 'rãsutu za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire na ti'ab ré 're hãimana za'ra mono nherẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si te za te te tãma 're pisutu za'ra, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za te te tãma 're pisutu za'ra, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tã tim-reme na wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, si'ubdatõ ãma za ĩdã'ázém na ĩsiwasu'uzé, ĩhãiwa'utuzé me

Marcusi 10.32-34; Rucasi 18.31-34

¹⁷ Tawamhã wa norĩ hã Zeruzarẽ u wa oto ai'aba'ré ni, Zezusihi siré. Wasi'aba'réri ré, ma tã wahãiba pisutu, wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, 12 na wahãiba za'ra ma. ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

¹⁸— ĩwapari pese za'ra wa'aba. ãhãna, wa Zeruzarẽ u ai'aba'ré ni. Tame wa hã dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhãiba nhomri ni, sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĩwasédé te te ĩãma ĩsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĩru za'ra, da te ĩwĩri da, dasiwi. ¹⁹ Taha zarina te za oto zudezu'õ norĩ ma siwi ĩhãiba nho. Tawamhã te za ĩãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Te za ĩãma wasété za'ra ni duré. Te za duré da te dasiwi 're ĩpré'é. Taha parip si, te za wedepo'o nhonhi'rãmi na dasiwi ĩza-sõmri ni hãwi, ĩdãã da. Tane nherẽ, bãdã maparane ĩãma si'utõri õ ré, wa za apã hãiwa'udu. — ãne ma tã wama si-waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

**Zebedehe mro, Zezusihi wi, te te
irowaptêrêzé wasu'u, ti'ra norĩ ma**

Marcusi 10.35-45

²⁰Tawamhã Zebedehe mro hã ma tũ Zezusihi u mo, ti'ra si'aibã norĩ siré. Itẽme morĩ wamhã, tãma pire wa, ma tũ tãma aiwẽ'ẽ, ti'ra norĩ ma, te te tiwi rowaptêrê da.

²¹Tawamhã Zezusi hã te pi'õ sadanha, ãne:

— E marĩ ma tũ asima iwẽ, te aima ãma i'uwaimrami da hã.

Tawamhã pi'õ te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, i'ra norĩ ma, tãma ropisutu sirõmo zahuré na, danhib'apito simasi-sizém na asimire niwĩ duré asimi'e niwĩ dama pire na 're simasisi u'ãsi zahuré mono da, za 'Re ihãimana u'ãsi mono hã da'ãma isib'a'uwẽzéb ãma hã. — ãne te Zezusihi wi rowaptê, ti'ra norĩ ma, pi'õ hã.

²²Tawamhã Zezusi hã te i'ra norĩ ma oto rowasu'u zahuré, ãne:

— E marĩ da, te rosa'rata ãna asina izadanharĩ 'wa. Wa hã wa za robzépata za'êtê, dawi isisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di, za te irobzépata za'êtê ne, irobzépata aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré, Zebedehe 'ra norĩ hã:

— Ihe. Sada wanhiptete di za, asine wa te irobzépata da hã. — ãne ma asa tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, Zezusihi ma.

²³Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Te za tũ isine irobzépata za'êtê 'wa. Tane nherẽ, isi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di za, dama aipire wa'aba na 're aihãimana aba mono zéb da hã, inhimire niwĩ, duré inhimi'e niwĩmhã. Imama te te ipisutu za'ra norĩ si te za dama pire na i'rata 're hãimana u'ãsi za'ra. Ta norĩ hã te pisutu za'ra õ di za,

wa hã. — ãne te tãma siwasu'u zahuré, Zezusi hã.

²⁴Tawamhã Zezusihi siré 're iwanomro mono norĩ hã 10 na wahãiba za'ra hã, Zebedehe 'ra norĩ mreme wa te wapari za'ra wamhã, wa tũ sada wanhiti'ru za'ra ni. ²⁵Taha wa, Zezusi hã te sima wazõ tihârã za'ra, isiré 're iwanomro mono norĩ zõ. Tawamhã ãne te wama nharĩ za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã te pire uptabi na dama 're hãimana za'ra. Sa'êtê te duré te te 're dawada'uri za'ra, isimiroti hã da te 're 'madãã pese za'ra mono da. ²⁶Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asina 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're i'maipawaptob u'ãsi aba mo, marĩ zõ 're ai'manhimnhasi aba mono ãna. ²⁷Duré rãwi asima aipire uptabi na 're ai'maihãimana aba mono da, asima 'maiwẽ uptabi aba wamhã, pawã'ãbã ãna romhuri'wa ne, te za asima 're i'mairomhuri wẽ wa'aba mo. ²⁸Tane duré, wa hã dasiré ipodo hã da te ima 're romhuri za'ra mono da, we imorĩ õ di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datẽme mo, isihãiba zawi ãna dazada idãã da, da'upana te da'awa'ãbã da. — ãne ma tũ Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

**Zezusi hã, itob'a norĩ te te
ĩpese zahuré zé wasu'u**

Marcusi 10.46-52; Rucasi 18.35-43

²⁹Tawamhã wa norĩ hã wa tũ ai'aba'rẽ ni, Zezusihi siré, Zerico hawi. Wasi'aba'rẽi wamhã, da'ahã na ma tũ wazarina hã ai'aba'rẽ ni. ³⁰Tawamhã aibã itob'a norĩ hã bãdãdi waptoma isimasisi zahuré hã ma tũ Zezusihi wasu'u hã wapari zahuré, bãdãdi na isababa za te te iro'razãri zahuré na hã. ãne hã te te wapari zahuré wamhã, te nasi sina 'mahãrã zahuré, ãne:

— Dawihi nhihudu, ma'ápé wa'ama aipé'ézé na. — Áne te nasi sina 'mahârâ zahuré, ítob'a norî hã.

³¹Tawamhã da'ahã na Zezusihi zarina idasi'aba'rê norî hã ma tô tâma nharî za'ra, ari'iwî simasisi zahuré da. Tane nherê, sa'êtê te nasi sina 'mahârâ zahuré, âne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ápé wa'ama aipé'ézé na.

³²Tawamhã ma Zezusi hã Ìrata maza-zâri zahuré, bâdâdi wa. Taha wa, te 'mahârâ zahuré, ítob'a norî hã:

— E marî te asima ìwê wa'wa, te aima Ìmanharî aba da hã.

³³Tawamhã asa te tâma nharî zahuré:

— Apito, wato pese da, wa wasima wê ni. — Áne ma tizadawa na tâma wa'râmi zahuré, ítob'a norî hã.

³⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô âma tipé'ézé zahuré, ítob'a norî âma. Taha wa, ma tô tômo upi zahuré, apâ tômo wê zahuré da. Te te tômo upi zahuré wi, awa'awi ma tô tito pese zahuré. Te te rob'madâ'â wê zahuré di oto. Tawamhã Zezusihi zarina te oto tineb zahuré, awa'awi.

Zezusi hã, Zeruzarê u datême ìwisizé wasu'u

Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

21 Tawamhã wa norî hã wa tô oto ai'aba'rê ni, Zezusihi siré, Zeruzarê u. Tawamhã wa tô rob'umhutu za'ra ni oto, Betazé na 'ri wa'õtô nhisi u. Oriwera na êtê 'ràihâ nhisi âma 'ri wa'ono hã. Wa te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã ìsiré 're ìwanomro mono norî hã maparane wa'mazatô sisôwa, 'ri wa'õtô u. ²Áne ma tô satôri zahuré:

— Ôwa te za ane wa'wa, 'ri wa'õtô u, asô're uwaibaba wa'aba. Tawamhã aimasisi aba wi, te za awaru po'repore hã ìsãmri 'wa, butu wazi na da te âma

wasisi haré, ìsa hã. Tame te duré ì'ra hã ìsiré za. Tawamhã te za ìwasihu zahuré wa'wa, sahuré we ìma saprôni aba da. ³Tawamhã ni'wa hã awaru po'repore, sahuré we ìma ìsaprôni aba na te te asadanharî aba wamhã, âne te za tâma ìzadawa wasu'u wa'wa, asa: “Wanhib'apito hã marî ô wa, âma morî da, wa we sô wanem ni, wa te tâma saprôni zahuré da.” Áne hã tâma waihu'u aba wi, te za âma asazei wa'wa, sahuré we ìma saprôni aba da, awaru po'repore hã. — Áne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u zahuré.

⁴Durêihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te âma ìrob'ui'éré sirômo zéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô Zezusi hã âne tâma pisutu zahuré, awaru po'repore te te ìtême saprôni zahuré da. Áne durêihã âma ìrob'ui'éré siro hã:

⁵“Ma'ápé, tâma rowasu'u za'ra wa'aba, Si'ã na êtê 'ràihâ nhisi âma 're idasi'ubumroi mono norî ma, âne: ‘Ôhóta te we oto atême timorî 'wa, asib'apito za'ra wa'wa hã. Ta hã dazada 're ìhâimana mono ô hã ìsimizawi pe hã te we âma mo, awaru po'repore na, ìpréduptém na hã.’”

Áne durêihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hã, Zeruzarê âma 're idasi'ubumroi mono norî ma hã.

⁶Tawamhã Zezusi te te tâma ìpisutu zahuré zéb zarina, ma tô awaru po'repore norî zô tineb zahuré, wasiré norî hã. ⁷Tawamhã, te te sãmri zahuré wamhã, ma tô apâ saprôni zahuré Zezusihi u, awaru po'repore hã ì'ra ré. Tawamhã tisi'ubuzém na ma tô tâma ba'ubu zahuré. Taha pari, ma tô âma darôno Zezusi hã, âma morî da. ⁸Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô dasi'ubuzém na tâma waptâ za'ra ni bâdâdi na, ìsisiwi ìmorizéb da hã, dama

pire wa, sô 're datob'uzu za'ra mono wa. Wedepa nhipi su na zama ma duré tâma waptâ za'ra ni. ⁹Tawamhã Zezusihi nhowa îdasi'aba'rê norî hã duré îsarina îdasi'aba'rê norî zama te nasi dasima 'mahârâ za'ra ni, âne:

— Apito Dawihi nhihudu âma, 're wawata za'ra wa'aba mono. Wanhib'apito zadawa para, te we oto mo. 'Re îhâimana u'âsi mono hã iwê si te te tâma 're pisutu u'âsi mono neza. 'Re îhâimana u'âsi mono âma zama duré 're wawata za'ra wa'aba mono, hâiwa âma 're îsâmra mono âma, wei watême te te satôrî wê te. — ãne te nasi dasima 'mahârâ za'ra ni, da'ahâ na.

¹⁰Tawamhã Zeruzarê u ma oto wi, Zezusi hã. Wisi wamhã, îwa 're îdasi'ubumroi mono norî hã ma tô da'ahâ uptabi na 're dasiwairôtô, da te dasima 'mahârâ za'ra sina. Taha wa, te nasi tasisadanharî za'ra ni, âne:

— E 'wa hã, ô hã bété.

¹¹Tawamhã Zezusihi zarina îdasi'aba'rê norî hã ma tô dama nharî za'ra, Zeruzarê âma 're îdasi'ubumroi mono norî ma:

— Á hã Zezusi, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, Nazaré na 'ri wa'ôtô nhisi hawi we îmorî hã, Darireza na danhipi'a nho'ômo nhisi hawi. — ãne ma tô îsiré îdasi'aba'rê norî hã dama wasu'u za'ra.

'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te îdazate mono zé wasu'u

Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹²Tawamhã Zezusi hã ma tô oto âzé, 'ri 'râihã u, 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zéb u. Tame te dama rowede'wa norî hã 're si'ubumro, dawî marî uipra'wa norî zama, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã Zezusi hã ta norî hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô te te

sate, rob u. Wedeza hã rob'ui'prazém na te te dawî âma 're îsaprî za'ra mono norî te hã ma tô te te tiwi anhamra, utu'u te te dama 're îwede za'ra mono norî sima-sisizéb zama. ¹³Tawamhã Zezusi hã âne te tâma nharî za'ra, rowede'wa norî ma:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô âne na rob'ui'ére, 'Re îhâimana u'âsi mono mreme na: “Înhorôwa hã îwa îma 're îdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherê, a norî wa'wa hã ma tô îwa asima âma 're îrob'manharî wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawî 're îsipsaihuri za'ra mono norî, 're îsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. ãne duréihã ai'âma rob'ui'ére za'ra wa'wa hã, îbaihã na hã. — ãne na ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, duréi rowasu'u na hã.

¹⁴Tawamhã Zezusi hã 'Re îhâimana u'âsi mono nhorôwa âma 'ri 'wawi wa'ra 're, zahadu sãmra ré, ma tô da'ahã na îtême dasito, îtob'a norî hã îmorî waihu'u'ô norî zama. Îtême dasito mono wamhã, ma tô da'apese, uburé îhâzé ré norî hã. ¹⁵Tawamhã ai'uté norî hã ma tô nasi sima 'mahârâ za'ra, âne: “Apito Dawihi nhihudu âma, 're wawata za'ra wa'aba mono.” ãne te nasi sima 'mahârâ za'ra, 'ri 'wawi wa'ra 're, sãmra ré. Tawamhã 'Re îhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norî ma, îpire norî hã tisiré ma, duré îsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norî hã, ai'uté norî te te nasi sima î'mahârâ za'ra zé hã te te wapari za'ra wamhã, duré tinhimiromhõsi na Zezusi te te 're îda'apawapto mono zé te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zada.

¹⁶Tawamhã ta norî hã te Zezusi hã siwi sadanha:

— E wapari ô di, ai'uté norî mreme hã. E asina sadawa uwati za'ra âna. — ãne te tâma nharî za'ra, rowahutu'wa norî hã.

Tawamhã Zezusi hã asa te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô wapari za'ra. A norĩ wa'wa hã bété. E sôré za'ra wa'aba ô di, wahi'rata nhimi'ui'éré hã: “Ai'uté norĩ ma, ma tô iwaihu'u sirômo za'ra, ai'utépré norĩ ma zama, iwê na si ai'ãma 're wata za'ra mono da.” ãne ma tô wahi'rada hã ĩ'ãma rob'ui'éré siro, ĩbahiã na hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã te oto ĩhawi timorĩ za'ra, Betãnha na 'ri wa'ôto nhisi u, tame a'ã sôto da.

**Pidera wede ma, Zezusi
te te ĩnharizé wasu'u**

Marcusi 11.12-14, 20-25

¹⁸Tawamhã mararé ma tô Zezusi hã apã mo Zeruzarê u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ me. Morĩ ré, ma tô mra hã tĩwĩ, Zezusi hã. ¹⁹Tawamhã wede hã ma tisã, bãdãdi zadaré ĩsa hã. Pidera na wede nhisi hã. Te te sãmri wamhã, ma tô ĩtême apa, te te sabu da, ĩrã zô. Tane nherê, 'rãĩ ãna te za, ĩsui ré si. Tawamhã pidera wede ma, te oto tinha:

— Niwa ĩ'ai'rã da hã, mare di za oto. Ai'rã'ô u'ãsi, te za oto 're asa mo. — ãne te wede ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã awa'awi ma wede hã ti-wede'rê oto. ²⁰Tawamhã wa norĩ hã Zezusi hã siré 're ĩwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madã'ã za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni. Taha wa, wa tô Zezusi hã wasiwi sadanharĩ ni, ãne:

— E niha ma awa'awi tiwede'rê, pidera wede hã.

²¹Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã 're wawã za'ra wa'aba mono ãna, ôhõ si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za marĩ hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô nherê, 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo ĩsadawa para, wa hã pidera

wede ma, te ĩnharĩ ne, ãne hã aiwa. Ôhõta êtê 'rãihã te za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za êtê 'rãihã ma ĩnharĩ za'ra wa'wa, 'rãwi sisa'o'o da, ãi ba waptã'ã da. Tawamhã asadawa para wa'aba, te za tô ãi ba waptãrã, êtê 'rãihã hã. ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô ĩsadawa para, marĩ iwê hã 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô nherê, ãne hã. ²²'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, marĩ na tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

**Zezusi hã, ni'wa sadawa para
uburé marĩ hã te te dama 're
ĩab'manharĩ mono zéb zô, da te
dasiwi ĩsadanharizé wasu'u**

Marcusi 11.27-33; Rucasi 20.1-8

²³Tawamhã Zezusi hã ma tô apã mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa u. Tame te oto dama rowahutu, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô ĩtême aimasa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Tawamhã Zezusi hã te siwi sadanha, ãne:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã marĩ hã dama 're ĩab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁴Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za a'ã asadanharĩ na aima ãma wa'rãmi za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'uwaibaba, ĩma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za asa aima wasu'u za'ra wa'wa, ni'wa sadawa para te dama 're ĩab'manharĩ mono na hã. ²⁵ãne wa za asadanharĩ za'ra wa'wa: E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ bété. E 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para. E

dazadawa para. — Āne ma tō Zezusi hā sadanharī za'ra, te te tāma waihu'u za'ra da, a'ā.

Tawamhā rāwi te sima nharī za'ra, dama rowahutu'wa norī hā:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, ōne wamhā. 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para, ā dawabzuri te te dama 're īab'manharī mono na wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharī na sahu za'ra, āne: “E niha bété, Zuwā Batitaha nhimirowasu'u hā saze za'ra wa'aba ō di, dame.”²⁶ Tane nherē, taré dazadawa parap si ā dawabzuri te te dama 're īab'manharī mono na wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, wa za wasina wapahi za'ra ni dama, niha da te wama rob'manharī za'ra ō'umhasite. E marī wa. Zuwā Batita hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa 're īmorī na, da te 're saze za'ra mono wa. — Āne te 'rāwi sima nharī za'ra.

²⁷ Tawamhā Zezusihi ma, te oto asa nharī za'ra:

— Wa norī hā wa te waihu'u za'ra ō di, ni'wa sadawa para, Zuwā Batita hā ā dawabzuri te te dama 're īab'manharī mono zé hā.

Tawamhā Zezusi hā asa ma tizadawa na tāma wa'rāmi za'ra:

— Tane tō. A norī wa'wa hā īma waihu'u za'ra wa'aba ō nherē, wa hā te duré aima waihu'u za'ra wa'aba ō di za, ni'wa sadawa para marī hā te dama 're īab'manharī mono na hā. — Āne ma tō Zezusi hā asa tāma waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norī ma hā.

Aibā hā, īra poto'rada hā te te sina īsadawa zamarizé wasu'u

²⁸ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī ma, āne:

— Wa za oto aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'āpé āma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Aibā hā te 're sāmra.

Maparane ī'ra hā. Tawamhā ti'ra poto 'rata ma, ma tō rob'ru, āne: “Ī'ra, mo oto aimorī buru u, romhuri da, ā bātā na.”

²⁹ — Tawamhā asa te tāma tinha, ī'ra poto'rada hā: “Te īsima rowé ō di, īmorī da hā. Wa za nhamra u'ā.” Āne ma tō timama ma waihu'u asa. Tane nherē, te te inharizém na āma ronomro wapsi, ma tō tinhimirosa'rata na āma saprī. Taha wa, ma tō oto mo buru u, te te romhuri da.

³⁰ — Tawamhā ti'ra hāiba amoi ma, te duré rob'ru, īdub'rata ma, te te īrob'ruzém ne, buru u morī da, te te romhuri da. Tawamhā ī'ra hā te asa tāma tinha, timama ma, āne: “Wē di tō, īmama. Wa za tō mo, te romhuri da.” Tane nherē, ta hā timama mreme hā awa'awi te te saze nherē, morī ō di, buru u.

³¹ — E 'wa hā tawamhā, timama te te sina īsaze hā te te tāma īrob'ruzéb uwaibaba, īmorī da hā. E īdub'rada. E īno. — Āne ma tō Zezusi hā āma sadanharī za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī nhib'apito norī hā, duré zudezu norī ma rowahutu'wa norī hā.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Dama ipoto'rada ma tō timama mreme hā sina saze.

Tawamhā Zezusi te duré āne tāma rowasu'u za'ra:

— Tane tō. Tane duré, danhib'apito ma rob'uiprazé ubumroi'wa norī hā duré pi'ō hā aibā zō si siwa'ru 're ihāimana za'ra mono norī hā, ta norī hā aré 're hāimana wasété za'ra mono nherē, āté te za 're sisisi, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb u hā, ta norī si tō sena na te te 're sazei pese za'ra mono wamhā. Tane nherē, a norī wa'wa hā āté dame 're asisisi aba mono ō di za. Tō sena, wa āne na hā aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ³² Zuwā Batita hā ma tō aré atēme timorī za'ra wa'wa,

'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're ĩaiwē za'ra wa'aba mono zéb zarina 're anomro wē wa'aba mono zéb da hā, te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ĩsimirowasu'u na hā āma 're saze za'ra wa'aba mono ō di. Rob'uiprazé ubumroi'wa norī si ma tō āma saze za'ra ĩsimirowasu'u na hā, pi'ō hā aibā zō si siwa'ru 're ihâimana za'ra mono norī zama. Tawamhā ta norī hā atōmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono nherē, a norī wa'aba zama asimirosa'rata na 're saprī za'ra wa'aba mono ō di, ĩsimirowasu'u na āma 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa norī nhib'apito norī ma, duré dama rowahutu'wa norī ma zama.

**Buru na romhuri
wasété'wa norī wasu'u**

Marcusi 12.1-12; Rucasi 20.9-19

³³Tawamhā Zezusi hā te duré āne tāma rowasu'u za'ra:

— Āne wa za duré aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa. Ma'āpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Aibā hā te 're sāmra, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu āma ma tō a're, uwa 'ru hā. Te te a're pari, ma tō buru 'wawi wa'ra. Ma tō duré étē nhisiwi sada ab're, ĩwa uwa 'rāi watzéb da hā, ĩwa'u zō. Taha pari, 'ri 'rāihā hā ma duré buru wa'wa 'manha, ĩsipsaihuri norī zō, dasipapara rob'madâ'ázéb da hā. Tawamhā ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, ĩburu hā te te sō 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rā prédub za'ra mono wapsi, te za te te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo a'ā sāmra da. ³⁴Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma ĩromhuri'wa norī hā satōrī za'ra tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru

'madâ'â'wa norī te te tāma ĩpo'o za'ra zō. ³⁵Tawamhā buru u sihutu wamhā, ma tō buru tede'wa te te ĩsatōrī za'ra hā siwi waibu, buru 'madâ'â'wa norī hā. Tawamhā buru tede'wai ma, romhuri'wa norī ma, ma tō rob'manharī wasété za'ra. Taha wa, ma tō misi siwi tiwī. Īhāiba amo ma duré ĩwi tiwī. Īhāiba amo ma duré étē na siwi u'a za'ētē, dâ'ā da. ³⁶Tawamhā buru tede'wa hā te duré sō satōrī za'ra, tāma ĩromhuri'wa norī hā, ahā na. Tawamhā, ta norī hā buru u sihutu wamhā, ma duré tāma rob'manharī wasété za'ra, buru 'madâ'â'wa norī hā. ³⁷Tawamhā 'rāwi te oto sima rosa'rata, buru tede'wa hā: “Īra si'aibā hā te ĩtēme satōrī za'ra wamhā, āté te za siwi hāiba wazé.” Āne te sima rosa'rata, buru tede'wa hā. Tawamhā uburé da te tiwi uprosi za'ra wa, te oto t'ira uptabi hā satō, tāma ĩburu 'madâ'â'wa norī u. ³⁸Tawamhā wisi wamhā, buru 'madâ'â'wa norī hā te te duré sima sāmri za'ra wamhā, te āne sima 'mahârâ za'ra: “Ōhōta buru tede'wai 'ra hā te wei mo, timama uirī na buru tede'wa da hā. Wa te wasiwi wīrī aba, buru hā wate za'ra da.” Āne na ma tō sima 'mahârâ za'ra, buru 'madâ'â'wa norī hā.

³⁹— Tawamhā wisi wi, ma tō siwi ti'ā, buru tede'wai 'ra hā. Buru nhiti ma tō siwi waze. Tame ma tō siwi tiwī, buru 'madâ'â'wa norī hā. Āne buru tede'wai 'ra wasu'u 'rāsudu hā.

⁴⁰Tawamhā Zezusi hā te oto sadanharī za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa norī nhib'apito norī hā, āne:

— Buru tede'wa hā tiburu u apā wisi wamhā, e marī te za tāma 'manharī za'ra, tāma ĩburu 'madâ'â'wa norī ma hā.

⁴¹Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— Buru tede'wa hā āma pē'ézé za'ra āna, te za dama 'ru za'ra, da te dasiwi uprosi da, aibā ĩwasété uptabi norī hā. Tawamhā te za duré da'apisutu, dama

ĩumha hã tãma ĩburu 'madã'ã'wa da hã. Ta norĩ hã te za ĩ'uwaibaba si te te tãma 're po'o za'ra, uwa 'ru 'rã hã, 're 'rã prédub za'ra mono wa. — Āne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhĩb'apito norĩ hã.

⁴²Tawamhã Zezusi hã te oto sina ãma simiré'é êtē na, ãne:

— Oro 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ééré hã 're söré za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Āne ĩbaihã na rob'ui'ééré hã:

“Ētē tomhãpã wē hã 'ri na'ratazéb da hã, wē uptabi nherē, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ĩwē'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'ãsi, pire na.

Uburé Danhib'apito hã ma tō ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ĩsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're wato'ubu u'ãsi za'ra, wa norĩ hã.”

Āne duréihã wahi'rata nhimi'ui'ééré na rowasu'u hã.

⁴³— Ētē tomhãpã wē hã da te dasiwi ĩwē'õ ne, a norĩ wa'wa hã asiwi 're ĩwē'õ za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'u'wē, 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono õ di za. Ai'upana wa'aba si te za oto 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwē, ĩsimiroti te te 're ĩmadã'ã pese za'ra mono norĩ ãma. Tō sena, wa ãne na aima waihu'u za'ra wa'wa. ⁴⁴Duré, êtē tomhãpã nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ĩsĩpu pese za'ra mono ne, te za ĩwē'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Duré êtē tomhãbã hã zé'a 'manharĩ nhisiwi 're rere'e mono wa, te te 're ĩpu pese za'ra mono ne, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wē'õ'wa norĩ si hã za'ra. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwē za'ra mono õ

di za. — Āne ma tō Zezusi hã sina ãma simiré'é, êtē wasu'u na hã.

⁴⁵Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, Zezusi te te ãma ĩromnhimiré'ézé hã te te wapari za'ra wamhã, ma tō sina waihu'u za'ra, tō õ norĩ udãna te te ãma ĩromnhimiré'é mono na hã. ⁴⁶Taha wa, ma tō aré sima hãiba 'ru za'ra, te te dama 'ru za'ra da, dazazéb 're da te dasiwi sērē da, Zezusi hã. Tane nherē, ma tō dama tipahi za'ra aibã norĩ hã, Zezusi hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, oto 're ĩmorĩ na da te 're saze za'ra mono wa, da'ahã na.

Dasina damrozém na dasai ahã wasu'u

Rucasi 14.15-24

22 Tawamhã Zezusi hã ma tō duré romnhimiré'é na tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

²— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsĩb'a'uwē mono zém na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Apito 'ra si'aibã hã tãma mro wē te, tãma ĩrowězéb zarina ma tō sima roti, dasa hã te te dama 'manharĩ da, sa'êtē na, ti'ra mrozém na hã. ³Tawamhã ma tō ĩsĩré dasaihuri da, da'apisutu. Taha parip si ma tō tãma ĩromhuri'wa norĩ hã satōrĩ za'ra, dazô hãsi da, ĩtēme dasihutu da, ĩsĩré dasaihuri da. Tane nherē, ta norĩ hã te te sima rowē za'ra õ di, ĩtēme si'aba'rē da hã, ĩsĩré ĩsaihuri da hã aré. ⁴Taha wa, te duré apito, tãma ĩromhuri'wa norĩ hãiba amo hã satōrĩ za'ra, ãne: “Mo oto ai'aba'rēi wa'aba, aré sô ĩhãrã rata za'ra norĩ zô. Tawamhã ãne te za tãma ĩzadawa wasu'u za'ra wa'wa: 'Powawē norĩ hã, duré powawē zapu da te dasima ĩhãipese za'ra hã ma dasiwi simro ni. Uburé ma tō marĩ hã dasiwi 'rã'õtõ ni, dasa da te ĩhurizéb da hã. Taha wa, te za we ĩtēme ai'aba'rēi wa'wa oto, wasiré wasa hã wa te huri da, ĩ'ra ĩma ĩmrozém na.' Āne te za ta norĩ ma

ĩzadawa wasu'u za'ra wa'wa." Āne ma tō apito hā tāma ĩromhuri'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

Tawamhā apito hā te te sō satōrĩ za'ra wa, te oto sō ai'aba'ré.

⁵— Tane nherē, sō ĩhârâ 'rata za'ra norĩ hā sō simipari za'ra ō di, ĩtēme si'aba'ré da, ĩsiré saihuri da hā. Taha wa, sō simipari za'ra āna ma tō ni'wam norĩ hā tiburu u ai'aba'ré, duré tin-himiromhurizéb u hā. ⁶Ni'wam norĩ hā ma tō apito ma romhuri'wa norĩ hā siwi waibu. Te te waibui pari wamhā, ma tō niha tāma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha pari, ma uprosi uburé. ⁷Tawamhā apito hā tāma ĩromhuri'wa norĩ, da te ĩ'uprosi wasu'u te te wapari wamhā, ma tō ab'rui pese. Taha wa, tāma da'wapéi'wa norĩ hā ma tō ĩtēme satōrĩ za'ra, tāma ĩromhuri'wa norĩ, da te tiwi ĩ'uprosi za'ra u. Tawamhā da'wapéi'wa norĩ hā ma tō uprosi, ta norĩ hā. Ma tō duré ta norĩ nhorōwa hā te te 'ri su, 'ri nho'ōmo wa, aré tāma 're ĩsimasa mono hā. ⁸Taha pari, ma tō duré sō hā, tāma ĩromhuri'wa norĩ zō, aimawi norĩ zō. Tawamhā āne te tāma nharĩ za'ra: "Dasazéb da hā tãibã ma tō api pari za'ra ni, ĩ'ra ĩmrozém na dasa da te ĩhurizéb da hā. Tane nherē, sō ĩhârâ 'rata za'ra norĩ hā we si'aba'réi ō di. ĩbãre ma tō ta norĩ zō rowasédé hā tiwatobro za'ra, sō ĩhârâ za'ra nherē, te te ĩwapari za'ra ō wa. ⁹Taha wa, te za oto dazō ĩropéi wa'aba mo 'ri nhi'riti mono bâ, dasai u we danhimroi wa'aba mono da, danhopētē za'ra wa'aba mono sidâpâsi." Āne te satōrĩ za'ra, apito hā.

¹⁰— Tawamhā te oto ai'aba'ré, 'ri nhi'riti mono bâ, dazō sōpré mono da. Tawamhā te te danhopētē za'ra mono sidâpâsi, ma tō te te dazatōrĩ za'ra da'ahâ na, 're ĩdanomro wē mono hā, 're ĩdanomro wasété mono norĩ zama. Tawamhā da'ahâ uptabi na ma tō 'ri 're wa'wa nho'u hā dasiwi sitom ni, apito

'ra ĩmrozém na dasai u, dasi'rã'õtō wa. ¹¹Tawamhā apito hā ma tō datēme āzé, dasi'rã'õtōzéb u, te te da'ab'madã'ã da. Datēme sébré wamhā, ma tō aibã hā 'madã'ã pese, dasina damro wa, da'uzazé hā te te dame sima 'manherē ō wa, ĩhã wē hā. ¹²Tawamhā āne te sadanha, apito hã: "ĩsiwaihu, e niha bâ ma wa tane ré asé, dasina damro wa, da'uzazé hã we dame asima séré āna." Āne te sadanha.

— Tawamhā aibã hã te ari'wi za, niha te te tãma nharĩ waihu'u ō wa, te te tãma āma upai wa. ¹³Tawamhā apito hã ma tō āne tãma ĩromhuri'wa norĩ ma nharĩ za'ra: "Ma'ãpé, ã hã aibã hã asiwi âri aba, asiwi pawasisi aba da, duré asiwi hiwasisi aba da, rob u asiwi mei wa'aba da, robra u. Tame te za oto sina tiwawa, sina pē'ézé wa. Te za duré 'wasitete, te te oto robzépata za'ëtē wa." Āne ma tō apito hã tãma waihu'u za'ra. — Āne na ma tō Zezusi hã tãma āma romnhimiré'é za'ra.

¹⁴Tawamhā Zezusi hã ma tō āne na timreme na 'rãsutu:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã da'ahâ uptabi na dazō 're hãrã mono nherē, da'umro na si te za da'ãma 're sib'a'uwē. — Āne na ma tō Zezusi hã timreme na tãma 'rãsutu za'ra.

Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're ĩpo'o za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 12.13-17; Rucasi 20.20-26

¹⁵Tawamhā parisezu norĩ hã ma tō ai'aba'ré Zezusihi nhiti, si'rã'õtō da, a'ã. Si'rã'õtō wamhã, ma tō sima āma roti za'ra, Zezusi hã te te siwi pibu da, tin-himirowasu'u na te te tãma āma upa za'ra zō, te te tãma āma upa za'ra wa, da te dasiwi wē'ō da, duré da te dasiwi âri da. ¹⁶Tawamhā Zezusihi u ma tō 'mazatōrĩ za'ra, tizadawa zapari'wa norĩ hã, apito Erodihĩ nhimiroti wē 'wa norĩ zama. Tawamhā Zezusihi u sihutu wamhã, āne te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, asadawa nhipese ô na 're aihâimana mono zém na hã wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Tô sena na te iwê na si dama 're irowasu'u u'âsi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. Asimiroti hã da te dasiwi 're wê'ô za'ra mono nherê, te tô ôhō na si dama 're i'aroti u'âsi mo. Duré ni'wam nori hã dama pire na 're hâimana za'ra mono nherê, aimawi hã aima 're hâimana mono ô di. Aiwapasi te 're dahâimana za'ra, aima hã. ¹⁷Taha wa, wa za oto wa nori hã wasiwi asadhanari za'ra ni, âne. E Roma âma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tâma 're po'o za'ra, isimiwada'uri zarina. E 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wê di, âne hã. E tâma wê ô di. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na asimirosa'rada hã, wa te waihu'u za'ra da. — Âne te siwi sadanha, Zezusi hã te te âma tâma upa za'ra zô, timreme na hã.

¹⁸Tawamhã tinhimirosa'rata wasété zarina te te sima âma i'roti za'ra zé hã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, ma âne tâma tizadawa na wa'râmi za'ra:

— A nori wa'wa hã te asadawa nhipese na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marĩ da, te âne na asiwi i'zadhanari 'wa, imreme na te aima âma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi iwê'ô wa'aba da. ¹⁹Tane wamhã, ma'âpé rob'uiprazé isapotore hã we i'ima 'mai'ari aba pé, te 'madâ'a da, romanu nori nhib'apito ma, da te tâma 're ipo'o za'ra mono zéb da si, rob'uiprazé isapotore hã.

Taha wa, nima hawi ma rob'uiprazé isapotore hã tâma 'mai'awisi ni. ²⁰Tawamhã Zezusi hã te te 'madâ'a wamhã, te oto sadanharĩ za'ra:

— E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé isapotore na hã. E 'wa sisi ui'ére duré, âma hã.

²¹Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra:

— Â hã, Roma âma danhib'apito hãibarĩ, duré taha nhisi ui'ére.

Tawamhã Zezusi hã ma duré tâma waihu'u za'ra, âne:

— Taha wa, Roma âma danhib'apito ma, te za isimiwada'uri zarina, marĩ hã tâma 're ipo'o za'ra wa'aba mo apâ, ite wa. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã isimiwada'uri zarina si tâma 're isômri za'ra wa'aba mo apâ, ite wa, marĩ hã. — Âne ma tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²²Tawamhã parisezu nori zadawa zapari'wa nori hã âne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. Tawamhã Zezusi hã âma, marĩ te te 'manharĩ za'ra âna, ma tô ihawi ai'aba'ré, apâ.

Dahâiwa'utuzém na, Zezusi da te dasiwi isadhanarizé wasu'u

Marcusi 12.18-27; Rucasi 20.27-40

²³Tawamhã sadusezu nori hã ma duré itême aihutu Zezusi hã u, te te siwi sadanharĩ da, tinhimirowasu'u na te te tâma âma upa za'ra zô. Ta nori hã 're dadâ'a za'ra mono wamhã, ab're hawi apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono ô na te te dama 're i'roti za'ra mono. ²⁴Tawamhã, Zezusi hã u simasa wamhã, te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Rowahutu'wa, duréihã wahi'rada Mozési hã ma tô âne dama rob'ui'ére, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na: "Aibã hã 'ra ô ré, 're dâ'a za'ra mono wamhã, te za ino hã âma 're mro za'ra, tizédé'aba mro na, 're 'ra za'ra mono da, i'wasu'u hã si'utōri tō da, isédé'aba wasu'u hã." Âne na Mozési hã nhimi'ui'ére hã, wahi'rata nori ma hã. — Âne ma Zezusi hã ma waihu'u za'ra, sadusezu nori hã. ²⁵Tawamhã Zezusi hã ma, te duré rowasu'u za'ra, âne:

— Dasisānawā si 're ihâimana za'ra mono nori wasu'u hã wa za oto aima wasu'u za'ra ni. Ta nori wasu'u hã wa te waihu'u za'ra da, wa za âma asadhanarĩ za'ra ni za. Dasisānawā si hã ma tô wasiré 're si'ubumro aré, wasiré zudezu

norī hā 7 na ihâiba za'ra hā, aibâ norī hā. Tawamhā ipoto'rada hā ma tō timro. Mro nherē, ti'ra hā sisō'a ré te te 'maipoto ō ré, ma tō dârâ. Taha wa, i'uirī na ma tō isōsi hā âma timro tizédé'aba mro na, Mozésihi nhimi'ui'éré zarina. ²⁶Tawamhā isōsibi zama ma tō dârâ, 'ra ō ré. Taha wa, ma duré taha nhosi hā âma timro, tizédé'aba mro na. Tawamhā taha zama ma duré dârâ, ti'ra hā sisa'u te te 'maipoto ō ré. ãne zarina ma tō uburé idub'rata norī hā dâ'â sidâpâsi, nasi âma timro za'ra aré, sisōwa're're. Tawamhā uburé ma sisarina ai'utōrī za'ra, 'mai'ra ō ré. ²⁷Tawamhā pi'ō zama ma tō duré dârâ, timro norī zarina. ²⁸Aibâ norī hā 7 na ihâiba za'ra hā ma tō pi'oi âma siparabâsi nasi âma timro za'ra. ãne ma tō tâma tiromhâimana za'ra. Tawamhā e 'wai mro uptabi za bété pi'ō hā, ab're hawi 're dahâiwa'utu za'ra mono wamhā. — ãne te Zezusi hā siwi sadanha, sadusezu norī hā.

²⁹Tawamhā Zezusi hā asa te tâma nharī za'ra:

— Ab're hawi apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā aima iwaihu'u za'ra wa'aba ō zarina, ma tō âma i'upa za'ra wa'wa, asimirosa'rata na hā. 'Re ihâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ida'ahâiwa'utu mono zé wasu'u na zama, aima iwaihu'u za'ra wa'aba ō zarina, ma tō asimirosa'rata na âma i'upa za'ra wa'wa. ³⁰'Re ihâimana u'âsi mono hā ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhā, hâiwa âma romhuri'wa norī ne, te za oto 're dahâimana u'âsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono âna. ³¹'Re ihâimana u'âsi mono hā ab're hawi te te 're ida'ahâiwa'utu mono zém na, a norī wa'wa hā 're saze za'ra wa'aba mono ō di. E 're sōre za'ra wa'aba mono ō di bété, duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hā, wahi'rada

Mozésihi ma, isiwasu'uzé hā, âne na hā: ³²“Wa hā Abra'âhâ nhib'apito, wa 're ihâimana u'âsi, duré Izatīhi nhib'apito, duré Zacōho nhib'apito.” ãne ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā Abra'â norī uirī na nherē, Mozésihi ma, siwaihu'u. Wahi'rata norī hā dawi 're dâ'â za'ra mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're dâ'â za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō ĩsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra mono 'wa'âhâ, ĩsib'apito za'ra na aré siwasu'u ō di. — ãne ma tō Zezusi hā Abra'â norī wasu'u hā tâma waihu'u za'ra, sadusezu norī ma.

³³Tawamhā âne hā da'ahâ uptabi na da te wapari za'ra wa, ma tō âma tatob'uzu za'ra ni, isimirowasu'u na hā.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ipire uptabi wasu'u

Marcusi 12.28-34; Rucasi 10.25-28

³⁴ãne na Zezusi hā te te tâma rowasu'u za'ra wamhā, ari'iwī te oto aimasa, sadusezu norī hā, niha te te âma sada'âbâ waihu'u za'ra ō wa, waihu'u pese uptabi wa, Zezusi hā.

Tawamhā parisezu norī hā âne na te te wapari za'ra wamhā, ma tō sitēme ubumro a'â, Zezusihi u siré si'aba'rê da.

³⁵Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa hā tō parisezu norī siré hā ma tō Zezusi hā sadanha, te te tâma âma upa zô, te te pibu da, âne:

³⁶— Rowahutu'wa, e ma hā bété, danhipai u ipire uptabi hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'éré hā, ĩbaihâ na hā.

³⁷Tawamhā Zezusi hā asa te tâma tinha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ipire uptabi hā, âne: “'Re ihâimana u'âsi mono hā, Asib'apito za'ra wa'wa hā 're morī wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ĩsimiroti na âma 're

ĩrosa'rata u'ási za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'ási za'ra wa'aba mo." ³⁸ Āne 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti, danhipai u ĩpire uptabi wasu'u hã. ³⁹ Duré 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti amo hã, aiwa ĩpire uptabi hã, ãne: "Te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwē zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ĩwē zô." Āne ĩsimiroti amo hã ĩpire uptabi hã, Mozési te te ãma ĩrob'ui'érezé hã. ⁴⁰ Ā norĩ si, 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti ma, pire uptabi zahuré di. Uburé 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩ'arob'ui'ére mono hã duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama te te ãma 're ĩrob'ui'ére za'ra mono zé hã, e marĩ te ãma wasu'u za'ra, ã norĩ hã. Tô õ norĩ na si te ãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ási mono, da te dasiwi 're ĩsawi pese za'ra mono zéb da hã, duré 're ĩdasisawi pese za'ra mono zéb da hã. — Āne ma tô Zezusi hã 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti na dama rowahutu'wai ma waihu'u.

Danho'reptui'wa na Zezusi te te ĩda'azadhanharizé wasu'u

Marcusi 12.35-37; Rucasi 20.41-44

⁴¹ Tawamhã parisezu norĩ hã zahadu siré hãimana za'ra ré, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, ãne:

⁴² — E niha asimirosa'rata za'ra wa'wa hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ási mono te te ĩpisutu na, we datẽme ĩmorĩ na hã. E 'wa sihudu na ma bété a norĩ wa'wa hã ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. — Āne te duré asa tãma nharĩ za'ra.

⁴³ Tawamhã Zezusi te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Tane wamhã, ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, ãne na hã. Duréihã apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na sisi, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ási mono te te ĩpisudu hã. 'Re ĩhãimana u'ási mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzéb zarina, ma tô tinhib'apito na sisi. Oro Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ére hã, ãne hã nomro za:

⁴⁴ "Re ĩhãimana u'ási mono, ma tô ĩnhib'apito ma tinha, ãne:

Ĩrata te za 're asãmra mo ĩnhimire niwĩ, dama aipire na ĩsiré 're ai-hãimana u'ási mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hãimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hãimana za'ra mono da oto.' Āne ma tô tãma waihu'u."

Āne apito Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ére hã. ⁴⁵ Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherẽ, e niha te za ĩsihudu si 're hãimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ási mono te te ĩpisudu hã. Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. — Āne na te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁶ Tawamhã ni'wa hã te te ãma sada'ãbã waihu'u õ di oto, Zezusihi zada, 're ĩsiwamnhasi za'ra mono norĩ hã, parisezu norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã timreme na te te tãma ãma upa za'ra zô, te te siwi sadanharĩ waihu'u za'ra õ di oto ta norĩ hã, te te sina mreme wazéb za'ra wa oto.

Parisezu norĩ hãimanazé wasu'u

Marcusi 12.38-39;

Rucasi 11.43, 46; 20.45-46

23 Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rowasu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama, ãne:

² — 'Re ĩhãimana u'ási mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré parisezu norĩ hã dama pire za'ra di, 'Re ĩhãimana

u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te âma ĩrob'ui'érézém na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã. ³Taha wa, parisezu norĩ nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, âma 're anomro aba mono da. Tane nherē, 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, ĩsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za. E marĩ wa. Te te dama 're ĩroti za'ra mono zém na si 're sôpré mono ò wa, ta norĩ hã. ⁴Danhoihi waptob âna, marĩ ĩpire uptabi hã da te 're 'wasari mono da, da te dama 're ĩromnhibu za'ra mono ne, te ta norĩ hã tinhimiroti na zama te te dama 're roti u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, taha na si 're danomro mono da, dama pire uptabi nherē, da te dasina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Tane nherē, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono ò di, âma 're ĩdanomro wē mono zéb da hã. ⁵Taré da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da, te marĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra, danho'a. Powawē hã 'manharĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ére na ĩbaihã nhemezébre hã ĩsa'etē uptabi na si te âma 're si'uihã wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wē mono newa, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. Taha da, te duré ti'uza hãpa za'ru pa ré na 're si'uza za'ra. ⁶Te duré te te sima 're pisutu za'ra, dama ĩpire norĩ simasisizém na si 're si'ubumroi mono da, dasa da te 're huri mono sidâpâsi, duré rowahutuzé mono bâ, 'ri hã 're ĩsimasa mono zéb 'remhã. ⁷Te duré te te sima 're wē za'ra, dama ĩpire norĩ hã damreme ĩpire na da te 're ĩsawi za'ra mono ne, dahâimana prédup sina da te 're sawi za'ra mono da, da'ahã na 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb âma hã. Te duré te te sima 're wē za'ra, da te 're sawi za'ra mono wamhã, rowahutu'wa na da te 're sisi za'ra mono sina, da te 're sawi za'ra mono da, dama 're ĩdapire za'ra

mono norĩ 'mahârâzém na. Āne te ta norĩ hã uburé marĩ hã te te sima 're wē za'ra, dama ĩpire zarina, da te 're 'madâ'â wē za'ra mono da. ⁸Tane nherē, te a norĩ wa'wa hã simisutu asisânawã 're anomro aba mo, asiré ĩsazei'wai wa. Duré misire Asib'apito wa'wa hã. Taha wa, "rowahutu'wa" na dama aiwaptērē pire na da te 're asisi za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono ò di za, a norĩ wa'wa hã. ⁹Dawaptērē pire wē te, aimama za'ra wa'aba na 're danhisi za'ra wa'aba mono ò di za. E marĩ wa. Misire te Aimama za'ra wa'wa hã 're hâimana hãiwa âma, siwaprosi. ¹⁰Wa hã misire Asib'apito za'ra wa'wa hã wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwétési te te ĩpisutu wa, Danho'reptui'wa da. Taha wa, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono ò di za, danhib'apito na da te 're ĩ'asisi za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹¹Asiré norĩ ma ai'maipire wa'aba da, asina 'mairob'ruiwapari aba wamhã, te za 're ĩ'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono âna. ¹²Ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi sina 're sôpré mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za tâma pisutu za'ra, wapu na dama 're hâimana za'ra mono da oto. Duré, ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi 're si'madâ'â za'ra mono ò wamhã, ta norĩ ma si te za pisutu za'ra, pire na oto dama 're hâimana za'ra mono da. — Āne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama.

**Zezusi hã parisezu norĩ ma,
te te ĩnharĩ za'ra zé wasu'u**

*Marcusi 12.40; Rucasi
11.39-42, 52; 20.47*

¹³⁻¹⁴Tawamhã parisezu norĩ ma, te oto rowasu'u za'ra Zezusi hã, âne:

— Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi ò na dama 're aihâimana za'ra wa'aba

mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Ridawa hã 're danhisisi tō mono da, da te dawī 're īsitob za'ra mono ne, te a norī wa'wa hã dawī 're īsawi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're īsib'a'uwē mono zéb u 're danomro tō mono da. A norī wa'aba zama te 'Re ihâimana u'âsi mono wi 're asihâiba zawi za'ra wa'aba mo, ai'âma 're sib'a'uwē za'ra wa'aba mono tō da.

¹⁵ — Parisezu norī, duré dama rowahutu'wa norī, a norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tō datēme 're īropéi wa'aba mo daro mono bâ, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u na da te 're asaze za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ni'wam norī hã asiniwī 're sipizari za'ra wa'aba mono wamhã, 're anomro wasété aba mono zéb zarina, ma tō 're hâimana wasété uptabi za'ra, asimiroti wasété aba zarina. Taha wa, ropipa âma 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're aihã za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te za te te 're hã za'ra za'êtē, ta norī hã.

¹⁶ — A norī wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E ni'wa hã tob'a nherē, te za dazaprōni wē. Mare di. Tane te duré a norī wa'wa hã roti senai'ō na dama 're īroti wasété za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na waihu'u za'ra wa'aba ō wa. Āne te dama 're īroti wasété za'ra wa'aba mo: "Āté ni'wam norī hã te za marī na te te dama 're ropisutu za'ra. Tawamhã âté tō sena te te dama 're īropisutu za'ra mono zém na, da te 're saze za'ra mono da, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa nhisi hã te te âma dama 're waptob za'ra, tinhimiropisutu me. Āne na te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono ō nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're hã za'ra mono ō di za. Tane nherē, ni'wam norī hã marī

na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, oru 'manharī hã êtē'ubuzi pré 'manharī hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 're, 're īsimasa mono na te te dama 're rowasu'u za'ra mono nherē, te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono ō wamhã, te za te te 're hã za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã." Āne te ai'rã ahã na dama 're īroti za'ra wa'aba mo, tō senai'ō na. ¹⁷E niha waihu'u za'ra wa'aba ō di bété, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're idanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Êtē'ubuzi pré 'manharī hã 'ri 're wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa âma 're simasa mono wa, tâma sawi di, oru 'manharī hã. Oru 'manharī hã īsōrōwa âma 're simasa mono ō 'wa'âhã, aré tâma sawi ō di. Taha wa, 'ri hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé hã oru 'manharī, iwa 're īsimasa mono zawi nhipai u, sawi uptabi di tâma, 'ri hã. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa nhisi na zama taré dama 're dasiwaptob za'ra mono ō di za. E âne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ā bâ. ¹⁸Āne na te duré dama 're īroti wasété za'ra wa'aba mo: "Ni'wa hã marī na te te dama 're ropisutu mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa âma, tâma danhoprubzé nomrizém nhisi na wedeza ne nhisi na te te dama âma 're waptob za'ra mono wamhã, duré te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono ō wamhã, tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te azâri ō di za. Tane nherē, ni'wa hã tâma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, tinhoprubzé te te ihiri nhisi na dama âma 're siwaptob za'ra mono wamhã, duré te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono ō wamhã, tawapsi te za azâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã." Āne te duré siwa'ru dama 're īroti za'ra wa'aba mo, tō senai'ō na. ¹⁹E niha waihu'u za'ra wa'aba ō di bété, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're idanomro mono ne, te 're anomro aba

mo. Danhoprubzé hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, da te tãma 're ãsa'ra mono zé hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, sawi di. Tane nherê, tãma 're ãdanhoprub za'ra mono zé hã ãsõrõwa ãma tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi 're simi'wara mono õ 'wa'ãhã, aré tãma sawi prã ti, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma hã. Taha wa, tãma danhoprubzé nomrizé hã tãma 're ãdanhoprub za'ra mono zéb zawi nhipai u, tãma sawi uptabi di. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ²⁰ Taha wa, ni'wam nori hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, danhoprubzé nomrizém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré uburê ãsisiwi danhoprubzém nhisi na zama dama ãma 're siwaptob za'ra. ²¹ Duré ni'wam nori hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré iwa 're ãsãmra mono nhisi na 're siwaptob za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhisi na. ²² Duré ni'wam nori hã hãiwa nhisi na dama 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono, pire na te te 're ãda'ab'madã'ã mono zém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra, iwa 're ãsãmra mono nhisi na zama, tõ õhõ nhisi na.

²³ — Parisezu nori, duré dama rowahutu'wa nori, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã taha ma, tãma ãpire prã si te 're ãmadã'ã pese za'ra wa'aba mo. Wesuirã ãsu zadazei mono hã ma tõ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãsimiroti 'rata zarina, tãma 're ãpo'o za'ra wa'aba mo, syry na, oterã na dasai wazarizém nhisi hã, duré wesuirã ze, duré cominhu. Tane nherê, ãsimiroti pire na Mozési te te ãma ãarob'ui'ére mono hã 're ãmadã'ã za'ra wa'aba mono

õ di, ãsarina si dama 're ãrob'manharã wê za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré da'ãma 're aipê'ézé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna 're anomro aba mono zéb da hã. ãne hã ãsimiroti ãpire prã nori zu, 're ãmadã'ã za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã, te aré tõ sena aihãimanazém na asina tãma 're ãuwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. ²⁴ E ãtõb'a hã simizaprõni wê bã. Mare di. Tane te duré a nori wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ãroti wasété u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã sena na aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ wa. ãsimiroti pire nori hã 're ãmadã'ã za'ra wa'aba mono õ nherê, ãsimiroti ãpire prã nori si, 're ãmadã'ã pese za'ra wa'aba mono zéb da si, te 're ãsiwasutu u'ãsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ — Parisezu nori, duré dama rowahutu'wa nori, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ãne na wa za aima ãma romnhimir'éé za'ra wa'wa: Hãsizé hã duré pratu hã ãmana wawip si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, iwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a nori wa'wa hã 're anomro wê wa'aba mono newa, da te 're ãmadã'ã wê za'ra wa'aba mono da, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire prã nori si 're ãmadã'ã pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherê, aipê'ê 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ãre 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Te duré danhibrob na si 're ãdaruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihãimana uptabi õ zarina, te duré marã na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²⁶ Parisezu nori, datob'a ne 're ãaihãimana za'ra wa'aba mono nori, ma'ãpé aihãimana wasété za'ra wa'aba zé hã rême pese za'ra wa'aba, danhimihãsizé wa'wa hã

upto wa, da te 're i'upsō za'ra mono ne. Tawapsi te za oto 're anomro wē wa'aba mono zém na sena na da te 're aiwaihū'u za'ra wa'wa.

²⁷⁻²⁸ — Parisezu norī, duré dama rowahutu'wa norī, aihâimana uptabi ō na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Āne na wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Adââ 'ru hā imana wawimhā te za a ni, i'madââ ze zéb da hā. Tane nherē, 're idadââ za'ra mono norī hi hā te iwa 're simi'wara u'âsi ab're 're, dahâiba 'ro zama. Īwasété si te iwa 're simi'wara, ab're 'remhā.

Tane duré, a norī wa'wa hā 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono newa, te da te 're ai'madââ wē za'ra wa'wa, sō'awim na hā. Tane nherē, aipē'ē 'remhā aiwasété uptabi na te iré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi ō zéb zarina si, te dama 're anomro aba mo.

²⁹ — Parisezu norī, duré dama rowahutu'wa norī, aihâimana uptabi ō na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. A norī wa'wa hā duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowasu'u hā aima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono newa, ma tō ta norī 'ru na marī hā 're i'manharī za'ra wa'aba mo, i'madââ ze zéb da hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madââ pese 'wa norī 'ru na hā. ³⁰ Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te duré āne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norī hā wahi'rata norī siré 're wahâimana za'ra mono 'wa'âhā, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā wa te aré 're simroi mono ō di, isiré za'ra.” Āne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ³¹ E marī te bété aima wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa pāri'wa norī nhihudu na

dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Īsine marī i'wasété si 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. ³² Taha wa, aih'i'rata norī te te 're i'rob'manharī na'rata wasété za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono tō, asima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, aima wē za'ra wa'aba ze te bâ. ³³ Parisezu norī, a norī wa'wa hā wahi nhipāri pese ne, te 're anomro aba mo. E ropipa u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're asatōri za'ra wa'aba mono zém na isimihâzé wi, tiwi 're aiwairébé aba mono da bâ. ³⁴ Ni'wam norī hā wa za oto te 're satōri za'ra, atēme 're nomro aba mono da, Īmama 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, isimiroti na te te aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono da, āma 're anomro wē wa'aba mono da oto. Tane nherē, izadawa para ō nherē, te za 're isimroi wa'aba mo ta norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. Te za duré dama 're i'ru za'ra wa'aba mo, wedepo'o nhonhi'rāmi na hāiwi da te 're sasōmri za'ra mono da, 're dââ za'ra mono da, hāiwi. Rowahutuzéb 're, te za duré 're ihâ za'ra wa'aba mo, powawē hāiwaré na. 'Ri wa'ōtō mono bâ te za duré sō 're anomro aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī zō, tāma 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono da, ta norī ma zama. ³⁵ Duréihā aih'i'rata 'wa hā ma tō Abé hā tiwī, marī te te 'manharī wasété ō nherē. Ta hawim haré, ma tō aih'i'rata norī hā te te 're danhimro za'ra da'ahâ na, 're danomro wasété mono ō nherē. Daza'u si ma duré Zacaria hā siwi tiwī. Ta hā Baratizaha 'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa āma 'ri 'wawi wa'ra 're, tāma danhoprubzé nomrizéb 'rata te te tāma romhuri ré, ma tō wīri ni, wedeza ne 'rata. Āne ma tō aih'i'rata

norī hā da'ahā na te te 're danhimro, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti si te te 're 'madā'ā pese za'ra mono nherē, ta norī hā. Ta norī ne, te duré a norī wa'wa hā dama 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa hā wa za aiwasédé hā te ai'āma 're sa'ra wa'wa, uburé aih'i'rata norī te te 're idanhimroi mono zéb zarina. Taha wa, te za te te 're aihā za'ra za'ētē za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ³⁶ Āne hā wa tō sena, aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za tō te te 're aihā za'ra za'ētē 'wa, nimosi i'aipoto té wa'aba mono hā i'aihāimana za'ra wa'wa hā, āne na dama 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, aih'i'rata norī nhipārī zarina zama. — Āne ma tō Zezusi hā parisezu norī āma simir'é é za'ra, ih'i'rata norī na.

**Zezusi hā, Zeruzarē
āma 're idahāimana za'ra
mono āma ipē'ezézé wasu'u**

Rucasi 13.34-35

³⁷Tawamhā Zezusi te duré dama tinha, āne:

— Zeruzarē āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī āma, ai'āma ipē'ezézé za'ra wa'aba di. Aih'i'rata norī hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā te te 're simroi u'āsi. Datēme te te 're isatōrī za'ra mono norī zama, te duré te te 're simroi u'āsi, ētē na. Si'a hā ti'ra zawi te, 're ipapo za'ra mono ne, wa aré te isima 're aiwē u'āsi za'ra wa'wa, isitēme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherē, asima 're iwē za'ra wa'aba mono ō di asa. ³⁸Taha wa, tinhorōwa hā te za oto tirē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, āma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono zé hā. Baba na te za oto 're sa, 'ri rāihā hā. Ma'āpé āne na izadaihu'u za'ra wa'aba. ³⁹Duré a norī wa'wa hā ihāiba 'madā'ā na sahu za'ra wa'aba ō di za, a'ā. Niwapsi te za duré ihāiba

'madā'ā za'ra wa'wa, āne na iwaihu'u za'ra wa'aba wapsi: “Zezusi hā, ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para we imorī ti'ai u, Danho'reptui'wa da. Taha wa, iwē si te te tāma 're anhomri u'āsi, Imama hā.” Āne na aipē'ē 're iwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ihāiba 'madā'ā na duré isahu za'ra wa'wa.

Āne ma tō Zezusi hā dama siwaihu'u.

**'Re ihāimana u'āsi mono āma
're idawata za'ra mono zé,
romhutu'ō za isi'utōrīzé wasu'u**

Marcusi 13.1-2; Rucasi 21.5-6

24 Tawamhā wa norī hā wa tō wawairébé ni, Zezusihi siré, 'ri rāihā hawi, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zém hawi. Aré oto morī da, ma rob u watobro, Zezusi hā. Tane nherē, wa norī hā isiré 're iwanomro mono norī hā wa tō rāwi itēme aimasam ni, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa hā te te wama wasu'u za'ra da, uburé 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri, 're isimasa mono zama. ²Tawamhā Zezusi te wama nharī za'ra, āne:

— Āhāta tō 'ri hā wē na 're simasa mono ré, te imadā'ā za'ra wa'wa. Tane nherē, niwapsi te za dasiwi pru pese ni, etē na 'ri hā. Tawamhā misi si te za oto simi'wara, ēne hā. Sisisiwi 'manomro waihu'u ō di za oto, ēne hā. Tāibā za oto. Tō sena, wa āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u sirōmo za'ra, isiré 're iwanomro mono norī ma.

**Robzépata wasu'u,
da'ruiwapari na rowasu'u me**

Marcusi 13.3-13; Rucasi 21.7-19

³Tawamhā Zezusi hā te oto nhamra, Oriwera na etē rāihā nhisi āma. Sahā na sāmra wamhā, wa tō rāwi itēme ubumro ni Zezusihi u, isiré 're iwanomro mono norī hā, wahāiba pisutu wa te wasiwi sadanharī za'ra da, āne:

— E niwa te za āne hā āma tiromhāiba, 'ri nhamrazéb da hā. Ma'āpé wama waihu'u za'ra na, marī īwatobrozé hā, isōwa wa te āma waihu'u sirōmo za'ra da. Duré e marī te za watobro, apā we aimorizéb da hā, wa te āma īwaihu'u sirōmo za'ra zéb da hā, duré rob'rāsutuzéb u hā bādā, īwa īwaptā'ázéb da hā. — Āne wa tō wasiwi sadanharī ni, Zezusi hā.

⁴⁻⁵Tawamhā Zezusi hā te āne na asa wama rowasu'u za'ra:

— Ni'wam norī hā te za sadawa nhipese na sisarina datēme 're nomro, ahā na. Wa hā newa, te za taré ĩnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, Cristu na, Danho'reptui'wa na. Tawamhā da'ahā na te za ta norī āma da te 're sasōmri za'ra, tō sena newa, dama 're īsiwasu'u za'ra mono zé hā. Taha wa, te za a norī wa'wa hā aihāimana nhimiza'rese, 're aihāimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina, datēme 're ĩnomro mono norī āma, 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da. ⁶Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ĩropupu'u za'ra mono zé hā te za 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, romhā na 're ĩdasi'wapé za'ra mono norī wasu'u zama. Āne hā 're wapari za'ra wa'aba mono wamhā, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono ō di za, dasi'wapéi ma hā. Dasi'wapé te za tō dazada 're wairébé. Tane nherē, ta hā rob'rāsutu ō di. ⁷Danhipti'ai amoi u te za dasisō 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhā daro mono bâ te za tō 're dasiwasutu za'ra. Nima niwīmhā danho ō wa, te za duré da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwīm norī ré hā te za duré ti'a hā daré 're popo'o za'ra. ⁸Āne na dama 're romhāimana mono wamhā, za daré ĩrob'rāsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'oi āma ĩwasā hā 're ĩsépu'u na'rata za'ra mono ne hā. Āhā haré dazô 're wairébé mono ō di za. — Āne ma tō

Zezusi hā wama rowaihu'u za'ra, romhā ré.

⁹Āne ma tō duré wama rowaihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma:

— Tawamhā āne na oto daré 're romhāimana mono wamhā, te za da te 're aiwaibui wa'wa, da te dama 're ai'ru za'ra wa'aba mono da, rowasédé hā da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. Īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, daro mono bâ. ¹⁰Āne na daré 're romhāimana mono ré, te za ĩzazei'wa norī hā te te 're ĩzazei utōrī za'ra, ahā na. 'Rāwim nherē, te za duré dama 're sihāiba nhomri za'ra, da te 're ĩruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te 're waibui mono da. Īzazei'wai wa, tisisā-nawā na sima 're hāimana za'ra mono nherē, te za oto 're si'ruiwapari za'ra, 'rāwim nherē. ¹¹Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa newa, roti tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī hā te za datēme 're nomro, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono da, taré. Tawamhā ĩsimiroti hā te za tō da te 're saze za'ra, tō sena newa, ta norī hā sadawa nhipese na taré dama 're siwasu'u za'ra mono nherē. ¹²Duré dawasété uptabi na si da'ahā uptabi na za oto 're danomro mono wa, te za 're ĩdasisawi za'ra mono zé hā dawī 're si'utōrī za'ra. ¹³Tane nherē, ni'wam norī hā rob'rāsutu u siptete sina ĩāma 're nomro u'āsi mono wamhā, duré ĩwi 're sipizari za'ra mono ō wamhā, ta norī si te za ropipa hawi tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra. ¹⁴Re ĩhāimana u'āsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u hā ĩwē uptabi hā, ĩzazei'wa norī hā te za daro mono bâ te te dama 're wasu'u za'ra, daro mono bâ da te oto 're wapari za'ra mono da, da te āma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hā. Tame te za

oto tirob'rāsutu. — Āne ma tō Zezusi hā wama rowaihu'u za'ra, romhā ré.

Robzépata za'ētē uptabi wasu'u

Marcusi 13.14-23; Rucasi 21.20-24

15–16 Tawamhā Zezusi hā ma duré āne na wama rowaihu'u sirōmo za'ra:

— Zahadu wapsi, te za asiwi i'madā'ā za'ra wa'wa, marī iwasété uptabi hā. 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa āma te za tihāiba, te te siwi iwē'ō pe hā. Taha āma ma tō Dani'é hā rob'ui'éré siro duréihā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u rata 'wa hā. (Āhā wasu'u na rob'ui'éré hā 're sōré za'ra wa'aba mono wamhā, ma'āpé āma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhā āne hā za oto daré romhāimana wamhā, rowasété si te za a'ā daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're īsi'ubumroi mono norī hā, wara sina te za 're sisa're, ētē 'rāihā u tiwi simani za'ra da, duré sisō'reptu za'ra da. ¹⁷ Ni'wam norī hā 'ri nhisi hāpā āma si'ubumroi wamhā, tinhibrob zō sisisi ō di za a'ā, 'ri para u hā. Ōne haré te za dame sisa're, ētē 'rāihā u, ta norī hā. ¹⁸ Duré ni'wam norī hā buru āma te te romhuri za'ra wamhā, 'ri tēme sisa'rei mono ō di za apā, tisi'ubuzéb zō. Mare di. Ōne haré te za duré ta norī hā ētē 'rāihā u dame sisa're. ¹⁹ Āne hā rowasédé hā daré hāimana wamhā, iwasā ré norī ma hā tāma ropipa uptabi za'ra di za, i'ra pré ré norī ma zama. ²⁰ Taha wa, te za 'Re ihāimana u'āsi mono ma 're aimreme zusi aba mo, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono ré, duré sabadu na romhuri zahārizém na bādā hā te te pisutu tō da, ētē 'rāihā u asa'rei wa'aba mono zéb da hā, rowasété wi aimani za'ra wa'aba zéb da hā. ²¹ Rowasédé hā oto dazō 're wairébé mono wamhā, te za oto robzépata za'ētē za'ra ni. 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'aropoto na'rata mono zém hawimhā,

āne na hā da te 're robzépata za'ētē uptabi za'ra mono ō di. Niwamhā āne na hā da te 're robzépata zahu za'ra mono ō di za. ²² 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō sima pisutu, bādā hā za da te 're i'robzépata za'ra mono zéb da hā, te te dama wātari da, rowasété ré da'āma romhāimana pahā tō da. Āne hā te te sima pisutu ō 'wa'āhā, te aré uburé dasi'utōrī pese, za daré i'rob'rāsutuzém na hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwē za'ra mono da, te te sima 're i'apisutu mono norī zawi te, te za āne hā 'manha.

²³ — Za da te 're robzépata za'ētē za'ra mono ré, ātē ni'wam norī hā te za te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa, āne: “Āhāta, Cristu, 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'pisudu, Danho'reptui'wa da.” Ātē aimawi norī hā te za duré āne te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa: “Ōhōta, Cristu.” Āne wamhā, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono ō di za, damreme na hā. ²⁴ E marī wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā te za datēme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norī hā marī dama i'manharī waihu'u'ō hā te za duré te te dama 're 'manharī za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para newa, da te āma 're sasōmri za'ra mono da. Īsazei'wa norī zama te te dame āma 're saze za'ra mono da, te za āne na te te dama 're romhōsi za'ra. Tane nherē, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono ō di za ta norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're apisutu sirōmo mono wa, āma 're sib'a'uwē za'ra mono da. ²⁵ Āne hā wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, zahadu romhāimana ō ré. Taha wa, ma'āpé āma 're asōpré u'āsi aba mono za, āne na hā.

²⁶ — Ātē ni'wam norī hā te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, āne: “Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi

mono te te ĩpisudu hã ma tō wei mo, apã. Ôhōta te nhamra, a'ubuni wi." Āne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, a'ubuni u 're anomro aba mono ò di za, ĩzô 're asôpré wa'aba mono da. Āté te za duré āne da te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa: "Āhãta ma dawi aima'u." Āne wamhã, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono ò di za, senai'ô na hã, wa hã pi'uriwi nimahã na hã za we apã ĩmorĩ ò na dâ'āsina. ²⁷ Tã 're si'ubuzi za'ra mono wamhã, dama rob'madã'ã pibu pese di, hãiwa mono bâ hã. Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã apã we ĩmorĩ wamhã, ai-hĩni te za ĩmadã'ã za'ra ni.

²⁸ — Sipahudu hã marĩ dã'ã u 're si'rã'õtô mono wamhã, dama pibui pese za'ra di, marĩ hã 're dã'ã za'ra mono wa, 're ĩsimi'wara mono zé hã. Tane, wa hã apã we ĩmorizé hã uburé dama ĩpibu pese za'ra di za oto. — Āne ma tō Zezusi hã wama sina rowaihu'u sirômo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

**Ti'ai āma dasiré ĩpodo hã
za we apã ĩmorizé wasu'u**

Marcusi 13.24-27; Rucasi 21.25-28

²⁹ Āne na ma duré wama waihu'u sirômo za'ra:

— Tawamhã da te 're robzépata za'ētē za'ra mono parip si, awa'awi te za bātã na tirobra. A'amo zama te te rob'uiwē ò di za oto. Wasi norĩ hã te za duré rere, hãiwa hawi. Uburé hãiwa na 're ĩsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ³⁰ Āne hã daré romhãimana pari, marĩ hã te za watobro hãiwa na, dama ĩpibu pese zéb da hã, wa hã dasiré ĩpodo, apã we ĩmorizém na da te ĩ'ãma waihu'u za'ra da oto. Tawapsi te za oto daro mono bâ dasiwi ĩ'madã'ã ni, hãiwa'a na we ĩmorĩ ré. ĩwaihu'u pese na wa za wei mo apã, duré ĩhãiba na hã rowa'a za'ētē ré. Da te dasiwi ĩ'madã'ã za'ra

wamhã, te za 're dazadari za'ra, robzawi te, danhimiza'rese ĩzô 're danhimipari za'ra mono ò wa. ³¹ Tawamhã hãiwa āma ĩma romhuri'wa hã tinhimnihãrãzém na te za oto amnihã, hãrã 'rãihã upt-abi na, daro mono bâ da te ĩwapari za'ra da hã. Simnihãrã wi, hãiwa hawi ĩma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satôri za'ra, ti'ai u. Tawamhã 're ĩhãimana u'ãsi mono hã āma 're sib'a'uwé za'ra mono da, te te sima 're ĩ'apisutu mono norĩ hã te za we daro mono bâ te te simro, ĩtème. — Āne na ma tō Zezusi hã romhã ré wama waihu'u sirômo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Marcusi 13.28-31; Rucasi 21.29-33

³² Tawamhã āne te duré wama rowasu'u za'ra:

— Pidera wede na, wa za oto aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ĩsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ĩta'a mono zéb u 're ĩromhutu mono zém na hã. ³³ Tane duré, marĩ hã 're ĩromhãimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, rob'rãsutuzé hã za oto ĩwato-bro na hã. ³⁴ Tō sena, wa āne hã aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Ā hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai āma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã 're dã'ã za'ra mono ò ré, te za ĩsô'a za'ra ti'rãsutu, romhãimanazé hã. ³⁵ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utôri zahuré, ti'ai me. Si'utôri zahuré nheré, ĩnhimirowasu'u hã si'utôri waihu'u ò di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — Āne ma tō Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

**Danhimiza'rese āna 're danomro
mono ré, Zezusi hā za we
apā ĩmorizé wasu'u**

Marcusi 13.32-37; Rucasi 17.20-37

³⁶Tawamhā Zezusi hā ma duré āne na wama waihu'u sirōmo za'ra:

— Āne hā uburé za daré 're ĩromhāimana mono zéb da hā, ni'wa hā bādā hā te te waihu'u ō di. Hāiwa āma romhuri'wa norī zama, bādā hā te te waihu'u za'ra ō di duré. Wa hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra nherē, te duré bādā hā waihu'u ō di. Īmama ma si, waihu'u pese di bādā hā. ³⁷Danhimiza'rese āna 're danomro mono ré, wa za wei mo apā dasiré ĩpodo hā, duréihā Nowé 're hāimana mono ré hā, danhimiza'rese āna 're ĩdahāimana za'ra mono ne. ³⁸Ta norī hā daro mono bâ daré âpusi mono ō ré hā, ma tô 're saihuri, tisa na. Te te 're âhuri duré, rowē na 're rosa'wari u'āsi mono da newa. Te duré sina 're mro za'ra. Āne ma tô danhimiza'rese āna 're dahāimana za'ra, Nowé hā uba're ne 'manharī 're sébré ō ré, 'ri ne 'manharī 'remhā. ³⁹Tawamhā rosa'rese ō ré, ma tô daré âpusi. Tawamhā uburé ma dasi'utōrī pese, ā na. Tane duré, wa hā dasiré ĩpodo hā danhimiza'rese āna 're danomro mono ré, wa za wei mo, apā.

⁴⁰— Āté aibā norī hā buru na siré te te romhuri zahuré ré, wa za we apā mo, dazō. Tawamhā ĩhāiba amo hā āté te za tiwi ti'ā hāiwa u, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. ĩhāiba amo si te za tirē. ⁴¹Āté pi'ō norī hā siré 'ru'za-huré ré, te za tiwi ti'ā, ĩhāiba amo hā. Tawamhā ĩhāiba amo si te za tirē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. ⁴²Taha wa, te za asimiza'rese, ĩzō 're asimipari u'āsi za'ra wa'aba mo, wa hā Asib'apito za'ra wa'wa hā apā we ĩmorizé hā bādā hā waihu'u za'ra wa'aba ō wa. ⁴³Wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āma rosa'rata za'ra wa'aba da. 'Ri tede'wa

hā ĩsōrōwa u ĩsipsaihuri ĩwisizé hā, bādā te te waihu'u sirōmo wamhā, tawamhā barana te za sō rob'madā'ā u'āsi, sōtō āna, 'ri para u sébré tō da, tiwi sipsaihuri ō'umnhasite. ⁴⁴Tane duré, a norī wa'wa hā te za asimiza'rese ĩzō 're asōpré u'āsi aba mo. E marī wa. Wa hā dasiré ĩpodo hā nimahā bātā na ĩzō asimipari za'ra wa'aba ō zém na za we apā ĩmorī na dā'āsina. — Āne te Zezusi hā wama roti za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma, wanhimiza'rese sō 're wanhimipari za'ra mono da.

**Romhuri'wa ĩ'umnhasi wasu'u,
romhuri'wa ĩ'umnhasi'ō wasu'u me**

Rucasi 12.41-48

⁴⁵Tawamhā Zezusi te duré wama āma romnhimiré'é za'ra, āne:

— Dama romhuri'wa ĩ'umnha hā duré ĩsimiroti wē hā, e niha 're ĩhāimana mono zé hā. Āne hā 're hāimana mono wamhā, te za ĩsib'apito hā nimomo tiwi morī ō ré, tāma pisutu, uburé tāma ĩromhuri'wa norī hā ĩsa'u nherē, te te sō 'madā'ā za'ra da. Te za duré tāma roti, bātā pisutuzém na ĩsazéb da hā, te te tāma āma uwaimrami za'ra da, tāma ĩromhuri'wa norī ma. ⁴⁶Tawamhā apā we ĩmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hā te te tāma āma uwaimrami wamhā, tāma rowē di za, romhuri'wai ma hā. ⁴⁷Taha ma, tāma rowē uptabi di za tô. E marī wa. ĩsib'apito hā apā wisi wapsi, te za tāma pisutu, uburé ĩsimarī hā te te tāma 're 'madā'ā u'āsi mono da oto, tāma umnhasi uptabi wa. ⁴⁸Tazahā, tinhib'apito za're'ra, ĩsimiroti hā te te tāma āma uwaimrami ō wamhā, tāma rowē ō di za. Āté apito za're'ra, te za 'rāwi sima tinha: “Īnhib'apito hā simahudu ō di.” ⁴⁹Tawamhā sō rowaptā'ā wē te, te za oto tizapari romhuri'wa norī hā te te 're ahā za'ra. Āzé hā te za duré te te 're hāsi, âzézei'wa norī siré. Siwa'ru te za oto 're hāimana. ⁵⁰Tawamhā simisa'rese

āna hāimana ré, te za īsib'apito hā itēme wi apā, sō īsimipari ō zém na nimahā bātā na, siwa'ru. ⁵¹ Tawamhā sa'ētē te za azā, tāma īromhuri'wa hā. Tane ni'wam norī hā apā we īmorī ō ré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono ō wamhā, te za tāma pisutu za'ra, ropipa u 're sisisi mono da, dasiré, isimiroti hā te te 're 'madā'ā pese za'ra mono newa, taré āma 're dawata za'ra mono da, 're ihāimana wasété za'ra mono norī zu. Tame te za oto 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa. — Āne na ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma.

**Pi'oi hāiba tém norī hā dasina
damro u, īsi'aba'rézé wasu'u**

25 Tawamhā Zezusi hā ma tō tinhimiroimnimiré'é na wama rowasu'u za'ra, īsiré 're īwanomro mono norī ma, āne:

— Nimahā na si 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb da, apā we dazō īmorī wamhā, ni'wam norī si te za, īzō 're simipari za'ra mono sina, hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra. Ā norī wasu'u zarina, wa za āma aima romnimiré'é za'ra wa'wa, āne. Pi'ō ipréduptém norī hā barana ma tō ai'aba'ré, dasina damro u, 10 na ihāiba za'ra hā, īmro'ō norī hā. Aibā hā za azarutu na īmro zō simipari za'ra da, ma tō itēme ai'aba'ré, pi'ō nhorōwa u. Āro'ore hā te siré 'wasa hāiba bâ, aibā hā za pi'ō na īmro u wisi wa, te te tāma āma rob'uiwē za'ra da, zudezu norī hāimanazéb zarina. ²⁻⁴ Tane nherē, pi'ō ipréduptém norī hā 5 na si ma tō hāiba mono bâ rob'rāi wa'u to hā siré 'wasa, simhi ne ētē 'manharī 're, āro'ore da hā, ta norī si hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra mono wa. Ihāiba amo norī hā 5 na ihāiba za'ra hā te te siré 'mai'āri za'ra ō di, rob'rāi wa'u tob ré hā

simhi ne ētē 'manharī 'remhā, hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra mono ō wa. ⁵ Tawamhā aibā zō te tirowaptā'ā hā, za pi'ō na īmro zō. Sō rowaptā'ā wamhā, ma tō aptā hā simro. Taha wa, ma tō nasi titomhāima'ā za'ra. Taha wa, te oto tinhotō za'ra, iwana.

⁶ — Tawamhā mara wa'wa ma tō ni'wa hā 'mahā: “Ōhōta te we oto aibā hā mo. We aiwairébé su'u aba, wa te wasina uzusi za'ra hā.” Āne te ni'wa hā aibā hā dama 'mahā.

⁷ — Tawamhā pi'ō ipréduptém norī hā sō īsimipari za'ra hā ma tō ti'utu za'ra. Utu za'ra wamhā, āro'ore na wedenhorō hā ma tō sōrō nhihāri za'ra, ro'o wē da. ⁸ Tawamhā hāimana nhimiza'rese āna 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō tiwi rowaptērē za'ra, tihāiba amo norī wi, hāimana nhimiza'rese sina 're ihāimana za'ra mono norī wi: “Ma'āpé syry na wama sa'wari za'ra wa'aba, āro'ore na rob'rāi wa'u to hā. Āro'ore hā wate za'ra hā te za oto wawi tidā'ā za'ra.” Āne te pi'ō ipréduptém norī hā tisiré norī wi rowaptērē za'ra.

⁹ — Tawamhā asa te tāma nharī za'ra: “Rob'rāi wa'u to hā wa te aima sōmri za'ra wa'aba ō di za. Mara wab ō di za, wa te aima a za'ra wa'aba wamhā. Te za wawi ai'utōri za'ra. Ma'āpé tiha, da te 're ī'uipra za'ra mono zéb u, ai'aba'ré su'u aba, tamemhā asima 'mai'uipra za'ra wa'aba da.” Āne te satōri za'ra, tisiré norī hā.

¹⁰ — Tawamhā pi'ō ipréduptém norī hā hāimana nhimiza'rese āna 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō ai'aba'ré, rob'rāi wa'u tob zō, te te sima 'mai'uipra za'ra da. Tawamhā ta norī za'u si ma tō aibā hā wi, timro zō. Wisi wamhā, pi'ō ipréduptém norī hā 5 na ihāiba hā hāimana nhimiza'rese 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō īsiré asisi 'ri para u, īsiré saihuri da, sina īmro zahuré zém

na. Sisisi wamhã, ma tô iré 'ridawa nhi-top tete za'ra ni.

¹¹ — Āma ronomro za'ra wapsi, ma tô ihâiba amo norī hã aihutu apâ, pi'õ ipréduptém norī hã, aibâ hã pi'õi āma imrozéb u hã. Sihutu wamhã, āne te nasi 'mahârâ za'ra, rowi hawi: “Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, āma atēme wanhisisi da.”

¹² — Tawamhã aibâ hã pi'õ na imro hã te asa tãma nharī za'ra: “Mare di. Te aima 'ridawa za'ra wa'aba õ di za, ĩma ai-waihu'u za'ra wa'aba õ wa.” Āhã wasu'u na wa tô aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne na hã.

¹³ — Taha wa, a norī wa'wa hã aihâimana nhimiza'rese te za ĩzô 're asôpré u'âsi aba mo, bâdâ hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, apâ za we ĩmorizé hã. — Āne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirômo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma.

**Romhuri'wa norī hã, tinhib'apito zô
rob'uiprazé te te 're ĩmadâ'â
za'ra mono norī wasu'u**

Rucasi 19.11-27

¹⁴⁻¹⁵ Tawamhã Zezusi hã ma duré tin-himiromnhimiré'é na marī hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma, āne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, za da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zém na, wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Aibâ hã ma tô sima rowē, darob amoi u morī da. Tawamhã morī õ ré, ma tô sô tihârâ za'ra, tãma ĩromhuri'wa norī zô, tite rob'uiprazé hã te te tãma sômri za'ra da, ĩsa'u te te sô 're 'madâ'â za'ra mono da, duré tãma sina hã'â da, taré 're simi'wara tō mono da, rob'uiprazé hã. ĩsimiromhuri wē na tãma ĩumnhasi za'ra zarina, ma tô tãma sômri za'ra. ĩmorī'rata ma hã ma tô 5 miu na tãma tisô rob'uiprazé ĩsapotore hã, oru 'manharī hã. Duré ĩsãna're ma hã 2 miu na

ma tô tãma tisô. Duré da'rāsutu'wai ma hã, miu na ma tô tãma tisô. Taha pari te oto mo, darob amoi u, danhib'apito hã. ¹⁶ Tawamhã tãma ĩromhuri'wa hã, 5 miu na rob'uiprazé ĩsapotore te te ĩ'âri hã õne haré ma tãma sina hã, te te āma ĩromhuri wē zéb zarina. Tawamhã 5 miu na nherē, ma tô duré 5 miu na āma ato, ĩsib'apito te te tãma ĩsômri na hã. Uburé hã 10 miu na oto, rob'uiprazé ĩsapotore hãiba hã, āma sito wamhã. ¹⁷ Tane duré tãma ĩromhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé ĩsapotore te te ĩ'âri hã ma tô duré tãma sina hã. 2 miu na nherē, ma tô duré 2 miu na āma ato. Uburé hã 4 miu na ihâiba hã oto. ¹⁸ Tane nherē, tãma ĩromhuri'wa hã miu na rob'uiprazé ĩsapotore te te ĩ'âri hã tinhib'apito nhimiroti te te 'madâ'â õ di. Taré ma tô sada ab're, tinhib'apito wi, rob'uiprazé hã te te sērē da.

¹⁹ — Tawamhã āma ronomro hã wapsi, ma tô ĩsib'apito za'ra hã apâ ĩtēme tiwisi za'ra, darob amoi hawi. Wisi wi, te sô tihârâ za'ra, tãma ĩromhuri'wa norī zô, rob'uiprazé ĩsapotore hã niha si te te hâimana mono zô, te te tãma wasu'u za'ra da. ²⁰ Tawamhã romhuri'wa hã 5 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'âri hã ma tô ĩtēme āzē ĩmorī'rata na, tinhib'apito u. Āne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 5 miu na ma tô ĩma ĩsô, asa'u aima sina hã'â da, tawapsi, aima āma ĩsitob da, taré aiwi simi'wara tō da. Āhãta ma tô sina hã, 5 miu na, te āma aima ĩromhuri wē zéb zarina. Uburé hã 10 miu na oto ihâiba hã, rob'uiprazé ĩsapotore hã. Āhãta te asô nomro.” Āne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma wasu'u, tinhiromhuri hã.

²¹ — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha, āne: “Wē di tō. A hã ĩma romhuri wē 'wa. ĩma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherē, ma tô āma ĩromhuri wē, ĩzô. Taha wa, āhã nhipai u wa za oto aima pisutu, marī ahã uptabi na ĩma 're

ab'madââ u'âsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihâimana mo, wasiré âma 're watoi u'âsi mono da." Âne ma tô tâma ropisutu siro, tâma ĩromhuri wê 'wai ma.

²² — Tawamhã romhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ári hã ma tô duré ĩtême âzé, tinhib'apito u. Tawamhã âne te tâma tinha: "Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 2 miu na ma tô ĩma ĩsô, asa'u aima sina hãâ da, tawapsi, aima âma ĩsitolob da, taré aiwi simi'wara tô da. Âhãta ma tô aima sina hã, 2 miu na, te âma ĩromhuri wê zéb zarina, aima. Uburé hã 4 miu na ĩhãiba hã rob'uiprazé ĩsapotore hã. Âhãta te asô nomro." Âne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma siwasu'u, tinhimromhurizém na.

²³ — Tawamhã ĩsib'apito asa te tâma tinha, âne: "Wê di tô. A hã ĩma romhuri wê 'wa. ĩma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nheré, ma tô âma ĩzô ĩromhuri wê. Taha wa, âhã nhipai u wa za duré aima pisutu, marĩ ahâ uptabi na ĩma 're ab'madââ u'âsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihâimana mo, wasiré âma 're watoi u'âsi mono da." Âne ma tô duré tâma ropisutu siro, tâma ĩromhuri wê 'wai ma hã.

²⁴ — Tawamhã romhuri'wa hã miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ári hã ma tô duré ĩtême âzé, tinhib'apito u. Tawamhã âne te tâma tinha, ta hã senai ô na hã: "Apito, ĩma aiwaih'u'u pese di. A hã da'âma 're aipê'ézé mono ô. Ni'wa hã te te dame 're rob're mono ô nheré, danho hã tite da, te te dawí sima 're ĩ'rãihãri mono ne, te danhimarĩ hã dawí asima 're ĩ'awaiubui mo, ate da. ²⁵ Âne na te aiwaih'u'u wa, wa tô aima ĩpahi. Taha wa, te aiwi simini wa, niha ĩma rob'manharĩ ô'umnhasite, wa tô rob'uiprazé ĩsapotore hã simi'u ti'ai 'rowi, wê na asô 're sa'wari mono da. Âhãta te wê na asô nomro, uburé ate rob'uiprazé hã te asô 're 'madââ mono da, ĩma ĩsômri hã." Âne te romhuri'wa hã tâma siwasu'u, tinhib'apito ma.

²⁶ — Tawamhã ĩsib'apito, te âne asa tâma tinha: "A hã ĩma romhuri wasété 'wa. Aiwa'a uptabi di. Ma tô ĩ'âma ĩrosa'ra, marĩ hã date nheré, te dawí ĩsima 're ĩ'awaiubui mono na, ĩte da. Âne ma tô ĩ'âma ĩrosa'ra, asima. ²⁷ Âne na 're ĩhâimana mono wamhã, e marĩ wa bété, rob'uiprazé ĩzô sêrê ô di, wedehãpã 're. Tawamhã apã we ĩwisi wapsi, te aima ĩsômri nhipai u, wa aré ĩsima waze uburé, ĩzô sina hãâ wa." Âne ma tô tâma waih'u'u, tâma ĩromhuri wasété 'wai ma. ²⁸⁻²⁹ Tawamhã te duré tâma rowasu'u za'ra, uburé ĩ'rata ĩsimasam norĩ ma: "Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nheré, simi'ê na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za âma tâma 're dasito, marĩ na. Tane nheré, ni'wam norĩ hã marĩ syryre na simi'ê na te te âma 're romhuri za'ra mono ô wamhã, te za syryre nheré, tiwi sani za'ra ni. Taha wa, te za tiwi ĩ'ári 'wa, rob'uiprazé ĩsapotore hã, ĩma romhuri wasété 'wai wi, 10 miu na te te ĩzô ĩhãiba ma, sômri aba da. ³⁰ Taha pari, te za asiwi ĩmei wa'wa rob u, robra u. Tame te za oto sina tiwawa. Te za duré 'wasitete, te te robzépata za'êtê wa." Âne ĩsib'apito hã ma tô dama hãiba 'ru. — Âne na ma tô Zezusi hã wama âma romnhimiré'ê za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, za da'âma ĩsipo'ozé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romhã ré wama rowaih'u'u sirômo za'ra, âne:

— Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã niwapsi wa za wei mo apã ĩmama zadawa para, hãiwa âma tâma ĩromhuri'wa norĩ siré. Tawapsi wa za danhib'apito simasisizém na 're ĩnhamra, ĩpire na te 're da'ab'madââ u'âsi mono da oto. ³² Tame te za aihĩni pese ĩnho're aimasam ni, daro mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã, dapoto mono bâ. Tawamhã tame wa za oto da'âma aipo'o. Pone'ërebã 'madââ'wa hã te za

tinhimizama na 're sipo'o, pone'ërebâ zéré mapu hã, pone'ërebâ zéré uzé zama. Tane wa za duré wa hã da'âma aipo'o, iwê hã duré iwásédé hã. ³³ Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩmadâ'â pese za'ra mono norĩ hã ĩnhimire niwĩ wa za sôré, ta norĩ si te 're awêsâmri mono wa. 'Re idanomro wasété mono norĩ hã ĩnhimi'e niwĩ wa za duré sôré, ta norĩ si te ĩsiwi 're awê'ô pese mono wa. ³⁴ Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za âne ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimire niwĩm norĩ ma: "Īmama, iwê si te te aima 're ĩsômri za'ra wa'aba mono norĩ hã te za oto ĩrãta 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duréhã te te aropoto mono wamhã, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ai'âma 're sib'a'uwê za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za oto ĩrãta 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, ai'âma 're sib'a'uwê u'âsi za'ra wa'aba mono da oto. ³⁵ Ti'ab ré, mram na 're ihâimana mono ré hã, ma tô mra hã ĩma 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré ma tô â hã ĩma 're ĩ'ôb za'ra wa'aba mo. Duré asiré ô nherê, ma tô ĩzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asôrowa u atême 're ĩzasi aba mono da. ³⁶ ĩ'uzã ô ré, ma tô asiwi 're ĩ'uzã za'ra wa'aba mo. Duré ĩhâzé wa, ma tô asiwi 're ĩpibui wa'aba mo. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ma tô duré asiwi 're ĩzabu za'ra wa'aba mo. Âne na 're ĩpawap-tob u'âsi za'ra wa'aba mono wa, hãiwa âma te za oto ĩsiré 're anomro u'âsi aba mo, ĩmama hã ai'âma 're ĩsib'a'uwê za'ra wa'aba mono zéb âma hã." Âne na wa za nimahã na hã tâma ĩsiwasu'u za'ra, ĩnhimire niwĩ ĩsimasam norĩ ma.

³⁷ — Tawamhã ô norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩmadâ'â pese za'ra mono norĩ hã te za sina ĩzadhanarĩ za'ra, âne: "Wanhib'apito, e niwa wa tô mra hã wa te aima 're sômri za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã. E niwa duré 'rubu na 're aihâimana mono ré, wa tô â hã wa te aima 're ôb

za'ra. ³⁸ E niwa wa tô aiwaihu'u ô nherê, asô 're watob'uzu za'ra, wanhorôwa u zama 're azasi mono da. E niwa wa tô duré ai'uzazéb da hã wa te aima 're sômri za'ra, ai'uzã ô wa. ³⁹ E niwa wa tô duré wa te wasiwi 're aipibu, aihâzé ré. E niwa wa tô duré atême 're wanomro, wa te 're asabu za'ra mono da, dazazéb 're, 're asa mono ré hã." Âne te za ta norĩ hã sina amrami za'ra, ĩma.

⁴⁰ — Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ta norĩ ma âne tâma rowasu'u za'ra: "Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ĩsisânawã norĩ hã ti'ab ré âne na te te 're robzépata za'ra mono wamhã, dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherê, marĩ iwê hã tô ôhõ na hã tâma 're 'manharĩ wê za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hãiba u'âbã ma tô ĩma 're ĩmanharĩ wê za'ra wa'aba mo." Âne na wa za ta norĩ ma waihu'u za'ra.

⁴¹ — Tawamhã ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma, wa za nharĩ za'ra oto, âne: "A norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwê'ô pese za'ra wa'wa. Mo oto ĩnhiti ai'aba'réi wa'aba, unhama ro'o u'âsi u, wa'uburé norĩ zô 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩpisutuzéb u, ta norĩ nhib'apito zô zama. ⁴² Ti'ab ré mram na 're ihâimana mono ré hã, ĩsa hã ĩma 're sômri za'ra wa'aba mono ô di. Duré 'rubu ré, â hã ĩma 're ôb za'ra wa'aba mono ô di. ⁴³ Wa hã aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba ô nherê, ĩzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ô di, asôrowa u 're ĩzasi aba mono da hã. Duré ĩ'uzã ô ré, asiwi 're ĩ'uzã za'ra wa'aba mono ô di. Duré ĩhâzé ré, asiwi 're ĩpibu za'ra wa'aba mono ô di. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ĩtême 're anomro aba mono ô di, 're ĩzabu za'ra wa'aba mono da." Âne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimi'e niwĩ ĩsimasam norĩ ma hã.

⁴⁴ — Tawamhã ta norĩ hã te za asa ĩma nharĩ za'ra, âne: "Apito, e niwa wa

tô taré wa te 're ai'madââ za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã, duré 'rubu 're sépata mono ré hã, duré wama ai-waihu'u ô nherê, nima hawi watême 're aimasisi mono na hã, duré ai'uza âna 're aimorî wamhã, duré aihâzé na 're aihâimana mono ré hã, duré dazazéb 're, 're asa mono ré hã. E niwa wa tô âne na hã taré wa te 're ai'madââ za'ra, wa te wasiwi 're aipawaptob za'ra mono âna." Æne te za duré ta norî hã ïzandanharî na ïma wa'râmi za'ra, ïnhimi'e niwî ïsimasam norî hã.

⁴⁵ — Tawamhã ta norî ma, wa za duré âne rowasu'u za'ra: "Tô sena wa aimarowasu'u za'ra wa'wa. Ti'ab ré, ã norî hã dama wapu na 're ïhâimana za'ra mono norî hã âne na te te 're robzépata za'ra mono ré hã, marî ïwê na 're pawaptoptob za'ra wa'aba mono ô di. 'Re pawaptoptob za'ra wa'aba mono ô wamhã, ta norî hãiba u'âbã, asiwi 're ïpawaptoptob za'ra wa'aba mono ô di duré." Æne wa za ta norî ma, tâma waihu'u na wa'râmi za'ra, ïnhimi'e niwî ïsimasam norî ma hã.

⁴⁶ — Tawamhã ta norî hã te za oto ai'aba'rê, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhiti, ïsimihâzém na za te te 're ïrobzépata u'âsi za'ra mono zéb u hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ïmadââ pese za'ra mono norî si, te za ïrata 're hâimana u'âsi za'ra, rowê u'âsi âma.

Zeusihî âma da te ïrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wîrî da

Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

26 Tawamhã Zeusihî hã tinhimiroti na uburé âne na te te dama rowahutu parimhã, ma tô wama nharî za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma, âne:

² — Romhuture di oto, dato hã da te 're ïmanharî za'ra mono zéb u hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na âma dasipore pu'u

za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Awê amo na te za ïwa waptârã, bâdã hã. Æne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tawapsi te za oto dasiwi ïhãiba nhomri ni, Danho'reptui'wa da 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã, da te dasiwi ïzasômri da hãwi, wedepo'nonhî'râmi na. — Æne ma tô Zeusihî hã sina wama rowasu'u sirômo za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norî ma.

³ Tawamhã sasedoti ïpire norî hã, duré zudezu norî ma roti'wa norî hã ma tô si'rã'ôtô, Caipasihî nhorôwa u, 'ri za'êtê u. Ta hã sasedoti ïpire uptabi, 're ïhâimana mono, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa. ⁴ Tawamhã, sitême si'rã'ôtô wamhã, ma tô sima âma rosa'rata za'ra. Taha wa, te roti hã pi'uriwi siwi 'manha, Zeusihî hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te oto dasiwi wîrî da. ⁵ Æne te sima âma roti za'ra:

— Dasa hã da te 'manharî za'ra ré, wa te wasiwi âri ô di za, wazada dazahi za'ra ô'umnhasite, wazada dahâimana za'ra tô da. — Æne ma tô sima âma roti 'rãsutu za'ra.

Pi'ô nhoprubzé wasu'u, Zeusihî ma

Marcusi 14.3-9; Zuwã 12.1-8

⁶ Tawamhã Zeusihî hã ma tô mo, Betãnha na 'ri wa'ôtô nhisi u. Tame te oto nhamra, Simahã nhorôwa âma, ïwa're ré nhorôwa âma. ⁷ Tawamhã sai ma sãmra ré, ma tô pi'ô hã ïtême wi, Zeusihî u. Wedewa'u zadaze hã ma siré sada âwisi, êtê 'manharî remhã, simhi ne remhã ïdup syryre wamhã. Wa'âbã za'êtê di ta hã, wedewa'u zadaze hã. Wa'âbã za'êtê nherê, ma tô Zeusihî rã nhisiwi sa'wa pi'ô hã, tâma sawi wa. ⁸⁻⁹ Tawamhã wa norî hã Zeusihî siré 're ïwanomro mono norî hã âne hã wa te 'madââ za'ra wamhã, wa tô sada ab'ru za'ra ni, pi'ô da. Taha wa, wa tô wasima âma nharî za'ra ni, âne:

— Oro ō hā wa'ābā za'ētē za, ma tarē ĩrā nhisiwi sa'wa, wedewa'u zadaze hā. Te te dama wede 'wa'āhā, aré wa'ābā za'ētē di. Tawamhā ĩwa'ā hā te aré ĩsi-brob'ō norī ma, te te sōmri. — Āne wa tō wasima āma nharī za'ra ni, pi'ō nho-prubzēm na hā.

¹⁰Tawamhā Zezusi hā wa te wasima āma ĩnharī za'ra zé hā te te wawi waihu'u za'ra wamhā, te āne na wazadanharī za'ra:

— E marī da, te pi'oi ma ĩnharī za'ra wa'wa. Tāma nharī za'ra wa'aba tō. Tō'ā. ĩuwaibaba ma tō āne na hā āma ĩzawi wē. ¹¹ĩsi-brob'ō norī hā te ai'rata 're si'ubumroi u'āsi 'wa, 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Tanei ō di, wa hā. Ai'rata 're ĩnhamra u'āsi aba mono ō di za oto. ¹²Pi'ō hā wedewa'u zadaze hā ĩrā nhisiwi te te sa'wari wamhā, za ĩdā'ā wa, da te dasiwi ĩnherézéb u te te āma ĩhāiba u'rē da, ma tō āne hā ĩma 'manha, zudezu norī hāimanazéb zarina. ¹³Daro mono bā te za ĩwasu'u wē na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhā pi'ō hā te te ĩma ĩmanharī wē zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'āsi za'ra, āma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. Tō sena, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī ma.

**Zudasi hā, Zezusi te te dama
hāiba nhomri da, te te sima
ĩrosa'ratazé wasu'u**

Marcusi 14.10-11; Rucasi 22.3-6

¹⁴Tawamhā 12 na Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norī hā misi wa tō wa'maimorī ni, Zudasi Icarizoti na ĩsisi hā sasedoti ĩpire norī u, te te sadanharī za'ra da. ¹⁵Tawamhā āne te sadanharī za'ra:

— Zezusi hā ma tō asima ĩwē za'ra wa'wa, asiwi āri aba da. E āne hā aima wē za'ra wa'aba di za, te aima ĩhāiba nhomri za'ra wa'aba da hā. Aima

wē za'ra wa'aba wamhā, e niha te za ĩma ĩwa'ābā za'ra wa'wa. — Āne te āma sadanharī za'ra, Zudasi Icarizoti hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī ĩpire za'ra norī hā.

Tawamhā āne na āma ĩsaze za'ra wamhā, ma tō rob'ui-prazé ĩsapotore hā tāma sa'rata za'ra, 30 na étē'ubuzi'a prata 'manharī hā. Taha pari, ma tō tāma sōmri za'ra, Zudasihī ma.

¹⁶Tawamhā ta hawim haré te oto Zudasi hā sima āma rob'madā'ā u'āsi, nimahā bātā na Zezusi te te oto dama ĩhāiba nhomrizéb da hā, danhimiza'rese āna dahāimana za'ra ré.

**Zezusi norī hā Pascowa na
siré ĩsaihurizé wasu'u**

*Marcusi 14.12-21; Rucasi
22.7-23; Zuwā 13.21-30*

¹⁷Tawamhā bādā ma tō ĩwa waptārā, ĩu'ētē duptoi'ō, da te 're ĩhuri mono zé hā, Pascowa na dato nhisi hā. Taha ré, wa tō Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norī hā wasina tété za'ra ni, wa te wasiwi sadanharī za'ra da, āne:

— E momo ma tō asima ĩrowē, asō ĩwanhipi za'ra zéb da hā, Pascowa na dato nhisi na ĩwasaihurizéb da hā. — Āne, wa tō wasiwi sadanharī ni, Zezusi hā.

¹⁸Tawamhā Zezusi te asa wama nharī za'ra:

— 'Ri ahā u te za oto ai'aba'rēi wa'wa, aibā hā asiwi sōpētē aba da. Tawamhā āne te za tāma ĩzadawa wasu'u wa'wa: “Wama rowahutu'wa hā wa za aima sadawa wasu'u za'ra ni, āne: ‘ĩnhibādā hā romhuture di oto, ĩmama te te ĩpisutuzé hā, ĩ'āma. Asōrōwa āma wa za wasa hā huri ni, ĩsiré 're ĩnomro mono norī me, Pascowa na dato nhisi na 're ĩdasaihuri mono zém na hā.’” Āne te za tāma ĩzadawa wasu'u za'ra wa'wa, aibā ma. — Āne hā ma tō Zezusi hā wama waihu'u za'ra.

¹⁹Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tũ âma uwaimrami za'ra ni, te te wama ĩwaihu'u za'ra zé̃b zarina. Wanhipi wa tũ 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisizém na.

²⁰Tawamhã mara wamhã, wa oto asimro ni, wasiré wasaihuri da, 12 na wahãiba za'ra hã, Zezusihi me. ²¹Tawamhã wasaihuri ré, ma tũ Zezusi hã wama waihu'u sirũmo za'ra, âne:

— Tũ sena, wa aima waihu'u sirũmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ĩmaiãiba nhomri 'wa.

²²Âne, wa te wasina mreime wapari za'ra wamhã, ma tũ wawi tirobzei'õ pese za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ wi hã. Âhã wamhã, misi si wa tũ nasi âma tãma romnomri za'ra ni, âne:

— Wanhib'apito, e wa hã te dama aiãiba nhomri da bã, te âne wama ĩnharĩ za'ra. — Âne, wa nasi wasina tãma amrami za'ra ni, âne na hã wasiwaihu'u za'ra õ wa.

²³Tawamhã asa te Zezusi hã duré wama nharĩ za'ra:

— Za dama ĩhãiba nhomri'wa hã, ĩu'êne hã te za piza'a 're ĩsiré di'i. ²⁴Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã duréihã ma tũ ĩdã'ázém na rob'ui'éré sirũmo za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ta norĩ hã te te ĩ'âma ĩrob'ui'éré za'ra zé̃b zarina wa za âma mo tũ, ĩdã'ázéb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhãiba nhomri'wai ma hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono za te te azãri wamhã, te za sima rosa'rata, âne: “ĩpoto õ 'wa'ãhã, aré wẽ di. E marĩ wa. Âne na te 're robzépata mono õ wa aré.” Âne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ĩhãiba nhomri'wa hã. — Âne ma tũ Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

²⁵Tawamhã Zudasi hã dama ĩsũmri'wa da hã te Zezusi hã sina sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, e wa hã za te dama ĩ'ãihãiba nhomri na, ma tũ asina ĩwaihu.

Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

— Tane tũ. Asi'tuihã na ma tũ âne na hã asiwaihu. — Âne ma tũ Zezusi hã tizadawa na tãma wa'rã.

²⁶Tawamhã wasaihuri ré, ma tũ ĩu'êne hã ti'ã, Zezusi hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma te ĩré âma tiwata, sũpru wa. Taha pari, ma tũ te te wẽ'ẽ, ĩu'êne hã. Te te wẽ'ei mono parimhã, ma tũ te te wama sũmri, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma. Âne te oto wama nharĩ za'ra:

— Â, ĩu'êne hã huri aba. Â hã ĩhãiba te wasu'u. — Âne ma tũ Zezusi hã sina wama waihu'u za'ra.

²⁷Taha pari, hãsisé hã ma duré ti'ã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé ré hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma te duré tiwata, sũpru wa. Taha pari, ma tũ ĩré te te wama sũmri, uwa 'rãĩ wa'u ĩsé ré hã. Âne te duré wama nharĩ za'ra:

— Â, rob'rãĩ wa'u hã âhuri aba, aihĩni.

²⁸Â hã ĩwapru, te wasu'u. Rob'rãĩ wa'u za'wari ne, te za ĩwapru hã ĩwi asa'wa, da'ahã zada ĩdã'ã wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã dawasédé hã te te oto 're ab'madã'ã tũ mono da, da'ãma. Â hã ĩwapru, ĩwi sisa'wari wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ĩropisutuzé hã tũ sena za te te tãma âma 're ĩuwaimrami mono zé, te wasu'u. ²⁹Tũ sena, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Âne hã rob'rãĩ wa'u te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. Niwapsi ĩmama hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, wa za duré te 're hãsi, asiré wa'aba. — Âne ma tũ wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³⁰Tawamhã wanho're na wa tũ âma wawata za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma. Wanho're za'ra parimhã, wa tũ wawairébé ni, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi u wasi'aba'ré da.

**Pedru hã te te dawi ĩ'udázém
na, Zezusi te te tãma
ĩwaih'u sirômo zé wasu'u**

*Marcusi 14.27-31; Rucasi
22.31-34; Zuwã 13.36-38*

³¹Tawamhã Zezusi hã ma tô ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ã barana, niha ĩma romhãmmana wamhã, te za aihĩni asiwi ĩrẽme 'wa. Duréihã 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ĩãma rob'ui'éré siro, 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono mreme na hã: “Pone'ërebã 'madã'ã'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'ërebã hã te za ropé.” ãne na duréihã 'Re ĩhãmmana u'ãsi mono mreme na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã. ³²Tane nherẽ, asiwi ĩrẽme aba nherẽ, ab're hawi apã ĩhãiwãutu parip si, wa za aiwana ĩmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, tamomo ĩnhopëtê za'ra wa'aba da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³³Tawamhã Pedru, te Zezusihi ma tinha:

— Asiré 're ĩwanomro mono norĩ hã aihĩni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te dame airẽme ô di za.

³⁴Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, Pedruhu ma:

— Tô sena wa za aima rowasu'u. ãma aipo're pu'u za. ã barana si'a hãrã ô ré, te za si'ubdatô dawi ĩ'udã, aima ĩza'rese ô na.

³⁵Tawamhã Pedru te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Wa hã asiré ĩdã'ã da nherẽ, te dawi ai'udã ô di za, te ĩaiwaih'u'ô na hã. — ãne ma Pedru hã tizadawa na tãma wa'rã.

Tawamhã ôhõ na si, wa tô wa norĩ hã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã tãma

wasiwasu'u za'ra ni, za wa te dawi ĩ'udã za'ra ô na hã.

**Zezusi norĩ hã Zésemani ãma
ĩsi'ubumrozé wasu'u**

Marcusi 14.32-42; Rucasi 22.39-46

³⁶Tawamhã Zezusihi me, wa tô ai'aba'ré ni oto, Zésemani na rob're nhisi u. Wasihutu wamhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

— ãme ĩzõ asimroi wa'aba. Õwa wa za a'ã mo asiti wa'aba, romnhiwasi ĩmama ma, ĩmreme da. — ãne ma wama siwaih'u'u za'ra, Zezusi hã.

³⁷Tawamhã Pedru hã te siré saprõ, Zebedehe 'ra norĩ me. Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'õ pese, Zezusihi wi. Za te te ĩrobzépatazé hã ma tô sima simimnhasi.

³⁸Tawamhã Pedru norĩ ma, te rowasu'u, Zezusi hã:

— ĩpê'ézé hã sa'ëtê na te ĩma tihãiba. ĩpê'ézé uptabi wa, wa aré dãrã. ãme a'ã asimroi wa'aba ĩrata, asõtõ ãna. Asõpré u'ãsi aba. — ãne ma tãma waih'u'u za'ra, Pedru norĩ ma.

³⁹Tawamhã romhã prã na ma tô ĩsiti timorĩ za'ra, Zezusi hã. Dumana na te nomro ti'ai wa, Timama ma, mreme da. ãne te tãma mre:

— ĩmama, asima wẽ wamhã, ĩma ba'a, ĩdã'ázé hã te sépata tô da. Tane nherẽ, te ĩsima ĩwězéb uwaibaba, ĩma pisutu ô di za. Asima ĩwězéb uwaibaba si, te 'manharĩ da hã, ĩma wẽ di. — ãne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

⁴⁰⁻⁴¹Tawamhã Timama ma mreme pari, ma tô apã mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te tinha, Zezusi hã:

— E niha asimiza'rese syry na asãmra da hã, aima waih'u'u ô di, ĩsiré. Satanasihi zada, asiptete sina 're aihãmmana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, asi'uihã na sada 're asiptete waih'u'u za'ra wa'aba mono ô di.

Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ahāna hā, 'Re ihāimana u'āsi mono wi, asima rowaptērē za'ra wa'aba da, Wa'uburē nhimiwada'uri wasété wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

⁴²Tawamhā te duré romhā prā na ĩsiti timorī za'ra, Timama ma mre me da. Āne te tāma mre:

— Īmama, ĩdā'ázé hā te sépata da, asima wē wamhā, ĩma wē di duré, asima ĩwēzéb uwaibaba, ĩma pisutu da. — Āne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hā.

⁴³Timama ma mre me pari, te duré apā mo, Pedru norī u. Sōtō za'ra ré, ma duré siza za'ra. Aptā'ā si te huri u'āsi, sōpré waihu'u āna.

⁴⁴Tawamhā apā te duré ĩsiti timorī za'ra Zezusi hā, Timama ma mre me da. Si'ubdatō ma oto sina siri. Tō ohō na si te tāma mre, tāma ĩmre me na'rata zéb zarina. ⁴⁵Tawamhā apā te duré mo, Pedru norī u. Āne te duré tāma nharī za'ra:

— E niha bā te zahadu asōtō za'ra wa'wa bété. Ma'āpé, waihu'u za'ra wa'aba. Romhuture di oto bādā hā, Īmama te te ĩ'āma ĩpisutuzé hā. Wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā te za aibā hā tāma ĩhāiba nhomri za'ra oto, aibā ĩwasété norī ma. ⁴⁶Oto aiwahutu za'ra wa'aba. Wasi'aba'rēi hā. Ohōta te we oto mo, dama ĩhāiba nhomri'wa da hā. — Āne ma Zezusi hā sina tāma waihu'u za'ra, tisiré norī ma.

Zezusi hā da te dasiwi ĩ'ārizé wasu'u

Marcusi 14.43-52; Rucasi

22.47-53; Zuwā 18.3-12

⁴⁷Tawamhā Zezusi hā zahadu te te rowasu'u ré, ma we Zudasi hā sō wi, aré ĩsiré 're ĩwanomro mono norī siré, 12 na wahāiba za'ra siré hā. Da'ahā na te duré we ĩsiré ai'aba'rē ni, sib'ézé 'wa pa ré, uibroi ré zama. Sasedoti ĩpire norī zadawa para te we ai'aba'rē, zudezu norī ma roti'wa norī zadawa para zama.

⁴⁸Āne ma tō Zudasi hā tāma waihu'u za'ra, te te siwi ĩ'āri wana ré hā: “Aibā hā te tob'rata hārā wamhā, ta hā te za asiwi ĩ'āri 'wa.” Āne ma tō dama waihu'u, te te āma ĩrosa'ratazém na hā, Zudasi hā.

⁴⁹Tawamhā wisi wi, ma tō ĩtēme mo one haré, Zezusihi u, awa'awi. Āne te sawi, timre me na:

— Rowahutu'wa, rowē na 're aihāimana mono.

Tawamhā tob'rata hārā na ma tō sawi, Zezusi hā. ⁵⁰Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha, āne:

— ĩsiwadi, te we tō ĩzō aimo, marī hā ĩ'āma 'manharī da. Ma'āpé, niha ĩma rob'manharī su'u.

Tawamhā ma tō sō ai'rē za'ra oto, Zezusihi zō, te te siwi āri da. Te te siwi āri wamhā, ma tō siwi pawasisi. ⁵¹Tawamhā Zezusihi siré 're ĩmorī hā ĩ'rata ĩsa hā ma tō sib'ézé 'wapa waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā āma po're nhizā, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hā. ⁵²Tawamhā Zezusi te tāma tinha, ĩ'u'a'wai ma:

— Ma'āpé, sib'ézé 'wapa hā apā sērē. Ni'wam norī hā sib'ézé 'wapa na te te 're danhimroi mono wamhā, asa sib'ézé 'wapa na te za da te 're simro, tō te te āma 're ĩdanhimroi mono zéb zarina.

⁵³Te ĩsima wē 'wa'āhā, wa aré Īmama wi waptē, hāiwa āma tāma ĩromhuri'wa norī hā ahā uptabi na te te we ĩtēme satōrī za'ra da, ahāna ĩ'āma sisapri' za'ra da, dawi. E āne na ĩ'āma rosa'rada hā waihu'u ō di bété. ⁵⁴Ī'āma dawi sisapri' za'ra wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te ĩ'āma uwaimrami ō di aré, duréihā ĩsadawa wasu'u'wa norī te te ĩ'āma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina hā, za niha ĩ'āma ĩromhāimanazém na hā. Taha wa, te tiwi waptērē ō di za, Īmama wi. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u, sib'ézé 'wapa na te te ĩda'mai'u'a ma.

⁵⁵Tawamhā Zezusi hā te oto dama rowasu'u, āne:

— E wa hã danhibrob zô dapãri'wa pâ, ma bété we ĩzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. Bâtâ sidâpâsi wa tô asô'a wa'aba 're ĩsimasisi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama 're rowahutu mono da. Zapre bété, tameb ré asiwi ĩ'ári za'ra wa'aba ô di. ⁵⁶ Tane tô. Āne hã ma tô ĩ'âma tĩromhâiba âhãna hã, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã te te ĩ'âma uwaimrami da. — Āne te dama siwasu'u, Zezusi hã.

Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô oto rême za'ra ni. Wawara sina wa dawĩ wasisa're.

Dama roti'wa norĩ hã ĩsi'rã'õtözé wasu'u, Zezusihi zada

Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Tawamhã Zezusi, da te oto dasiwi âri wamhã, ma tô dasiwi saprõni ni, Caipasihĩ nhorõwa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ĩpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ĩpire uptabi u. Tame ma tô sô si'rã'õtõ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ⁵⁸ Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu. Sasedoti ĩpire uptabi nhorõwa u, te ĩsarina mo. Wisĩ wamhã, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma âzé. Sébré wamhã, tame te dame nhamra rowi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa 'madâ'â'wa norĩ me. Zezusi hã te te 'madâ'â da, te nhamra, niha da te tãma rob'manharĩ ô'umnhasite.

⁵⁹ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zô tinhopré, Zezusi hã marĩ te te 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi âma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da. ⁶⁰ Tawamhã da'ahã na

ma tô taré Zezusihi âma ĩwasédé hã sa'ra ni, dama roti'wa norĩ nho'a. Tane nheré, âma dasisaze za'ra ô di, ĩwasédé hã dasisô'a da te âma ĩsa'ra za'ra zém na hã, taha zarina si, da te oto dasiwi ĩwé'özéb da hã. Taré te nasi ĩwasédé hã âma sa'ra ni, dazadawa nhipese na. Tawamhã aibã norĩ hã ma tô sipisutu zahuré, dama ĩpire norĩ nho'a, ĩwasédé hã te te âma ĩhiri zahuré zéb da hã. ⁶¹ Āne te oto wasu'u zahuré Zezusi hã, ĩsô'a za'ra:

— Ā hã aibã hã ma tô âne dama siwasu'u, sadawa nhipese na: “Wa hã ĩma waihu'u pese di, â hã 'ri 'rãihã hã te sãmra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, duré apã te 'ri su'u da, si'ubdatõ bådã hã ĩ'âma si'utõrĩ ô ré, te 'ri pari da.” Āne ma tô dama siwasu'u. — Āne te aibã norĩ hã Zezusi hã taré wasu'u zahuré.

⁶² Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã ma tô hãiwĩ za, dawa'wa. Āne te sadanha, Zezusi hã:

— E asadawa na dama âma wa'rãmi âna, da te dasiwi ĩ'aiwasu'u wasété na hã. E tô ĩsarina ma tô aiwasédé hã ai'âma hiri zahuré. E taré. — Āne te sadanha.

⁶³ Tane nheré, te Zezusi hã ari'iwĩ za. Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã te duré sadanha:

— E a hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'aipisudu. E a hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. Ma'ápé sena na wama asiwasu'u na. Wawi ai'udã tô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a.

⁶⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ĩ'âma ĩwaihu. Āne wa za duré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã dasiré ĩpodo hã te za asiwi ĩ'madâ'â za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ 're ĩnhamra mono na, dama ĩpire na. Hãiwã'a na apã we ĩ-morĩ wamhã, te za âne na ĩ'madâ'â za'ra wa'wa. — Āne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁶⁵Tawamhã sasedoti ìpire uptabi hã, Zezusihi mreme te te wapari wamhã, ma tô ti'uza hã hãiwazu, te te wê'ô wa, tipê'ê na sada sahi wa. Tawamhã ìsi'rã'ôto nori ma, te oto tinha, âne:

— Tãibã oto. Aibã aimawi nori zô, ai'maihãrã aba ô di za, Zezusi te te wama ìwasu'u za'ra da hã, ìwasété na. 'Re ìhãimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaih'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherê. Si'uihã na ma tô timreme wasété. Ìmreme ma tô ìwapari za'ra wa'wa. ⁶⁶E marĩ tawamhã, ma tô âma ìpisutu za'ra wa'wa. — Æne te âma da'a'mahã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Tiwasédé hã ma tô 'manha. Te za tô dârã.

⁶⁷Tawamhã te te oto siwi wê'ô pese za'ra wa, ma tô tizadaipro na nasi siwi ubu uptob za'ra. Tinhib'rata hi'rãti na, te duré nasi siwi ahã. Tinhib'rata na te duré nasi ì'ubu wi siwi ahã. ⁶⁸Tawamhã te te nasi siwi ahãri sina, te nasi 'mahãrã za'ra, âne:

— A hã danho'reptui'wai wamhã, ma'ãpé ai'azãri'wa nori hã wama wasu'u za'ra na. — Æne te nasi âma wa'ê za'ra sina 'mahãrã za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawi ì'udãzé wasu'u

*Marcusi 14.66-72; Rucasi 22.56-62;
Zuwã 18.15-18, 25-27*

⁶⁹Tawamhã Pedru, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sãmra ré, ma tô pi'ô hã rãwi ìtême za. Sasedoti ìpire uptabi ma romhuri'wa, pi'ô hã. Æne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— A zama te Zezusihi siré 're aimo, Darireza âma aré 're ìsãmra mono siré.

⁷⁰Tawamhã Pedru te tiwi ai'udã, uburé danho'a, âne:

— Te waih'u ô di, we ìma ìnharĩ hã. — Æne ma pi'ôi ma, asa tizadawa na wa'rã.

⁷¹Tawamhã te oto mo, 'ri 'wawi wa'ra âma 'ridawa u. Tame sãmra ré, ma tô duré pi'ô ìhãiba amo hã tisã Pedru hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa nori nhib'apito ma romhuri'wa hã. Te te sãmri wamhã, ìrata ìsimasam nori ma, te wasu'u za'ra, âne:

— Ô hã Zezusihi siré 're ìmorĩ, Nazarê âma aré 're ìsãmra mono siré.

⁷²Tawamhã Pedru te duré dawi ai'udã, âne:

— Tô sena, wa aima ìsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ìhãimana u'âsi mono nho'a. Ta hã ìma sa'rese ô di, aibã hã.

⁷³Tawamhã syru na âma ronometro wi, ma duré ìrata ìsimasam nori hã 'rãwi ìtême aimasa Pedruhu u, te te tãma nharĩ za'ra da, âne:

— Darireza âma 're ìdamreme zusi mono ne, aimreme hã. Taha wa, wa tô wasiwi aiwaih'u ni, Darireza âma aré 're asãmra mono na. Taha wa, tô sena wa tô duré wasiwi aiwaih'u ni, Zezusihi siré 're ìnomro mono nori siré 're aimorĩ na. — Æne hã ma tô tãma waih'u za'ra, Pedruhu ma.

⁷⁴Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra, âne:

— Mare di. Tane na ìwaih'u nherê, ô hã ìma sa'rese ô di. Tô sena te aiwi udã za'ra wa'aba di pâ, 'Re ìhãimana u'âsi mono te te ì'azãri pé. — Æne te tãma sina waih'u za'ra.

Tawamhã âne na dama siwasu'u wi, ma tô si'a hã hãrã watobro, awa'awi. ⁷⁵Tawamhã Zezusi te te tãma ìwaih'u'uzém na ma sina po're puru, Pedru hã. Æne Zezusi te te tãma ìwaih'u sirômo zé hã, ìsôwa: "Si'a hã hãrã ô ré, si'ubdatô te za dawi ì'udã, ìzadawa para ô nherê." Æne Zezusi hã te te tãma ìwaih'u sirômo zé hã.

Tawamhã âne na oto ìmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tô watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'ô, sina pê'ezé uptabi wa.

ZeZusi hã, apito Piratuhu u, da te dasiwi isapronizé wasu'u

Marcusi 15.1; Rucasi 23.1-2; Zuwã 18.28-32

27 Tawamhã mararé ma uburé sasedoti ipire nori hã, duré zudezu nori ma roti'wa nori hã si'rã'otô, te te sima âma roti za'ra da, ZeZusihi âma, te te dama sôMRI za'ra da, da te dasiwi iwirizéb da hã. Taha da, te roti hã sima 'manhari za'ra, ZeZusihi hãiba na. ²Tawamhã sasedoti ipire nori zadawa para, ma tô ZeZusi hã dasiwi pawasisi ni, da te dasiwi saproni da, Piratuhu u. Ta hã Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma da'madã'ã'wa, romanu nori nhib'apito uptabi nhimipisudu. Tawamhã itême da te dasiwi awisi wamhã, ma tô tâma hãiba nhomri ni, ZeZusi hã, Piratuhu ma.

Zudasihî dã'ázé wasu'u

Atusi 1.18-19

³Tawamhã Zudasi, dama ihãiba nhomri'wa hã, ZeZusi dã'ã da, da te dasiwi ipisutu na siwaihu'u wamhã, ma tô si'ruiwapa. Taha wa, 30 na rob'uiprazé isapotore hã et'ubuzi'a prata 'manhari hã ma tô apã tâma sôMRI za'ra, sasedoti ipire nori ma, duré zudezu nori ma roti'wa nori ma zama. ⁴Tawamhã âne ma tô tâma siwaihu'u za'ra:

— Iwasédé hã wa tô 'manha, ahãna hã. Marî hã te te 'manhari wasété ô nherê, wa tô aima hãiba nhomri za'ra wa'wa, asiwi wiri aba da. — Âne na ma tô tâma siwê'ô za'ra Zudasi hã, dama ipire nori ma.

Tawamhã asa te tâma nharî za'ra:

— E marî, wa te wasiwi âma 'manhari da bâ. E wate bâ. Ta hã ate hã. Asiwaprosi ma aiwasédé hã âma i'manha. — Âne ma asa tâma waihu'u za'ra, Zudasihî ma.

⁵Tawamhã Zudasi hã rob'uiprazé isapotore ma tô sãmra, 'Re ihãimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb âma, 'ri para. Te te sãmra pari, ma tô wãtobro rob u. Tawamhã siwirî da, ma tô 'rãwi sisô'reti, wedenhorô na.

⁶Tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa nori ipire za'ra hã ma tô rob'uiprazé isapotore hã siwi waihu, sasedoti ipire nori hã. Te te siwi waihu wamhã, ma tô sima âma roti za'ra, âne:

— ã hã rob'uiprazé hã dawaprui wa'ãbãzé. Taha wa, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma irob'ui'érezéb zarinaî ô wa, rob'uiprazé nhemezéb 're, wa te wasiwi sêrê waihu'u ô di za, wedehãpã 're, 'Re ihãimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb te, danhoprubzê wazari. — Âne ma tô sima âma rowaihu'u za'ra.

⁷Taha wa, âma sisaze za'ra parimhã, tô ôhõ na rob'uiprazém na ti'a hã ma tô siwi uipra, zé na piza 'manhari'wa nhipti'a hã. Darob amoi hawi, Zeruzarê u 're idasihutu mono nori hã tame 're dadã'ã za'ra mono wa, adã da te 're iséme mono zéb da hã, ma siwi uipra, âma.

⁸Taha wa, ti'a hã Dawaprui wa'ãbã na da te dasiwi i'uiupra na te oto da te 're sisi za'ra. ⁹⁻¹⁰Âne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã te te âma irowaihu'u sirômo zéb zarina, Zeremiasi na isisi hã. Âne na ma tô âma rob'ui'ére siro, duréihã:

“Tawamhã 30 na rob'uiprazé isapotore hã ma tô ubuni na siwi ti'ã, zé'ã na piza 'manhari'wa nhipti'a hã te te siwi âma uipra da. Taha wa, ma tô Izarazéhé nhihudu nori hã siwi pisutu, 30 na te te tâma i'wa'ãbã za'ra zéb da hã. Âne ma tô 'manhari za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono te te i'ma i'ruzéb zarina, te tâma 'ru za'ra da.”
Âne duréihã ma tô Zeremiasi hã âma rob'ui'ére siro, âne na hã.

**Apito Piratu, Zezusi te te
ĩsadanharizé wasu'u**

*Marcusi 15.2-5; Rucasi
23.1-5; Zuwā 18.33-38*

¹¹Tawamhā Zezusi hā Zudeza āma da'madā'ā'wa nho're, te oto za, Piratuhu nho're. Tawamhā Piratu te sadanha, āne:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito.

Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Tahata ma tō tane hā tō ĩ'āma ĩwaihu. — Āne ma asa tizadawa na tāma āma wa'rā.

¹²Tawamhā sasedoti ĩpire norī hā duré dama roti'wa norī hā ma tō siwi wasu'u wasété za'ra Zezusi hā, Piratuhu ma. Tane nherē, Zezusi hā tizadawa na te te tāma āma wa'rāmi za'ra ō di, asa.

¹³Tawamhā Piratu te oto sadanha:

— E asina dazadawa 'rui ō di bété, da te nasi dasiwi aiwasu'u wasété za'ra zém na hā. E asi'uihā na asadawa na wa'rāmi āna, dama. — Āne ma tō aré Piratu hā Zezusihi ma waihu'u.

¹⁴Tawamhā dama ĩpire norī hā te te nasi siwi wasu'u wasété za'ra nherē, tizadawa na te te āma wa'rāmi ō di, Zezusi hā. Te te āma wa'rāmi ō uptabi di. Āne wa, ma tō apito Piratu hā āma titob'uzu, Zezusihi āma.

**Zezusi, da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te
te dama ĩhāiba nhomrizé wasu'u**

*Marcusi 15.6-15; Rucasi
23.13-25; Zuwā 18.38–19.16*

¹⁵Pascowa na dasai 'manharizép sidāpāsi, ma tō apito Piratu hā misi si te te 're da'azani, dazazém hawi, da te tiwi 're ĩwaptērē za'ra mono zéb zarina.

¹⁶Aibā hā dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ĩsisi hā, ĩhāimana wasété na dama ĩwaihu'u pe hā. ¹⁷⁻¹⁸Zezusi hā ĩwē na si te te dama 're rowahutu mono 'ru te, ma tō zudezu norī ma ĩpire za'ra norī hā te te siwi 're 'ruiwapari, ō norī upana Zezusihi āma si 're da-

tob'uzu za'ra mono 'ru te. Āne zarina ma tō siwi hāiba nhomri za'ra tāma, apito Piratuhu ma. Āne na da te dasiwi 're ĩruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te tāma ĩhāiba nhomri na ma tō apito Piratu hā āma da'awaihu'u. Taha wa, te āne āma da'azadhanha, da'ahā na, ĩtēme dasi'rā'ōtō wa:

— E 'wa hā te tawamhā asima ĩwē za'ra wa'wa, te tāma ĩrob'ru da hā. E Barabasi. E Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhāimana u'āsī mono te te ĩpisutu na da te 're ĩsisi za'ra mono. — Āne te ĩhāiba na zahuré āma da'azadhanha, Piratu hā.

¹⁹Tawamhā Piratu hā te te 're ĩda'awaihu'u mono zéb da, roti ma, 're ĩsimasisi mono zéb āma sāmra ré, ma tō ĩmro hā timreme hā tāma tisō. Āne ma tāma waihu'u:

— Ma'āpé āma rosazāri, aibā āma. Ta hā tiha te te 're ab'manharī mono ō di. Barana hā ĩnhotō 'rowi te ĩsawērézém na hā wa tō āma robzépata za'ētē, taha na hā. Āma ĩpē'ézé uptabi di. Taha wa, te za āma ĩrosazā. — Āne na ma tō ĩmro hā tāma sadawa wasu'u ni, Piratuhu ma.

²⁰Āne ré, ma tō sasedoti ĩpire norī hā duré dama roti'wa norī hā da'ahā norī ma 're sadawa si'aba'ré za'ra, Barabasihi si Piratuhu wi, da te waptērē za'ra da, dazazém hawi te te tāma rob'ru da, duré Zezusihi si te te dama hāiba nhomri da, taha si da te dasiwi wĩrĩ da, ĩsadawa para. ²¹Tawamhā apito Piratu hā ma tō duré da'mahārā na sahu, āne:

— E 'wa hā te tawamhā asima ĩwē za'ra wa'wa, te aima tāma ĩrob'ru za'ra wa'aba da hā, dazazém hawi aima watobro za'ra wa'aba da.

Tawamhā asa te tāma nharī za'ra ni:

— Barabasihi ma, rob'ru na, taha si dazazém hawi watobro da.

²²Tawamhā Piratu te duré āma da'azadhanharī zahu, āne:

— E marī, wa za tawamhā aima āma pisutu za'ra wa'wa, Zezusihi āma hā,

Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na da te 're isisi za'ra mono âma hã.

Tawamhã aihîni ma tô âne âma 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nnonhi'râmi na da te dasiwi sasômri, dâ'â da.

²³Tawamhã Piratu te duré asa dama tinha:

— E marî te te 're ab'manharî wasété mono bâ. — ãne te dama tinha, asa.

Tane nherê, âne na hã da te waparî ô di. Dahârâ 'râihâ na te oto nasi 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nnonhi'râmi na da te dasiwi sasômri, dâ'âre da. — ãne te dahârâ 'râihâ na nasi dasiwi 'mahârâ u'âsi ni, Zezusihi hâiba na.

²⁴Tawamhã Piratu, marî hã te te oto âma waihu'u ô di, da te oto dasiwi âma irosazârizéb da hã. Aihîni te oto ôhõ da si tahâimana za'ra ni, Zezusihi da, dazahi uptabi na. ãne na te te sina waihu'u wamhã, ma tô piza'a zõ da'mazatõ, âma sisimisõ da, uburé danho'a. Tawamhã Zezusihi âma marî iwasédé hã te te i'manharî ô na aihîni da te iwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô danho'a sisimisõ. ãne te duré dama siwasu'u:

— Zezusi hã da te wîrî da, te dama 'rui wamhã, iwasédé hã te 'manharî ô di za, wa hã. Mare di. Ate za'ra wa'aba si, ta hã. — ãne te Piratu hã dama siwasu'u.

²⁵Tawamhã asa te tâma nharî za'ra ni:

— Wê di tô. Wa te wasiwi iwaptêrêzéb zarina, da te dasiwi wîrî wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wahâ za'ra pé tô, wa'ra norî zama wanhihudu norî zama, wawasédé hã wa te âma 'manharî za'ra di pâ. — ãne ma asa tâma tasi-waihu'u za'ra ni, Piratuhu ma.

²⁶Tawamhã da te tiwi ihâiba waptêrê za'ra zéb uwaibaba, ma tô Piratu hã da'wapéi'wa norî ma 'ru za'ra oto, Barabasihi ma si te te tâma rob'ru da, dazazém hawi dama watobro da. Ma tô

duré tâma 'ru za'ra, Zezusi hã powawê hâiwaré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari te te duré siwi sasômri da, wedepo'o nnonhi'râmi na dâ'â da oto.

Zezusihi âma, da'wapéi'wa norî hã nasi iwa'ê za'ra zé wasu'u

Marcusi 15.16-20; Zuwã 19.2-3

²⁷Tawamhã Piratuhu ma da'wapéi'wa norî hã ma tô Zezusi hã siwi 'mazé isöröwa u, 'ri 'râihâ u. Te te siwi 'mazébré wamhã, tame da'wapéi'wa norî hã ma tô aihîni âma si'rã'õtõ. ²⁸Tawamhã i'uzza hã ma tô siwi waze. Tisi'ubuzém na ma iwa'râmi siwi âma hâiba ubu, ti'uzza hâpa ihâ pré na, danhib'apito âma 're isi'uzza za'ra mono zém ne hã. ²⁹'Wabzéré panhipti hã ma duré sada 'ma'manharî za'ra, i'wa ahâ hã. Taha pari, ma i'rã nhisiwi tâma hiri za'ra, te te âma siwi sôpre da, danhib'apito hã âma 're isisôpre za'ra mono ne hã. Wedehu ma duré isib'rata tâma hiri za'ra, isib'rata nhimire niwî, danhib'apito hã tinhiwedehu ré, 're isimasisi mono ne. Tawamhã hi'râtîtõ ma tô nasi isõ're tâma asimro, âma wa'ê za'ra sina te te nasi sawi za'ra da, âne:

— Zudezu norî nhib'apito, rowê na 're aihâimana mono. — ãne te nasi âma tiwa'ê za'ra, tô sena newa.

³⁰Tizadaipro na te duré nasi siwi up-tob za'ra. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra, i'râi wi, te te nasi siwi âma ahâri da. ³¹Tawamhã nasi âma wa'ê za'ra parimhã, zazahâ hâpa ihâpré hã ma tô apâ tiwi wazere za'ra. Apâ ma duré siwi uza, 're isi'uzza mono zém na. Taha pari, te oto siwi saprõ, te te siwi sasômri da oto, wedepo'o nnonhi'râmi na.

Zezusi hã da te isasômri zé wasu'u, wedepo'o nnonhi'râmi na

Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43; Zuwã 19.17-27

³²'Ri nho'õmo nhiti te te oto Zezusi hã siwi wazere wamhã, aibâ hã ma

tô siwi tisâ, Sima na ĩsisi hã. Sireni na ĩsa'ru nhisi hã. Te te siwi sãmri wamhã, ma tô tâma 'ru za'ra da'wapéi'wa norĩ hã, wedepo'o nhonhi'rãmi hã tin-hisé te te tâma âri da, Zezusi te te sisada ĩ'âri hã. ³³Tawamhã ma tô oto siwi âwisi, Dodota na sa'a nhisi u, da te 're ĩdanhimroi mono zéb u. Dodota hã wasimremezém na Da'rãihĩ na sa'a nhisi, te wasu'u. ³⁴Tamomo te te siwi âwisi wamhã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé hã ma tô aré tâma sômri za'ra Zezusihi ma, wedewa'u ĩsé na ĩwazari ré hã, te te hãrêne da. Tane nherê, te te téi-wai wamhã, te te sima wê ò di, te te hãrêne da, Zezusi hã. ³⁵Tawamhã ma tô oto siwi sasô, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Te te siwi sasômri pari, ma tô êtê zapotore ĩ'ui'ére ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa norĩ hã, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima âma aipé. ³⁶Taha pari, te oto ĩ'rata asimro, Zezusi hã te te dawi 'madâ'â za'ra da, hãĩwi sa'o ré. ³⁷Tawamhã Zezusihi 'rã nho'ômoi baba ma tô siwi sasô, wedepo'o na rob'ui'ére hã, ĩwasédé hã da te âma ĩhirizéb ui'ére ré hã. Āne âma ĩrob'ui'ére hã: “Ā hã Zezusi, zudezu norĩ nhĩb'apito.” ³⁸Zezusihi me ma tô aibã norĩ hã dasiwi sasômri zahuré ni, ĩsiré dâ'â zahuré da. Danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ, aibã norĩ hã. Te âma aĩwa'aba zahuré ĩsimire niwĩ, duré ĩsimi'e niwĩmhã.

³⁹Īwa'wai baba, da te nasi ĩro'rahãri za'ra norĩ hã te nasi âma tawa'ê za'ra ni, Zezusihi âma. Nasi âma da'rãsiwanarĩ za'ra sina, te nasi âma wasété za'ra ni. ⁴⁰Āma dawa'ê sina, te duré nasi āne tâma nharĩ za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, duré apã 'ri da, si'ubdatô bâdã hã ai'āma si'utõrĩ ò ré. A hã tô sena 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'apé asisõ'reptu na. Wedepo'o nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atã'ã tô

da. — Āne te nasi āma dawa'ê za'ra sina 'mahãrã za'ra ni.

⁴¹Sasedoti ĩpire norĩ zama te duré nasi āma tiwa'ê za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama, dama roti'wa norĩ zama. Āne te nasi ta norĩ hã āma tiwa'ê za'ra:

⁴²— Oro ò hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhĩb'apito za. E niha hã bété, tin-himirohmõsi na te te 're da'anho'reptui mono nherê, 'rãwi sisõ'reptu waihu'u ò di bété oto. Āhãna wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, we te te si'ra pé, wa te wasina ĩ'umnhasi za'ra zéb da hã. ⁴³Ō hã ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi, ĩsiré 'rãwi 're ĩmori u'âsi na. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra na. Ma'apé āhãna 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te sõ'reptu oto, wanho'a. — Āne te nasi āma tiwa'ê za'ra, zudezu norĩ ma ĩpire za'ra norĩ hã.

⁴⁴Tawamhã danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã ma tô duré nasi dasiré āma tiwa'ê zahuré, ĩsiré dâ'â zahuré da, da te dasiwi ĩsasômri zahuré hã.

Zezusihi dâ'ázé wasu'u

Marcusi 15.33-41; Rucasi

23.44-49; Zuwã 19.28-30

⁴⁵Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bã. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁶Tawamhã bãdã supra wi, te Zezusi hã Timama hã sa'êtê sina 'mahã:

— Eri, Eri, rema sabatani. Āne wamremezém na hã: “Īnhĩb'apito, Īnhĩb'apito, e marĩ da, ma tô oto ĩrê.”

⁴⁷Tawamhã ni'wam norĩ hã ĩ'rata ĩsimasam norĩ hã Zezusihi hãrã te te wa-pari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, āne:

— Ōhõta Eriasihĩ zô te hã, te te we pawaptob da. — Āne te sima āma romnomri za'ra.

⁴⁸Tawamhã ni'wa hã ĩrata ĩsimasam norĩ siré hã si'aba're na ma tō piza 're up-sōzém ne hã 'mai'â, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé na te te tãma âma di'i da, Zezusihi ma, ĩwa'âbã syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tō âma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsômri da. ⁴⁹Tane nherê, ĩsiré ĩsimasam norĩ hã ma tō âma sipa'uwati za'ra, âne:

— A'â pé, wanhimipari za'ra wa'aba a'â, Eriasi we ĩtème morĩ ò'umnhasite, te te sō'reptu da, dâ'â tō da. — Āne te a'â siwi âma pa'uwati, te te tãma sômri tō da, te te ĩ'upsômri da hã.

⁵⁰Tawamhã Zezusi hã ma tō duré ti-hârâ 'rãihã na âma sahu, ĩrême ma. Taha pari ma pê'ê hai'utō.

⁵¹Dâ'â wi, zazahã ĩhâpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hã-haipō'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhorōwa âma hã. Ti'a hã te duré sãsã'ã. Sãsã'ã wamhã, êtê tōmo wawê hã ti'a 're ĩsimi'wara mono zama ma tōmo sipō'o. ⁵²⁻⁵³Taha wa, ma tō duré adâ'â 'ru hã si'ridawa za'ra. Si'ridawa za'ra wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê norĩ hã aré 're ĩdâ'â za'ra mono hã ma tō apâ ahãiwa'utu ahã uptabi na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Ta norĩ hã, Zezusi hã ab're hawi za hãiwa'utu parimhã, te za ab're hawi wairé. Tawamhã Zeruzarê u te za asisi, 'ri nho'u ĩwê uptabi u, dama sihãiré za'ra da. Tawamhã da'ahã uptabi na te za âma tanhopré ni, tame.

⁵⁴Tawamhã Zezusi te te dawĩ ĩ'madâ'â za'ra norĩ hã da'wapéi'wa norĩ hã, duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai me, ti'a ĩsãsã ĩwatobro hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, duré uburé ropipa ĩwairébé mono te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tō sa'êtê uptabi tipé'êwara za'ra. Tawamhã âne te sima nharĩ za'ra:

— Nare ò hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 'ra. — Āne ma tō ta norĩ hã âma titob'uzu za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

⁵⁵Tawamhã pi'ō norĩ hã ahã na te 'madâ'â za'ra romhã na, Zezusi hã hãiwi sa'o ré. Ta norĩ hã ma tō ĩsiré 're nomro Darireza hawi, Zeruzarê u, te te siwi 're pawaptob za'ra mono da. ⁵⁶Ta norĩ me, te Mariza Madarena hã dame za. Marizaha hãiba amo zama te dame za. Taha 'ra hã Ti'adu, Zuzé duré. Zebedehe mro zama te duré pi'ō norĩ me za.

Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi ĩsêrêzé wasu'u

Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

⁵⁷Tawamhã ma tō bådã hã aipra pese oto. Taha wa, aibã ĩsibro pe hã ma tō mo Piratuhu u, Zuzé na ĩsisi hã. Ta hã Arimateza na 'ri nho'ōmo nhisi âma 're ĩsãmra mono. Ta hã Zezusihi nhimiroti si te te 're ĩ'madâ'â pese mono. ⁵⁸Tawamhã, Piratuhu u oto morĩ wamhã, ma tō Zezusihi hãiba hã tiwi waptê, ab're 're, te te sêrê da. Tawamhã apito Piratu ma tō dama ti'ru, Zezusihi hãiba hã da te tãma 'ru da. ⁵⁹Tawamhã Zuzé hã Zezusihi hãiba, ma tō ti'ã. Taha pari ma tō ubu, zazahã ĩhãirã na. ⁶⁰Te te hãiba ubu pari, ma oto tite ab're sirōmo wa tisê Zuzé hã, sa'a zahãpã da te aré tãma ĩ'ab're sirōmo wa. Taha pari ma tō êtê tōmo zapodo hã te te pizari, ab're te te âma ĩré sitob da. Te te sito pari, te oto mo, òne haré. ⁶¹Zuzé hã Zezusihi hãiba te te sêrê ré, te pi'ō norĩ hã ab're nho'ōmoi baba aimasisi zahuré, Mariza Madarena norĩ hã duré Mariza ĩhãiba amoi me. 'Rãwi te te âma 'madâ'â zahuré da, te ĩrata aimasisi zahuré.

Da'wapéi'wa norĩ hã, ab're nhitobzé te te siwi ĩ'madâ'â za'ra zé wasu'u

⁶²Tawamhã oto âma awê wamhã, sasedoti ĩpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã ma tō Piratuhu nhorōwa u si'rã'õtō, sabadu na romhuri zahãrizém

na. ⁶³Ītēme si'rā'ōtō wamhā, āne te tāma nharī za'ra:

— Apito, ō hā īsadawa nhipe hā zahadu 're morī ré, dama 're īsiwasu' u mono zém na wa tō āma wapo're pu'u za'ra ni, āhāna hā. Āne te dama 're siwasu'u: “Bādā si'ubdatō Īāma si'utōrī ō ré, wa za apā hāiwa'udu.” Āne dama 're īsiwasu' u mono zé hā. ⁶⁴Taha wa, āté īsiré 're īnomro mono norī hā te za apā siwi waze ihāiba hā, pi'uriwi. Tawamhā āté sadawa nhipese na te za duré dama wasu' u za'ra, apā ab're hawi ihāiwa'utu na hā. Zezusi hā 're morī ré, sadawa nhipese na te tō dama 're siwasu' u. Tane nherē, īsiré 're īnomro mono norī hā āne na te te dama wasu' u za'ra wamhā, taha nhipai u te za duré dama sadawa hapese za'ra. Taha wa, te za dama ĩru, sa'a zahâpâ ab're nhitobzé hā da te ĩré dasiwi 'madâ'â pese da, si'ubdatō bādâ, āma īsi'utōrīzéb u hā, ihāiba hā te te siwi wazere za'ra ō'umnasite, pi'uriwi. — Āne ma tō parisezu norī hā tiwi rowap-tērē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa norī nhib'apito norī me.

⁶⁵Tawamhā Piratu te asa tāma nharī za'ra:

— Tane tō. Da'wapéi'wa norī hā wa za tō pisutu za'ra, asiré si'aba'rēi wa'aba da, ab're u. Mo oto ĩtēme ai'aba'rēi wa'aba pé, da'wapéi'wa norī ma, 'ru za'ra wa'aba da, ab're nhitobzé hā te te siwi 'madâ'â pese za'ra da, dawī. — Āne te ĩtēme tāma rob'ru za'ra, apito Piratu hā.

⁶⁶Tawamhā ab're u te oto ai'aba'ré, da'wapéi'wa norī siré. Tawamhā ētē tōmo zapodo hā, ab're nhitobzé hā marī na ma tō siwi upto, sitop tete na ĩré sab da, da te dasiwi sa'ré tō da. Da'wapéi'wa norī ma, ma tō duré roti za'ra, ab're nhitobzéb 'rata simasab da, te te siwi 'madâ'â u'āsi za'ra da, sōtō za'ra āna.

Zezusi ihāiwa'utuzé wasu' u

Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwā 20.1-10

28 Sabadu parimhā rowa'a wi, du-midu na ma tō Mariza Madarena norī hā sisaprōni zahuré Marizaha me, sa'a zahâpâ ab're u, Zezusi da te īsērēzéb u. ²Tawamhā simiza'rese ō ré, ma tō ti'a hā ĩré 're tiwara zahuré, hāiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hā ĩtēme wisi zahuré wamhā. Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō ab're nhitobzé hā sa'ré, ētē tōmo wawē hā. Te te sa'rēi wamhā, ma tō īsisiwi nhamra. ³Tā si'ubuzi ne ihāiba hā. Ī'uza hā rā uptabi di. ⁴Tawamhā ab're 'madâ'â'wa norī hā ma tō tipahi za'ra. Pahi uptabi za'ra wa, ma tō tirērē'ē za'ra. Tawamhā ti'ai u ma tō tāma ana. Dadâ'â wa, darési āna 're ĩdanhimi'wara mono ne, ma tō rési āna daba'wara. ⁵Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō tāma nharī zahuré, pi'ō norī ma, āne:

— Īma aipahi wa'aba tō. Zezusi hā da te dasiwi wīrī wa, wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi īsasōmri zō robzabui wa'aba da, te we ane wa'wa. Wa hā wa tō aiwaihu' u 'wa, we sō ĩrobzabui wa'aba zém na hā. ⁶Tane nherē, āme hāimana ō di. Te te sina ĩrotizéb zarina ma tō hāiwa'udu. We ane wa'aba pé, ĩnomrozé hā sabui wa'aba da. ⁷Taha parip si, te za sa'ētē ane wa'wa, īsiré 're ĩnomro mono norī ma, wasu' u za'ra wa'aba da. Āne te za tāma ĩwasu' u za'ra wa'wa: “Ma tō hāiwa'udu. Darireza u ma tō asōwa timorī za'ra wa'wa. Tamep si te za īsabu za'ra wa'wa.” Āne na ĩmreme na āma aipo're simrami aba tō. — Āne ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā pi'ō norī ma waihu' u zahuré.

⁸Taha wa, te sa'ētē oto asamro zahuré ab're hawi, pahi te. Pahi zahuré nherē, tāma rowē zahuré di, pi'ō norī ma hā. Zezusihi siré 're ĩwanomro mono

norī ma, te te rowasu'u zahuré da, te asamro zahuré. ⁹Sisamroi ré, ma tō Zezusi hā sōpētē zahuré, pi'ō norī hā. Simiza'rese āna sisamroi ré, ma sōpētē zahuré. Tawamhā Zezusi hā ma tō sawi zahuré, āne:

— Rowē na 're aihâimana aba mono. — Āne te sawi zahuré, Zezusi hā.

Tawamhā pi'ō norī hā ma tō oto 'râwi itēme aima'wara zahuré. Tinhib'rata na te te para zawi zahuré sina, ma tō āma tiwata zahuré, tāma pire zahuré wa.

¹⁰Tawamhā Zezusi te tāma nharī zahuré:

— Aipahi wa'aba tō. Mo oto ane wa'aba, ĩsisānawā norī ma, ĩwasu'u wa'aba da, Darireza u ĩzarina āma si'aba'rē da. Tamep si te za ĩzabu za'ra.

**Ab're 'madâ'â'wa norī, Zezusihi
zô ab're baba wa, 'ri tēme
oto ĩsi'aba'rézé wasu'u**

¹¹Tawamhā Mariza Madarena norī hā zahadu neb zahuré ré, ma tō ab're 'madâ'â'wa norī hā ni'wam norī hā ai'aba'rē, Zeruzarē u. Zahadu te duré ni'wam norī hā asimro, ab're 'rata. Tawamhā Zeruzarē u ĩsi'aba'rē norī hā, sasedoti ĩpire norī ma, ma tō rowasu'u za'ra, uburé ĩromhâimana mono zém na hā. ¹²Tawamhā sasedoti ĩpire norī hā ma tō duré si'râ'ōtō, zudezu norī ma roti'wa norī me, te te sima āma roti za'ra da. Tawamhā ma tō rob'uiprazé hā sa'ētē na tāma sōmri za'ra, da'wapéi'wa norī ma, ab're 'madâ'â'wa norī ma, dama 're sadawa nhipse za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na. ¹³Te te tāma sōmri za'ra sina, te āne nasi tāma nharī za'ra:

— Āne te za dama ĩrowasu'u za'ra wa'wa, Zezusihi hâiba na hā: “Īsiré 're ĩnomro mono norī hā barana ma we sô aihutu. Wanhotō ré ma tō siwi waze.” Āne te za dama ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁴Tawamhā Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma danhib'apito

hā āne hā te te wapari wamhā, wa za tāma aiwasu'u wē za'ra wa'aba ni, asada sahi za'ra wa'aba tō da, marī ĩ'upa za'ra wa'aba ō na hā, niha te te aima rob'manharī za'ra wa'aba tō da. — Āne ma tō tāma roti za'ra, da'wapéi'wa norī ma.

¹⁵Tawamhā ab're 'madâ'â'wa norī hā ma tō rob'uiprazé hā waibu, da'wapéi'wa norī hā. Te te sima waibui wamhā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa norī nhib'apito norī, te te tāma ĩroti za'ra zéb zarina, ma tō 'manharī za'ra, ĩmreme hā. Āne ma tō Zezusihi hâiba na rowasu'u zadawa nhipe hā te te ropé, zudezu norī nhipti'ai 'remhā. Ta hawim haré te zahadu rowasu'u zadawa nhipe hā 're hâimana, Zezusihi hâiba na hā.

**Zezusi hā tisiré 're ĩnomro mono
norī ma, ĩsihâi'rézé wasu'u**

*Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49;
Zuwā 20.19-23; Atusi 1.6-8*

¹⁶Tawamhā wa norī hā Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norī hā wa tō ai'aba'rē ni Darireza u, 11 na wahâiba za'ra hā. Ētē 'râihâ u wa ai'aba'rē ni, Zezusi te te wama ĩpisutu za'ra zéb u. ¹⁷Tawamhā Zezusi hā wa te wasiwi sāmri wamhā, wa tō āma wawata za'ra ni. Tane nherē, nima norī hā wa tō wawā za'ra ni, ō hâi ō newa. ¹⁸Tawamhā Zezusi hā ma tō 'râwi watēme timorī za'ra oto. Ma tō wama nharī za'ra, āne:

— Īmama hā ma tō ĩma pisutu, ĩsadawa para dama ĩpire na 're ĩhâimana mono da, ti'ai āma, hâiwa āma zama. ¹⁹Taha wa, te za 're ĩropéi wa'aba mo a'uwē mono bâ, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, a'uwē mono bâ da te 're ĩzaze za'ra mono da, taha zarina ĩn-himiroti 'madâ'â'wa 're dahâimana za'ra mono da oto. Da te 're ĩzaze za'ra mono sidâpâsi, te za â dawabzuri hā dama 're ĩmanharī za'ra wa'aba mo, Īmama

nhisi na, duré ĩnhisi na, duré ĩmama
 pē'ēzani nhisi na, ta norĩ zadawa para.
²⁰Te za duré dama 're ĩroti za'ra wa'aba
 mo, uburé te aima 're ĩroti za'ra wa'aba
 mono zéb zarina, ĩnhimiroti si da te 're
 'madâ'â u'âsi za'ra mono da. Ōne u'âsi,

wa za asiré 're ĩmorĩ u'âsi za'ra wa'wa,
 ro ĩsi'utōrĩzéb u hã. Āne na aipo're si'âri
 za'ra wa'aba ô di za. — Āne ma tô Zezusi
 hã wama siwaihu'u za'ra sisa'u, ĩsiré 're
 ĩwanomro mono norĩ ma.

Marcusi

*Zezu Cristuhu wasu'uwē na
Marcusi te te āma ĩrob'ui'érézé*

Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'éré'wa nhisi hā Zuwā Marcusi na, ĩsisi hā. Zezusihi zazei'wa, ta hā. Tane nherē, 12 na ĩhāiba norī siré 're morī ō di, Zezusi te te sima ĩpisutu norī siré hā.

Marcusi hā tinhimi'ui'éré na hā te te rowasu'u za'ētē ō di, Zezusihi nhimirowasu'u mono zém na hā. Te te 're ĩda'apawapto mono zém na si ma tō rowasu'u za'ētē. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hā ĩsimizawi pese na dama romhuri'wa na hā. Marcusi 10.45 āma hā ma tō āne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hā ĩmreme pire na ma tō duré Marcusi hā wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ĩrowahutu mono na hā, duré wa'uburé te te dama 're ĩ'anhamra mono na zama, duré dawasédé hā te te dama 're ĩ'apari mono na zama. Ā ĩbaihā na ma tō Zezusi hā dama 're siwasu'u, tidā'ázéb zarina dawasété hawi, za te te 're ĩda'awaiubui mono na hā.

Zuwā Batitaha wasu'u

*Mateusi 3.1-12; Rucasi
3.1-20; Zuwā 1.19-28*

1¹⁻³ Āhāna ĩsāna'rata hawi, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwē na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra wasu'u na. Romhā ré, ma tō āma rob'ui'éré siro, Iza'iza hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, ti'ra ma, te te ĩwaihu'uzém na ma tō āma rob'ui'éré, āne:

“Wa hā wa za satō ĩzadawa wasu'u'wa hā, aiwana, te te asō ropese mono da. Āne te za te te dama 're

rob'mahârâ, mreme 'râihâ sina, a'ubuni wi:

Ni'wa hā te za te te dama 're rob'mahârâ, a'ubuni wi:

Bâdâdi hā asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

Īmana 'râmi bâdâdi hā sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Āne ma tō Iza'iza hā āma rob'ui'éré, romhā ré.

⁴Tawamhā Iza'iza te te dama ĩrob'ui'éré zarina, te oto Zuwā Batita hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī, a'ubuni wi. Āne te oto te te dama 're roti:

— Ma'āpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, marī 're ĩ'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhā â dawabzuri hā wa za te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. — Āne ma tō te te dama 're roti, Zuwā Batita hā.

⁵Da'ahâ uptabi na te ĩtēme 're dasito, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi hawib zama, te ĩtēme 're dasito. Tawamhā dasisō'a dawasété na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, ma tō â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī Zuwā hā, Zodā pa na â nhisi āma. ⁶Zuwā hā awaru ba'ōmore zéré 'manharī na te 're si'uza. Duré romhā 'manharī hāiwaré na te āma 're si'usisi. 'Riti na si, te 're sa. Ropīni na zama te duré 're sa. ⁷Āne te te oto dama 're rowasu'u:

— Īza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hā wei wi. Īma pire uptabi wa, ĩpara'uza wasisizé, te tāma wasihu waihu'u ō di za. ⁸Wa hā wa tō â uptabi na si te 're aihāiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hā te aima 're ab'manharī aba mono wamhā. Taneī ō di za oto. Īma ĩpire hā wei wisi wapsi, te za oto 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ezani na te te 're aihāiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'āsi aba mono da.

Wē uptabi di, Īpē'ēzani hā. — Āne ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u.

**ZeZusi hā â dawabzuri te te
ĩmanharizé wasu'u**

Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22

⁹Tawamhā āne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tō ZeZusi hā itēme wi, Nazaré na 'ri wa'otō nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Nazaré hā. Itēme wisi wamhā, ma â dawabzuri hā ZeZusihi ma 'manha, Zodā pa na â nhisi āma. ¹⁰Tawamhā â hawi watobro wi, ma hāiwa hā aipo'o. Hāiwa hawi, ma we 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā itēme si'ra, utu'u ne. Ma tō sina 'madā, ZeZusi hā. ¹¹Tawamhā hāiwa hawi, te we 'Re ihāimana u'āsi mono hā ZeZusihi ma tinha:

— A hā ĩ'ra. Īma asawi uptabi di. Aima ĩto za'ētē uptabi di. — Āne te we tāma tinha, Īmama hā.

**Wa'uburé hā ZeZusi te te
iwada'urizé wasu'u**

Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13

¹²Tawamhā ZeZusi hā â dawabzuri te te 'manharī pari, te oto 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā satō, a'ubuni u sāmra da. Taha wa, te oto mo. ¹³Tawamhā a'ubuni wi sāmra ré, bādā hā ahā na ma āma si'utōrī, 40 na. Tame sāmra ré, Satanasi hā te aré nasi wada'u, isimiroti na te te saze da. A'ubuni āma abaze zahi hā te 're hāimana za'ra. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā hāiwa hawimhā, te we siwi 'madā'â pese.

**ZeZusi hā romhuri na te te
isāna'ratazé wasu'u**

Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11

¹⁴Tawamhā ZeZusi hā te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Zuwā Batita hā dazazéb 're, da te dasiwi sērē pari, te ZeZusi hā mo. Tawamhā

rowasu'u wē hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma isōmri na, te ZeZusi hā te te dama 're rowasu'u oto. ¹⁵Āne te tinha:

— Āhāna bādā hā ma tō oto ĩwa wap-tārā, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb da hā. Ma'āpé aiwasété wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ihāimana u'āsi mono niwī, ĩwasu'uwē hā 're saze za'ra wa'aba mono da. — Āne ma tō te te dama 're rowasu'u, ZeZusi hā.

¹⁶Tawamhā â zaihā u ma tō wi, ZeZusi hā, Darireza na isō'u nhisi u hā. Wisi wamhā, â zababa 're morī ré, ma tō tepe mrami na romhuri'wa norī hā sōpētē zahuré. Ta norī hā Sima Pedru na isisi hā isisanawāi me, Ādéréhé me. Tepe zō, te nasi abazipara hā wabzuri zahuré. ¹⁷Tawamhā āne te ZeZusi hā 'mahârâ zahuré:

— We ane wa'aba, ĩsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ĩsisanho wa'aba da, ĩma 're ĩda'awaiwai wa'aba mono zém na da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u zahuré.

¹⁸Tawamhā ōne haré ma tāma marēme zahuré, abazipara ma. ZeZusihi siré te oto tineb zahuré.

¹⁹Tawamhā syry na sina pahā wi, ma duré 'madā'â zahuré, Ti'adu norī hā Zuwāhā me. Ta norī hā Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinarī hā te te āma a'rā'otō zahuré apâ, uba're wa. ²⁰Tawamhā ZeZusi te duré sō tihârâ zahuré, ĩsiré neb zahuré da. Tawamhā ōne haré timama hā ma rēme zahuré, tāma ĩromhuri'wa norī zama, uba're 're ĩsi'ubumro norī hā, ZeZusihi siré 're neb zahuré da oto.

**ZeZusi hā aibā ma, wa'uburé te
te isāmrazé wasu'u**

Rucasi 4.31-37

²¹Tawamhā ZeZusi norī hā ma tō ai-hutu, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tawamhā sabadu na wa, ma awa'awi āzē

ZeZusi hã, zudezu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tô romhuri zahârizém na hã. ²² Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei ô di, ZeZusi te te dama îrowahutu mono zé hã. Simirowahutu pire na te dama rowahutu. Simirowasu'u wê wa, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ²³ Tawamhã te te dama rowasu'u ré, ma we aibã hã âzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're îmorĩ hã. Sébré wi, te sa'êtê 'mahã:

²⁴ — ZeZusi, Nazaré nhihudu, e mari zô te we aimo. E wa'uprozi da, te we aimo. A hã îma aiwaihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono, we te te asatõrĩ na hã. Aiwê uptabi di, a hã. — Âne te 'mahã.

²⁵ Tawamhã ZeZusi te asa tâma tinha, wa'uburé ma:

— Tô'ã, we îma nharĩ tô. Mo oto aibã hawi aiwatobro.

²⁶ Tawamhã sisa'u te sa'êtê hãiba wasutu, wa'uburé hã. Tawamhã sadari sina, ma aibã hawi watobro. ²⁷ Tawamhã ma âma tatob'uzu za'ra ni. 'Râwi te âma dasima rowasu'u za'ra ni, âne:

— Ô hã, e niha. Wama îsa'rese ô na, te wama rowahutu. Wa'uburé norĩ ma, te te rob'rui wamhã, ma tô wapari za'ra, îmreme hã. — Âne te dasima âma romnhoré za'ra ni.

²⁸ Taha wa, ZeZusihi wasu'u hã ma tô waptu na ropé, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi 're, daro mono bâ.

**Sima Pedruhu maprewa,
ZeZusi te te îpesezé wasu'u**

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

²⁹ Taha pari, ma tô ZeZusi norĩ hã rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norĩ nhorôwa u si'aba're da. Tisiséme me, Âdéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norĩ hã. Ta norĩ hã, Ti'adu norĩ me, Zuwã norĩ me, ma asisi 'ri para u, ZeZusihi siré. ³⁰ Tame

te Simahã maprewa hã hâzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhã sisisi wi, te ZeZusihi ma 'mahârã za'ra, hâzé na inomro na. ³¹ Taha wa, te oto îtème mo, inomrozéb u. Tawamhã ma pa'ã, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahã. Tawamhã ma tô tâma api za'ra ZeZusi norĩ ma, saihuri da.

**ZeZusi hã Darireza âma te te 're
îda'apawapto mono zém na rowasu'u**

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

³² Tawamhã bâdã sébrézéb u, ma tô îtème tasi'âwisi za'ra ni, ZeZusihi u, dahâzé mono bâ. Wa'uburé ré 're îdanomro mono norĩ zama, ma îtème âwisi za'ra ni. ³³ Uburé 'ri ahã 're, 're îdasi'ubumroi mono norĩ hã ma îtème tasi'rã'otô ni, 'ri nho're uwaibaba.

³⁴ Tawamhã dahâzé mono bâ, ma da'apese, da'ahã na. Duré timreme na ma wa'uburé norĩ hã dama anhamra, ahã na. Wa'uburé norĩ hã ma tô waihu'u za'ra ZeZusi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, ZeZusi ma tô wa'uburé norĩ hã sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tô da.

³⁵ Tawamhã robza'rã ré, ma wahudu ZeZusi hã, 'ri nhiti morĩ da, a'ubuni u. Tame te a'ã tihãiba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme da. ³⁶ Tawamhã Sima Pedru norĩ hã te ZeZusihi zô sôpré ropã, tisiré norĩ me hã, te te siwi sôpêtê da.

³⁷ Tawamhã te te siwi sôpêtê wamhã, te tâma rowasu'u za'ra:

— Aihĩni te asô tanhopré ni.

³⁸ Tawamhã ZeZusi te asa tâma nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, 'râwi 'ri wa'otô 're, 're îdahâimana za'ra mono u, tamomo zama te îwasu'uwê na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo. — Âne ma ZeZusi hã tâma siwaihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're îdasi'ubumroi mono norĩ ma, îwasu'uwê hã te te dama 're wasu'u mono

da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hã te te duré dama 're anhamra.

**Aibã ĩ'wa're ré hã, Zezusi
te te ĩpesezé wasu'u**

Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16

⁴⁰Tawamhã aibã hã ma ĩtème wi, ĩ'wa're ré hã. Hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara, te te tãma nharĩ da, ãne:

— ĩma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, asima ĩwẽ wamhã, te za ĩpe. — ãne te Zezusihi ma si'ru, te te pese da.

⁴¹Tawamhã Zezusi hã ãma pẽ'ezé wa, ma tõi tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Tane tõi. Wa tõi ĩsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihãzé hã. — ãne ma Zezusi hã tãma waihu'u asa.

⁴²Tawamhã awa'awi ma ĩ'wa're hã tãma apa. Ma tõi tihãiba wẽ oto.

⁴³⁻⁴⁴Tawamhã Zezusi hã ma tõi sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tõi da. ãne te tãma tinha:

— ĩwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ĩwasu'u õ di za, te aipesezém na. Sasedoti u si te za aimo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u si, aihãiba wẽ zõi te te aihãiba 'madã'ã da. Taha parip si, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te za asõpru, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne ma tõi aibã hã satõ, Zezusi hã. ⁴⁵Tazahã aibã hã rowasu'u wẽ na ma tõi ãma ropé. Taha wa, sõ'awi 'ri ahã u hã datème 're ne waihu'u mono õ di, Zezusi hã. Taha wa, a'ubuni wi te a'ã 're hãimana, danhiti. Tame 're hãimana mono ré, te ĩtème 're dasihutu, daro mono bâ, da te 're sabu za'ra mono da.

**Zezusi hã aibã ĩhi'ré
te te ĩpesezé wasu'u**

Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26

2 Syry na ãma nomro parip si, ma Zezusi norĩ hã apã aihutu, Capana'u na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhã awa'awi ma ĩwasu'u hã ropé, 'ri para ãma oto ĩhãimana na hã, Zezusi hã. ²Tawamhã da'ahã na ma ĩtème dasito. Da'ahã na ĩtème dasito mono wamhã, 'ri 're wa'wa ãma hã da'masisi di, 'ridawa ãma zama. ³Tawamhã Zezusi hã rowasu'u wẽ na te te dama rowasu'u ré, aibã norĩ hã ma tõi ĩhi'ré hã ĩtème siwi ãwisi, ĩsimiwaptã wa. Aibã norĩ hã maparane si'uiwa na ĩhãiba za'ra hã. ⁴Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di, Zezusihi u hã. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tõi siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhã ma tõi ãma siwi si'ra, ĩsa'warizéb ré, ĩhi'ré hã. ⁵Aibã norĩ hã ma tõi Zezusi hã siwi ãma umnhasi, ĩsiwadi hã za te te ĩpesezém na. Zezusi hã ma tõi tiwi waihu'u za'ra, sina ĩsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te ĩhi'ré ma tinha:

— ĩsiwadi, aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne ma tõi tãma waihu'u, ĩhi'ré ma.

⁶Tame aibã norĩ hã te dame asimro, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. ⁷Ta norĩ hã te 'rãwi sima ãma rosa'rata za'ra, ãne:

— E niha te aibã ma tinha bété, õ hã, ĩmorĩõ ma. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, wẽ õ di, aibã ma, te te ĩnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're apari waihu'u mono õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma si waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari

mono zé hã. — Āne te Zezusihi āma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norī hã.

⁸Tawamhã 'rãwi te te sima āma irosa'rata za'ra zém na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te tãma nharī za'ra:

— E marī da, te āne īāma irosa'rata za'ra wa'wa. ⁹Wa hã dawasédé hã te dama 're īapari waihu'u pese mono na, e niha te za īwaihu'u za'ra wa'wa, sena na īwaihu'u za'ra wa'aba da. Īhi'ré ma, wa tô tinha: “Aiwasédé hã 're īab'manharī wasété mono zé hã, te ai'āma 're ab'madâ'ā mono ō di za oto.” Āne hã ĩmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tô. Ā hã ĩmorī'ō hã wahutu da, duré tiza'warizé hã te te sima āri da, oto morī da, te tãma nharī wapsi, te za īwaihu'u za'ra wa'wa, īwaihu'u pese na sena na īwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto. ¹⁰Ti'ai āma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're īapari mono da hã, 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa para. Āne na asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi'ré ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ĩhi'ré ma, te tinha oto:

¹¹ — Ma'āpé, aiwahutu. Asa'warizé āri, asōrōwa u aimorī da oto.

¹²Tawamhã awa'awi ma tô wahudu, aibã hã. Tiza'warizé, ma tô ti'ā. Rob u, ma tô ĩré watobro, danho'a. Taha wa, uburé, ma āma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ihâimana u'āsi mono āma, te duré āma tawata za'ra ni. Āne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni:

— Āne hã niwa wa te īmadâ'ā za'ra ō.
— Āne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni.

Réwihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³Tawamhã Darireza āma ĩsō'u zapoto u, te apã mo Zezusi hã. Da'ahã na ma tô ĩtème 're danomro. Tawamhã dasihutu sidãpãsi te nasi dama rowahutu,

rowasu'u wē na. ¹⁴Tawamhã morī ré, ma tô aibã tisã, danhib'apito ma, dawi rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ĩsisi hã, Apezuhu 'ra hã. Tinhimiromhurizéb āma te nhamra, rob'uiprazé te te dawi 're īa'ubumroi mono zéb āma. Tawamhã Zezusi hã te 'mahã:

— We aiwahutu, ĩsiré 're aimorī da oto. — Āne te 'mahã. Tawamhã awa'awi ma wahudu Réwi hã, ĩsiré oto 're morī da. ¹⁵Tawamhã syru na āma ronomro wamhã, Zezusi hã te tisa, Réwihi nhorōwa āma. ĩsiré 're ĩnomro mono norī zama, te ĩsiré tisaihu. Da'ahã na duré ĩsarina ĩdasi'aba'ré hã te duré ĩsiré tasaihuri ni. Ta norī hã rob'uiprazé ubumroi'wa, duré parisezu norī nhimiroti zarina 're ihâimana za'ra mono ō. ¹⁶Tawamhã ta norī me sai ma, sãmra ré, ma tô Zezusi hã 'madâ'ā za'ra, dama rowahutu'wa norī hã, parisezu norī hã. Ta norī hã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norī ma, te nharī za'ra:

— E niha bâ, te bété rob'uiprazé ubumroi'wa norī siré tisa, dawasété na 're ĩdahâimana za'ra mono norī siré zama.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã āne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tãma nharī za'ra, āne:

— Hãzé āna 're ĩnomro mono norī zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono ō di, te te 're wede za'ra mono da. Īhãzé ré norī zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hã. Dawē na 're ĩdanomro mono norī zô, ĩsitème 're ĩhârã mono da, we ĩmorī ō di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norī zô si, 're ĩhârã mono da, wa wei mo. — Āne ma tô dawede'wa na tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

Bâtã na dasai āna, ĩdahâimana za'ra zé wasu'u

Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39

¹⁸Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norī hã, duré parisezu

norī hā, ā bātā na te saihuri āna tihāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, mre me zusi da. Taha wa, ni'wam norī hā te Zezusihi ma, nharī za'ra:

— Zuwāhā siré 're inomro mono norī hā, duré parisezu norī hā, ā bātā na saihuri āna te tihāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, mre me zusi da. E marī wa, asiré 're inomro mono norī hā, saihuri āna ā bātā na hāimana za'ra ō di bété, tāma mre me zusi da.

¹⁹Tawamhā Zezusi, ma tō asa tāma waihu'u za'ra:

— Aibā hā imrozéb u, sō ihārā za'ra norī hā sihutu wamhā, e saihuri āna, te za tihāimana za'ra. Mare di. Saihuri āna hāimana za'ra ō di za. Aibā imro da hā īrata sāmra za'ra ré, te za tō īsiré tisa hā tihu, to sina. ²⁰Niwapsi te za bādā hā īwa waptārā, aibā imro da hā īsiwadi norī wa'wa hawī, da te tiwi īāri za'ra zéb da hā. Tawapsi te za tō sai āna 're si'ubumro, robzei'ō na. — Āne sō'awib ō nherē, ma tō aibā imrozé wasu'u na, sina āma simiré'é, Zezusi hā.

²¹Tawamhā āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Da'uza hā 'ratara hā, e te za ihāi wē na āma hāiwa'aba ni, ihā nhihāri tém na. Mare di. Āne wamhā, te za dawī 're hāzahutu za'ra. Tawamhā ihārāda hā te za sina hāta. Te za oto dawī hāihatari za'ētē. ²²Duré e romhā 'manharī 'rata 're, te za uwa 'rāi wa'u īsé hā da te 're sé, wa'ui ware ō ré. Mare di. Wa'ui ware ō ré, da te 're séme mono wamhā, oto wa'ui ware wamhā, te za romhā 'manharī 'ratara hā sina wazu. Tawamhā uwa 'rāi wa'u īsé hā te za asa'wa. Romhā 'manharī hā te za duré hāihaiwamna. Ītép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rāi wa'u té hā. — Āne sō'awib ō nherē, ma tō tinhimiroti tém na tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Romhuri zahârizém na roti wasu'u

Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5

²³Tawamhā romhuri zahârizém na, ma tō buru nho wa'wai baba ro'rahāri za'ra Zezusi norī hā, sabadu na. Īsiré 're inomro mono norī hā ma tō te te sima 'rānhinarī za'ra, te te huri mono da. ²⁴Tawamhā parisezu norī hā te Zezusihi ma nharī za'ra:

— E niha, romhuri zahârizém na nherē, te te sima 'rānhinarī za'ra, asiré 're inomro mono norī hā, wahi'rata norī hā romhuri zahârizém na te te dawī 're sawi za'ra mono nherē.

²⁵Tawamhā Zezusi ma asa tāma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'éré hā 're sōré za'ra wa'aba mono ā bā, te te īrob'manharizém na, īsiré norī me, mra te te simroi wamhā. ²⁶'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb u, ma tō āzé, apito Dawi hā. Abi'ata hā 're hāimana mono ré, ma tō āzé. 'Re ihāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa ipire uptabi, Abi'ata hā, sasedoti ipire uptabi hā. Tawamhā sébré wamhā, ma tō 'mai'rē ī'u'ēne hā, Dawi hā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, aré da te isa'ra za'ra hā. Duré tisiré norī ma, ma tō tāma a za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō aré pisutu, da'āma romhuri'wa norī si, ī'u'ēne hā te te 're ihuri mono da hā, sasedoti norī si. Tane nherē, ma tō 'mai'rēne za'ra, Dawi norī hā. — Āne ma tō tāma hāimanazéb 'rāzarōtō za'ra Zezusi hā, parisezu norī ma.

²⁷⁻²⁸Tawamhā āne ma tō Zezusi hā tāma 'rāsutu za'ra, timreme na:

— Wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu, dasiré ipoto da, ti'ai āma. Taha wa, dama ipire di, sabadu na roti hā te dama 're ī'apisutu mono zéb da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, parisezu norī ma.

**Aibâ isimizu prâ hã, romhuri
zahârizém na Zezusi
te te ipesezé wasu'u**

Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11

3 Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, ma duré âzé Zezusi hã. Tame te aibã hã dame nhamra, isimizu'rã're hã. ²Tame te ni'wam norĩ hã Zezusi hã siwi 'madã, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na, aibã hã te te pese zô. E marĩ da. Sabadu na te te pese wa, te te siwi wẽõ da, romhuri zahârizém na roti, te te i'madã'ã õ na. ³Tawamhã Zezusi hã te aibã 'mahã:

— We aimorĩ ãwa.

⁴Te duré da'ab'mahã:

— E niha romhuri zahârizém na roti hã. E marĩ, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra, romhuri zahârizém na, sabadu na hã. E iwẽ na, wa za wa te 're dapawapto za'ra. E iwasété si, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra. E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E bãtã na, wa te 're danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madã'ã za'ra. — ãne te da'a'mahã.

Tawamhã ni'wa hã asa te te ãma sada'ãbã õ di, Zezusi te te isadanharĩ za'ra zém na hã. ⁵Tawamhã Zezusi te da'ab'madã. Te te ãma irosa'rata norĩ ãma hã, toi õ di. Simirosa'rata wasété nhiptete za'ra wa, ta norĩ ãma pẽ'ezé za'ra di. Tawamhã isimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Taha wa, ma tô tinhimizu pese. ⁶Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norĩ hã. Tawamhã Erodihĩ niwĩ 're ihãimana za'ra mono norĩ me, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi te te sima hãiba za're za'ra da.

Zezusi hã te te ida'apesezé wasu'u

⁷⁻⁸Tawamhã Zezusi norĩ hã te ai'aba're, Darireza na isõ'u nhisi u. Da'ahã uptabi na te isarina ai'aba're ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zeruzarê hawimhã, duré Idumeza hawimhã, duré Zodã pa zara hawimhã, duré Tiru hawimhã, duré Sido hawimhã. Zezusihi wasu'u hã ma tô wapari za'ra ni aré, te te 're ida'apawapto mono zé wasu'u na hã. Taha wa, ma tô itême dasito, daro mono bã. ⁹⁻¹⁰Uburé ihãzé ré norĩ hã te itême 're sisãmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ñomro mono norĩ ma, te 'ru za'ra, uba're hã te te 'ma'ãri za'ra da dawĩ, iwãp sébré da, da te dasiwi hãiba wati tõ da. ¹¹Wa'uburé te te 're ida'awamnarĩ mono norĩ hã, Zezusi te te 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, hi'rãtitõ te ipapara 're sina. Te duré siwi 'mahã, sa'ëté:

— A hã 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra.

¹²Taha wa, wa'uburé norĩ hã 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra na te te dama sisi tõ za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zezusi hã.

Aibã 12 na ihãiba za'ra hã, Zezusi te te ipisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

¹³Tawamhã etê rãihã na, ma tô sai'u Zezusi hã. Tame te te sima iwẽzéb uwaibaba, te sitême sô tihãrã za'ra, aibã norĩ zô. Sitême sô hãrã za'ra wa, ma tô itême aihutu 'rãwi. ¹⁴Tawamhã 12 na ihãiba za'ra hã ma tô pisutu za'ra, isiré a'ã 're hãimana za'ra mono da, nimahã na te te datême satõrĩ za'ra da, za te te 're ida'anho'reptui mono zé wasu'u na, isõwa te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, isadawa para. Tizadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto. ¹⁵Ma tô duré pisutu za'ra, iwaihu'u pese za-

rina, wa'uburé norī te te dama 're sāmra za'ra mono da. ¹⁶⁻¹⁷ Aibā norī hā, 12 na ihāiba hā āne īsisi za'ra hā: Sima hā Pedru na, ma tō sisi té, Zezusi hā. Īsiré norī hā āne īsisi za'ra hā: Ti'adu, duré Zuwā, Zebedehe 'ra norī hā. Bu'anezi na, ma tō sisi téb zahuré, Ti'adu norī hā Zezusi hā. Bu'anezi na, īsisi hā, tāirāra te wasu'u, īsisi té hā. ¹⁸⁻¹⁹ Duré ĩsiré norī hā āne īsisi za'ra hā: Ādéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hā, duré Tadezu, duré Sima, Zeroti norī niwī aré 're ihāimana mono hā, duré Zudasi Icarizoti, si'uihā na Zezusihi hāiba nhomri'wa da hā dama. Āne īsisi za'ra hā.

Bezebuhu wasu'u

Mateusi 12.22-32;

Rucasi 11.14-23; 12.10

²⁰ Tawamhā Zezusi hā 'ri tēme oto morī wamhā, da'ahā na ma duré ĩtēme dasito. ĩtēme dasito mono wa, Zezusi norī hā saihuri waihu'u ō di. ²¹ Tawamhā Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tō sō ai'aba'ré, ĩsisānawā norī hā. Ma tō ni'wam norī hā ĩrā siwamnarī na Zezusihi āma romnomri za'ra. Taha wab zama, te sō ai'aba'ré, Zezusihi zō, ĩsisānawā norī hā. ²² Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā, Zeruzarē hawī datēme ĩsihutu norī hā, āne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihi hāiba na:

— Ō hā Bezebuhu zadawa para te 're mo, wa'uburé norī nhib'apito zadawa para. Bezebu hā romhōsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — Āne te taré 'rāwī sima rowasu'u za'ra Zezusihi hāiba na, zudezu norī ma, rowahutu'wa norī hā.

²³⁻²⁶ Tawamhā Zezusi te sima sō ti-hārā za'ra, rowahutu'wa norī zō, marī hā te te tāma waihu'u za'ra da, romnhimiré'é na. Tawamhā ĩtēme simasa wamhā, āne te tāma nharī za'ra:

— E niha te za Satanasi hā tinhib'a'uwē norī hā te te dama 're sāmra. Te te dama 're ĩsāmra mono da hā, mare di. Āne wa za aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhib'a'uwē norī hā 'rāwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Duré dasisānawā nherē, dasisada 're dasimasa mono wamhā, te aré 're dasi'uprosi, 'rāwim nherē. Tane duré Satanasihi nhib'a'uwē norī hā 'rāwī sisada 're simasa mono wamhā, te aré 're si'uprosi. Tāibā aré ĩsib'a'uwē norī hā. Taha wa, Satanasi hā tinhib'a'uwē norī hā te te dama 're ĩsāmra mono da hā, mare di.

²⁷ — Āne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marī hā āma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hā aibā ĩsiptete nhorōwa u, sébré wamhā, ĩsibro hā te te tiwī ubumro da, te te tiwī ubumroi waihu'u ō di za, te te sima pawasisi ō ré hā. Te za a'ā sima pawasisi. Taha parip si, te za ĩsibro hā tiwī ubumro, 'ri 're ĩromnhimi'wara mono hā, aibā ĩsiptete wi. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁸ Ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Ma'āpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hā da te 're 'manharī za'ra mono nherē, duré 'Re ihāimana u'āsi mono āma, da te āma 're wasété za'ra mono nherē, dawasété na tāma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhā, dawasédé hā tāma waihu'u pese di, te te dama 're ĩ'apari mono zéb da hā, te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da. ²⁹⁻³⁰ Tane nherē, ĩpē'ēzani hā wē nherē, ĩsimiromhuri na da te 're wē'ō pese za'ra mono wamhā, taha na dawasédé hā te te dama 're aparī mono ō di za. Te za te te da'āma 're ab'madā'ā u'āsi, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norī ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ĩmorī na. Āne

wě'ō te, ma tō āne tāma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

**Zezusihi na wasu'u,
īsisānawā norī wasu'u me**

Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21

³¹Tawamhā Zezusihi no norī hā ma tō itēme aihutu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi zō da'maihārā da, itēme watobro za'ra da. ³²Da'ahā na te īrata asimro ni. Tawamhā ni'wam norī hā te tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ano norī hā te rowi asō aimasa, ana me. Te asō tihārā za'ra. — Āne te oto tāma rowasu'u za'ra.

³³Tawamhā tāma irowasu'u'wa norī ma, ma tō waihu'u za'ra, āne:

— E 'wa hā īna. E 'wam norī hā īno norī.

³⁴Tawamhā siwi ī'uiirī'wa norī 'madā'ā sina, te āne tinha:

— Āhāta īna. Āhāta īno norī. Āhāta ihidiba norī. ³⁵Ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina, te te tāma āma 're īuwaimrami za'ra mono norī hā, ta norī hā īno, duré ta norī hā ihidiba, duré ta norī hā īna. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

**Aibā hā amnho te te
īanhamra mono zé wasu'u**

Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15

4 Tawamhā Zezusi hā te duré dama rowahutu, Darireza āma, isō'u zapoto 'rata. Da'ahā uptabi na itēme dasito mono wa, ma uba're wa āzé, ā zada're prā na. ²Tawamhā sa'ētē na ma tō dama rowaihu'u marī na, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ézém na. Āne te dama tinha:

³— Ma'āpé iwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aibā hā te buru u mo, ti'ai hāibādā wa, amnho hā te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴Tawamhā, amnho hā te te anhamra mono wamhā, nima norī hā bādādi zababa ma tō rere'e. Tawamhā sire hā ma te te uprosi uburé, poto mono ō ré. ⁵Ētē nhisiwi ma duré nima norī hā rere'e. Ti'ai baihāire wa, ma tō 'wanhipré su'u, amnho hā. ⁶Tawamhā bādā hā oto 'rāiwatobro wamhā, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré 'ré za'ra, īsari hā te te rowa'rei mono ō wa. ⁷Nima norī hā ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhā siré ma tō 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhā, ma te te ubu, wab'ru hā. Taha wa, 'rāi mono ō di, ta norī hā. ⁸Ti'ai wē wa, ma duré nima norī hā rere'e. Tawamhā oto 'wanhipré 'rāihā mono wamhā, ma tō ti'rā za'ra. 'Rāi mono wamhā, nima niwīmhā 'rāi ahā prā ti, rob're hā. Duré nima niwīmhā 'rāi ahā di. Duré nima niwīmhā 'rāi pese uptabi di. — Āne amnho potozé wasu'u na, ma tō dama rowasu'u, Zezusi hā.

⁹Tawamhā āne ma tō āma dama 'rā-sutu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé iwapari pese za'ra wa'aba, īnhimirowasu'u na hā waihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō āma dama waihu'u.

¹⁰Tawamhā dazahutu parip si, ni'wam norī dame isimasa hā ma tō itēme sina rotété za'ra dawa'rāmi, aibā 12 na ihāiba norī me. Tawamhā āne te siwi 'mahā:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hā.

¹¹⁻¹²Taha wa, Zezusi asa ma tō āma sada'ābā za'ra:

— 'Re ihāimana u'āsi mono hā a norī wa'aba ma si, ma tō aima waihu'u za'ra wa'wa, dama iwaihu'u'ō hā, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na hā, sō'awi te te dama waihu'u ō nherē. Īzazei'ō'wa norī ma, wa za īnhimiroromnhimiré'é na si te tāma 're rowasu'u za'ra. Tawamhā ta norī hā titōmo na te te 're rob'madā'ā za'ra mono nherē, taré te za te te 're

rob'madââ za'ra. Duré 're simipari za'ra mono nherê, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono âna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhã, te aré ti-wasété wi 're sipizari za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono niwî, îwasédé hã te te âma 're ab'madââ tô mono da. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ma duré tâma waihu'u za'ra:

— A norî wa'wa hã waihu'u za'ra wa'aba ô wamhã, amnho potozém na te îrowasu'u hã, e niha te za tawamhã ìnhimirowasu'u amo hã ìwaihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹⁴Tawamhã ma duré tâma waihu'u za'ra:

— Amnho hã aibã te te î'anhama mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. ¹⁵Ni'wam norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, tipo're na te te 're îwapari za'ra mono hã, aiwa amnho hã bâdâdi zababa ìrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhã, Satanasi hã te za îtême tiwisi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te tiwi âri za'ra da. ¹⁶Ni'wam norî hã aiwa amnho hã êtê nhisiwi ìrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina.

¹⁷Tane nherê, te za te te 're sazei hutu za'ra. Tawamhã âté robzépada hã duré rowasédé hã te za îsazei'ô'wa norî hã te te tâma 're 'manharî za'ra. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aré te te 're îsaze za'ra mono zé hã, te za te te 're sazei utôri za'ra. ¹⁸Ni'wam norî hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ìrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te za te te 're wapari za'ra, taré. ¹⁹Âté marî na si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Âté danhibro pese na si, te za te

te sima 're rosa'rata za'ra, îwê uptabi newa. Âté marî hã te za te te sima 're wê uptabi za'ra. Tawamhã rob're î'râi ô ne, tâma 're hâimana wê za'ra mono ô di za. ²⁰Ni'wam norî hã aiwa amnho hã ti'ai wê wa ìrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Ta norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wê za'êtê za'ra. Tawamhã rob're î'râi pese uptabi ne, te za hâimana wê uptabi na 're hâimana za'ra. — ãne ma tô tinhirowasu'u hã tâma rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Rob'uiwêzé wasu'u

Rucasi 8.16-18

²¹Tawamhã te duré tâma rowasu'u za'ra:

— Rob'uiwêzé hã 'ri 're wa'wa u, da te âri wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãri ni. Mare di. Îsima'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, te te dama 're rob'uiwê za'ra mono da. ²²⁻²³Taha wa, marî hã a'â dama ìwaihu'u'ô hã, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tô ìnhimiroti hã îwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'âpé âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

²⁴⁻²⁵ — Ni'wam norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã îsimirowaihu'u na te te 're ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã sa'êtê na tâma âma 're sôprub za'ra, te te aré âma 're ìwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherê, ni'wam norî hã ìsimirowaihu'u na te te 're ruiwapari za'ra mono ô wamhã, ta norî wi te za tinhirowaihu hã tâma waihu'u pese za'ra ô nherê, te te tiwi 're awaibu 'Re ihâimana u'âsi mono hã, te te aré âma 're ìwaihu'u za'ra mono zé hã. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozé wasu'u

²⁶Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'ãma 're isib'a'uwê mono zém na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, âne. Aibã hã ti'ai wa, te za amnho hã te te anhamra, potô mono da. ²⁷Tawamhã aibã hã rĩĩ ré nherê, duré sôtô ré nherê, si'uihã na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hã. Te za ti'rãihã za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rãihã za'ra. Aibã hã te te waihu'u ô di. ²⁸Ti'ai 'rowim nherê, te za si'uihã na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rã za'ra mono da. Te za a'â ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébê. Taha parip si te za 're 'rã za'ra. ²⁹Rãĩ 'ré wapsi, te za oto 'rãihã, ro'wa na aibã hã, bådã hã oto i'wa waptã'ã wa, te te i'rãihãrizéb da hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Motada nhama 'rare wasu'u

Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

³⁰Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're isib'a'uwê mono zé hã, e marĩ na, wa za ãma romnhimiré'ê. ³¹Motada nhamare na, wa za aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ãma 're isib'a'uwê mono zé hã. Motada nhamare hã syry uptabire di, aimawi norĩ ma hã. ³²Tazahã da te 're zuri mono wamhã, 're 'wanhipré za'ra mono wamhã, te za ti'rãihã za'ra. Aimawi rob're hã te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ëtê wamhã, i'su rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. ãne wa aima ãma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. — ãne te tinha, Zezusi hã.

³³ãne ma tô Zezusi hã tinhimirowasu'u ahã na te te ãma 're romnhimiré'ê, marĩ hã da te ãma 're i'waihu'u za'ra mono zéb da hã.

³⁴Tinhiromnhimiré'ê na si, ma tô te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're inomro mono norĩ ma si, ma tô hãiba pisutu za'ra, te te tãma 're awaihu'u pese, sô'awi.

ZeZusi hã rowa'u'u ma, te te i'nharizé wasu'u

Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25

³⁵Tawamhã Zezusi hã barana ma tô satõri za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ hã:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne ma tô satõri za'ra.

³⁶Tawamhã te a'â dazatõri za'ra, apã dasi'aba're da. Taha pari, Zezusi hã uba're 're isébrézéb 're, ma asisi isarina, zara u te te saprĩ za'ra da. Ni'wam norĩ hã te duré siré sari za'ra uba're hã, Zezusihi zarina. ³⁷Tawamhã rowa'u hã ma tô watobro, sa'ëtê na. Tawamhã âsisasi hã sa'ëtê wamhã, ma tô nasi asisi, uba're wa. ã hã te te i'masisizéb u hã romhuture di oto. ³⁸Tane nherê, te Zezusi hã nhono, uba're na're ãma. Da'rã zaparizém na te 'rã zapa. Taha wa, ma tô siwi utu. ãne te oto siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utõri ni. E wa'ãma aipé'ézé za'ra ô di za.

³⁹Tawamhã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, rowa'u'u ma, te tinha, wa'u'utu da. Duré âsisasisi ma zama, te tinha, ãne:

— Ma'ápé ai'átu na.

Tawamhã ma tô sazã, rowa'u hã. Ma tô duré ti'átu oto. ⁴⁰Tawamhã Zezusi hã te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asiwi 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono ô di.

⁴¹Tawamhã te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha ô hã i'waihu'u pe. I'sadawa hawi ma rowa'u hã sazã, âsisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra. Ône hã tãma sa'rese za'ra ô wa, ma tãma tipahi za'ra.

**Aibâ hã wa'uburé ré 're ïmorî hã,
Zezusi te te ipawaptobzé wasu'u**

Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39

5 Tawamhã Zezusi norî hã ma tô zara u aihutu, Zeraza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Darireza âma ïsô'u zapoto zara niwî, Zeraza hã. ²Tawamhã uba're hawi watobro wamhã, ma tô aibâ hã wa'uburé ré 're ïmorî hã sina uzusi. ³⁻⁴Aibâ hã adâ'â 'ru hawi, ma tô ïtème watobro. Adâ'â 'ru âma, te 're sãmra. Te aré da te 're pawasisi, ïsi'uwazi nhorô rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahã ma tô te te sina 're anhinari. Ni'wa hã sada 're siptete waihu'u mono ô di. ⁵Bâtâ sidâpâsi, duré mara sidâpâsi te adâ'â 'ru âma 're hâimana, êtê 'râihã âma zama, sadari sina. Êtê na te duré 're sisihâri u'âsi. ⁶Romhã na, ma tô aibâ hã tisã, Zezusi hã. Te te sãmri wa, te ïtème wara, Zezusihi u. Tawamhã hi'râtîtô ma tô ïpapara aime. ⁷Sa'êtê te 'mahâ, âne:

— Zezusi, 'Re ïhâimana u'âsi mono, danhipai u 're ïsãmra mono 'ra, e marî ï'âma 'manharî da, te we aimo. ï'azâri ô di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono nho'a, wa ïsina aipa'uwati.

⁸Âne te Zezusihi ma tinha wa'uburé hã, te te tâma rob'rui wa, aibâ hãiba hawi watobro da.

⁹Tawamhã Zezusi te ïsisi zô sadanha:

— E niha asisi hã.

— Ahâ na, ïnhisi hã. E marî wa. Wa norî hã wa'ahâ wa. — Âne te Zezusihi ma sisisi.

¹⁰Tawamhã Zezusihi wi, te nasi tiwi rowaptê, wa'uburé norî ma, te te rob'ru tô da, darob amoi u, si'aba'rê tô da. ¹¹Tawamhã romhutu na te uhâbâ hã tisa te te 're huri, ahâ na, sa'â âma. ¹²Tawamhã wa'uburé norî hã te Zezusihi wi sina rowaptêrê za'ra, uhâbâi u:

— Ma'âpé uhâbâi u wazatôri za'ra na, ihâiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

¹³Tawamhã ma tô tâma rob'ru za'ra, aibâ hãiba hawi wairébé da, uhâbâ hãiba 're, sisisi da. Tawamhã uhâbâ hãiba 're sisisi wi, uhâbâ te sisa're, wara sina, ï'rã sipra u. Âi ba ma rere. Âi ba rere'e wa, ma uburé ai'utô, uhâbâ hã. 2 miu na ma tidâ'â za'ra.

¹⁴Si'utôri wi, te uhâbâ 'madâ'â'wa norî hã ïsiti sisa're wara sina, 'ri ahâ u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'otô âma zama. Tawamhã da'ahâ na ma tô ïtème ai'aba'rê ni, da te 'madâ'â za'ra da. ¹⁵Tawamhã Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibâ hã 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé norî ré aré 're ïmorî hã. Uza ré, te oto nhamra, rowê na. Tawamhã ma tô tâma tapahi za'ra ni, ône hã dama sa'rese ô wa. ¹⁶Tawamhã âma ï'madâ'â za'ra 'wa norî hã, te aibâ wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ïsihutu norî ma. Aibâ hã Zezusi te te ipawaptobzém na, duré uhâbâi ma, te te ïrob'manharizém na zama, te dama rowasu'u za'ra. ¹⁷Tawamhã, te siwi satô, danhipti'ai hawi watobro da, Zezusi hã.

¹⁸Taha wa, Zezusi ma oto âzé uba're wa, danhiti morî da. Uba're wa, sébré wi, te aibâ hã âne sina 'mahâ, wa'uburé ré aré 're ïmorî hã:

— Ma'âpé ïma pisutu, asiré 're ïmorî da.

¹⁹Tane nherê, Zezusi te te âma sazei ô di. Taha wa, ma te aibâ ma waihu'u, âne:

— Apâ te za aimo, asôrôwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono, iwê na te te aipawaptobzém na asisânawã norî ma, asiwasu'u da.

²⁰Tawamhã te oto mo, aibâ hã. Zezusi, iwê na te te ipawaptobzém na, ma tô te te dama 're rowasu'u, Decapori na danhipti'a nho'ômo nhisi 're. Tawamhã ïsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhã, ma tô âma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'oi wasu'u me*Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56*

²¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ saprĩ, zara u. Da'ahã na, ma itême tasi'rã'otô ni, â zaihã u hã. ²² Tawamhã aibã hã ma itême wi, Zairu na isisi hã zudezu norĩ te, rowahutuzé 'madã'ã'wa hã. Itême wisi wi, ma tô hi'rãtitô aime, Zezusihi papara. ²³ ãne te tãma tinha:

— Īra hã hãzé ahã di, azaruture hã. Te za ĩwi dãrã. Taha wa, te za ãma ĩsiré aimo, asib'rada hã ãma nomri da, ĩma pese da, dãã tō da. — ãne ma tô tãma tinha.

²⁴ Tawamhã Zezusi te ĩme mo. Da'ahã na ĩsiré dasi'aba'rêi wamhã, ma dasiwi hãiba wati ni.

²⁵ Tawamhã morĩ ré, ma pi'õ hã itême wi, ihãzé te te 're ĩmanharĩ mono hã. Wahub ahã na te hãzé ré 're hãimana, 12 na ãma ĩwahubzé hã. ²⁶ Dawede'wa norĩ hã ma tô ahã na te te 're wede za'ra. Dawede'wa nhib'rata 're hãimana mono ré, ma tô te te 're robzépata za'ëté, pi'õ hã. Uburé tinhibro hã ma tiwede'wa norĩ ma uprosi, tiwede wa'ãbãzém na. Taha wa, 're séptã'ã mono õ wa, ma tô ihãzé hã te te tiwi 're wasété u'ãsi, ihãiba hã. ²⁷⁻²⁹ Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô ázé, ĩbabarãi hawi. ãne ĩsimirosa'rada hã: “Zezusihi uza si te tiwi upi nheré, wa za ĩpese.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te itême mo. Ī'uzã si ma tiwi upi. Tawamhã ĩ'uzã te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptãrã. Marĩ hã tãma ĩsipari na, ma tô 'rãwi si-hãiba waihu'u. ³⁰ Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ĩda'maipese na. Taha wa, ma aipi'ra, da'ahã wa'wa. ãne te tawamhã da'a'mahã:

— E 'wa hã ma ĩ'uzã hã ĩwi upi.

³¹ Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Oro aihĩni ai'ãma wasi'uirĩ mono za, te ĩwa'azadãna. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

³² Tane nheré, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madã'ã. ³³ Taha wa, te itême mo, pi'õ hã. Ma tô sihãiba waihu'u, ihãzé te te tãma ĩpari na. Taha wa, pahi nheré, te itême mo, rërê'ẽ sina. Hi'rãtitô ma aime Zezusihi papara, tãma siwasu'u da. Ma tô tãma siwasu'u pese, pi'õ hã.

³⁴ Tawamhã Zezusi ma tô tãma waihu'u: — Īhidiba, za te aipesezém na, asina ĩ'umnhasi wa, ma tô aihãzé hã aima apa. Rowẽ na si aimorĩ. Ma tô aipe. — ãne ma tô tãma waihu'u.

³⁵ Tawamhã pi'oi ma, te te rowasu'u ré, ma tô aihutu, Zairuhu nhorõwa haw-imhã tãma ĩromhuri'wa norĩ hã. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hã ma tô aiwi dãrã. Simiromhuri nheré, rowahutu'wai wi, ro'wa'ré õ'umnhasite, te za ãma ĩrosazã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

³⁶⁻³⁷ Tazahã ĩsimirowasu'u za'ra hã te te 'madã'ã õ di, Zezusi hã. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tō. Īwétési ĩ'umnhasi, te aipawaptob da. — ãne ma tãma waihu'u. Ni'wa hã ĩsiré morĩ tō da, ma tô pisutu za'ra, Pedru norĩ hã Ti'adu, Zuwã norĩ me si, ĩsiré si'aba'rêi da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwã, ta norĩ hã tisisãnawã zahuré. ³⁸ Tawamhã Zairuhu nhorõwa u sihutu wamhã, ma tô da'ab'madã, Zezusi hã. Azarutu ãma te ta'ry'ry ni, dawawai rãihã sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhã. ³⁹ Tawamhã te dama tinha:

— E marĩ wa, te ai'ahã na aiwa'õ za'ra wa'wa. Azaruture hã dãã õ di. Taré te nhono. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

⁴⁰ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Oro taré sôtõ za. Pẽ'ẽzani õ di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé.

Si'ubdatō ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tō ĩsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, ĩnomrozéb u hã. ĩna norĩ si, ma tō ĩsiré tizasi zahuré. ⁴¹Tawamhã ma tō pa'â, Zezusi hã. Āne te tãma tinha:

— Tarita tumi.

Āne āma ĩsaprĩzé hã: “Azaruture aiwahuu.”

⁴²Tō awa'awi azaruture hã ma wahuu, 12 na āma ĩwahu hã. Para na te oto 're mo. Tawamhã uburé 'ri para ĩsimasam norĩ hã ma āma titob'uzu za'ra. ⁴³Tawamhã Zezusi te ĩna norĩ ma nharĩ zahuré, rowasu'u na te te dama āma ropé zahuré tō da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

Zezusi hã Nazaré u ĩmorĩzé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30

6 Tawamhã Zezusi norĩ hã Nazaré u, ma tō apã ai'aba're, Zezusi hã aré 're ĩhãimana mono zéb u. ²⁻⁴Tawamhã datēme sihutu wamhã, zudezu norĩ te, romhuri zahãrizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb āma. Da'ahã na da te wapari za'ra wamhã, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, ĩsimirowasu'u na hã. Āne te duré āma tasisadhanarĩ za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhã, ma uburé marĩ hã awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're ĩrowasu'u mono da hã. E niha bété õhõ ma si waihu'u pese di, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'uõ hã te te dama 're ĩab'manharĩ wẽ mono zéb da hã. Ō hã wede'é na romhuri'wa, Marizaha 'ra. ĩno norĩ hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. ĩhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hãimana za'ra. — Āne te āma dasima romnhoré za'ra ni.

Āne wa, Zezusihi zõ datob'uzu za'ra õ di, dama waihu'u pese wa, āne na hã. Taha wa, ma āne dama waihu'u, Zezusi hã:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datēme 're nomro mono wamhã, ĩsimiroti na wazép sina, te za sõ 're datob'uzu za'ra. ĩsipti'ai āma si sõ 're datob'uzu za'ra mono õ di za, ĩsipti'ai āma wa. ĩsisanawã norĩ zama, sõ 're tob'uzu za'ra mono õ di za, ĩsõrõwa āma ĩsiré 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ zama. — Āne sõ'awib õ nheré, ma tō dama siwasu'u, Zezusi hã.

⁵Taha wa, Nazaré āma sõ datob'uzu za'ra õ wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'uõ hã ahã na te te dama 'manharĩ õ di, tiwaihu'u pese na hã. Ni'wam norĩ si, ma tō upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na. ⁶Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra õ wa, te taré da'ãma rosa'rata, da te dasiwi ĩsaze za'ra õ zém na hã.

Tawamhã Nazaré 'rata 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hã, 'ri wa'õtõ mono bâ.

Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã te te datēme ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norĩ zõ, te tihãrã za'ra, aibã 12 na ĩhãiba norĩ zõ. Taha pari, ma tō maparane si te te apisutu, daro mono bâ si'aba're da, datēme. Si'aba'rei õ ré, ma tō duré tãma pisutu za'ra, ĩsimiromhõsi zarina, wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra mono da. ⁸Ma duré tãma waihu'u za'ra, marĩ hã te te siré 'wasari tõ da, bådãdi na da hã. Tisiwazusizéb ré si si'aba're da, ma tō tãma waihu'u za'ra. Mra hã duré romramizé hã duré rob'uiprazé hã te te 'wasari tõ da, ma tō duré tãma waihu'u za'ra. ⁹Tipara'uza ré si si'aba're da, ma tō tãma waihu'u za'ra. Duré da'uza ĩhãpa ĩsõ'utu'u hã te te 'wasari tõ da, tihãiba na ré si si'aba're da, ma tō tãma waihu'u za'ra. ¹⁰Āne ma tō duré tãma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihutu aba mono wamhã, te te 're ĩ'aiwaibui wẽ wa'aba mono norĩ nhorõwa ãma si, te za a'ã 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairébé aba mono õ ré. ¹¹ Da te 're aiwaibui wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za dahawi 're aiwairébé su'u aba mo. Tawamhã dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za asisa'u aipara zapru hã 're ĩtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'rãwi 're dasisãmri za'ra mono da. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

¹² Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã te oto datẽme ai'aba'ré, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono niwĩ. ¹³ Wa'uburẽ hã te te oto dama 're sãmra za'ra. Duré azeitona 'rãi wa'u wam na, te te 're da'rãi u'ré za'ra mono pari, ma tã da'ahã na te te 're dapesẽ za'ra, dahãzẽ u'ãsi 're ĩdahãimana za'ra mono hã.

Zuwã Batitaha dã'ázẽ wasu'u

Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9

¹⁴ Tawamhã apito Erodĩ hã ma tã Zezusihi wasu'u hã wapa, ĩwasu'uwẽ hã daro mono bã waptã'ã mono wa. ãne te ni'wam norĩ hã Zezusihi wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Õ hã, Zuwã Batita apã ĩhãiwa'udu. Taha wa, te marĩ hã dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ, tiwaihu'u pese na. — ãne te te sima ãma 're romnomri za'ra, taré.

¹⁵ Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Õ hã Eriasi, duréihã dã'ã nherẽ, apã ĩhãiwa'udu. — ãne te te ãma sima 're romnomri za'ra, taré. Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Õ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihã 're ĩnomro mono norĩ ne hã. — ãne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima ãma 're romnomri za'ra.

¹⁶ Tawamhã apito Erodĩ, ma tã Zezusihi wasu'u na hã danhimirowasu'u hã wapa. Tawamhã ãne te tinha:

— Tã õ hã, Zuwã Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizãri nherẽ, apã ĩhãiwa'udu te 're mo. — ãne ma tã Erodĩ hã Zuwã Batita dama wasu'u, ta hã newa.

¹⁷⁻¹⁸ Erodĩ hã ma tã aré dama ti'ru, Zuwã Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sãrẽ da, dazazéb 're, 're sa mono da. ãne ma tã Erodĩ hã Zuwãhã ma, rob'manharĩ wasété. E marĩ da. ĩmro ma, tãma rowẽ da, Erodizaha ma. Tinoi wi, ãma ĩsiré na, ma timro, Piripihi mro na, Erodĩ hã. ãma mro wa, Zuwã ma tã Erodĩhi ma tinha: “Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã ãne: ‘Asisã-nawã mro hã tiwi ãma 're ai'ré za'ra wa'aba mono õ di za.’” — ãne ma tã Erodĩhi ma waihu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã.

¹⁹⁻²⁰ Taha wa, Erodiza hã te te sina 're mreme 'ruiwapari, Zuwã hã. Te te wĩrĩ neza. Tane nherẽ, te te wĩrĩ waihu'u õ di. E marĩ wa. Erodĩ hã te te tiwi 're 'madã'ã pese, Zuwã Batita hã. Zuwã hã wẽ uptabi na, te dama 're hãimana. ãne na ma tã ĩhãimanazém na waihu'u, Erodĩ hã. Taha wa, sina 're pahĩ mono wa, ma tã dawi te te 're 'madã'ã pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u hã te nasi wapa, Erodĩ hã. Tawamhã wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'rada te te sima ãma waihu'u õ di Erodĩ hã, Zuwã Batitaha ãma hã.

²¹ Tawamhã ma tã bãdã hã pisutu Erodĩ hã, ĩwa ĩwaptã'ázém na dasipo're pu'u za'ra wa, ĩsiré dasa hã da te huri da. Taha wa, ma tã dama ĩpire norĩ hã ĩsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norĩ nhĩb'apito norĩ hã, duré Darireza na danhipti'a

nho'omo nhisi âma dama îpire 're îhâi-mana za'ra mono hã. Tawamhã aihîni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wê di, Zuwã Batita idâ'âzéb da hã. ²²Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'ô hã âzé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhã Erodi norî hã ma tô âma uze za'ra, tâma sipese za'ra wê te. Taha wa, te apito hã azarutu ma tinha:

— Marî îwi waptêrê, asima îwêzéb uwaibaba. Tawamhã wa za aima tisô. ²³Tô sena marî îwi waptêrê wamhã, wa za aima âma uwaimra. Înhipti'a îwi waptêrê wamhã, aiwa wa za âma aipo'o aima, ate da, duré îte da. — Âne ma tô tâma waihu'u, azarutu ma.

²⁴Taha wa, te tina u a'â mo, marî hã apito wi te te îwaptêrê da na, te te sadawa pibu da, tina hã. Tawamhã îna hã âne te asa tâma tinha:

— Ma'âpé, Zuwã Batitaha 'rã si tiwi waptêrê, taha si te te aima sômri da. — Âne ma ti'ra ma waihu'u.

²⁵Taha wa, si'aba'rê na ma apâ âzé apito u, azarudu hã. Tawamhã âne te apito ma tinha:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa îsima wê, piza'a 're nho'a wa, îma hiri da, âhâna awa'awi. — Âne te tiwi waptê.

²⁶Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'ô, apito Erodihi wi. Tane nherê, uburé sô idahârâ norî nho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô tâma âma uwaimra, te te tiwi îwaptêrêzéb uwaibaba. ²⁷Tawamhã ma tô ti'ru, awa'awi îrã te te we âri da, da'wapéi'wa hã. Tawamhã awa'awi te sô mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tô butu nhizâ, Zuwã Batita hã. ²⁸Taha wa, te awa'awi ti'â, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sômri da. Te te tâma sômri parip si, ma tina ma oto tisô, Zuwã Batitaha 'rã hã. ²⁹Tawamhã Zuwã Batitaha zawi'wa norî hã îwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô sô ai'aba'rê, îhâiba zô, te te siwi sêrê da, ab're 're.

ZeZusi hã dasa na te te idapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

³⁰Tawamhã ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norî hã darob amoi hawi apâ sihutu wamhã, ZeZusihi ma, ma tô siwasu'u za'ra, îwê na te te idapawaptob za'ra mono zém na hã. Duré te te dama îrowasu'u za'ra mono zém na zama ma tô tâma siwasu'u za'ra. ³¹Tawamhã da'ahâ uptabi na îtême dasisamarî pese wa, saihuri waihu'u ô di, ZeZusi norî hã. Taha wa, ma tô âne satôri' za'ra, ZeZusi hã:

— Oto wasi'aba'rêi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

³²Tawamhã hâiba pisutu te oto ai'aba'rê, uba're u. Uba're wa, ma tô asisi, zara u te te sapri' za'ra da, danhiti hâimana za'ra da a'â, zara niwî. ³³Tane nherê, da'ahâ na ma tô waihu'u za'ra ni, zara u te te îsapri' za'ra na hã. Taha wa, ma tô îsô'râmbib za'ra dasisa're, â zada'rêi baba, ZeZusi norî nho'râmi, daza'rui mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî hã. Tawamhã ZeZusi norî wana, ma tô aihutu ni. ³⁴Tawamhã ZeZusi hã uba're hawi watobro wi, ma tô da'ahâ uptabi na da'ab'madâ. Taha wa, ma tô da'âma tipê'êzé, pone'êrebâ 'madâ'â âna 're înomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhã tame ma tô marî na tinhimirowasu'u ahâ uptabi na dapawapto, ZeZusi hã.

³⁵Tame tiwi hâiwahâ wamhã, ZeZusihi siré 're înomro mono norî hã ma îtême ubumro. Âne ma ZeZusihi ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahâimana za'ra ré, ma wawi tihâiwahâ za'ra. ³⁶E dama rob'rui ô di za, dasi'aba'rê da, marî hã dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri îsimasa mono u, 'ri wa'ôto u zama.

³⁷Tawamhã Zezusi, ma tô asa tâma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ĩ'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhã asa ma duré tâma waihu'u za'ra, Zezusihi ma:

— E niha wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, da'ahã uptabi nherê. Rob'uiprazé hã ahã uptabi na, wama hâimana za'ra 'wa'âhã, 200 na wa aré dasa hã dama uipra za'ra ni, ĩ'u'êtê wapu hã.

³⁸Tawamhã Zezusi te asa sô sadanharĩ za'ra:

— E niha te bété ĩ'u'êtê wapu hã aima tihâimana za'ra wa'wa. Ma'âpé sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã te te sabu za'ra pari wamhã, Zezusihi ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ĩhâiba hã ĩ'u'êtê wapu hã, duré maparane pe'a hã. — Āne ma apã Zezusihi ma waihu'u za'ra.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô dama waihu'u, dui wa, dawa'otô mono bâ dasi'ubumroi mono da, uburé. ⁴⁰Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norĩ si 100 na ĩhâiba hã, duré ni'wam norĩ hã 50 na ĩhâiba hã. ⁴¹Tawamhã ma tô oto ĩ'u'êtê wapu hã waibu, 5 na ĩhâiba hã. Pe'a zama ma duré timra. Tawamhã hãiwa u te ĩré rob'madã. Timama âma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ĩ'u'êtê wapu hã. Te te wê'ei mono pari, ma tô tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma sômri za'ra, te te dama sômri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tô te te wê'ê zahuré, te te duré dama sômri za'ra mono da. ⁴²Tawamhã ĩ'u'êtê wapu hã umrore nherê, wê'ei ahã di. Duré pe'a hã maparane nherê, wê'ei ahã di. Taha wa, ma tô aihĩni dasa hã huri ni. Ma tô duré da te 'mahâpãrĩ. Da'ahã uptabi nherê, da'âma si'utõrĩ ô di. ⁴³Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô apã si'otô 're te te sé, danho'rada hã, ĩ'u'êtê wapu wê'ê hã, pe'a wê'ê zama. 12 na ĩré hã si'õno hã,

danho'rata ré hã. Si'otô 'remhã 'masisi di. ⁴⁴5 miu na aibã norĩ hã ĩhâiba hã, ĩ'u'êtê wapu na ĩsaihuri hã.

Zezusi hã â nhisi baba ĩmorizé wasu'u

Mateusi 14.22-33; Zuwã 6.15-21

⁴⁵Taha pari, ma tô Zezusi hã tâma rob'ru za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, uba're wa sisisi da, ĩwana te te saprĩ za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'otô nhisi u, si'abaré da, ĩwana. Tawamhã Zezusi hã te a'â ĩsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorõwa u, da te ropéi mono da. ⁴⁶Te te dama rob'rui pari, te êtê 'rãihã u mo, Timama ma, mre me da. ⁴⁷Tawamhã oto tiwi mara za'ra wamhã, uba're hã â wa'wa u, ma tô ĩré tihâimana za'ra. Taha ré, Zezusi hã siwaprosi te a'â tihâiba, êtê 'rãihã âma. ⁴⁸Tawamhã êtê 'rãihã hawi, ma tô 'madã'ã za'ra tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, uba're sari na si'u'êtê za'ra mono ré, rowa'u'u za'ene apã te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hã ĩsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hã ĩtême timorĩ za'ra â nhisi baba, mara hã ré. Tawamhã ĩsõ'rãmi te aré timorĩ za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰Ā nhisi baba ĩtême morĩ za'ra wamhã, te âma rosa'rata za'ra, adã'ã hãiba warõ newa. Taha wa, tâma pahi za'ra wa, te tâma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hã awa'awi tâma si'mahãrã za'ra, âne:

— Wa hã wa we atême ĩmorĩ 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba ô di za.

⁵¹⁻⁵²Tawamhã awa'awi uba're wa, ma tô ĩtême tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hã sazã. Taha wa, rowa'u te te ĩsazãrizém na, ma âma titob'uzu za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. E marĩ wa. Zezusi hã ĩ'u'êtê wapu te te dama wê'ei mono wamhã, ahã di. Tane nherê, te te siwi âma waihu'u su'u ô di, ĩwaihu'u pese uptabi na hã.

**ZeZusi hā, Zenezaré āma te te
ida'apesezé wasu'u**

Mateusi 14.34-36

⁵³Tawamhā ZeZusi norī hā ma tō saprī za'ra, isō'u na zara u. Te te saprī za'ra wamhā, ma tō aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō ā zadaré āma, uba're na āma wasisi za'ra. ⁵⁴Tawamhā uba're hawi wairébé wamhā, awa'awi ma tō dasiwi waihu'u za'ra ni, ZeZusi hā. ⁵⁵Tawamhā daza'rui mono bâ, ma tō ihâzé ré norī hā itēme 'wasari ni, ZeZusihi hâimanazéb u, isimi-waptâ ré. ⁵⁶Daro mono bâ te ZeZusi hā datēme 're mo, 'ri wa'ōtō u zama 'ri nho'ōmo u zama, re na 'ri isimasa mono u zama. Darob u datēme 're simasisi mono wi, ma tō ihâzé ré norī hā da te tāma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're i'ubumroi mono zéb āma. Tawamhā ma tō tiwi rowaptērē za'ra ni, i'uza nhisutu si ihâzé ré norī hā te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhā i'uza nhisutu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherē, ma tō 're séptâ'â za'ra, uburé ihâzé ré norī hā.

**Zudezu norī hi'rata hâimanazém na,
parisezu norī ma, ZeZusi te
te iwaihu'uzé wasu'u**

Mateusi 15.1-9

7 Tawamhā aibâ norī hā Zeruzarē hawi isihudu hā ma tō ZeZusihi u si'rā'ōtō, zudezu norī hā. Ta norī hā parisezu, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī. ²Ta norī hā ma tō 'madâ'â za'ra, ZeZusihi siré 're inomro mono norī hā, parisezu norī nhimiroti hā te te 'madâ'â za'ra āna, saihuri wa, simisōi pese āna.

³⁻⁴Zudezu norī hā tihirata norī nhimiroti zarina si, te 're hâimana za'ra. Tisiré zudezu norī nhipai u, te taha si te te 're 'madâ'â pese za'ra, parisezu norī hā. Taha wa, 're simisōi pese za'ra

mono parip si, te za 're saihuri. Duré marī hā dasai wedezém hawi 'ri tēme te te 're i'āwisi za'ra mono hā, te za te te 're upsōi pese za'ra, āma 're saihuri mono ō ré. Duré te za hâsizé hā te te 're upsōi pese za'ra, duré piza'a hā duré piza'a isi'uwazi 'manharī hā, tihirata norī nhimiroti zarina.

⁵Taha wa, parisezu norī hā ZeZusihi u si'rā'ōtō wamhā, ma tō ZeZusi hā siwi 'mahā, rowahutu'wa norī me:

— E marī wa, te bété asiré 're inomro mono norī hā simisōi āna 're saihuri, wahi'rata norī nhimiroti na te te rosa'rata za'ra āna.

⁶⁻⁷Taha wa, ma tō ZeZusi hā asa āma sada'ābâ za'ra, āne:

— Tō senai ō di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā. Duréihā Iza'iza hā ma tō i'uwaibaba ai'āma rob'ui'ére sirōmo za'ra wa'wa, aihâimanazéb za'ra wa'aba na hā. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na ma tō āne na ai'āma rob'ui'ére sirōmo za'ra wa'wa:

“Ō norī hā tō sena newa, te timreme na si taré i'āma 're wata za'ra. Tane nherē, te tipē'ē 're aimawi zō si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, i'upana. Danhimiroti zarina si, te ta norī hā te te dama 're rowahutu za'ra, inhimiroti zarina newa. Taha wa, senai ō di, ta norī hā i'āma 're iwata za'ra mono zé hā.”

— Āne ma tō tāma waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Taha wa, ma tō āne da'āma rob'ui'ére, Iza'iza hā. Duréi pese, te te da'āma rob'ui'ére nherē, tō sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa. ⁸A norī wa'wa hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono ō di. Ti'ai āma danhimiroti na si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō parisezu norī ma 're ihâimana za'ra mono zé hā tāma waihu'u za'ra, ZeZusi hā.

⁹Āne ma tō duré tāma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aihâimana nhipese sina te 're ĩrēme za'ra wa'aba mo 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, 'râwi asimirosa'rata na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Durēihã Mozési hã ma tō dama roti, āne: “Aimama hã te za 're ĩwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” Āne ĩsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama āma nherē, duré tina āma nherē, te te āma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” Āne ĩsimiroti hã durēihã. ¹¹⁻¹²Tane nherē, te āhãna hã asimiroti za'ra wa'aba zéb za-rina si 're dahâimana za'ra, damama norĩ hã da te 're pawaptob za'ra mono āna, dana norĩ zama. Āté ni'wai ma, te za ĩsibro hã 're hâimana, timama hã duré tina hã te te ĩpawaptob zahuré zéb da hã. Wē nherē, te za āté āne timama ma waihu'u, tina ma zama: “Marĩ na te aipawapto wa'aba da hã, te ĩsima wē nherē hã, tane nherē, wa tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, āma ropisutu, te tãma sômri da, āma ĩwata zéb da hã.” Āté āne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. Āne wamhã, te za tãma 're ĩwaihu'u wasété za'ra wa'aba mo, āne: “Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ma tō ĩropisutu pa. Taha wa, te za tãma āma ĩuwaimra, aimama norĩ, āma pawaptob zahuré ō nherē, ana me.” Āne ma tō dama 're ĩroti wasété za'ra wa'aba mo. ¹³Āne wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aima wapu za'ra wa'aba di, ĩsimiroti upana aihĩ'rata norĩ nhimiroti na si, dama 're roti u'âsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're ĩroti za'ra wa'aba mono zé hã, ahã uptabi di. — Āne parisezu norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zém na, ma tō Zezusi hã tãma rowaihu'u za'ra.

**'Râwi 're ĩdasiwasété za'ra
mono zém na rowasu'u**

Mateusi 15.10-20

¹⁴Tawamhã Zezusi te duré sima dazō hã, te te dama roti da, āne:

— Ma'āpé, ĩnhimirowasu'u hã wapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da āma. ¹⁵⁻¹⁶Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ō di za. Dapē'ē hawim na danhimirosa'rata wasété za-rina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'râwi. — Āne ma tō dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

¹⁷Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba'ré, 'ri tēme, tisiré 're ĩnomro mono norĩ me. Tawamhã 'ri tēme si-hutu wapsi, te oto siwi sadanha, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã, marĩ na te te dama ĩrowasu'uzém na hã te te tãma waihu'u za'ra da, 'râwi 're ĩdasiwasété za'ra mono zém na hã. ¹⁸Tawamhã ma tō tãma waihu'u za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono ō di za 'râwi. ¹⁹E marĩ wa. Dapē'ē na, da te 're ĩrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono ō wa za, dasa hã. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hã. Taha pari, te za 're wairébé apă, rob u. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, te te āma waihu'u za'ra da, dasai mono bã ĩwē na 're ĩdasaihuri mono zéb da hã. ²⁰⁻²²Āne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Dapē'ē hawi, da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za 'râwi 're dasiwasété za'ra. Dapē'ē 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, marĩ na danhipsaihuri hã, duré dasipārĩ hã, duré dasina danhipsaihuri hã, duré danhibrom na da'ruiwapari hã, duré dawasété 'manharĩ hã, duré dazadawa

nhipe hã, duré marĩ na danhiminho'ru hã, duré danhisi wasédé hã, duré marĩ na 'rãwi dasina dawada hã, duré 'rãwi dawasété na 're idasisãmri za'ra mono õ zé hã. ²³Dasi'uihã na te za 'rãwi da te dasima 're rosa'rata wasété za'ra. Taha pari, te za uburé marĩ hã iwasétére hã da te 're 'manharĩ za'ra. Æne wapsi, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. — Æne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

Pi'õ zudezu'õ 'ra hã, Zezusi te te wa'uburé hã ihawi isatõrizé wasu'u

Mateusi 15.21-28

²⁴Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'ré, darob amoi u. Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, daro hã. Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame isãmrazém na da te dasiwi iwaihu'uzéb da hã, te te sima wê õ di, Zezusi hã. Tane nheré, a'ã da te sa'rese ãna, sãmra waihu'u õ di. ²⁵⁻²⁶Tawamhã pi'õ hã ma tô duré isãmrazém na danhimirowasu'u hã wapa. Zezusihi wasu'u te te wapari wi, ma awa'awi itême mo. Īra hã ba'õtõre hã, wa'uburé hã te te 're wamnarĩ mono wa, te itême mo, te te tâma wasu'u da. Tawamhã itême wisi wi, ma tô Zezusihi papara aime, hi'rãtitõ. Pi'õ hã deredu na ipodo, zudezu'õ, Siru Penisiza nhihudu. Tane nheré, ma tô Zezusihi wi rowapté, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ĩra ma watobro da, ĩra hã rowé na si, tâma 're hãimana mono da oto. ²⁷Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha pi'õi ma, ãne:

— Īmorĩ'rata na te za da'ra ma, ĩsa hã da te tâma 're sõmri za'ra, tisa hã te te 're 'mahãpãrĩ za'ra mono da, a'ã. Da'ra sa hã ĩmorĩ'rata na wapsã ma, da te 're sãmra mono wamhã, ĩ'uwaibaba õ di.

²⁸Tawamhã, pi'õ hã ma asa ãma sada'ã:

— Tô ĩ'uwaibaba, ma tane hã ĩma iwaihu. Tane nheré, te za da'ra saipru

hã, da'ra norĩ wi 're rere'e mono wamhã, wapsã hã te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹Tawamhã Zezusi ma duré asa tâma waihu'u:

— Tane tô. Asa ãma ĩma uwaimrami wê wa, te za oto apã aimo, 'ri tême. Ai'ra ma, ma tô wa'uburé hã watobro.

³⁰Tawamhã pi'õ hã te apã mo, tinhorõwa u. Wisi wamhã, rowé na ma tô ti'ra hã sabu, waptã nomro ré. Īwana ma tô tâma watobro, wa'uburé hã. Taha wa, tâma rowé di oto.

Zezusi hã aibã ipo'reptõ duré imreme waihu'u'õ, te te ipesezé wasu'u

³¹Tawamhã Zezusi norĩ hã Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, hãimana za'ra pari, ma tô ai'aba'ré. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra. Duré Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahãri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhã Darireza ãma â zaihã u, ma tô aihutu, isõ'ui u. ³²Tawamhã isõ'u zaihã u sihutu wamhã, aibã ipo'reptõ hã ma tô itême dasiwi saprõni ni, imreme waihu'u'õ hã. Tawamhã Zezusihi ma, te oto 'ru za'ra, siwi isaprõni'wa norĩ hã tinhib'rada te te ãma hiri da, te te pese da. ³³Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã hã danhiti sima saprõ. Tawamhã tinhipto hã ma tô ipo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hã sada di'i, te te ãma soto u'ré da. ³⁴Taha pari, te hãiwa u rob'madã. Hãiwa u te te rob'madã'ã sina, aibã ãma pẽ'ézé wa, tipé'ẽ 're te ãi'ã. Tawamhã tisimremezém na te tâma tinha:

— Epata. — Æne ãma isaprízé hã, wamreme na: “Aipo're 'repu'u.”

³⁵Tawamhã ma tô po're 'repu'u oto, awa'awi. Duré ma tô tinhoto wairo. Tawamhã mreme wê di oto, aibã imreme waihu'u'õ hã. ³⁶Tawamhã Zezusi hã te sina dazadawa uwati pese, iwasu'u na da te dasima ãma ropé tô da. Tane nheré, ĩmadã'ã'wa norĩ hã te nasi dama

rowasu'u za'ra, aibâ te te ïpesezém na.
³⁷Tawamhã ïsimirowasu'u, da te wapari
 za'ra wamhã, ma tô âma tatob'uzu za'ra
 ni. Âne te Zezusi hã dasima wasu'u za'ra
 ni:

— Tô sena, te uburé marĩ ïwê hã te
 te dama 're ab'manharĩ. Ïpo'reptô hã ma
 tô pese, ïmreme waihu'u'ô hã. — Âne te
 âma watata za'ra ni.

**Zezusi hã, 4 miu na dahâiba
 hã te te ïsaihurizé wasu'u**

Mateusi 15.32-39

8 Tawamhã syry na âma ronomro
 parip si, ma tô duré apâ ïtême
 tasi'rã'ôtô ni, Zezusihi u hã. Tawamhã
 marĩ na dasaihuri ô wa, dasazé hã oto
 hâimana ô wa, te Zezusi hã sima sô ti-
 hârâ za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ
 zô.

²Âne te tâma siwasu'u za'ra:

— Âhãna ïrata dasi'ubumroi ré, ma
 tô dasa hã dawi ai'utô, bâdâ si'ubdatô
 da'âma si'utôri wa. Taha wa, da'âma
 ïpê'ézé di, wa hã. ³Mram nherê, te dama
 rob'rui wamhã, te za dasi'marôpârĩ za'ra
 bâdâdi na, danhib'uware wa, romhã
 hawi we ïdasihutu norĩ hã.

⁴Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra,
 âne:

— E niha wa za dasa hã dama
 'mai'upra za'ra ni, wa te dama sômri
 za'ra mono da. Âmemhã a'ubuni wi, wa
 ai'ubumro ni.

⁵Tawamhã Zezusi te asa sadanharĩ
 za'ra, âne:

— E niha te ï'u'êtê wapu hã aima tihâi-
 mana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihâimana za'ra. —
 Âne ma tô tâma waihu'u za'ra asa.

⁶Taha wa, ma tô Zezusi hã dama
 rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da.
 Taha pari, ma tô duré 7 na ï'u'êtê wapu
 hã waibu, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma
 wata da, sôpru wa. Âma wata pari, ma
 tô te te wê'ê, ï'u'êtê wapu hã. Tawamhã

tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, ma tô te
 te sômri, te te dama sômri za'ra mono
 da. ⁷Pe'a hã ïsryre hã te duré tâma
 ti'maihâiba, ïsebre siro hã. Tawamhã 'Re
 ïhâimana u'âsi mono âma te duré ti-
 wata, pe'a ïsryre na zama, sôpru wa.
 Taha pari, te duré tâma 'ru za'ra, te te
 dama sômri za'ra mono da. ⁸Tawamhã
 aihĩni te oto dasa hã huri ni. Dasa hã ma
 da te 'mahâpârĩ, aihĩni. Taha pari, dasa
 ïsi'azazârĩ hã ïsiré 're ïnomro mono norĩ
 hã ma tô apâ te te sé. Si'ôno hã 7 na
 ïhâiba wa, ma tô âma 'masisi za'ra. ⁹Ïda-
 saihuri za'ra norĩ hâiba za'ratazé hã, 4
 miu u, ma watobro, âté.

Taha pari, te oto Zezusi hã dama
 rob'ru, apâ darob u, da te ropéi mono da.
¹⁰Tawamhã te te dama rob'rui pari, ma
 uba're wa asisi, Zezusi norĩ hã, zara u te
 te saprĩ za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi
 u si'aba're da.

**Parisezu norĩ hã, Zezusihi wi, te te
 ïrowaptêrê za'ra zé wasu'u**

Mateusi 12.38-42;

16.1-4; Rucasi 11.29-32

¹¹Tawamhã parisezu norĩ hã ma
 Zezusihi u aihutu, ïsimirowasu'u na te
 te saze za'ra ô wa, ïsadawa wa'râmi te
 te nasi tâma nharĩ za'ra da. Tawamhã
 Zezusihi wi, te oto rowaptêrê za'ra, ti-
 waihu'u pese na marĩ dama ïmanharĩ
 waihu'u'ô hã te te tâma 'manharĩ za'ra
 da. E marĩ da. Tô sena 'Re ïhâimana u'âsi
 mono zadawa para, dama ïwaihu'u'ô hã
 te te 're ïab'manharĩ mono zô, te te siwi
 pibu za'ra da. Taré te te siwi wê'ô da,
 te âne tiwi rowaptêrê za'ra. ¹²Tawamhã
 Zezusi hã âma pê'ézé za'ra wa, ma sa'êtê
 pê'êwaze. Tawamhã te sima tinha, âne:

— E niha ma tô nimosi dapoto
 tém norĩ hã siwi ïwada'u, marĩ dama
 ïmanharĩ waihu'u'ô hã ïsô'a te tâma
 'manharĩ za'ra da. Mare di, âne hã. Te
 tâma 'manharĩ za'ra ô di za. — Âne te
 sima tinha, Zezusi hã.

¹³Taha pari, te tiwi timorī za'ra. Uba're wa, ma oto āzé, zara u te te saprī da apā.

**Parisezu norī te, duré Erodihī
te, i'u'ētē wapuzé wasu'u**

Mateusi 16.5-12

¹⁴Tawamhā zara u, ma tō oto ai-hutu, Zezusi norī hā. I'u'ētē wapu hā siré te te 'ma'āri za'ra da nherē, ma tō āma po're ha'āri za'ra, isiré 're inomro mono norī hā. Misire te nomro, uba're 'remhā. ¹⁵Tawamhā Zezusi ma āne tāma waihu'u za'ra:

— Ma'āpé, 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mono, i'u'ētē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norī nhimi'manharizém nhiti, apito Erodihī me.

¹⁶Tawamhā te sima nharī za'ra, āne:

— I'u'ētē wapu hā āté wama hāimana za'ra ō wa, ma āne wama waihu'u za'ra.

¹⁷Tawamhā Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharī za'ra, āne:

— E niha te i'u'ētē wapu hā aima ihāimana za'ra wa'aba ō na, sō asimrami za'ra wa'wa. E asiwi i'zadaihu'u za'ra wa'aba ō di bété, i'u'ētē wapuzém na te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba ō di bété. ¹⁸⁻¹⁹E niha atōmo na marī 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di. E niha aipo're na marī 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di. 5 na i'u'ētē wapu hāiba hā te dama iwē'ēi ahā mono zém na hā, duré 5 miu na dahāiba nherē, aihīni idasaihurizém na hā, e ma āma aipo're si'āri za'ra wa'wa. E niha si'ōtō hāiba hā iré danho'rada hā isi'azazāri hā, apā i'wa iséme aba mono hā. — Āne te Zezusi hā sadanharī za'ra. Tawamhā asa ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— Si'ōno hā 12 na ihāiba hā danho'rata ré hā.

²⁰Tawamhā Zezusi hā isadanharī na, ma duré tāma āma sahu za'ra:

— Duré, 7 na i'u'ētē wapu hā hāimana nherē, te dama iwē'ēi ahā mono zém na hā, duré 4 miu na dahāiba nherē, da te 'mahāpārī mono wamhā, e niha si'ōtō hāiba hā danho'rata ré hā. — Āne te sadanharī za'ra.

— Si'ōno hā, 7 na ihāiba hā danho'rata ré hā. — Āne ma asa tāma waihu'u za'ra.

²¹Tawamhā Zezusi te duré tāma nharī za'ra:

— E niha bété zahadu iwaihu'u za'ra wa'aba ō di, iwaihu'u pese na hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra.

Zezusi hā itob'a te te ipesezé wasu'u

²²Taha pari, te oto ai'aba're Zezusi norī hā, Besada na 'ri wa'ōtō nhisi u. Tawamhā datēme sihutu wamhā, aibā itob'a hā ma tō itēme dasiwi saprōni ni, Zezusihi u. Tinhib'rata na te te upi da, te te to pese da, te tāma 'ru za'ra, siwi isaproni'wa norī hā. ²³Tawamhā Zezusi hā ma itob'a hā pa'ā, danhiti te te sima saprōni da. Tawamhā tizadaipro na ma sada sisiptōmo di'i, te te āma tob'u're da, aibā hā. Taha pari, ma duré tinhib'rada hā āma tihi. Taha parimhā, te sadanha, āne:

— E zahadu marī hā 'madā'ā ō di. E ma tō marī hā i'madā.

²⁴Tawamhā aibā te te rob'madā'ā wamhā, Zezusihi ma, te asa tinha, āne:

— Zahadu te rob'madā'ā pese ō di. Aibā norī hā te ai'aba're, wede ne ihāiba za'ra hā. — Āne ma asa tāma waihu'u, te te rob'madā'ā pese waihu'u ō wa.

²⁵Taha wa, tinhib'rada hā ma tō duré āma tino, itomhā āma, Zezusi hā. Tawamhā ma tō tito pese oto, aibā hā. Te rob'madā'ā wē di oto. ²⁶Tawamhā Zezusi hā te aibā ma rob'ru, tinhorōwa u morī waré da oto, apā morī tō da, 'ri wa'ōtō u hā.

ZeZusi hã Danho'reptui'wa na, Pedru hã asa te te tãma iwaihu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31

²⁷Taha pari, ZeZusi norĩ hã te oto 're nomro, 'ri wa'õtõ mono bâ. Apito Piripihite, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, 'ri wa'õno hã. Tawamhã bâdâdi na si'aba're sina, te tãma nharĩ za'ra, ZeZusi hã:

— E niha ma tõ da te dasima 're iwasi'u za'ra. E 'wa hã, wa hã.

²⁸Tawamhã asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãwa'udu. A hã, u, Eriasi apã we i'aimorĩ. A hã, u, 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hãiba amo, duréi pese atã'ã nherẽ, apã aihãwa'udu.

²⁹Tawamhã ZeZusi te duré sina sadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tõ asima 're iwasi'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedruhu si, ma asa tãma waihu'u na wa'rã:

— A hã Cristu, 'Re ihãimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰Tawamhã ZeZusi te sina sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'ã dama wasu'u za'ra tõ da.

ZeZusi hã, za idã'ázém na, duré za apã ihãwa'utuzém na isiwasi'uzém na rowasi'u

Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

³¹⁻³²Tawamhã ãne te ZeZusi hã tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma:

— Ti'ai ãma dasiré ipodo hã, 'Re ihãimana u'âsi mono te te imã ipisutuzéb zarina, wa za robzépata za'ëtê. Wama roti'wa norĩ hã te za siwi iwẽ'õ za'ra, ihi norĩ hã. Sasedoti ipire norĩ zama, duré dama rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi iwẽ'õ za'ra. Tawapsi te za dasiwi iwĩrĩ ni. Tawamhã bâdã maparane i'ãma si'utõrĩ

õ ré, wa za hãwa'udu apã. — ãne sõ'awi ma tõ ZeZusi hã tãma siwasu'u za'ra, tãma irob'rãsutuzém na hã te te ãma waihu'u sirõmo za'ra da. Tawamhã Pedru hã ãne tãma isiwasi'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da, te sima saprõ ZeZusi hã, tisiré norĩ nhiti. ³³Tawamhã te te sina waparĩ wamhã, tisiré 're inomro mono norĩ u, ma aipi'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te ãne tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, inhiti. 'Re ihãimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di, a hã. Danhimirosa'rata zarina si, te i'ãma irosa'ra, a hã.

³⁴Taha pari, ZeZusi te duré sima dazõ hã, uburé itẽme dasi'rã'õtõ mono da. Tisiré 're inomro mono norĩ zõ zama, te duré tihãrã za'ra sima. Tawamhã ãne ma si'ãma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norĩ hã isiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're iwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tiza'ozéb ré, i'zarina 're inomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za isiré 're nomro. ³⁵Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihãimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ is'i'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã i'zarina 're nomro mono da, duré izadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁶⁻³⁷Ãté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dãrã. Ti'ab ré sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ is'i'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami mono õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. Ti'ai ãma simarĩ ahã uptabi nherẽ, tãma waihu'u õ di za, marĩ na is'iwa'ãbãzéb da hã, rowẽ ãma 're ihãimana mono zéb da hã. — ãne ZeZusi ma tõ dama waihu'u

siro, da te waihu'u za'ra da. ³⁸Ma tô duré dama rowaihu'u âne:

— Âhâna da'ahâ na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hâ ma tô rême za'ra ni. Dawasété na si te oto 're danomro, â nimosi dapoto té mono hâ. Tawamhâ ni'wam nori hâ *izazei'wa* na, duré *imreme* wapari pese 'wa na, âté dama 're siwasu'u za'ra mono ô di za, 're siséb za'ra mono ô'umhasite. Âté te za dawi 're si'udâ za'ra, *izazei'ô'wa* ne. Ti'ai âma dasiré *ipodo* hâ nimahâ na si, wa za wei mo apâ. *Imama* te hâ, rowa'a za'êté ré, wa za wei mo, hâiwa âma tâma *ïromhuri'wa* nori siré. Tawamhâ apâ we *ïmorï* wapsi, *i'udâ'wa* nori hâ *izazei'wa* na te waihu'u za'ra ô di za. — Âne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hâ.

9 Tawamhâ Zezusi hâ ma duré dama waihu'u, âne:

— Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihîni ô nherê, ai'matâ'â aba ô ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're *isib'a'uwê* mono zé hâ âma *i'madâ'â* za'ra wa'wa. — Âne ma Zezusi hâ dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

Zezusihi hâiba isisaprizé wasu'u

Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36

²Tawamhâ bâdâ 6 na âma si'utôri pari, ma tô Zezusi hâ Pedru nori si te te simro, Ti'adu nori me, Zuwâhâ zama. Êté *râihâ* u ma tô ai'aba'ré. Tame ma tô Zezusi hâ tihâiba na sapri, Pedru nori nho'a. ³*I'uza* hâ ma tô tihâirâ up-tabi. Rowa'a za'êté ne, ma ai'ubuzi, rã uptabi na. Da'uza hâ da te 're hâ up-sôï pese za'ra mono nherê, hâirâ prã ti, Zezusihi uza ma hâ. ⁴Tawamhâ dahi'rata nori hâ ma tô 'madâ'â za'ra, Eriasi nori hâ Mozésihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁵⁻⁶Tawamhâ Pedru te Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, âme wama rowê za'ra di. Si'ubdatô, wa za aima 'ri za'ra

wa'aba ni aihâiba bâ wa'aba, ate da hâ, duré Mozésihi te da hâ, duré Eriasihi te da hâ. — Âne ma Pedru hâ tâma waihu'u, a'â te te rosa'rata âna. Te te 'madâ'â za'ra wa, ma tâma tipahi za'ra, Pedru nori hâ. ⁷Tawamhâ hâiwa nhirôtô'a za'êne hâ ma ubu za'ra, Zezusi nori hâ. Taha wa, hâiwa nhirôtô'a hawi, ma we tâma nharî za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, Pedru nori ma:

— Â hâ *i'ra*, te 're isawi pese mono. Ma'apé isimiroti hâ 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁸Taha wamhâ, taré te titômo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihi si te âma siwi 'madâ, siwaprosi isam na.

⁹Tawamhâ êté *râihâ* hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi nori hâ. Si'aba'ré sina, te Zezusi hâ tâma nharî za'ra, âne:

— Êté *râihâ* âma *i'madâ'â* za'ra wa'aba zém na hâ, dama rowasu'u za'ra wa'aba ô di za a'â. Wa hâ ti'ai âma dasiré *ipodo* hâ ab're hawi *ihâiwa'utu* parip si, te za dama 're *ïrowasu'u* za'ra wa'aba mo.

¹⁰Tawamhâ *imreme* ma tô wapari za'ra, Pedru nori hâ. Taha wa, te 'râwi sima rowasu'u za'ra, âne:

— E niha isiwasu'uzé hâ ab're hawi, za te te *ihâiwa'utu* na. Wa nori hâ wama waihu'u za'ra ô di. — Âne te 'râwi sima rowasu'u za'ra. ¹¹Tawamhâ te oto siwi sadanha, Zezusi hâ:

— E marî wa, te rowahutu'wa nori hâ te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te *ipisutu* wana, Eriasi za we *ïmorï* na hâ.

¹²⁻¹³Tawamhâ Zezusi ma tô asa tâma waihu'u za'ra:

— Duréihâ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tô *i'uwaibaba* âma rob'ui'ére *ibaihâ* na, Eriasi za we apâ *ïmorizém* na te te ropese da. Tane nherê, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hâ ma tô wei mori pa. Da te dasima *iwê* za'ra zéb zarina, ma tô tâma

rob'manharī wasété za'ra ni, ĩwana da te duré āma ĩrob'ui'érezéb zarina. 'Re ĩhāi-mana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ma tō ĩāma rob'ui'ére sirōmo za'ra, ti'ai āma dasiré ĩpoto āma hā, sa'ētē na za te ĩrobzépatazém na hā, duré za da te dasiwi ĩwē'ózém na hā. E marī wa, ma tō āne ĩāma rob'ui'ére sirōmo za'ra. — Āne te Zezusi hā sina sadanharī za'ra.

Ai'repudu ĩpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

¹⁴Tawamhā Zezusi norī hā te oto apā ai'aba'ré, tisiré norī u. ĩwana za'ra ma tō da'ahā na tasi'rā'ōtō ni. Tame 'Re ĩhāi-mana u'āsi mono nhimiroti ui'ére na rowahutu'wa norī hā te nasi ĩsadawa wa'rāmi tāma nharī za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norī ma, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra ō wa. ¹⁵Zezusi hā da te 'madââ za'ra wamhā, uburé ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tō ĩtēme dasisa're, da te sawi za'ra da. ¹⁶Tawamhā Zezusi te dama tinha:

— E marī na, te asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁷Tawamhā aibâ hā dawa'wa hawi te 'mahâ:

— Rowahutu'wa, ĩra wa we atēme saprō, ĩma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mreme ō u'āsi te 're sāmra. ¹⁸Wa'uburé hā te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhā ĩsadaipro hā te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahāihāsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tō aré waptērē za'ra, asiré 're ĩnomro mono norī hā wa'uburé te te siwi me da, tāma. Tane nherē, tāma waihu'u za'ra ō di, ĩra ma, te te siwi ĩme da hā. — Āne te aibâ hā rowasu'u, Zezusihi ma.

¹⁹Tawamhā aibâ mreme te te wapari wamhā, ma tō tisiré 're ĩnomro mono norī ma tinha:

— E niha bété ai'rata 're ĩnhamra u'āsi aba mono nherē, asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono ō di bété, te 're

ĩaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. E ĩpē'ézé u'āsi, wa za ai'rata 're ĩmorī 'wa, 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono ō wa. Ma'āpé, ai'repudu hā we ĩtēme saprōni aba.

²⁰Tawamhā ma tō ĩtēme siwi saprō, ai'repudu hā. ĩtēme te te siwi āwisi wi, te wa'uburé hā Zezusi hā 'madâ. Taha wa, te sisa'u ai'repudu hā wasutu. Sa'ētē te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaipro waze.

²¹Tawamhā Zezusi hā te ĩmama hā āma sadanha:

— E niha ma tō āma tiwahu, ai'ra hā ĩré 're hāimana mono ré hā.

— ĩra hā sapore ré, ma tō 're si-wamnari. ²²Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hā, unhama na te te wĩrī da. Āi ba zama te te 're wabzuri, â na te te wĩrī da. Tō sena aiwaihu'u pese wamhā, wapawapto na. Ma'āpé, wa'āma aipē'ézé na.

²³Tawamhā āne te Zezusi hā tāma tinha:

— E niha te āne ĩma ĩnha, tō sena ĩwaihu'u pese wamhā, te aipawapto wa'aba da hā, ai'ra āma. ĩwaihu'u pese na, da te 're ĩumnhasi za'ra mono wamhā, uburé dama waihu'u pese di za, marī na da te 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u.

²⁴Tawamhā awa'awi te aibâ hā Zezusihi ma tinha:

— Asimipawaptobzém na, wa tō ai'umnhasi. Ma'āpé, 're ĩpawaptob u'āsi mono, asimipawaptobzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aimā ĩsiwasu'u.

²⁵Tawamhā Zezusi hā ĩtēme ĩdasi'rā'ōtō norī hā da'ahā na te te da'ab'madââ wamhā, ma tō wa'uburé ma rob'ru, āne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'āsi mono wa, te mreme'ō u'āsi 're hāimana. Te duré po'reptō u'āsi 're sāmra. Aiwato-

bro, ai'reputu hawi. Niwa apâ asébré tō, ai'reputu u.

²⁶Tawamhã wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hã. Tawamhã ihawi ma tō watobro. Ai'repudu hã rési âna te oto nomro, dâ'â newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hã idâ'â na. ²⁷Tane nherê, ma tō Zezusi hã ai'repudu hã pa'â. Ma tō hâiwi wahutu, para na sab da.

²⁸Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi nori hã. Tame hâiba pisutu ma tō si'âma sadanharî za'ra, isiré 're inomro mono nori hã:

— E niha bâ bété wa nori hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherê, wa te wasiwi imei waihu'u ô, tâma.

²⁹Tawamhã asa ma Zezusi hã âne tâma waihu'u za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're damreme zusi âma. Taha parip si, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hã dama 're iwairébé mono zéb da hã. — Âne ma tâma waihu'u za'ra.

**Zezusi hã za idâ'âzém na duré
za apâ ihâiwa'utuzém na
isiwasu'uzém na rowasu'u**

Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45

³⁰⁻³¹Tawamhã Zezusi nori hã ta hawi te oto ai'aba'ré. Darireza na danhipti'a nhô'ômo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahâri za'ra. Zezusi hã ma tō sima wê, ihâimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tō da, tisiré 're inomro mono nori ma, a'â hâiba pisutu tâma siwasu'u za'ra da. Tawamhã ma tō tâma siwasu'u za'ra, âne:

— Wa hã dasiré ipodo hã te za dasima ihâiba nhomri ni. Te za duré dasiwi iwiri ni. Da te dasiwi iwiri wamhã, bâdâ maparane i'âma si'utōri ô ré, wa za apâ hâiwa'udu ab're hawi, idâ'â uptabi nherê. — Âne te tâma siwasu'u za'ra, tisiré 're inomro mono nori ma.

³²Tawamhã te te siwi sadaihu'u za'ra ô di, tâma isiwasu'u za'ra zém na hã. Tane nherê, tâma pahi za'ra wa, te te siwi âma sadanharî ô di oto. Ari'iwi te oto asimro.

**Danhipai u dama ipire na, Zezusi te
te irowasu'uzém na rowasu'u**

Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

³³Tawamhã Capana'u na 'ri nhisi u, ma tō oto aihutu, Zezusi nori hã. Tame 'ri para u sisisi wamhã, te Zezusi hã sadanharî za'ra, tisiré 're inomro mono nori hã, âne:

— Bâdâdi na we wasi'aba'réi ré hã e marî na, te we asima irowasu'u za'ra wa'aba mo.

³⁴Tazahã te ari'iwi tihâimana za'ra oto, bâdâdi na si'aba'ré sina, sipibu za'ra wa aré, 'râwi sima i'maipire zô.

³⁵Zezusi hã ma tō nhamra oto. Tisiré 're inomro mono nori zô, te tihârâ za'ra, sitême. Âne te tâma nharî za'ra:

— Ni'wam nori hã dama pire da, 'râwi te te si'âma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, dama iwapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

³⁶⁻³⁷Taha pari, ma ai'uté hã pa'â, tisiré 're inomro mono nori wa'wa, te te sâri da, tipa. Tawamhã tipa te te sâri sina, ma âne tâma waihu'u za'ra:

— Ni'wam nori hã te te 're izawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta nori u'âbâ te duré izô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e izô si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We izatōri'wa zô zama te sô 're tob'uzu za'ra. — Âne ma tō tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

**Zezusi nori wê 'wa nori
wasu'u na rowasu'u**

Rucasi 9.49-50

³⁸Tawamhã Zuwã hã te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibâ wa tō 'madâ'â za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te

're ĩrob'ruĭ mono hã, dama 're wairébé mono da. Tawamhã ma tō dama 're wairébé. Ō hã wasiré 're morĭ ō di. Taha wa, wa tō tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tō mono da, wasiré 're morĭ ō wa. — Āne te Zezusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

³⁹⁻⁴⁰Tawamhã Zezusi hã ma tō asa tãma waihu'u za'ra, Zuwã norĭ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, te te 're ĩda'apawapto mono zé hã. Āté ni'wam norĭ hã ĩwaihu'u pese zarina, te za ĩwē hã te te dama 're 'manharĭ za'ra, dama ĩmanharĭ waihu'u'ō hã. E taha pari, te za ta norĭ hã awa'awi na ĩnhisi wasété za'ra. Mare di. Te te 're ĩnhisi wasété za'ra mono ō di za. E marĭ wa. Ni'wam norĭ hã wazada 're hãimana za'ra mono ō wamhã, ta norĭ hã wahãiba niwĭ te za 're hãimana za'ra. Taha wa, aibã hã wahãiba niwĭ 're hãimana mono nherē, tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, te te 're ĩda'apawapto mono zé hã. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra. ⁴¹Tawamhã ma tō duré tãma nharĭ za'ra:

— Ma'ãpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba asina. A norĭ wa'wa hã ĩzazei'wa 're ai-hãimana za'ra wa'aba mono wa, â hã ni'wam norĭ hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za te te tãma 're ĩ'awa'ãbã mono zé hã tiwi 're simani za'ra mono ō di za. Te za te te sina 're uwaimrami za'ra. — Āne ma tō tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĭ ma.

**Dawasété na
romnhimimnhasi wasu'u**

Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2

⁴²Tawamhã Zezusi hã roti na ma duré tãma ãma uzusi za'ra:

— Āté ã norĭ hã, ai'uté dama ĩwapu ne, te za 're nomro, ĩzazei'wa norĭ hã. Tawamhã áté ni'wa simiroti zarina, te za ĩmairē. Tawamhã tãma ĩroti wasété'wai ma hã, tãma rowē ō uptabi di za, 'Re

ĩhãimana u'âsi mono, za te te azãri wa. ĩbutu na étē tōmo wawē, da te ãma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'ãhã, uihã na dá'ã da, tãma rowē ō di aré. Tane nherē, ĩsimiroti wasétézéb zarina, ĩzazei'wa te te ĩrēme wamhã, tãma rowē ō uptabi di za, roti wasété'wai ma hã.

⁴³Taha wa, wa za ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asib'rada asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wē wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowē uptabi u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, unhama u'âsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁴⁻⁴⁵Duré nimomo 're aiwairébé aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, aipara asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowē uptabi u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, hãiwa ãma hã. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁶⁻⁴⁷Duré marĭ hã atōmo na 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã ato asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atōmo misire ré si, 'Re ĩhãimana u'âsi mono u, 're asisisi aba mono wamhã, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Atōmo zahuré ré ropipa u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁸Ropipa ãma ubu hã te te 're ĩdahãiba uprosi za'ra mono hã, si'utōrĭ ō di. Duré uzã hã si'utōrĭ waihu'u ō di. Ōne u'ã te 're hãimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĭ ma.

⁴⁹Tawamhã âne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ na da te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, tó sena ĩzazei'wa 're danomro mono zó. ⁵⁰Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, âne. Sa na hã dasa hã âma se ti, dasai warĩrĩzéb da hã. Tane nherê, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te âma 're ĩwarĩrĩ za'ra mono da hã. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, âne. Ni'wam norĩ hãimanazéb zarina, te za dasi'u syru na sa na 're dasaihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowẽ na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tó tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

**Dasiwi 're ĩdasiwanhizari
za'ra mono zém na rowasu'u**

Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18

10 Tawamhã Zezusi hã Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, morĩ da. Tawamhã Zoda pa zara u, ma tó saprĩ. Te te saprĩ wamhã, da'ahã uptabi na ma tó duré ĩtème dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ĩrowahutu u'âsi mono zém na, Zezusi hã. ²Tawamhã ni'wam norĩ hã parisezu norĩ hã, timreme na te te tãma âma upa za'ra wa, te te siwi mreme wẽ'õ da, ma âne siwi sadawa pibu:

— Aibã norĩ hã timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhã, e wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, te za timro hã time, aibã hã. — Āne te siwi sadanha.

³Tawamhã asa ma Zezusi hã sada'ãbã za'ra:

— E niha ma tó Mozési hã bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na hã.

⁴Tawamhã asa ma duré âma sada'ãbã za'ra:

— Mozési hã âne ma tó dama roti: Aibã norĩ hã timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono õ ré, te za rob'ui'éré hã timro ma te te 're sômri za'ra pi'õi ma, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, te te imezém na hã. Taha parip si, te za oto pi'õi ma, te te 're rob'ru za'ra.

⁵Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã Mozési hã aipẽẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tó âne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. ⁶Ropoto na'rata hawimhã, ânei õ di. Ropoto na'rata hawimhã, ma tó 'Re ihâimana u'âsi mono hã aibã hã poto, a'uwẽ na. Pi'õ zama ma tó duré poto. ⁷Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rême za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto. ⁸Sina hãiba sitob zahuré wamhã, maparane ihãiba nherê, misi ihãiba ne, te za siré 're hãimana u'âsi zahuré oto. ⁹Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahãiba to mono nherê, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — Āne ma tó Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

¹⁰Taha pari, 'ri tème sihutu wamhã, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tó âma siwi sadanha. ¹¹Tawamhã Zezusi asa ma tó tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wa hã aibã hã timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. ¹²Duré ni'wa hã pi'õ hã, timro te te mei wamhã, aibã aimawi na mro wamhã, te za duré tiwasédé hã 'manha, pi'õ hã. — Āne ma tó tãma waihu'u za'ra.

**Zezusi hã, ai'uté te
te ĩ'azawizém na rowasu'u**

Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17

¹³Taha pari, ma tó da'ra hã áwisi za'ra ni Zezusihi u, 'Re ihâimana u'âsi

mono ma, âma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'âsi mono da, iŵē na. Tane nherē, isiré 're inomro mono norī hā ma tō dawē'ō za'ra, da'ra hā da te itēme 'wasari tō da, Zezusihi u. ¹⁴ Āne te te idawē'ō za'ra zém na hā, te te wapari ze za'ra ō di, Zezusi hā. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra:

— Tō'ā. Dawi rosawi za'ra wa'aba tō. A'ā we itēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā norī hā ai'uté norī hā ōne haré simizazei pese na 're ihâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norī hā 're hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā âma 're sib'a'uwē za'ra. ¹⁵ Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā ai'uté dama iŵapu ne, 're hâimana za'ra mono ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u, 're sisisi mono ō di za. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

¹⁶ Tawamhā awa'awi ma tō nasi ai'uté hā dawi azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, ma tō âma arowaptē, iŵē hā te te tāma 're anhomri mono da.

Aibâ isibro pese na rowasu'u

Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30

¹⁷ Zezusi norī hā sina pahâ za'ra ō ré, te aibâ hā isarina tiwara za'ra. Āma wisi za'ra wamhā, Zezusihi papara ma aime hi'rātītō. Tawamhā āne te sina sadanha:

— Rowahutu'wa, aiwē di a hā. E marī iŵē hā wa za 'manha, 're idanomro u'âsi mono zé hā te isina i'uwaimrami da hā.

¹⁸ Tawamhā asa te Zezusi hā tāma tinha:

— E niha te i'āma aiwa, iŵē na. 'Re ihâimana u'âsi mono si iŵē uptabi hā, ōhō si. Ni'wa hā isine hā mare di. ¹⁹ A hā aima waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā. Āne dama isimiroti hā: “'Re danhimroi wa'aba mono ō di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra

wa'aba mono ō di za. Duré danhibrom na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré dahâiba wasu'u na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ō di za. Duré dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ō di za. Duré aimama hā te za 're iwazé pese mo, ana zama.” Āne 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā.

²⁰ Tawamhā asa te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, i'prédu wi, wa tō te 're 'madâ'â pese, isimiroti hā.

²¹ Tawamhā Zezusi hā te aibâ 'madâ, sawi sina. Āne te tāma tinha:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptâ, tāma âma i'uwaimrami'ō hā. Mo oto aimorī apâ, asibro hā uburé dama wede mono da, iŵa'âbâ zô, isibrob'ō norī ma, sômri mono da. Āne wamhā, duré asibro pese di za, hâiwa âma. Taha parip si, te za we apâ aimo itēme, isiré 're aimorī da oto. — Āne ma tō aibâ ma waihu'u, Zezusi hā.

²² Aibâ hā āne hā te te wapari wamhā, ma tō tiwi tirobzei'ō. E marī wa. Sibrob ahâ uptabi wa. Taha wa, te oto mo apâ, robzei āna. ²³ Tawamhā aibâ za'u, te Zezusi hā 'madâ'â za'ra, tisiré 're inomro mono norī hā. Taha wa, ma tō āne tāma waihu'u za'ra:

— Isibro pese norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u 're isisisi mono da hā, pire di. Tāma pire uptabi za'ra di za.

²⁴ Tawamhā te âma rosa'rata za'ra, te te tāma iŵaihu'u za'ra zém na hā. Āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Isiwadi norī, e niha te za 'Re ihâimana u'âsi mono âma, 're sib'apito za'ra, itēme 're isisisi mono zéb da hā. Tāma pire uptabi za'ra di. ²⁵ E niha te za awaru ba'ōmore hā isi'uwazi para'ōtō zapu'u 're āzé. Sébré waihu'u ō di. Tane, isibro pese norī hā si'uihâ na 're sisisi waihu'u mono ō di za, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'āma

're ĩsib'a'uwē mono zēb u hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁶ Āne ĩmreme hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Tawamhā te āma sisadanharĩ za'ra, āne:

— ĩsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra ō wamhā, e 'wam norĩ hā te za bété danho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra, dadā'ā āna 're ĩdanomro u'āsi mono zé hā. Āté ni'wai ō di.

²⁷ Tawamhā Zezusi hā te 'madā'ā za'ra. Āne ma tō tāma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihā na danho'reptuzé hā, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. Dama waihu'u ō di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marĩ hā 'manharĩ waihu'u pese uptabi di. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

²⁸ Tawamhā Pedru hā te asa tāma siwasu'u:

— Wa norĩ hā uburé wa tō wanhibro hā wasipara rēme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

²⁹ Tawamhā Zezusi hā āne ma duré tāma waihu'u za'ra:

— Tane tō. ĩwapari pese za'ra wa'aba. Āté ni'wa hā te te 're ĩzawi pese mono zēb zarina, te za tinhorōwa hā a'ā tirē, te te dama 're ĩzadawa wasu'u mono da. Āté tisisānawā norĩ, duré tihidiba norĩ te za a'ā rēme za'ra. Āté tina, timama, duré ti'ra norĩ hā te za a'ā rēme za'ra. Āté tinhipti'a zama, te za a'ā tirē. ³⁰ Āne wamhā, ti'ai āma 're morĩ ré, te za marĩ ĩwē uptabi hā ahā na tāma 're hāimana za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'ratamhā, ĩsōrōwa za'ra hā, ĩsisānawā norĩ hā, ĩhidiba norĩ hā, ĩ'ra norĩ hā, duré ĩsipti'a hā. Marĩ ĩwē hā tāma 're ĩhāimana za'ra mono zu, te za duré rowasédé hā tāma 're hāimana za'ra, taré da te 're ĩruiwapari za'ra mono zēb zarina. Niwapsi te za duré tāma pisutu, dá'ā āna 're morĩ u'āsi da, rowē uptabi āma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā.

³¹ Ni'wam norĩ hā ahā uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hāimana za'ra mono nherē, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te tāma 're apisutu, wapu na 're hāimana za'ra mono da oto, za da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zēb āma hā. Duré ni'wam norĩ hā ahā uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hāimana za'ra mono nherē, te za te te tāma 're apisutu, pire na oto 're hāimana za'ra mono da. — Āne ma tō romhā ré tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

**Zezusi hā za tidā'ázém na,
duré za tihāiwa'utuzém na
zama ĩsiwasu'u zahu zé**

Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34

³² Tawamhā Zezusi norĩ hā ma oto sai'uri za'ra, bādādi na sō'a na, Zeruzarē u. Zezusi hā tisiré 're ĩnomro mono norĩ nhowa, ma tō mo. Sina hātā'ā āna, morĩ wa, te āma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tō ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ me ĩsi'aba'ré norĩ hā sina tipahi za'ra. Tawamhā danhiti te sima satōrĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hā, te te tāma rowasu'u sirōmo za'ra da, za tāma ĩromhāimanazém na. ³³⁻³⁴ Tawamhā āne te tāma rowasu'u za'ra:

— ĩwapari pese za'ra wa'aba. Āhāna Zeruzarē u, wa ai'aba'ré ni. Tame wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā te za dasima ĩhāiba nhomri ni, sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hā ĩwasédé te te ĩ'āma ĩsa'ra za'ra zēb zarina, te za dama ĩ'ru za'ra, da te ĩwĩrĩ da, dasiwi. Tawamhā zudezu'ō norĩ ma, te za siwi ĩhāiba nho. Ta norĩ hā te za ĩ'āma tiwa'é za'ra, zudezu'ō norĩ hā. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ĩ'upto. Te za duré te te siwi 're ĩpré'é. Tawamhā te za oto siwi ĩwĩ. Tane nherē, bādā maparane ĩ'āma si'utōrĩ ō ré, wa za apā hāiwa'udu. — Āne

ma tō tãma siwasu'u sirômo za'ra, Zezusi hã.

**Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me, te te sina
ĩrowaptērē zahuré zé wasu'u**

Mateusi 20.20-28

³⁵Taha pari, Ti'adu hã Zuwãhã me, Zebedehe 'ra zahuré hã, ma tō Zezusihi u sina rotété zahuré, te te tãma nharĩ zahuré da, ãne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi rowaptērē ni. Ma'ãpé, ãma wama uwaimrami, wa te wasima iwē hã.

³⁶Tawamhã Zezusi ma ãma sada'ãbã zahuré:

— E niha ma tō asima iwē wa'wa, te aima ãma i'uwaimrami aba da hã, asima iwē wa'aba zé hã. — ãne te sadanharĩ zahuré.

³⁷Tawamhã asa te duré tãma nharĩ zahuré, Zezusihi ma:

— Niwamhã danhib'apito simasisizém na te za 're asãmra mo, dama aipire uptabi na 're aihãimana mono da. ãhã wa, ma'ãpé wapisutu, asimire niwĩ 're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niwĩb zama, asine dama wapire na 're wahãimana mono da.

³⁸Tawamhã te duré asa tãma nharĩ zahuré:

— Rosa'rata ãna te ãne asina izadanharĩ 'wa. Wa hã wa za robzépata za'ëtē, dawĩ isisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di za, za te ĩrobzépata za'ëtē ne, ĩrobzépata aba da hã.

³⁹Tawamhã asa te duré Zezusihi ma siwaihu'u zahuré:

— ĩhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã.

Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u zahuré:

— Te za tō isine ĩrobzépata za'ëtē 'wa. ⁴⁰Tane nherē, ĩsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba ô di, dama aipire wa'aba na 're aihãimana aba mono zéb da hã ĩnhimire niwĩ, duré ĩnhimi'e niwĩ. 'Re ihã-

mana u'ãsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ĩda'awē mono zéb uwaibaba, dama pire na ĩ'rata 're dahãimana u'ãsi za'ra mono da. — ãne ma tō tãma waihu'u zahuré, Ti'adu norĩ ma.

⁴¹Tawamhã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ hã 10 na ihãiba za'ra hã, Ti'adu norĩ mreme te te waparĩ za'ra wamhã, ma tō sada tinhiti'ru za'ra. ⁴²Taha wa, Zezusi te sô tihãrã za'ra, 'rãwi ĩtēme sirã'otô da. Tawamhã ãne ma tō tãma waihu'u za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito na da te 're ĩwamri za'ra mono norĩ hã te pire uptabi na dama 're hãimana za'ra. Sa'ëtē te duré te te 're dawada'uri za'ra, ĩsimiroti hã da te 're 'madãã za'ra mono da. ⁴³Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono ô di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ĩmaipawaptob u'ãsi aba mo, marĩ zô 're a'manhimnhasi aba mono ãna. ⁴⁴Duré 'rãwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihãimana aba mono da, asima 'maiwē uptabi aba wamhã, pawã'ãbã ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ĩmairomhuri wē wa'aba mo. ⁴⁵Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã da te ĩma 're romhuri za'ra mono da, we ĩmorĩ ô di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datēme mo, ĩsihãiba zawi ãna dazada ĩdãã da, da'upana te da'awa'ãbã da. — ãne ma tō tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, te te ãma waihu'u za'ra da.

**Zezusi hã Batimezu te
te ĩto pesezé wasu'u**

Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43

⁴⁶Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tō oto aihutu, Zerico na 'ri nho'ômo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'rēi wamhã, da'ahã uptabi na te ĩsiré ai'aba'rē ni. Si'aba'rēi ré, ma tō aibã hã sôpētē za'ra ĩtob'a hã, bãdãdi zababa ĩsãmra hã. ĩtob'a hã Batimezu na ĩsisi hã, Timezuhu

'ra. Rob'uiprazém na te nasi da'awa, da te tãma a za'ra da. ⁴⁷Tawamhã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, Nazaré nhi-hudu hã ãsababa te te ãro'razãri na hã. Taha wa, te te sina 'mahãrã, sa'ëtê, ãtob'a hã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ããma aipê'ëzé na. — Æne te nasi sina 'mahã.

⁴⁸Tawamhã da'ahã na te tãma nharĩ za'ra ni, ari'iwi sãmra da. Tane nherê, te nasi sa'ëtê sina 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ããma aipê'ëzé na.

⁴⁹Tawamhã ma tô mazazã, Zezusi hã. Æne te dama ti'ru:

— Sô aihãrã za'ra wa'aba, we ãtême morĩ da.

Taha wa, te dasiwi 'mahãrã ni, ãtob'a hã:

— Aiwahutu. Zezusi hã te asô hã, ãtême aimorĩ da. Aima rowê di za oto.

⁵⁰Tawamhã Batimezu hã tisi'ubuzé ma tô time, si'aba'rê na wahutu da, Zezusihi u morĩ da.

⁵¹Ïtême wisi wamhã, Zezusi te ãne sadanha:

— E marĩ te asima ãwê, te ãma aima ãuwaimrami da hã.

— Rowahutu'wa, ãto pese da, wa ãsima wê, apã te 're rob'madã'ã mono da. — Æne te asa tãma si'ru.

⁵²Tawamhã Zezusi te ãne tãma tinha:

— Te za oto aimo. Asina ãumnhasi wa, ma tô ato pe.

Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wê, aibã hã. Tawamhã Zezusihi zarina te oto mo, bãdãdi na.

Zezusi hã Zeruzarê u, ãsãbrãzé wasu'u

*Mateusi 21.1-11; Rucasi
19.28-40; Zuwã 12.12-19*

11¹⁻²Tawamhã Zezusi norĩ hã Zeruzarê u si'aba'rêi wamhã, ma tô a'ã aihutu, Oriwera na êtê 'rãihã nhisi u. Êtê 'rãihã 'rata, te 'ri wa'õno hã 're hãimana zahuré, Betazé hã duré

Betãnha. Tawamhã Zezusi hã sisõwa ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré maparane. Æne te tãma rob'ru zahuré:

— Õwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Æma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hã ãsõpêtê 'wa, ãprãdupté hã, zahadu ni'wa hã nimomo ãma ãmorĩõ hã. Da te ãma wasisi haré, te za. Tawamhã da te ãma ãwasisizé hã te za ãwasihui wa'wa, we ãma saprõni aba da. ³Ni'wa hã ãne te te asadhanarĩ aba wamhã: “E marĩ da, ma ãwasihui wa'wa, ãma ãwasisizé hã,” tawamhã asa te za ãne tãma ãwaihu'u 'wa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. Te za we aima sõmri su'u apã.” Æne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa, ãtede'wai ma.

⁴Tawamhã te oto sô tineb zahuré, awaru po'repore zõ. Simasisi wi, awaru po'repore ma tô sõpêtê zahuré. 'Ridawa 'rata, te wasisi haré za. ⁵Te te wasihu zahuré wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã ãma 'mahãrã za'ra, ãrata ãsimasam norĩ hã:

— E marĩ te a norĩ wa'wa hã ãmanharĩ 'wa. E marĩ da, te asapa'abã ãwasihui wa'wa, awaru po'repore hã.

⁶Tawamhã asa ma tô dazada'ãbã zahuré, Zezusi hã te te tãma ãwaihu'u zahuré zém na. Taha wa, ma tô tãma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hã te te saprõni zahuré da, Zezusihi ma. ⁷Tawamhã te te ãwisi zahuré wamhã, awa'awi ma tô tãma ba'ubu zahuré, tisi'ubuzém na. Taha pari, ma tô ãma darõno, Zezusi hã. ⁸Æma sarõtõ wamhã, da'ahã na ma tô bãdãdi hã tãma waptã za'ra ni, dasi'ubuzém na. Ni'wam norĩ hã rom na ãsipo suiwawê te te ãmanhizãri za'ra na, ma duré tãma waptã za'ra. ⁹Tawamhã Zezusihi nhowa ãsi'aba'rê norĩ hã ãsarina ãsi'aba'rê norĩ zama, mreme 'rãihã na te sima 'mahãrã za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. ãsadawa

para we ĩmorĩ ma, ĩwē si te te tãma 're pisutu u'ãsi mono neza. Apito Daw-
ihi ma, te te ĩropisutuzéb zarina, te we
oto mo, watēneb za'ra, Wanhib'apito 're
hãimana mono da. ¹⁰'Re ĩhãimana u'ãsi
mono hã tō sena sōprub di. — Āne te
ãma tawata za'ra ni.

¹¹Tawamhã Zeruzarē u oto wisi
wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma
're ĩdawata za'ra mono zéb u, ma ázé
Zezusi hã, te te robzabu da. Tame tiwi
hãiwahã wa, te oto mo, Betãnha na 'ri
wa'õtō nhisi u, tisiré norĩ me, aibã 12
na ĩhãiba za'ra norĩ me.

**Pidera wede ma, Zezusi
te te ĩnharizé wasu'u**

Mateusi 21.18-19

¹²Tawamhã bātã amo na Betãnha
hawi te apã ai'aba'ré, Zeruzarē u. Morĩ
ré, ma tō mra hã tĩwĩ, Zezusi hã.
¹³Tawamhã si'aba'réri ré, romhã ré, ma
wede hã tisã, pidera wede hã. Sui
hãza'õtō wa, te sō mo, 'rãĩ õ'umnhasite.
Tawamhã 'rãwi ĩsu si ma tō 'madã. ĩrã
hã robaba di. Zahadu a'amo hã watobro
õ di, ĩrã uptabi zéb da hã. ¹⁴Tawamhã
Zezusi te wede ma tinha:

— Ai'rã hã da te 're huri mono õ di za
oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo.

Tawamhã ma tō mreme wapari za'ra,
wede ma, te te ĩnharizém na hã, ĩsiré 're
ĩnomro mono norĩ hã.

**'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're
ĩdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi
te te ĩdazate mono zém na rowasu'u**

*Mateusi 21.12-17; Rucasi
19.45-48; Zuwã 2.13-22*

¹⁵Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tō
Zeruzarē u apã aihutu. 'Re ĩhãimana u'ãsi
mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb
u, ma tō asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame
te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norĩ
hã te duré te te dawĩ 're rob'uipra za'ra.
Tawamhã dama rowede'wa norĩ hã ma

tō Zezusi hã te te sate, rob u. Te te
dawi 're ĩrob'uipra za'ra mono norĩ zama,
te te sate. Duré rob'uiprazém na te te
dawi ãma 're ĩsaprĩ za'ra mono norĩ wi,
ma wedeza hã te te tiwi anhamra, utu'u
wede'wa norĩ simasisizéb zama. ¹⁶Te
duré dawĩ rosawi, 'ri 'rãihã nho're wa'wai
baba, da te 're ro'wasari tō mono da.
¹⁷Te duré dama rowasu'u, da te ãma
ĩrob'ui'érezéb zarina, ãne:

— Duréihã wahĩrada hã ma tō ãne
na rob'ui'ére ĩbaihã na, 'Re ĩhãimana
u'ãsi mono mreme na: “ĩnhorõwa hã ĩwa
ĩma 're ĩdamreme zusi mono zém na,
te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” Āne te
tinha. Tane nherē, a norĩ wa'wa hã ma tō
ĩwa asima ãma 're ĩrob'manharĩ wasété
za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na
dawi 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're
ĩsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã
're sa, wasété uptabi na. — Āne ma tō
Zezusi hã dama waihu'u, da te waihu'u
za'ra da.

¹⁸Tawamhã aibã norĩ hã ma tō
ĩwasu'u hã wapari za'ra, sasedoti ĩpire
norĩ hã, rowahutu'wa norĩ zama. Āne hã
te te wapari za'ra wamhã, ma tō ta norĩ
hã sima ãma rosa'rata za'ra, te te siwi
wĩrĩ da. Tane nherē, Zezusihi nhimiroti
na, da'hã na ãma 're dawata za'ra mono
wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa,
te te siwi wĩrĩ õ di za a'ã.

¹⁹Tawamhã bådã sébré wi, te Zezusi
norĩ hã Zeruzarē hawi apã ai'aba'ré,
Betãnha na daza'ru nhisi u.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 21.20-22

²⁰Awēm na mararé si'aba'réri wamhã,
ma tō Zezusi norĩ hã 'madã'ã za'ra,
pidera wede hã, uburé ĩwede 'ré na.
²¹Tawamhã Pedru hã ma tō ãma po're
puru, Zezusi hã wede ma, te te ĩnharizém
na hã. Tawamhã ãne te Zezusihi ma
tinha:

— Rowahutu'wa, 'madââ. Ôhōta pidera wede. Ahâmhâ tâma înharî hâ ma tô tiwede're.

²²⁻²³Tawamhâ Zezusi te asa tâma tinha:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re îhâimana u'âsi mono si, te za asiwi 're î'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Tawamhâ â êtê 'râihâ ma, nharî za'ra wa'aba wamhâ, uihâ na sisa'o'o da, âi ba sime da, te za âma aima uwaimrami za'ra wa'wa. 'Râwi asiwawâ za'ra wa'aba ô di za, za te te aima âma î'uwaimrami za'ra wa'aba zém na hâ. Tâma înharî za'ra wa'aba zéb uwaibaba, za te te âma aima î'uwaimrami aba na, te za âma îsaze za'ra wa'wa. Tawamhâ te za tô te te âma aima 're a'uwaimrami 'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ. ²⁴Taha wa, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re îhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhâ, duré marî na tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhâ, za te te âma aima 're î'a'uwaimrami aba mono zém na, te za âma 're îsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhâ te za tô te te âma aima 're a'uwaimrami u'âsi 'wa. ²⁵⁻²⁶'Re îhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da wamhâ, te za a'â aiwi 're da'ru simani za'ra wa'wa. Dawasédé hâ da'âma 're 'madââ za'ra wa'aba mono ô di za oto. Tawamhâ Aimama 'wa hâ hâiwa âma 're îsâmra mono hâ te te duré ai'âma 're 'madââ za'ra wa'aba mono ô di za oto, aiwasété 'wa hâ. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hâ.

Zezusi hâ îpisutu'wai âma, da te dasiwi îsadanharizém na rowasu'u

Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8

²⁷Tawamhâ ma tô apâ aihutu Zeruzarê u, Zezusi norî hâ. 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zéb âma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hâ. Tame 're morî ré, ma tô aibâ

norî hâ îtême aihutu, sasedoti îpire norî hâ, duré dama rowahutu'wa norî hâ, duré zudezu norî ma roti'wa norî hâ. ²⁸Tawamhâ âne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété âne hâ marî hâ dama 're î'ab'manharî mo. E 'wa hâ, aipisutu'wa.

²⁹Tawamhâ Zezusi te asa tâma nharî za'ra:

— Wa hâ wa za duré asadanharî na aima âma wa'râmi za'ra wa'wa. We îma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hâ aima waihu'u za'ra wa'wa, îpisutu'wa hâ. ³⁰Ma'âpé, we îma waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwâ Batita hâ â dawabzuri te te dama 're ab'manharî. E 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — Âne te Zezusi hâ sadanharî za'ra.

³¹Tawamhâ 'râwi te sima nharî za'ra:

— E niha, wa za tâma waihu'u za'ra ni, ône wamhâ. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're î'ab'manharî mono na, wa te tâma waihu'u za'ra wamhâ, te za wazadanharî na sahu za'ra, âne: "E niha bété, Zuwâ Batitaha nhimirowasu'u hâ saze za'ra wa'aba ô di." ³²Tazahâ dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're î'ab'manharî mono na, wa te tâma waihu'u za'ra wamhâ, te za wazada tazahi za'ra ni. — Âne te 'râwi sima nharî za'ra, dapipa te, Zuwâ Batita hâ tô sena 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're îmorî na, da te 're saze za'ra mono wa. ³³Taha wa, sada dazahi za'ra ô'umnhasite, sina pahi za'ra wa, ma tô duré Zezusihi ma waihu'u na wa'râmi za'ra, âne:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwâ hâ â dawabzuri hâ te te dama 're ab'manharî. Wa norî hâ wa te waihu'u za'ra ô di, îpisutu'wa hâ.

Tawamhâ Zezusi te asa tâma nharî za'ra:

— A norī wa'wa hā īma waihu'u aba ō nherē, wa hā te duré aima waihu'u za'ra wa'aba ō di za, ni'wa sadawa para, marī hā te dama 're ī'ab'manhaṛī mono na. — Āne ma tō Zezusi hā tāma timreme na wa'rāmi za'ra.

**Buru na romhuri wasété
'wa norī wasu'u**

Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19

12 Tawamhā tinhimirowasu'u na ma tō duré tāma āma sāna'rata za'ra, āne:

— Aibā hā te 're sāmra, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu āma ma tō a're, uwa 'ru hā. Te te a're pari, ma tō buru 'wawi wa'ra. Ma tō duré ētē nhisiwi sada ab're, uwa 'rāi watzéb da hā, īwa'u zō. Taha pari, 'ri 'rāihā hā ma duré buru wa'wa 'manha, īsipsaihuri norī zō, dasipapara rob'madâ'ázéb da hā. Tawamhā ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, īburu hā te te sō 're 'madâ'â za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rāi prédub za'ra mono wapsi, te za te te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo a'ā sāmra da. ²Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma īromhuri'wa hā 'mazatō tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â'wa norī te te tāma ipo'o za'ra zō. ³Tane nherē, itēme wisi za'ra wi, ma tō siwi ti'ā, te te siwi azāri da. Tawamhā ubana ma tō siwi satō apā. ⁴Taha pari, te duré īwa'rāmi sō 'mazatō, tāma īromhuri'wa hā. Tane nherē, buru u itēme wisi za'ra wamhā, ma tō tāma rob'manhaṛī wasété za'ra. Īrāi wi, ma tō siwi azā. ⁵Taha pari, te duré 'mazatō, īwa'rāmi. Tane nherē, ma tō siwi tīwī, buru na romhuri'wa norī hā. Siwa'rāmi sihutu sidâpāsi, ma tō nasi hā za'ra. Ma tō duré nasi simro. ⁶Tawamhā buru tede'wai 'ra si te oto īrata 're hāimana, danhowa're're te te isatōrī da hā, īburu na romhuri'wa norī

u. Īra hā tāma sawi pese uptabi di. Tāma sawi nherē, ma tō satō, buru na romhuri'wa norī u, morī da. Āne te īmama hā sima rosa'rata: “Īra si'aibā hā te itēme satōrī za'ra wamhā, átē te za siwi hāiba wazé.” ⁷Tane nherē, buru na romhuri'wa norī u wisi wamhā, te āne sima 'mahârâ za'ra: “Ōhōta buru tede'wai 'ra hā te wei mo, timama uirī na buru tede'wa da hā. Wa te wasiwi wīrī aba, buru hā wate za'ra da.” Āne ma tō sima 'mahârâ za'ra, buru na romhuri'wa norī hā.

⁸— Tawamhā ma tō siwi ti'ā, buru tede'wai 'ra hā, te te siwi wīrī da. Te te siwi wīrī pari, ma tō ihāiba hā siwi time, buru nhiti.

⁹— Buru na romhuri'wa norī ma hā e niha te za buru tede'wa hā tāma rob'manhaṛī za'ra. Te za sō timorī za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norī hā. Tawamhā te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da. — Āne buru na romhuri'wa norī wasu'u hā ma tō tāma wasu'u za'ra, Zezusi hā. ¹⁰Tawamhā te duré 'mahârâ za'ra:

— Oro 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hā 're sōre za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. Āne ibaihā na rob'ui'ére hā:

“Ētē tomhâpâ wē hā 'ri na'ratazéb da hā wē uptabi nherē, 'ri'wa norī te te siwi iwē'ō hā te oto pire na 're sa'wari u'āsi.

¹¹Uburé Danhib'apito hā ma tō āne hā pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're īsa'wari mono da hā.

Taha wa, āne na wa te āma 're rosa'rata za'ra mono wamhā, wa āma 're wato'ubu u'āsi za'ra, wa norī hā.”

Āne ma tō ētē wasu'u na tāma rob'rāzarōtō za'ra, Zezusi hā.

¹²Buru na romhuri'wa norī wasu'u hā te te dama wasu'u wamhā, tisiré zudezu

norī ma, pire na 're ihâimana za'ra mono norī, te wasu'u, Zezusi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norī hã, duré dama rowahutu'wa norī hã, duré dama roti'wa norī hã. Âne na ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'â. Tane nherê, da'ahâ nhimimnhasi te, te ône haré ai'aba'ré, isiti.

Zezusi hã, rob'uiprazé isapotore na da te isadanharizé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26

¹³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norī hã ma tô parisezu norī hã 'mazatōrī za'ra, Zezusihi u si'aba'ré da. Erodihi niwī 're ihâimana za'ra mono norī zama, ma tô itême 'mazatōrī za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wē'ō za'ra da. ¹⁴Tawamhã itême sihutu wamhã, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tô sena na wa tô aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihâimana mono ô di. Duré dapire na 're dahâimana za'ra mono nherê, aima hã aiwapsi dahâimanazé hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marī hã dama 're i'awaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hã wama iwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma âma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te 're po'o za'ra, isimiwada'uri zarina. E 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wē di. E tâma wē ô di. — Âne ma tô âma siwi sadanha, Zezusi hã.

¹⁵Tô sena te te siwi âma waihu'u za'ra da newa, ma tô siwi sadanha. Âne na hã senai ô na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te âne tâma nharī za'ra:

— E marī da, te âne na asiwi izadanharī 'wa, imreme na te aima âma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi iwē'ō wa'aba da. Tane wamhã, ma'âpé rob'uiprazé isapotore hã we ima 'mai'âri aba, te 'madâ'â da.

¹⁶Tawamhã ma tô ni'wa hã tâma tisô, Zezusihi ma. Te âma dazadanharī za'ra, âne:

— E 'wai hâibarī, rob'uiprazé isapotore na hã. E 'wa sisi ui'éré duré, âma hã.

Tawamhã asa ma tô tâma waihu'u za'ra:

— ã hã, Roma âma danhib'apito hâibarī, duré taha nhisi ui'éré.

¹⁷Tawamhã Zezusi ma duré asa tâma waihu'u za'ra:

— Roma âma danhib'apito ma, te za isimiwada'uri zarina, marī tâma 're ipo'o za'ra wa'aba mo apâ, ite wa. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te za marī hã isimiwada'uri zarina, tâma 're isômri za'ra wa'aba mo apâ, ite wa marī hã. — Âne ma tô asa tâma waihu'u za'ra.

Tawamhã ma tô âma titob'uzu za'ra, te te tâma iwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hã.

Zezusi hã, dahâiwa'utuzém na da te isadanharizé wasu'u

Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40

¹⁸⁻¹⁹Taha pari, ni'wam norī hã ma itême aihutu, Zezusihi u, sadusezu norī hã. Ta norī hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, ab're hawi apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono ô na te te dama 're iroti za'ra mono. Ta norī hã te tâma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma, âne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tô âne dama roti: "Aibâ imro ré hã 'ra ô ré, dâ'â wamhã, tizédé'aba mro na te za timro ino hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, iwa isédé'aba 'ra ne, 're morī da." Âne wahi'rata nhimiroti na rob'ui'éré hã.

²⁰Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisānawā si 're ihâimana za'ra mono norī wasu'u na. Aibâ hã sisānawā si, te 're hâimana za'ra, 7 na ihâiba za'ra hã. Tawamhã ipoto'rada hã ma tô timro oto. Tawamhã 'ra ô ré, ma dârâ, aibâ hã.

²¹Tawamhã isōsi hã ma tô âma timro pi'oi âma hã, isōwa're're. Ta hã 'ra ô

ré, ma duré dârâ. Taha nhosi, âma mro wamhã, 'ra ô ré, ma duré dârâ. ²² Aibã norĩ hã ma tô nasi sisõwa're're âma timro za'ra, pi'õĩ âma, 7 na ãhãiba za'ra hã aibã norĩ hã. Tane nherẽ, 'ra ô ré, ma tô sisarina ai'utõ. Tawamhã nimahã bãtã na ma tô duré pi'õ hã, timro norĩ zarina, dârâ. ²³ Aibã norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã, misi pi'õ nherẽ, ma tô nasi sisõwa're're âma timro za'ra. Tawamhã 're ãdadã za'ra mono norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ab're hawi za apã oto te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, e 'wai me te za oto 're simasisi zahuré. — ãne te âma siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

²⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma rowasu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ma tô rosa'rata na âma i'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono õ na hã. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, duré ti-waihu'u pese na, za ab're hawi apã te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zé hã, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ²⁵ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ab're hawi apã te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, hãiwa âma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahãimana u'ãsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. ²⁶ Marĩ, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, 're dadãã za'ra mono pari, apã 're ãdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore i'ro'o na ma tô âma rob'ui'ére, Mozési hã. E niha 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. ãne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã: “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ãhãimana u'ãsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, Abra'ã norĩ uiri na nherẽ. ²⁷ Wahi'rata norĩ hã dawi 're dãã za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi,

're dãã za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô ãsib'apito za'ra na siwasu'u. Dãã u'ãsi 're hãimana za'ra mono 'wa'ãhã, ãsib'apito na aré siwasu'u õ di. ãne wa, ma tô rosa'rata na âma i'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono õ na hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã danhipai u ãpire uptabi wasu'u

Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37

²⁸ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hã ma tô âma mremente wapa, da'rata isa hã. Zezusi hã sadusezu norĩ ma, te te rowasu'u wẽ wa, te ãne sadanha:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã e ma hã te tihãiba, uburé dama ãpire uptabi hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô âma sada'ã asa:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti, danhipai u ãpire uptabi hã ãne: “Izarazéhé nhihudu norĩ, ma'ãpé iwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Wanhib'apito hã, misire danhib'apito uptabi, te 're hãimana. ³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hãimana aba mono wa, te za asiwi 're isawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za isimiroti na âma 're i'rosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're i'romhuri u'ãsi za'ra wa'aba mo.” ãne isimiroti hã danhipai u ãpire uptabi hã. ³¹ ãne duré isimiroti hãiba amo hã aiwa ãpire uptabi hã: “Uburé te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ iwẽ zõ asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sõ 're asõpré wa'aba mo, iwẽ zõ.” ã norĩ si isimiroti hã, ãpire uptabi zahuré hã. ãsipai u hã roti hã 'mailhãimana õ di, ãpire uptabi hã.

³²Tawamhã rowahutu'wa hã te asa tãma tinha:

— Tane tã tã rowahutu'wa. Tã sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire danhib'apito uptabi te 're hãimana, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Ni'wa hã 're hãimana mono õ di, ãsipai u hã. ³³Taha wa, wa za tã wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Taha zarina, wa za ãsimiroti na wa te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra. Wa za duré wanhimĩ'ẽ na wa te tãma 're romhuri u'ãsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marĩ ãwẽ zõ wasima 're ãwanhopré mono ne, wa za uburé dama zama sõ 're wanhopré, ãwẽ zõ. Wa norĩ hã wa za wanhimizama hã duré wanhimarĩ hã wa te tãma 're sãmri za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, da te tãma 're zata za'ra mono da, ãzatazẽm na. ãne wamhã, tãma wẽ di, 'Re ihãimana u'ãsi mono ma. Tane nherẽ, maparane ãsimiroti hã ãpire uptabi hã wa te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, tãma wẽ uptabi di za. — ãne ma tã Zezusihi ma waihu'u na wa'rã, rowahutu'wa hã.

³⁴Tawamhã rowahutu'wa hã te te tãma ãma uwaimrami wẽ wa, ma duré Zezusi hã tãma waihu'u:

— Tane tã. A hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽm nhiti, romhã na aihãimana õ di, ãhãna hã. — ãne ma tã tãma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhã, ni'wa hã te te sadanharĩ na sahu õ di oto, Zezusi hã tinhimiroti na te te ãma upai õ wa.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ãda'azadanharĩzẽm na rowasu'u

Mateusi 22.41-46; Rucasi 20.41-44

³⁵Tawamhã bãtã na te Zezusi hã dama rowahutu, 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zẽ 'wawi, wa'ra 're. Tawamhã te te dama rowahutu ré, te da'mahã:

— E niha rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Dawihi nhi-hudu 're ãmorĩ na hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na hã Danho'reptui'wa da. ³⁶Durẽihã apito Dawi hã ma tã danho'reptui'wa na ãma rob'ui'éré, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã Tip'ẽzani na te te tãma ãwaihu'uzẽb zarina. ãne ãma ãrob'ui'éré hã:

“Re ihãimana u'ãsi mono hã ma tã ãnhib'apito ma tinha, ãne: ‘Trata te za 're asãmra mo, ãnhimire niwĩ dama aipire na ãsiré 're aihãimana u'ãsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezẽ hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hãimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwã na 're hãimana za'ra mono da oto.’”

— ãne te tãma tinha. ãne durẽihã, ma tã ãma rob'ui'éré, apito Dawi hã. ³⁷Danho'reptui'wa da hã tinhib'apito na ma tã sisi, Dawi hã. ãsib'apito 're morĩ nherẽ, e niha te za ãsa'u si poto nherẽ, Danho'reptui'wa da hã ãsihudu na 're hãimana. — ãne ma tã da'ahã na da'mahã, Zezusi hã. Tawamhã Zezusihi nhimiroti hã wẽ wa, ma da'ahã na wapari ze za'ra ni.

Dama rowahutu'wa norĩ hãimanazẽm na rowasu'u

Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47

³⁸⁻³⁹Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, ãne:

— Ma'ãpé rowahutu'wa norĩ hãimanazẽ hã waihu'u za'ra wa'aba. Ta norĩ hã uza pa ré, 're ãnomro mono da si, tãma ãwẽ za'ra hã. Duré dama pire na 're hãimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ãubumroi mono zẽb ãma, da te 're ãwazẽb za'ra mono da si, ma tã te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ãpire norĩ simasisizẽm na 're si'ubumroi mono da si, tãma ãwẽ za'ra hã, rowahutuzẽb ãma duré 'ri para dasiré 're ãdasaihuri mono zẽb ãma hã. ⁴⁰Dama

rowahutu'wa zahā, te sadawa nhipese na pi'oi mrotō norī wi, īsimarī na 're sip-saihuri za'ra. Tane nherē, te ta norī hā danho'a 'Re ihāimana u'āsi mono ma 're mreme zusi hā, 're hāimana wē uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're irob'manharī za'ra mono zēm nhipai u, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te tāma 're rob'manharī za'ētē za'ra. — Āne ma tō dama rowasu'u, rowahutu'wa norī hāimanazēm na.

Pi'oi mrotō nhoprubzé wasu'u

Rucasi 21.1-4

⁴¹Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, rob'uiprazé da te 're īséme mono zéb 'rata, te nhamra Zezusi hā, 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uiprazé, da te nasi séme za'ra ré, te da'ab'madā. Īsibro pese norī hā, ahā na te nasi séme za'ra, rob'uiprazé hā sa'ētē na. ⁴²Taha ré, ma tō wi pi'oi mrotō hā, īsibrob'ō hā. Tawamhā rob'uiprazé īsapotore hā ma tō tiza, syryre nherē. ⁴³⁻⁴⁴Tawamhā tisiré 're inomro mono norī zō, te sima sō tihârâ za'ra, Zezusi hā. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Tō sena ā pi'oi mrotō hā sibrob'ō nherē, ma tō tinhoprubzēm na uburé da'a'rānhipa. Īsiré īséme'wa norī hā rob'uiprazé, nasi tāma īsi'atarēme za'ra si, te nasi sé. Tanei ō di, pi'oi mrotō hā. Simarī ō nherē, tihāimanazéb da, te te aré itédé hā ma tō ibāre tāma tisō, wahuré. Āne wamhā, ma tō tinho-prubzēm na uburé da'a'rānhipa. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norī ma hā.

**'Re ihāimana u'āsi mono āma
're īdawata za'ra mono zé,
za īsi'utōrízé wasu'u**

Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

13 Tawamhā Zezusi norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata

za'ra mono zé 'wawi wa'ra hawi, oto wairébé wi, misi te īsiré hā 'mai'mahā:

— Rowahutu'wa, 'ri hā 'madâ'â za'ra na. Ēne hā e itōmo wasétére. E īri wasétére duré. — Āne te tāma āma tiwata, 'ri wē na.

²Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha, āne:

— Ā hā 'ri īmadâ'â za'ra wa'wa hā, nimahā na si te za dasiwi pru pese ni, etē na 'ri hā. Tawamhā misi si te za oto simi'wara, ēne hā. Sisisiwi 'manomro waihu'u ō di za oto, ēne hā. Tâibâ za oto. — Āne ma tō 'ri na tāma āma rowasu'u sirōmo za'ra Zezusi hā, te te waihu'u za'ra da.

Robzépata na rowasu'u, duré da'ruiwapari na rowasu'u

Mateusi 24.3-14; Rucasi 21.7-19

³Tawamhā Zezusi hā te oto nhamra, Oriwera na etē 'râihâ nhisi āma, tisiré 're inomro mono norī me. Sisō're u, te 'ri 'madâ, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa hā. Te te 'madâ'â ré, te siwi sadanha, hâiba pisutu Pedru norī hā, Ti'adu, Zuwā, Ādéré norī me:

⁴— E niwa te za āne hā āma tiromhâiba, 'ri nhamrazéb da hā. E marī te za watobro, da te iwaihu'uzéb da hā. Ma'âpé, wama waihu'u za'ra na, isōwa wa te āma iwaihu'u sirōmo za'ra zéb da hā.

⁵⁻⁶Tawamhā Zezusi ma tō asa tāma waihu'u za'ra, āne:

— Ni'wam norī hā te za sadawa nhipese na sisarina datēme 're nomro, ahā na. Wa hā newa, te za taré īnhisi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Tawamhā da'ahā na te za ta norī āma da te 're sasōmri za'ra, tō sena newa, dama 're īsiwasu'u za'ra mono zé hā. Taha wa, te za a norī wa'wa hā asimiza'rese tiwi 're aihāimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datēme 're inomro mono norī āma, 're sasōmri za'ra wa'aba mono

tô da. ⁷Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ĩropupu'u za'ra mono zé hã, duré romhã na 're ĩdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherê, da'ãma rob'rãsutu uptabi õ di za a'ã. ⁸Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bã te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã, te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. ãne hã rowasédé, dazô 're wairébé mono wamhã, za daré ĩrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'oi ãma ĩwasã hã 're ĩsépu'u na'rata za'ra mono ne. ãhã haré dazô 're wairébé mono õ di za.

⁹— Ma'ápé, aihãimana nhimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te za a norĩ wa'wa hã da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ zadawa para, te za rowahutuzéb ãma da te 're aihã za'ra wa'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. ĩzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama ĩpire norĩ u, duré danhib'apito norĩ u zama. ãne wamhã, te za tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ĩzazei'wa 're anomro aba mono na. ¹⁰Rob'rãsutu õ ré, te za ĩwasu'u wẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bã, ĩzazei'wa norĩ hã. ¹¹Tawamhã dama ĩpire norĩ u da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Misi bãtã na, aihãimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Asimirosa'rata

na, asi'uihã na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da hã, mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani hã te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹²Niwamhã te za dasisãnawãi uptabi nherê, da te dasima 're dahãiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're 'manharĩ wasété za'ra, 'rãwim nherê. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherê, te za sada 're hãimana za'ra, te te dama 're hãiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ĩna me. ¹³Īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherê, õne haré ĩ'ãma 're anomro u'ãsi aba mono wamhã, te za asõreptuzé hã asina 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u sirõmo za'ra da.

Robzépata za'ëté wasu'u

Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24

¹⁴Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Nimahã na te za asiwi ĩmadã'ã za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te siwi ĩwẽ'õ pe hã, te te dawĩ ĩrowasizéb ãma ĩsa hã. (ãhã wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ápé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhãimana wamhã, rowasété si te za a'ã daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za sisa're, ëtẽ rãihã u ta norĩ hã tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da. ¹⁵Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hãpã ãma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'ã, 'ri para u. Õne haré te za dame sisa're, ëtẽ rãihã u, ta norĩ hã. ¹⁶Duré ni'wam norĩ hã buru ãma te te

romhuri za'ra wamhã, 'ri tême sisa'rei mono õ di za apã, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Ône haré te za duré ta norĩ hã êtê 'rãihã u dame sisa're. ¹⁷ Æne hã rowasédé hã daré hãimana wamhã, ãwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ĩra pré ré norĩ ma zama. ¹⁸ Taha wa, rowa'u'u wahã 'rowi, marĩ hã dazô wabro to da, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi, 're ĩrowaptêrê za'ra wa'aba mo. ¹⁹ E marĩ wa. Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtê za'ra ni. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩ'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na da te ĩrobzépata za'êtê uptabi za'ra õ. Niwamhã ãne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. ²⁰ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã sima pisutu, bãdã hã za da te 're ĩrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wãtari da, rowasété ré da'ãma romhãimana pahã tã da. Æne hã te te sima pisutu õ 'wa'ãhã, te aré uburé dasi'utõrĩ pese, za da'ãma ĩrob'rãsutuzém na hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwê za'ra mono da, te te sima 're ĩ'apisutu mono norĩ zawi te, te za ãne hã 'manha.

²¹ — Marĩ hã wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Áté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: "Ãhãta danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu hã te nhamra. Ôhõta te nhamra." Æne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã. ²² E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datême 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te za te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. ĩsazei'wa norĩ zama te te dame ãma 're saze za'ra

mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherê, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwê za'ra mono da. ²³ Æne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, romhã ré, pibui pese sina, ãma sô 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono da. — Æne ma tã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

**Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã,
za we apã ĩmorizé wasu'u**

Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28

²⁴ Tawamhã Zezusi ma duré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhã, bãdã hã te za titobra. A'amo zama te te rob'uiwê õ di za oto. ²⁵ Wasi hã te za duré hãiwa hawi rere. Uburé hãiwa na 're ĩsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ²⁶ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, hãiwa'a na wa za wei mo apã, danho'a. ĩwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apã, duré ĩhãiba na rowa'a za'êtê uptabi na. ²⁷ Tawamhã hãiwa ãma ĩma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satõrĩ za'ra, Ropoto'wa te te sima 're ĩ'apisutu mono norĩ zô, te te ĩtême da'ubumro za'ra mono da, daro mono bã. — Æne ma tã romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne tãma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aima ãma romnhimiré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ĩsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ĩta'a mono zéb u 're ĩromhutu mono zém na hã. ²⁹ Tane duré, marĩ hã 're ĩromhãimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u

za'ra wa'aba zéb zarina, 'madââ za'ra wa'aba wamhâ, te za âma îrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'râsudu hâ za oto îwâ-tobro na hâ. ³⁰Tô sena wa âne hâ aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Â hâ uburé rowasédé hâ dazô 're wairébé mono ré, ti'ai âma 're îdasi'ubumroi mono nori hâ ta nori hâ 're dââ za'ra mono ô ré, te za isô'a za'ra ti'râsutu, rowasédé hâ. ³¹Nimahâ na te za hâiwa nori hâ ai'utôri zahuré, ti'ai me. Si'utôri zahuré nheré, înhimiroti hâ si'utôri waihu'u ô di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirômo za'ra da.

ZeZusi hâ, za we apâ timorizém na te te îromnhimiré'ézé wasu'u

Mateusi 24.36-44

³²Tawamhâ âne ma duré tinhimiroti 'râsudu hâ tâma waihu'u sirômo za'ra, ZeZusi hâ:

— Âne hâ uburé za daré 're îromhâimana mono zéb da hâ, ni'wa hâ bâdâ hâ te te waihu'u ô di. Hâiwa âma romhuri'wa nori zama, te te waihu'u za'ra ô di duré. Wa hâ 'Re îhâimana u'âsi mono 'ra nheré, te duré bâdâ hâ waihu'u ô di. Îmama ma si, waihu'u pese di, bâdâ hâ. ³³A nori wa'aba zama, bâdâ hâ waihu'u za'ra wa'aba ô wa, ma'âpé asimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. ³⁴Romnhimiré'é na, wa za marî hâ aima waihu'u za'ra wa'wa. Âté aibâ hâ te za tinhorôwa hawi watobro, romhâ na 're mori da. Tawamhâ sisô'a ré, tâma îromhuri'wa nori ma, te za romhuri hâ te te tâma pisutu. Duré 'ridawa 'madââ'wai ma zama te za roti, te te sô 're rob'madââ pese mono da. ³⁵⁻³⁶'Ri tede'wa hâ apâ za îwisizé hâ, bâdâ te te waihu'u za'ra ô di, tâma îromhuri'wa nori hâ. Apâ tinhorôwa u îwisizé hâ, âté hâiwahâ, âté mara wa'wa, âté si'a hârâ wi, âté awê wi. Tane bâdâ hâ apâ we îmorizé hâ waihu'u za'ra wa'aba ô wa,

te za asimiza'rese îzô 're asimipari za'ra wa'aba mo, a nori wa'aba zama, 're asôtô za'ra wa'aba mono newa, asimiza'rese âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, apâ we îmorî ô'umnhasite. ³⁷Âne hâ aima si, te waihu'u za'ra wa'aba ô di. Uburé îzazei'wa nori udâna zama, wa aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa, asimiza'rese, îzô 're asimipari za'ra wa'aba mono da. — Âne ZeZusi hâ 'ri tede'wai wasu'u na te te sina isimiré'ézé wasu'u 'râsudu hâ.

Da te dasima âma îrowa'ôtô za'ra zé wasu'u, ZeZusihi wîrîzéb da na

Mateusi 26.1-5; Rucasi

22.1-2; Zuwâ 11.45-57

14 Maparane te oto sô rowaptâ bâtâ zô hâ, dato hâ da te 're îmanharî za'ra mono zéb u hâ, 'Re îhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te îdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hâ. Tawapsi dasi'râ'ôtô ré, te za romhuri na î'u'êté duptoio hâ huri ni. Tawamhâ bâdâ îwa waptâ'â ô ré, te sasedoti îpire nori hâ rowahutu'wa nori me, sima âma rosa'rata za'ra, ZeZusi hâ pi'uriwi te te siwi âri da, da te dasiwi wîri da. ²Âne te sima âma roti za'ra:

— Dato hâ hâimana ré, wa te wasiwi âri ô di za, wama dazahi za'ra ô'umnhasite, uburé hâ wazada hâimana za'ra tô da. — Âne ma tô sima âma roti za'ra.

Betânha âma, ZeZusihi ma, pi'ô nhoprubzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Zuwâ 12.1-8

³Tawamhâ ZeZusi hâ Betânha na 'ri wa'ôtô nhisi âma, te a'â tihâiba, Simahâ nhorôwa âma, î'wa're ré hâ, aré ta hâ. Tame sai ma, sâmra ré, ma tô we pi'ô hâ âzé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hâ êtê 'manharî 'remhâ, ma siré âwisi. Wedewa'u zadaze hâ, nadu na îsisi hâ, îwa'âbâ za'êne hâ. Tawamhâ îsé hâ ma tô

sô pru. Taha pari, ma Zezusihi r'ã nhisiwi sa'wa. ⁴Ni'wam norĩ hã tame ihâimana za'ra hã ma tô âma wê'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré âma si'uba, wedewa'u zadaze na hã. ⁵Te te dama wede 'wa'âhã, i'wa'â hã isa'etê uptabi hã 300 na te aré tihâiba, rob'uiprazé isapotore hã, isibrob'õ norĩ ma, te te sômri mono da. — ãne ma sima âma rowaihu'u za'ra, itede'wai upana nherê. Pi'õi âma, ma tô duré wasété za'ra. ⁶Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Pi'õ hã rowê na hâimana. E marĩ da, ma tô sada asahi za'ra wa'wa. Pi'õ hã i'wê uptabi hã ma tô ãma 'manha. ⁷Isibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã bâta na, asima 're i'wê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're ipawaptob za'ra wa'aba mo, isimarĩ'õ norĩ hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. ⁸Pi'õ hã ma tô i'uwaiwaba tô ãma 'manha, i'wê hã. Á hã idá'á wana ré, ma tô âma ihâiba zadaze, da te iré ãnherézéb u. ⁹Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ te za i'wasu'u'wê na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ãma i'manharĩ wê zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'âsi za'ra, âma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, âma i'wê'õ'wa norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi za te te dama ihâiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6

¹⁰Tawamhã Zudasi Icarizoti hã te mo, sasedoti ipire norĩ u. Aibã 12 na Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ siré 're ãmorĩ, Zudasi hã. Zezusihi âma te te tâma ãma roti za'ra da, te itême timorĩ za'ra, te te tâma ãma rowairébé za'ra da, Zezusi za te te tâma ihâiba nhomri za'ra zém na hã. ¹¹Tawamhã Zudasihĩ mreme te te wapari za'ra wamhã, tâma rowê uptabi

za'ra di. Taha wa, ma tô rob'uiprazém na tâma ropisutu za'ra, te te tâma wa'âbã za'ra da. Tawamhã Zudasi hã te oto sima rosa'rata, nimahã bâta na te te dama ihâiba nhomri da hã.

Zezusi norĩ hã, dasai 'manharizém na, siré isaihurizém na rowasu'u

Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30; 1 Corĩtu norĩ 11.23-25

¹²Tawamhã bâdã ma tô oto i'wa wap-tãrã, i'u'etê duptoio'õ, da te ihurizéb da hã. ã bâta na, ãmorĩ'rata na zudezu norĩ hã te za pone'ërebã 'ra hã te te sima 're simro, tisa te te âma ihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã. Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã, te ãne siwi sadanha:

— E momo ma tô asima i'wê, asõ i'wa'manhipizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na i'wasaihurizéb da hã. — ãne te siwi sadanha.

¹³Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré. ãne ma tô tâma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahã u, ane wa'aba. Tame te za aibã hã isöpëtê 'wa, piza'a te te i'ãri hã, â ré. Tawamhã isarina te za ane wa'wa, 'ri tême. ¹⁴Aibã hã nimomo sébré wamhã, te za 'ri tede'wa hã isadanhari 'wa: "Rowahutu'wa hã te tinha: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, isiré 're ãnomro mono norĩ me, i'wa i'wasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã." ¹⁵Tawamhã 'ri tede'wa hã, hãimo 'ri 're wa'wa za'êne hã te za aima 'mazabui wa'wa. Tame te uburé i'wa romhaimasa wedeza hã, danhamrazé hã. Tame te za wazõ i'robza'ra pese 'wa. — ãne ma tâma waihu'u zahuré.

¹⁶Tawamhã te oto tineb zahuré, 'ri ahã u. Tamomo simasisi wamhã, Zezusi te te tâma iwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sabu zahuré. Tawamhã tinhipi ma tô 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

¹⁷Tawamhã ma'rã wi, ma tô aihutu Zezusi norĩ hã 'ri tẽme, aibã 12 na ihãiba za'ra norĩ me. ¹⁸Tawamhã sai ma, si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aimã waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ãsiré asaihuri aba nherẽ, misire te za dama ãmaiãiba nhomri 'wa.

¹⁹Tawamhã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'õ za'ra. Taha wa, ma tô siparabãsi si'mahãrã za'ra:

— E wa hã.

²⁰Tawamhã Zezusi asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Misire te za tô dama ãmaiãiba nhomri 'wa. ã'u'ẽne hã ãsiré piza'a 're te te ãdi hã, te za dama ãhãiba nho.

²¹Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã duréihã ma tô ãdã'ãzẽm na rob'ui'ére sirõmo za'ra ãbaihã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ã'ãma rob'ui'érezẽb zarina wa za tô mo, ãdã'ãzẽb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ãhãiba nhomri'wai ma hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te azãri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “ãpoto õ 'wa'ãhã, aré wẽ di, ãne na hã te aré 're robzẽpata mono õ wa.” ãne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ãhãiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

²²Tawamhã saihuri ré, ma tô ti'ã, ã'u'ẽne hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'u'ẽne hã. Te te wẽ'ei mono parimhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ma tô te te sõmri. ãne ma tãma sina waihu'u za'ra:

— ã, ã'u'ẽne hã huri aba. ã hã ãhãiba, te wasu'u.

²³Taha pari, ma duré ti'ã hãsizé hã, uwa 'ru 'rãi wa'ui ré hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô tãma sõmri za'ra, uwa

'ru 'rãi wa'ui ré hã. Tawamhã aihĩni ma ãhu. ²⁴ãne ma duré tãma sina waihu'u za'ra, Zezusi hã:

— ã hã ãwapru, te wasu'u. Rob'rãi wa'u za'wari ne, te za ãwapru hã ãwi asa'wa, da'ahã zãda ãdã'ã wamhã. ã hã ãwapru hã ãwi sisa'wari wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ãropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ã'u'waimrami mono zé, te wasu'u. ²⁵Tô sena wa za aimã ãsiwasu'u za'ra wa'wa. ã hã rob'rãi wa'u hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã za uburé da'ãma ãsib'a'uwẽ zẽb ãma si, wa za duré te 're hãsi. — ãne ma tô tãma siwasu'u za'ra.

²⁶Tawamhã Zezusi norĩ hã tinho're na te oto ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Taha pari, ma tô wairé, Oriwera na ãtẽ 'rãihã nhisi u si'aba'rẽ da.

**Pedru hã za te te dawĩ ãudãzẽm
na, Zezusi te te tãma
ãwaihu'u sirõmo zé wasu'u**

*Mateusi 26.31-35; Rucasi
22.31-34; Zuwã 13.36-38*

²⁷Tawamhã ãne ma Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ãzãdawa para õ nherẽ, te za aihĩni asiwi ãrẽme 'wa. Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ã'ãma rob'ui'ére siro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na hã: “Pone'ẽrebã 'madã'ã'wa hã wa za tiwĩ. Tawamhã pone'ẽrebã hã te za ropẽ.” ãne ã'ãma rowastu'u na rob'ui'ére, ãbaihã na hã. ²⁸Tane nherẽ, ab're hawi apã ãhãiwa'utu parip si, wa za aiwana ãmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tamomo ãnhopẽtẽ za'ra wa'aba da.

²⁹Tawamhã Pedru hã te Zezusi ma tinha:

— Aihĩni za te te airẽme za'ra nherẽ, wa hã te airẽme õ di za.

³⁰Tawamhã Pedruhu ma, te Zezusi hã asa tinha, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã barana, si'a hã tihârâ na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawî ï'udâ, aima ïza'rese õ na. — Æne ma tô tâma waihu'u siro.

³¹Tawamhã mreme tete sina, te asa tâma tinha, Pedru hã:

— Wa hã asiré ïdâ'â da nherê, te dawî ai'udâ õ di za. — Æne te Zezusihî ma siwasu'u.

Tawamhã uburé ïsiré 're ïnomro mono norî hã ma tô õhõ na si tâma siwasu'u za'ra, za te te dawî ï'udâ za'ra õ na hã.

Zezusi hã, Zésemani ãma ïsamrazém na rowasu'u

Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46

³²Tawamhã Zezusi norî hã ma tô ai-hutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhã, âne te tâma nharî za'ra:

— Æme ïzõ asimroi wa'aba. Wa hã wa za a'â asiti ïmorî 'wa, romnhiwasi ïmama ma, ïmreme da.

³³Tawamhã Pedru norî hã te siré saprõni za'ra, Ti'adu norî hã, Zuwãhã me. Tawamhã te te sina rosa'rata pese wamhã, sina pë'ezé uptabi di. ³⁴Taha wa, Pedru norî ma, ma âne sina tâma rowaihu'u za'ra:

— ïpë'ezé hã sa'ëtê na te ïma tihãiba. ïpë'ezé uptabi wa, wa aré dârâ. Æme a'â asimroi wa'aba ï'rata, asõtõ za'ra wa'aba ãna. Asõpré u'âsi aba. — Æne ma tô tâma waihu'u za'ra.

³⁵Tawamhã romhã prã na te ïsiti timorî za'ra. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô nhamra. Sãmra wamhã, ma tô aiwê'ê, ti'ai u. Tawamhã Timama wi, te rowaptê, robzépada hã te te tâma ba'a da. ³⁶Æne ma tô Timama wi rowaptê:

— ïmama, uburé marî hã aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé robzépada hã ïma ba'a za, te robzépata za'ëtê tõ da. Tane nherê, âne aima ïsiwasu'uzéb uwaibaba, te ïsina uwaimrami da, wa hã

te ïsima ïwëzém na ïma pisutu õ di za. A hã ïma ïwëzéb uwaibaba si, te ïsina uwaimrami da, te za ïma ïpisu. — Æne ma tô Timama wi sina rowaptê.

³⁷Tawamhã Timama ma, mreme pari, te apã mo, si'ubdatõ tisiré 're ïnomro mono norî u. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahã, utu da:

— Sima, e niha te asõ. E niha asimiza'rese rob'madã'ã waihu'u õ di, sry na. ³⁸Satanasihî zada, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wê za'ra wa'aba mono nherê, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ïhãimana u'âsi mono wi, asima rowaptêrê za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimi-wada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Æne ma tô tâma waihu'u za'ra.

³⁹Tawamhã Pedru norî nhiti, te duré apã mo, Timama ma mreme da. Tawamhã õhõ na si, te duré Timama wi rowaptê. ⁴⁰Timama ma, mreme pari, te duré apã ïtème timorî za'ra. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tãma aptã'ã uptabi za'ra wa, te tinhotõ pese za'ra, sõpré waihu'u ãna. Tawamhã utu za'ra da, Zezusi te te 'mahãrã za'ra wamhã, asa te te tâma ïwaihu'u za'ra da hã, mare di.

⁴¹Tawamhã ïsiti te duré timorî za'ra. Taha pari, ma duré apã sina siri. Si'ubdatõ tinem na, ma tô oto ãma sahu. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô duré apã siza za'ra. Taha wa, te âne 'mahãrã za'ra:

— E niha bã te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tô'ã oto. Bãdã ma tô oto ïwa waptãrã. Ti'ai ãma dasiré ïpodo, te za oto ïhãiba nhomri ni, aibã ïwasété norî ma. ⁴²Oto aiwahutu za'ra wa'aba, wasi'aba'ré da. Õhõta te wei oto mo,

dama ihâiba nhomri'wa da hã. — Æne te tãma 'mahârâ za'ra.

**ZeZusi hã da te oto dasiwi
ĩ'ârízém na rowasu'u**

*Mateusi 26.47-56; Rucasi
22.47-53; Zuwã 18.3-12*

⁴³ZeZusi hã te te tãma 'mahârâ za'ra ré, ma Zudasi hã itême wi, ZeZusihi siré aré 're imorí hã. Da'ahâ uptabi na ma tô isiré sô aihutu ni, sib'ézé 'wapa ré, uibroi ré zama. Sasedoti ipire norí zadawa para, duré rowahutu'wa norí zadawa para, duré zudezu norí ma, roti'wa norí zadawa para zama, ma tô sô aihutu ni. ⁴⁴Zudasi hã ma tô ãne dama ipire norí ma, roti aré:

— Aibã hã te tob'rata hârâ wamhã, ta hã te za asiwi i'âri 'wa. Tawamhã asiptete sina, te za asiwi isaprõni 'wa. — Æne ma tô Zudasi hã tãma waihu'u za'ra, te te siwi i'âri wana ré hã.

⁴⁵Tawamhã Zudasi hã ZeZusihi u oto wisi wamhã, ãne te 'mahã:

— Rowahutu'wa.

Tawamhã tob'rata hârâ na, ma tô sawi, ZeZusi hã. ⁴⁶Tawamhã ma tô oto dasiwi âri ni. ⁴⁷Tawamhã ZeZusihi siré isa hã, ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã âma po're nhizã, sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hã. ⁴⁸Tawamhã ZeZusi hã sô idasihutu norí ma, te tinha, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãri'wa pâ, ma bété we izô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroi ré zama. ⁴⁹Bâtã sidâpãsi wa tô asô'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, inhimirowasu'u na, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asiwi i'âri aba õ di bété. Tane nherê, te za tô asiwi i'âri 'wa, i'âma rob'ui'érezé hã te isina uwaimrami hã. — Æne ma tãma sina waihu'u za'ra.

⁵⁰Tawamhã isiré 're inomro mono norí hã aihini ma siwi tirê. Wara sina, ma dama ropé.

⁵¹Aibã hã iprédupté hã, ZeZusihi zarina imorí hã ma tô ni'wam norí hã siwi ti'ã, i'ubuzém na. ⁵²Tane nherê, ma tô tãma rême za'ra, ti'ubuzé hã. Tawamhã ai'uréiwi te oto dawi wara, iprédupté hã.

**Dama roti'wa norí hã ZeZusihi da,
isi'rã'õtözém na rowasu'u**

*Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55,
63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24*

⁵³Tawamhã ZeZusi hã te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ipire uptabi nhorõwa u, sasedoti ipire uptabi nhorõwa u. Tame iwana ma tô si'rã'õtõ, sasedoti ipire norí hã, duré zudezu norí ma roti'wa norí hã, duré rowahutu'wa norí hã.

⁵⁴ZeZusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu, sasedoti ipire uptabi nhorõwa u. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma âzé. Sébré wamhã, ma tô nhamra unhamã dawa, hãiro da, romhuri'wa norí me.

⁵⁵⁻⁵⁶Tawamhã sasedoti ipire norí hã duré uburé zudezu norí ma roti'wa norí hã, te ni'wam norí zô tinhopré za'ra, ZeZusi hã marí te te 're i'ab'manharí wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi âma hiri da, tawapsi romanu norí hã te te siwi wĩri da. Tawamhã da'ahã na dazadawa nhipese na, ZeZusihi âma isimiroti wasété na da te âma sa'ra za'ra nherê, âma dasisaze za'ra õ di.

⁵⁷Tawamhã ni'wam norí hã ma ti-wahutu zahuré hãiwí, ZeZusi hã sadawa nhipese newa, isadawa nhipe te te âma hiri zahuré da, ãne:

⁵⁸— Wa norí hã wa tô wasi'uihã na isimirowasu'u hã wapari ni. 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa hã te za, u, sãmra, êtê na da te dasiwi i'ri hã. Tawamhã te za, u, aimawi 'ri duré. Da

te dasiwi ĩ'ri da hã, mare di. Te te 'ri ré hã, bådã hã si'ubdatõ te za, u, ãma ne, te te ãma romhuri ré hã. Æne taré dama si-wasu'u ré, wa tô wapari ni, wasi'uihã na. — Æne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

⁵⁹Tane nherẽ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ hã te te siwi sadawa pibu zahuré wamhã, ai-wab õ di, te te dama ĩwasu'u zahuré zé hã.

⁶⁰Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi hã dawa'wa ma hãwi za, Zezusi hã uihã na te te sadanharĩ da, ãne:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ĩ'aiwasu'u wasété na hã. E tô ĩsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — Æne te sadanha.

⁶¹Tane nherẽ, te Zezusi hã ari'wi za. Te te ãma wa'rãmi õ di, timreme na. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi hã te duré sadanharĩ na sahu, sasedoti ĩpire uptabi hã:

— E tô sena a hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, a hã.

⁶²Tawamhã Zezusi hã asa te tãma si-wasu'u oto:

— ĩhe. Wa hã, Danho'reptui'wa. Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. A norĩ wa'wa hã aihĩni te za ĩ'madãã za'ra wa'wa, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ, 're ĩnhamra mono na, ĩwaihu'u pese 'rata. Hãwiwa'a na apã we ĩmorĩ wamhã, te za ãne na ĩ'madãã za'ra wa'wa. — Æne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra.

⁶³Tawamhã te te sadawa 'rui wa, ma ti'uza hã hãiwazu, sasedoti ĩpire uptabi hã. Tawamhã ãne ma tô ãma da'mahã:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zõ, ai'maihãrã aba õ di za, Zezusi te te wama ĩwasu'u za'ra da hã, ĩwasété na. ⁶⁴'Re

ihâimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme wasété. ĩmreme ma tô ĩwapari za'ra wa'wa. E marĩ tawamhã, ma tô ãma ĩpisutu za'ra wa'wa. — Æne te ãma da'mahã. Tawamhã aihĩni ma tô sima wẽ za'ra, da te dasiwi wĩri da.

⁶⁵Tawamhã te te siwi wẽõ wa, ma tô nasi ni'wam norĩ hã siwi ubu upto, ti-zadaipro na. Zazahã na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tô duré nasi siwi ahã. Æne ré, te nasi siwi 'mahã:

— E 'wa hã ai'azãri'wa. Ma'apé, waihu'u. — Æne te nasi siwi 'mahã.

'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé 'madã'ã'wa norĩ zama, ma tô siwi ti'ã, te te nasi siwi ahãri da.

Pedru hã, Zezusi te te dawĩ ĩ'udãzẽm na rowasu'u

*Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62;
Zuwã 18.15-18, 25-27*

⁶⁶Æne ré, te zahadu Pedru hã dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahãpã. Tawamhã tame sãmra ré, ma we pi'õ hã datẽme wi, sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa hã. ⁶⁷Wisi wi, ma Pedru hã tisã, unhamã ãma hãi'ro ré. Tawamhã te te 'madã'ã pese pari, te Pedruhu ma tinha:

— A zama te duré Zezusihi siré 're aimo, Nazaré ãma 're ihâimana mono siré.

⁶⁸Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Tane na ĩwaihu'u nherẽ, õ hã ĩma sa'rese õ di. — Æne te pi'õi wi ai'udã, Pedru hã.

Tawamhã 'ri nhi'riti u te oto mo, 'ri-dawa u morĩ da, dapusizéb u. Tawamhã si'a ma oto hã. ⁶⁹Tawamhã ma tô romhuri'wa sipi'õ hã tisã Pedru hã, 'ri nhi'riti ãma. Tawamhã ĩrata ĩsimasã norĩ ma, te wasu'u za'ra:

— Æ hã Zezusi norĩ siré, 're ĩmorĩ.

⁷⁰Tawamhã Pedru te duré tiwi ai'udâ. Tawamhã âma ronomro ò ré, te duré tâma nharĩ za'ra, ĩrata ĩsimasa hã:

— Tô sena, a hã Zezusi norĩ siré, te 're aimo. A hã tô, Darireza âma 're ĩaihâimana mono.

⁷¹Tawamhã Pedru te asa tâma nharĩ za'ra:

— Mare di. Tane na ĩwaihu'u nherē, ò hã ĩma sa'rese ò di. Tô sena te aiwi udâ za'ra wa'aba di pâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩazârĩ pé. — Āne te tâma sina waihu'u za'ra.

⁷²Tawamhã si'a hã awa'awi ma tihârâ na sahu. Tawamhã Zezusi te te tâma ĩwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hã. Āne ma tô Zezusi hã aré tâma waihu'u siro: “Si'a hã tihârâ na te te sahu ò ré, te za si'ubdatō dawi ĩ'udâ, ĩzadawa para ò nherē.”

Tawamhã Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'ô, Pedru hã.

Apito Piratu, Zezusi te te ĩsadawa pibuzé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25; Zuwã 18.28–19.16

15¹⁻²Tawamhã awēm na mararé, ma duré si'rã'õtô, sasedoti ĩpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Zezusihi âma te te sima roti za'ra da, ma si'rã'õtô, dama roti'wa ĩpire norĩ me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hã, Piratuhu u te te siwi saprõni da. Tawamhã ĩtēme te te siwi âwisi wamhã, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ĩ'ãma ĩwaihu. — Āne te tâma tinha.

³Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã te Zezusihi âma ĩwasédé hã sa'ra za'ra taré, marĩ ĩwasétère na 'Re ĩhâimana u'âsi

mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra hã. ⁴Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahã:

— Marĩ ahã na ma tô ai'ãma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tâma âma wa'rãmi za'ra ò di za. — Āne te 'mahã.

⁵Tane nherē, tizadawa na te te wa'rãmi ò di, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Piratu hã âma titob'uzu, tizadawa na te te âma wa'rãmi ò wa.

⁶⁻⁷Wahub sidâpâsi, ma tô apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're ĩdasimasa mono norĩ hã 're dawairébé mono da, misi si. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhimihâzé te te dama ĩba'azém na dasa da te dasiwi 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na, ma tô te te 're da'azani, da te tiwi 're ĩwaptērē za'ra mono zéb uwaibaba. Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ĩsisi hã. Romanu norĩ da, dasi'wapé watobro wamhã, te te da'mapãrĩ za'ra wa, ma tô séme ni, dazazéb 're. ⁸Tawamhã ma duré bâtã na Piratuhu u tasi'rã'õtô ni, da te tiwi rowaptērē za'ra da, te te 're ĩmanharĩ wē mono zéb zarina, misi te te dama 'mairob'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apã morĩ da. ⁹⁻¹⁰Tawamhã Piratu te da'amahã:

— Zudezu norĩ, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apã morĩ da.

— Āne te da'amahã, Zezusihi âma. Sasedoti ĩpire norĩ hã Zezusi te te sõ'ru za'ra wa, ma tô ĩtēme siwi âwisi, Piratuhu u. Āne na ma tô Piratu hã âma dawaihu'u.

¹¹Piratu hã Zezusi hã apã morĩ da, te te nasi âma da'ab'mahârã nherē, te sasedoti ĩpire norĩ hã nasi dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te waptērē za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da. ¹²Tawamhã Piratu te duré da'ab'mahã:

— E marĩ, wa za bété aima âma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're ĩsisi za'ra wa'aba mono âma hã, te aima âma ĩuwaimrami za'ra wa'aba zéb da hã.

¹³ — Wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dā'â da. — Āne te nasi sa'ētē āma 'mahârâ za'ra ni, Piratu hā.

¹⁴ — E marī te te 're ab'manharī wasété mono bâ. — Āne te āma da'ab'mahâ, Piratu hā.

Tane nherē, hârâ 'râihâ na te nasi āma 'mahârâ za'ra, Piratu hā:

— Wedepo'o nnonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri, dā'â da.

¹⁵ Tawamhâ Piratu hā dama rowē za'ra da, ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tāma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apâ 're morī da. Taha pari, te Zezusi tāma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norī ma, powawē hâi waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasōmri da, wedepo'o nnonhi'rāmi na dā'â da oto.

**Da'wapéi'wa norī hā Zezusihi
āma ito za'ra zé wasu'u**

Mateusi 27.27-31; Zuwā 19.1-3

¹⁶ Tawamhâ da'wapéi'wa norī hā ma tō Zezusi hā siwi āwisi, Piratuhu nhorōwa u, 'ri 're wa'wa nho'ōmo u. Tamemhâ te oto sitēme sisō tihârâ za'ra, uburé sitēme si'rā'ōtō da. ¹⁷ Tawamhâ dasi'ubuzém na ma tō Zezusi hā siwi āma hâiba ubu, ihâ pré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sōpre. ¹⁸ Tawamhâ sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

— Zudezu norī nhib'apito, rowē na aihâimana.

¹⁹ Tawamhâ i'râi wi, ma tō nasi siwi ahâ, wedehu waré na. Te duré nasi siwi upto, tizadaipro na. Te duré nasi hi'râtītō tāma asimro, Zezusihi papara, āma wata za'ra da newa. ²⁰ Tawamhâ nasi āma wa'ē za'ra parimhâ, tisi'ubuzém na te te siwi āma ihâiba ubu hā ma tō apâ tiwi wazere za'ra. I'uzazém na ma oto apâ siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi saprō, wedepo'o nnonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da, 'ri nho'ōmo nhiti.

**Zezusi hā wedepo'o nnonhi'rāmi na
da te dasiwi īsasōmrizé wasu'u**

*Mateusi 27.32-56; Rucasi
23.26-49; Zuwā 19.17-30*

²¹ Tawamhâ bādâdi na te te siwi saprōni ré, ma tō aibâ hā siwi sōpētē, Sima na īsisi hā, tirom hawi we īmorī hā, 'ri ahâ u. Īsa'ru nhisi hā, Sireni na. Sima hā Aresādiri norī mama, Rupuhu me. Tawamhâ da'wapéi'wa norī hā, Simahâ ma, ma tō 'ru za'ra, wedepo'o nnonhi'rāmi hā te te tāma âri da, Zezusihi ma. ²² Tawamhâ Dodota na romnhisi u, ma tō siwi saprō, Zezusi hā. Dodota na romnhisi hā, da'râihi te wasu'u. ²³ Tawamhâ da'wapéi'wa norī hā te aré tāma sōmri za'ra, uwa 'ru 'râi wa'u īsé hā te te hârēne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, i'wazari ré hā. Tane nherē, te te hârēne ō di, Zezusi hā. ²⁴ Taha pari, ma tō oto wedepo'o nnonhi'rāmi na siwi sasō. Te te siwi sasōmri pari, ma tō étē zapotore i'ui'ére ré hā nasi sima sāmra da'wapéi'wa norī hā, pibu pese na Zezusihi uza hā te te siwi waibu da. ²⁵ Zezusi te te siwi īsasōmrizém na hā, bādâ ma tō oto tinho're za'a. ²⁶ Zezusihi 'râi uwaibaba wedepo'o na rob'ui'ére hā ma siwi tété, da te dasiwi iwē'ō za'ra zém na, da te dasiwi āma waihu'u za'ra da. Āne āma i'rob'ui'ére hā: Ā hā, zudezu norī nhib'apito.

²⁷ Zezusihi siré, ma tō duré aibâ norī hā sasōmri zahuré ni, danhibrob zô dapārī'wa norī hā. Zezusihi āma te aiwa'aba zahuré īsimire niwī, duré īsimi'e niwī. ²⁸ Āne āma i'romhâimanazé hā ma tō rob'ui'ére zarina, sina uwaimra, Zezusi hā. Āne duréhâ āma i'rob'ui'ére hā: “Īwasété norī zu, te za taré dasiwi wē'ō ni.” Āne āma i'rob'ui'ére hā, ibaihâ na hā.

²⁹⁻³⁰ Tawamhâ i'wa'wai baba, da te nasi ro'rahâri za'ra sidâpâsi, te nasi āma tawa'ē za'ra ni, Zezusihi āma. Nasi āma

da'rã siwanarĩ za'ra sina, te nasi ãma wasété za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma 're idawata za'ra mono zé hã, si'ubdatô bâdã hã ai'ãma si'utõrĩ õ ré, duré apã 'ri da. Ma'ãpé, asisõ'reptu na. Wedepo'o nnonhi'rãmi hawi we si'ra na, atã'ã tô da. — ãne te nasi ãma tiwa'ê za'ra.

³¹ Duré nasedoti ipire norĩ hã te nasi ãma wa'ê sina, ãne sima nharĩ za'ra ãma, rowahutu'wa norĩ me:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rãwi sisõ'reptui õ di bété. ³² Ma'ãpé, ãne ré, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã, wa te wasina i'umnhasi za'ra zéb da hã. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra.

Tawamhã isiré isa'o zahuré zama, te nasi tãma nharĩ wasété zahuré, Zezusihi ma.

³³ Tawamhã ma tô ti'abzuma. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bã. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. ³⁴ Tawamhã si'ubdatô bãtã ãma, te Zezusi hã Timama hã sina 'mahã, hãrã 'rãihã na ãne:

— Eroi, Eroi, rema sabatani.

Ihãrãzém na hã, ãma isaprizé hã, ãne:

— Inhib'apito, Inhib'apito, e marĩ da, ma tô oto irê. — ãne ãma isaprizé hã.

³⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã irata isimasam norĩ hã Zezusihi hãrã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ôhõta wapari aba. Eriasihi zô te hã, te te we pawaptob da.

³⁶ Tawamhã ni'wa hã si'aba'ré na ma tô piza're upsözém ne hã 'mai'ã, uwa 'ru 'rã'i wa'u isé na te te tãma ãma di'i da, Zezusihi ma, i'wa'ãbã syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tô ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wê da, te te upsõmri da. Taha pari, te ãne dama tinha:

— A'ã pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sô morĩ õ'umnhasite, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi, te te si'ra da. — ãne ma dama waihu'u.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã hãrã 'rãihã na te hã, irême ma. Taha pari, ma pé'ê hai'utô.

³⁸ Zezusi hã dã'ã wi, zazahã ihãpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hãihapo'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma hã. ³⁹ Zezusi hã hãiwĩ sa'o ré, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã isõ're te za, ipapara, romanu hã. Tawamhã Zezusi hã irême ma hãrã 'rãihã na hãrã wamhã, te te wapari wamhã, ma ãma rowaihu'u:

— Nare õ hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra.

⁴⁰ Pi'õ norĩ zama, romhã hawi te Zezusi hã 'madã'ã za'ra. Nima norĩ nhisi hã ãne: Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norĩ na hã Ti'aduhu me. Ti'adu hã ihãiba té. ⁴¹ Zezusi hã Darireza ãma 're morĩ ré hã, pi'õ norĩ hã isiré te 're nomro. Ma tô duré marĩ na te te siwi 're pawapto. Ta norĩ siré, te duré pi'õ norĩ hã ahã na Zeruzarê u ai'aba'ré, Zezusihi siré. Ta norĩ zama te romhã hawi siwi 'madã'ã za'ra.

Zezusi hã da te isērēzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi

23.50-56; Zuwã 19.38-42

⁴²⁻⁴³ Sabadu u bãdã 're ãne mono u, te zudezu norĩ hã te te sima 're ropese za'ra, sabadu na hã te te 're romhuri za'ra mono õ na dã'ãsina. Tawamhã sabadu u oto hãiwahã wa, romhuri 'rãsutuzéb ãma te Zuzé hã Piratuhu u mo. Arimateza ãma te aré 're hãimana, Zuzé hã. Zudezu norĩ ma roti'wa ipire, ta hã. Taha wa, te nasi si'rã'õtõ, siré dama roti'wa ipire za'ra norĩ me. Zuzé hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono da'ãma 're isib'a'uwê mono zéb zô, te 're simipari u'ãsi. Tawamhã romhuri zahãrizéb u, romhuture wa, ma tô sada aptete Zuzé hã, Piratuhu u morĩ

da, Zezusihi hâiba hã te te tiwi wap-têrê da, ab're sirômo 're, te te sêrê da. ⁴⁴Zuzé hã, Zezusi hã idâ'â na te te tâma rowasu'u wamhã, Piratu hã te âma rosa'rata, dâ'â su'u wa. Tawamhã Piratu hã da'wapéi'wa norî wada'uri'wa zô te hã, idâ'âzém na te te âma sadanharî da, tô sena zô. ⁴⁵Tawamhã tô sena Zezusi hã idâ'â na te te tâma rowasu'u parimhã, Zuzéhé ma, te oto Piratu hã tâma ti'ru, Zezusihi hâiba hã ab're sirômo 're, te te sêrê da. ⁴⁶Tawamhã Zuzé hã za-zahã, ma sada uipra, ihâirã hã. Taha pari, Zezusihi hâiba hã ma oto si'ra, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi. Tawamhã zazahã ihâirã na ma ubu. Te te ubu pari, ma tô ab're 're tisê. Sa'a zahâpâ êtê wa, ab're sirômo 're, ma tisê. Taha pari, te êtê tômo wawê hã te te pizari, ab're te te âma irê sitob da. ⁴⁷Âne Zezusihi hâiba te te sêrê ré, ma tô pi'ô norî hã âma 'madâ'â zahuré, Mariza Madarena hã Marizaha me. Ta hã Zuzéhé na. Tawamhã ma tô sabu zahuré, nimame Zuzé te te isêrêzé hã.

Zezusi apâ ihâiwa'utuzé wasu'u

*Mateusi 28.1-8; Rucasi
24.1-12; Zuwã 20.1-10*

16 Tawamhã bâdâ oto sébré wamhã, tâibã oto sabadu hã romhuri zahârizé hã zudezu norî te hã. Tawamhã pi'ô norî hã iwa'u zadaze hã, ma tô siwi uipra, te te siwi âma hâiba u'rê da, Zezusi hã. Pi'ô norî nhisi hã Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hã. ²Tawamhã pi'ô norî hã mararé te ai'aba'rê, sa'a zahâpâ ab're u, bâdâ 'rãiwatobro wi, dumidu na. ³Bâdâdi na si'aba'rêi ré, ma âne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hã te za êne hã wama sa'rê za'ra, ab're nhitobzé hã.

⁴Ab're nhitobzé hã êne hã tômo wawê uptabi wa, ma âne sima waihu'u za'ra. Tane nherê, sihutu wamhã, êne da te

isa'rê na ma tô 'madâ'â za'ra. ⁵Tawamhã ab're 're, sisisi wamhã, ma tô aibã hã siwi sôpêtê îprédupté hã, uza hâirã ré isãmra hã. Inomrozé nhimire niwî te nhamra. Taha wa, pi'ô norî hã ma tâma tipê'ewara za'ra. ⁶Tawamhã âne te tâma nharî za'ra, pi'ô norî ma:

— Îma aipahi za'ra wa'aba tô. Zezusi hã Nazaré âma aré îprédu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na, da te dasiwi isasômri zô robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'rêi wa'wa. Âne na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Âme hâimana ô di oto. Apâ ma tô hâiwa'udu. Ma'âpé, inomrozé hã sabu za'ra wa'aba. Robaba di. ⁷Taha wa, te za oto apâ ai'aba'rêi wa'wa, Pedru norî ma tâma rowasu'u za'ra wa'aba da, âne: “Zezusi hã aiwana te za, u, timorî 'wa, Darireza u. Tame te za, u, isôpêtê za'ra wa'wa, aima isiwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina.” — Âne ma tô pi'ô norî ma waihu'u za'ra.

⁸Tawamhã ma wairé ab're hawi, wara sina sisa'rei mono da. Tâma pê'ewara za'ra wa, te tirêrê'ê za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra ô di a'â.

Zezusi hã, Mariza Madarenahã ma, isihâi'rézé wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwã 20.11-18

⁹Zezusi hã dumidu na ma tô apâ hâiwa'udu, mararé. Tawamhã îmorî'rata na ma tô Mariza Madarenahã ma, si-hâi'rê. Ti'ai baba 're morî ré, ma tô taha ma, wa'uburé hã 7 na sãmra. ¹⁰Tawamhã Zezusihi siré 're inomro mono norî u, te mo Mariza Madarena hã, te te tâma rowasu'u za'ra da. Tâma robzei'ô za'ra di. Pê'ézé uptabi za'ra wa, te aiwa'ô za'ra. Âne ré, ma tô itême tiwisi za'ra, Mariza Madarena hã. ¹¹Tawamhã Zezusi apâ 're îmorî na, duré itême iwisizém na hã te te tâma rowasu'u za'ra wamhã, te te âma saze za'ra ô di.

**ZeZusi hã, maparane tizazei'wa
norĩ ma, isihãirézé wasu'u**

Rucasi 24.13-35

¹²Taha pari, ma duré ZeZusi hã aimawi tihãiba na sihãiré, maparane tizazei'wa norĩ ma. Rom na bâdâdi na neb ré, ma tô itême tiwisi zahuré. ¹³Tawamhã apâ te tineb zahuré, ZeZusihi siré 're inomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherê, te te tâma rowasu'u za'ra nherê, te te âma saze za'ra ô di duré.

**ZeZusi hã tisiré norĩ ma, isihãirézé
wasu'u, 11 na ihãiba norĩ ma**

*Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49;
Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8*

¹⁴Tawamhã ZeZusi hã tisiré 're inomro mono norĩ u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na ihãiba za'ra u. Tawamhã timreme ma tô tâma pêtê za'ra, siwi isabui'wa norĩ nhimirowasu'u hã te te saze za'ra ô wa, apâ ihãiwa'utuzém na da te iwasu'u na hã. ¹⁵Taha wa, te âne oto tâma nharĩ za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're iropéi wa'aba mo, a'uwê mono bâ, iwasu'uwê na 're dapore pu'u za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re ihãimana u'âsi mono hã. Da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono ô wamhã, 'Re ihãimana u'âsi mono te

za te te 're da'awê'ô. ¹⁷Da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono wamhã, wa za te 're da'apawapto, iwaihu'u pese zarina, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharĩ wê mono da, iwasu'u na tô sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Âne te za te te 're dapawapto za'ra. Inhisi na te za wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra, izadawa para. Duré 're idasisadaihu'u za'ra mono ô na zama, te za 're mre me zusi. ¹⁸Sa'rese âna, wahi hã te te 're waibui mono nherê, duré dapãrizé hã te te 're âhuri mono nherê, tâma 're rowê za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na ihãzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono wamhã, te za 're séptâ'â za'ra, ihãzé ré norĩ hã. — Âne ma tô tâma waihu'u sirômo za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

ZeZusi hã hãiwa u imorizé wasu'u

Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11

¹⁹Wanhib'apito ZeZusi hã te te tâma rowasu'u za'ra pari, ma tô hãiwa u tiwi âri za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimire niwĩ oto 're sãmra mono da, pire uptabi na. ²⁰Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã isadawa para, ma tô te te ropé daro mono bâ, iwasu'uwê na te te 're dapore pu'u za'ra mono da. Wanhib'apito hã ma tô te te 're pawapto za'ra, isimi'manharĩ waihu'u pese zarina, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharĩ wê mono da, isimirowasu'u za'ra na tô sena uptabi, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Rucasi

*Zezu Cristuhu wasu'uwē na
Rucasi te te āma ĩrob'ui'éérézé*

Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'ééréwa nhisi hā Rucasi na ĩsisi hā. Duré Atusi na rob'ui'ééréwa, ta hā. Ta hā aré dawede'wa (Corosu. 4.14). Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééréwa hāiba amo norī hā ta norī hā zudezu, Mateusi, duré Marcusi hā, duré Zuwā. Rucasihi si zudezu ō di. Duré Tezopiru hā ĩsiré zudezu'ō ma, ma tō ā ĩbaihā na rob'ui'ééré hā tāma tisō, Rucasi hā.

Tawamhā Rucasi hā ma tō Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééré, ĩwaptā'āzém hawi sada 're ĩromhāimana mono zém na hā, hāiwa u apā ĩmorízéb u hā. Ma tō duré wama āma rowasu'u za'ētē za'ra, Zezusihi nhimirowahutuzém na hā. Ma tō duré wama wasu'u za'ra, Zezusi hā ti'ai āma wasine za'ra ĩpoto na hā. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hā a'uwē mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei ĩmorī na hā, duré zudezu norī tēmep si we ĩmorī ō na hā. Taha wa, ma tō Zezusi hā dama siwaihu'u, ti'ai āma dasiré ĩpoto na hā.

Duré Rucasihi nhimi'ui'ééré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusi hā ĩhâzé ré norī āma 're ĩpě'ézé mono zém na hā, duré ĩsimarī'ō norī āma hā, duré da te dasiwi 're ĩwē'ō za'ra mono norī āma, duré samaritanu norī āma, duré wasété na 're ĩnomro mono norī āma.

1¹⁻⁴ Tezopiru, asawi di. Āhāna wa za aima rob'ui'ééré, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu wasu'u na, sena na waihu'u da. Ni'wam norī hā ma tō Zezusihi wasu'u na te te 're dapo're pu'u na'rata za'ra, titōmo na te te āma 're ĩ'madâ'â za'ra mono norī hā. Ta norī hā ma tō ĩwasu'u na'rata hawi wama rowasu'u za'ra. Tawamhā

ĩsimirowasu'u zarina, ma tō ĩwasu'u na āma rob'ui'ééré za'ra ni, da'ahā na. Taha wa, wa hā wa duré ĩsima wē, te āma aima rob'ui'ééré da. ĩwasu'u na'rata hawi, wa tō rosa'rata pese, te waihu'u pese da. Ni'wam norī hā ma tō ĩwasu'u hā aima wasu'u za'ra. Taha wa, wa tō ĩsima wē, upsātā pese na te aima rowasu'u da, rob'ui'ééré na, Zezusihi wasu'u hā sena na waihu'u da.

Zuwā Batitaha potozé wasu'u

⁵ Erodi hā zudezu norī nhipti'ai 're, apito na 're hāimana mono ré hā, aibā hā te 're hāimana, Zacaria na ĩsisi hā. Zacaria hā sasedoti, 'Re ĩhāimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa. Abizaha nhihudu norī me, te te tāma 're romhuri za'ra. ĩmro nhisi hā, Izabé na ĩsisi hā. Izabéhé hi'rada hā, Arā na ĩsisi hā. 'Re ĩhāimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa, Arā hā. ⁶ Zacaria norī hā ma tō 're hāimana wē zahuré. 'Re ĩhāimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese zahuré. Taha wa, tāma wē zahuré di, 'Re ĩhāimana u'âsi mono ma. ⁷ Tane nherē, 'ra zahuré ō di. Izabé hā 'ra waihu'u ō wa, ma tō 'ra āna si'ĩhi zahuré.

⁸ Tawamhā nimahā bātâ na ma tō Zacaria hā tinhimiromhuri hā 'manha, sasedoti te te 're ĩ'manharī za'ra mono hā, 'Re ĩhāimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb 'remhā. Taha te hā bātâ wa, ma tō romhuri 'manha. ⁹ ĩsiré norī hā ma tō tāma pisutu za'ra, 'ri para u sébré da, te te tāma romhuri da. Taha wa, 'ri para u, ma tō oto āzé Zacaria hā, wedewati ĩsadaze hā wedeza ne na te te tāma zata da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhā te te tāma zata ré, te ai'ubumro ni rowi, 'Re ĩhāimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. Āne ré, hāiwa hawimhā uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hā ma tō tāma sihâiré. Wedeza nhimire niwī te za, ĩs'ore uwaibaba, ro'o ré, wedewati ĩsadaze hā. ¹² Tawamhā te te sāmri

wamhã, ma tãma pē'ēwara, Zacaria hã. Te te rosa'rata waihu'u õ di. ¹³Tawamhã te tãma tinha:

— Zacaria, aipahi tō. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō aimreme hã wapa, tiwi irowaptērêzém na hã. Aimro te za oto ti'ra. Waptã'ã wapsi, ai'ra te za isisi, Zuwã na. ¹⁴Ai'ra hã aima waptã'ã aba wapsi, aima rowê wa'aba di za. Da'ahã nori ma zama, rowê za'ra di za. ¹⁵⁻¹⁶Prédu wapsi, isimiroti hã pire di za. Taha wa, te za isimiroti pire na waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Uwa 'rã wau isé hã te te 're hãsi mono õ di za. Duré âzé hã te te 're hãsi mono õ di za. Waptã'ã hawim haré, te za 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani ré 're mo. Taha si, te za te te 're wapari pese. Taha wa, te za tisiré Izarazéhé nhihudu nori hã te te 're apawapto tinhimiroti na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono da oto. ¹⁷'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te za 're mo. Wahi'rada Eriasihí ne, te za 're mo, mreme pire na, duré waihu'u pese na. Tawamhã ai'ra nhimiroti zarina, te za damama nori hã ti'ra nori hã te te 're sawi pese za'ra. Duré dapo're õ wamhã, te za apã 're dasipizari za'ra, 're idanomro wê mono zarina, oto 're danomro mono da. ãne wamhã, te za danhimiza'rese sô 're danhimipari za'ra, Danhib'apito zô. — ãne ma tō iwana ré ãma tãma rowasu'u, Zacariaha ma, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

¹⁸Tawamhã Zacaria asa ma tō sadanha, romhuri'wa hã:

— E niha wa za asaze, tane na hã. Wa hã ihi uptabire oto. Duré imro zama, ihi uptabire. — ãne hãiwa hawi romhuri'wai ma, te tinha.

¹⁹Tawamhã te duré asa tãma tinha:

— Wa hã Dabrizé, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Ta hã ma tō we izatõ, rowasu'uwê hã te aima wasu'u da. ²⁰Tazahã, inhimirowasu'u na izazei õ di,

sena na. Taha wa, te za aima rob'manha 'Re ihâimana u'âsi mono hã, aimreme õ na, ai'ra waptã'ãzéb u. Ai'ra waptã'ã wapsi, te za apã aima tisõ, aimreme hã. — ãne ma tō tãma rowasu'u, Dabrizé hã.

²¹Zahadu te rowi sô mapari za'ra ni, Zacariaha zô. Sô danhimipari za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, sô irowaptã'ãzém na hã, 'ri para. ²²Tawamhã Zacaria hã ma tō oto datême watobro, rob u. Datême watobro wamhã, mreme waihu'u õ di. Taha wa, te dasima nharí za'ra ni:

— Marí hã ma tō sô'awi sabu Zacaria hã, danhotõ 'rowi, da te 're irosawêrê za'ra mono ne hã. — ãne te dasima nharí za'ra ni. Tawamhã, mreme waihu'u õ wa, ma tō tinhiptõmo na si dama rowasu'u.

²³Tawamhã Zacaria, te te romhuri pari, te apã mo, ãma 're idawata za'ra mono zém hawi, tinhorõwa u. ²⁴Syry na ãma ronomro wi, ma tō tiwasã, Izabé hã. Tawamhã a'amo imrotõ na ãma isi'utõrízém na hã watobro õ di, tinhorõwa hawimhã.

²⁵Tawamhã te sima tinha:

— ãhãna ma tō Wanhib'apito hã i-pawapto. Da te oto ima 're nharí za'ra mono õ di za, i'ra õ na hã. — ãne te tinha, Izabé hã.

ZeZusi za iwaptã'ãzém na, Dabrizé te te iwaihu'uzé wasu'u, Marizaha ma

²⁶⁻²⁷Tawamhã a'amo imropã hã Izabéhé ãma oto si'utõrĩ wamhã, iwasã na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma we duré satõ ti'ai u, Dabrizé hã, hãiwa ãma tãma iromhuri'wa hã. Nazaré u, ma we satõ, pi'õ ubuni ma, te te sadawa wasu'u da. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. Pi'õ nhisi hã, Mariza na isisi hã. Ta hã, azarudu. Niwapsi, Zuzéhé me te za sina timro zahuré, apito Dawihí nhihudu me. ²⁸Tawamhã ma tō we itême wi, Marizaha u, hãiwa ãma

romhuri'wa hã. Ītēme wisi wamhã, te tãma tinha:

— Mariza, rowē na 're aihâimana mono. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tō aiwēsã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za aima tinhopru, ĩwē uptabi na. — Āne te tãma rowasu'u, Marizaha ma.

²⁹Tane nherē, Mariza hã te te waihu'u ō di, isimirowasu'u hã. Taha wa, tipē'ē na, te sima tinha:

— E niha bã, te ōne ĩma tinha. — Āne te sima tinha. ³⁰Tawamhã te duré tãma tinha, hãiwa hawi romhuri'wa hã:

— Mariza, aipahi tō. 'Re aimorī wē na, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aiwēsã. ³¹Taha wa, te za aiwasã. Ai'ra te za aibã na aima podo. Ai'ra hã poto wapsi, Zezusi na te za ĩsisi. ³²Ai'ra hã prédu wapsi, dama pire na te za 're mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na ĩsisi hã za, danhipai u ĩpire uptabi 'ra na. Ta hã uburé Danhib'apito uptabi hã te za ti'ra ma pisutu, tihi'rata ne, si'apito da, Dawihi ne. ³³Danhib'apito 're morī wa, Zacoho nhihudu sidâpãsi, te za ĩsib'apito 're sãmra. Ōne u'âsi. Te za ãma 're sib'a'uwē u'âsi za'ra. — Āne te Marizaha ma rowasu'u, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

³⁴Tawamhã asa te tãma tinha, Mariza hã:

— E niha wa za ĩ'ra, aibã te sa'rese ō nherē. — Āne te tãma tinha.

³⁵Tawamhã asa te tãma tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za we aipawapto, tiwaihu'u pese na aiwasã da, ai'ra da. Taha da, te za Tipē'ēzani hã we atēme satō. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na, te za ai'ra hã da te 're sisi za'ra. — Āne te Marizaha ma rowasu'u.

³⁶Te duré tãma tinha:

— Ana wapté hã wa za duré aima wasu'u, Izabé hã. Si'ĩhi uptabi nherē, ma tō tiwasã. 'Ra waihu'u ō na, ma tō da te 're wasu'u za'ra. Tazahã, wasã ré sãmra ré hã, 6 na ma tō oto ãma ai'utō, a'amo

hã. ³⁷Uburé marī hã tãma waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Taha wa, ma tō tiwasã. — Āne ma tō tãma rowasu'u.

³⁸Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— Wa hã, Wanhib'apito ma, romhuri'wa. Ta hã te te ĩma pisutu wa, wa tō ĩsima wē, ĩmreme hã. — Āne Mariza te tãma tinha.

Tawamhã te te tãma rowasu'u pari, ma tō mo apã hãiwa u, romhuri'wa hã.

Mariza ĩmorizé wasu'u, Izabéhé u

³⁹⁻⁴⁰Tawamhã bådã umro na ãma si'utōrī pari, ma tō Mariza hã sima robza'ra pese, tina waptéb u morī da, Izabéhé u. Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, te ĩtēme mo si'aba're na, 'ri ahã u, sa'a u. Tawamhã ma tō oto wi, Zacariaha nhorōwa u. 'Ri para u sébré wamhã, ma tō tina wapté hã sawi.

⁴¹Tawamhã Izabé hã Mariza te te ĩsawizém na te te wapari wamhã, ma tō ĩwasã hã 're rési, ĩdi'i 'remhã. Tawamhã ma tō ti'ra wapté ma rowasu'u, Izabé hã. ⁴²'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, rowē te, te mreme 'rãihã na tãma rowasu'u, ãne:

— A hã pi'ō norī nhipai u, ma tō aima tinhopru, ĩwē uptabi na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ai'ra ma zama, te za tinhopru, ĩwē uptabi na, ai'uté norī nhipai u. ⁴³Duré a hã Wanhib'apito na te za 're aimo. Taha wa, ĩma aipire di. Tane nherē, asisawi ō di, we ĩtēme aimorī tō da. Taha wa, ĩma rowē di. ⁴⁴Aimreme na ĩzawi wi, ma tō ĩ'ra hã 're rési, ĩdi'i 'remhã, rowē te. ⁴⁵A hã aima rowē di. E tihai wa. Wanhib'apito hã te te aima ĩnharizém na ãma sazei wa, sena na. Taha wa, aima rowē di. — Āne te ti'ra wapté ma tinha, Izabé hã.

Mariza, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

⁴⁶Tawamhã Mariza te tinha:

47-49 — Wanhib'apito āma, wa za 're īwata u'āsi. 'Re ihāimana u'āsi mono hā Īnho'reptui'wa, te 're mo. Tāma īwapure nherē, ma tō īāma rosa'rata. Taha wa, īpē'ē na, wa 're īto. 'Re ihāimana u'āsi mono hā īwaihu'u pe hā, īwē uptabi hā īwē na ma tō īma 'manha. Taha wa, īwē na te te īma īmanharī wē na, te za dasima da te 're īwasu'u u'āsi.

50 Īmreme, da te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, te za da'āma 're pē'ēzé u'āsi. Ōne u'āsi.

51 Tiwaihu'u pese na 'rāwi sina 're īwata za'ra mono norī hā te za te te wama 're awano'ō.

52 Apito norī hā te za roti hawi te te 're azani, wapure na oto 're nomro mono da. Tipire na sina 're īwata za'ra mono ō norī si te za te te 're apisutu, pire na oto 're nomro mono da.

53 Mra, da te 're sēpata za'ra mono wamhā, sa'ētē na te za dama 're sōpru. Īsibrob ahā norī hā te za sisiti te te 're azatōrī, ubana oto 're nomro mono da.

54-55 Durēihā wahi'rata norī ma, ma tō ropisutu, īsihudu sidāpāsi te te 're apawapto mono da. Taha wa, ma tō wa norī hā Izarazéhé nhihudu norī hā te te 're wa'apawapto, wa te tāma 're ĩromhuri za'ra mono hā. Simizawi pese wa, ma tō Abra'āhā āma 're pē'ēzé u'āsi. Tiwi simani ō di. Durē īsihudu sidāpāsi, ma tō āma 're pē'ēzé u'āsi za'ra. Tiwi simani za'ra ō di.

Āne 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata, Mariza hā.

56 Tawamhā Izabéhé 'rata sāmra ré, ma tō a'amo hā si'ubdatō āma ai'utō. Taha pari, te apā mo Mariza hā, tinhorōwa u.

Zuwā Batitaha waptā'āzé wasu'u

57 Tawamhā Izabéhé āma ĩ'ra hā īsépu'uzé hā ma tō bādā hā ĩwa waptārā. Tawamhā ma tō tāma podo, 'watébrémi na. 58 Poto wamhā, ĩ'rata 're īsōrōwa za'ra mono norī hā ma tō īwasu'u hā wapari za'ra. Īsisānawā norī zama, ma tō īwasu'u hā wapari za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā tiwē hā te te tāma īsōmri na hā. Taha wa, te uburé īsabādā 're to za'ra. 59 Tawamhā bādā hā īwaptā'āzém na hā, 7 na ma tō āma ai'utō. Taha wa, awēm na ma oto sihāiwata nhizāri ni. 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're morī da, ĩpibui pese zéb da, ma sihāiwata nhizāri ni. Tawamhā ĩmama nhisi na, te aré sisi za'ra ai'uté hā, Zacaria na, īsisānawā norī hā. 60 Tazahā, ĩna hā te tāma nharī za'ra:

— Maze di. Zuwā na, te za tinhisi. — Āne te tāma nharī za'ra.

61 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— E mahāta ĩmama sisānawā, āma īsi-sizéb da hā. E Zuwā na, ma tō ti'manhisi. Mare di. ĩmama sisānawā hā āma 'manhisi ō di, Zuwā na. — Āne te ĩna ma nharī za'ra ni.

62 Tawamhā Zacaria te sadanharī za'ra, ĩ'ra nhisi na. 63 Tawamhā tinhiptōmo na, ma tō dama tinha, ĩbaihā te te tāma āri za'ra da, ti'ra nhisi na te te rob'ui'ééré da. Tawamhā wedepo'ore hā ma tō tāma āri ni, ĩsryre hā. Tawamhā āne ma tō rob'ui'ééré: “Zuwā na ĩsisi hā za.” Āne ma tō tāma waihu'u za'ra. Tawamhā īsisānawā norī hā te āma titob'uzu za'ra, tinhisi na te te sisi ō wa. 64 Tawamhā ti'ra nhisi na te te rob'ui'ééré pari, ma oto mreime watobro apā, Zacaria hā. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. 65 Tawamhā 'ri 'rata 're īsi'ubumroi mono norī hā īwasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō tāma tipahi za'ra, ōne hā tāma sa'rese za'ra ō wa. Tawamhā sa'a

âma, ma tô îwasu'u wapari za'ra ni, daro mono bâ, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma. ⁶⁶ Tawamhã, da te wapari za'ra wamhã, îwasu'u hã wê wa, te âma rosa'rata u'âsi za'ra ni. Te duré âma tasisadhanarî za'ra ni:

— Prédu wamhã, e marî na te za 're hâimana, 'watébrémi hã. — ãne te dasima nharî za'ra ni, iwê na te te sada 'manharî wa, Zuwãhã zada, 'Re îhâimana u'âsi mono hã.

Zacaria, 'Re îhâimana u'âsi mono âma îwatazé wasu'u

⁶⁷ Tawamhã Zacaria hã 'Re îhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipawaptom na, ma tô mre, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, ãne:

⁶⁸ — 'Re îhâimana u'âsi mono hã wê di, Wanhib'apito hã. Wê wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra. Wa norî hã Izarazéhé nhihudu, te za we oto wapawaptob za'ra, wanhitob'ru nhimi-wada'uri hã wama wapu za'ra da, rowê na 're wasi'ubumroi mono da.

⁶⁹ Ma tô we oto watême satô iwaihu'u pe hã, Wanho'reptui'wa da hã, apito Dawihi nhihudu hã. Tãma îromhuri'wa, Dawi hã.

⁷⁰ ãne duréihã, ma tô romhã ré rowa'otô za'ra dama, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hã, te te sima îpisutu za'ra norî hã. Wê uptabi za'ra di.

⁷¹ Wazawi'ô'wa norî wi, ma tô wama âma ropisutu, 'Re îhâimana u'âsi mono hã, te te 're wa'anho'reptui mono da, wawê'ô'wa norî, te te 're wawada'uri tō za'ra mono da.

⁷² Te za tô te te dama 're ab'manharî wê u'âsi, wahi'rata norî ma, te te îropisutuzéb uwaibaba. Tô sena te te tãma îropisutuzé hã, te za te te âma 're a'uwaimrami u'âsi. Tiwi simani ô di za.

⁷³⁻⁷⁵ Duréihã ma tô Abra'ãhã ma tinha, tô sena îsihudu te te 're wa'apawapto mono da, wawê'ô'wa norî wi, te te 're wa'anho'reptui mono da, wapahi âna, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, duré ti'ai âma ré, isô'a 're wanomro mono da, wawê uptabi na.

ãne Zacaria hã ma tô dama tinha. ⁷⁶ Te duré tinha, ti'ra ma:

— 'Re îhâimana u'âsi mono hã, danhipai u îpire uptabi. A hã îsadawa wasu'u'wa, te za 're aimo. Îsadawa wasu'u'wa na, te za aiwaihu'u za'ra ni. Datême te za 're aimo, Wanhib'apito wana, asimiroti na 're da'apawapto mono da, Wanhib'apito zô danhimipari sina 're danomro wê mono da.

⁷⁷ Datême 're aimorî wamhã, te za 're îda'apo're pu'u mo, ãne: “'Re îhâimana u'âsi mono hã te za te te aima 're apari 'wa, marî hã 're î'manharî wasété za'ra wa'aba mono zé hã. ãne te za te te 're asô'reptu za'ra wa'wa.” ãne te za 're îda'apo're pu'u mo.

⁷⁸ Wahuré te tãma 're hâimana, ipē'ēzézé hã, duré îsimizawi pese zé hã. ãne 'Re îhâimana u'âsi mono hã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za oto te te 're wa'anho'reptu, rowê na 're wanomro mono da. Bãdã 'rãi wãtobro wamhã, tâibã oto robra hã. Tawamhã dama 're rowê za'ra mono di za. Tane, Wanho'reptui'wa hã te te wama 're apari mono wamhã, marî, wa te 're î'manharî wasété za'ra mono zé hã, taha wa, wama 're rowê za'ra mono di za.

⁷⁹ Tawamhã ab're pipa te, robzei'ô u'âsi, 're wanomro mono ô di za. Te za oto te te 're wa'anhimroi wê, rowê na 're îwanomro mono zém na.

ãne Zacaria hã te ti'ra ma rowasu'u.

⁸⁰ Tawamhã 'watébrémi hã ma tô tiprédu. Îhãiba hã siptete di, prédu wamhã. Tiwasété wi siptete wamhã, 're

morī wē di. A'ubuni wi, te oto 're sāmra. Bādā īwa waptā'ā wapsi, te za datēme 're mo, te te dama 're sadawa wasu'u mono da, Izarazéhé nhihudu norī ma.

Zezusihī waptā'āzé wasu'u

Mateusi 1.18-25

2¹⁻²Tawamhā Zuwā hā waptā'ā wamhā, ma tō Roma āma danhib'apito Adusitu hā dama ti'ru, uburé danhisi na, da te daza'rata za'ra da. Dahāiba te te waihu'u da, ma tō dama ti'ru, daza'ratazé hā. Daza'rui mono bâ danhib'apito uptabi, apito Adusitu hā. Tawamhā ma tō dahāiba za'rata na sāna'rata za'ra ni, Sirenizu hā, īsadawa para te te dama 're roti mono ré, Siriza na ti'a nhisi āma. ³Taha wa, dahi'rata za'ru u, ma tō 're danomro daro mono bâ, danhisi na da te 're daza'rata za'ra mono da.

⁴Taha wa, Zuzé hā te mo, tihi'rata za'ru u. Apito Dawi hā ihī'rata wa, tihi'rata za'ru u te mo, Berē u. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Berē hā. Nazaré hawi te mo, Berē u. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Nazaré hā. ⁵Timro me, te tineb zahuré Marizaha me, isisi na, da te dame rob'ui'ééré zahuré da. Wasā ré, te saprō. ⁶⁻⁷Tawamhā Berē u, ma tō aimasisi zahuré. Berē āma simasisi ré, ma tō īwasā hā āma sépu, te te āma īrosōwada 'rada hā. Tawamhā ma tō tāma waptārā, aibā 'rare hā. Waptā'ā wamhā, zazahā pa na ma tō ubu, īna hā. Te te ubu pari, ma tō tihi, nomro da, danhimizama hā 're īsaihuri mono zéb 're, wede're wa. 'Re īdanhimi'wara mono zéb āma hā, 'ri 're baba hā tāma 'mai'hāimana zahuré ō wa, ma tame tihi.

Pone'ērebā 'madā'ā'wa norī ma, romhuri'wa te te īrowasu'uzé wasu'u

⁸Tamemhā pone'ērebā 'madā'ā'wa norī hā ma tō mara bāre asimro, Berē 'rata. Tinhimizama te 'madā'ā

za'ra a'ubuni wi, rom na. ⁹Tawamhā tinhimizama te te 'madā'ā za'ra ré, misi, ma tāma sihāi'ré za'ra, hāiwa hawimhā uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hā. Tawamhā aibā norī 'rata, rowa'a ma tō tāma rowa'a za'ra. Rowa'a sa'ētē di, 'Re ihāimana u'āsi mono hawimhā. Tawamhā, isisiwi rowa'a za'ra wamhā, ma tō tāma tipahi za'ra. ¹⁰Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa, te tāma nharī za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. Wa hā wa wei mo, rowasu'u wē hā te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Rowasu'u wē hā da te wapari za'ra wamhā, dama 're rowē uptabi za'ra mono di za. ¹¹Ā bātā na ma tō waptārā Berē āma, danho'reptui'wa da hā, Dawihi za'rui āma. Ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da, uburé Danhib'apito da hā. ¹²Īwaptā'āzé hā tō sena na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ai'uté hā īsabu za'ra wa'wa. Wede're wa, te nomro, zazahā pa na, ubu ré. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, hāiwa hawi romhuri'wa hā.

¹³Tawamhā awa'awi ma tō tāma sihāi'ré za'ra romhuri'wa norī hā, ahā uptabi na, hāiwa hawimhā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata za'ra, āne:

¹⁴— 'Re ihāimana u'āsi mono hā sōprub di, hāiwa āma 're īsāmra mono hā. Ma tō sima dawē, īwē hā te te dama 're anhomri mono da, rowē na 're danomro mono da oto, ti'ai āma hā. — Āne te tinho're na āma tiwata za'ra.

¹⁵Tawamhā romhuri'wa norī hā hāiwa u apā si'aba'rēi wamhā, pone'ērebā 'madā'ā'wa norī hā ma tō sima nharī za'ra:

— Oto wasi'aba'rēi wa'aba Berē u, Wanhib'apito, marī te te wama īwaihu'u za'ra hā wa te sabu za'ra da. — Āne te si'ru za'ra.

¹⁶Tawamhā si'aba'rē na te oto ai'aba'rē, Berē u. Tame ma tō sabu za'ra

Mariza hã, Zuzéhé me. Ai'uté zama, ma duré sabu za'ra. Danhimizama sazé wa, wede're wa, te nomro. ¹⁷ Te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zuzé norĩ ma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ nhimirowasu'u na, ai'uté âma hã. ¹⁸ Uburé da te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. ¹⁹ Mariza hã ïsimirowasu'u na te te 're rosa'rata u'âsi, tip'ë na. ²⁰ Taha pari, te apâ ai'aba'rê, pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ hã. Morĩ sina, te âma tiwata za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma, rowasu'u te te ïwapari za'ra zém na, duré te te ïmadâ'â za'ra zém na. Hãiwa hawi romhuri'wa nhimirowasu'u zarina, tô sena na te te waihu'u za'ra wa, ma tô tinho're na âma tiwata za'ra.

Zezusi na, da te ïsisizé wasu'u

²¹ Romhuri misi âma si'utõrĩ pari, ai'uté ïwaptã'ázém na hã, ma tô oto si-hãiwata nhizãri ni. Ma tô duré sisi zahuré ïna norĩ hã, Zezusi na. Á hã ïsisi hã waptã'ã õ ré, hãiwa hawi romhuri'wa te te tãma ïwaihu'uzéb zarina, ma sisi zahuré.

²²⁻²⁴ Tawamhã bâdã ma tô oto ïwa waptãrã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te âma uwaimrami zahuré da, Zuzé norĩ hã, Marizaha me. Te za âma uwaimrami zahuré, ti'ra na, duré pi'õ na. Æne Mozésihi nhimi'ui'ére hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na: "Aibã 'rare, waptã'ã wamhã, te te âma ïrosõwada 'rada hã te za ïmama norĩ te te tãma 're sãmri za'ra apã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma." Æne ïsimiroti hã. ïsimiroti hãiba amo hã, Æne: "Pi'õ hã 're 'ra za'ra mono wamhã, te za maparane naire hã te te tãma 're sãmri za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Naire õ wamhã, te za maparane utu'ure te te tãma 're sãmri za'ra, apã tãma 're hãiba wê za'ra mono da, pi'õ norĩ hã."

Æne ïsimiroti hã. Taha wa, ïsimiroti zarina, te oto Zuzé norĩ hã tineb zahuré ti'ra ré, Zeruzarê u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ti'ra te te sãmri zahuré da, duré si te te tãma sãmri zahuré da, da te tãma zata zahuré da.

Simi'ãhã wasu'u

²⁵ Tawamhã aibã hã te 're sãmra Zeruzarê âma, Simi'ã na ïsisi hã. Wê na te 're mo, Simi'ã hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese. Danho'reptui'wa zô, te 're simipari u'âsi, Izarazéhé nhihudu norĩ te te sõ'reptu za'ra da. ²⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani ré, te 're mo, Simi'ã hã. ïpë'ëzani hã ma tô tãma ropisutu, Æne: "Atã'ã õ ré, te za Danho'reptui'wa da hã ïsabu, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã." Æne ma tô Simi'ãhã ma waihu'u siro. ²⁷ Tawamhã te te tãma ïwaihu'uzéb zarina, te oto mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb u, Simi'ã hã. ïsa'u si, ma tô ti-zasi zahuré, Zuzé norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te âma uwaimrami zahuré da. ²⁸ Tawamhã Simi'ã, ma tô tipa ti'ã ïra hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma wata da. Æne te âma tiwata:

²⁹ — Æhãna ma tô âma ïma ïuwaimra, aimreme hã. Taha wa, ïto na, wa za aré.

³⁰ Wa hã ïtõmo na, wa tô oto sabu, danho'reptui'wa da hã.

³¹ Uburé da'udãna zama ïpisudu hã wa tô sabu.

³² Rob'uiwëzé hã te te bâdãdi uiwë wamhã, damorĩ wê di. Tane te za zudezu'õ norĩ ma, te te 're awaihu'u asimiroti hã, âma 're nomro wê mono da. Wa norĩ ma, 're rowê za'ra mono di za, asib'a'uwë norĩ ma, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ïsabãdã za da te dasima 're wawasu'u wê u'âsi za'ra mono wa.

Āne te 'Re ihâimana u'âsi mono âma ti-wata, Simi'ā hā.

³³Tawamhā Simi'āhā mreme, 'watébrémi āma te te wapari zahuré wamhā, ma tō āma titob'uzu zahuré, imama norī hā, ina me. ³⁴⁻³⁵Tawamhā Simi'ā hā te tiwi rowaptē, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te te 're pawaptob zahuré mono da. Marizaha ma, te duré tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō ai'ra hā pisutu, watēme wei morī da, Izarazé na warom nhisi u. Tawamhā, watēme wei morī wa, te za da'ahā na danho'reptuzé hā da te dasina 're waihu'u za'ra. Tane nherē, da'ahā na danho'reptuzé hā da te dasina 're waihu'u za'ra mono ō di za. Danho'reptui'wa na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, te te pisutu nherē, niwapsi te za ai'ra hā dasiwi wē'ō ni, da'ahā na. Tawamhā da te dasiwi wē'ō wamhā, dama waihu'u pese di za oto, danhimirosa'rata wasédé hā ai'ra āma hā. Sib'ézé i'wa pese na, da te 're danhihāri za'ra mono wamhā, dama 're rowé za'ra mono ō di za. Tane ai'ra hā da te dasiwi wē'ō wamhā, aip'e'ézé ahā di za. — Āne te romhā ré Zezusihi na ma rowasu'u, Simi'ā hā.

Āna na, pi'ō nhisi wasu'u

³⁶⁻³⁸Tawamhā pi'ō hā te 're hâimana, Āna na isisi hā. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, pi'ō hā. Imama nhisi hā, Panuwé na isisi hā. Ihi'rata nhisi hā, Asé na isisi hā. Ma tō oto si'ihī uptabi, Āna hā. Sahuré 're simasisi zahuré mono ré, ma tō āma tiwahub zahuré, 7 na. Tawamhā imro, ma tō dârâ. Tiwi idâ'âzém na hā ma tō oto āma tiwahub ahâ, 84 na. Pi'ō hā te 're sāmra u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb āma, 'ri 'wawi wa'ra āma. Rowa'a ré zama, te āma 're wata, barana zama. Nimahā bâtâ na si, te sai āna 're sāmra, 'Re ihâimana

u'âsi mono ma, 're mreme mono da. Tawamhā Simi'ā hā Marizaha ma, te te rowasu'u ré, ma tō itēme tiwisi za'ra, Āna hā. Tawamhā ai'uté te te sabui wē te, 'Re ihâimana u'âsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Tawamhā ma tō te te dama 're wasu'u, Danho'reptui'wa da hā, ai'uté hā. Danho'reptui'wa zō, 're isimipari za'ra mono norī ma, ma tō te te 're rowasu'u za'ra. Ta norī hā te sō 're simipari za'ra, te te da'anho'reptu da, Zeruzarē āma.

Nazaré u, apâ inebzé wasu'u

³⁹Zuzé norī hā zahadu te aimasisi, Zeruzarē āma. Tame simasisi ré, ma tō āma uwaimrami zahuré, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā. Tawamhā te oto tineb zahuré apâ, tirob u. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, te tineb zahuré apâ, Nazaré u. Tawamhā ma tō aimasisi zahuré apâ, tinhorōwa u.

⁴⁰Tawamhā ma tō tiprédu, 'watébrémi hā. Hâiba nhiptete di oto. Isimiroti hā wē uptabi di duré. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're pawapto mono wa, wē uptabi di, isimiroti hā.

Zezihi hā, 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb āma, isāmrazé wasu'u

⁴¹Wahup sidâpâsi, te Zezusihi mama norī hā dame 're neb zahuré Zeruzarē u, dato hā da te 're i'manharī za'ra mono zéb u hā, 'Re ihâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te idawaibuzém na āma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hā. ⁴²Tawamhā 12 na Zezusihi āma wahu wamhā, te duré ime timorī zahuré oto, datoi u hā. ⁴³Tawamhā dasi'râ'ōtō pari, imama norī hā ma tō dame tipusi zahuré, tirob u apâ neb zahuré da. Tazahā, Zezusi hā te zahadu nhamra, Zeruzarē āma, timama norī za'u. Isa'u isāmra zahuré zém na hā te te waihu'u zahuré ō di. ⁴⁴Dame morī

newa, te ïmama norĩ hã dame tineb zahuré apã, tirob u, te te ãma rosa'rata zahuré ãna. Bãtã bã, te dame tineb zahuré. Tawamhã te sô da'ab'madã'ã zahuré. Ìsisãnawã norĩ, te te sô ab'madã'ã zahuré. Ìsiwadi norĩ zama, te duré sô ab'madã'ã zahuré. Tane nherẽ, ma tã sô amrami zahuré. ⁴⁵Tawamhã, sô simrami zahuré wamhã, te apã tineb zahuré, sô rĩtĩ zahuré da. ⁴⁶Tawamhã si'ubdatô bãdã ãma ne wapsi, ma tã sôpêtẽ zahuré, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma dame sãmra ré. Zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ me, te dame nhamra. Tame te Zezusi hã da'awapa, roti na. Te duré roti na da'azadanha, roti hã te te tãma waihu'u pese za'ra da. ⁴⁷Zezusi hã roti te te waihu'u pese wa, ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni, ïsimirowaihu'u na hã. ⁴⁸Duré ïmama norĩ hã te te 'madã'ã zahuré wamhã, ma duré ãma titob'uzu zahuré. Tawamhã ïna te tãma tinha:

— Ì'ra, e tiha da, ma tã ãne hã wama ïmanha. Taré wa tã asô 're warĩtĩ, aimama me, wapẽ'ezé sina. — ãne te ïna hã tãma tinha.

⁴⁹Tawamhã te asa tãma nharĩ zahuré:

— E marĩ da, ma tã ïzô 're airĩtĩ aba mo. E ï'ãma rowaihu'u aba ãna, ïmama nhorõwa ãma ïnhamra na hã.

⁵⁰Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré ô dí, te te ïnharĩzém na hã.

⁵¹Tawamhã Zezusi te ïme timorĩ zahuré apã, Nazaré u. Tame timama norĩ mreme, te te 're wapari pese. Ìna hã ï'ra tãma ïsiwasu'uzéb zahuré na, te te 're rosa'rata u'ãsi, tipẽ'ẽ na.

⁵²Tawamhã ma tã oto tiprédu, Zezusi hã. Ìsimiroti hã wẽ uptabi di. Wẽ na 're morĩ wa, ma tã wësã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. Ìsiré zudezu norĩ hã ma tã duré wësãmri za'ra.

Zuwã Batita te te dama ïrotizé wasu'u

Mateusi 3.1-12; Marcusi

1.1-8; Zuwã 1.19-28

3 Tawamhã 15 na ma tã ãma tiwahu, Tiberizuhu ãma, danhib'apito na 're hãimana mono ré, Roma ãma. Ìsadawa para, te Põsi'u Piratu hã te te dama 're roti, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodi hã te te dama 're roti ïsadawa para, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodihi no hã Piripi hã te te dama 're roti, ïsadawa para, Itureza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Taraconiti na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Risãniza hã te te dama 're roti, ïsadawa para, Abireni na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. ²Duré Anasi hã, Caipasihĩ me, dama pire uptabi na te 're tineb zahuré, sasedoti na hã. Uburé 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, pire zahuré di. ãne wamhã, ma tã 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã timreme hã Zuwãhã ma tisõ, a'ubuni u 're sãmra mono ré. Zacariaha 'ra, Zuwã hã. Ìsadawa para te te dama 're roti mono da, ma tã timreme hã tãma tisõ. ³Taha wa, Zuwã hã te oto datême 're mo, Zodã pa 'rata, 're ïsi'ubumroi mono norĩ u. Tawamhã, datême 're morĩ wamhã, ãne te te dama 're roti:

— Ma'apé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ïhãimana u'ãsi mono, marĩ 're ïmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhã ã dawabzuri hã wa za te aima 're ab'manharĩ 'wa. — ãne ma tã te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁴ãne wamhã, ma tã sina uwaimra romhã ré, Iza'iza te te dama ïrowasu'uzé hã. ãne, 'Re ïhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te te dama ïrowasu'uzém na rob'ui'ére hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahãrã, a'ubuni wi:

Bâdâdi hã asiwi ropese aba, Wanhîb'apito zô.

Îmana 'râmi bâdâdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.

⁵Sa'a wa'wa, rob'rehâ hã te za asiwi îsito wa'wa, aiwab da. Sa'a zama, te za asiwi îhâpâ 'wa. Bâdâdi nhi'oto wamhã, îmana 'râmi te za asiwi îhiri 'wa, awa'awi da. Roptâi wamhã, te za asiwi îromhâpâ 'wa, aiwab da.

⁶Tawamhã, watême wei wisi wamhã, te za aihîni sabu za'ra ni, 'Re îhâimana u'âsi mono te te îpisudu hã, Danho'reptui'wa da. ãne te za ni'wa hã te te dama 're roti, a'ubuni wi." ãne romhã ré, ma tô âma rob'ui'ére,

Iza'iza hã.

⁷Tawamhã da'ahâ na ma tô Zuwãhã u 're dasihutu, â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharî mono da. Tawamhã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharî mono ô ré, te ãne te te dama 're anharî:

— A norî wa'wa hã wahi ne, te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we îtême ai'aba'rêi wa'wa bété, taré â dawabzuri hã 'manharî za'ra wa'aba wa, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimihâzé wi, asisô'reptu za'ra wa'aba da bâ, aiwasédé hã rême za'ra wa'aba ô nherê.

⁸Sena na aiwasédé hã îrême za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wê wa'aba mo. Duré Abra'âhã nhihudu wê te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're î'aihã za'ra wa'aba mono ô na hã. 'Re îhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, ã êtê norî ma, te te nharî da, tâma si'a'uwê za'ra da, Abra'âhã nhihudu oto 're nomro mono da oto, êne hã. ⁹Hâtâra hã ma tô ni'wa hã sarôtô oto, wede te te âma sari nhihâri da. Uburé wede hã 're î'râi pese za'ra mono ô hã te za te te âma 're anhihâri. Tawamhã unhamã u te za te 're anhamra. — ãne te dama âma simiré

Zuwã hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimihâzém na hã.

¹⁰Tawamhã îsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te sadanharî za'ra ni, ãne:

— E marî, wa za 'manharî za'ra ni, îwê hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te wama rob'manharî za'ra tô da hã. — ãne te sadanharî za'ra ni.

¹¹Tawamhã asa te tâma nharî za'ra:

— Te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã, ti'uza îsô'utu'u hã maparane wamhã, te za tihâiba amoi ma misi tisô, uza ô wa. Duré ni'wa hã, tisa hã te za tihâiba amoi ma tisô, sai ô wa. — ãne te tâma roti za'ra.

¹²Tawamhã danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa norî hã ma îtême aihutu, â dawabzuri te te tâma 'manharî za'ra da. Tawamhã îtême sihutu wamhã, te siwi 'mahâ:

— Rowahutu'wa, wa norî hã bété e marî, wa za 'manharî za'ra ni îwê hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te wama rob'manharî za'ra tô da hã. — ãne te sadanharî za'ra.

¹³Tawamhã asa te tâma nharî za'ra:

— Î'uiwaibaba si, te za dawî 're îwap-têrê za'ra wa'aba mo, rob'ui'prazé hã. ãma dawî 're pararé za'ra wa'aba mono ô di za. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zuwã hã.

¹⁴Tawamhã da'wapéi'wa norî hã te duré siwi 'mahâ:

— Wa norî hã bété, e marî, wa za 'manharî za'ra ni, îwê hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te wama rob'manharî za'ra tô da hã. — ãne te sadanharî za'ra.

Tawamhã asa te tâma nharî za'ra:

— Asiptete na, rob'ui'prazé hã dawî 're waibu za'ra wa'aba mono ô di za. Duré asadawa nhipese na, rob'ui'prazé hã dawî 're waptêrê za'ra wa'aba mono ô di za. Duré aipawa'âbâ 'wa hã 're î'waibui aba mono na hã asima âma 're rowê pese

za'ra wa'aba mono. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, da'wapéi'wa norī ma.

¹⁵Tawamhā, Zuwā hā ma tō te te dama 're rowasu'u, Danho'reptui'wa, za we imorī na hā. Tawamhā te dasima nharī za'ra ni, āne:

— Āté wanho'reptui'wa da hā romhutu na, te za wei mo. Āté Zuwā hā, wanho'reptui'wa. — Āne te dasima nharī za'ra ni. ¹⁶Tazahā, āne ma tō dama tinha, Zuwā hā:

— Wa hā wa tō ā na si ā dawabzuri hā te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. Īza'u si te za ĩma ĩpire uptabi hā wei wi. Īma pire wa, ĩpara'uza wasisizé, te tāma wasihu waihu'u ō di za. Īma ĩpire hā wei morī wapsi, te za Tipē'ēzani hā te te aima 're anhomri 'wa, unhama ro'o ne hā. ¹⁷Wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o. Buru nho, da te 're upōrī za'ra mono parimhā, te za da te 're sa'wari za'ra, ĩsa'warizéb 're. Tawamhā ĩtomhā te za da te āma ro'o za'ra. Īro hā sa'ētē nherē, da te wīrī waihu'u ō di za. Tane, ĩma ĩpire hā wei morī wapsi, te za da'āma aipo'o, tridu up-ōrī za'wari ne, ĩtomhā za'wari ne. — Āne ma tō Zuwā Batita hā dama rowasu'u.

¹⁸Īwasu'uwē na te te 're da'apo're pu'u, Zuwā Batita hā. Tawamhā marī na hā ĩsimirowasu'u hā ahā di, 're danomro wē mono da, te te dama 're roti mono ré hā. ¹⁹Tawamhā apito Erodihī ma, te duré tinha, wasété na 're morī wa. Tinoi mro, ma tō ti'ā, Erodi hā. Īnoi mro nhisi hā, Erodiza na. Ma tō duré tiwasédé hā te te 're ab'manharī. Taha wa, te tāma tinha, Zuwā hā. ²⁰Taha wa, Erodi hā ma tō Zuwā hā dama ti'ru, dazazéb 're, da te sērē da. Āne wamhā, ma tō ĩsipai u ti-wasédé hā 'manha, Erodi hā.

**Zezusi hā, ā dawabzuri te te
ĩmanharizé wasu'u**

Mateusi 3.13-17; Marcusi 1.9-11

²¹⁻²²Tawamhā dazazéb 're, zahadu da te sērē ō ré, te ā dawabzuri hā te te dama

're ab'manharī, Zuwā hā. Te te dama ab'manharī parimhā, Zezusihi ma zama, ma 'manha. Tawamhā Zezusi hā te mre, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma. Mreme ré, hāiwa ma we si'ridawa, ĩsisi nho'ōmoi baba. Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma we ĩtēme wi, utu'u ne. Hāiwa hawi, te we tāma tinha, āne:

— A hā ĩ'ra. Īma asawi uptabi di. Aima ĩto za'ētē uptabi di. — Āne te we tāma tinha, Īmama hā.

Zezusihi hi'rata norī wasu'u

Mateusi 1.1-17

²³Zezusi hā 30 na āma ĩwahub āma, ma tō romhuri na sāna'rata, Timama zadawa wasu'u na hā. Zuzéhé 'ra newa, ma tō ĩ'ra na, da te 're sisi za'ra. Zuzéhé potowa nhisi hā, Eri na ĩsisi hā. ²⁴Erihi potowa nhisi hā, Matati na ĩsisi hā. Matatihi potowa nhisi hā, Réwi na ĩsisi hā. Réwihi potowa nhisi hā, Meti na ĩsisi hā. Metihi potowa nhisi hā, Zana'i na ĩsisi hā. Zana'ihī potowa nhisi hā, Zuzé na ĩsisi hā. ²⁵Zuzéhé potowa nhisi hā, Matatiza na ĩsisi hā. Matatiza potowa nhisi hā, Amosi na ĩsisi hā. Amosihi potowa nhisi hā, Na'u na ĩsisi hā. Na'uhu potowa nhisi hā, Eziri na ĩsisi hā. Ezirihi potowa nhisi hā, Nada'i na ĩsisi hā. ²⁶Nada'ihī potowa nhisi hā, Ma'ati na ĩsisi hā. Ma'atihī potowa nhisi hā, Matatiza na ĩsisi hā. Matatizaha potowa nhisi hā, Seme na ĩsisi hā. Semehē potowa nhisi hā, Zuzé na ĩsisi hā. Zuzéhé potowa nhisi hā, Zoda na ĩsisi hā. ²⁷Zodaha potowa nhisi hā, Zuwāna na ĩsisi hā. Zuwānahā potowa nhisi hā, Reza na ĩsisi hā. Rezaha potowa nhisi hā, Zorobabé na ĩsisi hā. Zorobabéhé potowa nhisi hā, Sarati'é na ĩsisi hā. Sarati'éhé potowa nhisi hā, Neri na ĩsisi hā. ²⁸Nerihī potowa nhisi hā, Meti na ĩsisi hā. Metihī potowa nhisi hā, Adi na ĩsisi hā. Adihī potowa nhisi hā, Cosā na ĩsisi hā. Cosāhā potowa

nhisi hã, Emadã na ĩsisi hã. Emadãhã potowa nhisi hã, Ere na ĩsisi hã.²⁹ Erehe potowa nhisi hã, Zuzuwé na ĩsisi hã. Zuzuwéhé potowa nhisi hã, Eri'ézé na ĩsisi hã. Eri'ézéhé potowa nhisi hã, Zorĩ na ĩsisi hã. Zorĩhĩ potowa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi potowa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã.³⁰ Réwihi potowa nhisi hã, Simi'ã na ĩsisi hã. Simi'ãhã potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. Zudaha potowa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé potowa nhisi hã, Zona na ĩsisi hã. Zonahã potowa nhisi hã, Eri'atĩ na ĩsisi hã.³¹ Eri'atĩhĩ potowa nhisi hã, Mereza na ĩsisi hã. Merezaha potowa nhisi hã, Mena na ĩsisi hã. Menahã potowa nhisi hã, Matata na ĩsisi hã. Matataha potowa nhisi hã, Natã na ĩsisi hã. Natãhã potowa nhisi hã, Dawi na ĩsisi hã.³² Dawihi potowa nhisi hã, Zésé na ĩsisi hã. Zéséhé potowa nhisi hã, Obedi na ĩsisi hã. Obedihi potowa nhisi hã, Bu'azi na ĩsisi hã. Bu'azihi potowa nhisi hã, Sara na ĩsisi hã. Saraha potowa nhisi hã, Nasõ na ĩsisi hã.³³ Nasõhõ potowa nhisi hã, Aminadabe na ĩsisi hã. Aminadabehe potowa nhisi hã, Ademi na ĩsisi hã. Ademihĩ potowa nhisi hã, Arini na ĩsisi hã. Arinihi potowa nhisi hã, Esirõ na ĩsisi hã. Esirõhõ potowa nhisi hã, Perezĩ na ĩsisi hã. Perezĩhi potowa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã.³⁴ Zudaha potowa nhisi hã, Zaco na ĩsisi hã. Zacoho potowa nhisi hã, Izati na ĩsisi hã. Izatihi potowa nhisi hã, Abra'ã na ĩsisi hã. Abra'ãhã potowa nhisi hã, Tera na ĩsisi hã. Teraha potowa nhisi hã, Na'o na ĩsisi hã.³⁵ Na'oho potowa nhisi hã, Serudi na ĩsisi hã. Serudihi potowa nhisi hã, Rada'u na ĩsisi hã. Rada'uhu potowa nhisi hã, Peredi na ĩsisi hã. Peredihi potowa nhisi hã, Ébé na ĩsisi hã. Ébéhé potowa nhisi hã, Sera na ĩsisi hã.³⁶ Seraha potowa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. Ca'inahã potowa nhisi hã, Apasadi na ĩsisi hã. Apasadihi potowa

nhisi hã, Sê na ĩsisi hã. Sêhê potowa nhisi hã, Nowé na ĩsisi hã. Nowéhé potowa nhisi hã, Rameti na ĩsisi hã.³⁷ Rametihi potowa nhisi hã, Matuzarê na ĩsisi hã. Matuzarêhê potowa nhisi hã, Enoti na ĩsisi hã. Enotihi potowa nhisi hã, Zareti na ĩsisi hã. Zaretihi potowa nhisi hã, Marere na ĩsisi hã. Marerehe potowa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã.³⁸ Ca'inahã potowa nhisi hã, Enosi na ĩsisi hã. Enosihi potowa nhisi hã, Sete na ĩsisi hã. Setehe potowa nhisi hã, Adã na ĩsisi hã. Adãhã potowa hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono.

**ZeZusi hã a'ubuni wi hãimana ré,
Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u**

Mateusi 4.1-11; Marcusi 1.12-13

4 Tawamhã Zoda pa hawi, te oto mo ZeZusi hã, tirob u apã morĩ da. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani ré, te 're mo. Taha si, te te 're wapari pese. Tawamhã ĩpẽ'ezani hã te saprõ, a'ubuni u.² A'ubuni wi hãimana ré hã, bãdã hã ahã na ma tõ ãma ai'utõ, 40 na. Tame hãimana ré, ma tõ ĩtẽme wi Wa'uburé hã, te te nasi pibu da, ĩsimiroti na te te saze da. Taha ré hã, sai ãna te tihãiba, ZeZusi hã. Taha wa, ma tõ mra hã sępata.³ Tawamhã Wa'uburé hã te ZeZusihi ma tinha, ãne:

— Sena a hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé êtẽ ma nharĩ, ĩ'u'etẽ wapu na aima si'manharĩ da.

⁴Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme na rob'ui'ére hã, ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za.” — ãne te ZeZusi hã tãma rowasu'u, Wa'uburé ma.

⁵Tawamhã Wa'uburé hã te ZeZusi saprõ, sa'a nhisi u. Tawamhã sa'a nhisi sima'wara wamhã, ma tõ ZeZusihi ma tinha, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bã, te te rob'madã'ã mono da.⁶⁻⁷ Tawamhã te te rob'madã'ã mono pari, te duré tãma tinha, ZeZusihi ma:

— Uburé danhipti'a hã ma tô ĩma sômri ni, ĩte da. Tawamhã te ĩsima ĩwězéb uwaibaba, wa za dama tisõ. Aihirãtitõ, te za ĩnho're ĩma aime, asib'apito na ĩãma aiwata da. Tawamhã wa za aima tisõ danhipti'ai mono bã, ate da. Tawamhã danhipai u, dama aipire di za. Duré asibrob ahã uptabi di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁸Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma si. Taha ma si, te za 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ĩmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã tãma rob'rãzarõtõ.

⁹⁻¹¹Tawamhã Wa'uburé hã ma tô Zezusi hã saprõ Zeruzarẽ u, te te duré pibu da. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u sab da hãimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha:

— Sena a hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ã hawi atobro, ti'ai u. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te za, u, hãiwa hawi we atẽme satõrĩ za'ra, te te ai'madãã za'ra da, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã. Tinhĩb'rata na te za, u, siwi asapa, ãne hã te te ai'u'a õ'umnasite, aipara wi. ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirob'ui'ééré, ĩbaihã na hã. — ãne ma tô Zezusihi ma sadawa rãzarõtõ, wa'rui'wa hã.

¹²Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherẽ, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawapto za'ra wa'aba mono zõ.” ãne ĩmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã duré tãma rob'rãzarõtõ.

¹³Tawamhã Wa'uburé hã taré te te Zezusi hã pibui mono pari, te oto ĩsiti mo, ĩsimiroti na te te sazei õ wa, a'ã sadawa utu da.

Zezusi hã, tinhimiromhuri na te te ĩsãna'ratazé wasu'u, Darireza ãma

Mateusi 4.12-17; Marcusi 1.14-15

¹⁴Tawamhã apã te mo Darireza u, Zezusi hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani ré, te 're mo. ĩré 're morĩ wa, te waihu'u pese na 're mo. Tawamhã ma tô ĩwasu'u hã wapari za'ra ni, Darireza ãma daro mono bã. ¹⁵Zezusi hã te te dama 're rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã. Tawamhã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te ãma 're dawata za'ra, ĩsimirowasu'u hã wẽ uptabi wa.

Zezusi ĩprédubzéb ãma, da te dasiwi ĩwẽ'ózé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Marcusi 6.1-6

¹⁶Tawamhã Nazaré u te mo Zezusi hã, ĩprédubzéb u. Sabadu sidãpãsi dame 're zasi mono wa, ma duré dame ãzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, romhuri zahãrizém na hã. Tawamhã rowahutuzéb ãma sãmra wamhã, ma wahudu. Hãiwi te za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme ui'ééré hã te te dama sõrẽ da. ¹⁷Tawamhã ma tô tãma sômri ni, Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, Iza'iza hã. Tawamhã ma tô oto sima sõzi, ĩbaihã hã. Te te sõzi wamhã, ma tô tisã, da te ãma ĩrob'ui'ééré hã, ãne:

¹⁸“Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tô ĩma tisõ, Tipẽ'ezani hã. Ta hã ma tô ĩpisutu, ĩwasu'uwẽ na, ĩsibrob'õ norĩ hã te 're apo're pu'u mono da. Ma tô we ĩzatõ, dama romhuri'wa da, da te ĩwaibu za'ra norĩ hã te 're apawapto mono da, apã oto 're nomro mono da, robze u'ãsi. Duré ĩtob'a hã te 're ato pese mono da, ma tô we ĩzatõ, datõmo wẽ na apã oto 're danomro

mono da, robze na. Duré ma tō we īzatō, da te tāma 're īmanharī wasété za'ra mono zém hawi, te 're da'awaibui mono da.

¹⁹Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima ĩropisutuzé hã ma tō ĩwa waptārã, tinhib'a'uwē hã te te 're ĩ'anho'reptui mono zéb da hã. Taha wasu'u na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tō wē īzatō."

Ãne ma tō Iza'izaha nhimi'ui'ééré hã dama sōré, Zezusi hã.

²⁰Tawamhã te te sōré pari, ma tō apã sito, ĩbaihã hã. Tawamhã apã ma tō tãma tisō, dapawapto'wai ma. Tawamhã ma tō nhamra, te te dama rowasu'u da. Uburé rowahutuzéb ãma ĩsi'ubumro norī hã tãma rītī si'ē za'ra ãna, ma tō Zezusi hã siwi 'madâ'ã pese. ²¹Taha wa, ma tō Zezusi hã tãma nharī za'ra, ãne:

— Wa tō aima sōré za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono mre me ui'ééré hã. ĩwasu'u hã ma tō ĩwapari za'ra wa'wa. Āhãna ĩwapari za'ra wa'aba ré, ma tō oto we ãma uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. — ãne Zezusi ma tō tãma rowasu'u za'ra.

²²Tawamhã ĩsimirowasu'u hã wē wa, aihīni te ãma tawata za'ra ni. Mre me wē uptabi wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Tazahã, te dasima nharī za'ra ni, ãne:

— E niha ō hã simirowasu'u waihu'u pese di, Zuzéhé 'ra nherē. — ãne te dasima nharī za'ra ni.

²³Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— Āté da te dasima ĩnharī za'ra zém na, te za ĩma ĩnharī za'ra wa'wa, ãne: "Wawede'wa, ma'ãpé rãwi asipese." Āté te za duré ĩma ĩnharī za'ra wa'wa, ãne: "Ma'ãpé, ãneb zama 're wa'apawapto mono, aiwaihu'u pese na, Capana'u ãma 're ĩda'apawapto mono ne. Aiwasu'u hã wa tō wapari za'ra ni." Āté, ãne te za ĩma ĩnharī za'ra wa'wa. — ãne te Zezusi tãma nharī za'ra.

²⁴Te duré tãma nharī za'ra, ãne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī zō, 're datob'uzu za'ra mono ō di, ĩsipti'ai ãma wa. Mare di. Sō 're datob'uzu za'ra mono ō di za. ²⁵⁻²⁶ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wahi'rada Eriasi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. Tawamhã ti'ai ãma 're morī ré hã, tã ĩna hã ma tō da'ãma tiwahu, si'ubdatō. Tã ĩ wa, mra hã te da te 're sępata za'ra. Tawamhã ĩmrotō ahã nherē, Izarazé na darom nhisi ãma, ma tō darob amoi u satō, zudezu'ō u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Sido na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tō pi'ō mrotō u satō, Sarepata na 'ri nho'ōmo nhisi u. ²⁷Duré wahi'rada Erisezu hã 're morī ré hã, da'ahã na te 're danomro, ĩ'wa're ré hã, Izarazé na darom nhisi 'remhã. Tane nherē, aibã misi, ma tō pese, Na'ama na ĩsisi hã, Siriza na 're ihâimana mono hã zudezu'ō hã. — ãne, Zezusi ma tō tãma rob'rãzarōtō za'ra.

²⁸Taha wa, ĩsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, ma tō sada tazahi za'ra ni, rowahutuzéb ãma ĩsi'ubumro norī hã.

²⁹Tawamhã ma tō sō tiwahutu za'ra, rob u te te siwi wazere da. Ma tō te te ãma robãdã za'ra, 'ri nho'ōmo nhiti. Sa'a na, ma tō ãma siwi sai'u, sa'a nhisi hawi, ĩ'rã sipra u te te siwi me da. ³⁰Tazahã, ma tō dawa'wai baba ro'razã. Dahawi te oto mo.

Zezusi hã aibã ma, wa'uburé te te ĩsatōrízé wasu'u

Marcusi 1.21-28

³¹Tawamhã Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u, te mo Zezusi hã. Darireza ãma, Capana'u hã. Tame sabadu na te dama rowahutu, zudezu norī te, rowahutuzéb ãma. ³²Tawamhã mre me pire na te te dama rowasu'u wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. ³³Tame te aibã hã dame nhamra, zudezu norī te, rowahutuzéb ãma, wa'uburé ré 're ĩmorī

hã. Tawamhã aibã hã te sa'ëtê 'mahã, ãne:

³⁴— Zezusi, Nazaré nihudu, e mari zô, te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ïma aiwaih'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te asatõrĩ na hã. Aiwê uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

³⁵Taha wa, ma tô Zezusi hã wa'uburé ma tinha, ãne:

— Tôã, we ïma nharĩ tō. Mo oto aiwatrobro, aibã hawi. — ãne ma tō tãma rob'ru, wa'uburé ma. Tawamhã sisa'u ma tō aibã hã time ti'ai u, danho'a. Taha pari, ma aibã hawi watobro. Te te u'a õ di. ³⁶Tawamhã, da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, uburé. Taha wa, te ãne dasima nharĩ za'ra ni:

— Ô hã mreme pire di. Waihu'u pese di. Dahawi si'aba'rê da, te za tãma rob'ru za'ra. Tawamhã te za dahawi ai'aba'rê. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

³⁷Taha wa, Zezusihi wasu'u hã wa'uburé te te dama ïsãmra na, ma tō ïwasu'u hã ropé, daro mono bã.

**Zezusi hã, da'ahã na te te 're
ïda'apese mono zé wasu'u**

Mateusi 8.14-17; Marcusi 1.29-39

³⁸Tawamhã ma tō watobro rowahutuzém hawi, Zezusi hã. Simahã nhorōwa u, te oto mo. Tame Simahã maprebaba sipi'õ hã, hãzé ré te nomro, wa'ro za'ëtê na. Taha wa, ma tō Zezusihi ma wasu'u za'ra ni. ³⁹Taha wa, ïsimiwaptã u te ïtême mo. ïrata te za. Tawamhã ïwa'ro ma, te tinha, wahã da. Taha wa, ma tō tiwahã. Awa'awi ma tō wahudu. Wahutu wamhã, ma tō tãma api za'ra, saihuri da.

⁴⁰Tawamhã bãdã sébrézéb u, ma tō we ïtême ãwisi za'ra ni Zezusihi u, ïsiwadi norĩ hã, ïhãzé sipu'u norĩ hã. Tawamhã tinhib'rada, ma tō te te da'ãma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tō tazéptã'ã za'ra ni. ⁴¹Duré wa'uburé hã ma tō da-

hawi wairé. Da'ahã na, ïré 're ïdanomro mono norĩ hawi, ma tō wairé, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã dahawi wairébé sina, te ãne 'mahãrã za'ra:

— A hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. — ãne te wa'uburé norĩ hã 'mahãrã za'ra. Zezusi hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïpisutu na te te waihu'u za'ra wa, ma tō Zezusi hã ïmreme hã tiwi sisisi za'ra sa'ëtê, ari'iwi dahawi wairébé da.

⁴²Tawamhã awê ma tō watobro, 'ri nho'õmo hawi, a'ubuni u morĩ da, Zezusi hã. Taha wa, ma tō sô danhopré. Da te sôpëtê za'ra wamhã, ma tō ãma ropti za'ra ni, nimomo danhiti morĩ tō da.

⁴³Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã danhib'apito uptabi hã, te te dapawapto waihu'u pese di. Ta hã ma tō we ïzatõ, ïwasu'uwê na te 're da'apo're pu'u mono da, daza'rui mono bã. Taha wa, a norĩ wa'aba si te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ïwasu'uwê na hã. Uburé wa za ïwasu'uwê na te 're da'apo're pu'u. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁴Taha wa, te datême 're mo, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ïwasu'uwê na te te 're da'apo're pu'u mono da, daro mono bã.

Tepe ahã wasu'u

Mateusi 4.18-22; Marcusi 1.16-20

5 Tawamhã Zezusi hã te nhamra, ïsõ'u zaihã na. Zenezaré na ïsõ'u nhisi ãma te nhamra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama sadawa wasu'u da. Da'ahã uptabi na ma tō ïtême dasito, da te wapari za'ra da. ²Tawamhã uba're maparane ma tō sabu zahuré. ïsõ'u zaihã na, te da'wa. Tepe na romhuri'wa norĩ hã ma tō ïwana wairé. Abazipara, te oto upsõ za'ra. ³Tawamhã Zezusi ma tō ãzé, uba're wa, Simahã te 're. Tawamhã, uba're wa, sébré wamhã, te Simahã ma

tinha, syry na te te ĩré sa'ré da, su-para'ré nhiti. Tawamhã uba're wa, te oto nhamra, te te dama rowasu'u da.

⁴Tawamhã, te te dama rowasu'u pari wamhã, te Simahã ma tinha, âne:

— Uba're hã asiré sari, â 'rehâ u, abazi-para hã asiré norĩ me, tepe zô sãmra aba da. — Âne te Simahã ma tinha.

⁵Taha wa, ma tô Sima hã asa tãma si-wasu'u, âne:

— Mara bâre, wa tô wei wa te sô sãmra. Tane nherê, wa te 'mai'âri za'ra ô di. Tepe ô di. Tane nherê, ĩruzéb zarina wa za sô sãmra ni. — Âne te Zezusihi ma tinha asa. Tawamhã te oto sô sari za'ra, â wa'wa u.

⁶Taha wa, abazipara, ma tô â wa'wa u sô sãmra. Tawamhã tebe hã ahâ na ma tô waibu za'ra, abazipara na. Taha wa, te aré te te sina sinarĩ, abazipara hã.

⁷Tawamhã tisiré tepe mrami'wa norĩ zô ma tô pahamrimi zahuré, uba're ĩhâiba amo hã te te ĩtême sari zahuré da, te te âma pawaptob za'ra da. Taha wa, te ĩtême sari zahuré. Tawamhã uba're wa, ma tô sãmra za'ra, aibã norĩ hã. Tebe hã uba're si'uiwa na hã 'masisi zahuré di. Tebe hã ahâ uptabi wa, te aré sina 'mazasi zahuré, uba're hã. ⁸⁻¹⁰Tebe ahâ na te te awaibui wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. Ti'adu norĩ zama, ma tô âma titob'uzu zahuré, Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. ĩsiré tepe na, te te 're romhuri zahuré, Simahã siré. Tawamhã hi'rãtitô, ma aime Zezusihi pa-para, Sima Pedru hã, tebe ahâ na te te 'madã'ã wamhã. Âne te Zezusihi ma tinha:

— ĩrãta asãmra ô di za. Te za oto aimo, ĩnhiti. Wa hã ĩwasétère di. — Âne te Zezusihi ma siwasu'u. Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Asina aipahi ô di za. Tepe na 're ĩromhuri mono ne, te za oto ĩma 're ĩda'awaibui wê mo. — Âne te Zezusi hã Simahã ma tinha.

¹¹Tawamhã uba're, ma tô sani za'ra, rob're u. Uburé ma tô marĩ hã rême za'ra, tinhimirohmuri za'ra zé hã, Zezusihi siré oto 're nomro mono da.

Aibã ĩ'wa're ré hã, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Marcusi 1.40-45

¹²Tawamhã Zezusi hã te nhamra, 'ri nho'ômo âma. Tame te aibã hã 're sãmra, ĩ'wa're ré hã. Uburé ĩhâiba na, ĩ'wa're hã. Tawamhã Zezusi te te sôpêtê wamhã, hi'rãtitô ma aime, Zezusihi papara. Ti'ai u, ma tô ti'ubu na ropto. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha, âne:

— Apito, ĩma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, te za ĩpe, asima ĩwê wamhã. — Âne te tãma tinha.

¹³Tawamhã tinhib'rada hã ma tô wahutu Zezusi hã, te te âma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Wa tô ĩsima aiwê, te aipese da. Tãibã za oto aihâzé hã. — Âne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma ĩ'wa're hã tãma apa. ¹⁴Tawamhã Zezusi ma tô sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tô da. Te tãma tinha, âne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wai u, te za aimo, ai-hâiba wê zô te te aihâiba 'madã'ã da. Taha parip si, te za tãma asôpru, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, Mozésihĩ nhimiroti zarina, dama aipibu pese zéb da, aipesezém na hã. — Âne te tãma tinha, Zezusi hã.

¹⁵Tane nherê, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra ni, daro mono bâ. Taha wa, ma tô da'ahã na ĩtême 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da. Duré te te 're da'apese mono da, ma tô ĩtême 're dasihutu. ¹⁶Tane nherê, Zezusi hã ma tô dawĩ 're ne, a'ubuni u, 're mre me mono da, Timama ma.

**Aibâ ihî'rê hã, Zezusi
te te ipesezé wasu'u**

Mateusi 9.1-8; Marcusi 2.1-12

¹⁷Tawamhã apã datême wisi wamhã, te nimahã bâtã na dama rowasu'u, Zezusi hã. Te te dama rowasu'u ré, te írata ai'ubumro, parisezu norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te írata ai'ubumro, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã. Ta norĩ hã ma tã itême sito Darireza hawi, duré Zudeza hawi, duré Zeruzarê hawi. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono tiwaih'u pe hã, te te tãma isômri na, ma tã da'apese, Zezusi hã. ¹⁸Tawamhã aibã norĩ hã, ihî'rê hã ma tã siwi ti'ã, isimiwaptã wa. Ma tã sima wê za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Zezusihi nho're te te siwi hiri da. ¹⁹Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di. Tawamhã 'ri nhisi hawi, ma tã tãma 'ri 're pu'u za'ra, te te siwi 'mazébré da. Tawamhã dawa'wa ma tã siwi tihi, Zezusihi nho're, isa'warizéb ré. ²⁰Zezusi hã simiwaih'u'u pese wa, ma tã ãma saze za'ra. Taha wa, ma tã siwi ti'ã, te te pese da. Zezusi ma tã sina waihu'u siro, te te ãma isaze za'ra na. Taha wa, te ihî'rê ma tinha, ãne:

— Īsiwadi, aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne te ihî'rê ma tinha, ãne:

²¹Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã te parisezu norĩ me tãma nharĩ za'ra, tipê'ẽ na:

— E niha ma tã bété õ hã tãma tinha, ĩmorĩ'õ ma. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wê õ di, aibã ma, te te ĩnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're apari waihu'u mono õ di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono

da hã. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra, tipê'ẽ na.

²²Tawamhã Zezusi ma tã sina waihu'u za'ra, isimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ĩ'ãma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. ²³⁻²⁴Wa hã dawasédé hã te dama 're ĩ'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ĩwaih'u'u za'ra wa'wa, sena na ĩwaih'u'u za'ra wa'aba da hã. Aibã ma, wa tã tinha, ãne: "Aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto." ãne hã ĩmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tã. ã hã ĩmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ĩwaih'u'u za'ra wa'wa, ĩwaih'u'u pese na sena na ĩwaih'u'u za'ra wa'aba da oto. Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã ĩma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ĩ'apari mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para. ãne na asiwi ĩwaih'u'u za'ra wa'aba da, wa za ihî'rê ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ihî'rê ma, te oto tinha:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã ãri, asõrõwa u aimorĩ da oto. — ãne te aibã ma tinha.

²⁵Tawamhã awa'awi ma tã aibã hã wahudu, danho'a. Tiza'warizé, ma tã siré ti'ã. Tinhorõwa u, te oto mo. Morĩ sina, te ãma tiwata, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma. ²⁶Tawamhã uburé ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono ãma, te tawata za'ra ni. ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Aibã te te ipesezé hã, wê uptabi di. ãhãna, wa tã wasiwi 'madã'ã za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

Réwihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Marcusi 2.13-17

²⁷Tawamhã rob u, ma tã wato-bro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma aibã hã 'madã, danhib'apito ma, dawĩ rob'ui'prazé ubumroi'wa hã, Réwi na

ĩsisi hã. Īsimiromhurizéb āma sāmra ré, ma tō 'madã. Tame te da te tãma 're sōmri za'ra rob'uiprazé hã, ĩ'ubumrozéb āma, danhib'apito nhimiwada'uri zarina. Tawamhã Zezusi hã ma tō āne 'mahã:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

²⁸Tawamhã ma wahudu. Tinhimiromhurizé, ma tō tiré, Zezusihi siré 're morĩ da oto. ²⁹Tawamhã Zezusi te te sawi da, ma tō tinhorōwa āma dasa hã dama 'manha, sa'etē na. Zezusihi siré, te za dasa hã huri ni. Taha wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã te ĩ'rata ai'ubumro, ĩsiré saihuri da, da'ahã na. Ni'wam norĩ zama, te ĩsiré tisa tihu. ³⁰Tawamhã saihuri da, si'ubumroi ré, ma tō 'madã'ã za'ra parisezu norĩ hã, rowahutu'wa norĩ me. Taha wa, te āne tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— E niha bâ, te bété dawazari asaihuri 'wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré, dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ siré zama. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

³¹Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, āne:

— Hãzé āna 're ĩnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono ô di, te te 're wede za'ra mono da. Īhãzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ³²Tane duré wa hã, dawē na 're ĩdanomro mono norĩ zô, ĩsitēme 're ĩhârã mono da, we ĩmorĩ ô di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zô si, 're ĩhârã mono da, wa wei mo, dawasédé hã da te 're rēme pese za'ra mono da, 're danomro wē mono da oto. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³³Tawamhã ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra, āne:

— Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã nimahã bâtã na si, te sai āna 're si'ubumro, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono da, parisezu norĩ zadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ zama.

Ānei ô di, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Te 're saihuri u'ãsi, asiré. Te duré asiré te te 're âhuri. Āne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³⁴Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ĩmrozéb u, sô ĩhârã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e te za dasa hã tiwi sawi za'ra ni, saihuri āna si'ubumro da, ta norĩ hã. Mare di. Aibã ĩmro da hã, ĩ'rata sāmra za'ra ré, te za tō ĩsiré tisa tihu, to sina. ³⁵Niwapsi te za bådã hã ĩwa waptãrã, aibã ĩmro da hã ĩsi-wadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ĩ'ari za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tō sai āna 're si'ubumro, robzei āna. — Āne ma tō Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. Āne sō'awib ô nherē, te te si'ãma ĩsimiré'ézé hã.

³⁶Tawamhã te duré āma romnhimiré'é, āne:

— Zazahã ĩhãiwē hã e te za sizãri ni, ĩhã'ratare hã da te āma hãiwa'aba da. Mare di. Āne wamhã, te za ai-wamna, ĩhãiwē hã. Duré ĩhâtém na da te hãiwa'aba wamhã, aiwab ô di, ĩhã hã. Hãiwē hã ô di. ³⁷Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãi wa'u ĩsé hã da te 're sé, wa'ui ware ô ré. Mare di. Wa'ui ware ô ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratare hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãi wa'u ĩsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ³⁸Ītép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rãi wa'u zé té hã. — Āne te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. ³⁹Te duré tãma āma simiré'é za'ra:

— Uwa 'rãi wa'u ĩsé ĩ'ratare hã da te 're âhuri mono pari, e te za da te dasima 're wē za'ra, uwa 'rãi wa'u zé ĩté hã. Mare di. Āté ĩté hã da te dasima 're wē za'ra mono ô di za. Te za dasima da te 're nharĩ za'ra: "Īwa'u 'ratare si, wē uptabi di." Āne te za dasima da te 're nharĩ za'ra.

— Āne te Zezusi hā tāma āma simiré'é za'ra, sō'awib ō nherē.

**Sabadu na, Zezusihi
nhimirotizé wasu'u**

Mateusi 12.1-8; Marcusi 2.23-28

6 Tawamhā sabadu na, Zezusi norī hā ma tō ro'rahāri za'ra, amnho wa'wai baba, zudezu norī te, romhuri zahârizém na. Tawamhā tridu 'rā ne hā ma tō te te sima 'rānhinari, tinhī'rata na te te sima tomhâiwazu za'ra da, te te huri mono da, isiré 're ĩnomro mono norī hā. ²Tawamhā parisezu norī hā te tāma nharī za'ra:

— Wahi'rada Mozési hā ma tō wama roti, sabadu na, wa te 're romhuri za'ra mono tō da. E marī da, te bété ĩromhuri za'ra wa'wa, āne te te wama roti ō nherē.

— Āne te tāma nharī za'ra.

³Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra, āne:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hā 're sōré za'ra wa'aba mono ā bâ, te te ĩrob'manharizém na hā, tisiré norī me.

⁴Mra te te simroi wamhā, ma tō āzé 'ri para u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Tawamhā sébré wamhā, ma tō 'ma'rē ĩ'u'êne hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aré da te ĩsa'ra za'ra hā. Duré tisiré norī ma, ma tō tāma a za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tō aré pisutu, da'āma romhuri'wa norī si, ĩ'u'êne hā te te 're ĩhuri mono da hā, sasedoti norī si. Tane nherē, ma tō 'ma'rēne za'ra, Dawi norī hā. — Āne Zezusi hā ma tō parisezu norī ma Dawihi wasu'u hā 'rāzarōtō za'ra.

⁵Te duré tāma nharī za'ra:

— Wa hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, dasiré ĩpoto da, ti'ai āma. Taha wa, dama ĩpire di, sabadu na roti hā te dama 're ĩ'apisutu mono zéb da hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

**Aibâ ĩsimizu'rā're hā, Zezusi
te te ĩpesezé wasu'u**

Mateusi 12.9-14; Marcusi 3.1-6

⁶Tawamhā sabadu ĩhâiba amo na, ma tō duré āzé zudezu norī te, rowahutuzéb u, Zezusi hā. Tame te duré aibâ hā dame nhamra, ĩsimire niwī ĩsimizu'rā're hā. ⁷Tawamhā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā ma tō siwi 'madâ Zezusi hā, sabadu na te te pese zô, romhuri zahârizém na hā. Parisezu norī me, te simiza'rese sina 'madâ'ā za'ra. Mozésihi nhimiroti te te 'madâ'ā ō wa, te te siwi wē'ō da, te 'madâ'ā pese za'ra. ⁸Tawamhā Zezusi ma tō sina waihu'u za'ra, ĩsimirosa'rata za'ra hā. Tawamhā aibâ ma, te tinha:

— Aiwahutu, dawa'wa asab da. — Āne te tāma tinha. Tawamhā aibâ ma tō wahudu. Hâiwi te za. ⁹Tawamhā Zezusi ma tō āma sadanharī za'ra, āne:

— Wa za asadanharī za'ra wa'wa. E niha 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hā, sabadu na hā, romhuri zahârizé bâta na roti hā. E ma hā ĩwē, wa te 're ĩ'manharī za'ra mono zéb da hā sabadu na hā. E ma hā ĩwē'ō. E wa te āma 're dapawaptob za'ra mono ō di za. E wa te āma 're danho'reptu za'ra mono ō di za. E niwamhā wa za taré wa te 're da'madâ'ā za'ra, 're dadâ'ā za'ra mono da. — Āne te Zezusi hā sadanharī za'ra.

¹⁰Tawamhā Zezusi te ab'madâ, te te siwi ĩ'uirī za'ra norī hā. Tawamhā ĩsimizu'rā're ma, te tinha:

— Ma'āpé, asimizu wahutu. — Tawamhā ma tō tinhimizu wahutu, aibâ hā. Tawamhā awa'awi ma tō tinhimizu pese. ¹¹Tawamhā rowahutu'wa norī hā ma tō sada tizahi za'ra, Zezusihi zada. Tawamhā te sima rosa'rata za'ra, marī hā te te tāma 'manharī za'ra da.

**ZeZusi hã aibã 12 na te te ipisutu za'ra
zé wasu'u, tizadawa wasu'u'wa da**

Mateusi 10.1-4; Marcusi 3.13-19

¹²Tawamhã êtê 'rãihã na ma tô ZeZusi hã sai'u, 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, mre me da. Tawamhã mara bã te tãma mre. ¹³Taha wa, awê wi ma tô sô tihãrã za'ra, tizazei'wa nori zô. Tawamhã itê me sihutu wamhã, ma tô pisutu za'ra, 12 na ihãiba za'ra hã isiré 're nomro mono da. Ma tô oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴Ta nori nhisi za'ra hã ãne: Sima Pedru, tinoi me, ãdéréhé me. Pedru na te za sisi té, ZeZusi hã. Duré Ti'adu nori hã tisisãnawã me Zuwãhã me, duré Piripi nori hã, Batoromezuhu me, ¹⁵duré Mateusi nori hã, Tomehê me, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Sima Zeroti, ¹⁶duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã, duré Zudasi Icari-zoti hã, dama ihãiba nhomri'wa da hã.

**ZeZusi te te irowasu'uzé,
duré te te ida'apesezé wasu'u**

Mateusi 4.23-25

¹⁷Tawamhã ZeZusi nori hã ma tô sa'a hawi si'ra za'ra. Tawamhã ti'ai haré u sihutu ô ré, te a'ã nhamra, sônhihãpã ãma, tizazei'wa nori me. Isazei'wa nori hã ahã di. Tame duré da'ahã uptabi na, te sô ai'ubumro ni. Daro mono bã, ma tô iwana sô tasi'rã'õtô ni, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi, duré Zeruzarê hawi, duré Tiru na 'ri nho'ômo nhisi hawi, duré Sido hawib zama. Â zaihã na Tiru hã, duré Sido hã, 'ri nho'u. ¹⁸ZeZusihi mre me hã da te wãpari za'ra da, ma tô itê me dasito. Duré te te da'apese da zama, ma tô itê me ai'aba'rê ni, duré wa'uburé te te dama anhamra da. Tawamhã ma tô dama anhamra. ¹⁹Simipese waihu'u pese wa, ma tô dasima wê za'ra ni, danhib'rata na da te upi za'ra da, rowê na oto 're dasi'ubumroi mono da.

**Dama 're irowê za'ra mono
zé wasu'u, robzei'ô na 're
ĩdasi'ubumroi mono zé wasu'u me**

Mateusi 5.1-12

²⁰Tawamhã ZeZusi hã te tisiré 're inomro mono nori hã 'madã'ã pese za'ra. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Áté asibrob ãna, te oto 're anomro aba mo. Tane nherê, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za. 'Re ihãimana u'ãsi mono hã, Danhib'apito uptabi. Taha wa, isib'a'uwê 're anomro aba mono wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

²¹— Áté mra, te oto 're isépata za'ra wa'aba mo. Tane nherê, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi mra hã, ahã di za.

— Áté te oto 're ai'ry'ry wa'aba mo, aipê'êzé za'ra wa'aba wa. Tane nherê, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za aipê'ê 're, 're ato za'ra wa'aba mo, rowê te.

²²— Wa hã ti'ai ãma dasiré ipodo. A nori wa'wa hã izazei'wa, 're anomro aba mono wa, áté te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Áté te za da te 're aiwê'ô za'ra wa'wa. Áté te za da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. Áté aiwasédé hã te za taré da te ai'ãma 're sa'ra za'ra wa'wa. ãne wamhã, te za robze na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ²³Rowê te, te za 're asarõtô za'ra wa'aba mo. A nori wa'aba ma si, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Wahi'rata nori ma, ma tô rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra duré, 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nori ma. Taha wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherê, aima 're rowê za'ra wa'aba mono di za. Niwapsi, 'Re ihãimana u'ãsi mono, te za marĩ iwê hã te te aima 're sôMRI za'ra wa'wa, hãiwa ãma asô 're isimi'wara aba mono hã. Taha wa, aima 're rowê za'ra wa'aba mono di za. — ãne romhã ré ma tô tãma waihu'u

sirōmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

²⁴Taha pari, te uburé dama tinha oto:

— Áté asibrob ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi tâibâ za oto asibrob ahâ za'ra wa'wa hâ. Tawamhâ robzei ô na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo.

²⁵— Áté asai ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi, te za mra hâ 're ĩsépata za'ra wa'aba mo. Tawamhâ te za robzei ô na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

— Áté rowē te, te a'â aipēē na 're ato za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za robzei âna 're asimroi wa'aba mo. Tawapsi te za 're ai'ry'ry wa'aba mo.

²⁶— Tane duréihâ ma tô aibâ norĩ âma 're dawata za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, ma tô âma 're dawata za'ra, wahi'rata norĩ hâ. Taha wa, a'â ai'âma 're dawata za'ra wa'aba mono nherē, niwapsi aima 're rowē za'ra wa'aba mono ô di za. — Āne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hâ.

Zezusihi nhimiroti wasu'u, da te 're ĩdazawi pese za'ra mono zém na

Mateusi 5.38-48

²⁷Te duré dama tinha:

— Īwapari'wa norĩ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne hâ: Asawi'ô'wai wa'aba norĩ hâ te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré ai'ruiwapari'wa norĩ ma, te za marĩ tâma 're ĩmanharĩ wē za'ra wa'aba mo, ĩwē na. ²⁸Duré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherē, te za da'âma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwē hâ te te dama 're anhomri mono da. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherē, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te 're da'apawapto mono da. ²⁹Ai'u'rata wi, da te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhâ, dama âma 're wa'râmi

za'ra wa'aba mono ô di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, ai'u'rata amo niwĩ, da te 're aihâ za'ra wa'aba mono da. Duré asi'ubuzé hâ da te aiwi 're waibui wa'aba mono wamhâ, dawĩ 're sawi za'ra wa'aba mono ô di za, asô'utu'u zama, da te aiwi 're waibui wa'aba mono da.

³⁰Marĩ hâ da te aiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhâ, te za dama 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. Áté ni'wa hâ te za asibro hâ aiwi âri 'wa. Tawamhâ sô aihârâ ô di za, apâ te te aima sômri da.

³¹Marĩ ĩwē si, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ĩdawē za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ĩwē si dama 're ĩmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwa'râmi.

³²— Siwa'ru, te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ĩdanomro mono hâ, tizawi pese 'wa si, te te 're sawi pese za'ra. Tanei ô di, a norĩ wa'wa hâ za. Āne wamhâ, ĩwē na te te 're asawi za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Taha wa, te za uburé 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. ³³Duré, uburé te za marĩ hâ dama 're ĩmanharĩ wē za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ hâ, tizawi pese 'wa norĩ ma si, te za te te tâma 're 'manharĩ wē za'ra. Tanei ô di, a norĩ wa'wa hâ za. Āne wamhâ, e niha te za 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mo, ĩwē na te te aima âma 're ĩa'uwaimrami aba mono da hâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Taha wa, te za marĩ hâ uburé dama 're ĩmanharĩ wē za'ra wa'aba mo. ³⁴Duré, uburé te za dama 're asô'prub za'ra wa'aba mo. Áté marĩ hâ te za da te aiwi 're waptērē za'ra wa'wa, a'â dama 're sômri za'ra wa'aba mono da. Tawamhâ te za dama 're ĩsômri za'ra wa'aba mo, ĩwa'râmi zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono âna. Dawasété na 're ĩdanomro mono hâ te marĩ hâ tisiré norĩ ma si, te te 're sômri za'ra, te te siwi 're waptērē za'ra mono wamhâ. Tawamhâ te duré

īwa'rāmib zô 're simnhasi za'ra. Tanei ô di, a norī wa'wa hā za. Āne wamhā, īwē na te te 're asawi za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Taha wa, te za uburē dama 're asôprub za'ra wa'aba mo. ³⁵Dawasété na 're īdanomro mono ne, 're anomro aba mono ô di za. Uburē te za 're īdazawi pese za'ra wa'aba mo. Asitob'ru norī zama, te za 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. Uburē te za marī hā tāma 're īmanharī wē za'ra wa'aba mo. Āté marī hā te za da te aiwi 're wap-tērē za'ra wa'wa, syry na a'ā dama 're sômri za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za tāma 're īsômri za'ra wa'aba mo. Īwa'rāmib zô 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ô di za. Āne wamhā, te za īwē na te te 're asawi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Īra te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipai u ĩpire upt-abi 'ra hā. Marī wē na, uburē te dama 're sôpru. Īsôprum na āma 're īdawata za'ra mono ô norī ma zama, te dama 're sôpru. Dawasété na 're īdanomro mono ma zama, te 're sôpru. ³⁶Taha wa, te za Aimama aba ne, 're anomro aba mo, aiwē na. — Āne ma tô Zezusi hā tāma roti za'ra.

³⁷Ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Dawasédé hā da'āma 're īsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhā te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Dawasédé hā da'āma 're īsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're nharī za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono, te te aima 're anharī aba mono ô di za. Marī, da te aima 're īmanharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā, asina 're 'madâ'ā za'ra wa'aba mono ô di za. Tawamhā aiwasété'wa hā te te 're ab'madâ'ā mono ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ³⁸Asibrom na te za dama 're asôprub za'ra wa'aba mo, īsimarī'ō norī ma. Tawamhā 'Re ihâimana

u'âsi mono hā te za marī hā īwa'rāmi sa'ētē na te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Marī na asima 're asôprub za'ētē za'ra wa'aba mono ne, te za aima 're sôprub za'ētē za'ra wa'wa. Sa'ētē na dama 're sômri za'ra wa'aba mono wamhā, te za sa'ētē na te te aima 're sômri za'ra wa'wa, īwa'rāmi, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Syry na dama 're sômri za'ra wa'aba mono wamhā, te za syry na te te aima 're sômri za'ra wa'wa. — Āne ma tô Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

³⁹Tawamhā āne te tāma āma romnhimiré'é za'ra:

— Ni'wam norī hā tob'a zahuré wamhā, nimomo sisaprōni zahuré wamhā, sisaprōni wē zahuré ô di za. Te za siré tiwaptā'ā zahuré, ab're u. — Āne ma tô tāma rowasu'u za'ra. ⁴⁰Te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Romnhoré'wa norī hā te te 're romnhoré' za'ra mono ré hā, pire na 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di, tāma ĩromnhoré'wa norī ma hā. Niwapsi te te 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're waihu'u za'ētē za'ra, tāma ĩromnhoré'wa ne hā. — Āne ma tô tāma rowasu'u za'ra.

⁴¹Te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Āté wede wa'ōno hā atob 're, te nomro, sabui ô nherē. E niha te za bété sô itōmo 'madâ, wede nhipubre wazere da, asisānawā tōmo hawimhā. ⁴²Wede wa'ōno hā atob 're ĩnomro, sabui ô nherē, e niha te za tāma ĩnha: "Ropru hā a'ā te aima wazere, atōmo hawimhā." Mare di. Wede wa'ōno hā te za a'ā atōmo hawimhā īwaze. Tawamhā te za sô airītī wē, wazere da, asisānawā tōmo hawimhā, wede nhipubre hā. — Āne ma tô Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

⁴³⁻⁴⁵Tawamhā Zezusi ma tô da'āma āma romnhimiré'é, rob'rā na, āne:

— Rowede hā wē wamhā, 're rāi wasété za'ra mono ô di za, wede wē wa. Wasété wamhā, 're rāi wē za'ra mono ô di za, wede wasété wa. 'Re rāi wē za'ra

mono wamhã, te za âma waihu'u za'ra ni, rowede iwē na. E wab'ru u, te za 're aimo, rob'rã ise zô. Mare di. Wab'ru na 're simnhatã mono ô di, rob'rã ise hã. E aptob u, te za 're aimo, rob'rã ise zô. Mare di. Aptom na 're simnhatã mono ô di, rob'rã ise hã. Æne ni'wa hã 're mori wē wamhã, tipēē 're, tinhimirosa'rata wē hawim na, te za 're mreme wē u'âsi. Duré ni'wa hã 're mori wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na, te za duré 're mreme wasété u'âsi. Danhimirosa'rata zarina, te za tô ône u'âsi 're damreme zusi. — Æne Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra.

'Ri'wa nori wasu'u

Mateusi 7.24-27

⁴⁶ Te duré tâma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô Asib'apito na asiwi 're ìnhisi za'ra wa'aba mo, ìnhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ô nherē. ⁴⁷ Æté ni'wam nori hã te za we ìtēme aihutu, ìnhimiroti hã te te wapari za'ra da. Tawamhã te te wapari za'ra wamhã, te za oto ìnhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁴⁸ Taha wa, wa za ìnhimiroti 'madâ'â'wai âma simiré'é, 'ri'wa na. Aibã hã ma tô ab're, 'ri da, ti'ai 'rowi ēne hã ìnomro u. Tawamhã ma tô âma tipahã, ab're na. Ab're 'rehã di oto. Tawamhã etē nhisiwi ma tô 'ri, aibã hã. Tawamhã âpré wamhã, â hã ma tô 're praba, 'ri u. Tete na ma tô 'ri hã 'manha, aibã hã. Taha wa, rési ãna te 're sa, 'ri hã. ⁴⁹ Æté ni'wam nori hã te za ìnhimiroti hã tipo're na te te 're wapari za'ra. Tane nherē, te te 're 'madâ'â za'ra mono ô di za, ìnhimiroti hã. Taha wa, wa za ìnhimiroti 'madâ'â'ô'wai âma simiré'é, 'ri'wa ìhãiba amo na. Aibã hã 'ri na'rata da, te te ab're ô di. Ti'a nhisiwip si, ma tô sima 'ri. Tawamhã 'ri u, â 're praba mono wamhã, â, ma tô 'marôwĩ, 'ri hã. Tãibã oto. Taha wa, ma tô aipru pese, 'ri hã. — Æne ma tô 'ri'wa na simiré'é dama Zezusi hã, da te waihu'u za'ra da.

Romanuhu ma romhuri'wa, Zezusi hã te te ìpesezé wasu'u

Mateusi 8.5-13

7 Tawamhã te te dama roti parimhã, te oto mo Zezusi hã, Capana'u na 'ri nho'ômo nhisi u. Tawamhã ma tô wi. ² Tame aibã hã te 're hãimana romanu hã, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa. Tãma ìromhuri'wa hã te te sawi pese di. Hãzé na te oto nomro, tãma ìromhuri'wa hã. Hãzé ahã wa, te za oto dârã. ³ Tawamhã hãzé na nomro ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, romanu hã. Taha wa, ma tô zudezu nori ma roti'wa nori hã 'mazatõri za'ra, Zezusihi zô, ìhãzé ré hã te te pese da. ⁴ Tawamhã te te sô ìsatõri za'ra hã ma tô ìtēme aihutu, Zezusihi u. ìtēme sihutu wamhã, ma tô tâma rowasu'u za'ra:

— Aibã hã iwē, romanu hã. Wē wa, pawapto na. ⁵ Wasiré ô nherē, te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tô ìsimin-himi'ru zarina wama 'ri za'ra ni, wate da, rowahutuzé hã. Ta hã ma tô duré pawa'ãbã za'ra, 'ri'wa nori hã. — Æne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi te ìsiré timori za'ra. Ma tô oto rosahutu za'ra, 'ri u. Te te rosahutu za'ra wamhã, romanu hã ma tô tisiwadi nori hã 'mazatõri za'ra, te te tãma 'mazadawa wasu'u za'ra da, Zezusihi ma. Tawamhã te te uzusi za'ra wamhã, ãne te tãma 'mairowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wasiwadi hã zudezu'ô nherē, âté asébré ô di za, u, ìsõrõwa u. A hã, u, aiwē di. Ô hã, u, wē prã ti. Wē prã wa, âté ìsõrõwa u asébré ô di za, u. ⁷ Wē prã wa, si'uihã na we atēme mori ô di za, u, tãma ìromhuri'wa hã tãma pese da. Romhã na nherē, aimreme pire wa, te za, u, aimreme na tãma ìpe, rowē na tãma 're sãmra mono da. ⁸ Romanu hã, damreme ìpire hã tãma waihu'u pese di, u. Ìsib'apito nori mreme hã tãma pire za'ra di, u. Duré ô hã, u, ìmreme hã pire di,

tinhib'a'uwē norī ma, da'wapéi'wa norī ma. Tawamhā, te te 'mazatōrī wamhā, te za, u, mo, isadawa para. Sô hârâ wa, te za u, itēme wi, isadawa para. Duré marī hā tāma iromhuri'wai ma, te te 'rui wamhā, te za, u, tāma 'manha, te te tāma i'ruzéb uwaibaba. Taha wa, aim-reme hā pire wa, te za, u, tāma ipe, tāma iromhuri'wa hā, rowē na tāma 're sāmra mono da. — Āne te Zezusi ma sadawa wasu'u za'ra, romanuhu siwadi norī hā.

⁹Tawamhā Zezusi hā āne hā te te waparī wamhā, ma tō āma titob'uzu, isimirowasu'u za'ra na, romanuhu āma hā. Tawamhā ma aipi'ra, datēme. Da'ahâ uptabi na isarina isi'aba're norī u, ma aipi'ra. Āne te dama tinha:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ā hā te te sina i'umnhasizém na hā, niwa te i'madââ õ, Izarazéhé nhi-hudu norī nhipti'ai āma hā. Ta norī hā te te āma siwi wabzu õ di, te te sina i'umnhasizém na hā. — Āne Zezusi hā te tinha, isarina isi'aba're norī ma.

¹⁰Tawamhā apâ ma tō ai'aba're, ro-manu siwadi norī hā, isorōwa u. Sihutu wamhā, ma tō ihâzé ré hā sabu za'ra. Rowē na te oto nhamra, hâzé āna.

Īmrotō 'ra hā, Zezusi te te ihâiwa'utuzé wasu'u

¹¹Tawamhā āma ronometro õ ré, te Zezusi hā mo, 'ri wa'otō u. Na'ī na 'ri wa'otō nhisi u, te mo. Īsiré 're inomro mono norī hā te Īsiré ai'aba're. Da'ahâ na te duré Īsiré ai'aba're ni. ¹²Tawamhā 'ri wa'otō 'wawi wa'ra u, ma tō rob'uwe za'ra, Zezusi norī hā, 'ridawa u. Tawamhā iwab'rere, ma tō dasiwi âri ni, ab're u, ĩmrotō 'ra idâ hā. Misire aibâ i'ra hā. Da'ahâ na te Īsiré ai'aba're ni, ĩmrotō siré, ab're u. ¹³Tawamhā ĩmrotō te te 'madââ wamhā, ma tō āma tipē'ézé, Zezusi hā. Tawamhā ma tō tāma tinha, wawa tō da.

¹⁴Tawamhā ma tō oto itēme wi. Te te âri za'ra ré, ma tinhib'rata na ĩré upi. Taha wa, ma ĩré mazahâri za'ra. Tawamhā te oto 'mahâ:

— Ai'repudu, wa za aima tinha: Ai'utu. — Āne te 'mahâ.

¹⁵Tawamhā ai'repudu hā ma tō udu. Sahâ na te oto nhamra. Tawamhā tāma rowē wa, te oto mre. Taha wa, te Zezusi hā ina ma ti'ru, āne:

— Ā ai'ra, āma saprōni. — Āne te tāma tinha. Dââ zahâ, oto sahâ na sāmra wa, ma tāma tapē'ewara za'ra ni. ¹⁶Āne te dasima nharī za'ra ni:

— Tinhib'a'uwē norī hā te za we te te 're wa'apawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Ma tō we watēme satō, tizadawa wasu'u'wa hā. Mreme pire uptabi di. — Āne 'Re ihâimana u'âsi mono āma, te tawata za'ra ni.

¹⁷Tawamhā iwasu'u hā ma tō waparī za'ra ni, daro mono bâ, Zezusi te te ihâiwa'utuzé wasu'u hā. Zudezu norī rob 'rata, 're idasi'ubumroi mono norī zama, ma tō iwasu'u hā waparī za'ra ni.

Zuwā Batita hā Zezusi u, tizadawa wasu'u'wa norī te te isatōrī zahuré zé wasu'u

Mateusi 11.2-19

¹⁸⁻¹⁹Tawamhā Zezusi te te ihâiwa'utuzé hā ma tō Zuwāhā ma wasu'u za'ra, isadawa 'madââ pese 'wa norī hā. Tawamhā maparane te sô tihârâ zahuré, Wanhib'apito u neb zahuré da, te te sadanharī zahuré da. Āne Zuwā te tāma nharī zahuré:

— Ane wa'aba wamhā, te za isadanharī 'wa, āne: “E a hā Zuwā Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra.” Āne te za tāma izadawa wasu'u wa'wa. — Āne Zuwā hā ma tō tāma nharī zahuré. ²⁰Tawamhā Zezusi u, te tineb zahuré. Itēme sima-sisi wamhā, ma tō sadanharī zahuré:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra. — Æne te sadanharĩ zahuré.

²¹Tawamhã isô'a zahuré, te a'â da'apese da'ahã na, Zezusi hã. Duré wa'uburé ré, 're idanomro mono hã ma tô dama anhamra. Duré itob'a norĩ hã ma tô ato pese, ahã na. ²²Tawamhã te te da'apese parimhã, te oto tãma nharĩ zahuré, Zuwã Batitaha mreime 'madã'ã pese 'wa norĩ ma, Æne:

— Apã te za ane wa'wa Zuwãhã u, tãma iwasu'u wa'aba da. Itob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apã te te 're rob'madã'ã za'ra. Imorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré i'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré iporeptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're idã'ã za'ra mono norĩ hã ma tô duré apã 're hãiwatu za'ra. Iwasu'u wẽ hã ma tô duré isibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. Æne na te za tãma irowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ²³Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa para we imorĩ na, 'rãwi i'ãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — Æne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

²⁴Tawamhã apã te tineb zahuré Zuwã Batitaha u, aibã norĩ hã. Tawamhã isa'u zahuré si, te Zuwã hã dama wasu'u wẽ, Zezusi hã. Da'ahã na idasi'ubumroi mono norĩ ma, te Æne tãma rowasu'u za'ra:

— A'ubuni u, ma tô 're anomro aba mo, Zuwã hã sabu za'ra wa'aba da. E tawamhã du teihi rãihã hã uware wa, rowa'u te te 're ihãpã za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hãimana mono wa, ma tô itẽme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hãimana. ²⁵E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tô itẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're

si'uza mono õ di. Uza wẽ ré 're inomro mono norĩ hã, te apito nhorõwa ãma 're si'ubumro. Uburé marĩ hã iwẽ uptabi si, te tãma 're hãimana za'ra, ta norĩ ma. ²⁶Ma'ãpé, ãma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u wai wa, te itẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tã. Iwana isadawa wasu'u wa norĩ hã, ipire na te te siwi ãma wabzu za'ra õ di, Zuwã hã. ²⁷Duréhã ma tô 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u wa hã Æne ãma rob'ui'ére, Zuwãhã ãma, 'Re ihãimana u'ãsi mono mreime na: "Izadawa wasu'u wa, wa za aiwana satõ, te te asõ ropese mono da." Æne duréhã ãma rob'ui'ére hã, ibaihã na hã.

²⁸Te duré tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Uburé iwana 're inomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra õ di Zuwã hã, isimiromhuri pire na hã. Tane nherẽ, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te 're ida'azawi mono zéb zarina, te te 're ida'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwã hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, i'uiri na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ihãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si i'uiri na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te 're ida'apawapto mono zé hã. — Æne ma tô Zezusi hã dama wasu'u, Zuwã hã.

²⁹Tawamhã uburé ma tô isimirowasu'u hã wapari za'ra ni. Danhib'apito ma, rob'ui'prazé ubumroi'wa norĩ zama, ma tô dame wapari za'ra. Ta norĩ hã ma tô oto wapari pese za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Taha wa, ma tô

Zuwā hā â dawabzuri hā tâma 'manharĩ za'ra. ³⁰Tazahā, parisezu norĩ hā rowahutu'wa norĩ me, ma tô siwi wē'ō za'ra 'rāwi, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ida'awézé hā. Taha wa, te te siwi wē'ō za'ra wa, â dawabzuri hā te te tâma 'manharĩ za'ra ô di, Zuwā hā.

³¹Tawamhā Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wam norĩ âma, wa za âma simiré' za'ra, â nimosi dapoto tém norĩ âma hā. ³²Áté ai'uté norĩ âma, wa za âma simiré' za'ra. 'Ri nhi'riti wa, da te dasina 're ĩubumroi mono zéb âma si'ubumroi ré, âne ai'uté norĩ hā te za si'mahârâ za'ra: “Wa norĩ hā wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tazahā, âma ato za'ra wa'aba ô di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na, wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tazahā, a norĩ wa'wa hā wazu ai'ry'ry wa'aba ô di.” Áne te za si'mahârâ za'ra. ³³Tane a norĩ wa'wa hā. Zuwā Batita hā te sai âna nasi aimasisi. Duré uwa 'rāi wa'u ĩsé hā te te 're hâsi mono ô di. Tazahā, âne 're hâimana mono wa, ma tô tâma 're ĩnharĩ wasété za'ra wa'aba mo, wa'uburé ré 're ĩmorĩ na. ³⁴Wa hā ti'ai âma dasiré ĩpodo hā dasazém na, wa 're ĩsa. Uwa 'rāi wa'u ĩsé hā wa duré te dame 're hâsi. Tazahā, ĩsa za'etê na 're ĩsai mono na, duré uwa 'rāi wa'u zé zei 'wa na, ma tô ĩma 're ĩnharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Duré siwa'ru 're ĩdanomro mono norĩ siwadi na, ma tô ĩma 're ĩnharĩ wasété za'ra wa'aba mo. ³⁵Tane tô. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā, wē di. Tawamhā ĩsimiroti hā da te dasima 're wē za'ra mono wamhā, te za ĩwē hā da te 're waihu'u za'ra. Da te 're wē'ō za'ra mono ô di za, ĩwē hā dasiwi. — Áne Zezusi ma tô tâma siwasu'u za'ra.

Simahā wasu'u

³⁶Tawamhā aibâ parisezu hā ma tô Zezusihi zô hā, ĩme sa da. Taha wa, te Zezusi hā ĩsôrôwa u mo. Tawamhā ma tô nhamra tame, sa da. ³⁷Tame 'ri wa'ôtô âma hā ma tô ĩwasu'u hā wapa pi'ô hā, siwa'ru 're ĩmorĩ hā. Parisezu nhorôwa âma sa da, ĩsâmra na ma tô wapa. Taha wa, ma tô simhi ti'â, Zezusihi zarina, wedewa'u zadaze ré hā. Simhi hā, etê'a 'manharĩ. Wa'âbâ za'etê di, wedewa'u zadaze hā. ³⁸Tawamhā Zezusihi babarâ na ma tô nhamra, wawa sina. Wawai wamhā, Zezusihi para nhisiwi, ma tô ti'upĩni a'a. Taha wa, te tizéré na tâma u'ô. Tawamhā da te 're ĩdatob'rata hârâ za'ra mono ne, tizadawa na ma tô para hârâ. Ma tô wedewa'u zadaze hā ĩpara nhisiwi sa'wa, pi'ô na. ³⁹Tawamhā, parisezu te te 'madâ'â wamhā, ma tô tipê'ê na tâma tinha, Zezusihi ma:

— Tô sena, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai 'wa'âhā, te aré ĩwasété na âma waihu'u, pi'ôi âma hā. Tawamhā te aré tiwi sisawi, te te upi tô da. — Áne ma tô tipê'ê na tâma tinha.

⁴⁰Tawamhā ĩsimirosa'rada hā te te sina waihu'u wa, te aibâ ma tinha, Zezusi hā:

— Sima, marĩ, wa za aima waihu'u, waihu'u da. — Áne te tâma tinha.

Tawamhā Sima te asa tâma tinha:

— Ma'âpé, ĩma waihu'u, marĩ hā te waihu'u da.

⁴¹Taha wa, te Zezusi hā tâma rowasu'u oto, âne:

— Aibâ norĩ hā ma tô rob'uiprazéb ô wa, taré a'â dawĩ 'maiwaptêrê zahuré. ĩmorĩ'rada hā 500 na ma tô dawĩ waptê. Duré ihâiba amo hā, 50 na ma tô dawĩ waptê. Niwapsi te za ĩsôwa're're tâma sômri zahuré, aibâ ma. ⁴²Tawamhā rob'uiprazéb ô wa, ĩsôwa're're te te tâma sômri zahuré ô di. Sôpru wa, ma tô tâma waihu'u zahuré aibâ hā, ĩsôwa're're

te te tãma sômri zahuré tō da. — Āne ma tō Simahã ma rowasu'u, Zezusi hã. Tawamhã te oto ãma sadanha:

— E 'wa hã te za sawi pese, aibã ãsõpru hã. E 500 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. E 50 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. — Āne Zezusi te sadanha.

⁴³Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— Āté 500 na te te tãma ãsõmri hã te za sawi pese. — Āne Sima, te Zezusi ma tinha.

Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tō. Ī'uwaibaba ma tō ĩma ĩwaihu. — Āne ma tō ãma saze.

⁴⁴Tawamhã pi'oi u sipi'rai wamhã, te duré tãma tinha, Simahã ma:

— Āhãta, pi'õ hã. Tãma ĩzawi pese di. A hã we ĩzébré wamhã, â hã dama 'rui õ di, da te ĩpara upsõ da. Pi'õ si ma tō ĩpara upsõ, ti'upĩni na. Ma tō duré tizéré na ĩpara u'õ. ⁴⁵A hã we ĩwisi wi, ĩzawi õ di, ĩtob'rata hãrã na. Pi'õ si ĩzébré wi, ma tō ĩpara hãrã. ⁴⁶A hã dama ĩrui õ di, azeitona 'rã wa'ui wam na da te ĩzéré u'rã da, ĩma robze da. Pi'õ hã wedewa'u zadaze pire hã ma tō ĩpara nhisiwi sa'wa. ⁴⁷Tãma ĩzawi uptabi wa, ma tō ĩma 'manharĩ wẽ. Marĩ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã ahã nherẽ, wa tō tãma tipa. Taha wa, tãma ĩzawi uptabi di, te tãma apari wa. Dawasété ahã na 're dasisãmri za'ra mono õ wamhã, da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, dawasété ahã na te te dama 're ĩ'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, dama sawi prã ti za. Dawasété ahã na 're dasisãmri za'ra mono wapsi, te za da te dasina 're waihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, dawasété ahã na te te dama 're ĩ'apari mono zé hã. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, dama sawi uptabi di za. — Āne ma tō Simahã ma waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁸Tawamhã pi'oi ma, te oto tinha:

— Marĩ hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã wa tō oto aima tipa. — Āne te pi'oi ma tinha.

⁴⁹Tawamhã Zezusihi mreme, ma tō pi'oi ãma wapari za'ra, ĩsiré ĩsaihuri norĩ hã. Taha wa, ma tō tipẽ'ẽ na tãma nharĩ za'ra:

— E 'wa hã õ hã, marĩ, da te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zé hã, te te dama 're ĩ'apari mono hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra, tipẽ'ẽ na.

⁵⁰Tawamhã Zezusi te duré pi'oi ma tinha:

— Īzazei wa, wa tō aipawapto, ai-wasédé hã rẽme pese da. Rowẽ na te za oto 're aimo. — Āne te pi'oi ma tinha, Zezusi hã.

Pi'õ norĩ hã, Zezusihi siré ĩsi'aba'rézé wasu'u

8 Tawamhã ãma ronomro wapsi, te Zezusi hã datẽme 're mo, daro mono bã. 'Ri nho'õmo mono bã, te datẽme 're mo, 'ri wa'õtõ mono bã. Tawamhã datẽme 're morĩ wamhã, ma tō ĩwasu'uwẽ na te te 're da'apo're pu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Datẽme 're morĩ wamhã, aibã norĩ hã 12 na ĩhãiba za'ra hã, te ĩsiré 're nomro. ²Pi'õ norĩ zama, te ĩsiré 're nomro, wa'uburé, te te tãma 're ĩ'anhamra mono norĩ hã. Duré, ĩhãzé hã te te tãma 're ĩ'apari mono norĩ zama, te ĩsiré 're nomro. Pi'õ nhisi hã, Mariza Madarena na ĩsisi hã, wa'uburé hã, 7 na ĩhãiba za'ra hã te te tãma ĩsãmra za'ra hã. ³Duré, Zuwãna na pi'õ nhisi hã. Cuzaha mro hã, apito Erodihĩ ma romhuri'wai mro hã. Duré, Suzana na pi'õ nhisi hã. Aimawi norĩ hã te duré ĩsiré 're nomro, pi'õ norĩ hã, ahã na. Ta norĩ hã tinhimarĩ na, te Zezusi norĩ hã te te 're pawaptob za'ra.

**Aibâ hã amnho poto mono da, te te
ĩ'anhama mono zé wasu'u**

Mateusi 13.1-23; Marcusi 4.1-20

⁴Tawamhã da'ahã na ma tô itême ai-hutu ni Zezusihi u, 'ri ahã mono bâ, da te sabu za'ra da. Tawamhã, itême dasi'rã'õtô wamhã, ma tô dama romn-himiré'é, âne:

⁵— Aibã hã te te buru u mo, ti'ai hãibãdã na, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma rere'e. Taha wa, ma tô dapara na nasi wati'i za'ra ni, tiwi ãrere'e mono hã. Sire hã ma duré te te uprosi, poto mono õ ré. ⁶Ëtê nhisiwi, ma duré nima norĩ hã rere'e, amnho hã. Ti'a baihaire di, êtê nhisiwimhã. Tawamhã, 'wanhipré wairébé mono wamhã, ti'ai wa'ro wamhã, ma 'wanhipré 'ré. ⁷Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, ma tô te te uprosi. ⁸Ti'ai wê wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Ma tô oto 'rã. 'Rãĩ mono wamhã, 'rãĩ pese uptabi di, rob're hã. — Æne Zezusi ma tô dama rowasu'u.

Te duré dama tinha:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé iwapari pese za'ra wa'aba ãnhimirowasu'u na hã, waihu'u za'ra wa'aba da. — Æne te dama tinha.

⁹Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ si, te sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na, te ãma ãsimiré, amnho potozém na hã. — Æne te sadanharĩ za'ra. ¹⁰Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô dawĩ sawĩ, a'ã da te waihu'u tô za'ra da, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zé wasu'u hã. A norĩ wa'aba ma si, ma tô oto ãwasu'u hã aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, dama ãwaihu'u'õ hã. Taha wa,

wa tô ãnhimiromnhimiré'é na si, te dama 're arowasu'u. Tawamhã dapore na, da te 're wapari za'ra mono nheré, da te waihu'u za'ra õ di za, ãma ãsimiré'ézé hã.

¹¹— Æhãna, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, te ãma ãsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho potozé hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nreme, te wasu'u.

¹²Amnho hã bãdãdi zababa ãrere'e mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za ãsadawa wasu'u hã taré tipo're na te te 're wapari za'ra. Tawamhã te za Wa'uburé hã itême 're sihutu ãté, te te tãma 're roti za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono tô da, te te 're sõ'reptu za'ra mono tô da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Tawamhã wa'rui'wa nhimiroti zarina, te te saze za'ra õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. ¹³Duré amnho hã êtê nhisiwi ãrere'e mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra, tipo're na. Tawamhã te za ãwasu'u ma 're to za'ra. Tazahã, õne haré te te 're saze za'ra mono õ di za. Æté, te za te te 're saze hutu za'ra. Æté rowasédé hã da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono õ'umnasite, te za apã 're sipizari za'ra. ¹⁴Duré amnho hã wab'ru wazari ã'a'a mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za taré tipo're na te te 're wapari za'ra, ãsadawa wasu'u hã. Tazahã, marĩ wamhã, õhõ ãma si 're nomro mono õ di za. Æté, marĩ na si te za te te 're rosa'rata za'ra sima, ãté rob'ui'prazém na si, ãté titozém na si. Tawamhã rob'rã ãrã wê prã ne, 're hãimana wê uptabi za'ra mono õ di za. ¹⁵Amnho hã ti'ai wê wa, te te ã'anhama mono hã, aimawi a'uwê, te wasu'u. Ta norĩ hã ãté te za tipo're na te te 're wapari za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã te za te te 're 'madã'a pese za'ra. Õne haré, te za ãsimiroti na 're nomro. Tawamhã rob'rã ãrãĩ wê uptabi ne, hãimana wê

uptabi na, te za oto 're hâimana za'ra. Āne amngo potozé wasu'u na, wa aima āma simiré'é za'ra wa'wa. — Āne, Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

¹⁶Tawamhã rob'uuiwêzém na te duré āma simiré'é:

— Rob'uuiwêzé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãri ni. Mare di. Īsima'warazém na si, te za sō'awi da te 're sōré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uuiwêzé hã. ¹⁷Tane, ĩmreme hã a'â te dama ĩwaihu'u'õ hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa tō rob'uuiwêzém na āne āma simiré'é.

¹⁸— Taha wa, ma'āpé ĩmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tawamhã ĩzadawa wasu'u hã te za te te aima 're waihu'u za'etê za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Īmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za apâ te te aiwi 're awaibui wa'wa, ĩzadawa wasu'u hã. Tawamhã ĩmreme waihu'u'wa na, 'rãwi 're asi'madã'â ze za'ra wa'aba mono nherê, te za ĩmreme waihu'u'õ'wa ne, oto 're anomro aba mo. — Āne te Zezusi hã tisiré 're inomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra.

**Zezusihĩ na wasu'u,
ĩno norĩ wasu'u me**

Mateusi 12.46-50; Marcusi 3.31-35

¹⁹Tawamhã Zezusihĩ u, te ĩna hã mo, ĩno norĩ me. Te te sabu za'ra da, te ĩtême ai'aba'rê. Tazahã, da'ahã uptabi wamhã, ĩtême sisisi waihu'u õ di. ²⁰Tawamhã Zezusihĩ ma, ma tō ni'wa hã rowasu'u, āne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te sima wê za'ra, te te asabu za'ra da. — Āne ma tō tãma rowasu'u ni.

²¹Tawamhã Zezusi te uburé dama tinha:

— Ni'wam norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madã'â pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ĩna, duré ĩno. — Āne Zezusi ma tō dama waihu'u.

**Zezusi hã rowa'u'u ma,
te te ĩnharizé wasu'u**

Mateusi 8.23-27; Marcusi 4.35-41

²²Tawamhã bãtã na, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — Āne te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma. Tawamhã uba're wa, ma tō asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, ĩsõ'u na. ²³Tawamhã te te siré sari za'ra ré, te oto Zezusi hã nhono, uba're wa. Sõtõ ré, ma tō rowa'u ĩsa'êne hã watobro. Taha wa, uba're 're, ma tō â hã âzé. Uba're 'remhã, â hã 'masisi wamhã, simimnhasi di oto. ²⁴Taha wa, ma Zezusihĩ u tiwahutu za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã āne te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. — Āne te 'mahãrã za'ra. Tawamhã Zezusi ma tō udu. Ma tō wahudu. Rowa'u'u ma, te tinha, te te sazãri da. Duré â ma, te tinha, âtu da. Taha wa, ma tō sazã, rowa'u hã. Ma tō ti'ãtu oto. ²⁵Tawamhã tisiré 're inomro mono norĩ ma, te tinha:

— E niha bã asiwi ĩ'umnhasi aba õ di. — Āne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te sima nharĩ za'ra:

— E niha õ hã aibã hã. Rowa'u'u ma, te tinha. Tawamhã rowa'u hã ma tō sazã. Duré, â nhibzaihã ma, te tinha. Taha wa, ma tō ti'ãtu. ĩmreme hã ma tō wapari zahuré. — Āne te sima nharĩ za'ra. Mreme pire wa, ma āma titob'uzu za'ra. Ōne hã tãma sa'rese za'ra õ wa, ma tō tãma tipahi za'ra, ĩsiré 're inomro mono norĩ hã.

ZeZusi hã, aibã hawi wa'uburé te te ĩsatōrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Marcusi 5.1-20

²⁶Tawamhã Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi hawi, te ĩsō'u na siré sari za'ra, te te saprĩ za'ra da, zara u, ZeZusi norĩ hã. Tawamhã ma tō oto aihutu zara u, Zeraza na danhipti'a nho'omo nhisi niwĩ. ²⁷Tawamhã uba're hawi, ma tō watobro, ZeZusi hã. Watobro wamhã, ma tō aibã hã ĩtēme wi, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã. 'Re si'uzza mono ō di oto, aibã hã. Ai'urēiwi, te oto 're mo. Duré 'ri 're, 're sãmra mono ō di oto. Adã'ã 'ru ãma si te oto 're sãmra, ětē wa, ab're sirōmo ãma. Tame 're hãimana mono ré hã, ma tō ãma tironomro pese. ²⁸⁻²⁹Aibã hã da'rata 're sãmra mono ré, ma tō da te 're 'madã'ã za'ra, 're pusi tō mono da. Ma tō da te dasiwi 're hi wasisi, ĩsi'uwazi nhorō rutu na. Te duré da te dasiwi 're pa wasisi. Tazahã, tihi wasisizé hã te te sina 're anhinari, tipawasisizéb zama. Taha pari, te wa'uburé hã te te siwi 're saprōni, a'ubuni u. Tawamhã aibã hã ZeZusi te te 'madã'ã wamhã, ma tō 're sadari. Taha wa, hi'rãtitō ma aime, ZeZusihi papara. Tawamhã mre me 'rãihã na te tãma tinha, ãne:

— ZeZusi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra, e marĩ ĩ'ãma 'manharĩ da, te we aimo. ĩ'azãri ō di za. ãne, wa ĩsina aipa'uwati. — ãne te ZeZusihi ma tinha, wa'uburé ma, te te rob'ru wa, aibã hawi watobro da.

³⁰Tawamhã ZeZusi hã te sadanha, ĩsisi zō:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ĩnhisi hã. — ãne te aibã hã tãma sisisi, wa'uburé hã ãma ahã wa.

³¹⁻³²Tawamhã romhutu na te uhãbã norĩ hã tisa te te 're huri ahã na, sa'a zahãpã para wi. Tawamhã wa'uburé norĩ hã te ZeZusihi wi rowaptērē za'ra sina, rob'rehã u te te satōrĩ tō za'ra da. Uhãbã

u, te te satōrĩ za'ra da, te sina rowaptērē za'ra, uhãbã hãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Taha wa, ma tō ZeZusi hã ãma saze za'ra. ³³Tawamhã aibã hawi ma tō wairé wa'uburé norĩ hã, uhãbã u si'aba're da, ĩhãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Tawamhã, ĩtēme sisisi wamhã, uhãbã norĩ hã te sisa're, wara sina. Sa'a hawi, te pi'reba sisa're, ĩsō'ui u. Tawamhã ĩ ba ma tō rere. Taha wa, ma ai'utō uburé.

³⁴Tawamhã uhãbã 'madã'ã wa norĩ hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te ĩsiti datēme sisa're, wara sina. 'Ri nho'omo ãma, ma tō dama rowasu'u za'ra. Rom na, 'ri wa'otō ãma zama, ma tō dama rowasu'u za'ra. ³⁵Tawamhã ĩsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te ĩtēme ai'aba're ni, da te sabu za'ra da. ZeZusihi u dasihutu wamhã, ma tō aibã hã 'madã'ã za'ra ni, wa'uburé ĩhawi ĩwairébé hã. Uza ré, te oto nhamra ZeZusihi papara, rowē na. Tawamhã tãma rowē wa, ma tō tãma tipahi za'ra, dama 're ĩrowē za'ra mono zé hã tãma sa'rese za'ra ō wa. ³⁶Tawamhã ãma ĩ'madã'ã za'ra 'wa norĩ hã te aibã wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ĩsihutu norĩ ma. Aibã, ZeZusi te te ĩpawaptobzém na, te tãma rowasu'u za'ra. ³⁷Tawamhã aibã wasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tō tãma tip'ēwara za'ra. Taha wa, te ZeZusihi ma rob'ru za'ra, ĩrom nhiti morĩ za'ra da. Aihini te tãma rob'ru za'ra, Zeraza na danhipti'a nho'omo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã.

Tawamhã ZeZusi te za oto ãzé, uba're wa, danhiti morĩ da. ³⁸Tawamhã aibã te sina 'mahã, ZeZusihi siré 're morĩ da, te te tãma pisutu da, wa'uburé ĩhawi ĩwairébé hã.

Tane nherē, te ZeZusi hã aibã ma tinha, ãne:

³⁹— Apã aimorĩ, asōrōwa u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ĩwē na te te aipawap-

tobzém na asisānawā norī ma, asiwasu'u da. — Āne te aibā ma tinha.

Tawamhā aibā te oto mo, tinhorōwa u, 'ri baba dama siwasu'u mono da, Zezusi te te ipawaptobzém na hā.

Zezusi, Zairuhu 'ra te te ihāiwa'utuzé wasu'u, bādādi wāi wa, pi'ō hā te te ipesezé wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Marcusi 5.21-43

⁴⁰Tawamhā ma tō Zezusi norī hā apā saprī za'ra, zara u. Zara niwī, ma tō da'ahā na iwana sō ropsāmri za'ra ni. Tawamhā apā datēme wisi wē te, ma Zezusi hā sawi za'ra ni, dato sina. ⁴¹⁻⁴²Tawamhā ma tō aibā hā itēme wi, Zairu na isisi hā, zudezu norī te, rowahutuzéb āma dawada'uri'wa hā. Itēme wisi wi, ma tō hi'rātītō aime, Zezusihi papara, ti'ra āma te te sadawa pibu da, isōrōwa u morī da, i'ra hā hāzé wa, te te tāma pese da. I'ra hā pi'ō pisi, azarudu hā 12 na āma iwahu. Hāzé ahā wa, te za oto tiwi dārā. Tawamhā Zezusi te oto mo, isōrōwa u. Morī ré, te da'ahā na āma dasi'uirī. Ma dasiwi hōti ni.

⁴³⁻⁴⁴Tawamhā bādādi na morī ré, ma tō pi'ō hā wi, Zezusihi u, ihāzé ré hā, marī te te 're i'manharī mono hā. Hāzé ré, ma tō āma tiwahub ahā, 12 na āma iwahubzé hā. Dawede'wa norī ma, ma tō uburē tinhibro hā uprosi, tisiwa'ābāzém na. Tazahā, dawede'wa norī hā te te siwi hōsi ō di, iwede na hā. Tawamhā pi'ō hā, Zezusihi babarā niwī ma tō saprī. I'uza rāsudu hā ma tō tiwi upi. Taha wa, ma awa'awi séptârâ. Tāibâ oto ihāzé hā. ⁴⁵Taha wa, ma tō āne da'mahā, Zezusi hā:

— E 'wa hā ma i'uza hā i'wi upi. — Āne te da'mahā.

Tane nherē, te tāma amrami za'ra ni. Taha wa, te Pedru hā tāma tinha:

— Rowahutu'wa, oro aihīni ai'āma wasi'uirī mono za, wa wasiwi aihōti ni. — Āne te tāma tinha.

⁴⁶Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha: — Ni'wa hā ma tō i'uza hā i'wi upi. I'waihu'u pese na, wa tō pese. Āne, wa tō isina waihu'u. — Āne te tāma tinha.

⁴⁷Tawamhā ma tō pi'ō hā sina wapa, Zezusihi mreme hā. Da te sa'rese āna, sāmra ō di oto, pi'ō hā. Āne ma tō sina waihu'u. Tawamhā rērē'ē sina, ma tō Zezusihi papara aime hi'rātītō. Danho'a te Zezusihi ma siwasu'u pese, āne:

— Ihāzé wa, wa ai'uza aiwi upi, ipese da. Tawamhā awa'awi wa tō séptârâ. — Āne te tāma siwasu'u. ⁴⁸Tawamhā Zezusi te tāma tinha:

— Ihidiba, za te aipesezém na i'umnhasi wa, ma tō aihāzé hā aima apa. Rowē na te za oto 're aimo. — Āne, Zezusi ma tō tāma tinha.

⁴⁹Tawamhā pi'oi ma, te te rowasu'u ré, ma tō āma wi, aibā hā. Zairuhu u, ma wi. Isōrōwa hawi, ma itēme wi, rowahutuzéb āma 're da'anhimi'rui mono 'wai u hā. Tawamhā te Zairuhu ma rowasu'u aibā hā, āne:

— Ai'ra hā ma tō aiwi dārā, azaruture hā. Rowahutu'wai wi, ro'wa'rē ō'umnhasite, simiromhuri nherē. — Āne te tāma tinha.

⁵⁰Tawamhā Zezusi ma tō sina wapa. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tō. I'wétési asina i'umnhasi, te aipawaptob da. I'wétési i'umnhasi wamhā, rowē na te za oto aima 're sāmra. — Āne te Zezusi hā tāma tinha.

⁵¹Tawamhā Zezusi hā Zairuhu nhorōwa u oto wisi wamhā, ma tō pisutu za'ra, Pedru norī si isiré sisisi da, Zuwā hā duré Ti'adu hā, azaruture mama norī siré hā.

⁵²Tame da'ahā na te āma ta'ry'ry ni, dapē'ézé te. Taha wa, te Zezusi hā dama tinha, āne:

— Āma ai'ry'ry wa'aba ō di za. Azaruture hā dā'ā ō di. Taré te nhono. — Āne te dama tinha.

⁵³Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:
— Oro taré sôtô za, te pē'ezani āna nomro. — Āne te tãma nharĩ za'ra ni. Īdã'ázém na, ma tō waihu'u za'ra ni. Taha wa, ma tō āne tãma nharĩ za'ra ni. ⁵⁴Tazahã, te te damreme 'madã'ã õ di, Zezusi hã. Ma tō pa'ã. Mreme 'rãihã na, te tãma tinha, āne:

— Azarutire, aiwahutu. — Āne te tãma tinha.

⁵⁵Tawamhã ma tō apã pē'e waze, awa'awi. Hãwi te oto za. Taha wa, mram na te wada'uri zahuré, te te tãma a zahuré da, ĩmama norĩ hã. ⁵⁶Taha wa, ĩra apã hãiwa'utu wa, ma tō āma titob'uzu zahuré, ĩmama norĩ hã, timro me. Taha wa, tãma rowẽ zahuré di. Tane nherẽ, te ĩra na sadawa uwati zahuré, te te dama rowasu'u zahuré tō da a'ã.

Zezusi hã, aibã norĩ te te datēme ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Marcusi 6.6-13

9 Tawamhã Zezusi hã ma tō sitēme sô tihãrã za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ zô, aibã norĩ hã 12 na ihãiba za'ra hã zô. Tawamhã ma tō tãma pisutu za'ra, waihu'u pese na 're nomro mono da, wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra za'ra mono da, duré ihãzé ré norĩ hã te te 're pese za'ra mono da, ĩsadawa para. ²Tawamhã ma tō duré satõrĩ za'ra, ĩwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, 'Re ihãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Taha wasu'u na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ma tō satõrĩ za'ra. Duré te te 're dapesa za'ra mono da, ma tō datēme satõrĩ za'ra. ³Āne te tãma roti za'ra:

— Ai'ubana te za 're anomro aba mo. Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, asiwazusizé hã, duré romramizé hã. Marĩ hã 'wasari aba õ di za, mra hã, duré rob'uiprazé hã, duré ai'uzazé hã, asõ'utu'u wa'wa hã. Datēme 're aihutu aba mono wapsi, áté 're aihutu aba mono

wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. ⁴Tawamhã asô ihãrã 'rata aba nhorõwa āma si, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, 're aiwairébé aba mono õ ré. ⁵Datēme 're aihutu aba mono wamhã, áté asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã dahawi te za 're aiwairébé aba mo, darob amoi u. Dahawi 're aiwairébé aba mono wamhã, aipara'uzza zapru hã te za 're itata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dawasété ma ropibuma, asimirowasu'u na, da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wa. — Āne ma tō tãma roti za'ra, Zezusi hã.

⁶Tawamhã te oto datēme ai'aba'ré, 'ri wa'õtõ mono bã. Daro mono bã, ma tō ĩwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ hã. Ma tō duré te te 're dapesa za'ra.

Apito Erodi hã, Zezusihi āma te te ĩrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 14.1-12; Marcusi 6.14-29

⁷Tawamhã apito Erodi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma da'madã'ã'wa hã ma tō Zezusihi wasu'u hã wapa. Āne ma tō ni'wam norĩ hã āma rosa'rata za'ra, Zezusihi āma hã:

— Áté Zuwã Batita apã ihãiwa'udu. ⁸⁻⁹Áté Eriasi apã we ĩmorĩ. Áté 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese ĩdã, apã ihãiwa'udu. — Āne ma tō Zezusihi āma romnomri za'ra ni. Tawamhã Erodi te tinha:

— Wa hã te waihu'u õ di. Áté ni'wa hã. Wa hã, Zuwã hã wa tō dama ti'ru, da te 'rã nhizãri da. Tãibã Zuwã hã. E 'wa hã bété ĩwasu'u hã, te ĩwapari hã. Te sabu neza. — Āne te tinha, Erodi hã.

Zezusi, dasa na te te ĩdapawaptobzé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Zuwã 6.1-14

¹⁰Tawamhã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tō aihutu apã, Zezusihi u, ĩsadawa

para datēme īsi'aba're norī hā. Sihutu wamhā, ma tō tāma siwasu'u za'ra, te te 're īdapawaptob za'ra mono zēm na. Zezusi hā te oto te te simro siré, Besada na 'ri nhisi u, hāiba pisutu. ¹¹ Tazahā ma tō īwasu'u hā wapari za'ra ni. Taha wa, da'ahā na te īsarina ai'aba're ni. Itēme dasihutu wamhā, uburé ma tō dazawi, Zezusi hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'āma 're isib'a'uwē mono zēm na, te dama rowasu'u, Zezusi hā. Duré, ihāzé ré norī hā ma tō pese za'ra.

¹² Āne ré, ma tō tihāiwahā. Taha wa, ma itēme ubumro, īsiré 're inomro mono norī hā, 12 na ihāiba za'ra hā, te te tāma nharī za'ra da, āne:

— Āmemhā robaba di, 'ri hā. Ōhōta romhuture di, 'ri wa'ōtō u hā. Duré, re na 'ri īsimasa mono u hā, romhuture di. Ma'āpé tamomo dazatōrī za'ra na, dasa hā da te huri da, danhotō za'ra da zama. — Āne te tāma nharī za'ra.

¹³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Mare di. A norī wa'wa hā te za dama ī'a za'ra wa'wa, dasaihuri da. — Āne te tāma nharī za'ra.

Taha wa, te asa tāma nharī za'ra:

— Wasazé hā syryre di. Ī'u'ētē wapu hā 5 na si, ihāiba hā. Duré pe'a hā ma-paranere. E da'ahā uptabi nherē, wa za tawamhā ai'aba're ni, dasazé hā wa te dama uipra za'ra da. — Āne te tāma nharī za'ra, tame da'ahā uptabi na, dasimasa wa.

¹⁴ Aibā norī hā 5 miu na ihāiba za'ra hā te aimasa. Zezusi hā te duré asa tāma nharī za'ra:

— Ma'āpé, dama roti za'ra wa'aba, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsātā pese na. — Āne te tāma nharī za'ra.

¹⁵ Tawamhā te dama nharī za'ra, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsātā pese na. ¹⁶ Tawamhā Ī'u'ētē wapu hā ma oto waibu Zezusi hā, 5 na ihāiba hā. Pe'a ma duré timra. Hāiwa u te Īré

rob'madā, timama āma wata da, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, Ī'u'ētē wapu hā. Pe'a zama, ma tō te te wē'ē. Ma tō te te sōmri oto, tisiré 're inomro mono norī ma, te te dama sōmri mono da. ¹⁷ Tawamhā dasa hā aihīni ma tō huri ni. Ma tō da te 'mahāpārī. Da te 'mahāpārī mono parip si, ma tō si'ōtō wa, te te apā ubumro za'ra, danho'rada hā, Zezusihi siré 're inomro mono norī hā. Si'ōno hā ahā di, danho'rata ré hā, 12 na ihāiba hā.

Pedru hā Zezusi, Danho'reptui'wa na te te īwasu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-28; Marcusi 8.27-9.1

¹⁸ Tawamhā Zezusi hā bātā na te nhamra danhiti, mreme da, 'Re ihāimana u'āsi mono ma. Aibā norī hā te Ī'rata asimro, īsiré 're inomro mono norī hā. Timama ma, mreme pari, te sadanharī za'ra tisiré norī hā, āne:

— E niha ma tō dasima īwasu'u za'ra ni. E 'wa hā wa hā, wa 're mo. — Āne te sadanharī za'ra.

¹⁹ Taha wa, te asa tāma nharī za'ra:

— Aiwasu'u hā, ahā di. A hā, u, Zuwā Batita, apā aihāiwa'udu. A hā, u, Eriasi apā we aimorī. A hā, u, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese atā, apā aihāiwa'udu. Āne, wa tō aiwasu'u hā wapari za'ra ni. — Āne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhā Zezusi te duré sadanharī za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā bété, e niha ma tō asima 're īwasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te sadanharī za'ra.

Taha wa, te Pedru hā tāma tinha, āne:

— A hā Danho'reptui'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono te te aipisudu. — Āne te tāma tinha.

²¹ Tawamhā Zezusi te sadawa uwati za'ra, te te a'ā dama wasu'u tō za'ra da, Danho'reptui'wa na. ²² Taha wa, te tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hã ti'ai âma dasiré îpodo hã, wa za robzépata za'êtê. Dama roti'wa norĩ hã te za siwi îwê'õ za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa îpire norĩ hã, te za siwi îwê'õ za'ra, sasedoti îpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi îwê'õ za'ra. Taha wa, te za dasiwi îwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane îâma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã. — ãne te tâma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

²³Tawamhã te uburé oto dama tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã îsiré 're nomro u'âsi mono da, te te sima 're îwê za'ra mono wamhã, tihâimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Awê sidâpâsi, tiza'ozéb ré, îzarina 're inomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherê, te za îsiré 're nomro. ²⁴Ni'wam norĩ hã tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowê îsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã îzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowê hã. ²⁵Âté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dârã. Ti'ab ré sibrob ahã nherê, e tâma 're rowê mono di za, rowê îsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami õ wamhã. Mare di. Tâma 're rowê mono õ di za. ²⁶Ni'wam norĩ hã dapipa te, îzazei'wa na, duré ïmreme 'madâ'â pese 'wa na, âté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umhasite. Âté te za dawĩ 're si'udã za'ra, îzazei'õ'wa newa. Nimahã na, wa hã ti'ai âma dasiré îpodo hã wa za wei mo apã, îhãiba na hã rowa'a za'êtê na. Îmama hã rowa'a ré, te 're hãimana u'âsi. Hãiwa âma tâma îromhuri'wa norĩ zama te duré îrê 're hãimana u'âsi za'ra, hãimana wê na. Tane duré wa hã, wa za duré rowa'a za'êtê ré wei mo apã. Tawamhã, apã we ïmorĩ wapsi, î'udã'wa

norĩ hã îzazei'wa na te sisi za'ra õ di za, ta norĩ hã. ²⁷Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherê, ai'matã'â aba õ ré, te za 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zé hã âma î'madã'â za'ra wa'wa. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Êtê 'rãihã âma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'êtê wasu'u

Mateusi 17.1-13; Marcusi 9.2-13

²⁸Romhuri hã misi âma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã te te siré simro, Pedru norĩ hã Zuwã norĩ me, Ti'adu norĩ me, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme da. Êtê 'rãihã na, ma tô sai'uri za'ra. ²⁹Zezusi hã Timama ma, mreme ré hã, aimawi oto î'ubu hã. Duré, ma tô ti'uza hãirã. Hãirã uptabi di, î'uza hã. Ma ai'ubuzi. ³⁰⁻³¹Tawamhã aibã hã maparane, ma tô itême sihãiré zahuré, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. Îhãiba na hã rowa'a sa'êtê zahuré di. Ta norĩ hã Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma îpisutuzéb zarina, za îdã'ázém na Zeruzarê âma. ³²Te te sima rowasu'u za'ra ré, te Pedru norĩ hã tinhotõ za'ra. Sõtõ pese za'ra di. Oto utu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã 'madã'â za'ra. Îhãiba na hã rowa'a sa'êtê di. Aibã norĩ zama î'rata îsima'wara zama ma tô 'madã'â za'ra. ³³Aibã norĩ hã oto apã tiwi neb zahuré wa za, te Pedru hã Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, âme wama rowê za'ra di. Si'ubdatõ, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni, aihãiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã. — ãne te tâma tinha, te te rosa'rata ãna, Pedru hã. ³⁴Tawamhã Zezusihi ma, te te nharĩ ré, ma hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hãiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, ma tâma tipahi za'ra. ³⁵Hãiwa nhirõtõ hawi, te we 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Ā hā ĭra, te ĭpisudu. Ma'āpé ĭsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za. — Āne te we tāma nharī za'ra, Pedru norī ma.

³⁶We tāma mre me pari wamhā, si-waprosi te oto za, Zezusi hā. Ari'iwi te a'ā tihāmana za'ra, mre me āna, ĭsiré 're ĭnomro mono norī hā. Ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra ō di a'ā, te te ĭmadā'ā za'ra zém na hā.

**Zezusi hā, ai'reputu ma,
wa'uburé te te ĭmezé wasu'u**

Mateusi 17.14-20; Marcusi 9.14-29

³⁷Tawamhā awēpsi ma tō ētē rāihā hawi si'ra za'ra, Zezusi norī hā. Taha wa, da'ahā na ma tō danhopētē za'ra, Zezusi u ĭdasi'aba'ré hā. ³⁸Aibā hā dawa'wa ĭsa hā ma tō 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, ĭra ma, wa aiwi rowaptē, ĭma pese da. ĭra misire hā, ai'repudu. ³⁹Wa'uburé hā te za upi. Te te upi wamhā, te za tizadari, ĭra hā. Te za sitete. Te za sadaiproi watobro. Te te 're u'a u'āsi. Te te sazāri ō di. Ōne u'ā. ⁴⁰Asiré 're ĭnomro mono norī ma, wa tō aré tāma 'ru za'ra, wa'uburé te te tāma me za'ra da. Tazahā, te te tāma mei waihu'u za'ra ō di. — Āne te Zezusi ma rowasu'u, ĭmama hā.

⁴¹Tawamhā te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— E niha bété, ai'rata 're ĭnhamra u'āsi aba mono nherē, asina 're ĭĭmnhasi za'ra wa'aba mono ō di, te 're ĭaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. E niha te aiwasété na si 're anomro aba mo. E ĭpē'ézé u'āsi, wa za ai'rata 're ĭmorī 'wa, 're ĭĭmnhasi za'ra wa'aba mono ō wa. — Āne te tāma nharī za'ra. Taha wa, te aibā ma tinha, āne:

— We ĭtēme saprōni pé, ai'ra hā.

⁴²Tawamhā te te ĭtēme saprōni ré, ma tō wa'uburé hā 'marōwī. Te sitete. Taha wa, te Zezusi hā tāma rob'ru, ai'reputu hawi watobro da. Taha wa, ma ĭhawi

watobro. Rowē na te oto 're sāmra, ai'repudu hā. Taha wa, te Zezusi hā ĭmama ma tinha, āne:

— Āhāta ai'ra hā. Tāma rowē di oto. — Āne ma tō ĭmama ma waihu'u, Zezusi hā. ⁴³Taha wa, ma āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese uptabi wa, 'Re ĭhāmana u'āsi mono hā.

Zezusi te te 're ĭda'apese mono zém na, āma datob'uzu za'ra ré, te tisiré 're ĭnomro mono norī ma Zezusi hā tinha, āne:

⁴⁴— Wa za aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa. Aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba zém na, aipo're si'āri za'ra wa'aba ō di za. Wa hā ti'ai āma dasiré ĭpodo hā te za dasima ĭhāiba nhomri ni. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

⁴⁵Tane nherē, te te siwi waihu'u za'ra ō di, te te sina ĭrowasu'uzém na hā. Ma tō tiwi sawi za'ra Zezusi hā, te te waihu'u pese za'ra tō da a'ā, te te sina ĭrowasu'uzé hā. Taha wa, te te sina ĭrowasu'uzé ma, pahī za'ra wa, te te siwi sadanharī za'ra ō di, āma. Taha wa, te ari'iwi ai'ubumro.

Dama ĭpire wasu'u

Mateusi 18.1-5; Marcusi 9.33-37

⁴⁶Tawamhā sima ĭmaipire zō sōpré wa, āma sisaze za'ra ō wa, te timreme na 'rāwi si'wapé za'ra, ĭsiré 're ĭnomro mono norī hā. ⁴⁷ĭsimirosa'rada hā ma tō waihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, ma tō ai'uté hā sisababa tisā. ⁴⁸Te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Ni'wam norī hā te te 're ĭzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zō 're tob'uzu za'ra mono wamhā, ta norī u'ābā te duré ĭzō 're tob'uzu za'ra. Tawamhā, e ĭzō si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ĭzatōrī'wa zō zama te duré sō 're tob'uzu za'ra. Dama ĭwapu norī hā 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, asima ai'maipire zō asōpré wa'aba āna, wa za aipire na te 're ai'awaihu'u 'wa. — Āne, Zezusi ma

tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

Zezihi wě'wa norĩ wasu'u

Marcusi 9.38-41

⁴⁹Tawamhã Zuwã hã te tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, aibã, wa tô 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're irob'ruĩ mono hã, dama 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô dama 're wairébé. Ô hã, wasiré 're morĩ ô di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tô mono da, wasiré 're morĩ ô wa. — ãne te Zezihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

⁵⁰Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, isimiromhuri hã. ãté ni'wa hã te te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono ô di za. Tane wamhã, aiwě wa'aba 'wa na, te za ãma iwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aibã hã aiwě wa'aba 'wa, 're morĩ nheré, tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, isimiromhuri hã. — ãne, Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

Samaritanu norĩ hã, Zezihi zô itob'uzu za'ra ô zé wasu'u

⁵¹Zezusi hã hãiwa u za imorizé hã romhuture wa, ma tô sina roti, Zeruzarē u morĩ da. ⁵²Taha wa, ma tô aibã norĩ hã sisōwa satōrĩ za'ra, isãmrazéb da hã, te te sô 'maipisutu za'ra da. Si'aba'rēi wamhã, ma tô aihutu, 'ri wa'ōtō u. Samaritanu norĩ rob ãma, 'ri wa'ōno hã. ⁵³Sihutu wamhã, sô tob'uzu za'ra ô di, samaritanu norĩ hã. Zeruzarē u, za morĩ wa, te te sima wě za'ra ô di, ĩrata sãmra za'ra da, Zezusi hã. ⁵⁴Tawamhã samaritanu norĩ wasu'u, ma tô wapari zahuré, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. ĩwasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, te Zezusi 'mahãrã zahuré, ãne:

— E aima wě di, unhama zô wahãrã da, hãiwa hawi we te te da'uprosi da. — ãne te 'mahãrã zahuré.

⁵⁵Taha wa, ma Zezusi hã itēme aipi'ra zahuré. ĩmreme hã ma tô tiwi sisisi zahuré. ⁵⁶Taha pari, ma tô ai'aba'rē, 'ri wa'ōtō hãiba amoi u.

Zezusi te te dama itotizé wasu'u, sena na isiré 're danomro mono da

Mateusi 8.18-22

⁵⁷Tawamhã bãdãdi na si'aba'rēi ré, te aibã hã Zezihi ma tinha, ãne:

— Nimomo 're aimorĩ wamhã, asiré, wa za 're mo. — ãne te Zezihi ma tinha.

⁵⁸Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Wapsã wawēre hã, ab're 're isōrōwa hã. Si norĩ hã te duré tizasi hã te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorōwa da hã. Tanei ô di wa hã, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã. Marĩ ĩma hãimana ô di, 're ĩwa'utu mono zéb da hã. Hãiwi si wa datēme 're morĩ u'ã. — ãne, Zezusi ma tô tãma siwasu'u.

⁵⁹Tawamhã Zezusi te aibã hãiba amo 'mahã, isiré morĩ da. Taha wa, te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ĩmorĩ, nimahã bãtã na ĩmama hã ĩwi dã'ã wa, isisa'u te ãma ti'a da. — ãne te sina 'mahã.

⁶⁰Tane nheré, te aibã ma tinha asa:

— ĩdã'ã norĩ hã te za tisiré ĩdã'ã norĩ ãma, te te 're ti'a za'ra. A hã te za datēme 're aimo, 'Re ĩhãimana u'asi mono, da'ãma 're isib'a'uwě mono zém na, 're da'apo're pu'u mono da. — ãne te aibã ma tinha.

⁶¹Aibã hãiba amo hã te duré Zezusi 'mahã, ãne:

— Wa hã wa za asiré 're mo. A'ã isisã-nawã norĩ, te sawi za'ra, isisa'u. — ãne te Zezihi ma tinha.

⁶²Taha wa, ma tô tãma ãma romn-himiréé Zezusi hã, ãne:

— Āté ni'wa hā te za romhuri na sāna'rata, ti'a te te hāibādā da. Siwa'rāmi te te nasi 'madā'ā wamhā, tinhib'apito ma, romhuri'wa da hā mare di. Tane duré, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na romhuri'wa da hā mare di, misi, da te 're pisutu za'ra mono ō wa. — Āne ma tō aibā ma waihu'u, Zezusi hā.

Aibā ahā na, Zezusi te te datēme īsatōrī za'ra zé wasu'u

10 Taha pari, ma tō Zezusi hā aibā ahā na pisutu za'ra, īsōwa datēme 're nomro mono da, 72 na aibā norī hāiba za'ra hā. Maparane si, ma tō te te apisutu, 'ri wa'ōtō mono bā īwana te te datēme ropéi mono da, za datēme īmorizé wana, datēme si'aba'réd da. ²Taha wa, si'aba'rési ō ré, te tāma romnhimiré'zé za'ra, āne:

— Amnho hā sa'ētē na 're simi'wara mono wamhā, duré romhuri'wa norī hā umrore wamhā, te za buru tede'wai wi waptērē za'ra, sada dasitob da. Tane a norī wa'wa hā ai'umrore wa'aba wa, te za 'Re ihāimana u'āsi mono wi 're īrowap-tērē za'ra wa'aba mo, te te 're da'apisutu mono da, īsadawa wasu'u'wa da hā. ³Te za oto datēme 're īropéi wa'aba mo. Pone'ērebā 'ra, robzahi wa'wa u 're īsisi mono ne, wa za datēme asatōrī za'ra wa'wa, datēme 're ropéi wa'aba mono da oto. ⁴Marī hā asiré 're 'wasari aba mono ō di za, ro'wapézé hā, duré rob'uiprazé nhemezé hā, duré aipara'uza hā. Duré, 're asimizahāri za'ra wa'aba mono ō di za, bādādi wa, 're dazawi za'ra wa'aba mono da. ⁵Duré, danhorōwa u 're aihutu aba mono wamhā, te za a'ā 're īdazawi za'ra wa'aba mo, rowē na 're dahāimana za'ra mono da. ⁶Simizawi pese wamhā, 'ri tede'wa hā rowē na te za 're hāimana. Mreme wasété wamhā, rowē na 're hāimana mono ō di za. ⁷Datēme 're aihutu aba mono wamhā, 'ri baba 're

anomro aba mono ō di za. 'Re aihutu aba mono zéb āma si, te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tame te za danhipi hā da te aima 're īsōmri za'ra wa'aba mono na 're asaihuri aba mo. Tame te za duré 're ī'āhuri aba mo. Romhuri'wa pawā'ā hā tāma 're īwairébé mono ne, te za taré asa hā da te aima 're sōmri za'ra wa'wa, wa'ābā āna asimirowasu'u wa'rāmi wa'aba.

⁸— Datēme 're aihutu aba mono wamhā, āté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. Duré danhipi, da te aima 're īsōmri za'ra wa'aba mono na te za 're asaihuri aba mo. ⁹Tame 're ai'ubumroi wa'aba mono ré, te za 're īdapese za'ra wa'aba mo. Duré te za āne dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Āhāna bādā hā ma tō oto īwa waptārā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb da hā.” Āne te za dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁰⁻¹¹Datēme 're aihutu aba mono wamhā, da te 're asawi za'ra wa'aba mono ō di za āté. Taha wa, te za dahawi 're aiwairébé aba mo. Dahawi 're aiwairébé aba mono ō ré, te za dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo, āne: “Wan-himirowasu'u na, ma tō asiwi īwawē'ō za'ra wa'wa. Taha wa, wa za wapara zapru hā wamirī za'ra ni, rere'e da, ti'a hā, aiwasété na āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āhāna bādā hā ma tō oto īwa waptārā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb da hā. Āne na, te za īwaihu'u za'ra wa'wa.” Āne te za aiwē'ō'wa norī wa'aba ma 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tāma roti za'ra, Zezusi hā.

¹²Ma duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Niwapsi, aiwē'ō'wa norī wa'aba ma hā, 're robze za'ra mono ō di za. Niwapsi bādā hā īwa īwaptā'āzém na, te za dazō nhamra, marī, da te 're ī'manharī za'ra mono zém na, te te 're da'awaihu'u mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Sodoma

āma 're īdasi'ubumroi mono norī ma, te te īrob'manharī pipa zém nhipai u, te za tō aiwē'ō'wa norī wa'aba ma, te te tāma 're arob'manharī za'ētē. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norī ma.

Zezusihī wē'ō'wa norī wasu'u

Mateusi 11.20-27

¹³Tinhimiroti na ma tō duré āne āma uzusi, Zezusi hā:

— Corazi na 'ri wa'ōtō nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'ōtō nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma zama. Marī, dama īmanharī waihu'u'ō hā asō'a za'ra wa'aba, te 're īab'manharī wē mono ne, Tiru āma 'ri nho'ōmo āma, duré Sido āma 'ri nho'ōmo āma 're īdahāimana za'ra mono norī nho'a, te dama 're ab'manharī mono 'wa'āhā, duréi te aré ta norī hā 're sipizari za'ra, ti-wasété wi. Tiwasété wi 're īsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hā ti'rā āma te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ihāiro na 're si'uza za'ra. ¹⁴Tane nherē, tanei ō di, a norī wa'wa hā. Niwapsi 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma īsipo'ozéb āma hā, Tiru āma duré Sido āma 're īdahāimana wasété za'ra mono norī ma, te te īrob'manharī pipa zém nhipai u, te za te te 're aihā za'ra za'ētē za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ¹⁵Capana'u āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, e danhipai u aipire na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, ma tō asina 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're asāmra 'wa. — Āne Zezusi ma tō tāma nharī za'ra, da'āma pē'ézé uptabi wa.

¹⁶Tawamhā te tāma nharī za'ra, tisiré 're inomro mono norī ma, āne:

— Ni'wam norī hā īzadawa wasu'u na, te te 're aiwapari pese za'ra wa'aba mono

wamhā, īmreme 'madâ'â pese 'wa na, wa za ta norī hā te īsina 're awaihu'u. Duré ni'wam norī hā īzadawa wasu'u na te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono wamhā, īwē'ō'wa na, wa za duré ta norī hā īsina te 're awaihu'u. We īzatōrī'wai wē'ō'wa na zama, wa za ta norī hā te īsina 're awaihu'u. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norī ma, Zezusi hā.

Aibā norī, Zezusihī u apā īsihutuzé wasu'u

¹⁷Tawamhā datēme 're nomro mono pari, ma tō apā aihutu itēme, aibā norī hā, 72 na ihāiba za'ra hā. Tāma rowē za'ra wa, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te āne siwasu'u za'ra, Zezusihī ma:

— Wanhīb'apito, asisi na, wa tō wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra, dahawi 're wairébé mono da. Taha wa, ma tō te te 're wawapari za'ra, ta norī hā. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

¹⁸Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma waihu'u za'ra, āne:

— Tane tō. 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō Satanasi hā wa'ru'i'wa hā hāiwa hawi time. Waptā'ā wamhā, wa tō 'madâ. Wara sina, ma waptārā, tāiwapsa'a ne. ¹⁹Īwapari pese za'ra wa'aba. Wa tō aima waihu'u za'ra wa'wa, īzadawa para, wahi norī hā duré apa'apa 'wa nhi'oto norī hā, aipara na 're simroi wa'aba mono da. Wa'ru'i'wa hā dama siptete nherē, te za asiptete sina tiwi 're anomro aba mo. Tawamhā te te 're aihōsi za'ra wa'aba mono ō di za, wa'ru'i'wa hā. Niha te te aima 're rob'manharī za'ra wa'aba mono ō di za. ²⁰Asimirob'ru zarina wa'aba, wa'uburé hā dama 're wairébé mono wa, ma tō 're ato za'ra wa'aba mo. Tane nherē, taha nhipai u te za 're ato uptabi za'ra wa'aba mo, asisi hā hāiwa āma 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, asisi ui'éré za'ra wa'wa hā. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

²¹Tame 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani te te tãma iwaihu'uzéb zarina, te 're to, Zezusi hã. Toi uptabi di oto. Taha wa, te Timama ma tinha, âne:

— Īmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãiwa âma zama, ti'ai âma zama. Ā norī hã marī te te waihu'u za'ētē za'ra ō di. Tane nherē, ma tō marī iwē hã tãma iwaihu'u za'ra. Rowaihu'u pese 'wa norī ma hã, marī hã iwē hã tãma waihu'u za'ra ō di. Tane tō, Īmama. Asima iwēzéb uwaibaba, ma tō ā norī ma si a'ā iwaihu'u za'ra, marī iwē hã. Taha wa, wa ai'āma iwata, asōpru wa. — Āne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

²²Te duré tãma nharī za'ra, aibã norī ma:

— Īmama ma tō ĩma waihu'u, uburé 're ihâimana mono zé hã. Ni'wam norī hã si'uihã na te te 're iwaihu'u za'ra mono ō di, 're ihâimana mono zém na hã. Īmama si ma tō ti'ra na iwaihu'u pese, 're ihâimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na Īmama, da te 're waihu'u za'ra mono ō di za. Īwétési wa tō Īmama hã waihu'u pese, 're ihâimana mono zém na hã. Te ĩsima 're i'awē mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norī ma, te 're awaihu'u, ta norī zama Īmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ihâimana mono zém na. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²³⁻²⁴Taha pari, ma tō aipi'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī u, siwaprosi te te tãma rowasu'u za'ra da. Taha wa, te âne tãma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hã aima 're rowē za'ra wa'aba mono di. Atōmo na ma tō 're ĩmadã'ã za'ra wa'aba mo, te dama 're ĩab'manharī wē mono zé hã. Aiwana wa'aba, ma tō da'ahã na 're dasi'ubumro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hã, danhib'apito norī zama. Ta norī hã ma tō aré te te sima 're wē za'ra, te te 're 'madã'ã za'ra mono da, 're ĩmadã'ã za'ra wa'aba mono zé hã. Ma tō duré te te sima 're wē za'ra,

te te 're wapari za'ra mono da, 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, a norī wa'aba ma si, 're rowē za'ra wa'aba mono di. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Samaritanu 're ĩmorī wē wasu'u

²⁵Tame ma tō aibã hã wahudu hãiwi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã. Zezusi te te ĩroti na te te pibu da, ma tō âne 'mahã:

— Rowahutu'wa, e marī, wa za te 're ab'manharī iwē hã, 're ihâimana u'âsi mono zéb da hã, te ĩsina uwaimrami da hã, hãiwa âma. — Āne te 'mahã.

²⁶Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩwasu'u na rob'ui'éré hã. E niha asimirosa'rada hã, âma. — Āne te sadanha.

²⁷Taha wa, ma tō aibã hã âma sada'ã asa:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morī wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za ĩsimiroti na âma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ē na tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marī iwē zō asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sō 're asōpré wa'aba mo, iwē zō. Āne ĩsimiroti na rob'ui'éré hã. — Āne ma tō aibã hã Zezusihi ma rob'rãzarōtō.

²⁸Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— Tane tō. Īuwaibaba ma tō ĩma iwaihu. Tawamhã, taha zarina 're aihâimana mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata te za 're aihâimana u'âsi mo, hãiwa âma. — Āne te aibã ma tinha.

²⁹Aibã hã, uburé te te 're da'azawi pese mono ō di. Taha wa, te asa Zezusihi ma tinha:

— E 'wam norī hā wa za wa te 're sawi pese za'ra. — Āne te Zezusihi ma tinha.

³⁰Taha wa, te Zezusi hā tāma romn-himiré, āne:

— Aibā hā ma tō si'ra Zeruzarē hawi, Zerico u morī da. Tawamhā morī ré, ma tō sō wairé, ĩsipsaihuri norī hā. Ī'ruza, ma tō tiwi sani za'ra. Te te siwi 're pré'é. Te aré oto siwi tiwī. Te te siwi 're pré'é mono pari, te oto ai'aba'ré. ³¹Tawamhā ĩsa'u za'ra si te sasedoti hā mo duré, da te ĩ'u'iti wa'wai baba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa hā. Aibā hā te te sāmri wamhā, bādādi zadaré niwī, te timorī waré, ĩsiti. ³²Tawamhā aibā ĩhāiba amo hā te duré ĩwa'wai baba mo, Réwihi nhihudu hā, sasedoti norī pawapto'wa hā. Aibā te te 'madā'ā wamhā, te duré bādādi zadaré niwī mo, ĩsiti. ³³Tawamhā te duré aibā hāiba amo hā ĩwa'wai baba mo, darob amoi u morī da. Ta hā, samaritanu. Ta hā ma tō 'madā, aibā ĩhāzé ré hā. Te te 'madā'ā wamhā, ma tō āma tipē'ézé.

³⁴Taha wa, ma tō ĩtēme mo. Ma tō 'wa're upsō, rob'rāi wa'u ĩsé na. Taha pari, ma tō 'wa're uré, rob'rāi wa'u na, ĩwab ré na. Te te uréi parimhā, ma tō 'wa're ubu. Taha pari, ma tō tinhimizama ba nhisiwi tihī, 're ĩdanhimi'wara mono zéb u te te hiri da. Tame te 'madā, a'ā. ³⁵Tawamhā awēmhā, rob'uiprazé hā ma tō 'ri tede'wai ma tisō, maparane ĩsapotore hā, ētē'ubuzi'a prata 'manharī hā. Te tāma tinha, āne: “Īzō 'madā'ā pese. Apā we ĩmorī wapsi, wa za aima wa'ābā rāsutu, ĩwab ō wamhā, rob'uiprazé hā.” Āne ma tō 'ri tede'wai ma tinha, samaritanu hā. Āne samaritanu wasu'u hā. — Āne ma tō rowasu'u Zezusi hā, rowahutu'wai ma.

³⁶Tawamhā Zezusi hā te oto aibā hā āma sadanha:

— Aibā si'ubdatō, ma tō siparabāsi aibā wa'wai baba ai'aba'ré, da te aré ĩwīrī

wa'wai baba. E 'wa hā ĩsawi pese 'wa, te 're mo. — Āne te sadanha, Zezusi hā.

³⁷Taha wa, te asa tāma tinha:

— Aibā pawapto'wa, ta hā ĩsawi pese 'wa. — Āne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi te duré asa tāma tinha:

— Tane tō. Mo oto aimorī, ĩsine 're aimorī da. — Āne ma tō tāma waihu'u Zezusi hā, rowahutu'wai ma.

Zezusi te te Mata norī ĩsabuzé wasu'u, Marizaha me

³⁸Tawamhā Zezusi norī hā te duré ai'aba'ré, ĩsiré 're ĩnomro mono norī me. 'Ri wa'ōtō u, ma tō aihutu. Si-hutu wamhā, ma tō pi'ō hā Zezusihi ma tinha, 'ri para u sisisi da, Mata na pi'ō nhisi hā. ³⁹'Ri para u sisisi wamhā, ma tō Mariza hā Zezusihi 'rata nhamra, ti'a, ĩsimirowasu'u hā te te wapari da. Mataha no, Mariza hā. ⁴⁰Mata hā si'wa'rutu di, 'ri paramhā romhuri hā ahā wa. Taha wa, te Zezusihi u mo, Mata hā. Āne te tāma tinha:

— Īno hā, ĩ'āma sapa'a ō di. ĩsiwaprosi, wa romhu. Romhuri hā ahā di. ĩ'āma aipē'ézé wamhā, ma'āpé we ĩtēme satōrī, te te ĩpawaptob da. — Āne Mata te Zezusihi ma tinha.

⁴¹Taha wa, ma tō Wanhib'apito hā asa tāma tinha:

— Mata, marī hā ahā wamhā, tō asi'wa'rutu di. ⁴²Marī hā misi ĩwē hā asima pisutu ō di. Ta hā ma tō Marizaha si sima pisutu. Taha wa, ni'wa hā ĩwē hā te te tiwi āri ō di za, te te ĩwaparizé hā. — Āne Zezusi ma tō Mataha ma waihu'u.

'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, 're ĩdamreme zusi mono zéb da na, āma ĩsisanhóze wasu'u

Mateusi 6.5-15; 7.7-11

11 Tawamhā nimahā bātā na, te Zezusi hā nhamra, Timama ma, mreme da. Tāma mreme pari, ma tō misi ĩsiré 're ĩnomro mono norī hā 'mai'mahā:

— Wanhib'apito, ma'apé wama waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're iwamreme zusi mono zéb da hã, wa te waihu'u za'ra da. Zuwã hã tinhimi'ubumro nori ma, te te iwaihu'u ne, te za wama iwaihu, wa te waihu'u za'ra da. — Ane te tãma tinha.

²Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Ane te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma:

“Wamama, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're imreme. Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're imreme.

³Awẽ sidâpãsi, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're iwasaihuri mono zéb da hã.

⁴Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're imadã'ã za'ra mono õ zarina, a hã duré wa'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za, wawasédé hã.

Duré, 're wa'ab'madã'ã nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tô mono da.”

Ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono nori ma.

⁵Taha pari, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're inomro mono nori ma, ãne:

— Áté, asiwadi te za mara wa'wa atẽme ti'maiwisi 'wa, asõrõwa wa'aba u hã. Tawamhã, áté marĩ õ wa, te za ai'maimorĩ 'wa, asiwadi hãiba amo nhorõwa u. Rowi, te za tãma imanharĩ 'wa: “Wa we atẽme mo, i'u'ëtẽ wapu hã imã 'manhomri da a'ã taré. Taha wa, te za si'ubdatõ imã isõ a'ã. ⁶Nimosi ma tô we itẽme wi, isiwadi hã, romhã hawimhã. Tane nherẽ, marĩ õ di, te tãma isõmri da hã.” Áté, ãne te za tãma imanharĩ 'wa, 'ri tede'wai ma.

⁷⁻⁸— Taha wa, te za áté asa aima 'manharĩ 'wa: “Tane nherẽ, i'utu zeĩ õ di. Taha wa, i'u'ëtẽ wapu hã te aima sõmri neza. Wa tô 'rinhito. I'ra nori me, wa oto wanhotõ za'ra ni.” Áté, ãne te za aima 'manharĩ 'wa, asiwadi wa'wa hã. Tazahã, te za sõ wahudu, i'u'ëtẽ wapu zõ, tiwi iwaptêrêzéb uwaibaba, te te aima 'manhomri da. E marĩ wa, te za aima 'manho. E asiwadi wa, te za aima 'manho. Mare di. Taha wab õ di. Marĩ õ wa, nasi tiwi waptêrẽ wa, te za aima 'manho. ⁹⁻¹⁰Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te za iwẽ hã 're iwaptêrẽ u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te aima 're anhomri 'wa. Iwẽ zõ si te za duré asima 're asõpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, 'rãwi aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zõ, te te 're iridawa ta'a mono ne, te za iwẽ hã tiwi 're iwaptêrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma iridawa ne, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, iwẽ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ¹¹Ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Damama na 're ai'maihãimana aba mono wamhã, áté ai'ra hã pe'a hã te za aiwi waptê. E tawamhã, te za wahi hã tãma isõ. Mare di. Pe'a si, te za tô tãma isõ, te te 'rêne da. ¹²Duré ai'ra hã, si'are hã te te aiwi waptêrẽ wamhã, e te za apa'apa 'wa nhi'odo hã tãma isõ. Mare di. Si'are si, te za tô tãma isõ. ¹³Tane duré, a nori wa'wa hã 're anomro wẽ uptabi aba mono õ nherẽ, te za marĩ iwẽ si tô ai'ra nori ma 're isõmri za'ra wa'aba mo. Aimama 'wa hã hãwa ãma 're ihâimana mono hã, te za asõpru wa'aba zém nhipai u, iwẽ hã te te aima 're sõmri za'ëtẽ za'ra wa'wa, tiwi 're rowaptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã. Tipêzani hã te za te te aima 're anhomri 'wa. — Ane ma tô Zezusi

hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

**Bezebu na, wa'uburé norĩ
wada'uri'wa nhisi wasu'u**

Mateusi 12.22-32; Marcusi 3.20-30

¹⁴Tawamhã Zezusi hã aibã ma, ma tã wa'uburé hã time. Ípē'ē 're, sãmra wa, mreme waihu'u ò di aré, aibã hã. Oto aibã hawi watobro wamhã, ma tã mreme watobro, aibã hã. Taha wa, ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵Tazahã, ni'wam norĩ hã dame isimasam norĩ hã, te Zezusihi ma nharĩ wasété za'ra, ãne:

— Bezebuhu zadawa para, ma tã wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. — ãne te tãma nharĩ wasété za'ra.

¹⁶Íhãiba amo norĩ hã te duré wada'uri za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wanho'a, marĩ dama ímanharĩ waihu'u'õ hã wama 'manharĩ za'ra na, aiwaihu'u pese na, 'Re íhãimana u'ãsi mono zadawa para, wa'uburé, dama 're íanhamra mono na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — ãne te wada'uri za'ra. ¹⁷⁻¹⁹Taha wa, ma tã sina waihu'u za'ra, te te ãma írosa'rata wasété za'ra na, Zezusi hã. Taha wa, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Danhib'apito nhib'a'uwē norĩ hã 'rãwim nherē, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré, dasisãnawã nherē, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi. Tane duré, Satanasihi nhib'a'uwē norĩ hã sisada 're simasa mono wamhã, e niha te za sina 're sapa'a za'ra. Waihu'u ò di, ta norĩ hãimanazé hã. Ma tã íma ínharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're íanhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. ãne, wasu'u za'ra wa'aba ò di. Taha wa, ma

tã íwasu'u za'ra wa'wa, íupa na, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé, te dama 're íanhamra mono na. ²⁰Tã sena, wa 'Re íhãimana u'ãsi mono zadawa para si, te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto íwaihu'u za'ra wa'wa, tã sena 'Re íhãimana u'ãsi mono, ai'ãma 're ísib'a'uwē za'ra wa'aba mono zéb da, te te ãma isãna'rata na hã. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Áté, aibã isiptede hã te za 're 'manhamra. Tawamhã si'wa'rutu ré, te za tinhorõwa te te dawĩ 're 'madã'ã pese. Taha wa, te za rowē na sa 're romnhimi'wara, ísibro hã, da te upi ãna. ²²Áté aibã isiptete u te za oto wi, ísipai u isiptete uptabi hã. Tãma siptete wa, te za 'marõwĩ. Te za tiwi waibu ísi'wa'rudu hã, te te í'umnhasizé hã. Uburé ísibrob zama te za tiwi waibu. Tawamhã te za oto dama ãma aipé. — ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

²³Te duré tinha:

— Ni'wam norĩ hã íwē'wa 're nomro mono ò wamhã, ta norĩ hã te ízada 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã te te 're ípawaptob za'ra mono ò wamhã, ítēme te 're ída'ubumroi mono na hã ta norĩ hã ínhiti dazatõrĩ'wa na te za 're hãimana za'ra. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, tiwē'õ'wa norĩ ma.

²⁴Te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã, ãne:

— Áté wa'uburé hã te za aibã hawi 'maiwatobro. Te za duré a'ubuni wi 're mo, á'õ wa'wai baba. Te za dazô 're rĩtĩ. Dazô 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu ò wa, te za sima tinha: “Ínhorõwa 'rata u, wa za apã mo, ãma 're ínhorõwa u'ãsi mono da, ípē'ē 'remhã.” ãne te za sima tinha. ²⁵Tawamhã te za apã mo aibã u, ípē'ē 're, apã sébré da. Tawamhã íhawi watobro haré, te aré hãiba baba na 're hãimana, 'ri hã baba na 're simasa

mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ĩsimasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wê u'âsi, 're ĩromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wê di, aibã hã apã âma 're ĩsôrôwa mono da hã. ²⁶Tawamhã te za rob u watobro, tisiré norĩ zô morĩ da, wa'uburé hã. Tawamhã te za ĩtême âwisi za'ra, 7 na ĩhãiba hã ĩsipai u ĩwasété uptabi za'ra hã, si'u âma 're sôrôwa za'ra mono da, aibã âma. Tãma rowê prã ti aré, wa'uburé misi, âma 're sôrôwa mono ré hã, ĩpě'ê remhã. Ahã na oto âma 're sôrôwa za'ra mono wa, tãma rowê'ô uptabi di oto. — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

²⁷Taha wasu'u te te dama wasu'u pari, te pi'ô hã Zezusihi ma tinha, dawa'wa ĩsa hã:

— Asépata'wai ma, 're rowê mono di za, aiprédu'wai ma. A hã ĩsimiprédu wa, tãma 're rowê mono di za. — ãne te pi'ô hã Zezusihi ma tinha, mre me rãihã na.

²⁸Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Tane tô. Tãma 're rowê mono nherê, ĩsipai u ni'wam norĩ ma, 're rowê uptabi za'ra mono di za. Ni'wam norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, tãma 're rowê uptabi za'ra mono di za. — ãne ma tô pi'oi ma waihu'u, Zezusi hã.

**Zonahã wasu'u, apito
Saromahã wasu'u me**

*Mateusi 12.38-42;
16.1-4; Marcusi 8.11-13*

²⁹⁻³⁰Tawamhã Zezusihi tême ma oto dasina tahã'ã ni. Taha wa, te dama tinha:

— E niha ã nimosi dapoto té mono hã ĩaihãimana wasété za'ra wa'wa. Ma tô ĩma ĩru za'ra wa'wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ô hã te 'manharĩ da, as'ôa za'ra wa'aba, ĩwaihu'u pese na, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩwêsãmri na,

ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, taré 'madã'ã za'ra wa'aba da, niha te 'manharĩ ô di za. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, tiwaihu'u pese na niha Zonahã ma, te te ĩmanharĩ wê ne, te za niwapsi 'manha, dama ĩmanharĩ waihu'u'ô hã. Duréihã, Zonahã ma, te te 'manharĩ wê wamhã, ĩsadowa para datême ĩmorĩ na, ma tô waihu'u za'ra, Niniwé âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã. Tane, wa hã ti'ai âma dasiré ĩpoto ma, te za niha ĩma 'manharĩ wê, ĩsadowa para atême ĩmorĩ aba na, ĩwaihu'u za'ra wa'aba da.

³¹Niwamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb âma hã, duréihã danhib'apito sipi'ô hã Saba na romnhisi âma te te 're ĩda'ab'madã'ã mono hã, te za duré asada tihãimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherê, ĩwi, apito Saromahã u, ĩsimiroti hã te te wapari da, ĩsimiroti hã dahãimanazém na rowaihu'u na hã wê uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherê, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, ĩnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba ô di. Taha wa, te za tô ĩuwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, danhib'apito sipi'ô hã. ³²Niwamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb âma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'omo nhisi âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihãimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherê, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ĩzaze za'ra wa'aba ô di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, we atême ĩmorĩ aba na hã. Taha wa, te za

tô i'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, Niniwé ãma 're i'dasi'ubumroi mono norĩ hã. — ãne te dama tinha, Zezusi hã.

Rob'uiwézé wasu'u

Mateusi 5.15; 6.22-23

³³Taha wa, te duré tãma ãma romn-himiré'é za'ra, ãne:

— Rob'uiwézé hã da te ro'o wamhã, e te za nima niwĩ dawi simi'uri ni. E piza'a na, te za upsibi ni. Mare di. Ísima'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwézé hã. ³⁴Tane duré dato hã, aiwa rob'uiwézé me. Datômo wê wamhã, dama rob'madâ'â wê di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ô di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wê za'ra wa'aba wamhã, te za i'wê hã asimirosa'rata na 're i'waihu'u za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, i'wê hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. ³⁵Taha wa, 'rãwi te za asimirosa'rata na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. ³⁶Wa za duré aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, ãne: Rob'uiwézé hã te te aima 're rob'uiwê za'ra wa'aba mono wamhã, uburé aihãiba ma hã 're rowa'a za'ra wa'aba mono di za. Aiwĩ 're robra za'ra wa'aba mono ô di za. Tane, asimirosa'rata wê za'ra wa'aba wamhã, te za aiwasédé hã 're i'wê'ô za'ra wa'aba mo, i'wê si 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

³⁷Tawamhã tame te te dama rowasu'u pari, ma tô aibã hã tãma tinha, i'sôrôwa u morĩ da, i'siré sa da. Aibã hã, parisezu. Taha wa, ma tô Zezusi hã ãma saze. Tawamhã 'ri para u sébré wamhã, te nhamra, sa da. ³⁸Tane nheré, sai ô ré, simisôĩ ô di Zezusi hã, dahi'rada hã 're isimisô za'ra mono zéb zarina hã. Taha

wa, te parisezu hã tãma tinha, tip'ê na, simisôĩ ô wa. ³⁹Tawamhã ma tô Wanhib'apito hã tãma tinha, Zezusi hã:

— Parisezu norĩ, wa za aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, ãne: Hãsizé hã duré pratu hã i'mana wawip si, da te 're upsô za'ra mono wamhã, i'wa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wê wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'â wê za'ra wa'aba mono da, te 're i'hãimana u'ãsi mono nhimiroti i'pire prã norĩ si 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nheré, aip'ê'ê 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu i'ré 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Danhibrob na si te duré 're i'da'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihãimana nhipese zarina, te duré marĩ na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ⁴⁰E niha waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. Uburé Dapoto'wa hã e wahãiba na si, ma tô te te 're wa'awaihu'u. Mare di. Wanhimirosa'rata na zama, ma tô te te 're wa'awaihu'u, 'Re i'hãimana u'ãsi mono hã. ⁴¹Taha wa, ma'ãpé i'sibrob'ô norĩ ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono. ãne dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata wê na, te za te te 're ai'awaihu'u 'wa, 'Re i'hãimana u'ãsi mono hã.

⁴²— Parisezu norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô asimiromhuri wa'ã hã 'Re i'hãimana u'ãsi mono ma, 're i'po'o u'ãsi za'ra wa'aba mo, wesuirã zapore wa'ã hã, syry na tãma 're sômri za'ra wa'aba mono da. Uburé danhipi wazarizé wa'ã hã tãma 're po'o nhimini za'ra wa'aba mono ô di. Ta hã, wê di. Tazahã, i'simarĩ'ô norĩ ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono ô di. Duré 'Re i'hãimana u'ãsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ô di. Ma tô tãma 're asôprub za'ra wa'aba mo. I'bãre aré i'simarĩ'ô norĩ ma, 're asôprub za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã. Tazahã, ma tô 're i'mararé

za'ra wa'aba mo. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ò di za.

⁴³ — Parisezu norĩ, ai'ãma ìpě'èzé za'ra wa'aba di. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Dama ìpire norĩ simasisizém na, 're asimro zeí wa'aba mono di, rowahutuzéb ãma. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ì'ubumroi mono zéb ãma asisi pire na, da te 're asawi za'ra wa'aba mono wamhã, asina 're dawapari ze za'ra wa'aba mono di. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono ò di za.

⁴⁴ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Taha wa, wa za aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, ãne. Áté ni'wa hã adâ'â 'ru uwaibaba te za mo, sa'rese ãna, ti'ai haré newa. Taha wa, te za si-wasété. Tane aiwé za'ra wa'aba newa, asirã za'ra wa'aba zarina 're danomro mono wamhã, te za 're dasiwasété za'ra. Taha wa, aiwé prã za'ra wa'aba wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono ò di za. — Áne Zezusi te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁵ Tawamhã aibã hã te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, parisezu norĩ, wě'ò za'ra wa, ma tò ta norĩ zu, wa norĩ zama i'wa'awě'ò. — Áne te Zezusihi ma tinha, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Rowahutu'wa norĩ, ai'ãma ìpě'èzé za'ra wa'aba di. A norĩ wa'aba ma zama, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Áté marĩ ìpire uptabi hã te za ni'wa hã dama sibu, te te sõihi waptob ãna. Tane a norĩ wa'wa hã. Dama asimiroti za'ra wa'aba zé hã ahã uptabi na ma tò dama 're ìpisutu za'ra wa'aba mo, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ãna. Taha wa, te robzei'ò na oto 're danomro.

Taha wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

⁴⁷⁻⁴⁹ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihirata aba norĩ hã ma tò 'Re ìhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simro, ìsadawa wasu'u na te te 're wě'ò za'ra mono wa. A norĩ wa'wa hã ìsadawa wasu'u na, 're wé za'ra wa'aba mono newa, ma tò été tómo wawé hã 're ìsóre za'ra wa'aba mo, ab're 'wawi, dama ìpibu pese zéb da, ìru hã. Tazahã, aihirata aba ne, ma tò ìsadawa wasu'u hã 're ìwě'ò za'ra wa'aba mo. E marĩ, te bété wasu'u, ab're 'wawi été tómo wawé, 're ìsóre za'ra wa'aba mono hã. Aihirata 'wa, ìsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te 're ìsimroi mono zé, ma tò 're ìsaze za'ra wa'aba mo. Áne te wasu'u, ab're 'wawi été tómo wawé, 're ìsóre wa'aba mono hã. Aiwana wa'aba, ma tò romhã ré dapo're pu'u, 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã. Datême, wa za te 're da'azatorĩ, da te dama 're ìzadawa wasu'u za'ra mono da. Tazahã, ìzadawa para ò nheré, te za da te 're simro, ni'wam norĩ hã. Rowasédé hã te za duré da te tãma 're 'manharĩ za'ra, ni'wam norĩ ma. Áne, tãma waihu'u pese sirómo wa, ma tò romhã ré dapo're pu'u, 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã. ⁵⁰⁻⁵¹ Ropoto na'rata hawi, ma tò ãma dasiwi sãna'rata ni, ìsadawa wasu'u 'rata 'wai pãri na hã. Ìmorĩ'rada hã ma tò Abé hã wĩri 'rata ni. Abéhé za'u si, ma tò ìsadawa wasu'u'wa sidãpãsi, da te 're simro. Zacariaha zama, ma duré wĩri ni, 'ri nho're ãma. 'Re ìhãimana u'ãsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zém nho're ãma, ma wĩri ni. Ìbabarã na te 'ri hã za, 'ri ìwé hã. Ò ni-wĩmhã, tãma danhoprubzé nomrizé te za, wedeza ne hã. Tame sab ré, ma wĩri ni, Zacaria hã. Taha wa, te za 'ruiwa'ãbã za'ra, uburé tizadawa wasu'u'wa norĩ hã, da te 're ìsimroi mono norĩ hã. Taha wa, ã nimosi dapoto té mono hã ì'aihãimana za'ra wa'wa hã, te za aima rob'manharĩ

za'ra wa'wa, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ, ĩsimirowasu'u na 're wē'ō za'ra wa'aba mono 'ru te.

⁵² — Rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Wa za āma romnhimiré'é, āne: Áté, aibâ hâ te za 'manhamra, 'ridawa tétézéb ré. Ta hâ 're zasi mono ō di, 'ri para u hâ. Duré, 'ri para u 're danhisi' mono ō di, te te dawi 're azawi mono wa, 'ridawa tétézé hâ. Tane, a norĩ wa'wa hâ 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hâ. Ma tô duré dawi 're ĩsawi za'ra wa'aba mo, ĩsimiroti mono bâ, da te 're waihu'u za'ra mono tô da. — Āne ma tô Zezusi hâ tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

⁵³⁻⁵⁴ Tawamhâ rob u, ma tô wato-bro, Zezusi hâ. Watobro wamhâ, te rowahutu'wa norĩ hâ tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ me. Te te sadawa 'ru za'ra wa, te duré sadanharĩ na sima tiré, timreme na te te āma upa zô, te te āma upai wa, te te siwi wē'ō za'ra da. Tazahâ, timreme na te te āma upai ō di, Zezusi hâ.

Dahâimanazé tô senai ō wasu'u

Mateusi 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20

12¹⁻³ Tawamhâ ma tô dasina tahâ'â ni. Da'ahâ uptabi di oto. Da'ahâ uptabi wa, ma tô 're dasipara wati'i za'ra. Āhâ wa, te Zezusi hâ a'â tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, āne:

— Parisezu norĩ hâimanazé hâ, tô senai ō di. Taha wa, te za tiwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'rũ'ētē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharizém nhiti. Wa za āma simiré'é, āne: Áté te za marĩ hâ da te dawi 're sahâri za'ra, da te 're waihu'u tô za'ra mono da, danhimirowasu'uzé hâ, danhimi'manharizé hâ. Tane nheré, te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Tane barana, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hâ te za rowa'a

ré dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Duré 'ri nhitob ré, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hâ, te za sô'awi dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, te za 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, parisezu norĩ hâimanazéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da, tô senai ō wa, 're ĩhâimana za'ra mono zé hâ, ta norĩ hâ.

⁴⁻⁵ — ĩsiwadi norĩ, tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Da te 're ai'uprosi aba mono da nheré, asima 're dapipa za'ra wa'aba mono ō di za. Da te 're ai'uprosi aba mono pari, niha oto da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono ō di za oto. Aipãri'wa norĩ hâ ropipa u, te te 're asãmra waihu'u aba mono ō di za oto. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ropipa u dawabzurizé hâ. Taha wa, taha si te za tô 're ĩpipa za'ra wa'aba mo.

⁶⁻⁷ — Wa za aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Sire wa'â hâ wa'âbâ syryre nheré, āma po're si'âri waihu'u ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hâ. Tane duré, aséré za'rata aba zama, tãma waihu'u pese di. Sire hâ tãma sawi pese za'ra nheré, sire zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hâ. Taha wa, te za asina aihâtâ'â āna 're anomro aba mo. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra Zezusi hâ, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁸ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hâ ĩzazei'wa na danho'a dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ, wa hâ ti'ai āma dasiré ĩpodo hâ wa za duré ĩzazei'wa na te 're awasu'u, hâiwa āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a. ⁹ Tanei ō di za, ni'wam norĩ hâ ĩzazei'ō'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhâ. Āne wamhâ, ĩzazei'ō'wa na wa za duré te 're awasu'u, hâiwa āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a.

10 — Āté ni'wam norī hā dasiré ĭpoto ma, te za ĭma nharī wasété za'ra. Tane nherē, tiwasété na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, siwasu'u za'ra wamhā, te te āma 'madâ'â za'ra ô di za oto, ĭwasédé hā. Tazahā, ni'wam norī hā, ĭpē'ēzani hā te te 're wē'ō u'âsi za'ra mono wamhā, te za te te āma 're 'madâ'â u'âsi za'ra ĭwasédé hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.

11 — Āté ĭzazei'wai wa, te za taré da te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. Taha wa, āté te za rowahutuzéb u, da te 're asimroi wa'wa, ĭzazei'wa na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Āté roti'wa norī u, te za da te 're asimroi wa'wa, āté danhib'apito norī u. Tane nherē, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Tāma asiwasu'u za'ra wa'aba zéb zô, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. 12 Nimahā bâtâ na, da te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhā, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani na aima waihu'u za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. — Āne ma tô tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Aibâ ĭsimarī ahâ wasu'u

13 Tawamhā aibâ hā dawa'wa ĭsa hā te Zezusihi ma tinha, āne:

— Rowahutu'wa, ĭdub'rada hā ma'āpé ĭ'āma wada'uri, te te ĭma po'o da, wamama hā wawi dâ'â ô ré, te te wama ĭpisudu hā. — Āne te tāma tinha.

14 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinha:

— Mare di. E 'wa hā ma tô ĭpisutu, te ai'āma wada'uri da, te te aima po'o da hā. Ni'wa te te ĭpisutu ô di. — Āne te aibâ ma tinha.

15 Tawamhā te uburé dama tinha:

— Ma'āpé, ĭwapari pese za'ra wa'aba. 'Râwi te za 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, asimarī ahâ zô, 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tô da. Danhimarī ahâ uptabi nherē, robze u'âsi, āma 're

danomro mono ô di za. Rowēzéb ô di, ta hā. — Āne ma tô Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

16-17 Te duré āma romnhimiré, āne:

— Aibâ hā te 're hâimana, ĭsimarī ahâ hā. Buru nho ahâ wamhā, 'râwi te sima rosa'rata, āne: “‘Ri hā 'ri 're sy'yre di, buru nho za'warizéb da hā. E marī wa za 'manha. 18 Āté ri wa za sāmra, te 'ri za'ētē da, buru nho za'warizéb da hā. Tamomo, wa za ubumro buru nho hā, 'ri za'ētē u. ĭnhimarī zama, wa za sa'ra, buru nho zu hā. 19 Taha parip si, wa za ĭsima tinha, āne: ‘Āhāna ĭma rowē di. Marī hā ahâ na, te ĭza daba'wara, ĭwē hā. ĭwi ĭropsi'utōrī da hā, mare di. Wahub ahâ na, te za ĭ'āma tiwahu, ĭsa hā ĭma 're hâimana mono ré hā. Wa za oto 're ĭwa'utu u'âsi. Āté, te 're romhuri mono ô di za oto. Āté āhāna si, wa za oto 're ĭsa. Wa za te 're zâsi u'âsi. Marī na, wa za 're ĭto, ĭtozém na.’” Āne te aibâ hā sima rosa'rata. 20 Taha wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono hā tāma tinha: “A hā ma tô āma ĭlupa za'ē, asimirosa'rata na. Ā barana te za atâ. Atâ'â wamhā, e 'wa te hā za oto asimarī hā, asima si 're ĭ'a'ubumroi pese mono hā.” Āne te aibâ ma tinha.

21 — Tane, danhimarī hā dasima si, da te 're ubumroi pese za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono āna, te za taré da te dasima 're ubumroi pese za'ra, danhimarī hā. — Āne ma tô Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

Marī na 're dahâtâ'â za'ra mono āna, 're ĭdanomro mono zé wasu'u

Mateusi 6.25-34

22 Tawamhā Zezusi te tinha, tisiré 're ĭnomro mono norī ma, āne:

— Taha wa, wa za duré āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Asazé wa'aba na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba

mono ō di za. Duré, ai'uza ō na zama asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. ²³Wasazém nhipai u pire uptabi di, wahâimanazé hã. Duré, wa'uzazém nhipai u pire uptabi di, wahâiba hã. ²⁴Ōhōta, si norī hã. Ma'āpé, 'madâ'â za'ra wa'aba. Si norī hã te te sima 're robzuri mono ō di. Te te duré sima 're rob'rāihāri za'ra mono ō di. Duré robza'warizéb ō di, isazéb za'warizéb da hã. Tane nherē, te isa hã te te tãma 're anhomri u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. E si norī si, te te 're azawi pese. Mare di. Si hã tãma sawi pese za'ra nherē, si zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. ²⁵⁻²⁶Duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're anomro siroptu wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're anomro siroptu wa'aba mono ō di za. E marī da, te za bété marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. ²⁷Ma'āpé, romnhirārã 're ihâimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're isimasa mono na hã. Ta norī hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharī za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono ō di, zazahã da hã. Tane nherē, dama 'madâ'â zeī uptabi di, romnhirārã hã. Apito Saroma hã uza wē uptabi na 're si'uza mono nherē, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeī uptabi di, romnhirārã hã. ²⁸Romnhirārã hã hãwi 're simnhatã mono ré, te za du hã iré da te 're wazãri za'ra, unhama da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai ō nherē, ma tō wē uptabi na te te 're ab'manharī, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono ō di za bété. Te za tō te te aima 're anhomri 'wa. E niha Aimama 'wa hã asina 're umn-

hasi za'ra wa'aba mono ō di bété, taha si ai'uzazé hã za te te aima 're ī'anhomri aba mono na hã. ²⁹⁻³¹Taha wa, marī na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. Asazéb zō si, duré â zō si, 're asōpré wa'aba mono ō di za. Taha zō si, te za isazei'ō'wa norī hã 're sōpré. Aimama 'wa hã ma tō aiwaihū'u za'ra wa'wa, marī hã aiwi sō 're irowaptâ'â za'ra wa'aba mono na. Aimama 'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi. Taha wa, ōhō si, te za 're ipisutu za'ra wa'aba mo, ōhō āma si 're anomro aba mono da. Tawamhã marī hã aiwi sō 're irowaptâ'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. — Āne, ma tō Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're īnomro mono norī ma.

³²Te duré tãma nharī za'ra:

— Īsiré norī, ai'umrore wa'aba nherē, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. Aimama 'wa hã Danhib'apito uptabi hã, te za aima pisutu za'ra wa'wa, ĩsiré dama 're roti za'ra wa'aba mono da. Āne ma tō sima aiwē za'ra wa'wa. ³³⁻³⁴Taha wa, te za uburé asimarī hã dama īwede za'ra wa'wa, īwa'ābã zō, ĩsimarī'ō norī ma, sōmri aba mono da. Tawamhã asimarī hã ĩsi'utōrī'ō hã te za hãiwa āma asō 're hãimana u'âsi za'ra wa'wa, wē u'âsi na. Tame, ĩsipsaihuri norī hã sō 're sisīsī waihu'u mono ō di za. Tame duré, da'uza hãzapu'u'wa hã 're hãimana za'ra mono ō di. Ti'ai āma asimarī ahã zō si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipē'ē 're, asima 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, hãiwa āma ĩwē hã ĩsi'utōrī'ō upana. Duré hãiwa āma ĩwē uptabi zō si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ĩwē hã te te asō 're ī'apisutu aba mono zō si. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

**Romhuri'wa norĩ, hâimana
nhimiza'rese sina, 're
ihâimana za'ra mono wasu'u**

³⁵⁻³⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Romhuri'wa norĩ hã hâimana nhimiza'rese sina, te za tinhib'apito zô 're simipari za'ra. Tane, te za aihâimana nhimiza'rese sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Áté dasina damrozéb u, te za ísib'apito hã tiwi timorĩ za'ra, dame sa da. Tawamhã apã wisi ô ré, te za si'uza za'ra, tãma ïromhuri'wa norĩ hã, te te tãma romhuri za'ra da. Te za sô ro'o za'ra rob'uiwézé hã, rowa'a na sébré da, ísib'apito za'ra hã. Tawamhã 'ri tême wisi wi, te za ísib'apito za'ra hã 'ridawa ta'a, te te tãma 'ridawa za'ra da. Taha wa, te za awa'awi tãma 'ridawa za'ra. ³⁷⁻³⁸ Tãma ïromhuri'wa norĩ hã sôtô ãna, sô simipari za'ra wamhã, tãma rowé za'ra di za. Tawamhã áté mara wa'wa, te za apã wi, ísib'apito za'ra hã. Áté si'a hãrã wi, te za apã wi. Hâimana nhimiza'rese sina, sô 're simipari za'ra mono ré, apã wisi wamhã, tãma rowé za'ra di za, tãma ïromhuri'wa norĩ ma hã. Tawamhã apito nheré, sai ô ré, te za a'ã ti'uza na ãma saprĩ, ísa te te tãma sômri mono da, tãma ïromhuri'wa norĩ ma. Te za duré tãma nharĩ za'ra, tisai ma, si'ubumro da. Taha pari, te za duré tãma sômri za'ra, ísa hã.

³⁹ Wa za duré ãma simiré'é, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. Dahâimana nhimiza'rese ãna, 're dahâimana za'ra mono ré, te za ísipsaihuri norĩ hã danhibrob zô 're sisisi, 'ri para u hã. Bãdã hã we ísébrazé hã 'ri tede'wa te te waihu'u wamhã, te za tiwi 'madã'ã pese, sébré tã da, 'ri para u. ⁴⁰ Tane te za a norĩ wa'wa hã aihâimana nhimiza'rese ïzô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. Wa hã ti'ai ãma dasiré ípodo hã, wa za wei mo apã, ïzô asimipari za'ra wa'aba ô zém na,

nimahã bãtã na. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese ïzô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. — ãne te Zezusi hã tãma roti za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

**Romhuri'wa ïumnhasi wasu'u,
romhuri'wa ïumnhasi'ô wasu'u me**

Mateusi 24.45-51

⁴¹ Tawamhã Pedru te 'mahã:

— Apito, e 'wai udãna, te ãne ãma ísimiré. E uburé da'udãna zama, te ãma ísimiré. — ãne te sadanha.

⁴² Taha wa, te Wanhib'apito hã asa ãma romnhimiré', Zezusi hã ãne:

— Dama romhuri'wa ïumnhã hã duré ísimiroti wé hã, e niha 're ihâimana mono zé hã. ãne hã 're hâimana mono wamhã, te za ísib'apito hã nimomo tiwi morĩ ô ré, tãma pisutu, uburé tãma ïromhuri'wa norĩ hã ísa'u nheré, te te sô 'madã'ã za'ra da. Te za duré tãma pisutu, bãtã pisutuzém na ísazéb da hã, te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ïromhuri'wa norĩ ma.

⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã apã we ïmorízéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami wamhã, tãma rowé di za, romhuri'wai ma hã. Taha ma, tãma rowé uptabi di za tã. E marĩ wa. Ísib'apito hã apã wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ísimarĩ hã te te tãma 're 'madã'ã u'ãsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa.

⁴⁵ Tazahã, tinhib'apito za're'ra, dama 're hâimana wé mono ô wamhã, tãma 're rowé mono ô di za. Áté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha, ãne: “Ínhib'apito hã simahudu ô di.” Áté, ãne te za sima tinha. Taha wa, sô rowaptã'ã wé te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra áté, aibã norĩ hã pi'ô norĩ zama. Áté, te za taré tisa zô si 're hâimana. Áté te za âzé hã te te 're hãsi. Ône u'ãsi, te te 're hãsi mono wa, te za 'rãi wasété na 're hâimana. ⁴⁶ Tawamhã rosa'rese ãna hâimana ré, te za ísib'apito

hã itême wi apâ, sô isimipari ô zém na nimahã bâtâ na, siwa'ru. Taha wa, te za sa'êtê azâ, tâma iromhuri'wa hã. Sib'ézé 'wa pa na, te za te te wa'ôto. Taha wa, te za dapo're'ô norî zu robzei'ô te te sina 're sô'ôto, tâma iromhuri'wa hã.

⁴⁷ — Áté, ni'wa hã te za waihu'u pese, tinhib'apito nhimiroti hã, tâma iromhuri'wa hã. Tane nherê, wa'a te, isimiroti hã te te 're uwaimrami mono ô di za. Taha wa, te za sa'êtê azâri ni, powawê hâiwaré na, apito zadawa para. ⁴⁸ Áté, ni'wai ma, waihu'u pese ô di za, isib'apito nhimiroti hã. Tawamhã marî te za upa. Taha wa, te za syru na si azâri ni, tâma waihu'u pese ô wa, isib'apito nhimiroti hã. Áté te za ni'wai ma waihu'u pese, tinhimiroti hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Te te tâma waihu'u pese wamhã, te za sô 're simipari, danhipai u te te tâma âma 're uwaimrami mono da, isimiroti hã. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹ Te duré tâma nharî za'ra:

— Ti'ai u, wa wei mo, ti'a na te sazu da, zata da. Zata sirômo 'wa'âhã, aré îma wê di. ⁵⁰ Wa za a'â robzépata za'êtê. Te robzépata ô ré hã, rosa'rata ahã di za. ⁵¹ E datême we îmorî wa, te za ti'ab ré rowê na si dasiré 're dahâimana za'ra, simisutu. Mare di. Âne hã îâma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. Rosa'rata na te za îâma dasima aipo'o za'ra ni. ⁵² Áté, 5 na ihâiba hã te 'ri âma siré 're si'ubumro. Ta norî hã te za rosa'rata na îâma sima aipo'o za'ra. Áté, si'ubdatô te za iwê'wa, 're hâimana za'ra. Áté maparane te za iwê'ô'wa, 're hâimana zahuré. Áté, maparane te za iwê'wa hã 're hâimana zahuré. Áté duré si'ubdatô te za iwê'ô'wa hã 're hâimana za'ra. ⁵³ Áté, damama hã te za ti'ra norî hã wê'ô za'ra, îzazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, î'ra si'aibã hã. Áté, da'ra norî hã te za timama hã siwi wê'ô za'ra, îzazei'wa, 're hâimana mono wa, imama

hã. Áté, dana hã te za ti'ra norî hã wê'ô za'ra, îzazei'wa, 're hâimana za'ra mono wa, î'ra sipi'ô hã. Áté, pi'ô norî hã te za tina hã siwi wê'ô, îzazei'wa, 're hâimana mono wa, ina hã. Áté, damaprewa hã te za tisani'aba norî hã wê'ô za'ra, îzazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, isani'aba norî hã. Áté, pi'ô norî hã te za timaprebaba norî hã wê'ô za'ra, îzazei'wa, 're hâimana za'ra mono wa, imaprebaba norî hã. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're inomro mono norî ma.

⁵⁴ Uburé te oto dama tinha:

— Áté, te za hâiwa nhirôno î'madã'â za'ra wa'wa, bâtâ pusizém niwî. Taha wa, te za asima îrowasu'u za'ra wa'wa, âne: "Tã, te za we tita'a." Áté, âne te za asima îrowasu'u za'ra wa'wa, awa'awi. Tawamhã tã hã te za we tita'a tô. ⁵⁵ Áté, rowa'u hã te za wei watobro, hâiwa'a're nhimi'e hawi. Taha wa, te za âne asima îrowasu'u za'ra wa'wa, "Te za oto tirowa'ro." Âne te za asima îrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã te za tô tirowa'ro. ⁵⁶ Marî hã ti'ai âma hã, duré hâiwa na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'madã'â za'ra wa'aba wamhã. E niha bété tane aiwa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô di, marî te te îwasu'u hã, te dama 're î'ab'manharî wê mono zé hã, âma 're î'madã'â za'ra wa'aba mono nherê. — Âne ma tô dama tinha, Zezusi hã.

⁵⁷⁻⁵⁸ Uburé ma, te duré dama tinha:

— E marî wa, asina 're roti wê za'ra wa'aba mono ô di, iwê hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono da. Wa za âma simiré'é, âne: Áté, ni'wa hã te za asaprô, dama 're îrowairébé mono 'wa, 're isãmra mono zéb u. Marî 'manharî wa, te za asaprô, te te tâma aiwasu'u da. Taha wa, te za bâdãdi na ane wa'aba ré, tâma asiwasu'u aiwasété na, rowairébé'wai u te te asaprôni tô da, damrami'wai ma, te te ai'ru tô da, dazazéb 're, te te asêrê

tô da. ⁵⁹Te te asêrê wamhã, asiwa'âbã 'râsutu pese ô nherê, ta hawi aiwato-bro waihu'u ô di za. Æne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, asina 're roti wê za'ra wa'aba mono da, iwê hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono da. — Æne, ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Dawasété wi 're îdasipizari za'ra mono zé wasu'u

13 Tawamhã Zezusi te te dama rowasu'u ré, ma tô ni'wam norî hã itême aihutu. Taha wa, te tâma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— A'uwê norî hã ma tô simro ni, Darireza tede'wa norî hã. Piratuhu nhimiwada'uri zarina, ma tô simro ni. 'Re îhâimana u'âsi mono ma, tinhimizama te te simroi ré, ma tô uprosi ni. — Æne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra. ²Tawamhã Zezusi te asa tâma nharî za'ra:

— E Darireza norî hã ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. E ãne, ma tô âma îrosa'rata za'ra wa'wa. ³Mare di. Taha wab ô di. Ta norî hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra mono ô di. Tane nherê, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norî wa'wa hã isine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ô wamhã. ⁴A'uwê norî hã, Siro'é na 'ri sipo'o âma 're îsi'ubumroi mono norî nhisiwi, ma tô 'ri rãihã hã waptãrã, da'madâ'âzé hã. Taha wa, ma da'ahã na ai'utôri ni. 18 na ma 'ri hã da'uprosi. Ta norî hã bété, e ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra, Zeruzarê âma 're îdahâimana za'ra mono norî upana. E taha wa, ma tô tidâ'â za'ra. ⁵Mare di. Taha wab ô di. Ta norî hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra mono ô di. Tane nherê, ma tô tidâ'â za'ra. Tane, te za tô a norî wa'wa hã isine 're atâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra

wa'aba mono ô wamhã. — Æne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Pidera wede î'rãi'ô wasu'u

⁶Tawamhã te tâma âma romnhimiré'é za'ra ãne, Zezusi hã:

— Aibã hã te 're 'mai'hâimana, buru tede'wa hã. Îburu âma hã, rob'ru hã te 're hâimana za'ra, uwa 'ru hã. Pidera wede hã te duré tame 're sa. Tawamhã bâtã na te mo, pidera 'rã zô. Tane nherê, î'rã hã te te 'masãmri ô di. 'Rãî ãna te za. ⁷Taha wa, te buru 'madâ'â'wai ma tinha, ãne: "Si'ubdatô, ma tô î'ãma tiwahu oto, taré nasi we sô ìneb ré hã, pidera 'rã zô. Wa tô 'madâ'â wa'a. Te za îsizã. E marî da, te za taré 're sab u'âsi, 're 'rãî mono ãna." Æne te romhuri'wai ma tinha. ⁸Tawamhã romhuri'wa hã te asa tâma tinha: "Apito, misi âma wahu a'â. Wa hã wa za ab're, powawê nhana na te uirî da, wê na sab da. ⁹Wahub amo na 'rãî wamhã, wê di za. 'Rãî ô wapsi, te za îma î'ru, te sizãri da." Æne, romhuri'wa te tinha, buru tede'wai ma. — Æne ma tô tâma âma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, romhuri zahârizém na pi'ô îsihâpãre te te ipesezé wasu'u

¹⁰Tawamhã romhuri zahârizém na ma tô dama rowasu'u Zezusi hã, zudezu norî te, rowahutuzéb âma. ¹¹Tame te pi'ô hã îhâzé ré hã dame nhamra. Hâzé ré ma tô âma tiwahub ahã, 18 na, wa'uburé te te 're upi u'âsi mono wa. Sihâpã u'âsi, te 're mo, wãî wahutu ãna. ¹²Tawamhã Zezusi te te sabui wamhã, te 'mahã:

— Pi'ô, aihâzé hã te za oto aima apa.

¹³Taha pari, ma tô tinhib'rada hã âma tihi. Tawamhã ma tô awa'awi wãî wahudu. Wãî wahutu wamhã, te âma tiwata, 'Re îhâimana u'âsi mono âma, te te pese wê te. ¹⁴Tane nherê, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã ma tô sada tizahi, Zezusihi zãda, sabadu na te te pese wa. Taha wa, te uburé dama tinha:

— Bâdâ hã, 6 na îhâiba hã, wa te 're îromhuri za'ra mono zéb da hã. Taha bâtâ na si, te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da. Sabadu na hã mare di za, romhuri zahârizem na hã. — ãne ma tô dama waihu'u, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã.

¹⁵⁻¹⁶Tawamhã Wanhib'apito te tâma tinha:

— Oro sabadu na te dapese wa, îma nharî za, te za powawê hã awaru po'repore zama, 're îwasihu za'ra wa'aba mo, âi ba, 're simroi wa'aba mono da, te te 're âhuri mono da. ãhâta pi'ô hã, Abra'âhã nhihudu hã. Satanasi hã te te 're pibui mono ré hã, ma tô 18 na âma tiwahu. Sabadu na nherê, wa tô pese, hâzé âna oto 're hâimana mono da. E niha bâ bété, aima wê za'ra wa'aba ô di, sabadu na te îpesezé hã rowê na pi'ô hã oto 're îmorî da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u, dawasété na dasisâmri ma ropibuma.

¹⁷Tawamhã, Zezusihi mreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô îwê'ô'wa norî hã aséb za'ra, Zezusihi mreme ma. Îwê'wa norî ma, rowê za'ra di. Marî hã te te dama 're ab'manharî wê mono wa, te 're to za'ra, tipê'ê na.

Motada nhamare wasu'u, î'u'êtê wasu'u me

Mateusi 13.31-33; Marcusi 4.30-32

¹⁸⁻¹⁹Tawamhã Zezusi hã te dama tinha, âne:

— E niha, wa za âma simiré'ê, 'Re îhâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zém na hã. Motada nhamare na, wa za âma simiré'ê. Motada nhamare hã aibâ hã ma tô a're. Tawamhã ma tô tiwa'ru. Wa'rui wamhã, papo za'êtê di oto. Tawamhã si hã te îsu 'rowi, te te sima 're sasi za'ra. ãne, 'Re îhâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zé hã. — ãne ma tô âma simiré'ê, Zezusi hã.

²⁰Te duré dama tinha:

— E marî na, wa za duré âma simiré'ê, 'Re îhâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zém na hã. ²¹Î'u'êtê wapuzém na, wa za âma simiré'ê. Pi'ô hã te za î'u'êtê wapuzé hã syry na sa'wa, tridu rã zu pese wazari. Tridu zup si, sa'êtê uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, î'u'êne hã. Sa'êtê uptabi di za oto. ãne duré, 'Re îhâimana u'âsi mono, da'âma 're îsib'a'uwê mono zé hã. — ãne ma tô âma simiré'ê, Zezusi hã.

'Ridawa, 're sy'yre wasu'u

Mateusi 7.13-14, 21-23

²²Tawamhã Zezusi norî hã te oto ai'aba're, Zeruzarê u. 'Ri nho'ômo mono bâ, te te dama 're rowasu'u u'âsi Zezusi hã, 'ri wa'ôto u zama. ²³Tawamhã te ni'wa hã sadanha:

— Apito, e da'umro na si, te za danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. — ãne te sadanha.

Taha wa, ma tô Zezusi hã asa uburê dama tinha:

²⁴— Tô sena, te za niwapsi da'ahâ na da te dasima 're wê za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono u 're danhisisi mono da. Tazahã, itême 're danhisisi mono ô di za. Taha wa, 'ri para u 'ridawa 're sy'yre na 're danhisisi mono da, sada 're îdanhiptete za'ra mono ne, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono u 're asisisi aba mono da. ²⁵Nimahã na te za 'ri tede'wa hã wahudu, te te siré 'rinhitop tete da. Tawamhã te za î'ridawa ta'a za'ra wa'wa, rowi 're ai'ubumroi wa'aba mono hã. 'Ri tede'wa hã te za î'mahârâ za'ra wa'wa, âne: “Apito, ma'âpé we wazô 'ridawa za'ra na, âma atême wanhisisi da.” ãne te za 're î'mahârâ za'ra wa'aba mo. Tazahã, te za asa aima nharî za'ra wa'wa, âne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba ô di. E ma hawimhã, a norî wa'wa hã.”

²⁶Tawamhã âne te za asa tãma asiwasu'u za'ra wa'wa: "Wa norĩ hã, wa tã asiré wasaihuri ni. Asiré, wa tã duré âhuri ni. Warob âma hã ma tã duré dama 're irowahutu mo, waza'ru âma hã." Âne te za 'ri tede'wai ma asiwasu'u za'ra wa'wa. ²⁷Taha wa, te za asa duré aima nharĩ za'ra wa'wa, âne: "Te aiwaihuru'u za'ra wa'aba õ di, ïzazei'wa na hã. Ai-wasédé hã ma tã 're ïmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, ïn-hiti." Âne te za aima rob'ru za'ra wa'wa. ²⁸Tawamhã rowë uptabi âma, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're ïsi'ubumroi mono hã te za ïmadâ'â za'ra wa'wa, Abra'ã norĩ hã, duré Izati, duré Zaco, duré uburé ïsadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tazahã, a norĩ wa'wa hã te za rowi 're ai'ubumroi u'âsi aba mo. Taha wa, te za asina 're ai'ry'ry aba mo. Te za duré 're ai'wasitete za'ra wa'aba mo, 're robzépata za'ëtê za'ra wa'aba mono wa. ²⁹Daro mono bâ, te za ïtême 're dasihutu, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're dasaihuri mono da, Danhib'apito uptabi na 're ihâimana mono zéb u. Bâtã pusizém hawi, te za ïtême 're dasihutu, bâtã zasizém hawib zama, duré hãwa'a're nhimire hawib zama, duré hãwa'a're nhimi'e hawib zama. ³⁰Tawapsi, te za dama ïwapu ma nharĩ za'ra, dama pire na 're hãimana za'ra mono da oto. Duré, dama ïpire ma, te za nharĩ za'ra, dama wapu na 're hãimana za'ra mono da oto. — Âne ma tã Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra.

**Zeruzarê âma Zezusi
hã ïpê'êzézé wasu'u**

Mateusi 23.37-39

³¹Tawamhã Zezusi hã te te apo're pu'u parip si, awa'awi ma tã ïtême 'maihai-hutu, parisezu norĩ hã. Taha wa, ma tã Zezusihi ma rob'ru za'ra, âne:

— Mo oto ã hawi aimorĩ. E marĩ wa. Apito Erodĩ hã ma tã sima aiwê, da te

dasiwi aiwĩrĩ da. — Âne te tãma rob'ru za'ra.

³²Tawamhã Zezusi hã apã te tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ïtême ai'aba'rêi wa'aba apã, tãma ïzadawa wasu'u za'ra wa'aba da, wapsã wawê ne 're ïmorĩ ma. Wa'uburê hã wa tã te dama 're anhamra. Wa duré te 're da'apese, ã bâtã na duré awêm na. Awê amo na, wa za ïnhimiromhuri hã uprosi. Âne te za tãma ïzadawa wasu'u za'ra wa'wa, Erodihĩ ma.

³³— Zeruzarê âma, ma tã da te 're simro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã. Ône u'âsi. Taha wa, wa za âma mo, âhãna, awêb zama, awê amo na zama, tame, da te dasiwi ïwĩrĩ da, ïsadawa wasu'u'wa hã. — Âne ma tã Zezusi tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

³⁴Tawamhã ma tã sisõwa tinha, Zezusi hã:

— Zeruzarê âma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ âma, ai'âma ïpê'êzézé za'ra wa'aba di. Aihĩ'rata norĩ wa'wa hã ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi, êtê na. Datême te te 're ïsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, ma tã duré te te 're simroi u'âsi, êtê na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ïpapo za'ra mono ne, wa aré te ïsima 're aiwê u'âsi za'ra wa'wa, ïsitême te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherê, asima 're ïwê za'ra wa'aba mono õ di asa. ³⁵Taha wa, tinhorõwa hã te za oto tirê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, âma 're ïaiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Duré a norĩ wa'wa hã, ïhãiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za a'ã. Niwapsi duré ïhãiba 'madâ'â za'ra wa'aba wa, te za âne asima ïwasu'u za'ra wa'wa: "Re ihâimana u'âsi mono zadawa para we ïmorĩ ma, 're rowë za'ëtê mono di za." Âne te za asima ïwasu'u za'ra wa'wa, ïhãiba 'madâ'â na duré sahu za'ra wa'aba wa. Âne na aipê'ê 're asina ïwaihuru'u za'ra

wa'aba wapsi, te za ìhâiba 'madââ na duré ìsahu za'ra wa'wa. — Âne ma tô sisôwa tinha, Zezusi hã.

**Zezusi hã romhuri zahârizém na,
aibâ te te ìpesezé wasu'u**

14 Zudezu norí te, romhuri zahârizém na ma tô Zezusi hã âzé, aibâ nhorôwa u, ìsiré sa da. Aibâ hã, parisezu. Ìsiré parisezu norí ma, pire dí, aibâ hã. Tame 'ri para, ìsi'ubumro norí hã ma tô Zezusi hã 'madââ za'ra. ²Tame sãmra ré, ma aibâ ìhâzé ré hã ìtème wi, Zezusi u. Hâzé wa, te dupto zahuré dí. Duré, paihi dupto zahuré dí. ³Taha wa, ma tô Zezusi hã rowahutu'wa norí hã azadanha, parisezu norí me:

— E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're dapese za'ra, sabadu na hã. E ma tô wawi sawi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, sabadu na, wa te 're dapese tô za'ra mono da. E niha ìsimiroti na rob'ui'éré hã. — Âne te Zezusi hã azadanha, rowahutu'wa norí hã.

⁴Tane nheré, asa te te âma sada'âbâ za'ra ô di. Tawamhã Zezusi hã ma tô aibâ hã pa'â. Ma tô pese. Taha pari, ma tô tâma rob'ru, morí da oto, 'ri tème. ⁵Tawamhã aibâ za'u si, te tâma nharí za'ra, âne:

— Âté ai'ra hã te za aiwi ti'maiwaptã'ã 'wa, â zô ab're u, âté powawé hã. Tawamhã e â zô ab're hawimhã asiwi wazere aba ô di za, romhuri zahârizém na nheré. — Âne ma tô Zezusi hã asa âma azadanha.

⁶Tazahã asa te te âma sada'âbâ waihu'u za'ra ô di.

**Dama dawapu wasu'u,
dama dapire wasu'u me**

⁷Tawamhã wedeza na dasi'ubumroi wamhã, ma tô ni'wam norí hã dama ìpire norí te na ai'ubumro, dame sô ìdahârâ za'ra norí hã. Âne ma tô âma da'madâ,

Zezusi hã. Taha wa, ma tô tâma âma romnhimiré'é za'ra, âne:

⁸— Ni'wa hã asô hârâ wamhã, dasina damro u dame asa da, aimorí wamhã, dama ìpire norí te na, asãmra ô di za. E marí wa. Âté, aima ìpire hã te dame tihâiba, dame sô ìdahârâ hã. ⁹Tawamhã te za aima tinha, 'ri tede'wa hã, ô niwí asãmra da, asãmrazém na sãmra da, aima ìpire hã. Taha wa, te te aima ìnharí ma, asiséb dí za. Da'râsutu u, te za oto asâ. ¹⁰Taha wa, âne tô da, dame asa da, asô dahârâ wamhã, da'râsutu u, te za a'â asâ. E marí da. 'Ri tede'wa hã si'uihã na si te te aima pisutu da, dama ìpire norí 'rata asãmra da, asa da. Danho'a te te aima pisutu wamhã, aima rowé uptabi dí za.

¹¹Tane, ni'wa hã pire wé te, 'râwi sina 're wata mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za tâma pisutu, wapu na 're hâimana mono da oto. Duré ni'wa hã, tipire na 'râwi 're si'madââ mono ô wamhã, te za tâma pisutu, dama pire na 're hâimana mono da oto. — Âne ma tô tâma waihu'u, Zezusi hã.

¹²Tawamhã dame sa da, sô ìhârâ ma, te tinha, Zezusi hã:

— Dasaihurizé, dama 're 'manharí mono wamhã, âté sô aihârâ za'ra ô di za, asiwadi norí zô hã duré asisânawã norí zô hã, duré aimama norí zô hã duré ìsibrob ahâ norí zô hã, aiwaptoma 're ìsi'ubumroi mono norí zô hã. Ta norí zô aihârâ wamhã, asiré saihuri da, te za asa asô tihârâ za'ra, te te asa aima âma wa'rãmi za'ra da. ¹³Taha wa, dasaihurizé hã dama 'manharí wamhã, te za ìsibrob'ô norí zô aihârâ za'ra, duré ìmorí'ô norí zô, duré ìrãtèire norí zô, duré ìtob'a norí zô. ¹⁴Âne wamhã, aima 're rowé mono dí za. E marí wa. Ta norí hã simarí ô di, marí na te te aima âma ìwa'rãmi za'ra zéb da hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono si, te za asôprubzé wa'rãmi aima tisô. 'Re ìnomro wé mono norí te te ahâiwa'utu

wapsi, te za aima āma uwaimra. — Āne ma tō 'ri tede'wai ma waihu'u, Zezusi hā.

Dasaihuri za'ētē zé wasu'u

Mateusi 22.1-14

¹⁵Tame ma tō aibā hā dame nhamra, 'ri para, sa da. Tawamhā Zezusi te te dama īwaihu'uzé hā ma tō dame wapa. Taha wa, te Zezusihi ma tinha:

— 'Re ihāimana u'āsi mono, Danhib'apito uptabi na 're ihāimana mono zéb āma, īrata 're īsaihuri mono norī ma, 're rowē uptabi za'ra mono di za. — Āne te Zezusihi ma tinha.

¹⁶Tawamhā Zezusi hā te asa aibā wasu'u hā tāma wasu'u, āne:

— Aibā hā dasa hā sa'ētē na te te dama 'manharī da, ma tō sina roti. Tawamhā te te dama 'manharī ō ré, ma tō da'apo're pu'u siro, da'ahā na itēme dasihutu da, īsiré dasaihuri da. ¹⁷Sipi pari wamhā, tāma īromhuri'wai ma, te tinha, āne: “Mo oto aimorī dazô, we dasi'aba're da. Dasa hā te oto dazô aimasa.” Āne te tāma tinha. Taha wa, romhuri'wa hā ma tō datēme mo, dazô hārā da.

¹⁸— Tane nherē, te nasi aibā norī hā siparabāsi niha tāma nharī za'ra, romhuri'wai ma, te te sima wē za'ra ō wa. Sô ihārā 'rada hā te tāma tinha, āne: “Āma īmorī neza. Tane nherē, ti'a hā wa 'mai'uipra. Tamomop si wa za mo, te sabu da. Āne asib'apito ma, īzadawa wasu'u na za.” Āne te tāma īromhuri'wai ma tinha.

¹⁹— Tawamhā ihāiba amo hā te duré tāma tinha: “Āma īmorī neza. Tane nherē, powawē hā wa 'mai'uipra, 10 na ihāiba za'ra hā. Tamomop si wa za mo, te sabu za'ra da, te te romhuri wē za'ra zô. Āne, asib'apito ma, īzadawa wasu'u na za.” Āne te romhuri'wai ma tinha.

²⁰— Ihāiba amo hā te duré tāma si-wasu'u: “Nimosi, wa īmro. Taha wa, dame īsa da, āma īmorī waihu'u ō di.” Āne te romhuri'wai ma tinha.

²¹— Taha wa, te apā mo romhuri'wa hā, tinhib'apito ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. Te te wapari wamhā, ma tō ab'rui pese, īsib'apito hā. Taha wa, te āne tāma tinha: “Ai'aba're na dazô 're aimorī, 'ri nhi'riti na we danhimroi mono da, īsi-brob'ō norī hā, duré īmorī wē'ō norī hā, duré itob'a norī hā, duré īrātēire norī hā.” Āne te tāma rob'ru. Taha wa, te ta norī zô si mo, we te te simroi mono da.

²²— We te te danhimroi mono pari, te tinha, tinhib'apito ma: “Apito, wa tō aimreme hā āma uwaimra, aima. Zahadu da'masisi ō di.” Āne te tāma tinha.

²³— Taha wa, te īsib'apito hā duré asa tāma tinha: “Tane wamhā, dazô airītī mono pé, bādādi na. Da'manhopētē wamhā, ta norī hā te za we īsimroi mo, īnhorōwa hā da te dasiwi 'masisi da. ²⁴Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Sô ihārā 'rata norī hā, īsa na saihuri ō di za.” Āne te īsib'apito hā tāma tinha. — Āne te aibā ma rowasu'u, Zezusi hā.

Zezusihi zazei'wa, 're ĩnomro mono zé wasu'u

Mateusi 10.37-39

²⁵Tawamhā Zezusi norī hā si'aba'reí ré, te da'ahā na īsarina ai'aba're ní. Tawamhā ma tō Zezusi hā datēme aipi'ra. Āne te dama tinha:

²⁶— Āté, ni'wam norī hā te za we itēme ai'aba're, īzazei'wa, 're nomro mono da. Tawamhā te za te te 're īzawi pese za'ra, timama zawi nhipai u, duré tina zawi nhipai u, duré timro zawi nhipai u, duré ti'ra norī zawi nhipai u, duré tisisānawā norī zawi nhipai u, duré tihāimanazēm nhipai u. ²⁷Tiza'ozéb ré, īzarina 're ĩnomro mono ne, da te 're uprosi za'ra mono da nherē, te za īsiré 're nomro. Ānei ō wamhā, īzazei'wa na te 're waihu'u za'ra mono ō di za. — Āne ma tō dama waihu'u, Zezusi hā.

²⁸Te duré dama tinha:

— 'Ri'wa na, wa za aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa. Áté, a norĩ wa'wa hã te za asima ĩ'mairosa'rata 'wa, asima 'mai'ri wa'aba da, rob'madã'ázéb da. Taha wa, te za a'ã ĩ'mairosa'rata 'wa, 'ri wa'ábázéb da, rob'uiprazé hã, ĩwab zô. ²⁹⁻³⁰ Ānei ō wamhã, áté ōne haré te za ĩsãna'rata si ĩ'manharĩ 'wa. 'Ri 'rãihã hã 'mai'uprosi aba ō di za. Da te sabu za'ra wamhã, te za ai'ãma 're dawa'ē za'ra wa'wa: “Oro te te 'ri 'ru za, te ōne haré za.” Āne te za ai'ãma 're dawa'ē za'ra wa'wa. Āne, 'ri'wa na te aima āma ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

³¹⁻³³ — Duré apito na, wa za aima āma simiré'é za'ra wa'wa. Áté danhib'apito te za dama 're 'manhamra. ĩsib'a'uwē norĩ hã dasi'wapé 'manharĩ'wa norĩ hã te ahã na 're si'ubumro, 10 miu na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã ma tō apito hãiba amoi wasu'u wapa, danhib'apito hã. Dasi'wapé 'manharĩ'wa hã te we, u, ahã uptabi na te te simro tinhib'a'uwē hã, 20 miu na, u, ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã dazô wairébé ō ré, te za a'ã nhamra, ĩsib'a'uwē hã, dazada siptete za'ra zô. Dazada ĩsiptete za'ra ō na, te te waihu'u za'ra wamhã, te za tinhitob'ru norĩ u da'mazató, te te tãma 'mazadawa wasu'u da, ĩsib'apito za'ra ma. ĩsitob'ru norĩ hã zahadu romhã ré, te za ĩtēme da'mazató, we dasihutu tō da, dasi'wapé za'ra tō da. Āne, apito na te aima āma ĩsimiré'é za'ra wa'aba zé hã. Tane ĩzazei'wa, 're anomro aba mono da, marĩ hã asima 're sawi za'ra wa'aba mono ō di za, aipē'ē 're. Marĩ hã aipē'ē 're, asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩzazei'wa na te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. — Āne ma tō dama waihu'u, Zezusi hã.

Dasai warĩrizé wasu'u

Mateusi 5.13; Marcusi 9.50

³⁴ Te duré dama tinha, Zezusi hã:

— Sa na hã dasa hã āma se ti, dasai warĩrizé wa. Tane nheré, oto 're se

si'utōrĩ mono wamhã, niha da te 're 'manharĩ waihu'u mono ō di, apã se da. ³⁵ Sei ō wamhã, ti'a hã wē da, ti'ai wa, da te 're sa'wari za'ra mono ō di za. Duré powawē nhana ubumro nhisiwi, da te 're sa'wari za'ra mono ō di za. Taré, te za rob u, da te 're sa'wari za'ra, marĩ dai ō wa oto. Āne romnhimiré'ézé hã. Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé ĩwaparĩ pese za'ra wa'aba. — Āne te Zezusi hã dama si'ru.

Pone'ërebã ĩsimanizé wasu'u

Mateusi 18.10-14

15 Tawamhã Zezusihi u ma tō ai-hutu ni, da'ahã na, ĩmreme hã da te wapari za'ra da. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tō duré ĩtēme aihutu, siwa'ru 're ĩnomro mono norĩ zama. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te āne tãma nharĩ za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ me:

— Ō hã ma tō āma 're siwadi za'ra, siwa'ru 're ĩnomro mono āma hã. Ta norĩ siré, te nasi tisa. — Āne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³ Taha wa, Zezusi hã ma tō tãma āma romnhimiré'é za'ra, āne:

⁴ — Asimizama hã ahã wamhã, áté misi te za aiwi aimani, 100 na ĩhãiba za'ra wamhã. E tawamhã, sô airĩtĩ mono ō di za, aiwi 'masimani wamhã. Te za tō sô airĩtĩ mo, apã ãri da. Asimizama zô airĩtĩ mono ré, te za 99 na ĩhãiba za'ra hã asa'u daba'wara, ĩtehutu wa. ⁵ Tawamhã aiwi ĩsimani hã oto sãmri wamhã, atoi uptabi di za. Taha wa, te za asisé we ĩã apã, sãmri wē te. ⁶ 'Ri tēme āwisi wamhã, te za sô aihãrã za'ra, asiwadi norĩ zô. 'Rãwi ai'rata 're ĩsōrōwa za'ra mono norĩ zô zama, te za sô aihãrã za'ra. Tawamhã te za tãma ĩrowasu'u za'ra, āne: “Āhãna ĩma rowē di. ĩnhimizama hã wa tō tisã, ĩwi ĩsimani hã. ĩzabãdã te za

're ato za'ra wa'aba mo." Āne te za tāma irowasu'u za'ra.

⁷— Tane duré, ni'wa hā siwa'ru 're ĩmorĩ hā tiwasédé hā te te oto rēme pese wamhā, hāiwa āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā te za tāma 're to za'ra, misi nherē. Ōhō āma si, te za 're toi uptabi za'ra, 're ĩnomro wē mono norĩ nhipai u hā, 99 na ĩhāiba za'ra nhipai u hā. Ta norĩ hā 're nomro wē mono wa, tiwasété na 're ĩsiwē'ō za'ra mono da hā, mare di. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, Zezusi hā.

Rob'uiprazé ĩsapotore simanizé wasu'u

⁸Tawamhā Zezusi hā te duré tāma āma romnhimiré'é za'ra, āne:

— Pi'ō te, rob'uiprazé hā ahā wamhā, áté misi te za tiwi 'mai'aimani, 10 na hāimana za'ra wamhā, ĩsapotore hā. E tawamhā sō 're rītĩ mono ō di za, tiwi 'masimani wamhā. Te za tō sō 're rītĩ. Īro'ore hā te za duré sō ro'o, sō rītĩ da. Te za duré sō 'ri 're wamro. Sō 're rītĩ pese mono wamhā, te za oto tisā. ⁹Tawamhā te te sāmri wē te, tisiwadi norĩ zō te za oto tihârâ za'ra. Īrata ĩsôrōwa za'ra norĩ zō zama, te za tihârâ za'ra. Tawamhā, te za oto tāma rowasu'u za'ra, āne: "Āhāna, ĩma rowē di. Rob'uiprazé ĩsapotore hā wa tō tisā, ĩwi ĩsimani hā. Īzabâdâ te za 're ato za'ra wa'aba mo duré, a norĩ wa'aba zama." Āne te za tāma rowasu'u za'ra.

¹⁰— Tane duré, ni'wa hā siwa'ru 're ĩmorĩ hā, tiwasédé hā te te oto rēme pese wamhā, hāiwa āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norĩ hā te za āma 're to za'ra, tiwasédé hā te te rēme pese wē te, misi nherē. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā.

Ai'repudu, timama te te irēmezé wasu'u

¹¹Zezusi hā te duré tāma āma romnhimiré'é za'ra, āne:

— Aibâ 'ra hā maparane. ¹²Tawamhā te bâtâ na ĩno hā timama wi waptē, tinhibrom na āma tāma siwanhizari zahuré da.

— Taha wa, ma ĩmama hā āma tāma aipo'o zahuré. ¹³Āma ronomro ō ré, te uburé tinhibro hā sima ubumro, darob amo u morĩ da, ĩno hā. Darob amoi u wisi wamhā, wasété ahâ na te 're mo. Marĩ na si, ma taré tinhibro hā uprosi, ĩmama te te tāma ĩpo hā.

¹⁴— Tawamhā tinhibro hā ma uburé uprosi pese oto, ai'repudu hā. Tawamhā tame darob āma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hā ma tō duré mram na 're dasi'ubumro. Dasai ō di. Taha wa, ma tō ai'repudu hā mra hā dame sépata. ¹⁵Taha wa, te aibâ u mo, te te tāma 're romhuri mono da, tame. Taha wa, ma tō aibâ hā satō tiburu u, buru āma uhâbâ te te tāma 're 'madâ'â mono da. ¹⁶Mrap te, ma tō sima wē, uhâbâ sa na 're sai mono da. Mra, te te 're sépata mono nherē, ai'reputu ma hā, da te 're ai mono ō di. ¹⁷Taha wa, ma tō si'āma rosa'rata, āne: "Īmama ma, romhuri'wa norĩ hā ahâ nherē, ma tō dasa hā 're si'azahâri. Wa hā wa āme mra hā te 're sépata za'ētē. ¹⁸Taha wa, wa za oto mo, ĩmama u apâ. Īwisi wamhā, wa za ĩmama ma ĩsiwasu'u, āne: "Īmama, ĩwasété na wa tō 're mo. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, wa tō upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ¹⁹Īwasété wa, áté ĩ'āma 're ai'ra mono ō di za oto. Aima romhuri'wa da, oto 're ĩmorĩ da, te za ĩma ĩpisu." Āne ma tō rosa'rada hā sima 'manha, ai'repudu hā.

²⁰— Tawamhā aré 're ĩsāmra mono zém hawi te oto mo, timama nhorōwa u. Tawamhā zahadu romhâ ré, ma ĩmama hā tisâ ti'ra hā. Taha wa, te ĩtēme

wara, ĩ'ra hã te te sina pẽ'ẽ tari wa. Ītẽme wisi wamhã, tinho'utu ma tũ ti'ã, ti'ra hã. Tob'rata hãrã na, ma duré sawi. ²¹ Tawamhã te timama ma tinha, ai'repudu hã: "Īmama, ĩwasété na, wa tũ 're mo. 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti hã, wa tũ upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ĩwasété wa, áté ĩ'ãma 're ai'ra mono õ di za." Āne te timama ma siwasu'u, ai'repudu hã.

²² — Wasété na 're morĩ nherẽ, te te wẽõ õ di, ti'ra hã, ĩmama hã. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã te oto 'mahãrã za'ra sa'etẽ, zazahã ĩhãiwẽ we te te siwi 'mai'ãri da, te te siwi ãma uza da. Duré ĩsĩptõmohi wasisizé, te te tãma sãrẽ za'ra da, ma tũ 'mahãrã za'ra. Duré ĩpara'uza zama te te tãma sãrẽ za'ra da, ma tũ 'mahãrã za'ra. ²³ Taha wa, te duré tãma nharĩ za'ra: "Powawẽ zapu zama, we ãwisi aba, wĩrĩ aba da, ĩhãipe hã. ²⁴ E marĩ wa. ĩ'ra hã dá'ã newa. Tane nherẽ, dá'ã õ di. Ma tũ aré ãma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tũ we apã wi. Taha wa, wasa hã wa za oto wasiré huri ni, rowẽ te." Āne ĩmama te tãma nharĩ za'ra, te te tãma 're ĩromhuri za'ra mono norĩ ma. Taha na ma tũ dasa hã dama 'manha.

²⁵ — Tawamhã ĩno hã wisi wamhã, ĩdub'rada hã te buru ãma nhamra. 'Ri tẽme te oto mo. Te te oto rob'umhutu wa, ma tũ rowamreme hã wapa, te te ĩrowamreme za'ra hã. Dapara 'rasi zama, ma tũ wapa, rowẽ te, dasima 're ĩdato za'ra mono zé hã. ²⁶ Taha wa, te romhuri'wa hã 'mahã, ãne: "E marĩ, te 'manharĩ za'ra ni." Āne te sadanha.

²⁷ — "Ano hã rowẽ na ma tũ wei wi. Taha wa, wei wisi wẽ te, ma tũ wama ti'ru aimama hã, powawẽ ĩhãipe hã wa te wĩrĩ da, wasaihuri da." Āne te ĩdub'rata ma rowasu'u, romhuri'wa hã.

²⁸ — Tawamhã ma ĩdub'rada hã tizahi. 'Ri para u sébré da hã, te te sima wẽ õ di. Tawamhã ĩmama, ma ĩtẽme wato-bro, te te tãma nharĩ da, sébré da. Tane

nherẽ, sébré zeĩ õ di. ²⁹ Tane nherẽ, te timama ma tinha: "Wa hã wa tũ te aima 're romhuri pese. ĩ'ãma wahub ahã di, te aima 're romhuri mono ré hã. Niwa, aim-reme hã te simini õ di. Tane nherẽ, marĩ ĩma sõmri õ di, pone'ẽrebã hã, dasa hã te ĩsiwadi norĩ ma 'manharĩ da. ³⁰ Āhãna ai'ra hã ma tũ wi. Asibro hã tãma ĩpo hã ma tũ pi'õ na uprosi. Tane nherẽ, ma tũ wisi wi, dama ĩ'ru, powawẽ ĩhãipe hã da te tãma wĩrĩ da." Āne te timama ma tinha, ĩdub'rada hã.

³¹ — Tawamhã ĩmama te asa tãma tinha: "Ī'ra, a hã ĩ'rata, te 're asãmra u'ãsi mo. Marĩ hã ĩnhibro hã, uburé ate hã. ³² Uburé wama rowẽ za'ra wa, wa tũ dasa hã dama 'manha, ĩ'ra hã ĩwisizém na. Ano hã dá'ã newa. Tane nherẽ, dá'ã õ di. Ma tũ aré ãma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tũ we apã wi." Āne ma tũ ti'ra ma waihu'u. — Āne Zezusi ma tũ tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

Aibã hãimana nhipese wasu'u

16 Zezusi hã te duré ãne tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— Aibã hã te 're hãimana, ĩsi-brob ahã hã. Tãma ĩromhuri'wa hã te duré 're sãmra, tãma rob'madã'ã'wa hã. Tawamhã ma tũ tãma 'mairowasu'u ni, ãne: "Rob'uiprazé hã te te aiwi 're anhimini, aima rob'madã'ã'wa hã." Āne te tãma 'mairowasu'u ni. ² Taha wa, te sũ hã, tãma ĩrob'madã'ã'wa zũ. Te tãma tinha, ãne: "Aiwasu'u hã wa tũ wapa. ĩma 're ĩrob'madã'ã' mono zé hã, tãibã za oto. Te za rob'ui'ére hã oto ĩma ĩsõ, uburé ĩnhimari na 're ĩrob'ui'ére mono zé hã." Āne te tãma tinha, tãma ĩrob'madã'ã'wai ma.

³ — Tawamhã te 'rãwi sima tinha, tãma ĩrob'madã'ã'wa hã: "Īnhĩb'apito, ma tũ ĩma tinha, te tãma 're romhuri mono tũ da oto. E marĩ, wa za oto te 're 'manharĩ. ĩnhiptete uptabi õ di, buru na

te dama 're ìromhuri mono zéb da hã. Duré ìnhiséb di za, rob'uiprazém na te 're da'awari mono wamhã. ⁴ Ìhe, wa tô ìsima waihu'u, marĩ te ìmanharĩ da hã, ì'ãma 're dasiwadi za'ra mono da. Tawamhã, apito te te ìmei wamhã, áté ìsiwadi norĩ hã te za te te siwi 're ìmrami, tinhorõwa u, ìsiré 're ìsa za'ra mono da." — Àne te 'rãwi sima tinha.

⁵ — Tawamhã te sô hã, apito ma, marĩ te te ìwa'ãbã za'ra ô norĩ zô. Tawamhã ìtème ìwisi 'rada hã te sadanha: "E niha tâma ìwa'ãbã'ô hã zahadu, rowa'rãmimhã."

⁶ — "Piza'a, 100 na ìhãiba za'ra hã, azeitona 'rãĩ wa'ui wab ré hã." — Àne te tâma rowasu'u.

Taha wa, te asa tâma tinha: "Àhãta ìwa'ãbã'ô na, rob'ui'ééré hã. Asãmra. 50 na ãma rob'ui'ééré, rowa'rãmimhã, tâma wa'ãbã da." — Àne te aibã ma ti'ru, tâma ìrob'madã'ã'wa hã. Taha wa, te te tâma ì'ru zarina, ma tô ahã prã na ãma rob'ui'ééré.

⁷ — Tawamhã aibã hãiba amo hã ma duré ìtème wi. Tawamhã te sadanha: "A hã bété, e niha tâma ìwa'ãbã'ô hã zahadu, rowa'rãmimhã."

— "Sa'u hã, miu na ìhãiba hã, tridu ré hã te tâma ìwa'ãbã'ô hã." — Àne te tâma rowasu'u.

— Tawamhã te asa tâma tinha: "Ma'ãpé, 800 na ãma rob'ui'ééré, rowa'rãmimhã tâma ìsòmri da." — Àne te tâma ti'ru, rob'madã'ã'wa hã. Taha wa, te te tâma ì'ru zarina, ma ahã prã na ãma rob'ui'ééré.

⁸ — Te te dama ì'rui wasu'u, te te wapari wamhã, te tinha, ìsib'apito hã: "Pra. E niha rosa'rada tâma ìwaihu'u pe." Àne te ìsa'u tâma tinha. — Àne Zezusi te tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

Ma tô duré tâma waihu'u za'ra:

— Marĩ zô si, da te 're ìrosa'rata za'ra mono norĩ ma, waihu'u pese di, rosa'rada

hã, rowa'a nhib'a'uwẽ norĩ nhipai u. ⁹ Taha wa, ti'ab ré te za asimari na 're ìdazawi za'ra wa'aba mo, ãma 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Asimari hã asipara 're rême za'ra wa'aba mono wapsi, hãiwa u, asõrõwa u 're asisisi aba mono wi, te za asô 're tob'uzu za'ra wa'wa, asawi'wa norĩ wa'wa hã. — Àne Zezusi te tâma roti za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma. ¹⁰ Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Áté ni'wam norĩ hã te za danhibrob 'rare hã, dazô te te 're 'madã'ã wẽ za'ra. Tawamhã dama umnhasi wa, te za da te tâma 're pisutu za'ra, danhibrob ahã na, te te dazô 're 'madã'ã za'ra mono da oto. Tane, danhibrob 'rare, dazô te te 're 'madã'ã wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're waihu'u za'ra, ìsa'ëté na zama, za dawu 're ìsipsaihuri za'ra mono na. ¹¹ Ti'ai ãma danhimari hã, dazô 're 'madã'ã wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa hã te za marĩ ìwẽ upatabi hã te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, sô 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono da. Mare di. Ni'wa, te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono ô di za. ¹² Marĩ hã date hã, dazô 're 'madã'ã wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za marĩ ìwẽ hã da te aima 're sòmri za'ra wa'wa, ate da. Mare di. Ni'wa te te aima 're sòmri za'ra wa'aba mono ô di za. — Àne Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹³ Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Dama romhuri'wa hã ìsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tâma 're romhuri wẽ zahuré mono ô di za. Duré sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ô di za. Misi te za te te 're sawi pese. Ìhãiba amo si te za te te siwi 're wẽ'õ. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono ô di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. Ìhãiba amo si te za te te 're 'ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiprazéb zô si asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, e aiwa asimiromhuri za'ra wa'wa hã za, 're

ihâimana u'âsi mono ma, romhuri me. Mare di. Aiwab ò di. — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma.

Zezusihĩ nhimirowasu'u hãiba amo

Mateusi 11.12-13; 5.31-32;

Marcusi 10.11-12

¹⁴Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi mreme hã wapari za'ra. Tawamhã rob'uiprazé zeĩ 'wa, 're nomro mono wa, ma tô Zezusihi ma nharĩ za'ra. ¹⁵Taha wa, te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— A norĩ wa'wa hã aiwē newa, te ai'âma 're dawata za'ra wa'wa. Tazahã asimiroso'rata 'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di. Âté, marĩ na te za dasima âma 're dawata za'ra, iwē newa. Tazahã tâma wē ò wamhã, te za te 're awē'ò, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

¹⁶ — Uburé marĩ hã Mozési te te dama 're i'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti hã ma tô dasipara bâ si, da te 're pese za'ra, Zuwã Batita datēme morĩ ò ré. Tawamhã iwasu'uwē hã te oto da te 're wapari za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, da'âma 're isib'a'uwē mono zé wasu'u hã. Taha wa, marĩ zô dasima iwēzéb uwaibaba, da te 're irob'ruiwapari za'ra mono ne, te za oto da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra, itēme 're dasihutu mono da.

¹⁷ — Pire u'âsi, te za dama 're hâimana za'ra, uburé marĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're i'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, isimiroti na rob'ui'ére' rada hã. Hãiba hã si'utõrĩ nherē, duré ti'a hã si'utõrĩ nherē, te za pire u'âsi dama 're hâimana u'âsi. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra.

¹⁸ — Ni'wa hã aibã hã timro te te rēme wamhã, duré pi'ò aimawi na mro

wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. Duré, pi'ò, da te ime na aibã mro wamhã, te za duré 'manharĩ wasété. — Âne, Zezusi ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Īsibro pese wasu'u, ĩsibrob'ò me

¹⁹Tawamhã Zezusi hã te duré tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, âne:

— Aibã hã te 're mo, ĩsibro pe hã. Zazahã iwa'âbã za'etē na si, te 're si'uzã. Duré dasã iwē uptabi na si, te 're sa. ²⁰Tawamhã aibã ihãiba amo hã te 're sãmra, ĩsibrob'ò hã, i'wa're ré hã, Razaru na ĩsisi hã. ĩsiwadi norĩ hã te te siwi 're mrami, ĩsibro pese nhorõwa u, te te siwi 're simizusi mono da, 'ridawa u.

²¹Dasai rere'e na si, te 're sa. Wapsã si ma tô i'wa're hã te te 're upsõmri siwi.

²²Tawamhã ma tô oto dârã, ĩsibrob'ò hã. Dã'ã wamhã, hãiba u ma tô siwi ti'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Abra'ãhã 'rata, te oto 're sãmra, dame 're sai mono da. ĩsibro pe hã ma tô duré dârã. Dã'ã wamhã, ma tô dasiwi sērē ni, ab're 're. ²³Tawamhã ropipa hã te te oto 're sēpata za'etē, adã 're ĩsi'ubumroi mono zéb âma hã. Ta hawi ma tô rob'madã, ĩsibro pe hã. Te te rob'madã'ã wamhã, ma tô Abra'ã hã tisã, romhã na. ĩrata te Razaru hã nhamra, ĩsibrob'ò hã. ²⁴Te te 'madã'ã wamhã, ma tô tâma si'mahã, âne: "Wahi'rada Abra'ã, ĩ'ãma aipē'ezé na. Ma'ãpé, Razaru hã we ĩtēme satõrĩ, â we te te ĩma âri da, te te âma ĩnhoto di'i da, tinhiptõmo na, ĩnhoto wahã da. Âme ropipa, wa oto te 're sēpata za'etē, unhama âma." Âne te Abra'ãhã ma siwasu'u.

²⁵ — Taha wa, ma tô Abra'ã hã asa tâma tinha, ĩsibro pese ma: "Īnhihudu, aihãiba ré ré, aima 're rowē mono di. Uburé marĩ iwē hã ma tô asô 're simi'wara. Razaru hã, marĩ hã iwasétére si, ma tô da te tâma 're sõmri za'ra. Âhãna hã rowē na te oto 're hâimana. A

hã te oto ropipa, 're ìsépata mo. ²⁶Duré, ab're 'rehã hã ìsa'êne hã te 're sa'wari, wawa'wa. Taha wa, wa te âma 're saprî waihu'u za'ra mono ô di, atême wa'aba hã. Duré a norî wa'wa hã we 're saprî waihu'u za'ra wa'aba mono ô di, watême hã." Âne te tâma tinha, Abra'ã hã.

²⁷ — Tawamhã ìsibro pe hã te asa tâma tinha: "Wahi'rada Abra'ã, tane wamhã, ma'apé Razaru hã satôri, ìmama nhorôwa u. ²⁸Tame te ìsisânawã norî hã 're si'ubumro, 5 na ìhãiba za'ra hã. Ropipa, wa oto te 're sépata. Taha wa, te za ìsatô, ìtême morî za'ra da, te te tâma rowasu'u za'ra da, ìzarina we 're sisisi tō mono da, ropipa u." Âne te Abra'ãhã ma tinha.

²⁹ — Taha wa, ma tô duré Abra'ã hã asa tâma tinha: "Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ìrob'ui'éré hã te nomro, ano norî 'ratamhã. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimi'ui'éré zama, te ìrata tinomro za'ra. Ta hã te za te te 're wapari za'ra za, ti'ai âma ré." Âne ma tô ìsibro pese ma rowasu'u, Abra'ã hã.

³⁰ — Ìsibro pe hã te duré asa tâma tinha: "Tane nherê, te te saze za'ra ô di, ìsimiroti na hã. Ni'wa hã dâ'â nherê, hãiwa'utu wamhã, ìtême morî za'ra wamhã, te za ìsimirowasu'u na saze za'ra, ìsisânawã norî hã. Âne wapsi, te za tiwasédé hã rême pese za'ra, rowê na oto 're nomro mono da." Âne te Abra'ãhã ma tinha.

³¹ — Tawamhã Abra'ã hã te duré asa tâma tinha: "Ano norî hã Mozésihi nhimiroti hã te te saze za'ra ô di. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî nhimiroti zama, te te saze za'ra ô di. Âne wamhã, ni'wa hã dâ'â nherê, apâ hãiwa'utu wamhã, e te aré âma saze za'ra. Te te âma saze za'ra ô di aré, ìsimirowasu'u na hã." Âne Abra'ã hã ma tô tâma waihu'u, ìsibro pese ma.

17 Tawamhã Zezusi te tâma nharî za'ra, tisiré 're ìnomro mono norî ma:

— Âté ni'wa simiroti zarina, te za ni'wam norî hã 're hâimana wasété za'ra. Tawamhã roti wasété'wai ma, 're ropipa za'ra mono di za. ²Âhãta, ai'uté norî hã. Âté, ni'wa simiroti zarina, te za ai'uté hã 're 'mailhâimana wasété. Tawamhã tâma ìroti wasété'wai ma, 're ropipa mono di za. Ìbutu na êtê tōmo wawê hã da te âma wasisi pari, dâ'â da, âi ba da te mei wamhã, tâma ropipa di, tâma ìroti wasété 'wai ma hã. Tane nherê, ìsimiroti wasété zarina, ai'uté te te ìrême wamhã, taha nhipai u hã tâma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ³Taha wa, te za 'râwi asina 're asôpré wa'aba mo, 're anomro wê wa'aba mono zéb zô. Âté asisânawã hã te za asada 're wasété za'ra wa'wa. Âne wamhã, aimreme wê na, te za tâma 're ìroti za'ra wa'aba mo, asada 're wasété za'ra wa'aba mono tō da. Ti-wasété na aima 're siwê'ô za'ra wa'aba mono wamhã, te za tâma 're ìnharî za'ra wa'aba mo, âne: "Te ìsina 'madâ'â ô di, ìzada aiwasétézé hã." Âne te za tâma 're ìnharî za'ra wa'aba mo. ⁴Âté, â bâtâ na te za bâtâ bâ asada 're wasété za'ra wa'wa, asisânawã norî hã. Âté 7 na asada ìwasétézé hã za. Tane nherê, tiwasété na aima siwê'ô wa'aba da, apâ atême nasi simasisi aba wamhã, te za nasi tâma ìnharî 'wa: "Te ìsina 'madâ'â ô di, ìzada aiwasétézé hã." — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norî ma.

Wanhib'apito, wa te wasina 're ì'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

⁵Tawamhã ìsadawa wasu'u'wa norî hã ma tô tiwi rowaptêrê za'ra, âne:

— Wanhib'apito, wama 're aza'êtê u'âsi mono, wa te wasina 're ì'ai'umnhasi za'ra mono zé hã. — Âne te tiwi rowaptêrê za'ra.

⁶Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Motada nhamare hã syryre nherē, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'ëtē uptabi di. Tane, a norī wa'wa hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã, syryre na nherē, aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wamhã, te aré pidera wede ma ĩnharī za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé asi'uihã na asisa'o'o, â 're, asi're da.” Tawamhã te aré asadawa zamari za'ra wa'wa, pidera wede hã. — ãne, Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma.

⁷Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— ãté aima romhuri'wa hã te 're 'manhamra, ãté buru na te te aima 're ĩromhuri mono hã, ãté pone'ërebã 'madã'ã'wa. Tawamhã bãtã na te za atēme wi, romhuri hawimhã. 'Ri para u sébré wamhã, e te za ãne tãma ĩnha: “We oto asãmra, asa da.” E ãne, te za tãma ĩnha. ⁸⁻⁹Mare di. ãne te za tãma ĩnha: “A'ã ĩma asipi na. Asipi parip si, zaza-hã wa'õtō na asi'usisi, ĩsa hã we ĩma ĩré âri da, â zama. ĩsai parip si, te za asa. Te za duré ĩhã'rē.” ãne te za tãma ĩnha. Tawamhã te za aima ãma uwaimra, tãma ĩru zarina. Asiminhimi'ru hã te te ãma aima uwaimrami wa, e te za sô amnhasi, ãma aiwata zô. Mare di. Sô simnhasi ô di za. ¹⁰Tane a norī wa'wa hã, asib'apito nhimiwada'uri 'wa, ĩma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're ĩnharī za'ra wa'aba mo, ãne: “Sô 're wanhimnhasi za'ra mono ô di za, wa'ãma 're aiwata za'ra mono zô hã. Taré aima romhuri'wai wa, wa tō wa te ãma aima 're uwaimrami za'ra, asimiwada'uri hã.” ãne te za 're ĩnharī za'ra wa'aba mo. — ãne, Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma.

Zezusi hã ĩ'wa're ré norī hã te te ĩpese za'ra zé wasu'u

¹¹Tawamhã Zezusi norī hã te oto ai'aba'ré, Zeruzarē u. Darireza hã Samariza me 're ĩsiwaptob zahuré mono wa'wai baba, te ai'aba'ré, bãdãdi na. ¹²Ri wa'õtō u sihutu ô ré, ma tō aibã norī me si'uzusi za'ra. Aibã norī hã ĩ'wa're ré hã, 10 na ĩhãiba za'ra hã. Romhã prã na ma tō tãma 'mazahãri za'ra. ¹³Tame ma tō sina 'mahãrã za'ra, ãne:

— Zezusi, rowahutu'wa, wa'ãma aipé'ëzé za'ra na, wapese za'ra da. — ãne te sina 'mahãrã za'ra.

¹⁴Taha wa, te Zezusi hã tãma nharī za'ra, ãne:

— Ōwa te za ai'aba'rēi wa'wa, sasedoti norī u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norī u, te te ai-waihu'u za'ra wa'aba da, aséptã'ã za'ra wa'aba zém na hã. — ãne te tãma nharī za'ra. Taha wa, te ai'aba'ré, ĩ'wa're ré norī hã. Bãdãdi na si'aba'rēi ré, ma tō tizéptã'ã za'ra. ¹⁵Tawamhã ma tō misi apã mo Zezusihi u, tihãiba hã te te 'madã'ã wa. Ta hã samaritanu. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma wata sina, te apã mo, mre me 'rãihã sina. ¹⁶Zezusihi u wisi wamhã, ĩsahãpã ma aime, hi'rãtitō. Te te ĩpesezém na te ãma tiwata, aibã hã. ¹⁷Taha wa, te Zezusi hã tinha, ãne:

— Aibã hã 10 na ĩhãiba za'ra hã, wa tō pese za'ra. E mahãta aibã norī hã, 9 na ĩhãiba za'ra hã. ¹⁸Wasiré zudezu'ô nherē, e niha te we ãhã si mo apã si-waprozi. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma wata da, ĩsimipese waihu'u pese na.

¹⁹Tawamhã Zezusi hã te aibã ma tinha, ãne:

— Hãiwi asa na, asõrõwa u aimorī da oto. A hã ma tō ĩzaze, te aipesezém na. Taha wa, ma tō aséptã, ĩzazei wa. — ãne ma tō aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're
isib'a'uwê mono zé wasu'u**

Mateusi 24.23-28, 36-44

²⁰Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi sadanha, âne:

— E niwa te za bâdâ hã iwa waptârã, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zéb da hã. — ãne te siwi 'mazadanha. Taha wa, Zezusi te asa tâma nharĩ za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're sib'a'uwê mono wapsi, marĩ hã datômo na a'â, da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. ²¹Taha wa, âne da te 're romnhoré za'ra mono õ di za: “Ãhãta, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã. Ôhõta, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã.” ãne, da te 're romnhoré za'ra mono õ di za. E marĩ wa. Dapê'ê 're, 're hâimana mono wa, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã. — ãne, Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

²²Tawamhã te tâma nharĩ za'ra, tisiré 're inomro mono norĩ ma, âne:

— Niwapsi te za asima iwe za'ra wa'wa, bâdâ iwa waptã'ã da, ti'ai âma dasiré ipodo hã te te dama 're iroti mono zé hã. Até âne te za asima inharĩ za'ra wa'wa: “Misi bâtã na nherê, Wanhĩb'apito na, wa te wasina waihu'u za'ra neza.” ãne te za asima inharĩ za'ra wa'wa. Tawamhã a'â asina waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ²³ĩzadawa para õ nherê, te za ni'wam norĩ hã te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré: “Ãhãta ti'ai âma dasiré ipodo hã te nhamra. Ôhõta, te nhamra.” ãne te za te te aima 're romnhoré za'ra wa'wa, taré. ãne wamhã, danhimirowasu'u zarina, iẓô 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁴Tã si'ubuzi, te te 're rowa'a mono wamhã, dama rob'madã'ã pibu pese di, hãwa mono bâ hã. Tane, ti'ai âma dasiré ipodo hã apã wei imorĩ wamhã, aihĩni te za imadã'ã za'ra ni. ²⁵Tazahã, wa za a'â robzépata

za'êtê, ã nimosi dapoto tém norĩ hã te te siwi iwe'õ za'ra wa. ²⁶Tawamhã iẓô 're idanhimipari za'ra mono õ zém na, wa za wei mo apã. Apã we imorizéb u hã Nowé 're hâimana mono ré, 're idahâimana za'ra mono ne, te za 're dahâimana za'ra za. ²⁷Ta norĩ hã daré âpusi mono õ ré hã, ma tô simiza'rese âna tisa te te 're huri, rowê na 're nomro u'âsi mono da newa. Simiza'rese âna te duré te te 're âhuri. Rowê na te duré sina 're mro za'ra. ãne, 're idahâimana za'ra mono zé hã, Nowé hã 'ri ne 'manharĩ 're, sébré õ ré. Sébré parip si, ma tô oto tã hã we tita'a. Ti'ai hawib zama, ma â pu'u. Taha wa, ma uburé â na dasi'utõrĩ. ²⁸Duré, Ro hã 're hâimana mono ré, 're idahâimana za'ra mono zém ne, te za 're dahâimana za'ra, apã we imorizéb u hã. Ta norĩ hã ma tô 're saihuri. Ma tô duré te te 're âhuri. Marĩ hã ma tô da te dasiwi 're uipra za'ra duré. Ma tô da te dasima 're rowede za'ra. Daburu âma, ma tô da te 're robzuri. Ma tô duré da te dasima 're 'ri za'ra. ãne, 're idahâimana za'ra mono zé hã. ²⁹Tawamhã bâtã na, Sodoma hawi Roho watobrozém na hã ma tô dasi'utõrĩ. Tã we ita'a ne, ma we uzã hã asa'wa ti'ai u, êtê ro'o nhizédé uzé pire zama. Taha wa, ma uburé dasi'utõrĩ. ³⁰Tane, ti'ai âma dasiré ipodo hã apã we imorizéb u hã te za 're dahâimana za'ra. iẓô 're danhimipari za'ra mono õ di za. ³¹Apã we imorĩ õ ré, até te za ni'wam norĩ hã ai'ubumro, 'ri nhisi hãpã na. Tawamhã, apã we imorĩ wamhã, tinhibrob zô te te si'ra za'ra õ di za. Mare di. Awa'awi te za tinhorõwa hawi ai'abare, tinhibrob zô sisisi âna. Duré tiburu hawi, apã 'ri tême si'abareĩ õ di za. Mare di. Ône haré te za duré ta norĩ hã êtê rãihã u dame sisa're. ³²Ma'ãpé Roho mro wasu'u na 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono, isine 're anomro aba mono tã da. ³³Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihâimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowê

ĩsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ĩzarinã 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁴Taha barana te za ni'wam norĩ hã siré tinhotõ zahuré, áté. Siré sõtõ zahuré ré, ihãiba amo hã te za 'Re ihãimana u'ãsi mono hã ti'ã, hãiwa u. Ihãiba amo si te za tirẽ. ³⁵Áté, pi'õ norĩ hã te za siré ti'ru'u zahuré. Siré 'ru'u zahuré ré, te za ti'ã, ihãiba amo hã. Ihãiba amo si te za tirẽ, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ³⁶Áté, aibã norĩ hã te za siré romhuri zahuré, buru ãma. Tawamhã ihãiba amo hã te za ti'ã hãiwa u, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Ihãiba amo si te za duré tirẽ. — ãne, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁷Tawamhã te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E mame te za ãne tiromhãiba. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Sipahudu hã marĩ dã'ã u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese di, marĩ hã 're dã'ã za'ra mono wa, 're ĩsimi'wara mono zé hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

Ĩmrotõ wasu'u, dama rowairébé'wai me

18 Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, wa'a ãna 'Re ihãimana u'ãsi mono wi, te te 're rowaptẽre u'ãsi za'ra mono da, te te 're pawaptob u'ãsi za'ra mono da. ãne te ãma simiré'é:

²— Aibã hã te 're hãimana, 'ri nho'õmo ãma, dama rowairébé'wa hã. 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ã'õ'wa ta hã, duré danhimiroti na zama ĩsimiwazéb õ. ³Tame ma tô pi'õi mrotõ hã 're sãmra. Te ĩtẽme 're neb u'ãsi, te te tãma 're rowairébé' mono da ne. ãne te te tiwi

're rowaptẽre: “Ĩãma aime na. Ma'ãpé ĩzawi'õ'wai ma roti na, te te ĩma 'manharĩ waseté tõ da.” ãne te nasi tãma tinha.

⁴⁻⁵— Tane nherẽ, duré nherẽ, te te pawaptob õ di. Tawamhã ĩtẽme 're neb u'ãsi mono wa, te oto 'rãwi sima tinha, dama rowairébé'wa hã: “Wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti, te 'madã'ã õ nherẽ, duré danhimiroti na ĩnhimiwazéb õ nherẽ, te te sina ĩwa'a wa, wa za oto tãma rowairébé, marĩ te te sima ĩwẽ na. Te tãma rowairébé õ wamhã, ĩtẽme 're neb u'ãsi mono wamhã, te za te te 're ĩwasutu u'ãsi, timreme na. ãne õ'umnasite, wa za oto pawapto.” ãne te sima tinha, tipẽ'ẽ na. — ãne te Zezusi tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁶Te duré tãma nharĩ za'ra, Wanhib'apito hã ãne:

— Ma'ãpé, ãma rosa'rata za'ra wa'aba, dama rowairébé'wa, te te sina ĩrotizém na hã. ⁷Wẽ prã zahã, te za, u, ĩmrotõ hã pawapto. E bété tinhib'a'uwẽ hã te te 're pawaptob za'ra mono õ di za, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Áté rowa'a na, áté barana te za sô 're hãsi, te te 're pawaptob za'ra mono da. E bété te te 're pawaptop su'u za'ra mono õ di za. ⁸Mare di. Te te sima 're ĩwẽ za'ra mono zarina, te za tô te te 're pawaptob za'ra. Te za te te 're pawaptop su'u za'ra. Te te 're pawaptob za'ra mono nherẽ, e niha za, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, apã we ĩmorĩ wapsi. E te za da te 're ĩzaze za'ra. E ti'ai ãma te za dama tihãiba, da te dasina 're ĩ'umhasi za'ra mono zé hã. — ãne te Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

Parisezu norĩ wasu'u, danhib'apito ma, rob'uiirazéb ubumroi'wai me

⁹Tawamhã Zezusi hã te za duré dama ãma romnhimiré'é, ni'wam norĩ udãna. Ta norĩ hã 're hãimana wẽ za'ra mono newa, ma tô 'rãwi sina 're wata za'ra. Ti-

hâiba amo norī hā te duré te te siwi 're wē'ō za'ra, wasété za'ra newa. Taha wa, ma tō tāma āma simiré'é za'ra, āne:

¹⁰ — Aibā norī hā ma tō tizasi zahuré, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb u, tāma mreme zahuré da. Aibā norī hā, parisezu, duré danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa. ¹¹ Zasi wamhā, hāiwi te oto za, parisezu hā, rob'uiprazéb ubumroi'wa nhiti. Āne ma tō mre: "Re ihāimana u'āsi mono, āhāna, wa za ai'āma iwata. E marī wa. Wa hā isiré aibā norī ne, iwaseté na 're imorī ō di. Danhibrob zō, te 're rob'ruiwaparī mono ō di. Wa hā rob'uiprazém na, dawī 're inhīpsaihuri mono ō di. Duré pi'ō na zama, dawī 're inhīpsaihuri mono ō di. Taha wa, wa za duré ai'āma iwata, ōhō ne, rob'uiprazéb ubumroi'wa ne, 're imorī ō wa. ¹² Ma-parane bātā na romhuri sidāpāsi, wa ī-sai āna 're inhamra, te aima 're romhuri mono da, imreme na. Īpawa'ā hā wa duré te aima 're po'o, syry na." Āne ma tō parisezu hā tiwē hā sina tihi, 'Re ihāimana u'āsi mono ma.

¹³ — Tanei ō di, rob'uiprazéb ubumroi'wa hā. Hāiwi te za, romhā na. Te tirā po. Rāwi siwē'ō wa, rāi wahutu ō di. Āne te tāma siwasu'u: "Re ihāimana u'āsi mono, wa hā iwaseté di. Iwaseté wa, īāma aipē'ézé na, iwasedé hā ima pari da." Āne te tāma siwasu'u, tiwaseté na.

¹⁴ Taha wa, ma tō Zezusi hā dama tinha, āne:

— Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Rob'uiprazéb ubumroi'wa si, rowē na te apā mo tinhorōwa u, parisezu upana. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono te te wēsāmri wa, tāma īsi-wasu'uzém na, duré wasété nherē, marī te te 're īmanharī wasété mono na, te te 're 'madā'ā mono ō wab zama. Ni'wam norī hā danhipai u wē newa, tiwē na sina 're wata za'ra mono wamhā, 'Re ihāi-

mana u'āsi mono, te za tāma pisutu za'ra, wapu na dama 're hāimana za'ra mono da. Duré ni'wam norī hā tiwē na sina 're wata za'ra mono ō wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono, te za tāma pisutu za'ra, pire na dama 're hāimana za'ra mono da. — Āne Zezusi ma tō dama waihu'u.

Zeusihī u, ai'uté, da te īāwisi za'ra zé wasu'u

Mateusi 19.13-15; Marcusi 10.13-16

¹⁵ Taha pari, ma duré ni'wam norī hā ai'uté hā āwisi za'ra, Zeusihī u, ai'uté āma mreme da, iwē hā te te tāma 're anhomri mono da, ai'uté ma. Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā te te da'madā'ā za'ra wamhā, ma tō tāma nharī za'ra. ¹⁶ Tawamhā ma tō Zezusi hā ai'uté norī zō hā, itēme si'aba'rē da. Te duré tisiré 're inomro mono norī ma tinha, āne:

— Tō'ā. Dawi rosawi za'ra wa'aba ō di za. A'ā we itēme da te simroi mono, ai'uté norī hā. Ā ai'uté norī hā ōne haré simizazei pese na 're ihāimana za'ra mono ne, tane ni'wam norī hā 're hāimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma 're sib'a'uwē za'ra, ta norī āma hā. ¹⁷ Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā ai'uté hā simizazei pese na 're ihāimana za'ra mono ne, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're si'apito za'ra mono da, te te sina 're saze za'ra mono ō wamhā, āma 're sib'a'uwē za'ra mono ō di za. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

Aibā isibrob ahā wasu'u

Mateusi 19.16-30; Marcusi 10.17-31

¹⁸ Tawamhā roti'wa hā te Zezusi sadanha, zudezu hā:

— Rowahutu'wa, aiwē di. E marī iwē hā wa za 'manha, 're idanomro u'āsi mono zé hā te isina i'uwaimrami da hā. — Āne te Zezusi sadanha.

¹⁹Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha te ĩ'ãma aiwa, ĩwē na. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, ĩwē uptabi hã, õhõ si. ²⁰Aima waihu'u pese di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. ãne, dama ĩsimiroti hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, 're danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré, danhibrom na dawı 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, dahãiba na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ĩwazé pese mo, ana zama.” — ãne ma tõ Zezusi hã tãma rob'rãzarõtõ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na hã.

²¹Tawamhã aibã hã te duré asa tãma tinha, ãne:

— ĩprédu wı, wa tõ te 're wapari pese, ĩsimiroti hã. Õne u'ãsi. Te 'madãã nhi-mini õ di. — ãne te Zezusihi ma sihãimanazéb 'rãzarõtõ, roti'wa hã.

²²Īsihãimanazéb 'rãzarõno hã te te wapari wamhã, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane nherē, misi te zahadu aihãimanazéb zõ aiwi rowaptã. Ma'ãpé, uburé asibro hã dama wede mono, ĩwa'ãbã zõ, ĩsibrob'õ norĩ ma, sõmri mono da. Tawapsi, asibro pese di za, hãıwa ãma hã. Asibro hã dama wede mono parip si, te za apã we ĩtēme aimo, ĩsiré 're aimorĩ da oto. — ãne te roti'wai ma tinha, Zezusi hã.

²³ãne aibã ma, te te roti wamhã, sibrob ahã uptabi wa, ma tõ tiwi tirobzei'õ, tinhibrob zawi te. ²⁴Tawamhã Zezusi hã tiwi ĩrobzei'õ na ma tõ waihu'u. Taha wa, te ãma simiré'é, ãne:

— ĩsibro pese norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb u 're ĩsisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. ²⁵E niha te za awaru ba'õmore hã ĩsi'uwazi para'õtõ

zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ĩsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zéb u hã. — ãne ma tõ tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁶Taha wa, te ĩwapari'wa norĩ hã sadanharĩ za'ra, ãne:

— ĩsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're ĩdanomro u'ãsi mono zé hã. ãté ni'wai õ di. — ãne te siwi sadanha.

²⁷Tawamhã Zezusi hã ma tõ asa tãma nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. — ãne ma tõ Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

²⁸Tawamhã Pedru hã te sadanha:

— Wa norĩ hã wa tõ wanhorõwa hã wasipara rēme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto. — ãne te Zezusihi ma tinha.

²⁹Taha wa, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane tõ. Tõ sena wa za aimo waihu'u za'ra wa'wa. ãté, ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã rēme za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zé, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ãté timro hã te za a'ã te te 're rēme za'ra, ãté, tisisãnawã norĩ hã, ãté timama hã, ãté tina hã, ãté ti'ra norĩ hã.

³⁰Tawamhã ti'ab ré, te za tõ marĩ hã te te tãma 're anhomri za'ëtē, ĩwa'rãmimhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Te za tõ duré tãma pisutu za'ra, niwa, rowē hã te te sina 're ĩuwaimrami za'ra mono zéb da hã, hãıwa ãma. — ãne ma tõ tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

**ZeZusi hã tidã'ázém na ĩsiwasu'uzé,
tihãiwa'utuzém na zama**

Mateusi 20.17-19; Marcusi 10.32-34

³¹Tawamhã ZeZusi hã hãiba pisutu ma tô sani za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, aibã 12 na ĩhãiba za'ra hã. Āne te tãma nharĩ za'ra:

— Īwapari pese za'ra wa'aba. Āhãna, wa Zeruzarê u ai'aba'ré ni. Tame te za marĩ hã ĩzô watobro. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, dasiré ĩpoto ãma, te te ĩ'ãma ĩrob'ui'ééré za'ra zé'b zarina, te za marĩ hã ĩzô watobro. ³²Te za, u, dasiwi ĩ'ãri ni, zudezu'ô norĩ ma, da te dasiwi ĩhãiba nhomri da. Te za, u, ĩ'ãma tawa'ê za'ra ni, zudezu'ô norĩ hã. Te za, u, ĩ'ãma wasété za'ra. Tizadaipro na te za, u, nasi siwi ĩ'uptob za'ra. ³³Te za, u, da te dasiwi 're ĩpré'ê. Taha pari, te za, u, dasiwi ĩwĩrĩ ni. Tane nherê, bãdã maparane ĩ'ãma si'utõrĩ ô ré, wa za, u, apã hãiwa'udu. — Āne ma tô sina tãma rob'rãzarõtô za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

³⁴Tazahã, tãma pibu prã za'ra di, te te tãma sina ĩrob'rãzarõtô za'ra zé hã. Tãma waihu'u za'ra ô di, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zé hã.

**Ītob'a te te 're ĩda'awari mono hã,
ZeZusi te te ĩto pesezé wasu'u**

Mateusi 20.29-34; Marcusi 10.46-52

³⁵Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tô rob'umhutu za'ra oto, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã ĩtob'a hã nhamra, bãdãdi zababa te te 're ĩda'awari mono hã. ³⁶Aibã hã ma tô da'awapa, da'ahã na da te ĩro'rahãri za'ra hã. Taha wa, te anha:

— E niha bã.

³⁷Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra ni:

— ZeZusi, Nazaré hawi we ĩmorĩ, ma ro'razã. — Āne te tãma rowasu'u za'ra ni.

³⁸Tawamhã te ĩtob'a hã nasi 'mahã:

— ZeZusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ĩ'ãma aipê'ézé na. — Āne te nasi 'mahã.

³⁹Tawamhã danhowa ĩsi'aba'ré, te tãma nharĩ za'ra, ari'iwi sãmra da. Tazahã, te te wapari za'ra ô di. Taha wa, te nasi 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ĩ'ãma aipê'ézé na. — Āne te nasi 'mahã.

⁴⁰Taha wa, ma tô ZeZusi hã mazazã. Te dama ti'ru, ĩtob'a hã da te saprõni da, ĩtème. Ītème da te saprõni wamhã, ZeZusi te sadanha:

⁴¹— E marĩ te asima ĩwê, te ãma aima ĩuwaimrami da hã. — Āne te ZeZusi sadanha.

— Apito, ĩto pese da, wa ĩsima aiwê, apã te 're rob'madã'ã mono da. — Āne te asa tãma tinha, ĩtob'a hã.

⁴²Tawamhã te ZeZusi hã tãma tinha:

— Rob'madã'ã. Asina ĩ'umnhasi wa, ma ato pe. — Āne te ZeZusi tãma tinha.

⁴³Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wê, aibã hã. ZeZusihi siré te oto mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, wata sina. Uburé, ãma ĩ'madã'ã'wa norĩ zama, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma tiwata za'ra. Āne ZeZusi, ĩtob'a te te ĩto pesezé wasu'u hã.

Zateuhu wasu'u

19 Tawamhã ZeZusi hã Zerico u, ma tô wi. Wisi wamhã, 'ri nho'õmo wa'wai baba, ma ro'razã. ²Zerico ãma, te aibã hã 're hãimana, ĩsibro pe hã, Zateu na ĩsisi hã. Danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa norĩ 'madã'ã'wa, Zateu hã. ³Ta hã ma tô sima wê, ZeZusi hã te te sabu da, te te hãiba pibu da. Tane nherê, da'ahã uptabi wamhã, te te 'madã'ã waihu'u ô di ZeZusi hã, sapore wa, Zateu hã. ⁴Taha wa, ma tô danho'a wara, wede u, te te sai'uri da, sipapara te te 'madã'ã da, ĩwa'wai baba za wei morĩ wa, ZeZusi hã. ⁵Tawamhã ZeZusi hã wede u oto

wisi wamhã, hãimo te rob'madã. Taha wa, te 'mahã Zateu hã, âne:

— Zateu, ai'aba'rê na si'ra na. ã båtã na hã asôrôwa âma ihãimana hã.

⁶Taha wa, ma si'aba'rê na si'ra. To sina, ma tô tãma tinha, isôrôwa u isirê morĩ da, ĩrata a'ã sãmra da. ⁷Tawamhã isôrôwa u sêbrê wamhã, te dasima nharĩ za'ra ni, Zezusihi za'u, âne:

— Zapre, ma bêtê isôrôwa u âzê, aibã ĩwasêté nhorôwa u. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

⁸Zateu hã hãwi te oto za, Wanhib'apito ma, siwasu'u da. Tawamhã âne te tãma tinha:

— ãhãta, ĩnhibro hã wa za ãma aipo'o, isibrob'õ norĩ ma, te sômri mono da. Durê, dawĩ ĩnhipsaihuri wamhã, wa za, te isimi'uri nhowa're're, dama ãma rãnhipa, ĩwa'rãmi. Rob'uiprazê misi wamhã, wa za maparane si'uiwa na dama ãma rãnhipa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

⁹⁻¹⁰Taha wa, te Zezusi hã dama tinha:

— ãhãna hã rowê di oto, isôrôwa ãma hã. ã hã aibã hã ma tô tinho'reptuzê hã sina waihu'u. Abra'ãhã nihihudu, te za tô oto 're mo. Taha da, wa tô we datême mo, te 're da'anho'reptui mono da, dawê na oto 're danomro mono da. Wa hã ti'ai ãma dasirê ĩpodo. — ãne ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, 10 na ihãiba za'ra wasu'u

Mateusi 25.14-30

¹¹Tawamhã ma tô wapari za'ra ni, Zezusihi mreme hã. Taha wa, te za durê tãma ãma romnhimirê'ê za'ra. E marĩ wa. Zeruzarê u, ĩwisizêb u hã, romhuture di oto. ãne wamhã, te dasina rosa'rata za'ra ni:

— ãtê, bådã te za oto ĩwa waptãrã, 're ihãimana u'ãsi mono, da'ãma 're isib'a'uwê mono zêb da hã. — ãne te dasina rosa'rata za'ra ni. ¹²Taha wa, te ãma simirê'ê Zezusi hã, âne:

— Aibã hã dama ĩpire hã darob amoi u ma tô mo, tinhib'apito hã te te sabu da. Isib'apito hã te za pisutu, apito na dama 're hãimana mono da, ĩrob ãma. Taha da, te za mo, si'apito da. Taha parip si, te za wei mo apã, tirob u. ¹³Taha wa, te morĩ õ ré, sitême sô tihãrã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô, 10 na ihãiba za'ra norĩ zô. Misi si, ma tô te te tãma sômri, rob'uiprazê isapotore hã. Êt'ubuzi ĩprê 'manharĩ, ta hã, oru 'manharĩ. Tawamhã te ãne tãma 'ru za'ra: "Marĩ hã te za 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, rob'uiprazê na ãma atob za'ra wa'aba da, apã we ĩmorĩ õ ré." ãne te tãma 'ru za'ra. Taha pari, te oto tiwi timorĩ za'ra.

¹⁴— Dama si'apito da nherê, ĩrob 're, 're ĩdahãimana za'ra mono hã te siwi 'ruiwapa, dama si'apito tã da. Taha wa, te isarina siwi da'mazatõ, isib'apito ma, te te ãma dazadawa wasu'u za'ra da.

¹⁵— Tane nherê, ma tô aibã hã isib'apito hã pisutu, dama si'apito da. Taha wa, ma tô wi apã, tirob u. Wisi wi, ma tô sitême sô tihãrã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô hã, niha ãma sitob za'ra wamhã, te te waihu'u da.

¹⁶Tawamhã itême ĩwisi 'rada hã te tãma tinha, âne: "Apito, rob'uiprazê isapotore hã ma tô ĩma isõ, misi. 10 na ihãiba za'ra hã, wa tô ãma ato." ãne te tãma siwasu'u, itême ĩwisi 'rada hã.

¹⁷— Tawamhã isib'apito te asa tãma tinha: "Wê di tô. A hã, romhuri wê 'wa. Marĩ hã 'rare nherê, ma tô ĩma 're ĩmanharĩ wê u'ãsi mo. ĩma ai'umnhasi di. Taha wa, wa za oto aipisutu, 're da'ab'madã'ã mono da. 'Ri ahã, wa za aima pisutu za'ra, 10 na 'ri ihãiba za'ra hã tame 're da'ab'madã'ã mono da." — ãne te tãma tinha.

¹⁸— Tawamhã isãna'remhã, ma we durê itême wi. Ta hã te durê tinhib'apito ma tinha: "Apito, rob'uiprazê isapotore hã ma tô ĩma isõ. ĩmrotõ na ihãiba za'ra

hã, wa tô âma ato.” ãne te tâma wasu'u, tinhib'apito ma.

¹⁹ — Taha wa, te isib'apito hã asa tâma tinha: “Tane tô. 'Ri ahã hã im-rotô na, wa za aima pisutu za'ra, tame 're da'ab'madãâ mono da.” ãne te tâma tinha.

²⁰ — Tawamhã isãna'remhã, ma we duré itême wi. Tinhib'apito ma, te tinha: “Apito, ahãta rob'uiprazé ate hã, ima isômri hã. Zazahã na, wa tô ubu, te asô 'madãâ pese da.” ²¹ A hã, da'ãma aipê'ezé ô di. Date hã te dawí asima 're t'apisutu mo, ate da. Duré asimirob're ô nherê, te za asima 're irob'rãihãri mo, ate da, danho hã. ãne na, wa tô aiwaihu'u. Taha wa, aipipa di.” ãne te tâma tinha.

²² — Tawamhã isib'apito te asa tâma tinha: “A hã ima romhuri wasété 'wa, te 're aimo. Aimreme wê ô wa, wa za aimreme hã aima sizusi, aimreme zarina te aiwê'ô da. Ite na, ma tô u, iwaihu, da'ãma ipê'ezé ô na. Wa hã wa za date hã te isima 're apisutu, u, ite da. Duré wa za, u, te isima 're a'rãihãri, ite da, danho hã. ãne ma tô ima inha. ²³ ãne na 're ihãimana mono wamhã, e marí wa bété rob'uiprazé hã izô sêrê ô di, wedehãpã 're. ãne we apã imorí wapsi, te aima isômri nhipai u, wa aré isima waze, izô sina hã'ã wa.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

²⁴ — Taha wa, te irata isimasam norí ma ti'ru: “Ma'ápé, tiwi âri aba rob'uiprazé hã, 10 na te te ihãiba ma, sômri aba da.” ãne te ti'ru, isib'apito hã.

²⁵ — Tawamhã asa te tâma nharí za'ra: “Oro ôhõ te hã, 10 na ihãiba za.” ãne te tâma nharí za'ra, tinhib'apito ma.

²⁶ — Asa te duré tâma nharí za'ra: “Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norí hã marí ahã nherê, simi'ê na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za âma tâma 're dasito, marí na. Tane nherê, ni'wam norí hã marí na syryre nherê, simi'ê na te te âma 're romhuri

za'ra mono ô wamhã, te za syryre nherê, tiwi sani za'ra ni. ²⁷ Oto irui'wa norí hã we itême awisi za'ra wa'aba. Ma tô siwi iwê'ô za'ra, tâma isi'apito za'ra tô da. Taha wa, te za inho'a asiwi isimroi wa'wa.” ãne ma tô isib'apito tâma 'ru za'ra. — ãne te dama âma romnimiré'ê, Zezusi hã.

Zezusi hã Zeruzarê u iwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Zuwã 12.12-19

²⁸ Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto danhowa mo, Zeruzarê u, Zezusi hã. ²⁹⁻³⁰ 'Ri wa'otô u, ma tô rob'umhutu oto, Betazé u hã, duré Betãna u hã. Oriwera na êtê rãihã nhisi 'rata, 'ri wa'ono hã. Tisiré 're inomro mono norí hã ma tô sisõwa satõri zahuré, maparane. ãne te tâma rob'ru zahuré, Zezusi hã:

— Ôwa te za datême ane wa'wa, 'ri wa'otô u, asõ're uwaibaba wa'aba. Aima-sisi aba wi, te za awaru po'repore isãmri 'wa, iprédupté hã, zahadu ni'wa âma imorí'ô hã. Butu wazi na te za, da te âma wasisi haré. Tawamhã te za iwasihui wa'wa, we saproni aba da. ³¹ Ni'wa hã ãne te te asadanharí aba wamhã: “E marí da, te iwasihui wa'wa,” tawamhã, ãne te za asa tâma inharí 'wa: “Wanhib'apito hã âma morí da, wa tâma wasihu ni.” ãne te za asa tâma inharí 'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u zahuré.

³² Tawamhã te oto tineb zahuré. Zezusi te te tâma iwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sãmri zahuré, awaru po'repore hã. ³³ Te te wasihu zahuré wamhã, itede'wa norí hã te sadanharí zahuré:

— E marí da, te asapa'abã iwasihui wa'wa ari'iwi. — ãne te tâma nharí zahuré.

³⁴ Taha wa, te asa tâma nharí zahuré:

— Wanhib'apito, marí ô wa, âma morí da, wa tâma wasihu ni. — ãne ma tô tâma waihu'u zahuré.

³⁵Tawamhã te oto saprõni zahuré, awaru po'repore hã, Zezusihi ma. Te te tãma âwisi zahuré wamhã, ma tã tisi'ubuzém na tãma ba'ubu zahuré. Tawamhã ma tã Zezusi pawaptob zahuré, âma sarõtõ da. ³⁶Âma mori ré, ma tã dasi'ubuzém na bådãdi hã da te waptã za'ra. ³⁷⁻³⁸Tawamhã ma tã rob'umhutu, Zeruzarẽ u hã. Oriwera na te za oto si'ra, Zeruzarẽ u wisi da. Tamomo, te da'ahã na Zezusihi zarina ai'aba'rẽ ni, isazei'wa nori hã. Ma tã te te âma 're 'madã'ã za'ra aré, Zezusi te te 're i'da'apawapto mono zém na, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, te oto damreme 'raihã na dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Uburé Danhib'apito te we oto mo, 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa para. Tãma 're rowẽ za'etẽ mono di za. Rowẽ hã hãiwa âma 're i'sa'wari u'ãsi mono da si, wa wasima wẽ za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

³⁹Taha wa, parisezu nori hã dawa'wa isi'aba'rẽ hã, te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Rowahutu'wa, ma'ãpé asazei'wa nori hã sadawa uwati za'ra na, ari'iwi si'aba'rẽ da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴⁰Tawamhã te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ari'iwi si'aba'rẽi 'wa'ãhã, te aré tã ãne hã mreme 'raihã na, 'Re ihãimana u'ãsi mono âma tiwata za'ra. — ãne ma tã tãma waihu'u za'ra, parisezu nori ma.

**Zezusi hã Zeruzarẽ
nori âma isiwa'ozé wasu'u**

⁴¹Tawamhã Zezusi hã ma tã rob'umhutu oto, Zeruzarẽ u hã. 'Ri ahã hã te te 'madã'ã wamhã, te aiwa'õ, iwa 're i'dasi'ubumroi mono nori âma hã.

⁴²Taha wa, te ãne tinha:

— ãhãna dama 're i'rowẽ za'ra mono zé hã dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, aré dama 're rowẽ za'ra mono di. Tane nherẽ, dama waihu'u za'ra õ di. Taha wa, da'ãma

ipẽ'ezé di. ⁴³Niwapsi, te za danhitob'ru nori hã daré 'ri uiri za'ra. Ti'a za'wari na te za te te 're 'ri uiri za'ra, imana wawi, 're dawairébé tã mono da, nimomo. ⁴⁴Danhitob'ru nori hã te za 'ri hã daré te te 're sãmra za'ra. 'Ri hã, tâibã za oto. 'Ri tede'wa zama, te za uprosi za'ra. 'Ri tâibã wamhã, ãne hã te za oto re na 're simi'wara, 'rizé hã. 'Re ihãimana u'ãsi mono, te aré danho'reptu za'ra. Tane nherẽ, danho'reptu'wa, datẽme iwisi na hã da te waihu'u za'ra õ di. — ãne ma tã romhã ré da'ãma rowa'õtõ siro, Zezusi hã.

**Zezusi te te dama ãnharizé,
rowede'wa nori ma**

*Mateusi 21.12-17; Marcusi
11.15-19; Zuwã 2.13-22*

⁴⁵Tawamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono âma 're i'dawata za'ra mono zéb u, ma tã ãzé Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Sébré wamhã, ma tã rowede'wa nori hã te te sate, rob u wairébé da. ⁴⁶ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã wahi'rada hã ma tã ãne na rob'ui'ére ibaihã na hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono mreme na: "ĩnhorõwa hã iwa ãma 're i'damreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã." ãne te tinha. Tane nherẽ, ma tã a nori wa'wa hã iwa asima 're i'rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're isipsaihuri za'ra mono nori, 're isi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

⁴⁷Tawamhã bãtã sidãpãsi, te nasi dama rowasu'u Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Ni'wam nori hã ma tã Zezusi hã sima 'ru za'ra, te te siwi wĩri da. Ta nori hã 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ipire nori hã, duré isimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa nori hã, duré roti'wa nori hã. ⁴⁸Tane nherẽ, Zezusi te te siwi wĩri da nherẽ,

te te siwi wīrī ō di. E marī wa. Te te 're īwaparī za'ra mono norī hā ahā wa, te te siwi wīrī waihu'u ō di.

**Zezihi pisutu'wa zô, da te
īsadanharizé wasu'u**

Mateusi 21.23-27; Marcusi 11.27-33

20 Nimahā bātā na te Zezusi hā nhamra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're īdawata za'ra mono zéb âma. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te nhamra, te te dama rowahutu da, duré īwasu'uwē na te te da'apo're pu'u da. Tawamhā aibâ norī hā ma itēme aimasa. Ta norī hā sasedoti ipire norī hā, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norī, duré zudezu norī ma roti'wa norī. ²Itēme simasa wamhā, te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété âne hā dama 're ī'ab'manharī mo. E 'wa hā, aipisutu'wa. Ma'āpé wama asiwasu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da. — Āne te siwi sadanha.

³Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā wa za duré a'â asadanharī na âma aima wa'rāmi za'ra wa'wa.

⁴E 'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. E 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para. E dazadawa parap si. Ma'āpé, Zuwāhā âma asimirosa'rada hā, īma waihu'u za'ra wa'aba. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

⁵Taha wa, te 'rāwi sima nharī za'ra, āne:

— E niha, wa za tāma waihu'u za'ra ni, ōne wamhā. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharī mono na, wa te tāma waihu'u za'ra wamhā, te za wazadanharī na sahu za'ra, āne: “E niha bété, Zuwā Batitaha nhimirowasu'u hā saze za'ra wa'aba ō di, dame.” Āté āne, te za wama nharī za'ra. ⁶Ma tō da te

're saze za'ra Zuwā hā, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're īmorī na. Tawamhā dazadawa parap si, â dawabzuri te te dama 're ī'ab'manharī mono na, wa te tāma nharī za'ra wamhā, āté te za étē na dasiwi wa'uprosi ni. — Āne te sima nharī za'ra, 'rāwi.

⁷Tawamhā Zezihi ma, te oto nharī za'ra:

— Ni'wa sadawa para, ma tō Zuwā hā â dawabzuri hā te te dama 're ab'manharī. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra ō di, ipisutu'wa hā. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁸Taha wa, te asa tāma nharī za'ra, Zezusi hā:

— A norī wa'wa hā īma waihu'u za'ra wa'aba ō nherē, wa hā te duré aima waihu'u za'ra wa'aba ō di za, ni'wa sadawa para, te dama 're ī'ab'manharī mono na hā. — Āne te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra.

Buru 'madâ'â'wa norī wasu'u

Mateusi 21.33-46; Marcusi 12.1-12

⁹Tawamhā Zezusi hā te duré dama romnhimiré'é, tinhimirowasu'u na, āne:

— Aibâ hā te 're hâimana, buru tede'wa hā. Tawamhā tiburu âma ma tō a're, uwa 'ru hā. Taha wa, ma tō ni'wam norī hā sisō'a ré pisutu za'ra, iburu hā te te sô 're 'madâ'â' za'ra mono da. Uwa 'ru 'rā hā 're 'rāi prédu za'ra mono wapsi, te za īwa'rāmi te te tāma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hā. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hā darob amoi u, tamomo a'â hâimana da. Tame te a'â 're hâimana hā. ¹⁰Tawamhā oto 'rāi prédu mono wa, ma tō buru tede'wa hā tāma iromhuri'wa hā 'mazatō tiburu u, uwa 'ru 'rā hā buru 'madâ'â'wa norī te te tāma ipo'o za'ra zô. Tazahā, buru u wisi wamhā, ma tō romhuri'wa hā siwi azâ, buru 'madâ'â'wa norī hā. Taha wa, te ubana siwi satō apâ, isib'apito u. ¹¹Itēme wisi wamhā, īwa'rāminhā te duré sô 'mazatō. Tazahā,

buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã, buru 'madã'ã'wa norĩ hã. Ma tã tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, te duré ubana apã siwi satõ, isib'apito u. ¹²Ĩwa'rãmi ma tã duré sã 'mazatõ, buru tede'wa hã. Si'ubdatõ oto te te isatõrĩ za'ra zé hã. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã. Ma siwi u'a. Buru hawĩ, te duré siwi satõ apã. ¹³Taha wa, te rãwi sima tinha, buru tede'wa hã, ãne: "E marĩ, wa za 'manha. Áté ĩ'ra hã wa za oto satõ, buru 'madã'ã'wa norĩ u hã, ĩma sawi pese nherẽ, ĩ'ra hã. ĩburu u te satõrĩ wamhã, áté te za siwi hãiba wazé." ãne te rãwi sima tinha, buru tede'wa hã. Tawamhã ti'ra si'aibã hã te oto satõ, tiburu u.

¹⁴— Tawamhã buru u oto morĩ wamhã, buru 'madã'ã'wa norĩ hã ma tã romhã ré sima sãmri za'ra. Taha wa, te sima 'mahãrã za'ra, ãne: "Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Oto wa te wasiwi wirĩ aba, buru hã wate za'ra da oto." ãne te sima 'ru za'ra.

¹⁵— Tawamhã buru hawĩ ma siwi time. Ma tã siwi tiwĩ. ãne, buru 'madã'ã'wai 'ra wasu'u hã.

— ãne wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. ¹⁶Te za sã timorĩ za'ra, uburẽ te te uprosi da. Tawamhã te za duré aimawĩ da'maipisutu, tiburu 'madã'ã'wa da hã. — ãne, Zezusi ma tã tãma rowasu'u za'ra.

Tawamhã isimirowasu'u hã da te wãparĩ za'ra wamhã, te nharĩ za'ra ni, ãne:

— Rowasédé hã watobro õ neza. — ãne te nharĩ za'ra ni.

¹⁷Tawamhã Zezusi te da'ab'madã'ã' pese. Te dama tinha, ãne:

— Êtẽ wasu'u na rob'ui'éré hã, ãne: Êtẽ tomhãpã wẽ hã 'ri na'ratazéb da hã, wẽ uptabi nherẽ, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ĩwẽ'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'ãsi, pire na." ãne, êtẽ wasu'u na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã.

¹⁸Duré, êtẽ tomhãpã nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ĩsiprub za'ra mono ne, te za ĩwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Duré êtẽ tomhãbã hã zé'a 'manharĩ nhisiwi, 're rere'e mono wa, te te 're ĩpru pese za'ra mono ne, te za ĩwẽ'õ'wa norĩ hã hã za'ra, sa'êtẽ uptabi na. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwẽ za'ra mono õ di za. — ãne te Zezusi hã sina ãma simiré'.

Rob'ui'prazé hã Roma ãma danhib'apito uptabi ma, da te tãma 're ĩpo'o za'ra mono zé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Marcusi 12.13-17

¹⁹Buru 'madã'ã'wa norĩ wasu'u te te dama wasu'u wamhã, ma tã sina waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã. Sasedoti norĩ hã sima ĩpire za'ra norĩ me, ma tã sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré sima wẽ za'ra, te te siwi ãri da, Zezusi hã, awa'awi. Tane nherẽ, dama pahĩ za'ra wa, ma tã siwi ãma rosazã a'ã. ²⁰Taha wa, ma tã taré a'ã ãma 're sópré. ãne te aibã norĩ ma tãma ãma roti za'ra:

— Zezusihi u te za ai'aba'réri wa'wa, marĩ na asiwi sadanharĩ za'ra wa'aba da, tã sena, marĩ asiwi waihu'u za'ra wa'aba dai õ nherẽ, isimirowasu'u na hã. Tawapsi te za asiwi isadanharĩ za'ra wa'wa, tinhimirowasu'u na te te ãma upa zõ, te te ãma upai wa, wanhib'apito u, wa te wasiwi saprõni da, marĩ te te tãma 'manharĩ wasété da. — ãne te aibã norĩ ma roti za'ra. Tawamhã ma tã rob'ui'prazém na tãma wa'ãbã za'ra, Zezusi za te te siwi isadanharĩ'wa norĩ ma. ²¹Ītẽme simasa wamhã, te ãne siwi sadanha, aibã norĩ hã:

— Rowahutu'wa, aimreme hã tã sena na, wa tã aiwaihu'u za'ra ni. Asimirowahutu zama wẽ di. Asimiroti na 're da'ab'mairẽme mono õ di. Sena na te dama 're ĩ'aroti mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimirotizéb zarina. ²²ãne wa, a hã ma'ápé, marĩ hã wama waihu'u za'ra

na, marī hā wa te waihu'u za'ra da. E Roma āma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hā wa te tāma 're po'o za'ra, isimiwada'urizéb zarina. E 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wē di. E tāma wē ò di. Āne niha isimiroti hā āma. — Āne te siwi sadanha.

²³Tazahā ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Tinhimirowasu'u na te te tāma āma upa za'ra da newa, ma tō āne siwi sadanharī za'ra. Taha wa, te tāma nharī za'ra, aibā norī ma:

²⁴ — Rob'uiprazé isapotore hā we ĩma 'maiwē wa'aba, te 'madâ'â da. E 'wai hâibarī, rob'uiprazé isapotore na hā. E 'wa sisi ui'éré duré, āma hā.

Tawamhā ma asa āma sada'ābā za'ra, āne:

— Roma āma danhib'apito hâibarī ā hā, duré taha nhisi ui'éré, ā hā. — Āne te asa tāma nharī za'ra.

²⁵Tawamhā Zezusi hā te duré asa tāma nharī za'ra:

— Roma āma danhib'apito ma, te za isimiwada'uri zarina rob'uiprazé hā tāma 're ipo'o za'ra wa'aba mo apâ, ite wa. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te za marī hā isimiwada'uri zarina tāma 're isômri za'ra wa'aba mo apâ, ite wa. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra, Zezusi hā.

²⁶Tinhimirowasu'u na te te tāma āma upa za'ra da newa, ma tō danho'a siwi sadanha, aibā norī hā. Tazahā, tinhimirowasu'u na te te tāma āma upa za'ra ò di, Zezusi hā. ĩsimirowasu'u hā, wē uptabi di. Wē uptabi wa, ma āma titob'uzu za'ra, aibā norī hā. Taha wa, te ari'iwi tihâimana za'ra oto.

Zezusi hā, da te ĩsadanharizé wasu'u, dahâiwa'utuzém na

Mateusi 22.23-33; Marcusi 12.18-27

²⁷⁻²⁸Tawamhā ma we aibā norī hā itēme aimasa, Zezusihi u. Aibā norī hā, sadusezu. Ta norī hā 're dadâ'â za'ra mono wamhā, ab're hawi apâ 're

ĩdahâiwa'utu za'ra mono ò na, te te dama 're ĩroti za'ra mono. Zezusihi u simasa wamhā, ma tō tāma rob'râzarôtô za'ra, āne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hā ma tō āne dama roti: "Aibā ĩmro ré hā 'ra ò ré, dâ'â wamhā, tizédé'aba mro na, te za timro ĩsisânawā hā, ai'uté hā te te 'maipoto da, ĩwa isédé'aba 'ra ne, 're mori da." Āne, wahi'rata nhimiroti na rob'ui'éré hā. — Āne te Zezusihi ma sadawa 'râzarôtô za'ra, sadusezu norī hā.

²⁹Te duré tāma rowasu'u za'ra:

— Aibā hā ĩsisânawā si hā te 're hâimana za'ra, 7 na ihâiba za'ra hā. Tawamhā ĩpoto'rada hā ma tō timro oto. Tazahā, 'ra ò ré, ma tō dârâ, aibā hā.

³⁰Taha wa, ma tō ĩsōsi hā duré āma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherē,

ma duré dârâ, 'ra ò ré. ³¹Taha wa, ma tō taha nhosi hā duré āma timro. Tane nherē, ma duré dârâ, 'ra ò ré.

Āne siparabâsi, ma tō aré sisōwa're're nasi āma timro za'ra. Tawamhā ma tō oto uburé sisarina ai'utô, 'ra ò ré.

³²Tawamhā pi'ô zama ma tō oto dârâ, timro norī zarina. ³³ĩmro 7 na ihâiba za'ra wamhā, e 'wai mro za bété pi'ô hā, ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. — Āne te siwi sadanha, sadusezu norī hā.

³⁴Taha wa, te Zezusi hā asa tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ti'ab ré si, te za dasina 're damro za'ra. ³⁵Hâiwa āma hā, dasina 're damro za'ra mono ò di za oto. Niwapsi, te za ab're hawi ahâiwa'utu, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're ĩawēsâmri mono norī hā, hâiwa āma ĩrâta 're si'ubumroi u'âsi mono da. ³⁶'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī ne, te za dâ'â āna 're hâimana u'âsi za'ra, dâ'â waihu'u āna. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te za 're dahâimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahâiwa'utu wa.

37-38 Mozési hã ma tô dama waihu'u, ab're hawi 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're îda'ahâiwa'utu mono zém na hã. Wede zapore îro'o na, te te dama âma rob'ui'ééré wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono dama wasu'u, tihirata norĩ nhib'apito na. Abra'ãhã nhib'apito, te, u, 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Duré Izatihi nhib'apito, te, u, 're hâimana. Duré Zacoho nhib'apito te, u, 're hâimana. ãne te dama rowasu'u, Mozési hã. 'Re îdahâimana u'âsi za'ra mono nhib'apito, te 're mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Dahâiba hã nhib'apito, 're morĩ õ di. Aihĩni te îsõ'a 're dahâimana za'ra. 'Re îdadã'ã za'ra mono norĩ zama, te îsõ'a 're hâimana za'ra. ãne, Mozési te te dama îrowasu'uzéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni. — ãne ma tô tâma sadawa 'rãzarõtõ za'ra, sadusezu norĩ ma, Zezusi hã.

³⁹Tawamhã te rowahutu'wa norĩ hã Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Asimirowasu'u hã wẽ di, rowahutu'wa. — ãne te âma tiwata za'ra.

⁴⁰Taha wa, ma tô roti wẽ na sõwada za'ra, sadusezu norĩ hã. Taha wa, marĩ na te te siwi sadanharĩ waihu'u õ di oto, te te sina mreme wazéb za'ra wa, ta norĩ hã.

**Danho'reptui'wa na, Zezusi te
te îda'azadanharizé wasu'u**

Mateusi 22.41-46; Marcusi 12.35-37

⁴¹Tawamhã Zezusi hã te da'azadanha, ãne:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îpisudu hã Dawihi nhi-hudu te za, u, 're mo. E marĩ wa, te îsi-hudu na wasu'u za'ra ni. ⁴²⁻⁴³Apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na danho'reptui'wa hã sisi, tinho're na. ãne, Dawihi nho're na rob'ui'ééré hã:

“Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Ìnhib'apito ma, tinha: ‘Ìrata te za

're asãmra mo, Ìnhimire niwĩ dama aipire na Ìsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Wa hã wa za te tâma 're nharĩ za'ra, asitob'ru norĩ ma, aima 're sib'uwa za'ra mono da.’”

ãne Dawihi nho're wasu'u na rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma danho're na, Saumusi na îbaihã nhisi na hã. ⁴⁴Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherẽ, e niha te za îsihudu si 're hâimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îpisudu hã. — ãne ma tô Zezusi hã da'azadanha.

**Zezusi te te dama îroti mono zé
wasu'u, rowahutu'wa norĩ ne, 're
dahâimana za'ra mono tõ da**

Mateusi 23.1-36; Marcusi 12.38-40

⁴⁵Tawamhã uburé, da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma:

⁴⁶— Ma'ãpé, rowahutu'wa norĩ hã waihu'u za'ra wa'aba, ihâimanazém na hã. Ta norĩ hã uza pa ré, 're nomro mono da si, tâma îwẽ za'ra hã. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ìubumroi mono zéb âma dama pire wa, da te 're wazéb za'ra mono da, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ìpire norĩ sima-sisizém na 're ìsi'ubumroi mono da si, tâma îwẽ za'ra hã, rowahutuzéb âma duré 'ri para dasiré 're îdasaihuri mono zéb âma hã. ⁴⁷Rowahutu'wa zahã, te za pi'õi mrotõ norĩ wi, ìsibro hã te te tiwi 're uprosi za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi hã, 're hâimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ã'arob'manharĩ mono zém nhipai u, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma 're rob'manharĩ za'ëtẽ za'ra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

Pi'oi mrotō nhoprubzé wasu'u*Marcusi 12.41-44*

21 Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zéb âma 're idawata za'ra mono zéb âma, ma tô da'ab'madâ Zezusi hã, danhoprubzé, da te 're isême mono zéb 're, isibro pese nori hã te te sême ré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ãne na ma tô da'ab'madâ, 'ri 'wawi wa'ra 're, Zezusi hã. ²Pi'oi mrotō zama ma duré 'madâ, isibrob'õ hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé isapotore hã dame tiza, marĩ te te âma i'uipra da hã aré, syryre nheré. ³⁻⁴Taha wa, te Zezusi hã tinha, tisiré 're inomro mono nori ma:

— Tô sena, ã hã pi'oi mrotō hã sibrob õ nheré, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. Isiré nori hã rob'uiprazé hã nasi tãma isi'atarême za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'oi mrotō hã. Simarĩ õ nheré, tihâimanazéb da, te te aré itédé hã ma tô ibãre tãma tisõ. ãne wamhã, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're inomro mono nori ma.

**'Re ihâimana u'âsi mono âma
're idawata za'ra mono zé
wasu'u, za isi'utõrizém na**

Mateusi 24.1-2; Marcusi 13.1-2

⁵Tawamhã ni'wam nori hã ma tô 'ri rãihã âma tiwata za'ra, ãne:

— ãne hã wẽ uptabi di, 'ri 'manharizé hã. Duré waipo wẽ di, danhibzari hã. — ãne te 'ri âma tiwata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa âma.

Taha wa, te Zezusi hã tinha:

⁶— Niwapsi te za dasiwi prum ni, eté na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ãne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ãne hã. Tãibã za oto. — ãne ma tô romhã ré âma rowa'õtõ, Zezusi hã.

⁷Tawamhã te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, e niwa te za ãne na hã âma tiromhãiba. E marĩ te za wato-bro, isõwa, wa te âma iwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁸Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam nori hã te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahã na. Wa hã ne, te za taré inhisi na dama 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Taré te za duré te te dama 're rowasu'u za'ra, ãne: “Bãdã te za oto iwa waptãrã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu hã.” ãne te za taré te te dama 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za ai-hâimana nhimiza'rese tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datême 're inomro mono nori ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tô da. ⁹'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're iropupu'u za'ra mono zé hã 're wãpari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Duré ti'ai âma danhib'apito nori hã, da te 're isani za'ra mono zé wasu'u hã 're wãpari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé hã te za a'ã 're wairébé. Danhib'apito hã te za a'ã da te 're sani za'ra, tô. Tane nheré, rob'rãsutu uptabi õ di za a'ã. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

¹⁰Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Danhipti'ai amoi u te za dasisõ 're dapra a'ã, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bã te za tô 're dasiwasutu za'ra. ¹¹Nima niwimhã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra, sa'eté. Nima niwimhã, danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwimhã te za duré dahãzé ipire uptabi hã te te 're daduri. Marĩ ipipa hã te za duré hãiwa nho're na danho'a 're wairébé.

12— Āne na romhâimana ò ré, te za da te 're aiwaibui wa'wa. Rowasédé hã te za duré da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u, te za da te 're ai'mazasi za'ra wa'wa, aihâimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za taré da te 're aiwē'ò za'ra wa'wa. Taha pari, te za da te 're aséme 'wa, dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono da. Īzazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, te za duré da te 're asimroi wa'wa, danhib'apito norĩ u. Roti'wa, si'upana te te ĩpisutu norĩ u zama, te za da te 're asimroi wa'wa. 13 Āne wamhã, ĩwasu'u'wē na te za 're ĩdapo're pu'u za'ra wa'aba mo. 14 Duré asisōwa, asina ai-hâtââ te, asiwasu'uzéb zô 're rosa'rata hã za'ra wa'aba mono ò di za. 15 Wa hã wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, danhib'apito norĩ ma, 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Āne wa, aimreme wē na te za aiwē'ò'wa norĩ hã 're ĩsōwada za'ra wa'aba mo. 16 Ni'wam norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, dazazéb 're, da te 're aséme aba mono da. Áté aimama norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, áté asisā-nawā norĩ hã, áté asiwadi norĩ hã. Áté asawi'wa norĩ zama te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa. Taha zarina, te za ai'mai'uprosi aba ni. 17 Īzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwaparĩ za'ra wa'wa. 18 Tane nherē, aihâimanazé hã aiwi 're si'utōrĩ uptabi za'ra wa'aba mono ò di za. 19 Taha wa, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo, ĩ'āma 're anomro u'āsi aba mono da. Tawapsi, te za asō'reptuzé hã asina 're ĩ'u'waimrami za'ra wa'aba mo. — Āne ma tô tãma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zeruzarē āma, za ĩropsisa'wari mono na rowasu'u

Mateusi 24.15-28; Marcusi 13.14-23

20 Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u sirōmo za'ra, āne:

— Niwapsi te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Zeruzarē u aihutu, 'ri 'wawi wa'ra, te te siwi uirĩ da. Ta norĩ hã 'madââ za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwaihu'u sirōmo za'ra wa'wa, za te te daré ĩri nhamra mono na hã. 21 Zudeza āma, dame 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za ētē rãihã u asa'rei wa'aba mo, aiwara sina. 'Ri ahã āma 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za aiwairébé su'u 'wa, 'ri ahã nhiti. Rom na 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, 'ri ahã u 're asisisi aba mono ò di za. 22 'Re ĩhâimana u'āsi mono te te dama 're arob'manharĩ mono wa, te za rowasété si a'â 're sa'wari. Taha ré, te za marĩ hã uburé dazô pusi, romhã ré, 'Re ĩhâimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te āma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina. 23 Tawamhã āne hã rowasédé hã daré romhâimana wamhã, ĩwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ĩra pré ré norĩ ma zama. 'Re ĩhâimana u'āsi mono hã te te dama 're ĩ'arob'manharĩ pipa mono zé bâtâ na hã, tãma 're ropipa za'ra mono di za, zudezu norĩ ma. 24 Sib'ézé 'wapa na hã da'ahã na te za tadââ za'ra ni. Duré, ni'wam norĩ hã daro mono bâ, te za da te simro. Te za da te āma ropé, daro mono bâ. 'Re ĩhâimana u'āsi mono zazei'ò'wa norĩ hã sahi sina te za a'â te te dama 're roti za'ra, Zeruzarē āma, zudezu'ò norĩ hã. Bâdâ hã ĩwa tãma ĩwaptâ'ã za'ra zéb u, te za da'madââ 'rãsutu za'ra. — Āne ma tô romhã ré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

**Ti'ai āma dasiré ĩpodo hā
apā za we ĩmorizé wasu'u**

Mateusi 24.29-31; Marcusi 13.24-27

²⁵ Romhā ré, ma tō duré āne hā tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā:

— Niwapsi te za marī aimawi hā 'madâ'â za'ra ni, bātâ na hā, a'amo na zama, wasi norī na zama. Ā poré a'a 'reptā'ā ma, te za tapahi za'ra ni, â poré nhibzaihā ma zama. Daro mono bâ, dama robzei'ō uptabi za'ra di za. ²⁶ Marī hā hāiwa na 're ĩsimasa mono hā, tiz-abzéb āma 're simasab u'âsi mono ō di za. Taha wa, te za daro mono bâ dawī tirobra za'ra, rowasédé hā dazô ĩwato-brozém na te te rosa'rata pipa za'ra wa. ²⁷ Tawamhā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā hāiwa'na, wa za wei apâ mo, danho'a. ĩwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apâ, duré ĩhāiba na hā rowa'a sa'ētē uptabi na. ²⁸ Āne wana ré, marī hā pusi mono wamhā, te za asiptete na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré 're ai'rāiwahutu za'ra wa'aba mono. E marī wa. Romhutu na te za asō'reptu za'ra wa'aba zé hā asina ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa. — Āne ma tō romhā ré tāma waihu'u sirōmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma, Zezusi hā.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Marcusi 13.28-31

²⁹ Zezusi hā te duré romnhimiré'é, pidera wede na, āne:

— Ma'apé pidera 'rā na rosa'rata za'ra wa'aba, wede ĩpoto mono bâ. ³⁰ ĩsu té hā 're wairébé mono wamhā, te za āma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, tā 're ĩta'a mono zéb u, 're ĩrob'umhutu mono zém na hā. ³¹ Tane duré, marī hā 're ĩromhâimana mono zéb da, te aima ĩwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'â za'ra wa'aba wamhā, te za āma ĩrowaihu'u

za'ra wa'wa, romhuture di oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwé mono zéb u hā. ³² Tō sena, wa āne na aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Ā hā uburé rowasédé hā dazô 're wairébé mono ré, ti'ai āma 're ĩdasi'ubumroi mono norī hā ta norī hā 're dâ'â za'ra mono ō ré, te za ĩsō'a za'ra ti'rāsutu, rowasédé hā. ³³ Nimahā na te za hāiwa norī hā ai'utōrī zahuré, ti'ai me. Si'utōrī zahuré nheré, ĩnhimiroti hā si'utōrī ō di za. Pire na te za dama 're hâimana u'âsi. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma.

³⁴⁻³⁵ Tawamhā Zezusi hā tinhimiroti na ma tō tāma 'rāsutu za'ra, āne:

— Asimiza'rese sina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Datoi u hā âsipārī na 're asapa'a za'ra wa'aba mono ō di za. Marī na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Rosa'rese ō ré, bādâ ĩpire, ĩwa waptā'ā ō'umnhasite. Rosa'rese ō ré, te robzari hā ĩtede'wa hā te te 're waibu, wedenhorō na. Tane, duré rosa'rese ō ré, te za bādâ ĩpire hā ĩwa waptārā, uburé ti'ai āma hā. ³⁶ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré asima 're ĩrowaptērē u'âsi za'ra wa'aba mo. E marī da. Marī hā 're wairébé mono wamhā, asiptete na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, apâ we ĩmorī wa, ĩho're asisép te, ai'rāipo tō za'ra wa'aba da, ti'ai āma dasiré ĩpoto nho're. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u za'ra.

³⁷ Tawamhā Zezusi hā bātâ sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma. Barana hā te nasi ne, Oriwera na ĩtē 'rāihâ nhisi u. Tame ma tō nasi āma ti'awē. ³⁸ Awē wi, te nasi ĩtēme dasito, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa u, ĩmreme hā da te nasi wapari za'ra da.

**Zezihi āma, da te irosa'rata
za'ra zé, da te dasiwi wīri da**

*Mateusi 26.1-5; Marcusi
14.1-2; Zuwā 11.45-57*

22 Ī'u'ētē duptoi'ō, da te 're ihuri mono zéb u hā, romhuture di oto, Pascowa na dato nhisi u hā. ²Re ihâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ipire norī hā, te rowahutu'wa norī me sima āma rosa'rata za'ra, pi'uriwi te te siwi wīri da, Zezusi hā. Dama pahi za'ra wa, te āne sima āma rosa'rata za'ra.

**Zezihi te te dama hâiba nhomri da,
Zudasi hā te te irosa'ratazé wasu'u**

Mateusi 26.14-16; Marcusi 14.10-11

³Tawamhā Satanasi hā ma tō oto Zudasihi pē'ē 're āzé. Icarizoti na, Zudasihi nhisi hâiba amo hā. Zezihi me dame 're imorī, Zudasi hā, 12 na ihâiba za'ra siré hā. ⁴Tawamhā te oto mo, sasedoti ipire norī u. Duré, 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're idawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norī u, te mo, ipire norī u, Zezihi āma te te sadawa pibu za'ra da, te te dama hâiba nhomri da. ⁵Imreme te te wapari za'ra wamhā, tāma rowē za'ra di. Taha wa, te tāma ropisutu za'ra, rob'uiprazé te te tāma sōmri za'ra da. ⁶Taha wa, ma tō Zudasi hā āma saze za'ra, rob'uiprazé te te tāma sōmri za'ra da, sasedoti ipire norī hā. Taha wa, te oto rosa'rata, nimahā bātâ na Zezusi te te dama hâiba nhomri da, danhimiza'rese ō ré.

⁷Tawamhā bādâ hā ma tō ĩwa waptārā oto, ĩ'u'ētē duptoi'ō, da te 're ihuri mono zé hā. Zudezu norī hā te za pone'ērebâ 'ra hā simro, tsaihurizéb da, Pascowa na dato nhisi na da hā. ⁸Taha wa, te Zezusi hā Pedru norī ma rob'ru zahuré, Zuwāhā me, āne:

— Mo oto ane wa'aba, wazô asipi wa'aba da, Pascowa te bātâ na ĩwasai-

hurizéb da hā. — Āne te tāma rob'ru zahuré.

⁹Tawamhā te Pedru norī hā sadanharī zahuré, āne:

— E momo ma tō asima ĩrowē, asô ĩwanhipi za'ra zéb da hā. — Āne te sadanharī zahuré.

¹⁰Taha wa, te Zezusi asa tāma nharī zahuré:

— ĩwapari pese aba. 'Ri ahâ u aimasisi aba wamhā, aibâ hā te za ĩsöpētē 'wa, piza'a â ré, te te ĩari hā. Söpētē aba wamhā, pibui wa'aba mono za, 'ri para u ĩsébrézéb u. ¹¹Tame te za 'ri tede'wa hā ĩsadanharī 'wa, āne: "Rowahutu'wa hā te wama tinha, wa te asadanharī da: E ma niwī 'ri 're wa'wa hā, ĩsiré 're ĩnomro mono norī me, ĩwa ĩwasaihurizéb da hā, Pascowa na dato nhisi na hā."

¹²Tawamhā 'ri tede'wa, te za hâimo 'ri 're wa'wa za'ēne hā aima pisutu 'wa, marī ĩubumro sirōmo āma. Tame te za wazô ĩrobza'ra pese 'wa. — Āne te Zezusi hā tāma roti zahuré.

¹³Tawamhā 'ri ahâ u simasisi wamhā, Zezusi te te tāma ĩwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tō uburé anhopētē zahuré. Tame ma tō dasa hā 'manharī zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hā.

¹⁴Tawamhā te za oto tasaihuri ni. Taha wa, te oto Zezusi norī hā ai'ubumro, saihuri da, tizadawa wasu'u'wa norī me. ¹⁵Tawamhā te oto tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa tō ĩsima wē upta, aime ĩsa za'ra wa'aba da, te robzépata ō ré, Pascowa na 're idasaihuri mono zém na. ¹⁶Āne, ĩsa na 're ĩsai mono ō di za oto. Bādâ ĩwa waptā'ā wapsi, 'Re ihâimana u'âsi mono hā uburé da'āma 're sib'a'uwē mono wapsi, wa za duré 're ĩsa. Tawapsi, dasaihurizé hā marī te te ĩwasu'u hā te ĩsina uwaimrami wapsi, wa za duré 're ĩsa. — Āne ma tō tāma siwaihu'u za'ra.

¹⁷Tawamhā ma hâsizé hā ti'â, uwa 'ru 'râi wa'ui ré hā. 'Re ihâimana u'âsi mono

âma te tiwata, sôpru wa. Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Ā, âhuri aba, uburé. ¹⁸ Ā hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi, wa za duré te 're hãsi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã uburé da'âma 're sib'a'uwê mono wapsi. — Āne te tâma siwasu'u za'ra.

¹⁹ Ī'u'êne hã ma duré ti'â. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré iré âma tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te we'ê, ĩ'u'êne hã. Te te we'êi mono parimhã, ma tô te te tâma sômri, tisiré 're inomro mono norĩ ma. Te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ā, ĩ'u'êne hã huri aba. Ā hã ihâiba, te wasu'u, za asada ĩsisômri aba zê hã. Ā hã te za 're ihuri aba mo, ĩ'âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zêb da hã. — Āne te tâma nharĩ za'ra.

²⁰ Tawamhã saihuri pari, ma duré hãsiséz hã ti'â, uwa 'ru 'rã wa'u ĩsé ré hã. Te tâma nharĩ za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té, te wasu'u, rob'rã wa'u hã. Rob'rã wa'u za'wari ne, asada ĩdã'â za'ra wa'aba wamhã, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. Tô sena, te za te te dama âma 're a'uwaimrami, te te dama ĩropisutuzép té hã. Āne na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ĩwi puru, ĩwapru hã. ²¹ Ma'âpé, asiwi waihu'u aba. Ni'wa hã ĩzawi'wa newa, te ĩme nhamra, wedeza na, dama ĩnhomri'wa da hã. ²² Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã wa za dârâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. ĩdã'â da, te te ĩma pisutu nherê, aibã ma, tâma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ihâiba nhomri'wai ma hã. — Āne ma tô tâma waihu'u za'ra.

²³ Taha wa, te 'rãwi sisadanharĩ za'ra, âne:

— E 'wa hã te za dama tisõ. — Āne te 'rãwi sisadanharĩ za'ra.

²⁴ Tawamhã sima ĩmaipire zô sôpré wa, âma sisaze za'ra õ wa, te timreme na

'rãwi si'wapé za'ra, ĩsiré 're inomro mono norĩ hã. ²⁵ Taha wa, te Zezusi tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ti'ai âma danhib'apito norĩ hã, simi-wada'uri pese za'ra di. Duré, ĩsiwaihu'u zarina, te za dama marĩ 'manharĩ wê 'wa na, da te 're sisi za'ra. ²⁶ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, aipire wa'aba nherê, te za tâma 're asidai'uté za'ra wa'aba mo. Duré dawada'uri'wa, 're anomro aba mono nherê, aiwapu na te za dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo. ²⁷ E 'wa hã, dama ĩpire. E tisa da, wedeza na ĩsãmra, dama ĩpire. E dama dasai 'wapéi'wa hã dama ĩpire. Tisa da, wedeza na ĩsãmra hã, tô dama ĩpire. Tazahã, wa hã dama dasai 'wapéi'wa ne, wa 're mo.

²⁸ — A norĩ wa'wa hã marĩ te 're sépata mono ré, ma tô ĩsiré 're anomro u'âsi aba mo. ²⁹ Taha wa, roti'wa da, dama ĩpire na 're ihâimana mono da, ĩmama te te ĩma ĩpisutu ne, tane wa za duré wa hã aipisutu za'ra wa'wa, dama aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, dama roti'wa da. ³⁰ A norĩ wa'wa hã niwapsi, te za ĩsiré 're asimroi wa'aba mo, wedeza na wasiré 're wasaihuri mono da, wa te 're âhuri mono da zama. Danhib'apito sima-sisizém na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, Izarazéhé nihudu norĩ ma, 're roti za'ra wa'aba mono da. Wahi'rada Izarazéhé hã, 12 na ĩra si'aibã norĩ hã. Taha nihudu norĩ hã te za 're ĩmadã'â za'ra wa'aba mo. — Āne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u sirõmo za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi hã, Pedru te te ĩpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Zuwã 13.36-38

³¹ Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha, âne:

— Sima, ĩwapari pese. Satanasi hã ma tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi aiwaptērē za'ra wa'wa, tō sena ĩzazei uptabi 'wa zō, te te aipibu za'ra wa'aba da. Tridu hã ĩrã uptabi zō, da te 're ĩ'upōrĩ za'ra mono ne, te za te te 're aipibu za'ra wa'wa, ĩzazei uptabi 'wa zō. ³²Sima, tane nherē, ĩmama wi, wa tō te 're rowaptērē aima, te te 're aipawaptob u'ãsi mono da, ĩ'ãma 're aimorĩ u'ãsi da. Apã ĩtēme aipi'rai wapsi, te za asisãnawã norĩ hã 're ĩpawaptob za'ra mo, hãimana nhiptete na 're nomro mono da. — ãne te Pedruhu na tinha.

³³Tawamhã Pedru hã te asa tãma tinha, ãne:

— Apito, wa tō ĩsima wē, asiré ãma ĩmorĩ da, asiré, da te ĩnherē da nherē, duré asiré ĩdã'ã da nherē. — ãne te Pedru hã tãma siwasu'u.

³⁴Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Pedru, ĩwapari pese. ĩzadawa para õ nherē, ã bãtã na si'a hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi ĩ'udã, aima ĩza'rese õ na. — ãne ma tō romhã ré tãma waihu'u siro, Pedruhu ma.

Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ te te ĩpo're pu'u za'ra zé wasu'u

³⁵Tawamhã Zezusi te sadanharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã, ãne:

— Datēme te asatōrĩ za'ra wa'aba wamhã, wa tō aré aiwi sawi za'ra wa'wa, marĩ hã asiré 'wasari aba tō da, rob'uiprazém nhemezé hã, duré ro'wapézé hã, duré aipara'uzazé wa'wa hã. E tawamhã marĩ hã aiwi sô rowaptã'ã aba õ di. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

— Marĩ zô, wawi rowaptã'ã za'ra õ di. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

³⁶Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rob'uiprazém nhemezé, ate wamhã, te za oto ĩ'ã, duré ro'wapézé, ate wamhã. Duré sib'ézé 'wapa õ

wamhã, te za asi'upsibizé dama ĩwe, ĩwa'ãbã na sib'ézé 'wapa, asima uipra da. ³⁷E marĩ wa, wa ãne aima 'ru za'ra wa'wa. ĩwasété newa, te za rowasété 'manharĩ'wa norĩ zu ĩma rob'manharĩ za'ra ni. ãne, duréihã ma tō romhã ré ĩ'ãma rob'ui'éré sirõmo za'ra ĩbahã na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, te za ĩ'ãma rob'ui'éré zarina, tō ĩ'ãma uwaimrami za'ra ni. — ãne ma tō Zezusi hã romhã ré sina tãma rowaihu'u sirõmo za'ra.

³⁸Tawamhã ãne te asa tãma nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã:

— Wanhib'apito, ãhãta sib'ézé 'wapa maparane.

— Wē di tō. Taha si. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã.

Zezusi norĩ hã, etē 'rãihã ãma ĩsi'ubumrozé wasu'u

Mateusi 26.36-46; Marcusi 14.32-42

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma oto rob u watobro, etē 'rãihã u morĩ da, Oriwera u. Tamomo 're ĩne mono zéb u te duré mo, Oriwera u. ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã te ĩme ai'aba'ré. ⁴⁰Tawamhã te te sima ĩwězéb u, ma tō ãma aihutu. Tame Zezusi te tãma roti za'ra, ãne:

— Ma'ãpé, asima rowaptērē za'ra wa'aba, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wi. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴¹Tawamhã ĩsiti za'ra te mo, siwaprosi sãmra da, romhã prã na. Tame ma hi'rãtitõ nhamra, Timama ma, mre me da. ⁴²ãne te Timama ma mre:

— ĩmama, asima wē wamhã, ĩma ba'a ĩdã'ãzé hã, te robzépata tō da. Tane nherē, te ĩsima ĩwězéb uwaibaba, ĩma pisutu õ di za. Aima ĩwězéb uwaibaba, te 'manharĩ da hã ĩma wē di. — ãne te Timama wi rowaptē.

⁴³Tawamhã ma ĩtēme sihãi'ré, hãiwa ãma romhuri'wa hã, te te pawaptob da,

siptete na 're morĩ da, Zezusi hã. ⁴⁴Tiwi robzei'õ uptabi nherẽ, ma tô duré mre, Timama ma, mreme 'rãihã na. Taha wa, ma tô 're su'u a'a, dawapru ne, ti'ai wa.

⁴⁵Tawamhã Timama ma, mreme pari, ma tô wahudu, tisiré 're inomro mono norĩ u morĩ da apã. Sõtõ za'ra ré, ma siza za'ra. Pě'ézé uptabi za'ra wa, te tinhotõ za'ra. ⁴⁶Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ wa, te asõtõ za'ra wa'wa. Aiwahutu za'ra wa'aba. 'Re ihãimana u'ãsi mono wi, rowaptērẽ za'ra wa'aba asima, Wa'uburẽ nhimiwada'uri wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

Zezusi hã, da te ĩ'ãrizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-52; Zuwã 18.3-12

⁴⁷Tawamhã Zezusi te te tãma nharĩ za'ra ré, ma ĩtẽme aihutu ni, da'ahã na. Zudasi hã 12 na Zezusihi siré 're inomro mono norĩ me hã aré, ta hã 're ĩmorĩ, te te sô danhimro, Zezusihi zô. Tawamhã Zezusihi u, ma ai'ré, 'rãwi te te sawi da, tob'rata hãrã na. ⁴⁸Taha wa, te Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Zudasi, oro ĩzawi pese 'wa zahã, ma ĩtob'rata hãrã na taré dama ĩzawi, ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã da te ĩwaihu'u za'ra da. — ãne te tãma tinha.

⁴⁹Tawamhã ĩsiré 're inomro mono norĩ hã ma tô oto waihu'u za'ra, da te oto dasiwi ĩ'ãri da na hã. Taha wa, te siwi sadanha, ãne:

— Wanhib'apito, e wa te da'wapé za'ra õ di za, wanhi'wa na, sib'ézé 'wapa na. — ãne te sina sadanharĩ za'ra.

⁵⁰Taha wa, Zezusihi siré hã ma da'u'a ni, sib'ézé 'wapa na. Sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa hã ma po're nhizãri ni, ĩsimire niwĩ.

⁵¹Tawamhã ma tô Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Tô'ã. Tane hã 'manharĩ tã. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ma po're upi, tinhib'rata na. Taha wa, ma tipo're wẽ apã. ⁵²Zezusihi zô ĩsihudu hã ta norĩ hã sasedoti ĩpire norĩ, duré 'Re ihãimana u'ãsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ, ĩpire norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. Taha wa, ma tô Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãri'wa pã, ma bété we ĩzõ aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. ⁵³Bãtã sidãpãsi, wa tô asõ'a wa'aba nasi aimasisi, 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma. E niha bã tameb ré, asiwi ĩ'ãri aba õ di bété. ãhãna ma tô bãdã hã ĩwa waptãrã, asiwi ĩ'ãri aba zéb da hã, robra tede'wa hã pire na 're ĩmorizéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawi ĩ'udãzé wasu'u

Mateusi 26.69-75; Marcusi 14.53-54, 66-72; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁵⁴Tawamhã ma tô oto siwi ti'ã, Zezusi hã. Te te siwi ãri wamhã, ma tô siwi saprõ, sasedoti u, ĩpire uptabi nhorõwa u. Pedru hã te romhã na te te dapibu. ⁵⁵Ri 'wawi wa'ra 're, da te dasima ĩpré za'ra u, ma wi, Pedru hã. Tame te nhamra Pedru hã, uzã, da te dasiwi ĩ'uirĩ norĩ 'rata. ⁵⁶Unhama ãma sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'madã, romhuri'wa hã. Taha wa, te 'madã'ã pese, te te waihu'u da. Te te waihu'u wamhã, te oto dama 'mahã, ãne:

— ãhã zama, te Zezusihi siré 're mo. — ãne te pi'õ dama wasu'u.

⁵⁷Tane nherẽ, ma tô tiwi ai'udã, ãne: — Mare di. ĩma sa'rese õ di, ta hã. — ãne te pi'õĩ ma tinha asa.

⁵⁸Tawamhã ãma ronomro pari, te duré aibã hã Pedru 'madã, sãmra ré.

Taha wa, te Pedruhu ma tinha, ãne:

— A zama, te dasiré 're aimo. — ãne te tãma tinha. Tazahã, Pedru te asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Wa hã, õ norĩ siré hãĩ õ di. — ãne te aibã ma tinha.

⁵⁹Tawamhã bãtã pibuzé hã misi te te sa'oto wi, te duré ni'wa hã tãma tinha, ãne:

— A hã te tũ isiré 're aimo. A hã, Darireza hawimhã duré. — ãne te tãma tinha.

⁶⁰Taha wa, te duré Pedru hã asa tãma tinha, ãne:

— Mare di. Tane ãma ãnharĩ hã, te waihu'u õ di. Sa'rese õ di. — ãne te aibã ma tinha. ãne na timreme hã te te 'rãsutu wi, ma awa'awi si'a hã hã. ⁶¹Taha wa, ma tũ Wanhib'apito hã aipi'ra. Sipi'rai wamhã, te Pedru hã 'madã'ã pese. Te te 'madã'ã wamhã, ma Wanhib'apito mreme na po're puru, Pedru hã. Romhã ré, ma tũ tãma waihu'u siro, te te dawi i'udãzém na, Zezusi hã. ãne ma tũ tãma tinha: “ã bãtã na si'a hã hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi i'udã, ãzadawa para õ nherẽ.” ãne ma tũ romhã ré, Pedruhu ma waihu'u siro. ⁶²ãne na oto ãmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tũ watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ezé uptabi wa.

⁶³Tawamhã aibã norĩ hã ma tũ Zezusihi ma nharĩ waseté za'ra, siwi i'madã'ã'wa norĩ hã. Te duré nasi siwi ahã. ⁶⁴Zazahã na ma duré siwi 'rã ubu. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ãpé wama waihu'u zara na, ni'wa hã ai'azãri'wa hã. E niha ãsisi hã. — ãne te nasi tãma nharĩ za'ra, te te nasi siwi ahãri sina.

⁶⁵Te duré tãma nharĩ waseté za'ra, ãwaseté na.

⁶⁶Tawamhã mararé ma tũ zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, duré sasedoti ãpire norĩ hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Si'rã'õtõ

wamhã, ma tũ dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te we dasiwi saprõni za'ra da, ãtẽmeb za'ra. ⁶⁷Da te ãtẽme dasiwi ãwisi wamhã, te siwi sadanha, Zezusi hã, ãne:

— E a hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te i'ãipisudu, Danho'reptui'wa da. Ma'ãpé, wama asiwasu'u za'ra na.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Danho'reptui'wa na aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba wamhã, e te za ãma ãzaze za'ra wa'wa. ãté ãma ãzaze za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁸Duré, ãzadanharĩ za'ra wa'aba wa'rãmi, te asadanharĩ za'ra wa'aba wamhã, e marĩ te za ãma i'waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ⁶⁹Tane nherẽ, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, wa za oto dama ãpire na 're ãnhamra, dama ãpire uptabi 'rata. Wa za oto ãsimire niwĩ 're ãnhamra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'rata. — ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁷⁰Tawamhã te duré siwi sadanha, ãne:

— E tawamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra na, ma tũ 're asi'madã'ã mo. — ãne te siwi sadanha.

Taha wa, te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã te ãnharĩ za'ra wa'wa, tane na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁷¹Tawamhã te sima nharĩ za'ra:

— Tãibã oto. Da te wama ãwasu'u za'ra zéb zõ, wanhimipari za'ra õ di za oto. Wasi'uihã na wa tũ ãsiwasu'uzé hã wãpari za'ra ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ hã.

Zezusi hã Piratuhu uiwada ãsabzé wasu'u

*Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi
15.1-5; Zuwã 18.28-38*

23 Taha pari, ma tũ aihĩni tiwahutu za'ra, Zezusi hã te te siwi saprõni da, Piratuhu u. ²Tawamhã te te ãtẽme

siwi āwisi wamhā, ma tō siwi wasu'u wasété, āne:

— Ā hā ma tō dawī ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na. Roma āma danhib'apito ma, rob'uiprazé hā da te tāma 're po'o za'ra mono tō da, ma tō te te 're da'apa'uwati. Danhib'apito na te duré dama 're siwasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisutu na, Danho'reptui'wa da. — Āne te taré Zezusi wasu'u za'ra, Piratuhu ma.

³Tawamhā Piratu te Zezusihi ma tinha:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito. — Āne te sadanha.

Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinha, āne:

— Tahata ma tō tane hā ĩāma ĩwaihu tō. — Āne ma tō tizadawa na tāma wa'rā, Zezusi hā.

⁴Tawamhā Piratu te dama tinha, āne:

— Īwasété na te waihu'u ō di, wasété wa, te ĩwē'ōzéb da hā. — Āne te sasedoti ĩpire norī ma nharī za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma da'āma romhuri'wa ĩpire norī me, uburé dama zama.

⁵Tane nherē, te mreme tete na asa tāma nharī za'ra, āne:

— Tinhimirowasu'u na, ma tō te te dawī 're ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na, daza'ruī mono bā, Zudeza āma. Darireza āma, ma tō roti na sāna'rata. Āhāta ma tō wei wi oto. — Āne te taré wasu'u za'ra, Piratuhu ma, Zezusi hā.

⁶⁻⁷Tawamhā te Piratu hā da'azadanha, damreme te te wapari wa:

— E ā hā, Darireza hawi te wei mo. — Āne te da'azadanha.

— Īhe. Ta hawi te wei mo, tiza'ruī hawi. — Āne te asa tāma rowasu'u za'ra ni.

Apito Erodī te te dama 're ĩroti mono zé, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hā. Taha wa, Piratu te te wapari wamhā, te tāma 'ru za'ra, Erodīhi u te te siwi saprōni da, tame za a'ā sāmra

wa, Zeruzarē āma. ⁸Erodī hā Zezusihi wasu'u hā ma tō te te 're wapari. Taha wa, ma tō te te sima 're wē u'āsi, Zezusi te te sabu da. Tawamhā, ĩtēme da te dasiwi āwisi wamhā, toi uptabi di Erodī hā, titōmo na te te oto 'madā'ā wa. Īsō'a, marī dama ĩmanharī waihu'u'ō hā ti-waihu'u pese na te te 'manharī da, ma tō aré sima wē, Erodī hā. ⁹Taha wa, ma tō Erodī hā marī na sadanharī ahā, Zezusi hā. Tazahā, te te sada'ābā ō di asa. ¹⁰Taha wa, te oto Erodīhi u aimasa, sasedoti ĩpire norī hā. Rowahutu'wa norī me, te ĩtēme aimasa. Mreme tete sina, ma taré siwi pisutu za'ra, Zezusi hā.

¹¹Tawamhā Erodī norī hā ma tō Zezusihi āma tiwa'ē za'ra, taré. Tinhib'a'uwē norī me, ma āma tiwa'ē za'ra, da'wapéi'wa norī me. Ma tō āma tito za'ra. Dasi'ubuzém na ma tō siwi āma hāiba ubu, ĩwē na. Tawamhā Erodī hā te oto dama ti'ru, apā da te dasiwi saprōni da, Piratuhu u. Taha wa, te apā siwi saprō. ¹²Piratu norī hā Erodīhi me, te aré 're si'ruīwapari zahuré. Āhāna, ma tō oto sisawi zahuré.

Zezusi hā da te dasiwi wīrī da, Piratu te te ĩdazazezé wasu'u

*Mateusi 27.15-26; Marcusi
15.6-15; Zuwā 18.39-19.16*

¹³Tawamhā Piratu te sitēme dazō hā, sasedoti ĩpire norī zō, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĩpire norī zō. Duré roti'wa norī zō, te tihârâ za'ra, ĩsib'a'uwē norī me, te te ĩtēme ubumro da. ¹⁴Ītēme sihutu wamhā, te tāma nharī za'ra:

— We ĩtēme asiwi āwisi aba wi hā, ma tō āne ĩma ĩwasu'u za'ra wa'wa: “Āhā nhimirowasu'u zarina, te oto ro'wa'rutu na 're dahāimana za'ra.” Āne ma tō ĩma ĩwasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, wa tō asō'a za'ra wa'aba, sadanharī pese aré, ĩwasété zō, ĩwasédé hā āma sa'ra za'ra wa'aba wa. Tazahā, marī hā āma hāi-

mana ô di, îwasédé hã. ¹⁵Erodi hã te te duré sadanharĩ wamhã, marĩ hã te te ĩmanharĩ wasété zé hã te te duré âma sôpêtê ô di. Taha wa, ma tô we apâ watême satôri za'ra, marĩ hã âma hâimana ô wa. Marĩ te te 'manharĩ wasété ô nherê, e niha wa za dama ti'ru, da te dasiwi wĩri da. Mare di. ¹⁶Taré wa za da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'é mono da. Taha parimhã, wa za satô, apâ morĩ da. — Âne te Piratu hã tâma nharĩ za'ra.

¹⁷Pascowa na dasaihurizép sidâpâsi, ma tô Piratu hã dazazém hawi te te 're da'azani, misi si. ¹⁸Tawamhã aihĩni te damreme 'rãihã na tâma nharĩ za'ra ni, âne:

— Da te dasiwi wĩrĩre. Barabasihi si, wama wazere za'ra na apâ. — Âne te âma 'mahârã za'ra ni, Piratu hã.

¹⁹Barabasi hã dazazéb 're, te dame 're sa. ĩsimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro, romanu norĩ zada, Zeruzarê âma. Ma tô duré da'maiwĩ, Barabasi hã. Taha wa, ma tô dasiwi sêrê ni, dazazéb 're, sab da.

²⁰Piratu hã ma tô sima wê, Zezusi hã apâ te te satôri da. Taha wa, te âne duré dama tinha. ²¹Tane nherê, damreme 'rãihã na te nasi 'mahârã za'ra ni, âne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi sasômri, dâ'ã da. — Âne te nasi 'mahârã za'ra ni.

²²Tawamhã te Piratu hã duré dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ. ĩwasété zô, te sadanharĩ wamhã, marĩ hã âma hâimana ô di. E niha wa za bété taré dama ti'ru, da te dasiwi wĩri da. Mare di. Taré wa za ti'ru, da te dasiwi 're pré'é mono da. Taha parip si, te za mo, ĩzadawa para. — Âne Piratu te dama tinha. Si'ubdatô oto ĩmreme hã.

²³Tane nherê, te aihĩni norĩ hã âma sé za'ra, mreme 'rãihã na, âne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o, dâ'ã da. — Âne te nasi 'mahârã za'ra ni. Taha wa, Piratu ma tô oto dawapa. ²⁴Da te tiwi ĩwaptêrêzéb uwaibaba, ma tô pisutu, wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o da, Zezusi hã, dâ'ã da. ²⁵Da te dasima ĩwê za'ra zéb uwaibaba, ma tô dama ti'ru, aibã, da te wazere da, dazazém hawi watobro da, apâ morĩ da. Aibã nhimiroti zarina, ma tô dasi'wapé hã watobro aré, romanu norĩ zada hã. Ma tô duré da'maiwĩ, aibã hã. Taha wa, ma tô sêrê ni, dazazéb 're, sab da. Tawamhã Piratu te oto ti'ru, Zezusi hã te te siwi âri da da'wapéi'wa norĩ hã, da te dasima ĩwê za'ra zéb uwaibaba, te te tâma 'manharĩ za'ra da, Zezusihi ma.

**Zezusi hã, wedepo'o
nhonhi'rãmi na dâ'ã da, da te
dasiwi ĩsasômrizé wasu'u**

*Mateusi 27.32-44; Marcusi
15.21-32; Zuwã 19.17-27*

²⁶Tawamhã Zezusi hã te oto siwi saprô, ĩdã'ázéb u. Te te siwi saprôni ré, ma tô buru hawimhã aibã hã da'razã. Aibã nhisi hã, Sima na ĩsisi hã. Simahã za'ru nhisi hã, Sireni na. Te te da'razãri wa, ma tô siwi pa'ã, da'wapéi'wa norĩ hã. ĩsisé ma tô tâma hiri za'ra wedepo'o nhonhi'rãmi hã, Zezusihi zarina te te âri da. Taha wa, te ĩsarina ti'ã.

²⁷Tawamhã da'ahã na te Zezusihi zarina ai'aba'rê ni. Pi'ô zama, te dame ai'aba'rê, wawa sina. Zezusihi âma pê'êzê uptabi za'ra wa, te 'ry'ry. ²⁸Taha wa, Zezusi hã ma tô ĩtême aipi'ra za'ra, pi'ô norĩ u, te te tâma nharĩ za'ra da, âne:

— Pi'ô norĩ, Zeruzarê âma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã, ĩzô ai'ry'ry wa'aba tô. Âté asisô si, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo, ai'ra norĩ zô zama. ²⁹Niwapsi dama 're rowasété za'ra mono di za. Taha wa, te za nharĩ za'ra

ni, âne: “Pi’ôï ‘ra’ô norî ma si, ‘re rowê za’ra mono di za, duré niwa ai’utê te te îwapsômri za’ra ô norî ma zama.” Âne te za nharî za’ra ni. ³⁰Duré dama rowasété wapsi, êtê ‘râihâ ma, te za tasi’ru za’ra ni, danhisiwi waptâ’â da, te te da’uprosi da. Duré sa’a ma, te za tasi’ru za’ra ni, te te dazawa za’ra da. ³¹E marî da, wa tô romhâ ré aima rowa’ôtô za’ra wa’wa. Âhâna, mi wapti’i ré, te za oto rowasédé hâ îma ‘manharî za’ra ni. Mi hâ ‘ré wamhâ, e niha za bété. Dama ‘re rowasété uptabi za’ra mono di za. — Âne te Zezusi hâ pi’ô norî ma nharî za’ra.

³²Zezusihi me, te aibâ norî hâ dasiwi saprôni zahuré ni, îsire dá’â zahuré da, ta norî hâ. Rowasété ‘manharî’wa zahuré, aibâ norî hâ. ³³Tawamhâ ma tô oto âwisi za’ra, Da’râihi na romnhisi u. Tame ma tô siwi sasô Zezusi hâ, wedepo’o nnonhi’râmi na dá’â da. Ma duré rowasété ‘manharî’wa norî hâ îsire sasômri zahuré ni. Te âma aiwa’aba zahuré, îsimire niwî, duré îsimi’e niwî.

³⁴Tawamhâ Zezusi hâ te Timama ma tinha, âne:

— Îmama, da’âma ‘madâ’â ô di za, da te îma îmanharî wasété za’ra zé hâ. Da te dasiwi îwaihû’u âna, ma tô îma ‘manharî wasété za’ra ni. — Âne te Timama ma tinha, Zezusi hâ.

Tawamhâ êtê zapotore îui’ééré ré hâ ma tô nasi sima sâmrâ, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima âma aipé. ³⁵Zezusi norî hâ simnhatâ ré, te zudezu norî hâ îrata asimro, te te ‘madâ’â za’ra da. Taha wa, te roti’wa norî hâ sima nharî za’ra, âne:

— Ma tô te te ‘re da’anho’reptu aré. Tô sena Danho’reptui’wa da, ‘Re îhâimana u’âsi mono te te pisutu wamhâ, ma’âpé sisô’reptu. — Âne ma tô âma tiwa’ê za’ra.

³⁶Da’wapéi’wa norî zama, ma tô âma tiwa’ê za’ra. Tawamhâ ma îtême ai’ré za’ra, te te tâma wê za’ra da, uwa ‘ru ‘râi

wa’u îsé hâ, îwa’âbâ syry hâ. ³⁷Âne te tâma nharî za’ra:

— A hâ zudezu norî nhib’apito wamhâ, ma’âpé asisô’reptu na. — Âne te tâma nharî za’ra, da’wapéi’wa norî hâ.

³⁸Zezusihi ‘râi uwaibaba, te âma îrob’ui’ééré ré hâ da’o. “Â hâ, zudezu norî nhib’apito.” Âne âma îrob’ui’ééré hâ.

³⁹Tawamhâ rowasété ‘manharî’wa hâiba amo hâ te tâma tinha, âne:

— A hâ Danho’reptui’wa da, ‘Re îhâimana u’âsi mono te te aipisutu wamhâ, ma’âpé asisô’reptu na. Wa norî zama, wanho’reptu na. — Âne te Zezusihi ma tinha, wa’ê sina.

⁴⁰Taha wa, ma îsire hâ âma sadapsisi, âne:

— Tô’â. E ‘Re îhâimana u’âsi mono nhimihâzé, asima pipa â bâ, ma tô tane tâma îinha. Wa norî hâ wa wasiré waza’o ni, apito nhimiwada’uri zarina. Taré, da te wama rob’manharî ô di, dasiwi.

⁴¹Wa norî hâ wawasété wa, ma tô wama rob’manharî ni. Tazahâ, â hâ marî hâ te te dama ‘manharî wasété ô di. — Âne te tâma tinha.

⁴²Taha wa, te Zezusihi ma tinha, âne:

— Zezusi, î’âma aipo’re pu’u za, Danhib’apito na apâ we aimorî wamhâ. — Âne te Zezusihi ma tinha.

⁴³Taha wa, te Zezusi hâ asa tâma tinha, âne:

— Tô sena wa za aima waihû’u. Â bâtâ na te za îrata ‘re asâmrâ mo, rowê uptabi âma. — Âne ma tô aibâ ma ropisutu, Zezusi hâ.

Zezusihi dá’âzé wasu’u

Mateusi 27.45-56; Marcusi

15.33-41; Zuwâ 19.28-30

⁴⁴Tawamhâ ma tô ti’abzuma oto. Abzuma wamhâ, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro. ⁴⁵Bâdâ sipra wi, ma tô zazahâ hâ hâihaipo’o, ‘ri ‘re wa’wa nhitobzé hâ, ‘Re îhâimana u’âsi mono âma ‘re îdawata

za'ra mono zéb āma hā. ⁴⁶Taha wa, ma tō Zezusi hā Timama ma tinha, mreme 'rāihā na:

— Īmama. Āhāta, wa za ĩpē'ēzani hā aima tisō, asib'rata. — Āne te si'mahā, mreme 'rāihā na. Tawamhā awa'awi ma pē'ē hai'utō oto. ⁴⁷Tawamhā aibā hā ma tō āma rob'madā, da'wapéi'wa norī wata'uri'wa hā, romanu hā. Te te āma rob'madā'ā wamhā, te āma tiwata, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma. Āne te tinha:

— Nare ō hā, aibā 're ĩmorī wē tō. — Āne te tinha.

⁴⁸Tawamhā da'hā na ma tō tasi'rā'ōtō ni, da te āma rob'madā'ā za'ra da. Tawamhā Zezusi hā dā'ā wi, te 'ri tēme apā ai'aba'rē ni, dawawa sina. Āma dapē'ēzé uptabi za'ra di. ⁴⁹Zezusihi zawi pese'wa norī hā, romhā na ma tō āma 'madā'ā za'ra. Pi'ō norī zama, te romhā na āma 'madā'ā za'ra, Darireza hawi ĩsarina ĩsi'aba'rē norī hā.

ZeZusi da te ĩsērēzé wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Zuwā 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹Aibā hā te 're hāimana, Zuzé na ĩsisi hā. Arimateza na ĩsa'ru nhisi hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma. Aibā hā ĩwē. Hāimana wē uptabi di, dama. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb zō, te 're simipari u'āsi. Ta hā, roti'wa ĩpire. Zudezu norī ma roti'wa ĩpire norī siré, te 're simasisi. Tazahā, Zezusi te te siwi āri da, te te sima āma roti za'ra wamhā, te te āma dazazei ō di. ⁵²Zezusi hā dā'ā wamhā, te oto Piratuhu u mo Zuzé hā, Zezusihi hāiba hā te te tiwi waptērē da. ⁵³Taha wa, ma tō āma saze, Piratu hā. Taha wa, ma tō si'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi, Zuzé hā. Te te si'rai wamhā, ma tō hāiba ubu, zazahā ĩhāirā na. Taha pari, ma tō tisē, ab're wa, ētē zahāpā ab're sirōmo wa. Tame ma tō Zezusihi hāiba hā tisē, da te ĩwa ĩda'manherē'ō wa. ⁵⁴Āhā romhuri

'rāsutu na ma tisē. Romhutu na te za zudezu norī hā romhuri zahārizé hā 'madā'ā za'ra.

⁵⁵Tawamhā Zuzé hā ab're u morī wamhā, ma tō pi'ō norī hā ĩsarina ai'aba'rē. Zezusihi zarina, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi we ĩsi'aba'rē, pi'ō norī hā. Tawamhā ab're hā ma tō sabu za'ra. Duré Zezusihi hāiba, Zuzé te te ĩsērēzé hā ma tō sabu za'ra. ⁵⁶Tawamhā 'ri tēme te apā ai'aba'rē. Taha wa, ma tō marī hā sada wa'u za'ra, wedewa'u ĩsadaze hā, te te siwi āma hāiba u'rē da. Romhuri zahārizém na hā ma tō tiwa'utu za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisutuzéb zarina.

ZeZusi hā, Īmama te te ĩhāiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-10; Marcusi 16.1-10; Zuwā 20.1-10

24 Dumidu na rowa'a wi, te pi'ō norī hā ai'aba'rē, ab're u. Marī wa'u te siré āri za'ra, ĩsadaze hā. ²Ab're u si-hutu wamhā, ēne ma tō 'madā'ā za'ra, ab're nhitobzé hā. Sitob ō di oto. Ni'wa hā ma tō ab're nhiti pi'ra. ³Tawamhā sisi wamhā, te te sāmri za'ra ō di, Wanhib'apito Zezusihi hāiba hā. Robaba di. ⁴Te te waihu'u za'ra ō wa, te āne sima rosa'rata za'ra:

— E niha ab're hā baba di. E mahāta ĩhāiba. — Āne te sima sō amrami za'ra. Tawamhā aibā norī hā maparane ma ĩtēme aima'wa. Īuza hā ma ai'ubuzi zahuré. ⁵Taha wa, ma tō pi'ō norī hā tāma tipahi za'ra. Pahi te, ma tō aiwē'ē za'ra, ti'ai u. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra, pi'ō norī ma:

— E niha da, te ĩhāiba zō ĩrob'madā'ā za'ra wa'wa, adā'ā 'ru āma. Apā ma tō hāiwa'udu. ⁶⁻⁷Āme nomro ō di oto. Ma tō hāiwa'udu. Darireza āma 're sāmra mono ré, ma tō romhā ré aima siwasu'u sirōmo za'ra wa'wa aré, āne: “Wa hā ti'ai

āma dasiré ĩpodo hā te za dama ĩnholmri ni, aibā ĩwasété norī ma. Wedepo'o nnonhi'rāmi na te za dasiwi ĩzasōmri ni, ĩdā'ā da. Bādā maparane ĩ'āma si'utōrī ō ré, wa za apā hāiwa'udu." Āne ma tō romhā ré aima siwasu'u sirōmo za'ra wa'wa. — Āne ma tō Zezusihi mreme na āma po're pu'u za'ra, aibā norī hā.

⁸Taha wa, ma tō pi'ō norī hā āma tipo're pu'u za'ra, Zezusihi mreme na. ⁹Taha pari, te ab're hawi apā ai'abaré, ĩsazei'wa norī u. Aibā 11 na ĩhāiba za'ra norī ma, ma tō rowasu'u pese za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norī ma. ĩsiré ĩsi'ubumro norī ma zama, ma tō tāma rowasu'u pese za'ra. ¹⁰Pi'ō norī nhisi hā, āne: Mariza Madarena, duré Zuwāna, duré Mariza, Ti'aduhu na. Ta norī hā ĩsiré pi'ō norī me, ab're u ĩsi'abaré hā, te Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī ma rowasu'u pese za'ra. ¹¹Tane nherē, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra ō di, taré newa. ¹²Tane nherē, Pedru hā ma tō wahudu, ab're u wara da, te te sabu da. Ab're u wisi wamhā, ma tō sō aiwē'ē, te te sō rob'madā'ā da. Sō siwē'ēi wamhā, ĩ'ubuzéb si, ma tō sabu. Taha wa, ma tō apā mo 'ri tēme, tob'uzu sina, marī hā ĩhāimana na.

Emausi u, ĩsazei'wa norī nebzé wasu'u

Marcusi 16.12-13

¹³Tawamhā tō taha bātā na te tineb zahuré, Emausi na 'ri wa'ōtō nhisi u, Zezusihi zazei'wa norī hā. Zeruzarē hawi te tineb zahuré, 'ri wa'ōtō u. Zeruzarē hawimhā, 10 na ti'ai pibuzé hā, Emausi u hā. ¹⁴Nep sina, ma tō te te sima rowasu'u zahuré, uburé marī hā ĩwairébé mono na. ¹⁵Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré āma sisada'ābā zahuré mono ré, ma tō Zezusi hā āma tiwisi zahuré. Te oto ĩme timorī zahuré. ¹⁶Titōmo na ma tō 'madā'ā zahuré. Tane nherē, te te waihu'u zahuré ō di, ni'wa newa.

¹⁷Tawamhā Zezusi te sadanharī zahuré, āne:

— E marī, te asima ĩwasu'u wa'aba mo, bādādi na ane wa'aba sina. — Āne te sadanharī zahuré. Taha wa, ma tō mazahāri zahuré. Ubu pire zahuré di. ¹⁸Tawamhā ma tō ĩhāiba amo hā sadanha, Tezopasi na ĩsisi hā:

— Zeruzarē āma 're asāmra mono nherē, e aiwétési aima ĩsa'rese ō, ā nimosi marī hā ĩwairébé mono hā. — Āne te sadanha, Tezopasi hā.

¹⁹Taha wa, ma tō Zezusi hā asa sadanharī zahuré:

— E marī, wairébé mono bā bété. — Āne te sadanharī zahuré.

— Zezusi, Nazaré hawi ĩmorī ma, ma tō rob'manharī wasété za'ra ni. 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo aré. Tiwaihu'u pese na ma tō marī hā te te dama 're ab'manharī aré, ĩwē hā. Duré mreme pire na, te 're mo. Āne na ma tō waihu'u, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Āne na hā uburé ma tō waihu'u za'ra ni. ²⁰Tane nherē, wa'madā'ā'wa norī hā sasedoti ĩpire norī hā ma tō danhib'apito u siwi saprō. Roti'wa norī dama ĩpire norī me, ma tō ĩtēme siwi saprō, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wīrī da. Taha wa, ma tō ĩsimiwada'uri zarina, dasiwi sasōmri ni, wedepo'o nnonhi'rāmi na dā'ā da. ²¹Izarazéhé nihudu norī hā, danhimiwada'uri na oto 're wahāimana za'ra mono tō da, te te 're wa'apawapto mono da ne, wa tō 're wanhimnhasi za'ra aré. Āhāna bādā maparane ma tō āma ne, da te ĩwīrízém na hā. ²²⁻²³Ni'wam norī hā pi'ō norī hā ma tō ai'abaré ab're u, wasiré ĩsazei'wa norī hā. Tane nherē, te te siwi sāmri za'ra ō di, ĩhāiba hā. Ab're hā baba na, ma tō sō sabu za'ra. Apā sihutu wamhā, āne te wama rowasu'u za'ra: "Re ĩhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī si, wa tō wasiwi 'madā'ā za'ra ni, hāiwa hawi we ĩne hā. Zezusi hā, u, dā'ā ō di. Te u, oto 're

mo. Āne ma tō wama rowasu'u zahuré.” Āne te pi'ō norī hā wama rowasu'u za'ra. Taha wa, wa tō āma watob'uzu za'ra ni, īsimirowasu'u za'ra na hā. ²⁴Taha wa, ma tō wasiré norī hā 'mane, pi'ōi wa'rāmi, ab're u. Te te robzabu zahuré wamhā, ab're hā baba na ma tō duré sabu zahuré, pi'ō norī nhimirowasu'u zarina. Te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusihi hāiba hā te te isāmri zahuré ō na. — Āne te tāma rowasu'u zahuré, Zezusihi ma, Tezopasi norī hā.

²⁵⁻²⁶Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī zahuré, āne:

— E niha bété, waihu'u su'u aba ō di, sazei aba da, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowasu'u mono bā, Danho'reptui'wa na rob'ui'ééré hā. Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu hā te za a'ā robzépata, rowasédé, da te tāma 'manharī wamhā. Taha parip si, te za rowē āma 're sāmra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ipisutuzéb uwaibaba. — Āne ma tō Zezusi hā tāma waihu'u zahuré, sō'awi tāma siwasu'u zahuré ō nherē, Danho'reptui'wa na.

²⁷Romhā ré, ma tō iwana Danho'reptui'wa na rob'ui'ééré za'ra ni. Tawamhā Mozési te te āma irob'ui'ééré na, te oto tāma rob'rāzarōtō zahuré. Taha pari, uburé 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī, te te āma irob'ui'ééré za'ra na, te tāma rob'rāzarōtō zahuré.

²⁸Tawamhā ma tō rob'umhutu za'ra oto, 'ri wa'ōtō u hā, Emausi u hā. Zezusi hā te aré tiwi timorī waré zahuré. ²⁹Taha wa, ma tō tāma nharī zahuré, tiwi morī zahuré tō da:

— Wa'rata asāmra a'ā. Ma tō wawi ti-hāiwahā. Te za wawi tirobra. — Āne te tāma nharī zahuré.

Taha wa, ma tō āzé 'ri para u, i'rata sāmra zahuré da, a'ā. ³⁰Tawamhā i'rata

te tinhamra zahuré, siré saihuri da. Sāmra wamhā, ma tō i'u'ēne hā ti'ā, Zezusi hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, i'u'ēne hā. Ma tō tāma sōmri zahuré. ³¹Taha wa, ma tō oto waihu'u zahuré, Zezusi hā. Tazahā, ma tō tiwi aimani zahuré. ³²Taha wa, te isa'u sima rowasu'u zahuré, āne:

— Bādādi na we te te wama rowasu'u mono ré hā, e wato ōre, wapē'ē remhā. Wato sina, wa we wa te wapari. Wapari ze ti. — Āne te sima rowasu'u zahuré.

³³Tawamhā awa'awi, ma tō tiwahutu zahuré, Zeruzarē u neb da apā. Simasisi wamhā, ma tō Zezusihi siré norī hā sabu za'ra, 11 na ihāiba za'ra hā. 'Ri para, te siré ai'ubumro, isazei'wa norī me.

³⁴— Tō sena, ma tō Wanhib'apito hā hāiwa'udu. Simahā ma, ma tō sihāi'ré. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, datēme īsimasisi norī ma.

³⁵Tawamhā Wanhib'apito, bādādi na itēme iwisi zahuré na, ma tō asa dama rowasu'u zahuré, isazei'wa norī ma. Duré, Wanhib'apito te te iwaihu'u zahuré zém na, ma tō siwasu'u zahuré. I'u'ēne te te tāma iwē'ē zahuré na, ma tō duré Wanhib'apito hā waihu'u zahuré. Āne na ma tō siwasu'u zahuré, Zezusihi zazei'wa norī ma.

Zezusi hā, tizazei'wa norī ma, isihāi'rézé wasu'u

*Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18;
Zuwā 20.19-23; Atusi 1.6-8*

³⁶Tawamhā isazei'wa norī ma, te te rowasu'u zahuré ré, ma tō Zezusi hā iwa'wa tizab za'ra. Āne te tāma nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. — Āne te tāma nharī za'ra.

³⁷Tawamhā dahāiba warō newa, ma tō tāma tipē'ēwara za'ra. ³⁸Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— E marī da, ma tō īma aipē'ēwara za'ra wa'wa. E marī da, ma tō īwawā za'ra wa'wa, īhāiwa'utuzém na. ³⁹ Īnhib'rada, 'madâ'â za'ra wa'aba. Duré ĩ-para hā 'madâ'â za'ra wa'aba. Ma'āpé oto ĩzaze za'ra wa'aba. Wa hā tō, Zezusi. Dahāiba warō hā nhi ō di, duré hi ō di. Wa hā ĩnhi ré hā, duré ĩhi ré hā. Ma'āpé asib'rata na ĩ'upi za'ra wa'aba, tō sena ĩzaze za'ra wa'aba da. ⁴⁰ — Āne ma tō Zezusi hā tāma si'ru za'ra. Taha wa, ma tō tinhib'rada hā tāma s'ō'a za'ra, duré tipara hā. ⁴¹ Īmreme te te wapari za'ra wamhā, te 're to za'ra, tipē'ē na. Tāma rowē uptabi za'ra di. Tane nherē, Zezusi hā hāiwa'utu ō newa, te te āma saze za'ra ō di. Taha wa, mrab zō te sadanharī za'ra oto, Zezusi hā:

— E mra, te aima tihāimana za'ra wa'wa. — Āne te sadanharī za'ra.

⁴² Tawamhā syry na ma tō tāma sōmri za'ra, tepe zebre hā. ⁴³ Tawamhā ma ti'ā, te te 'rēne da, ĩsō'a za'ra. ⁴⁴ Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Romhā ré wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, ai'rata 're ĩnhamra za'ra wa'aba mono ré hā, marī hā za ĩzō īwairébé mono na, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'ééré zarina, duré ĩsō're na rob'ui'ééré zarina. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhā ma tō āne tāma waihu'u za'ra, ĩbaihā na rob'ui'ééré zarina:

— Romhā ré ma tō āne ĩ'āma rob'ui'ééré za'ra ni: “Danho'reptui'wa te za robzépata za'ētē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisudu hā. Tane nherē, bādâ maparane āma si'utōrī ō ré, te za hāiwa'udu apā, ab're hawī. ⁴⁷ Duré, te za ĩwasu'uwē na

ĩsadawa para te te 're dapo're pu'u za'ra, āne: ‘Dawasédé hā te za da te 're rēme pese za'ra. Tawamhā te za te te dama 're apari dawasédé hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā.’ Āne te za ĩwasu'uwē na uburé te te āma 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bā. Zeruzarē āma ĩsāna'rada hā za.” Āne ma tō duré romhā ré āma rob'ui'ééré za'ra, ĩbaihā na hā. ⁴⁸ A norī wa'wa hā ma tō ĩ'āma ĩmadâ'â za'ra wa'wa, ĩdâ'ázé hā. Duré ĩhāiwa'utuzé hā ma tō ĩ'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za ĩwasu'u wē'wa, 're anomro aba mo. ⁴⁹ Wa hā wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa, ĩmama te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Taha wa, te za a'ā 'ri ahā āma sō asimipari za'ra wa'wa, hāiwa hawī te we atēme ĩsatōrī za'ra wa'aba zéb u, ĩwaihu'u pese na 're ĩmorī ne, 're anomro aba mono da. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norī ma.

Zezusi hā, hāiwa u ĩmorizé wasu'u

Marcusi 16.19-20; Atusi 1.9-11

⁵⁰ Tawamhā Zezusi hā ma tō tisiré 're ĩnomro mono norī hā te te simro, 'ri ahā nhiti, Betānha na 'ri wa'ōtō nhisi u. Tamomo te te rob'umhutu za'ra wamhā, ma tō tinhib'rada hā wahutu, tisi hawimhā, ĩwē hā te te tāma sōmri za'ra da, Zezusi hā. ⁵¹ Tawamhā taha ré, ma tō tiwi timorī za'ra. ĩmama hā ma tō tiwi āri za'ra, hāiwa u. ⁵² Tawamhā ĩsa'u, te Zezusihi āma tiwata za'ra, hi'rātītō. To sina, te apā ai'aba'rē, Zeruzarē u. ⁵³ Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma, te 're si'ubumroi u'āsi, 'ri 'wawī wa'ra 're, āma 're wata u'āsi za'ra mono da.

Zuwā

*Zezu Cristuhu wasu'uwē na,
Zuwā te te āma īrob'ui'érézé*

Ībaihā wasu'uzé

Ā ībaihā na rob'ui'éré'wa nhisi hā, Zuwā na īsisi hā. Ā hā Zezusihi siré 're īmorī, Ti'aduhu sisānawā. Ta norī hā tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwā hā īhāiba amo hā te duré 're hāimana, ā dawabzuri te te dama 're īab'manharī mono hā. Taha nhisi hā, Zuwā Batita. Tazahā ā ībaihā na rob'ui'éré'wa hā ta hāi ō di.

Zuwā hā ma tō wama wasu'u za'ra, Zezusi hā tō sena 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra uptabi na hā. Zuwā 20.31 āma te āhā wasu'u hā tihāiba. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hā Danho'reptui'wa na ni'wam norī hā te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono hā rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā za ta norī si te te sina 're ī'uwaimrami za'ra mono na hā. Zuwā hā ma tō duré wama āma romnhimiré'é za'ra, marī mono bâ, wahāimanazém na wa te āma 're īrosa'rata za'ra mono zéb da hā. Ā na ma tō wama āma romnhimiré'é za'ra, duré ī'u'ētē wapu na, duré rowa'a na, duré pone'ērebā na, duré pone'ērebā 'madā'ā'wa na zama, duré uwa 'ru na zama.

'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īsisi hā īsihāibazé wasu'u

1 Duréihā ti'ai ō ré hā, marī ō uptabi di. Ropoto na te te sāna'rata ō ré, te 're mo, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īsisi hā. Ta hā te siré 're simasisi u'āsi zahuré, 'Re īhāimana u'āsi mono me. Duré ta hā 'Re īhāimana u'āsi mono. ²Ti'ai ō ré hā, te siré 're simasisi zahuré, marī ō uptabi ré hā. ³Ta hā ma tō uburé te te ro'apoto, 'Re īhāimana u'āsi mono te

te tāma īpisutuzéb zarina. Te te ro'apoto mono ō 'wa'āhā, aré marī ō uptabi di. ⁴Ta hā rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa, te dama 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īsisi hā. Dama rob'uiwē'wa ne, rowa'a na damorī wē na 're danomro mono da, te za roti wē na te te dama 're awaihu'u. ⁵Robra na ne, dawasété na 're danomro mono nherē, te za dama rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā te te 're da'apawaptob u'āsi, tinhimiroti na. Niwa da te dawī uprosi waihu'u ō di za īsimiroti hā, dawasété na 're īdanomro mono norī hā.

⁶Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō aibā hā satō, te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Aibā nhisi hā Zuwā na īsisi hā. ⁷Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u, rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u hā. ⁸Zuwā hā rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā 're hāimana mono ō di. Rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u na te te 're da'apo're pu'u mono da si, ma tō we datēme wi, Zuwā hā. ⁹Rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā tō sena īsimiroti hā. Ta hā ti'ai u ma we datēme wi, aihīni īsimiroti hā da te waihu'u pese za'ra da.

¹⁰⁻¹¹Ta hā te oto ti'ai āma 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īsisi hā. Tazahā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, te te ro'apoto mono nherē, ro'apoto mono 'wa na da te waihu'u za'ra ō di. Tisiré zudezu norī rob u, ma tō wei mo. Tane nherē, sō 're tob'uzu za'ra mono ō di, ta norī hā. ¹²Ni'wam norī si ma tō sō 're tob'uzu za'ra. Ma tō te te āma 're sasōmri za'ra. Taha wa, ma tō ta norī si pisutu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're hāimana za'ra mono da. ¹³E ī'ra siro, ma tō ta norī hā 're rere'e, ti'ai āma timama sipoto na. Mare di. Taha zarina, ī'ra siro, 're rere'e mono ō di. 'Re īhāimana u'āsi mono si ma tō āma 're 'ra za'ra.

¹⁴Dama 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'u'wa da hā, wa'rata 're sāmra mono

da, ma tō sihâiba. Simizawi pese uptabi di. Īsimiroti hā wē uptabi di. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wa, ôhō si 're morī wē uptabi di. Misire ĭ'ra hā. Ôhō si, waihu'u pese uptabi di. Wa norī hā wa tō wasiwi waihu'u za'ra ni, 're ĩmorī wē uptabi na. Īwaihu'u pese na zama, wa tō waihu'u za'ra ni.

¹⁵Ta hā ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Āne ĩtēme wisi wamhā, te dama 'mahā, Zuwā Batita hā:

— Ôhōta aibā hā te wei mo. Īwana, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: “Ô hā ĩza'u si wei morī nherē, ĩma pire di. E marī wa. Īpoto ô ré, 're morī u'âsi wa.” — Āne ma tō dama rowasu'u, Zuwā Batita hā.

¹⁶⁻¹⁷Durēihā wahi'rada Mozési hā ma tō te te dama 're roti, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina. 'Re ihâimana u'âsi mono te te tāma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tō te te dama 're roti, āma 're danomro wē mono da. Zezu Cristu hā ma tō ôhō si te te dama 're waihu'u, dawasété nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na. Simizawi pese uptabi wa, te te 're wa'apawaptob u'âsi, āma 're wanomro wē mono da, Zezu Cristu hā. ¹⁸Ti'ai āma 're ĩdanomro mono hā datōmo na da te 're 'madâ'ā za'ra mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Ôhō si, ma tō Timama hā 'madâ, siré 're simasisi u'âsi zahuré mono wa, Timama me. ĭ'ra hā misire, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hā. Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u u'âsi Timama hā, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Zuwā Batita te te dama 're ĩrowasu'u mono zé wasu'u

Marcusi 1.1; Rucasi 3.2-3

¹⁹Tawamhā aibā norī hā ma tō aihutu, Zuwā Batitaha u, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī

hā. Tipawapto'wa norī me, ma tō ĩtēme aihutu, réwita norī me. Zudezu norī ma roti'wa norī hā te te satōrī za'ra wa, ma ĩtēme aihutu, Zeruzarē hawi.

Tawamhā ĩtēme sihutu wamhā, te siwi sadanharī za'ra, āne:

— E 'wa hā, a hā.

²⁰Taha wa, te āne tāma siwasu'u za'ra:

— Wa hā Cristu ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hā, Danho'reptui'wa da.

²¹Te duré siwi sadanharī za'ra:

— E 'wa hā bété, a hā. E a hā, Eriasi apā aihâiwa'udu.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Ta hāi ô di, wa hā.

Taha wa, te duré siwi sadanha:

— E a hā, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono, te 're aimo.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa hā, ta hāi ô di.

²²Tawamhā te duré siwi sadanha:

— E 'wa hā bété, a hā. Ma'apé wei wama asiwasu'u su'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da, wei wazatōrī'wa norī ma, wa te aiwasu'u za'ra da.

²³Taha wa, te oto tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā a'ubuni wi, dama roti'wa. Āne, wa tō te dama 're rob'mahârâ: “Wanhīb'apito zô, te za bādâdi hā ĩmana 'rāmi asiwi ĩsa'ra wa'aba mo, awa'awi da.” Āne ma tō wahi'rada Iza'iza hā te te dama 're roti aré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Tane wa tō duré wa hā te dama 're roti, ĩsimiroti zarina. — Āne te Zuwā Batita hā tāma siwasu'u za'ra, aibā norī ma.

²⁴⁻²⁵Tawamhā asa te tāma nharī za'ra, āne:

— Ma tō wama asiwasu'u za'ra. A hā, Cristu ô di. A hā, Eriasi ô di. A hā, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono ô di. E marī da, te bété â dawabzuri hā dama 're

ĩ'ab'manharĩ mo, a hãĩ õ nherẽ. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

²⁶⁻²⁷ Tawamhã Zuwã te asa tãma nharĩ za'ra, āne:

— Ā na si, wa tō â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ. Tane nherẽ, ĩza'u si we ĩmorĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama 're sadawa wasu'u mono da, ma tō wei wi. Zahadu sa'rese za'ra wa'aba õ di, a norĩ wa'wa hã. Ta hã ĩma pire wa, ĩpara'uza wasisizẽ te tãma wasihu waihu'u õ di. — Āne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁸ Āne romhãimanazẽ hã Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi ãma Zodã zara niwĩ â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩzẽb ãma hã.

'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra wasu'u

Marcusi 1.10; Rucasi 3.22

²⁹ Tawamhã awẽ ma tō Zuwã Batita hã Zezusi hã tisã, ĩtẽme morĩ ré. Te te sãmri wi, te dama 'mahã, āne:

— Ōhõta te we oto mo, Pone'ẽrebã hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu hã dawasédẽ hã te te dama 're aparĩ mono da. ³⁰ ĩwana wa tō āne hã aima wasu'u za'ra wa'wa: “Īza'u we ĩmorĩ hã ĩma pire di. ĩpoto õ ré, 're morĩ u'ãsi wa, ĩma pire di.” Āne, wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³¹ Wa hã te durẽ waihu'u õ di arẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutu na hã Danho'reptui'wa da. Tazahã, wa norĩ hã Izarazéhẽ nhihudu hã wa te waihu'u za'ra da, wa â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ.

³²⁻³³ — ĩsi'uihã na, wa hã te durẽ waihu'u õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tō ĩma waihu'u, te te ĩpisudu hã. Āne te ĩma wasu'u: “Ītẽme wa za satõ ĩpẽzani hã, te ĩpisutu u. ĩhawi morĩ õ di za. Īrata te za 're sãmra u'ãsi. A hã te za ãma ĩmadã. Āma 'madã'ã wamhã, te za oto ĩwaihu, õ hã te ĩpisutu na, ĩpẽzani te te dama 're anhomri mono da.” Āne ĩzatõrĩ'wa hã te ĩma wasu'u. Tō

sena ma tō ĩma rowasu'u. Wa hã wa tō ãma 'madã. Ma tō we ĩtẽme mo, hãiwa hawi utu'u ne, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽzani hã. ĩhawi morĩ õ di. ³⁴ Wa hã wa tō ãma 'madã. Tō sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ō hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra. — Āne te dama wasu'u, Zuwã Batita hã.

Aibã norĩ hã, Zezusihi ãma te te ĩsasõmri na'rata zahurẽ zẽ wasu'u

³⁵ Tawamhã awẽ te durẽ Zuwã Batita hã wasirẽ tihãiba. Wa norĩ hã ĩsirẽ 're wane wa, wa ĩsirẽ aima'wara ni. Tawamhã wasirẽ wasimasab ré, ma Zezusi hã ro'razã. ³⁶ Tawamhã, Zuwã Batita hã te te 'madã'ã wamhã, te dama 'mahã:

— Ōhõta Pone'ẽrebã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hawi we ĩmorĩ.

³⁷ Tawamhã Zuwã Batitaha mreme hã wa te wapari wa, wa tō oto wanem ni, Zezusihi zarina. ³⁸ Taha wa, Zezusi hã ma wei wazõ aipi'ra. Te wei wa'madã. Tawamhã te wama tinha, āne:

— E marĩ zõ, te we ane wa'wa.

Tawamhã asa wa tãma nharĩ ni:

— Rowahutu'wa, asãmrazẽ hã wa te waihu'u da, wa wei wanem ni.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã Zezusi te wama tinha:

— Oto pé ĩzapronĩ aba, ĩnhamrazẽ hã sabui wa'aba da. Taha wa, wa oto ĩme wanem ni, ĩsãmrazẽb u. Wasihutuzẽb u ma tō bãdã hã we tinho're za'a. Tawamhã bãtã na wa ĩrata aimasisi ni, Ādéréhẽ me. Simahã no, Ādérẽ hã. ⁴¹ Tawamhã tidub'rata zõ te mo, Ādérẽ hã. Te te sãmri wamhã, āne te tãma rowasu'u:

— Danho'reptui'wa hã wa tō sõpõtẽ ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu hã. Danho'reptui'wa hã ta hã “Cristu”, damreme amo na hã.

⁴² Tawamhã ma tō Zezusihi u we saprõ apã. We te te ĩtẽme awisi wamhã, Zezusi te Sima hã 'madã. Te tãma tinha:

— A hã Sima, Zuwāhã 'ra. Āhãna wa za asisi na saprī. Sepasi na asisi hã za oto. — Āne te tãma tinha. Āma ĩsaprī hã Pedru na ĩsisi hã.

ZeZusi hã, Piripi norĩ te te ĩpisutu na'rata zahuré zé wasu'u

⁴³Tawamhã awē Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, te ZeZusi hã sina ropisutu. Taha wa, wa ĩsiré oto ai'aba'ré ni. Wasĩ'aba'réi ré, wa tō aibã hã sōpētē za'ra ni, Piripi na ĩsisi hã. Tawamhã ZeZusi te tãma tinha:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

Taha wa, te oto ĩsiré mo. ⁴⁴Piripihĩ za'ru hã Besada na 'ri nhisi hã. Tame te duré Ādéré norĩ hã 're simasisi zahuré, Pedruhu me. ⁴⁵Tawamhã Piripi te Natãna'éhé zô mo. Te te sãmri wamhã, ãne te tãma tinha:

— Aibã hã wa tō sabu za'ra ni, wahi'rada Mozési te te ãma ĩrob'ui'ééré siro hã romhã ré, 'Re ĩhãimana u'ási mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama ĩsa'u te te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra hã. Ta hã ZeZusi, Nazaré hawi we ĩmorĩ hã, Zuzéhé 'ra hã. — Āne te Piripi hã tãma rowasu'u.

⁴⁶Tawamhã te Natãna'éé hã asa tãma tinha, ãne:

— Oro Nazaré hawi ĩwē hã wei morĩ õm ne.

Tawamhã Piripi asa te tãma tinha:

— We aimorĩ, wanem hã, sabu da.

Taha wa, te apã ĩtēme saprō.

⁴⁷Tawamhã te te sãmri wi, te ZeZusi hã tãma tinha, Natãna'éhé ma, ãne:

— Ōhōta te wei mo, Izarazéhé nhi-hudu uptabi hã 're ĩmorĩ wē uptabi hã. Sadawa nhipese ãna te 're mo.

⁴⁸Taha wa, te Natãna'éé hã asa tãma tinha:

— E niha ma tō ĩwaihũ.

Taha wa, te duré ZeZusi asa tãma tinha:

— Piripi hã te te ai'mahârã õ ré, wa tō ai'madã, pidera wede 'rowi asãmra ré.

⁴⁹Tawamhã Natãna'éé asa te duré tãma tinha:

— Rowahutu'wa, a hã 'Re ĩhãimana u'ási mono 'ra. A hã uburé Izarazéhé nhi-hudu norĩ nhĩb'apito.

⁵⁰⁻⁵¹Tawamhã ZeZusi asa te duré tãma tinha:

— Tane tō. Wede 'rowi asãmra ré, te aiwaihũ'u wa, ma tō asina ĩwaihũ, asina ĩwapari wa. ĩwaihũ'u pese wa, ma tō ĩ'ãma atob'uzu. Niwapsi te za marĩ hã ĩ'madã, ĩwaihũ'u pese na marĩ hã te aima ĩwaihũ'uzém nhĩpai u. Asō'a wa'aba, te za hãiwa hã we 'ridawa, ĩnho'õmoi baba. Tawamhã siwa'rãmi te za nasi we ĩtēme ai'aba'ré hãiwa hawi, 'Re ĩhãimana u'ási mono ma romhuri'wa norĩ hã, dasiré ĩpoto u hã. — Āne ma tō tãma waihũ'u sirõmo za'ra, ZeZusi hã.

Cana ãma dasina damrozé wasu'u

2 Tawamhã maparane ma tō wa'ãma timara. Taha pari, dasaihurizé hã ma tō 'manharĩ za'ra ni, dasina damrozém na hã. Cana na 'ri wa'õtõ nhisi ãma, ma tō 'manharĩ za'ra ni. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. ZeZusihi na hã te tame dame tihãiba. ²ZeZusihi zô zama, te tahârã ni, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô zama, dasina damro u wasĩ'aba'ré da. Taha wa, wa duré wa norĩ hã dame asimro ni. ³Tawamhã, ma tō uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé hã da'ãma ai'utõ, da te 'mahãpãri mono õ ré. Taha wa, te ZeZusihi ma ĩna hã tinha, ãne:

— Uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé hã ma tō da'ãma ai'utõ, da te 'mahãpãri mono õ ré.

⁴Tawamhã ZeZusi asa te tãma tinha:

— Āté a hã ĩma waihũ'u õ di za, marĩ te ĩ'manharĩ da hã. Bãdã zahadu ĩwa waptã'ã õ di, ãne te ĩ'manharĩ da hã.

⁵Taha wa, te ĩna hã romhuri'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Tiha te te aima waihũ'u za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ĩmreme hã 'madã'ã pese

za'ra wa'aba za. — Āne te tĀma nharĩ za'ra.

⁶Tame te piza hā 're simasa ētē 'manharĩ hā, ā ré hā 6 na ihāiba hā. Nima norĩ hā 80 na ā za'ratazé hā, duré nima norĩ hā 120 na ā za'ratazé hā. 'Re wasaihuri mono ō ré hā, wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, wa 're wanhimisō za'ra, wa norĩ hā zudezu wa. Taha da, te 're simasa, piza isa'ene hā. ⁷Tawamhā Zezusi te romhuri'wa norĩ ma tinha, āne:

— Ā hā nasi amrami za'ra wa'aba, piza 're sa'wari za'ra wa'aba da. 'Masisi za'ra wa'aba.

Tawamhā ma tō siwi 'masisi, piza 'remhā ā hā. ⁸Tawamhā Zezusi te tĀma nharĩ za'ra, āne:

— Ma'āpé, ā hā oto amrami za'ra wa'aba, danhipi na dawada'uri'wai u 'wasari aba da, te te téiwa pibu da.

⁹⁻¹⁰Tawamhā ma tō itēme 'wasa, te te téiwa da. Te te téiwei wamhā, ā si ō di oto. Ma tō sirob'rāi wa'u. Nima hawi uwa 'ru'rāi wa'u isé hā te te waihu'u ō di, danhipi na dawada'uri'wa hā. Romhuri'wa norĩ si ma tō waihu'u za'ra. Tawamhā te te téiwa wamhā, sina imro zahuré zō, te hā, aibā zō. Taha wa, te āne tĀma tinha:

— E niha ma bété isei uptabi si dawĩ ité, wasaihuri na'rata hawi, wa te āhuri tō da. Dasaihuri na'rata hawi, te isei uptabi hā da te dama 're sōmri za'ra, da te 're āhuri mono da. Sa'ētē na da te 're āhuri mono wapsi, te za i'wa'u zeĩ prā hā da te dama 're sōmri za'ra. Tanei ō di, a hā. Nimosi ma tō isei uptabi hā dama i'ru, da te āhuri da. — Āne te aibā ma tinha, danhipi na dawada'uri'wa hā.

¹¹Āne hā marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ō hā te te dama i'manharizém na ma tō Zezusi hā dapawaptom na sĀna'rata, tiwaihu'u pese na, Cana na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā, Cana hā. Taha wa, waihu'u pese wa, wa

tō wasina umnhasi za'ra ni, ĩsiré 're i'wanomro mono norĩ hā.

¹²Tawamhā Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u te oto mo, Zezusi hā. Īna zama te ĩsiré mo. Īno norĩ zama te ĩsiré ai'aba'ré. Wa norĩ zama, wa ĩsiré ai'aba'ré ni, ĩsiré 're wanomro mono wa. Tawamhā, wasihutu wamhā, syry na wa tame asimro ni.

'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa hawi, Zezusi te te idazate mono zé wasu'u

Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48

¹³Romhuture di oto, zudezu norĩ te, dato hā da te 're i'manharĩ za'ra mono zéb u hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, Ezitu hawi te te idawaibuzém na āma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hā. Tawamhā romhuture wa, datoi u te oto mo Zeruzarē u, Zezusi hā. Wa norĩ zama, wa duré ĩsiré ai'aba'ré ni.

¹⁴Zeruzarē āma te 'ri za'ēne hā 're sa, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zé hā. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te aibā norĩ hā 're si'ubumro. Ta norĩ hā powawē te te dama 're wede za'ra, duré pone'ērebā, duré utu'u. Ihāiba amo norĩ hā te duré rob'uiprazém na te te dawĩ āma 're saprĩ za'ra. ¹⁵Tawamhā Zezusi hā aibā norĩ hā te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō marĩ hā sada 'manharĩ za'ra, wedenhorō na te te āma sate mono da, rob u. Tawamhā ma tō te te sate, ĩsimizama ré. Wedeza hā ma tō duré tiwi pizari za'ra, rob'uiprazé hā te te tiwi sāmra za'ra da, te te dawĩ āma 're ĩsaprĩ za'ra mono norĩ wi. ¹⁶Te duré tĀma rob'ru za'ra, utu'u wede'wa norĩ ma, āne:

— Mo oto rob u sani za'ra wa'aba. 'Ri hā ā hā, Īmama āma 're idawata za'ra mono zé. Āme dama 're rowede za'ra wa'aba mono ō di za oto. — Āne te tĀma nharĩ za'ra.

¹⁷Taha wa, wa tō āma wapo're pu'u za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa

wasu'u'wai mreme ui'ééré na. Āne duréihā ma tô wahi'rada hā tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma: "Asôrowa da hā marī na te romhuri za'ētē wa, wa tô iwa āma waze, asawi te." Āne ĩmreme na wa tô wapo're pu'u za'ra ni.

¹⁸Taha wa, te dama ĩpire norī hā tāma nharī za'ra, āne:

— E 'wa sadawa para, ma tô ĩdazate mo, rob u. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, sate mono wamhā, e marī te za ĩmanha, dama ĩmanharī waihu'u'ō hā wa te āma aiwaihu'u za'ra da.

¹⁹Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Marī hā wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, āma ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Ā hā 'ri hā asiwi sāmra aba wamhā, wa za apâ 'ri su'u. Bâdâ misi te za ĩ'āma mo, apâ te 'ri ré hā. — Āne te tāma si-wasu'u za'ra.

²⁰Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— E niha te za ĩ'ri su. E niha bâdâ misi te za ai'āma mo, apâ 'ri ré, a hā. Ā hā da te dasiwi 'ri su'u ō di, 'ri za'ētē wa. Wahub ahâ na ma tô da'āma tiwahu, da te dasiwi 'ri za'ra ré hā. 46 na ma tô āma dawī tiwahu. — Āne asa te Zezusihi ma nharī za'ra.

²¹'Ri te te wasu'u wamhā, tihâiba te wasu'u, Zezusi hā. Sô'awi siwasu'u ō wa, ĩmreme hā dama pibu prā za'ra di.

²²Ab're hawi hâiwa'utu wapsi, wa za āma wapo're pu'u za'ra ni, apâ za te te ĩ'ri wasu'u na hā. Wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: "Tô sena na ma tô Zezusi hā tihâiwa'utuzém na dama siwasu'u. Tô sena na ma tô duré wahi'rata norī hā romhâ ré ihâiwa'utuzém na rob'ui'ééré sirōmo za'ra ĩbaihâ na, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā." Āne, wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

Zezusihi ma, uburé danhimirosa'rata na tāma ĩdawaihu'u pese zé wasu'u

²³Tawamhā Zezusi hā zahadu Zeruzarē āma hâimana ré, ma tô Pascowa na dato nhisi hā dasiwi 'manharī ni. Tame sāmra ré, ma tô marī dama ĩmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī wē, tiwaihu'u pese na, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te ĩsatōrī na, da te waihu'u za'ra da. Taha wa, marī dama ĩmanharī waihu'u'ō hā danho'a te te dama 're ab'manharī mono wē te, ma tô da'ahâ na saze za'ra ni. ²⁴⁻²⁵Tane nherē, da te dasina ĩ'umnhasi za'ra na, te te sina damreme zazei ō di, Zezusi hā. E marī wa. Uburé danhimirosa'rada hā tāma waihu'u pese wa. Ni'wa ĩ'upana te te tāma 're da'awaihu'u mono ō di, Zezusihi ma. Si'uihâ na ma tô te te 're da'awaihu'u, danhimirosa'rata na. Taha wa, tô sena da te dasina umnhasi za'ra ō wa, te te sina damreme zazei ō di, Zezusi hā.

Zezusi hā, Nicodemosihi ma, te te ĩnharizé wasu'u

3 Aibâ hā te 're hâimana, Nicodemosi na ĩsisi hā. Ta hā roti'wa, wasiré zudezu. Parisezu na, wa tô wa te 're sisi za'ra, wahi'rata norī nhimiroti, parisezu norī siré te te 're 'madâ'â pese mono wa. ²Ta hā ma tô Zezusihi u wi, barana. ĩtēme wisi wamhā, āne te tāma tinha:

— Rowahutu'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô wei watēme asatō, wama 're rowasu'u mono da. Āne wa tô ai'āma waihu'u za'ra ni. Taha zadawa para, ma tô marī hā dama ĩmanharī waihu'u'ō hā dama 're ĩab'manharī wē u'âsi mo, da te āma aiwaihu'u za'ra da, we te te asatōrī na. Ta hā te te aima 're waihu'u mono ō 'wa'âhâ, a hā ĩwaihu'u'ō hā dama 're ab'manharī mono ō di aré. — Āne te Zezusihi ma tinha.

³Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u. Dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwē 're danomro mono ō di za.

⁴Tawamhā Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za aibâ hã si'îhi nherē, tipoto té. E niha te za tina dub're apâ âzé, duré apâ poto téb da. — Āne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁻⁶Tawamhā Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ai'uté hã dama 're poto za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwē, 're nomro sirōmo mono ō di za. Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za 're dapoto téb za'ra, dapē'ē 're. Tawapsi te za oto îsib'a'uwē si 're danomro. 'Re ihâimana u'âsi mono hã 're îdanomro wasété mono hawi te te 're da'a'upsōi mono wa, duré Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za oto dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra. Tawapsi te za oto duré îsib'a'uwē 're danomro. Dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwē, 're danomro mono ō di za. ⁷A hã, aipoto tém neza. Āne te aima nharî wa, îma nharî ō di za, âne: "E niha wa za îpoto té." ⁸Rowa'u wa za aima wasu'u, waihu'u da. Rowa'u hã te te 're rowapōrî mono wamhā, îpupu'u si wa wa te 're wapari za'ra. Îpupu'u na si wa za wa te 're waihu'u za'ra, 're îwairébé mono zém na hã. Uihâ na te rowa'u hã 're wairébé, nimomo 're wa'u'u rāsutu za'ra mono da. E ma hawi te rowa'u hã 're wairébé na'rata. E momo te duré 're wa'u'u rāsutu za'ra. Wama waihu'u pese za'ra ō di. Tane dama waihu'u pese ō di, dapē'ē 're, 're îdapoto téb za'ra mono zé hã. Dama waihu'u pese ō nherē, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te dama 're anhomri, Tipē'ēzani hã dapē'ē 're, 're îdapoto téb za'ra mono zém na, da te

dasina 're waihu'u za'ra mono da. — Āne te Zezusi hã tãma rowasu'u.

⁹Tawamhā Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za Tipē'ēzani hã te te dama 're anhomri, dapē'ē 're, 're dapoto téb za'ra mono da.

¹⁰Taha wa, te duré Zezusi hã asa tãma tinha:

— A hã Izarazéhé nhihudu norî ma, rowahutu'wa. Tane nherē, înhimîrowasu'u hã aima pîbui prã ti. E niha waihu'u ō di bété. ¹¹Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa norî hã marî hã wama waihu'u pese wa, duré wa te 'madâ'â wa, wa âne wa te dama 're wasu'u. Tane nherē, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, âma 're wazaze za'ra wa'aba mono ō di. ¹²Ti'ai âma romhâimanazé hã, wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, âma îzaze za'ra wa'aba ō di. E niha te za tawamhā hâiwa âma da te 're îwaihu'u za'ra mono zéb da hã te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, âma îzaze za'ra wa'wa. Até âma îzaze za'ra wa'aba ō di za. ¹³Ni'wa hã hâiwa u sébré ō di, apâ wei morî da, hâiwa âma romhâimanazé hã te te dama 're wasu'u mono da. Wa hã ti'ai âma dasiré îpodo hã îsiwaprosi, wa we hâiwa hawi mo, te dama 're rowasu'u mono da.

¹⁴⁻¹⁵— Duréihã Mozési hã ma tô a'ubuni wi wahi ne 'manharî hã sasô, îsi'uwazi waipo 'manharî hã, wedewaré na sa'o da. Ta hã wahi te te îsari za'ra hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tizéptâ'â za'ra. Dâ'â za'ra ō di. Tane te za duré wa hã dasiwi îzasômri ni, wedepo'o nhonhi'râmi na îza'o da. Tawamhã wa za dazada dârâ. E marî da. Danho'reptui'wa na da te dasina 're î'umnhasi za'ra mono wa, 're dadâ'â za'ra mono âna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hâiwa âma, 'Re ihâimana u'âsi mono

'rata. ¹⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tô ti'ra hã misi nherê, we tisô, dazada dâ'â da. Tawamhã i'ra, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dadâ'â âna te za hãiwa âma i'rata 're dasi'ubumroi u'âsi. Ropipa âma isiti 're dasi'ubumroi mono ô di za. ¹⁷ Dapo're'ô u'âsi 're danomro mono wa, te te 're da'ahã za'ra mono da, we te te satôri ô di ti'ra hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. 'Re idanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da si, ma tô we satô, ti'ai u.

¹⁸⁻¹⁹ — Ni'wam nori hã i'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, e 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te tãma 're nharĩ za'ra, âne: "Aiwê'ô za'ra wa'aba wa, wa za te 're aihã za'ra wa'wa." Æne na hã te te tãma 're nharĩ za'ra mono ô di za. Tizazei'ô'wa nori ma si te za ãne na te te tãma 're nharĩ za'ra, i'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono ô wa. Duré tiwasédé te te sima 're sawi pese za'ra mono wa, te za ãne na te te tãma 're anharĩ. 'Re imorĩ wê uptabi hã ti'ai u ma tô wei mo, rowa'a iwê hã. Ta hã wê nherê, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono ô di. Dapo're'ô u'âsi 're danomro mono wa, te robra si da te dasima 're sawi pese za'ra. ²⁰ Ni'wam nori hã 're nomro wasété u'âsi mono wamhã, te za 're imorĩ wê uptabi hã te te 're ruiwapari za'ra, rowa'a iwê hã. Tawamhã itême 're nomro mono ô di za, isimirosa'rata wasété na te te 're awaihu'u mono wa, 're siséb za'ra mono ô'umnhasite. ²¹ 'Re inomro wê mono nori si te za itême 're nomro, rowa'a u. E marĩ da. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're imadâ'â pese mono na, te te 're awaihu'u mono da. — Æne ma tô Zezusi hã Nicodemosihi ma waihu'u.

**Zezusi nori wasu'u, Zuwã
Batitaha wasu'u me**

²² Tawamhã Zezusi hã te mo, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Wa

norĩ hã wa isiré ai'aba're ni. Wasihutu wamhã, tame wa a'â wahâimana za'ra ni. Tame te Zezusi hã â dawabzuri hã dama ab'manha. ²³⁻²⁴ Zuwã Batita hã te duré te te dama 're ab'manharĩ â dawabzuri hã, wanhiti. Sarĩ na 'ri nhisi 'rata â hã, sa'êtê di. Taha wa, te tame a'â nhamra, Eno na â nhisi 'rata, Zuwã Batita hã. Tawamhã te nasi itême dasito, â dawabzuri hã te te dama 'manharĩ da. Zahadu Zuwã hã danhib'apito te te 'rui ô di, da te dasiwi sêrê da, dazazêb 're. Taha wa, te zahadu te te dama 're ab'manharĩ.

²⁵ Tawamhã aibã me te timreme na ai'wapé, Zuwãhã siré 're inomro mono nori hã. Â dawabzuri wasu'u na te ai'wapé za'ra. ²⁶ Taha wa, ma Zuwã Batitaha tême aimasa, isiré 're inomro mono nori hã. Æne te tãma wasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zodã zara niwĩ ai-hâimana ré, ma tô Zezusi hã we atême wi. Wisi wi, ma tô dama iwasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na Danho'reptui'wa da. E niha te bété ô hã te te duré dama 're ab'manharĩ, â dawabzuri hã. Zezusihi u si te oto aihini 're danomro. — Æne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã Zuwã asa te tãma nharĩ za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu romhuri hã, da te tãma 're romhuri za'ra mono da. Wa tô aré aima isiwasu'u za'ra wa'wa, âne: "Ta hã ma tô datême izatô iwana, Danho'reptui'wa te dama 're wasu'u mono da. Wa hã, Cristu ô di. Danho'reptui'wa da, te te ipisutu ô di." Æne na hã aima isiwasu'u za'ra wa'aba zém na hã ma tô aré iwapari za'ra wa'wa. — Æne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁹ Tawamhã aibã imro siwadi na ma tô sina simir'é, âne:

— Dasina 're damro za'ra mono wamhã, aibã hã oto mro wa, isiwadi hã

toi uptabi di. Aibâ hã ĩmro hã tito na si-wasu'u wamhã, toi uptabi di, ĩsiwadi hã. Tane duré wa hã, ĩtoi uptabi di. E marĩ wa. Da'ahã na oto 're danomro mono wa, Zezusihi u. ³⁰Taha wasu'u hã, wasu'u za'ětē uptabi di za oto, dama. Wa hã oto ĩwasu'u syryre di za. Tane nherē, ĩma rowē uptabi di. — Āne te tãma siwasu'u za'ra, Zuwã Batita hã.

Hãiwa hawi we ĩmorĩ si, uburé dama ĩpire uptabi wasu'u

³¹Hãiwa hawi we ĩmorĩ hã, uburé dama pire uptabi di. Wa norĩ hã ti'ai āma a'uwē wa, marĩ hã ti'ai āma, wa te 're ĩmadâ'â za'ra mono si, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Hãiwa hawi we ĩmorĩ si, uburé dama pire uptabi di. ³²Hãiwa āma uburé te te 're ĩ'ab'madâ'â mono na, duré te te 're ĩ'awapari mono na, te za sena na te te dama 're wasu'u. Taha wa, te te dama āma 're arowasu'u mono wamhã, mreme pire uptabi di. Tane nherē, aihĩni ĩmreme hã da te 're saze za'ra mono ō di. ³³Da te 're saze za'ra mono wamhã, āne te za da te dasima 're wasu'u za'ra: “Tô sena, ma tô ti'ra na te te dama 're wasu'u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.” Āne te za ĩsazei'wa norĩ hã te te sima 're rowasu'u za'ra. ³⁴Ti'ra we te te satōrĩ wamhã, ma tô Tipē'ēzani hã tãma tisō, ĩré 're morĩ u'âsi da. Taha wa, te Timama nhimiroti si te te dama 're wasu'u. ³⁵Ti'ra te te 're sawi pese uptabi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã. Tawamhã ma tô pisutu, uburé dama pire uptabi da. Duré uburé marĩ ma pire da, ma tô ti'ra hã pisutu, hãiwa āma ti'ai āma zama. ³⁶Ti'ra hã Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Re dadâ'â za'ra mono āna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi ĩrata, hãiwa āma. ĩmreme, da te 're wapari za'ra mono ō wamhã, dama 're rowē za'ra mono ō di za. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimihâzé hã te za da te dasina

're waihu'u u'âsi za'ra, ĩ'ra mreme hã da te 're wapari za'ra mono ō wa.

ZeZusi hã pi'oi wi, â te te ĩwaptērézé wasu'u

4 Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra. Āne ma tô dasima wasu'u za'ra ni: “Da'umro na si te oto 're dahãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhimiroti 'madâ'â'wa hã. Da'umro na si te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Zezusihi nhimiroti 'madâ'â'wa si te oto da'ahã na 're dahãimana za'ra.” ²Āne, da te dasima rowasu'u za'ra nherē, si'uihã na te te dama 're ab'manharĩ mono ō di, Zezusi hã. Wa norĩ si, wa ĩsadawa para wa te dama 're 'manharĩ za'ra, â dawabzuri hã. ³Tawamhã Zezusihi āma danhimirowasu'u hã parisezu norĩ u ĩwaptã'ã na te te waihu'u wamhã, te ĩsiti timorĩ za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Apã te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni, ĩsiré 're wanomro mono wa.

⁴⁻⁶Tawamhã Darireza u morĩ wamhã, ma tô sima wē, awa'awi dawa'wai baba te te ro'razãri da. Taha wa, wa tô samaritanu norĩ ro wa'wai baba, ro'rahãri za'ra ni, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Wa tô oto rob'umhutu za'ra ni, 'ri nho'ōmo u, Sica u hã. Tawamhã â zô ab're u, wa tô aihutu ni, abzumazéb u. Zuzéhé nhipti'ai āma te â zô ab're hã 're hãimana, Zaco hã ti'ra ma, ti'a hã te te ĩsōmri wa. Tame te Zezusi hã nhamra, â zô ab're āma. Te te āma wazere wa, te tame nhamra.

⁷⁻⁸Tawamhã 'ri nho'ōmo u, wa tô ai'aba'ré ni, wasa hã wa te wasisa 'mai'uipra za'ra da. Zezusihi si te waza'u tinhamra za'ra, â zô ab're āma. Tame sãmra ré, te we pi'ō hã mo, â zô, samaritanu na ĩwaptērē hã. Tawamhã â zô ab're u wisi wi, te Zezusi hã 'mahã, āne:

— Â we ĩma a'âri, te hârêne da. 'Rubu di.

⁹Tawamhã te pi'ô hã asa tãma tinha:

— E niha te â hã ĩwi ĩwaptê, wasiré samaritanu ô nherê. A hã zudezu. — Zudezu norĩ hã duré samaritanu norĩ hã siré 're hãimana za'ra mono ô wa, te âne pi'ô hã tãma tinha.

¹⁰Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma tinha:

— 'Re ihãimana u'âsi mono nhoprubzé hã waihu'u 'wa'âhã, duré ĩwaihu'u 'wa'âhã, te aré â hã ĩwi ĩwaptê. Tawamhã â u'â hã wa aré aima tisô.

¹¹Taha wa, te duré pi'ô hã asa tãma tinha:

— Â zô ab're hã, ab're 'rehâ di. A hã ai'ubana te asã. Tiha na â hã a'âri ô di za. E niha te za tawamhã ĩ'a'â, â u'â hã. ¹²Wahi'rada Zaco hã ma tô dama tisô ã hã, â zô ab're hã. Ti'ra norĩ me te te 're ĩ'âhuri mono zé, ã hã wanhib'â hã. ĩsimizama zama te te 're ĩ'âhuri mono zé. Wahi'rada hã wama pire za'ra di. E a hã tãma aipire wa, te za bété â u'â hã ĩma ĩsô. — Âne te pi'ô hã asa tãma tinha.

¹³Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Â hã da te 're âhuri mono wamhã, apãre 'rubu di. ¹⁴Īnhib'â hã te dama 're anhomri mono wa, da te 're âhuri mono wamhã, 'rubu âna te za ĩré 're dasi'ubumroi u'âsi. Ub're 're ĩsido-toto u'âsi za'ra mono ne, dawĩ 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono ô di za, da te 're âhuri mono wamhã. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono âna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi, hãiwa âma.

¹⁵Taha wa, te pi'ô hã oto tiwi waptê, ĩsib'â hã:

— Ta hã asib'â hã te za ĩma ĩsô, te 're 'rubu u'âsi tô mono da, we sô 're ĩneb u'âsi tô mono da.

¹⁶Taha wa, te Zezusi hã tãma rob'ru, âne:

— Mo oto aimorĩ aimro zô, we ĩtême saprõni da.

¹⁷Tane nherê, ma tô pi'ô hã âne tãma siwasu'u:

— Wa hã ĩmro ô di.

Taha wa, te Zezusi hã oto tãma rowasu'u:

— Tane tô. Âhãna oto aimro ô di. ¹⁸A hã 5 na aimro hã aré. Âhãna hã aimro uptabi ô di. Taré te asiré 're aimasisi aba mo, aibã me. Tô sena ma tô ĩma asiwasu'u, aimro ô na hã.

¹⁹Pi'ô hã te duré asa tãma tinha:

— Wa tô oto aiwaihu'u. A hã 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're aimo. ²⁰E mame te za 'Re ihãimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra. E ã êtê 'rãihã âma. E Zeruzarê âma. Â êtê 'rãihã hã ma tô wahi'rata norĩ hã pisutu za'ra, âme âma 're dawata za'ra mono da. Asiré zudezu norĩ hã ma tô Zeruzarê hã pisutu za'ra, tame âma 're dawata za'ra mono da.

²¹Tawamhã Zezusi te duré pi'õĩ ma tinha:

— Niwapsi, âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono ô di za oto: “Â êtê 'rãihã âma si, te za Wamama âma 're dawata za'ra.” Duré âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono ô di za: “Zeruzarê âma si te za âma 're dawata za'ra.” ²²⁻²⁴Âhãna te za oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. 'Re ihãimana u'âsi mono pẽzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena âma 're wata za'ra. Te za tãma 're sisõmri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. Ta norĩ si ma tô te te sima 're awê, âma 're wata u'âsi za'ra mono da. 'Re ihãimana u'âsi mono hã waihu'u pese uptabi di. Hãiba ô nherê, te daro mono bâ 're sãmra, ĩpẽzani hã. Taha wa, te za oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. ĩpẽzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena âma 're wata za'ra. Te za tãma 're sisõmri u'âsi

za'ra, īsimiroti zarina si 're nomro mono da. A norī wa'wa hā te āma 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, waihu'u za'ra wa'aba ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Wa norī hā wa tō waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa āma 're wawata u'āsi za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono te te īpisudu hā Danho'reptui'wa da, ta hā zudezu. Āne na hā wama waihu'u pese za'ra di. — Āne Zezusi te pi'oi ma rowasu'u.

²⁵Tawamhā pi'ō te duré tāma tinha:

— Niwapsi te za we datēme wi, Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īpisudu hā, Cristu na da te 're īsisi za'ra mono hā. Wei wisi wapsi, te za uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te wama 're awaihu'u, wa te 're waihu'u za'ra mono da. Āne na hā īma waihu'u pese di, īwasu'u hā.

²⁶Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinha:

— Wa hā wa tō we datēme wi. Wa hā te aima īrowasu'u hā Danho'reptui'wa, wa 're mo. — Āne te pi'oi ma siwasu'u, Zezusi hā.

²⁷Tawamhā pi'oi ma siwasu'u ré, wa tō itēme aihutu ni. Pi'oi ma nherē, siwasu'u wa, wa āma watob'uzu za'ra ni, wanhimirosa'rata na si. Tane nherē, pi'ō hā wa te wasiwi sadanharī ō di, āne: “E marī zō te ī'rata asa.” Duré Zezusi hā āne wa te wasiwi sadanharī ō di: “E niha te pi'oi ma nherē, asiwasu'u. E marī da, te pi'oi ma nherē, īrowasu'u.” Āne, wa te wasiwi sadanharī za'ra ō di.

²⁸⁻²⁹Taha pari, te pi'ō hā oto mo, 'ri tēme. Sisa'u ma piza hā tirē. Wisi wamhā, ma tō dazō hā awa'awi, āne:

— Oto wasi'aba'rēi wa'aba, aibā hā sabu za'ra wa'aba da. Uburé te 're ī'ab'manharī mono zé hā ma tō īma waihu'u. Āté ō hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰Taha wa, te we oto awa'awi itēme ai'aba'rē ni, da'hā na.

³¹Wa norī hā pi'ō morī za'u si, wa īsa hā tāma 'ru za'ra ni, sa da. ³²Tawamhā Zezusi te wama nharī za'ra, āne:

— Īsa hā te īma tihāiba, aima īwaihu'u'ō za'ra wa'wa hā.

³³Āne hā te te wama waihu'u za'ra wa, wa tō wasima nharī za'ra ni:

— Āté isa hā ma we tāma 'mai'āwisi ni, nima hawi.

³⁴Tawamhā te Zezusi hā asa wama nharī za'ra, āne:

— 'Re dasaihuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane, wa hā. We īzatōrī'wa te te īāma īrotizé hā te īsina uwaimrami wamhā, īma rowē di za. Īnhimiromhuri hā te tāma uprosi wamhā, īma rowē di za duré. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra. ³⁵Te duré wama rowasu'u:

— Daburu hā ma tō īmadâ'â za'ra wa'wa. 'Madâ'â za'ra wa'aba wa, ma tō āne īrowasu'u za'ra wa'wa: “Zahadu romhā di, danho hā da te 're īrāihāri za'ra mono zéb u hā. Maparane si'uiwa na a'amo hā āma 're si'utōrī mono parip si, te za amho hā da te 're rāihāri za'ra. Tawapsi dama romhuri ahā di za oto.” Āne te a norī wa'wa hā īrowasu'u za'ra wa'wa. Āne, wa za wa hā aima rowasu'u za'ra wa'wa oto, waihu'u za'ra wa'aba da. Buru hā 'madâ'â za'ra wa'aba. Ōhōta te we oto ai'aba'rē ni. Romhuture di oto, da te īzaze za'ra zéb u hā. Aima romhuri ahā za'ra wa'aba di za, da te 're īzaze za'ra mono zém na da hā. — Āne te wama siwasu'u, Zezusi hā. ³⁶Te duré wama rowasu'u za'ra, āne:

— Danho hā dama 're rāi'rē za'ra mono wapsi, te za da te 're rāihāri za'ra, buru tede'wai ma. Da te tāma 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're da'apawa'ābā, buru tede'wa hā. Romhuri te te 're uprosi za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, rob'rāihāri'wa norī ma hā. Robzuri'wa norī ma zama 're rowē za'ra mono di za.

Tane wa hā buru tede'wa ne, wa za te tāma 're wa'ābā za'ra, īzadawa wasu'u'wa norī ma. Ta norī ma zama tāma 're rowē za'ra mono di za. E marī wa. Te te dama 're īzadawa wasu'u za'ra mono ré, da te 're īzaze za'ra mono wa. Duré dadá'ā āna hāiwa āma 're dasi'ubumroi u'āsi mono wa za, taha wa, tāma 're rowē za'ra mono di za. ³⁷⁻³⁸Daburu na da te 're robzuri za'ra mono wamhā, te za duré da te 're 'rāihāri za'ra. Tawamhā ni'wa hā te te rob're nherē, te te 'rāihāri ō wamhā, te za wasu'u ni, āne: “Ō hā ma rob're 'rata. Tane nherē, te te 'rāihāri ō di, si'uihā na. Ī'upana sō ĩromhuri'wa si ma ĩsimiromhuri hā uprosi.” Āne te za wasu'u ni. Tane ma tō aibā norī hā aiwana te te dama 're īwasu'u 'rata za'ra. Taha wa, te za oto da te 're īzaze za'ra, a norī wa'aba zama 're īzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono nherē, datēme te 're asatōrī za'ra wa'aba mono wamhā. — Āne Zezusi ma tō wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're wanomro mono wa.

³⁹⁻⁴⁰Tawamhā ahā na ma tō ĩtēme aihutu samaritanu norī hā, 'ri nho'ōmo hawī. Pi'ō nhimirowasu'u hā da te saze sirōmo za'ra wa, ma tō we ĩtēme aihutu ni. Āne 'ri tēme wisi wi, ma tō aré pi'ō hā dama rowasu'u: “Ō hā aibā hā uburé te 're ĩ'ab'manharī mono zé hā ma tō ĩma waihu'u.” Āne ma tō aré dama rowasu'u.

Tawamhā ĩtēme dasihutu wamhā, te āma ropti za'ra ni, a'ā da'rata sāmra da. Taha wa, te syry na da'rata nhamra, 'ri nho'ōmo āma. Tame sāmra ré, te bādā hā maparane āma ne.

⁴¹Taha wa, da'ahā na ma tō dasina umnhasi za'ra ni, dasi'uihā na ĩmreme hā da te wapari za'ra wa. Danho'reptui'wa na ma tō saze za'ra ni, 'Re ĩhāi-manana u'āsi mono te te ĩpisutu na hā. ⁴²Tawamhā te āne pi'ōi ma nharī za'ra, pi'ō nhimirowasu'u wapari'wa norī hā:

— Asimirowasu'u hā wa te wapari za'ra wa, wa tō saze za'ra ni. Āhāna

wasi'uihā na wa tō ĩmreme hā wapari za'ra ni. Taha wa, wa oto waihu'u za'ra ni, ō hā Danho'reptui'wa te 're mo. — Āne te samaritanu norī hā tāma nharī za'ra, pi'ōi ma.

Zezusi hā, dama ĩpire zadawa zapari'wai 'ra te te ĩpesezé wasu'u

⁴³Tame sāmra pari, te oto apā mo Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, Zezusi hā. Wa norī hā wa ĩsiré ai'aba'ré ni. ⁴⁴⁻⁴⁵Zezusi hā ma tō āne nasi wama rowasu'u za'ra aré: “Re ĩhāi-manana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ĩrob āma 're ĩdasi'ubumroi mono norī si, ĩsimiroti na wazép sina sō 're datob'uzu za'ra mono ō di.” Āne Zezusi hā ma tō wama sina wasu'u za'ra aré. Taha wa, te apā mo, Darireza u. Apā wasihutu wamhā, ma tō dasima wē za'ra ni, da'rata 're sāmra mono da. E marī wa. Ta norī hā ma tō aihutu Zeruzarē u, Pascowa na datoi wa, dame si'rā'ōtō da. Tame ma tō āma 'madā'ā za'ra, Zezusi hā tiwaihu'u pese na te te ĩdapawaptobzém na. Taha wa, ma tō sō tatob'uzu za'ra ni, Darireza āma 're ĩdasi'ubumroi mono norī hā.

⁴⁶Tawamhā Zezusi hā ma tō apā wi, Cana na 'ri wa'ōtō nhisi u. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Tame ma tō Zezusi hā ā na uwa 'ru 'rāi wa'u ĩsé 'manha aré, te te 're ĩromhōsi mono na. Cana āma sāmra ré, ma tō aibā hā ĩtēme wi, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi hawī. Ta hā apito zadawa zapari'wa. ⁴⁷Zezusihi wasu'u hā te te wapari sirōmo wa, ma ĩtēme wi, ĩ'ra hā hāzé wa. Āne te dasima wasu'u za'ra ni: “Zudeza hawī ma tō Zezusi hā wi, Darireza u.” Tawamhā ĩtēme wisi wamhā, āne te ti'ra hā tāma wasu'u, wawa sina: “Ī'ra hā hāzé ahā wa, wa we asō mo, ĩma pese da. Te za oto ĩwi dārā.”

⁴⁸Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha: — E niha te za marī dama ĩ'manharī waihu'u'ō hā te dama 're ĩ'ab'manharī

mono zéb zarina si 're ĭzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹Taha wa, te asa tĀma tinha, aibĀ hĀ:
— ĭ'ra hĀ ĭwi dĀ'Ā ō ré, ĭsiré Āma aimorĭ, ĭtĕme.

⁵⁰TawamhĀ Zezusi te duré asa tĀma tinha:

— Te za oto apĀ aimo, ĭtĕme. Ai'ra hĀ aiwi dĀ'Ā ō di za. Rowĕ na te za aima 're mo. — Āne te tĀma tinha, Zezusi hĀ.

TawamhĀ ma aibĀ hĀ ti'ra na mreze zaze. Taha wa, te apĀ mo, ti'ra u. Tane nherĕ, bĀtĀ na ti'ra u wisi sirōmo ō di. Misi ma a'Ā nhono. Awĕpsi te za wi, ti'ra u hĀ. ⁵¹TawamhĀ tĀma ĭromhuri'wa norĭ hĀ 'ri tĕme wisi ō ré, ma tō sina uzusi za'ra. Ma tō tĀma rowasu'u za'ra, Āne:

— Ai'ra hĀ hĀzé ō di. Rowĕ na te oto nhamra.

⁵²Taha wa, ma tō ĭmama hĀ asa Āma sadanharĭ za'ra, Āne:

— E mame bĀtĀ na ma tō séptĀrĀ.

TawamhĀ te Āne asa tĀma rowasu'u za'ra:

— BĀdĀ supra wi ma tō tiwahĀ.

⁵³TawamhĀ ĭmama te tĀma rowasu'u za'ra oto:

— Tane tō. AhĀmhĀ bĀdĀ supra wi, ma tō Zezusi hĀ Āne ĭma tinha: “Ai'ra hĀ aiwi dĀ'Ā ō di za. Rowĕ na te za aima 're mo.”

— Āne te tĀma rowasu'u za'ra, Zezusihi mre me na. Taha wa, ma tō Zezusi hĀ sazei pese, aibĀ hĀ. ĭmro zama ma tō saze. Aihĭni ma tō saze za'ra Zezusi hĀ, ti'ra norĭ me. TĀma ĭromhuri'wa norĭ zama ma duré saze za'ra.

⁵⁴Āne Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi Āma ma tō tiwaihu'u pese na marĭ ĭmanharĭ waihu'u'ō hĀ dama 'manha Zezusi hĀ, Zudeza hawi wisi wi. Āne dapawaptom na ma tō Āma sahu, 'Re ĭhĀi-manana u'Āsi mono we te te ĭsatōrĭ na, da te waihu'u za'ra da.

Zezusi hĀ aibĀ ĭhi'rĕ te te ĭpesezé wasu'u

5 TawamhĀ daro mono bĀ ma tō Zeruzarĕ Āma tasi'rĀ'ōtō ni, 'Re ĭhĀi-manana u'Āsi mono Āma dawata za'ra da. Taha wa, ma tō Zeruzarĕ u dame mo Zezusi hĀ, dame Āma wata da. Wa norĭ hĀ wa ĭsiré ai'aba'rĕ ni duré, ĭsiré 're wanomro mono wa. ²⁻⁵TawamhĀ Zeruzarĕ Āma te aibĀ hĀ 're sĀmra, ĭhĀzé ré hĀ. 38 na ma tō oto Āma tiwahu, ti-hĀzé te te 're sépata mono ré hĀ. Ta hĀ te dame nomro, ĭhĀzé ré norĭ me, ĭtob'a norĭ me, duré ĭrĀtĕire norĭ me, duré ĭhi'rĕ norĭ me zama. Pu'u 'rata te ta norĭ hĀ 're simi'wara, pu'u wawĕ 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra Āma, pu hĀ. Tame 'ridawa hĀ pone'ĕrebĀ 'mazasizé hĀ. Wamremezĕm na Betezata na 'ridawa nhisi hĀ. Pu'u 'rata te uridi hĀ 're simasa, 5 na ĭhĀiba hĀ. Tame te da'ahĀ na 're danhimi'wara uriti wa, ĭhĀzé ré hĀ. HĀiwa Āma Danhib'apito uptabi ma romhuri'wa zō, te dasina 're danhimipari za'ra. Ta hĀ te we 're ne hĀiwa hawi, Ā hĀ te te 're upi mono wa, 're Āsisasisi mono da. TawamhĀ ni'wa hĀ Ā sisasisi ré, te te ĭsi'rai 'rada hĀ te za séptĀrĀ. ⁶TawamhĀ Zezusi hĀ ma tō oto datĕme wi, ĭhĀzé ré norĭ u. Wisi wi, ma aibĀ hĀ tisĀ. HĀzé ré Āma ĭwahub ahĀ na ma tō waihu'u, Zezusi hĀ. Taha wa, te aibĀ ma tinha:

— E aséptĀ'Ā da hĀ te asima ĭwĕ.

⁷TawamhĀ aibĀ ma asa sada'Ā:

— Apito, ni'wa hĀ hĀimana ō di, 're Āsisasisi mono ré, ĭ'Āma ĭsi'rai'wa da hĀ pu'u u. Āi ba atĀma hĀire nasi ĭsi'rĕi mono ré, te nasi ĭwana si'ra za'ra ni, Āi ba. — Āne te aibĀ hĀ Zezusihi ma siwasu'u.

⁸Taha wa, ma tō Zezusi hĀ tĀma tinha, Āne:

— Ma'Āpĕ, aiwahutu. Asa'warizé hĀ Āri, aimorĭ da oto.

⁹Taha wa, ma awa'awi tipese, aibâ hã. Pese wamhã, tiza'warizé hã ma tô ti'â. Tawamhã para na te oto 're mo. Æne na hã sabadu na ma tô tiromhãiba, romhuri zahârizém na. ¹⁰Taha wa, ma tô zudezu norĩ nhĩb'apito norĩ hã tâma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma tô dama roti, da te 're romhuri za'ra mono tô da, sabadu na hã. A hã isimiroti 'madã'ã ãna te asa'warizé hã 're tã, romhuri zahârizém na hã.

¹¹Taha wa, te aibâ hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Aibâ hã ãpese'wa hã ma tô ãza'warizé hã ãma ti'ru. ãpara na oto 're ãmorĩ da, te duré ãma tinha.

¹²Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E 'wa hã ma tô asa'warizé hã aima ti'ru. E 'wa hã ma tô duré aima tinha, aipara na 're aimorĩ da hã oto.

¹³Taha wa, ma tô duré aibâ hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Me. Te waihu'u õ di, wa hã. — Æne te tâma nharĩ za'ra. Zezusi hã te te pese pari, ãma sapa'a õ di. Da'ahã wa, te awa'awi isiti mo. Æne wa, Zezusihi nhisi hã te te waihu'u õ di, aibâ hã.

¹⁴Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tô aibâ hã sãpõtê Zezusi hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Te te sãpõtê wamhã, ãne te aibâ ma tinha, Zezusi hã:

— Ma tô oto aséptã, ãhãna hã. Taha wa, aiwasédé hã 're 'manharĩ mono õ di za oto, 're 'manharĩ u'ãsi mono wa, marĩ ãwasété uptabi hã aima romhãmãna õ'umnhãsite. — Æne te tâma tinha.

¹⁵Tawamhã aibâ te mo, dama ãpire norĩ u. Æne te tâma siwasu'u za'ra:

— ãpese'wa hã, wa tô waihu'u. Zezusi hã ma tô ãpese.

¹⁶Taha wa, dama ãpire norĩ hã te oto sada tihãmãna za'ra, romhuri zahârizém na te te pese wa, sabadu na.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, ãne:

— ãmama hã te za te te 're da'apawaptob u'ãsi. ãzama wa za duré te 're da'apawapto. — Æne te tâma siwasu'u za'ra.

¹⁸Taha wa, te ãma sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, romhuri zahârizé hã isimiroti za'ra zarina, te te 'madã'ã õ wa, duré 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã Timama na te te wasu'u wa, aiwa ãwaihu'u pese zahuré na hã.

Zezusi hã, Timama zadawa para dama pire na 're ãhãmãna mono zé wasu'u

¹⁹Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharĩ za'ra:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa hã ãsi'uihã na dama ãmanharĩ waihu'u'õ na te 're da'apawapto waihu'u mono õ di. ãmama zadawa para, wa tô te 're da'apawapto. ãmama hã tiwaihu'u pese na te te 're ãda'apawapto mono ne, wa tô te 're da'apawapto. ²⁰Wa hã tãra wa, te te 're ãzawi pese. Ta hã ma tô ãpisutu, dama ãmanharĩ waihu'u'õ na te te 're ãda'apawapto mono ne, te duré 're da'apawapto mono da. Wa hã te 're da'apese mono wa, ma tô tããma 're da-tob'uzu za'ra. Zahadu wapsi, ãmama te za duré ãma tinha, tiwaihu'u pese na te te 're da'apawapto mono zarina, te 're da'apawapto mono da. Tawamhã te za duré tããma 're datob'uzu za'ra, ãwaihu'u pese uptabi wa. ²¹'Re dadã'ã za'ra mono wa, te ãmama hã ab're hawi te te 're da'ahãiwa'utu, apã 're danomro u'ãsi mono da. ãzama te ãsima 're tãwã mono norĩ ma, wa za duré te 're anharĩ, apã 're hãiwa'utu za'ra mono wa, 're nomro u'ãsi mono da, wa hã tãra wa. Tawapsi te za da te 're ãwaihu'u za'ra, ãwaihu'u pese uptabi na. ²²⁻²³ãmama hã rãwi sipisutu õ di, ti'ai ãma dahãimanazéb zarina te te dama 're arowairébé mono da. Taha da, ma tô tãra wa, ãpisutu. E marĩ da. Æma

're īdawata za'ra mono ne, īsine īwaihu'u pese wa, īāma zama 're dawata za'ra mono da. īāma 're dawata za'ra mono ō wamhā, we īzatōrī'wai āma zama duré 're dawata za'ra mono ō di za, Īmama āma.

24-25 — Īmreme hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, duré we īzatōrī'wai hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, te za tipē'e na sina uwaimrami sirōmo za'ra, rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zéb hā. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono ō di za. Te za tipē'e na āma saprī sirōmo za'ra, dapē'e 're, dadââ u'āsi 're īdahāimana za'ra mono zém hawi, dapē'e 're rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zéb u hā. ²⁶ Īmama hā dapē'e 're, dadââ āna rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa dama. Ī'ra wa, ma tô duré īpisutu, īzama 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa na dama 're īhāimana mono da. ²⁷ Ta hā ma tô duré īma tinha, ti'ai āma dahāimanazéb zarina, te dama 're arowairébé mono da, īsadawa para wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā 're īhāimana mono wa.

28-29 — Īmreme na atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za. Niwapsi te za 're īdadââ za'ra mono hā tahāiwa'utu za'ra ni. Īhârâ hā da te wapari za'ra wa, te za ab're hawi tawairébé ni. Tawamhā 're inomro wē mono norī hā te za apâ hāiwa'utu za'ra, rowē u'āsi 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. 'Re inomro wasété mono norī zama, te za duré apâ hāiwa'utu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono da.

**ZeZusi hā, Timama zadawa
para datême 're ĩmorizém
na dama ĩsiwasu'uzé**

³⁰ — Īnhimipisutu zarina si, marī na te dama 're arowairébé mono ō di za.

Īmama nhimipisutu zarina si, wa za ti'ai āma 're īdahāimana za'ra mono zéb zarina, te dama 're arowairébé. Īnhimipisutu zarina, marī na te dama 're arowairébé mono da, te īsima 're da'awé mono ō di, wa hā. We īzatōrī'wa nhimipisutu zarina si, te dama 're arowairébé mono da, wa īsima te 're da'awé u'āsi. Taha wa, te dama 're arowairébé mono wamhā, te dama āma upa za'ra ō di za. Duré ropipa hā 're inomro wasété mono norī ma, te 're apisutu mono wamhā, te tāma āma upa za'ra ō di za.

³¹ — Īsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ō di. Ni'wa te te īzadawa waptob ō wamhā, âté te za īzadawa nhipese na ĩma 're ĩnharī za'ra wa'aba mo. Taha wa, ĩsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ō di. ³² Īhâiba amo hā ma tô īzadawa wapto. Tô sena ma tô aima sina ĩwasu'u za'ra wa'wa. Āne na wa tô waihu'u.

³³⁻³⁷ — Â ro'ore hā te te dama rob'uiwē wamhā, dama rowē di. Tane Zuwā Batita hā ma tô simi'e na te te dama 're sadawa wasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, dama rowē di. A norī wa'wa hā ma tô itême īda'mazatōrī za'ra wa'wa, te te siwi sadanharī za'ra da, ĩsimirowasu'u na. Tô sena ĩsimirowasu'u hā. E marī da, wa āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, Zuwā Batita te te īāma ĩrowasu'uzém na hā. 'Re īzaze za'ra wa'aba mono da, te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da, wa āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩsimirowasu'u na hā ĩsina. Zuwā Batita hā ma tô mreime pire na te te dama 're ĩwasu'u wē. Mreime pire nherē, ti'ai āma ĩpoto si, ō hā. Ti'ai āma 're ĩpoto za'ra mono zô si, 're ĩnhimipari mono ō di, te te dama 're ĩwasu'u wē za'ra mono wa, da te 're īzaze za'ra mono da. E marī wa. Īmama hā te te dama 're ĩwasu'u wē mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Ta hā ma

tô ĩpisutu, te te 're ĩromhōsi mono zarina, te 're da'apawapto mono da, we te te ĩzatōrī na da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono da. A norī wa'wa hā niwa atōmo na 'madââ za'ra wa'aba ô di, ĩmama hā. Duré niwa aipo're na ĩmreme hā waparī za'ra wa'aba ô di. ³⁸Duré ĩmreme hā aipē'ē 're, 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di. Taha wa, te te we atēme ĩzatōrī za'ra wa'aba nherē, asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono ô di. ³⁹⁻⁴⁰A norī wa'wa hā te âne asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: "Wa norī hā wa wa te 're sōré u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hā. Taha wa, wa za âma wasina uwaimrami za'ra ni, 're ĩdanomro u'âsi mono zé hā." Âne te asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ta hā te ĩwasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hā. 'Re sōré u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asima 're ĩwē za'ra wa'aba mono ô di, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩzaze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, wa aré aima pisutu za'ra wa'wa, 're ĩdanomro u'âsi mono zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da.

⁴¹— Wa hā ĩâma 're aiwata za'ra wa'aba mono zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono ô di. ⁴²E marī wa. Te ĩsina aiwaihu'u za'ra wa'aba wa, asimirosa'rata na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ô di. ⁴³ĩzama asiwi 're ĩzawi pese za'ra wa'aba mono ô di. ĩmama zadawa para we atēme ĩmorī za'ra wa'aba nherē, âma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô di. Âté te za ni'wam norī nhimirowasu'u si 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te we datēme 're satōrī za'ra mono ô nherē, ta norī hā. ⁴⁴A norī wa'wa hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da, asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono ô di. Ma tô asima 're ĩdawē uptabi za'ra wa'aba mo, ti'ai âma 're ĩdanomro mono si te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da. E

niha te za tawamhā, asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mo. Wa hā ĩra nherē, âté asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono ô di za. ⁴⁵E ĩmama ma, wa za aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô na. Mare di. Mozési hā te za tâma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô na, aima ĩumnhasi za'ra wa'wa hā. ⁴⁶Duréihā Mozési hā ma tô ĩwana ĩâma rob'ui'ééré siro dama. Tane nherē, ĩsimi'ui'ééré hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono ô di. 'Re saze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te aré 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. ⁴⁷ĩâma rob'ui'ééré hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono ô wamhā, e niha te za tawamhā ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Âté ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô di za. — Âne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra, dama ĩpire norī ma.

**Zezusi hā da'ahâ uptabi nherē,
te te ĩda'asaihurizé wasu'u**

*Mateusi 14.13-21; Marcusi
6.30-44; Rucasi 9.10-17*

6 Tawamhā Zezusi hā ma tô uba're na saprī, ĩsô'ômo na. Darireza na danhpti'a nho'ômo nhisi âma, ĩsô'u hā. Tiberizadi na ĩsô'ômo nhisi hâiba amo hā. Wa norī hā wa ĩsiré saprī za'ra ni, ĩsiré 're wanomro mono wa. ²Da'ahâ na te duré isarina ai'aba're ni. E marī wa. Tiwaihu'u pese na, marī dama ĩmanharī waihu'u'ô hā te te dama ab'manharī wē mono wa, danho'a. ³Tawamhā sa'a nhisi u, wa hâimo ai'aba're ni, Zezusihi siré. Sa'a nhisi âma, wa oto ĩsiré asimro ni. ⁴Romhuture di oto, zudezu norī te, dato hā da te 're ĩmanharī za'ra mono zéb u hā, Pascowa na dato nhisi hā.

⁵Tawamhā ĩtēme dasi'aba'rei wamhā, ma tô da'ab'madâ, Zezusi hā. Da'ahâ uptabi na te ĩtēme ai'aba're ni. Te te da'ab'madââ wamhā, Pirihipi ma, te tinha, âne:

— E mame dasa hā te 're simi'wara, wa te dama ī'uipra za'ra da hā, aihīni āma dasaihuri da hā.

⁶Taré ma sadawa pibu Piripi hā, 'rāwi te te sina roti sirōmo nherē, te te īda'apawaptobzéb da hā.

⁷Taha wa, te Piripi hā asa tāma tinha:

— Da'ahā uptabi wamhā, wa aré dasa na rob'uiprazé hā ahā uptabi nherē, uprosi za'ra ni, 200 na ihāiba nherē. Tane nherē, te aré da'āma ai'utō, ī'u'ētē wapu hā. Syry na dasa hā da te huri da nherē, aihīni dasa hā da te huri ō di aré. — Āne Piripi te tāma tinha.

⁸⁻⁹Taha wa, wa īsiré 're īwanomro mono hā misi Zezusihi ma 'manharī ni. Ādéré hā Sima Pedruhu no hā te tāma tinha, āne:

— 'Watébrémi te, ī'u'ētē wapu hā te ti-hāiba, arozum ne u'ēne hā. 5 na ihāiba hā. Duré pe'a hā maparanere. Tawamhā āne aihīni dasaihuri ō di za. — Āne te Ādéré hā Zezusihi ma wasu'u.

¹⁰Tawamhā ma tō Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— Te za dama īnharī za'ra wa'wa, ti'ai wa, dasi'ubumro da. — Āne te wama nharī za'ra. Tame du hā sa'ētē di. Taha wa, ma tō ti'ai wa asimro ni. Da'ahā uptabi di. Aibā si, wa te wasiwi sa'rata wamhā, 5 miu na ihāiba hā. ¹¹Tawamhā Zezusi ma tō waibu, ī'u'ētē wapu hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Pe'a zama ma duré wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Tawamhā ī'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō di. Pe'a zama maparane nherē, da'āma si'utōrī ō di. Taha wa, ma tō aihīni dasa hā huri ni. Ma tō da te 'mahāpārī, da'āma si'utōrī āna. ¹²Da te 'mahāpārī mono wamhā, Zezusi hā te wama 'ru za'ra, apā wa te ubumroi mono da, danho'rada hā taré simi'wara tō mono da.

¹³Taha wa, wa tō apā wa te ubumro za'ra. Si'ōtō wa, wa tō wa te sé. Si'ōno hā ahā di, danho'rata ré hā, wa te ī'ubumro za'ra hā ī'u'ētē wapu wē'ēi ré hā. 12 na si'ōno hā.

¹⁴Ī'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese wa, Zezusi hā. Tawamhā te āne dasima rowasu'u za'ra ni, dasaihuri wē te:

— Tō sena ō hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, wa datēme īmorī zō 're īdanhimipari za'ra mono. Oto wa te wasiwi saprōni aba, āma wanhib'apito za'ra da. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁵Tawamhā Zezusi hā danhimiroti hā ma tō sina waihu'u. Taha wa, te si-waprozi sa'a nhisi u mo apā, danhiti.

Zezusi hā ā nhisi baba īmorīzé wasu'u

Mateusi 14.22-33; Marcusi 6.45-52

¹⁶⁻¹⁷Tawamhā mara sime i wamhā, wa tō si'ra za'ra ni āi ba, uba're na wa te saprī za'ra da, zara u, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Robra di oto. Zahadu watēme wisi za'ra ō di, Zezusi hā.

¹⁸Tawamhā ma rowa'u hā wawi tiwato-bro za'ra, rowa'u'u za'ēne hā. Taha wa, āsisasi hā sa'ētē di. ¹⁹Wa norī si, wa tō wasiré sari za'ra ni uba're hā, Zezusihi siré 're īwanomro mono norī si. Sa'a hawi wasi'aba'rei wamhā, ā wa'wa u ma tō uba're hā waré tihāimana za'ra. 5 na ti'ai pibuzém na, wa tō oto wasina waphā za'ra ni, niha wamhā, āté 6 na ti'ai pibuzém na. Tawamhā Zezusi hā wa tō wasiwi sāmri ni. Ā nhisi baba te wei watēme timorī za'ra, uba're u. Romhuture di oto. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa tāma wapē'ēwara za'ra ni.

²⁰Taha wa, Zezusi te wama si'mahârâ za'ra, āne:

— Wa hā wa we atēme īmorī 'wa. Īma aipahi za'ra wa'aba tō.

²¹Tawamhā āne wama si'mahârâ za'ra wa, tâma wapahi za'ra āna, wa tô sô wahârâ za'ra ni, uba're u watême sébré za'ra da, wama rowē za'ra wa. Watême sébré za'ra wi, ma tô uba're hā â zadaré u sina ropto, wa te wasima āma îrotizéb u.

Zezihi zô îdanhoprézé wasu'u

²²Tawamhā da'ahâ na te waza'u asimro ni, isô'u zaihâ na bâtâ puzizém niwî. Taha wa, awēmhâ te āne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Ahâmhâ hā uba're hā misire te nomro, âmhâ. Zezihi siré 're înomro mono norî si ma tô asisi uba're wa, te te siré sari za'ra da. Zezusi hā îsiré sébré za'ra ô di. E momo te bété mo. — Āne te tasisadhanharî za'ra ni. ²³Tawamhâ ni'wam norî hā ma tô uba're na datême saprî za'ra wawa'râmi, zara u. Tiberizadi hawi ma tô datême saprî za'ra, 'ri nho'ômo hawi. Wanhib'apito hā 'Re îhâimana u'âsi mono āma îwatazéb u, ma tô āma roptob za'ra, dasa hā da te îhurizéb u. ²⁴Tawamhâ Zezusi hā sāmra ô wa, duré wa norî zama wasi'ubumroi ô wa, ma tô uba're wa, asisi ni, tisa te te îhuri norî hā zara u te te āma saprî za'ra da apâ. Tawamhâ Zezihi zô danhopré da, ma tô uba're na saprî za'ra ni, Capana'u u.

Zezihi hā dasai uptabi na dama îsiwasu'uzé

²⁵Tawamhâ Zezusi hā ma tô sāmri za'ra ni, Capana'u āma isô'u zara niwî. Da te dasiwi sāmri wamhâ, āne te sadanharî za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tô we aiwi, āwa.

²⁶Taha wa, te Zezusi hā asa tâma nharî za'ra:

— E marî da, te we îzô asôpré wa'aba mo. E marî dama îmanharî waihu'u'ô hā îwaihu'u pese na te aima 'manharî

za'ra wa'aba wa, ma tô îwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono we te te îzatôri na. E taha wa, te we îzô asôpré wa'aba mo. Mare di. Taré î'u'êne hā 'mahâpârî za'ra wa'aba mono wē te, te we îzô asôpré wa'aba mo. ²⁷Dasa hā dawi wasété su'u di. Taha wa, asa zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ô di za. Dasa ne zô si, te za 're îrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wē na 're îhâimana u'âsi mono ne zô si. Ta hā rowē u'âsi dadâ'â āna 're îdahâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Wa hā ti'ai āma dasiré îpoto wa, ma tô Îmama hā îpisutu, îsadawa para te dama 're anhomri mono da, rowē u'âsi 're îdahâimana u'âsi za'ra mono zé hā.

²⁸Tawamhâ ma tô asa tâma nharî za'ra ni, āne:

— E marî na ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hā te te sima 're da'awē, te te sima 're îwē mono zéb uwaibaba, wa te tâma āma 're uwaimrami za'ra mono da. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da.

²⁹Tawamhâ te Zezusi hā asa tâma nharî za'ra, āne:

— 'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô we îzatô, da te dasina 're îumnhasi za'ra mono da. Tawamhâ asina 're îumnhasi za'ra wa'aba mono wamhâ, te za tâma āma 're îuwaimrami za'ra wa'aba mo, te te sima 're îwē mono zéb uwaibaba, 're îzaze za'ra wa'aba mono wa.

³⁰⁻³¹Taha wa, te asa tâma nharî za'ra ni, āne:

— Wahi'rata norî hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô te te 're huri mana na dasa nhisi hā. Āne ma tô daza'u āma rob'ui'ére îbaihâ na, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā: “Ma tô te te dama 're anhomri, hâiwa hawi dasazé hā.” A hā bété. E marî te za wanho'a duré wama îmanha, dama îmanharî waihu'u'ô hā, wa te āma aiwaihu'u pese za'ra wa, wa te asaze za'ra da.

³²Taha wa, te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Mozési hā hāiwa hawi te te dama 're anhomri mono ō di, dasazé hā. Īmama si hāiwa hawi dasa nhomri'wa te 're hāimana, ate wa'aba da, dasai uptabi hā. ³³Dasa hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhibzari hā hāiwa hawi we ĩmorī te wasu'u, dadââ āna 're idahāimana u'āsi za'ra mono zé hā te te dama 're anhomri mono da. — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

³⁴Tawamhā te asa tāma nharī za'ra ni, āne:

— Wama 're anhomri u'āsi mono, wasai uptabi hā.

³⁵Taha wa, te Zezusi hā oto tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā dasai uptabi na, wa ĩsiwasu'u. Mra wa, dasa hā da te 're 'mahâpārī za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Rubu wa, â hā da te 're âhuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane duré, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩumnhasi za'ētē za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. ³⁶A norī wa'wa hā ma tō ĩmadââ za'ra wa'wa. Tane nherē, asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono ō di. Āne wa tō aima wasu'u za'ra wa'wa aré. ³⁷Īmama ma tō da'apisutu, ĩnhib'a'uwē si 're danomro mono da. Ta norī si te za te 're ĩzaze za'ra, te te ĩpisutu za'ra norī hā. Te te 're ĩzaze za'ra mono nherē, e wa za ĩsiwi te 're awēō. Mare di. Te ĩsiwi 're awēō mono ō di za. ³⁸Wa hā hāiwa hawi wa wei mo. E marī da. E rāwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madââ mono da. Mare di. 'Rāwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madââ mono da, we ĩmorī ō di. We ĩzatōrī'wa nhimiroti si te 're 'madââ mono da, wa wei mo. ³⁹E marī, ma tō te te sima 're wē, Īmama hā. Īzazei'wa norī te 're ab'madââ pese u'āsi mono wa, ĩte u'āsi 're nomro mono da, ma tō te te sima 're wē, ĩte da,

te te ĩma 're apisutu sirōmo mono wa. Ma tō duré te te sima 're ĩwē, ĩzazei'wa norī na hā 're dââ za'ra mono wa, bātâ na te ahāiwa'utu da, apâ 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, ti'a ĩsi'utōrīzéb āma. ⁴⁰Īmama ma tō duré te te sima 're da'awē, da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono wa, rowē na 're dahāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma. Tawamhā 're dââ za'ra mono wa, wa za bātâ na hāiwa'utu za'ra, ti'a ĩsi'utōrīzéb āma. — Āne te Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra.

⁴¹⁻⁴²Dasa hā hāiwa hawi we ĩmorī na siwasu'u wa, te āne sima rowasu'u za'ra, dama ĩpire norī hā:

— Oro hāiwa hawi wei morī za. Ō hā Zezusi, Zuzéhé 'ra. Īna zama wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴³Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Tōâ. Tane ĩma nharī za'ra wa'aba ō di za. ⁴⁴Dasi'uihâ na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono ō di za. Īmama si te za te te 're da'apisutu we ĩzatōrī'wa hā, da te 're ĩzaze za'ra mono da. Tawapsi te za da te 're ĩzaze za'ra. Tawamhā 're dadââ za'ra mono wa, wa za bātâ na ab're hawi da'ahāiwa'utu ti'a ĩsi'utōrīzéb āma, apâ 're dahāimana u'āsi za'ra mono da oto. ⁴⁵Duréhā ma tō āne na rob'ui'éré, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā: “Timreme te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.” Āne ma tō āma rob'ui'éré. Tawamhā Īmama, timreme te te dama 're awaihu'u mono wamhā, da te āma 're sazei pese za'ra mono wamhā, ĩmreme na zama te za duré da te 're ĩzazei pese za'ra. ⁴⁶Īmama hā datōmo na da te 're 'madââ za'ra mono ō di. ĩwétési wa tō te 're 'madââ, ihawi we ĩmorī wa.

⁴⁷— Tawamhā Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono wamhā, rowē u'āsi te za dadââ āna 're dahāimana u'āsi za'ra hāiwa āma, 'Re

ihâimana u'âsi mono 'rata. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁴⁸ Wa hâ dasa na, wa ĩsiwasu'u, rowē na 're idahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, 're ĩmorī wa, dama. ⁴⁹ Wahi'rata norī hâ a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô mana na te te 're huri. Tane nherē, dâ'â âna 're hâimana u'âsi za'ra mono ô di, ta norī hâ. Ma tô tidâ'â za'ra. ⁵⁰ Hâiwa hawi dasa na 're dasaihuri mono wamhâ, rowē u'âsi te za dadâ'â âna ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma. ⁵¹ Wa hâ dasa na wa tô ĩsiwasu'u, hâiwa hawi we ĩmorī wa. Ni'wam norī hâ ĩ'âma 're saihuri u'âsi mono wamhâ, te za dâ'â âna 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma. Taha da, wa za ihâiba hâ dama tisō, dazada idâ'â da. — Āne Zezusi te tâma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norī ma.

⁵² Taha wa, te sima rowasu'u za'ra:

— E niha te za ô hâ tihâiba hâ wama sômri za'ra, âma 're wasaihuri u'âsi mono da.

⁵³ Tawamhâ Zezusi te duré asa tâma nharī za'ra:

— Wa hâ ti'ai âma dasiré ĩpodo. Ihâiba na 're asaihuri aba mono ô wamhâ, duré ĩwapru, 're âhuri aba mono ô wamhâ, rowē u'âsi ĩ'âma 're anomro aba mono ô di za. ⁵⁴ ĩ'âma 're dasaihuri mono wamhâ, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhâ, rowē u'âsi te za ĩ'âma 're danomro. Tawamhâ 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bâtâ na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a ĩsi'utōrīzéb âma, apâ 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. ⁵⁵ Ihâiba hâ dasai uptabi. Duré ĩwapru hâ, â uptabi. ⁵⁶ Ihâiba na 're dasaihuri mono wamhâ, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhâ, te za ĩsiré 're dahâimana u'âsi za'ra. Wa hâ wa za duré ĩsiré 're ĩmorī u'âsi za'ra. ⁵⁷ ĩmama hâ ma tô we ĩzatō, 're ĩmorī u'â hâ. Ta hâ 're hâimana u'âsi mono wa, wa za duré wa hâ 're ihâimana u'âsi. Taha wa, ĩ'âma

're dasaihuri mono wamhâ, te za ĩsine 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa âma, 're dadâ'â za'ra mono âna. ⁵⁸ Wa hâ dasa na, wa tô ĩsiwasu'u, ĩmama, hâiwa hawi te te we dama ĩnhomri na. Wahi'rata norī hâ ma tô duréihâ hâiwa hawim na tisa hâ te te 're huri. Tane nherē, dâ'â âna 're hâimana u'âsi za'ra mono ô di. Ma tô tidâ'â za'ra. ĩ'âma 're dasaihuri mono wapsi, dadâ'â âna te za 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma.

⁵⁹ Āne Zezusi ma tô tâma siwaihu'u za'ra, zudezu norī te, rowahutuzéb âma, Capana'u âma.

**Zezusi hâ tisiré norī te te sina
ĩsadanharī za'ra zé wasu'u,
za te te ĩrême za'ra zéb zô**

⁶⁰ Tawamhâ Zezusihi nhimirowasu'u hâ ma tô dame wapari za'ra, ĩsazei'wa norī hâ. Te te wapari za'ra wamhâ, âne te ahâ na sima rowasu'u za'ra:

— ĩsimirowasu'u hâ wama pire di, wa te âma ĩsaze za'ra zéb da hâ.

⁶¹ Ta norī hâ sima si te te rowasu'u za'ra nherē, ma tô ĩmreme hâ sina waihu'u za'ra, Zezusi hâ. Taha wa, te tâma nharī za'ra, âne:

— E ĩmreme hâ asiwi wē'ō za'ra wa'aba wa, te za ĩrême za'ra wa'wa. ⁶² Wa hâ ti'ai âma dasiré ĩpodo hâ, apâ hâiwa u ĩmorī ré, ĩmadâ'â za'ra wa'aba wamhâ, e niha te za tawamhâ asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ⁶³ 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani si te za te te dama 're anhomri, dadâ'â âna 're idahâimana u'âsi za'ra mono zé hâ. Dasi'uihâ na da te dasina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. Marī na te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za ĩpē'ēzani hâ te te dama 're anhomri, 're idahâimana u'âsi za'ra mono zé hâ. ⁶⁴⁻⁶⁵ Āne, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, âne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherē, aihīni ĩmreme na ĩzaze za'ra wa'aba ô di za, âté. Dasi'uihâ na

da te 're ĭzazei waihu'u za'ra mono ō di za. ĭmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za ĭmreme na da te 're ĭzaze za'ra. Āne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra. E marĩ wa. Da'ahā na ĭsiré 're danomro mono nherē, aihĩni te te sazei uptabi za'ra ō wa. Ta norĩ hā tō senai ō na, ma tō Zezusi hā sina waihu'u za'ra. Duré te te dama ĭhāiba nhomri da hā ma tō sina waihu'u siro, Zezusi hā.

Taha wa, ma tō aré dama rowasu'u:

— Dasi'uihā na da te 're ĭzaze za'ra mono ō di za. ĭmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za da te 're ĭzaze za'ra. — Āne ma tō dama rowasu'u aré, da te waihu'u za'ra da.

⁶⁶Tawamhā da'ahā na oto ĭsiré 're danomro mono ō di, ĭsazei'wa norĩ hā. ĭmreme te te wapari ze za'ra ō wa, ma tō oto rēme za'ra ni. ⁶⁷Taha wa, te Zezusi hā wazadanharĩ za'ra:

— E a norĩ wa'aba zama te za ĭrēme za'ra wa'wa. — Āne te wazadanharĩ za'ra, 12 na wahāiba norĩ hā ĭsiré 're ĭwanomro mono norĩ hā.

⁶⁸Tawamhā Sima Pedruhu si te asa tāma tinha:

— Mare di. Wa te airēme za'ra ō di za. Wa te airēme za'ra wamhā, e 'wa tēme, wa za 're wanomro, rowasu'uwē hā wa te 're ĭwapari za'ra mono da hā. Aimreme si wama pire za'ra di. Aimreme na si da te 're asaze za'ra mono wamhā, rowē u'āsi te za ai'āma 're danomro. Te za duré hāiwa āma 're dadā'ā za'ra mono āna 're dahāimana u'āsi za'ra, 'Re ĭhāimana u'āsi mono 'rata. ⁶⁹'Re ĭhāimana u'āsi mono, ma tō we asatō. Wa norĩ hā wa tō asaze za'ra ni. A hā 're aimorĩ wē uptabi di. Āne na wa tō aiwaihu'u za'ra ni. — Āne te Zezusihi ma tinha.

⁷⁰Tawamhā Zezusi asa te wama nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hā 12 na aihāiba za'ra wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa,

ĭsiré 're anomro aba mono da, dama 're ĭzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, misire Wa'uburé nhib'a'uwē te 're mo, asiré wa'aba. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

⁷¹Wa'uburé nhib'a'uwē hā te te wama wasu'u za'ra wamhā, Zudasi te wasu'u, Sima Icarizotihĩ 'ra hā. Ta hā 12 na Zezusihi siré 're ĭwanomro mono norĩ siré 're morĩ nherē, te za niwapsi dama hāiba nho, Zezusi hā.

Zezusi hā ĭsisānawā norĩ, Zudeza u te te siwi ĭsatōrīzé wasu'u

7 Tawamhā Zezusi hā te datēme 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma si. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma oto datēme 're morĩ ō di. E marĩ wa. Te te siwi wĩrĩ da, te te sima āma roti za'ra wa, dama ĭpire norĩ hā. Taha wa, te oto ĭsiti 're timorĩ za'ra datēme si, Darireza āma si. ²Romhuture di oto bādā hā dasi'rā'ōtōzéb u hā, āma ĭdasipo're pu'u za'ra da hā, 'Re ĭhāimana u'āsi mono te te ĭdanhimroi wē mono zém na a'ubuni wi, darop téb u. ³Tawamhā ĭno norĩ hā te apā siwi satō Zezusi hā, Zudeza u morĩ da. Āne te tāma nharĩ za'ra:

— Apā te za oto aimo, Zudeza u asazei'wa norĩ u, marĩ ĭwē hā dama ab'manharĩ ré, te te āma ai'madā'ā za'ra da, asazei'wa norĩ hā. ⁴Ni'wam norĩ hā te te sima 're dawē za'ra mono wamhā, dama marĩ 'manharĩ wē na da te 're waihu'u za'ra mono da, pi'uriwi ĭwē hā te te dama 're 'manharĩ za'ra mono ō di za. Sō'awi te za te te dama 're ab'manharĩ. Taha wa, ma'āpē sō'awi dama 're ab'manharĩ u'āsi mono za, da te āma 're aiwaihu'u za'ra mono da. — Āne ma tō ĭno norĩ hā tāma waihu'u za'ra, Zezusihi ma.

⁵Ta norĩ hā tidub'rada hā zahadu te te saze za'ra ō di, 'Re ĭhāimana u'āsi mono, we te te ĭsatōrĩ na Danho'reptui'wa da.

⁶Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— Zahadu bādā hā īwa waptā'ā ō di, āma īmorīzéb da hā. Niwam na āma ai'aba'rēi wa'aba wamhā, aima rowē za'ra wa'aba di za. ⁷Da te 're ai'ruiwaparī za'ra wasabi mono ō di za. Īwētési te da te dasiwi 're īruiwaparī. E marī wa. Da te 're īmanharī wasété za'ra mono zé hā te dama 're awaihu'u mono wa. ⁸A norī wa'aba si te za ai'aba'rēi wa'wa, dasi'rā'ōtōzéb u hā. Āhāna īmorī ō di za. Zahadu bādā hā īwa waptā'ā ō di, āma īmorīzéb da hā. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

⁹Taha wa, te a'ā nhamra Darireza āma, Zezusi hā.

Zezusi hā dasi'rā'ōtōzéb āma īsāmrazé wasu'u

¹⁰Tawamhā īno norī hā datozéb u si'aba'ré za'u si, te oto Zezusi hā mo pi'uriwi. ¹¹Dasi'rā'ōtō wamhā, te sō rob'madā'ā za'ra, dama ĩpire norī hā. Te nasi sō anharī za'ra:

— E mahāta Zezusi hā. — Āne te nasi sō anharī za'ra.

¹²Dasi'rā'ōtōzéb u īdasito mono norī hā te duré dasima rowasu'u za'ra ni. Misire damreme ō di āma. Ni'wam norī hā te āne dama rowasu'u za'ra:

— Ō hā te 're timorī wē, Zezusi hā.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipse na te ō hā te te dama 're rowasu'u. — Āne te dama rowasu'u za'ra. Tawamhā īwasu'u na āma dasisaze za'ra ō di.

¹³Pi'uriwi te āne dasima wasu'u za'ra ni, Zezusi hā. Sō'awi da te dasima rowasu'u za'ra ō di, dama ĩpire norī pipa te.

¹⁴Tawamhā dasi'rā'ōtō ré, ma tō Zezusi hā wi, 'ri za'ētē u, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te dama

rowahutu. ¹⁵Tawamhā dama ĩpire norī hā ĩmreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Āne te sima rowasu'u za'ra:

— Ō hā watēme 're zasi mono ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti, wa te tāma 're waihu'u za'ra mono da. E niha ma tō waihu'u pese, te te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hā. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

¹⁶Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Īsi'uihā na te dama 're rowasu'u mono ō di. 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō we ĩzatō, te dama 're rowasu'u mono da. Taha zadawa para, wa tō te dama 're rowasu'u. ¹⁷E niha te za da te 're ĩwaihu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono na hā, niha wamhā, ĩsi'uihā na ĩnhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono ō na hā. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti si, da te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, te za da te āma 're ĩwaihu'u za'ra. ¹⁸Dasi'uihā na danhimirosa'rata na da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za sō 're simnhasi za'ra, mreme wē wa, āma 're dawata za'ra mono zō. Datēme dazatōrī'wai āma si 're dawata za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono wamhā, tō sena na si danhimirowasu'u hā. Dazadawa nhipse ō di. ¹⁹Durēihā Mozési hā ma tō aima sōmri za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā, aihī'rata norī wa'aba ma hā. Tane nherē, ĩsimiroti hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono ō di. E marī wa, te bété asima ĩwē za'ra wa'wa, asiwi ĩwīrī aba da. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

²⁰Tawamhā āne hā da te wapari za'ra wamhā, te asa tāma nharī za'ra ni:

— E 'wam norī hā ma tō bété sima aiwē za'ra, te te siwi aiwīrī da. Wa'uburē te te aima nharī wa, te asimiza'rese āna

wama ĭnharĩ za'ra. — Āne te Zezusihi ma nharĩ za'ra ni.

²¹⁻²³Tawamhā te Zezusi hā asa dama tinha:

— Misi dama ĭmanharĩ waihu'u'ō hā wē nherē, te dama 'manharĩ 'ru te, ma tō ĭāma atob'uzu za'ra wa'wa. Duréihā Mozési hā ma tō dama pisutu danhi-hāiwata nhihârizé hā, ĭwana wahi'rata norĩ hā te te dama ĭpisutuzéb zarina. Taha wa, bâdâ te te ĭpisutuzém na te za aibâ 'rare hā 're ĭshihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, sabadu na. Āne na te za tāma āma 're ĭuwaimrami za'ra wa'aba mo, Mozési te te dama ĭpisutuzé hā. Tawamhā e marĩ da, ma bété ĭzada asahi za'ra wa'wa, romhuri zahârizém na aibâ te pese wa, sabadu na. ²⁴Ma'āpé atōmo na dahâiba mana wawi, asiwi 're ĭda'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono tō, ĭuwaibaba si 're dawaihu'u za'ra wa'aba mono da. — Āne Zezusi te dama tinha.

Zezusi hā 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te ĭpisutu na rowasu'u

²⁵Tawamhā ni'wam norĩ hā ma tō Zezusihi mreme hā wapari za'ra, Zeruzarē āma 're ĭsi'ubumroi mono norĩ hā. Taha wa, te āne āma sima rowasu'u za'ra:

— Ni'wai āma te sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, wama ĭpire norĩ hā. Āté ō hā da te dasiwi ĭwĩrĩ da hā. ²⁶Ni'ā. Sō'awi te te dama 're rowasu'u mono nherē, da te tāma nharĩ za'ra ō di, rowahutu na te te sazâri da. E Danho'reptui'wa na ma tō siwi waihu'u za'ra, wama ĭpire norĩ hā. ²⁷Danho'reptui'wa wei morĩ wamhā, ĭsa'ru hā dama waihu'u za'ra ō di za. Ōhō za'ru hā wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

²⁸Tawamhā ma tō sina damreme waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, 'ri za'ētē 'wawi wa'ra 're, zahadu te te dama

rowahutu ré, te āne da'mahâ, mreme 'râihâ na:

— Oro asiwi ĭwaihu'u za'ra wa'aba za. Oro ĭza'ru hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba za duré. Tō sena ĭwaihu'u za'ra wa'aba ō di. ĭza'ru uptabi hā waihu'u za'ra wa'aba ō di duré. ĭsi'uuihâ na we ĭmorĩ ō di. 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa para, wa wei mo. Tō sena ĭsimiroti hā we ĭzatōrĩ'wa nhimiroti hā. Tane nherē, ta hā asiwi waihu'u za'ra wa'aba ō di. ²⁹Wa hā ĭma waihu'u pese di we ĭzatōrĩ'wa hā, ĭhawi we ĭmorĩ wa. — Āne te Zezusi hā dama siwasu'u.

³⁰Tawamhā ma tō duré sima āma roti za'ra, te te siwi âri da, dama ĭpire norĩ hā. Tane nherē, te te siwi âri ō di. E marĩ wa. Zahadu bâdâ hā 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te āma ĭpisutuzé hā, ĭwa waptâ'â ō wa. ³¹Tawamhā ta norĩ hā sada hâimana za'ra nherē, ma tō da'ahâ na saze za'ra ni, Zezusi hā. Taha wa, te āne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te ĭpisudu hā oto wei morĩ wamhā, e te za te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ĭmanharĩ waihu'u'ō hā, Zezusi te te dama 're ĭab'manharĩ mono nhipai u hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

Parisezu norĩ hā, Zezusihi zô te te ĭdatatōrĩ za'ra zé wasu'u

³²Tawamhā parisezu norĩ hā ma tō Zezusihi āma dawapari za'ra. Taha wa, ma tō sô da'mazatōrĩ za'ra, Zezusi hā te te siwi âri da, 'ri 'madâ'â'wa norĩ hā, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhorōwa 'madâ'â'wa norĩ hā. 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĭpire norĩ me, ma tō sô satōrĩ za'ra, sasedoti ĭpire norĩ me.

³³Tawamhā ĭtēme sihutu wamhā, Zezusi te tāma nharĩ za'ra:

— Syry na wa za oto ai'rata ĭnhamra 'wa. Taha pari, wa za apâ mo, we ĭza-

tōrī'wai u. ³⁴ Īzō rob'madâ'â za'ra wa'aba nherē, asiwi īsāmri za'ra wa'aba ō di za. Nimomo wa za mo. Nimomo īmorī wamhā, āma ītēme 're anomro waihu'u aba mono ō di za. — Āne te tāma si-wasu'u za'ra.

³⁵ Taha wa, te sima rowasu'u za'ra, dama ĩpire norī hā:

— E momo te za bété mo, wa te wasiwi sāmri za'ra tō da hā. E darob amoi u te za mo, wasiré zudezu norī u deredu norī 'rata, 're īsi'ubumroi mono norī u. E tamomo te za oto mo, deredu norī rob āma te te 're rowahutu mono da. ³⁶ Ma tō wama rowasu'u za'ra, wa te sō rob'madâ'â za'ra nherē, za wa te wasiwi īsāmri ō na hā. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, nimomo morī wamhā, za ītēme īwasihutu waihu'u ō na hā. Wa te wasiwi waihu'u za'ra ō di, te te wama ĩnharī za'ra zé hā. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

Zezi hā â u'âsi na dama īsiwasu'uzé wasu'u

³⁷ Tawamhā ĩrēme ma dasi'rā'ōtō mono wa, ma tō Zezi hā hāiwi za, te te dama rowahutu da, datozém na bādā ĩpire uptabi na. Āne te dama tinha:

— 'Rubu wamhā, ma'āpé we ītēme 're anomro aba mono za, â u'â hā te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wa, 're âhuri aba mono da. ³⁸ Duréihā ma tō āne â u'âsi na rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā: “Ā u'â hā 're sidototo u'âsi mono wamhā, dama rowézé hā te za dama 're hâimana u'âsi, ĩsīpti hā. Tane Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhā, taha zarina te za rowē nhomri'wa hā dama 're hâimana za'ra.” Āne ma tō āma rob'ui'ééré, ĩbaihā na hā. — Āne te Zezi hā dama rowasu'u.

³⁹ Ā u'â te te dama wasu'u wamhā, Tipē'ézani te wasu'u, Zezi hā. Niwapsi te za te te tāma 're anhomri, tizazei'wa

norī ma. Dâ'â wa, hāiwa'utu parip si, te za Tipē'ézani hā te te tāma 're anhomri.

Zezihi āma ĩdasisadhanarī za'ra zé wasu'u

⁴⁰ Tawamhā Zezihi mreme, da te wapari za'ra wamhā, te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Tō sena ō hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zō, 're ĩdanhimipari za'ra mono.

⁴¹ Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Ō hā Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Oro ō hā Darireza hawi wei morī za. Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hā Darireza hawi wei morī ō di za. ⁴² Danho'reptui'wa da hā apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. Berē āma te za, u, podo, tih'i'rata za'ru āma, Dawihi za'ru āma. Āne duréihā ma tō āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴³ Taha wa, ĩwasu'u na dasisaze za'ra ō di. ⁴⁴ Ni'wam norī si te sima wē za'ra, te te siwi âri da. Tane nherē, te te siwi âri ō di.

Dama ĩpire norī hā, Zezi, Danho'reptui'wa na te te dame 're īsaze za'ra mono ō zé wasu'u

⁴⁵ Tawamhā Zezihi zō ĩsihutu norī hā te apâ ai'aba're, sasedoti ĩpire norī u, parisezu norī u zama. Ubana ītēme sihutu wamhā, te sadanharī za'ra, āne:

— E marī da, we asiwi saprōni aba ō di, watēme.

⁴⁶ Tawamhā te asa tāma nharī za'ra:

— Ni'wa te te āma wabzu ō di, ĩsimiroti wē na hā. Taha wa, wa te wasiwi âri ō di, wa te wei wasiwi saprōni da, atēme za'ra wa'aba.

⁴⁷Taha wa, te parisezu norī hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— E niha a norī wa'aba zama ma tō ĩmreme hā dame ĩsaze za'ra wa'wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono newa.

⁴⁸E Danho'reptui'wa na ma tō 'mazaze dama ĩpire hā, duré parisezu hā. Mare di. Ni'wa te te āma sazei ō di. ⁴⁹Ō norī hā ma tō saze za'ra, tāma waihu'u pese za'ra ō wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé hā. Taha wa, te za ō norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. — Āne te parisezu norī hā 'ri za'ētē 'madā'ā'wa norī ma nharī za'ra.

⁵⁰⁻⁵¹Tawamhā parisezu norī siré hā ma tō oto rowasu'u, Nicodemosi hā, Zezusihi u aré ĩmorī hā barana. Āne te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma:

— E marī te te ĩmanharī zō, wa te wasiwi waihu'u āna, wa za wasiwi wē'ō za'ra ni. E āne wahi'rada Mozési ma tō dama roti, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina. Mare di. Āne te te dama roti ō di. — Āne Nicodemosi te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma.

⁵²Taha wa, te duré asa tāma nharī za'ra:

— E a zama Darireza hawi we aimorī wa, te āne wama ĩwaihu'u za'ra. Darireza hawi te te 're da'azatorī mono ō di, te te dama 're ĩsadowa wasu'u za'ra mono da hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. ĩmreme ui'ére hā robaba di, āma. Ma'āpé sōré na za, āma ĩrob'ui'ére ō na waihu'u da. — Āne te tāma nharī za'ra, Nicodemosihi ma. ⁵³Taha pari, tinhorōwa u te te ropé da, ma oto wairé.

Pi'ō hā aibā aimawi ré nomro wa, Zezusihi u da te dasiwi ĩsaprōnizé wasu'u

8 Tawamhā Zezusihi me, wa ai'aba're ni, étē 'rāihā u, Oriwera u. ²Awēmhā

mararé, wa apā ai'aba're ni 'ri za'ētē u, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Wasihutu wamhā, 'ri 'wawi wa'ra u, wa asisi ni. Tamomo da'ahā na ma tō Zezusihi u ubumro ni. Tawamhā ma tō nhamra, te te dama rowahutu ré, Zezusi hā. ³Te te dama rowahutu ré, ma tō we ĩtēme aihutu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā, parisezu norī me. Pi'ō hā te we ĩtēme siwi saprō. Mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, da te 'madā'ā wa, te we ĩtēme siwi saprōni za'ra, niha ĩsimiroti hā te te āma waihu'u za'ra da. Tawamhā dawa'wa u ma tō siwi 'mazé pi'ō hā, Zezusihi nho're sab da. ⁴Tawamhā Zezusi te siwi 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, ā hā pi'ō hā mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, ma tō dasiwi 'madā'ā ni. Taha wa, wa we atēme wasiwi saprōni ni, asimiroti hā wa te āma waihu'u za'ra da. ⁵Damro ré nherē, aibā aimawi ré 're danhimi'wara mono wa, étē na da te dasiwi 're simroi mono da, ma tō te te dama 're a'ru, wahi'rada Mozési hā. A hā bété, e niha asimiroti hā pi'ōi āma hā. — Āne te siwi āma sadanha.

⁶Mozésihi nhimiroti zarina te te dama 'rui ō wa, te te siwi wē'ō za'ra da, ma tō āne siwi āma sadanha. Tane nherē, Zezusi hā asa te te āma sada'ābā za'ra ō di. Ti'a zō ma tō aiwē'ē, tinhiptōmo na te te ui'ére da. ⁷ĩmreme zō, te te nasi 'mahāra za'ra wamhā, ma tō apā wahudu. Āne te tāma nharī za'ra:

— Ni'wa hā wasété āna 're morī wamhā, te za simrimi 'rata, étē na.

⁸Tawamhā ma tō duré aiwē'ē, ti'a zō te te ui'ére da. ⁹Tawamhā ĩmreme te te wapari za'ra wamhā, dawana ĩhāiba prédub 'rata, uimrehēne ma tō watobro. ĩsa'u si te nasi wairé, misi si siwi ĩsaprōni'wa hā ĩmreme te te sina wapari za'ra wa, sisép te. Zezusi hā siwaprosi

te oto za. Pi'ō si te dawa'wa za, Zezusihi nho're. ¹⁰Tawamhā Zezusi hā ma tō apā wahudu. Pi'ō siwaprosi sa wa, te oto sadanha:

— E mahāta aiwasu'u'wa norī hā. E 'mazab ō di, te te dama ai'ru za'ra da, da te dasiwi aiwīrī da, aiwasédé hā te te ai'āma isa'ra za'ra norī hā.

¹¹Taha wa, te pi'ō hā asa tāma tinha:

— Maze di. Ni'wa hā sab ō di, te te dama i'ru da, da te dasiwi iwīrī da.

Taha wa, Zezusi te duré asa tāma tinha:

— Tane tō. Wa hā te duré dama ai'ru ō di za, da te dasiwi aiwīrī da. Mo oto aimorī. Aiwasédé hā 'manharī na sahu ō di za. — Āne te pi'ōi ma tinha.

Zezusi hā dama rob'u iwē'wa na dama isiwasu'uzé wasu'u

¹²Tawamhā Zezusi te duré dama tinha, āne:

— Wa hā dama rob'u iwē'wa na wa isiwasu'u. Īnhimiroti zarina 're danomro mono wamhā, dawasété na 're danomro mono ō di za, robra na. Rowa'a na si te za i'āma 're danomro u'āsi, rowē na si.

¹³Tawamhā parisezu norī hā te asa tāma nharī za'ra:

— Asiwaprosi wama asiwasu'u wamhā, tō sena wama asiwasu'u ō di.

¹⁴Taha wa, te Zezusi hā asa duré tāma nharī za'ra:

— Tane nherē, isiwaprosi aima isiwasu'u za'ra wa'aba nherē, tō sena, wa aima isiwasu'u za'ra wa'wa. Nima hawi we imorizé hā waihu'u za'ra wa'aba ō di. Iwétési, wa tō isina waihu'u. Ni-momo imorizé hā duré waihu'u za'ra wa'aba ō di. Iwétési wa tō isina waihu'u siro. Taha wa, tō sena te isina waihu'u pese wa, te za imreme na 're izaze za'ra wa'aba mo. ¹⁵Danhimirosa'rata zarina si, te 're idawaihu'u za'ra wa'aba mo, dawē na dawasété na zama. Tanei ō di, wa hā. ¹⁶Tō sena, wa za te 're

da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama. Īsiwaprosi te 're da'awaihu'u mono ō di za. We izatōrī'wai me, wa za wa te 're da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama.

¹⁷Duréhā ma tō Mozési hā āne na te te dama 're roti, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para: "Ni'wa hā siwaprosi te te 're da'awasu'u mono wamhā, 're saze za'ra wa'aba mono ō di za, isimirowasu'u na. Siwaprosi wamhā, mre me wapure di. Maparane wapsi, 're ine wē hā āma 're sisaze zahuré mono wamhā, te za isimirowasu'u zahuré na 're isaze za'ra wa'aba mo. Sahuré wamhā, mre me pire zahuré di." Āne Mozésihi nhimiroti na rob'ui'ére hā. ¹⁸Wa hā wa isiwasu'u. We izatōrī'wa hā te duré iwasi'u, Īmama hā. Taha wa, isiwaprosi isiwasu'u ō wa, te za wamreme hā tō sena na 're isaze za'ra wa'aba mo.

¹⁹Tawamhā parisezu norī hā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— E mahāta tawamhā, aimama.

Taha wa, ma tō duré Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Īmama te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, asiwi iwaihu'u za'ra wa'aba ō di. Īmama zama, asiwi waihu'u za'ra wa'aba ō di. Tō sena iwaihu'u za'ra wa'aba 'wa'āhā, Īmama zama te aré iwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁰Āne te tāma rowasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb āma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré. Rob'ui'prazé, da te 're iséme mono zéb 'rata sab ré, te āne tāma rowasu'u za'ra. Taha wa, te te siwi āri ze za'ra nherē, te te siwi āri ō di, dama ipire norī hā. E marī wa. Zahadu bâdâ hā iwa waptâ'ā ō wa, te te sima āma irotizé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

"E'wa hā a hā," Āne Zezusi da te dasiwi isadanharī za'ra zé wasu'u

²¹Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, parisezu norī ma:

— Aihawi wa za ĭmorĭ za'ra wa'wa. Tawamhā aiwasété ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hā aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono āna. Aiwasété ré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono wamhā, nimomo ĭ-morĭ wamhā, ĭzarina āma 're anomro waihu'u aba mono ō di za. — Āne te Zezusi tāma rowasu'u za'ra.

²²Taha wa, ma tō āne sima rowasu'u za'ra:

— Ō hā ma tō wama nharĭ za'ra, nimomo morĭ wamhā, ĭsarina 're wanomro waihu'u mono ō di za. E r'āwi siwĭrĭ da bā, te āne wama nharĭ za'ra. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

²³Tawamhā ma tō Zezusi hā duré tāma nharĭ za'ra:

— A norĭ wa'wa hā ti'ai āma si te 're anomro aba mo. Wa hā hāiwa hawi, wa wei mo. A norĭ wa'wa hā ti'ai āma a'uwē te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tanei ō di, wa hā. ²⁴A norĭ wa'wa hā aiwasété ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Āne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tawamhā wa hā aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 're ihâimana mono na 're ĭzaze za'ra wa'aba mono ō wamhā, te za tō aiwasété ré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

²⁵Tawamhā ma tō siwi sadanha:

— E 'wa hā bété, a hā.

Tawamhā ma duré āma sada'ābā za'ra asa:

— Rowahutu na te dama āma 're ĭsāna'rata mono hawi, wa tō aima 're ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ihâimana mono zém na hā. ²⁶Zahadu uburé marĭ hā te aima waihu'u za'ra wa'aba ō di, 're anomro wasété aba mono zém na hā. We ĭzatōrĭ'wa hā tō sena ma tō te te ĭma 're da'awaihu'u. Taha wa, duré wa hā te te ĭma 're ĭda'awaihu'u mono zéb zarina si, wa za te dama 're aawaihu'u, ĭsine. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

²⁷We tizatōrĭ'wa hā te te tāma wasu'u za'ra wamhā, Timama te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Sō'awi te te tāma rowasu'u za'ra ō wamhā, ĭmreme tāma pibu prā za'ra di, dama ĭpire norĭ ma. ²⁸Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nharĭ za'ra, āne:

— Wa hā dasiré ĭpodo hā niwapsi te za asiwi ĭzasōmri za'ra wa'wa, hāiwi ĭza'oda. Tawapsi te za ĭwaihu'u za'ra wa'wa, aima 're ĭsiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ihâimana mono zém na hā. Te za duré ĭwaihu'u za'ra wa'wa, ĭsi'uihā na te dama 're ĭrowasu'u mono ō na hā, ĭmama te te ĭma ĭwaihu'uzéb zarina si, te dama 're ĭrowasu'u mono na hā. ²⁹We ĭzatōrĭ'wa hā te te ĭma 're ĭroti mono zéb zarina si, wa tō te tāma āma 're uwaimrami u'âsi. Taha wa, ĭ'rata te 're sāmra u'âsi. Te te 're ĭrēme mono ō di. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra.

³⁰Tawamhā ĭmreme hā da te waparĭ za'ra wamhā, ma tō da'ahā na Danho'reptui'wa na saze za'ra ni.

ĭsazei uptabi 'wa, za 're ĭdanomro mono zé wasu'u

³¹Tawamhā Zezusi te tāma nharĭ za'ra, ĭsazei'wa norĭ ma hā:

— ĭmreme 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, ĭzazei uptabi 'wa, te za 're anomro aba mo. ³²Tawamhā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā. Ta hā tō sena uptabi. Taha zarina te za asō'reptuzé hā asina 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo, wada'uri āna si'uihā na 're ihâimana za'ra mono norĭ ne, rowē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

³³Tawamhā te duré asa tāma nharĭ za'ra, Zezusihi ma:

— Wa norĭ hā Abra'āhā nhihudu, wa 're wanomro. Niwa dama romhuri'wa da, danhimi'uipra na 're wahâimana za'ra mono ō di. E niha wa za tawamhā

wanho'reptuzé hā wasina wa te 're waihu'u za'ra.

³⁴Tawamhā Zezusi asa te duré tāma nharī za'ra:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasété na 're danomro u'āsi mono wamhā, dawasédé, da te 're sahāri waihu'u za'ra mono ō di za, danhimi'uiparu norī hā titede'wai hawi 're iwairébé waihu'u mono ō ne. ³⁵Apito ma, romhuri'wa norī hā, apito 'ra me, aiwab ō di. Apito 'ra, te za timama nhorōwa āma 're sāmra u'āsi, ī'ra wa. Tāma ĩromhuri'wa norī hā ĩsōrōwa āma 're si'ubumroi u'āsi mono ō di za. ³⁶Wa hā wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra na. Aiwasété hawi te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za rowē na ĩ'āma 're anomro aba mo. ³⁷A norī wa'wa hā Abra'āhā nhihudu te 're anomro aba mo. Āne na ĩma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, ĩsihudu nherē, ma tō asiwi ĩwē'ō za'ra wa'wa, asiwi ĩwīrī za'ra wa'aba da. E marī wa. ĩnhimiroti hā taré asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa. ³⁸Wa hā ĩmama, te te ĩma 're iwaihu'u mono zéb zarina si, wa tō aima te 're waihu'u za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā aimama te te 're ĩ'aiwada'uri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te 're ĩmanharī za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

³⁹Tawamhā Zezusihi ma, te duré asa nharī za'ra, āne:

— Wa norī hā, Abra'āhā nhihudu.

Tawamhā asa te duré Zezusi hā tāma nharī za'ra:

— Abra'āhā nhihudu uptabi 'wa'āhā, te aré 're anomro wē wa'aba mo, ĩsine. ⁴⁰'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā tō sena uptabi. Taha si, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, te te ĩma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ma tō ĩ'āma asima ĩroti za'ra wa'wa,

asiwi ĩwīrī za'ra wa'aba da. Āne dama 're hāimana mono ō di, Abra'ā hā. A norī wa'wa hā aimama ne, te 're anomro aba mo. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

⁴¹Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Misire Wamama hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Wa norī hā ĩ'ra uptabi, wa 're wahāimana za'ra.

⁴²Tawamhā Zezusi hā te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena 'Re ihāimana u'āsi mono hā, Aimama za'ra wa'aba 'wa'āhā, te aré asiwi 're ĩzawi pese za'ra wa'aba mo. E marī wa. ĩhawi we ĩmorī wa, atēme za'ra wa'aba. ĩsi'uihā na we ĩmorī ō di. Ta hā ma tō we ĩzatō. ⁴³E niha aima waihu'u pese za'ra wa'aba ō di, ĩnhimirowasu'u hā. Wē nherē, aima wapari ze za'ra wa'aba ō wa, aima pibu prā za'ra wa'aba di. ⁴⁴⁻⁴⁵Aimama za'ra wa'wa hā, Wa'uburé. A norī wa'wa hā ĩ'ra te 're anomro aba mo. Te te sima 're ĩwē mono zém na si, te asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo, tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Ta hā dapoto na'rata hawi dapārī'wa te 're mo. Sadawa nhipese u'āsi wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono ō di. Tizadawa nhipese na ma tō sāna'rata. Simirosa'rata wasété u'āsi wa, sadawa nhipese u'āsi di. Taha wa, ĩ'ra 're anomro aba mono wa, ĩnhimirowasu'u hā tō sena nherē, āma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ō di. ⁴⁶⁻⁴⁷Tō sena na wa aima te 're wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, ĩnhimirowasu'u na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ō di. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī si te za te te 're wapari pese za'ra, ĩsimiroti hā. A norī wa'wa hā ĩsib'a'uwē 're anomro aba mono ō di. Taha wa, ĩsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono ō di. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

Zezusihi wasu'u, Abra'āhā wasu'u me

⁴⁸Tawamhā dama ĩpire norĩ hā ma tō asa tāma nharĩ za'ra:

— A hā, samaritanu. Wa'uburé ré, 're aimorĩ wa, te asimiza'rese āna āne na hā wama ĩrowasu'u. Tō sena, wa tō nasi āne na aima nharĩ za'ra ni. — Āne te taré tāma nharĩ za'ra, Zezusihi ma.

⁴⁹Tawamhā Zezusi asa te tāma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're ĩmorĩ ò di. Wa hā ĩmreme wazép sina, wa ĩmama hā te aima 're wasu'u wē za'ra wa'wa. Tazahā a norĩ wa'wa hā asiséb āna te āne ĩma ĩnharĩ wasété za'ra wa'wa. ⁵⁰Ī'āma 're dawata za'ra mono zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono ò di, wa hā. Misire ma tō te te sima 're da'awē, ĩ'āma 're dawata za'ra mono da. Tō ĩ'uwaibaba te te ĩ'āma sima 're ĩda'awē mono zé hā. ⁵¹Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ĩnhimiroti hā da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, 're dadâ'â za'ra mono āna te za 're dahâimana u'âsi za'ra. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

⁵²Sô'awi te te tāma rowasu'u za'ra ò wa, ĩmreme hā tāma pibu prā za'ra di. Taha wa, asa te duré Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Wa'uburé ré, 're aimorĩ na, wama aiwaihu'u pese za'ra di oto. Wahi'rada Abra'ā hā ma tō dârâ. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma duré tidâ'â za'ra. Tane nherē, ma tō ĩnha, da te 're asaze za'ra mono wamhā, 're dadâ'â za'ra mono āna, 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono na hā. ⁵³E Abra'āhā nhipai u aipire bâ, te āne wama ĩnharĩ za'ra. Ma tō dârâ, ta hā. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma tō duré 're dâ'â za'ra. E 'wa hā bété, a hā. Ma'āpé asina asimirosa'rata na wama waihu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da.

⁵⁴Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharĩ za'ra:

— Wa hā, ĩpire na ĩsina 're ĩwata mono ò di. ĩpire na ĩsina 're ĩwata mono 'wa'āhā, aré dama ĩwapure di. ĩmama si te ĩpire na te te dama 're ĩwasu'u. Ta hā Asib'apito na te 're ĩsisi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. ⁵⁵Tane nherē, Asib'apito na 're sisi za'ra wa'aba mono nherē, waihu'u za'ra wa'aba ò di. Taha wa, te taré Asib'apito na 're ĩsisi za'ra wa'aba mo. Wa hā wa tō waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. Aima sô 're ĩnhimrami za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, aré ĩzadawa nhipese di wa hā, asine za'ra wa'aba. Tō sena wa tō waihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. ĩsimiroti hā wa tō duré te 're 'madâ'â pese. ⁵⁶Aihi'rata 'wa, Abra'ā hā ma tō ĩwaihu'u siro, we datēme ĩmorizém na hā ti'ai u. Taha wa, Abra'āhā ma, rowē di. Te 're to. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

⁵⁷Tawamhā te asa tāma nharĩ za'ra, dama ĩpire norĩ hā:

— E niha ma tō Abra'ā hā ĩwaihu, duréi pese dawi dâ'â nherē. Te aré āne wama ĩwasu'u za'ra, ai'āma wahub ahâ uptabi 'wa'āhā. Zahadu a hā, ai'āma wahub ahâ ò di. ⁵⁰na zahadu ai'āma wahub ò di. — Āne te Zezusihi ma, nharĩ za'ra.

⁵⁸Taha wa, Zezusi te duré asa tāma nharĩ za'ra:

— Tō sena, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ā hā poto ò ré, wa 're ĩhâimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

⁵⁹Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, ma ēne hā sada waibu za'ra, te te siwi āma wĩrĩ da. Tane nherē, te te siwi wĩrĩ ò di, rob u watobro da, tiwi si'wahi za'ra wa, 'ri 'wawi wa'ra hawi.

**ZeZusi hã aibã ĩpotozém hawi
ĩtob'a te te ĩpesezé wasu'u**

9 Tawamhã morĩ ré, ma tũ aibã hã tisã ZeZusi hã, ĩwaptã'ázém hawi ĩtob'a hã. ²Īsiré, wa te wasiwi sãmri za'ra wa, wa tũ ãne wasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E tiwasédé te te 'manharĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E ĩmama norĩ hã timro me tiwasédé te te 'manharĩ zahuré wa, ma ĩ'ra hã tob'a na waptãrã.

³Taha wa, te ZeZusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— Mare di. Tiwasédé te te 'manharĩ õ di. Īmama norĩ zama, tiwasédé te te 'manharĩ zahuré õ di. Rowē na 're morĩ wa za, ma tob'a na podo, ĩwaihu'u pese na da te waihu'u za'ra da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. ⁴Ta hã ma tũ we ĩzatõ, dapawaptom na te tãma 're romhuri mono da. Rowa'a ré, te za da te 're romhuri za'ra. 'Re mara mono wa, da te 're romhuri waihu'u za'ra mono õ di. Tane rowē ré, wa za wa te tãma 're romhuri za'ra. ⁵Tawamhã ti'ai ãma 're ĩnhamra mono ré, dama rob'uiwē'wa ne, wa hã dama rowē nhomri'wa, wa 're ĩhãimana. — ãne te wama siwasu'u.

⁶⁻⁷Tawamhã ZeZusi hã ma tũ tizadaipro hã oto time ti'ai u, ti'a te te ãma wai'o da, te te ãma tomhã u'ré da. Tawamhã tinhiptõmo na ma tũ sada a'ã. Te te ãma tomhã u'réi pari wamhã, te tãma tinha:

— Mo oto aimorĩ pu'u u, asitõmo upsõ da, Siro'é na pu'u nhisi u. — ãne te satõ. Siro'é na pu'u nhisi hã dazatorĩ, te wasu'u.

Taha wa, te mo, sitõmo upsõ da. Sitõmo upsõi wamhã, tõmo wē di oto aibã hã. Tawamhã te wei mo apã. ⁸Tawamhã da te 'madã'ã za'ra wamhã, te dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— E õ hã rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're ĩsãmra mono. —

ãne te dasima rowasu'u za'ra ni, ĩsõrõwa 'rata 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tob'a ré, te te siwi 're ĩmadã'ã za'ra mono norĩ me, te ãne sima rowasu'u za'ra.

⁹Tawamhã ni'wam norĩ hã te sima rowasu'u za'ra:

— Tũ õ hã, tob'a na aré 're ĩsãmra mono.

Ni'wam norĩ hã te duré sima rowasu'u za'ra:

— Mare di. Ta hãi õ di. Taré ĩtob'a ne, õ hã.

Tawamhã te te sina dawapari wamhã, te oto dama sina wasu'u, tito pese'wa hã:

— Wa hã ĩtob'a di aré tũ.

¹⁰Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E niha ma tũ atõmo wē.

¹¹Taha wa, te asa tãma siwasu'u za'ra:

— Aibã hã ma tũ tizadaipro na waza ti'a hã, te te ãma ĩtomhã u'ré da, ZeZusi na ĩsisi hã. Pu'u u ĩmorĩ da, te ĩma rob'ru, ĩsitõmo upsõ da. Taha wa, wa tũ mo. ĩsitõmo upsõi wamhã, ĩtõmo wē di oto. — ãne te aibã hã sina dama wasu'u.

¹²Tawamhã ma tũ sũ sadanharĩ za'ra:

— E mahãta tawamhã, ZeZusi hã.

Tawamhã te asa tãma rowasu'u za'ra:

— Me. Wa hã te waihu'u õ di. — ãne te asa tãma rowasu'u za'ra, aibã hã.

Parisezu norĩ hã aibã ĩtob'a, ZeZusi te te ĩpe, te te siwi ĩsadanharizé wasu'u

¹³Tawamhã parisezu norĩ u te siwi saprõ, aré tob'a na 're ĩsãmra mono hã.

¹⁴Romhuri zahãrizém na te ĩtẽme siwi saprõ, ZeZusi hã tizadaipro na ti'a te te ĩwazarizém na, duré te te ĩto pesezém na, sabadu na. ¹⁵Tawamhã te te ĩtẽme siwi ãwisi za'ra wamhã, te siwi sadanha, parisezu norĩ hã, niha te te ĩto pesezéb zõ. Tawamhã asa te tãma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ti'a hã te te ĩwai'o na, ma tũ ĩtõmo u'ré. Taha pari, wa tũ ĩsitõmo upsõ. ãhãna hã wa oto rob'madã'ã wē.

¹⁶Tawamhā ni'wam norī si, te Zezusihi ma nharī za'ra, parisezu norī hā:

— Ō hā sabadu na te te pese nherē, te te 'madââ pese ō di, romhuri zahârizém na roti hā. 'Re ihâimana u'âsi mono hā we te te satōrī ō di. We te te satōrī 'wa'âhā, te aré te te 're 'madââ pese, isimiroti hā. — Āne te Zezusihi ma nharī za'ra.

Tawamhā ihâiba amo norī hā te rowasu'u za'ra duré:

— 'Re morī wasété 'wa'âhā, aré waihu'u pese ō di, marī dama īmanharī waihu'u'ō hā te te dama 'manharī da hā. — Āne Zezusihi āma ma tō tasisada 'rāmi za'ra ni. ¹⁷Taha wa, te duré siwi sadanha, parisezu norī hā:

— Ō hā te te ato pese nherē, e niha asimirosa'rada hā āma hā.

Tawamhā ma tō duré asa tāma nharī za'ra:

— Ō hā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

¹⁸Tōmo wē u'âsi, 're morī newamhā, te te ĩto pesezém na ma tō wawā za'ra, dama ĩpire norī hā. Taha wa, ma tō aibâ mama zō tihârâ za'ra, te te āma sadanharī za'ra da. Īna zō zama te ti-hârâ za'ra. ¹⁹⁻²¹Tawamhā ĩtēme simasisi zahuré wamhā, te āma siwi sadanharī za'ra:

— E ō hā ai'ra. Ma tō dama ĩwasu'u wa'wa, tob'a na ĩwaptââ na. E niha ma âhâna titōmo wē, tob'a nherē. Rob'madââ wē di oto.

Tawamhā ĩmama te asa tāma nharī za'ra:

— Ta hā tō wa'ra, te 're mo. Tob'a na ma tō waptârâ. Āne na wama waihu'u pese di. Niha oto te te ĩrob'madââ wē na wa te waihu'u ō di. Duré ĩto pese'wa hā wa te waihu'u ō di. A norī wa'wa hā te za ĩra hā asiwi ĩsadanharī 'wa, ĩto pese'wa zō te te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Ma

tō tiprédu oto. Si'uihâ na te za aima si-wasu'u za'ra wa'wa.

²²Āne ĩmama te tāma nharī za'ra, dama ĩpire norī mrepe pipa te. Āne ma tō sima āma roti za'ra aré: "Ni'wam norī hā Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na te te saze za'ra wamhā, wa za wa te tiwi 're rosawi za'ra, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da." Āne na ma tō te te sima 're roti za'ra. ²³Taha wa, te te tāma wasu'u za'ra ō di, ti'ra to pese'wa hā. ĩra si te te siwi sadanharī za'ra da, ĩra hā oto prédu wa, te ti'ra si tāma 'ru za'ra.

²⁴Tawamhā parisezu norī hā te sô ti-hârâ za'ra, te te ĩto pese zô, apâ ĩtēme sébré za'ra da. ĩtēme sébré za'ra wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Zezusi hā 're morī wasété di. Āne wama waihu'u pese za'ra di. Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono āma si aiwata, taha si te te ato pese wa.

²⁵Tawamhā ma tō asa tāma nharī za'ra:

— Āté tō sena 're morī wasété di, Zezusi hā. Āté 're morī wē di. Wa hā te waihu'u ō di. ĩtōmo wē zép si, wa tō ĩsina waihu'u. ĩtob'a u'âsi, wa aré 're ĩnhamra. Āhâna ĩtōmo wē di oto. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, parisezu norī ma.

²⁶Tawamhā asa te te ĩto pese ma, te nharī za'ra:

— E niha ma tō ato pese.

²⁷Taha wa, te aibâ hā asa duré tāma nharī za'ra:

— Wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherē, āma ĩwapari ze za'ra wa'aba ō di. E marī da, wa za bété aima ĩsiwasu'u na sahu za'ra wa'wa. E Zezusi hā saze za'ra wa'aba da bâ, wa za ĩsiwasu'u na aima sahu za'ra wa'wa. — Āne te tāma nharī za'ra.

²⁸Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, te asa tāma nharī za'ra:

— A hā ĩsazei'wa, te 're aimo. Wa norī hā Mozésihi zazei'wa, wa 're

wanomro. ²⁹Re ihâimana u'âsi mono, ma tō Mozésihi ma pisutu, isadawa para datême 're morī da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. Ō hā bété, Zezusi hā e ma hawi te wei mo. Wa norī hā āne na hā wa te waihu'u za'ra ō di.

³⁰Tawamhā te duré asa tāma nharī za'ra:

— E niha bété, Zezusi te te ĩto pese nherē, waihu'u za'ra wa'aba ō di, we isatōrī'wa hā. ³¹Ni'wa hā 're morī wasété wamhā, ĩmreme te te 're wapari mono ō di za, te te tāma āma 're a'uwaimrami mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Ni'wa hā ĩsimiroti te te 're 'madâ'â pese mono wamhā, te za ĩmreme hā te te 're wapari u'âsi, te te tāma āma 're uwaimrami u'âsi mono da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. ³²Ropoto na'rata hawi 're datob'a za'ra mono wa, ni'wa hā te te 're da'ato pese mono ō di. Īwasu'u hā robaba di aré. ³³Ō hā aibâ hā 'Re ihâimana u'âsi mono hawi wei morī ō 'wa'âhā, aré ĩto pese ō di. Tāma waihu'u ō di aré. — Āne te tāma nharī za'ra.

³⁴Tawamhā parisezu norī, te asa tāma nharī za'ra:

— Aiwasété ré, ma tō ana dub're asa'ē. Taha wa, ma tō atob'a na aipo. E niha te bété wama ĩrowasu'u za'ra, aiwasété nherē. Mo oto aimorī. Rowahutuzéb u dame 're azasi mono ō di za oto. — Āne Zezusi te te ĩto pese ma, te nharī za'ra, parisezu norī hā.

**Sō'awib ō nherē, Zezusi hā
datob'a na tizazei'ō'wa norī
āma ĩsimiré'ézé wasu'u**

³⁵Tawamhā te te ĩto pese wi, te te tiwi ĩrosawi za'ra zé hā ma tō wapa, Zezusi hā. Taha wa, te sō rob'madâ, tinhimito pese zō. Te te sāmri wamhā, te tāma tinha:

— E dasiré ĩpodo hā, ma tō ĩsaze.

³⁶Tawamhā asa te Zezusihi ma tinha:

— E 'wa hā dasiré ĩpodo. Ma'apé ĩma wasu'u na, te waihu'u da, duré te saze da.

³⁷Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinha:

— Wa hā dasiré ĩpodo, ĩ'madâ hā wa aima ĩsiwasu'u.

³⁸Tawamhā ma tō aibâ hā Zezusihi ma tinha:

— Apito, wa za oto asaze.

Taha wa, hi'rātītō ma tō tāma nhamra, Zezusihi āma wata da.

³⁹Tawamhā Zezusi te dama tinha:

— Ti'ai u, wa we datême mo, te da'āma 're arowairébé mono da. E marī da. Tipē'ē 're, tob'a na 're ĩsiwaihu'u za'ra mono norī hā tob'a āna oto 're nomro mono da, duré tipē'ē 're, tob'a ō na taré 're ĩsi'madâ'â za'ra mono norī hā tob'a u'âsi 're nomro mono da. — Āne Zezusi ma tō dama rowasu'u.

⁴⁰Tawamhā parisezu norī ĩ'rata ĩsi-masa, te tāma nharī za'ra:

— Wa norī hā bété. E wapē'ē 're, wa-tob'a na wa 're wanomro. E wa norī hā te ĩwawasu'u za'ra.

⁴¹Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— Aipē'ē 're, atob'a na 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono ō di aré, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Tawamhā aipē'ē 're, atob'a ō na 'rāwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma.

**Pone'ërebâ 'madâ'â'wa na, Zezusi hā
te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u**

10 Tawamhā Zezusi te duré pone'ërebâ tede'wai wasu'u hā dama wasu'u. Āne te dama wasu'u:

— Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, pone'ërebâ tede'wai wasu'u na. Pone'ërebâ hā wa'ra 're, 're simi'wara mono wamhā, ĩsimisaihuri hā 'ridawa u, sō 're sisisi mono ō di. Wa'ra na si te

za sô 're sarôtô za'ra. ²Ītede'wa si te za 'ridawa u sô 're ne, 're zasi mono da, wa'ra 're. ³Ta hã 'ridawa u, sô 're simasisi mono wamhã, te za te te tãma 're 'ridawa, 'ridawa 'madâ'â'wa hã. Sô 're simasisi mono wamhã, ĩmreme te za waihu'u za'ra, pone'ërebã hã. Īsisi mono bã, te za sitême sô 're hãrã, rob u te te 're sani za'ra mono da. ⁴Tinhimizama hã rob u te te 're simroi mono wamhã, ĩsôwa te za 're ne. Titede'wai mreme te te waihu'u pese za'ra wa, te za ĩsarina 're nomro, ĩsimizama hã. ⁵Pone'ërebã tede'wai upana nherẽ, e te za dazarina 're nomro. Mare di. 'Re nomro mono õ di za, dazarina. Te za tiwi 're sisa're, ĩmreme te te 're waihu'u za'ra mono õ wa. — Āne Zezusi, ma tã dama rowasu'u, pone'ërebã tede'wai wasu'u na.

⁶Tane nherẽ, marĩ te te ĩwasu'u hã da te waihu'u za'ra õ di.

Zezusi hã 'ridawa na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

⁷Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— Tã sena wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã wa 'ridawa na ĩsina simiré'é, pone'ërebã 'mazasizém na wa'ra u. ⁸Pone'ërebã hã, titede'wai upana norĩ mreme hã te te 're wapari za'ra mono õ di za, ĩsipsaihuri norĩ mreme hã, danhibrob zã dapãrĩ'wa norĩ mreme hã. Tane 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zazei uptabi 'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ di za, aimawi te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ mreme hã, ĩwana datême 're ĩnomro mono norĩ mreme hã. ⁹Wa hã, 'ridawa na wa tã ĩsina simiré'é, ĩsiwaprosi Danho'reptui'wai wa. 'Ridawa na te za wa'ra u 're sisisi, pone'ërebã hã. 'Re sisisi mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, da te 're ĩzaze za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za, wa hã te 're da'anho'reptui u'ãsi mono wa. Wa'ra hawi, te za pone'ërebã hã tisa zã 're

wairébé. Īsa zã, tiwi 're rowaptã'ã za'ra mono õ nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane ĩzazei'wa norĩ wi, ĩwẽ zã tiwi 're rowaptã'ã za'ra mono õ di za. ¹⁰E marĩ da, te ĩsimisaihuri norĩ hã wa'ra u 're sisisi. Pone'ërebã zã te 're nomro, te te dawĩ 're waihu'i mono wa, te te dawĩ 're simroi mono da. Taneĩ õ di, wa hã. Wa hã wa tã we datême mo, robzei u'ãsi ĩãma 're danomro mono da, duré 're dadã'ã za'ra mono ãna, 're dasi'ubumroi u'ãsi mono da, hãwa ãma.

Zezusi hã pone'ërebã tede'wa na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

¹¹— Wa hã pone'ërebã tede'wa na, wa ĩsina simiré'é, tinhimizama te te 're ĩ'azawi pese mono na. E marĩ wa. Īsisawi ãna, ĩzazei'wa norĩ zãda, ĩdã'ã wa za, te 're anho'reptui mono da. ¹²Tite wa, te te 're azawi pese, tinhimizama hã, pone'ërebã tede'wa hã. Tãma ĩromhuri'wa hã tite õ wa, te te 're azawi pese mono õ di. Taré rob'uiprazéb zã si, te te 're romhuri. Robzahi hã we sã morĩ wamhã, te za tiwi wara. Pone'ërebã, te za rême za'ra. Taha wa, te za 'mai'ã, robzahi hã. Te te 'mai'ãri wamhã, te za ãma ropé. ¹³E marĩ wa, te za tiwi wara, romhuri'wa hã. Ītede'wai õ wa, te za tiwi wara, te te 're azawi pese mono õ wa. ¹⁴⁻¹⁵Wa hã pone'ërebã tede'wa, ĩsimizawi pese na, wa tã ĩsina simiré'é, ĩzazei'wa norĩ te 're azawi pese mono wa. ĩmama hã ma tã ĩwaihu'u, ti'ra na. Wa hã wa duré õ hã waihu'u, ĩmama na. Tane duré ĩzazei'wa norĩ hã wa tã te 're awaihu'u u'ãsi, ĩnhib'a'uwẽ na. ĩzazei'wa norĩ hã ma tã duré ĩwaihu'u za'ra, tinhib'apito na. Ta norĩ zãda, wa za ĩsisawi ãna dãrã, te 're anho'reptui mono da. ¹⁶Ni'wam norĩ hã te duré 're nomro, ĩnhib'a'uwẽ 're hãimana za'ra mono da hã. Ta norĩ ãma, wa za pone'ërebã na simiré'é za'ra, ĩnhimiwa'ra 're, 're ĩsi'ubumroi mono õ na

hā. Ta norī zama wa za īsitēme ubumro. Tawamhā te za īmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'ērebā norī hā maparane danhimi'ubumro hā siré oto 're īsi'ubumroi mono ne, te za simisutu īnhib'a'uwē 're nomro, misi īmadā'ā'wa, tāma 're īhāimana za'ra mono wa za.

¹⁷ — Taha wa, īmama te te 're īzawi pese, īsisawi āna, sada īdā'ā za'ra wa za, apā īhāiwa'utu pari, 're īmorī u'āsi da. ¹⁸ Dasi'uihā na da te dasiwi īwīrī da hā mare di. Īsi'uihā na, wa za dārā, dazada. Wa za duré hāiwa'udu, īsi'uihā na. Āne wa za 'manha, īmama te te īma īpisutuzéb zarina. — Āne Zezusi te dama siwasu'u.

¹⁹⁻²¹ Tawamhā īmreme, te te wapari za'ra wamhā, ma tō ni'wam norī hā dama rowasu'u za'ra, āne:

— Wa'uburé ré, 're morī wa, te āne simiza'rese āna wama siwasu'u. E marī da, te za bété īmreme hā īwapari za'ra wa'wa.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're morī 'wa'āhā, aré mreme wē ō di. Mreme wē di, ō hā. E wa'uburé, ma tō pawapto, itob'a te te ito pese da hā. Mare di. Ta hā waihu'u ō di. — Āne Zezusihi āma ma tō tasisada'rāmi za'ra ni.

Zudezu norī hā, Zezusi te te siwi īwē'ō za'ra zé wasu'u

²²⁻²³ Tawamhā wasiré zudezu norī hā daro mono bâ ma tō duré si'rā'ōtō, Zeruzarē āma, 'Re īhāimana u'āsi mono āma dawata za'ra da. E marī wa. Apā 'ri za'ēne hā te te tāma pisutu za'ra wē te, āma 're īdawata za'ra mono zéb da hā ma tō tasi'rā'ōtō ni, bādā dama īpire na, āma dasipo're pu'u za'ra da, rowa'u'u wahā, 're sa'wari mono ré. Tawamhā Zezusihi me, wa ai'aba'rē ni, 'ri za'ētē u. 'Ri 'wawi wa'ra wa'wai baba, wa 're wanomro, Apito Saromahā nhib'uriti na uriti nhisi

wa'wai baba. ²⁴ Tamomo ma tō itēme si'rā'ōtō, dama īpire norī hā, Zezusihi u. Tawamhā te tāma nharī za'ra:

— E niwa te za wama asiwasu'u za'ra. Wama asiwasu'u za'ra zéb zō, wanhimipari wa'a za'ra di. A hā, tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te aipisutu wamhā, ma'āpé sō'awi wama asiwasu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — Āne te Zezusihi ma nharī za'ra.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra:

— Wa tō aima īsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherē, īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mono ō di. īmama zadawa para, wa tō marī dama īmanharī waihu'u'ō hā te dama 're ab'manharī wē, da te 're īwaihu'u za'ra mono da. ²⁶ Tane nherē, asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono ō di, īnhib'a'uwē 're anomro aba mono ō wa. ²⁷ Īnhib'a'uwē si te za īmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'ērebā tede'wa, tinhimizama hā te te 're īawaihu'u mono ne, wa tō īnhib'a'uwē norī hā waihu'u za'ra. Ta norī si te za īnhimiroti hā te te 're 'madā'ā pese za'ra.

²⁸ Ta norī ma, wa za pisutu za'ra, 're dā'ā za'ra mono āna, 're hāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. Ni'wa hā te te īwi 're waibui mono ō di za, īzazei'wa norī hā.

²⁹ īmama, ma tō īma pisutu za'ra, īnhib'a'uwē si 're nomro mono da. Ta hā danhipai u, uburé dama pire di, īmama hā. Uburé marī ma, pire di, hāiwa āma ti'ai āma zama. Taha wa, ni'wa hā te te tiwi 're waibui waihu'u mono ō di za. ³⁰ Wa norī hā aiwa wawaihu'u pese di, īmama me. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

³¹ Tawamhā ta norī hā ma duré ēne hā sada waibu, te te āma siwi wīrī da.

³² Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nharī za'ra:

— Wa hã Īmama te te ĩma ĩpisu-
tuzéb zarina, wa tô marĩ dama ĩmanharĩ
waihu'u'õ na te 're da'apawaptob u'âsi.
E ma hã ĩnhimipawaptobzé hã aima wê
za'ra wa'aba õ wa, te za asiwi ĩwĩrĩ
'wa, êté na. Ma'ápé, ĩma waihu'u za'ra
wa'aba.

³³Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re da'apawapto mono wa, wa te
wasiwi aiwĩrĩ õ di za. Aimreme wasété
wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni. Ti'ai âma
aipoto nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono
me, aiwa aiwaihu'u pese aba na asi-
wasu'u wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni, aim-
reme wasété wa.

³⁴⁻³⁶Tawamhã Zezusi asa te tãma
nharĩ za'ra:

— E ĩ'ra na ĩsiwasu'u wa, ma tô ĩm-
reme hã asiwi ĩwê'õ za'ra wa'wa. Duréihã
'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô tin-
himiroti hã te te dama 're awaihu'u, da
te dasima âma 're roti za'ra mono da.
Ti'ra na ma tô roti'wa norĩ hã te te 're sisi
za'ra. Âne ma tô ĩbaihã na âma rob'ui'ére,
ĩsadawa wasu'u'wa hã. Tô sena, ĩmreme
ui'ére hã. Roti'wa norĩ hã, ti'ra na te te
're sisi za'ra mono wamhã, e wa hã ĩm-
reme wê'õre di, ĩ'ra na ĩsiwasu'u wamhã,
ti'ai u we te te ĩzatõrĩ nherê, 'Re ĩhâi-
mana u'âsi mono hã. ³⁷⁻³⁸Īmama hã ti-
waihu'u pese na, te te 're da'apawapto.
Īzama, wa tô ĩsine te 're da'apawapto.
Taha wa, te za ĩ'ra na ĩwaihu'u za'ra
wa'wa. ĩsine, te 're da'apawapto mono
õ wamhã, ĩ'ra na 're ĩzaze za'ra wa'aba
mono õ di za. ĩ'ra na wa tô aima 're ĩsi-
wasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherê, ĩm-
reme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ
di. Taha wa, Īmama hã tiwaihu'u pese
na te te 're ĩda'apawapto mono ne, te 're
da'apawapto mono nherê, te za ĩ'ra na 're
ĩzaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za
ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ĩ'ãma 're ĩhâimana
mono na, Īmama hã. Te za duré ĩwaihu'u
za'ra wa'wa, Īmama âma 're ĩhâimana

mono na. — Âne Zezusi te tãma siwasu'u
za'ra.

³⁹Tawamhã ma tô duré sima wê za'ra,
te te siwi âri da, dama ĩpire norĩ hã. Tane
nherê, tiwi simani za'ra wa, te te siwi âri
za'ra õ di.

⁴⁰Tawamhã apã ma tô mo, Zodã
pa u Zezusi hã. ĩsiré, wa ai'aba'ré ni.
Tawamhã wasihutu wi, wa saprĩ za'ra ni,
zara u. Zuwã Batita hã â dawabzuri te
te dama 're ĩab'manharĩ 'rata mono zéb
u, wa saprĩ za'ra ni. Tame te a'â nhamra,
Zezusi hã. ⁴¹Tame sãmra ré, te da'ahã na
nasi ĩtême aihutu ni. Nasi ĩtême dasihutu
wamhã, âne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Zuwã Batita hã, ĩmreme na da te 're
saze za'ra mono da, marĩ dama ĩmanharĩ
waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ
mono õ di. Tane nherê, tô sena ma tô
Zezusi hã te te dama 're wasu'u. — Âne
te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴²Taha wa, tame wasi'ubumroi ré, ma
tô da'ahã na Zezusi hã saze za'ra ni,
Danho'reptui'wa na.

Razaru ĩdá'ázé wasu'u

11 ¹⁻³Tawamhã aibã hã te 're hãi-
mana, Razaru na ĩsisi hã. Betãna
na 'ri wa'õtõ nhisi âma te 're sãmra.
Tame te duré ĩhidiba norĩ hã 're sima-
sisi zahuré Mariza norĩ hã, Mataha me.
Mariza hã niwapsi te za Zezusihi para
u'ré, wedewa'u zadaze na, tãma rowé da.
Taha parip si te za para u'õ, tizéré na.

Tawamhã ma tô tihâzé, Razaru
hã. Hâzé wa, ma tô ĩhidiba norĩ hã
da'mazatõ, Zezusihi zõ da'maimorĩ da,
ĩhitébré hã te te tãma 'maiwasu'u da.
Ītême wisi wamhã, âne te Zezusihi ma
sadawa wasu'u:

— Apito, aibã 're ĩsawi pese mono hã
ma tô tihâzé.

⁴Tawamhã Zezusi hã te te wapari
wamhã, te tinha:

— Tane tô. Dã'ã u'âsi nomro õ di za.
Taha wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono

āma 're dawata za'ra, waihu'u pese wa. Ī'āma zama te za duré 're dawata za'ra. Wa hā ĩ'ra wa, te za duré ĩ'āma 're dawata za'ra. — Āne te Zezusi hā tinha.

⁵Mata norī hā Zezusihi ma, sawi pese za'ra di, Razaru norī hā. ⁶Tane nherē, ĩwasu'u te te waparī wamhā, awa'awi itēme morī ō di. Maparane ma tō āma timara, tame sāmra ré. ⁷Taha pari, te oto wazatōrī za'ra, apā wa te wasiwi saprōni da, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Īsiré 're wanomro mono wa, te wazatōrī za'ra.

⁸Taha wa, wa tō asa tāma nharī za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niha te za apā aimo. Nimosi dama ĩpire norī hā te aré siwi aiwī, ētē na.

⁹Tawamhā āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Bâtâ pusizém hawimhā bâdâ sébrézéb u hā rowa'a di. Tawamhā, ni'wa hā rowa'a na morī wamhā, simei ō di za. E marī wa. Rowa'a na hā rob'madâ'â pibui pese wa. ¹⁰Robra na morī wamhā, te za aime. — Āne sō'awib ō nherē, te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō tāma pisutu, 're ĩmorizé hā a'â 're morī da. Taha wa, te sina hâtâ'â āna 're mo.

¹¹Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, āne:

— Wasiwadi te nhono, Razaru hā. Wa za ĩtēme mo, te utu da.

¹²Tawamhā wa tō duré asa tāma nharī za'ra ni:

— E marī da, te za ĩtēme aimo. Séptâ'â wa, te oto tinhotō wē. — Āne wa tō tāma nharī za'ra ni.

¹³Zezusihi si ma tō ĩdâ'â uptabi na waihu'u. Īsōtō na te te wama wasu'u za'ra wamhā, ĩdâ'âzé te wasu'u. Taré sōtō newa, wa norī hā wa te waihu'u za'ra ō di, ĩdâ'âzé hā. ¹⁴Wa te waihu'u za'ra ō wa, sō'awi te oto wama rowasu'u za'ra:

— Razaru hā ma tō dârâ. ¹⁵Hâzé ré ĩrata ĩnhamra ō nherē, ĩma rowē di. E marī wa. Romhâimanazéb zarina, ĩwaihu'u pese na ĩzaze za'ra wa'aba wa za, ĩma rowē di. Oto ĩtēme wasi'aba'rēi wa'aba. — Āne te wazatōrī za'ra, Zezusi hā.

¹⁶Taha wa, Tome hā ĩsi'ubza na da te 're ĩsisi za'ra mono hā te wama nharī za'ra, āne:

— Oto ĩme wasi'aba'rēi wa'aba, ĩsu da te wa'uprosi da nherē. — Āne te tinha, Tome Didimo hā. Didimo na ĩsisi hā dasi'ubza, te wasu'u.

Tawamhā wa tō ĩtēme wasiwi saprōni ni, Betânha na 'ri nhisi u.

Zezusi hā apâ dahâiwa'utu'wa na ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷⁻¹⁹Tawamhā Betanha u wasihutu wamhā, ma tō ni'wa hā Zezusihi ma rowasu'u, āne:

— Razaru hā ma tō dârâ. Ma tō dasiwi sērē ni. Maparane si'uiwa na ma tō āma timara oto, da te dasiwi ĩsērézém na hā. — Āne te tāma rowasu'u. Betânha u hā romhuture wa, ma da'ahâ na wawana aihutu ni, Zeruzarē hawimhā. Si'ubdatō ti'ai pibuzé hā Betânha u da hā. Mata norī hā da te pē'ētété zahuré da, ma ĩtēme aihutu ni, ĩhitébré hā tiwi dâ'â zahuré wa. ²⁰Tawamhā ni'wa hā ma tō Mata norī ma rowasu'u, āne:

— Zezusi hā te we oto mo.

Taha wa, ma tō Mata hā awa'awi watabro rob u, Zezusi hā te te sina uzusi da. Marizaha si te ĩsa'u nhamra, 'ri para. ²¹Tawamhā Mata hā Zezusi te te sina uzusi wamhā, āne ma tō tāma tinha:

— Wanhib'apito, wahitébré hā hâzé ré wa'rata asāmra 'wa'âhâ, wawi dâ'â ō di aré. ²²Dâ'â nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aimreme wamhā, te za aima āma uwaimra.

²³Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Tane tō. Dâ'â nherē, te za hâiwa'udu, aihitébré 'wa hã.

²⁴Mata te duré asa tãma tinha:

— Tane tō. Bâdâ ma tō sima pisutu 'Re ihâimana u'âsi mono hã, adâ hã te te i'ahâiwa'utuzéb da hã. Tawapsi te za wahitébré hã dazú hâiwa'utu.

²⁵⁻²⁶Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Wa hã 're dadâ'â za'ra mono nherē, te 're da'ahâiwa'utu mono pari, 're idanomro u'âsi mono zé te dama 're i'apisutu mono, wa 're mo. Ni'wam norĩ hã Danho'reptui'wa na te te sina 're i'umnhasi za'ra mono wamhã, tãma 're rowē za'ra mono di za. 'Re dâ'â za'ra mono wamhã, dâ'â ãna te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. E tō sena ma im-reme hã isaze.

²⁷Tawamhã Mata asa te tãma tinha:

— Ihe. Tō sena, wa aimreme hã saze. A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aipisudu. A hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. Wahi'rata norĩ hã asô 're isimipari za'ra mono, a hã, ti'ai u we aimorĩ da hã. — Æne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi isiwa'özé wasu'u

²⁸Tawamhã apâ te mo Mata hã, 'ri tême. Ti'awi pesere ma tō tinoi ma rowasu'u, Marizaha ma:

— Rowahutu'wa te we asô hã, itême aimorĩ da.

²⁹⁻³⁰Taha wa, ma si'aba're na wahudu, Zezusihi u wei morĩ da, Mariza hã. Zahadu 'ri tême, wasihutu ô di. Mata te te i'wa'uzusizéb ãma, wa zahadu aimasam ni. ³¹Tawamhã Mariza hã watoebro wamhã, ma isarina wairé rob u, itême isihutu norĩ hã. Æne te sima ãma romnomri za'ra: “Áté tihitébré 'ru u te mo, ãma wawa da.” Tane nherē, tihitébré 'ru u morĩ ô di, Mariza hã. Zezusihi u te wei mo. Taha wa, ma tō we isarina ai'aba're ni.

³²Mariza hã we itême wisi wamhã, hi'rãtitō ma ipapara nhamra, Zezusihi ma wapu wa. Tawamhã ãne te tãma tinha:

— Wanhib'apito, wahitébré hã hãzé ré, wa'rata asãmra 'wa'ãhã, aré wawi dâ'â ô di. — Æne te tãma tinha, wawa sina.

³³Tawamhã Mariza hã pē'ezé te, siwa'ō wa, duré we isarina isihutu zama 'ry'ry wa, pē'ezé di, Zezusi hã. Pē'ezé ahã di. ³⁴Æne ma tō sadanharĩ za'ra:

— E mame ma tō asiwi isērē 'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra:

— We aimorĩ wasiré, sabu da.

³⁵Tawamhã pē'ezé ahã wa, te aiwa'ō, Zezusi hã.

³⁶Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni:

— Ô hã te te sawi pese uptabi di. Te te sawi pese uptabi wa, te sô tiwawa.

³⁷Tawamhã da'umro na te tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Ô hã aibã itob'a, ma tō to pese. E niha bété hãzé ré te te pese ô di, dâ'â tō da, Razaru hã. — Æne te tãma nharĩ za'ra ni.

Zezusi hã Razaru te te ihâiwa'utuzé wasu'u

³⁸Tawamhã isiré, wa ai'aba're ni, ab're u. Sa'a zahãpã, ab're hã. Pē'ezé ahã di, Zezusi hã. Pē'ezé uptabi na te mo. Tawamhã, ab're u wasihutu wamhã, da te dasiwi ãma sitom haré, te ãne hã za. Tōmo za'ëtē di, ãne hã.

³⁹Tawamhã ma tō Zezusi hã ãne hã dama ti'ru, isitobzé hã da te dasiwi sa're da.

Taha wa, ma tō Mata hã Zezusihi ma tinha:

— Wanhib'apito, da te dasiwi isērēzém na hã, maparane si'uiwa na ma tō ãma timara. Taha wa, ma tō ti'ro. E 'ro nherē, te za isitobzé hã dasiwi sa're ni.

⁴⁰Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tane nherē, te za dasiwi sa're ni. Āma īzazei wamhā, dama īwaihu'u'ō te za īmadā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īmanharizé hā. E āne na hā te aima rowasu'u ō di. Wa tō aima rowasu'u.

⁴¹⁻⁴²Tawamhā īsitobzé ma tō dasiwi sa're ni. Tawamhā hāimo te oto rob'madā, Timama ma mreme da, Zezusi hā. Āne te tāma tinha:

— Īmama, da'āma aima 're īmreme mono wamhā, īmreme te īma āma 're ī'a'uwaimrami u'āsi mo. Āhāna te za duré īmreme hā īwapa. Taha wa, īma rowē di. Danho'a, wa āne aima rowasu'u, aima īmreme ré, da te īwapari za'ra da. E marī da. Aibā āma aima īmremezé hā āma īma uwaimrami wamhā, a hā we īza-tōrī'wa na dama 're īsiwasu'u mono zém na, da te 're īzaze za'ra mono da. — Āne te Timama ma tinha.

⁴³Timama ma mreme pari, te oto Razaruhu zō hā, mreme rāihā na:

— Razaru, ab're hawi we aiwatobro, rob u.

⁴⁴Tawamhā sō hārā pari, ma watobro, dā'ā nherē, sib'rata ubu ré, duré para ubu ré, duré rā ubu ré. Taha wa, ma tō Zezusi hā dama ti'ru:

— Īubuzé hā asiwi wasihui wa'aba, 're morī da.

Taha wa, ma tō siwi wasihu, īubuzé hā.

**Zezusi, da te dasiwi wīrī da,
dama īpire norī te te āma
īrosa'rata za'ra zé wasu'u**

*Mateusi 26.1-5; Marcusi
14.1-2; Rucasi 22.1-2*

⁴⁵Tawamhā da'ahā na ma tō Zezusi hā saze za'ra ni, Marizaha u īsihutu norī hā. Razaru hā danho'a te te hāiwa'utu wa, ma saze za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono we te te īsatōrī na. ⁴⁶Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō apā ai'aba'rē, Zeruzarē u parisezu norī u, Razaru te te ihāiwa'utuzém na te te tāma rowasu'u

za'ra da. ⁴⁷Tawamhā īsimirowasu'u hā te te wapari za'ra wamhā, tisiré norī zō te sitēme tihārā za'ra, dama īpire norī zō. Taha wa, ma sitēme si'rā'ōtō, sasedoti īpire norī hā, duré parisezu norī hā duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī zama. Sitēme si'rā'ōtō wamhā, āne te sima rowasu'u za'ra:

— E marī, wa te īmanharī za'ra da hā. Ō hā te marī hā dama īmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī u'āsi, tiwaihu'u pese na. ⁴⁸Marī, wa te tāma 'manharī za'ra ō wamhā, aihīni te za da te 're saze za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īpisutu na Danho'reptui'wa da. Tawamhā romanu norī hā te za wei wazō aihutu. 'Ri za'ēne hā te za wawi sāmra za'ra. Te za duré wa'uprosi za'ra, uburé wasiré zudezu norī zu. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴⁹⁻⁵⁰Ā wahum na hā te Caipasi hā 're hāimana, sasedoti īpire uptabi na hā. Tawamhā ta hā te tāma nharī za'ra, āne:

— E marī da, rosa'rada hā waihu'u aba ō di bété. Aibā misire wa te wasiwi wīrī wamhā, aré wama 're rowē za'ra mono di. Aré aihīni wasi'utōrī ō di. — Āne ma tō Caipasi hā tisiré norī ma waihu'u za'ra, dama īpire norī ma hā.

⁵¹Āne te te tāma rowasu'u za'ra wamhā, ā wahum na sasedoti īpire uptabi na 're ihāimana mono zéb zarina, si'uihā nai ō nherē, te tāma rowaihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā dazada īdā'ázém na hā. ⁵²Zudezu norī zāda si, dā'ā ō di za, Zezusi hā. Daro mono bā 'Re ihāimana u'āsi mono, ti'ra da, uburé te te 're ī'apisutu mono norī zāda, te za dārā, simisutu ī'ra si 're danomro mono da.

⁵³Tawamhā Caipasihī nhimiroti hawi te sima āma roti zahi u'āsi za'ra oto, te te siwi wīrī da, dama īpire norī hā. ⁵⁴Taha wa, īrob āma 're morī ō di oto, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusi hā. Darob amoi u te mo, Epra'ī na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ti'a 'ré u'āsi 'rata, Epra'ī

hã. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni. Tame wa a'á 're wasi'ubumro.

⁵⁵ Romhuture di oto, dato hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zéb u hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha wa, da'ahã na te Zeruzarê u 're danomro daro mono bâ, zudezu norĩ hã. Dato hã sãna'rata ô ré, te za dawasété na tasiwasu'u za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'ási mono ma, dawê na datoi u danhisisi da. Taha da, ma tô Zeruzarê u aihutu ni, bãdã hã romhuture wa oto, datoi u hã. ⁵⁶ Dasihutu wamhã, Zezusihi zô te tanhopré ni. ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— E datoi u te za wei mo, 're ĩdasi'rã'õtô mono zéb u hã. ãté wei morĩ ô di za. — ãne 'ri za'ëtê 'wawi wa'ra 're, dasimasab ré, te dasima ãma romnomri za'ra ni.

⁵⁷ E marĩ wa. Zezusihi ãma te dama roti za'ra aré, dama ĩpire norĩ hã:

— Ma'ãpé nimame ĩsãmra na 'mai'madã'ã aba wamhã, wei wama wasu'u za'ra wa'aba za, wa te waihu'u za'ra da. — ãne ma tô dama ãma roti za'ra aré, sasedoti ĩpire norĩ hã, parisezu norĩ me. Te te siwi ãri da, ma tô ãne dama ãma roti za'ra.

Mariza hã Zezusi te te ĩpara upsôzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Marcusi 14.3-9

12 Romhuri misi da'ãma si'utõrĩ parip si, te za dato hã dasiwi 'manharĩ ni, Pascowa na dato nhisi hã. Tawamhã Zezusi hã te apã mo, Betãnha u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni. Tame Razaru hã te 're sãmra, ab're hawi Zezusi te te ĩhãiwa'udu hã. ²Tawamhã, wasihutu wamhã, ma tô wama api za'ra ni, wasa hã wa te huri da, Zezusi hã sawi te. Mata hã ma tô wasa hã te te wama sé. Razaru hã te wame tisa. ³Tawamhã Mariza hã ma tô we ti'ã, wedewa'u ĩsadaze hã. Nadu na wedewa'u nhisi hã. Ta hã ĩwa'ãbã wawê. Zezusihi zô te

we ti'ã, te te ãma para u'ré wa, tãma rowê da. Tawamhã, te te ãma para u'ré pari wamhã, ma tô para u'ô, tizéré na. Sadazei pire wa, ma tô 'ri 're zadaze sina. ⁴⁻⁵Tawamhã Zudasi Icarizoti hã tãma toi ô di, Marizaha ma. Zezusihi siré 're ĩmorĩ Zudasi hã, Zezusi hã te te dama ĩhãiba nhomri da hã. Taha wa, te Marizaha ma tinha, Zudasi hã:

— E marĩ da bété, te te dama wede ô di wedewa'u zadaze hã, rob'uiprazéb zô ĩsibrob'ô norĩ ma, ãma sipé da, ĩwa'ã hã. — ãne te Zudasi hã tãma tinha.

⁶E marĩ wa. E ĩsibrob'ô norĩ hã te te pawaptob ze wa. Mare di. Te te pawaptob ze za'ra wab ô di. Ta hã sipsaihuri di. Rob'uiprazé hã te te wama 're ĩmadã'ã mono hã, te pi'uriwi te te sima 're 'mazani.

⁷⁻⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô Zudasihi ma tinha:

— Tô'ã. Tãma nharĩ tô. ĩdã'ã wapsi, da te dasiwi ĩnherê ô ré, te te ãma ĩhãiba u'ré da, te aré ĩzada tété. ĩsibrob'ô norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'ási 'wa. Nimahã aima wê za'ra wa'aba wamhã, te za 're ĩpawaptob u'ási za'ra wa'aba mo. Tanei ô di, wa hã. Ai'rata 're ĩnhamra u'ási aba mono ô di za oto. Taha wa, ai'rata ĩnhamra aba ré, ĩma sópru wa, ĩma rowê di. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Sasedoti ĩpire norĩ hã, Razaru te te siwi wĩrĩ da, te te ãma ĩrosa'rata wasété za'ra zé wasu'u

⁹Tawamhã ma tô dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Betãnha ãma te nhamra, Zezusi hã. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni. Taha wa, da'ahã na ma tô we ĩtême ai'aba'ré ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u si, we dasi'aba'rêi ô di. Razaruhu u zama te we ai'aba'ré ni, ab're hawi te te ĩhãiwa'utu u zama, da te sabu za'ra da. ¹⁰⁻¹¹Tawamhã Razaru hã da te sabu

za'ra wamhā, da'ahā na ma tō Zezusi hā Danho'reptui'wa na saze za'ra ni. Ta norī ma, oto wapu za'ra di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ipire norī mreme hā, sasedoti ipire norī mreme hā. Taha wa, Zezusi, da te saze za'ra 'ru te, te sima āma roti za'ra Razaruhu āma, taha zama te te siwi wīrī da.

Zezusi hā Zeruzarē u īwisizé wasu'u

*Mateusi 21.1-11; Marcusi
11.1-11; Rucasi 19.28-40*

¹²⁻¹⁸Tawamhā awē wa duré Zezusihi siré ai'aba'rē ni, Zeruzarē u. Zezusi hā Razaru ab're hawi te te hāiwa'utu wamhā, ma tō āma 'madā'ā za'ra ni aré. Tawamhā āma ī'madā'ā'wa norī hā ma tō dama rowasu'u za'ra aré, Zeruzarē āma 're īsi'ubumroi mono norī ma. Zeruzarē u dasi'rā'ōtō wamhā, daro mono bā ma tō Razaruhu wasu'u hā wapari za'ra ni, īdasi'rā'ōtō mono hā. Zezusihi wasu'u, ma duré wapari za'ra ni, Zeruzarē u īmorī na hā. Taha wa, te itēme ai'aba'rē ni, Zeruzarē u īdasi'rā'ōtō mono hā bādādi wa, da te uzusi za'ra da. Wa'asu te dasiré 'wasari ni, dama rowē wa, Zezusi da te āma sawi za'ra da.

Tawamhā Zezusi hā da te uzusi za'ra wamhā, te dasima 'mahârâ za'ra ni, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra wa'aba mono. Ōhōta Wanhib'apito, te we oto mo, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para. 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwē si te te tāma 're pisutu u'āsi mono da si, wa wasima wē za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norī nhib'apito ma hā. — Āne te dasima 'mahârâ za'ra ni.

Tawamhā wasi'aba'rēi ré, ma tō awaru po'repore hā tisā Zezusi hā, iprédupté hā. Tawamhā ma tō āma darōno, āma morī da. Āne wamhā, ma tō sina uwaimra, āma rob'ui'ééré hā. Duréihā ma tō āma rob'ui'ééré siro, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā. Āne

ma tō āma rob'ui'ééré, Zeruzarē āma 're īdasi'ubumroi mono norī ma:

“Si'ā na 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, aipahi za'ra wa'aba ō di za. Ōhōta te we atēme timorī za'ra wa'wa, Asib'apito za'ra wa'wa hā awaru po'repore na ipréduptém na.” Āne duréihā ma tō āma rob'ui'ééré, ībaihā na hā.

Āma rob'ui'ééré te te sina uwaimrami nherē, wama waihu'u pese za'ra ō di, āma rob'ui'ééré hā. Zezusi hā ab're hawi hāiwa'utu wa, hāiwa u rowē uptabi u apā morī parip si, wa za āma wasipo're pu'u za'ra ni, rob'ui'ééré na. Tawapsi wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: “Tō sena ma tō sina uwaimra, āma rob'ui'ééré hā. Āma dawata za'ra ré, ma tō datēme mo, awaru po'repore na ipréduptém na.” Āne wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹Tawamhā da'ahā na da te uzusi za'ra da, itēme dasi'aba'rēi wamhā, āne te sima rowasu'u za'ra, parisezu norī hā:

— Aihīni te Zezusihi niwī 're danomro. Taré, wa nasi āma wasima roti u'āsi za'ra ni. — Āne te sima nharī za'ra, parisezu norī hā.

Deredu norī, Zezusi te te 'madā'ā za'ra da, Piripihī wi te te iwaptērē za'ra zé wasu'u

²⁰Tawamhā deredu norī zama ma tō aihutu, Zeruzarē u, 'Re ihāimana u'āsi mono āma dame wata za'ra da, zudezu'ō norī hā. ²¹Tawamhā tame si'ubumroi ré, te ai'aba'rē, Piripihī u. Darireza hawimhā Piripihī hā. Besada na īsa'ru nhisi hā. Piripihī u sihutu wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Wa wasima wē za'ra ni, wa te 'madā'ā za'ra da, Zezusi hā.

²²Taha wa, te Piripihī hā mo Ādéréhé u, te te tāma sadawa wasu'u za'ra da. Zezusihi u te sisaprōni zahuré, te te tāma sadawa wasu'u za'ra da. ²³Tawamhā īmreme te te wapari wamhā, āne te Zezusi hā tāma siwasu'u zahuré:

— Wa hā dasiré ĩpodo. Romhuture di oto bādā hā, ĩ'āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u hā. ²⁴Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, amnho potozé wasu'u na hā. E niha te za amnho hā ti'rā ahā. Ai'urēiwi nomro wamhā, poto ō di za. Ab're 're, 're rere'e mono wa, ĩtomhā, 're si'utōrī mono wapsi, te za 're poto za'ra. 'Re poto za'ra mono wapsi, 'rāi ahā di za. Misire nherē, poto wamhā, nhamā wamhā, zāb ahā di za. — Āne Zezusi te sina simir'é, sō'awib ō nherē.

²⁵Te duré tāma rowasu'u zahuré, āne:

— Ni'wam norī hā tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē ĩsi'utōrī'ō hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. Ni'wam norī hā ĩzarina 're nomro mono da, tihāimanazé te te sima 're sawi za'ra mono ō wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hā. ²⁶Ni'wam norī hā te te ĩma 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're ĩwē za'ra mono wamhā, 're ĩmorizém na si te za 're nomro, ĩzarina si. Tawamhā ĩrata te za 're hāimana u'āsi za'ra, hāiwa āma. Te te ĩma 're romhuri pese za'ra mono wa, ĩmama te za āma 're wata za'ra. Te za duré te te tāma 're wa'ābā za'ra, ĩsimiromhuri hā.

Zezusi hā za tidā'ázém na ĩsiwasu'uzé wasu'u

²⁷— Āhāna te ĩsina rosa'rata ahā di. E ĩmama ma, wa za ĩsi'ru, te te dawī ĩnho'reptu da, ĩdā'ā ō ré, te robzépata tō da. Mare di. Tāma ĩsi'rui ō di za, te te dawī ĩnho'reptu da. Dazada ĩdā'ā da si, wa wei mo. ²⁸ĩmama, ma'āpé we ĩpawapto na, ĩ'āma ĩrotizém na te ĩsina uwaimrami da, ai'āma 're dawata za'ra mono hā. — Āne te Timama ma mre. Tawamhā hāiwa hawi ma tō tāma tinha:

— Wa tō te 're aipawapto u'āsi, ĩ'āma 're dawata za'ra mono da. Wa za duré aipawapto, ĩ'āma 're dawata u'āsi za'ra mono da.

²⁹Tawamhā ma tō sima rowasu'u za'ra, ĩrata ĩsimasa hā:

— Ōhōta te wei rārā, tā hā.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, te we tāma mre, hāiwa hawi.

³⁰Taha wa, te Zezusi hā dama tinha:

— ĩ'udāna wei mre me ō di. Ai'udāna wa'aba zama wapari za'ra wa'aba da, te we ĩma mre. ³¹'Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō āma roti siro, dawasété na.

Romhuture di oto bādā hā te te āma ĩrotizém na, te te āma ĩuwaimramizéb da hā. Romhutu na te za duré tinha Wa'uburé ma, dama sib'uwa wa, oto te te 're dawada'uri tō mono da. ³²Hāiwi ĩza'ō da, da te dasiwi ĩzasōmri wapsi, wa za ĩsitēme te 're da'a'ubumro, ĩnhib'a'uwē 're dahāimana za'ra mono da, daro mono bā. — Āne te Zezusi hā dama siwasu'u.

³³E marī da. Wedepo'o nnonhi'rāmi na ĩdā'ázém na da te waihu'u sirōmo za'ra da.

³⁴Tawamhā te āne asa tāma nharī za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisudu hā dā'ā ō di za. Te za 're morī u'ā. Āne duréihā ma tō āma rob'ui'ére za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. E niha tawamhā te ĩnha, hāiwi da te dasiwi ĩsasōmri na, ti'ai āma dasiré ĩpodo hā. E 'wa hā dasiré ĩpoto na ĩsisi hā. — Āne te Zezusi hā siwi sadanha.

³⁵Tawamhā Zezusi hā sō'awib ō nherē, te rowa'a na siwasu'u, āne:

— Rowa'a hā te za syry na aima 're hāimana za'ra wa'wa oto. Tawamhā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're anomro aba mo, aiwi 're robra za'ra wa'aba mono ō ré hā. Robra na damorī wamhā, nimomo damorī da hā dama waihu'u ō di. ³⁶Ai'rata 're ĩnhamra za'ra wa'aba mono ré, te za asina 're ĩumnhasi

za'ra wa'aba mo, ĩ'āma 're anomro wē up-
tabi aba mono da. — Āne Zezusi te dama
roti.

**Zudezu norĩ hā, Zezusi
Danho'reptui'wa na te te 're
īsazei ō za'ra mono zé wasu'u**

Taha pari te danhiti mo, da te dasiwi
'madâ'â tō da, Zezusi hā. ³⁷Marĩ hā
dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hā ma tō
te te dama 're ab'manharĩ wē u'āsi,
Zezusi hā, tiwaihu'u pese na. Tane nherē,
Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhāimana u'āsi
mono te te ĩpisutu na, da te saze za'ra
ō di. ³⁸Da te saze za'ra ō wamhā, ma
dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha
mreme hā. Duréihā ma tō ta hā 'Re ĩhāi-
mana u'āsi mono ma dawasu'u, ĩsadawa
wasu'u 'rata 'wa hā. Āne ma tō tāma
dawasu'u:

“Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa
wasu'u za'ra mono wamhā, e ma tō
ai'āma da te 're wazaze za'ra. Mare
di. Ai'āma, da te 're wazaze za'ra
mono ō di. Duré aiwaihu'u pese na
're da'apawapto mono wamhā, e ma
tō aiwaihu'u pese na da te 're ai-
waihu'u za'ra. Mare di. Da te 're ai-
waihu'u za'ra mono ō di.”

Āne ma tō tāma dawasu'u Iza'iza
hā, wawa sina. Āne ma timreme na
rob'ui'éré.

³⁹⁻⁴⁰Tawamhā da te 're saze za'ra
mono da, da te dasima 're wē za'ra mono
ō wa, da te 're sazei waihu'u za'ra mono ō
di oto. Āne ma tō duré rowasu'u Iza'iza
hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zazei'ō'wa
norĩ āma:

“Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō oto
dama tinha, ĩsimiroti hā da te 're
waihu'u za'ra mono āna oto 're
danomro mono da, dawasété wi 're
dasipizari za'ra mono tō da, te te 're
da'anho'reptui mono tō da.”

Āne duréihā ma tō rowasu'u Iza'iza
hā, wahi'rada hā. Zezusi, da te 're

saze za'ra mono ō wamhā, ma tō oto
dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha
nhimirowasu'u zarina.

⁴¹Duréihā Iza'iza hā sōtō 'rowi te te
ĩrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito 'madâ,
Zezusi hā. ĩhāiba na hā rowa'a za'etē di.
Te te 'madâ'â wa, te āne na rowasu'u siro.

⁴²Tawamhā da'ahā na Zezusi, da te
saze za'ra ō nherē, ma tō ni'wam norĩ
hā saze za'ra, dama ĩpire norĩ hā, ahā
na. Tane nherē, te te saze za'ra nherē,
īsazei'wa na sō'awi dama 're siwasu'u
za'ra mono ō di, parisezu norĩ mreme
pipa te. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb u
dame 're sisisi tō mono da, te te tiwi 're
rosawi za'ra mono ō'umnhasite, te ari'wi
're si'ubumroi u'āsi. ⁴³Parisezu norĩ si te
te 're wēsāmri za'ra mono da, ma tō te
te sima 're wē za'ra. 'Re ĩhāimana u'āsi
mono si te te 're wēsāmri za'ra mono da,
te te sima 're wē za'ra mono ō di. Taha
wa, te ari'wi 're si'ubumroi u'āsi, 're si-
wasu'u za'ra mono āna, ĩsazei'wa na.

**Timreme wē'ō'wa norĩ āma,
Zezusi te te āma ĩrowasu'uzé**

⁴⁴Tawamhā Zezusi te da'ab'mahā:

— Ni'wam norĩ hā Danho'reptui'wa
na te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono
wamhā, ĩzazei'wa si 're nomro mono ō
di za. ĩ'u'ābâ te za we ĩzatōrĩ'wa zazei'wa
're nomro. ⁴⁵Duré ni'wam norĩ hā te te
ĩ'madâ'â za'ra wamhā, ĩ'u'ābâ te za we
ĩzatōrĩ'wa zama 'madâ'â za'ra. ⁴⁶Wa hā
wa tō we datēme mo, dama rob'uiwē'wa
ne 're ĩmorĩ da. E marĩ da. Da te dasina
're ĩ'umnhasi za'ra mono wa, robra na ne,
dawasété na oto 're danomro tō mono
da. ⁴⁷Āté ni'wam norĩ hā te za taré ĩm-
reme hā te te 're wapari za'ra. E tawamhā
wa za ta norĩ hā awa'awi te 're ahā za'ra.
Mare di. Awa'awi te 're dahā za'ra mono
da, we ĩmorĩ ō di. Te 're da'anho'reptui
mono da si, wa wei mo. ⁴⁸Ni'wam norĩ
hā te te 're ĩwē'ō'wa za'ra mono wamhā, duré
ĩmreme te te 're wē'ō'wa za'ra mono wamhā,

zahadu wapsi te za oto siwaihu'u za'ra, tiwasété na. Ti'a ĩsi'utōrízéb āma ĩmreme na po're pu'u za'ra wa, te za bātā na siwaihu'u za'ra, tiwasété na.

⁴⁹⁻⁵⁰ — ĩmama hā ma tō ĩzazei'wa nori ma pisutu sirōmo za'ra, robzei u'āsi āma 're nomro mono da. Duré ĩrata 're hāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma 're dā'ā za'ra mono tō da, ma tō tāma pisutu sirōmo za'ra. Āne si ma tō ĩmama hā ĩma waihu'u, te dama 're awaihu'u mono da. Wa hā ĩsi'uihā na ĩnhimirosa'rata si te dama 're awaihu'u mono ō di. We ĩza-tōrī'wa, te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina si, wa tō te dama 're awaihu'u. — Āne te dama siwasu'u Zezusi hā.

Zezusi hā, tisiré 're ĩnomro mono nori te te ĩpara upsō za'ra zé wasu'u

13 Awē te za oto dato hā dasiwi manharī za'ra ni, Pascowa na dato nhisi hā. Zezusi hā ma tō sina waihu'u, romhuture di oto apā ĩmorízé hā, Timama u. Ōne u'āsi te te 're wa'azawi pese Zezusi hā, ĩsiré 're wanomro mono wa.

²Tawamhā wasa, wa te huri da, wa tō asimro ni, barana. Wasa hā wa te huri ō ré, ma tō Zudasi Icarizoti hā rosa'rata, Zezusihi zō te te danhimroi mono da, te te dama hāiba nhomri da. Wa'uburé nhimirosa'rata hawim na, te āne āma rosa'rata. Simahā 'ra, Zudasi hā. ³Zezusi hā ma tō ĩmama hā pisutu, dama pire da. Uburé marī ma, pire da, ma tō pisutu, ti'ai āma hāiwa āma zama. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hawi, ma tō wei mo. Apā te za oto ĩtēme mo. Āne ma tō sina waihu'u siro, Zezusi hā. ⁴Tawamhā wasa hā wa te huri ō ré, ma tō Zezusi hā wahudu. Ti'uza, ma tō sani. Tisi'u'ōzém na ma tō si'awasisi. ⁵Tawamhā ā, ma tō sa'wa, piza'a 're nho'a wa, ĩsiré 're ĩwanomro mono nori hā te te āma wa'apara upsō da. Te te ĩwa'apara upsō na ma tō sāna'rata, wa'āma. Te te wa'apara up-

sōi pari, te za duré te te wa'apara u'ō, tisi'u'ōzém na. ⁶Sima Pedruhu 'rata te oto za. Tawamhā Pedru te tāma tinha:

— Wanhīb'apito, e te za ĩpara upsō. Mare di. ĩpara upsōi ō di za.

⁷Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— Te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā, marī te aima wasu'u za'ra wa'wa. Zahadu waihu'u ō di, a hā. Zahadu wapsi te za ĩwaihu.

⁸Tawamhā Pedru te duré tāma tinha:

— ĩpara upsōi ō di za.

Zezusi te duré asa tāma tinha:

— Te aipara upsōi ō wamhā, ĩnhīb'a'uwē ō di za, a hā.

⁹Tawamhā Sima Pedru te tāma tinha:

— Wanhīb'apito, ĩpara si upsōi ō di za.

ĩnhīb'rata zama te za ĩ'upsō, ĩrā zama.

¹⁰Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinha:

— Mare di. 'Re dasisōi mono wapsi, dahāiba hā wē di za. Dapara si 're uptob za'ra mono wa, te za apā da te 're upsō za'ra. A nori wa'wa hā aiwē za'ra wa'aba di, ĩma. Misire ĩma ĩwē ō hā. — Āne te Zezusi hā wama rowasu'u za'ra.

¹¹Aibā hā ma tō sina waihu'u siro, te te dama ĩhāiba nhomri'wa da hā. Taha wa, ma wama waihu'u za'ra, misire ĩwē ō na hā.

¹²Tawamhā te te wapara upsō za'ra pari, ma tō apā si'uza. Ti'a ma tō nhamra. Sāmra wapsi, te wama nharī za'ra:

— E marī te aima wasu'u za'ra wa'wa, te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā. E ma tō asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³⁻¹⁵A nori wa'wa hā rowahutu'wa na te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Asīb'apito na zama te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā rowahutu uptabi 'wai wa. Duré Asīb'apito na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā, Asīb'apito uptabi aba wa. Wa hā Asīb'apito wa'aba nherē, aiwi ĩsisawi

za'ra wa'aba ō di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Duré rowahutu'wai uptabi 'wa nherē, aiwi īsisawi za'ra wa'aba ō di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Taha wa, te za īsine īnhirā zarina 're asipara upsō za'ra wa'aba mo, īnhirā zarina 're anomro aba mono da, īsine 're asisawi za'ra wa'aba mono āna, 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Ma'āpé īwapari pese za'ra wa'aba za. Danhib'apito norī hā 're sisawi za'ra mono āna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhā, tāma īromhuri'wa norī zama, te za īsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono āna. Duré te te 're īsatōrī za'ra mono hā 're sisawi za'ra mono āna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhā, īsadawa wasu'u'wa norī zama te za īsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono āna.

¹⁷⁻¹⁸— Āne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Īnhimiroti hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za, uburē aima 're rowē za'ra wa'aba mono ō nherē. Asimirosa'rata na, wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. Īsiré 're anomro aba mono da, te aipisutu za'ra wa'wa hā, misire ma tō ī'maiwē'ō wa'wa. Ta hā wa tō pisutu, īsiré 're morī da, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme ui'éré te te sina uwaimrami da. Āne ma tō wahi'rada hā tinha, aré: “Wasiré 're īwasai mono, ma tō īwē'ō.” Āne ma tō duré īwē'ō'wa na rob'ui'éré siro, poto ō ré, wahi'rada hā. Taha wa, te za oto sina uwaimrami su'u, īwē'ō'wa hā. ¹⁹Taha ō ré, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, te te sina uwaimrami wapsi, te īsina īwaihu'uzém na, 're īzazei u'āsi za'ra wa'aba mono da. ²⁰Īwapari pese za'ra wa'aba. Zahadu wapsi, wa za īzazei'wa norī hā datēme te 're satōrī za'ra, te te dama 're īzadawa wasu'u za'ra mono da. Tawamhā īmreme za'ra hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, da te dasiwi 're sawi pese za'ra

mono wamhā, ta norī u'ābâ te za īzama da te dasiwi 're īzawi pese za'ra. Da te dasiwi 're īzawi pese za'ra mono wamhā, ī'u'ābâ te za duré we īzatōrī'wa da te dasiwi 're sawi pese. — Āne ma tō wama siwasu'u zara, Zezusi hā.

**Zezusi hā Zudasi te te
īwasu'uzé wasu'u, za te te
dama ihâiba nhomri'wa da hā**

*Mateusi 26.17-25; Marcusi 14.17-21;
Rucasi 22.7-13, 21-23*

²¹Tawamhā pē'ēzé uptabi di, Zezusi hā. Taha wa, te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Tō sena, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ī'maihâiba nhomri 'wa. — Āne te wama nharī za'ra.

²²Tawamhā aibâ te te sina īwaihu'uzém na, wa te waihu'u za'ra ō wa, wa taré wasi'madâ'â za'ra ni. ²³Wa hā, Zezusi te te 're īzawi pese mono, wa ī'rata nhamra. ²⁴Tawamhā Sima Pedru te Zezusihi āma īwada'u, te sadanharī da, sadawa 'rasi sina:

— Ma'āpé sadanharī. E 'wa hā te za we te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da.

²⁵Tawamhā ī'rata īnhamra wa, wa oto sadanha, Zezusi hā:

— Wanhib'apito, e 'wa hā te za we asô te te danhimro, te te dama ahâiba nhomri da hā. — Āne wa sadanha, Zezusi hā.

²⁶Taha wa, te āne asa īma tinha:

— Ī'u'ētē wē'ē, wa za di'i, te tāma sōmri da. Taha na te za īwaihu, dama ihâiba nhomri'wa da hā.

Tawamhā ma tō di'i, te te tāma sōmri da, Zudasihi ma. Sima Icarizotihī 'ra, Zudasi hā. ²⁷Te te tāma sōmri pari, ma oto Satanasihī nhimiroti hā wapari pese Zudasi hā, ipē'ē 're oto sébré wa. Taha wa, te Zezusi hā Zudasihi ma tinha:

— Marī hā 'manharī su'u pé. — Āne te tãma tinha.

²⁸E marī da, te āne tãma roti. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra ō di. ²⁹Ni'wam norī hā te āma rosa'rata za'ra, āne: “Rob'uiprazé hā te te 're 'madá'ā mono wa, áté marī hā wasazéb da, te te wama uipra za'ra da, te āne tãma roti.” Īhãiba amo norī hā te duré āma rosa'rata za'ra: “Áté ĩsibrob'ō norī ma, syry na te te sōmri mono da, te tãma roti.” Āne, wa ĩmreme na wasima āma romnhoré za'ra ni.

³⁰Tawamhã te te 'rēne pari, rob u ma tō watobro Zudasi hā, robra u.

Zezihi nhimirotizép tém na rowasu'u

³¹Tawamhã rob u watobro za'u si, te āne wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Wa hā dasiré ĩpodo. Romhuture di oto bâdã hã ĩ'ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u hã. ĩ'ãma 're dawata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma te za duré 're dawata za'ra, ĩsiré. ³²Īsiré āma 're dawata za'ra mono wamhã, te za duré ĩ'ãma tiwata, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Te za ĩ'ãma tiwata su'u. ³³Īno norī, syry na wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Ai'rata 're ĩnhamra u'ãsi aba mono da, te za asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo. Tane nherē, wa za mo. Nimomo ĩmorī wamhã, āma ĩtēme 're anomro waihu'u aba mono ō di za a'ã. Āne wa tō dama waihu'u aré. ³⁴Īnhimiroti tém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. Wa hã te 're asawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo.

**Pedru hã, Zezusi za te te dawi
ĩ'udázém na te te ĩpo're pu'uzé wasu'u**

*Mateusi 26.31-35; Marcusi
14.27-31; Rucasi 22.31-34*

³⁵⁻³⁶Tawamhã Sima Pedru te sadanha:

— Wanhīb'apito, e momo te za aimo. Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Nimomo wa za mo. Āma ĩzarina, aimorī waihu'u ō di za a'ã. Zahadu wapsi te za ĩzarina āma aimo.

³⁷Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— E marī wa, āhãna asarina āma ĩmorī waihu'u ō di. Te asō'reptu da, asada ĩdã'ã da hã ĩma wē di.

³⁸Tawamhã ma tō Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— E tō sena asiwasu'uzé hã. Tō sena wa aima rowasu'u. Īzadawa para ō nherē, si'a hãrã ō ré, te za si'ubdatō dawi ĩ'udã, aima ĩza'rese ō na. — Āne ma tō Zezusi hã tãma waihu'u siro, Pedruhu ma.

**Zezusi hã, Timama u bâdãdi na te te
dama sina ĩsimiré'ézé wasu'u**

14 Tawamhã Zezusi te duré wama nharī za'ra, āne:

— ĩ'ãma aipē'ézé za'ra wa'aba ō di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te za asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Īzama te za duré asina 're ĩ'umnhasi u'ãsi za'ra wa'aba mo, Danho'reptui'wa na. ²⁻³Īmama nhorōwa āma hã rob're za'ētē di, 're ĩdasi'ubumroi mono zéb da hã. Tame 're ĩdasi'ubumroi mono zéb ō 'wa'ãhã, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di. Wa za oto aiwi ĩmorī 'wa, 're asimroi wa'aba mono zéb da hã, te asō pisutu za'ra wa'aba da. Te asō pisutu za'ra wa'aba parip si, wa za wei mo apã, te āma asimroi wa'aba mono da, 're ĩnhamra mono zéb u, tame ĩ'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da. ⁴Nimomo aiwi ĩmorī za'ra wa'aba zé hã ma tō ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Bãdãdi hã ma tō duré ĩwaihu'u za'ra wa'wa. — Āne te wama rowasu'u za'ra.

⁵Tawamhã Tome te tãma tinha, āne:

— Wanhīb'apito, nimomo wawi aimorizé hã wa te waihu'u za'ra ō di. E

nihā wa za tawamhā bādādi hā waihu'u za'ra ni, āma 're īwanomro mono zéb da hā.

⁶Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— Wa hā bādādi na, wa īsina simiré'é. E marī wa. Da te 're īzaze za'ra mono wapsi, amo īzarina 're dasihutu mono wa za, Īmama tēme. Wa hā tō sena roti na'rata 'wa. Wa hā 're īdanomro u'āsi mono zé, te dama 're īapisutu mono, wa 're mo. Taha wa, da te 're īzaze za'ra mono wapsi, te za amo 're dasihutu, Īmama u īrata 're dasi'ubumroi u'āsi mono da. ⁷'Re īwaihu'u za'ra wa'aba mono ō di aré, 'Re ihâimana u'āsi mono 'ra na. Taha wa, Īmama na 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di aré, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. Wa hā 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te aré Īmama hā 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo. Ma tō oto ī'ra na īwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ma tō duré Īmama hā īwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. Īmama ma tō oto īmadââ za'ra wa'wa.

⁸Tawamhā Piripi te duré tāma tinha:

— Wanhib'apito, ma'apé Aimama zô aihârâ, wa te 'madââ za'ra da. Wa te 'madââ za'ra wamhā, marī zô wawi 're rowaptââ za'ra mono di za, wama 're īrowē za'ra mono zéb da hā.

⁹Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Piripi, e zahadu īwaihu'u ō di, ai'rata 're īnhamra hā za'ra wa'aba mono nherē. Ni'wam norī hā te te 're īmadââ za'ra mono wamhā, ī'u'ābâ te za Īmama hā te te 're 'madââ za'ra. E nihā te bété a hā īma īnha, Īmama zô ihârâ da, 'madââ za'ra wa'aba da. ¹⁰Wa hā Īmama āma, wa 're ihâimana. Ō hā te duré ī'āma 're hâimana, Īmama hā. E te īsina aima īwasu'u za'ra wa'aba na, āma īzazei ō di. Īsi'uīhâ na te īsina aima wasu'u za'ra wa'aba ō di. Īmama hā ī'āma 're ihâimana mono hawi, te aima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Āne isimiromhuri hā. ¹¹Īmama āma, wa 're

ihâimana. Ī'āma te duré 're hâimana, Īmama hā. Te īsina aima 're īwasu'u za'ra wa'aba mono na, te za āma 're īzazei u'āsi za'ra wa'aba mo. Te īsina aima īwasu'u za'ra wa'aba na si, āma 're īzazei waihu'u za'ra wa'aba mono ō wamhā, te za ī'āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo, marī dama īmanharī waihu'u'ō hā te dama 're ī'ab'manharī wē mono na, taha zarina te īsina aima 're īwasu'u za'ra wa'aba mono na, āma 're īzaze za'ra wa'aba mono da. ¹²Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za īwaihu'u pese zarina 're īdapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. A norī wa'wa hā 're īdapawaptob za'ra wa'aba mono zé hā, īnhimipawaptobzé ma, sa'ētē di za. E marī wa. Wa hā Īmama u za oto apâ īmorī wa. ¹³⁻¹⁴Taha wa, uburē marī hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mo, Īmama wi, īzadawa para. Tawamhā wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. Īwi zama īzadawa para, īwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. E marī da. Īmama āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa hā ī'ra te aima āma 're a'uwaimrami aba mono wa za.

**Zezusi hā tisiré norī ma,
Timama pē'ēzani na te te tāma
īropisutu za'ra zé wasu'u**

¹⁵Tawamhā Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, āne:

— 'Re īzawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, īnhimiroti si te za 're īmadââ pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶⁻¹⁷Tawamhā Īmama wi, wa za waptē, Tipē'ēzani hā te te aima sōmri za'ra wa'aba da, īsine te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're sāmra u'āsi za'ra wa'aba mono da. Tō sena na te za īnhimiroti hā te te aima 're waihu'u u'āsi za'ra wa'wa, Īpē'ēzani hā. Īzazei'ō'wa norī hā te te

waihu'u za'ra ō di, Īmama pē'ēzani hā. Taha wa, te te sima 're wē za'ra mono ō di, ĩrata 're sāmra u'āsi za'ra mono da. A norī wa'aba si ma tō ĩwaihu'u za'ra wa'wa, Īpē'ēzani hā ai'rata 're sāmra aba mono wa. Zahadu wapsi te za aipē'ē 're, 're sāmra u'āsi za'ra wa'wa.

¹⁸ — Damama norī hā timro me 're dā'ā za'ra mono wa, waptép si 're idasi'ubumroi mono ne, asiwaprosi 're asimroi wa'aba mono ō di za. Wa hā wa za we apā atēme ĩmorī 'wa. ¹⁹ Syry na, wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa, ĩrēme ma. Taha ré hā te za duré a'ā dasiwi ĩmadā'ā ni. Taha parip si, da te dasiwi ĩzabu na sahu ō di za oto. A norī wa'aba si, te za duré ĩzabu za'ra wa'wa. Īdā'ā nherē, ab're hawi ĩhāiwa'utu wa, wa za oto ĩdā'ā āna 're morī u'ā. Taha wa, te za duré a norī wa'wa hā atā'ā āna 're asimroi u'āsi aba mo, hāiwa āma. ²⁰ Apā we atēme ĩwisi za'ra wa'aba wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, Īmama āma 're ĩhāimana mono na. Ī'āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono na, te za asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Wa hā ai'āma wa'aba 're ĩhāimana mono na te za duré asina 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo.

²¹ — Ni'wam norī hā ĩnhimiroti si te te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, ta norī si ĩzawi pese 'wa, te za 're nomro. Te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhā, te za asa Īmama hā te te 're sawi pese za'ra. Wa hā wa za duré te 're sawi pese za'ra, ĩzawi pese 'wa norī hā. Ta norī ma si, wa za 're ĩhāimana mono zém na tāma 're ĩsiwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

²² Tawamhā Zudasi te oto sadanha:

— E marī da, te za bété wa norī ma si 're asiwaihu'u mo. E marī wa, asazei'ō'wa norī ma, 're asiwaihu'u za'ra mono ō di bété. — Āne Zudasi te sadanha. Zudasi aimawi hā. Icarizoti ō di.

²³ Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinha, āne:

— Ni'wam norī hā te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhā, te za ĩnhimiroti si te te 're 'madā'ā pese za'ra. Tawamhā Īmama, te za asa te te 're sawi pese za'ra. Wa norī hā wa za itēme 're wasimasisi za'ra, ĩrata 're wahāimana u'āsi za'ra mono da. ²⁴ Ni'wam norī hā te te 're ĩzawi pese za'ra mono ō wamhā, ĩnhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono ō di za. Āne, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩsi'uihā na ĩmreme na te aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di. Īmama mreme na si, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, we ĩzātōrī'wai mreme na.

²⁵ — Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tō āne aima rowasu'u za'ra wa'wa. ²⁶ Zahadu wapsi Īmama wi, te waptērē wa, te za Tipē'ēzani hā we atēme satōrī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Wē uptabi di Īpē'ēzani hā. Ta hā te za uburé marī hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marī hā te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na te za te te 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'wa.

²⁷ — Rowē na si 're anomro aba mono zéb si, wa za oto aima pisutu za'ra wa'wa, ĩ'āma 're aipē'ēzé za'ra wa'aba mono tō da, duré asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono āna, 're anomro aba mono da. Taré te aima pisutu za'ra wa'aba ō di. ĩzazei'ō'wa norī nhimipisutuzém nei ō di, ĩnhimipisutuzé hā. ²⁸ Wa za oto aiwi ĩmorī 'wa. Niwapsi wa za duré we apā atēme ĩmorī 'wa. Āne ma tō te ĩsina ĩrotizé hā ĩwapari za'ra wa'wa aré. Īmama u wa za oto apā mo, ĩma ĩpire u. 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te aré 're ato za'ra wa'aba mo, Īmama u za oto ĩmorī wa, wa hā. ²⁹ Apā itēme ĩmorī ō ré, wa aima ĩsiwasu'u sirōmo za'ra wa'wa. E marī da. Te ĩsina ĩrotizé hā te ĩsina uwaimrami wapsi, āma ĩzaze za'ra wa'aba da. ³⁰⁻³¹ Aima ĩmreme syry aba di za oto. E marī wa. ĩzazei'ō'wa norī wada'uri'wa, we ĩzō morī wa, Wa'uburé

hā. Ta hā ĩma pire ō di. ĩma pire ō nherē, ĩtēme wasi'aba'rēi wa'aba, ĩmama te te ĩāma ĩrotizé hā te ĩsina uwaimrami da. Tawamhā te ĩsina uwaimrami wapsi, ĩmama te 're ĩsawi pese mono na te za da te 're ĩwaihū'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

Zezusi hā uwa 'ru uptabi na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

15 Tawamhā Zezusi te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Rob'ru na, wa za ĩsina simiré'é, uwa 'ru na. Uwa 'ru 'madâ'â'wai āma, wa za ĩmama āma simiré'é. ²Uwa 'ru panhipti sisa'ridi hā wē ō di, 're ĩrā za'ra mono ō hā. Taha wa, uwa 'ru 'madâ'â'wa hā te za ĩpanhipti hā te te 're anhihāri ĩrāi'ō hā, te te 're anhamra mono da. Tane te za ĩmama hā ĩzazei'ō'wa norī hā te te 're azatōrī, ĩnhiti 're hāimana za'ra mono da. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā wē za'ra di, 're rā za'ra mono wa. Taha wa, wa za 're ĩrā za'ra mono na simiré'é, ĩzazei'wa norī āma 're nomro wē mono wa. ĩwanhipré te te 're ĩanhihāri mono hā, wa za āma simiré'é, ĩzazei'wa norī te te 're ĩmanharī wasété za'ra mono zém na. 'Re ĩrā za'ra mono hā ĩpanhipti wāi wa, ĩwanhipré ahā wamhā, te za misi si te te 're anhihāri ĩmadâ'â'wa hā, 're rāi pese za'ra mono da. Tane te za ĩmama hā ĩzazei'wa norī wi ĩwasédé hā te te 're anhihāri, 're nomro wē uptabi mono da oto. ³A norī wa'wa hā te oto 're anomro wē wa'aba mo, ĩnhimiroti si 're 'madâ'â' pese za'ra wa'aba mono wa. ⁴Ma'āpé ĩāma 're aihāimana za'ra wa'aba mono za. Tawamhā wa za rāwi ai'rata 're ĩhāimana u'āsi za'ra wa'wa. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā 're sab u'āsi mono ō wamhā, 're rāi mono ō di za, ta hā. Tane a norī wa'wa hā ĩāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono ō wamhā, 're anomro wē waihū'u aba mono ō di za.

⁵— Uwa 'ru na wa za ĩsina simiré'é. Uwa 'ru panhipti sisa'riti na wa za duré ai'āma simiré'é za'ra wa'wa. ĩāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, 're anomro wē uptabi aba mono da. Asiwaprosi 're anomro wē waihū'u aba mono ō di za. ⁶Ni'wam norī hā ĩāma 're hāimana u'āsi za'ra mono ō wamhā, 're nomro wē mono ō di za. Ta norī āma, wa za uwa 'ru panhipti nhihāri hā āma simiré'é. Uwa 'ru panhipti nhihāri hā te te 're ĩanhamra mono hā, te za 're ré za'ra. 'Re ré za'ra mono wapsi, te za simisutu te te 're aza'ra ĩmadâ'â'wa hā, te te 're asui mono da, 're zata za'ra mono da. ⁷A norī wa'wa hā te za ĩāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Tawamhā ĩmama hā te za te 're aiwaparī u'āsi za'ra wa'wa, tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mono zém na hā. Tawamhā tiwi 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tō te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ⁸'Re anomro wē uptabi aba mono wamhā, ĩzazei uptabi 'wa na te za da te 're aiwaihū'u za'ra wa'wa. Tawamhā ĩmama āma te za 're dawata za'ra. E marī wa. 'Re anomro wē wa'aba mono da, te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono wa. ⁹ĩmama, te te 're ĩzawi pese mono ne, wa tō te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ma'āpé ĩāma 're anomro u'āsi aba mono, te 're ĩasawi pese za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihū'u u'āsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Wa hā ĩmama nhimiroti si, wa tō te 're 'madâ'â' pese. Taha wa, ĩmama te te 're ĩzawi pese mono zém na wa tō ĩsina te 're waihū'u u'āsi. Tane duré a norī wa'wa hā ĩnhimiroti si 're 'madâ'â' pese za'ra wa'aba mono wamhā, te 're ĩasawi pese za'ra wa'aba mono zém na, te za asina 're ĩwaihū'u u'āsi za'ra wa'aba mo.

¹¹— Āne wa tō aima roti za'ra wa'wa, ĩsine robzei u'āsi 're anomro aba mono

da, duré ĩsine aipē'ē 're, 're atoi uptabi za'ra wa'aba mono da. ¹²Wa hā te 're ĩ'asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Āne wa aima roti za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹³Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, te za te te 're danho'reptu za'ra. 'Re dadā'ā za'ra mono da nherē, te za te te 're danho'reptu za'ra, dawī 're sisawi za'ra mono āna. ¹⁴Ĩnhimiroti si 're 'madā'ā pese uptabi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩzawi pese 'wa, te za 're anomro aba mo. ¹⁵Danhib'apito norī hā uburé tin-himiroti hā te te tāma 're waihu'u za'ra mono ō di, tāma ĩromhuri'wa norī ma hā, tāma ĩromhuri'wa norī si 're hāi-mana za'ra mono wa. Tanei ō di, wa hā. Uburé, wa tō ĩmama nhimiroti hā te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ĩma romhuri'wa na si te 're asisi za'ra wa'aba mono ō di za oto. Te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono na zama, wa za oto te 're asisi za'ra wa'wa. ¹⁶A norī wa'wa hā asima ĩwē na'rata za'ra wa'aba ō di, ĩsiré 're anomro aba mono da. Wa hā wa tō ĩsima aiwē na'rata za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono da. Wa tō duré aipisutu za'ra wa'wa, datēme 're anomro aba mono da, da'āma asimiromhuri 'wa hā ĩma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Tawamhā asimiromhuri za'ra wa'aba na hā robaba ō di za. Āne wamhā, ĩmama te za te te 're aiwaparī u'āsi za'ra wa'wa. Tawamhā uburé marī hā te te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ¹⁷Āne wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Ma'āpé, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono za.

Zezusihi siré 're ĩnomro mono norī, da te 're ĩruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁸ — ĩzazei'ō'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono

wamhā, asōwa wa'aba, da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari 'rata mono na, te za āma 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ĩzazei'ō'wa norī niwī 're anomro u'āsi aba mono 'wa'āhā, te aré da te dasiwi 're asawi pese za'ra wa'wa. Tane nherē, a norī wa'wa hā ĩzazei'ō'wa norī niwī 're anomro aba mono ō di oto. Wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, ĩniwīp si 're anomro aba mono da. Taha wa, te za tō ĩzazei'ō'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari u'āsi za'ra wa'wa, ĩsiniwī 're anomro u'āsi aba mono ō wa. ²⁰Asina ĩwapari pese za'ra wa'aba, āma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mono da, ĩmreme na. Danhib'apito norī ma, da te 're ĩ'manharī za'ra mono zéb zarina, te za duré tāma ĩromhuri'wa norī ma, da te 're 'manharī za'ra. Wa hā Asib'apito za'ra wa'wa hā da te ĩma 're ĩrob'manharī wasété za'ra mono ne, te za duré aima wa'aba da te 're rob'manharī wasété za'ra. Duré ĩnhimiroti hā da te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, asimiroti za'ra wa'aba zama te za da te 're 'madā'ā pese za'ra. ²¹We ĩzatōrī'wa na da te 're waihu'u za'ra mono ō di, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, te za da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'wa, ĩzazei'wa 're anomro aba mono wab zama. ²²Tawamhā wa hā we datēme ĩmorī wa, te za oto te te siwi 're da'awē'ō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, da te 're ĩzaze za'ra mono ō wa. Tawamhā ari'wi te za 're dasi'ubumro, da te 're ĩzaze za'ra mono ō na, da te dasiwi 're udā waihu'u za'ra mono ō wa za. ²³Wa hā da te dasiwi 're ĩ'ruiwapari mono wamhā, ĩ'u'ābā te za ĩmama hā da te dasiwi 're 'ruiwapari. ²⁴Wa hā marī dama ĩ'manharī waihu'u'ō hā wa tō te dama 're ab'manharī wē aré, danho'a, da te dasiwi 're ĩzaze za'ra mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono we te te ĩzatōrī na. Ni'wa ĩsine hā te te 're da'apawapto mono ō di aré. Tane nherē, da te dasiwi

're ĭzaze za'ra mono ō di, we te te ĭzatōrī na. Marī dama ĭmanharī waihu'u'ō hā, te dama 're ab'manharī mono ō 'wa'āhā, te te aré 're da'awē'ō mono ō di, da te 're ĭzaze za'ra mono ō zém na hā. Tane nherē, danho'a te dama 're ab'manharī wē mono nherē, ma tō ĭmama me da te dasiwi 're wa'ruiwapari. ²⁵ “Marī hā te dama 're ab'manharī wasété mono ō nherē, ma tō taré da te dasiwi 're ĭruiwapari.” Āne duréihā ma tō wahī'rada hā ĭāma rob'ui'éré siro, romhā ré. ĭzazei'ō'wa norī hā ma tō oto sina uwaimrami za'ra, te te siwi 're ĭruiwapari mono zém na hā.

²⁶ — Zahadu wapsi wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa, ĭmama pē'ezani hā, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Tō sena uptabi ĭsimirowasu'u hā. ĭmama hawī te za we atēme timorī za'ra wa'wa, ĭnhimiroti na te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da. ²⁷ A norī wa'wa hā ma tō ĭsiré 're anomro aba mo, ĭmama nhimiroti na te dama āma ĭsāna'ratazém hawī. Taha wa, te za a norī wa'aba zama ĭnhimiroti na 're ĭdapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō Zezusi hā sina wama roti za'ra.

16 Āne te duré wama nharī za'ra, Zezusi hā:

— ĭnhimiroti hā 're rēme za'ra wa'aba mono tō da, wa tō āne aima roti za'ra wa'wa. ² Dama ĭpire norī hā te za aiwi te te 're rosawī za'ra wa'wa, rowahutuzéb u dame 're asisisi aba mono tō da. Duré 'Re ĭhâimana u'āsi mono te te tāma pisutu za'ra newa, te za ai'uprosi aba ni. ³ 'Re ĭhâimana u'āsi mono hā da te dasiwi 're waihu'u mono ō di, ĭmama na. ĭzama we te te ĭzatōrī na, da te dasiwi 're ĭzaze za'ra mono ō di. Taha wa, ĭzadawa wasu'u'wa 're anomro aba mono nherē, te za da te 're ai'ruiwapari u'āsi za'ra wa'wa. ⁴ Āne, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, da te dasiwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wapsi, ĭmreme na 're aipo're pu'u

u'āsi za'ra wa'aba mono da, marī zô asipibu ma, 're asōpré wa'aba mono tō da. — Āne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

Zezusi hā, Timama pē'ezani na te te dama ĭropisutuzé wasu'u, dapawapto'wa da

Tawamhā āne ma tō duré wama waihu'u za'ra:

— Āne na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ō di aré, zahadu ai'rata 're ĭhâimana za'ra wa'aba mono wa. ⁵⁻⁶ Apâ wa za oto aiwi ĭmorī za'ra wa'wa, we ĭzatōrī'wai u. Taha wa, āhāna si wa tō uburé aima rowasu'u za'ra wa'wa, asina waihu'u sirōmo za'ra wa'aba da. Āne aima ĭsiwasu'u za'ra wa'aba wa, aipē'ezé ahâ za'ra wa'aba di, we ĭzatōrī'wai u za oto aiwi ĭmorī za'ra wa'aba wa. “E momo te za aimo,” āne asiwi ĭzadanharī na sahu za'ra wa'aba ō di za, te aima waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁷ Tō sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa za oto aiwi ĭmorī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā we te atēme satōrī za'ra wa'aba hā, rowē u'āsi 're anomro aba mono da. Aiwi ĭmorī za'ra wa'aba ō wamhā, we atēme morī za'ra wa'aba ō di za, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. ĭmorī wapsi, ĭsiwa'rāmi wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa. ⁸⁻¹¹ We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za marī hā te te dama 're awaihu'u, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ĭmreme na da te 're ĭzaze za'ra mono ō wa, 'Re ĭhâimana u'āsi mono ma, dawē ō na te za te te dama 're awaihu'u. 'Re ĭmorī wē u'āsi na zama te za duré te te dama 're ĭwasu'u, da te 're ĭwaihu'u za'ra mono da. 'Re ĭmorī wē u'āsi wa, wa za apâ mo, ĭmama u. Apâ ĭmorī wamhā, asiwi 're ĭzabui waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re ĭhâimana u'āsi mono hā ma tō sima āma roti siro, ti'ai āma dawada'uri wasété 'wa te te azāri da, Wa'uburé hā. Āne na te za

duré te te dama 're awaihu'u, aipawap-tob za'ra wa'aba 'wa da hā.

¹² — Uburé marī hā ĭnhimirowasu'u na te aima wasu'u ze za'ra wa'aba nherē, te aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di za a'ā. E marī wa. Zahadu aima pibu pese za'ra wa'aba ō wa. ¹³ Zahadu wapsi aipawap-tob za'ra wa'aba 'wa da hā, te za we atēme timorī za'ra wa'wa, 'Re ĭhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā. Tō sena uptabi, ĭsimiroti hā. We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za uburé roti tō sena uptabi hā te te aima 're waihu'u pese za'ra wa'wa. Si'uīhā na te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. ĭnhimirowasu'u za-rina si te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Romhā ré te za duré za romhāi-manazé hā te te aima 're waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ¹⁴ ĭnhimiroti si te za te te aima 're waihu'u u'āsi za'ra wa'wa. ĭnhimiroti te te aima 're waihu'u u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, ĭnhisi za'ētē di za, ĭzazei'wa norī ma. ¹⁵ Aiwa wanhimiroti hā, ĭmama me. Taha wa, te za ĭnhimiroti si te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, ĭmama pē'ēzani hā.

**Zezihi siré norī hā za tiwi ĭrobzei'ō
za'ra zé wasu'u, duré apā za tāma
īrowē za'ra zé wasu'u me**

¹⁶ — Syry na, wa oto ai'rata ĭnhamra 'wa. Āhā parip si, ĭzabu za'ra wa'aba ō di za a'ā. Taha parip si te za duré ĭzabu za'ra wa'wa. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhā ĭsiré 're ĭwanomro mono norī hā wa wasima rowasu'u za'ra ni, ti'a wi:

— Wa'rata te za nhamra. Syry na wa'rata sāmra parip si, wa te sabu za'ra ō di za a'ā, Timama u za apā morī wa za oto. Taha parip si, wa za duré sabu za'ra ni. E niha, syry na ĭmreme hā. Āne wamhā, wama pibu prā za'ra di. — Āne aihīni ō nherē, wa wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Zezusihi mreme hā wa te wasiwi waihu'u ō wa, wa te wasiwi sadanharī ze ti oto. Āne ma tō sina wawaihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te wama nharī za'ra, āne:

— Wa tō aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: “Syry na wa oto ai'rata ĭnhamra 'wa. Āhā parip si, ĭzabu za'ra wa'aba ō di za a'ā. Taha parip si te za duré ĭzabu za'ra wa'wa.” Āne wa tō aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa. E ĭmreme hā aima pibu prā za'ra wa'aba di. E aima pibu prā za'ra wa'aba wa, te āne asima ĭrowasu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Asina ĭwapari pese za'ra wa'aba za. A norī wa'wa hā aiwawa ahā za'ra wa'aba di za. ĭzazei'ō'wa norī si te za 're to za'ra. Aipē'ēzé ahā za'ra wa'aba nherē, aipē'ēzé u'āsi 're anomro aba mono ō di za. Zahadu wapsi, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. ²¹ Pi'ōi āma te za ĭwasā hā 're sépu'u za'ra, tāma 're ĭrere'e mono zéb u hā, romhuture wa oto. Tāma 're rere'e mono parip si, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, ĭna ma. Taha wa, tihāzé na hā te te 're rosa'rata u'āsi za'ra mono ō di za oto. ²² Tane duré a norī wa'wa hā, te za aipē'ēzé hā a'ā ĭsépata za'ra wa'wa. Apā atēme ĭwisi aba wapsi, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Robzei u'āsi te za 're anomro aba mo.

²³ — Niwapsi, ĭmama hā te za we Tipē'ēzani hā atēme satōrī za'ra wa'wa. Tawapsi asiwi 're ĭzadanharī za'ra wa'aba mono ō di za, marī hā 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Marī hā te aima 're ĭwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za ĭmama wi 're ĭwaptērē za'ra wa'aba mo, ĭmreme zarina. Tawamhā te za te te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ²⁴ Zahadu marī hā te aima 're ĭwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĭmama wi 're waptērē za'ra wa'aba mono ō di. Te za oto tiwi 're ĭrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te aima

're sōmri za'ra wa'aba mono da, robzei u'âsi 're anomro aba mono da.

**ZeZusi hã sisa'u za te te ĩdarēme na,
duré Timama u za ĩmorizém na
ĩsiwasu'uzé wasu'u**

²⁵ — Āhãna sō'awi, ĩmama hã te aima wasu'u za'ra wa'aba ō di. Romnhimiré na si wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi, wa za sō'awi te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, romnhimiré āna. ²⁶⁻²⁷ Tawapsi te za marĩ hã te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĩmama wi 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mo, ĩmreme zarina. Wa hã ĩmama wi, marĩ hã te aima 're waptērē za'ra wa'aba mono ō di za. Asi'uihã na te za tiwi 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhã ĩmama si te za si'uihã na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ta hã te te duré 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa. E marĩ wa, ma tō ĩmama hã te te 're asawi pese za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ma tō 're ĩzawi pese za'ra wa'aba mo. ĩmama hawi we ĩmorĩ na ma tō duré 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tō te te 're asawi pese za'ra wa'wa, ĩmama hã. ²⁸ ĩmama hawi wa we datēme mo. Apã wa za duré dahawi ĩtēme mo, ĩmama u. — Āne te wama siwasu'u za'ra, ZeZusi hã.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, wa tō tãma nharĩ za'ra ni:

— Sō'awi ma tō oto wama asiwasu'u za'ra, romnhimiré āna. Wanhimirosa'rata za'ra hã ma tō asina ĩwaihu'u siro. Taha wa, wa te wasiwi asadanharĩ da, asina wazō asimipari ō di. Āne wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha wa, wa tō asaze za'ra ni, tō sena 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi we aimorĩ na. — Āne wa tō tãma nharĩ za'ra ni.

³¹⁻³² Taha wa, ma tō ZeZusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— E tō sena ma tō oto ĩzaze za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi we ĩmorĩ na hã. Āté tō sena ĩzaze za'ra

wa'aba ō di. Romhuture di oto bådã hã, ĩhawi ĩropéi wa'aba mono zéb u hã, asōrōwa wa'aba u. Tane nherē, asiwi ĩrēme za'ra wa'aba nherē, ĩsiwaprosi ĩhãimana ō di za. ĩmama, te ĩsiré 're hãimana u'âsi. ³³ Āne na wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, ĩ'ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, rowē na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ĩzazei'ō'wa norĩ hã te za tō te te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, te za 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, te za asiptete sina ĩ'ãma 're anomro aba mo. Wa hã ĩzazei'ō'wa norĩ ma, ĩnhiptete uptabi wa, wa tō āma ai'uté za'ra. — Āne te ZeZusi hã wama siwasu'u za'ra.

**ZeZusi hã Timama ma
ĩmremezé wasu'u**

17 Tawamhã wama siwasu'u za'ra pari, Timama ma mreme da, te hãimo rob'madã, ZeZusi hã. Āne te Timama ma tinha:

— ĩmama, bådã ĩma ĩpisutuzé hã ma tō ĩwa waptãrã. Ma'ãpé, we ĩpawapto na, ĩ'ãma ĩrotizé hã te dama ĩsina uwaimrami da, ai'ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da. ² A hã ma tō ĩma 're ĩda'apisutu mo, ĩzazei'wa 're danomro mono da. Wa hã ma tō duré ĩpisu, uburé dama ĩpire uptabi da. E marĩ da. ĩzazei'wa norĩ ma, te 're apisutu mono da, robzei u'âsi ĩ'ãma 're nomro u'âsi mono da, duré 're dã'ã za'ra mono āna, ai'rata 're hãimana u'âsi za'ra mono da, hãiwa āma. ³ A hã misire Danhib'apito uptabi. Wa hã Zezu Cristu Danho'reptui'wa da, ĩpisudu, we datēme ĩzatōrĩ. Āne na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, da te 're wazazei pese za'ra mono wamhã, robzei u'âsi te za ĩ'ãma 're danomro. 'Re dadã'ã za'ra mono āna, te za duré 're dasi'ubumroi u'âsi, hãiwa āma. ⁴ Romhuri hã ĩma ĩpisudu hã wa tō oto ĩsina uwaimra. Te ĩsina uwaimrami wa, te za oto ai'ãma 're dawata

u'âsi za'ra. ⁵Ti'a ô ré hā, wa tô aiwa wawaihu'u pese na wasiré 're wasimasisi u'âsi, marī ô uptabi ré hā. Taha wa, rowē uptabi di, wama. Ma'âpé, we ĩma nharī, aiwa wasiré 're wasimasisi u'âsi mono da duré apā.

⁶— Ā norī hā te asib'a'uwē 're nomro. Asib'a'uwē si 're nomro mono wa, ma tô oto ĩma ĩpisutu za'ra, ĩnhib'a'uwē 're nomro mono da. Wa tô te tāma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're aihāimana mono zém na. Asimiroti hā ma tô te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁷⁻⁸Marī hā ĩma 're ĩawaihu'u mono zém na si, wa tô te tāma 're waihu'u za'ra. Āne na ma tô ā norī hā te te 're ĩzaze za'ra. Ā norī ma, asimiroti hā wē za'ra di. Tô sena aihawi we ĩmorī na ma tô ĩzaze za'ra. A hā we ĩzatōrī wa na ma tô duré ĩzaze za'ra.

⁹— Āhāna wa aima āma wasu'u za'ra, 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ĩzazei'ō'wa norī hā te aima āma wasu'u za'ra ô di. We ĩma ĩpisutu za'ra norī si, wa āma aima wasu'u za'ra, asib'a'uwē 're nomro mono wa, duré 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ¹⁰Īnhib'a'uwē norī hā uburé asib'a'uwē te 're nomro. Asib'a'uwē norī hā uburé ĩnhib'a'uwē te duré 're nomro. Tawamhā ĩāma 're ĩnomro wē mono zéb zarina, te za ĩāma 're dawata u'âsi za'ra. ¹¹Āhāna āme 're ĩnhamra u'âsi mono ô di za oto. Atēme wa za oto āma mo. Ā norī si te za ĩza'u 're si'ubumro, ĩzazei'ō'wa norī 'rata. ĩmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. Ma'âpé, we ĩma ĩpisutu za'ra hā we 're apawaptob u'âsi mono, aiwaihu'u pese na, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da. ¹²Īrata 're ĩnhamra za'ra mono ré, wa tô uburé te 're 'madâ'â pese za'ra, aiwaihu'u pese zarina, ĩwi 're si'utōrī za'ra mono tō da, duré ĩnhib'a'uwē u'âsi 're nomro mono da. Misire ma tô simini. ĩnhib'a'uwē uptabi hā 're morī ô wa, ma tô asimiroti

hā tirē. Durēihā poto ô ré, ma tô ôhō āma ĩbaihā na rob'ui'éré siro, wahi'rada hā. Āhāna ma tô oto sina uwaimra, ô hā. ¹³Āhāna bâdâ hā romhuture di oto, āma atēme ĩmorizé hā. Āme ĩnhamra ré, wa āne aima mre, te te ĩwapari za'ra wa, ĩsine robzei u'âsi 're nomro mono da. ¹⁴Īsiré 're nomro mono ré, wa tô te tāma 're asadawa wasu'u za'ra, uburé. Wa hā ĩzazei'ō'wa norī niwī 're ĩmorī ô di. Tane ā norī hā ĩzazei'ō'wa norī niwī, 're nomro mono ô di duré. Taha wa, ma tô ĩzazei'ō'wa norī hā ĩsiré te te 're 'ruiwapari za'ra. ¹⁵Āne te āma aima wasu'u za'ra ô di, ĩzazei'ō'wa norī wi, āma asitēme waibu da. Wa'uburé wi, ĩwasété uptabi wi, āma 're asisapri u'âsi za'ra mono da, wa āne āma aima wasu'u za'ra. ¹⁶Wa hā ĩzazei'ō'wa norī niwī, 're ĩmorī ô di. Tane ā norī hā ĩzazei'ō'wa norī niwī 're nomro mono ô di duré. ¹⁷Asimiroti hā tô sena uptabi. Tawamhā te za asimiroti na 're ĩpawaptob u'âsi za'ra mo, ai'āma si 're nomro wē uptabi mono da. ¹⁸A hā we datēme ĩzatōrī ne, wa za oto datēme satōrī za'ra, te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. ¹⁹Wa hā wa tô ĩsina asaze, ĩāma ĩrotizé hā te ĩsina uwaimrami da. E marī da. Ā norī zama āma 're ĩroti za'ra mono zé hā te te sina 're asazei pese za'ra mono da, taha zarina, te te āma 're uwaimrami za'ra mono da.

²⁰⁻²¹— ĩmama, 're wasisawi pese mono wa, wa tô wanhimirosa'rata na 're wasisazei pese u'âsi. Ma'âpé, uburé ĩzazei'wa norī hā 're apawaptob u'âsi mono, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra mono da. Ā norī si 're pawaptob za'ra mono ô di za. Ā norī nhimirowasu'u zarina, za te te 're ĩzaze za'ra mono norī zama te za 're ĩapawaptob u'âsi mo. Tawamhā wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, te za duré tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra. Āne wamhā,

tô sena datême we ĭzatōrī na, te za da te 're ĭzaze za'ra. ²² A hā 're ĭzawi u'âsi mono wa, ĭma 're rowē u'âsi mono di. A hā 're ĭzawi pese mono ne, wa za ĭzazei'wa norī hā ōne u'â te 're azawi pese. E marī da. Wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da, ta norī ma zama 're rowē u'âsi za'ra mono da. ²³ ĭsiré 're aimorī ne, wa za duré wa hā ĭsiré 're ĭmorī u'âsi za'ra. Tawamhā wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama te za 're sisazei pese u'âsi za'ra. Āne wamhā, te za da te 're ĭzaze za'ra, tô sena datême we ĭzatōrī na. Duré 're ĭzawi pese mono ne, ĭzazei'wa norī hā 're ĭazawi pese mono na, te za da te 're aiwaihū'u za'ra.

²⁴ — Ti'ai ō ré te 're ĭzawi pese mo, marī ō uptabi ré. 'Re ĭzawi pese mono wa, ma tô ĭma ĭpisu, ĭāma 're dawata u'âsi za'ra mono da, duré ĭhâiba na rowa'a za'ētē ré, 're ĭhâimana u'âsi mono da. ĭmama, āne na hā te te 're ĭmadâ'â za'ra mono da hā, wa tô ĭsima wē za'ra, za 're ĭhâimana mono zéb āma, ĭrata 're si'ubumroi u'âsi mono da, ĭma ĭpisutu za'ra norī hā. ²⁵ ĭmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. A hā we datême ĭzatōrī na te te 're asaze za'ra mono ō di, ĭzazei'ō'wa norī hā. Tazahā, ĭma aiwaihū'u pese di, we ĭzatōrī'wa na. Āne na hā ĭzazei'wa norī ma zama, tāma aiwaihū'u pese za'ra di. ²⁶ Taha wa, wa tô te tāma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're ĭda'azawi pese mono zém na, te te siwi 're aiwaihū'u u'âsi za'ra mono da. Ōne u'âsi, wa za duré te tāma 're aiwasu'u za'ra, 're ĭzawi pese mono zarina, duré 're sisawi pese za'ra mono da. — Āne te Timama ma rowasu'u, Zezusi hā.

Zezusi hā da te dasiwi ĭ'ârizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-50; Rucasi 22.47-54

18 Tawamhā Timama ma mreme pari, wa tô rob u wawairébé ni oto, ĭsiré âi ba wasi'aba'ré da. Séderō pa zara u, wa saprī za'ra ni, wede 're ĭsimasa mono zéb u. ² Tamomo wa tô nasi wasi'rā'ōtō ni Zezusihi me, wede 're ĭsimasa mono zéb āma. Nasi ĭwasi'rā'ōtōzé hā Zudasihī ma, waihu'u pese di. ³ Tawamhā te te oto sô danhimro, tamomo. Da'wapéi'wa norī hā te sô te te simro, ahâ na. Zeruzarē āma 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norī zama te sô te te simro, sasedoti ĭpire norī zadawa para, duré parisezu norī zadawa para. Tawamhā 'rāsītō ré, te sô ai'aba'ré ni, uzi ré zama. Danhiwāi ré zama te sô ai'aba'ré ni, sib'ézé 'wapa ré zama. ⁴ We oto sô dasihutu wamhā, Zudasihī zama ma we dame wi. Romhā ré ma tô uburé sina waihu'u siro, Zezusi hā da te tāma ĭmanharī za'ra zém na. We sô dasihutu wamhā, ma datême watobro. Āne te dama tinha:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

⁵ Tawamhā asa te āne tāma nharī za'ra:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĭmorī zô.

Tawamhā Zezusi te dama siwasu'u oto:

— Wa hā Zezusi. Āhâta wa za.

⁶ Tawamhā ĭmreme ma, ma tô ai'marōpārī za'ra ni. ⁷ Tawamhā Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĭmorī zô.

⁸ Taha wa, te duré Zezusi hā asa dama siwasu'u:

— Wa hā Zezusi. Wa tô aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa. ĭzô si asōpré wa'aba wamhā, ma'âpé ā norī hā satōrī za'ra wa'aba,

si'aba're da. — Āne te tĀma nharĭ za'ra, timreme, Timama ma, te te wa'Āma Āma uwaimrami za'ra da.

⁹ Āne Zezusi hā ma tō Timama ma si-wasu'u, aré: “Īma ĩpisutu za'ra norĭ hā wa tō te 're 'madā'ā pese za'ra, ĩwi si'utōrĭ tō da.” Āne ma tō tĀma siwasu'u aré. Tawamhā da'wapéi'wa norĭ, te te siwi wawaibui ō wamhā, timreme, Timama ma, ma tō wa'Āma Āma uwaimra.

¹⁰ Tawamhā Sima Pedru ma tō sib'ézé 'wapa hā waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā Āma po're nhizā, ĩpo're nhimire niwĭ. Sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa, ta hā. Romhuri'wa nhisi hā, Macu na ĩsisi hā. ¹¹ Tawamhā Zezusi hā te Pedruhu ma tinha:

— Sib'ézé 'wapa hā apā sērē. E wa za dawi ĩsisawi, Īmama te te ĩĀma ĩrotizé hā te ĩsina uwaimrami tō da. Mare di. Te robzépata da nherē, wa za oto ĩsina uwaimra. — Āne te Pedruhu ma tinha, Zezusi hā.

Anasihi u, Zezusi da te dasiwi ĩsaprōnizé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusi hā da'wapéi'wa norĭ hā ma tō siwi ti'ā, tinhib'apito me. 'Ri za'ētē 'madā'ā'wa norĭ me zama ma tō siwi ti'ā. Ma tō dasiwi pawasisi ni oto. ¹³ Tawamhā Anasihi u te oto siwi saprōni za'ra. Ta hā Anasi hā, Caipasihi maprewa. Sasedoti ĩpire uptabi, Caipasi hā. ¹⁴ Ta hā ma tō āne tisiré norĭ ma roti za'ra aré, dama ĩpire norĭ ma: “Misure, wa te wasiwi wĭri wamhā, wama rowē za'ra di. Wama pire za'ra ō di.” Āne ma tō tĀma roti za'ra aré.

Pedru hā Zezusi te te dawi ĩudāzé wasu'u

Mateusi 26.69-70; Marcusi 14.66-68; Rucasi 22.54-57

¹⁵⁻¹⁷ Tawamhā Zezusi hā da te dasiwi saprōni wamhā, Pedru hā te Zezusihi zarina mo. Īzama wa duré ĩsarina mo,

sasedoti ĩpire uptabi nhorōwa u. Īwétési, wa ĩsarina āzé 'ri 'wawi wa'ra u, tĀma ĩwaihu'u pese wa, 'ri tede'wai ma. Pedru hā te rowi za, 'ridawa 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra Āma 'ridawa te pi'ō hā 'madā. Tawamhā wa hā wa mo, 'ridawa u. Pi'ōi ma, wa tinha, Pedruhu wi te te rosawi tō da. Taha wa, te te tĀma wē wa, wa tō 'mazé Pedru hā, 'ri 'wawi wa'ra u. Taha wa, te pi'ō hā Pedru sadanha:

— E a hā, Zezusihi siré te 're aimo.

Tawamhā Pedru asa te tĀma tinha:

— Mare di. Wa hā ĩsiré 're ĩmorĭ ō di. — Āne te tĀma tinha.

¹⁸ Tame romhuri'wa norĭ hā te sima ro'o za'ra, hā te, hāi'ro za'ra da. 'Ri za'ētē 'madā'ā'wa norĭ me, te sima ro'o za'ra. Pedruhu zama te dame tihāi'ro.

Sasedoti ĩpire uptabi hā, Zezusi te te ĩsadanharizé wasu'u

Mateusi 26.57-68; Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54, 66-71

¹⁹ Tawamhā sasedoti ĩpire uptabi hā te Zezusi sadanha, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĭ na. ĩsimiroti na zama te sadanha.

²⁰⁻²¹ Tawamhā Zezusi asa te tĀma tinha:

— Sō'awi wa tō te dama 're rowahutu u'āsi, rowahutuzé mono bā. Āme dasi'rā'ōtōzéb Āma zama, wa tō nasi dama rowahutu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono Āma 're ĩdawata za'ra mono zéb Āma hā. Pi'uriwi te dama 're rowahutu mono ō di. E marĭ da, te ĩzadanha. ĩwaparĭ'wa norĭ hā te za ĩsadanharĭ za'ra wa'wa, te te aimā ĩzadawa wasu'u za'ra da. Ta norĭ ma, waihu'u pese za'ra di, ĩnhimirowasu'u hā. — Āne Zezusi te tĀma tinha.

²² Tawamhā Zezusihi 'rata aibā ĩsa, ma tinhib'rata na 'rāime. Te tĀma tinha:

— E niha te āne tĀma ĩnha, sasedoti dama ĩpire uptabi ma nherē.

²³⁻²⁴ Taha wa, te Zezusi hā asa tĀma tinha:

— Īmreme na te āma upai wamhā, ma'āpé we ĩma waihu'u. E marī da, ma ĩrāime, ĩmreme wē nherē. — Āne Zezusi te aibā ma tinha. Tawamhā Anasi hā ma tō Zezusi hā dama ti'ru, Caipasihi u da te dasiwi saprōni da.

Tawamhā pawasisi ré, ma tō ĩtēme dasiwi saprōni ni, sasedoti ĩpire uptabi u.

**Pedru hā Zezusi te te duré
dawi ĩ'udā na ĩsahuzé wasu'u**

*Mateusi 26.71-75; Marcusi
14.69-72; Rucasi 22.58-62*

²⁵Tawamhā Sima Pedru te zahadu za, unhamā āma hāi'ro da. Taha wa, te āne sadanharī za'ra:

— E a hā te Zezusihi siré 're aimo.

Tawamhā Pedru hā ma tō dawi ai'udā. Te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa hā ĩsiré 're ĩmorī ō di.

²⁶Tawamhā aibā te duré sadanha Pedru hā, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hā. Taha sisānawā, ma tō Pedru po're nhizā. Āne te Pedru sadanha:

— E a hā, wede, 're ĩsimasa mono zéb āma, wa tō ai'madā.

²⁷Taha wa, ma tō duré Pedru hā tiwi ai'udā.

Tiwi si'udā parip si, ma tō si'a hā awa'awi hā.

**Zezusi hā Piratuhu
u da te ĩsaprōnizé wasu'u**

*Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi
15.1-5; Rucasi 23.1-5*

²⁸Tawamhā Caipasihi nhorōwa hawi ma tō Zezusi hā siwi saprōni za'ra, wasiré zudezu norī hā, romanu nhorōwa u robza'rā ré. Roti'wa dama ĩpire uptabi romanu hā, Piratu na ĩsisi hā. Te te ĩtēme siwi āwisi wamhā, 'ri para u te te siwi 'mazébré ō di, Piratuhu u. Rowi te ĩré aimasa. E marī wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti waihu'u'ō'wai wa, Piratu hā. Tawamhā Pascowa na dato

nhisi bātā na, dasi'rā'ōtō ré, sisisi ō di za, siwasété za'ra tō da. Siwasété za'ra 'wa'āhā, aré dame saihuri waihu'u ō di. ²⁹Tawamhā Piratu hā ma tō datēme wato bro. Āne te dama tinha:

— E marī wa, te we bété asiwi ĩsaprōni 'wa. E marī, ma 'manha.

³⁰Tawamhā te asa tāma rowasu'u za'ra:

— Tiwasédé te te 're 'manharī u'āsi mono ō 'wa'āhā, aré wa te aima hāiba nhomri za'ra ō di.

³¹Tawamhā Piratu te asa tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā te za asiwi ĩsaprōni za'ra wa'wa, asi'uihā na aih'i'rata norī nhimi'manharīzéb zarina, marī hā tāma 'manharī za'ra wa'aba da, tiwasédé hā asō'a za'ra wa'aba, te te 're 'manharī u'āsi mono wamhā.

Taha wa, ma tō asa tāma nharī za'ra, Piratuhu ma:

— Mare di, wa te wasiwi saprōni ō di za. Asib'apito, ma tō wawi sawi za'ra, ni'wa hā tiwasédé te te 'manharī wamhā, wa te wasiwi wīrī tō da. — Āne te Piratuhu ma nharī za'ra.

³²Romhā ré ma tō Zezusi hā siwasu'u tidā'āzém na, wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi ĩsasōmrizém na. Tawamhā Piratu te te dama 'rui wapsi, te za 're ĩsiwasu'u mono zéb zarina, dasiwi sasōmri ni.

³³Tawamhā Piratu, ma tō 'ri para u apā āzé. 'Ri para u sébré parip si, te Zezusihi zō hā, 'ri para u ĩtēme sébré da, te te sadanharī da, Piratu hā. Tawamhā āne te sadanha:

— E a hā, zudezu norī nhib'apito.

³⁴Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— E apito na da te aima ĩwasu'u za'ra wa, te ĩzadanha. E asi'uihā na te ĩzadanha, wa hā apito zō.

³⁵Tawamhā Piratu hā te duré asa tāma tinha:

— E wa hã zudezu na 're ihâimana mono bâ, îsi'uihã na te asadhanarî da hã. Asiré zudezu norî hã ma tô siwi îma ai-hâiba nho, sasedoti îpire norî me. E marî, ma bété îmanha.

³⁶Tawamhã ma tô Zezusi hã asa tãma siwasu'u:

— Wa hã ti'ai ãma danhib'apito na 're ihâimana mono õ di. Danhib'apito na 're ihâimana mono 'wa'âhã, wa aré inhîb'a'uwê norî hã wada'uri za'ra, te te da'wapé za'ra da, da te dasiwi ihâiba nhomrî tô da, dama îpire norî u. Wa hã ti'ai ãma danhib'apito na 're ihâimana mono õ di. — Æne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u.

³⁷Taha wa, ma tô Piratu hã asa duré sadanha:

— E a hã danhib'apito.

Zezusi te duré tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã î'ãma îwaihu. Taha da, wa tô ti'ai ãma podo. Taha da, wa tô we ti'ai u datême mo, roti tô sena uptabi hã te dama 're wasu'u mono da. Ni'wam norî hã roti tô sena uptabi hã te te sima 're wê za'ra mono wamhã, ta norî si te za te te 're îwapari ze za'ra. — Æne Zezusi te tãma tinha.

³⁸Piratu te duré asa tãma tinha:

— E ma hã, roti tô sena uptabi hã.

Piratu hã Zezusi da te dasiwi wîrî da, te te dama ihâiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 27.15-31; Marcusi 15.6-20; Rucasi 23.13-25

Tawamhã Piratu hã apã ma datême watobro, rob u. Æne te dama tinha:

— Wa tô sadanha. Ma tô îma siwasu'u. Marî hã te te 're ab'manharî wasété mono õ di. ³⁹Æme ma tô asi'rã'õtõ 'wa, Pas-cowa na datozé nhîbâtã na. Ma tô asima 're îwê za'ra wa'aba mo, 're asi'rã'õtõ aba mono ré, misi si dazazém hawi te dama 're arob'rui mono da, apã 're dawairébé mono da. Zudezu norî, e tawamhã wa

za asib'apito za'ra wa'aba ma rob'ru, apã morî da. — Æne te Piratu hã dama tinha.

⁴⁰Tawamhã hãrã 'rãihã na te 'mahãrã za'ra:

— Mare di. Taha ma, rob'ru õ di za, morî da. Barabasihi ma si te za îrob'ru, apã morî da. Taha si. — Æne te Piratuhu ma nharî za'ra. Rowasété 'manharî'wa, Barabasi hã.

19Tawamhã Piratu ma tô da'wapéi'wa norî ma 'ru za'ra, powawê hã waré na te te siwi 're préé mono da, Zezusi hã. ²Te te siwi 're préé mono pari, ma tô 'wabzéré na siwi ãma sôpre za'ra. Tisi'ubuzém na ma duré siwi ãma hâiba ubu, ihã pré na. ³Siwa'rãmi te nasi itême ai'rê za'ra, tô sena te te nasi sawi za'ra da newa. Æne te tãma nharî za'ra:

— Zudezu norî nhîb'apito, rowê na ai-hâimana. — Æne te tãma nharî za'ra, ãma wa'ê za'ra sina.

Tawamhã te te nasi sawi za'ra pari, te nasi siwi 'rãihã wabzu, sisa'u. ⁴⁻⁵Tawamhã Piratu, ma apã datême watobro. Æne te dama tinha:

— Æhãta wa we atême saprõni za'ra wa'wa. Wa tô sadanha. Ma tô îma siwasu'u. Marî hã te te 're ab'manharî wasété mono õ di. Æne hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô we atême saprõni za'ra wa'wa. — Æne te dama tinha.

Tawamhã Zezusi ma itême watobro, 'wabzéré na sôpre ré. Zazahã pré na ubu ré zama ma itême watobro.

Taha wa, te Piratu hã dama 'mahã, ãne:

— Ôhõta aibã hã. 'Madã'ã za'ra wa'aba.

⁶Tawamhã te 'madã'ã za'ra, 'Re ihâimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa îpire norî hã, sasedoti îpire norî hã. 'Re ihâimana u'ãsi mono ãma 're idawata za'ra mono zé 'madã'ã'wa norî zama te 'madã'ã za'ra. Te te 'madã'ã za'ra wamhã, hãrã 'rãihã na te nasi 'mahãrã za'ra, ãne:

— Wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dā'ā da.

Tawamhā te Piratu asa tāma nharī za'ra:

— Asi'uihā na te za asiwi īsaprōni za'ra wa'wa, asiwi sasōmri za'ra wa'aba da. Wa hā wa tō sadanha. Ma tō īma siwasu'u. Marī hā te te 're ab'manharī wasété mono ō di.

⁷Taha wa, te asa tāma nharī za'ra, dama ĩpire norī hā:

— Ti'ai āma poto nherē, ma tō dama 're siwasu'u, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra na. Mreme wē'ōre di. Wahi'rata norī hā ma tō dama roti za'ra, āne ni'wa, 're siwasu'u mono wamhā, wa te wasiwi wīri da. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁸⁻⁹Tawamhā Zezusi dama 're īsiwasu'u mono zém na ma tō Piratu hā damreme wapa. Taha wa, ma tō pē'ēwara. Tawamhā 'ri para u ma duré āzé. Zezusi hā ĩsarina ma duré āzé. Taha wa, te duré Zezusi sadanha, Piratu hā:

— E ma hawi te we aimo bété. — Āne te sadanha. Tane nherē, tizadawa na te te wa'rāmi ō di, Zezusi hā. Ari'iwi te za.

¹⁰Tawamhā Piratu te tāma tinha:

— E marī da, īma siwasu'u ō di. E aima ĩpire na asina ĩwaihu'u ō di. Wa hā te dama ai'rui wamhā, te aré aipawasisizé hā aima wasihu ni apā, dawī aimorī da. Wa hā te dama ai'rui wamhā, te aré dasiwi asasōmri ni, atā'ā da. E āne aima ĩmreme pire na asina ĩwaihu'u ō di. — Āne Piratu te Zezusi ma tinha.

¹¹Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō aipisutu, īma aipire da. Īma aipire da, te te aipisutu ō 'wa'āhā, aré īma aipire ō di. Tawamhā īma aipire da, te te aipisutu nherē, ĩāma asimiroti wasété wamhā, tāma aiwē ō di za, aiwasédé hā ĩāma 'manharī wa. Tane nherē, aibā hā si'uihā na te te aima ĩhāiba nhomri hā aiwasété nhipai u wasété uptabi di, ō hā. — Āne Zezusi te Piratuhu ma siwasu'u.

¹²Tawamhā Zezusihi mreme te te sina waihu'u wa, ma tō sima wē, Zezusi te te satōrī da, apā dawī morī da. Tane nherē, hārā 'rāihā na te nasi īsadawa wa'rāmi 'mahārā za'ra, dama ĩpire norī hā, āne:

— Ō hā danhib'apito na ma tō 're siwasu'u. Ni'wa hā danhib'apito na 're siwasu'u mono wamhā, apito Séza hā danhib'apito na te te da'āma waihu'u ō di za. Apā morī da, tāma rob'rui wamhā, apito Séza hā aima toi ō di za. — Āne te nasi tāma nharī za'ra, sa'ētē.

¹³⁻¹⁴Tawamhā damreme te te sina waparī wa, ma tō Zezusihi zō āzé, te te tāma nharī da, rob u ĩsarina watobro da. Taha wa, ma tō ĩsarina watobro, rob u. Tawamhā étē 'manharī nhisiwi, te wedeza na nhamra 'ridawa, Piratu hā. Wasimremezém na étē 'manharī nhisi hā, Dabata na. Tame danhib'apito, te 're simasisi u'āsi, dawasété na te te 're da'awaihu'u mono da, dawē na zama te te duré 're da'awaihu'u mono da. Tame sāmra ré, ma tō abzumazéb u za bādā hā, sabadu ō ré hā, duré Pascowa na dato nhisi ō ré hā. Tawamhā Zezusi hā rob u ĩsarina watobro wamhā, Piratu te tinha, wasiré zudezu norī ma:

— Ōhōta asib'apito za'ra wa'wa.

¹⁵Tawamhā dahārā 'rāihā na te nasi 'mahārā za'ra ni asa:

— Wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri, dā'ā da.

Tawamhā Piratu asa te tāma nharī za'ra:

— E asib'apito za'ra wa'wa, wa za dama ti'ru, wedepo'o nnonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri da, dā'ā da.

Tawamhā sasedoti ĩpire norī hā te asa tāma nharī za'ra, Piratuhu ma:

— Ōhō si wanhib'apito hā, Roma āma apito Sézaha si. — Āne te tāma nharī za'ra, sasedoti ĩpire norī hā.

¹⁶Tawamhā da'wapéi'wa norī ma, te oto ti'ru Piratu hā, wedepo'o

nhonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da, dā'ā da, Zezusi hā.

Zezusi hā wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi isasōmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43

¹⁷⁻¹⁸Tawamhā 'ri nhiti te oto siwi saprō, Zezusi hā. Wedepo'o nhonhi'rāmi hā te sisada ti'ā, Da'rāihi na romnhisi u. Wasimremezēm na Dodota na romnhisi hā.

Tamomo te te siwi āwisi za'ra wamhā, wedepo'o nhonhi'rāmi na ma tō oto siwi sasō, da'wapéi'wa norī hā. Aibā norī wa'wa, ma tō siwi sasō. Aibā maparane te āma aiwa'aba zahuré, da te dasiwi isasōmri zahuré hā. ¹⁹Tawamhā Piratu, ma tō āne āma rob'ui'ééré: “Ā hā Zezusi, Nazaré hawi we ĩmorī, zudezu norī nhib'apito.” Āne ma tō āma rob'ui'ééré. Tawamhā te te āma rob'ui'ééré pari, te dama ti'ru, ĩrāi uwaibaba te te siwi 'mzasōmri da, rob'ui'ééré hā. Si'ubdatō damreme na rob'ui'ééré hā. Wasiré zudezu norī mremezēm na, duré romanu norī mremezēm na, duré deredu norī mremezēm na. ²⁰Īsa'ozém hawimhā 'ri nho'ōmo u hā, romhuture di. Taha wa, wasiré zudezu norī hā te ahā na te te 're sōré za'ra, āma rob'ui'ééré hā. ²¹⁻²²Tawamhā Piratuhu ma, te nharī za'ra, sasedoti ĩpire norī hā:

— Rob'ui'ééré na āma saprī na. “Ā hā zudezu norī nhib'apito,” āne tō da. Āne āma saprī na. “Āne te ā hā 're siwasu'u: Wa hā zudezu norī nhib'apito.” Āne āma saprī na. — Āne te Piratuhu ma nharī za'ra.

Tawamhā Piratu asa te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Te āma saprī ō di za. Ōhō u'āsi za. — Āne te tāma nharī za'ra.

²³Tawamhā te te siwi sasōmri pari, ma ĩuzazém na sima āma aipé, misi si da'wapéi'wa norī hā. Maparane si'uiwa

na ĩhāiba hā. Misire ĩhāpa hā, te ti-hāiba, ĩhā're'ō hā. Ōne haré ĩmanharī hā.

²⁴Taha wa, te āne sima nharī za'ra:

— Wasima āma wasipé na, wa te wasima hānhihāri mono tō da. Ētēre hā misi, wanhisi ui'ééré ré hā wa te wasiwi mei wa'aba, ĩtede'wa hā wa te wasiwi āma waihu'u za'ra da. — Āne te sima nharī za'ra.

Tawamhā ma tō sima me za'ra. Duréihā wahi'rada, ma tō āne āma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

“Īuzazé hā ma tō sima āma aipé. Ētēre, ma duré siwa'wa sima me za'ra, ĩtede'wa hā te te siwi āma waihu'u za'ra da.”

Āne ma tō āma rob'ui'ééré siro, ĩbaihā na hā. Tawamhā rob'ui'ééré zarina, ma tō 'manharī za'ra, da'wapéi'wa norī hā.

²⁵Tame te pi'ō norī hā aimasa, Zezusihi za'ozéb 'rata ĩna hā duré ĩna wapté hā, duré Mariza hā Coropasihi mro hā, duré Mariza Madarena hā. ²⁶⁻²⁷Tawamhā Zezusi te tina hā 'madā. Wa hā te te 're ĩzawi pese mono zama te duré ĩ'madā, ĩpapara ĩza wa.

Tawamhā āne te tina ma tinha:

— Āhāta ai'ra. Te za oto āma 're ai'ra mo.

Tawamhā ĩma zama te duré tinha:

— Āhāta ana. Te za oto āma 're ana mo.

Tawamhā te te ĩma ĩrotizéb zarina, wa za ĩnhorōwa u saprō, ĩ'rata 're sāmra u'āsi mono da.

Zezusihi dā'ázé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49

²⁸Tawamhā Zezusi hā sa'o ré, ma tō sina uwaimra, ĩmama te te āma ĩrotizé hā. Āne na ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Tawamhā āma ĩrob'ui'ééré 'rata zéb zarina, te tinha:

— Wa hā 'rubu di. — Āne te tinha, Zezusi hā.

²⁹Piza'a 're nho'a hā te ipapara za, uwa 'rāi wa'u isé ré hā. Tawamhā ma tō marī hā wedehu na siwi āma 'rā'ubu da'wapéi'wa norī hā, uwa 'rāi wa'u isé na te te āma siwi di'i da, iwa'ābā syry na, Zezusihi ma, te te siwi wē da, isadawa u. Taha wa, te oto upsō Zezusi hā, tizadawa na. ³⁰Te te upsōmri parip si, te tinha:

— Tāibā oto. Wa tō oto isina uwaimra.

Taha pari, ma tō oto 'rāi waptārā. Tawamhā si'uihā na ma pēē hai'utō.

Da'wapéi'wa hā Zezusi i'a're wi te te iwa'rézé wasu'u

³¹Tawamhā dama ipire norī hā te Piratuhu u ai'aba'ré, isōrōwa u. Itēme si-hutu wamhā, te āma sadanharī za'ra, wedepo'o nnonhi'rāmi na isimnhana hā te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi hi'ē za'ra da. E marī da. Dā'ā su'u za'ra da, wedepo'o nnonhi'rāmi hawi da te dasiwi wamirī hā. Āne te āma sadanharī za'ra. E marī wa. Romhuri zahārizém na simnhatā u'āsi wamhā, dama wē prā ti. Hāiwahā pesere si te za bādā hā iwa waptārā, romhuri zahārizé hā. Tawamhā romhuri zahārizéb u simnhatā ré, āma hāiwahā pese tō za'ra da, te āne āma sadanharī za'ra, bādā hā dama pire uptabi wa, romhuri zahārizé hā. ³²Tawamhā Piratu hā te tāma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norī ma, te te siwi hi'ē za'ra da. Te te tāma 'ru za'ra wa, ma tō aibā norī hā siwi hi'ē zahuré, Zezusihi siré isa'o zahuré hā. ³³Taha pari, ma tō Zezusihi zō ai'ré za'ra. Īwana dā'ā zahuré wamhā, te te siwi hi'ēi ō di. ³⁴Īwana dā'ā zahuré nherē, ma tō i'a're wi wa'ré da'wapéi'wa hā, si'uwazi 'rā'wa pa na. Te te wa'réi wi, ma iwapru hā puru. Ā zama ma isu asa'wa.

³⁵Wa hā 'rāwi i'madā'ā'wa, wa aima wasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, 're saze za'ra wa'aba mono

da. Tō sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³⁶Duréhā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā āma rob'ui'éré siro, da te dasiwi ih'i'ēi ō na hā. Tawamhā āma irob'ui'éré zarina, te te siwi hi'ēi ō di, da'wapéi'wa norī hā. ³⁷Ma tō duré āne āma rob'ui'éré siro, isadawa wasu'u'wa hā, āne: “Da te iwa'rézé hā te za 'madā'ā za'ra ni.” Tawamhā āma irob'ui'éré zarina, iwa'rézé hā ma tō 'madā'ā za'ra ni.

Zezusi dā'ā pari, da te dasiwi isērēzé wasu'u

*Mateusi 27.57-61; Marcusi
15.42-47; Rucasi 23.50-56*

³⁸⁻³⁹Tawamhā Zuzé hā ma tō Piratuhu u mo, Zezusihi hāiba na te te tāma rowairébé zō, te te āri da, ab're 're, te te sērē da. Arimateza na romnhisi hawimhā, Zuzé hā. Zezusihi zazei'wa, 're morī nherē, isazei'wa na siwasu'u ō di, dama ipire norī mreme pipa te. Tawamhā Zezusihi hāiba na ma tō āma saze, Piratu hā. Tawamhā te oto sō mo, Zuzé hā. Nicodemosihi me, ma tō āri zahuré, te te hāiba u'ré zahuré da. Marī zu wazari, ma tō Nicodemosi hā we sada āwisi isadaze hā ahā na, ³⁵na ipire pibuzé hā. Wede nhinihāi hā zum ne hā, 'rém nhana'ré ne hā, iwazarimhā. Nicodemosi hā ta hā Zezusihi u barana imorī, isimiroti te te wapari da. ⁴⁰Tawamhā zazahā ihā pa na ma tō hāiba ubu zahuré. Zazahā hā te nasi āma hāzub zahuré, isadaze na te te āma hāiba ubu zahuré ré. Ōne u'ā wasiré zudezu norī hā 're dadā'ā za'ra mono wamhā, te te dama 're 'manharī za'ra, da te danherē ō ré.

⁴¹Zezusihi za'ozéb āma te wede hā 're simasa, rob'rere wede hā. Tame sa'a zahāpā, te ab're hā 're sa'wari, ab're siro hā, i'ubuni hā, ni'wa iwa da te isērē ō hā. ⁴²Tawamhā romhuri zahārizéb u oto romhuture wa, duré ab're siro hā

ĩsa'ozéb 'rata hâimana wa, ma tô ĩwa siwi tisē, Zuzé norĩ hã.

**Zezusi hã ab're hawi apã
ĩhãiwa'utuzé wasu'u**

*Mateusi 28.1-8; Marcusi
16.1-8; Rucasi 24.1-12*

20 Tawamhã pi'õ hã robza'rã ré te ab're u mo, Mariza Madarena hã, dumidu na. Ab're u morĩ wamhã, ab're nhitobzé hã ěne hã, baba di. Ni'wa ma tô ĩwana ĩsiti sa'ré. ²Taha wa, te apã wara, Sima Pedruhu u. Ĩtẽmeb zama ma duré wi, Zezusi te te ĩzawi pese u hã. Āne te wama rowasu'u:

— Wanhib'apito hã ma tô dasiwi wazere ni, ab're hawi. Da te dasiwi ĩhirizé hã wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di. — Āne te wama rowasu'u.

³Tawamhã te te wama rowasu'u pari, wa tô awa'awi wanem ni, ab're u, Pedruhu me. ⁴Wa oto asamro ni. Te rẽme wamhã, ĩwana wa wi, ab're u. ⁵Īwisi wi, wa ab're u sô aiwẽ'ẽ, te sô rob'madã'ã da. Īzébré õ di. Īubuzéb si wa tô 'madã'ã za'ra, ĩhãirã hã. Īubuzéb si te daba'wara. ⁶Sima Pedru hã ma tô we ĩzarina wi. Wisi wi, ma taha si ab're u azé. Sébré wamhã, ma duré ĩubuzéb si 'madã'ã za'ra. ⁷Romhã na te ĩubuzém nhiti ĩrã ubuzé hã nomro. Hã nhinhai haré te nomro. ⁸Tawamhã ab're u ĩwisi 'rada hã wa tô duré ĩsarina azé. Īubuzé hã wa tô duré 'madã'ã za'ra. ĩrã ubuzé hã ĩsiti inomro hã wa duré 'madã, hã nhinhai haré. Te 'madã'ã wamhã, wa tô saze Zezusi hã, ĩhãiwa'utuzém na. ⁹Duréhã ma tô ĩhãiwa'utuzém na rob'ui'ére sirõmo za'ra ĩbaihã na hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tane nherẽ, ĩhãiwa'utuzém na rob'ui'ére hã zahadu wama waihu'u pese õ di. ¹⁰Tawamhã ab're, wa te sabui pari, wa oto apã wanem ni, wanhorõwa u.

**Zezusi hã Mariza Madarenahã
u ĩsihãirézé wasu'u**

Mateusi 28.9-10; Marcusi 16.9-11

¹¹Tawamhã Mariza Madarenahã si te waza'u za ab're 'rata, wawa sina. Wawa sina ma ab're u aiwẽ'ẽ, te te duré sô rob'madã'ã da. ¹²Siwẽ'ẽi wa, ma tô aibã hã sãmri zahuré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã, hãiwa hawi we ĩne hã. Zazahã ĩhãirã ré te aimasisi zahuré, siwanhizari. Zezusi hã 'rã nomrozéb ãma te ĩhãiba amo hã nhamra. ĩhãiba amo hã ĩte nomrozéb ãma te duré nhamra. ¹³Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te Mariza Madarena sadanharĩ zahuré, ãne:

— Pi'õ. E marĩ wa, te aiwawa.

— Wanhib'apito, da te dasiwi wazere wa, da te dasiwi ĩhirizé hã te waihu'u õ wa, wa ĩwawa. — Āne te tãma siwasu'u zahuré.

¹⁴Tawamhã tãma siwasu'u zahuré pari, ma aipi'ra. Sipi'rai wi, ma tô aibã hã tisã, Mariza Madarena hã. Tane nherẽ, Zezusi te te waihu'u õ di, ni'wa newa.

¹⁵Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Pi'õ, e marĩ wa, te aiwawa. E 'wa sô, te ĩrob'madã.

Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— A hã wazere wamhã, ĩma wasu'u na ĩhirizé hã te waihu'u da, nimomo sô ĩmorĩ da, apã te we ãri da. — Āne te tãma tinha. Rob'rere wede 'madã'ã'wa newa, te te waihu'u õ di, Zezusi hã.

¹⁶Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Mariza.

Tawamhã tinhisi te te wapari wamhã, ma ĩtẽme aipi'ra, Mariza hã. Tawamhã wasimremezém na ebreusi mreme na te tãma tinha, ãne:

— Raboni. (Ā hã damreme hã ãma ĩs-aprĩ na hã "Rowahutu'wa.")

¹⁷Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ĩtété õ di za. Zahadu apã ĩmorĩ õ di, ĩmama u hã. Mo oto aimorĩ, ĩsisã-

nawā norī u tāma īzadawa wasu'u za'ra da. Īmama u, wa za oto mo apā hāiwa u, Aimama aba u. Īnhib'apito u, wa za oto mo, Asib'apito za'ra wa'aba u. — Āne tāma īzadawa wasu'u za'ra na za.

¹⁸Tawamhā Mariza Madarena te oto watēme mo, Zezusihi siré 're īwanomro mono norī u, te te wama sadawa wasu'u za'ra da. Watēme wisi wamhā, te wama rowasu'u za'ra, āne:

— Wanhib'apito, wa tō sabu. Timama u te za, u, oto mo, hāiwa u Wamama u. Tinhib'apito u te za, u, oto mo, Wanhib'apito u. — Āne te wama sadawa wasu'u za'ra, Mariza Madarena hā.

**ZeZusi hā tisiré norī
u īsihāi'rézé wasu'u**

*Mateusi 28.16-20; Marcusi
16.14-18; Rucasi 24.36-49*

¹⁹Tawamhā tō taha bātā na dumidu na bādā sébré wi, wa tō wasi'rā'ōtō ni, Zezusihi siré 're īwanomro mono norī si. Dama ĩpire norī pipa te, wa tō wasiré 'rinhitop tete za'ra ni. Tame wasi'rā'ōtō ré, ma tō Zezusi hā wama si-hāi'ré za'ra wawa'wa. Wawa'wa te tizab za'ra. Tawamhā te āne wama nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

²⁰Tawamhā tinhib'rada, ma tō wama wē za'ra, wa te 'madā'ā za'ra da. Ti'a're āma ti'wa're hā ma duré wama urīrī za'ra. Tawamhā Wanhib'apito, wa te sabu za'ra wamhā, wa 're wato za'ra.

²¹Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Īmama we te te datēme īzatōrī ne, wa za duré datēme asatōrī za'ra wa'wa.

²²Tawamhā tizadawa wa'u'u na ma tō waza'uri za'ra. Āne te wama nharī za'ra:

— Wa za oto ĩpē'ezani hā aimā sōmri za'ra wa'wa. Wē uptabi di, ta hā. ²³Taha zarina te za īzadawa para dama 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana

u'āsi mono hā dawasédé hā te te da'āma 're ī'ab'madā'ā mono ō zém na hā. Tawamhā dama 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za te te dama 're apari, dawasédé hā. Āne na dama 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō wamhā, dawasédé hā te te dama 're apari mono ō di za, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

Tome hā Zezusi te te īwawāzé wasu'u

²⁴⁻²⁵Tawamhā wasi'rā'ōtō wamhā, Tome hā wame sāmra ō di, īsi'ubza na da te 're īsisi za'ra mono hā. Taha wa, wa tō tāma rowasu'u za'ra ni:

— Wanhib'apito, wa tō sabu za'ra ni.

Tawamhā Tome te wama nharī za'ra, āne:

— Wa hā īsib'rata zapu'uzé, te 'madā'ā ō wamhā, duré īsib'rata zapu'uzéb 're, ĩnhipto te sērē ō wamhā, duré ĩ'a're wa're 're, ĩnhib'rada te sērē ō wamhā, īhāiwa'utuzém na te sazei ō di za, wa hā. — Āne te Tome hā wama nharī za'ra.

²⁶Tawamhā romhuri hā misi wa'āma si'utōrī pari, wa duré wasi'rā'ōtō ni, dumidu na. Tome hā te oto wame tinhamra za'ra. Tawamhā 'ri nhitop tete nherē, ma tō duré wei watēme tizébré za'ra, Zezusi hā. Wawa'wa te duré tizab za'ra. Āne te wazawi za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

²⁷Tawamhā Zezusi te Tomehē ma tinha:

— We ĩtēme aimorī, ĩnhib'rada 'madā'ā da. ĩnhib'rata zapu'uzéb 're, asipto hā sērē. Duré ĩ'a're 'wa're 're, asib'rada hā sērē. ĩhāiwa'utuzém na ĩwasu'u na, ĩwawā tō. Te za oto īzaze, ĩhāiwa'utuzém na hā. — Āne te tāma tinha.

²⁸Tawamhā Tome te asa tāma tinha:

— A hā, ĩnhib'apito uptabi. A hā, 'Re īhāimana u'āsi mono. Ai'āma si, wa za 're ĩwata u'āsi.

²⁹Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Īzabui wapsi, ma tō oto ĭzaze, ĭhāiwa'utuzém na. Ni'wam norī hā te te 're ĭzabu za'ra mono ō nherē, te te 're ĭzaze za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. — Āne ma Tomehē ma waihu'u, Zezusi hā.

Rowasu'u 'rāsutuzém na rowasu'u

³⁰ Zezusi hā dā'ā ō ré, ma tō tiwaihu'u pese na marī dama ĭmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī wē u'āsi, wanho'a. Īsimipawaptobzé hā ahā di. Wa hā wa tō āma rob'ui'ééré, uburé te āma rob'ui'ééré ō nherē, ĭsimipawaptobzém na hā. ³¹ E marī da, wa tō āma rob'ui'ééré. Danho'reptui'wa da, 'Re ĭhāimana u'āsi mono te te ĭpisutu na, Zezusihi si 're saze za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ĭhāimana u'āsi mono 'ra na 're saze za'ra wa'aba mono da. E marī da, te za Zezusihi si asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Rowē u'āsi āma 're anomro aba mono da, duré 're atā'ā za'ra wa'aba mono āna 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, 'Re ĭhāimana u'āsi mono 'rata, hāiwa āma. Taha da, te za Zezusihi si asina 're ĭ'umnhasi za'ra wa'aba mo.

Zezusi hā tisiré norī 7 na ĭhāiba za'ra norī u, ĭsihāi'rézé wasu'u

21 Tawamhā Zezusi hā ma tō duré wama sihāi'ré za'ra, ĭsiré 're ĭwanomro mono norī u. Īsō'u zaihā u ma tō watēme sihāi'ré za'ra. Tiberizadi na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, ĭsō'u hā. Āne duré watēme ĭsihāi'ré za'ra zé wasu'u hā.

² Wa norī hā wa tō wasiré asimro ni, Sima Pedruhu me, duré Tomehē me ĭsi'ubza na da te 're ĭsisi za'ra mono me hā, duré Natāna'éhé me, duré aibā maparane ĭsiré 're ĭwanomro mono norī me hā. Cana na 'ri nhisi āma 're ĭhāimana mono, Natāna'é hā. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Wa norī hā Zebedehe 'ra, Ti'aduhu me.

³ Tawamhā Sima Pedru te wama nharī za'ra:

— Tepe zō, wa za mo, wa hā.

Tawamhā wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Asiré, wa za amo ai'aba'ré ni, tepe zō.

Tawamhā wa tō oto wawairébé ni rob u, tepe zō wasi'aba'ré da. Tawamhā āi ba wasihutu wamhā, uba're wa, wa tō asisi ni, abazipara hā wa te nasi wasiwi wabzuri da, tepe zō. Tane nherē, wa te wasiwi 'mai'āri ō di, ā barana hā.

⁴ Tawamhā awē u hāiwa pré wi te aibā hā za, ĭsō'u zaihā na. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa te wasiwi waihu'u za'ra ō di, Zezusi hā. ⁵ Tawamhā ma tō wa'mahārā za'ra, āne:

— Īsisānawā norī, e ma tō ĭ'mai'āri za'ra wa'wa, tebe hā.

Tawamhā asa wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Mare di. Wa te 'mai'āri za'ra ō di. Ā baba di.

⁶ Tawamhā te wama 'ru za'ra:

— Ma'āpé, abazipara hā asimire niwī asiwi mei wa'aba, tebe hā 'mai'āri za'ra wa'aba da.

Taha wa, wa tō oto abazipara hā wanhimire niwī wasiwi me ni, āi ba. Wa te wasiwi mei wamhā, ā hawi wa te wasiwi wazere waihu'u ō di, uba're u hā, tebe hā ahā uptabi wa, ĭremhā. ⁷ Taha wa, wa Pedruhu ma tinha:

— Ō hā, Wanhib'apito. — Āne wa tō tāma tinha, Zezusihi siré 're ĭmori hā te te 're ĭzawi pese mono hā.

Tawamhā ĭmreme te te wapari wi, awa'awi ma tō si'uza, Sima Pedru hā. Te te romhuri da, ma tō aré ti'uza hā sani. Tawamhā si'uza pari, ma tō uba're hawi tobro, āi ba, Zezusihi u morī da.

⁸ Wa norī hā wa uba're na abazipara hā wasiwi sari ni. Romhuture di oto, ā zada'ré u hā. ⁹ Ā zada'ré u, wa te wasiwi āma ropto wamhā, wa tō oto wawairébé ni, rob u. Tawamhā uzā, wa

tô wasiwi sāmri ni. Pré'a nhisiwi, te tebe hā daba'wara. Ī'u'ētē wapu zama te ĩsu daba'wara. ¹⁰Tawamhā āne te wama nharī za'ra:

— Tebe hā asiwi ĩ'mai'āri za'ra wa'wa hā we 'mai'āri aba.

¹¹Tawamhā Sima Pedru uba're wa, ma tô āzé abazipara zô, â zadaré u te te sari da, tepe ré hā. Tebe hā 'masisi uptabi di. 153 na ĩhāiba hā, ĩsa'ētē si. Tebe hā ahā uptabi nherē, abazipara hā te te sina tari ô di. ¹²Tawamhā Zezusi te wazô tihârâ za'ra:

— We ai'aba'rēi wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhā āne wa te wasiwi sadanharī za'ra ô di: “E 'wa hā a hā.” Wanhib'apito, wa te waihu'u za'ra wa, wa te wasiwi sadanharī za'ra ô di. ¹³Tawamhā Zezusi hā ma tô ĩ'u'ētē wapu hā wama sōmri za'ra. Tepe zama, ma duré wama sōmri za'ra, wa te ĩhuri da hā.

¹⁴Ab're hawi hāiwa'utu pari, te nasi watēme sihāi'rē za'ra, Zezusi hā. Āhāna watēme wisi wamhā, si'ubdatō oto watēme ĩsihāi'rē za'ra zé hā, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī u hā.

Zezusi hā Pedru te te sina ĩsadanharizé wasu'u

¹⁵Tawamhā wasaihuri pari, Zezusi hā te Sima Pedruhu ma tinha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, ma'āpé, ĩma waihu'u. Ā norī ma, ĩzawi pese za'ra di. A hā bété, e ta norī nhipai u aima ĩzawi pese di.

Tawamhā Pedru te asa tãma tinha:

— Īhe. Ma tô asina ĩwaihu'u siro, te 're ĩ'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tãma tinha:

— Pone'ērebâ 'madâ'â'wa, tinhimizama te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne, ma'āpé ĩzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za.

¹⁶Tawamhā te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aima ĩzawi pese uptabi di.

Pedru te duré asa tãma tinha:

— Īhe. Ma tô asina ĩwaihu'u siro, te 're asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tãma tinha:

— Ma'āpé ĩzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ērebâ 'madâ'â wē 'wa ne hā.

¹⁷Te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aima ĩzawi pese uptabi di. — Āne te Pedru sadanha. Si'ubdatō oto te te ĩsadanharizé hā.

Tawamhā si'ubdatō te te sadanharī wa, pē'ézé di oto, Pedru hā. Tawamhā Zezusihi ma, te duré tinha, āne:

— Uburé marī hā aima waihu'u pese di. A hā ma tô asina ĩwaihu'u siro, te 're ĩ'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tãma tinha:

— Ma'āpé, ĩzazei'wa norī hā 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ērebâ 'madâ'â wē 'wa ne hā.

¹⁸Te duré tãma tinha:

— Tô sena wa aima rowasu'u: Aipréduptéb ré, ma tô 're asi'uza mo, nimomo 're ane mono da, asima 're ĩrowē mono zéb uwaibaba. Niwapsi, ānei ô di za. Asi'ĩhi wapsi, te za aipano hā ĩwē zahuré, da te ai'awasisi da, nimomo asima rowē ô nherē, da te asaprōni da.

¹⁹Āne sō'awib ô nherē, ma tô tãma rowaihu'u siro, ĩdâ'ázém na hā, za tãma ĩromhāimanazém na hā. Sihāiba zawi āna, za dâ'â wa, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma 're dawata za'ra.

Tawamhā Zezusi te duré Pedruhu ma tinha:

— 'Re ĩmorizém na te za 're aimo, ĩzarina. — Āne te tãma roti.

Zezusi hā Pedruhu ma, te te ĩrotizé wasu'u, Zuwāhā āma

²⁰⁻²¹Tawamhā nimomo simisutu wasi'aba'rēi ré, ma tô Pedru hā

aipi'ra. Sipi'rai wamhã, ma tô ĩmadã, Zezusihi siré 're ĩmorĩ hã te te 're ĩzawi pese mono hã. Barana wasi'ubumroi ré wasaihuri da, wa tô ĩsõ're ãma nhamra aré. Wa hã wa tô sadanha aré: “Wanhib'apito, e 'wa hã te za asô te te danhimro, te te dama aihãiba nhomri da.” ãne wa tô sadanha aré. Tawamhã Pedru te te ĩmadã'ã wamhã, te Zezusi sadanha, ĩãma:

— Wanhib'apito. ã hã bété, e niha za tãma ĩromhãimanazé hã.

²²Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Apã we ĩmorĩ õ ré, ĩdã'ãõzé te tãma pisutu wamhã, taha si ãma 're 'madã'ã mono õ di za, 're aimorĩ da, ĩzarina. Asi'ãma si te za 're ĩrosa'rata mo, 're ĩmorizém na si 're aimorĩ da. — ãne te Pedruhu ma roti.

²³Tawamhã ĩdã'ã ãna 're ĩhãimana u'ãsi mono na rowasu'u hã ma tô te te ropé, Zezusihi zazei'wa norĩ u. Zezusi hã

te te ĩma pisutu õ di, ĩdã'ãõzé hã. Taré ma tô Pedruhu ma waihu'u aré: “Apã we ĩmorĩ õ ré, ĩdã'ãõzé te tãma pisutu wamhã, taha si ãma 're 'madã'ã mono õ di za.” ãne si ma tô tãma tinha aré.

²⁴Ta hã Zezusihi wasu'u na aima rowasu'u za'ra wa'aba 'wa hã, Zezusihi siré 're ĩmorĩ. Ta hã duré ãma rob'ui'ééré'wa. Zezusihi wasu'u na ĩsimirowasu'u hã sena uptabi na wa tô wasina waihu'u za'ra ni.

Zuwã te te ĩrob'ui'ééré 'rãsutu zé

Zuwã 20.30-31

²⁵Zezusi hã te te dama 're ĩ'arob'manharĩ wẽ mono zé hã ahã uptabi di, da te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra õ hã. Da te ãma rob'ui'ééré za'ra 'wa'ãhã, aré tãma rob're syryre di ĩbaihã ma hã, ti'ai ãma hã. Nimame 're ĩsimi'wara mono zéb da hã mare di.

Atusi

*Zeusihî zadawa wasu'u'wa norî
nhimiromhuri na rob'ui'ééré*

Ĩbaihâ wasu'uzé

Ã ĩbaihâ na Rucasi hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zeusihî mreme wapari'wa norî hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã za we te te ĩtême ĩsi'ra za'ra zéb zô, ĩsimipari za'ra na hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zeusihî hã ti'ai âma oto 're morî õ di.

Capituru 1 âma hã Rucasi ma tô wasu'u, Zeusihî hã hãiwa u apâ ĩmorizém na hã. Capituru 2 âma ma tô duré wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ĩsazei'wa norî pê'ê mono bâ oto âma 're ĩsôrôwa za'ra mono na hã. Capituru 3 hawimhã ĩbaihâ 'rãsutu u hã ma tô wama rowasu'u za'ra, Zeusihî zadawa wasu'u'wa norî nhimiromhurizém na hã, daro mono bâ Zeusihî wasu'uwé hã te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marî hã sada 're ĩhâimana za'ra mono zém na hã.

Cristuhu wasu'uwé na hã Zeruzarê 're, ma tô zudezu norî ma âma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tô samaritanu norî nhipti'ai u hã âma ropé ni. Ta hawimhã zudezu'õ norî u, ma tô duré te te ropé oto, Zeusihî hã zudezu norî u si we morî õ wa.

1¹⁻² Tezopiru, wa hã Rucasi, ĩnhimi'ui'ééré 'rata na wa tô aima rob'ui'ééré pa, Zeusihî 're ĩmorizém na. Ti'ai âma 're morî ré hã ma tô te te 're da'apawapto. Ma tô duré te te dama 're arowahutu. ĩsãna'rata hawimhã, ĩ'rãsutu u wa tô aima âma rob'ui'ééré. Hãiwa u ĩmorizé wasu'u na wa tô duré aima rob'ui'ééré pa.

Tawamhã hãiwa u morî õ ré, ma tô tizadawa wasu'u'wa norî ma rob'ru za'ra, te te sima ĩwé za'ra zéb uwaibaba, sô

ĩhârâ za'ra norî ma. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani ré, 're morî wa, ma tô ĩsadawa para tâma rob'ru za'ra, te te duré âma 're dapawapto za'ra mono da, duré ĩwasu'uwé te te dama 're wasu'u za'ra mono da, ĩsine. Ãhãna wa za duré aima rob'ui'ééré, hãiwa u morî za'u si, te te 're ĩpawapto za'ra mono zé wasu'u na hã.

Zeusihî hã tizadawa wasu'u'wa norî ma, nasi ĩsihâi'rézé wasu'u

³ Zeusihî hã dá'à nheré, hãiwa'utu wamhã, tihãiba na u'âsi te nasi tâma sihâi'ré za'ra, tizadawa wasu'u'wa norî ma hã. Nasi ĩtême ĩsihâi'ré za'ra zém na hã, 40 na ma tô bâdâ hã âma ne. Tô sena, Zeusihî hã hãiba ré za oto apâ 're ĩmorî na te te âma waihu'u za'ra da, te nasi ĩtême sihâi'ré za'ra, taré newa, te te siwi âma wawã tô za'ra da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwé mono zém na ma tô duré tâma rowasu'u za'ra. ⁴ Tawamhã nimahã bâtâ na ĩ'rata sãmra za'ra ré, te tâma roti za'ra, Zeruzarê âma simipari sina a'â hãimana za'ra da. Ãne te tâma roti za'ra, Zeusihî hã:

— ĩmama, te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zô asimipari za'ra wa'aba za a'â. Te te ĩropisutuzé hã wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. ⁵ Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahãiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharî mono wamhã. Ãnei õ di za oto, a norî wa'wa hã. Ai'âma 're ronometro za'ra wa'aba mono õ ré, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani na te te 're ai'hãiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da. — Ãne te tâma nharî za'ra.

⁶ Tawamhã siré si'ubumroi ré, te siwi sadanha, ĩsadawa wasu'u'wa norî hã:

— Wanhib'apito, e tawamhã, ãhãna te za wama asi'apito za'ra, Izarazéhé nhihudu norî ma hã warob 're duré wama 're roti mono da, wahi'rada Dawi hã te te

dama 're ĩroti mono ne hā, romanu norĩ te te 're wawada'uri za'ra mono tō da. — Āne te siwi sadanha.

⁷Tawamhā Zezusi te asa tāma nharĩ za'ra:

— Īmama ma si waihu'u pese di. Taha si ma tō bādā hā sima pisutu pese, te te dama āma ĩuwaimramizéb da hā. A norĩ wa'wa hā bādā hā waihu'u za'ra wa'aba da, Īmama te te aima pisutu za'ra wa'aba ō di, te te dama āma ĩuwaimramizéb da hā. ⁸Tane nherē, te za Tipē'ezani hā we aima sōmri za'ra wa'wa. Tawapsi, te za tiwaihu'u pese na asiptete za'ra wa'wa, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za tō dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te za duré dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, daza'rui mono bā, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma zama. Uburé daza'rui mono bā romhā na zama te za oto dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tāma roti za'ra.

Zezusi hā hāiwa u ĩmorizé wasu'u

⁹⁻¹⁰Tawamhā tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, te te tāma roti za'ra pari, ma tō Īmama hā tiwi āri za'ra, ĩsō'a za'ra, hāiwa u morĩ da oto, Zezusi hā. Morĩ ré, te te siwi sawērē za'ra. Tawamhā hāiwa'a 'rowi ma tō tiwi tizébré za'ra oto. Te te siwi sāmri za'ra ō di oto. Tawamhā hāimo te te siwi sawērē mono ré, aibā norĩ hā ma tō sa'rese āna aima'wara zahuré, ĩsababab za'ra, uza hāirā ré. ¹¹Tawamhā āne te tāma nharĩ za'ra:

— Darireza āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ, e marĩ da, te aimasap sina, hāimo āma ĩsawērē za'ra wa'aba mo. Zezusi hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono, hāiwa u te te aiwi ĩ'āri za'ra wa'wa hā, ta hā te za wei apā mo. Hāiwa u āma morĩ ré, ma tō ĩsawērē za'ra wa'aba mo.

Hāiwa u āma aiwi ĩmorĩ aba ne, te za wei apā mo. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, hāiwa hawi romhuri'wa norĩ hā.

Zeruzarē āma Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, nasi ĩsi'rā'ōtōzé wasu'u

¹²Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hā te oto apā ai'aba'ré, Oriwera na ētē 'rāihā nhisi hawi, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta hawimhā, Zeruzarē u hā misi na ti'ai pibuzé hā. ¹³Ma tō oto aihutu, Zeruzarē u. Sihutu wamhā, 're ĩdanhimi'wara mono zéb u te oto ai'aba'ré. Hāimo te sai'uri za'ra, tisi'ubumrozéb u sisisi da, 'ri nhisi u. ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hā āne ĩsisi za'ra hā: Pedru hā, duré Zuwā hā, duré Ti'adu hā, duré Ādééré hā, duré Piripi hā, duré Tome hā, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Apezuhu 'ra Ti'adu na ĩsisi hā, duré Sima hā zeroti norĩ me aré 're ĩmorĩ hā, duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hā. Ta norĩ hā ma tō hāimo sai'uri za'ra. ¹⁴Tawamhā awē sidāpāsi te nasi si'rā'ōtō, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, mreme zusi da nasi, Zezusihi no norĩ me, duré ĩna zama Mariza na ĩsisi hā aimawi pi'ō norĩ me zama.

Mati'asi hā Zudasihhi howa're're, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te ĩpisutuzé wasu'u

¹⁵Tawamhā bādā hā siwaptom na āma ne pari, ma tō ĩsazei'wa norĩ hā si'rā'ōtō, 120 na ĩhāiba za'ra hā. Tawamhā Pedru hā ma tō wahudu hāiwi, te te tāma rowasu'u za'ra da. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

¹⁶⁻²⁰— Wasiré Zezusihi zazei'wa norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. Zudasihhi wasu'u na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Duréihā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ezani hā ma tō Zudasi hā waihu'u siro, romhā ré. Taha wa, Dawihi ma,

ma tô tinha, dama roti'wai ma, te te iwaihu'u sirômo zém na te te âma rob'ui'ére da. Tawamhã Dawi hã ma tô Zudasihî âma rob'ui'ére sîro, potô ô ré. Âne îbaihã na âma îrob'ui'ére hã: “Îsôrôwa âma hã 'ri baba di za oto. 'Ri baba na te za oto 're sa. Ni'wa hã îwa 're sãmra mono ô di za oto.” Âne Zudasihî dâ'âzé wasu'u na ma tô wama rob'ui'ére.

— Rob'ui'ére na iwasu'u hã ma tô sina uwaimra Zudasihî hã, tidâ'âzé wasu'u hã te te sina waihu'u âna. Siwi îwê'ô'wa norî hã ma tô te te sô simro, Zezusihî zô. Îsiré 're wanomro mono nherê, wasiré romhuri, Zezusi te te tâma pistutu nherê, ma tô te te sô danhimro, te te dama hãiba nhomri da. Te te dama hãiba nhomri parip si, ma tô sima uipra ti'a hã, Zezusi te te dama îsômrizé wa'âbã na. Tawamhã tame ma tô dârã, tinhipti'ai 're, Zudasihî hã. Ma tô waptãrã, ti'ai wa. Waptã'ã wamhã, ma tô nomohaipo'o. Nomosipo'o wamhã, uburé îsãna ma tiwi asa'wa. Âne ma tô Zudasihî hã sina uwaimra, za idâ'âzé wasu'u na rob'ui'ére zarina.

— Tawamhã îwasu'u hã 'ri baba, ma tô te te ropé, Zeruzarê âma. Taha wa, Asédama na ma tô îsîpti'a hã da te 're sisi za'ra, dasimremézém na. Wamreme na âma îsaprizé hã, dawapru za'warizém na darom nhisi hã.

— Duré âne 'Re îhãimana u'âsi mono, te te iwaihu'u sirômo zéb zarina ma tô rob'ui'ére sîro, Dawi hã Zudasihî wasu'u na: “Romhuri hã, îtei ô di oto. Ni'wa te hã za oto, îsôwa're'remhã.” Âne ma tô âma rob'ui'ére sîro, Dawi hã.

²¹⁻²² — Taha wa, wa norî hã wa za aibã hã wasiwi 'maipisutu ni, Zezusi apã îhãiwa'utuzém na wasiré te te dama 're rowasu'u mono da, Zudasihî nhowa're're. Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te dama 're î'ab'manharî mono zém hawî, ti'ai âma 're morî ré, Wanhib'apito Zezusihî siré 're îwanomro mono norî zô,

wa za wanhopré ni, duré hãiwa u morî ré, wasiré wa te î'madã'ã za'ra norî zô. — Âne te dama rowasu'u, Pedru hã.

²³ Tawamhã aibã maparane ma tô îsisi na pisutu zahuré ni, Zuzé Zusitu na îsisi hã, duré îhãiba amo hã, Mati'asi na îsisi hã. Zuzé Zusitu hã, Basaba na îsisi amo hã. ²⁴⁻²⁵ Taha pari, te oto tiwi rowaptêrê za'ra, 'Re îhãimana u'âsi mono wi, âne:

— Wanhib'apito, a hã aima dawaihu'u pese di. Taha wa, ma'âpé wei wama waihu'u za'ra na. E niha aibã hã te asima îwê, îpisutu da hã, wasiré Zezusihî zadawa wasu'u'wa da hã. Zezusihî ma, te te 're îromhuri mono zéb da hã Zudasihî hã ma tô tiré. Taha wa, a hã tâma îpisutuzéb u, ma tô mo. E 'wa hã te za îpisu, Zudasihî nhowa're're, wasiré îsadawa wasu'u'wa da hã. — Âne ma tô tiwi rowaptêrê za'ra.

²⁶ Tawamhã 'Re îhãimana u'âsi mono hã te te îpisudu hã te te waihu'u za'ra da, ma tô marî hã sima me za'ra, te te siwi âma uwaimrami da. Tawamhã ma tô siwi âma uwaimra oto. Mati'asi hã ma tô oto siwi waihu'u za'ra, 'Re îhãimana u'âsi mono te te îpisutu na hã, Zudasihî nhowa're'reb da hã. Tawamhã Mati'asi hã aibã 11 na îsadawa wasu'u'wa da hã, Zezusi te te îpisutu za'ra norî me, te za oto 're mo. Taha wa, 12 na îhãiba za'ra hã oto apã, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hã.

'Re îhãimana u'âsi mono hã Tipê'ezani we te te dama îsômrizé wasu'u

2¹⁻⁵ Tawamhã zudezu norî hã ma tô 're sihutu Zeruzarê u, 'Re îhãimana u'âsi mono zadawa 'madã'ã'wa norî hã, tisiré norî u. Daro mono bâ ma tô 're dasihutu, Pêtecoti na bâtã nhisi u, 're danho ahã za'ra mono wê te, 'Re îhãimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono da.

Tawamhã Pêtecoti na bâtã nhisi na Zezusihî zazei'wa norî hã ma tô sina

ubumro. Siré si'ubumroi ré, awa'awi ma tô marī hā wapari za'ra, hāiwa hawimhā. Rowa'u'u wawē pupu'u ne hā 'ri 're wa'wa mono bâ ma tô marī hā wapari za'ra, ai-hīni. Unhama ro'o ne hā ma tô marī hā sina sāmri za'ra. Īhāiba mono bâ ma tô te te ropé, ĩtēme, unhama ro'o ne hā. Tawamhā ĩrāi mono bâ, ma tô simasa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tô ĩtēme tiwisi za'ra, ĩsazei'wa norī u. Īhāiba mono bâ, ma tô ĩpē'ē 're sisisi, ĩpē'ēzani hā. Taha na si ma tô oto damreme mono bâ dama rowasu'u za'ra, timreme nai ō nherē, ĩpē'ēzani te te tāma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina.

⁶Tawamhā Zeruzarē u 're ĩdasi'rā'ōtō mono norī hā ropupu hā da te wapari za'ra wamhā, da'ahā na ma tô ĩtēme dasito, Pedru norī u. ĩdasito mono hā, damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhā, ma tô āma tatob'uzu za'ra ni, ĩmreme za'ra na hā. ⁷⁻⁸Tawamhā āne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Pra. E niha, wa bété wamreme mono bâ wapari za'ra ni, ō norī hā, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're hāimana za'ra mono nherē. E niha, ma tô bété ō norī hā wamreme hā waihu'u za'ra. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁹Taha pari, te duré dasima nharī za'ra ni, āne:

— Wa norī hā darob amoi hawimhā wa we aihutu ni, Patiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Mediza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Erā na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Mesopotamiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Capadosiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Pōtu na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, ¹⁰⁻¹¹duré Prizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Pāpiriza na dan-

hipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, duré Ezitu na romnhisi hawimhā, duré Ribiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawimhā, tame Sireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhā. Nima norī hā Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawimhā ma tô we aihutu. Duré nima norī hā Cereta na romnhisi hawi ma tô we aihutu. Duré nima norī hā Arabiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, ma tô we aihutu. Nima norī hā zudezu norī hā. Duré nima norī hā zudezu'ō norī, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono norī hā. E niha bété, wa wapari za'ra ni, wamreme mono bâ, aibā norī hā te te wama ĩrowasu'u za'ra na hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, tiwaihu'u pese na te te dama 're ĩ'ab'manharī wē uptabi mono wasu'u na hā. — Āne te dasima nharī za'ra ni.

¹²Tawamhā damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhā, ma tô āma tatob'uzu za'ra ni. Da te āma rosa'rata waihu'u za'ra ō di. Taha wa, te āne āma tasisadanharī za'ra ni:

— E niha te te wama ĩrowasu'u za'ra zém na wa za wasina rosa'rata za'ra ni. Wa te waihu'u za'ra ō di, wa te ĩwaihu'u za'ra zéb da hā. — Āne te dasima nharī za'ra ni.

¹³Tawamhā ni'wam norī si ma tô Pedru norī āma tiwa'ē za'ra. Taha wa, te āne sima rowasu'u za'ra:

— Oro ō norī hā wamreme mono bâ, te te waihu'u za'ra za, ma uwa 'rāi wa'u ĩsé na si'uihā idi'iti za'ra. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

Pedru te te dama ĩrowasu'uzé wasu'u

¹⁴Tawamhā Pedru hā ma tô hāiwi za. ĩsiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā ma tô duré ĩsiré hāiwi aimasa, 11 na ĩhāiba za'ra hā. Tawamhā mreme 'rāihā na te dama rowasu'u Pedru hā, da te wapari za'ra da. Āne te dama tinha:

— Wasiré zudezu norī, ĩwapari pese za'ra wa'aba za, duré uburé Zeruzarē

āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī zama, ĩnhimirowasu'u hā waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁵A norī wa'wa hā te ĩsiré ĩsimasam norī āma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Uwa 'rāi wa'u ĩsé na wasi'uihā idi'iti za'ra newa, te wa'āma ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Mare di. Ānei ō di. Rob'rāi wa'u zé na wa'uihā idi'iti za'ra ō di. Zahadu bādā we sō're za'a ō di. Āne ré, da te 're āhuri mono ō di, rob'rāi wa'u ĩsé hā. ¹⁶Āhāna ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hā ma tō wama āma uwaimra oto, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Zuwéhé mreme hā ma tō wama āma uwaimra, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hā. Taha wa, te āne wa'āma asōpré wa'wa. Taha wa, te duré āne ĩwawapari za'ra wa'wa. Duréhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme hā ma tō wahi'rata norī ma, te te 're awaihu'u, Zuwé hā. Āne 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme hā:

¹⁷“Rob'rāsutu u ti'a si'utōrī ō ré, wa za ĩpē'ēzani hā te dama 're anhomri, daro mono bā. Tawamhā asihudu za'ra wa'wa hā, aibā norī hā pi'ō norī zama te za te te 're ĩzadawa wasu'u za'ra. ĩhi norī ma, sōtō 'rowi te te 're ĩrosawērē za'ra mono na wa za tāma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na. Duré, ĩpréduptém norī ma zama 're sōtō za'ra mono ō nherē, sōtō 'rowim ne te te 're ĩrosawērē za'ra mono ne, wa za tāma 're ĩsiwaihu'u za'ra, ĩnhimiroti na.

¹⁸Īma romhuri'wa norī ma, wa za te tāma 're anhomri, ĩpē'ēzani hā aibā norī ma, pi'ō norī ma zama. Tawamhā te za te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra.

¹⁹Hāiwa na wa za marī dama ĩwaihu'u'ō hā 'manha, āma ĩdatob'uzu za'ra zéb da hā. Ti'ai āma zama wa za duré marī hā dama ĩwaihu'u'ō hā 'manha. Dawapru te za puru. Duré uzā te za

āro. Tawamhā ĩsízé sa'ētē na wato-bro wamhā, te za rob'utō.

²⁰Bādā te te rob'uiwē ō di za. Te za tiro-bra. A'amo zama te za titōmo wapru. Āne wa za 'manha, uburé Danhib'apito nhibādā hā ĩwa waptāā ō ré, ĩpire uptabi hā.

²¹Tawamhā te dapawaptob da, da te ĩwi waptērē za'ra wapsi, wa za tō sena da'anho'reptu.”

Āne Zuwé hā ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme hā wahi'rata norī ma, te te 're awaihu'u. — Āne ma tō Pedru hā Zuwéhé nhimirowasu'u na dama rob'rāzarōtō.

²²Tawamhā Pedru hā ma tō duré āma uzusi, tinhimirowasu'u na, āne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, ĩwawapari pese za'ra wa'aba za. Zezusi hā Nazaré āma aré 're ĩsāmra mono hā, ta hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, ma tō te te 're da'apawapto, danho'a. Marī ĩwē hā dama ĩ'manharī waihu'u'ō hā ma tō te te dama 're ab'manharī. Tō sena, ō hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, te te dama 're ĩab'manharī mono zém na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō Timama waihu'u pese zarina marī ĩwē hā te te dama 're ab'manharī. Ai'rata 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, ma tō āne na hā asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

²³'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō ti-waihu'u pese na waihu'u siro romhā ré, Zezusi hā dā'ázé hā. Te te ĩwaihu'u sirōmo zéb uwaibaba, duré te te sima ĩwézéb uwaibaba, ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, Zezusi hā dama 'ru za'ra wa'aba da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti waihu'u'ō'wa norī ma, ai'upana za'ra wa'aba, te te siwi wīrī da. Taha wa, ma tō siwi sasō, wedepo'o nhonhi'rāmi na. Taha na ma siwi tīwī. ²⁴Tane nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō hāiwa'utu, ab're hawi watobro da, dā'ā uptabi nherē. Ma tō duré pawapto, dā'ā

u'âsi nomro tō da. Īdâ'âzé tāma wapure wa, dâ'â u'âsi nomro waihu'u ō di, Zezusi hā. ²⁵Taha wa, wahi'rada Dawi hā ma tō Zezusi wasu'u duréihā, āne:

“Wanhib'apito, te za Īrāta 're asāmra u'âsi mo. Taha wa, Īpahi ō di za.

²⁶Taha wa, Īto sina, wa 're Īhâimana, Īpē'ē remhā. Īmreme toi u'âsi na, wa 're Īmreme. Īhâiba ré 're Īmorī u'âsi dai ō nherē, Īpahi āna wa za asō Īsina 're Īnhimipari u'âsi.

²⁷Īdâ'â nherē, Īrēme ō di za, adâ 're Īhâimana za'ra mono zéb āma hā. Wa hā te aima 're romhuri wē u'âsi mono wa, Īdâ'â wamhā, Īhâiba 'roi ō di za. Taha wa, wa hā Īdâ'âzé hā te pipa ō di za.

²⁸'Re Īmorī wē u'âsi da, ma tō Īma Īwaihu. Taha wa, Īto sina wa za 're mo, asō'a 're Īmorī wa.”

Āne ma tō Dawi hā wahi'rata norī ma, Zezusi wasu'u siro. — Āne ma tō Pedru hā dama sadawa 'rāzarōtō.

²⁹Taha pari, te duré dama tinha, āne:
— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, Īwapari pese za'ra wa'aba za. Wahi'rada Dawi hā wa za aima wasu'u za'ra wa'wa oto sō'awi. Tō sena, ma tō dârâ, Dawi hā. Dâ'â wamhā, ētē zahâpâ wa, ab're 're, ma tō dasiwi sērē ni. Da te Īsērēzé hā wama waihu'u pese za'ra di, āhāna hā. ³⁰Ta hā, 'Re Īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te 're hâimana. Tawamhā 'Re Īhâimana u'âsi mono, ma tō tāma ropisutu, Īsihudu hā Īsine dama si'apito da, zahadu wapsi, Īuirī na te te dama 're aroti mono da. ³¹⁻³²Taha wa, 'Re Īhâimana u'âsi mono te te tāma Īwaihu'uzéb zarina, ma tō wasu'u siro Dawi hā, Danho'reptui'wa da, te te Īpisudu hā apâ za Īhâiwa'utuzém na hā, āne:

“Dâ'â nherē, 'Re Īhâimana u'âsi mono te te rēme ō di za. Īhâiba hā 'roi ō di za.”

Āne ma tō Dawi hā wahi'rata norī ma rowasu'u za'ra, apâ za Īhâiwa'utuzém na hā. 'Re Īhâimana u'âsi mono hā ma tō Zezusi hā hâiwa'utu. Apâ te te hâiwa'utu wamhā, wa norī hā wa tō sabu za'ra ni. Taha wa, wa wa te dama 're wasu'u za'ra, Īhâiwa'utuzém na hā. ³³'Re Īhâimana u'âsi mono hā ma tō sitēme ti'â apâ, Īsimire niwī oto 're sāmra u'âsi mono da. Tawamhā Tipē'ezani hā ma tō ti'ra ma tisō, te te tāma āma Īropisutu siro hā, te te sima 're Īda'awē mono zéb uwaibaba, te te dama 're anhomri mono da. Āhāna, Zezusi hā ma tō wama sōmri za'ra, Tipē'ezani hā. Taha wa, ma tō āne wa'āma asōpré wa'wa. Ma tō duré āne Īwawapari za'ra wa'wa, aimreme mono bā wa'aba. ³⁴Dawi hā dâ'â wamhā, hâiba wahuré morī ō di, hâiwa u hā. Cristuhu si ma tō hâiba wahuré mo, hâiwa u apâ. Taha wa, āne ma tō duré wahi'rata norī ma Cristu wasu'u wē, Dawi hā:

“'Re Īhâimana u'âsi mono te roti, Īnhib'apito ma: ‘We aimorī, Īrāta 're asāmra mono da, Īnhimire niwī. ³⁵Zahadu, wa za aipawapto. Siwi aiwē'ō'wa norī ma, asiptete di za. Taha wa, a hā tō sena Danhib'apito uptabi na te te siwi aiwaihu'u wa, te za aima 're 'rā po za'ra. Asisiti te za duré 're Ī'azatōrī mo.”

Āne ma tō Dawi hā wahi'rata norī ma waihu'u, 'Re Īhâimana u'âsi mono mreme hā. ³⁶Taha wa, wa hā wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norī te te waihu'u pese za'ra da. Zezusi hā da te dasiwi sasōmri da, dama Īru za'ra wa'wa hā, ta hā 'Re Īhâimana u'âsi mono te te Īpisudu, uburé Danhib'apito da hā, duré Danho'reptui'wa da hā. Ma'āpé āhā wasu'u hā tō sena na waihu'u pese za'ra wa'aba. — Āne ma tō dama rowasu'u, Pedru hā.

³⁷Tawamhā Pedruhu mreme, da te wapari za'ra wamhā, ma tō tapē'ewara

za'ra ni. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra ni, Pedru norī ma, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī ma hā:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, e niha za, tawamhā. E marī, wa za 'manharī za'ra ni. — Āne te tāma nharī za'ra ni asa.

³⁸Tawamhā Pedru te duré asa dama tinha:

— Aiwasété wi, te za aipizari za'ra wa'wa, réme pese za'ra wa'aba da, Zezusihi nhimiroti na si oto 're anomro aba mono da. Zezu Cristuhu zazei uptabi 'wa na asiwasu'u za'ra wa'aba sina, te za â dawabzuri hā i'manharī za'ra wa'wa. Aihâiba mono bâ te za āne i'manharī za'ra wa'wa, aiwasédé hā te te aima pari za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Tawamhā Tipē'ēzani hā te za aima sômri za'ra wa'wa. ³⁹Āne ma tô aima ropisutu sirômo za'ra wa'wa, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, asihudu norī ma zama. Wasiré'ô norī ma zama ma tô tāma ropisutu sirômo za'ra. Wanhîb'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono, za sitême sô 're ihârâ za'ra mono norī ma, ma tô ropisutu sirômo za'ra, Tipē'ēzani na hā.

⁴⁰— Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norī 're ihâimana wasété za'ra mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. Āhâna tiwi aipizari za'ra wa'aba, 're îdanomro wē mono zém niwī oto 're anomro aba mono da, asisō'reptu za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te dasiré aiwē'ô pese za'ra wa'aba tō da. — Āne ma tô dama rowasu'u pese, Pedru hā. Simiroti za'ētē uptabi di.

⁴¹Tawamhā da'ahâ na ma tô Zezusihi hā saze za'ra ni, Pedru te te dama îsadawa wasu'uzém na hā. Taha wa, ma oto â dawabzuri hā 'manharī za'ra ni, 3 miu na dahâiba hā. Tawamhā Zezusihi zazei na'rata 'wa norī me, ma tô oto sitême atob za'ra. Tawamhā ahâ uptabi di oto, îsazei'wa norī hā.

Īsaze na'rata 'wa norī 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

⁴²Tawamhā Zezusihi zazei'wa norī hā îsadawa wasu'u'wa norī nhimirowahudu hā te te 're wapari pese za'ra. Te te réme za'ra ô di. Ma tô 're sisawi pese za'ra. Ma tô 're si'râ'ôtô, tisa da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono da. ⁴³Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā marī iwē hā ahâ na ma tô te te dama 're 'manharī za'ra, dama i'manharī waihu'u'ô hā. Taha wa, ma tô âma 're dâto'ubu za'ra.

⁴⁴Tawamhā îsazei'wa norī hā te oto siré 're hâimana za'ra, aihîni. Tinhîbrom na tite da si, te te âma 're rosa'rata za'ra mono ô di oto. ⁴⁵Ni'wam norī hā ma tô tinhipti'a hā te te dama 're wede za'ra, duré tinhîbrob zama, i'wa'âbâ zô. Tawamhā i'wa'â hā ma tô te te sima 're po'o za'ra, marī zô tiwi 're i'ro'wanhî'riti za'ra mono zéb zarina. ⁴⁶Awē sidâpâsi ma tô duré 're si'râ'ôtô, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra 're, 're mreme zusi mono da, tāma. Tinhîrôwa mono bâ, ma tô duré 're si'râ'ôtô, i'u'ētē wapu na siré 're saihuri mono da. Sima 're sôprub za'ra mono wa, ma tô to sina tisa na siré 're saihuri. ⁴⁷'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré siré âma 're wata za'ra, uburé îsôprubzém na hā. Tawamhā aihîni, ma tô îsazei'wa norī hā wēsâmri za'ra ni. Tawamhā awē sidâpâsi, ma tô îsazeté'wa sidâpâ dasina tahâ'â ni, 'Re ihâimana u'âsi mono hā rowasété hawi te te 're i'anho'reptui mono norī hā.

Pedru hā ihî'ré te te îpesezé wasu'u

3 Tawamhā nimahā bâtâ na ma tô Pedru norī hā dame tineb zahuré, Zuwâhâ me, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zéb u hā. Bâdâ sipi'rai wi, te dame tineb zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're îdawata

za'ra mono zé bātâ na. ²Tame te aibâ hã nhamra, ĩpotozém hawi ĩmorĩõ hã. ĩmadââ ze na 'ridawa nhisi u te ta hã nasi dasiwi mrami ni, rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisisi mono sidâpâsi. ³Tawamhã Pedru norĩ hã 'ri 'wawi wa'ra u zasi zahuré õ ré, ĩhi'ré hã ma tô sãmri zahuré. Te te sãmri zahuré wamhã, te nasi 'mahârâ zahuré, marĩ te te tãma sãmri zahuré da. ⁴Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô 'madââ pese zahuré, Zuwãhã me. Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Wei wa'madââ. — ãne te tãma tinha.

⁵Tawamhã ma tô 'madââ zahuré, marĩ te te tãma sãmri zahuré da newa.

⁶Tawamhã Pedru te duré tãma tinha:

— Wa hã ĩnhimarĩ õ di. Rob'uiprazé hã robaba di, ĩte hã. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma ĩsómri na wa za aipawapto. Zezu Cristu, Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono zadawa para, wa za aima tinha: Aiwahutu, aipara na 're aimorĩ da oto. — ãne te tãma tinha, Pedru hã.

⁷Taha pari, Pedru hã ma tô pa'ã ĩsimire niwĩ, ĩhi'ré hã te te wahutu da. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô parahaptete, ĩpara'õtõ zama. ⁸Tawamhã ma tô darõno. Hãwi te oto za. Tame ma timorĩ na sãna'rata oto. Tawamhã Pedru norĩ me, ma tô siré asisi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra u. Tawamhã morĩ sina te sarõtõ, rowê te. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata. ⁹Tawamhã aihĩni ma tô 'madââ za'ra ni, aibâ hã sarõtõ mono ré hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma wata ré hã. ¹⁰Morĩ wê wa, ma tô duré ãma tatob'uzu za'ra ni. Tawamhã ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Oro õ hã ĩhi'ré hã sãmra sina, rob'uiprazém na te te nasi da'awari za, morĩ wê di oto. ĩmadââ ze na 'ridawa

nhisi ãma 're ĩsãmra mono aré. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni, morĩ wê wa oto.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma, Pedru te te dama ĩrowasu'uzé wasu'u

¹¹Tawamhã aibâ hã ma tô Pedru norĩ hã te te 're patété zahuré, Zuwãhã me, Saromahã nhisi na 'ri zahãpã nhisi ãma. Te te 're patété zahuré mono ré, da te 'madââ za'ra wa, ma tô aihĩni ĩtẽme dasisa're. Tawamhã ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ¹²Tawamhã Pedru te te da'madââ wamhã, te dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, e marĩ wa, ma wa'ãma atob'uzu za'ra wa'wa. Wasi'uihã na ĩhi'ré hã wa te morĩ wê newa, te wei wa'ãma asõpré wa'wa. Wasi'uihã na wa te pese õ di, wa norĩ hã. 'Re wane wê wa, wa te pese newa, te wei ĩwa'madââ za'ra wa'wa. Mare di. ãne wab õ di. ¹³'Re ĩhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ nhib'apito, Abra'ãhã nhib'apito, duré Izatihu nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito. Ta hã ma tô Zezusi hã wêsã, tãma ĩromhuri wê 'wa hã. Tane nherê, Zezusi hã ma tô asiwi ĩwê'õ za'ra wa'wa. Ma tô asiwi ĩsómri 'wa, Piratuhu ma. Taha nho'a, ma tô asiwi ĩwê'õ za'ra wa'wa, te te sima wê nherê Piratu hã, morĩ da apã, dazazém hawi. ¹⁴Zezusi hã 're morĩ wê uptabi nherê, ma tô asiwi ĩwê'õ za'ra wa'wa. Rob'manharĩ wasété'wa si ma tô asima ĩwê za'ra wa'wa, dazazém hawi da te dasiwi wazere da, Zezusihi upana. ¹⁵Dahâimana wê zéb da, dapê'ewê hã za te te dama 're ĩ'anhomri mono 'wa hã, aima za'ra wa'aba, da te dasiwi wĩrĩ da, ma tô dama ĩ'ru za'ra wa'wa. Tazahã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô apã hãwi'utu, dáâ uptabi nherê. Wa norĩ hã Zezusi apã hãwi'utu wa, wa te ĩsabu za'ra hã wa tô wa te dama 're wasu'u za'ra. ¹⁶Zezusi hã tiwaihu'u pese na ma tô ĩhi'ré hã pese, ĩmreme te te

sazei wa. Taha wa, ma tō aptete oto. Ma tō īmadā'a za'ra wa'wa. Ma tō īwaihu'u za'ra wa'wa oto. Tō sena te te sazei wa, morī wē di oto wanho'a.

¹⁷ — Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, īwaparī pese za'ra wa'aba za. Wa hā wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. Asiwī waihu'u aba āna, ma tō dama īru za'ra wa'wa, Zezusi hā. Aima īpire za'ra wa'aba norī zama te te siwī waihu'u āna, ma tō ta norī zama dama 'ru za'ra, Zezusi hā da te dasiwī wīrī da. ¹⁸Taha zarina, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā timreme hā āma uwaimra, duréihā īsadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā wahi'rata norī ma, te te āma 're īwaihu'u sirōmo mono zéb zarina, Cristu hā za te te īrobzépatazém na hā, Danho'reptui'wa da, te te īpisudu hā. ¹⁹⁻²⁰Taha wa, te za aiwasédé hā 're īrēme za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono u 're aipizari za'ra wa'aba mono da, aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono da. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipē'ē 're, asiptete u'āsi āma 're anomro aba mono da. Zezusi hā te za we apā satō, Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima īpisutu za'ra wa'wa hā. ²¹Tane nherē, te za hāiwa āma 're hāimana a'ā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te a'ā ropese da, duréihā īsadawa wasu'u 'rata 'wa norī, wahi'rata norī ma, te te 're īwaihu'u mono zéb zarina. ²²Duréihā, Mozési ma tō wahi'rata norī ma rowasu'u siro, āne: "Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō īpisutu, ti-zadawa wasu'u'wa da, Asib'apito za'ra wa'wa hā. Āne ni'wa hā asiré wa'wa hā te za īza'u si aima pisutu za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, īsine te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za īsimirowasu'u na 're īwaparī pese za'ra wa'aba mo. ²³Ni'wa hā īmreme te te waparī ō wamhā, te

za dasiwī wē'ō ni. 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē nhiti, te za satōrī ni. 'Re ihāimana u'āsi mono zama te za siwī wē'ō pese." Āne ma tō rowasu'u, Mozési hā. ²⁴Duréihā uburé 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī hā ma tō āne na te te tāma 're īapisutu mono zéb uwaibaba, te te dama āma 're rowasu'u za'ra. Samuwé hā uimrehēne ma tō īsadawa wasu'u na āma sāna'rata, wahi'rata norī ma. Taha za'u si ma tō duré īsadawa wasu'u'wa sidāpāsi te te dama āma 're rowasu'u sirōmo za'ra. Uburé ma tō duré ā nimosi īromhāimanazém na zama, te te dama 're rowasu'u sirōmo za'ra. ²⁵A norī wa'wa hā, wasiré wahi'rata norī nhihudu te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, wahi'rata norī ma, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're īapisutu mono zé hā te duré wama 're hāimana za'ra. Abra'āhā ma, uimrehēne ma tō tāma ropisutu 'rata. Āne ma tō tāma ropisutu: "Romhutu'ōpsi te za ni'wa hā asihudu hā te te 're da'apawapto, daro mono bā rowé na 're danomro mono da." Āne ma tō taha ma ropisutu na'rata.

²⁶ — Taha wa, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhimiropisudu hā āma uwaimra. Ti'ra hā ma tō we atēme uimrehēne satōrī za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Te te tāma 're īromhuri mono da hā te te pisutu wamhā, ma tō we atēme satōrī za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zé hā 're rēme za'ra wa'aba mono da, rowé na āma 're anomro aba mono da. — Āne ma tō Pedru hā dama rowasu'u.

**Pedru norī hā Zuwāhā me
dama roti'wa norī nho're
īsima'warazé wasu'u**

4 Tawamhā Pedru norī hā Zuwāhā me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tō sasedoti norī hā ai-

hutu, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb 'madâ'â'wa norî nhib'apito me, sadusezu norî zama. Sadusezu norî hâ apâ dahâiwa'utuzé wasu'u wê'ô'wa norî. ²Ta norî hâ ma tô sada ab'ru za'ra, Pedru norî zada, apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zém na te te dama rowasu'u zahuré wa. Âne ma tô dama rowasu'u zahuré: "Dadâ'â nherê, te za apâ te te 're da'ahâiwa'utu, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, Zezusi te te ihâiwa'utu ne." Âne na te te dama rowasu'u zahuré 'ru te, ma tô sada tizahi za'ra. ³Tawamhâ ma tô dasiwi mrami zahuré ni. Hâiwahâ pesere wa, ma a'â siwi tiza, dazazéb 're, awêpsi te te siwi sani zahuré da, îwasété na te te dama rowasu'u zahuré ré ne, te te tâma nharî za'ra da. ⁴Tane nherê, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi wasu'uwê hâ da te îwapari za'ra norî hâ. Îsazei'wa norî hâ ahâ uptabi di oto. Aibâ norî za'rata si hâ 5 miu na ihâiba za'ra hâ.

⁵Tawamhâ ma tô da'âma ti'awê za'ra. Da'âma awê za'ra wamhâ, ma tô si'râ'ôtô, Zeruzarê âma sasedoti îpire norî hâ. Zudezu norî ma, roti'wa norî hâ ma tô îme si'râ'ôtô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî me zama. ⁶Anasi norî hâ ma tô duré datême aimasisi zahuré, Caipasihî me. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa îpire uptabi Anasi hâ, sasedoti îpire uptabi. Duré ni'wam norî hâ ma tô dame aimasisi zahuré, Zuwâ hâ Aresâdirihî me. Anasihî sisânawâ zahuré, ta norî hâ. Duré Anasihî sisânawâ hâiba amo norî hâ ma tô îsiré ubumro, Zeruzarê âma dama îpire za'ra norî hâ. ⁷Tawamhâ dama îpire norî hâ ma tô dama 'ru zahuré, Pedru norî hâ da te sani zahuré da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hâ, îsô'reb za'ra da te dasiwi simizusi zahuré da.

Tawamhâ ma tô sadanharî zahuré ni, âne:

— E niha ma tô bété âne î'manharî 'wa. E 'wa sadawa para, ma bété a norî wa'wa hâ îhi'rê hâ îpese 'wa. — Âne te sadanharî zahuré ni.

⁸⁻⁹Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ezani na ma tô Pedru hâ aptete, dama pahi tô da, te te dama rowasu'u wê da. Taha wa, te âne tâma rowasu'u za'ra, dama îpire norî ma hâ:

— Dama îpire norî, âne te îwazadanharî za'ra wa'wa: "E niha, ma tô bété âne hâ î'manharî 'wa. E 'wa sadawa para, ma tô bété a norî wa'wa hâ îhi'rê hâ îpese 'wa." Âne ma tô îwazadanharî za'ra wa'wa. Taha wa, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁰Tawamhâ a norî wa'wa hâ te za îwaihu'u pese za'ra wa'wa, ai-hâiba mono bâ wa'aba. Uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norî zama te za duré waihu'u pese za'ra. Zezu Cristuhu zadawa para, wa tô pese ni, îhi'rê hâ. Zezusi hâ Nazaré âma aré 're îsâmra mono hâ asiwi wîrî aba da, ma tô dama î'ru za'ra wa'wa. Tawamhâ ma tô dasiwi sasômri ni, wedepo'o nnonhi'râmi na. Ma tô dârâ. Dâ'â nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô apâ hâiwa'utu. Taha zadawa para, te aibâ îhi'rê hâ âme za, rowê na. Ma tô tipesese oto. ¹¹Durêihâ ma tô Zezusihi wasu'u na wahi'rata norî ma rob'ui'ére siro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ. Êtê na ma tô âma simir'éé, âne:

"Êne hâ wê nherê, ma tô 'ri'wa norî hâ siwi wê'ô za'ra, taré nomro da. Tane nherê, te te siwi wê'ô nherê, taré nomro ô di, êne hâ. Ni'wa hâ ma tô ti'â, 'ri uparizéb da hâ, wê uptabi wa."

Âne ma tô Zezusihi wasu'u na wahi'rata norî ma rob'ui'ére siro, îbaihâ na hâ.

— A norî wa'wa hâ êtê wê'ô'wa norî ne hâ. Duré Zezusi hâ êtê ne hâ. ¹²Tane nherê, Zezusihi si Danho'reptui'wa hâ.

Ni'wa hã, aimawi hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama pisutu ò di, ti'ai âma te te 're ida'anho'reptui mono da hã. Taha wa, Zezusihi si uburé Danho'reptui'wa hã. — Âne te dama ipire za'ra norĩ ma rowasu'u, Pedru hã.

¹³ Pedru norĩ hã mreme pahi zahuré ò di. Te te datômo pipa zahuré ò di. Taha wa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô âma titob'uzu za'ra. Rowahutu'wa da, te te dame 're romnhoré zahuré mono ò nherē, mreme pahi zahuré ò di. Tawamhã ma tô âma tipo're pu'u za'ra oto, Zezusihi siré 're ñeb zahuré na, ti'ai âma 're morĩ ré hã. ¹⁴ Aibã ñhi'ré hã, Pedru norĩ te te ipese zahuré hã te isiré tizab zahuré, danho're. Taha wa, dama ipire za'ra norĩ hã asa te te tâma nharĩ waihu'u za'ra ò di oto. ¹⁵ Tawamhã ma tô tâma rob'ru za'ra, dasi'rã'õtôzém hawi pusi da. Pusi za'u si, ma tô âma sisadawa pibu za'ra, dama roti'wa norĩ hã. ¹⁶ Âne te sisadanharĩ za'ra:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, aibã norĩ ma hã. Tô sena, marĩ hã dama ñmanharĩ waihu'u'ò hã ma tô 'manharĩ zahuré, danho'a. ñhi'ré hã ma tô pese zahuré. Aihĩni Zeruzarē âma 're idahâimana za'ra mono hã ma tô wapari za'ra ni, ñhi'ré wasu'u hã. Taha wa, wa norĩ hã ñwasu'u, wa te dawi 're udã waihu'u za'ra mono ò di za. ¹⁷ Tane nherē, ñwasu'u hã daza'ruĩ mono bâ te te ropé tô da, wa za tâma amhâzépa za'ra ni, te te dama 're rowasu'u zahuré mono tô da oto, Zezusi 're ñmorizém na hã. — Âne ma tô âma sisaze za'ra, dama ipire za'ra norĩ hã.

¹⁸ Tawamhã ma tô sô tihârã za'ra, apã ñtēmeb za'ra neb zahuré da. ñtēmeb za'ra zasi zahuré wamhã, ma tô sadawa uwati zahuré ni, Zezusihi hâimanazém na te te dama 're rowasu'u zahuré mono tô da, duré ñsadawa para te te dama 're rowahutu zahuré mono tô da. ¹⁹⁻²⁰ Tawamhã Pedru norĩ hã te asa tâma nharĩ za'ra, Zuwãhã me:

— E ma hã bété, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ñwē. E ñmreme, wa za wapari ni. E aimreme za'ra wa'wa, wa za wapari ni bété. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme si, wa za wapari ni. Ma'âpé, asima âma rosa'rata za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa norĩ hã wa za wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra, uburé wa te 're ñmadã'ã za'ra mono zém na hã, wa te 're ñwapari za'ra mono zém na zama. Wa te dawi 're udã waihu'u za'ra mono ò di za. — Âne te asa tâma nharĩ za'ra, Pedru hã.

²¹⁻²² Aibã ñhi'ré hã pese ò ré hã, 40 na ma tô âma tiwahu. Taha wa, aihĩni 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tawata za'ra ni, aibã ñhi'ré hã morĩ wē wa oto. Taha wa, da te dasiwi ahãri da, te te dama 'ru waihu'u za'ra ò di, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã. Taha wa, te taré duré tâma amhâzépa zahuré ni, Pedru norĩ ma, Zuwãhã me, te te dama rowasu'u zahuré tô da oto, Zezusihi wasu'u na. Taha parimhã, ma tô tâma rob'ru zahuré ni, neb zahuré da oto.

Zezusihi zazei'wa norĩ hã ñmreme zusi zé wasu'u

²³ Tawamhã Pedru norĩ hã zudezu norĩ ma, ipire za'ra norĩ hawi pusi wamhã, ma tô tineb zahuré, tisiré ñsazei'wa norĩ u, Zuwãhã me. Tawamhã ma tô tâma rowasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ipire norĩ mreme na, dama ipire za'ra norĩ mreme na zama. ²⁴ Âne hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô dasiré âma tawata za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono âma. Te oto tiwi rowaptērē za'ra ni, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã Wanhib'apito uptabi. A hã Ropoto na'rata 'wa. Uburé, ma tô marĩ hã ñapoto mo, hãiwa hã, duré ti'a hã, duré âporé hã. Uburé ñwa 're ñdanomro mono da hã ma tô duré ipo. ²⁵ A hã ma tô Aipē'ezani hã Dawihi ma ñsô, wahi'rata ma, aima romhuri'wai ma, aimreme hã wahi'rata

norī ma, te te 're wasu'u mono da. Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra Dawi hā, wahī'rata norī ma:

“E marī wa, zudezu'ō norī hā ma tō sada tizahi pese za'ra, daro mono bā. E marī wa, īsimirosa'rata za'ra hā tō senai ō di. ²⁶ Roti'wa norī hā te sada aimasa. Īsadawa para da'uwati'wa norī me, ma sada atob za'ra, Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono zada, duré Danho'reptui'wa da, te te ipisutu zada.”

Āne te tāma rowasu'u za'ra, Dawi hā.

²⁷ — Āhāna, tō sena Zeruzarē āma ma tō tasi'rā'ōtō ni, aima romhuri wē 'wa zada, Zezusihi zada, Danho'reptui'wa da ipisutu zada. Erodi norī hā ma tō sitēme ubumro, Pōsi'u Piratuhu me. Ta norī hā zudezu'ō norī me duré Izarazéhé nhihudu norī me, ma tō sada si'rā'ōtō, te te siwi wīrī da. ²⁸ A hā romhā ré, āma ĩropisutuzéb zarina ma tō si'uihā na āma siwi uwaimra tō, te te waihu'u za'ra ō nherē, Erodi norī hā. ²⁹ Āhāna dama ĩpire za'ra norī hā te duré wama amhāzépa za'ra. Wa norī hā aima romhuri'wa norī. Wei wapawaptob za'ra na, ai'umnhasi sina aimreme hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, wapahi āna. ³⁰ Zezusihi zadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. Zezusi hā aima romhuri wē 'wa, taha zadawa para, marī ĩwē hā dama ĩmanharī waihu'u'ō hā wa te dama 're 'manharī za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. — Āne ma tō tāma mremeru, ĩsazei'wa norī hā.

³¹ Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, mremeru zusi pari, 'ri ma tō ĩré sāsā'ā za'ra. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, ĩpē'ē mono bā. Pahi āna, ma tō dama sadawa wasu'u za'ra oto, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

Īsazei'wa norī hā, sōprum na 're ihāimana za'ra mono zé wasu'u

³² Tawamhā ĩsazei'wa norī hā uburé, ma tō sisaze za'ra, tinhimirosa'rata za'ra na hā. Ni'wam norī hā tinhibro te te sima 're sawi za'ra mono ō di, tite da si. Uburé, ma tō ĩsibrob'ō norī udāna te te 're po'o za'ra. ³³ Mreme prédup sina, ma tō Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra, Wanhib'apito Zezusi apā ihāiwa'utuzé wasu'u na. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō Zezusihi zazei'wa norī ma 're sōprub za'ra, ĩwē na si. ³⁴⁻³⁵ Tawamhā 'ri tede'wa norī hā duré ti'a tede'wa norī hā ma tō tinhorōwa hā duré tinhipti'a hā te te dama 're wede za'ra, ĩwa'ābā zō. Tawamhā ĩwa'ā hā ma tō te te 're sōmri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī ma. Tawamhā, ĩsazei'wai mono bā marī zō tiwi 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina, ma tō te te tāma 're po'o za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā. Taha wa, ni'wa hā simarī āna 're hāimana mono ō di oto.

³⁶⁻³⁷ Tawamhā aibā hā Zuzé na ĩsisi hā ma tō tinhipti'a hā dama wede, ĩwa'ābā zō. Roti wē 'wa, ta hā. Taha wa, Banabé na ma tō siwi sisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā. (Banabéhé nhisi hā dama rowē zani'wa, te wasu'u, ĩsisi hā.) Réwihi nhihudu, ta hā. Sipri na rob're za'iti nhisi āma ĩpotozé hā. Tinhipti'a hā te te dama wede wamhā, ĩwa'ā, ma tō uburé ti'ā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u.

Ananizaha wasu'u, Sapiraha me

5 Aibā hā Ananiza na ĩsisi hā tinhipti'a hā ma tō ĩwa'ābā zō dama wede zahuré timro me, Sapiraha me. ² Tawamhā ti'ai wa'ā hā ma tō sima po'o zahuré, pi'uriwi. ĩrāsutu si ma tō Ananiza hā ti'ā uburé newa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa

norī u, wahuré newa. ³Tawamhā Pedru te tãma tinha:

— Ananiza, e marī da, ma tō Satanasihī nhimiwada'uri zarina īmanha. Taha wa, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani ma, asadawa nhipe. Asipti'ai wa'ā hā pi'uriwi ma tō asima ip'o'o 'wa. ⁴Asipti'a, da te aiwi uipra ō ré hā, ate hā. Duré, da te aiwi uipra wamhā, iwa'ābā zama ate hā. E marī da, ma tō bété wama asadawa nhipe. E wama si ma tō asadawa nhipe. Mare di. 'Re ihāimana u'āsi mono ma zama ma tō asadawa nhipe. — Āne te tãma tinha, Pedru hā.

⁵⁻⁶Tawamhā Pedruhu mre me te te wapari wi, ma tō waptārā ti'ai wa, Ananiza hā. Waptā'ā wamhā, ma tō dārā. Tawamhā ĩpréduptém norī hā ma tō sō tiwahutu za'ra. Ma tō siwi ubu. Taha pari, ma tō siwi ti'ā, te te siwi sērē da. Tawamhā taha wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapē'ēwara za'ra ni.

⁷Tawamhā ĩsa'u si, te duré ĩmro hā mo, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u. Timro dā'āzé te te waihu'u āna, ma āzé, 'ri para u. ⁸Sébré wamhā, Pedru te 'mahā:

— We ĩma wasu'u na. E niha ma tō asipti'ai wa'wa hā dama ĩwede 'wa. E ōhō na si ĩwa'ā hā tō. — Āne te sadanha, Pedru hā.

Tawamhā asa te tãma rowasu'u:

— Īhe, tō ōhō na si ĩwa'ā hā. — Āne te tãma wasu'u.

⁹Tawamhā Pedru te tãma tinha, āne:

— Te asima ĩrosa'rata wasété 'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tō sena ĩwaihu'u pese zō pibui wa'aba da. E marī da, ma bété āne hā ĩmanharī 'wa. Ōhōta, wapari. Aimro nherē'wa norī hā te we para'rasi za'ra. Ta norī hā te za siwi ai'ā. — Āne te tãma tinha, Pedru hā.

¹⁰Tawamhā awa'awi ma duré waptārā, pi'ō hā, Pedruhu papara. Ma tō duré

dārā. ĩpréduptém norī hā ma tō duré apā asisi. Ma tō duré sabu za'ra, pi'ō ĩdā hā. Ta hā ma tō duré siwi tisē, ab're 're ĩmro zu. ¹¹Tawamhā uburé pese, ma tō tapē'ēwara za'ra ni oto, ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā. Duré ĩwasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapahi za'ra ni.

**Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā
dama ĩwaihu'u'ō te te dama 're
īmanharī za'ra mono zé wasu'u**

¹²Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, marī ĩwē hā ahā na ma tō te te dama 're 'manharī za'ra, dama ĩmanharī waihu'u'ō hā. Duré ĩsazei'wa norī hā ma tō 're si'rā'ōtō u'āsi aihīni, Saromahā nhisi na 'ri zahābā, da te 're ĩsisi za'ra mono u hā. ¹³Tawamhā ĩsazei'ō'wa norī hā, ĩsazei'wa norī me 're hāimana za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono nherē, pahi za'ra di oto. Tazahā te oto ĩsazei'wa norī hā da te 're wēsāmri za'ra, 're hāimana wē za'ra mono wa. ¹⁴Taha wa, ma tō da'ahā uptabi na saze za'ra ni, Wanhib'apito niwī 're danomro mono da oto. Aibā hā ahā uptabi na ma tō saze za'ra, pi'ō zama. Taha wa, ĩsazei'wa norī hā ma tō sina hā. ¹⁵Āne hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā te te dama 're 'manharī za'ra mono wa, ma tō ihāzé ré norī hā da te 're sa'ra, 'ri nhi'riti wa, 're simi'wara mono da, ĩsa'warizé wa, duré wetenhamri wa. Pedru hā ĩwa'wai baba za'ra te te ro'razāri wa, ĩawā hā te te hāiba upsibi za'ra da, te tame 're simi'wara, te te pese za'ra da. ¹⁶Zeruzarē 'rata 'ri wa'ōtō mono hawi, ma tō da'ahā na dasito, Zeruzarē u. ĩhāzé ré norī hā ma tō dasiré 'wasari ni. Duré wa'uburé ré 're ihāimana za'ra mono norī zama, ma tō 'wasari ni, dasiré. Tawamhā aihīni ma tō tapese za'ra ni oto.

**ZeZusihi zadawa wasu'u'wa
norī hā dama ĩpire za'ra norī
nho're ĩsimasabzé wasu'u**

¹⁷Tawamhā sasedoti ĩpire uptabi hā, duré uburé ĩsiré sadusezu norī me, ma tō ta norī hā ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī hā āma sō'ru za'ra. Tawamhā ma tō sima āma roti za'ra, niha te te tāma rob'manharī za'ra da. ¹⁸Taha wa, ma tō dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī hā. Tawamhā dazazéb 're, ma tō dasiwi séme ni. ¹⁹Tawamhā barana Wanhib'apito ma, hāiwa āma romhuri'wa hā ma tō ĩtēme si'ra za'ra, te te tāma 'ridawa za'ra da. Te te tāma 'ridawa za'ra wamhā, ma tō sani za'ra, rob u. Āne te tāma nharī za'ra:

²⁰ — Mo oto ai'aba'reí wa'aba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, 're ĩdanomro mono zép tém na dama rowasu'u za'ra wa'aba da. — Āne te tāma nharī za'ra.

²¹Tawamhā, āne hā te te wapari za'ra wamhā, bâdâ 'râiwatobro wi, ma tō asisi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa āma 'ri 'wawi wa'ra u. Tame ma tō rowahutu na dama āma sâna'rata za'ra.

Tawamhā sasedoti ĩpire uptabi hā, ĩsiré 're ĩnomro mono norī zama ma tō zudezu norī ma ĩpire za'ra norī zô da'mazatō, Zeruzarē āma 're ĩsi'ubumroi mono norī zô. Tawamhā ma tō ĩtēme ubumro uburé. Tawamhā dazazéb u ma tō ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī zô tihârâ za'ra, da te ĩtēme simroi mono da. ²²Tawamhā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorōwa 'madâ'â'wa norī hā ma tō sô ai'aba're, dazazéb u. Sô sisisi wamhā, 'ri 're baba di. Taha wa, te apâ ai'aba're ubana, dama roti'wa norī u. ²³Ītēme si-hutu wamhā, te āne tāma rowasu'u za'ra:

— Pra. E niha bâ. Dazazé hā, baba di. 'Ridawa nhitop tete uptabi nherē, duré dazazé 'madâ'â'wa norī hā 'ridawa

āma simasam nherē, wa te 'ridawa za'ra wamhā, 'ri 're baba di. Ni'wai ō di. Rob-aba na wa sô rob'madâ'â za'ra ni. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

²⁴Tawamhā 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norī nhib'apito hā, duré sasedoti ĩpire norī hā āne hā te te wapari za'ra wamhā, te te waihu'u za'ra ō di oto. Taha wa, ma tō sô amrami za'ra, tinhimirosa'rata na, ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī zô. ²⁵Taha ré, ni'wa hā te wei mo, aibâ hā. Ta hā ma tō tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Īwapari pese za'ra wa'aba. Aibâ norī hā dazazéb 're, ĩséme 'wa hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

²⁶Tawamhā 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norī hā ma tō sô ai'aba're tinhib'apito norī me, apâ te te simroi mono da. ĩsimroi mono 'wa norī hā ětē na da te hā za'ra mono ō'umnhasite, ma tō pawasisi āna te te simro. ²⁷Te te simroi mono wamhā, te tāma nharī za'ra, dama roti'wa norī nho're simasab da. Tawamhā 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĩpire uptabi hā te tāma nharī za'ra, ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī ma:

²⁸ — Wa tō aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, ZeZusihi nhimiroti na dama 're rowahutu tō za'ra wa'aba mono da. Tazahā dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, ĩwasu'u hā ma tō te te ropé 'ri pâ, āme Zeruzarē āma hā. Taha wa, ma tō da te dasima 're wawasu'u za'ra. Wa norī hā, u, ZeZusihi wīrī'wa. — Āne te tāma nharī za'ra.

²⁹Tawamhā Pedru norī hā te asa tāma nharī za'ra, tisiré ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norī me:

— 'Re ihâimana u'âsi mono mreme si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Aimawi mreme hã wa te 're 'madâ'â za'ra mono ô di za. ³⁰'Re ihâimana u'âsi mono, wahi'rata norî nhîb'apito hã ma tô hãiwa'utu Zezusi hã, asadawa para wa'aba, da te dasiwi îwîrî hã. Wedepo'ô nhonhi'râmi na asiwi îsasômri 'wa hã ma tô hãiwa'utu. ³¹Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'â apâ, îsimire niwî 're sãmra u'âsi mono da oto, dama îpire na 're hãimana mono da, duré tiwaihu'u pese zarina te te 're da'anho'reptui mono da. Taha wa, te za te te 're wapawaptob za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu mono bâ, wawasédé hã wa te 're rême za'ra mono wa, te te wama 're apari mono da. ³²Wa norî hã wa tô âne na hã watômo na 'madâ'â za'ra ni. Taha wa, wa za wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za Tipê'êzani hã te te dama 're anhomri. Taha zama te za duré âne uburé te te dama 're awaihu'u, Zezusihi wasu'u'wê hã. — Âne te tâma nharî za'ra, Pedru norî hã.

³³Tawamhã dama roti'wa norî hã âne te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra. Taha wa, ma tô sima âma roti za'ra, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi simro da. ³⁴Tane nherê, aibã îwê hã Damarizé na îsisi hã ma tô hãiwi za. Ta hã parisezu norî niwî te 're mo, dama îwazé pe hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa, te 're hãimana. Tawamhã ta hã ma tô oto dama 'ru za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã da te sani za'ra da, dama îpire norî nhiti si'ubumro da, syry na.

³⁵Taha pari, ma tô dama roti'wa norî ma tinha, âne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norî, îwapari pese za'ra wa'aba, âma asôpré wa'aba da, aibã norî âma. E marî te za tâma î'manharî za'ra wa'wa. Âma

rosa'rata pese za'ra wa'aba. ³⁶Aibã hã Te'udasi na îsisi hã duréihã, waihu'u pese newa, ma tô dama îpire na dama siwasu'u. Tawamhã aibã ahã na ma tô îsiré 're nomro, 400 na ihãiba hã. Tane nherê, da te wîrî wamhã, îsiré 're inomro mono norî hã ma tô te te ropé. Rob-aba di oto. ³⁷Te'udasihî uirî na si ma tô duré Zudasi hã datême wi, Darireza âma aré 're îsãmra mono hã. Romanu norî nhîb'apito hã dahãiba za'rada hã te te waihu'u da, danhisi mono bâ da te tâma ubumro za'ra ré, ma tô Zudasi hã datême wi. Tawamhã da'ahã na ma tô duré îsiré 're danomro, Te'udasihî ne. Îsine, ma tô duré wîrî ni, Zudasi hã. Tawamhã îsiré 're inomro mono norî hã ma tô duré te te ropé. ³⁸⁻³⁹Taha wa, âhãna hã wa te hãiba upi za'ra wa'aba tô, Pedru norî hã. Tô'ã. Ta norî hã si'uihã na te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, îsimirowahutu za'ra hã te za îsarina 're si'utôrî za'ra. Tazahã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba ô di za, îsimirowahutu za'ra hã. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'wapé za'ra wa'aba ô'umnhasite, te za aibã norî ma îwaprosi waré za'ra wa'wa, si'aba'ré da. — Âne te dama roti'wa norî ma roti, Damarizé hã.

Tawamhã îsimiroti hã ma tô saze za'ra. ⁴⁰Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî zô ma tô sitême tihârâ za'ra apâ. Ma tô dama hãiba 'ru za'ra, taré da te dasiwi hã za'ra da. Taha pari, ma tô duré sadawa uwati za'ra, te te duré dama 're rowasu'u tô za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na hã. Taha parip si, ma tô tâma rob'ru za'ra, apâ si'aba'ré da. ⁴¹Tawamhã ma tô dawî wairé, dama roti'wa norî hawi. Da te hã za'ra nherê, to za'ra di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã. Îsazei'wai wa, Zezusihi ne te te 're robzépata za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma îpisutu za'ra zém

na hã ma tô sina waihu'u za'ra. Taha wa, tâma rowê za'ra di. ⁴²Tawamhã awê sidâpâsi ma tô te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zêb âma 'ri 'wawi wa'ra 're. 'Ri baba, ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusihi wasu'uwê na. Zezusi hã tô sena, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ipisutu na ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra.

**Aibã norĩ hã 7 na ihâiba za'ra
hã dapawapto'wa da, da te
dasiwi ipisutu za'ra zé wasu'u**

6 Tawamhã ahã uptabi na ma tô zudezu norĩ hã saze za'ra, deredu norĩ mreme na 're imreme zusi mono norĩ hã, duré ebreusi norĩ mreme na 're imreme zusi mono norĩ zama. Tawamhã deredu norĩ mreme na 're imreme zusi mono norĩ hã ma tô aiwapsari za'ra, dazari'wa norĩ hã deredu norĩ imrotô norĩ âma 're po're simrami u'âsi za'ra mono wa. Awê sidâpâsi, isazei'wa norĩ hã ro te te sima 're waibui mono wamhã, te âma 're po're simrami u'âsi za'ra. Taha wa, ma tô dama nharĩ za'ra, aibã norĩ hã deredu norĩ mreme na 're imreme zusi mono norĩ hã. ²Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, 12 na ihâiba za'ra hã ma tô sô tihârã za'ra, tisiré isazei'wa norĩ zô. Hâiba mono bâ itême si'aba'rê da, te sô tihârã za'ra. Itême si-hutu wamhã, te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Wasiré Zezusihi zazei'wa norĩ, e 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'uwê hã wa za dawu wasu'u zazâri za'ra ni, taha upana wa te 're idazari za'ra mono da si. Mare di. Wa te dama âma 're rowasu'u za'ra mono õ wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te wama 're arowaré mono õ di za. ³Ma'âpé, sô asôpré wa'aba mono, aibã 7 na ihâiba norĩ zô. Aibã norĩ hã da te iwêsâmri za'ra zô, te za sô asôpré wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ezani na si 're

inomro mono norĩ zô, hâiwa hawi dahâi-manazém na rowaihu'u ré 're ihâimana za'ra mono norĩ zô. Ta norĩ ma, wa za romhuri hã pisutu za'ra ni, awê sidâpâsi te te 're dazari za'ra mono da. ⁴Tawamhã wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa za 're wamreme zusi u'âsi. Imreme na wa za wa te 're dapawapto'wa u'âsi za'ra. — Âne te tâma nharĩ za'ra.

⁵Tawamhã isimiroti za'ra hã aihini ma tô saze za'ra, isazei'wa norĩ hã. Taha wa, ma tô aibã norĩ zô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã ma tô sãmri za'ra, Esitéwã hã. Ta hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te isasômri. Ipê'ezani na si te 're hâimana. Tawamhã ma tô duré sãmri za'ra Piripi hã, duré Procoru hã, duré Nicano hã, duré Timo hã, duré Pamenasi hã, duré Nicorazu hã. Âtizotiza na 'ri nho'ômo nhisi âma 're isâmra mono aré, Nicorazu hã. Zudezu'õ aré, ma tô sizudezu, 'Re ihâimana u'âsi mono âma oto dame 're wata mono da. ⁶Tawamhã ã norĩ hã ma tô oto te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u, tinhib'rada te te âma sa'ra za'ra da, ĩrã nhisiwi, âma mreme zusi da. Âne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô romhuri hã tâma pisutu za'ra.

⁷Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô duré te te ropé, 'ri baba. Zezusihi nhirã zarina 're inomro mono norĩ hã ma tô sina hã, Zeruzarê âma hã. Sasedoti norĩ hã ahã na ma tô duré Zezusi hã saze za'ra oto.

Esitéwã, da te dasiwi ĩârizé wasu'u

⁸'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Esitéwã hã te te 're pawapto pese, ti-waihu'u pese na. Taha wa, iwaihu'u pese na si te 're hâimana, Esitéwã hã. Taha zarina ma tô marĩ ĩwê hã te te dama 're ab'manharĩ, dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã, danho'a. ⁹Tane nherê, ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô sada 're hâimana za'ra, imreme te te 're wê'õ za'ra

mono wa. Ta norī hā darob amoi hawi, Zeruzarē u 're īsihutu mono aré, Sireni na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, duré Aresādiriza na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, duré Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Ta norī hā ma tō 're si'rā'ōtō u'āsi, rowahutuzéb u dasi'uihā na 're īdahāimana za'ra mono zém na rowahutuzém nhisi u hā. Tawamhā ta norī hā, Esitéwāhā mreme te te siwi wē'ō za'ra wa, te nasi aimawī na tāma nharī za'ra. ¹⁰Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō tite hā rowaihu'u pese zé hā tāma tisō, Esitéwāhā ma, mreme waihu'u pese da. Taha wa, aibā norī ma, te te asa tāma āma wa'rāmi za'ra wamhā, ma tō nasi mreme nhihāri za'ra. ¹¹Taha wa, ta norī hā ma tō ni'wam norī hā sada wada'uri za'ra pi'uriwi, Esitéwā te te siwi wasu'u wasété za'ra da, dama. Rob'uiprazé ma tō tāma sōmri za'ra, sada simasab da. Āne te tāma roti za'ra:

— Āne te za Esitéwā hā dama īwasu'u za'ra wa'wa: “Esitéwā hā wa tō wapari za'ra ni. Mozési hā te te dama 're wasu'u wasété. 'Re ihāimana u'āsi mono āma, te te duré 're wasété.” Āne te za dama īwasu'u wasété za'ra wa'wa, Esitéwā hā. — Āne ma tō aibā norī hā sada wada'uri za'ra.

¹²Taha wa, ma tō āne hā dama wasu'u wasété za'ra, Esitéwā hā. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī ma zama, ma tō āne wasu'u wasété za'ra, dama roti'wa norī ma zama. Aihīni sada danhiti'ruī wairébé da, ma tō āne dama wasu'u wasété za'ra. Tawamhā ma tō oto sō ai'aba'ré, Esitéwāhā zō. Taha wa, ma tō siwi ti'ā. Te te siwi āri wamhā, ma tō siwi saprō, zudezu norī ma, ĩpire za'ra norī u. ¹³Tawamhā, Esitéwāhā mreme te te siwi iwē'ō za'ra norī zō, ma tō sō ti'hārā za'ra, taré te te siwi īwasu'u wasété 'wa norī zō, Esitéwā te te tāma wasu'u

wasété za'ra da. Āne te dama ĩpire za'ra norī ma, Esitéwā hā taré wasu'u za'ra:

— Ō hā aibā hā, rowasu'u wasédé hā te te sazāri ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zém na hā. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti wē wa'rāmi, ma tō te te dama 're rowasu'u wasété u'āsi. ¹⁴Wa norī hā wa tō wapari za'ra ni, ĩreme hā. Zezusi hā Nazaré āma aré 're ĩsāmra mono hā te za, u, 'ri hā uprosi, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zé hā. Duré, roti hā Mozési te te aré wama ĩsōmri hā 're ĩwahāimana za'ra mono zéb da hā te za, u, wawi āma saprī. — Āne ma tō Esitéwāhā wasu'u wasété za'ra taré.

¹⁵Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré aihīni ĩsi'ubumrozéb āma ihāimana za'ra norī hā te āma tinhopré, Esitéwāhā ubu āma hā. 'Re ihāimana u'āsi mono ma, hāiwa āma romhuri'wai ubu ne, Esitéwāhā ubu hā.

Dama ĩpire norī nho're, Esitéwā dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

7 Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ĩpire uptabi hā te tāma tinha, Esitéwāhā ma:

— E tō sena aiwasu'u hā.

²⁻³Tawamhā Esitéwā ma tō tāma rob'rāzarōtō za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, wa-mama norī zama, ĩwapari za'ra wa'aba. 'Re ihāimana u'āsi mono hā, rowa'a na 're ĩsāmra mono hā duréihā ma tō Abra'āhā ma sihāi'ré, wahi'rata ma. Mesopotamiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're sāmra mono ré, ma tō ĩtēme wi, zahadu Harā na 'ri nho'ōmo nhisi u morī ō ré. Āne te tāma tinha: “Ma'āpé airom nhiti aiwatobro, asisānawā norī nhiti aimorī da. Airop tēb u wa za asaprō, tamomo 're aihāimana mono da oto.” Āne ma tō tāma roti. ⁴Taha wa, tisiré

cadeza norī nhipti'ai hawi ma tō wato-bro. Harā na 'ri nho'ōmo nhisi āma te oto 're sāmra, Abra'ā hā. Tame, īmama hā ma tō tiwi dārā. Tiwi dā'ā parip si, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā saprō, iroptéb u, Abra'ā hā. Taha wa, te oto a norī wa'wa hā iwa 're aihāimana za'ra wa'aba mo, īsipti'ai āma. ⁵Tane nherē, we te te saprōni nherē, te te tāma sōmri uptabi ō di, ti'a hā ite da hā. Taha wa, te āne hā tāma tinha: “Tō sena, ti'a, wa za aima tisō, ate da, asihudu sidāpāsi, asihudu norī te da.” Āne ma tō tāma ropisutu, Abra'ā hā ma, 'ra ō ré. ⁶Te duré tāma tinha: “Apto'oré hā asihudu norī hā te za dasiré 're si'ubumro, darob amoi āma tinhipti'ai āmai ō nherē, tisiré'ō norī siré. Tawamhā ti'a tede'wa norī nhimi-wada'uri zarina si te za 're hāimana za'ra, te te tāma 're romhuri pese za'ra mono da taré, wa'ābā āna. Si'uīhā na si'āma 're hāimana waihu'u za'ra mono ō di za. Da te 're ihā za'ra mono zé hā te za duré te te 're sépata za'ra. Āne te te 're robzépata za'ra mono ré hā, te za āma tiwahub ahā za'ra, 400 na. ⁷Tawamhā wa za te 're 'ruiwa'ābā za'ra. Marī, wa za asa te 're ab'manharī, daza'ru tede'wa norī ma hā asihudu norī wi, 're robzei'ō za'ra mono wa. Taha parip si, asihudu norī hā te za wei wairé apā. Tawamhā āme te za ī'āma 're dawata za'ra oto.” Āne te tāma ropisutu, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

⁸— Te duré tāma roti, āne: “Te za 're asisihāiwata nhihāri za'ra wa'aba mo, īzazei'wa na aipibui pese aba zéb da hā.” Āne ma tō tāma roti. Taha wa, Izati hā waptā'ā wamhā, ma tō sihāiwata nhizā, īmama hā, Abra'ā hā. 8 na āma mara wapsi, ma tō sihāiwata nhizā. Izati hā ma duré ti'ra hā sihāiwata nhizā, Zaco hā. Zaco hā īsarina ma duré ti'ra hā te te 're anihāiwata nhihāri, poto sidāpāsi, 12 na ihāiba norī hā. Ta norī hā Zacoho 'ra norī hā, wahi'rata na'rata uptabi. —

Āne te Esitéwā hā rob'rāzarōtō, dama īpire za'ra norī ma.

⁹Tawamhā Esitéwā hā ma tō duré tinhimirob'rāzarōtō na tāma āma uzusi za'ra, āne:

— Ta norī hā wahi'rata norī hā ma tō tinoire hā dama wede za'ra, Zuzé na īsisi hā. Ihāimanazém na te te siwi 're 'ruiwaparī za'ra mono wa, ma tō dama wede za'ra. Taha wa, īuipra'wa norī hā ma tō siwi saprōni za'ra, Ezitu u, tame danhimiwada'uri zarina si te te dama 're romhuri mono da, pawa'ābā āna. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō īsiré 're hāimana u'āsi. ¹⁰Taha wa, te te irobzépata mono zéb sidāpāsi ma tō nasi pawapto, tiwi robzei'ō tō da. Tawamhā apito Para'oho ma, sihāi'rē wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō tiwaihu'u pe hā tāma tisō, ihāimana wē zéb da hā. Taha wa, apito Para'o hā ma tō wēsā, Zuzé hā. Taha zarina ma tō tāma pisutu, Ezitu āma roti'wa da oto, īsadawa para. Īsibro hā duré īsōrōwa zama te te tāma 're 'madā'ā mono da zama, ma tō duré pisutu. ¹¹Tawamhā nimahā wahum na dasa hā poto ō di, Ezitu āma hā duré wahi'rada 're ihāimana za'ra mono zéb āma hā, Cana'ā na romnhisi āma hā. Taha zarina, ma tō oto mra hā da te 're sépata za'ra. Marī ō di, te te 're ihuri mono da hā, wahi'rata norī hā. ¹²Tawamhā wahi'rada Zaco hā ma tō dasai wasu'u hā wapa, Ezitu āma buru nho wasu'u hā, tamep si da te 're īsa'wari mono na hā. Taha wa, ma tō ti'ra norī hā wahi'rata norī hā satōrī za'ra, Ezitu u si'aba'rē da, mra hā te te 'mai'uipra za'ra da. Tawamhā īmorī'rata na si'aba'rēi wamhā, ma tō ai-hutu apā, timama u. Mra hā ma tō te te āwisi. ¹³Taha parip si, ma tō duré sō ai'aba'rē, Ezitu u, maparane āma. Tawamhā Zuzé hā ma tō tāma siwasu'u za'ra oto, tidub'rata norī ma. Tawamhā apito Para'o hā ma tō wapa, Zuzéhé sisā-

nawā norī wasu'u hā. Taha wa, ma tō oto waihu'u za'ra, īsisānawā za'ra na hā. ¹⁴Taha wa, ma tō Zuzé hā timama zō hā, Zacoho zō, aihīni pese itēme si'aba're da, imro norī hā ĩra norī zama, duré uburé isiré 're idahāimana za'ra mono norī zama. Āne dahāiba za'ra hā, 75 na. ¹⁵⁻¹⁶Tawamhā Zaco norī hā te oto zāmo, Ezitu u, tame 're si'ubumroi mono da oto. Tame ma oto Zaco hā dārā. Tame ma tō duré ĩra norī hā 're dā'ā za'ra. Tawamhā imama hā tiwi dā'ā za'ra wamhā, ĩhi hā ma tō siwi ti'ā apā, ĩrob u, Sitē na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, tame te te siwi séme da. Ti'a hā Abra'ā hā dā'ā ō ré, Hamohō nhihudu norī wi, te te sisada ĩuipra sirōmo āma, ma siwi sé, ĩhi hā. 'Re dā'ā za'ra mono sidāpāsi, ma tō wahi'rata norī hi zama apā da te 're 'wasari tamomo, Zacoho 'ra norī hi hā, tame da te 're séme mono da, ētē zahāpā wa, ab're 're.

¹⁷— Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te ĩropisutuzé hā te te tāma āma ĩuwaimramizéb u hā, romhuture di oto. ĩsihudu norī hā wahi'rata norī hā ma tō oto sina hā, Ezitu āma. Da'ahā uptabi di oto. ¹⁸Tawamhā roti'wa aimawi hā ma tō oto āzé, si'apito da, Ezitu āma, Zuzéhé waihu'u'ō'wa hā. ¹⁹Tawamhā tizadawa nhipese na si ma tō wahi'rata norī ma 're hāimana ta hā. Ma tō te te tāma 're rob'manharī wasété u'āsi za'ra. Ma tō damama norī ma roti za'ra, rowi te te 're sa'ra za'ra mono da, ai'uté hā, 're dā'ā za'ra mono da. ²⁰Taha ré, ma tō Mozési hā podo, ai'utépré ĩwē uptabi hā. A'amo si'ubdatō ma tō āma ai'utō, imama norī te te ĩmadā'ā zahuré zém na hā, 'ri para. ²¹Tawamhā 'ri nhiti ma tō ĩna hā tihi. Taha wa, apito Para'oho 'ra sipi'ō hā ma tō āma ti'ra, Mozésihi āma. Ti'ra uptabi newa, ma tō prédu. ²²Taha wa, Ezitu āma danhimirowaihu hā ma tō uburé dawi waihu'u, Mozési hā. Oto

prédu wamhā, te te waihu'u pese wa, uburé te te rob'manharī wē di. ĩsimiroti hā wē wa, dama mreme pire di. — Āne te dama ĩpire za'ra norī ma, rob'rāzarōtō, Esitéwā hā, dahi'rata wasu'u na hā.

²³Āne te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra: — Tawamhā Mozési hā 40 na āma wahu wamhā, ma tō sima rosa'rata, tisiré norī hā te te waimrami mono da, Izarazéhé nhihudu norī hā. ²⁴Tawamhā te te ab'madā'ā mono wamhā, ma tō 'mai'hāiba pibu tisiré hā, ezipsiu hā te te 're pré'é mono ré hā. Taha wa, ma tō itēme mo, āma sisapri da. Tawamhā te te 're pré'é mono 'ru te, ma tō tiwī, ĩ'azāri'wa hā, tisiré hā te te 'ruiwa'ābā da. ²⁵Mozési hā ma tō tisiré norī āma rosa'rata, āne: "Īsiré norī hā āté te za siwi ĩwaihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ĩpisutu za'ra zém na Ezitu hawi te dawi ubumroi mono da." Āne te tisiré norī āma rosa'rata. Tane nherē, te te siwi waihu'u ō di, isiré norī hā. ²⁶Tawamhā awēm na hā ma tō duré mo, tisiré norī u. Morī wamhā, te duré isiré norī hā isō'a si'wapé zahuré, maparane. Taha wa, ma timreme hā tāma 'marōwiri zahuré, āne: "Tō'ā. Asi'wapéi wa'aba tō. Oro asiré 're anomro aba mono za, te asi'wapéi wa'wa." Āne ma tō timreme hā tāma 'marōwiri zahuré.

²⁷— Tawamhā āma isāna'rata'wa hā ma tō Mozésihi mreme hā wē'ō. Taha wa, ma tō mreme sina sa're, āne: "E 'wa sadawa para we aimorī bā, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da hā. ²⁸E ĩzama te za ĩwī, ezipsiu hā ĩwiri ne, ahāmhā." Āne te tāma tinha, Mozésihi ma. ²⁹Tawamhā imreme hā te te wapari wamhā, ma tō Ezitu hawi aimani Mozési hā, Midi'ā na romnhisi u, tame 're hāimana mono da oto. Tame ma timro. ĩra maparane oto, aibā norī hā.

³⁰— Midi'ā āma 're sāmra mono ré hā, ma tō āma tiwahu, 40 na. Tawamhā nimahā bātā na ma tō 'Re ihāimana u'āsi

mono ma romhuri'wa hã itême sihâi'rê, hâiwa hawimhã. Sina'i na êtê 'râihâ nhisi 'rata, ma tô itême sihâi'rê, a'ubuni u, wede zapore ro'o wa'wa. ³¹Tawamhã Mozési ma tô âma titob'uzu, te te sãmri wa. Taha wa, ma tô itême ai'rê, 'râwi te te sabu da. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme ma tô wapa. Âne te tâma tinha: ³²“Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono, aih'i'rata nori nhib'apito, Abra'âhã nhib'apito, duré Izatili nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” Âne ma tô tâma si'mahã, Mozési ma. Tawamhã Mozési hã imreme te te wapari wamhã, te tâma rêrê, pipa te. Tâma pahi wa, te te 'madâ'â waihu'u ô di. ³³Tawamhã Wanhib'apito te duré tâma tinha: “Inho'a asabzê hã wê uptabi di, ti'a hã. Aima ipire uptabi wa, imã asisêb zarina te za aipara'uza hã isani. ³⁴Wa hã wa tô inhib'a'uwê nori hã te 're 'madâ'â za'ra. Romhuri pire na te te 're rob'ma'wamarî mono wa, te robzei'ô u'âsi 're hâimana za'ra, Ezitu âma hã. Taha wa, ma tô romhuri pire te, 're 'wab'êtê u'âsi za'ra. I'wab'êtê za'ra hã wa tô te 're wapari u'âsi za'ra. Taha wa, wa we oto itême si'ra za'ra, te sô'reptu za'ra da, Ezitu hawi. A hã wa za oto asatô, Ezitu u apâ aimorî da.” Âne ma tô tâma rob'ru, Mozési ma.

³⁵ — Tawamhã te oto mo apâ, Mozési hã Ezitu u, tisiré nori te te sô'reptu za'ra da. Tane nherê, Izarazéhé nhihudu nori hã ma tô aré siwi watawa, âne: “E 'wa sadawa para we aimorî bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da.” Âne ma tô aré siwi wê'ô. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô apâ itême satôri za'ra, Mozési hã. Tawamhã hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, wedezapore ro'o wa'wa sô isãmra hã ma tô Mozési hã pawapto, Ezitu hawi te te danhimroi mono da apâ, danhipti'ai u. ³⁶Taha wa, ma tô Mozési hã te te danhimro tô, Ezitu hawi. Duré Ezitu âma zahadu 're sãmra

mono ré, ma tô marî hã dama i'manharî waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharî. Â pré na â poré nhisi âma, ma duré dama rob'manha, iwaihu'u'ô na. A'ubuni wi siwa'ru 're danomro mono ré, ma duré marî dama i'manharî waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharî, 40 na da'âma wahub za'ra ré. ³⁷Ta hã ma tô tisiré Izarazéhé nhihudu nori ma rowasu'u, âne: “Re ihâimana u'âsi mono hã te za ni'wa hã asiré wa'wa hã we aima pisutu za'ra wa'wa, isine, te te aima 're isadawa wasu'u za'ra wa'aba mono 'wa da hã.” Âne te tâma rowasu'u za'ra, Mozési hã. — Âne ma tô Esitéwã hã dahi'rata wasu'u na tâma rob'râzarôtô za'ra, dama ipire za'ra nori ma.

³⁸ Âne te duré tâma rob'râzarôtô za'ra: — Izarazéhé nhihudu nori hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô Mozési hã dasiré 're mo, wahi'rata nori siré. Nimahã bâtâ na siré si'râ'ôtô wamhã, ma tô hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã tâma rowasu'u, Mozési ma, Sina'i na êtê 'râihâ nhisi âma. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina, robzei u'âsi i'rata 're idanomro u'âsi mono zé wasu'u hã ma tô tâma tisô, Mozési ma, ta hã te te wama 're anhomri mono da, isipai u. ³⁹Tazahã wahi'rata nori hã te te wapari ze za'ra ô di, Mozési mreme hã. Ezitu u apâ isi'aba'rê da si, ma tô tinhimirosa'rata na sisaze za'ra. ⁴⁰Taha wa, te Arâhã ma nharî za'ra, âne: “Ma'âpé, marî hã romhâiba hã wama 'ma'manharî za'ra na, 'Re ihâimana u'âsi mono ne iwaihu'upe hã, te te iwanhimroi mono da hã.” Âne ma tô tiwi waptêrê za'ra, romhâiba hã te te 'manharî za'ra da. Te duré âne tâma nharî za'ra: “Mozési hã ma wawi aimani, Ezitu hawi we iwanhimroi mono 'wa hã. Wa te sa'rese za'ra ô di oto.” Âne te wahi'rata nori hã tâma nharî za'ra, Arâhã ma. ⁴¹Taha wa, tame ma tô powawê 'ra hâiba ne

hā tāma 'manharī za'ra, āma 're īwata za'ra mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono upana. Tawamhā ma tinhimizama hā oto siwi simro, tinhimirob'manharī āma wata za'ra da. Aimawi te te sima rob'manharī za'ra wē te, ma tō duré dasa hā siwi 'manha. ⁴²Taha wa, 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō tiwi aipi'ra za'ra, aimawi na si si'uihā na za 're wata za'ra mono da, ī'upana. Bātā āma ī'upana 're wata za'ra mono da, ma tō duré tiwi aipi'ra za'ra, duré a'amoi āma, duré wasi āma zama. Taha na ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā āma rob'ui'éré, duréihā īmreme na:

“Izarazéhé nhihudu norī, e ī'āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō īnhimipodo hā asiwi 're īsimroi wa'aba mo, a'ubuni wi 're anomro aba mono ré hā. Mare di. ī'upana aimawi āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō āne hā 're īmanharī za'ra wa'aba mo. Āne 're anomro aba mono ré, ma tō 40 na ai'āma tiwahub za'ra wa'wa.

⁴³ī'upana āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tō romhāiba hā asima īmanharī za'ra wa'wa, waihu'u pese newa, Moroti ihāiba'ō na romhāiba 'manharī nhisi āma. Duré Rēpā na wasi nhisi āma ma tō 're aiwata za'ra wa'aba mo, waihu'u pese newa ihāiba'ō āma hā. Ta hā ma tō asiwi 're īmrami aba mo, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, a'ubuni wi. Taha wa, wa za oto airom nhiti asatōrī za'ra wa'wa, Babironiza na 'ri nho'ōmo nhisi nhipai u ai'aba'rēi wa'aba da.”

Āne ma tō wahi'rata norī ma rowasu'u, īsadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré na, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme zarina. Timreme, ma tō wahi'rata norī āma uwaimra. — Āne te Esitéwā hā zahadu dama ipire norī ma rob'rāzarōtō za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

⁴⁴⁻⁴⁵Te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tāma pisutu, Mozésihi ma, wahi'rata norī hā te te siwi īri mono zéb da hā, a'ubuni wi. Tawamhā Mozésihi ma, te te ipisutuzéb zarina ma tō da te dasiwi simizusi romhā 'manharī na 'ri hā, dasiré īwa simasisi mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Taha wa, ma tō 'rizé hā te te siwi 'wapé siré, danhimizahāri sidāpāsi te te siwi simizusi mono da. Tawamhā ta norī uirī na si ma tō wahi'rata norī hā siwi āwisi, tirop téb u sihutu wamhā, Zuzuwéhé siré. Sihutu wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō wahi'rata norī hā pawaptob za'ra, dasi'wapé na. Ma tō te te tāma dazate za'ra, tame 're īdahāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā wahi'rata norī hā ma tō asisi oto, tirop téb u. Sisisi wamhā, ma tō siwi tisā 'ri hā, 'Re ihāimana u'āsi mono īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Tame te oto 're sab u'āsi, Dawi za ipotozéb u hā. ⁴⁶⁻⁴⁷Tawamhā Dawi hā ma tō tiprédu. Prédu wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō wēsā. Taha wa, Dawi hā ma tō tiwi waptē, 'ri ité hā te te tāma sārī da, īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Āne te tiwi waptē: “E te za īma īru, 'ri té, te aima sārī da. A hā 'Re ihāimana u'āsi mono, Zacoho nhīb'apito. Taha wa, wa īsima wē, 'ri hā te aima sārī da.” Āne ma tō tiwi waptē, 'Re ihāimana u'āsi mono wi. Tane nherē, Dawi hā te te tāma 'ri ō di. Īra si, ma tō tāma 'ri, Saroma hā tipoto'wa uirī na si.

⁴⁸— E tawamhā 'ri hā da te dasiwi īsārī 'rep si te 're sāmra u'āsi, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Mare di. 'Ri 'rep si 're sāmra mono ō di. Āne ma tō duréihā āma rob'ui'éré, īsadawa wasu'u 'rata 'wa hā:

“Wanhīb'apito, ma tō āne īma si-waihu'u: ⁴⁹⁻⁵⁰Wa hā hāiwa nhipai āma, Apito. Ti'ai āma zama, Apito. Īwaihu'u pese wa, wa hā uburé

Apito. Īwétési uburé marī hā te 'manharī waihu'u pese di. E niha te za tawamhā ĭnhorōwa hā ĭma ĭ'ri za'ra wa'wa, ĭwa 're ĭnhamra u'āsi mono zéb da hā. Mare di. 'Re ĭnhamra u'āsi mono zéb da hā ĭma 'ri waihu'u za'ra wa'aba ō di za."

Āne ma tō Wanhīb'apito mreme hā wama wasu'u, ĩsadawa wasu'u'wa hā. — Āne ma tō Esitéwā hā dama ĩpire za'ra norī ma rob'rāzarōno hā 'rāsutu za'ra, dahi'rata norī wasu'u na hā.

Esitéwāhā dā'ázé wasu'u

⁵¹Tawamhā Esitéwā hā te duré tāma nharī za'ra, dama ĩpire za'ra norī ma:

— A norī wa'wa hā aipo're za'ra wa'aba ō di. Aipē'ē tete za'ra wa'aba di. 'Re ĭhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā aipo'reptō newa, 're wapari za'ra wa'aba mono ō di. Aihī'rata norī wa'wa hā 're ĭhāimana za'ra mono zém ne, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĭhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā te asiwi 're ĭwē'ō za'ra wa'aba mo, aihī'rata norī wa'aba ne hā. ⁵²Aihī'rata norī wa'wa hā ma tō sada 're sib'ru za'ra, 'Re ĭhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī zada. 'Re ĩmorī wē uptabi hā za we ĭwisi wana, ma tō aré te te dama 're wasu'u za'ra, ĩsadawa wasu'u'wa norī hā. Tane nherē, ma tō aihī'rata norī wa'wa hā te te 're simro, ta norī hā. Aihī'rata norī wa'wa hā āne te te 're ĭ'manharī za'ra mono ne, ma tō duré a norī wa'aba zama dama ĩsa'ré za'ra wa'wa, 're ĩmorī wē uptabi hā da te dasiwi wīrī da. ⁵³'Re ĭhāimana u'āsi mono ma, hāiwa āma romhuri'wa norī, ĩsimiroti hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono nherē, ĩsimiroti na 're wapari za'ra wa'aba mono ō di. — Āne te tāma nharī za'ra, dama ĩpire za'ra norī ma, Esitéwā hā.

⁵⁴Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī hā Esitéwāhā mreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō sadawa 'ru za'ra.

Taha wa, te 'wasitete za'ra, Esitéwāhā āma. ⁵⁵Tane nherē, 'Re ĭhāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete, Esitéwā hā. Taha wa, hāimo ma tō 'mazawē. Tawamhā 'Re ĭhāimana u'āsi mono hāiba na rowa'a za'ēne hā ma tō 'madā. Zezusi hā ma duré tisā. 'Re ĭhāimana u'āsi mono nhimire niwī te za. ⁵⁶Tawamhā Esitéwā te 'mahā, āne:

— 'Madā'ā za'ra wa'aba. Ōhōta hāiwa, ma we 'ridawa. Tī'ai āma dasiré ĩpodo hā wa tō sabu. 'Re ĭhāimana u'āsi mono nhimire niwī te za. — Āne te tāma 'mahārā za'ra.

⁵⁷Taha wa, tinhib'rata na ma tō tiwi sipo're nhidā za'ra, dama roti'wa norī hā. Asa tāma 're sipari za'ra mono sina, ma tō sō rere, te te siwi āri da. ⁵⁸Sa'ētē te siwi 'mapra, 'ri nho'ōmo babarāi u, ētē na te te siwi wīrī da. Tawamhā ti'uza ĩsisi-wimhā, ma tō sada sani za'ra, Esitéwāhā 'ruiwapari'wa norī hā te te nasi siwi ahāri pibui pese da. Saru na aibā ĩpréduptém nhisi 'rata, ma tō ti'uza hā sa'ra za'ra, ta hā te te sa 'madā'ā za'ra da. ⁵⁹Tawamhā ētē na te te nasi siwi ahāri ré, ma tō Esitéwā hā mre, Zezusihi ma. Āne ma tō sina 'mahā:

— Wanhīb'apito Zezusi, ĩpē'ēzani te za ĩwi ĭ'ā, āma atēme ĩmorī da.

⁶⁰Tawamhā hi'rātītō ma tō nhamra, Esitéwā hā. Mreme 'rāihā na ma tō duré tāma mre, āne:

— Wanhīb'apito, tiwasédé te te ĩ'āma 'manharī za'ra nherē, tāma pisutu za'ra ō di za, rowasédé hā.

Tawamhā mreme pari, ma tō dārā oto, Esitéwā hā.

Saru hā ĩsazei'wa norī āma te te ĩrowasutu na'rata zé wasu'u

8¹⁻³Esitéwā hā da te ĩwīrīzém na hā ma tō Saru hā dapa'uze.

Tawamhā aibā norī hā ma tō Esitéwā siwi tisē, 'Re ĭhāimana u'āsi mono zadawa 'madā'ā pese 'wa norī hā. Te

te siwi sērē wamhā, te āma ti'ry'ry, wawai rāihā na. Tawamhā Esitéwā dā'ā parimhā, bātā na ma tō awa'awi sada tazahi za'ra ni, isazei'wa norī zada. Taha wa, isazei'wa norī hā Zeruzarē āma 're isi'ubumroi mono zō, ma tō rowasédé hā sō tiwatobro na'rata za'ra, sada dazahi za'ra wa. Saru hā Zezusihi zazei'wa norī āma ma tō rowasutu, isazei'wa hâ-manazé hā si'utōrī da. 'Ri baba te nasi zasi, isazei'wa norī zō. Tawamhā rob u te te nasi da'anhamra, aibâ hā duré pi'ō zama. Taha pari, te nasi te te da'āma arobâdâ, te te nasi da'a'maza da, dazazéb 're. Taha wa, isazei'wa norī hā ma tō te te siwi ropé, Zeruzarē hawi. Ta hawimhā Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u ma tō te te ropé, duré Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u zama, daza'rui mono bâ. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī si te za-hadu 're si'ubumro, Zeruzarē āma hā.

Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Piripi hā iwasu'uwē na te te dama irowasu'u za'ra zé wasu'u

⁴Tawamhā daro mono bâ, isazei'wa norī te te iropéi mono hā sihutu sidâpâsi, ma tō te te dama 're rowasu'u za'ra, Cristuhu wasu'uwē na. ⁵Tawamhā Piripi hā Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tō mo. Tame ma tō Cristu hā te te dama 're wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu hā, Danho'reptui'wa da. ⁶Marī iwē hā dama i'manharī waihu'u'ō hā ma tō te te dama 're ab'manharī. Piripihī mreme hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō im-reme na 're danhopré, marī iwē hā te te 're i'ab'manharī mono hā da te sabu za'ra wamhā. ⁷Wa'uburé ré 're ihâimana za'ra mono norī hā ahâ na ma tō apese. Sadari sina te nasi wairé, wa'uburé hā. Imorī waihu'u'ō hā ahâ na ma duré pese za'ra, Piripi hā. Ihi'rē zama ma tō ahâ na apese. ⁸Taha wa, datoi uptabi za'ra di, 'ri

nho'ōmo āma 're idahâimana za'ra mono norī hā.

⁹Tame te aibâ hā 're sāmra, Sima na isisi hā. Romhōsi pese 'wa, ta hā. Taha āma ma tō aré 're tob'uzu za'ra, samaritanu norī hā. Sima hā iwaihu'u pese newa, te dama 're siwasu'u u'âsi, dama ipire na. ¹⁰Aihīni ma tō Simahā mreme na 're danhopré aré. Āne te da te dasima 're rowasu'u za'ra, ō hā 'Re ihâimana u'âsi mono newa:

— “Ōhō ma hā, aibâ ma hā iwaihu'upe te tãma tihâiba. 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe hā sa'ētē na te tãma tihâiba.” — Āne te da te dasima 're wasu'u za'ra.

¹¹Wahub ahâ na ma tō āma 're datob'uzu za'ra, te te dama 're i'aromhōsi mono zém na hā. Taha wa, te āma 're danhopré pese. ¹²Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zé wasu'u na, duré Zezu Cristuhu wasu'u na, Piripi hā te te dama rowasu'u wamhā, ma tō saze za'ra ni. Isimirowasu'u hā da te saze za'ra wamhā, â dawabzuri ma tō 'manharī za'ra ni, aibâ norī hā, duré pi'ō norī zama. ¹³Simahā zama ma tō saze. Ā dawabzuri ma duré dame 'manha. Te te 'manharī parimhā, te oto Piripihī siré 're mo. Tawamhā te nasi āma titob'uzu, dama i'manharī waihu'u'ō hā te te nasi dama ab'manharī wa, Piripi hā.

¹⁴Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā zahadu Zeruzarē āma hâimana za'ra ré, ma tō samaritanu norī wasu'u hā wapari za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, da te isaze za'ra zém na rowasu'u hā. Taha wa, ma tō Pedru norī hā siwi satōrī zahuré, Zuwāhā me. Samariza u datēme neb zahuré da, ma tō satōrī zahuré ni. ¹⁵Tawamhā ma tō datēme aimasisi. Simasisi wi, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono ma timreme zahuré, da'āma, Tipē'ézani hā te te dama sōmri da. ¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono pē'ézani hā

zahadu datême wisi ô di, tamomomhã. Wanhîb'apito Zezusihi nhisi na si ma tô â dawabzuri hã 'manharî za'ra ni. ¹⁷Tawamhã Pedru norî hã ma tô tinhib'rata na da'a'rã upi zahuré. Te te âma da'a'rã upi zahuré mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô Tipê'ezani hã dama sômri za'ra.

¹⁸Tawamhã Sima hã ma tô sabu, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî, da'rã nhisiwi tinhib'rada hã te te nomri zahuré mono ré hã, 'Re îhâimana u'âsi mono, Tipê'ezani te te dama t'anhomri mono zé hã. Taha wa, ma tô sima wê, rob'uiprazé hã te te tâma sômri zahuré da. ¹⁹Âne te tâma nharî zahuré:

— Â. Rob'uiprazé, wa za aima sômri 'wa, asine wa'aba, înhîb'rada hã da'rã nhisiwi te 're aza'ra mono da, aiwaihu'u pese 'wa hã we îma sômri aba da, asine wa'aba te 're da'a'rã upi mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono, Tipê'ezani te te dama 're anhomri mono da. — Âne te tâma nharî zahuré, Sima hã.

²⁰Tawamhã Pedru te asa tâma tinha, âne:

— E niha ma tô îrosa'rata wasé, rob'uiprazém na asima uipra da, 'Re îhâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pe te te wama îsômri hã. Mo oto aimorî ropipa u, ate rob'uiprazéb ré. ²¹'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô aiwaihu'u, asima asimirosa'rata wasété na hã. Taha wa, a hã wanhimîromhuri zarina, romhuri waihu'u ô di za. Ta hã atei ô di. ²²Aiwasété wi aipi'ra na. Wanhîb'apito ma, aimreme. Tâma asiwasu'u na asimirosa'rata wasédé hã te te aima pari da. ²³Wa tô îsina aiwaihu'u. Zahadu asimi'ru hã sa'êtê di. Zahadu te Satanasi hã atété, aiwasété hawi aiwatobro tô da. — Âne te Simahã ma tinha, Pedru hã.

²⁴Tawamhã Sima te asa tâma tinha:

— A norî wa'wa hã te za î'ama aimreme 'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, ropipa hã uburé îma îrowasu'u na te te

îma âma uwaimrami tô da. — Âne te Sima hã asa tâma nharî zahuré, Pedru norî ma, Zuwãhã me.

²⁵Tawamhã Pedru norî hã Wanhîb'apito mreme na te te dama rowahutu zahuré pari, ma tô apâ tineb zahuré, Zeruzarê u. Neb zahuré wamhã, te sipa zahuré, daza'rui mono bâ, Samariza na danhîpti'a nho'ômo nhisi âma, Zezusihi wasu'uwê na te te dama rowasu'u zahuré mono da.

Piripi hã aibã te te îsôpêtézé wasu'u, Etizopizaha nhihudu hã

²⁶⁻²⁸Tawamhã aibã hã ma tô mo, Zeruzarê u. Etizopiza na darom nhisi âma Cãdasi na pi'ô siroti'wa nhisi ma, rob'madâ'â'wa hã. Etizopiza âma dama pire di, ta hã. 'Re îhâimana u'âsi mono âma wata da, ma tô mo. Âma wata pari, te oto mo apâ tirob u, awaru na wedewara zapore na. Morî sina te te romnhoré, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré na, Iza'izaha nhimi'ui'éré na.

Tawamhã hãiwa âma Wanhîb'apito ma, romhuri'wa hã ma tô Piripihî ma rob'ru, âne:

— Aiwahutu, pi'reba aimorî da, Daza na 'ri nho'ômo nhisi u bådâdi tum na aimorî da, Zeruzarê hawi. — Âne te tâma tinha.

Taha wa, te Samariza hawi oto mo Piripi hã, Daza u bådâdi na morî da. Tawamhã morî ré, ma tô tisã aibã hã, Zeruzarê hawi apâ îmorî hã. ²⁹Tawamhã 'Re îhâimana u'âsi mono pê'ezani hã ma tô tâma tinha Piripihî ma, îtême si'ré da, îsababa morî da, awaru na wedewara zapore zababa.

³⁰Tawamhã ma tô îtême sina rotété, Piripi hã. Tawamhã ma tô te te wa-pari, te te romnhoré mono ré, aibã hã. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré hã te te

sōré, Iza'izaha nhimi'ui'ééré hā. Tawamhā Piripi te āma 'mahā, aibā hā:

— E iwasu'u hā ma tō iwaihu, i'ui'ééré, isōré mono hā. — Āne te āma 'mahā.

³¹Tawamhā asa te tāma tinha:

— E 'wa te te ĩma waihu'u bā, wa za waihu'u. — Āne te asa tāma tinha.

Tawamhā ma tō 'mahā, itēme sarōtō da, awaru na wedewara zapore 're, siré neb da. ³²Rob'ui'ééré te te isōré mono hā āne:

“Pone'ērebā, da te wīrī da, da te dasiwi ĩsaprōni ne, ma tō dasiwi saprōni ni, da te dasiwi wīrī da. Tawamhā dawi sisawi āna ma tō dama mo. Duré pone'ērebā 'ra hā da te séré nhihāri wamhā, ĩsadari ō ne, ari'iwi ma tō tihāiba.

³³Wē nherē, ma tō dasiwi wīrī ni, wasété newa. Ni'wa hā te te dawi sawi ō di, da te dasiwi wīrī tō da. Ti'ai āma 're morī ō di oto. 'Ra āna ma tō dārā. Sihudu ō di. Sihudu ō wamhā, da te wasu'u waihu'u ō di, ĩsihudu wasu'u hā.”

Āne ĩbaihā na rob'ui'ééré, aibā te te isōré mono hā.

³⁴Tawamhā aibā te oto sadanha, Piripi hā:

— ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa hā e 'wa hā te wasu'u. E te siwasu'u. E aimawi hā te wasu'u. Ma'āpé, ĩma wasu'u na. — Āne te sadanha.

³⁵Tawamhā Piripi, rob'ui'ééré te te isōré mono zém na ma tō tāma rowasu'u na'rata. Zesusihi wasu'uwē hā ma tō tāma waihu'u, aibā ma.

³⁶Tawamhā bādādi na neb zahuré ré, ma tō â u aimasisi zahuré. Tawamhā aibā hā ma tō â hā tāma 'mahā, Piripihī ma:

— Āhāta â. E wanhimizahāri ō di za a'â, â dawabzuri hā ĩma 'manharī da. — Āne te aibā hā sina 'mahā.

³⁷Taha wa, te Piripi hā asa sadanharī pese:

— E tō sena, ma tō ĩsazei pe. Sazei pese wamhā, â dawabzuri te za tō ĩmanha. — Āne ma tō Piripi hā tāma tinha asa.

Tawamhā aibā, te duré tāma tinha:

— Tō sena wa saze, Zezu Cristu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra hā. — Āne te tāma tinha.

³⁸Taha wa, aibā hā ma tō tāma ĩromhuri'wai ma tinha, awaru na wedewara zapore hā a'â simizazāri da. Taha wa, ma tō ĩré mazazāri za'ra. Āi ba, ma tō oto si'ra zahuré. Tawamhā â dawabzuri, ma tō Piripi hā tāma 'manha, aibā ma. Tawamhā apā ma tō pu. ³⁹Ā hawi pusi wamhā, Wanhib'apito pē'ēzani hā awa'awi ma tō Piripihī āma aimani. Te te sāmri ō di oto, aibā hā. Tane nherē, ma tō rowē na tirob u hā wara apā, to sina. ⁴⁰Tawamhā Piripi hā sisa'rese āna ma tō wi, Azotu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā. Siwaihu'u ō di. Tawamhā ta hawi te oto mo, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tamomo morī ré, 'ri nho'u hā te te anhopētē mono sidāpāsi ma tō sipa, Zesusihi wasu'uwē hā te te dama wasu'u mono da. Tawamhā ma tō oto wi, Sézareza u.

Saru hā tihāimanazém na te te ĩsaprízé wasu'u

Atusi 22.6-16; 26.12-18

9 Tawamhā ĩsazei'wa norī hā Zesusihi wasu'uwē na daro mono bā te te siwi āma 're ropéi mono ré, te zahadu Saru hā te te tāma 're amhāzépa za'ra, ĩsazei'wa norī ma. Wanhib'apito Zesusihi nhirā zarina 're nomro mono 'ru te, te te tāma 're amhāzépa za'ra, te te uprosi da. Tawamhā nimahā bātā na sasedoti ĩpire uptabi u ma tō mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa hā ĩpire uptabi u, rob'ui'ééré hā te te tiwi waptērē da. ²Ta hā rob'ui'ééré hā Dam-asitu na 'ri nho'ōmo nhisi u te te āri da, ma tō tiwi waptē, tame zudezu norī te, rowahutu'wa norī ma, te te sōmri za'ra

da, sasedoti ĩpire zadawa para ĩtēme ĩmorĩ za'ra na rob'ui'éré hã. Tawamhã Wanhib'apito 're ĩhãimana mono zém na 're ĩnomro mono norĩ hã, rob'ui'éré'wa zadawa para te za Saru hã we te te simro, Zeruzarē u pawasisi ré, aibã hã, pi'õ zama.

³Tawamhã Damasitu u te te rosahutu wamhã, waptu na ma tō hãiwa hawi rowa'a za'ēne hã tãma ai'ubuzi, Saruhu ma. ĩhãiba nho'õmo, ma rob'uuiwē. ⁴Taha wa, ma tō waptãrã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã ma tō wapa. Āne te 'mahã:

— Saru. Saru. E marĩ wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'ãsi mo. — Āne te 'mahã.

⁵Tawamhã Saru hã te asa 'mahã:

— Apito, e 'wa hã, a hã. — Āne te sadanha.

Asa te duré tãma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa ai'mahã. Te ĩwi 're ĩrowasutu u'ãsi mo. ⁶Ma'ãpé ãhãna ai-wahutu, 'ri nho'õmo u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, marĩ 'manharĩ da. — Āne te tãma tinha, Wanhib'apito hã.

⁷Tawamhã aibã ĩsiré ĩsi'aba're norĩ hã õne haré ma mazahãri za'ra. Ari'iwi te aimasa. Sadaihu'u ãna ma tō ni'wa hã ãma mreme waparĩ za'ra. Tane nherē, ni'wa hã te te ãma sãmri za'ra õ di, ta norĩ hã. ⁸Tawamhã Saru, ma tō wahudu oto. Wahutu wamhã, ma tō toporo. Tane nherē, te te rob'madã'ã waihu'u õ di. Tob a di. Taha wa, ĩsiré ĩsi'aba're norĩ hã ma tō te te siwi patété, te te siwi saprõni da, Damasitu u. ⁹Tame bãdã hã si'ubdatõ te ãma ne, te te rob'madã'ã waihu'u ãna hãimana ré hã. Marĩ na si'upari õ di. Sai ãna te nasi da'wa. Te te hã'rēne õ di duré.

¹⁰Tawamhã Damasitu ãma aibã hã te 're sãmra, Zezusihi nhirã zarina 're ĩmorĩ hã, Ananiza na aibã nhisi hã. Tawamhã sõtõ õ nherē, sõtõ 'rowi te te ĩrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito hã tãma sihã'i're. Āne te 'mahã:

— Ananiza.

Tawamhã asa ma sada'ã:

— E marĩ, ĩnhib'apito.

Tawamhã Wanhib'apito te tãma tinha:

¹¹— Aiwahutu, Zudasihĩ nhorõwa u aimorĩ da, "Awa'awi" 'ri nho'õmo nhĩ'riti nhisi ãma ĩsõrõwa u. Tame te za aibã zõ asinha, Saru na aibã nhisi zõ, Tasu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩpoto zõ. Āhãna te we ĩma mre. ¹²Sõtõ õ nherē, sõtõ 'rowi te te ĩrosawērē ne, ma tō aiwaihu'u, ĩtēme ai-wisi õ ré. Te te rob'madã'ã hã. Asib'rada ĩrãĩ ãma hiri da, tõmo wē da, ĩtēme ĩaimorizém na hã ma tō waihu'u siro. — Āne te Ananizaha ma tinha, Wanhib'apito hã.

¹³Tawamhã Ananiza te asa tãma tinha:

— ĩnhib'apito, da'ahã na ma tō ĩma wasu'u za'ra ni. Õ hã, u, Zeruzarē ãma ma tō ĩwasédé hã te te ãma 're ab'manharĩ, asazei'wa norĩ ãma. ¹⁴Āme te za oto, u, sasedoti ĩpire norĩ zadawa para dapawasisi za'ra, ai'ãma 're ĩdawata za'ra mono norĩ hã apã te te simroi mono da. — Āne te asa tãma tinha.

¹⁵Tawamhã Wanhib'apito te asa tãma tinha:

— Mo oto ĩtēme aimorĩ. Õ hã, Saru hã wa tō ĩsima pisutu, ĩzadawa wasu'u'wa da. Zudezu'õ norĩ ma, te za te te 're ĩzadawa wasu'u, duré dama roti'wa norĩ ma, duré Izarazéhé nhihudu norĩ ma zama. ¹⁶Tawamhã, te te dama 're ĩzadawa wasu'u mono wamhã, te za oto te te 're robzépata. Uburé za te te 're ĩrobzépata mono zém na wa za tãma awaihu'u siro, Saruhu ma. — Āne te tãma tinha, Wanhib'apito hã.

¹⁷Taha pari, ma tō mo Ananiza hã, Zudasihĩ nhorõwa u. Tawamhã ma tō 'ri para u ãzé. Sébré wamhã, ma tō tinhib'rada hã tino, ĩrã nhisiwi, Saruhu rãĩ ãma. Āne te tãma tinha:

— ĩsisãnawã Saru, Wanhib'apito hã ma tō we atēme ĩzatõ, tō õ hã Zezusi hã, Damasitu u we aimorĩ ré, bãdãdi wa,

aima ĩsihâi'ré hã. Ta hã ma tô we atême ĩzatô, atômo wê da, apâ rob'madâ'â hã, duré ĩpê'êzani ré si 're aihâimana mono da, aipê'ê wê na si. — Âne te tâma tinha.

¹⁸Tawamhã awa'awi pe'a hã ne hã ma tô tizarôtô zahuré, ĩtômo hawi. Ma tô apâ tâma tiromnho'a. Tômo wê di oto. Tawamhã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, â dawabzuri ma tô tâma 'manharĩ ni awa'awi. ¹⁹Â dawabzuri te te 'manharĩ parip si, ma tô ai'upa. Taha wa, apâ ma tô aptete oto.

Saru hã Damasitu âma ĩsãmrazé wasu'u

Tawamhã bådâ umro na ma tô âma ne, Damasitu âma ĩsazei'wa norĩ 'rata sãmra ré, Saru hã. ²⁰Tawamhã awa'awi ma tô ĩwasu'uwê na dama âma sãna'rata oto, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're ĩhâimana mono na hã. ²¹Da te wapari za'ra wamhã, aihĩni, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te âne dasima nharĩ za'ra ni:

— Oro ô hã Zezusihi zazei'wa te te 're 'mapãrĩ mono za, Zeruzarê âma hã. Oro we wisi za duré âwa, Zezusihi zazei'wa norĩ zô, pawasisi ré apâ te te simroi mono da, sasedoti ĩpire norĩ u. — Âne te dasima nharĩ za'ra ni.

²²Saru hã te te rowasu'u waihu'u pese di. Simirowasu'u pire di duré. Tawamhã tinhirowasu'u pire na ma tô te te âma rosa'ré. Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu wasu'u na ma tô mreime pire na tâma rowasu'u za'ra, zudezu norĩ ma. Tawamhã te te rowasu'u pire wa, zudezu norĩ hã te te sada'âbã waihu'u za'ra ô di.

²³⁻²⁴Tawamhã Damasitu âma hâimana ré, bådâ ahã na âma ne pari, ma tô zudezu norĩ hã sada si'rã'ôtô, Saruhu da. Tawamhã ma tô dama âma rowairébé za'ra, te te siwi dama hãiba 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, båtã bãre ma tô sô tinhopré, 'ri nho'ômo

'wawi wa'ra 'ridawa âma, te te siwi wĩrĩ da. Barana zama, te duré sô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã da te dasima ĩ'ru za'ra zé wasu'u hã ma tô sina wapa, Saru hã. ²⁵Taha wa, nimahã mara na Saruhu siré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô Saru hã si'ôtô 're siwi âma si'ra 'ri zadazãri hawi, 'ri nho'ômo uirĩzém na'rata âma 'ri mana u te te siwi hiri da, dawi.

Saru hã Zeruzarê âma ĩsãmrazé wasu'u

²⁶Tawamhã Zeruzarê u te oto mo, Saru hã. Tamomo oto wisi wamhã, Zezusihi nhirã zarina 're ĩnomro mono norĩ siré 're hâimana mono neza. Tane nherê, ta norĩ hã te te pipa za'ra di. Saru hã ĩsazei uptabi 'wa na tâma si-wasu'u za'ra wamhã, te te âma saze za'ra ô di, ĩsiwasu'uzém na hã. ²⁷Tawamhã Banabé hã ma tô Saruhu âma aime. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u ma tô saprô, te te tâma wasu'u za'ra da, bådãdi wa Wanhib'apito te te ĩsabuzém na hã. Duré Saruhu ma, Wanhib'apito te te ĩrowasu'uzém na ma tô tâma wasu'u za'ra. Damasitu âma pahĩ âna Zezusi te te dama ĩwasu'uzém na, te duré tâma rowasu'u za'ra. ²⁸Taha parip si, ma tô dasiré 're mo oto Saru hã, Zeruzarê âma ĩsazei'wa norĩ siré. Pahĩ âna, ma tô Wanhib'apito hã te te dama 're sadawa wasu'u, Zeruzarê 're, 'ri wa'ôno 're ĩhâimana za'ra mono 'remhã. ²⁹Zudezu norĩ, deredu norĩ mreime na 're ĩmreime zusi mono norĩ ma, ma tô duré te te 're rowasu'u. Ta norĩ hã ma tô nasi asa tâma nharĩ za'ra, ĩsimirowasu'u wa'rãmi. Tawamhã ta norĩ hã te sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. ³⁰Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã da te dasima ĩ'ru za'ra zé hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô Saru hã siwi saprô, Sézarezã na 'ri nho'ômo nhisi u. Ta hawi ma tô duré siwi satô, Tasu na 'ri nho'ômo nhisi u morĩ da.

³¹Tawamhã isazei'wa norĩ ma, rowē di oto, Zudeza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, duré Darireza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, duré Samariza na danhipti'a nho'omo nhisi āma zama. Uburé tãma rowē za'ra di oto, siré 're isi'rã'õtō mono norĩ ma hã daro mono bã. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimi-pawaptobzēm na ma tō isazei'wa norĩ hã 're hâimana nhiptete za'ra. Taha zarina, ma tō duré isazei'wa norĩ za'rada hã sina hâimo. Ta norĩ hã ma tō Wanhib'apito Zezusi hã te te 're wazé pese za'ra.

**Pedru hã Rida āma ihi'ré
te te ipesezé wasu'u**

³²Tawamhã Pedru hã ma tō 're mo, daza'rui mono bã. 'Re morĩ wamhã, nimahã bâtã na ma tō wi, Rida na 'ri nho'omo nhisi u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē, tame 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te waimrami mono da. ³³Tame ma tō aibã hã sōpētē imorĩ'ō hã, Ene'asi na isisi hã. 8 na ma tō āma ti-wahu, waptãp si 're sa'wari mono ré hã.

³⁴Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Ene'asi, Zezu Cristu ma tō aipese. Aiwahutu. Asa'warizé hã sa'ra pese. — Āne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma tō wahudu, Ene'asi hã. ³⁵Tawamhã uburé Rida āma 're idahâimana za'ra mono hã, duré Sarō na romhãpã nhisi āma 're idahâimana za'ra mono hã te 'madãã za'ra ni, ihi'ré pesezé hã. Taha wa, ma tō aipizari za'ra ni, Wanhib'apito niwĩ oto 're danomro mono da.

**Pedru hã Zopi āma pi'ō te te
ihâiwa'utuzé wasu'u**

³⁶Tawamhã pi'ō hã Zezusihi nhirã zarina 're imorĩ hã te 're hâimana, Zopi na 'ri nho'omo nhisi āma. Tabita na pi'ō nhisi hã. Deredu norĩ nhiminhisizēm na Docasi na isisi amo hã. Īsibrob'ō norĩ

āma te 're siwãrĩ u'âsi, Docasi hã. Marĩ iwē si te te dama 're ab'manharĩ u'âsi.

³⁷Tawamhã Rida āma Pedru hã zahadu sãmra ré, ma tō tiházé, Docasi hã. Házé pire wa, ma tō dãrã. Taha wa, ma tō dasiwi hãiba upsō ni. Da te dasiwi hãiba upsōi pari, ma tō dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa u hâimo. ³⁸Tawamhã Pedru hã Rida āma zahadu ihâimana na ma tō iwasu'u hã wapari za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're inomro mono norĩ hã. Rida u hã, romhuture di, Zopi hawimhã. Taha wa, iwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tō aibã norĩ hã 'mazatōrĩ zahuré ni sō, te te tãma sadawa wasu'u zahuré da, Zopi u itēme morĩ su'u za'ra da.

³⁹Tawamhã Pedru te sima rowē, ĩme morĩ zahuré da. Tawamhã tamomo wisi wi, ma tō siwi saprō hâimo, 'ri 're wa'wa u. Tame, uburé pi'ōi mrotō norĩ hã ma tō siwi uirĩ Pedru hã, siwa'ō za'ra sina. 'Ry'ry sina, te nasi zazahã hã tãma wē za'ra, te te 'madãã za'ra da, hãiba ré ré te te dama 're ĩ'ahã're mono hã, Docasi hã.

⁴⁰Taha wa, ma tō Pedru hã tãma rob'ru za'ra, aihĩni wairébé da. Wairébé za'u si, ma tō hi'rãtitō nhamra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme da. Tawamhã ma tō aipi'ra, pi'ō idãã u. Te tãma tinha, āne: — Tabita, ai'utu. — Āne te 'mahã.

Tawamhã pi'ō hã ma tō toporo. Pedru te te 'madãã wamhã, ma tō udu.

⁴¹Taha wa, Pedru hã ma tō pa'ã, te te pawaptob da, para na sab da hãiwi. Tawamhã, wahutu wamhã, Pedru ma tō dazō hã, uburé Zezusihi zazei'wa norĩ zō, duré imrotō norĩ zō zama, ihâiwa'udu hã te te sabu za'ra da. Taha wa, ma tō sabu za'ra ihâiwa'udu hã, tihãibazēm na apã hâimana wa.

⁴²Tawamhã 'ri pã ma tō pi'ōi wasu'u hã te te ropé, Zopi āma hã. Iwasu'u da te wapari za'ra wamhã, da'ahã na ma tō saze za'ra ni, Wanhib'apito hã. ⁴³Tawamhã Pedru hã bâtã ahã na ma tō tame tihãiba a'ã, Zopi āma. Sima na

romhâ su'u'wa nhisi nhorôwa âma te nhamra.

**Conerizu hã, Pedruhu
zô ïhârâzé wasu'u**

10 Sézareza na 'ri nho'ômo nhisi âma te aibâ hã 're sãmra, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa hã, Conerizu na isisi hã. Ta hã romanu. Da'wapéi'wa nori hã, isimi'ubumro nori hã Itarianu na iwaptêrê zara hã. Ta nori zama romanu. ²Re ïhâimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa te 're hâimana Conerizu hã, duré ïsôrôwa âma ïsiré 're ïhâimana za'ra mono nori zama. Zudezu nori, ïsibrob'ô nori âma ma tô 're siwãri u'âsi ta hã, zudezu ô nherê. Te duré 're mreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. ³Tawamhã nimahã bâta na bâdâ sipra wi, ma tô marĩ hã sabu, sôtô ô nherê, sôtô 'rowi te te ïrosawêrê ne. Hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã ma tô sabu. Ma tô we ïtême sina rotété. Taha wa, te oto 'mahâ:

— Conerizu. — Âne te 'mahâ.

⁴Tawamhã tâma pê'ewara nherê, te te 'madâ'â pese sina, ma sada'â asa:

— E marĩ na te we ïmahâ.

Tawamhã asa te tâma tinha, hâiwa âma romhuri'wa hã:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're aiwapari ze, tiwi 're ïrowaptêrê mono zém na hã. Duré da'âma 're aiwãri pese mono na zama ma tô aiwahu'u. Taha wa, te ai'âma 're po're pu'u u'âsi. ⁵Taha wa, te za ïda'mazatô, Zopi u Sima Pedru na aibâ nhisi zô. ⁶Tinhipsara 'rata te a'â nhamra, romhâ su'u 'wai 'rata. ïsôrôwa hã âporé zaihâ na te 're sa, 'ri hã. — Âne te tâma tinha.

⁷Tawamhã âne na te te tâma rowasu'u pari, ma tô apâ mo ïhawĩ, hâiwa âma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã.

Taha wa, te Conerizu hã sitême sô tihârâ zahuré, ïsôrôwa 're, tâma

ïromhuri'wa nori zô. Tizadawa zapari'wa zô zama te hã, da'wapéi'wa zô. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa, da'wapéi'wa hã. ⁸Marĩ te te ïmadâ'âzém na te tâma rowasu'u za'ra. Taha parimhã, ma tô satôri za'ra, Zopi u si'aba'rê da.

⁹Tawamhã si'aba'rêi ré, ma tô tiwi ti'awê za'ra. Awê bâta na te duré ai'aba'rê, Zopi u. Tawamhã tamomo ma tô oto rosahutu za'ra.

Tawamhã ta nori hã, Conerizu te te ïsatôri za'ra nori hã ïtême sihutu ô ré, abzuma ma tô Pedru hã sai'u 'ri nhisi hâpâ u hâimo, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mreme da. ¹⁰Tawamhã mra hã ma tô tiwĩ. Sa neza. Tawamhã sô danhipi ré, ma tô duré marĩ hã sabu, sôtô ô nherê, sôtô 'rowi te te ïrosawêrê ne. ¹¹Hâiwa 'ridawa, ma tô sabu. Marĩ hã te we si'ra ti'ai u, zazahâ hâi wawê ne hã. ïhâ nhipti na ma we 'rã'otô. ¹²Abaze hã te ïre daba'wara, ïnhize hã ïnhi ze'i'ô zama siwazari, ti'ai baba di'i na te te sina 're ïrobâdâ za'ra mono nori zama. Si zama te siwazari daba'wara. ¹³Tawamhã Pedru, ma tô wapa, ni'wai mreme hã. Âne te 'mahâ:

— Pedru, aiwahutu, asima 'maiwĩri da, asai hã. — Âne te 'mahâ.

¹⁴Tawamhã asa te tâma tinha:

— ïnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ ïwasétêre hã te 're 'masi mono ô di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ïwê'ô hã.

¹⁵Tawamhã tâma ïrowasu'u'wa te duré tâma tinha:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, marĩ hã ïwê na te te aima wasu'u wamhã, wasétê ô nherê, asiwi wê'ô ô di za.

¹⁶Tô ôhõ na si ma duré tâma âma sahu, maparane. Taha pari, ma tô ti'â apâ, hâiwa u zazahâ hâi wawê ne hã.

¹⁷Tawamhã Pedru te zahadu âma rosa'rata, te te ïmadâ'âzém na hã marĩ te te tâma ïwasu'u hã te te waihu'u ô wa. Te te âma rosa'rata ré, Conerizu te te ïsatôri za'ra nori hã ma tô aihutu, 'ri

nho'omo u. Tawamhã Simahã nhorōwa zô ma tô dazadanharĩ za'ra. 'Ridawa, te aimasa oto. ¹⁸Tawamhã te sô da'mahârã za'ra:

— E Sima Pedru hã te nhamra. — ãne te dazadanharĩ za'ra.

¹⁹Zahadu te Pedru hã ãma rosa'rata, te te ĩmadã'ázem na. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Tipē'ezani na tãma waihu'u, ãne:

— Ōhōta, aibã norĩ hã te we asô sinharĩ za'ra, si'ubdatô ihãiba norĩ hã. ²⁰Taha wa, ma'ãpé aiwahuu, ĩtēme si'ra za'ra da. Ta norĩ hã zudezu'ô na 're ihâimana za'ra mono nherē, tiwi aiwairĩ za'ra ô di za, wa hã te we atēme ĩsatōrĩ za'ra na dã'âsina. — ãne ma tô Pedruhu ma waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani hã.

²¹Tawamhã Pedru, ma tô si'ra oto, aibã norĩ u. Te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã Sima Pedru na ĩnhisi hã. E marĩ da, te ĩzô asinharĩ za'ra wa'wa. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

²²Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô wei wazatōrĩ za'ra atēme, Conerizu na ĩsisi hã. Ta hã aibã ĩwē, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're ĩwata u'âsi mono. Duré zudezu norĩ te te 're ĩawēsãmri mono. Hãiwa ãma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ma tô po're pu'u Conerizu hã, asô hârã da, asimirowasu'u hã te te wapari da. — ãne ma tô tãma sadawa wasu'u za'ra, Pedruhu ma.

²³Tawamhã Pedru te tãma rob'ru za'ra, 'ri para u sisisi da, sôtô za'ra da a'ã.

Tawamhã ma tô ãma ti'awē za'ra. Awēpsi, te ĩme timorĩ za'ra, aibã norĩ me. Zezusihi zazei'wa norĩ zama te duré umro na ĩsiré ai'aba'ré, Zopi ãma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. ²⁴Awēpsi te za aihutu, Sézareza u hã. Tame Conerizu hã te zahadu sô mapa. Sô ihârã za'ra norĩ hã

te duré ĩsiré sô mapari za'ra, ĩsisânawã norĩ hã, duré ĩsiwadi norĩ zama.

Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô aihutu. Sihutu wi, Pedru hã te 'ri tēme mo. ²⁵'Ri para u sébré ô ré, ma tô sina uzusi 'ridawa u, Conerizu hã. Tawamhã Conerizu hã 'rã po sina, ma tô aime ĩpapara hi'rãtitô, Pedruhu papara, tãma wapu wa, ãma wata da. ²⁶Tane nherē, Pedru hã ma tô wahuu. ãne te tãma tinha:

— Aiwahuu. Wa hã asine hã a'uwē. — ãne te tãma tinha, Pedru hã.

²⁷Tawamhã te te sima rowasu'u zahuré sina, ma tô oto si'mazasi zahuré, 'ri para u. Da'ahã na ma tô sô tasi'rã'ôtô ni. ²⁸Tawamhã Pedru hã te te da'madã'ã wamhã, te dama tinha, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, 're ĩwahâimana za'ra mono zém na hã. Wa norĩ hã zudezu norĩ hã, zudezu'ô norĩ nhorōwa u 're wanhisisi waihu'u mono ô di. Wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwē 're wahâimana za'ra mono wa, wa tiwi 're wasi'uwati pese za'ra, zudezu'ô norĩ wi. ãne 're ĩwahâimana za'ra mono zé hã. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ĩma waihu'u pese oto, ni'wa, ĩwē na 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩma wasu'u wamhã, zudezu'ô nherē, te ĩsiwi wē'ô tô da. ãne ma tô ĩma waihu'u. ²⁹Taha wa, ãma ĩzô aihârã za'ra wa'aba wa, awa'awi wa tô we atēme ĩmorĩ za'ra wa'wa, ĩsiwairĩ ãna. Ma'ãpé, ĩma rowasu'u za'ra wa'aba. E marĩ da, te ãma ĩzô ĩda'mazatōrĩ za'ra wa'wa, we ĩmorĩ da, atēme za'ra wa'aba. — ãne te dama tinha, Pedru hã.

³⁰Tawamhã Conerizu te asa tãma rowasu'u oto, ãne:

— Bãdã si'ubdatô ma tô ĩ'ãma ai'utô, aibã ĩtēme ĩwisizém na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ĩmreme ré, ma tô ĩtēme wi, bãdã sipra wi. Ti'uzã hãirã na ma tô rob'uiwē, rowa'a nherē. ³¹Tawamhã te ĩma tinha, ãne: “Conerizu, 'Re ihâi-

mana u'âsi mono ma, 're aimreme mono ré, ma tô te te 're aiwapari ze. Duré da'âma 're aiwārī pese mono na ma tô aiwaihu'u. ³²Ma'âpé da'mazatōrī, Zopi u. Sima Pedruhu zô aihârâ. Sima na romhâ su'u'wa nhisi nhorōwa âma te nasi da'wa. Â poré zaihâ na te îsōrōwa hã 're sa, 'ri hã." Âne te îma tinha. ³³Taha wa, wa tô îsi'aba'ré na âma asô da'mazatō, we aimorī da. Taha wa, ma tô we oto watême aiwi. Rowē di oto. Âhâna wa tô âme wasi'rã'ōtō ni, 'Re îhâimana u'âsi mono nho'a, Wanhib'apito te te aima îpisutuzéb zarina, wa te wapari za'ra da, îsimiroti hã. — Âne te Conerizu hã tâma rowasu'u, Pedruhu ma.

**Pedru hã Conerizu norī
ma, te te îrowasu'uzé**

³⁴⁻³⁵Tawamhã Pedru hã timreme na ma oto âma tâma sãna'rata za'ra, âne:

— Tô ta, âhâna wa tô waihu'u. Tô sena 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô si'âma ropisutu, dawī 're sisawi tô mono da, zudezu nherē, duré zudezu'ō nherē. Daro mono bâ, îwē si da te 're 'manharī za'ra mono da, îmreme, da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za tô te te sima 're da'awē aiwapsi. Misi, ma tô te te da'âma sima 're rosa'rata, dawī 're sisawi tô mono da. ³⁶'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô îwaihu'u za'ra wa'wa. Tizadawa wasu'u hã ma tô wama waihu'u za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu norī ma. Zezu Cristu hã ma tô watême satōrī za'ra, te te wama rowasu'u za'ra da, 'Re îhâimana u'âsi mono âma rowē na 're îdanomro mono zém na hã. Zezu Cristu hã, uburé Danhib'apito up-tabi. Taha wasu'u ma tô îwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁷Wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai âma 're îhâimana mono zém na hã ma tô duré îwaihu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristu hã. Zuwã Batita hã ma tô dama rowasu'u, â dawabzuri hã da te 're 'manharī za'ra mono da. Taha parip si,

wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai mono bâ, ma tô 're mo, Zezu Cristu hã. Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're îmorizém na ma tô sãna'rata. ³⁸'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipē'ézani hã tâma tisō, Zezusihi ma, Nazaré âma aré 're îsâmra mono ma. Tiwaihu'u pese zama ma tô tâma tisō. Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai wa'wai baba, ma tô 're mo, marī îwē hã te te dama 're ab'manharī mono da, dama î'manharī waihu'u'ō hã. Duré, Wa'uburé nhimiwada'uri nhiptete zarina 're îhâimana siwamnarī za'ra mono norī hã ma tô te te 're apese. Âne ma tô îwē hã te te dama 're ab'manharī, Îmama hã îsiré 're morī u'âsi wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Âne Zezu Cristu 're îhâimana mono zém na ma tô îwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁹⁻⁴⁰Wa norī hã Zeruzarē âma duré daza'rui mono bâ, Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai âma uburé Zezusi te te dama 're î'ab'manharī wē mono na watômo na wa te 're î'madâ'â za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te dama âma 're rowasu'u za'ra. — Âne te tâma rowasu'u za'ra, Pedru hã.

Te duré tâma rowasu'u za'ra:

— Ta hã, Zezu Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi îsasôm-rizém na ma tô dasiwi wīrī ni. Tane nherē, bâdâ maparane âma si'utōrī ô ré, ma tô apâ hâiwa'utu, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Taha pari, ma tô tâma pisutu Zezusihi ma, wama si-hâi'ré za'ra da. ⁴¹Aihîni, da te sabu za'ra ô di. Wa norī si wa tô wahâiba pisutu sabu za'ra ni. Romhâ ré, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã sima wawē za'ra, Zezusihi hâiwa'utuzém na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Taha wa, watêmep si ma tô satō, Zezusi hã hâiwa'utu parimhã. Wa tô îsiré wasai-huri ni. Wa tô duré îsiré âhuri ni, apâ hâiwa'utu parimhã. ⁴²Taha wa, ma tô wama pisutu za'ra, îwasu'uwē na wa

te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Ma tō duré wapisutu za'ra, Zezusi hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na, wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra mono da, dama rowairébé'wa da hā. Tawamhā dahâiba ré 're idahâimana za'ra mono norī ma, te za te te dama 're arowairébé, duré 're idadââ za'ra mono norī ma zama. ⁴³Duréhā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa sidâpâsi, ma tō Zezusi za te te dama 're īab'manharī wē mono zém na wahi'rata norī ma, te te 're wasu'u sirōmo za'ra, āne: “Ō hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dawasédé hā te za te te dama 're apari, te te da'āma 're ab'madââ mono tō da oto.” Āne ma tō wahi'rata norī ma, te te 're wasu'u za'ra, īsadawa wasu'u'wa norī hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Pedru hā.

'Re ihâimana u'âsi mono hā zudezu'ō norī ma, Tipē'ēzani te te tāma īsōmri za'ra zé wasu'u

⁴⁴Tawamhā Pedru hā zahadu te te tāma rowasu'u za'ra ré, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra, Pedruhu mreme wapari'wa norī ma hā. Taha wa, ipē'ē mono bâ ma tō sisisi, hâiwa hawimhā. ⁴⁵⁻⁴⁶Tawamhā zudezu norī, Zezusihi zazei'wa 're ihâimana za'ra mono norī hā, Pedruhu siré, Zopi hawi īsi'aba'ré norī hā ma tō āma titob'uzu za'ra, zudezu'ō norī āma, 'Re ihâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani hā ta norī ma zama, te te oto sōmri za'ra wa. Taha wa, te zudezu'ō norī hā damreme amo na sima robzanhamri za'ra, timreme nai ō nherē. 'Re ihâimana u'âsi mono āma, te duré tiwata za'ra, īwaihu'u pese na. Āne hā te te wapari za'ra wamhā, te zudezu norī hā sima nharī za'ra, āne:

— Oro ō norī hā zudezu'ō za, ma 'Re ihâimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra. — Āne te zudezu norī hā sima nharī za'ra.

Taha wa, te Pedru hā tāma nharī za'ra, āne:

⁴⁷— 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra, te te wama īsōmri za'ra ne hā. E 'wa hā te za tawamhā â hā tiwi sawi za'ra, â dawabzuri hā te te 'manharī tō za'ra da, īwa. Mare di. Te za tō 'manharī za'ra, ta norī hā. — Āne ma tō tāma nharī za'ra.

⁴⁸Tawamhā ma tō tāma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, īsadawa para â dawabzuri hā te te 'manharī za'ra da, zudezu'ō norī hā. Tawamhā Pedru te siwi waptē, īrata sāmra za'ra da a'â.

Pedru hā zudezu'ō norī u timorizém na īsiwasu'uzé

11 Tawamhā īsazei'wa norī hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ihâimana za'ra mono norī hā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī me, ma tō wapari za'ra, āne: “Zudezu'ō norī zama ma tō, u, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā saze za'ra, Zezusihi wasu'u'wē hā.” Āne ma tō īsazei'wa norī hā rowasu'u hā wapari za'ra, daza'rui mono bâ. ²Tawamhā Pedru hā ma tō apâ mo, Zeruzarē u. Wisi wamhā, ni'wam norī hā ma tō tāma nharī za'ra. Zudezu'ō norī āma te āne sima rosa'rata za'ra, ta norī hā: “Zezusi hā da te saze za'ra nherē, danhihâiwata nhihâri ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're da'anho'reptui mono ō di za.” Āne te sima rosa'rata za'ra. ³Taha wa, ma tō tāma nharī za'ra, Pedruhu ma, āne:

— Zudezu'ō norī āma te nasi asō, īsi-hâiwata nhihâri'ō norī nhorōwa āma. Ma tō duré nasi īsiré asa za'ra. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁴Tawamhā Pedru hā ma tō tāma siwasu'u za'ra, īsāna'rata hawi uburé āma īromhâimana mono zém na hā. Āne te tāma siwasu'u za'ra:

⁵— Zopi āma īnhamra ré, wa tō marī hā 'madâ, īnhotō ō nherē, īnhotō 'rowi te

īrosawērē ne. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ĩmreme ré, wa tô 'madâ. Zazahâ hâi wawē ne hâ ma tô we ĩtēme si'ra, hâiwa hawi. Īhâ nhipti wahurē na ma tô we âma wasisi. Tawamhâ ĩnho're ma tô nomro. ⁶Īremhâ te 'madâ'â wa, wa tô ropodo hâ ab'madâ, ĩpoto mono bâ. Abaze hâ siwazari, wa tô ab'madâ, ĩsahi zama. Ti'ai baba di'i na te te sina 're ĩrobâdâ za'ra mono nori zama, duré hâiwi 're ĩsisa'rei mono zama, si hâ wa tô ab'madâ, siwazari. ⁷Ni'wai mreeme hâ wa tô duré wapa. Te ĩma tinha, âne: "Pedru, aiwahuu. Asima 'maiwiri da, asai hâ." Āne ma tô ĩma tinha. ⁸Tawamhâ wa tô asa tâma tinha: "Īnhib'apito, mare uptabi di. Marī hâ ĩwasétére hâ te 're 'masi mono ō di, wahi'rada Mozési hâ te te wawi ĩwē'ō hâ." Āne wa tô asa tâma tinha. ⁹Tawamhâ hâiwa hawi te we duré ĩma tinha, âne: "Re ihâimana u'âsi mono, marī hâ ĩwē na te te aima wasu'u wamhâ, wasété ō nherē, asiwi wē'ō ō di za." ¹⁰Tô ôhō na si si'ubdatō ma tô ĩma tinha. Tawamhâ apâ ma tô ti'â, hâiwa u. ¹¹Apâ te te âri parip si, aibâ nori hâ si'ubdatō ma tô ĩzô 'maihahutu, ĩza'warizéb u hâ. Sézareza hawi da te âma ĩtēme isatōri za'ra hâ ma tô ĩzô aihutu. ¹²Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani hâ ma tô ĩma waihu'u, awa'awi ĩme ĩmorī za'ra da. Taha wa, wa tô ĩme ĩmorī za'ra. Īsazei'wa nori hâ, Zopi hawi ĩsiré we ĩsi'aba're nori hâ 6 na ihâiba hâ, ta nori hâ ma tô duré ĩsiré ai'aba're, Sézareza u. Wasihutu wamhâ, aibâ hâ ĩzô ihârâ nhorōwa u wa tô asisi ni, 'ri para u, Conerizuhu nhorōwa u. ¹³Ta hâ ma tô wama rowasu'u za'ra, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa 'ri para u ĩtēme ĩsihâiré na. Ītēme wisi wamhâ, ma tô âne tâma rowasu'u: "Ma'âpé, da'mazatōri, Zopi u da'maimorī da, Sima Pedruhu zô. ¹⁴Ta hâ te za Zezusihi wasu'u wē na aima

rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te asō'reptu za'ra wa'aba da, aihini asōrōwa âma 're ĩsi'ubumroi mono nori zama." Āne 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa nhimirowasu'u hâ, aibâ ma.

¹⁵— Tawamhâ wa hâ wa tô tâma rowasu'u na sâna'rata oto. Te rowasu'u ré, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô Tipē'ezani hâ tâma sōmri za'ra, ĩsâna'rata hawi te te wama ĩsōmri za'ra ne hâ. ¹⁶Tawamhâ Wanhib'apito mreeme na wa tô po're puru, ĩwana te te wama ĩrowasu'u za'ra hâ, âne: "Zuwâ Batita hâ ma tô â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharī mono wamhâ. Tanei ō di za oto. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za oto Tipē'ezani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da." Āne ma tô wama rowasu'u. ¹⁷Wanhib'apito Zezu Cristu, wa te 're saze za'ra mono wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô Tipē'ezani hâ wama sōmri za'ra. Misire ôhō si we te te wama ĩsōmri za'ra ne, ma tô tâma sōmri za'ra, ta nori ma. E marī, wa za tawamhâ wa hâ 'manha. E 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩmanharī, wa za ĩsiwi wē'ō. E wa za ĩsiwi dawē'ō, 'Re ihâimana u'âsi mono, te te sima dawē nherē. Mare di. Te dawē'ō ō di za. — Āne te tâma nharī za'ra, Pedru hâ.

¹⁸Āne hâ te te wapari za'ra wamhâ, asa te te tâma nharī waihu'u za'ra ō di oto. Taha wa, ma tô âma tiwata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma. Tawamhâ te oto sima rowasu'u za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô zudezu'ō nori zama pisutu za'ra, tiwasété wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono siré, rowē na 're hâimana u'âsi za'ra mono da. — Āne te sima rowasu'u za'ra, zudezu nori, ĩsazei'wa nori hâ.

**Ātizotiza āma Zezusihi zazei'wa norī
're ihâimana za'ra mono zé wasu'u**

¹⁹Tawamhā Esitéwā da te dasiwi iŵirīzéb zarina, isazei'wa norī āma da te rowasété za'ra wa, ma tō da te ropé, isazei'wa norī hā Zeruzarē hawi. Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, ma tō da te ropé, duré Sipri na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, duré Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u zama. Si'aba'rēi ré, zudezu norī ma si ma tō 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u na rowasu'u za'ra, Zezusihi wasu'uŵē na. Zudezu'ō norī ma, zahadu te te āma rowasu'u za'ra ō di. ²⁰Tane nherē, ihâiba amo norī hā, Sipri na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma aré 're ihâimana za'ra mono norī hā, duré Sireni āma danhipti'a nho'ōmo amoi āma aré 're ihâimana za'ra mono norī hā, ma tō ai'aba'rē, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta norī hā zudezu norī ma si, te te rowasu'u za'ra ō di, Wanhib'apito Zezusihi wasu'uŵē na hā. Zudezu'ō norī ma zama, ma tō āma rowasu'u za'ra. ²¹Tawamhā Wanhib'apito hā ma tō ō norī hā pawaptob za'ra, tiwaihu'u pese na. Taha wa, da'ahā na ma tō saze za'ra ni oto, Wanhib'apito niwī 're dahâimana za'ra mono da oto.

²²Tawamhā taha wasu'u hā ma tō isazei'wa norī hā wapari za'ra, Zeruzarē āma siré 're isi'rā'ōtō mono norī hā. Te te wapari za'ra wamhā, Banabé hā ma tō satōrī za'ra, Ātizotiza u morī da. ²³Tamomo wisi wamhā, ma tō waihu'u, 'Re ihâimana u'āsi mono hā iŵē na dama 're isōpru mono zém na hā tame. Taha wa, toi uptabi di, Banabé hā. Tawamhā ma tō dama roti, āne:

— Aihīni, aipē'ē na sada 're asimi'ē za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito niwīp si 're aihâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. — Āne te dama roti, Ātizotiza āma hā. ²⁴Banabé hā, aibā iŵē. 'Re ihâimana u'āsi mono pē'ēzani na si 're imorī u'ā, ta

hā. Wanhib'apito te te sina 're i'umnhasi u'āsi mono, ta hā. Taha wa, ma tō Wanhib'apito zazei'wa hā dasina tahââ ni, Banabéhé nhimirowasu'u zarina.

²⁵Banabé hā te oto mo Tasu u, Saruhu zō te te robzabu da. ²⁶Tawamhā tamomo wisi wamhā, ma tō sōpētē. Ta hawi, ma tō apâ saprō, Ātizotiza u. Tame te aimasisi zahuré oto. Īsazei'wa norī, siré 're isi'rā'ōtō mono norī 'rata te 're simasisi zahuré, te te dama 're rowahutu zahuré mono da. Misi ma tō āma tiwahub zahuré, te te 're da'apawaptob zahuré mono ré hā. Tame ma tō Cristuhu nhib'a'uŵē na da te 're sisi na'rata za'ra, Zezusihi nhirā zarina 're inomro mono norī hā, Ātizotiza āma hā.

²⁷Tawamhā 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā, ni'wam norī hā te ai'aba'rē, Zeruzarē hawi, Ātizotiza u. ²⁸Adabu na aibā nhisi hā te ime timorī za'ra, tisiré isadawa wasu'u'wa norī me. Tawamhā Ātizotiza u sihutu wamhā, Adabu hā ma tō hâiwi za. 'Re ihâimana u'āsi mono pē'ēzani te te tãma iŵaihu'uzéb zarina, ma tō dama waihu'u siro romhā ré, amnho hā daro mono bâ za dawi isi'utōrī mono na hā. (Roma āma danhib'apito Caradiu hā te te dama 're roti mono ré, ma tō āne hā tō da'āma tiromhâiba, amnho ō na hā.)

²⁹Taha wa, Zezusihi zazei'wa norī hā ma tō sima roti za'ra, isibro hā ihâiba mono bâ tãma 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, te te po'o mono da, Zudeza āma isazei'wa norī ma, te te tãma sōmri za'ra da. ³⁰Tawamhā ma tō te te tãma po'o. Tawamhā Banabé norī hā ma tō iré satōrī zahuré ni Zeruzarē u, Saruhu me, tame da'madâ'â'wa norī ma, te te sōmri zahuré da, isibzari za'ra hā.

**Pedru hā dazazém hawi 'Re ihâimana
u'āsi mono te te isō'reptuzé wasu'u**

12 Tawamhā apito Erodihī zadawa para ma tō isazei'wa norī ma, da

te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra. ²Taha wa, Zuwãhã dub'rada hã, Ti'adu hã ma tã dasiwi wĩrĩ ni, ĩsi'uwazi 'wa pa na, apito Erodihĩ zadawa para. ³Tawamhã zudezu norĩ hã ma tã siwi wēsãmri za'ra, Ti'adu da te dasiwi ĩwĩrízé hã. Taha wa, Erodĩ hã ma tã Pedruhu zama dama ti'ru, da te dasiwi ĩri da, dazazéb 're, da te sērē da. Ĩ'u'ētē dup-toi'õ na dasa, da te 're ĩhuri mono zé bãtã na ma tã siwi ti'ã. ⁴Te te siwi ĩri wamhã, ma tã siwi tisē, dazazéb 're. Pas-cowa na dato nhisi hã si'utõrĩ parip si, dama rowairébé'wa norĩ nho're sab da, ma tã a'ã siwi tisē, dazazéb 're, dama rowairébé'wa norĩ hã da te ĩwĩrízéb da hã, te te siwi ãma rowairébé da. Taha wa, da'wapéi'wa norĩ hã te nasi 'madã'ã za'ra siwa'rãmi. Maparane si'uiwa na si mararé te ĩtēme ai'aba'ré. Abzuma zama te nasi siwa'rãmi ai'aba'ré, barana zama, mara wa'wab zama, te te nasi 'madã'ã za'ra da. Uburé hã 16 na ĩhãiba za'ra hã, da'wapéi'wa norĩ hã. ⁵Pedru hã daza-zéb 're, sãmra nherē, ĩsazei'wa norĩ hã te sa'ētē ãma mreme zusi u'ã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ hã.

⁶Pedru hã Erodĩ te te dama ĩruzé hã romhuture di oto, dama rowairébé'wa nho're sab da hã oto. Awēpsi te za dasiwi wazere ni, danho'a te te siwi ãma rowairébé da, niha wamhã, da te dasiwi wĩrĩ da. Tawamhã Pedru hã te oto nhono, barana. Da'wapéi'wa norĩ wa'wa, maparane ĩsi'uwazi nhorõ rutu ré te nhono, pawasisi ré. 'Ridawa ĩ'madã'ã'wa norĩ hã te duré aima'wara zahuré. ⁷Tawamhã hãiwa ãma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hã awa'awi ma tã ĩtēme wi, mara wa'wa. Mara wa'wam nherē, dazazéb 'remhã oto robrã di, 'ri 're wa'wa ãma hã. Hãiwa hawi romhuri'wa hã ma tã Pedru hã rēsi ĩsisé ãma, utu da. Te tãma tinha, ãne:

— Ai'aba'ré na aiwahutu. — ãne te tãma tinha.

Taha wa, ĩpawasisizé hã si'uihã na ma tã tãma asisina, ĩsi'uwazi nhorõ rudu hã.

⁸Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa hã te duré tãma tinha:

— Ai'uza hã ai'usisizém na asima wasisi. Aipara'uza zama asima za na. — ãne te duré tãma tinha.

Tawamhã Pedru, ma tã ãma saze, te te 'manharĩ da. Te duré tãma tinha:

— Ai'ubuzé ĩhãpa ré, we ĩzarina aimorĩ. — ãne ma tã duré tãma tinha.

⁹Tawamhã sõtõ 'rowim newa, ma tã ĩsarina watobro Pedru hã, te te ĩrosawērē newa. Te te waihu'u õ di, tã sena 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa, ĩtēme ĩwisi na hã, hãiwa hawi. ¹⁰Tawamhã 'ridawa 'madã'ã'wa ĩmorĩ'rada hã ma tã sa're zahuré. Taha nhana're ĩsa hã ma duré sa're zahuré, Pedru norĩ hã. Tawamhã ma tã aimasizi zahuré oto, dazazé 'wawi wa'ra 'ridawa u si'uwazi 'manharĩ na 'ridawa nhito pese u. Tawamhã uihã na ma tã 'ridawa nhitobzé hã tãma aiwanhizari zahuré. Õne haré ma tã oto tipusi zahuré. Bãdãdi na ma tã tineb zahuré. Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa hã ma tã Pedruhu wi aimani, awa'awi. ¹¹Taha wa, Pedru hã ma tã 'rãwi sina rosa'rata:

— E niha. Te rosawērē newa. Tane nherē, tã sena ma tã Wanhib'apito hã we ĩtēme satõ, hãiwa hawi tãma ĩromhuri'wa hã Erodihĩ wi, te te ĩnho'reptu da, zudezu norĩ te te sima ĩwē za'ra zéb zarina, ĩdã'ã tã da. — ãne ma tã sima tinha.

¹²Tawamhã, ãma ĩromhãimanazém na tã sena te te oto sina waihu'u wamhã, Marizaha nhorõwa u ma tã mo, Pedru hã. Zuwã Marcusihĩ na, Mariza hã. Tame da'ahã na ma tã tasi'rã'õtõ ni, ãma damreme zusi da. Tamomo te oto mo, Pedru hã. ¹³Wisi wi, ma tã 'ri 'wawi 'ridawa nhitobzé hã ta'a. Tawamhã dama

romhuri'wa hã ma tô itême wahudu pi'ô hã, Rodi na isisi hã 'ridawa ta'a'wa, te te waihu'u da. ¹⁴Tawamhã Pedruhu mreme te te waihu'u wamhã, ma tô tâma rowê watobro. Rowê te, si'aba're na apâ sipi'rai wa, ma tô 'ridawa na po're ha'ã. Te te tâma 'ridawa âna, te tisiré nori ma te te wasu'u da, wara. Âne ma tô tâma wasu'u za'ra:

— Pedru hã te za, 'ridawa. — Âne te tâma wasu'u za'ra. ¹⁵Taha wa, te pi'oi ma nharĩ za'ra:

— Mare di. A hã asimiza'rese ô di.

Te duré asa tâma nharĩ za'ra:

— Tô sena te za, Pedru hã.

Tawamhã te oto nharĩ za'ra, âne:

— Até Pedruhu 'madâ'ã'wa te za, hãiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã.

¹⁶Âne ré, te Pedru hã nasi 'ridawa ta'a. Taha wa, ma tô oto tâma 'ridawa za'ra. Te te sabu za'ra wamhã, uihã na ma tô âma titob'uzu za'ra, tô sena na. ¹⁷Tawamhã Pedru hã ma tô tinhib'rada hã tâma wê za'ra hâimo, ari'iwi si'ubumro da. Taha pari, ma tô tâma siwasu'u za'ra, Wanhib'apito hã dazazém hawi, te te iwazere na. Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Ti'aduhu ma, te za iwasi'u za'ra wa'wa, duré isiré isazei'wa nori ma zama. — Âne te tâma sihâiba 'ru za'ra. Taha pari, ma tô tiwi timori za'ra nimomo.

¹⁸Tawamhã âma awê wamhã, awê wi, da'wapéi'wa nori hã Pedru te te siwi sa'rese za'ra ô wa, ma tô tâma tipê'ewara za'ra, da'wapéi'wa nori hã. ¹⁹Pedruhu zô sôpré pese da, ma tô Erodĩ hã tâma sô rob'ru za'ra. Sô sôpré pese nherê, te te siwi sãmri ô di. Taha wa, Erodĩ hã ma tô imadâ'ã'wa nori hã sadanharĩ pese za'ra, Pedruhu âma. Taha pari, ma tô dama 'ru za'ra, da te simro da, dazazé 'madâ'ã'wa nori hã.

Apito Erodĩhi dâ'ázé wasu'u

Tawamhã apito Erodĩ hã ma tô mo, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi, Sézareza na 'ri nho'ômo nhisi u, tame sãmra da a'ã.

²⁰Tawamhã apito Erodĩ hã ma tô sahi u'âsi dazada hâimana, Tiru na 'ri nho'ômo nhisi âma 're idahâimana za'ra mono nori zada, duré Sido na 'ri nho'ômo nhisi âma 're idahâimana za'ra mono nori zada zama. Taha wa, Tiru hawi ma tô da'madâ'ã'wa nori hã ai'aba're, apito Erodĩhi u, Sido hawib zama. Erodĩ hã te te siwi sadaihu'u da, ma itême sito. Tawamhã Barasitu na Erodĩhi nhibro 'madâ'ã'wa nhisi u uimrehêne, ma aihutu. Tawamhã te âne tâma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma:

— Ma'ápé, wa'ãma aime za'ra na, Erodĩhi me apâ wa te wasima ropese za'ra da, wasazé hã wa te duré wasima 're uipra za'ra mono da, isib'a'uwê nori wi apâ. — Âne te tâma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma. Tawamhã Barasitu hã ma tô âma saze za'ra, âma sime za'ra da. Taha pari, ma tô Erodĩhi u aihutu duré, te te sadawa pibu za'ra da duré ta hã, tisazé hã te te 're i'uipra za'ra mono zéb da hã apâ. ²¹Taha wa, Erodĩ hã bádâ te te sima ipisutuzém na ma tô ti'uzá wê ihâpa hã sima tisé. Danhib'apito 're isimasisi mono zéb âma ma tô nhamra, tinhimirotizéb âma, te te dama roti za'ra da. ²²Tawamhã te te dama roti za'ra pari, ma tô âne âma tawata za'ra ni, damreme 'rãihã na:

— Ôhõ mreme hã, aibã mreme ô di. Ihãiba'õ mreme, iwaihu'upese mreme. — Âne te âma tawata za'ra ni, iwaihu'upese newa.

²³Tawamhã awa'awi ma tô hãiwa âma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã azã, ihâzé pire na, Erodĩ hã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're idawata za'ra mono zé hã te te sima sawi wa, ma tô azã. Marĩ

hã ĩsãna wai'u ne hã âma sépu'u wa, ma tã dârâ, Erodi hã.

²⁴Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tã ropé, 'ri pâ. Sadawa wasu'u za'êtê di oto.

**Banabé norĩ hã Saruhu me,
Ãtizotiza u apã ĩnebzé wasu'u**

²⁵Tawamhã Banabé norĩ hã ma tã apã tineb zahuré, Saruhu me, Ãtizotiza na 'ri nho'omo nhisi u. ĩsazei'wa norĩ nhibzari te te ĩwapé zahuré hã te te dama sãmri zahuré pari, ma tã apã tineb zahuré, Zeruzarê hawi. Zuwã Marcusi hã te ĩsiré timorĩ zahuré.

**Banabé norĩ hã tinhiromhuri na te
te ĩsãna'rata zahuré zé wasu'u**

13 Tawamhã Ãtizotiza âma 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré dama rowahutu'wa norĩ hã te 're si'ubumro, ĩsazei'wa norĩ wazari. Âne ĩsisi za'ra hã: Banabé hã, duré Simi'ã hã, ĩsisi amo hã Hãira na; duré Rusizu, Sireni âma aré 're ĩsãmra mono hã; duré Saru hã, duré Mana'ê hã, apito Erodihi siwadi aré, Mana'ê hã, Erodihi nhorõwa âma siré prédub zahuré wa. ²Tawamhã nimahã bātã na ma tã ta norĩ hã saihuri âna asimro a'ã, Wanhĩb'apito âma wata za'ra da. Taha wa, ma tã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽezani hã âne tãma waihu'u za'ra:

— Banabé norĩ ma, wa tã romhuri hã pisutu zahuré, Saruhu me. Te te ĩma 're romhuri zahuré mono da, wa tã ĩsima pisutu zahuré, ta norĩ hã. Taha wa, te ĩpisutu zahuré zéb zarina, te za oto tãma ĩpisutu za'ra wa'wa, asiti wa'aba oto neb zahuré da. — Âne ma tã tãma waihu'u za'ra.

³Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te duré mreme zu, saihuri âna. Tinhib'rada ma tã ĩrãĩ âma sa'ra za'ra, Banabé norĩ 'rã nhisiwi, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, te te tãma pisutu za'ra da, romhuri hã. Taha parip si, ma tã siwi satõrĩ zahuré, neb zahuré da oto.

**Sipri âma Banabé norĩ te te
ĩromhuri zahuré zé wasu'u**

⁴Tawamhã Banabé norĩ hã ma tã tineb zahuré, Saruhu me. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽezani ré, ma tã tineb zahuré, Sere'usiza na 'ri nho'omo nhisi u. Ta hawi, te duré tineb zahuré, Sipri na rob'rê za'iti nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na ma tã saprĩ zahuré, dame. ⁵Tawamhã ma tã aimasisi zahuré, Saramina na 'ri nho'omo nhisi u. Tame ma tã tinhiromhuri na sãna'rata zahuré. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã, ma tã tame 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama sadawa wasu'u zahuré. Zuwã Marcusi hã ma tã ĩme timorĩ zahuré, romhuri na te te pawaptob zahuré da.

⁶⁻⁸Sipri na rob'rê za'iti nhisi wa'wai baba, si'aba'rêi wamhã, ma tã aihutu, Paposi na 'ri nho'omo nhisi u. Tame abzé tede'wa hã ma tã sãpõtê za'ra, zudezu norĩ siré hã, Bazezusi na ĩsisi hã. Deredu norĩ nhiminhisi na hã Erima na ĩsisi amo hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa, te taré te te dama 're rowasu'u. Danhib'apito siwadi, Bazezusi hã. Sézi'u Paru na danhib'apito nhisi hã. Ta hã, rosa'rata waihu'u pese 'wa. Tawamhã ma tã sã tihãrã zahuré, Banabé norĩ zã Saruhu me, te te wa-pari pese da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã Erima hã abzé tede'wa hã ma tã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tiwi wẽ'õ zahuré, danhib'apito hã Zezusihi wasu'uwẽ te te saze tã da. ⁹Tawamhã Saru, Paru na ĩsisi amo hã ma tã aptete, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽezani na. Taha wa, abzé tede'wa te te 'madã'ã sina, ¹⁰ma tã tãma tinha, âne:

— Wa'uburé 'ra, a hã. Uburé iwê nhitob'ru, a hã. Aihâimana nhipese di. Īwasété si, te asima 're ĩ'azawi pese mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wê nherê, te dawî âma 're ĩ'azaprî u'âsi mo, ĩwasétére na. ¹¹ Āhãna, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za ai'azâ. Tawamhã te za a'â atob'a. Bâtâ nhimirowa'a hã 'madâ'â ô di za a'â. — Āne te tâma tinha, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma tô titômozazu, Erima hã. Ma tô tiwi tirobra duré, tob'a wa. Taha wa, ma tô te te nasi rob'upi dazô, ni'wa hã te te saprôni da. ¹² Tawamhã danhib'apito hã aibã ĩtob'a na te te 'madâ'â wamhã, ma tô saze, sena na Zezusihi wasu'uwê hã. Wanhib'apito nhimiroti na ma duré titob'uzu.

Ātizotiza amoi âma Paru norî te te ĩromhuri zahuré zé wasu'u

¹³ Tawamhã Paru norî hã te ai'aba'rê, Paposi hawi, Pâpiriza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na te ai'aba'rê, dame. Tane nherê, Zuwã Marcusi, ĩme morî zahuré ô di. Ma rême zahuré, Zeruzarê u morî da apã. Pâpiriza u sihutu wamhã, Peredi na 'ri nho'ômo nhisi u te ai'aba'rê, Paru norî hã. ¹⁴ Ta hawi, te duré ai'aba'rê, Pisidiza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tawamhã ma tô aihutu, Ātizotiza na 'ri nho'ômo nhisi u. Sihutu wamhã, sabadu na ma tô asisi, zudezu norî te, rowahutuzéb u. Tame te asimro ni. ¹⁵ Tawamhã ma tô ni'wa hã dama sôré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érezém na hã. Īsadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimi'ui'éré hã te duré dama sôré. Te te sôré za'ra parimhã, rowahutuzéb âma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô Paru norî hã âne 'mahârâ za'ra, te te dama rowasu'u za'ra da:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norî, asima wê za'ra wa'aba wamhã, te za wama ĩrowasu'u za'ra wa'wa, wama

robze za'ra da. — Āne ma tô 'mahârâ za'ra.

¹⁶ Taha wa, Paru hã hãwi ma tô za. Tinhibrada, ma tô dama wê, ari'wi dasi'ubumro da. Tawamhã te dama tinha, âne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norî, ĩwapari za'ra wa'aba. Duré zudezu'ô norî, a norî wa'aba zama wasiré ô nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono norî hã, ĩwapari za'ra wa'aba. ¹⁷ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Izarazéhé nhihudu norî nhib'apito hã ma tô wahi'rata norî hã sima pisutu za'ra, âma sib'a'uwê za'ra da. Īsihudu sidâpâsi, ma tô te te 're apawapto, sitébré da, Ezitu âma tisiré'ô norî 'rata 're si'ubumroi mono ré hã. Ta hawi, ma tô sani za'ra, tiwaihu'u pese na. ¹⁸ A'ubuni wi, 're dahâimana za'ra mono ré, ma tô te te 're da'ab'madâ'â pese, âma 're dazaihã popo'o za'ra mono nherê. ⁴⁰ na ma tô da'âma tiwahu, a'ubuni wi te te 're da'ab'madâ'â mono ré hã. ¹⁹ Cana'ã na romnhisi âma ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'uprosi. ⁷ na dapoto mono bâ ma da'uprosi, a'uwê norî hã, ĩwa 're ĩdasi'ubumroi mono hã. Tawamhã tinhib'a'uwê ma, ma tô sômri za'ra ti'a hã, Izarazéhé nhihudu norî ma. ²⁰ ĩwa dawî 're rob za'ra mono ré hã, ⁴⁵⁰ na ma tô âma tiwahub za'ra.

— Tawamhã dama ĩmreme pire norî hã misi sidâpâsi ma tô dama pisutu za'ra, ĩsadawa para dama rowairébé'wa 're hâimana za'ra mono da, Samuwé hã ĩpotozéb u. Tawamhã ma tô podo, Samuwé hã. Prédu wamhã, ta hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u. Ta hã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa, Samuwé hã. ²¹ Tawamhã Izarazéhé nhihudu norî hã ma tô tiwi waptêre za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, ni'wa hã danhib'apito ne, te te 're ĩda'uwati mono da hã, te te pisutu da. Taha wa, 'Re ĩhâimana

u'âsi mono hã ma tô tâma hãiba nhomri za'ra, Sau hã da'uwati'wa da. Sauhu mama hã, Tisi na isisi hã. Bêzamihi nhihudu ta hã, Tisi hã. Sau hã te te 're da'uwati mono ré hã 40 na ma tô âma tiwahu. ²²Tawamhã te te oto 're da'uwati mono tô da, ma tô waze, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Isa'u hã ma tô Dawi hã dama hãiba nho, da'uwati'wa da oto. Ta hã ma tô duré wêsã oto. ãne te te iwêsãmrizé hã: “Dawi hã Zéséhé 'ra hã ìma wê di. Ìnhimiroti te te âma uwaimrami da, te za te te 're ìwapari u'âsi.” ãne ma tô Dawi hã wêsã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ²³Dawihî nhihudu uwaibaba, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã pisutu Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norî nho'reptui'wa da hã. Wahi'rata norî ma, te te ìropisutuzéb zarina, ma tô pisutu. ²⁴Zezusi hã tinhimiromhuri na te te dama sãna'rata ô ré, ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're rowahutu, wasiré Izarazéhé nhihudu norî ma, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, duré â dawabzuri hã da te 're 'manharî za'ra mono da. ²⁵Tawamhã tinhimiromhuri te te isazãrizéb u romhutu wapsi, te dama siwasu'u, ãne: “Cristuhu zô te 're asimi-pari za'ra wa'aba mo. Tawamhã te ì'âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mo, Cristuhu newa, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ìpisutu newa. Tazahã, ta hã ò di, wa hã. Ìza'u si ìma ìpire hã te za wei mo. Wei wisi wapsi, wa hã tâma ìwapure di za. Tãma ìwapure wa, ìpara'uza wasisizé, te apã tiwi wasihu waihu'u ô di za, ìnhisé wa.” ãne te dama siwasu'u, Zuwã Batita hã. — ãne ma tô Paru hã dama rob'rãzarôtô, dahi'rata nhihudu uwaibaba, Zezusi we ìmorizém na hã.

²⁶Te duré dama tinha:

— Wasiré Abra'ãhã nhihudu norî, ìwapari za'ra wa'aba, duré zudezu'ô norî, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ai-wata za'ra wa'aba mono norî zama.

Uburé wa'udãna ma tô ìwasu'uwê hã wei watême satôri za'ra, wahãiba mono bâ, danho'reptuzé wasu'u hã. ²⁷Zeruzarê âma 're ìsi'ubumroi mono hã, duré tame dama ìpire norî zama, Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te waihu'u za'ra ô di. Sabadu sidãpãsi, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimi'ui'ére hã da te dasima 're sôré za'ra mono nherê, ìwasu'u hã te te waihu'u za'ra ô di, ta norî hã. Taha wa, Zezusi hã dã'ã da, te te siwi âma roti wamhã, te te waihu'u za'ra ãna, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimirowasu'u hã siwi âma uwaimra, si'uihã na. ²⁸Zezusi hã marî ìwasédé hã te te 'manharî ô nherê, ma tô ô norî hã siwi waptê, Piratuhu wi, da'wapéi'wa norî hã te te siwi wîrî da, wasété ré ne. ²⁹Tawamhã Zezusi hã ãma uburé 'Re ihâimana u'âsi mono mreme ui'ére 'rada hã te te siwi âma uwaimrami parip si, ma tô siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Ma tô siwi tisê, êtê zahãpã wa, ab're 're. ³⁰Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô apã hãiwa'utu, dã'ã uptabi nherê. ³¹Tawamhã apã hãiwa'utu pari, ma tô nasi dama sihãiré, bãtã ahã na, Zezusi hã. Darireza hawi, Zeruzarê u aré ìsiré ìsi'aba'rê norî ma, ma tô nasi sihãiré. Ta norî hã te oto te te dama 're wasu'u wê za'ra Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norî ma.

³²— Wa norî zama ìwasu'uwê hã wa te aima sômri za'ra wa'aba da, wa ai'rata wahãimana za'ra wa'aba ni. ³³'Re ihâimana u'âsi mono, wahi'rata norî ma, te te ìropisudu hã ma tô wama ãma uwaimrami za'ra oto, wasiré ìsihudu norî ma. Zezusi hã ma tô apã hãiwa'udu. Apã ihãiwa'utuzé wasu'u na 'Re ihâimana u'âsi mono ãma danho're na rob'ui'ére, ìsãna'remhã, te wama wasu'u, ãne:

“A hã ì'ra. ã bãtã na aihãiwa'utuzé bãtã na wa za Aimama na aima 're ihãimana.”

³⁴— Duré āma rob'ui'éré 'rata hāiba amo hā te duré wama wasu'u 'Re ihāimana u'āsi mono, Zezusi dā'ā uptabi nherē, apā za te te ihāiwa'utuzém na, dā'ā u'āsi nomro tō da. 'Re ihāimana u'āsi mono te tinha:

“Dawihī ma, tō sena marī īwē na te tāma iropisutuzém na wa za taha u'ābā aima āma uwaimrami za'ra wa'wa.”

Āne ĩreme na rob'ui'éré hā. ³⁵Īhāiba amo na rob'ui'éré ĩsāna'remhā, te duré wama wasu'u:

“Te te aima 're ĩromhuri wē u'āsi mono hā dā'ā wamhā, rēme ō di za, hāiba 'ro tō da.”

Āne te wama wasu'u. — Āne te Paru hā dama rob'rāzarōtō, rowasu'u 'rata na hā.

³⁶ Te duré dama rowasu'u:

— Dawi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono ma sina uwaimra, te te tāma ĩpisutuzéb zarina. Te te sina tāma uwaimrami pari, ma tō dārā, Dawi hā. Īhī'rata norī 'ru āma ētē zahāpā wa ab're wa, ma dasiwi sērē ni. Da te dasiwi sērē wamhā, ihāiba hā ma ti'ro. ³⁷Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono apā te te ihāiwa'udu hā, 'roi ō di. Hāiba wē na ma tō apā hāiwa'utu. ³⁸⁻³⁹Wasiré norī, ma'āpé aihīni ĩwapari pese za'ra wa'aba, tō sena na waihu'u za'ra wa'aba da. Danho'reptuzé wasu'u hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zezusi hā, dawasété pari'wa. Duréihā, Mozési hā ma tō wahi'rata norī ma āma rowasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na. ĩsimiroti zarina 're dahāimana za'ra mono nherē, dawasédé da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono ō di, āma. Tane nherē, āhāna Zezusi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dawasédé te te oto da'āma 're ĩ'ab'madā'ā mono ō zarina, te za oto te te 're da'awēsāmri. ⁴⁰⁻⁴¹Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'éré, 'Re ihāimana u'āsi mono mre me na, āne:

“Re aihāimana za'ra wa'aba mono ré, wa za niha dama rob'manha, ĩpipa na. Tawamhā za te dama ĩrob'manharizém na te za āma 're asiwawā za'ra wa'aba mo, ni'wa hā te te āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono nherē.

'Madā'ā za'ra wa'aba. A norī wa'wa hā ĩ'āma aiwa'ē za'ra wa'aba norī hā, te za tāma 're a'rāmi za'ra wa'aba mo, ĩnhimirob'manharī pipa ma. Tawamhā ĩzadawa para te za ai'utōrī 'wa.”

Āne 'Re ihāimana u'āsi mono mre me hā. Ma'āpé āma rosa'rata pese za'ra wa'aba za āne na hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirob'manharī pipa zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba tō da. — Āne te Paru hā dama rob'rāzarōtō.

⁴²Tawamhā Paru norī hā zudezu norī te, rowahutuzém hawi pusi zahuré wi, ma tō waptērē zahuré ni, sabadu amo na te te dama rowasu'u na sahu zahuré da. ⁴³Tawamhā rowahutuzém hawi dawairébé wamhā, da'ahā na te Paru norī siré ai'aba're ni, Banabéhé me, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī hā, zudezu norī hāimanazéb zarina 're ihāimana za'ra mono norī zama. Tawamhā ma tō tāma roti za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipawaptobzém na siptete sina āma 're hāimana u'āsi za'ra mono da.

⁴⁴Tawamhā sabadu amo na aihīni ma tō tasi'rā'ōtō ni, 'ri nho'ōmo āma 're ĩdasi'ubumroi mono hā, Wanhib'apito zadawa wasu'u hā da te wapari za'ra da. Da'umro di, da te ĩwapari za'ra ō hā. ⁴⁵Tane nherē, da'ahā na ĩdasi'rā'ōno hā zudezu norī hā te te da'madā'ā za'ra wamhā, ma tō āma da'ruiwapari za'ra. Tawamhā Paruhu mre me hā ma tō dawī wē'ō za'ra, zudezu norī hā. Taha wa, timreme na ma tō nasi āma tāma wa'rāmi za'ra, Paruhu mre me wa'rāmi. Ma tō duré āma tiwa'ē za'ra. ⁴⁶Tane nherē,

pahi āna ma tō Paru norī hā tāma nharī za'ra, zudezu norī ma, āne:

— A norī wa'aba ma, uimrehēne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na hā. Tane hā tō, wē di. Tane nherē, taré newa, ma tō asiwi iwē'ō za'ra wa'wa, iwasu'uwē hā. Taha wa, ībāi ō di, hāiwa āma rowē āma 're īaihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono 'rata. Taha wa, wa za airēme za'ra wa'aba ni, zudezu'ō norī ma, wa te tāma 're rowasu'u za'ra mono da oto.

⁴⁷ Wanhīb'apito hā ma tō āne na wama roti za'ra oto:

“A norī wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, zudezu'ō norī ma, 're rob'uiwē za'ra wa'aba mono da, iwē na, taha zarina te 're īda'anho'reptui mono zém na daro mono bā āma 're ropéi wa'aba mono da, dama.”

Āne te wama roti za'ra, Wanhīb'apito hā. — Āne ma tō Paru norī hā tāma rowasu'u za'ra, Banabéhé me.

⁴⁸ Tawamhā zudezu'ō norī hā Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di. Wanhīb'apito zadawa wasu'u na ma tō tiwata za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono hā, rowē na īrata 're hāimana u'āsi za'ra mono da, te te sima ipisutu za'ra norī hā ma tō saze za'ra, Zezusi hā.

⁴⁹ Tawamhā Wanhīb'apito zadawa wasu'u hā ma tō ropé, daza'ruī mono bā, tame danhipti'a nho'ōmo āma 're idahāimana za'ra mono norī u. ⁵⁰ Tane nherē, zudezu norī hā ma tō tame dama ipire norī hā wada'uri wasété za'ra, Paru norī zada hāimana za'ra da. Pi'ō norī hā imreme pire norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're iwata za'ra mono norī, zudezu'ō norī, ta norī zama ma tō wada'uri wasété za'ra, sada hāimana za'ra da. Tawamhā ma tō āma rowasété zahuré ni, Paru norī āma, Banabéhé me. Ma tō tāma rob'ru zahuré ni, ta hawi

danhipti'a nho'ōmo hawi neb zahuré da, danhiti. ⁵¹ Tawamhā Paru norī hā ma tō tipara zapru hā wamirī zahuré, da'āma dā'ā zahuré tō da. Taha wa, ōne haré ma tō tineb zahuré, Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u. ⁵² Tawamhā Zezusihi zazei'wa norī hā Ātizotiza āma 're īsi'ubumroi mono hā te 're to za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ezani na ma tō aptete za'ra, ipē'ē mono bā.

Paru norī hā Iconizu āma te te iromhuri zahuré zé wasu'u

14 Tawamhā Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norī hā, Banabéhé me. Tamomo simasisi zahuré wamhā, Ātizotiza āma sada iromhāimana zahuré ne, ma tō duré sada tiromhāimana zahuré. Zudezu norī te, rowahutuzéb u ma tō tizasi zahuré, te te dama rowasu'u zahuré da. Tawamhā simirowasu'u wē wa, mreme wapari ze zahuré di, dama hā. Taha wa, da'ahā na ma tō saze za'ra ni, zudezu norī hā, zudezu'ō norī zama. ² Tane nherē, zudezu norī te te 're isaze za'ra mono ō hā ma tō zudezu'ō norī hā wada'uri wasété za'ra, sada hāimana za'ra da, Paru norī zada, uburé siré isazei'wa norī zada zama. ³ Tane nherē, Paru norī hā te Iconizu āma aimasisi hā zahuré. Pahi āna ma tō Wanhīb'apito hā dama wasu'u wē zahuré. Tawamhā iwasu'uwē hā tō sena na da te waihu'u za'ra da, Wanhīb'apito hā ma tō Paru norī pawap-tob zahuré, da te 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā, marī iwē hā dama īmanharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī zahuré mono da tame. ⁴ Tane nherē, ōhō na si misi da te dasima āma rosa'rata za'ra ō di, 'ri nho'ōmo āma 're idasi'ubumroi mono norī hā. Ma tō dasima aipo'o ni. Ni'wam norī hā ma tō zudezu norī niwī 're hāimana za'ra. Ni'wam norī hā te Paru norī niwī 're hāi-

mana za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ niwĩ.

⁵Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã zudezu'õ norĩ me, ma tinhib'apito norĩ me ãma sisaze za'ra, Paru norĩ ãma te te rowasété za'ra da, duré êtê na te te siwi pãrĩ da. ⁶Tawamhã damreme te te sina wapari zahuré wamhã, ma tô dawi tipusi zahuré, wara sina, Paru norĩ hã. Rica'oniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ma tô tineb zahuré. Tamomo neb zahuré wamhã, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aimasisi zahuré, duré Derebi na 'ri nho'õmo nhisi amoi u. ⁷Tame ma tô oto dama rowahutu zahuré, Zezusihi wasu'uwẽ na hã.

Paru norĩ hã Risitira ãma duré Derebi ãma te te ïromhuri zahuré zé wasu'u

⁸Tawamhã Risitira ãma te aibã hã 're sãmra, ïhi'rê hã, ïpotozém hawi ïmorĩ'õ hã para uwa zahuré wa. ⁹Paru hã te te dama rowasu'u ré, ma tô ïhi'rê hã mreme wapa. Tawamhã Paru, ma tô ïtême rob'madá. Te te 'madã'ã wamhã, ma tô sina waihu'u, tô sena Wanhib'apito te te ïsaze na hã, duré te te pese da, te te sina ïumnhasi na hã. ¹⁰Taha wa, te mreme rãihã na tãma tinha:

— Aiwahutu. Hãiwĩ asa na, aipara na. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ïhi'rê, si'aba'rê na ma tô hãiwĩ za. Ma tô timorĩ wẽ. ¹¹Taha wa, Paru te te ïwahudu hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô dasima 'mahãrã za'ra ni, ãne:

— ïhãiba'õ norĩ, ïwaihu'upese norĩ hã ma tô wei watême 'manhi'ra zahuré. Ma tô si'aibã zahuré, ãma 're ïwawata za'ra mono norĩ hã. — ãne ma tô dasima 'mahãrã za'ra ni, dasimremezém na, Rica'oniza ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ mreme na.

¹²Tawamhã Paru norĩ hã ma tô sisi zahuré ni, Banabéhé me. ïhãiba'õ norĩ hã waihu'u pese newa da te dasima 're

ïsisĩ za'ra mono zém na ma tô sisi zahuré ni. Banabé hã Zupité na ma sisi ni. Duré Paru hã Mecuriu na ma tô sisi ni, rowahutu'wai wa. ¹³Zupitéhé ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata, 'ri hã. Taha wa, aibã hã Zupitéhé ma da'ãma 're ïmreme mono hã ma tô powawé hã saprõni zahuré, ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa u hã. Tawamhã romnhirãrã na ma tô sõ'rebzu zahuré, tãma 'madã'ã ze zahuré da. We ïsaprõni zahuré 'wa hã ma tô dasine sima wẽ, powawé hã te te pãrĩ zahuré da, ãma dawata za'ra da, Paru norĩ ãma, waihu'u pese zahuré newa. ¹⁴Tawamhã te te ïmanharĩ wasu'u hã Paru norĩ hã te te wapari zahuré wamhã, wara sina ma tô dawa'wa u tizasi waré zahuré. Ti'uza hã ma tô hãiwazu zahuré, tinho'utu nho'õmoi baba, rob'ru te. Te te hãiwazu zahuré sina, ma tô hãrã 'rãihã na da'mahãrã zahuré, ãne:

¹⁵— Aibã norĩ, e marĩ da, te za tane ïmanharĩ za'ra wa'wa. Tô'ã. 'Manharĩ za'ra wa'aba tô. Wa norĩ hã aibã, asine wa'aba hã. Zezusihi wasu'uwẽ na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô we wanem ni, atême za'ra wa'aba. Wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, taré romhãiba na ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém hawi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, ïwaihu'upese newa ãma 're aiwata tô za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono niwĩ 're anomro aba mono da oto. Ta hã ropoto na'rata 'wa, duré hãiwa nhirõtõ 'manharĩ'wa, duré ti'ai 'manharĩ'wa, duré âporé 'manharĩ'wa. Uburé ti'ai ãma 're ïdanomro mono da hã, ma tô te te da'apoto, hãiwa nhirõtõ ãma 're ïdahãimana za'ra mono da zama, duré â 'rãwi 're ïnomro mono da zama. ¹⁶Duréihã, dahi'rata sidãpãsi da te dasima ïwézéb uwaibaba te 're danomro. 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã te te 're da'ahã za'ra su'u mono õ di.

¹⁷ Tane nherē, ma tō dama 're siwaihu'u u'âsi, tinhoprubzém na sena 're ihâimana mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Tã hã ma tō pisutu, we aima 're ta'a za'ra wa'aba mono da, te te aima 're robd'i' za'ra wa'aba mono da. Buru nho hã te duré te te aima 're sômri za'ra wa'wa, 're ĩrã za'ra mono zéb da hã, te te ipisutu zarina, âma 're asaihuri aba mono zéb da hã, aima âma 're ĩrobzei u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — Āne ma tō Paru norī hã dapo're pu'u zahuré, Banabéhé me.

¹⁸ Āne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hã te te dawi sawi zahuré nherē, da te âma rosahâri waihu'u za'ra ò di aré. Powawē hã te aré tō dasiwi pãri ni, Paru norī âma ĩdawata za'ra zéb da hã. Tane nherē, dama mre me pire zahuré wa, ma tō âma rosahâri za'ra ni oto, da te dasiwi pãri tō da, ĩwaihu'upese zahuré newa, âma dawata tō zahuré da, Paru norī âma hã. ¹⁹ Tawamhã zudezu norī hã Ātizotiza hawi te a'aba'ré, Paru norī zarina, Iconizu hawib zama. Sihutu wamhã, ma tō âma dawada'uri wasété za'ra, aihĩni sada danhiti'ru za'ra da. Tawamhã, ma tō âma tasisaze za'ra ni. Taha wa, êtē na ma tō dasiwi hã ni, Paru hã da te dasiwi wĩri da. Tawamhã, dã'ã newa, ma tō âma rosa'rata za'ra ni. Taha wa, ma tō da te âma robãdã, 'ri ahã nhiti. ²⁰ Tawamhã ĩsiré ĩsazei'wa norī hã ma tō siwi uirĩ. ĩrata simasab ré, ma tō udu, Paru hã. Tawamhã 'ri nho'ômo u te apã mo. Tame awēm na te oto ne Paru norī hã, Banabéhé me. Derebi na 'ri nho'ômo nhisi u te tineb zahuré. ²¹ Tame ma tō dama rowahutu zahuré, ĩwasu'u'wē na. Tawamhã da'ahã na ma tō saze za'ra ni, Zezusihi nhirã zarina 're danomro mono da. Taha pari, te oto apã tineb zahuré dahawi, siwa'rãmi.

Paru norī hã Ātizotiza u, siwa'rãmi ĩneb zahuré zé wasu'u

Tawamhã Paru norī hã Risitira wa'wai baba te apã tineb zahuré siwa'rãmi, duré Iconizu wa'wai baba, duré Ātizotiza wa'wai baba. ²² 'Ri nho'ômo wa'wai baba neb zahuré wamhã, ma tō ĩsazei'wa norī hã pawaptob za'ra, hãimana nhiptete na 're nomro mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're sasômri u'âsi za'ra mono da. Āne te duré tãma nharĩ za'ra:

— A norī wa'wa hã Zezusihi zazei'wai wa, marĩ ĩwasédé hã da te aima 're manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono ò di za. Āne na hã te za tō 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē oto 're anomro aba mono wa, te za niwapsi hãiwa âma ĩrata 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo, rowē na. — Āne te tãma nharĩ za'ra. ²³ Tawamhã 'ri nho'ômo mono bâ ĩsazei'wa norī hã siré 're ĩsi'rã'õtō mono sidãpãsi ma tō da'madã'ã'wa da hã te te 're apisutu zahuré, Paru norī hã. Sai âna, te duré ta norī hã timreme zahuré, Wanhib'apito ma, te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono ma, ĩwasété wi da'wawi 're ĩsimapa za'ra mono zém na te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, da'madã'ã'wa norī hã.

²⁴ Pisidiza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, te oto tineb zahuré Paru norī hã, Pãpiriza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. ²⁵ Tame, ma tō Zezusihi wasu'u'wē na dama rowahutu zahuré, Peredi na 'ri nho'ômo nhisi âma. Taha pari, ma tō duré tineb zahuré, Atariza na uba're nhimizahãrizém nhisi u. ²⁶ Ta hawi te duré tineb zahuré, rowa'u'u na uba'renem na, dame. Tawamhã apã ma tō aimasisi zahuré Ātizotiza u, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma timorĩ na te te ĩsãna'rata zahuré zéb u. Ta hawi neb zahuré ò ré, ma tō Paru norī âma tamreme zusi ni, 'Re

ihâimana u'âsi mono ma. Te te tâma 're romhuri wê zahuré mono da, te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, ma tô âma tamreme zusi ni, Âtízotiza hawi neb zahuré ô ré. Te te dama 're rowahutu zahuré mono parimhã, ma tô apã aimasisi zahuré. ²⁷ Âtízotiza u apã simasisi zahuré wamhã, ma tô isazei'wa norĩ zô tihârã zahuré, te te itême ubumro da. Taha wa, ma tô dama siwasu'u zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na. ãne te tâma rowasu'u za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô wapawapto, marĩ iwê hã wa te dama 're 'manharĩ mono da, iwasu'uwê hã wa te dama ãwisi da, zudezu'ô norĩ ma zama. Tawamhã ta norĩ zama ma tô te te 're sazei pese za'ra. — ãne te tâma rowasu'u za'ra, isazei'wa norĩ ma. ²⁸ Âtízotiza âma te oto aimasisi hã zahuré, Zezusihi nhirã zarina 're inomro mono norĩ 'rata, Paru norĩ hã.

Zeruzarê âma idasi'rã'ôtözé wasu'u

15 Tawamhã aibã norĩ hã ma tô ahutu Âtízotiza u, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Tawamhã isazei'wa norĩ ma, te roti za'ra, âne:

— Zudezu'ô norĩ hã, Mozési hã wahi'rata norĩ ma, te te ipisutu zarina, 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono ô nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're sô'reptu za'ra mono ô di za. — ãne te tâma nharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

²Tawamhã Paru norĩ hã Banabéhé me, ma tô wê'ô zahuré, isimirowasu'u za'ra hã. Taha wa, te simreme wa'rãmi sa'êtê âma sima nharĩ za'ra. ãne wa, isazei'wa norĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã pisutu za'ra, Paru norĩ siré si'aba'rê da, Zeruzarê u, tame da'madã'ã'wa norĩ me duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me, te te sima âma romnhoré za'ra da. ³Tawamhã isazei'wa norĩ hã siré 're isi'rã'ôtô mono norĩ hã ma tô

âma ana, isi'aba'rézém na hã. Ma tô si'mazatôri' za'ra, ime masi'aba'rêi hutu da. Tawamhã Paru norĩ hã Zeruzarê u si'aba'rêi ré, Penisiza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, te ai'aba'rê, duré Samariza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba zama. Taha wa'wai baba, si'aba'rêi ré, ma tô isazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u za'ra, zudezu'ô norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono u, 're isipizari za'ra mono na hã. Tawamhã aihini ma tô dama âma rowê zani za'ra, tame isazei'wa norĩ ma. ⁴Tawamhã Zeruzarê u ma tô oto ahutu. Sihutu wamhã, isazei'wa norĩ hã, duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, duré da'madã'ã'wa norĩ hã ma tô siwi waibui wê, Paru norĩ hã. Tawamhã Paru norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra aihini, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzéb zarina uburé isadawa para te te dama 're i'ab'manharĩ zahuré mono zém na hã. ⁵Tawamhã ni'wam norĩ hã ma hãwi aimasa, parisezu norĩ hã te te dama rowasu'u za'ra da. Tawamhã te dama nharĩ za'ra, âne:

— Isazei'wa norĩ ma, wa te roti za'ra wa'aba, zudezu'ô norĩ hã, dame 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono da, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ére zarina 're nomro mono da. — ãne te dama nharĩ za'ra.

⁶Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô si'rã'ôtô, da'madã'ã'wa norĩ me, te te sima âma romnhoré za'ra da niha. ⁷Tawamhã te te sima âma romnhoré hã za'ra pari, ma tô Pedru hã hãwi za. ãne te tâma nharĩ za'ra:

— Wasisãnawã norĩ, iwapari za'ra wa'aba. Duréhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sima ipisutu, ihãiba pisutu zudezu'ô norĩ ma, Zezusihi wasu'uwê na te tâma 're rowasu'u za'ra mono da, te te 're wapari za'ra mono wa, te te 're saze za'ra mono da. ãne na ma tô

ĩāma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ⁸Re ĩhāimana u'āsi mono hā dapē'ē remhā danhimirosa'rada hā te te waihu'u pese di. Zudezu'ō norĩ hā te te 're saze za'ra mono wamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩwēsāmri za'ra mono zéb zarina, ma tō Tipē'ēzani hā ta norĩ ma zama te te 're anhomri, ĩsāna'rata hawi te te wama 're ĩanhomri mono ne. ⁹Ta norĩ hā Zezusi hā te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tō ĩwasédé hā te te tāma 're aparĩ, wa norĩ hā wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wawasédé hā te te wama 're ĩapari mono ne hā aiwa. Aimawi hā te te tāma 're apisutu mono ō di, zudezu'ō wa. ¹⁰⁻¹¹E marĩ da, ma tō bété asima ĩwē za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā pibu za'ra wa'aba da, niha te te aima ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba ō zéb zō. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma ĩrob'ui'ééré hā wa te tāma āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di, taha zarina 're ĩwasisō'reptu za'ra mono da hā. Wahi'rata norĩ zama te te tāma āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di duré. Taha wa, e marĩ da, wa za bété wasiré ĩsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti za'ra, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina 're nomro mono da, zudezu'ō nherē. Ni'wa hā marĩ ĩpire uptabi hā te te danhoihi waptob āna, te te dama ĩsibu 'rāihā ne, ma tō a norĩ wa'wa hā ĩpire uptabi hā tāma ĩpisutu za'ra wa'wa, zudezu'ō na ĩsazei'wa norĩ ma hā. Tane nherē, tinhoprubzém na si ma tō Wanhib'apito Zezusi hā te te 're wa'anho'reptu. Ōhō na si te duré ta norĩ zama te te 're anho'reptu, zudezu'ō norĩ hā. — Āne te tāma nharĩ za'ra, Pedru hā.

¹²Tame ĩsi'ubumro norĩ hā te ari'iwi asimro, Banabé norĩ mreme hā te te wapari za'ra da, Paruhu me. Uburé zudezu'ō norĩ ma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hā te te 're ĩab'manharĩ zahuré

mono zém na te dama siwasu'u zahuré. ¹³Ta norĩ hā te te dama rowasu'u zahuré parimhā, te duré Ti'adu hā dama rowasu'u, āne:

— Wasisānawā norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. ¹⁴Sima Pedru, ma tō wama rowasu'u pari za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, tinhoprum na zudezu'ō norĩ āma ĩsime na'rata zém na. Tinhib'a'uwē da, ma tō ni'wam norĩ si te te 're awaibu, zudezu'ō norĩ hā. ¹⁵Āne na ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā āma rob'ui'ééré, tō ĩsarina. Āne duréihā rob'ui'ééré hā, uburé Danhib'apito mreme na hā:

¹⁶“Zahadu wa za apā ĩsina siri, Dawi na aihirata nhisi nhimirotizéb zarina ni'wa hā ĩsihudu uwaibaba hā siroti'wa da.

'Ri siprum nherē, ti'ai u'ēne hā te za ubumro ni, da te dasiwi āma 'ri téb da apā. Tane duré, Dawi hā duréihā pire na te te 're ĩda'ab'madââ mono zé hā si'utōrĩ nherē, wa za ĩsihudu hā pisutu, apā Dawihi nhimiroti zarina te te 're 'mairoti mono da.

¹⁷Tawamhā zudezu'ō norĩ zama te za ĩzō 're sōpré, ĩnhib'a'uwē da, te ĩsima ĩpisutu za'ra norĩ hā te te 're ĩzaze za'ra mono da.

¹⁸Wa hā uburé Danhib'apito, wa tō āne hā ĩsāna'rata hawimhā dama waihu'u pa.”

Āne ĩsadawa wasu'u ui'ééré 'rada hā. — Āne ma tō Ti'adu hā tāma rob'rāzarōtō za'ra.

¹⁹Te duré tāma nharĩ za'ra:

— Āhāna ĩnhimirosa'rada hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zudezu'ō norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono u 're ĩsipizari za'ra mono norĩ wi, wa te tiwi 're ro'wa'rutu za'ra mono ō di za. ²⁰Āne si wa za 'manharĩ za'ra ni. Wa za tāma rob'ui'ééré za'ra ni, marĩ ĩwasété uptabi si, wa te tiwi sawi za'ra da, romhāiba 'manharĩ āma 're ĩdawata za'ra mono zéb

da, abaze da te 're simroi mono wamhã, taha nhi hã te te 're huri tō mono da, duré siwa'ru tihâmanazé ĩwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tō da, pi'ō na aibã na zama, duré danhimizama hã da te 're ĩsō'reti za'ra mono nhi hã wapruiré te te 're huri tō mono da, duré danhimizama wapru hã te te duré 're âhuri tō mono da. Āne si wa za dawi sawi za'ra ni. ²¹ Rowahutuzé mono bâ, sabadu sidâpâsi Mozésihĩ nhimi'ui'ééré hã da te 're sōré za'ra mono ré hã, ma âma tiwahub ahã. Te duré da te dasima âma 're rowahutu u'âsi za'ra, 'ri nho'ōmo mono bâ. Taha wa, Mozésihĩ nhimi'ui'ééré hã dama waihu'u pese za'ra wa, te za ã norĩ hã roti hã te te wama 're 'madã'ã za'ra, zudezu'ō norĩ hã, rowē na wasiré 're wahâimana za'ra mono da. — Āne ma tō Ti'adu hã dama rowasu'u 'rãsutu.

Zudezu'ō na, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, da te ĩrob'ui'ééré za'ra zé wasu'u

²²Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, da'madã'ã'wa norĩ me, ma tō aihĩni âma sisaze za'ra, ĩsiré ĩsazei'wa norĩ me, Ātizotiza u tisiré norĩ hã te te siwi 'mazatōrĩ zahuré da, Paru norĩ siré 'maneb zahuré da, Banabéhé me. Tawamhã Zudasi hã ma tō siwi pisutu, Basaba na ĩsisi amo hã, ĩsiré neb zahuré da, Siraha me. Ta norĩ hã simiroti préduub zahuré di, ĩsazei'wa norĩ ma hã. ²³Tawamhã ĩsiré neb zahuré wamhã, rob'ui'ééré, ma tō siré âri zahuré. Āne rob'ui'ééré hã:

“Wasiré ĩsazei'wa norĩ, zudezu'ō na 're aipoto za'ra wa'aba mono hã, wa âma asawi za'ra wa'aba ni, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ

hã duré âme da'madã'ã'wa norĩ zama wa tō wasisãnowã na wa te 're asisi za'ra wa'wa, wasiré Zezusihi zazei'wai wa. ²⁴Wa norĩ hã wa tō romreme hã wapari za'ra ni. Aibã norĩ hã, aré wasiré 're ĩsi'ubumroi mono hã ma tō, u, âma ai'aba'ré, atême za'ra wa'aba, wazadawa para ō nherē. Si'uihã na ma te u, tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ma duré asimirosa'rada hã aiwi 'wa'rutu za'ra wa'wa. ²⁵Taha wa, aihĩni wa tō âma wasisaze za'ra ni, aibã norĩ hã maparane wasi'upana wa te wasiwi âma satōrĩ zahuré da, atême za'ra wa'aba. Aibã norĩ hã Banabé norĩ siré te za âma tineb zahuré. Banabé norĩ hã Paruhu me, wama ĩsawi pese zahuré. ²⁶Ta norĩ hã Wanhib'apito Zezu Cristu te te dama 're wasu'u wē zahuré mono da, 're neb zahuré ré, ma tō da te dasima 're 'ru zahuré, da te dasiwi pãrĩ da. Tane nherē, ma tō Zezusi hã te te dama 're sadawa wasu'u u'âsi zahuré. ²⁷Āhãna, wa Paru norĩ me wasiwi âma satōrĩ zahuré ni Zudasi norĩ hã, Siraha me. Wanhimi'ui'ééré zarina te za 'rãwi aima wazadawa wasu'u za'ra wa'wa. ²⁸'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ezani hã ma tō wanhimirosa'rata waihu'u pe hã wama sōmri za'ra, ĩsimirosa'rada hã wa te waihu'u za'ra da. Tawamhã wa tō âma saze za'ra ni, wanhimiroti ahã na wa te aima 're roti za'ra wa'aba mono tō da. Āne si wa za aima roti za'ra wa'aba ni: ²⁹'Danhimizama hã romhãiba 'manharĩ âma 're dawata za'ra mono da, da te 're ĩsimroi mono nhi hã 're huri aba mono ō di za. Duré ĩwapru hã 're âhuri aba mono ō di za. Duré danhimizama da te 're ĩsō'reti za'ra mono nhi hã 're huri aba mono ō di za. Duré siwa'ru aihâimanazé ĩwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ō di za, pi'ō na aibã na zama.' Āne na si wanhimiroti za'ra hã, aima za'ra wa'aba hã. Āne na wanhimiroti zarina 're anomro aba mono wamhã, aima 're rowē

za'ra wa'aba mono di za. Wa āma asawi za'ra wa'aba ni, ĩrēme ma.” — Āne ma tō tāma rob'ui'éré za'ra, Zeruzarē āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā.

³⁰Tawamhā Zeruzarē hawi, dasi'upana da te ĩsatōrĩ zahuré hā ma tō tineb zahuré, Ātizotiza u. Paru norĩ me te tineb zahuré. Sihutu wamhā, ĩsazei'wa norĩ zō hārā za'ra wa, ma tō ubumro. Rob'ui'éré, ma tō tāma sōmri za'ra. ³¹Taha wa, ma tō sōré za'ra. Te te sōré za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di, roti hā wē wa. ³²Zudasi norĩ hā Siraha me, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zahuré. Tawamhā ta norĩ hā ma tō ĩsazei'wa norĩ ma roti zahuré. Simiroti hā zahuré di, ta norĩ hā. Taha wa, ma tō ĩsazei'wa norĩ hā āma aptete za'ra, ĩsimiroti zahuré na. Marĩ ĩwē hā te te 'manharĩ ze za'ra di. ³³⁻³⁴Taha wa, ma tō bādā hā nasi āma si'utōrĩ zahuré, Sira norĩ āma Ātizotiza āma simasisi zahuré ré hā. Tawamhā ĩsazei'wa norĩ hā ma tō apā siwi satōrĩ za'ra, rowē na apā neb zahuré da, te te siwi ĩsatōrĩ za'ra norĩ u.

³⁵Paru norĩ hā te a'ā aimasisi zahuré, Ātizotiza āma, Banabéhé me. Tame ni'wam norĩ me te te dama 're rowahutu zahuré mono da, duré Wanhīb'apito zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré mono da, ma tō a'ā aimasisi zahuré.

Paru norĩ hā siwi ĩsiwanhizarizé wasu'u

³⁶Tawamhā āma ronomro pese zahuré pari, te Paru hā Banabéhé ma tinha:

— Oto wane na apā, 're ĩwaneb zé na'rata niwĩ. 'Ri nho'ōmo u datēme 're ĩwaneb na'rata zéb uwaibaba, Wanhīb'apito, wa te dama ĩsadawa wasu'u na'rata zéb u, wa za wanem ni, ĩsazei'wa norĩ hā wa te duré sabu na sitéb za'ra da, rowē na 're hāimana za'ra mono zō. — Āne te tāma tinha.

³⁷Tawamhā Banabé hā ma tō sima wē, Zuwā Marcusi hā ĩsiré morĩ zahuré da. ³⁸Tane nherē, Paru hā ma tō wē'ō, ĩsiré morĩ zahuré tō da, ĩwana wamhā, Zeruzarē u Pāpiriza hawi apā morĩ sirōmo da, te te rēme zahuré wa, Zuwā Marcusi hā. Timorĩ hā te te ĩme 'rāsutu zahuré ō wa, ma tō siwi wē'ō. ³⁹Tawamhā te sima āma nharĩ zahuré, Zuwā Marcusi hā hāiba na. Siwaparĩ zahuré ō di. Taha wa, ma tō siwi aiwanhizari zahuré, āma sisaze zahuré ō wa. Tawamhā Banabé hā ma tō Zuwā Marcusi hā saprō. Rowa'u'u na uba'renem na te tineb zahuré dame, Sipri na rob're za'iti nhisi u. ⁴⁰Tawamhā Paru hā ma tō Sira hā pisutu, ĩsiré morĩ da. ĩsazei'wa norĩ hā ma tō āma mreme zu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, ta hā te te pawap-tob zahuré da, ĩneb zahuré zém na hā.

⁴¹Taha parimhā, ma tō tineb zahuré Paru norĩ hā, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Tinhimiroti na ma tō te te 're da'apawapto, ĩsazei'wa hāimanazém na danhiptete na 're dahāimana za'ra mono da, dasiré 're ĩdasi'rā'ōtō mono bā.

Timotiu hā ĩme morĩ zahuré da, Paru te te sima ĩwézé wasu'u

16 Tawamhā Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norĩ hā. Taha pari, ma tō duré aimasisi zahuré, Risitira na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame te aibā hā 're sāmra, Zezusihi zazei'wa hā, Timotiu na ĩsisi hā. ĩna hā zudezu, Zezusihi zazei'wa, ta hā. Tane nherē, ĩmama hā zudezu ō di, deredu norĩ siré hā, ta hā. ²ĩsazei'wa norĩ hā uburé ma tō Timotiu hā wēsāmri za'ra, Risitira āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā, duré Iconizu āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hā. ³Tawamhā Paru hā ma tō sima wē, Timotiu hā ĩsiré morĩ da. Tane nherē, zudezu norĩ hā uburé tāma

waihu'u pese za'ra di, Timotiuhu mama hã deredu norĩ siré na hã. Taha wa, Paru hã ma tô Timotiu sihâiwata nhizâ, sizudezu da, te te âma siwi wê'ô tô da, zudezu norĩ hã. ⁴Tawamhã Paru norĩ hã daza'ruí mono bâ ma tô te te dawaimrami za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirosa'rata na, te te dama rowasu'u za'ra mono da, duré Zeruzarê âma da'madâ'â'wa norĩ nhimirosa'rata na zama. Ma tô duré dama roti za'ra, ta norĩ nhimirosa'rada hã da te 're 'madâ'â' pese za'ra mono da, isazei'wa norĩ hã. ⁵Taha zarina, ma tô Wanhib'apito te te sina 're ĩ'umhãsi za'ra mono zém na 're siptete za'ra, isazei'wa norĩ hã daza'ruí mono bâ siré 're ĩsi'rã'ô'tô mono hã. Awê sidâpâsi ma tô sina hã, isazei'wa hã.

Paru hã Torowadi âma marĩ hã sôtô 'rowim ne te te ĩsabuzé wasu'u

⁶Tawamhã Paru norĩ hã ma tô ai'aba'rê, Prizi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, duré Darasiza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ma tô sadawa uwati za'ra, Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi âma ĩwasu'uwê na te te dama rowasu'u za'ra tô da a'â. ⁷Tawamhã ma tô aihutu, ti'a nhizârizéb u, Mizi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Bitinha na danhipti'a nho'ômo nhisi u sisisi neza. Tane nherê, Zezusi hã ma tô Tipē'ēzani na tiwi rosawi za'ra, tamomo si'aba'rê tô da. ⁸Taha wa, Mizi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahâri waré za'ra. Tawamhã Torowadi na 'ri nho'ômo nhisi u, ma tô aihutu, uba're za'ētē nhimizahârizéb u. ⁹Tawamhã sôtô ô nherê, sôtô 'rowi te te ĩrosawêrê ne, ma tô marĩ hã sabu Paru hã, barana. Aibã hã Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're ĩsãmra mono hã te ĩrata za, sa'ētē te te waptêrê da, âne:

— Wei watême aimorĩ, Masédoniza u wa'âma aime za'ra da. — Âne te tâma tinha. ¹⁰Tawamhã âne hã Paru hã sôtô 'rowim ne te te 'madâ'â wamhã, wa tô wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédoniza u wasi'aba'rê da. E marĩ wa. Zezusihi wasu'uwê na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩwapisutu za'ra na wa te wasina waihu'u za'ra wa.

Paru norĩ hã Piripu âma te te ĩromhuri na'rata za'ra zé wasu'u

¹¹Tawamhã Torowadi hawi, wa tô ai'aba'rê ni, rowa'u'u na uba'renem na. Samotarasiza na rob'rê za'iti nhisi u, ma tô waré tiwara waré za'ra. Ta hawimhã awēpsi wa tô saprĩ za'ra ni zara u, Ne'apuri na 'ri nho'ômo nhisi u hã. ¹²Tawamhã Ne'apuri hawi, wa tô aihutu ni, Piripu na 'ri nho'ômo nhisi u, Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 'ri nho'ômo u hã. Tame te romanu norĩ hã 're si'ubumro. Tame wasi'ubumroi ré, ma tô bádâ hã umro na wa'âma ai'utõrĩ za'ra. ¹³Tawamhã sabadu na wa tô wawairébê ni, 'ri nho'ômo hawi, pazaihã u 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wamreme zusi da. Tame, zudezu norĩ hã tâma 're ĩmreme zusi mono zém na wa te wasima rosa'rata za'ra wa, wa tamomo ai'aba'rê ni. Tame ma tô pi'ô norĩ hã ubumro, âdawa. Tawamhã wa norĩ hã wa tô ĩrata asimro ni, pi'ô norĩ 'rata, wa te wasima rowasu'u za'ra da. ¹⁴Tame te pi'ô hã nhamra, Ridiza na ĩsisi hã. Ti'atira na 'ri nho'ômo nhisi âma 're ĩsãmra mono aré ta hã, Ridiza hã. Zazahã ĩwê hã te te dama 're ĩawede mono, ĩhâpré pe hã. Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩwata mono duré. Tawamhã Paruhu nhimirowasu'u te te wapari wamhã, Wanhib'apito hã ma tô pawapto, te te âma saze da. ¹⁵Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, Ridiza norĩ hã ĩsiré ĩsõrõwa

ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ me. Taha pari, te duré wazô tihârâ za'ra, ãrata wasi'ubumro da a'â. ãne te wazô tihârâ za'ra:

— Wa hã, Wanhib'apito zazei'wa na sena na ãwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, ãnhorôwa ãma te za asimroi wa'wa a'â. — ãne ma tô wazô tihârâ za'ra, pi'ô hã. ãne wama siwaihu'u za'ra zawi te, wa tô ãtême ai'aba'rê ni, ãrata wasi'ubumro da a'â.

Paru norĩ hã dazazéb 're, da te ãsitob zahuré zé wasu'u

¹⁶Tawamhã nimahã bâta na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zéb u wasi'aba'rêi ré, azarudu hã ma tô wawa'rãmi mo, pawa'âbã ãna dama romhuri'wa hã. Wa'uburé ré 're hãimana mono wa, te marĩ hã romhã ré te te dama 're awaihu'u siro, ta hã. Tawamhã azarutu wada'uri'wa norĩ hã ma tô rob'uiprazé hã ahã na ãupana te te sima 're waibu, marĩ hã romhã ré te te dama 're ãwaihu'u mono zé wa'â hã.

¹⁷Tawamhã azarudu hã ma tô Paruhu zarina mo, wazarina zama. Mreme 'rãihã na te nasi te te wa'mahârâ za'ra, ãne:

— Ô hã aibã norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ, ãwaihu'u pese uptabi ma romhuri'wa za'ra. Niha te za aima waihu'u za'ra wa'wa, asisõ'reptu za'ra wa'aba da. — ãne te nasi te te wa'mahârâ za'ra, dama.

¹⁸Awẽ sidãpãsi te nasi ãne te te wa'ab'mahârã. Te te nasi wa'ab'mahârã u'ãsi mono wa, wapari a te, nimahã bâta na ma tô Paru hã sô aipi'ra, wa'uburé ma, te te nhãri da. ãne te tãma tinha:

— Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima rob'ru. Mo oto aimorĩ, azarutu nhiti. — ãne te tãma tinha, wa'uburé ma, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma azarutu hawi watobro. Ma tô ãsiti mo oto. ¹⁹Taha wa, azarudu hã marĩ hã romhã ré te te oto

dama 're awaihu'u mono ô di. Taha wa, ãwada'uri'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ zada tinhiti'ru za'ra, ãwa'â te te sima 're waibui mono ô wa oto. Taha wa, ma tô siwi pamra, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tô siwi sari zahuré, dama ãpire norĩ u 'ri nho're u. ²⁰Tawamhã, apito siromanu norĩ nho're te te siwi simizusi wamhã, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ã hã aibã norĩ hã, zudezu norĩ siré hã 're ãwanomro mono zém na ma tô wawi ro'wa'rê zahuré, ãme waza'rui 'remhã. ²¹'Re ãdanomro mono zép tém na te dama rowasu'u zahuré, 're ãwahãimana za'ra mono zéb upana. Wa norĩ hã, romanu. Taha wa, ãsarina ãma 're ãwanomro mono da hã, wa te waihu'u za'ra ô di. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²²Tawamhã ôhõ na si ma tô da'ahã na ãma tasisaze za'ra ni, Paru norĩ ma, rowasédé hã da te dasiwi 'manharĩ za'ra da. Tawamhã apito norĩ hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Paru norĩ uza hã te te tiwi hãiwazu za'ra da, Siraha me. Taha wa, ma tô sa'ëté tiwi hãiwazu zahuré ni, ãuza hã. Wedehu na te duré da te 're pré'é zahuré. ²³Da te 're pré'é zahuré mono parimhã, ma tô 'mazasi zahuré ni, dazazéb u. Taha pari, dazazé 'madã'ã'wai ma, ma tô 'ru zahuré ni, te te 'madã'ã pese zahuré da, pusi õ'umnhasite. ²⁴Taha wa, ãne, da te tãma 'ru za'ra wa, ma tô 'mazasi zahuré, dazazé 'ri 're wa'wa amo nhipai u. Tame wedepo'o zapu'u 're, ma tô ãpara hã za zahuré ni, da te para'õtõ tété zahuré da.

Paru norĩ hã dazazéb 're ãsima'wara zahuré zé wasu'u

²⁵Tawamhã mara wa'wa, ma tô Paru norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma timreme zahuré, Siraha me. Tinho're na te duré ãma tiwata zahuré. Tawamhã 'ri 're wa'wa amo niwĩ ãsimasam norĩ hã te wa'pari za'ra, ãsõ're zahuré hã. ²⁶Tawamhã te awa'awi ti'a hã 're wara. Ti'ai 'rowi,

'ri na'rata tétézé hã te sãsã'ã, dazazéb 'ri hã. Tawamhã awa'awi ma uburé 'ridawa nhitobzé hã si'ridawa za'ra. Dapawasisizé hã duré daparátétézé hã ma tô sisanarĩ, dazazéb 're isimasam norĩ ma, isi'uwazi nhorõ rudu hã. ²⁷Taha wa, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô udu. Utu wamhã, ma tô 'ridawa hã 'madâ. 'Ridawa haré te za, dazazé hã. Taha wa, ma tô tinhi'wa hã sisada waze, âma si-wĩrĩ da aré, isimasam norĩ hã wairébé newa. ²⁸Taha wa, te Paru hã hãrà 'rãihã na 'mahã:

— Tô'ã. Asiwĩrĩ tō. ãhãta wa aihĩni aimasam ni. — ãne te 'mahã.

²⁹Tawamhã ma tô dazazé 'madâ'â'wa hã rob'uiwézéb zô hã. Wara sina, ma tô itême tizébré zahuré, Paru norĩ u. Īpãpara, ma tô aime zahuré hi'rãtitõ, rërẽ'ẽ sina. ³⁰Taha pari, ma tô sani zahuré, rob u. Te tãma nharĩ zahuré, ãne:

— Aibã norĩ, e marĩ wa za 'manha, danho'reptuzé hã te isina uwaimrami da hã. — ãne te sina sadanharĩ zahuré.

³¹Tawamhã ma tô asa tãma rowasu'u zahuré:

— Wanhib'apito Zezusi asina umnhasi. Tawamhã te za asõ'reptu, asõrõwa âma asiré 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ me.

³²Tawamhã Wanhib'apito zadawa wasu'u na te duré tãma rowasu'u za'ra, dazazé 'madâ'â'wai ma, duré isiré 're isi'ubumroi mono norĩ ma zama. ³³Mara wa'wam nherẽ, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô a'ã Paru norĩ hã hãiba upsõ zahuré, da te dasiwi 're ĩpré'é zahuré mono zém na da te ihãnhinarĩ zahuré mono zé hã. Te te upsõ zahuré parip si, ma tô â dawabzuri hã 'manha, dazazé 'madâ'â'wa hã. Isiré 're isi'ubumroi mono norĩ zama ma tô 'manharĩ za'ra. ³⁴Taha pari, tinhorõwa u te oto saprõni zahuré. Īsa hã ma tô tãma sõmri zahuré, sa zahuré da. Dazazé 'madâ'â'wa hã, toi uptabi di

oto. Īsõrõwa âma isiré 're isi'ubumroi mono norĩ zama toi uptabi za'ra di, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te saze za'ra wa.

Paru norĩ hã dazazém hawi ĩpusizé wasu'u

³⁵Tawamhã awẽ mararé romanu na danhib'apito norĩ hã ma tô damrami'wa norĩ hã sô 'mazatõrĩ za'ra, Paru norĩ hã da te dasiwi sani da, Siraha me. ãne te tãma 'ru za'ra:

— Aibã norĩ hã sani wa'aba, neb zahuré da oto. — ãne te tãma 'ru za'ra.

³⁶Tawamhã dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô Paru norĩ ma rowasu'u, ãne:

— Danhib'apito norĩ hã ma tô ai'rui wa'wa, da te asani wa'aba da, ane wa'aba da oto. Rowẽ na ane wa'aba za. — ãne ma tô Paru norĩ ma tinha, dazazé 'madâ'â'wa hã.

³⁷Tawamhã te Paru hã asa tãma nharĩ za'ra, damrami'wa norĩ ma:

— Marĩ hã wa te 'manharĩ wasété õ nherẽ, ma tô dama wa'ru, danho'a da te 're wapré'é mono da, wa norĩ hã romanu norĩ siré nherẽ. Ma tô wamrami ni, dazazéb 're, wasima'wara da. Tawamhã e pi'uriwi te za wazatõrĩ za'ra. Mare di. Apito norĩ hã te za wei wazõ ai'aba'ré, si'uihã na danho'a te te siwi wazani da, waneb da. — ãne te Paru hã tãma nharĩ za'ra.

³⁸Tawamhã damrami'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ hã tãma sadawa wasu'u za'ra, danhib'apito norĩ ma. Romanu norĩ siré na siwasu'u zahuré wa, ma tô tipé'ewara za'ra. ³⁹Taha wa, ma tô itême ai'aba'ré, tãma siwasu'u za'ra da, Paru norĩ ma, ta norĩ hã te te sina 'rui-wapari za'ra tō da. Taha pari, ma tô siwi sani zahuré dazazém hawi, neb zahuré da. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, 'ri nho'õmo hawi neb zahuré da oto. ⁴⁰Tawamhã, dazazém hawi da te sani zahuré wamhã, ma tô tineb zahuré, Ridizaha nhorõwa u. Tame ma

tô isazei'wa norĩ me sisöpêtê za'ra. Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô tâma rowê zani za'ra. Taha pari, te oto tineb zahuré, Piripu na 'ri nho'ômo nhisi hawi.

Paru norĩ hã Tesaronita âma te te ïromhuri za'ra zé wasu'u

17 Tawamhã Paru norĩ hã te oto ai'abará, Āpipori na 'ri nho'ômo nhisi wa'wai baba, duré Aporoniza na 'ri nho'ômo nhisi wa'wai baba zama. Tawamhã ma tô oto aihutu, Tesaronita na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame te rowahutuzé hã 're sa, zudezu norĩ te hã. ²Paru hã nimomo 're simasisi mono sidâpâsi, te rowahutuzéb u 're zasi, 're ïhâimana mono zéb zarina. Taha wa, Tesaronita u wisi wamhã, ma tô duré âzé, rowahutuzéb u. Tawamhã si'ubdatô romhuri rāsutu na ma tô dama rowasu'u sabadu na, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré 'rata na, tame 're ïsi'ubumroi mono norĩ ma. ³Āne ma tô dama rob'rāzarôtô:

— “Cristu hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama ïpisudu hã te za robzépata. Te za duré dârâ. Dâ'â uptabi nherê, te za apâ hâiwa'udu.” Āne te wama âma rowasu'u, ïrob'ui'éré 'rata na hã. Zezusi hã te aima ïwasu'u za'ra wa'wa hã wa tô waihu'u pese za'ra ni, tô ô hã Cristu, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama ïpisudu, Danho'reptui'wa da. — Āne ma tô Paru hã tâma rowasu'u za'ra.

⁴Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô saze za'ra, Paru norĩ te te tâma ïrowasu'u za'ra zéb zarina. Taha wa, ma tô ïsiré tihâimana za'ra, Paru norĩ siré, Siraha me. Duré deredu norĩ zudezu'ô norĩ hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïwata za'ra mono norĩ hã, ahâ na ma tô duré saze za'ra. Pi'ô norĩ zama ma tô saze za'ra, dama ïmreme pire za'ra hã. Ta norĩ zama ma tô oto ïsiré tihâimana za'ra.

⁵Tane nherê, zudezu norĩ, isazei'ô'wa norĩ hã ma tô âma 'madâ'â wê'ô za'ra, Paru norĩ hã. Taha wa, ma tô 'ri nhi'riti na aibâ ïwasété norĩ ma si'upana 'ru za'ra, ïwa'a norĩ ma hã. Tawamhã ta norĩ hã ma tô sitême sito, Paru norĩ zada hâimana za'ra da. Ta norĩ hã ma tô âma siwi ro'wa'rutu pese, 'ri nho'ômo âma. Aibâ nhorôwa hã ma tô duré siwi uirĩ, Zasâhã nhorôwa hã. Paru norĩ zô sisisi da, ma ïré siwi uirĩ. Taha pari, ma sô asisi, te te siwi sani da, danho're u. ⁶Tane nherê, oto sô sisisi wamhã, robaba zahuré di, Paru norĩ hã. Te te sa'rese za'ra ô di. Taha wa, Zasâ norĩ hã ma tô Paru norĩ upana pawaiibu ni, ïsiré isazei'wa norĩ me. Tawamhã dama ïpire norĩ nho're u ma tô te te simro. Tawamhã mreme 'râihâ na te 'mahârâ za'ra, ïsaprôni'wa norĩ hã:

— Ô hã, aibâ norĩ hã daro mono bâ, 're ïdahâimana za'ra mono zém na ma tô âma dawí saprĩ za'ra. Ma tô dawí ro'wa'rutu za'ra. Āhâna ma tô duré we aimasisi, waza'ru u. ⁷Zasâ hã ma tô tinhorôwa u 'mazasi zahuré, ï'rata simasisi zahuré da a'â. Roma âma danhib'apito nhimiroti wa'râmi, te 're hâimana za'ra. Āne te wama nharĩ za'ra: “Zezusi hã, taha si danhib'apito uptabi hã.” Āne te wama nharĩ za'ra. — Āne ma tô 'mahârâ za'ra, apito norĩ ma.

⁸Tawamhã taha wasu'u hã da te waparĩ za'ra wamhã, ma tô dazahi sina nharĩ za'ra ni. Dama ïpire norĩ zama ma tô sada tizahi za'ra. ⁹Taha wa, dama ïpire norĩ ma, ma tô Zasâ norĩ hã rob'uíprazé hã sômri za'ra, ïsisani za'ra zéb da hã. Taha pari, ma tô satôri za'ra, tinhorôwa u si'abâ're da apâ.

¹⁰Tawamhã mara simei wi, ma tô isazei'wa norĩ hã Paru norĩ hã siwi satôri zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'ômo nhisi u neb zahuré da.

**Paru norĩ hã Bereza ãma te te
ĩromhuri za'ra zé wasu'u**

Tawamhã Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u sihutu wamhã, ma tũ Paru norĩ hã ai'aba'ré, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u.

¹¹Bereza ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rada hã, wẽ di. Tesaronita ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rata nei õ di. Zezusihi wasu'uwẽ hã ma tũ wapari pese za'ra. Awẽ sidãpãsi, ma tũ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére 'rada hã da te 're sõré za'ra, Paru norĩ nhimirowasu'u hã tũ sena zũ te te ãma rosa'rata pese za'ra da. ¹²Taha wa, zudezu norĩ hã ahã na ma tũ saze za'ra. Deredu norĩ si'aibã norĩ hã ma tũ duré saze za'ra, ahã na. Deredu norĩ sipi'õ norĩ zama ma duré ahã na saze za'ra, ĩsibro pese norĩ hã. ¹³Tawamhã taha wasu'u hã ma tũ waptãrã apã Tesaronita u, ãne: "Bereza ãma te duré u, dama rowahutu Paru hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na hã." ãne hã zudezu norĩ hã te te wapari za'ra wamhã, ma tũ Paru norĩ zarina ai'aba'ré, Bereza u siti'ru sina. Tame ma tũ duré timreme wasétẽ na dawĩ ro'wa'rutu za'ra, sada dazahi za'ra da. ¹⁴Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã awa'awi ma tũ oto Paru hã satõrĩ za'ra, ãporé zaihã u morĩ da. Sira norĩ si Timotihu me te ĩsa'u aimasisi zahuré, Bereza ãma. ¹⁵Paru hãiba wapto'wa da hã ma tũ duré si'mazatõrĩ za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã ĩsiré 'masi'aba'ré da, Atena na 'ri nho'õmo nhisi u te te siwi saprõni za'ra da. Taha pari, ma tũ apã ai'aba'ré, Bereza u. Paruhu mreme hã te apã siwi ti'ã, Sira norĩ ma, Timotihu me, ĩtẽme nep su'u zahuré da, Atena u hã.

**Paru hã Atena ãma te
te ĩromhurizé wasu'u**

¹⁶Atena ãma, Paru hã te oto sũ mapi zahuré, Sira norĩ zũ Timotihu me. Tame romhãiba 'manharĩ hã ahã na te 're simasa, ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã. Taha wa, da'ãma pẽ'ézẽ up-tabi di, Paru hã. ¹⁷Taha wa, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma ma tũ awẽ sidãpãsi marĩ wasu'u na te te azada'ãbã, zudezu norĩ hã duré zudezu'õ norĩ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩwata za'ra mono norĩ zama. 'Ri nhi'riti nho'õmo na da te 're ĩubumroi mono zéb u te te da'anhopẽtẽ mono sidãpãsi, ma tũ duré marĩ wasu'u na te te da'azada'ãbã, Paru hã. ¹⁸Zezusihi wasu'uwẽ na ma tũ dama rowasu'u. Dã'ã nherẽ, apã ĩhãiwa'utuzém na ma tũ duré dama rowasu'u. Taha wa, Epiturezuhu nhimirowahutu zarina, duré etozitu norĩ nhimirowahutu zarina dama rowahutu'wa norĩ hã ma tũ duré ãma sada'ãbã za'ra, Paru hã. Tawamhã nima norĩ hã ma tũ ãne sisadhanharĩ za'ra ãma:

— E marĩ na te wama rowasu'u. Simiza'rese bã. — ãne te sima ãma rowasu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã.

Nima norĩ hã te duré ãne sima nharĩ za'ra:

— ãté ĩhãiba'õ norĩ wasu'u na te wama rowasu'u, ĩwaihu'upese hãiba amoi wasu'u na, wa te ãma 're saze za'ra mono da. — ãne te sima nharĩ za'ra. ¹⁹Tawamhã Paru hã ma tũ siwi saprõ, Are'opadu na rosa'rata'wa norĩ si'rã'õtõzém nhisi u. Tame ma tũ tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E te za wama ĩwaihu, asimirowahutuzép té hã. E marĩ, te wama ĩwasu'u za'ra. ²⁰ĩwasu'u hã wa te waihu'u za'ra õ di. Duré wama ãma sahu na pé, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²¹ Atena āma 're īsi'ubumroi u'āsi mono norī hā, duré darob amoi hawi itēme 're īsihutu mono norī hā marī hā rowasu'u té hā te te 're wapari ze za'ra mono di. Te te sima āma 're rowasu'u ze za'ra mono di duré. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra, Paruhu ma.

²² Taha wa, Paru hā hāiwi ma tō za, danho're te te tāma rowasu'u za'ra da, Are'opadu āma. Āne te tāma nharī za'ra:

— Aibā norī, āme Atena āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī hā ma'āpé īwapari pese za'ra wa'aba. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā wa tō waihu'u. Romhāiba hā ahā na te 're simasa, āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono zéb da hā.

²³ 'Ri baba 're īmorī wa, wa tō te azabu, āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono zé hā. Nimame, wa tō wedeza ne hā sabu, romhāiba 'manharī ma, marī hā īsisi-wimhā da te 're īsa'ra za'ra mono zé hā. Taha āma rob'ui'éré hā wa tō duré sabu. Āne rob'ui'éré hā: “īwaihu'upe hā wa te waihu'u za'ra ō nherē, āma 're īwawata za'ra mono zé, ā hā.” Waihu'u ō nherē, āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono hā wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa s'āwi.

²⁴ — 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō ti'a hā 'manha, duré uburé marī hā īwa 're ihāimana za'ra mono da hā. Ta hā Danhib'apito uptabi, hāiwa āma, ti'ai āma zama. Taha wa, āma 're idawata za'ra mono zéb da, 'ri hā danhib'rata na da te 're īmanharī za'ra mono āma hā, 're sāmra mono ō di. ²⁵ Ōhō si ma tō dapē'ēzanizé hā te te dama 're anhomri. Taha zarina si te 're dapē'ēzani za'ra. Taha si, ma tō uburé marī hā te te dama 're anhomri, āma 're idahāimana za'ra mono zéb da hā. Taha wa, marī zō tiwi 're rowaptā'ā mono ō di, da te 're ipawaptob za'ra mono zéb da hā. ²⁶ Īsāna'rata hawimhā, aibā misire nherē, ma tō ta hawimhā atébré dapoto mono bā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Taha wa, dapoto mono bā ma tō da-

sitébré. Ma tō da'āma ropé, ropā 're dasi'ubumroi mono da. 'Re idahāimana za'ra mono sidāpāsi, ma tō te te dama 're apisutu, ti'a hā, īwa 're idasi'ubumroi mono zéb da hā. Niha wahum na īwa 're idahāimana za'ra mono zéb da hā, ma tō duré te te dama 're apisutu. ²⁷ Āne ma tō te te dama 're ab'manharī, sō 're danhopré mono da, niha wamhā, até te te 're sōpētē za'ra mono da. Romhā na wanhiti 're hāimana mono ō di tō, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ²⁸ Ta hā 're morī u'āsi ō 'wa'āhā, āne aré 're wahāimana za'ra mono ō di. Duré waihu'u pese ō 'wa'āhā, āne aré, 're wanomro mono ō di. Asō're za'ra wa'aba na te rosawērē'wa norī hā āne wama rowasu'u za'ra: “Wa norī hā īsimipodo, īra.” ²⁹ Taha wa, wa norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra wamhā, e marī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma hā. E ētē'ubuzi pré oru 'manharī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra. E ētē'ubuzi'a prata 'manharī na, e ētē 'manharī na wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra. Mare di. Āne, wa te āma 're rosa'rata za'ra mono ō di za. Danhipese na da te 're irob'manharī za'ra mono nei ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ³⁰ 'Re ihāimana u'āsi mono hā dama waihu'u āna 're danomro mono ré, te te dahā za'ra sirōmo ō di, ta hā. Tane nherē, āhāna ropā 're idasi'ubumroi mono hā te za te te 're da'awada'uri, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, īsiniwī 're danomro mono da. ³¹ Bādā hā ma tō sima pisutu siro, romhā ré, danho'a te te dama ī'arowairébézéb da hā. Taha wa, te āne dama roti, 're dasipizari za'ra mono da. Ni'wa hā ma tō pisutu, sena na dama rowairébé'wa da hā. Dā'ā uptabi nherē, apā te te ihāiwa'udu, ma tō pisutu, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Apā te te ihāiwa'utuzéb zarina, ma tō āne hā dama waihu'u za'ra, ō hā dama

rowairébé'wa na hã. — Āne ma tô Paru hã dama rowaihu'u siro.

³²Tawamhã dadâ'â nherê, apâ dahâiwa'utuzé wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tato za'ra ni. Tane nherê, ihâiba amo norî hã te âne tâma nharî za'ra:

— Nimahã bâtâ na wa za duré aiwaparî za'ra ni, apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na. — Āne te tâma nharî za'ra.

³³Tawamhã Paru ma tô tiwi timorî za'ra. ³⁴Tane nherê, ni'wam norî hã ma tô Paruhu âma sasômri za'ra. Zezusi hã ma tô saze za'ra. Aibâ hã, Dizonizi'u na isisi hã ma tô saze, dama rowairébé'wa norî siré Atena âma, dama ipire uptabi hã. Pi'ô hã Damarisi na isisi hã ma duré saze. Duré ni'wam norî hã tamemhã umro na ma tô siré saze za'ra.

Paru hã Corîtu âma te te iromhurizé wasu'u

18 Tawamhã Paru hã ma tô wato-bro, Atena hawi. Corîtu na 'ri nho'ômo nhisi u te oto mo. ²Tawamhã, Corîtu u wisi wamhã, ma tô zudezu norî siré hã sôpêtê aibâ hã, imro me. Atira na aibâ nhisi hã. Pôtu na danhipti'a nho'ômo nhisi âma iwaptâ'ázé hã. Roma na 'ri nho'ômo nhisi hawi ma tô iwana aimasisi zahuré, timro me, Itaria na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Pi'ô nhisi hã Prisira na. Caradiu na danhib'apito uptabi nhisi hã ma tô zudezu norî hã satôri za'ra, Roma na 'ri nho'ômo nhisi hawi, isiti si'aba're da. Taha wa, ma tô Corîtu u aimasisi zahuré, Atira norî hã. Ta norî hã te te sabu zahuré da, ma tô itême timorî zahuré, Paru hã. ³Tawamhã, tame te oto i'rata tinhamra zahuré, isimiromhuri za'ra hã aiwa wa. Romhã 'manharî na 'ri'wa, ta norî hã. Taha wa, ma tô siré tihâimana za'ra a'â, siré te te romhuri za'ra da. ⁴Tawamhã sabadu sidâpâsi, ma tô nasi dama rowahutu, zudezu norî te,

rowahutuzéb âma, Zezusi hã da te 're saze za'ra mono da, zudezu norî hã, deredu norî zama.

⁵Tawamhã tamomo ma tô Sira norî hã itême aimasisi zahuré, Masédoniza hawi, Timotiuhu me. Itême simasisi wamhã, Paru hã ma tô Zezusihi wasu'u'wê na si romhuri u'âsi oto. Zudezu norî ma, te Zezusi hã tâma wasu'u za'ra, ô hã Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na hã. ⁶Tane nherê, iwasu'u hã ma tô tiwi wê'ô za'ra. Timreme wasété na ma tô siwi azâ, Paru hã. Taha wa, Paru hã ma tô ti'uzza zapru wami, damreme wasété na âma dâ'â tô da. Te tâma nharî za'ra:

— E inhimirowahutuzéb zarina te za ropipa u 're anomro aba mo. Mare di. Asi'uihã na te za 're asisimini za'ra wa'aba mo. Zudezu'ô norî u si wa za oto 're ine, ta norî ma si te 're rowasu'u za'ra mono da oto, iwasu'u'wê na hã. — Āne te tâma siwasu'u za'ra.

⁷Tawamhã zudezu norî te, rowahutuzém hawi, ma tô oto watobro. Aibâ nhorôwa u ma tô âzé, Tisizu Zusituhu nhorôwa u. Ta hã zudezu'ô, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwata mono. Zudezu norî te, rowahutuzéb zababa, te 're sa, Tisizuhu nhorôwa hã. ⁸Tawamhã rowahutuzéb âma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô saze Wanhib'apito hã, Crisipu na isisi hã. Duré, uburé isörôwa âma isiré 're isi'ubumroi mono norî hã ma duré saze za'ra. Corîtu âma 're idasi'ubumroi mono zama ma tô da'ahã na saze za'ra ni, Zezusihi wasu'u'wê hã da te wapari za'ra wamhã. Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharî za'ra ni.

⁹Tawamhã nimahã barana, Paru hã ma tô Wanhib'apito hã sabu, danhotô 'rowi da te 're irosawêrê za'ra mono ne. Te tâma tinha, âne:

— Aipahi tô. Dama 're rowasu'u u'âsi mono. Sazâri tô. ¹⁰Wa hã wa ai'rata 're

ĩnhamra. Āmemhã, ĩnhib'a'uwẽ hã ahã di. Taha wa, ni'wa hã rowasédé te te ai'ãma 'manharĩ waihu'u õ di za. — Āne te tãma tinha.

¹¹Taha wa, te Paru hã tame 're sãmra, te te dama 're rowahutu mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na hã. Tame 're sãmra mono ré, ma tã õma tiwahu, misi wahum na duré ĩhãiba amoi wãiwab u.

¹²Tawamhã Darizu hã ma tã si'apito, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Romanu norĩ ma, roti'wa zadawa para, ma tã si'apito, tame te te dama 're roti mono da. Tawamhã zudezu norĩ hã ma tã Paruhu zada si'rã'õtõ. Taha wa, ma tã siwi ti'ã, dama rowairébé'wai u.

¹³Tawamhã zudezu norĩ hã ma tã Paru hã tãma wasu'u za'ra, Darizuhu ma. Āne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ā hã aibã hã te sima wẽ, rosa'rata na te te dama ãma azaprĩ mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zém na hã. Wanhimiroti 'rata zarina 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata tã za'ra mono da, te za da'ãma azaprĩ, aibã hã. — Āne te tãma rowasu'u za'ra.

¹⁴Tawamhã Paru hã te aré timreme hã waze, tãma siwasu'u za'ra da. Tane nherẽ, mreme õ ré, ma tã danhib'apito Darizu hã ãma sãzã, zudezu norĩ ma, te te rowasu'u da. Āne te tãma nharĩ za'ra:

— Zudezu norĩ, marĩ ĩpire hã te te 'manharĩ wasété 'wa'ãhã, wa aré asadaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁵Tane nherẽ, ãnei õ di. Taré ĩmreme zõ te pibu da, ma tã we ĩtẽme asiwi ĩsaprõni 'wa. Asimirowasu'u za'ra wa'aba zarina, duré danhisi na, duré asimiroti za'ra wa'aba zarina ĩmreme zõ te ĩpibu da si, ma tã we ĩtẽme asiwi ĩsaprõni 'wa. Taha wa, te ãma rowairébé õ di za. A norĩ wa'wa hã asi'uihã na te za ãma ĩrowairébé za'ra wa'wa. — Āne ma tã tãma waihu'u za'ra.

¹⁶Tawamhã da'wapéi'wa norĩ ma, ma tã 'ru za'ra, rob u te te sate mono da, zudezu norĩ hã. ¹⁷Tawamhã ma tã aibã hã siwi ti'ã, rowahutuzéb ãma 're ĩda'anhimi'rui mono 'wa hã, Sotẽni na aibã nhisi hã. Tawamhã ma tã siwi azã, dama rowairébézé nho're ãma. Te te siwi azãri nherẽ, te te ãma rosa'rata õ di, apito Darizu hã.

Paru hã Ātizotiza u apã ĩmorizé wasu'u

¹⁸Tawamhã Paru hã bãtã ahã na ma tã nhamra, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Tawamhã ma tã oto ĩsazei'wa norĩ ma siwasu'u za'ra, morĩ da oto, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Prisira norĩ hã ma tã ĩme tineb zahuré, Atiraha me, Sětireza na 'ri nho'õmo nhisi u. Sětireza ãma sãmra ré, ma tame 'rã pari ni Paru hã, marĩ na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te te ĩropisutuzém na, te te sina tãma uwaimrami wa, te te ãma ĩuwaimrami na ĩwaihu'uzéb da. Ta hawi rowa'u'u na uba'renem na ma tã dame ai'aba'ré, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹⁹Tamomo si'aba'rúi wamhã, ma tã aihutu, Épézu na 'ri nho'õmo nhisi u. Prisira norĩ hã te za oto ĩsa'u aimasisi zahuré tame, Atiraha me. Tawamhã tame sãmra ré, ma tã Paru hã azé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame ma tã zudezu norĩ me marĩ wasu'u na sima ãma rowasu'u za'ra. ²⁰Tawamhã ma tã siwi ãma ropti, a'ã hãimana da, ĩ'ratab za'ra. Tane nherẽ, te te sina saze za'ra õ di, Paru hã. ²¹Taha wa, ma tã tãma nharĩ za'ra asa, ãne:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩma waihu'u wapsi, wa za we atẽme ĩmorĩ 'wa apã. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

Tawamhã rowa'u'u na uba'renem na ma tã mo, Épézu hawi. ²²Sézareza u, ma tã oto wi. Ta hawi, te duré mo, Zeruzarẽ u awa'awi. Tame, ma tã si'aba'ré na sawi za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã. Tawamhã ta hawi, ma tã duré mo, Ātizotiza na

'ri nho'ōmo nhisi u, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 're, 'ri nho'ōmo u. Tame te a'â nhamra oto.

²³Tawamhã Ãtizotiza âma sãmra parimhã, ma tō duré mo Paru hã, Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Prizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Daza'rui wa'wai baba 're morī ré, ma tō Zezusihi zazei'wa norī hã te te 're apawapto, hãimana nhiptete na si 're nomro mono da.

Aporu hã Épézu âma duré Corītu âma te te ïromhurizé wasu'u

²⁴Tawamhã aibã hã, zudezu norī siré hã ma tō wi, Épézu u, Aporu na ïsisi hã. Aresãdiriza na 'ri nho'ōmo nhisi âma ïpodo, ta hã. Mreme wabzuri waihu'u pese di. Duré 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na ïbaihã na da te âma 're ïrob'ui'éré za'ra mono hã tãma waihu'u pese di. ²⁵Wanhib'apito 're ïmorī wē zém na ma tō da te tãma 're romnhoré za'ra. Taha wa, mreme nhiptete na ma tō ïuwaibaba si te te dama 're rowahutu, Zezusihi wasu'u na hã. Tane nheré, uburé Zezusihi wasu'u hã zahadu te te waihu'u ô di. Dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, Zuwã, â dawabzuri te te dama 're ïwasu'u mono si ma tō waihu'u, Aporu hã. ²⁶Tawamhã pahĩ âna ma tō dama rowahutu na sãna'rata, zudezu norī te, rowahutuzéb âma. Tawamhã Prisira norī hã Atiraha me ïsimirowasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, tinhorōwa u ma tō saprōni zahuré, Zezusihi wasu'uwē hã te te tãma waihu'u pese zahuré da, 're ïdanomro mono zép tém na 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïpisutu na. ²⁷Tawamhã Aporu hã ma tō sima rowē, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da. Taha wa, Épézu âma ïsazei'wa norī hã ma tō âma ana, Aporuhu âma. Rob'ui'éré hã ma tō tãma sômri za'ra, Ataza u te te siré âri da. ïsazei'wa norī hã

te te siwi âri wē da, ma tō âma wada'uri za'ra. Tawamhã Aporu hã Ataza u wisi wamhã, ma tō ïsazei'wa norī hã pawapto pese za'ra, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina te te 're ïsaze za'ra mono norī hã. ²⁸Tawamhã mreme nhiptete na te nasi zudezu norī ma tãma âma wa'rãmi za'ra. 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, ma tō nasi tãma rowasu'u za'ra danho'a, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïpisutu na sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Zudezu norī hã te te âma wa'rãmi za'ra neza, Zezusihi zazei'ō'wa norī hã. Tane nheré, Aporu hã ma tō aiwétési âma ai'uté za'ra, zudezu norī âma, tinhimirowasu'u na.

Paru hã, Épézu âma romhuri na te te ïsãna'ratazé wasu'u

19 Aporu hã Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi âma sãmra ré, ma tō Paru hã ro'razã, Épézu u sa'a nhisi baba. Tame ma tō Zezusihi zazei'wa norī hã sôpētē za'ra. ²Taha wa, ma tō sadanharī za'ra:

— E saze za'ra wa'aba wamhã, ma tō 'Re ïhãimana u'âsi mono hã Tipē'ézani hã aima sômri za'ra wa'wa. — Âne ma tō sadanharī za'ra.

Tawamhã asa te tãma siwasu'u za'ra:

— Mare di, zahadu wa te wapari za'ra ô di, ïpē'ézani 're ïhãimana mono zé wasu'u hã.

³Taha wa, ma tō duré sadanharī za'ra, Paru hã:

— E 'wa simirowahutu zarina ma tō â dawabzuri hã ïmanharī za'ra wa'wa bété.

Tawamhã asa te duré tãma nharī za'ra:

— Zuwãhã nhimirowahutu zarina wa tō 'manharī za'ra ni.

⁴Tawamhã ma tō duré Paru hã tãma nharī za'ra:

— Zuwã hã dawasété wi 're ïdasipizari za'ra mono norī ma si, ma tō â dawabzuri

hã te te dama 're ab'manharĩ. Izarazéhé nñihudu norĩ ma, ma tũ te te 're roti, ĩsa'u datẽme ĩwi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Danho'reptui'wa na, tũ Zezusi hã. — Āne ma tũ tãma waihu'u za'ra.

⁵Tawamhã Paruhu nñimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, tũ sena Wanhib'apito Zezusihi zazei uptabi 'wa na ĩsiwasu'u za'ra zẽb zarina, ma tũ â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, ta norĩ hã. ⁶Taha wa, Paru hã ma tũ tinhib'rata na 'rã upi za'ra. Te te 'rã upi za'ra wamhã, ma tũ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Tipẽ'ẽzani hã tãma sũmri za'ra. Taha wa, te oto damreme tãma ĩwaihu'u za'ra õ na dama rowasu'u za'ra, hãiba mono bã. Timreme nai õ nherẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, Tipẽ'ẽzani na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zẽb zarina, te oto mreमे zu. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na te durẽ dama rowasu'u za'ra. ⁷Ta norĩ hã, atẽ 12 na ĩhãiba za'ra hã.

⁸Tawamhã Paru hã te nasi āza, zudezu norĩ te, rowahutuzẽb u, te te dama rowahutu da. A'amo si'ubdatõ, ma tũ āma ai'utõ, tame te te dama 're rowahutu mono rẽ hã. Da te tãma 're nharĩ za'ra mono nherẽ, pahi āna ma tũ te te dama 're rowasu'u, da te 're saze za'ra mono da. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za da'āma 're ĩsib'a'uwẽ mono zẽm na da te 're saze za'ra mono da, ma tũ te te dama 're roti. Taha wa, ni'wam norĩ hã ma tũ saze za'ra. ⁹Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã te te saze za'ra õ di, pẽẽ tete za'ra wa. Wanhib'apito 're ĩmorĩzẽb zarina 're ĩdanomro mono zẽp tẽ wasu'u hã ma tũ tiwi wẽ'õ za'ra, danho'a, mreमे wasẽtẽ na. Taha wa, Paru hã ma tũ tiwi timorĩ za'ra, rowahutuzẽm hawi. Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tũ te te simro, Tiranuhu na aibã nhisi te, romnhorẽzẽb u. Awẽ sidãpãsi, ma tũ tame te te tãma 're rowahutu za'ra oto. ¹⁰Tame te te dama 're rowahutu mono rẽ hã, ma-

parane ma tũ āma tiwahu. Taha wa, ai-hĩni Azi'a na danhipti'a nño'õmo nhisi āma 're ĩsi'ubumroi mono hã, ma tũ Wanhib'apito nñimiroti hã wapari za'ra, zudezu norĩ hã, durẽ zudezu'õ norĩ zama.

Sewaha 'ra norĩ wasu'u

¹¹'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tũ Paru hã pawapto, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ mono da, ĩwẽ hã. ¹²Romhurizẽb da, ĩ'uzã wẽ nhisiwi, te te sima 're ĩmazai mono hã ma tũ da te 're waibu, ĩhãzẽ rẽ norĩ ma, te te 're 'wasari mono da. ĩsu'u u'õzẽb zama ma tũ durẽ da te 're waibu, ĩhãzẽ rẽ norĩ hã te te 're upi za'ra mono da. Te te 're upi za'ra mono wamhã, ma tũ 're sẽptãhã za'ra. Wa'uburẽ norĩ hã ma tũ durẽ dahawi 're wairẽbẽ. ¹³Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã wa'uburẽ te te dama 're sãmra za'ra mono da, 're ĩnomro mono norĩ hã ma tũ si'āma rosa'rata za'ra, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para, wa'uburẽ te te dama 're sãmra za'ra mono da oto, Paruhu ne. Ta norĩ hã Zezusihi zazei'õ'wa nherẽ, Zezusihi zadawa para newa, te oto tãma rob'ru za'ra, wa'uburẽ ma, āne:

— Zezusi hã Paru te te dama ĩwasu'u hã taha zadawa para, wa aima rob'ru za'ra wa'aba ni, dahawi aiwairẽbẽ aba da. — Āne te nasi tãma rob'ru za'ra.

¹⁴Aibã norĩ hã 7 na ĩhãiba hã ma tũ āne hã 'manharĩ za'ra. Sẽwa na ĩmama nhisi za'ra hã. Sasedoti ĩpire arẽ, ĩmama hã. ¹⁵Tawamhã, nimahã bãtã na Sewaha 'ra norĩ hã te te tãma rob'ru za'ra wamhã, wa'uburẽ te asa tãma nharĩ za'ra, āne:

— Zezusi hã wa tũ waihu'u. Paruhu zama wa tũ durẽ waihu'u. E 'wam norĩ hã bẽtẽ, a norĩ wa'wa hã. Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. — Āne te asa tãma nharĩ za'ra, Sewaha 'ra norĩ ma.

¹⁶Tawamhã, wa'uburẽ rẽ 're ĩmorĩ hã zahadu wa'uburẽ te te rẽme õ wa, sa'ẽtẽ, ma tũ sũ sime za'ra, Sewaha 'ra norĩ zũ.

Īuza hã ma tô tiwi hãiwazu za'ra. Ma tô duré te te hãiba hãpré za'ra. Taha wa, Sewaha 'ra norĩ hã ai'uréwi ma tô sisa're, wa'uburé ré 're ĩmorĩ wi hã. ¹⁷Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapahi za'ra ni, Zezusihi zadawa para newa, marĩ hã duré da te 're 'manharĩ za'ra mono tô da. Aihĩni, ma tô ĩwasu'u hã wapari za'ra ni, Épézu āma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, zudezu norĩ hã, duré zudezu'ō norĩ hã. Tawamhã da te sazei uptabi za'ra ō nherē, ma tô aihĩni āma tawata za'ra ni, Wanhib'apito Zezusihi āma. ¹⁸Ni'wam norĩ hã te te 're saze za'ra mono ō ré, abzé te te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na ma tô siwasu'u za'ra danho'a, tiwasédé te te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém hawi ĩsipizari za'ra na hã. ¹⁹Duré ahã na abzé 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô ĩbahi hã mono bã siwi sa'wa simisutu, abzé 'manharĩ na rob'ui'éré ré hã. Tawamhã ma tô āma ro'o za'ra, danho'a. Wa'ābã za'ētē nherē, ma tô āma ro'o za'ra. 50 miu na ētē'ubuzi'a prata zapotore na ĩwa'ā hã, simisutu hã. ²⁰Wanhib'apito mreme hã dama pire di oto. Daro mono bã ma tô da te āma ropé. Taha wa, da'ahã na ma tô da te 're wapari za'ra oto.

Épézu āma ro'wa'rutzé wasu'u

²¹Tawamhã āne na romhãimana pari, ma tô Paru hã rãwi sima waihu'u, Zeruzarē u morĩ da, Masédoniza wa'wai baba, duré Ataza wa'wai baba. Taha wa, te sima tinha, āne: “Zeruzarē u ĩmorĩ parip si, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi u ĩmorĩ da, wa duré ĩsima wē, te dazabu da.” Āne ma tô sima waihu'u.

²²Tawamhã tipawapto'wa norĩ hã ma tô satōrĩ zahuré, Timotiu norĩ hã, Erasituhu me, ĩwana neb zahuré da, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Neb zahuré za'u hã Paru hã te a'ā nhamra, Azi'a āma.

²³Tame sãmra ré, Wanhib'apito 're ĩmorizéb zarina 're ĩdanomro mono zép té wasu'u hã da te wapari za'ra wa, ma tô ro'wa'rudu hã dawi watobro, Épézu āma hã. ²⁴Aibã hã Demetirizu na ĩsisi hã ētē'ubuzi'a prata na rob'manharĩ'wa hã ma tô ro'wa'rutu na sãna'rata. Rob'manharĩ ĩsryre te te 're ab'manharĩ, Demetirizu hã. Di'āna na romhãiba nhisi 're ĩsimasa mono zém ne hã 'ri ĩsryre te te 're ab'manharĩ, ētē'ubuzi'a prata na. Tãma ĩromhuri'wa norĩ hã pawa'ābã za'ētē di, rob'manharĩ ĩsryre wa'ābã zarina. ²⁵Tawamhã Demetirizu hã ma tô tãma ĩromhuri'wa norĩ zô tihârã za'ra. Siré ĩmanharĩ'wa norĩ zô zama te duré sô tihârã za'ra. Ītēme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra, āne:

— A norĩ wa'wa hã te za ĩwapari pese za'ra wa'wa. Wanhimiromhuri wa'ābã na wa tô aré wanhibro pese za'ra ni. ²⁶Āhãna, asi'uihã na ma tô Paruhu nhimiroti hã ĩwapari za'ra wa'wa. ĩsimiromhuri hã ma tô duré ĩmadã'ã za'ra wa'wa, āme Épézu āma hã duré uburé Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhã. Ta hã ma tô te te dama 're anharĩ, 're ĩwahãimana za'ra mono zém hawi, 're dasipizari za'ra mono da. Da'ahã na ma tô saze za'ra ni, ĩsimirowahutu na hã. Marĩ hã danhib'rata na da te 're ĩmanharĩ za'ra mono hã tô sena ĩwaihu'u pese ō di, u, āma 're ĩdawata za'ra mono da hã. Āne te te dama 're rowahutu, ta hã. ²⁷Taha wa, romnhimimnhasi di, wanhimiromhuri za'ra hã da te dasiwi wē'ō za'ra ō'umnhasite. Tawamhã e wanhimiromhuri si te za dasiwi wē'ō za'ra ni. Mare di. Di'āna ĩwaihu'u pese te, 'ri wamri hã te za duré dasiwi wē'ō za'ra ni. Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma uburé 're ĩdasi'ubumroi mono hã, āma 're ĩdawata za'ra mono zé hã te za da te dasima 're wasu'u wasété za'ra, daro

mono bâ âma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, tô õ hã Di'ãna na ĩwaihu'u pese wamri hã. Ta hã dama tarére wa, te za tô da te dasiwi 're wê'õ pese. — ãne te tâma nharĩ za'ra, Demetirizu hã.

²⁸ ãne hã ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô ab'ru za'ra ni. Ma tô 're hãsi, hãrã rãihã na:

— Di'ãna hã, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, dama siptete uptabi di. ãme, Épézu âma 're ĩwasĩ'ubumroi mono hã âma 're ĩwawata za'ra mono hã, wê uptabi di. — ãne ma tô 're hãsi.

²⁹ Tawamhã 'ri nho'õmo âma ma tô dazahi hã te te ropé, 'ri wa'õtõ mono bâ. Uburé ro'wa'rutu di oto. 'Ri nho'õmo âma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te nasi tihãrã na ai'rahãri za'ra. Tawamhã Paru norĩ siré 're ĩneb zahuré hã ma tô dasiwi pamrami ni, Da'izu norĩ hã, Aritacuhu me. Masédoniza âma 're ĩsimasisi zahuré mono aré, ta norĩ hã. Tawamhã dasi'aba're na ma tô ĩpano na dasiwi sari zahuré ni, dasi'rã'õtözéb u, da'ahã uptabi na. ³⁰ Paru hã datême morĩ neza, te te dama nharĩ da. Tane nheré, Zesusihi zazei'wa norĩ hã ma tô siwi wairĩ, morĩ tô da. ³¹ Duré ĩsiwadi norĩ hã tame danhib'apito norĩ hã ma tô duré ĩtême da'mazatorĩ za'ra, te te tiwi rosawi za'ra da, dasi'rã'õtözéb u morĩ tô da, dazahi wa. ³² Marĩ u newa, sisatorĩ wa, ma tô tamomo ubumro ni. Tawamhã dasi'rã'õtözéb âma ma tô 're dahãsi, damreme aimawi na. Damreme aiwab õ di. Siwa'ru te nasi âma ai'rahãri za'ra ni, dahãrã na.

³³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô aibã ma rob'ru za'ra, Aresãdiri na ĩsisi ma, danho're sab da. Ma tô siwi wada'u aré Aresãdiri hã, timreme na te te dawĩ robzãri da. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã hãiwĩ dama wê, ari'iwĩ dasi'ubumro da, te te dama rowasu'u da. ³⁴ Tane nheré, zudezu na 're ĩhãimana mono na da te waihu'u za'ra wamhã, ma tô sa'ëté

tihãrã 'rãihã na 'mahãrã za'ra. ãne te õhõ si 'mahãrã za'ra:

— Di'ãna, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, siptete uptabi di, âma 're ĩwawata za'ra mono hã, âme Épézu âma hã. — ãne te nasi sa'ëté 'mahãrã za'ra ni. Dahãrã hã da te sahãri su'u za'ra õ di. Maparane bãtã pibuzé hã ma tô da'ãma ai'utõ, da te nasi 'mahãrã za'ra ré.

³⁵ Tawamhã 'ri nho'õmo âma danhib'apito pazapari'wa hã ma tô dazadawa uwati, ari'iwĩ dasi'ubumro da. Tawamhã dawarõtã'ã wapsĩ, te oto dama roti, ãne:

— Épézu âma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wa norĩ hã âme Épézu âma 're ĩwasĩ'ubumroi mono hã Di'ãna hã ĩwaihu'upe 're ĩsa mono zé hã wa wa te 're 'madãã pese za'ra, 'ri hã. Di'ãnahã hãiba ne eté 'manharĩ hã hãiwa hawi watême we ĩwaptã hã taha zama, wa wa te 're 'madãã za'ra, ãme. ³⁶ Tawamhã ãne hã ni'wa te te wawi sawi waihu'u za'ra õ di za. Taha wa, te za aiwaimri aihãimana za'ra wa'wa, marĩ na wa te rosa'rata pese za'ra ãna, wa te 'manharĩ za'ra tô da. ³⁷ Aibã norĩ hã we asiwi ĩpamrami 'wa hã, Di'ãna ĩsazém hawi, marĩ na sipsaihuri zahuré õ di. Pi'õ hã âma 're ĩwawata za'ra mono hã te te wasu'u wasété zahuré õ di duré. ³⁸ ãne wamhã, Demetirizu hã, duré tâma ĩromhuri'wa norĩ zama marĩ ĩwasété na te te tâma nharĩ za'ra da, ãwa wei wama siwasu'u za'ra õ di za. Dama rowairébé'wa norĩ u si te za wasu'u za'ra. Tamep si dawasété na dama ĩnharizé hã. ³⁹ Wazadawa pibu za'ra wa'aba da, wazõ aihãrã ze za'ra wa'aba wamhã, wa za ãme wasi'rã'õtõ waré ni, rowé na 're ĩwahãimana za'ra mono zéb zarina, wawaimri na. ⁴⁰ ã bãtã na wasi'rã'õtõ waré õ wa, romnhimimnhasi di, wanhib'apito nhimiroti, wa te ĩ'madãã za'ra õ zarina,

wazada sahi ô'umnhasite. Marĩ hã hãimana ô nherê, ma ro'wa'rudu hã watobro. Wasi'rã'ôtôzém na ni'wa te te wazadanharĩ za'ra wamhã, e niha wa za asa tãma rowasu'u za'ra ni. Asa wa te tãma rowasu'u waihu'u za'ra ô di za. — ãne te dama roti, danhib'apito pazapari'wa hã.

⁴¹ ãne na te te dama roti parimhã, ma tô dama rob'ru, dawairébé da oto.

20 Tawamhã damreme 'wa'rudu hã ma tô sahãri za'ra ni. Rowê di oto. Rob u'ãsi nomro wamhã, Paru hã ma tô Zesusihi zazei'wa norĩ zô tihãrã za'ra. Taha wa, ma tô tãma roti za'ra, siptete sina 're hãimana za'ra mono da. Tawamhã, ma tô oto tãma siwasu'u za'ra, za oto ãmorĩ na hã. Taha pari, te oto mo, Masédoniza u.

Paru hã Zeruzarê u apã ãmorizé wasu'u, Masédoniza wa'wai baba

²Tawamhã Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'razã, Paru hã. Daza'rui mono bã 're morĩ ré, ma tô ãsazei'wa norĩ hã pawap-tob za'ra ãsimiroti na, siptete sina 're hãimana za'ra mono da. Taha parip si, ma tô mo, Deresiza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. ³Tame sãmra ré, ma tô a'amo si'ubdatô ãma ai'utô. Tawamhã ma tô sima rosa'rata, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi u morĩ da. Tane nherê, rowa'u'u na uba'renem na sébré ô ré, ma tô wapa, zudezu norĩ te te sima ihãiba za'rê zé wasu'u hã. Taha wa, ma tô sima ãma saprĩ, ti'ai babap si apã morĩ da oto, Masédoniza wa'wai baba.

⁴Morĩ wamhã, aibã norĩ hã ma tô ãsiré ai'aba'rê. Ta norĩ nhisi za'ra hã, ãne: Sopaturu hã Pirôhõ 'ra hã, Bereza ãma 're ãsãmra mono, duré Aritacu norĩ, Seduduhu me, Tesaronita ãma 're ãsima-sisi zahuré mono hã, duré Da'izu, Derebi ãma 're ãsãmra mono hã, duré Titicu hã Toropimuhu me, Azi'a ãma 're ãsi-

masisi zahuré mono hã, duré Timotiu hã. ⁵Ta norĩ hã ma tô wawana ai'aba'rê, Torowadi na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame ma tô wazô mapari za'ra. ⁶Tawamhã ã'u'êtê duptoi'ô na dasa da te huri parip si, Piripu na 'ri nho'ômo nhisi hawi wa tô wanem ni, Torowadi u rowa'u'u na uba'renem na. Bãdã 5 na ma tô wa'ãma ai'utô, tamomo wasi'aba'rêi ré. Tame, wa tô wasi'ãma aihutu ni apã, aibã norĩ hã wawana ãsi'aba'rê norĩ ãma. Romhuri misi, ma tô wa'ãma ai'utôri za'ra, tame wasi'ubumroi ré.

Paru hã Torowadi ãma te te ãromhurizé wasu'u

⁷Tawamhã sabadu barana wa tô wasi'rã'ôtô ni, tame ãsazei'wa norĩ hã 're ãsi'ubumroi mono norĩ me, ã'u'êtê wapu hã wa te huri da. Tawamhã Paru hã sisa'u ma tô wama roti za'ra, awê za oto morĩ na dã'ãsina. Simiroti za'êtê na te mara wa'wam nherê, zahadu wama roti za'ra. ⁸Tamemhã rob'uiwézé hã ahã di, hãimo ãwasi'ubumrozéb ãma hã, si'ubdatô 'ri 're si'uzusi ãma hã. ⁹Tawamhã 'ritéi'wa hã, Eticu na ãsisi hã ma tô 'ri zadazãri ãma nhamra, Paru hã te te wama roti za'ra ré. Simiroti za'êtê wamhã, aptã'ã di, 'ritéi'wai ma hã. Aptã'ã uptabi wa, ma tô nhono. Sôtô pese ré, ma tô waptãrã ti'ai u, hãimo 'ri zadazãri hawi. Tawamhã dã'ã sirômo, ma tô siwi ti'ã. ¹⁰Taha wa, Paru hã ma tô ãtême si'ra. Te te ãtême si'rai wamhã, ma tô tãma aiwê'ê. Tawamhã ma tô ãré pahato, te te sa'ra da. Tawamhã ãne ma tô dama tinha:

— Aipê'ewara za'ra wa'aba tã. Hãiba ré, te nomro. — ãne te dama tinha.

¹¹Taha pari, ma tô apã sai'u. ã'u'êtê wapu hã ma tô te te wê'ê oto. Taha pari, ma tô te te tãma sômri, ãsiré ãsi'ubumro norĩ ma. Tawamhã te ãme tisa za'ra. Taha pari, te duré tãma roti za'ra. Te te tãma roti za'ra ré, ma tô tiwi tirowa'a.

Rowa'a wamhã, ma tô oto tiwi timorĩ za'ra. ¹²Tawamhã 'ritéi'wa hã hãiba ré ma tô siwi saprô, isôrôwa u. Ta hã ma tô tâma rowê wazere za'ra, isazei'wa norĩ ma hã.

**Paru hã Torowadi hawi
Miretu u ĩmorizé wasu'u**

¹³Tawamhã wa norĩ hã wa tô asisi ni, rowa'u'u na uba'renem na. Taha na wa tô ai'aba'rê ni, Asôsi na 'ri nho'ômo nhisi u, Paruhu zô tame wanhimipari za'ra da. Paru hã ma tô sima pisutu aré, ti'ai baba âma morĩ da. Taha wa, tamomo te za wa'ama tiwisi za'ra. ¹⁴Tawamhã Asôsi u wisi wi, ma tô watême tizébré za'ra, rowa'u'u na uba'renem na. ¹⁵Tawamhã taha na wa oto ai'aba'rê ni, Mitireni na 'ri nho'ômo nhisi u. Awêpsi, ma tô duré uba'rene hã waré wara, Ti'osi na rob'rê za'iti nhisi wa'wai baba. Tawamhã awê amo na ma tô wi, Samo na rob'rê za'iti nhisi u hã. Tawamhã awêm na si wa tô oto aihutu ni, Miretu na 'ri nho'ômo nhisi u hã, uba're nhimizahârizéb u. ¹⁶Paru hã ma tô aré sima rosa'rata, Épézu u hã sipa tô da, Zeruzarê u wisi su'u da. Taha wa, Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi âma sãmra zeĩ ô di oto. Pétecoti na bâtâ wana, Zeruzarê u ĩwisi su'u da si, ma tô sima wê, Paru hã.

**Paru hã Épézu âma da'madâ'â'wa
norĩ ma, te te ĩrotizé wasu'u**

¹⁷Tawamhã Paru hã Miretu âma sãmra ré, ma tô da'mazatô, Épézu u, isazei'wai 'madâ'â'wa norĩ zô ĩtême si'aba'rê da. ¹⁸Ītême sihutu wamhã oto, ma tô âne tâma rowasu'u za'ra, Paru hã:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ĩn-himiromhuri na ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ré hã. Azi'a u âma ĩwisi na'rata zém hawim haré, duré aihawi wa'aba za ĩmorizéb u hã ma tô âne na hã ĩ'ama ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁹⁻²¹Īsina 're ĩwata mono

âna, wa tô Wanhib'apito ma si te 're romhuri u'âsi. Zudezu norĩ hã nasi ĩzada siwada'uri za'ra wa, ĩma ropire uptabi di. Taha wa, ĩwawa sina, wa tô te tâma 're romhuri, Wanhib'apito ma. Tane nherê, ĩwasu'uwê hã te aiwi wasu'u zazâri za'ra wa'aba ô di. Âne na ma tô ĩ'ama ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Danho'a wa tô te aima âma 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'ri baba zama. Zudezu norĩ ma, duré zudezu'ô norĩ ma zama, wa tô te tâma 're roti pese za'ra, tiwasété wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro mono da, Wanhib'apito Zezusi hã te te 're saze za'ra mono da. ²²Âhãna Zeruzarê u wa za mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ezani te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina. Tame za marĩ hã ĩzô ĩwatobro hã te waihu'u ô nherê, wa za mo. Tane nherê, wa za mo tô. ²³'Ri nho'ômo mono bâ 're ĩmorĩ ré, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ezani hã te te ĩma 're awaihu'u, âne: Tame, te za dazazéb 're ĩnherê ni. Ropire hã wa za tô te 're sépata. ²⁴Tane nherê, ĩhãiba ré 're ĩmorĩ da hã, ĩhãiba hã te ĩsima sawi ô di. Wanhib'apito Zezusi hã ma tô ĩnhimiromhuri hã ĩma tisô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé wasu'u na te dama 're sadawa wasu'u mono da. ĩnhimiromhuri hã te tâma âma uwaimrami da, wa ĩsima wê, taha si.

²⁵⁻²⁷ — Airo mono bâ, te 're aiwaimrami aba mono ré hã, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ama 're isib'a'uwê mono zé wasu'u na hã. Tawamhã niwamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te aiwi wasu'u zazâri aba ô di. Mare di. Âhãna, wa hã Paru, wa ĩsina waihu'u, za ĩzabu na sahu za'ra wa'aba ô na dâ'âsina. E tawamhã ĩnhimiromhuri na te ai'ama upa za'ra wa'aba bâ, te za asô'reptuzé hã asiwi ĩ'manhimini wa'wa. Mare di. Asi'uihã na te za asisimini za'ra wa'wa rãwi. Âne na hã tô sena wa tô waihu'u. ²⁸Taha wa, te za 're asi'madâ'â

pese za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Duré īsazei'wa norī hā te za 're īmadā'ā pese za'ra wa'aba mo, siré 're īsirā'ōtō mono norī hā. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, īsazei'wa norī hā tāma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono da. Tī'ra wapu na ma tō īsazei'wa norī hā wa'ā, tite da. Taha wa, pone'ērebā 'madā'ā'wa norī ne, te za 're īdamadā'ā pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī hā. ²⁹ Aihawī ī-morī za'ra wa'aba wamhā, ni'wam norī hā te za we asō ai'aba'rēi wa'wa. Abaze zahi, pone'ērebā da, 're īsahi za'ra mono ne, te za asada tizahi za'ra wa'wa. Tin-himirowahutu wasété na te za asada ti-hāimana za'ra wa'wa. Ai'āma pē'ēzé za'ra wa'aba ō di za. Āne wa tō ai'āma waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ³⁰ Duré ni'wam norī hā asiré wa'aba nherē, te za aima sadawa hapese za'ra wa'wa, īsiniwī 're anomro aba mono da, īsazei'wa norī hā uburé īsiniwī 're nomro mono da. ³¹ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ta norī wi. Te aima 're roti za'ra wa'aba mono ré hā, ma tō si'ubdatō ī'āma tiwahu. Rowa'a na wa tō aihāiba mono bā te aima 're roti za'ra wa'wa, barana zama, iwawa sina. Roti hā niwa te aiwi sazāri za'ra wa'aba ō di. Taha wa, ma'āpé īnhimiromhurizém na 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono za.

³²— Āhāna hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, wa za oto airēme za'ra wa'wa, taha si te te 're ai'madā'ā za'ra wa'aba mono da oto. Īsimizawī pese zé wasu'u na te za 're asōpré u'āsi aba mo. Ta hā te za te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, īsaze za'ra wa'aba zém na aiprédup sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Uburé marī iwē hā tinhib'a'uwē norī ma, te te 're ī'anhomri mono hā te za duré aima sōmri za'ra wa'wa, ate za'ra wa'aba da oto. ³³ Wa hā danhi-

brob zō, te 're rob'ruiwapari mono ō di, rob'uiprazém na duré da'uza na. ³⁴ Duré ihāimanazéb da, wa tō īnhīb'rata na te 're romhuri, īsiré norī hāimanazéb da zama. Āne na ma tō a norī wa'wa hā asiwi iwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁵ Īnhimiromhuri pese na wa tō aima āma asanho za'ra wa'wa, sib'uware na 're ihāimana za'ra mono norī hā wanhiromhuri na wa te āma 're pawaptob za'ra mono da. Wanhib'apito Zezusihi mreme na te za 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne ma tō wama waihu'u za'ra: "Ni'wa hā marī na te te dawari wamhā, da te tāma sōmri wamhā, tāma rowē di. Tane nherē, te te 're īda'azari mono ma hā īsipai u tāma rowē uptabi di." Āne Wanhib'apito Zezusihi mreme hā. — Āne ma tō Paru hā da'madā'ā'wa norī ma waihu'u za'ra.

³⁶ Tawamhā Paru hā mreme parimhā, ma tō da'madā'ā'wa norī me hi'rātitō asimro, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, mreme zusi da. ³⁷ Mreme zusi pari, wawa sina ma tō Paru hā nasi tinho'utu awaibu, te te sawi za'ra da, āma pē'ēzé za'ra wa. Ma tō duré nasi tob'rata hārā za'ra. ³⁸ Za niwamhā te te ihāiba pibui za'ra ō na tāma siwasu'u za'ra wa, āma pē'ēzé uptabi za'ra di. Tawamhā ma tō ime ai'aba'rē, rowa'u'u na uba'reneb u.

Paru hā Zeruzarē u īmorizé wasu'u 'rāsudu

21 Tame wa tō oto wasisawi za'ra ni. Taha parip si, wa tō wasima wapā za'ra ni. Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō oto waré tiwara za'ra awa'awi, Cosi na rob'rē za'iti nhisi u. Tamomo wasihutu wamhā, awēpsi, wa tō duré ai'aba'rē ni, Rodisi na rob'rē za'iti nhisi u, uba're nhimizahārizéb u hā. Tawamhā ta hawi, wa tō ai'aba'rē ni, Patara na 'ri nho'ōmo nhisi u. ² Tame, wa tō wasiwi sōpētē ni, rowa'u'u na uba'rene hā, Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u iwara da hā. Tawamhā taha na wasi'aba'rē

da, wa tô asisi ni. ³Uba'rene hã waré wara ré, wa tô Sipri na rob're za'iti nhisi hã 'madá'â za'ra ni, wanhimi'e niwĩ. Ône haré ma tô waré wara, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Taha wa, wa tô Tiru na 'ri nho'ômo nhisi u oto aihutu ni, tamomo da te îro'wasari hã da te sa'ra za'ra da. Tame wa tô wawairébé ni, uba're hawi. ⁴Tame wa tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã sôpêtê za'ra ni. Wasisôpêtê za'ra wamhã, romhuri misi, ma tô wa'âma ai'utõri za'ra, wasiré wasi'ubumroi ré hã. Tawamhã isazei'wa norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani te te tâma îwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô Paruhu ma roti za'ra, Zeruzarê u morĩ tô da. ⁵Tawamhã bâdâ hã wasi'aba'rézéb da hã îwa waptã'â wamhã, isazei'wa norĩ hã ma tô wasiré ai'aba'ré, â zaihâ u, 'ri nho'ômo nhiti. Aihĩni ma tô wasiré ai'aba'ré, aibã norĩ hã duré îmro norĩ hã, duré îra norĩ me, te te wazawi za'ra da. Tame wa tô wahi'rãtitô asimro ni, supara 'ré wa, wamreme zusi da. ⁶Wasi-sawi za'ra pari, wa tô asisi ni apã uba're wawē neb 're, wasi'aba'ré da. Ta norĩ hã 'ri tēme ma tô apã ai'aba'ré.

⁷Tawamhã Tiru hawi, wa tô ai'aba'ré ni. Wasi'aba'réi wamhã, Patorema'ida na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tô aihutu ni. Tame isazei'wa norĩ hã wa tô sawi za'ra ni. Tame ma tô bâdâ hã misi wa'âma ai'utõri za'ra, îrata wasi'ubumroi ré hã. ⁸Tawamhã awēpsi, wa tô ai'aba'ré ni, Sézareza u. Tame wa tô asimro ni, Piripihĩ nhorõwa âma. Piripihĩ hã Zezusihi wasu'uwē na isazei'õ'wa norĩ ma rowasu'u'wa, ta hã. ⁷na isazei'wa norĩ pawapto'wa da, da te ipisutu za'ra norĩ me, aré 're îhâimana mono, Zeruzarê âma. ⁹Îra norĩ sipi'õ norĩ hã îmro'õ za'ra hã maparane si'uiwa na îhãiba hã, te 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. ¹⁰Tame ma tô bâdâ hã nasi wa'âma si'utõri za'ra. Tawamhã aibã hã ma tô

watēme tiwisi za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Aibã hã 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, Adabu na isisi hã. ¹¹Watēme wisi wi, ma tô Paruhu usisizé hã tiwi waze. Ma tô âma sipara'õtô wasisi. Ma tô duré âma sipawasisi. Taha pari, ma tô wama rowasu'u za'ra, âne:

— 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani hã âne ma tô îma waihu'u: "Á da'usisizép tede'wai ma, te za zudezu norĩ hã âne 'manharĩ za'ra, Zeruzarê âma 're îsi'ubumroi mono hã. Zudezu'õ norĩ ma, te za hãiba nhomri za'ra." — Áne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Adabu hã.

¹²Tawamhã îmreme wa te wapari za'ra wamhã, tame isazei'wa norĩ 're îsi'ubumroi mono norĩ me, wa tô Paruhu wi rosawi za'ra ni aré, Zeruzarê u morĩ tô da. ¹³Tawamhã asa te wama nharĩ za'ra:

— E niha da, ma aiwa'õ na îwi îrobzei'õ za'ra wa'wa. Zeruzarê u hã î-morĩ da si, wa tô isima rowē upta. Zezusi hã, Wanhib'apito na te 're sisi mono wa, áté te za dasiwi înherê ni, dazazéb 're. Áté, wa za dârâ. Tane nherê, îma wē di tô, tamomo îmorĩ da hã. — Áne ma tô wama siwaihu'u za'ra asa, wa te waihu'u za'ra da.

¹⁴Taha wa, Zeruzarê u morĩ tô da, wa te oto tiwi rosawi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, wa tô tâma nharĩ za'ra ni oto:

— Wē di tô. Mo oto aimorĩ. Wanhib'apito te te aimã iwēzéb uwaibaba, te za tô îmanha. — Áne wa tô tâma rob'ru za'ra ni.

¹⁵Tame wahâimana za'ra ré, syry na ma wa'âma ronomro. Tawamhã wanhibro hã wa oto wasima ubumro za'ra ni, Zeruzarê u wasi'aba'ré da. Taha pari, wa tô wawairébé ni oto. ¹⁶Sézareza âma isazei'wa norĩ hã ma tô wame si'mazatõri za'ra, umro na wame 'masi'aba'réi hutu da. Tawamhã Menasõhõ nhorõwa u ma tô wame ai'aba'ré, tame wasi'ubumro da

a.â. Duréihã ísazei'wa, Menasõ hã. Īpo-
tozé hã Sipri na rob're za'iti nhisi hã.

**Paru hã Zeruzarê ãma 're
ĩsãmra mono zé wasu'u na'rada**

¹⁷Tawamhã Zeruzarê u wasihutu wi,
ma tô ísazei'wa norĩ hã to sina wazawi
za'ra. ¹⁸Tawamhã awēpsi ma tô Paru hã
wame timorĩ za'ra, Ti'aduhu u. Tame,
ma tô uburé pese ubumro, ísazei'wai
'madã'ã'wa norĩ hã. ¹⁹Tawamhã Paru hã
ma tô uburé sawi za'ra, timreme na.
Te te sawi za'ra parimhã, ma tô tin-
himiromhurizém na tãma siwasu'u za'ra,
'Re íhãimana u'ãsi mono, zudezu'õ norĩ
ma, uburé te te 're ĩ'ab'manharĩ mono
zéb zarina. ²⁰Paruhu mreme te te wapari
za'ra wamhã, aihĩni ma tô ãma tiwata
za'ra, 'Re íhãimana u'ãsi mono ãma. Taha
wa, te asa tãma rowasu'u za'ra, Paruhu
ma:

— Wasisãnawã, ãhãna wa za aima
wasiwasu'u za'ra ni. Zudezu norĩ hã,
wasiré norĩ hã ahã uptabi na ma tô
Zezusi hã te te sina 're umnhasi za'ra,
Danho'reptui'wa na. Aihĩni, te simi'ẽ
na 're hãimana za'ra, 'Re íhãimana
u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihĩ
nhimi'ui'ééré zarina. ²¹Ta norĩ hã ma
tô aiwasu'u wapari za'ra, wasiré zudezu
norĩ ma, asimirowahutu wasété newa.
Mozésihĩ nhimi'ui'éérézê hã, te wasiré
zudezu norĩ wi ísawi za'ra, u, daro mono
bã 're íhãimana za'ra mono wi, ãma
're hãimana za'ra mono tô da. Duré
Mozésihĩ nhimi'ui'ééré zarina, ti'ra norĩ
te te 're sihãiwata nhihãri za'ra mono
tô da, ma tô, u, wasiré zudezu norĩ
wi ísawi. ãne ma tô aiwasu'u hã wa-
pari za'ra, ta norĩ hã. ²²Ãhãna aihĩni,
te za aiwaihu'u za'ra ni, we aiwisizém
na hã. E marĩ, wa za tawamhã 'man-
harĩ za'ra ni, ãne aiwasu'u hã tô senai õ
na da te waihu'u za'ra da. ²³Tawamhã
ãne wa za aima roti za'ra ni, marĩ 'man-
harĩ da, 're aihãimana wê mono zé hã

da te waihu'u za'ra da. Wawa'wa, aibã
maparane si'uiwa na íhãiba hã marĩ na
ma tô tãma ropisutu za'ra, 'Re íhãi-
mana u'ãsi mono ma. ²⁴Tawamhã te
za asiré ísimroi mo, 'Re íhãimana u'ãsi
mono ãma 're idawata za'ra mono zéb
u, marĩ hã Mozésihĩ nhimi'ui'ééré zarina
asiré 'manharĩ za'ra wa'aba da, 'Re íhãi-
mana u'ãsi mono ma, aihãiba wasété
ãna aihãimana za'ra wa'aba da, tãma.
Tawamhã 'Re íhãimana u'ãsi mono ma,
pone'ërebã te te siwi ísimro hã te za
tãma ĩwa'ãbã za'ra. Tawamhã te za oto
si'rãpari za'ra, 'Re íhãimana u'ãsi mono
ma, te te ĩropisutu za'ra zéb zarina, te
te tãma ãma ĩ'uwaimrami za'ra na da te
ĩwaihu'u za'ra zéb da hã. ãne hã 'man-
harĩ wamhã, aihĩni te za aiwaihu'u za'ra
ni oto, aiwasu'u hã tô senai õ na hã.
Te za duré aiwaihu'u za'ra ni, 'Re íhãi-
mana u'ãsi nhimiroti 'rata na Mozésihĩ
nhimi'ui'ééré zarina 're ĩ'aihãimana mono
zém na hã. ãne hã 'manharĩ da, wa aima
roti za'ra ni, wasiré ísazei'wa zudezu
norĩ, te te aiwaihu'u za'ra da. ²⁵E niha
tawamhã zudezu'õ nheré, ísazei'wa norĩ
're íhãimana za'ra mono zéb da hã. ãne
wa tô tãma roti pari za'ra ni: “Dan-
himizama hã romhãiba 'manharĩ ãma 're
dawata za'ra mono da, da te 're ísimroi
mono nhi hã 're huri aba mono õ di za.
Duré ĩwapru hã 're ãhuri aba mono õ di
za. Duré danhimizama da te 're ĩsõ'reti
za'ra mono nhi hã 're huri aba mono õ di
za. Duré aihãiba na asiwi 're asipsaihuri
za'ra wa'aba mono õ di za.” ãne wa tô
tãma rob'ui'ééré za'ra ni. — ãne te Paruhu
ma rowasu'u za'ra.

²⁶Tawamhã Paru hã ma tô ãma saze
za'ra, aibã norĩ siré morĩ da. Tawamhã
awēpsi, ma tô Paru hã te te simro, aibã
norĩ hã, 'Re íhãimana u'ãsi mono ãma 're
idawata za'ra mono zéb u. Marĩ hã ma
tô ísiré 'manharĩ za'ra, 'Re íhãimana u'ãsi
mono ma, hãiba wasété ãna tãma hãi-
mana za'ra da. Taha pari, ma tô ázê, 'Re

ihâimana u'âsi mono nhorôwa u. Sébré wamhã, ma tô dama pisutu bâdâ hã, marĩ te te siwi i'manharĩ 'râsutu zéb da hã. Te te siwi 'manharĩ parimhã, te za marĩ hã ihâiba mono bâ tâma sômri za'ra, sasedoti norĩ ma, si'udâna za'ra. Tawamhã te za waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te i'manharĩ 'râsutu za'ra zém na hã.

Zudezu norĩ hã, Paruhu zada ĩsiti'ru za'ra zé wasu'u

²⁷Tawamhã bâdâ 7 na zahadu âma si'utõrĩ õ di, te te siwi i'manharĩ 'râsutu zéb u hã, Paru norĩ hã. Romhuture di oto. Tawamhã zudezu norĩ hã Azi'a hawi ĩsihudu ma tô Paru hã sima sãmri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma. Izarazéhé nhihudu norĩ te, 'ri 'wawi wa'ra âma sãmra ré, ma tô siwi 'madâ. Taha wa, ma tô sada dawada'uri wasété za'ra, Paruhu da. Tawamhã ma tô oto siwi pa'â, Paru hã. ²⁸Taha wa, te si'mahârâ za'ra zudezu norĩ hã, âne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wei wa'âma ana wa'aba. Â hã aibã hã ma tô daro mono bâ te te dama 're rowahutu, da te dasiwi wawë'õ za'ra da, duré Mozésihi nhimiroti hã da te dasiwi wë'õ za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa zama da te dasiwi wë'õ za'ra da. Ma tô duré zudezu'õ norĩ hã we te te simro, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. ĩsõrõwa hã wë nherë, ma tô wawi wasété za'ra. — Âne ma tô da'mahârâ za'ra, tame ĩsi'rã'õtõ norĩ hã, aihĩni Paruhu zada dazahi za'ra da. ²⁹Ta norĩ hã ma tô aibã hã 'madâ'â za'ra aré, Toropimu na ĩsisi hã, Épézu âma 're ĩsãmra mono hã. 'Ri nho'õmo nhi'rity na Paruhu siré morĩ ré, ma tô 'madâ'â za'ra. Taha wa, ma tô âma romnomri za'ra, zudezu'õ nherë, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u Paru te te

saprõni 'ru te. Taha wa, te âne da'mahârâ za'ra, zudezu norĩ hã.

³⁰Taha wa, Zeruzarë 'remhã 'ri wa'õtõ mono bâ ma tô ro'wa'rudu hã te te ropé. Tawamhã Paruhu zõ ma tô dasitême dasisa're, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Ma tô dasiwi pa'âri ni 'ri para, rob u da te dasiwi wazere da. Da te dasiwi wazere parip si, ma tô oto tiwi 'ri nhitom ni. ³¹Tawamhã te aré dasiwi wĩrĩ ni. Tawamhã da te aré dasiwi ĩwĩrízé wasu'u hã ma tô wapa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã, Zeruzarë âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ĩsib'ru za'ra zé wasu'u hã. ³²Tawamhã awa'awi ma tô tinhib'a'uwë norĩ zõ hârâhai'aba're za'ra, tiwada'uri'wa norĩ me siré sisa'rei mono da, datême. ĩtême ĩsisa'rei mono hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô âma rosahâri za'ra ni, Paruhu âma hã. ³³Tawamhã apito hã ma tô Paruhu u ai're 'rãwi. Ma tô pa'â. Taha pari, ma tô duré da'wapéi'wa norĩ ma ti'ru, te te siwi pawasisi da, maparane ĩsi'uwazi nhorõ rutu na. Taha pari, ma tô âma da'azadanha, âne:

— E 'wa hã ã hã aibã. E marĩ ma tô 'manha. — Âne ma tô âma da'azadanha.

³⁴Tawamhã dasiwa'rãmi te nasi tâma 'mahârâ za'ra ni, dasimana'rãmi hawi. Da te tâma wasu'u waré za'ra õ di. Dahârâ si'rahâri ahã wamhã, ĩwasu'u uptabi hã te te waihu'u õ di, apito hã. Taha wa, da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô ti'ru, Paru te te siwi saprõni da, tinhorõwa u. ³⁵Tawamhã hãimo 'ri para u sai'urizéb u sihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ hã ma tô te te siwi upari, Paru hã, zudezu norĩ hã sahi sina, ĩsarina si'aba'rei wa. ³⁶Taha wa, ma tô nasi tâma 'ru za'ra, âne:

— Wĩrĩ aba. Wĩrĩ aba. — Âne te nasi tâma 'ru za'ra.

³⁷Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã apito nhorõwa u te te siwi 'mazébré õ ré, Paru hã ma tô apito ma tinha, âne:

— E aima wē ō di, aima ĩsiwasu'u da hã. — Āne te tãma tinha, deredu norĩ mreme na.

Tawamhã apito hã te asa tãma tinha:

— E nare aima waihu'u pese di, deredu norĩ mreme hã. ³⁸Wa tō aré ai'ãma romno, a hã eziptiu newa. Nimosi ni'wa hã eziptiu hã ma tō aibã norĩ ãma ai-wanhizari za'ra. Ta hã 4 miu na ma tō te te simro, rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã a'ubuni u. Roma ãma apito wi sipizari za'ra da, dapãrĩzéb ré, ma tō te te simro. 'Wazé, a hã simroi mono ō di. — Āne te tãma tinha, apito hã.

³⁹Tawamhã Paru hã te asa tãma tinha:

— Wa hã zudezu. Tasu na 'ri nho'u ĩsa'ětē nhisi ãma ĩpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma hã. 'Wazé za ĩma ĩwē, te dama ĩrowasu'u da hã. — Āne te asa tãma tinha, Paru hã.

⁴⁰Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhĩb'apito hã ma tō tãma wē tō, te te dama rowasu'u da.

Paru hã si'uihã na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u na'rada

Tawamhã te te dama rowasu'u da, apito te te tãma wē wa, ma tō Paru hã sai'u hãimo, 'ri para u sai'urizém na hã. Tame ma tō tinhib'rada hã dama wē hãimo, ari'iwi dasi'ubumro da. Taha wa, ma tō tawarõtã'ã za'ra ni. Dawarõtã'ã za'ra wamhã, Paru hã ma tō timreme na dama rowasu'u, ebreusi norĩ mreme na.

22 Āne te Paru hã dama siwasu'u: — ĩsiré norĩ, duré wamama norĩ, ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wa za oto aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩhãimana mono zém na hã ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō tisiwasu'u na tãma sãna'rata za'ra.

²Tawamhã ebreusi mreme na te te dama ĩrowasu'u za'ra zé hã da te wapari za'ra wamhã, ma tō tãma tawarõtã'ã pese za'ra ni oto. Tawamhã te duré tãma siwasu'u za'ra, ãne:

³— Wa hã, zudezu. Tasu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Āne Zeruzaré ãma wa tō ĩprédu. Damarizé hã ma tō te te ĩma 're rowahutu, wahi'rata norĩ nhimiroti na hã. ĩnhimi'ē na wa tō te 're romhuri pese, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma. A norĩ wa'wa hã asimi'ē na tãma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono ne, wa tō õhõ ma si 're ĩsisõmri u'ãsi, ĩnhimi'ē na te tãma 're romhuri pese mono da, asine wa'aba. ⁴Wa tō te da'ãma 're rowasété aré, 're ĩdanomro mono zép tém na 're ĩdanomro mono norĩ ãma hã. ĩzadawa para ma tō aibã norĩ hã da te 're pawasisi za'ra, pi'õ norĩ zama. ĩzadawa para, ma tō duré da te 're simro, dazazéb u hã. 'Re dã'ã za'ra mono da, wa tō ãne hã te tãma 're 'manharĩ za'ra, Zezusihi zazei'wa norĩ ma hã. ⁵Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi hã ma tō ãne na hã ĩwaihu'u, sasedoti ĩpire uptabi hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Ta norĩ hã ĩ'ãma sadanharĩ za'ra wa'aba wamhã, te za ãne na hã aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, sena na. Ta norĩ hã ma tō tinhimi'ui'ére hã ĩma sõmri za'ra, Damasitu u te âri da, ĩsiré dama ĩpire norĩ ma. Taha zarina, wa tō mo, Damasitu u te we simroi mono da, ĩsazei'wa norĩ hã. ĩsi'uwazi nhorõ rutu na pawasisi ré, Zeruzaré u we te simroi mono da, wa tō sô ĩmorĩ za'ra, ãme da te hã za'ra da.

⁶— Tawamhã Damasitu u te rosahutu wapsi, abzuma wa'wa ma tō hãiwa hawi rowa'a za'ēne hã ĩma ai'ubuzi, waptu na ĩhãiba nho'õmoi baba. ⁷Taha wa, wa tō waptãrã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã wa tō wapa. Āne te ĩ'mahã: “Saru. Saru. E marĩ wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'ãsi mo.” — Āne te ĩ'mahã.

⁸— Tawamhã wa tō asa sada'ã: “Apito, e 'wa hã, a hã.”

— Tawamhã te duré asa ĩma tinha: “Wa hã Zezusi, Nazaré ãma aré 're ĩn-

hamra mono. Te ĭwi 're ĭrowasutu u'ási mo." — Āne te ĭma siwasu'u.

⁹— Rowa'a za'ēne hã ĭma si'ubuzi wamhã, ĭsiré ĭsi'aba'ré norĩ hã ma tō 'madã'ã za'ra, rowa'a hã. Tane nherē, ta norĩ hã ĭmreme hã te te wapari waihu'u za'ra ō di, ĭma ĭnharĩ'wai mreme hã. ¹⁰Tawamhã wa tō duré 'mahã, āne: "Apito, e marĩ, wa za 'manha."

— Tawamhã Wanhib'apito te ĭma tinha: "Aiwahutu, Damasitu u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, uburé 'Re ĭhãimana u'ási mono te te aima ĭpisutuzé hã 'manharĩ da." — Āne te ĭma tinha.

¹¹— Tawamhã rowa'a za'ēne hã ma tō ĭtob'a. Taha wa, ĭsiré ĭsi'aba'ré norĩ hã ma tō ĭpano na siwi ĭzaprō. Taré ta norĩ hã te te siwi ĭzaprōni na wa tō wi, Damasitu u. ¹²Tame aibã hã te 're hãimana, Ananiza na ĭsisi hã. Ta hã 'Re ĭhãimana u'ási mono nhimiroti 'rata wapari pese 'wa. Zudezu norĩ hã tame 're ĭsi'ubumroi mono hã ma tō Ananiza hã te te 're wēsãmri za'ra. ¹³Ta hã ma tō we ĭzō rĩtĩ. Tawamhã, ĭtēme wisi wamhã, ma tō ĭma tinha, āne: "ĭsisānawã Saru, apã rob'madã'ã." — Āne te ĭma tinha, aibã hã.

— Tawamhã awa'awi, wa tō duré apã rob'madã. Taha wa, Ananiza hã wa oto 'madã. ¹⁴Tawamhã ta hã te duré ĭma tinha: "Re ĭhãimana u'ási mono hã wahi'rata norĩ nhib'apito hã ma tō sima aipisutu, te te ai'ãma sima 're ĭroti mono zé hã waihu'u da. Ma tō duré aima pisutu, Wanhib'apito Zezusi hã ĭwē up'tabi 'manharĩ'wa hã bãdãdi wa, sabu da, duré ĭmreme hã wapari da. ¹⁵A hã te za dama 're ĭsadawa wasu'u mo, dahãiba mono bã. Ta hã atōmo na ĭsabu hã, duré aipo're na ĭmreme hã ĭwapari hã te za dama 're ĭwasu'u mo. ¹⁶E marĩ zô te bété asimipa, āhãna hã. Ma'apé aiwahutu, â dawabzuri hã da te aima 'manharĩ da, duré Wanhib'apito wi rowaptērē da, te te asō'reptu da. Tawamhã aiwasédé hã

te za aima tipa." — Āne ma tō ĭma roti, Ananiza hã.

'Re ĭhãimana u'ási mono hã Paruhu ma, romhuri te te ĭpisutuzé wasu'u

Tawamhã Paru hã dama siwasu'u 'rã-sutu da, ma tō āne dama rowasu'u:

¹⁷⁻¹⁸— Tawamhã, Zeruzarē u apã ĭwisi wamhã, 'Re ĭhãimana u'ási mono āma 're ĭdawata za'ra mono zéb u wa tō mo, tãma ĭmreme da. Tawamhã tãma ĭmreme sina, ĭnhotō ō nherē, ĭnhotō 'rowi te ĭrosawērē ne, wa tō Wanhib'apito hã sabu. ĭmreme hã wa tō wapa. Te ĭma tinha, āne: "Ai'aba'ré na aiwatobro Zeruzarē hawi, āmemhã da te aiwapari za'ra ō wa za, ĭwasu'u na hã."

¹⁹— Tawamhã wa tō asa tãma ĭsiwasu'u: "Āme 're ĭsi'ubumroi mono norĩ hã ma tō ĭhãimanazém na siwi ĭwaihu'u. Rowahutuzé mono bã wa tō asazei'wa norĩ zô 're ĭzasi, dazazéb 're te 're 'mazai mono da, duré te 're ahã za'ra mono da. ²⁰Duré Esitéwã, dama aiwasu'u'wa hã da te dasiwi wĩrĩ wamhã, wa tō dasiré ĭhãiba. Wa hã wa tō āma da'ab'madã. ĭma wē di, ĭdã'ázé hã. ĭwĩrĩ'wa norĩ uza, ĭsisiwimhã ĭ'ubuzé hã, wa tō sa 'madã'ã za'ra." Āne wa tō asa tãma ĭsiwasu'u, Wanhib'apito ma.

²¹— Āne na Wanhib'apito ma, ĭsiwasu'u wamhã, ma tō ĭma rob'ru, āne: "Mo oto aimorĩ. Zudezu'ō norĩ tēme, wa za asatō, romhã na." Āne ma tō ĭma rob'ru, Wanhib'apito hã. — Āne ma tō Paru hã tisiré zudezu norĩ ma hã siwasu'u.

²²Tawamhã Paru hã zudezu'ō norĩ hã te te sisi wamhã, ma tō sada tizahi za'ra, zudezu norĩ hã zudezu'ō norĩ te te sisi ō ré hã te te aré wapari wē za'ra nherē. Taha wa, te sa'ētē sima 'mahãrã za'ra, zudezu norĩ hã, āne:

— Wĩrĩ aba. Ō hã wasétére di. Dã'ã hã.

²³Āne ma tō zudezu norĩ hã āma si'mahãrã za'ra, hãrã 'rãihã na, ĭsisi-

wimhã ti'ubuzé hâimo te te 're wanarĩ za'ra mono sina. Ropru te duré hâimo sãmra za'ra, sada siti'ru za'ra wa.

**Paru hã da'wapéi'wa norĩ
nhib'apito ma, ĩsiwasu'uzé**

²⁴Tawamhã romanu hã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Paru hã. Te duré tãma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'é mono da, siwasu'u da, zudezu norĩ te te sima ĩruzém na te te waihu'u da. ²⁵Tawamhã ma tô siwi hiwasisi, ĩsi'uwazi nhorõ rutu na te te siwi 're pré'é mono da. Tawamhã Paru hã ma tô da'wapéi'wa norĩ nhib'apito zadawa para dawada'uri'wai ma tinha, âne:

— E ĩwasété na asiwi ĩwaihu'u aba wa, ma tô asiwi 're ĩpré'é aba mo. E tô ĩuwaibaba âne hã, wa hã romanu nherẽ. — Âne te Paru hã tãma tinha, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma.

²⁶Tawamhã Paruhu mre me te te wapari wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô tinhib'apito ma wasu'u:

— E marĩ âma 'manharĩ da bã. Ni'ã. Ô hã romanu. — Âne ma tô tãma wasu'u.

²⁷Taha wa, apito hã ma tô mo Paruhu u, te te sadanharĩ da. Tawamhã âne te sadanha:

— ĩma asiwasu'u na, te waihu'u da. E nare a hã romanu.

— ĩhe. Wa hã, romanu.

²⁸Tawamhã apito hã te duré tãma siwasu'u, âne:

— Wa hã duré, romanu. ĩpoto'wa hã romanu õ nherẽ, wa'âbã za'êtẽ uptabi na wa tô ĩsiwa'ã romanu norĩ ma, ĩsiromanu da.

Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— Tazahã ĩpoto'wa hã romanu wa, wa hã duré romanu u'ã. — Âne te asa tãma tinha.

²⁹Tawamhã Paru hã romanu na siwasu'u wa, awa'awi ma tô da'wapéi'wa norĩ hã tãma ai'ré za'ra, te te siwi sadanharĩ za'ra âna. Duré da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã âne na te te waihu'u wamhã, ma tô pê'ewara, ĩsimiwada'uri zarina, te te siwi hiwasisi wa.

**Paru hã dama roti'wa
norĩ nho're ĩsiwasu'uzé**

³⁰Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô sima wẽ, zudezu norĩ hã Paruhu âma ĩwasédé hã te te siwi âma ĩhirizé hã sena na te te waihu'u da. Taha wa, awẽpsi ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ĩpire norĩ ma 'ru za'ra, uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama, Paruhu zada si'rã'õtõ da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô duré 'ru za'ra, Paruhu pawasisizé hã te te tãma wasihu za'ra da, dama ĩpire norĩ nho're sab da.

23 Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tẽme, te rob'madã'ã pese, Paru hã. Te tãma nharĩ za'ra, âne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wa hã wa tô 're ĩsi'madã'ã u'âsi, 're ĩmorĩ wẽ u'âsi da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa, ĩpê'ẽ wapu na wa 'rãwi 're ĩsisaze. — Âne te tãma siwasu'u za'ra.

²Tawamhã Ananiza hã sasedoti ĩpire uptabi hã ma tô ti'ru, ĩrata ĩsimasam norĩ ma, te te siwi sadawa pré'é da, Paru hã. ³Taha wa, te Paru hã asa tãma tinha:

— Oro wama roti'wa za a hã, ma aiwasédé hã ĩ'ãma ĩmanha. A hã âme te asã, ĩpibu da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina 're ĩmorizéb zõ. Tane nherẽ, ĩsimiroti hã ma tô ĩ'upa. Da te ĩzadawa pré'é da, ma tô dama ĩ'ru. Ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarinaĩ õ di. Taha wa, te za ai'azã. — Âne te tãma tinha, Paru hã.

⁴Tawamhã ĩrata ĩsimasam norĩ hã te tãma nharĩ za'ra, âne:

— E marī da, ma tō sasedoti ĩpire up-
tabi āma ĩwasé.

⁵Tawamhā Paru te asa tāma nharī
za'ra:

— E nare ta hā sasedoti dama ĩpire.
Te waihu'u ō di. Te waihu'u 'wa'āhā, te
tāma nharī ō di aré. 'Re ĩhāimana u'āsi
mono mre me u'éré 'rata na wa tō āne
hā waihu'u za'ra ni: "Ni'wa hā dama pire
wamhā, tāma 're aimreme wasété za'ra
wa'aba mono ō di za." Āne ma tō wama
waihu'u za'ra. — Āne Paru te asa tāma
nharī za'ra.

⁶Tawamhā Paru hā ma tō waihu'u,
dama roti'wa norī, sina ĩsipo'o za'ra
zé hā. Ni'wam norī hā sadusezu, duré
ni'wam norī hā parisezu. Tawamhā, ma
tō dama si'mahā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī,
ĩwapari za'ra wa'aba. Wa hā parisezu. ĩ-
mama norī zama parisezu. Dadā'ā nherē,
apā dahāiwa'utuzé wasu'u hā te sazei
wa, wa asō're ĩzab za'ra wa'wa, asiwi
ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, taha zō si 're
ĩnhimipari u'āsi mono wa. — Āne ma tō
dama si'mahā.

⁷Tawamhā mre me pari, tame ĩsi'rā'ōtō
norī hā ma tō sina ĩsipo'ozéb zarina sima
nharī za'ra, parisezu norī hā, sadusezu
norī me. ⁸⁻⁹Parisezu norī nhimizazézé
hā, āne: 'Re dadā'ā za'ra mono nherē,
apā 're ĩdahāiwa'utu za'ra mono na, duré
hāiwa āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma,
romhuri'wa norī hā tō sena na 're ĩhāi-
mana za'ra mono na, duré dapē'ēzani
hā dawi 're wairébé mono wamhā, ni-
momo 're ĩdanomro mono na hā. Āne
parisezu norī nhimizazézé hā. Tane
nherē, sadusezu norī hā āne na simizaze
za'ra ō di, ta norī hā. 'Re ĩdahāiwa'utu
za'ra mono zé hā, mare di, u. Duré
hāiwa āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono
ma, romhuri'wa norī hā, mare di, u.
Duré dapē'ēzani, dawi 're wairébé mono
wamhā, nimomo 're danomro mono ō di
za, u. Āne sadusezu norī nhimizazézé hā.

Taha wa, ma tō 're sisadawa 'rui u'āsi
za'ra, parisezu norī hā, sadusezu norī
me.

Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono
nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa
norī hā, parisezu na 're ĩhāimana za'ra
mono norī hā hāiwi ma tō aimasa, Paru,
da te dasiwi ĩ'ārizé hā te te siwi wē'ō
wa. Āne te mre me 'rāihā na nasi āma
si'mahārā za'ra:

— Aibā hā, ō hā wa tō waihu'u za'ra
ni. Tiwasédé hā te te āri ō di. Āté
hāiwa āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma
romhuri'wa, ma tō tāma rowasu'u. Āté
ni'wai pē'ēzani, ma tō nima hawi tāma
rowasu'u. — Āne te parisezu norī hā nasi
āma si'mahārā za'ra.

¹⁰Tawamhā damreme tete na
dasi'wapé za'ra wa, da'wapéi'wa norī
nhib'apito hā ma tō āma hātārā,
Paruhu āma, da te dasiwi hāiba'ēi
mono ō'umnhasite. Taha wa, ma tō
da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra:

— Sō ai'aba'rēi wa'aba, asiwi wazere
aba da, dawa'wa hawi. Tawamhā wan-
horōwa u te za we asiwi ĩsaprōni 'wa
apā. — Āne te tāma 'ru za'ra.

¹¹Tawamhā taha mara na
Wanhib'apito hā ma tō tāma sihāi'rē,
Paruhu ma. Te tāma tinha, āne:

— Aipahi tō. Āne Zeruzarē āma ma tō
dama ĩwasu'u pa. Roma na 'ri nho'ōmo
nhisi āma te za duré ōhō na si dama
ĩwasu'u, niwamhā.

Zudezu norī hā Paru te te sima ĩ'ru za'ra zé wasu'u

¹²Tawamhā awē rowa'a wi, zudezu
norī hā ma tō pi'uriwi si'rā'ōtō. Te sima
'ru za'ra, Paru hā te te siwi wĩrĩ da. Āne
te sima āma roti za'ra:

— Paru hā wa te wasiwi wĩrĩ aba.
Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma,
wa za wasi'ru za'ra ni, wa te wasiwi
wĩrĩ ō wamhā, te te wa'uprosi da, wa te
wasima ĩ'ruzé hā wa te āma uwaimrami

za'ra ô wamhã. Wa te wasima i'ruzé hã wa te âma uwaimrami za'ra ô ré, wasaihuri ô di za. Duré wa te âhuri ô di za. — Âne ma tô sima roti za'ra, Paruhu âma. ¹³Aibã hã 40 nhipai u ihãiba hã ma tô âne sima 'ru za'ra. ¹⁴Tawamhã zudezu nori hã ma tô ai'aba'rê, 'Re ihãimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ipire nori u, dama ipire nori u zama. Te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Paru hã wa tô wasima 'ru za'ra ni, wa te wasiwi wĩri da. 'Re ihãimana u'âsi mono ma, wa tô duré wasi'ru za'ra ni, te te wa'uprosi da, Paru hã wa te wasiwi wĩri ô wamhã. Tawamhã wa te wasiwi wĩri ô ré hã, wasaihuri ô di za. ¹⁵Âhãna, ma'âpé da'wapéi'wa nori nhib'apito ma, waihu'u za'ra wa'aba, asi'rã'õtô aba zém na. Dama roti'wa nori me, uburé asi'rã'õtô aba zém na tâma waihu'u za'ra wa'aba, Paru te te i'manharizé hã waihu'u pese za'ra wa'aba da newa, Paru hã te te we atême saprõni za'ra wa'aba da. Tawamhã wa nori hã bådãdi wã wa, wa za sô asimro ni, atême wisi za'ra wa'aba ô ré, wa te wasiwi wĩri da. — Âne te tâma nharĩ za'ra.

¹⁶Tawamhã 'ritéi'wa hã ma tô wãpari za'ra, sô idanhimipari za'ra na hã. 'Ritéi'wa hã Paruhu 'ra wapté, ihidiba 'ra. Taha wa, te Paruhu u mo, da'wapéi'wa nori nhorõwa u te te po're pu'u da. ¹⁷Tawamhã Paru hã ma tô sô hã, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa zô. Te tâma tinha, âne:

— Â hã 'ritéi'wa hã âma saprõni, asib'apito u te te tâma rowasu'u da. Marĩ hã te te iwaihu'uzém na te za tâma rowasu'u. — Âne te tâma tinha.

¹⁸Tawamhã iwada'uri'wa hã ma tô saprõ, apito u. Te tâma tinha, apito ma:

— Paru hã da'wapéi'wa nori te te 'madã'ã za'ra da, wanhorõwa âma isa hã ma tô izô hã. Ta hã ma tô ima tinha, 'ritéi'wa hã te we atême saprõni da. Ta

hã, marĩ hã te te iwaihu'uzém na te te aima rowasu'u da, ma tô ima tinha, te we atême saprõni da. — Âne te tâma wasu'u.

¹⁹Tawamhã da'wapéi'wa nori nhib'apito hã ma tô 'ritéi'wa hã pa'ã. Danhiti ma tô saprõ, te te tâma rowasu'u da, âne:

— E marĩ te za bété ima iwasi'u. — Âne te sadanha.

²⁰Tawamhã ma tô asa tâma rowasu'u:

— Zudezu nori hã ma tô sima 'ru za'ra, Paru hã awëpsi te te aiwi waptêrê za'ra da, dama roti'wa nori nho're sab da, itême satõri za'ra da. Paru te te i'manharizé hã te te waihu'u pese za'ra da newa, te za aiwi waptêrê za'ra.

²¹Tawamhã itême satõri za'ra da, saze za'ra ô di za. Tôã. Aibã nori hã 40 nhipai u ihãiba hã ma tô sima 'ru za'ra, te te siwi wĩri da. Te te siwi wĩri ô ré hã, saihuri ô di za, u. Duré â hã te te âhuri ô di za, u. 'Re ihãimana u'âsi mono ma, ma tô duré si'ru za'ra, te te uprosi da, te te sima i'ru za'ra zé hã te te âma uwaimrami za'ra ô wamhã. Te za, u, sô aima'uri za'ra. Asa tâma irowaihu'u za'ra zéb zô si, te âhãna hã mapari za'ra. — Âne te tâma rowasu'u.

²²Tawamhã apito hã te sadawa uwati, 'ritéi'wa hã, âne:

— Ni'wai ma, ima irowasu'uzém na hã rowasu'u tô za. — Âne te sadawa uwati, apito hã. Taha pari, te tâma rob'ru, mori da.

Apito Perihĩ u, Paru da te isaprõnizé wasu'u

²³Tawamhã da'wapéi'wa nori nhib'apito hã te oto sô tihãrã zahuré, tizapari da'wapéi'wa wada'uri'wa nori zô. Âne te tâma rob'ru zahuré:

— Ma'âpé sô aihãrã aba, da'wapéi'wa nori zô, para na 're inomro mono hã 200 na ihãiba nori zô, duré awaru na 're inomro mono hã 70 na ihãiba nori zô, duré isi'uwazi'wa na dapãri'wa nori

hã 200 na ìhâiba norĩ zô. Mara sime na te za aiwairébé 'wa, Sézareza u ai'aba'réi wa'aba da. ²⁴ Awaru hã te za ìubumroi wa'wa, Paru hã âma ìmorizéb da. Awaru na te za asiwi isaprôni waré wa'wa, Peri na danhib'apito nhisi u, asiwi âwisi wê wa'aba da. — Âne te tâma rob'ru zahuré.

²⁵ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã Zeruzarê âma 're ìsâmra mono hã ma tô Perihĩ ma rob'ui'ééré. Âne ìsimi'ui'ééré hã:

²⁶ “Peri, wanhib'apito, uburé na da'madâ'â'wa, wa âma asawi.

“Wa hã, Caradiu Risi'asi.

²⁷ “Â hã aibâ hã ma tô zudezu norĩ hã siwi ti'â. Te aré siwi tiwĩ. Tawamhã wa hã wa tô ìtême wi, da'wapéi'wa norĩ me. Wa tô dawĩ âma wasisapri za'ra ni, romanu na 're ìhâimana mono na te waihu'u wa oto. ²⁸ Wa tô ìsima wê, ìwasédé hã da te âma ìsa'razé hã te waihu'u da. Taha wa, wa tô saprô, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tême.

²⁹ Taha wa, wa tô waihu'u oto. Marĩ ìwasédé hã te âma waihu'u ô di, da te ìwirizéb da hã, duré dazazéb 're, da te dasiwi isêrêzéb da hã. Mare di. Zudezu norĩ 're ìhâimana za'ra mono zé wa'râmi, 're ìhâimana mono zém na si ma tô ìwasédé hã siwi âma sa'ra. ³⁰ Zudezu norĩ hã te te siwi wirĩ da, te te sima ìru za'ra zé hã ma tô duré ìma waihu'u ni. Te waihu'u wi, wa tô âma atême satô, sa'êtê. ìwasété na tâma ìnhari'wa norĩ ma, wa tô duré âma rob'ru za'ra, âma atême si'aba'rê da, asô'a te te ìwasédé hã âma sa'ra da. Âne si, wa âma aima rob'ui'ééré.”

³¹ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te te tâma ìru za'ra zém na ma tô âma uwaimrami za'ra. Paru hã ma tô siwi saprô. Tawamhã tô ã mara na ma tô ai-hutu, Âtipatiridi na 'ri nho'ômo nhisi u. ³² Tawamhã awêpsi, da'wapéi'wa norĩ, para na ìsi'aba'rê norĩ hã ma tô apâ ai'aba'rê, tinhorôwa u. Paru hã ma

tô rême za'ra, awaru na 're ìnomro mono norĩ si te te siwi saprôni da oto. ³³ Tawamhã ta norĩ hã ma tô siwi saprô, Sézareza u. Tamomo sihutu wi, ma tô awa'awi siwi saprô Paru hã, apito u. Tawamhã ma tô apito ma rob'ui'ééré hã sômri za'ra. ³⁴ Apito, ma tô sôré, rob'ui'ééré hã. Te te sôré parip si, ma tô Paru sadanha:

— E niha asipti'a nhisi hã.

Tawamhã te asa tâma tinha:

— Sirisiza na ìnhipti'a nhisi hã.

³⁵ Tawamhã te te waihu'u wamhã, apito hã te tâma tinha:

— Aiwasédé hã te te ai'âma ìsa'ra norĩ hã we sihutu wapsi, wa za aiwapa, ta norĩ siré. — Âne te tâma tinha.

Tawamhã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma Paru hã 'ru za'ra, Erodihĩ nhorôwa âma te te siwi sêré da. Te te duré siwi 'madâ'â pese da zama, te tâma 'ru za'ra.

Zudezu norĩ hã Paruhu âma ìwasédé te te siwi âma ìhirizé wasu'u

24 Tawamhã bâdá hã 5 na ma tô âma ne, Erodihĩ nhorôwa âma hâimana ré hã, Paru hã. Tawamhã Ananiza hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ìpire uptabi hã ma tô Sézareza u wi, sasedoti ìpire uptabi hã. Ni'wam norĩ hã, da'madâ'â'wa norĩ hã ma tô siré te te simro. Danhimirob'manharizém na dawasu'u'wa zama te siré saprôni za'ra, Téturu na ìsisi hã. Ta norĩ hã apito Perihĩ ma, ma tô ìwasédé hã siwi âma tihi, Paruhu âma. ²⁻³ Tawamhã apito Peri hã ma tô Paruhu zô hã, danho're sab da. Taha pari, Téturu hã ma tô oto Paruhu âma ìwasédé hã âma tihi. Apito ma, te rowasu'u, âne:

— Roti'wa, a hã aiwê uptabi di. A hã wama 're roti wê u'âsi mono wa, wa rowê na si 're wahâimana za'ra âhâna hã. Wa'madâ'â'wa norĩ ma, ma tô 're ìroti wê u'âsi mo, daro mono bâ te te

're wa'madââ wê za'ra mono da, marĩ ĩwasédé hã te te wama 're pese za'ra mono da. Tawamhã waro mono bâ, asimipawaptobzém na wama 're asôpru mono wa, wa wa te 're aiwêsâmri u'âsi za'ra. ⁴Tane nherê, ĩwapari wa'a ô'umnhasite, ĩmreme syry na wa za aima rowasu'u. Asôpru wa, da'upana te aima rowasu'u wamhã, âté aima wê di za, ĩwapari da hã. ⁵Ô hã aibã hã wa tô waihu'u za'ra ni, timreme na daré ro'wa'rutu'wa na hã. Duré daro mono bâ zudezu norĩ hã te te ĩropéi mono tême 're morĩ wamhã, ma tô te te da'ãma 're aro'wa'rutu. Duré nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwĩ, 're ĩnomro mono ma hã pire di, ô hã. ⁶'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé hã te aré wawi wasété, 'ri hã. Tazahã wa tô wasiwi âri ni. ⁷Tawamhã apito Risi'asi hã ma tô watême wi. Sa'êtê ma tô wawi ti'â, Paru hã. ⁸Ta hã ma tô ĩwasété na tâma ĩnharĩ'wa norĩ ma 'ru za'ra, asô'a simasab da, te te aima wasu'u za'ra da. Taha wa, â hã aibã hã sadawa pibui wamhã, tô sena na te za ĩwaihu, ĩwasédé hã wa te wasiwi âma ĩsa'razém na hã. — Āne te Téturu hã apito sada wada'u.

⁹Tawamhã zudezu norĩ, tame ĩsimasam norĩ hã te duré sadawa waptob za'ra, ĩwasu'u tô sena na.

Paru hã, Perihĩ uiwada ĩsiwasu'uzé

¹⁰Tawamhã apito hã ma tô Paruhu ma tinhib'rada sarôtô, timreme hã te te oto wazere da. Taha wa, Paru hã timreme hã ma oto waze, âne:

— Ma tô ai'ãma tiwahub ahã, âme dama rowairébé'wa na 're aihâimana mono ré hã. Āne hã ĩma waihu'u pese di. Taha wa, asô'a ĩsi'uihã na aima ĩsiwasu'u da hã, ĩma wê di. ¹¹Īmreme hã sena na te za ĩwaihu. Nimosi, wa tô wi, Zeruzarê u hã. Bâdâ 12 na ma tô ĩ'ãma ne, tame ĩnhamra ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma ĩwata da, wa tô

wi. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma 'ri 'wawi wa'ra 're, ĩnhamra ré, ĩsiré zudezu norĩ hã ma tô ĩsâmri za'ra. ¹²Tane nherê, ĩmreme na te ĩdazadawa 'razâri na hã te te ĩwapari za'ra ô di. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ ĩmreme na te dazada'rãmi ô di. Duré 'ri babab zama te da'azada'rãmi mono ô di. ¹³Taha wa, ĩwasété newa, tô sena na te te siwi ĩ'ãma sa'ra waihu'u ô di. Mare di. ¹⁴⁻¹⁵Āne wa za aima ĩsiwasu'u. 'Re ĩdanomro mono zép téb zarina, wa tô te 're romhuri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. 'Re ĩdanomro mono zép té wasu'u hã te zudezu norĩ hã te te siwi 're wê'ô za'ra, senai ô newa. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wahi'rata norĩ nhib'apito nhimiroti hã wa tô uburé saze, Mozési te te âma ĩrob'ui'ééré hã. ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã wa tô duré saze. ĩwasédé hã te te siwi ĩ'ãma ĩsa'ra norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma te te ĩsasômri za'ra ne, wa duré wa hã âma sasô. Dadâ'â nherê, aihĩni apã te te 're ĩda'ahãiwa'utu mono zém na wa tô âma sasô, ĩwê hã duré ĩwasédé hã apã te te 're ĩda'ahãiwa'utu mono zém na hã. ¹⁶Taha wa, ĩwê hã te 'manharĩ tô da hã, ĩwa'a ô di, ĩpê'e wapu na 're ĩsi'madâ'â u'âsi mono da si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, duré danho'a zama. — Āne te Paru hã tâma siwasu'u, apito Perihĩ ma.

¹⁷Te duré tâma siwasu'u, âne:

— Zeruzarê nhiti 're ĩmorĩ ré, ma tô ĩ'ãma tiwahub ahã. Tawamhã tamomo wa tô apã mo, danhibzari hã te âri da, ĩsiré norĩ ma, te sômri da. Duré danhimizama hã da te ĩsimro hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te sômri da, âma ĩwata da, wa tô apã mo. ¹⁸⁻¹⁹Āne te 'manharĩ da, wa tô ĩsipese, wasiré zudezu norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ĩwêsâmri da. Tawamhã zudezu norĩ hã Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi

hawi ĩsihudu hã ma tō ĩmadã'ã za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te te ĩmadã'ã za'ra wamhã, ĩrata dasi'rã'õtō ò di. Da te ĩmreme 'razãri ò di. Rowē si. Ta norĩ hã te te ĩmadã'ã za'ra norĩ hã marĩ ĩwasédé hã te te ĩãma waihu'u za'ra wamhã, we si'aba'réi 'wa'ãhã, aré wē di, asõ'a ĩwasédé hã te te ĩãma sa'ra da. ²⁰Ta norĩ hã we si'aba'réi ò wamhã, áté asõ'a ĩsimasam norĩ si te za aimã ĩwasu'u za'ra. Dama roti'wa norĩ nho're ĩzab ré, marĩ ĩwasédé hã te te ĩãma ĩwaihu'u za'ra zém na, te za ĩwasu'u za'ra, ãme ĩzab ré. ²¹Wa hã wa za aimã ĩsiwasu'u, te ĩmahãrãzém na, dama ĩpire norĩ nho're ĩzab ré, ãne: "Ã bãtã na wa asõ'a ĩzab za'ra wa'wa, ĩpibui pese za'ra wa'aba da. Dadã'ã nherē, apã dahãiwa'utuzé, te sazei wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na 're ĩmorĩzéb zô te za ĩpibu za'ra wa'wa." ãne si wa tō ĩsi'mahã, dama ĩpire norĩ nho'a ĩzab ré. Áté ãne ĩmreme wamhã, te ĩãma rosa'rata za'ra, ĩwasété na. — ãne te Paru hã siwasu'u, apito Perihĩ ma.

²²Tawamhã apito Peri te tãma tinha:

— Zahadu, apito Risi'asi wei wisi wapsi, wa za niha hã aimã rowairébé. — ãne te tãma tinha.

Apito Peri hã ma tō waihu'u pese, 're ĩdanomro mono zép té hã. Tane nherē, te te ãma wapari 'rãsutu ò di.

²³Tawamhã apito Peri hã ma tō da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma waihu'u, ãne:

— 'Madã'ã pese za'ra wa'aba za, ã hã aibã hã aiwi simani za'ra wa'aba tō da. Tazahã, marĩ hã te te 'manharĩ da, te te simã wē wamhã, syry na te za tãma ĩrowairébé 'wa. Duré, ĩsiré norĩ hã ĩhãimanazéb da, te te pawaptob za'ra da, we ĩtēme sisisi wamhã, wē'õ za'ra wa'aba ò di za, tiwi. — ãne ma tō tãma waihu'u, apito hã.

Paru hã Apito Perihĩ nho're ĩsabzé wasu'u, Durusiraha nho're me

²⁴Bãdã hã siwaptom na ãma ne pari, ma tō apito Peri hã Paruhu zô hã, timro me, Durusiraha me. Durusira hã, zudezu. Tawamhã Cristu Zezusi hã da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono zém na ma tō Paru hã tãma rowasu'u zahuré. Apito Peri hã ma tō ĩsimirowasu'u hã wapari pese. ²⁵Īwē na si 're ĩdanomro mono zém na ma tō tãma rowasu'u, marĩ hã ĩwasédé hã da te dasiwi ĩwē'õzém na zama. 'Re danomro wasété mono wa, rob'rãsutu u 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za niha te te dama ĩrob'manharĩ pipa zém na ma tō duré tãma rowasu'u. ãne hã te te tãma awasu'u wa, ma tō apito Peri hã tipahi. Taha wa, te tãma tinha, Paruhu ma:

— ãhãna te za aimo a'ã. Niwa te ĩsima wē wapsi, wa za duré asõ hã apã, te ai-wapari da.

²⁶Tawamhã Paruhu ãma te rosa'rata, rob'uiprazém na tãma siwa'ãbã da newa, dazazém hawi watobro da. Taha wa, te nasi sô hã, te te simã rowasu'u zahuré da.

Paru hã Pesituhu ma, ĩsiwasu'uzé wasu'u

²⁷Tawamhã maparane ma tō ãma ti-wahu, Sezariza ãma sãmra ré, dazazéb 're, Paru hã. Tawamhã Posi'u Pesitu hã te za oto si'apito, Perihĩ nhowa're're. Taha wa, apito Peri hã sisa'u ma tō ti-zadawa ãma tirē, dazazéb 're, hãimana u'ãsi da Paru hã, ĩsa'u hã. Zudezu norĩ ma, rowzéb da, ma tō ãne hã tizadawa hã ãma tirē.

25 Tawamhã Pesitu hã tame si'apito wamhã, bãdã si'ubdatõ ãma ne pari, te oto mo Zeruzarē u, Sézarezã hawi. ²Zeruzarē u wisi wamhã, sasedoti ĩpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zama ma tō tãma wasu'u za'ra Paru hã, wasété ré ne. ³Ma tō tiwi

waptêrê za'ra, Paru hã te te tãma satõrĩ za'ra da, Zeruzarê u. Ta norĩ hã bådãdi wãi wa, te te siwi wĩrĩ da, aré ãma siwada'uri za'ra na dâ'ásina, ma tã tiwi waptêrê za'ra, Zeruzarê u te te satõrĩ da. ⁴Tawamhã apito Pesitu hã ma tã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Paru hã Sézareza ãma te nhamra dazazéb 're, da'wapéi'wa norĩ hã te te siwi 'madã'ã pese za'ra da tame. Tamomo wa za apã morĩ su. ⁵Taha wa, dama ãmreme pire norĩ hã asiwa'wa hawi, asiwi satõrĩ za'ra wa'aba za, ãme si'aba'rê da. Ìwasédé hã te te ãma hiri ze za'ra wamhã, tamep si te za tãma nharĩ za'ra, ãnho'a. — ãne te apito Pesitu hã tãma nharĩ za'ra.

⁶Tawamhã bådã hã 8 na átê niwamhã 10 na ma tã ãma ne, Zeruzarê ãma sãmra ré hã, apito Pesitu hã. Taha pari, ma tã mo apã, Sézareza u. Wisi wamhã, awê te oto nhamra, dapa'uwati'wa simasisizém na. Tawamhã Paruhu zã ma tã da'mazatã, te te ãtême siwi saprõni da. ⁷Tawamhã Paru hã ãtême wisi wamhã, zudezu norĩ hã Zeruzarê hawi ãsi'aba'rê norĩ hã ma tã siwi uirĩ. Taha wa, apito ma, ma tã wasu'u wasété uptabi za'ra, Paru hã. Tane nherê, tã sena na ãwasédé hã te te siwi ãma sa'ra waihu'u õ di, zudezu norĩ hã. ⁸Tawamhã Paru hã ma tã apito ma siwasu'u, ãne:

— Zudezu norĩ nhimiroti wa'rãmi, ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Mare di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma duré ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Duré Roma ãma apito Sézaha ma, marĩ hã te 'manharĩ õ di, danhipai u danhib'apito ma hã. — ãne ma tã Paru hã si'wawi aimapa.

⁹Tawamhã apito Pesitu hã te asa tãma tinha:

— E Zeruzarê u aimorĩ da hã, aima wê di, tame da te asadanharĩ za'ra da, ãnho'a. — ãne te sadanha, zudezu norĩ

ma, ãmreme te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãrowê za'ra zéb da.

¹⁰Tawamhã Paru, te asa tãma tinha:

— Mare di. ãmorĩ da hã, te ãsima rowê õ di. Roma ãma apito Sézaha zadawa para, te ãme 're ãda'apa'uwati mo. Taha wa, ãnep si te za siwi ãzadanha, ãhãimanazém na. Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ õ di, zudezu norĩ ma hã. ãne na hã aima ãwaihu'u pese di, a hã. ¹¹Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ 'wa'ãhã, da te dasiwi ãwĩrĩ da hã, aré ãsisawi õ di. Tane nherê, ãwasédé hã te te siwi ããma ãsa'ra hã tã senai õ wamhã, ni'wa hã te te tãma ãza'rêi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u si te za ãzatã, apito Sézaha nho're ãzab da, taha ma si ãsiwasu'u da, tame. — ãne te tãma si'ru, Paru hã.

¹²Tawamhã Paruhu mreme hã te te wapari wamhã, apito Pesitu hã ãsimiroti na ãma ãsime za'ra norĩ me, ma tã sima ãma roti za'ra. Taha parip si, ma tã asa Paruhu ma tinha, ãne:

— Ma tã ãma si'ru, Roma ãma apito Sézaha u te asatõrĩ da. Tane tã. Te za tã ãtême aimo. — ãne ma tã tãma rowairébé, apito Pesitu hã.

Paru hã Apito Adaripaha nho're ãsabzé wasu'u, Berenisihĩ nho're me

¹³Tawamhã, syry na ãma ronomro pari, apito Adaripa norĩ hã ma tã tãhidiba me aimasisi zahuré, Sézareza u. Berenisĩ na ãhidiba nhisi hã. Apito Pesitu hã te te sabu zahuré da, ma tã ãtême aimasisi. ¹⁴⁻¹⁵Tawamhã tame simasisi ré, bådã hã umro na ãma ne pari, ma tã apito Pesitu hã apito Adaripaha ma wasu'u, Paru hã. Te tãma tinha, ãne:

— ãme aibã hã te za, dazazéb 're, apito Peri hã sisa'u te te dama ãru hã, dazazéb 're, ãhãimana u'ãsi da, ãsa'u hã. Tawamhã Zeruzarê u ãmorĩ wamhã, sasedoti ãpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, ma tã ãma wasu'u za'ra, Paru hã

wasété ré ne. Te dama hâiba 'ru da, ma tô ïwasédé hã siwi âma tihi. ¹⁶ Tane nherê, wa tô asa tâma nharî za'ra, âne: “Mare di. Wa norî hã, romanu norî hã âne wa te 're 'manharî za'ra mono ô di. Dasi'wawi 're dasimapa za'ra mono ô ré, wa te 're dahâiba za'reî waihu'u za'ra mono ô di. Te te dama 're ïnharî za'ra mono norî nho'a 're dasimasa mono wapsi, te za a'â 're dasiwasu'u za'ra, sena zô.” Æne wa tô asa tâma nharî za'ra, sasedoti norî ma. ¹⁷ Tawamhã ta norî hã ma tô we ïsiré ai'aba'ré. Tawamhã awêm na hã awa'awi wa tô sô nhamra, dapa'uwatizéb âma. Wa tô dama ti'ru, da te we ïtême saprôni da, aibã hã. ¹⁸ Tawamhã tâma ïnharî'wa norî hã ma tô sada aimasa. Tane nherê, marî na te te wasu'u wasété za'ra ô di. ïwasété uptabi newa, wa tô aré âma rosa'rata. Tane nherê, ânei ô di oto, ïnhimirosa'rada hã. ¹⁹ Zudezu norî nhimizazezém na sisada'âbã za'ra wa, marî hã ïwasété na te te âma hiri za'ra neza. Aibã hã Zezusi na ïsisi hã dâ'â nherê, apã ihâiwa'utu na te te dama 're wasu'u u'âsi mono wa, ma tô ïwasété na tâma nharî za'ra. ²⁰ Taha wa, wa hã ïsimi'manharizéb zô te pibui waihu'u ô di, âmemhã. Taha wa, wa tô sadawa pibu aré, Zeruzarê u morî da, te te sima rowê zô, tame da te dasiwi sadanharî da. ²¹ Tane nherê, ma tô ïwi rowaptê, Roma âma apito Sézaha u si te satôri da, duré da'wapéi'wa norî nhib'rata sãmra da a'â, tamomo te satôri ô ré. Taha wa, wa tô dama ti'ru, da te dasiwi âma ropti da, âme sãmra da a'â Paru hã, apito Sézaha u te satôri ô ré. — Æne apito Pesitu hã ma tô tâma rowasu'u, apito Adaripaha ma.

²² Tawamhã mreme parip si, Adaripaha te tâma tinha, Pesituhu ma:

— Aibã mreme hã te wapari hã, wa ïsima wê.

Tawamhã Pesitu te asa tâma tinha:

— Tane tô, awêpsi te za ïwapa.

²³ Tawamhã awêpsi apito Adaripaha norî hã Berenisihî me, ma tô tizasi zahuré, apito te, dasi'ra'ôtôzéb u. Uza wê ré, duré sima sipese na, ma tizasi zahuré, dama pire wê te, âma datob'uzu za'ra da. Da'wapéi'wa norî nhib'apito norî me ma tô asisi, 'ri nho'ômo âma dama ïpire norî me zama. Tawamhã apito Pesitu hã ma tô Paru hã dama ti'ru, te te ïtême siwi saprôni da. ²⁴ Te te ïtême siwi saprôni wamhã, Pesitu hã ma tô dama tinha, âne:

— Apito Adaripaha, duré âme 're asimroi wa'aba mono norî, ïwapari za'ra wa'aba. Æhãta te za, aibã hã. Zeruzarê âma ïnhamra ré hã zudezu norî hã aihîni ma tô siwi âma ïwasutu. Æmeb zama te siwi âma ïwasutu, dâ'â da. Æ hã hãiba ré 're morî u'âsi wamhã, te za, u, te te da'âma 're rowasété. ²⁵ Tane nherê, marî na hã te waihu'u ô di, da te dasiwi ïwîrizéb da hã. Tawamhã ô hã si'uihã na ma tô ïwi rowaptê, Roma âma apito Sézaha u te satôri da. Taha wa, wa tô âma saze tô, te ïtême satôri da. ²⁶ E niha, wa za tawamhã bété ïwasété na tâma rob'ui'ééré, Roma âma wanhib'apito ma. Marî na sena na ïwasédé hã da te âma ïsa'razém na hã te waihu'u ô di, wa hã. Baba di. Taha wa, wa tô sô hã, asô're sab za'ra wa'aba da, apito Adaripaha nho'reb zama. Marî zô te za asiwi ïmadâ'â 'wa pé, marî na pé te âma rob'ui'ééré da, wanhib'apito ma. ²⁷ ïwasédé hã da te âma ïsa'razém na te tâma rob'ui'ééré waihu'u ô di. E niha da, wa za bété taré ïtême satô, aibã hã da'wapéi'wa norî me morî da, Sézaha nho're sab da, si'uihã na tâma siwasu'u da. Marî hã ïwasédé hã da te âma ïsa'razé hã hãimana ô nherê, te ïtême satôri waihu'u ô di. — Æne te apito Pesitu hã dama tinha.

**Paru hã apito Adaripaha nho're,
dama isiwasu'uzé wasu'u**

26 Tawamhã apito Adaripa ma tô Paruhu ma tinha, âne:

— Âhãna, asi'uihã na te za wama asiwasu'u, aihâimanazém na.

Taha wa, Paru hã ma tô tinhib'rada hã dama wê, apito Adaripaha ma siwasu'u da. Taha pari, te âne tâma siwasu'u oto danho'a:

²— Apito Adaripa, ãto ti âhãna hã, asõ'a za oto aima isiwasu'u wa. Zudezu norĩ hã ãwasédé hã te te ããma ãhiri za'ra zém na wa za ãsiwasu'u na wa'rã.

³Zudezu norĩ hã 're ãnomro mono zé hã aima waihu'u pese di. ãsisada'rãmi za'ra zé hã, aima waihu'u pese di duré. Taha wa, wa aiwi rowapté, asimi'ê na ãwapari da.

⁴— ãprédu wi, 're ãhãimana mono zém na ma tô uburé zudezu norĩ hã ãwaihu'u za'ra. ãrob âma 're ãhãimana mono ré, ma tô ãwaihu'u za'ra, 're ãhãimana mono zém na hã. Zeruzarê âma ma tô duré ãwaihu'u za'ra, tame 're ãhãimana mono ré hã. ⁵Parisezu norĩ siré, wa tô 're ãhãimana. Wasiré zudezu norĩ hã Mozésihĩ nhimi'ui'éré zarina sipai âna 're ãhãimana za'ra mono zém nhipai u 're ãwahãimana za'ra mono zé hã, wasiré parisezu norĩ hã. Âne ãsãna'rata hawimhã, 're ãhãimana mono zé hã. Zudezu norĩ hã sena na te te aima ãwasu'u ze za'ra wa'ãhã, âne na hã te aré aima ãwasu'u wê za'ra. ⁶Dadã'ã nherê, apã te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zéb zô, wa 're ãnhimipari u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, wahi'rata norĩ ma, te te ãropisutu zô. Taha zarina, ma tô zudezu norĩ hã ã bâtã na ãwasédé hã ããma hiri za'ra. ⁷⁻⁸Wahi'rata norĩ, 12 na ãhãiba norĩ nhĩhudu mono bâ, wa wanhimi'ê na âma 're wawata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma hã. Rowa'a na wa âma 're wawata za'ra, barana zama. 'Re ãhãimana u'ãsi

mono te te wama ãropisutu zô, wa wanhimipari sina âma 're wawata u'ãsi za'ra. Ôhõ zô 're ãnhimipari mono wa, te zudezu norĩ hã ãwasédé hã ããma sa'ra. ãwapari'wa norĩ, e marĩ wa, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma 're ãrosa'rata upa za'ra wa'aba mo, te te 're ãda'ahãiwa'utu mono zéb da hã, tâma ãwaihu'u ô newa.

⁹— Wa tô aré ãsina rosa'rata, Zezusihi zazei'wa norĩ âma te 're rowasutu u'ãsi mono da, Nazaré âma aré 're ãsãmra mono zazei'wa norĩ âma. ¹⁰Tawamhã Zeruzarê âma ma, wa tô âne hã te tâma 're 'manharĩ za'ra. Sasedoti ãpire norĩ zadawa para, wa tô te 're 'maza, dazazéb 're, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwê norĩ hã. Duré da te dasiwi 're simroi mono da, da te dasima 're hãiba za'rê za'ra mono wamhã, wa tô te âma 're dazaze za'ra. ¹¹Taha wa, wa tô te âma 're arowasété, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã te te siwi 're wê'õ za'ra mono da, ãsazei'wa norĩ hã. Ta norĩ zãda ãzahi upatabi wa, wa tô 'ri nho'õmo mono bâ te âma 're rowasété za'ra, darob amoi âma zama.

¹²— Taha da, nimahã bâtã na wa tô duré mo Damasitu u, ãsazei'wa norĩ zô, âne hã te tâma 'manharĩ za'ra da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã ma tô ãzãtõrĩ za'ra. Rob'ui'éré ma tô ãma sãmri za'ra, ãsazei'wa norĩ âma te 're rowasété za'ra mono da, ãsadawa parab za'ra. ¹³Apito, tane nherê, ma tô aimawi ãma tĩromhãiba. Damasitu u ãmorĩ ré, abzuma wa'wa ma tô rowa'a za'ëté upatabi hã ãma ai'ubuzi, hãiwa hawi. Bâtã nhimirowa'a nhipai u, rowa'a za'ëté upatabi di. ãsiré ãsi'aba'rê norĩ uwaibaba zama ma tô ai'ubuzi. ¹⁴Tawamhã aihĩni wa tô warere'e ni, ti'ai wa. Wa hã ni'wai mreme hã wa tô wapa. Âne te ãma tinha, ebreusi norĩ mreme na: "Saru, Saru, e marĩ wa, te ãwi 're ãrowasutu u'ãsi mo. Aipê'ê remhã ma tô 're asi'u'a u'ãsi mo,

powawē hā wedehu 'rā'wa na da te zusi wa, te te sina mei wa, īsi'u'a ne.”

¹⁵ — Tawamhā wa tō asa 'mahā: “Apito, e 'wa hā a hā.”

— Tawamhā Wanhib'apito te asa īma tinha: “Wa hā Zesusi, te īwi 're īrowasutu u'āsi mo. ¹⁶ Ma'āpē aiwahutu, hāiwi asab da. Wa we aima īsihāi'rē, te īsima aipisutu da, īma romhuri'wa da. Ā bātā na īzabuzém na te za dama 're īwasu'u u'āsi mo. Duré zahadu wapsi te aima īwaihu'uzém na zama, te za dama 're īzadawa wasu'u u'āsi mo. ¹⁷ Wa hā wa za te 're ai'madā'ā, asiré zudezu norī, īsahi norī wi, te 're asō'reptui mono da, duré zudezu'ō norī wi, te 're asō'reptui mono da zama. Zudezu'ō norī tēme, wa za oto asatō. ¹⁸ Datob'a ne 're danomro mono wa, da te 're īdato pese za'ra mono ne, te za 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na 're īpo're pu'u za'ra mo, zudezu'ō norī hā. Robra na 're īnomro mono hā te za 're īawaihui mo, rowa'a na oto 're nomro mono da, ta norī hā. Satanasihī nhiptetezém hawi te za 're ī'apizari mo, 'Re ihāimana u'āsi mono niwī 're nomro mono da oto, te te sina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono hā īwasédé hā te te tāma 're aparī mono da, duré āma 're sib'a'uwē za'ra mono da oto dame.” Āne ma tō Wanhib'apito hā īma pisutu, zudezu'ō norī hā. — Āne ma tō Paru hā siwasu'u, apito Adaripaha ma, tihāimanazém na te te āma īsaprizém na hā.

Paru hā tinhiromhuri na īsiwasu'uzé

Tawamhā Paru te duré siwasu'u, āne:

¹⁹ — Apito Adaripa, īwapari. Hāiwa hawi te īsabui mreme hā wa hā te sadawa rēme ō di. ²⁰ Damasitu āma uimrehēne wa tō Zesusihī zadawa wasu'u na hā dama āma sāna'rata. Taha parip si, Zeruzarē āma wa tō duré dama āma rowasu'u. Taha parip si, wa tō duré

Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma dama sadawa wasu'u, zudezu norī ma, zudezu'ō norī ma zama. Ta norī hā tiwasédé hā te te 're rēme za'ra mono da, duré 'Re ihāimana u'āsi mono niwī 're nomro wē mono da, wa tō te tāma āma 're rowasu'u za'ra, tō sena tiwasété wi 're īsipizari za'ra mono na, da te 're waihu'u za'ra mono da. ²¹ Taha 'ru te, ni'wam norī hā zudezu norī hā ma tō siwi ī'ā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're, īnhamra ré. Te aré siwi īwi. ²² Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō te te 're īpawaptob u'āsi. Taha wa, ā bātā na īhāiba ré, wa zahadu 're īhāimana. Taha wa, zahadu wa nasi dama sadawa wasu'u, dama īwapu norī ma, duré dama īpire norī ma zama. Uburé Mozésihi nhimirowasu'u zarina, duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowasu'u zarina, wa tō te dama 're sadawa wasu'u. Īnhimizadawa wasu'uzém na āma īsipai ō di. Romhā ré ma tō ta norī hā te te dama 're wasu'u za'ra, āne: ²³ “Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īpisudu hā te za robzépata za'ētē. Te za dasiwi wīri ni. Dadā'ā nherē, apā te te 're īdahāiwa'utu mono zéb da na te za sāna'rata. Tawamhā te za dama waihu'u za'ra, rowa'a na 're īdanomro wē mono zé hā. Apā ihāiwa'utuzéb za'u si, te za āne hā zudezu norī ma waihu'u za'ra, zudezu'ō norī ma zama.” Āne ma tō romhā ré dama sadawa wasu'u za'ra. Taha na wa tō duré wa hā dama rowasu'u. — Āne te siwasu'u Paru hā, apito Adaripaha ma.

²⁴ Āne siwasu'u ré, ma tō apito Pesitu hā sadawa 'razā. Mreme rāihā na te tāma tinha, āne:

— Paru, ma tō aiwamna, ai'rāzadā'ā wa. Asimirosa'rata ahā wa, ma tō ai'rāsiwamna.

²⁵ Tawamhā Paru te asa tāma tinha:

— Īnhib'apito, mare di. Īsiwamnarī ō di. Īmreme hā tō sena. Īmreme wē di. — Āne te asa tāma tinha, apito Pesituhu ma. ²⁶Tawamhā apito Adaripaha ma, te duré tinha:

— Apito Adaripa, Zezusi hā ti'ai āma 're morī ré hā uburé marī hā tāma 're ĩromhāimana mono zém na hā aima waihu'u pese di, idâ'ázém na hā duré ĩhâiwa'utuzém na zama. Da'ahâ na ma tō āma 're danhopré. Taha wa, apito Adaripa, a zama ma tō ĩwaihu, uburé Zezusihi wasu'u hā te aima ĩwasu'u hā. Taha wa, sena na, wa aima ĩsiwasu'u ĩ-pahi āna, waihu'u da. ²⁷Apito Adaripa, e 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowasu'u hā sena na ma tō ĩsaze. Ma ĩsaze tō. Āne na wa tō ĩsina aiwaihu'u.

²⁸Tawamhā apito Adaripa, ma tō mreme to na Paruhu ma tinha:

— E tane na duréi ĩma rowasu'u bâ, wa za bété āma asaze, Cristu hā te saze da.

²⁹Tawamhā Paru te asa tāma tinha:

— Īmreme 'rutu na niha wamhā, ĩmreme pa na te aima rowasu'u wamhā, tō marī ō di. Āhā si ĩpire hā, ĩsine 're ĩsazei pese mono da hā. Taha da, wa 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma ai'āma 're ĩmreme u'âsi, uburé ā bātâ na ĩwapari'wa norī āma zama, te ĩsima wē ō nherē, Cristu hā saze za'ra wa'aba 'ru te, ĩsine da te aipawasisi za'ra wa'aba da hā. — Āne te asa tāma tinha, Paru hā.

³⁰Tawamhā apito Adaripa hā duré apito Pesitu hā duré Berenisi hā, duré uburé ĩsiré ĩsi'ubumro norī zama ma tō tiwahutu za'ra aihīni. ³¹Te oto tiwi ai'aba'rē. Tiwi si'aba'rē za'u si, ma tō sima āma nharī za'ra, āne:

— Ō hā aibâ hā marī ĩwasédé hā te te 'manharī ō di, da te dasiwi ĩwīrízéb da hā, niha wamhā, dazazéb 're, da te dasiwi ĩsērē da hā.

³²Tawamhā Adaripa te tāma tinha, Pesituhu ma:

— Ō hā, aibâ hā Roma āma apito Sézaha nho're sab da, te te rowaptērē ō 'wa'âhā, wa aré tāma rowairébé za'ra ni, apâ 're morī da. Tane nherē, waihu'u ō di oto. — Āne te tāma tinha, Pesituhu ma.

Paru hā Roma u morī da, timorízém na te te ĩsāna'ratazé wasu'u

27 Tawamhā apito Pesitu hā ma tō oto tāma ropibu, Paruhu ma, Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da, rowa'u na uba'renem na hā. Tawamhā wa hā, Rucasi hā wa tō ĩme mo. Zuri'u na da'wapéi'wa norī wada'uri'wa nhisi hā ma tō duré wame satō, Paruhu 'madâ'â'wa da hā, duré pawasisi ré ĩsiré ĩsi'aba'rē norī 'madâ'â'wa da hā. Da'wapéi'wa wada'uri'wa nhimi'ubumro norī hā Danhipai u, Apito te na ĩwaptērē hā. ²Tawamhā rowa'u'u na uba'reneb 're, wa tō asisi ni, Adaramitu hawi we ĩsimizazâri na, wasi'aba'rē da. Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi u â zada'rēi baba wara ré, uba'rene nhimizahârizé mono bâ te za simizahâri. Aibâ hā Aritacu na ĩsisi hā te wame mo, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're ĩsāmra mono hā, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā. Tawamhā ma tō oto waré tiwara za'ra. ³Tawamhā awēpsi, wa tō aihutu ni, Sido na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame, Zuri'u hā ĩwē na te te pawaptob da, ma tō Paruhu ma waprosi, tame ĩsazei'wa norī u morī da a'â, ta norī hā Paruhu āma sime za'ra da, ĩhâimanazéb da hā. ⁴⁻⁵Tawamhā Sido hawi ma tō oto waré wara, uba'rene hā. Wasi'aba'rēi wamhā, rowa'u hā te we wawa'rāmi rowapō, sa'ētē. Taha wa, Sipri na rob'rē za'iti nhisi uwaibaba, rowa'u'u syry niwī, te waré wara, â poré wa'wai baba, Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi uwaibaba. Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi uwaibaba ma tō duré wara. Tawamhā

wa tô aihutu ni, Miha na 'ri nho'ômo nhisi u. Risiza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma te za, Miha hâ. ⁶Tame da'wapéi'wa nori wada'uri'wa hâ ma tô rowa'u'u na uba'reneb amo hâ tisâ, Aresâdiriza na 'ri nho'ômo nhisi hawi iwara hâ, Itaria na danhipti'a nho'ômo nhisi u iwara da hâ. Tawamhâ ma tô wama rob'ru za'ra, ire wanhisisi da.

⁷Tawamhâ rowa'u'u na uba'rene hâ ma tô si'âsi, waré za'ra, wara pire wa. Bâdâ ahâ na te âma si'utôri, si'âsi mono ré hâ. Tawamhâ Sinidu na 'ri nho'ômo nhisi 'rata, ma tô waré mazazâ a'â. Tawamhâ rowa'u hâ te zahadu wei wawa'râmi rowapô. Taha wa, uba'rene hâ Cereta na rob're za'iti nhisi u ma tô waré wara. Tawamhâ Saramona na romnhisi uwaibaba rowa'u'u syry niwî ma tô waré uirî za'ra. ⁸Â zadaréi baba te wara u'â. Wara pire di. Wara pire nherê, wa tô aihutu ni, Uba're nhimizahâri wê zém na 'ri nho'ômo nhisi u, Raséza na 'ri nho'ômo nhisi 'ratamhâ.

⁹Tamemhâ wa tô asimroi hâ ni. Dawasété parizém na 're idasipo're pu'u za'ra mono zé bâtâ za'u si, te rowa'u'u wawê hâ 're pusi, wahup sidâpâsi. Taha wa, â wa'wai baba, 're danomro mono ô di oto, rowa'u'u wawê nhimimnhasi te. Taha wa, Paru hâ ma tô dama roti, âne:

¹⁰ — Aibâ nori, iwapari za'ra wa'aba. Âhâna â nhisi baba wasi'aba'rêi wamhâ, wama romnhimimnhasi za'ra di za. Uba'rene hâ te za waré aiprub za'ra. Taha wa, ire iromnhimi'wara hâ te za rere'e, âi ba. Duré wa nori hâ âté wa za ai'utôri ni. Âne wa tô waihu'u. — Âne te tâma nharî za'ra, Paru hâ.

¹¹Tane nherê, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa hâ Paruhu nhimirowasu'u hâ te te sazei ô di. Uba'rene tede'wa nori mre me si ma tô saze, i'mapraba'wai mre me zama. ¹²Tame uba'rene nhimizahârizéb âma, rowa'u'u wawê hâ 're pusi mono ré, rowa'u'u na uba'rene

hâ nomro wê waihu'u ô di. Taha wa, da'ahâ na ma tô dasima wê za'ra ni, ô hawi dasi'aba'rê da, Cereta âma Penisi na uba're nhimizahârizém nhisi u sihutu hâ, tame uba'rene hâ nomro wê da, rowa'u'u wawê hâ tamemhâ te te 're rowapôri mono ô wa.

**Â poré âma rowa'u isa'êne hâ
te te irowapôrizé wasu'u**

¹³Tawamhâ rowa'u isyryre hâ hâiwa'are nhimi'e hawi ma tô watobro. Syry na ma tô rowapô. Taha wa, ma tô âma rosa'rata za'ra, te te sima iwê za'ra zéb uwaibaba si'aba'rê da, sihutu waré da newa. Uba're tétézé hâ ma tô wazere za'ra, â 'rowi isimi'wara hâ. Tawamhâ rowa'u'u na uba'rene hâ ma tô waré wara, â zadaréi baba, Cereta na rob're za'iti nhisi zababa. ¹⁴Tane nherê, zahadu wasina wapahâ za'ra ô ré, ma tô rowa'u'u za'êne hâ awa'awi wei watême rowapôri za'ra, rob're za'iti hawi. Rowa'u'u za'êne hâ, Nodesiti na da te 're isisi za'ra mono, bâtâ pusizém nhimire hawimhâ 're pusi u'âsi mono wa. ¹⁵Tawamhâ â zadaréi baba awa'awi wara da, wa aré wa te si'oto pibu za'ra. Tane nherê, te wawi tiwara u'âsi za'ra. Taha wa, wa tô tâma 'marême za'ra ni, si'uihâ na wara da oto, rowa'u'u zarina. ¹⁶⁻¹⁷Tawamhâ Cazuda na rob're za'iti 'rare nhisi uwaibaba ma tô wara, rowa'u'u syry niwî. Tamomo wara ré, uba're 'rare hâ ina're na wa te wasiwi isi'u hâ wa tô wasiwi wazere ni, â hawi, siprup tō da. Pire uptabi nherê, ma tô uba're na romhuri'wa nori hâ siwi sarôtō, uba're isa'êtê 're, te te siwi sêrê da. Uba're za'êne hâ ma tô duré te te siwi wasisi, wedenhorō rutu na sipo'o tō da. Ribiza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma â zaihâ uwaibaba supara uwa niwî, wara ô'umnhasite, ma tô âma tihâtâ'â za'ra. Taha wa, ma tô zazahâi wawê hâ i'maprabazé hâ siwi

si'ra, tamomo wara tō da. Tawamhā rowa'u'u wawē zababa ma tō uba'reneb za'ēne hā wara. ¹⁸⁻¹⁹Rowa'u'u za'ēne hā pupu'u za'ētē di. Ropupu'u za'ētē uptabi di. Tawamhā wa'āma awē wamhā, te te dama wede za'ra da, āma īsīhāiba waptob za'ra hā ma tō siwi sāmra na'rata za'ra, āi ba, rowa'u'u na uba'rene hā wapu na warē wara da oto. Ma duré āma ti'awē, rowa'u'u za'ētē na hā. Tawamhā īmapraba'wa norī hā ma tō īpru hā uba're na romhurizé hā syry na siwi sāmra, āi ba.

²⁰Awē sidāpāsi te hāiwarutu u'āsi. Taha wa, bādā hā te te urīrī ō di. Wasi zama te te urīrī za'ra ō di. Rowa'u'u wawē si te zahadu nomro. Tā hā pīni za'ētē di duré. Tawamhā wasisō'reptu za'ra zéb zō, wa te rosa'rata za'ra ō di oto. Sō wanhimipari za'ra ō di oto.

²¹Tawamhā wasaihuri āna wahāi-mana za'ra ré, wa'āma ropsi'utōrī za'ra wamhā, ma tō Paru hā hāiwi za, īwa'wab za'ra. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Aibā norī, īwapari za'ra wa'aba. E marī da, īmreme hā saze za'ra wa'aba ō di bété. Īmreme hā saze za'ra wa'aba wa'āhā, aré Cereta hawimhā wawairébé ō di. Taha wa'āhā, aré wama rowē za'ra di, āhāna hā. Aré āma wasi'uba za'ra ō di. ²²Tane nherē, sada asib'ru za'ra wa'aba. Ni'wa hā dā'ā ō di za. Uba'renep si te za wawi aiprub za'ra. ²³Wa hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, te tāma 're īromhuri u'āsi mono hā. Barana, hāiwa āma tāma īromhuri'wa hā ma tō we ītēme wi. ²⁴Te īma tinha, āne: “Paru, aipahi tō. Tō sena Roma āma apito Sézaha nho're te za asa, asi'uihā na tāma asiwasu'u da. 'Re ihāimana u'āsi mono hā aima īsōprubzéb zarina ma tō pisutu, aihīni asiré īsi'aba're norī hā aiwi dā'ā za'ra tō da.” Āne ma tō īma tinha. ²⁵Taha wa, āhāna aipahi za'ra wa'aba ō di za. Sada asib'ru za'ra wa'aba. 'Re ihāimana u'āsi mono hā īma umnhasi

uptabi di. Uburé te te īma īwaihu'u za-rina, te za tō wama āma uwaimrami za'ra. ²⁶Tazahā nimomo, rob're za'iti u uba'rene hā te za waré time, rowa'u hā. — Āne ma tō Paru hā po're pu'u za'ra.

²⁷Tawamhā 14 na ma tō wa'āma timara za'ra, rowa'u'u za'ēne hā wawi nomro za'ra ré hā. Taha wa, te rowa'u'u na uba'rene hā zahadu waré si'āsi za'ra siwa'ru, Mediteranizu na āporé nhisi wa'wai baba. Tawamhā mara wa'wa ma tō uba're na romhuri'wa norī hā waihu'u za'ra, ā zadaré u īropsi'utōrī na hā. ²⁸Taha wa, wedenhorō na ētē nhi'ōmore hā ma tō siwi time, āi ba, ā 'reptō zō te te siwi āma pibu da. Tawamhā ma tō waihu'u za'ra, 36 na ā 'rehā pibuzé hā. Tawamhā syry na āma ronomro pari, ma duré siwi pibu. 27 na ā 'rehā pibuzé hā oto. ²⁹Tawamhā uba'rene hā ētē wa'wai baba wara ō'umnhasite, te sima simimnhasi za'ra, ēne hā te te prub ō'umnhasite. Taha wa, ma tō īna're hawi ītétézé hā maparane si'uiwa na siwi wabzu āi ba, simi'wara da, uba're hā wara tō da. Tawamhā rowa'a zō te te rob'madā'ā za'ra. ³⁰Tawamhā uba're na romhuri'wa norī hā ma tō sisawi za'ra, uba'renem hawi siwaprosi wairébé da. Uba're 'rare hā ma tō sisada si'ra za'ra āi ba, uba'renep tétézé hā iwata āma zama te te siwi wabzuri da newa. ³¹Tane nherē, Paru hā ma tō da'wapéi'wa norī ma āne hā waihu'u, iwada'uri'wa norī ma zama:

— Ō norī hā wa'rata si'ubumroi ō wamhā, asisō'reptui waihu'u za'ra wa'aba ō di za. — Āne ma tō Paru hā tāma waihu'u za'ra.

³²Tawamhā da'wapéi'wa norī hā ma tō wedenhorō hā siwi sizā, uba're 'rare nhi'ōmozé hā. Baba na ma tō wawi ti-wara za'ra, uba're 'rare hā.

³³Tawamhā hāiwaza wi, ma tō Paru hā tāma roti za'ra, tisa hā te te huri da

oto, siptete za'ra hâ. Āne te tâma roti za'ra:

— Bâdâ hâ 14 na ma tô ai'âma ai'utôri za'ra wa'wa, asaihuri aba âna hâ, rowa'u te te isazârizéb zô asimipari za'ra wa'aba ré hâ. ³⁴ Āhâna wa za aima roti za'ra wa'wa, asaihuri aba da oto, asiptete sina aihâimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hâ dâ'â ô uptabi di za. Aihîni te za aihâiba ré ré aiwairébé 'wa. — Āne te tâma roti za'ra, Paru hâ.

³⁵ Tawamhâ mreme pari, ma tô ti'â, ĩ'u'êne hâ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ma tô mre danho'a, isôprum na âma wata da. Taha pari, ma tô ĩ'u'êne hâ sima wê'ê, te te 'rêne da. ³⁶ Tawamhâ aihîni ma tô oto sada aptete za'ra ni. Taha wa, ma tô tisa hâ tihu oto. ³⁷ 276 na wahâiba za'ra hâ uba'reneb 'remhâ. ³⁸ Tawamhâ wasaihuri pari, uburé amho hâ uba'reneb 're ĩsimi'wara hâ ma tô oto siwi sa'wa âi ba, uba'rene hâ wapu na waré wara da oto.

Rob u aihîni dahâiba ré ĩdawairébézé wasu'u

³⁹ Tawamhâ rowa'a pese wamhâ, ro hâ te te waihu'u za'ra ô di, uba're na romhuri'wa nori hâ. Taré ma tô supara hâ siwi tisâ, êtê 'râihâ papara ĩnomro hâ, â zaihâ na. Tawamhâ ma tô âma siwada'uri za'ra, rowa'u'u na uba'rene hâ tame te te siwi hiri da. ⁴⁰ Tawamhâ uba're tétézé hâ â 'rowi ĩsimi'wara hâ ma tô siwi sihâri za'ra, ĩsa'u 're simi'wara mono da oto, â 'rowi. Uba're wabzurizé hâ ma tô siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Uba're wata âma ma tô zaza-hâi wa'ôno hâ siwi sasô, rowa'u hâ te te âma saprôni da, supara u. Tawamhâ â zaihâ u te oto waré wara, uba'rene hâ. ⁴¹ Tazahâ sitême â wara sitob u ma tô uba're hâ âzé, supara ahâ u, â 'rowi 're ĩnomro mono u. Taha wa, supara hâ ma tô ĩwada hâ ti'â. Rési waihu'u ô di oto, uba'rene hâ. Tawamhâ, â sisasisi za'êtê

wamhâ, te te nasi ĩwabzuri na ma tô na'rehaipo'o.

⁴² Tawamhâ da'wapéi'wa nori hâ te âma siwada'uri za'ra, ĩpawasisi ré nori âma, te te siwi simro da, tiwi zâribi za'ra wa, tiwi simani za'ra ô'umnhasite. ⁴³ Tane nherê, ĩwada'uri'wa hâ te âma pa'uwati za'ra, Paru te te sô'reptu da, te te sima wê wa. Tawamhâ te tâma rob'ru za'ra, ĩzâribi waihu'u pese nori hâ âi ba rere'e da, zâribi uimrehêne za'ra da, rob u, ⁴⁴ duré ni'wam nori hâ, ĩzâribi waihu'u'ô nori hâ wede hâpâ na duré uba're ĩsiprum na te te tété za'ra mono sina ĩsarina zâribi za'ra da. Tawamhâ aihîni ma tô rob u wairé. Ni'wa hâ dâ'â ô di. Ni'wa hâ u'a ô di duré. Rowê na ma wairé.

Maruta âma Paru nori ĩsi'ubumrozé wasu'u

28 Tawamhâ rob u wawairébé wê wamhâ, wa tô rowaihu'u za'ra ni oto. Maruta na rob're za'iti nhisi u wa tô wawairébé ni, rowê na. ² Tame 're ĩsi'ubumroi mono nori hâ ma tô siwi wawaihui wê. Tâ hâ wawi ta'a za'ra wa, duré rowahâ zé wa, ma tô uzâ hâ wama ro'o za'ra, wahâi'ro za'ra da. Taha wa, ma tô wama tirowê za'ra oto. ³ Tawamhâ Paru hâ ma tô mi hâ waibu, unhama nhisiwi te te sa'ra da. Te te sa'ra wamhâ, wahi hâ ma tô mimi hawi watobro. Watobro wamhâ, ma ĩsib'rata wi tisa, unhama wa'ro zé te. ĩsib'rata na te âma 're supra. ⁴ Tawamhâ tame 're ĩsi'ubumroi mono nori hâ, Paruhu nhib'rata na wahi hâ te te sâMRI za'ra wamhâ, te sima rowasu'u za'ra, âne:

— Ôhōta aibâ hâ wahi ma te tisa, ĩsib'rata wi. Te za oto dârâ. Āté tô dapâri'wa. Taha wa, â hawi sisô'reptu nherê, te za âté tô dârâ. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁵ Tane nherê, Paru hâ ma tô wahi ré 're sib'ratai wêrê. 'Re sib'ratai wêrê

mono wamhã, unhama wa'wa ma waptârã, wahi hã. 6Âma sépu'u ô di. 6Te âma rosa'rata wasété za'ra, âté sib'rata dupto da newa, âté dá'â sirômo da newa, ône haré. Tane nheré, te te siwi 'madâ'â hã nheré, marĩ hã âma hâimana ô di. Rowé na te tihâiba, Paru hã. Tawamhã Paru hã dapâr'i'wa na âma isimirosa'rata za'ra zé hã ma tô rême za'ra. Taha wa, te âne sima wasu'u za'ra oto:

— Ta hã ihâiba'ô, iwaihu'upe. — Âne te sima rowasu'u za'ra.

7Taha 'rata te Pubiri'u na 're hâimana, rob'ré za'iti âma danhib'apito hã. Îsipti'a hã romhuture di. Ta hã ma tô wawaibui wé, ĩrâta wasi'ubumro da a'â, isôrôwa âma. Tawamhã bâdâ si'ubdatô ma tô wa'âma ne, tame wasi'ubumroi ré hã. 8Îmama hã hâzé ré te nomro, waptâ. Wa'ro za'etê di, isânâpru zama. Tawamhã Paru hã ma tô itême âzé, te te sabu da. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ma tô âma mre. Âma mre me pari, ma tô tinhib'rada hã âma tino. Taha wa, ma tô séptârã. 9Taha parimhã, uburé ihâzé ré norĩ hã ma tô Paruhu tême we si'ré. Tawamhã ma tô uburé apese. 10Âne hã Paru te te apese pari, ma tô wama tinhoprub za'ra, marĩ ahã na. Tame wasi'ubumroi ré, a'amo si'ubdatô ma tô wa'âma ai'utô, rob'ré za'iti âma hã. Tawamhã, wasi'aba'ré da wamhã, ma tô wasazéb da hã te te wama sé, uba'reneb 're.

Roma u iwasihutuzé wasu'u

11Tawamhã tame a'amo si'ubdatô wa'âma si'utôri pari, wa tô uba'reneb 're asisi ni oto, ta hawi âma wasi'aba'ré da. Ihâiba'ô si'ubza na uba're nhisi hã. Aresâdiriza hawi ma tô wei mazazã, rob'ré za'iti u, tame nomro da a'â, rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré. 12Tawamhã Siracusa na 'ri nho'ômo nhisi u wa tô aihutu uimrehêne ni. Tame wasi'ubumroi ré, bâdâ si'ubdatô

ma wa'âma ne. 13Ta hawi, ma tô waré si'âsi rowa'u'u na uba'rene hã, rowa'u'u wa'râmi. Tawamhã Rezi'u na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tô aihutu ni. Awêpsi, rowa'u ma tô we rowapô, hâiwa'a're nhimi'e hawi, wasi'aba'rézéb zarina. Tawamhã bâdâ maparane wa'âma ne parip si, wa tô duré aihutu ni, Pozu'ori na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame uba'rene hã wa tô rême za'ra ni. 14Tame wa tô sôpêtê za'ra ni, isazei'wa norĩ hã. Ma tô wahâiba waptêrê za'ra, misi romhuri na ĩrâta wahâimana za'ra da a'â. Taha parip si, wa tô Roma na 'ri nho'ômo nhisi u ai'aba'ré ni, wapara na. 15Tawamhã isazei'wa norĩ hã, Roma âma 're isi'ubumroi mono norĩ hã ma tô wawasu'u hã wapari za'ra. Taha wa, Apizu âma rowedezém na 'ri wa'ôto nhisi u wasihutu wamhã, Roma hawi isazei'wa norĩ me wa tô wasi'uzusi za'ra ni. Duré, Si'ubdatô Daza'warizém na 'ri wa'ôto nhisi u wasihutu wamhã, isazei'wa hâiba amo norĩ hã ma tô duré isa'u hã wa'uzusi za'ra, Roma hawi. Tawamhã Paru hã te te dazabui wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata, isôprum na. Ma tô duré tâma rowé watobro.

Paru hã, Roma âma oto 're îsâmra mono zé wasu'u

16Tawamhã Roma u wasihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô Paruhu ma pisutu, hâiba pisutu 're hâimana mono da, danhorôwa âma. Da'wapéi'wa si te za ĩrâta 're hâimana, te te 're 'madâ'â mono da.

17Tawamhã bâdâ si'ubdatô âma ne pari, ma tô dazô hã Paru hã, zudezu norĩ ma ĩpire norĩ zô, itême si'rã'ôto da. Itême si'rã'ôto wamhã, te tâma nharĩ za'ra:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wasiré norĩ ma, ĩwasédé hã te 'manharĩ ô nheré, duré wahi'rata norĩ nhimiroti zarina 're ĩwahâimana za'ra mono zéb âma ĩsipai

ō nherē, ma tō Zeruzarē āma siwi ī'ā, wasiré norī hā. Romanu norī ma, ma tō īnholmri za'ra. ¹⁸Tawamhā romanu norī hā īwasété zō ma tō siwi īzadanha. Tane nherē, īwasédé hā te te ī'āma sāmri za'ra ō di, da te dasiwi īwīrīzéb da hā. Taha wa, dazazém hawi te te īwazere za'ra da, te sima īru za'ra. ¹⁹Tane nherē, zudezu norī hā īwatobro tō da, ma tō siwi īwē'ō. Taha wa, wa tō rowaptē, we īmorī da, apito Sézaha nho're īzab da, tāma īsiwasu'u da. Tane nherē, apito Sézaha ma, īsiré norī wasété na te īnharī da hā, we īmorī ō di. ²⁰Taha wa, wa tō asō īhârâ za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da, aima īsiwasu'u za'ra wa'aba da. Izarazéhé nhihudu norī hā sō īsimipari za'ra āma te sasōmri wa, wa īpawasisi ré 're īnhamra. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

²¹Tawamhā te asa tāma nharī za'ra, Paruhu ma:

— Zudeza hawi rob'ui'éré na aiwasu'u hā da te wei watēme 'mai'āwisi za'ra ō di. Duré wasiré norī hā we watēme nasi sihutu nherē, aiwasu'u wasédé hā we te te 'mai'āwisi ō di. ²²Tane nherē, wa tō wasima aiwē za'ra ni, asimirosa'rada hā wa te wapari za'ra da, duré wa te waihu'u za'ra da. A hā dasima īdasipo'ozép tém niwī, te 're ai-hâimana mo. Ta niwī 're īdahâimana za'ra mono hā, te īwasété na da te dasima 're rowasu'u za'ra, daro mono bâ. Āne hā wa te waihu'u za'ra wa, wa tō wasima aiwē za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da. — Āne te asa tāma nharī za'ra.

²³Tawamhā ma tō sima pisutu za'ra, nimahā bâtâ na itēme dasi'râ'ōtō da. Taha wa, ma tō da'ahâ na itēme tasi'râ'ōtō ni, Paru hā īsāmrazéb u hā. Bâtâ bâ ma tō dama romhu, 'Re īhâimana u'âsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé wasu'u na. Mozésihi nhimi'ui'éré zarina, duré 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī nhimi'ui'éré rata

zarina, ma tō tāma āma rowasu'u pese za'ra, Zezusi hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te īpisutu na da te saze za'ra da. ²⁴Tawamhā, īmreme da te wapari za'ra wamhā, ni'wam norī hā ma tō saze za'ra. Aimawi norī hā te te āma saze za'ra ō di. ²⁵Tawamhā tiwi si'aba'rēi ō ré, ma tō Paru hā duré tāma nharī za'ra:

— Duréihā 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ezani hā ma tō tizadawa wasu'u'wai ma waihu'u, Iza'izaha ma, aihirata norī ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. ²⁶Āne ma tō Iza'izaha ma waihu'u, 'Re īhâimana u'âsi mono hā:

“Aimorī oto, asiré norī tēme, tāma īzadawa wasu'u za'ra da. Āne te za tāma īzadawa wasu'u za'ra: ‘Īnhimiroti hā aipore na 're wapari u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, taré te za 're īwapari za'ra wa'aba mo, āma 're waihu'u za'ra wa'aba mono āna. Duré īnhimirohmuri hā atōmo na 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, taré te za 're ī'madâ'â za'ra wa'aba mo, āma 're waihu'u za'ra wa'aba mono āna.’ Āne te za tāma īzadawa wasu'u za'ra.

²⁷E marī wa, te za āne hā tāma īzadawa wasu'u za'ra. Ta norī hā tipē'ē 're, te te 're irosa'rata za'ra mono zé hā te sitom haré iré 're hâimana u'âsi za'ra, te te ī'āma 're rosa'rata wē za'ra mono ō wa. Po're sitom haré, te duré 're hâimana za'ra, īnhimiroti hā te te 're wapari ze za'ra mono ō wa. Duré tōmo sitom haré te 're hâimana za'ra, īnhimirohmuri hā tāma 'madâ'â ze za'ra ō wa.

Ānei ō 'wa'āhā, te aré īnhimirohmuri hā te te 're 'madâ'â ze za'ra, titōmo na. Te aré duré te te 're wapari ze za'ra, īnhimiroti hā. Te aré duré te te 're īwaihu'u pese za'ra, tipē'ē 're, te te ī'āma 're rosa'rata wē za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré

duré ìtême 're sipizari za'ra, tiwasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're ìdapese za'ra mono ne, wa aré ìwasédé hã te tãma 're apari, te ãma 're ab'madá'â tō mono da oto."

Ãne ma tō 'Re ìhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã Iza'izaha ma waihu'u, sena na, ìsiré zudezu norī ãma hã. — Ãne ma tō Paru hã tãma rowasu'u za'ra, zudezu norī ma.

²⁸Tawamhã Paru te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Taha wa, ma'ãpé waihu'u pese za'ra wa'aba. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za oto zudezu'õ norī ma waihu'u, tinhim-inho'reptuzé wasu'u hã. Ta norī hã te za oto te te 're wapari za'ra. — Ãne ma tō Paru hã timreme hã tãma 'rãsutu za'ra.

²⁹Tawamhã ãne na te te tãma rowasu'u za'ra pari, zudezu norī hã ma wairé, si'aba'ré da oto. Tawamhã si'aba'ré sina, ma tō Paruhu mreme na sa'ëtē sisada'rãmi za'ra.

³⁰Tawamhã maparane ma tō ãma tiwahu, Paruhu ãma, danhorōwa hã taré te te sima ìwa'ãbã mono zéb 'remhã. Tame, da'ahã na ma tō ìtême 're dasihutu. Dasihutu sidãpãsi, ma tō te te 're da'awaibui wē, ìtême 're danhisisi mono da. ³¹Pahi ãna, duré da te tiwi 're sadawa uwati za'ra mono ãna, ma tō te te dama 're rowasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwē mono zé wasu'u na hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na zama.

Roma norĩ

Roma norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érézé **Ībaihâ wasu'uzé**

Paru hã Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma sãmra ré, ma tã ã ĩbaihã na hã ãma rob'ui'éré. Ma tã sima rosa'rata, Roma u tisiré ĩsazei'wa norĩ hã te te sabu za'ra da, te te po're pu'u za'ra da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma siptete sina 're nomro mono da. Morĩ õ ré hã, rob'ui'prazé hã te za a'ã ti'ã Zeruzarẽ u, ĩsazei'wa norĩ ma, Masédoniza hawi danhoprubzé hã. Paru hã ma tã wama waihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, sa'ëté na wama 're ĩsõpru mono zéb zarina, ĩ'ra hã wazada dâ'ã da, te te we ĩsõmrizém na hã. Paru hã ma tã duré wama waihu'u za'ra, ãne: Zezusi hã da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono zéb zarina si, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're da'awësãmri, dawasédé hã te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madã'ã mono õ zéb zarina. ĩsimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'éré hã da te 're ĩ'madã'ã za'ra mono zéb zarina, te te 're da'awësãmri mono õ di.

Paru te te ĩdazawizé wasu'u

1 Wa hã Paru, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã ĩ'pisutu, ĩsadawa wasu'u na te tãma 're romhuri mono da, Zezusihi wasu'uwẽ hã te te wama 're ĩ'awaihu'u mono hã te dama 're wasu'u u'ãsi mono da, ĩsadawa para.

²'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã duréihã dama ropisutu siro, ĩwasu'uwẽ na hã. Duréihã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa

norĩ hã, ma tã ãne na ãma rob'ui'éré sirõmo za'ra, ĩbaihã na hã. ³E 'wai wasu'uwẽ, ã hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'uwẽ. Ta hã Zezusi hã ti'ai ãma dahãiba na dasine 're ĩhãimana mono na, wama waihu'u pese za'ra di, apito Daw-ihi nhihudu 're morĩ wa. ⁴Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra na, wama waihu'u pese za'ra di, dã'ã uptabi nheré, ĩmama hã tiwaihu'u pese na te te hãiwa'utu wa. Duré Timama hawi we ĩmorĩ na hã wama waihu'u pese za'ra di. Duré 're ĩmorĩ wẽ na zama, wama waihu'u pese za'ra di. ⁵'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tinhoprubzéb zarina ma tã Cristuhu ma ĩhãiba na roti, te te ĩ'pisutu da, ĩpire na te dama 're sadawa wasu'u mono da. Cristuhu ma, te 're romhuri wẽ mono da, ma tã ĩ'pisutu, ĩnhimiromhurizéb zarina dapoto mono bã, da te 're sazei pese za'ra mono da, duré da te 're sazei pese za'ra mono wa, ĩsimiroti si, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono da. ⁶A norĩ wa'aba ma zama, te 're sadawa wasu'u mono da, ma tã ĩ'pisutu 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, wasiré Zezu Cristuhu nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono da, te te 're ĩ'aipisutu za'ra wa'aba mono norĩ ma hã.

⁷'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, asawi pese za'ra wa'aba di. Taha si ma tã aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwẽ si oto 're anomro aba mono da, tãma. Taha wa, wa ãhãna aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, Roma na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Roma u, Paru hã datême ĩsisatõrízé wasu'u

⁸ Āhāna, wa za Īnhib'apito āma uim-rehēne ĩwata, ĩmreme na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma, Zezu Cristuhu nhimi-pawaptobzéb zarina 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, aiwasu'u za'ra wa'wa hã daro mono bâ da te 're wapari za'ra mono wa. ⁹⁻¹⁰ Wa hã 're ĩsihāiba zawi mono āna, wa 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, te 're romhuri u'āsi, ĩra wasu'uwē hã te dama 're ĩwasu'u mono zém na hã. Wa ai'āma 're ĩsipo're pu'u u'āsi za'ra wa'wa. Wa duré ai'āma 're ĩmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma. Tô sena, wa āne na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, āne hã tãma waihu'u pese uptabi wa. Taha wi si, wa nasi ĩsima rowap-tērē u'āsi āhāna hã, te te sima ĩwēzéb uwaibaba te te ĩma āma uwaimrami da, āma atême ĩmorĩ za'ra wa'aba da. ¹¹ Te asabu su'u za'ra wa'aba da si, wa tô ĩsima rowē si'aba'ré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, Tip'ēzani na rowē te te dama 're ĩapisutu mono zém na, te āma aipawap-tob za'ra wa'aba da, asiptete sina āma 're anomro aba mono da. ¹² Atême āma ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, wa za aihĩni wasipawaptob za'ra ni, Zezusi wa te 're ĩsazei pese za'ra mono zém na, wanhiptete na āma 're wanomro mono da.

¹³ ĩsisānawã norĩ, āne na aima ĩsi-wasu'u za'ra wa'aba da, wa tô ĩsima wē, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa tô te ĩsima 're rosa'rata u'āsi, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherē, atême āma ĩmorĩ su'u aba da nherē, te marĩ hã ĩma 're hāimana u'āsi, õne u'āsi. Zudezu'õ norĩ hã daro mono bâ 're ĩsi'ubumroi mono hã, ĩwasu'uwē hã te tãma 're ĩwasu'u za'ra mono zém na, te te 're saze za'ra mono wa, wa tô te 're awaibu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma. Tane da, wa tô duré te ĩsima 're rowē, airo wa'aba āma

asiré zudezu'õ norĩ hã te duré tãma 're awaibu mono da, tame. ¹⁴ E marĩ wa, wa tô ĩsima wē, āne na te aipawap-tob za'ra wa'aba da. Wa hã uburé te 're da'apawapto mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisudu. Taha wa, wa za tô te 're da'apawapto u'āsi, 'ri nho'õmo mono bâ 're ĩdahāimana za'ra mono norĩ hã, duré marã 'rowi 're ĩdahāimana za'ra mono norĩ hã, duré rowaihu'u pese 'wa norĩ hã, duré rowaihu'u'õ'wa norĩ hã. Ta norĩ hã wa za uburé te 're apawap-tob u'āsi, dawaptērē mono bâ. ¹⁵ Taha wa, wa āma atême ĩsima rowē uptabi za'ra wa'wa, Roma āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, ĩwasu'uwē na tame te duré aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da.

Zezihi wasu'uwē nhiptede

¹⁶ Wa hã, Zezihi wasu'uwē hã te dama 're wasu'u tō mono da, 're ĩn-hisé mono õ di. E marĩ wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã siptete uptabi wa, ĩwasu'uwē na te te āma 're da'anho'reptui mono da, Zezusi te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono norĩ hã. Zudezu norĩ si ma tô ĩsāna'rata hawimhã te te 're sō'reptu za'ra aré. Tane nherē, te oto āhāna hã zudezu'õ norĩ zama te te 're anho'reptu.

¹⁷ Zezihi wasu'uwē hã e marĩ, wa za wa te āma 're waihu'u za'ra. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, dawasédé hã te te oto da'āma 're ĩab'madã'ã mono õ zarina, te te 're ĩda'awēsãmri mono zé, taha wasu'u. Duréihã Habatuti hã, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô āne na āma rob'ui'ére:

“Ni'wam norĩ hã, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're saze za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za te te 're awēsãmri, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hã, ĩwasédé hã te te oto āma 're ĩab'madã'ã mono õ zarina, po're'õ nherē, te te 're hã za'ra mono tō da.

Ta norĩ si te za duré rowē u'ási, āma 're hâimana za'ra."

Āne na ma tō ĩwasu'u na āma rob'ui'éré.

**Dapo're āna 're ĩdanomro
mono na rowasu'u**

¹⁸Re ĩhâimana u'ási mono hã ma tō āne hã wama waihu'u sirōmo za'ra, dapo're'ō na 're ĩdanomro mono norĩ hã za te te 're ĩda'ahã za'ra mono zém na. Ta norĩ hã te tipē'ē na te te sima 're rosa'rata wasété u'ási za'ra. Hâimana wasété uptabi na, te duré dama 're hâimana u'ási za'ra. Ta norĩ hã tiwasété si te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te 'Re ĩhâimana u'ási mono nhimiroti tō sena uptabi hã te te dawĩ 're 'wa'rutu za'ra, āne na roti ĩwē hã da te 're waihu'u za'ra mono tō da. ¹⁹'Re ĩhâimana u'ási mono 're ĩhâimana mono zé hã, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã, dama waihu'u pese di. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'ási mono hã dawĩ 're si'udã mono ō wa. Uburé marĩ hã te te ĩ'apoto mono hã sō'awi da te 're ĩ'madã'ã za'ra mono zéb zarina, te da te 're waihu'u za'ra, 're ĩhâimana mono zé hã. Taha wa, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã dama waihu'u pese nherē, dapo're āna 're danomro mono wa, te 'Re ĩhâimana u'ási mono hã te te 're da'ahã za'ra. ²⁰Duréihã ĩsãna'rata hawimhã, 'Re ĩhâimana u'ási mono, ma tō te te ro'apoto, tiwaihu'u pese na. Tiwaihu'u pese na te te ro'apoto mono wa, ta hawim haré te ĩsimiwaihu'u pese zém na, duré tō sena 're ĩhâimana mono na, da te āma 're waihu'u pese za'ra, ĩhâiba hã da te 're 'madã'ã waihu'u za'ra mono ō nherē. E marĩ zarina tawamhã, 'Re ĩhâimana u'ási mono, 're ĩhâimana mono na te za tō sena na da te āma 're waihu'u pese za'ra. 'Re ĩhâimana u'ási mono hã uburé marĩ hã te te ĩ'apoto mono hã da te 're ĩ'madã'ã za'ra mono zéb zarina, te oto da te āma 're waihu'u za'ra, ĩwaihu'u

pese na, duré tō sena ōne u'ási 're ĩhâimana mono na. Taha wa, tō sena 're hâimana mono nherē, da te dasiwi 're udã waihu'u za'ra mono ō di za, 'Re ĩhâimana u'ási mono hã. ²¹Ta hã tō sena 're ĩhâimana mono na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono nherē, tō sena da te dasiwi 're ĩhâimana wazé mono na, da te tãma āma 're uwaimrami za'ra mono ō di, 'Re ĩhâimana u'ási mono ma hã. Duré sōprub uptabi nherē, āma 're dawata za'ra mono ō di. Taha upana, te marĩ na si siwa'ru da te 're rosa'rata wasété za'ra. Dapē'ē 're, robra u'ási 're dahâimana za'ra mono wa, te danhimirosa'rata na da te 're upa za'ra. ²²Dapo're'ō na 're ĩdanomro mono norĩ hã uburé marĩ hã te te 're waihu'u pese za'ra mono newa, te taré sina 're wata za'ra, dama. Tane nherē, te ta norĩ hã simiza'rese āna 're nomro. ²³'Re ĩhâimana u'ási mono upana, te ta norĩ hã rob'manharĩ āma si 're wata za'ra, a'uwē na dahâiba 'manharĩ āma, duré si hâiba ne 'manharĩ āma, duré abaze hâiba ne 'manharĩ āma, duré di'i na 're ĩnomro mono norĩ hâiba ne 'manharĩ āma.

²⁴Ta norĩ hã simiza'rese'ō uptabi na 're hâimana u'ási za'ra mono wa, ma tō 'Re ĩhâimana u'ási mono hã te te sima āma 're aroti, āne: "Ta norĩ hã po're za'ra ō wa, wa za oto rēme za'ra. Te tãma 're roti za'ra mono ō di za oto. Si'uihã na te za oto 're hâimana za'ra." Āne ma tō 'Re ĩhâimana u'ási mono hã te te sima āma 're aroti, ta norĩ āma hã. Taha wa, te oto marĩ ĩwasété si te te sima 're ĩwē u'ási za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manharĩ u'ási za'ra, ta norĩ hã. Ti-hâiba na zama te duré 're siwasété uptabi za'ra oto, si'uihã na. ²⁵'Re ĩhâimana u'ási mono nhimiroti hã tō sena nherē, te ĩmreme upana aimawi si te te 're wapari za'ra, tō senai'ō hã. Ropoto'wai upana, te ĩsimipoto āma si 're wata za'ra, ta norĩ hã.

'Re ihâimana u'âsi mono âma si, 're dawata u'âsi za'ra mono za. Ôhō si, tô sena hã.

²⁶Tawamhã dapo're'ô na 're îdanomro mono norĩ hã, Ropoto'wa nhimipoto âma si 're dawata za'ra mono wa, ma tô oto 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'arême, dawasété si da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina si, dahâiba na 're dasiwasété za'ra mono da, dasi'uihã na. ãne da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te dama 're apisutu mono ô nherê, te dasi'uihã na pi'ô si'uiwa na dasina 're dawasété za'ra. ²⁷Tane aibã norĩ hã pi'ô na dasina 're îdamro za'ra mono zéb upana, te aibã si'uiwa na si te te sina 're rosa'rata wasété uptabi za'ra, pi'oi upana, aibã si'uiwa 're ãsi'ruiwapari za'ra mono na. Dasi'uihã na te aibã si'uiwa na dasina 're dawasété za'ra. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'ahã za'ra, dapo're'ô si, da te dasi'âma 're ãmanharĩ za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro mono wa.

²⁸Dapo're'ô na 're îdanomro mono norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã te te siwi 're wê'ô pese za'ra mono wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're arême, si'uihã na te te sima 're ãrosa'rata wasété za'ra mono zéb uwaibaba si, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono da. ²⁹Ta norĩ hã wasété uptabi na te 're hâimana za'ra. Marĩ zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra. Te duré te te dama 're rob'manharĩ wasété za'ra. Marĩ na te te 're da'ruiwapari u'âsi za'ra. Te duré te te 're danhimro. Siti'ru sina, te ta norĩ hã dazô 're nomro, te te dama 're nharĩ za'ra mono da. Sadawa nhipese uptabi na, te 're hâimana za'ra. Niha te te dama 're rob'manharĩ za'ra mono da, te da'âma te te sima 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. Taré te te sima 're dabâsi wasété u'âsi za'ra duré. ³⁰Daza're'ra nherê, te duré ta norĩ hã te te sima 're dabâsi wasété

za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te duré siwi 're 'ruiwapari. Te duré te te dama 're nharĩ wasété u'âsi za'ra. Danhipai u dama pire na dama 're hâimana za'ra mono newa, te 'rãwi tipê'ê na sina 're wata za'ra. Taha wa, te sô'awi timreme na dama 're siwasu'u za'ra, marĩ tâma iwaihu'u pese za'ra na. Marĩ te te 're iwaihu'u za'ra mono zéb zarina si te te 're 'manharĩ za'ra, marĩ ãwasétére hã. Timama norĩ nhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ô di duré. ³¹Marĩ ãwasété zô si, te ta norĩ hã sima 're sôpré. Simiroti na sapri ahã na te 're hâimana za'ra. Da'âma 're pê'ézé za'ra mono ô di. Duré da'âma 're siwamri za'ra mono ô di. ³²'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ãne na da'âma sima roti siro, dapo're'ô na 're danomro mono wa, ãsiré ãrata za 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono ô na hã. Dapo're'ô norĩ ma hã, ãne hã tâma waihu'u pese za'ra di. Tane nherê, te ti-hâimana wasété si te te sima 're 'ruiwapari u'âsi za'ra, te te 're rême za'ra mono ãna. Tane nherê, uburé tiwasédé hã te te 're ãmanharĩ za'ra mono zém nhipai u, te duré marĩ ãwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Ni'wam norĩ hã ãsine 're hâimana wasété za'ra mono wa, te ta norĩ si te te 're wêsãmri za'ra.

Îpo're'ô norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 're ãawê'ô mono zé wasu'u

2A norĩ wa'wa hã, dapo're'ô na 're îdanomro mono norĩ âma, ãwasédé hã âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're aiwasété za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Dasine aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, aiwa. Taha wa, dasine 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, dawasédé hã da'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're aiwê'ô pese za'ra wa'wa dasiré. Taha wa, aiwasété ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're

asi'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba mono ò di za. ²'Re ìhâimana u'âsi mono hã dapo're'ò na 're ìdanomro mono norì hã te te 're ì'awaihu'u mono zéb zarina, te tò te te 're awë'ò pese, ì'uwaibaba si. Æne hã, uburé wama waihu'u pese za'ra di. ³Tane nherë, a norì wa'wa hã dawasédé hã da'âma 're ìsa'ra za'ra wa'aba mono na, te aiwasédé hã 're ìmanharì za'ra wa'aba mo. E 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimihâzé wi, 'râwi 're asisõ'reptu za'ra wa'aba mono da bâ, te ãne 're ìmanharì za'ra wa'aba mo. ⁴Ãté te za ãne asima 're ìnharì za'ra wa'aba mo: "Re ìhâimana u'âsi mono hã simizawi pese uptabi di. Dasi'uihã na dawasédé hã da te 're 'manharì u'âsi za'ra mono nherë, da'âma 're wa'a su'u mono ò di. Taha wa, ìwasédé te 're 'manharì mono nherë, te te 're ì'ahârì su'u mono ò di." Æne hã asi'uihã na asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da si, te simi'ë na te te 're ai'madâ'â za'ra wa'wa, simizawi pese uptabi na. E ãne hã zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba ò di bété. ⁵A norì wa'wa hã aipë'ë tete u'âsi, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za ropsi'utörizéb u hã nimahã na bâdâ hã ìwa ìwaptâ'azéb âma, dazu aihã za'ra wa'wa, dawasété wa, za te te ìda'awë'özéb âma hã. Tame te za oto tinhimihâzé hã dama âma uwaimra, ì'uwaibaba si. ⁶Marì hã da te 're ìmanharì za'ra mono zéb uwaibaba, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te dama 're awa'âbâ, ìwë na hã duré ìwasété na hã. ⁷Ni'wam norì si te marì hã simi'ë na te te dama 're 'manharì u'âsi za'ra, ìwë hã. Ta norì hã 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te 're wësâmri za'ra mono da, te sina 're simipari za'ra, duré ìrata 're ìsi'ubumroi u'âsi mono zé, te te tâma 're apisutu mono da. Ta norì ma si, te za tò 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're

apisutu, 're ìsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã, ìrata. ⁸Duré ni'wam norì hã sima si te marì na te te 're rosa'rata za'ra, hãiba pisutu âma 're hâimana za'ra mono da. Ta norì hã uburé marì ìwë hã te te siwi 're wë'ò za'ra, marì ìwasété na si 're hâimana za'ra mono da. Ta norì si te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã sa'ëtë te te 're ahã za'ra, po're ò wa. ⁹Uburé dawasété si, da te 're ìmanharì za'ra mono norì hã te za te te 're robzépata za'ëtë za'ra, zudezu norì hã, duré zudezu'ò norì zama. ¹⁰⁻¹¹E ni'wam norì hã taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za tinhimihâzé hã te te tâma 're ba'a za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Taha zarina, tinhimihâzé hã te te tâma 're ba'a za'ra mono ò di za. Duré e ni'wam norì hã taré zudezu na 're hâimana za'ra mono wa, te za ìwë hã te te tâma 're anhomri, danhipai u. Mare di. Uburé aiwapsi 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã, dapoto mono bâ. Tane nherë, uburé ìwë si te te 're ìmanharì za'ra mono norì ma si, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwë hã te te tâma 're anhomri, zudezu norì ma, duré zudezu'ò norì ma zama. Rowë uptabi si, te za ta norì ma si te te 're apisutu. Ta norì si te za te te 're awësâmri.

¹²'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na, duréihã Mozési te te ìrob'ui'érezé hã zudezu'ò norì ma, tâma 're hâimana za'ra mono ò di. Tâma 're hâimana za'ra mono ò nherë, tiwasété na si 're hâimana za'ra mono wamhã, e 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata 're ìsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã, te za te te sina 're uwaimrami za'ra. Mare di. Te te sina 're uwaimrami za'ra mono ò di za. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã zudezu norì ma si, te 're hâimana za'ra. Taha wa, ta norì hã tiwasédé te te 're 'manharì za'ra mono wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti na rob'ui'ére zarina, te te tâma 're arowairébé, ìwasété na

te te 're ĩawaihu'u mono zéb uwaibaba. ¹³E 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã, taré dapore na da te 're wapari za'ra mono nherē, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awēsâmri. Mare di. ĩsimiroti zarina 're dahâimana wē za'ra mono wapsi, te za te te 're da'awēsâmri, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁴'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã zudezu'ō norī ma, tãma 're hâimana za'ra mono ō di. Tãma 're hâimana za'ra mono ō nherē, si'uihã na ĩsimiroti zarina 're hâimana wē za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra, tãma 're hâimana za'ra mono ō nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na ĩbaihã hã. ¹⁵Ta norī hã si'uihã na 're hâimana wē za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã ĩpē'ē 're, tãma 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Duré ĩwē hã te te dama 're 'manharī za'ra mono wamhã, 'rãwi te za tipē'ē na 're sisaze za'ra. Duré marī ĩwasédé hã te te 're 'manharī za'ra mono wamhã, 'rãwi te za tiwasété na 're sisâmri za'ra. Taha wa, tipē'ē na 'rãwi 're sisaze za'ra mono wamhã, duré 'rãwi tiwasété na 're sisâmri za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, ĩpē'ē 're, tãma 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. ¹⁶Āne hã ĩwasu'uwē na te dama 're ĩrowasu'u mono zéb zarina, te za tō nimahã na tiromhãiba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, Zezu Cristu hã da'ãma ĩsipo'ozéb da hã. 'Rãwi dasima si da te 're ĩrosa'rata za'ra mono na te za oto da'awaihu'u. Taha zarina te za dama arowairébé oto, Cristu hã.

**Mozési hã 'Re ĩhâimana u'âsi
mono nhimiroti na te te
ĩrob'ui'érezém na rowasu'u**

¹⁷Zudezu norī, āhãna wa za ai'ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa. A norī wa'wa hã, danhipai u 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono na, te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwē 're anomro aba mono wē te. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érezé hã, aima wa'aba si 're hâimana za'ra wa'aba mono wē te, te ato sina 're anomro aba mo, aima wa'aba si 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwēsâmri za'ra wa'aba mono da newa, aiwasédé hã te te oto ai'ãma 're ĩ'ab'madã'ã za'ra wa'aba mono ō zarina. ¹⁸'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩ'apisutu aba mono zéb zarina 're ĩ'manharī za'ra wa'aba mono zéb da hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã ma tō 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo, ãma 're anomro wē wa'aba mono da.

¹⁹Āne na te duré asi'ãma si 're ĩrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: "Wa norī si datob'a ne 're ĩdanomro mono norī hã, wa wa te 're simro, tō sena. Robra u'âsi 're ĩdanomro mono norī ma, wa wa te 're rowa'a za'ra. ²⁰Duré 're ĩdahâimana wē za'ra mono zéb da hã, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono ō norī ma hã, wa wa te 're roti za'ra ĩwē na, duré ai'uté ne hâimana nhimiza'rese ãna 're ĩhâimana za'ra mono norī ma zama." Āne na te asi'ãma 're ĩrosa'rata upa za'ra wa'aba mo. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wē te, te duré ãne na asi'ãma 're ĩrosa'rata upa za'ra wa'aba mo: "Wa norī ma si, wama waihu'u pese za'ra di, uburé roti ĩwē hã tō sena uptabi hã." Āne na te duré asi'ãma 're ai-

wata za'ra wa'aba mo. ²¹ E marī wa, a norī wa'wa hā dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, 'rāwi duré asima zama 're roti za'ra wa'aba mono ō di. Marī na dawī 're danhipsaihuri za'ra mono tō da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, te a norī wa'aba zama marī na dawī 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. ²² Duré damro na dasiwi 're danhipsaihuri za'ra mono tō da, dama 're roti za'ra wa'aba mono nherē, te duré a norī wa'wa hā aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. Duré uburé romhâiba 'manharī hā 'Re ihâimana u'âsi mono upana, âma 're idawata za'ra mono zé hā asiwi 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono nherē, te 'ri para 're isimasa mono zéb u 're asisisi aba mo, marī, 're simi'uri za'ra wa'aba mono da. ²³ A norī wa'wa hā zudezu na da te 're aiwaptērē za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā aima wa'aba si 're hâimana mono wē te, te dama asina 're iwasu'u za'ra wa'aba mo. Tane nherē, isimiroti si 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ō di. Duré asiwi 're wazéb za'ra wa'aba mono ō di. Taha zarina, zudezu'ō norī ma hā tâma wē za'ra ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ²⁴ Âne ma tō duréihâ ai'âma rob'ui'ééré sirōmo za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ:

“A norī wa'wa hā zudezu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō wa, te zudezu'ō norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're wasété za'ra.”

Âne ma tō duréihâ ai'âma rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, ibaihâ na hā.

²⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhâ, i'uwaiababa te za 're asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo. Tane nherē, isimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ō wamhâ, si-

hâiwata nhihâri âna 're inomro mono norī ne, te za tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā aiwa. ²⁶ Zudezu'ō norī hā si-hâiwata nhihâri âna 're nomro mono nherē, isimiroti 'rata na si 're hâimana wē za'ra mono wamhâ, isib'a'uwē ne, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're 'madâ'â za'ra, zudezu norī ne. ²⁷ A norī wa'wa hā zudezu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ō di, ibaihâ na rob'ui'ééré hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, duré asihâiwata nhihâri ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherē. Tane nherē, ni'wam norī hā zudezu'ō norī hā si-hâiwata nhihâri ré, 're hâimana za'ra mono ō nherē, te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā te te 're 'madâ'â pese za'ra. Taha zarina te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te siwi 're aiwē'ō pese za'ra wa'wa, te te 're aihâ za'ra wa'aba mono da, zudezu'ō norī si isimiroti hā te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, ai'upana za'ra wa'aba. ²⁸⁻²⁹ A norī wa'wa hā, e asihâiwata nhihâri ré 're anomro aba mono wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E danho'a uburé marī hā zudezu hâimanazéb zarina si 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē uptabi hā 're anomro aba mo. Mare di. Âne hā i'uwaiababa nherē, i'uwaiababa ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. 'Râwi aipē'e 're, isimiroti hā aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za isib'a'uwē uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani nhimipawaptob zarina si. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā danho'a 're iwapari za'ra wa'aba mono zém na, tawamhâ, isib'a'uwē uptabi na 're anomro aba

mono ò di za. 'Râwi aipē'ē 're, īsimiroti hā aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wapsi, tawapsi te za īsib'a'uwē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. īsib'a'uwē uptabi na 're ihāimana za'ra mono norī hā ti'ai āma ré, da te 're wēsāmri za'ra mono dai ò nherē, te 'Re ihāimana u'āsi mono si te te sima 're wasu'u wē za'ra.

**'Re ihāimana u'āsi mono hā,
tô sena na te te dama 're
ī'aropisutu mono zém na rowasu'u**

3 Tawamhā zudezu na 're īaihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, e taré, te bété asihāiwata nhihāri ré 're anomro aba mo. E taré, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā. ²Mare di. Tô sena tāma hā, zudezu na 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā. Tāma wē di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā. E niha, wa za tawamhā āne hā waihu'u za'ra ni, zudezu norī 're ihāimana za'ra mono zé hā. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tô zudezu norī si te te sima 're awē, īsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hā uburé da'udāna te te 're 'madā'ā pese za'ra mono da, dawi simani tô da. ³Tane nherē, ni'wam norī hā zudezu norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're inomro mono na hā te te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono ò di. E tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono hā asa te te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono ò di za, uburé marī na te te tāma āma 're īropisutu za'ra mono zéb zarina. ⁴Te za tô te te tāma āma 're uwaimrami u'āsi za'ra, te te tāma 're ī'aropisutu mono zéb zarina. Uburé ti'ai āma dazadawa nhipese na dasima 're dahāimana za'ra mono nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono si, sadawa nhipese ò di, tô sena. Duréihā ma tô āne na āma rob'ui'ééré Dawi hā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma hā:

“A hā marī na dama 're roti mono wamhā, tô sena asadawa nhipese ò

na te za da te 're aiwaihu'u za'ra, tô sena asimiroti hā. Duré ni'wam norī hā asadawa nhipe te te ai'āma 're sa'ra mono wamhā, ta norī si īsadawa nhipese na te za da te dasiwi 're waihu'u za'ra, ai'upana.”

Āne na ma tô duréihā rob'ui'ééré Dawi hā, ībaihā na hā.

⁵Ni'wam norī hā te āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra: “Wa norī hā wahāimana wasété na si, wa za oto 're wahāimana za'ra, 're īwanomro wasété uptabi mono na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, 'Re ihāimana u'āsi mono si wasété āna 're īmorī wē uptabi na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wanhipai u. Tawamhā, wahāimana wasété na 're wahāimana za'ra mono nherē, e te za te te 're wa'ahā za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Mare di. Te te 're wa'ahā za'ra mono ò di za.” Āne te ni'wam norī hā te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra. ⁶E tawamhā ī'uwaibaba te ta norī hā āne na hā te te 're rosa'rata za'ra. Mare di. Ī'uwaibaba ò di. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te tô ī'uwaibaba si te te 're da'ahā za'ra. Ī'uwaibaba na si te marī na te te dama 're arowairébé. Āne zarina te te dama 're arowairébé mono ò 'wa'āhā, aré te te da'awē'ō waihu'u ò di, za da'āma īsipo'ozéb āma hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

⁷Āté ni'wam norī hā te za duré āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra: “Wa norī hā wawasédé, wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, āté te za āne na da te wa'āma 're rosa'rata za'ra: ‘Ō norī hā wasété uptabi na te 're nomro. 'Re ihāimana u'āsi mono si, te wē uptabi na 're hāimana, ōhō si siwaprosi.’ Āne na te za 'Re ihāimana u'āsi mono si 're īmorī wē uptabi na, da te dasiwi 're waihu'u za'ra, wawasété si, wa te 're īmanharī za'ra mono na, da te 're īwawaihu'u za'ra mono zém na hā. E tawamhā ī'uwaibaba, 'Re ihāimana u'āsi mono, wawasédé te

te wa'āma 're ī'aza'ra mono zéb da hā. Mare di. Ī'uwaibaba ō di." Āne na te duré ni'wam norī hā te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra. ⁸Taha zarina te duré te te sima 're nharī za'ra: "Wawasété si, wa za tō wa te 're 'manharī u'āsi za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono si iwē uptabi na, da te dasiwi 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā." Ni'wam norī hā ma tō āne na īn-himiroti wasédé hā ī'āma sa'ra, īsi'uihā na āne hā te āma iwaihu'u za'ra newa. Ma tō ī'āma wasété za'ra. Taha wa, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā ta norī si siwi wē'ō pese za'ra, Ī'uwaibaba.

**Dahāimana wasété na 're
īdahāimana za'ra mono na rowasu'u**

⁹Tawamhā wa norī hā zudezu norī hā e taré zudezu na 're wahāimana za'ra mono wa, te za, zudezu'ō norī hāimanazém nhipai u, te te 're wa'awēsāmri, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Mare di. Uburé aiwapsi tāma 're īdahāimana za'ra mono zé hā. Uburé dahāimana wasédé hā da te 're īmanharī za'ra mono na si te 're dahāimana za'ra, zudezu norī hā duré zudezu'ō norī zama. Dawasété hawi, dasi'uihā na 're dawairébé waihu'u mono ō di, dama siptete wa, dawasédé hā. Āne, wa tō aima waihu'u pari za'ra wa'wa. ¹⁰Duréihā ma tō āne na ni'wam norī hā āma rob'ui'ére za'ra:

"Ni'wam norī hā si'uihā na 're īnomro wē mono zém na, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're īwasu'u wē za'ra mono zéb da hā, robaba di. Uburé 're īdanomro wasété mono na si, te 're dahāimana za'ra.

¹¹Duré ni'wam norī hā āne te te waihu'u za'ra ō di, dawē na 're īdanomro mono zé hā. Duré ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono zō 're sōpré mono ō di, ihāimanazém na te te 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Āne

hā tāma robaba uptabi di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā.

¹²Auwē mono bâ ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono wi, 're dasipizari za'ra.

Dasi'uihā na marī iwē hā da te 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di. Taré ma tō 're danomro. Ni'wam norī hā marī iwē hā te te 're 'manharī za'ra mono ō di. Mare uptabi di.

¹³Uburé danhoto hā wasété di. Wasété uptabi di.

Danhoto wasété na te dazadawa nhipese na, da te dasima 're nharī wasété za'ra.

Duré wahi hā te te 're dahāzu mono wa, ti'wa wa'u na te te 're īdanhimiroi mono ne, te damreme na da te dasima 're nharī wasété za'ra, rowē hā da te dasiwi 're uprozi za'ra mono da.

¹⁴Damreme īwasété uptabi na si te dasi'āma da te 're wasété za'ra.

¹⁵Dasi'aba're na te duré 're dasi'u'a za'ra. Dasi'aba're na te duré 're dasisimro.

¹⁶Daro mono bâ 're danomro mono sidâpâsi, te da te dasiwi 're rowamnari u'āsi za'ra. Taha wa, te dasisa'u hā robzei'ō u'āsi 're dahāimana za'ra.

¹⁷Rowē na 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā, marī hā iwē hā da te dasima 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di.

¹⁸'Re ihāimana u'āsi mono zama, da te dasiwi 're hāimana wazé mono ō di."

Āne na ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na da'āma rob'ui'ére sirōmo za'ra.

¹⁹Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na ma tō Mozési hā rob'ui'ére, zudezu norī ma, ōhō na si āma 're hāimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hā 're hāimana sirōmo mono wa, ni'wa hā tiwē na 're īmorī wasété ō na dama 're siwasu'u waihu'u mono

ō di. Uburé dawasété na 're dasisāmri za'ra mono da si, te dama 're hâimana, rob'ui'éré 'rada hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono, dawasété na te te 're îda'awēō mono zé hã da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ²⁰E 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, marĩ hã da te 're ĩmanharĩ wē za'ra mono na, te za te te sima da'ama 're aroti, dawasédé hã te te oto da'ama 're ab'madââ tō mono da, taha zarina te te oto 're da'awēsāmri mono da, dapo'reō nherē, te te 're da'ahã za'ra mono tō da. Mare di. Taha nai ō di. Uburé marĩ hã da te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono na, 'rãwi 're dasiwaihu'u za'ra mono da si, te dama 're hâimana, rob'ui'éré 'rada hã.

'Re ihâimana u'âsi mono te te 're îda'awēsāmri mono zém na rowasu'u

²¹Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tō oto dama waihu'u, te te 're îda'awēsāmri mono zém na hã, sō'awi da te oto 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima da'ama 're aroti mono ō di, uburé marĩ hã da te 're ĩmanharĩ wē za'ra mono zéb zarina, dawasédé hã te te oto da'ama 're ĩab'madââ mono ō zéb da hã, taha zarina te te oto 're îda'awēsāmri mono zéb da hã. Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré'wa norĩ hã ma tō âne na âma rob'ui'éré za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're îda'awēsāmri mono zém na hã. ²²Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono zém na si, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima da'ama 're aroti, dawasédé hã te te oto da'ama 're ab'madââ tō mono da, taha zarina si te te oto 're da'awēsāmri mono da, dawasété na 're danomro mono nherē, te te oto 're da'ahã za'ra mono tō da. Uburé Zezu Cristu te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ si, te te oto 're awēsāmri. Âne hã aiwapsi te uburé tãma 're hâimana

za'ra, zudezu norĩ hã, duré zudezu'ō norĩ zama. ²³A'uwē mono bâ te uburé dawasété na 're danomro. Taha wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana za'ra, 're ĩmorĩ wē uptabi nhiti. ²⁴Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana za'ra mono nherē, Zezusi te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ hã te te 're awēsāmri, da'ama 're ĩpē'ézé mono zéb zarina, asa tãma 're ĩdasiwa'âbã za'ra mono zéb zô, sina 're simnhasi mono âna. Cristu Zezusi hã tidâ'ázém na ma tō da'awa'â. Taha wa, ma tō dawasété hawi te te 're da'awaibu. Taha na si te oto 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'awēsāmri, dawasédé hã za oto te te da'ama 're ĩab'madââ mono ō zéb zarina. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō Zezusi hã pisutu, dazada ĩdâ'ázém na dawasédé, da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé hã te te dama 're apari mono da, taha zarina tiwi 'rusimani da, ĩwa'rãmi da'ama 're pē'ézé mono da. Duré taha na si te te 're îda'awēsāmri mono zé hã, 'rãwi da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tō âne da pisutu, Zezusi hã. Zezusi hã da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, te za dawasédé hã te te dama 're apari. 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'ama 're wa'a su'u mono ō wa, dawasédé hã te te da'ama 're ab'madââ mono ō di aré. ²⁶Tane nherē, âhãna hã dawasédé hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na, te te da'ama 're ab'madââ mono âna 're hâimana mono ō di oto. Te oto te te âma 're da'ab'madââ u'âsi, uburé marĩ hã ĩuwaibaba si te te 're ĩab'manharĩ wē mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, duré uburé Zezusi hã da te 're ĩsazei pese za'ra mono norĩ hã te te 're îda'awēsāmri mono na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da.

²⁷E tawamhã wasi'uihã na, wa za wawē na wasina 're wawata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'awēsāmri mono na hã. Mare di.

E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti si, wa te 're īmadââ pese za'ra mono na, te te sima wa'āma 're aroti mono ō na dâ'āsina, taha zarina wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madââ tō mono da. Taré, Zezusi hā wa te 're isazei pese za'ra mono na, te te sima wa'āma 're aroti, taha zarina wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madââ tō mono da, taha zarina te te 're wa'awēsāmri mono da. ²⁸ Āne hā wa tō wasina waihu'u pese za'ra ni oto. Tō sena, Zezusi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te sima da'āma 're aroti, dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madââ mono ō zéb zarina, te te oto 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. Ta hā te te sima da'āma 're aroti mono ō di, īsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, marī hā uburé da te 're ī'manharī wē za'ra mono na, dawasédé hā te te oto da'āma 're ī'ab'madââ mono ō zéb da hā, taha zarina te te duré 're īda'awēsāmri mono zéb da hā. Āne wasu'u zarina, wa tō wa norī hā wasina waihu'u pese za'ra ni oto. ²⁹ E zudezu norī nhīb'apito si, te 'Re ihāimana u'āsi mono hā 're hāimana. E zudezu'ō norī ma hā, 're hāimana mono ō di bété. Ta norī ma zama te duré 're hāimana. ³⁰ 'Re ihāimana u'āsi mono hā tō sena, misire uburé Danhib'apito uptabi hā. Zezusi hā te te 're isazei pese za'ra mono zéb zarina si, te za te te sima āma 're aroti, īwasédé hā te te oto āma 're ab'madââ tō mono da, taha zarina si te te oto 're awēsāmri mono da, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī zama. ³¹ Zezusi hā da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono zém na si, 'Re ihāimana u'āsi mono hā dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madââ tō mono da, te te sima da'āma 're aroti mono wamhā, e tawamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā, wama hā taré hā. E wa te 're 'madââ pese za'ra

mono ō di za. Wa za tō taha zama, wa te 're 'madââ pese za'ra, tō sena wa.

Abra'āhā wasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're isazei pese mono zém na

4 Āhāna hā wasiré zudezu norī hi'rada, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, Abra'ā hā. ² Ta hā uburé marī hā te te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'Re ihāimana u'āsi mono, īwasédé hā te te oto āma 're 'madââ mono tō da, te te sima āma roti 'wa'āhā, duré taha zarina Abra'ā hā 'rāwi tiwē na sina 're wata mono 'wa'āhā, te aré tō sena 'rāwi sina 're wata. Tane nherē, marī hā te te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'rāwi sina 're wata waihu'u mono ō di Abra'ā hā, taha zarina 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te sima āma roti ō wa, īwasédé hā te te oto āma 're ī'madââ mono ō zarina, te te īwēsāmrizéb da hā. ³ Duréihā Abra'āhā wasu'u na, ma tō ni'wa hā āma rob'ui'éré, āne na hā:

“Abra'ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono si, ma tō te te sina 're umnhasi u'āsi, te te tāma īropisutuzém na hā. Taha āma si, ma tō sasō. Taha wa, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā sima āma roti, īwasédé hā te te oto āma 're 'madââ tō mono da, duré taha zarina si te te oto wēsāmri da. Taha wa, tāma wē uptabi di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā.”

Āne ma tō Abra'āhā wasu'u na āma rob'ui'éré ni'wa hā, ībaihā na hā. Ā hā Abra'ā hā, marī hā te te 're ī'ab'manharī wē mono na, 'rāwi sina 're iwata mono ō zé wasu'u. ⁴ Ni'wam norī hā te te dama 're romhuri za'ra mono wamhā, da te 're ipawa'ābā za'ra mono ré, te 're hāimana za'ra. E sōpru wa, te za taré īsib'apito hā rob'ui'prazé hā te te tāma 're sōmri za'ra. Mare di. Sōpru wa, te te tāma 're sōmri za'ra mono ō di. Te te tāma 're īromhuri za'ra mono zé wa'rāmip si, te za te te

tāma 're sōmri za'ra, īpawa'ā hā. ⁵Tanei ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Marī hā da te 're īmanharī wē za'ra mono na, te 'rāwi 're dasi'madā'ā ze za'ra, taha na si 'Re ihāimana u'āsi mono hā dawasédé hā te te oto da'āma 're īab'madā'ā mono ō na, te te sima da'āma 're aroti mono newa. Tane nherē, te te sima da'āma 're aroti mono ō di, taha na dawasédé hā te te oto da'āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina te te oto 're ida'awēsāmri mono zéb da hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wapsi, te za te te sina 're da'awēsāmri, dawasédé hā za oto te te da'āma 're ab'madā'ā mono ō wa, duré dawasété na 're danomro mono nherē, te te 're da'ahā za'ra mono tō da. ⁶'Re ihāimana u'āsi mono te te sima da'āma 're aroti mono ō di tō, uburé marī hā da te 're īmanharī wē za'ra mono zéb zarina, dawasédé hā te te oto da'āma 're īab'madā'ā mono ō zéb da hā, taha zarina te te oto 're ida'awēsāmri mono zéb da hā. Da te 're īsaze za'ra mono zém na si te oto te te 're da'awēsāmri tō. Taha zarina, dama 're īrowē uptabi za'ra mono zém na hā, ma tō Dawi hā āne na āma rob'ui'ééré, duréihā:

⁷"Nī'wam norī ma hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā īwasédé te te oto āma 're 'madā'ā za'ra mono ō wamhā, ta norī ma si, tāma 're rowē za'ra mono di za, īwasété na oto āma 're po're pu'u za'ra mono ō wa, ta norī āma hā.

⁸'Re ihāimana u'āsi mono hā īwasédé hā te te oto āma 're sa'rata za'ra mono ō wa, tāma 're rowē za'ra mono di."

Āne na ma tō Dawi hā āma rob'ui'ééré, dama 're īrowē uptabi za'ra mono zém na.

⁹Āne hā, e sihāiwata nhihāri ré 're īnomro mono norī si, te za rowē uptabi na 're nomro. E ā norī si, te wasu'u, Dawi hā. Mare di. Sihāiwata nhihāri āna 're īnomro mono norī zama, te wasu'u.

Āne na, wa tō aima waihu'u pari za'ra wa'wa, Abra'āhā wasu'u na rob'ui'ééré hā, duréihā:

"Abra'ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono si, ma tō te te sina 're umnhasi u'āsi, te te tāma īropisutuzém na hā. Taha āma si ma tō sasō. Taha wa, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā sima āma roti, īwasédé hā te te oto āma 're 'madā'ā tō mono da, duré taha zarina si te te oto wēsāmri da. Taha wa, tāma wē uptabi di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā."

Āne, wa tō aima waihu'u za'ra wa'wa. ¹⁰E tawamhā Abra'ā hā sihāiwata nhizāri sirōmo, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā sima āma roti, te te wēsāmri da. Mare di. Sihāiwata nhizāri ō ré, ma tō wēsā. ¹¹'Re ihāimana u'āsi mono hā, Abra'ā hā te te sina īumnhasi pese zém na si, ma tō wēsā, sihāiwata nhizāri ō nherē. Taha wa, sihāiwata nhizāri ō ré, Abra'ā hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īwēsāmrizém na hā, te wama wasu'u, tō sena na uburé da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Taha wa, Abra'ā hā uburé 'Re ihāimana u'āsi mono, da te dasina 're īumnhasi za'ra mono norī hi'rada, ta hā. Sihāiwata nhihāri ō nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're īawēsāmri mono norī hi'rada. ¹²Duré, īsihāiwata nhihāri ré norī hi'rada, zudezu norī hi'rada. E tawamhā sihāiwata nhihāri ré 're hāimana za'ra mono wa, te ta norī hi'rada hā 're hāimana, Abra'ā hā. Mare di. Abra'ā hā sihāiwata nhizāri ō ré, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īsazei pese ne, īsine te te 're īsazei pese za'ra mono norī hi'rata si, te 're hāimana, Abra'ā hā.

Abra'āhā ma, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īropisutuzé wasu'u

¹³Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, ma tō ropisutu, uburé danhipti'ai mono bâ te te tāma 're anhomri

mono da, ĩsihudu norĩ ma ropibu ma, ĩsihudu sidâpâsi. E ĩsimiroti hã uburé te te 're 'madâ'â pese uptabi mono wa, duré nimahã na marĩ na misi ĩsimiroti na te te upai õ wa, ma tô âne na tâma ropisutu. Mare di. Taha wab õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩsazei pese na, te te wêsâmri wa, ma tô âne na tâma ropisutu siro. ¹⁴'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â wa norĩ hã zudezu norĩ hã, ĩsimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ta norĩ ma, uburé danhipti'ai mono bâ te te tâma 're ĩ'anhomri mono da hã, te te ropisutu 'wa'âhã, taré te aré da te 're saze za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Marĩ dai õ di aré. Taré te aré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã dama ropisutu, daro hã te te dama 're ĩ'anhomri mono zém na hã. Dama hã, aré marĩ õ di. ¹⁵'Re ĩdahâimana wē za'ra mono zéb da hã, dasi'uihã na da te dasima 're ĩpisutu za'ra mono zé hã dama 're hâimana za'ra mono õ 'wa'âhã, aré da te âma 're upai waihu'u za'ra mono õ di. Tane, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'éérézê hã dama 're hâimana za'ra mono õ 'wa'âhã, aré da te âma 're upai waihu'u za'ra mono õ di duré. Tane nherē, te tô dama 're hâimana, ĩsimiroti na rob'ui'ééré 'rada hã. Taha wa, da te 're waihu'u pese za'ra mono nherē, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'ahã za'ra mono zé, te wasu'u.

¹⁶Tawamhã e marĩ hawi, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Abra'âhã ma ropisutu, ĩsihudu norĩ ma ropibu ma. Abra'â hã te te ĩsazei pese zém hawi, ma tô tâma ropisutu. Te te tâma ĩropisutuzé wa'rãmĩ, asa tâma ĩsiwa'âbâzéb zô 're ĩsimnhasi mono õ na, da te dasina 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Abra'â te te ĩsazei pese zém hawip si, tâma ropisutu. E Mozésihi nhimi'ui'ééré

'madâ'â wa norĩ ma si, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã tâma 're hâimana za'ra, zudezu norĩ te te 're ĩsazei pese za'ra mono norĩ ma si. Mare di. Abra'â hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te te sina ĩ'umnhasi ne, uburé 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ma zama, te tâma 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã. E marĩ wa. Abra'â hã uburé wahi'rata wa, uburé wasiré ĩsazei'wa norĩ hi'rata wa. ¹⁷Duréihã ni'wa hã ma tô âne na 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, Abra'âhã âma hã:

“Wa hã wa tô aipisutu, daro mono bâ da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hi'rata na, da te 're asisi za'ra mono da.”

Ãne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na âma rob'ui'ééré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzé hã, tô sena. Pire uptabi di. E marĩ wa. Õ hã tô sena, 're hâimana mono wa. Taha si, ma tô Abra'â hã te te sina 're umnhasi u'âsi. Taha si, 're dadâ'â za'ra mono nherē, dahâiwa'utu'wa hã te 're hâimana. Taha si marĩ õ ré, Ropoto mono 'wa hã. ¹⁸⁻¹⁹Duréihã Abra'â hã 100 na âma ĩwahubzéb u hã romhutu na ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tâma ropisutu, âne: “Asihudu sidâpâsi, da'ahã uptabi di za.” Ãne rob'ui'ééré 'rata na ĩwasu'u hã. Abra'â hã romhutu na ma tô tidâ'âzé hã sina waihu'u, ĩhâiba sib'uware na hã oto. Timro zama ma duré waihu'u, 'ra waihu'u õ na, Sara hã. Tane nherē, siptete sina ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono si saze, za ĩ'ra te te tâma ĩsômrizém na hã. Te te 're wawâi mono âna, te sô 're simipari u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiropisutuzéb zô hã, marĩ hã tâma hâimana õ nherē, sô 're ĩsimipari mono zéb da hã. Taha wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pisutu, daro mono bâ da te 're ĩsazei pese za'ra mono norĩ hi'rata na, da te 're sisi za'ra mono da. ²⁰'Re

ihâimana u'âsi mono te te tâma îropisutuzém na hã te te âma wawâi ô di. Îmreme hã te te îsazei pese zéb zarina, ma tô siptete uptabi na 're hâimana. Te duré âma 're wata u'âsi. ²¹ 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma îropisutuzé hã za te te tâma âma îuwaimramizéb zô, te te 're sazei pese u'âsi. Te te sazei utōrī ô di, Abra'ã hã. ²² Taha wa, te te îsazei pese na ma tô sima âma roti 'Re ihâimana u'âsi mono hã, îwasédé hã te te oto âma 're 'madâ'â mono tô da, taha zarina te te wēsâmri da, duré po're'ô nherē, za te te azâri tô da, dame. ²³ Duréhã rob'ui'éré 'rata na Abra'ãhã wasu'u hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îwēsâmrizém na hã, taha wasu'u si ô di. ²⁴ Wa norī zama, wa te wasina 're î'umnhasi za'ra mono norī hã te za duré te te 're wa'awēsâmri, Wanhib'apito Zesusihi hâiwa'utu'wa, wa te wasina 're î'umnhasi za'ra mono norī hã. ²⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Zesusi hã dama tisô, da te dasiwi wīrī da, wawasété na 're wanomro mono wa. Ma tô duré hâiwa'utu, taha na te te 're wa'awēsâmri mono da, wawasédé hã te te oto wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

**Cristuhu zazei'wa, toi u'âsi
're înomro mono zé wasu'u**

5 Wanhib'apito Zezu Cristu hã ma tô wazada tidâ'â za'ra, wa'upana. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima wa'âma 're aroti, wa te 're îsazei pese za'ra mono na, wawasédé hã te te oto wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da, taha zarina si te te duré 're wa'awēsâmri mono da, wawasété na 're wanomro mono nherē, te te 're wa'ahã za'ra mono tô da. Taha wa, rowē u'âsi, wa oto âma 're wanomro, 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã. ² Zesusi hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono hã îwē si te te wama 're ab'madâ'â. Taha na si, wa oto

wa norī hã 're wahâimana za'ra. Niwapsi te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, îwaihu'u pese zarina ihâiba na rowa'a za'êtē na îsiré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da, rowē uptabi na. Taha wa, wato sina, wa sô 're wanhimipari za'ra, wa te 're sazei utōrī za'ra mono âna. ³ Duré Cristuhu zazei'wa, 're wanomro mono 'ru te, da te wama 're rob'manharī za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono ré, wa watoi u'âsi 're wahâimana za'ra ône haré, wa te 're îrobzépata za'ra mono zéb zarina, ôhō âma si wanhiptete sina 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa te wasima âma 're sa'êtē za'ra mono wa. Âne hã wa te wasina 're waihu'u pese za'ra mono wa, wa za watoi u'âsi 're wahâimana za'ra. ⁴ Tawamhã wanhiptete sina, âma 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa te tâma âma 're uwaimrami za'ra mono wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa'âma 're wata za'ra. Tawamhã wa'âma 're îwata za'ra mono zém na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono wamhã, marī te te wama 're î'apisutu mono zéb zô, wa te 're wawã za'ra mono âna, wa za wasina 're wanhimipari u'âsi za'ra. ⁵ Âne zô si 're wanhimipari za'ra mono wamhã, taré sô 're wanhimipari za'ra mono ô di za. Taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono ô di za. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã Tipē'ezani te te wama 're î'anhomri mono na, tinhimizawi pese zé hã te te wama 're awaihu'u mono wa, taré, wa te wasina 're umnhasi baba za'ra mono ô di za. Taha wa, taré sô 're wanhimipari za'ra mono ô di za, marī îwē hã te te wama 're î'apisutu mono zô hã.

⁶ Duréhã 're îdahâimana za'ra mono na'rata zém hawimhã, marī da te 're î'manharī wē za'ra mono zém na hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma sima 're aroti mono ô di, taha zarina dawasédé hã te te oto da'âma 're ab'madâ'â tô mono

da, duré dapo're'õ nherë, te te 're da'ahâ za'ra tõ mono da. Ta hawim haré, dahâimana wë zém na 'râwi 're dasi'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di, dawasédé hã te te da'âma 're ĩab'madâ'â mono õ zarina, te te 're ĩda'awësâmri mono zéb da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha ré, ma tõ Cristu hã dazada dârâ, uburé dawasété na 're ĩdahâimana za'ra mono monõrĩ zada, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, bådâ te te âma ĩpisutuzé hã ĩwa ĩwaptâ'ázém na. ⁷Ni'wa hã uburé danhimiroti wë hã te te 're 'madâ'â pese mono nherë, taha upana ĩda'matâ'â da hã, mare di. Ni'wa hã da'âma 're ĩsiwamri mono, 're 'maiĥâimana mono wamhã, taha upana si ĩda'matâ'â da hã, áté te za 're si'madâ'â za'ra. ⁸Tanei õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawizé hã. Wa norĩ hã wawasété na 're wahâimana za'ra mono nherë, ma tõ Cristu hã pisutu, wazada dâ'â da, wa'upana. Æne hã ma tõ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te wama 're awaihu'u, te te 're ĩwa'azawi pese mono zém na hã. ⁹Zezusi wazada ĩdâ'ázém na, ma tõ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'awësâmri, wawasédé hã te te oto wa'âma 're ĩab'madâ'â mono õ zarina. Æne wa, te za duré Zezusi hã tidâ'ázém na te te 're wa'anho'reptu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimihâzé wi, ro hã za ĩsi'utõrízéb âma hã. ¹⁰'Re ĩhâimana u'âsi mono nhitob'ru, wa aré 're wanomro. Tane nherë, ti'ra dâ'ázém na ma tõ wa'âma 're siwadi za'ra oto. Tawamhã ĩsiwadi oto 're wahâimana za'ra mono wa, te za tõ oto Zezusi hã te te 're wa'anho'reptu, dâ'â nherë, apâ ĥaiwa'utu wa, dâ'â ãna 're ĥaimana u'âsi mono wa za oto. ¹¹Tane nherë, taha si õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma, wa duré watoi u'âsi 're wahâimana za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristu dâ'ázém na, wa'âma 're siwadi za'ra mono wa oto.

Adãhã wasu'u, Cristuhu wasu'u me

¹²Tawamhã e ma hawi, ma tõ dawasédé hã tinhana'rata. Adã hã ma tõ duréihã tiwasété 'rata. Ta hawimhã ma tõ dawasédé hã te te ropé, uburé dapoto mono bâ. Ta hawim haré, te aihĩni 're dadâ'â u'âsi za'ra, dawasété na 're danomro mono wa. ¹³⁻¹⁵Dawasété ãna 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã dama 're ĥaimana za'ra mono õ nherë, dawasédé hã te te da'âma 're aza'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tane nherë, duréihã Mozésihi ma, tinhimiroti hã te te waihu'u õ ré, duré te te rob'ui'éré õ ré, te dawasété na si 're dahâimana u'âsi za'ra. ĩsimiroti na rob'ui'éré hã dama 're ĥaimana za'ra mono õ nherë, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa, ma tõ Adãhã wasété na'rata hawim haré 're dadâ'â u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã dapë'ë 're, dama 're ĥaimana za'ra mono nherë, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wa. Mozésihi ma, za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinhimiroti te te ĩwaihu'uzéb u hã, dawasété na si 're danomro u'âsi mono wa, ma tõ 're dadâ'â u'âsi za'ra. Adãhã wi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, rob'rã te te sawi nherë, te te sadawa 'madâ'â ãna, ma tõ tiwasédé hã 'manha. Æne hã Adãhã wasété ne, aiwa da te 're 'manharĩ za'ra mono õ nherë, ma tõ aihĩni 're dadâ'â u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩrotizé hã, sõ'awi dama 're ĥaimana za'ra mono õ nherë.

Adã hã wasété na'rata wamhã, ma tõ ĩpire uptabi hã 'manha, tiwasédé hã. Taha uirĩ na si, ma tõ Zezusi hã marĩ ĩpire uptabi hã 'manha duré ĩwë hã, ti'ai ãma 're morĩ ré. Taha wa, Zezusihi ne Adã hã, marĩ ĩsine ĩpire hã te te 'manharĩ wa. Tane nherë, aiwab õ di,

ĩsimi'manharizé hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê te te dama 're ĩ'anhomri mono hã, Adãhã wasété nei ô di. Adã hã tiwasédé te te ĩ'manharizém hawi, ma tô oto uburé 're dadã'ã u'âsi za'ra, tô sena. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã pire uptabi di, Adã hã tiwasédé te te ĩ'manharizém nhipai u. Wê uptabi di. E marĩ tawamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zé hã. Zezusi hã sisawi ãna ti-hãiba na te te 're ĩda'azawi pese mono na, ma tô te te dama 're ab'manharĩ wê, tinhoprubzéb zarina. ¹⁶Adã hã tiwasédé te te ĩ'manharizém hawim haré, te dawasédé hã da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra oto. Taha zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'awê'ô pese, dawasédé hã te te da'ãma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherê, ta hawim haré, dawasédé hã da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono nherê, dama ĩsôprubzém na te oto da'ahã na te te 're da'awêsãmri 'Re ihâimana u'âsi mono hã, ĩ'ra dazada ĩdã'ázém na. ãne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, dama 're ĩsôpru mono zé hã, pire uptabi di, Adãhã nhimi'manharizé ma hã. ¹⁷Tô sena aibã hã misi, tiwasédé te te ĩ'manharĩ na'rata hawi, ma tô oto 're dadã'ã u'âsi za'ra. Tane nherê, Zezu Cristu hã aibã misi nherê, ĩsimi'manharizé hã pire uptabi di, aibã tiwasédé te te ĩ'manharĩ na'rata zém nhipai u. Wê uptabi di. 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê uptabi hã te te tãma 're ĩ'apisutu mono norĩ si, te za hãimana pire na ĩsiré 're hãimana u'âsi za'ra, tinhoprubzé hã te te tãma 're ĩ'anhomri mono norĩ si. ĩsôprubzé hã te te 're ĩda'awêsãmri mono zé, te wasu'u. Cristu ĩdã'ázém na te za hãimana pire na ĩsiré 're hãimana u'âsi za'ra.

¹⁸Aibã hã misi tiwasédé hã te te ĩ'manharizém hawi, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã uburé te te 're da'awê'ô

pese, dawasédé hã te te da'ãma 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina. Tane, misi Zezusihi nhimi'manharĩ wê zém na, te za oto 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'anho'reptu, dapê'ê 're, dadã'ã u'âsi ne 're ĩdanomro mono zém hawi, ĩ'rata 're dahãimana u'âsi za'ra mono da oto. ¹⁹Aibã hã misi nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩwapari ô hawimhã, ma tô oto uburé dawasété na si 're dahãimana za'ra. Tane duré, aibã hã misi nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩwapari pese zém hawi te za oto 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri, Zezu Cristu te te ĩwapari pese zém hawimhã.

²⁰Durêihã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Mozésihi ma tinhimiroti hã waihu'u, te te ãma rob'ui'ééré da, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono wa, dawasédé hã da te oto dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherê, ma tô dawasédé hã da te dasima 're sa'ëtê u'âsi za'ra. Tane nherê, dawasédé da te dasima 're ĩsa'ëtê za'ra mono zém nhipai u, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te dama 're arob'manharĩ wê, da'ãma 're ĩsiwamri u'âsi mono zéb zarina. ²¹ãne na rowasu'u na, wa za oto aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Dawasété na si 're danomro u'âsi mono wa, ma tô aré dapê'ê remhã, dadã'ã ne 're dahãimana u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherê, tinhimizawi pese zéb zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã Wanhib'apito Zezu Cristu dã'ázéb zarina te te sima 're wa'awê, taha zarina si rowê uptabi na 're wanomro u'âsi mono da oto.

'Re ĩdanomro mono zép té wasu'u

6'Re ihâimana u'âsi mono hã, simizawi pese uptabi di. Te wa'ãma 're pê'êzé u'âsi. Taha wa, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono nherê, tinhimizawizé hã te te wawi 're azawi mono ô di. Wawasédé, wa te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zé hã, te

duré te te wama 're apari. E tawamhã, wawasédé, wa te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé hã te te wama 're apari mono nherê, wa za wawasédé hã duré apã wa te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, apã te te duré wama 're apari zahu mono da. E taha da, wa za wawasété u'âsi 're wahâimana za'ra. ²Mare di. 'Re dadâ'ã za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono ô ne, wa norĩ hã wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono ô di za. Taha wa, wawasédé hã wa te duré 're 'manharĩ zahu za'ra mono ô di za oto. ³Wa norĩ hã â dawabzuri, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, Cristu Zezusihi siré, 'rãwi oto 're ĩwanomro mono zé, te wasu'u, simisutu. ĩsiré oto 're ĩwanomro mono ne, wa tô duré ĩsiré 're wadâ'ã za'ra, simisutu. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁴Tawamhã, â dawabzuri hã oto wa te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, â da te 're ĩwanhamra mono zé, Cristuhu siré 're ĩwadâ'ã za'ra mono zé, te wa'ãma simiré'é. Ab're 're, ĩsiré da te 're ĩwanheme mono zéb zama, te wasu'u. E marĩ da, wa tô Zezusihi siré 're wadâ'ã za'ra. Cristu hã dâ'ã nherê, ĩmama hã tiwaihu'u pese na te te ĩhãiwa'utu ne, 're ĩwanomro mono zép tém na si, oto 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã, wa tô ĩsiré 're wadâ'ã za'ra, wa norĩ hã. ãne wa'ãma ĩsimiré'ézé hã.

⁵Wa norĩ hã Cristuhu siré, wa tô 're wadâ'ã za'ra, wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono ô wa, 're dadâ'ã za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono ô ne. ãne hã simisutu ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã wahãiba na atob za'ra, Cristuhu tême. Duré Cristu hã dâ'ã uptabi nherê, ĩmama te te ĩhãiwa'utu ne, te za duré wa norĩ hã te te 're wa'ahãiwa'utu. Taha na te za duré Cristuhu tême wahãiba na atob za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

⁶Wawasété na 're ĩwanomro 'rata mono

zé hã, tâibã oto. Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na ĩdâ'ã ne, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te wama 're a'uprosi, 're ĩwanomro 'rata mono zé hã. Marĩ ĩwasétére si, wa te wasima 're ĩruiwapari u'âsi za'ra mono zém hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ma tô te te wama 're a'uprosi, 're ĩwanomro 'rata mono zé hã. Wawasédé hã wa te 're sahãri waihu'u za'ra mono ãna, 're wanomro mono tô da, ma tô te te wama 're a'uprosi. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di. ⁷'Re dadâ'ã za'ra mono wamhã, dawasédé hã da te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ô di oto. Tane, 're ĩdâ'ã za'ra mono norĩ ne, Cristuhu siré 're wadâ'ã za'ra mono wa, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono ô di za oto. ⁸Taha wa, Cristuhu siré 're wadâ'ã za'ra mono wa, wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra tô sena na, za ĩsine 're ĩwahãiwa'utu za'ra mono zéb da hã, duré ĩsiré za 're ĩwahãimana u'âsi za'ra mono zém na hã. ⁹ãne na, wa tô duré wasina waihu'u pese za'ra ni. Cristu hã dâ'ã uptabi nherê, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te hãiwa'utu wa, taha wa, ni-wamhã tidâ'ã na te te sahu ô di za, ĩdâ'ãzé hã sib'uware wa oto, Zezusihi ma hã. ¹⁰Dâ'ã wamhã, misi haré ma tô dawasété nhiptetezé hã uprosi. Taha wa, oto dâ'ã parimhã, Timama ma, te oto 're hãimana u'âsi, Cristu hã. ¹¹Taha wa, te za ãne na asi'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo: "Re dadâ'ã za'ra mono wa, marĩ zô, da te oto 're ĩrob'ruiwapari za'ra mono ô ne, wawasété zô, wa te oto 're rob'ruiwapari za'ra mono ô di za, wa norĩ hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, wa te oto 're ĩromhuri za'ra mono da si, wa za oto 're wahãimana za'ra. Cristu Zezusihi ãma si, wa za oto 're wahãimana za'ra." ãne si te za asima ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo.

¹²Rãwi marĩ na asima 're ĩrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zé hã 're

'madâ'â za'ra wa'aba mono tō da, te za aiwasété wi asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, aipē'ē na. ¹³Marī īwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da, te za aihâiba hā 're īmadâ'â pese za'ra wa'aba mo, aihâiba hawim na marī 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. 'Re atâ'â za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're īaihâiwa'utu za'ra wa'aba mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 're anomro aba mono zép tém na hā. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're asisômri za'ra wa'aba mo, misi haré. Taha ma si, te za aihâiba hā 're īsômri za'ra wa'aba mo ōne haré, marī iwē si āma 're īmanharī za'ra wa'aba mono zéb da hā. ¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hā asina tāma āma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé hā te te oto ai'āma 're ab'madâ'â aba mono tō da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ō di za. Tinhimizawi pese zém na si, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā ai'āma 're pē'ézé za'ra wa'wa, aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherē. Taha zarina si, ma tō te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. Taha wa, te za aiwasété wi asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mo oto.

'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasisômri za'ra mono zé wasu'u

¹⁵Tawamhā áté āne te za asima 're īnharī za'ra wa'aba mo: "Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'ééré hā wa te 're īmadâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'āma 're aroti mono ō di, taha zarina wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madâ'â tō mono da, taha zarina te te 're wa'awēsāmri mono da. Tinhimizawi pese zéb zarina si, ma tō te te 're wa'awēsāmri, wawasété na 're wahâimana za'ra mono nherē, wa'āma 're pē'ézé za'ra mono wa. Taha wa, wa za wawasédé hā duré apā wa te 're 'man-

harī u'âsi za'ra ōne u'â, 'Re ihâimana u'âsi mono hā dawasété nherē, simizawi pese wa." Āne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Tō'ā. ¹⁶A norī wa'wa hā dama 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihâiba hā dama 're sômri za'ra wa'aba mono wamhā, taha nhimiwada'uri na si, te za tō 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane, aihâiba hā aiwasété ma, 're sômri za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō āma 're asiwasété za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za atâ'â u'âsi ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aipē'ē 're, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aihâiba hā 're sômri za'ra wa'aba mono wamhā, taha nhimiwada'uri na si te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawapsi te za oto te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. ¹⁷Aiwasété na si, ma tō aré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 're sahâri waihu'u za'ra wa'aba mono āna. Tane nherē, āne 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're īroti za'ra wa'aba mono zép si, te oto 're īmadâ'â pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si, wa za 're wawata za'ra. ¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhiptetezé hā ma tō te te aima 're sômri za'ra wa'wa, aiwasété āna oto āma 're anomro aba mono da. Ma tō duré aima si'apito za'ra wa'wa, aiwē na si oto tāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁹'Re idahâimana za'ra mono zém na, wa tō aima āma romnhimire'éé za'ra wa'wa, īnhimirowasu'u na hā asi'uihā na sada asimirosa'rata nhiptete waihu'u za'ra wa'aba ō wa. Aihâiba hā aiwasété ma, ma tō 're īsômri za'ra wa'aba mo aré, taha na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aihâiba na asina 're aiwasété za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, aihâiba hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, te za oto 're īsômri za'ra wa'aba mo, taha

nhiroti na si oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aihâimana wē uptabi na.

²⁰ Aiwasédé hā 're sahâri waihu'u za'ra wa'aba mono āna, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're iroti za'ra wa'aba mono zéb zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di aré. ²¹ Aiwasété na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, e marī ma tō aima 're hâimana za'ra wa'wa, 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé wa'rāmihā, āma aima 're irowē za'ra wa'aba mono zéb da hā. Robaba di. Taha na asim'i'manharī wasété za'ra wa'aba zém na āma 're aséb za'ra wa'aba mono di oto. Āne si, da te 're 'manharī u'âsi za'ra mono wamhā, dapē'ē 're, dadâ'â u'âsi ne, te za tō 're dahâimana za'ra. ²² Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhiptetezé hā ma tō te te aima 're sōmri za'ra wa'wa oto, aiwasété āna āma 're anomro aba mono da oto. Ma tō duré aima si'apito za'ra wa'wa, taha ma si oto 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tō, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono āna, aihâiba hā tāma 're isōmri za'ra wa'aba mo. Taha wa'rāmi te za rowē uptabi na i'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zé hā te te aima 're apisutu 'wa oto. ²³ Dawasété na si 're idanomro mono zé wa'rāmi, te za dadâ'â u'âsi ne 're dahâimana za'ra dapē'ē 're, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. Wanhib'apito Cristu Zesusihi āma si 're danomro mono wapsi, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā sōpru wa, te te dama 're apisutu, i'rata 're idahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hā, asa tāma 're idasiwa'ābā za'ra mono zéb zô, sina 're simnhasi mono āna.

Īmro'ō norī mrozém na rowasu'u na isimiré

7 Īsisānawā norī, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti 'rata na rob'ui'ééré

hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, āhāna ĩnhimi'ui'ééré na te aima irowasu'u za'ra wa'aba zé hā, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za duré. Ni'wa hā ti'ai āma 're hâimana mono ré, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti hā pire na tāma 're hâimana, ti'ab ré 're idanomro mono zém na roti hā. Tane nherē, dâ'â wamhā oto, tāma 're hâimana mono ô di za oto, isarina 're ihâimana mono zéb da hā. E marī wa. Tō oto dâ'â wa. ² Āne na wa za aima romn-himiré'é za'ra wa'wa. Pi'ō norī hā ĩmro hā tiwi 're dâ'â za'ra mono ô ré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti 'madâ'â sina, te te 're rēme waihu'u za'ra mono ô di za. Īmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti zarina, aimawi aibā na, pi'ōi wi ĩmro 're dâ'â za'ra mono wa, timro na te te 're sahu tō za'ra mono da, te te āma roti ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ³ Tane nherē, pi'ō norī hā ĩmro hā tiwi 're dâ'â za'ra mono ô nherē, aibā aimawi ré 're hâimana za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti zarina 're hâimana za'ra mono ô wa, te za ipore'ō hā da te āma 're sa'ra, pi'ō norī āma hā, tihâiba na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wa. Īmro tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto 're mro za'ra, aibā aimawi na. Tawapsi tihâiba na tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono ô di za, apā 're mro za'ra mono wa. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁴ Īsisānawā norī, tane duré, a norī wa'wa hā. Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na asada dâ'â za'ra wa'aba wa, ma tō isiré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiroti 'rata na rob'ui'ééré hā asina tāma āma 're i'uwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé hā te te oto ai'āma 're ab'madâ'â aba mono tō da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Tāibā oto. 'Re ihâimana u'âsi mono

te te ihâiwa'utu nhîb'a'uwê si, wa oto 're wanomro, taha ma si, wa te oto 're romhuri za'ra mono da, iwê na si. Pi'oi wi, imro tiwi 're dâ'â za'ra mono wamhâ, isimiroti hâ te te 're wapari za'ra mono o di za oto. 'Re mro zahu za'ra mono wapsi, te za duré timro tém nhimiroti hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tane hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hâ asina tâma âma 're iuwaimrami za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono, aiwasédé hâ te te oto ai'âma 're ab'madâ'â aba mono tō da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono o di za oto, pi'oi wi imro 're dâ'â za'ra mono wa, isimiroti te te oto 're imadâ'â za'ra mono o ne hâ. Tâibâ oto. Cristuhu âma si, te za oto 're anomro aba mo, pi'o hâ apâ 're imro zahu za'ra mono nori, timro tém nhimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono ne. ⁵Wahâimana wasété na 're wahâimana za'ra mono ré, wa tō marî iwasété zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra aré. Taha ré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éérézê hâ, wawasété âna 're iwanomro mono zé waihu'uzéb da, wama 're hâimana za'ra mono nherê, duré wama waihu'u pese za'ra nherê, taha upana si, wa tō marî iwasété zô si, wa te 're rob'ruiwapari za'ra, tō ohô zô si, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wawi 're i'azawi mono zô si. Taha zarina wa tō aré wapê'ê 're, wadâ'â u'âsi ne 're wahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. ⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tō te te wama 're apisutu oto, isimiroti na rob'ui'ééré 'rada hâ wa te wasina tâma âma 're iuwaimrami za'ra mono zéb zarina, wawasédé hâ te te wa'âma 're i'ab'madâ'â mono zéb da, 're wasi'madâ'â za'ra mono tō da oto. Isimiroti na rob'ui'ééré 'rada hâ wa te wasina tâma âma 're iuwaimrami za'ra mono zéb zarina, te te 're iwa'anho'reptui mono zéb zô, 're wanhopré mono sina,

wa te oto tâma 're romhuri za'ra mono o di, 're iwahâimana 'rata za'ra mono zém na hâ. Ipê'ézani hâ te te wama 're i'aroti mono zéb zarina si, wa oto wa te tâma 're romhuri za'ra, wahâimanazép tém na si.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nhimiroti, da te oto iwaihu'u za'ra
zéb zarina, dawasété na 're
idasiwaihu'u za'ra mono zé wasu'u**

⁷Tawamhâ e 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hâ wasété di, Mozési te te âma irob'ui'ééré na hâ. Mare di. Wasété o di. Ahâ wasu'u hawi, wa tō wa hâ iwásété na isiwaihu'u, râwi. Âne, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'u hâ: "Marî iwê hâ dawi 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono o di za." Âne hâ te waihu'u o 'wa'âhâ, aré iwásété na isiwaihu'u o di, marî te isima i'ruiwaparizém na hâ. ⁸Ahâ wasu'u na te oto waihu'u wamhâ, marî hâ te dawi 're i'ruiwapari mono zéb da si, wa tō te isima 're rosa'rata u'âsi, 're ihâimana wasété mono zéb zarina. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hâ dama waihu'u za'ra o wa, dawasété na 're dasisâmri waihu'u za'ra mono o di. Wa hâ bété. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wasu'uzéb zarina si, wa tō isiwaihu'u, iwásété na hâ. ⁹⁻¹⁰Durêihâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowasu'u hâ te waihu'u o nherê, wa tō aré isi'âma rosa'rata na te 're upa. Iwasété na 're isi'madâ'â mono âna, wa tō 're ihâimana. Tane nherê, isimiroti 'rata na rob'ui'ééré wasu'u hâ te oto waihu'u wamhâ, âne na te oto isi'âma 're rosa'rata mono o di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwásété na aré 're ihâimana mono zém na hâ wa tō isi'âma waihu'u. Idâ'â u'âsi, wa tō aré 're ihâimana, ipê'ê 're. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tō tinhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hâ wama sômri za'ra, wa te wasina tâma 're iuwaimrami za'ra

mono zéb zarina, rowē uptabi na āma 're wanomro wē mono da. Tane nherē, te īsina tāma uwaimrami ō di, wa hā. Taha wa, wa tō aré īdâ'â u'âsi 're ihâimana u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. ¹¹ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata si te 're īmadâ'â pese mono na, īwasédé hā te te oto īāma 're 'madâ'â tō mono da, te te sima īāma roti da newa, wa tō aré īnhimiza'rese āna 're ihâimana. Taha zarina, wa tō aré īpē'ē 're, īdâ'â u'âsi 're ihâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti.

¹² Tane nherē, īsimiroti 'rata na Mozési te te īrob'ui'éré hā wē uptabi di. Īsarina si te wama 're hâimana, īwē uptabi si. ¹³ E tawamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā wē uptabi nherē, e taha zarina, wa tō aré īpē'ē 're, īdâ'â u'âsi 're ihâimana. Mare di. Īwasété na 're ihâimana 'rata mono zéb zarina si, wa tō aré īdâ'â u'âsi 're ihâimana. Taha zarina, wa tō 're ihâimana wasété mono zém na īsina waihu'u. Uburé marī īwasédé hā da te 're īmanharī za'ra mono zé hā īwasété uptabi na wa tō duré waihu'u.

Paru hā 'râwi tnhimirosa'rata wasété na īsi'wapézé wasu'u

¹⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma īrob'ui'éré hā e ma hawimhā. Īpē'ézani hawip si. Tane nherē, ta hawimhā, wa hā 're ihâimana mono ō di. A'uwē hâiba na 're īmorī wa, wa ihâimana nhib'uware na 're ihâimana, īsi'uihâ na īsina īnhiptete waihu'u ō na hā. 'Re ihâimana wasété mono zé ma si, wa ihâiba hā te 're sōmri u'âsi. ¹⁵ Īnhimiza'rese āna, wa duré 're ihâimana, īwasédé hā te 're īmanharī mono zém na, te īsina waihu'u ō wa, 'râwimhā. Uburé marī īwē si te 're ab'madâ'â mono da nherē, taha si te 're 'madâ'â mono ō di. Uburé marī hā te 're ab'manharī tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē,

wa tō te te 're ab'manharī tō, īwē upana. ¹⁶ Uburé marī hā te 're ab'manharī tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē, īwē upana te 're ab'manharī mono wamhā, wa īsina waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré, īwē si 're ihâimana mono na hā, īsarina si. ¹⁷ Uburé marī īwasédé hā te 're ab'manharī mono da, te īsima 're awē mono ō nherē, īwasédé hā īpē'ē 're, īma 're ihâimana mono zéb zarina, wa te te 're ab'manharī u'âsi tō, te īsiwi 're wē'ō waihu'u mono āna. ¹⁸ Marī īwē hā īpē'ē 'remhā īma 're hâimana mono ō di. Āne hā īma waihu'u pese di. Uburé marī īwē si te 're ab'manharī mono da, te īsima 're awē mono nherē, te īsina 're uwaimrami waihu'u mono ō di, īsi'uihâ na hā. ¹⁹ Uburé marī īwē si te 're ab'madâ'â mono da nherē, taha si te 're 'madâ'â mono ō di. Taha upana, wa īwasété si te 're ab'manharī, āne hā te 're ab'manharī tō mono da, te īsiwi 're awē'ō mono nherē. ²⁰ Uburé marī īwasédé hā te īsima 're awē'ō mono nherē, te 're ab'manharī mono wamhā, e īsi'uihâ na te īsima īwézéb zarina, wa te te 're ab'manharī. Mare di. Īwasédé hā īpē'ē 're, īma 're ihâimana u'âsi mono zéb zarina si, wa te te 're ab'manharī.

²¹ Āne hā wa tō uburé īsina waihu'u, 're ihâimana mono zém na hā. Marī īwē si te 're ab'manharī u'âsi mono da, te īsima 're wē mono nherē, wa ī'upana marī īwasété zō si 're īsipizari, te īsiwi 're awē'ō waihu'u mono āna. ²² Wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wē wasu'u na hā 'râwi wa tō te īsima 're wē u'âsi, īpē'ē 'remhā. ²³ Tane nherē, aimawi 're ihâimana mono zéb da hā, te īma 're hâimana u'âsi, īpē'ē 'remhā, īnhimirosa'rata wasédé hā. Īpē'ē 'remhā īnhimirosa'rata wasédé hā duré īnhimirosa'rata wē hā te 'râwi nherē, 're si'wapé u'âsi zahuré, īwasédé hā te 're īmanharī mono zéb da hā, duré te īsima

're iwē mono zéb zarina, iwē hā te 're i'manharī mono zéb da hā. Ni'wam norī hā danhimiwada'uri zarina si 're hāimana za'ra mono wamhā, marī hā te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina, te te 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di. Tane duré, wa hā marī iwē si te 're ab'manharī u'asi mono da, te isima 're wē mono nherē, marī iwasédé hā ipē'e 'remhā ima 're ihāimana mono zarina, wa marī iwasédé hā te 're ab'manharī tō. ²⁴⁻²⁵ Wa hā iwasété u'asi 're ihāimana mono zém na, rāwi 're isipo're pu'u mono wa, wa 're isiwē'ō u'asi. 'Re ihāimana u'asi mono nhimiroti zarina si 're ihāimana u'asi mono da, te isima 're rosa'rata wē u'asi mono nherē aré, tane nherē, ipē'e 're, iwasédé hā ima 're ihāimana u'asi mono zéb zarina si, wa 're ihāimana u'asi tō. E 'wa hā te za āne wamhā, inho'reptu, ipē'e 're, idā'ā u'asi 're ihāimana mono zém hawimhā. 'Re ihāimana u'asi mono si te za inho'reptu, idā'ā u'asi 're ihāimana mono zém hawi, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina hā. Taha wa, wa oto taha āma si 're iwata u'asi.

'Re ihāimana u'asi mono pē'ezani te te dama 're i'awē mono zéb zarina si, 're idanomro wē mono zé wasu'u

8 Taha wa, Cristu Zezusihi āma 're inomro mono norī hā, 'Re ihāimana u'asi mono te te siwi 're awē'ō mono ō di za oto. Taha zarina, te te hā za'ra ō di za. ² 'Re ihāimana u'asi mono pē'ezani hā ma tō te te 're wa'apisutu, Cristu Zezusihi āma si 're wanomro wē u'asi mono da. Taha zarina, ma tō iwasété u'asi 're ihāimana mono nherē, inho'reptu, ipē'e 're, idā'ā u'asi aré 're ihāimana mono zém hawi. Tiwaihu'u pese na ma tō āne hawi inho'reptu. ³ 'Re ihāimana u'asi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te irob'ui'érezé hā wa te 're i'madā'ā pese za'ra mono zéb zarina, te te sima wa'āma

're aroti mono ō di za 'Re ihāimana u'asi mono hā, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da, taha zarina te te oto 're wa'awēsāmri mono da. E marī wa. Wawasété u'asi wahāimanazém hawi, wanhīb'uware na 're wanomro u'asi mono wa. Taha wa, wa te wasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di, 'Re ihāimana u'asi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hā. Wawasété si, wa te 're i'manharī za'ra mono zé hā ma tō te te siwi 're awē'ō pese, 'Re ihāimana u'asi mono hā. Taha wa, ma tō ti'ra hā we satō ti'ai u, da'upana dazada dā'ā da, dawasété u'asi 're idahāimana za'ra mono zém hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. Ti'ai āma dahāiba na ma tō 're mo, Cristu hā. Tane nherē, dasine ti'ai āma hā tiwasédé hā te te 're ab'manharī mono ō di, tihāiba na hā. ⁴ Āne ma tō 'Re ihāimana u'asi mono hā 'manha, isimiroti na rob'ui'ére hā wa te wasina 're i'uwaimrami za'ra mono zéb da hā, Ipē'ezani, wa te 're i'madā'ā pese za'ra mono zéb zarina, wapē'e 're wanhimirosa'rata wasété na 're wahāimana za'ra mono ō wamhā. ⁵ Ni'wam norī hā 're ihāimana wasété za'ra mono ma si, tihāiba te te 're isōmri u'asi za'ra mono norī hā ta norī hā te siwa'ru rāwi te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'asi za'ra. Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'asi mono pē'ezani nhimiroti zarina si 're ihāimana za'ra mono norī hā, ta norī si te te sima 're rosa'rata wē u'asi za'ra, Ipē'ezani te te tāma 're iwē za'ra mono zéb zarina si. ⁶ Ni'wam norī hā tihāimana wasété ma si, tihāiba te te 're sōmri u'asi za'ra mono wamhā, ta norī hā te za tipē'e 're, dā'ā u'asi 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'asi mono nhiti. Tane nherē, ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'asi mono pē'ezani te te tāma 're iwē za'ra mono zéb zarina si, 're hāimana wē za'ra mono wamhā, ta norī si te za 'Re ihāimana

u'âsi mono 'rata 're hâimana u'âsi za'ra, robzei u'âsi na. ⁷Ni'wam norî hâ siwa'ru 'râwi te te sima 're îwê za'ra mono zéb zarina si, te te 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra mono wamhâ, ta norî hâ te za 'Re îhâimana u'âsi mono nhitob'ru 're hâimana za'ra. Ta norî hâ 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â za'ra mono ô di. Te te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ô di, tô. ⁸Ni'wam norî hâ tihâimana wasété ma, tihâiba te te 're sômri u'âsi za'ra mono wamhâ, ta norî ma, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ tâma 're toi waihu'u za'ra mono ô di za.

⁹Tane nherê, a norî wa'wa hâ aipê'ê 're, aiwasédé hâ aima 're îhâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're anomro aba mono ô di oto. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'ezani te te aima 're îpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te oto 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, Îpê'ezani hâ sena na aipê'ê 're, 're sâmra za'ra wa'aba mono wamhâ. Ni'wam norî ma, Îpê'ezani, îpê'ê 're, tâma 're hâimana za'ra mono ô wamhâ, ta norî hâ Cristuhu nhîb'a'uwê 're hâimana za'ra mono ô di. ¹⁰A norî wa'wa hâ Cristu, aipê'ê 're, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, niwamhâ te za aihâiba za'ra wa'wa hâ aiwi 're si'utôri za'ra wa'wa, aiwasédé hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa. Tane nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're îaiwêsâmri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za Îpê'ezani hâ te te 're aipisutu za'ra wa'wa, îrata 're asimroi u'âsi aba mono da. ¹¹'Re îhâimana u'âsi mono hâ Zezusihi hâiwa'utu'wa hâ, Îpê'ezani te aipê'ê 're, 're sâmra za'ra wa'wa. Tô ô hâ Cristu te te îhâiwa'udu hâ te za aihâiba hâ niwamhâ aiwi 're si'utôri pese za'ra wa'aba mono nherê, te te 're aihâiwa'utu za'ra wa'wa, Îpê'ezani hâ aipê'ê 're, 're îsâmra za'ra wa'aba mono zéb zarina.

¹²Îsisânawâ norî, taha wa, wapê'ê 'remhâ wanhimirosa'rata wasété na 're îwahâimana za'ra mono zé hâ, mare di

za oto. ¹³Aipê'ê 'remhâ asimirosa'rata wasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za atâ'â u'âsi ne 're anomro aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono nhiti. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'ezani nhimipawaptobzém na, uburé aiwasédé 're îmanharî za'ra wa'aba mono zé hâ asiwi 're uprosi pese za'ra wa'aba mono wapsi, te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁴Uburé 'Re îhâimana u'âsi mono pê'ezani 'madâ'â sina 're îhâimana za'ra mono norî si, te 'Re îhâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro, Îpê'ezani te te 're îsimroi wê mono norî hâ. ¹⁵E marî da, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hâ Tipê'ezani te te aima 're sômri za'ra wa'wa. E îsimirob'manharîzé ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono sina, tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono da, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai ô di. 'Re îhâimana u'âsi mono hâ ai'âma 're 'ra za'ra wa'aba mono da si, ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa, Tipê'ezani hâ. Taha nhimipawaptobzéb zarina, wa 'Re îhâimana u'âsi mono hâ wa te 're 'mahârâ za'ra, âne: "Wamama, Wamama." Âne wa te 're îmahârâ za'ra mono zé hâ. ¹⁶Wa norî hâ 'râwi wapê'ê 're, wa tô wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono 'ra oto 're îwahâimana za'ra mono na. Duré Îpê'ezani hâ te te wama 're î'awaihu'u mono zéb zarina zama, wa tô 'râwi wa te wasina 're waihu'u za'ra, îra oto 're îwahâimana za'ra mono na. ¹⁷'Re îhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, marî îwê na tinhib'a'uwê ma, 're îsôpru mono zéb da, te te tâma 're îropisutu za'ra mono zéb ré, wa za 're wahâimana za'ra. Duré uburé marî îwê na Cristuhu ma, îsôprubzéb da, te te tâma îropisutuzéb ré, wa za îsiré 're wahâimana za'ra. Zezusihi ne, wa te 're robzépata za'ra mono wamhâ, wa

za ĩsine rowē uptabi na 're wahâimana za'ra.

'Re ĩhâimana u'âsi mono, tizazei'wa norĩ ma, za ĩwē te te tãma 're ĩ'apisutu mono zé wasu'u

¹⁸Ti'ab ré, wa te 're ĩrobzépata za'ra mono zé hã, taré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za ĩwē hã te te wama 're ĩ'apisutu mono zé ma hã. Tô sena, wa tô âne na waihu'u, wa hã. ¹⁹'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé te te ĩ'apoto mono hã, simisutu te umnhasi sina sô 're simipari za'ra, bâdâ ĩwa ĩwaptã'ázéb zô, uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ĩwasu'u hãiré za'ra zô. ²⁰⁻²¹'Re ĩhâimana u'âsi mono, marĩ te te ĩ'apoto mono hã te wasété na 're hâimana za'ra, a'â. Tin-himipoto mono bâ, niha tãma 're ĩhâimana za'ra mono zéb da, te te tãma 're apisutu mono nherē, te te sina tãma âma 're uwaimrami za'ra mono ô di. Siwa'ru te a'â 're hâimana za'ra, siwamnarĩ na. Tane nherē, âne na si'uihã na 're hâimana za'ra mono ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô tãma pisutu za'ra, siwa'ru a'â 're hâimana za'ra mono da. Niwapsi uburé marĩ te te ĩ'apoto mono hã wasété u'âsi 're ĩhâimana za'ra mono hawi, te za anho'reptu. Taha zô, wa sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, siwamnarĩ âna oto 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã wasine, robzei u'âsi te za oto 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, rowē u'âsi 're ĩwahâimana za'ra mono ne. ²²Pi'oi âma, ĩwasã 're sépu'u za'ra mono wamhã, te za 're wab'ëtē za'ra, 're séptã'â za'ra mono hã. Tane te za duré uburé marĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'apoto mono hã a'â 're wab'ëtē za'ra, ti'ab ré, wasété na 're ĩhâimana za'ra mono zém hawi 're wairébé mono hã. Âne hã wama waihu'u pese za'ra di oto. ²³Tane nherē, uburé ropodo hã ta norĩ si 're wab'ëtē za'ra mono ô di. Wa norĩ zama, wa 're

wawab'ëtē u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhoprubzéb zarina, ĩmorĩ'rata na Tip'ëzani, te te wama 're anhomri mono wa, wap'ë 're, 're ĩsãmra u'âsi mono da hã. 'Rãwi wap'ë na, wa 're wawab'ëtē u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé ti'ra na sô'awi za te te oto dama ĩwasu'u hãiré za'ra zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré. Duré ti'ab ré, wanhib'uwere na wahâimana wasété na 're ĩwahâimana za'ra mono zém hawi, za te te 're ĩwa'awaihui mono zéb zô, 're wanhimipari za'ra mono ré, wa 're wawab'ëtē u'âsi za'ra. ²⁴⁻²⁵'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwē si za te te wama 're ĩ'apisutu mono zéb zô, wa te 're wawã za'ra mono âna, sô 're ĩwanhimipari za'ra mono zéb zarina, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Ti'ab ré, marĩ zô 're wanhimipari za'ra mono ré, wa te oto 're 'madã'â za'ra mono wamhã, e wa za ône u'âsi sô 're wanhimipari za'ra. Mare di. Tãibã oto, sô 're ĩwanhimipari za'ra mono zé hã za. Marĩ zô 're ĩwanhimipari za'ra mono zé hã, zahadu wa te 're 'madã'â za'ra mono ô ré si, wa za tô wanhiptete sina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, wa te 're sazei utõrĩ za'ra mono âna.

²⁶Tane duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwē hã za te te wama 're ĩ'apisutu mono zéb zô, wasina sô 're wanhimipari wa' za'ra mono wamhã, ĩp'ëzani si te za te te 're wa'apawapto, sô 're wanhimipari wa' za'ra mono tô da. Duré, wa norĩ hã niha 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wasi'ãma 're ĩwamreme zusi mono zéb da hã, wa te wasina tãma âma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai ô nherē, te za ĩp'ëzani si wa'ãma 're mreime u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wahãiba mono bâ, wa'ãma 're p'ëzã uptabi mono sina. Wasi'uihã na ĩwē hã wa te tiwi 're ĩwaptërē za'ra mono zém na, wa te tãma âma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono dai ô nherē, te ôhõ si wa'ãma

're mreme u'âsi, te te 're wa'apawapto mono da, Īpē'ēzani hā. ²⁷ Re ihâimana u'âsi mono hā dapē'ē 're, uburé danhimirosa'rada hā tâma waihu'u pese di. Taha wa, Īpē'ēzani nhimirosa'rada hā tâma waihu'u pese di duré. 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma 're ĩawē mono zéb uwaibaba si, te Īpē'ēzani hā ĩsib'a'uwē nori āma 're mreme u'âsi. ²⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono zawi pese 'wa nori da, marī ĩwasédé hā ahâ na sada 're hâimana za'ra mono nherē, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā ĩwē si te te tâma 're apisutu ĩwa'râmi, te te sima 're ĩawē mono zéb zarina, tinhib'a'uwē da, te te sima 're ĩapisutu mono nori ma hā. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di oto wa nori hā. ²⁹ Duré hā marī ō ré hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima āma ĩrotizéb zarina, te te sima 're ĩwa'apisutu mono nori hā, ĩ'ra ne, tō Zezusihi ne, oto 're wahâimana za'ra mono da, ma tō duré te te 're wa'apisutu siro. Ta hā uburé ĩsazei'wa nori dub'rada, 're hâimana mono da, ma tō āne te te 're wa'apisutu siro, sima. ³⁰ Duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're ĩwa'apisutu mono nori hā ma tō te te sima 're wa'awē, ĩtēme 're wanomro mono da, wa te 're saze za'ra mono da. Tawamhā ĩtēme 're wanomro mono wamhā, ma tō duré te te 're wa'awēsâmri, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ĩab'madâ'â mono ō zarina. Ma tō duré te te wama 're apisutu siro, niwapsi ĩ'ra Zezusi 're ĩmori wē uptabi ne, 're wahâimana za'ra mono da oto.

**Cristuhu nhimizawi pese zé hā
dawi isi'utōrī'ōzé wasu'u**

³¹ 'Re ihâimana u'âsi mono hā āne hā te te wama 're apisutu mono wamhā, e niha za tawamhā. Ta hā, wa niwī oto 're hâimana za'ra mono wa, e 'wa hā te za wa'āma ai'uté. Mare di. Uburé wanhitob'ru nori nhiptetezé hā, tarere 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. ³² 'Re ihâimana

u'âsi mono hā ti'ra te te wawi sawi za'ra ō di, wazada dâ'â za'ra tō da. Wa'udâna ma tō wama sōmri za'ra tō, te te wawi sawi āna. E tawamhā uburé marī ĩwē hā te te wama 're anhomri mono ō di za. Te te wawi 're azawi mono āna, te za tō te te wama 're anhomri, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ³³⁻³⁴ Wa nori hā 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwē da, te te sima 're ĩwa'apisutu mono nori si, ma tō te te 're wa'awēsâmri, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ĩab'madâ'â mono ō zarina. E ni'wam nori hā wawasédé te te wa'āma 're sa'ra mono da bâ bété. Ni'wam nori hā, wawasédé te te wa'āma 're sa'ra waihu'u mono ō di za oto. Āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Cristu Zezusi hā ma tō wazada dârâ, wa'upana. Apâ ma tō duré hâiwa'udu. Taha wa, te oto Timama nhimire niwī 're sāmra, dama pire na. Timama ma, te duré te te 're wa'awasu'u wē u'âsi, wazada ĩdâ'âzéb zarina, wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madâ'â tō mono da oto. Āne wa, e ni'wam nori hā wawasété na te te wama 're nharī zahu za'ra mono da bâ oto. Mare di. ³⁵ Cristu hā te te 're wa'azawi pese uptabi. E 'wa hā te Cristuhu nhimizawi pese zém nhiti te te 're ĩwa'azani mono da hā, 're hâimana. Ni'wai ō uptabi di. Tane nherē, âté wa za a'â wa te 're robzépata za'ētē za'ra. Āté marī ĩwasédé hā te za a'â wazō 're wairébé. Āté ĩsazei'wa 're wanomro mono wa, te za a'â da te wama 're rob'manharī wasété za'ra. Āté mra hā wa za a'â wa te 're sépata za'ra. Āté wanhibrob āna, wa za a'â 're wahâimana za'ra. Āté te za duré a'â da te wama 're amhâzépa za'ra, da te 're wanhimroi mono da. Āté te za duré da te 're wanhimro. E tawamhā, āne na wa te 're robzépata za'ra mono 'ru te, te za Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hā, wawi 're si'utōrī za'ra. Mare di. Wawi 're si'utōrī waihu'u za'ra mono ō

di za. ³⁶Duréhã apito Dawi hã ma tô ãne na wa'ãma rob'ui'ére siro, za wa te 're irobzépata za'ra mono zém na hã:

“Wamama, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa norî hã asib'auwê 're wanomro mono wa, wama romnhimimnhasi u'âsi na, wa 're wahâimana za'ra, da te 're wanhimroi mono õ'umnhasite. Pone'ërebâi âma 're dapë'ézé za'ra mono ãna, dasazéb da, da te 're isimroi mono ne, te da te dasima 're wawê za'ra, da te 're wanhimroi mono da, da te 're wa'ruiwaparî za'ra mono wa oto.”

Ãne duréhã Dawi hã te te wa'ãma irob'ui'ére sirômo za'ra hã, te 're hâimana, ibaihã na hã.

³⁷E tawamhã, uburé marî iwasédé hã wazada 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, te za Cristu te te 're iwa'azawi pese mono zé hã wawi 're si'utõrî za'ra. Mare di. Uburé marî na da te wama 're rob'manharî wasété za'ra mono da nherê, ta hã te te 're iwa'azawi pese mono, te za te te 're wa'apawapto, Cristuhu si, wanhitob'ru norî ãma wa te ãma 're ai'uté pese za'ra mono da. ³⁸Uburé marî hã wazada 're ihâimana za'ra mono zém hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zé hã te te wawi 're i'azani mono da hã, mare di. Ãne na sena na, wa tô isina waihu'u, wa hã. Wahâiba ré ré 're wahâimana za'ra mono wamhã, duré oto 're wadâ'ã za'ra mono nherê, tinhimizawi pese zé te te wawi 're azani mono õ di za. Duré ihâiba'õ norî hã isib'apito norî zama, te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono zé hã. Duré, ã bâtã na marî hã wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're azani mono õ di za, tinhimizawi pese zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Duré niwamhã uburé marî hã za wazada 're hâimana za'ra mono 'ru te, te te wawi 're i'azani

mono da hã, mare di za tô. ³⁹Uburé marî hã hâiwa na 're isimasa mono hã duré ti'ai 'rowi 're ihâimana za'ra mono hã te te wawi 're sawi waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã. Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'apoto mono hã, niwamhã te te wawi 're sani waihu'u za'ra mono õ di za tô, isimizawi pese zé hã. Robaba uptabi di. Wanhib'apito Cristu Zesusihi ãma si 're wanomro mono wa, te te 're wa'azawi pese uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, õne u'âsi.

**Izarazéhé nhihudu norî, 'Re
ihâimana u'âsi mono te te sima 're
i'apisutu mono zé wasu'u**

9 Tô sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa hã Cristuhu te, 're imorî wa, 're izadawa nhipese mono õ di. 'Re ihâimana u'âsi mono pë'ézani te te ãma iwaihu'uzéb zarina, duré 'rãwi ipë'ë na te isi'ãma 're irosa'rata mono zéb zarina, wa tô waihu'u, dama 're izadawa nhipese mono õ na hã. ²⁻³Isiré zudezu norî ãma hã, ãma 're ipë'ézé uptabi za'ra mono di, Cristu hã te te siwi 're wë'õ za'ra mono wa. Taha wa, te duré iwi 're robzei'õ pese, ipë'ë remhã. Ta norî ãma 're ipë'ézé uptabi za'ra mono wa, wa aré te isima 're rosa'rata u'âsi ipë'ë na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, isipisutu da, i'upana za'ra te te 're iwë'õ mono da, duré Cristuhu nhiti, i'upana 're ihâimana u'âsi za'ra mono da. Ãne hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te ãma 'manharî dai õ nherê, wa taré isi-waihu'u, isiré zudezu norî ãma 're ipë'ézé uptabi za'ra mono zém na. Ãne na, wa tô aima isiwasu'u za'ra wa'wa, 're izadawa nhipese mono õ na hã. ⁴Ta norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisudu, te 're hâimana za'ra. Ta norî ãma, ma tô 're 'ra za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ta norî ma si, ma tô rowa'a na aré i'rata 're sãmra za'ra 'rãwi, iwaihu'u pese zé hã duré ihâimana wë zé hã te te waihu'u

za'ra da. Simisutu siré, âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ma tô duré marī īwē hā te te tāma 're apisutu. Īsimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'érézē hā ma tô duré tāma sōmri za'ra. Ta norī ma, ma tô duré 're siwaihu'u za'ra, ĩ'uwaiababa si âma 're ĩwata za'ra mono zéb da hā. Ta norī ma, ma tô duré ahā na te te tāma 're aropisutu, zudezu norī ma, za te te tāma âma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na hā. ⁵Wahi'rata norī nhihudu uptabi, te ta norī hā 're hâimana za'ra, dama ĩpire uptabi za'ra norī nhihudu. Cristu hā zudezu hâiba na, ma tô podo, ti'ai âma. Cristu hā ta hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, uburé marī hā te te 're ĩ'ab'madâ'â mono. Taha âma uburé 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Tô sena, wa âne na aima âma rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶E tawamhā, Izarazéhé nhihudu norī hā Cristu te te siwi 're wē'ō za'ra mono wa, te te tāma âma 're a'uwaimrami mono ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te tāma 're ĩropisutu za'ra mono zém na hā. Ma tô te te tāma âma 're a'uwaimrami, tô. Izarazéhé nhihudu norī hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisudu hā aihīni 're hâimana za'ra mono ō di, ĩsib'a'uwē uptabi, 're nomro mono da. ⁷Duré Abra'āhā nhihudu sidāpāsi ĩsihudu norī hā, ĩsihudu ahā na za 're ĩhâimana za'ra mono na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tāma ĩropisutuzéb zarina, aihīni uptabi, âma 're hâimana za'ra mono ō di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra uptabi hā 're ĩhâimana za'ra mono na hā. Duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā ma tô âne na Abra'āhā ma ropisutu, romhā ré: "Īzatihi nhihudu norī si, te za ĩnhib'a'uwē uptabi hā 're hâimana za'ra." Āne ma tô tāma waihu'u siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. ⁸Taha wa, Abra'āhā nhihudu mono norī hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, aihīni 're ĩnomro mono ō na, te wasu'u ā hā, duréihā Abra'āhā ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te

te ĩwaihu'uzém na. Abra'ā hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiropisudu hā te te âma ĩsaze ne, tane duré ĩsimiropisutu na, da te 're ĩsaze za'ra mono norī si, te za Abra'āhā nhihudu ne oto 're dahâimana za'ra. ⁹Duréihā 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā Abra'āhā ma, te te ĩropisutuzé hā, âne ĩsimiroti wasu'u hā: "Wahub amo na, wa za duré we atēme wi, tô ā a'amo za duré ĩwa ĩwaptā'ázém na. Tawamhā apā we atēme ĩwisi ō ré, te za Saraha ma ĩ'ra podo, aibā na." Āne duréihā Abra'āhā ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩropisutuzé hā.

¹⁰Tawamhā Saraha 'ra hā ma tô tiprédu oto, Izati hā. Ta hā wahi'rada. Prédu wamhā, ma tô timro, Rebecaha âma. Ta hā ma tô duré ti'ra, ĩ'ra maparane ĩsi'ubza hā, aibā zahuré hā. ¹¹⁻¹²Tane nherē, ĩdi'i 're, zahadu hâimana zahuré nherē, duré marī ĩwē hā te te waihu'u zahuré ō nherē, zahadu marī ĩwasédé hā te te duré waihu'u zahuré ō nherē, ma tô âne 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā tāma waihu'u siro, Rebecaha ma: "Īdub'rada hā te za tinoi ma wapu na 're hâimana." Āne ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā ĩno si sima pisutu, tidub'rata ma, pire na 're hâimana mono da. E marī hā te te 're ĩmanharī wē zahuré mono zéb zarina, ma tô ĩno si sima pisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. Mare di. Taha wab ō di. Si'uihā na te te sima ĩwézéb uwaibaba, ma tô sima pisutu, ĩno si. ¹³Āne na hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tô ĩmreme na rob'ui'éré, ĩbaihā na hā: "Zacoho si, ĩma sawi di. Eza'uhu si, wa tô ĩsiwi wē'ō." Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono, si'uihā na te te sima ĩwézéb zarina, Zaco te te sima ĩpisutuzé hā, ĩdub'rata upana.

¹⁴Ātē âne na te za asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo: "Re ĩhâimana u'âsi mono hā te te sima ĩwézéb zarina, ĩno si te te sima ĩpisutu na hā ma tô âma upa. ĩ'uwaiababa ō di." Āne na hā asima

āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Īuwaibaba si te te dama āma 're a'uwaimrami u'āsi, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. Te te dama āma 're a'upai mono ō di. ¹⁵ Duréihā Mozésihi ma, ma tō āne na siwasu'u: "Ni'wam norī āma 're ĩpē'ézé za'ra mono da, te ĩsima 're wē za'ra mono wamhā, wa za tō āma 're ĩpē'ézé za'ra, āma 're ĩsiwārī za'ra mono da, ta norī āma hā. Duré ni'wam norī āma 're ĩpē'ézé za'ra mono da, te ĩsima 're wē za'ra mono ō wamhā, āma 're ĩpē'ézé za'ra mono ō di za tō, ta norī āma hā, te 're apawapto mono da." Āne Mozésihi ma, ĩsiwaihu'uzé hā, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. ¹⁶ Taha wa, da te dasima 're ĩwē za'ra mono zéb zarina, te te 're da'apisutu mono ō di, da'āma 're ĩpē'ézé mono zém na hā, 'Re ihâimana u'āsi mono hā. Duré dasi'uihā na sô 're ĩdasiwasutu za'ra mono na, te te 're da'apisutu mono ō di, da'āma 're ĩpē'ézé mono zém na hā. Si'uihā na te te sima 're ĩda'awē mono zéb zarina si, te za tō da'āma 're pē'ézé, da'āma 're ĩsiwārī mono zéb da hā. ¹⁷ Duréihā ma tō Mozési hā āne na āma rob'ui'éré, 'Re ihâimana u'āsi mono hā apito Para'oho ma te te ĩrowasu'uzém na, āne:

"Wa hā wa tō aipisutu, dama asi'apito da. Wa tō duré nasi ai'rānhito, asimirosa'rata nĥiptete na aihâimana mono da, a'ā. Wa tō duré nasi aima rob'manharī wasété, ĩnhimiwaihu'u pese zém na, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da, duré daro mono bâ ĩnhisi na, da te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono da oto."

Āne duréihā apito Para'oho ma, ĩsiwasu'uzém na ma tō ĩbaihā na āma rob'ui'éré, Mozési hā. ¹⁸ Taha wa, 'Re ihâimana u'āsi mono hā ni'wam norī āma 're pē'ézé za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, te za tō āma 're pē'ézé za'ra, āma 're siwārī za'ra mono da. Duré te te sima 're ĩda'awē mono

zéb uwaibaba, te za te te 're da'a'rānhito, danhimirosa'rata wasété nĥiptete na a'ā 're dahâimana za'ra mono da.

'Re ihâimana u'āsi mono, te te sima 're ĩda'awē mono zéb zarina si, marī hā te te dama 're ĩapisutu mono zé wasu'u

¹⁹ Āté ni'wam norī hā āne wa'rāmi te za te te ĩma 're nharī za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā. Āté āne te za ta norī hā te te ĩma 're nharī za'ra: "Re ihâimana u'āsi mono hā danhimirosa'rata wasété nĥiptete na a'ā 're dahâimana za'ra mono da, te te 're da'a'rānhito mono wamhā, āne wamhā, e niha te za te te siwi 're da'awē'ō. Te te siwi 're da'awē'ō waihu'u mono ō di za. E 'wa hā, te 'Re ihâimana u'āsi mono nhimipisutu da, hâimana nĥiptete na 're hâimana. Robaba di. Ni'wai ō di." Āté, āne te za ni'wam norī hā te te ĩma 're nharī za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ō nherē. ²⁰ E a norī wa'wa hā 'Re ihâimana u'āsi mono ma, aipire za'ra wa'aba bâ, te za āne na ĩma 're ĩnharī za'ra wa'aba mo. Piza na zé 'manharī hā, e ti'manharī'wa te za sina sadanharī za'ra, āne: "E marī da, ma tō āne ĩwa'ab'manha." Āne na te te sina sadanharī waihu'u za'ra ō di za. ²¹ ĩmanharī'wa hā te te sima ĩwézéb uwaibaba si, te za zé hā te te 're ab'manharī, piza na. Zé hā te te su pese wamhā, misi te za oto sada ub'rā. Tawamhā te za sima rosa'rata, piza maparane te te sima 'manharī da, āma. Tawamhā te te ĩmanharī 'rada hā, wē uptabi na te za 'manha, ĩmadâ'ā ze da hā. Duré ihâiba amo hā si'aba're na te za 'manha, wē prā na, ta hā marī da si 're hâimana mono da, taré.

²² Tane te za duré 'Re ihâimana u'āsi mono hā wa'manharī'wa hā marī hā te te wama 're apisutu, zé 'manharī'wa ne. Te te sima 're ĩwē mono zéb zarina, te za uburé marī hā te te dama 're apisutu, ĩwē hā duré ĩwē prā hā. Ta hā te te sima 're

wē u'âsi, tiwaihu'u pese na dapo're'ō norī hā te te 're ahā za'ra mono da, taha zarina īsimihā nhiptetezēm na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. Tane nherē, te te siwi 're ī'awē'ō pese mono norī āma hā, 're wa'a su'u mono ō di, za te te 're īda'uprosi za'ra mono norī āma hā. ²³ Āne hā ma tō duré te te sima 're wē, pire na 're ihâimana wē uptabi mono zēm na, dama 're siwaihu'u mono da. Uburé wa'āma 're ipē'ezé mono zéb zarina, wa'āma 're īsiwārī za'ra mono norī ma, ma tō āne na wama 're siwaihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Wa norī hā ma tō oto te te 're wa'apisutu siro, rowē uptabi āma īrata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. ²⁴ Wa norī hā ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're wa'apisutu, īsib'a'uwē uptabi hā oto 're wanomro mono da. E 'wam norī hā tawamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ī'apisutu mono norī hā. Wa norī hā zudezu norī hā aihīni ō nherē, duré zudezu'ō norī hā aihīni ō nherē, ma tō wasiwazari te te 're wa'apisutu, īsib'a'uwē oto 're wanomro mono da, wasiré. ²⁵ Duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō ĩmreme na rob'ui'ééré, Ozéza na īsisi hā. Zudezu'ō wasu'u na ma tō āne na rob'ui'ééré:

“**Īnhib'a'uwē'ō, aré 're ĩnomro mono norī hā, wa za oto ĩnhib'a'uwē na te 're sisi za'ra.**

Aré te 're īsawi za'ra mono ō norī hā, wa za oto ĩma īsawi pese na te 're wap-tērē za'ra.

²⁶ Tirob āma 're si'ubumroi mono ré, wa tō aré te tāma 're nharī za'ra, āne: A norī wa'wa hā ĩnhib'a'uwē'ō te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherē, tame 're si'ubumroi mono ré, wa za oto īra na te 're sisi za'ra, wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na.”
 Āne Ozéza, ĩmreme na te te ĩrob'ui'éérézē wasu'u hā.

²⁷⁻²⁸ Iza'iza hā ma tō duré āne na āma rob'ui'ééré, Izarazéhé nhihudu norī āma hā:

“**Re ihâimana u'âsi mono hā Wanhib'apito hā te za sa'ētē da'ahā za'ra waptu sina, daro mono bā dawasété na te te 're īda'awaihu'u mono zéb zarina. Taha wa, Izarazéhé nhihudu norī hā ā poré zaihā na supara 're īsimi'wara mono ne, ahā uptabi nherē, te za umro na si te te 're anho'reptu, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.**”

Āne Iza'iza hā, Izarazéhé nhihudu norī āma te te ĩrob'ui'éérézē hā.

²⁹ Iza'iza hā ma tō duré āne na rob'ui'ééré:

“**Wanhib'apito hā danhipai u ĩsiptete uptabi, te 're hâimana. Ō hā uburé wahi'rata norī hā zudezu norī hā te te wawi 're a'uprosi mono 'wa'āhā, wa aré wasiré zudezu norī hā 're wasi'utōrī pese, Sodoma na 'ri nho'ōmo nhisi āma uburé ĩdasi'utōrī ne, duré Domora na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩdasi'utōrī ne. Tane nherē, ma tō ni'wam norī āma tipē'ezé za'ra, te te sō'reptu za'ra da, uburé si'utōrī tō da, wasiré zudezu norī hā.**”

Zudezu norī hā Cristu te te siwi 're ĩwē'ō za'ra mono zé wasu'u

³⁰ E marī te wama wasu'u za'ra, tawamhā, ā hā. E niha, wa za tawamhā āma waihu'u za'ra ni, āhā wasu'u na hā. Āne, wa za āma waihu'u za'ra ni. Zudezu'ō norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono, ĩwasédé hā te te āma 're ī'ab'madââ mono ō zarina, te te 're ĩwēsāmri za'ra mono zéb da hā, te te aré sō 're rob'ruiwapari za'ra mono ō nherē, ma tō te te 're awēsāmri, taré te te 're īsaze za'ra mono zēm na si nherē.

³¹ Tane nherē, Izarazéhé nhihudu norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti

'rata na Mozési te te ĩrob'ui'ééré hã te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwasédé te te oto âma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're awēsâmri mono da, te te sima âma 're aroti mono newa, ma tō ta norī hã taré sô 're si'wapé za'ra, te te 're ĩ'awēsâmri mono zéb zô. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, ĩwasédé hã te te âma 're ĩ'ab'madâ'â mono ô zarina, te te 're ĩwēsâmri za'ra mono zéb da hã, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono ô di, ta norī hã. ³²E marī wa, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩsazei pese za'ra mono zém na si, te te 're ĩwēsâmri za'ra mono zéb da hã, 're si'madâ'â za'ra mono ô wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na si 're si'madâ'â ze za'ra mono wa. Cristuhu âma, wa za oto êne hã aima âma simir'éé za'ra wa'wa. Ētē tōmo wawē hã bådâdi wa, 're sa'wari mono wa, te za âma 're dasi'marōpārī za'ra. Taha wa, te za 're dasirēme za'ra. Tane duré, zudezu norī hã ma tō Cristu te te siwi 're ĩwē'ō za'ra mono zém na si'uihã na sima 're simiza'repese za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĩdâ'ázé hã taré newa, Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono zém na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'anho'reptui mono ô newa. ³³Duréihã Iza'iza hã ma tō âne na âma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

“Ma'ápé, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Zeruzarē u, wa za ni'wa hã satō, Si'ã na sa'a nhisi u. Ētē tōmo wawē hã bådâdi wa, dawī 're ĩsa'wari mono hã, te te 're da'marōpārī za'ra mono wa, 're ĩdasirēme za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono ô di za, da te dasiwi 're wē'ō pese za'ra mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono Zeruzarē u te te ĩsatōrī hã.

Tane nherē, ni'wam norī hã te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, taré te te sina 're umnhasi baba za'ra mono ô di za. ĩwē hã te za tō te te tãma âma 're a'uwaimrami, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, tãma 're rowē u'âsi za'ra mono di za.”

Āne ma tō duréihã Iza'iza hã âma rob'ui'ééré siro, Cristu za da te dasiwi ĩwē'özém na hã.

10 ĩsīsānawā norī, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'anho'reptui mono zé hã, uburé ĩsiré zudezu norī hã te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono da, wa tō ĩsima wē uptabi za'ra. Taha da, wa ta norī âma 're ĩmreme u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. ²Ta norī hã te te sima 're wē uptabi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, 're sisōmri u'âsi za'ra mono da, ôhō ma si, te te 're romhuri pese za'ra mono da. Āne na, wa tō ĩsi'uihã na âma waihu'u pese za'ra, tō sena. Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da te 're ĩromhuri pese za'ra mono zé hã te te waihu'u pese za'ra ô wa, te te sina tãma 're uwaimrami za'ra mono ô di. ³'Re ĩhâimana u'âsi mono, dawasédé te te oto da'âma 're ĩ'ab'madâ'â mono ô zarina, te te 're ĩda'awēsâmri mono zé hã, tãma waihu'u pese za'ra ô di. Te te 're ĩda'awēsâmri mono zéb da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're ĩpisutu za'ra mono zé hã, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ô di, ta norī hã. Si'uihã na te te sima 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina si, ma tō 'rãwi sô 're si'wapé za'ra, taha na te te 're wēsâmri za'ra mono da newa. ⁴'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ĩrob'ui'ééré hã da te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono na, da te âma 're rosa'rata u'âsi za'ra mono ô di za oto, taha zarina 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te sima da'âma 're aroti mono newa, dawasédé te te oto da'âma 're ab'madâ'â tō mono da, duré

taha zarina te te 're ĩda'awēsāmri mono zéb da hā. Tāibā. Āne hā ma tō Cristu hā dawi uprosi. Ta hā Danho'reptui'wa na te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norī si, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're awēsāmri, ĩwasédé hā te te oto āma 're ĩ'ab'madā'ā mono ō zarina, po're'ō nherē, te te 're ahā za'ra tō mono da.

'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u

⁵Duréhā Mozési hā ma tō āne na rob'ui'ééré:

“Ni'wa hā ĩsimiroti na rob'ui'ééré hā uburé te te 're 'madā'ā pese uptabi mono wapsi, nimahā na marī na misi ĩsimiroti na te te upai ō wapsi, tawapsi te za rowē na 're hāimana u'āsi, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'rata.”

Āne ma tō Mozési hā āma rob'ui'ééré. ⁶⁻⁸Tane nherē, ni'wa hā āne te te 'manharī waihu'u ō di, ĩsimiroti zarina uptabi hā. Ni'wa hā ĩsimiroti upai'ō'wa hā 're morī ō di. Robaba di. Até āne na te za 'rāwi asima 're ĩnharī za'ra wa'aba mo: “E 'wa hā te za hāiwa u mo, Cristu hā apā we te te saprōni da, wa'upana wazada ĩdā'ā za'ra da hā.” Āne hā asima 're nharī za'ra wa'aba mono ō di za, Cristu hā Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩpisudu hā wei morī ō newa, ti'ai u.

Até te za duré āne na 'rāwi asima 're ĩnharī za'ra wa'aba mo: “E 'wa hā te za mo, adā 're ĩhāimana za'ra mono zéb u, Cristu hā te te hāiwa'utu da apā.” Āne hā asima 're nharī za'ra wa'aba mono ō di za duré, Cristu hā apā hāiwa'utu ō newa, ab're hawi. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, da te 're saze za'ra mono wapsi, te te 're ĩda'awēsāmri mono zém na, ma tō Mozési hā āne na āma rob'ui'ééré, duréhā:

“'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā ma tō aipē'ē 're, 're ĩsazei pese

za'ra wa'aba mo, 'rāwi. Taha na, ma tō duré dama 're asiwasu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, asadawa na.”

Āne Mozési te te āma ĩrob'ui'éérézé hā. Taha na, wa tō duré wa norī hā wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, Cristu, da te 're sazei pese za'ra mono wapsi, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩda'awēsāmri mono zém na, dawasédé te te oto da'āma 're ĩ'ab'madā'ā mono ō zarina. ⁹Zezusi hā Asib'apito uptabi na, asadawa na danho'a 're sisi za'ra wa'aba mono wamhā, duré 'rāwi aipē'ē 're 'Re ĩhāimana u'āsi mono, Zezusi te te ĩhāiwa'utuzém na, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wamhā, tawapsi te za te te 're asō'reptu za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. ¹⁰Zezusi hā wapē'ē 're, wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're ĩwa'awēsāmri mono zé hā. Zezusi hā Wanhib'apito na danho'a, wa te dama 're ĩsisi za'ra mono zém na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩwa'anho'reptui mono zé hā. ¹¹Duréhā Iza'iza hā ma tō duré āne na ĩbaihā na rob'ui'ééré: “'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, Danho'reptui'wa da, te te ĩpisudu hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, niwamhā te te sina 're umnhasi baba za'ra mono ō di za. Te za te te dama āma 're a'uwaimrami u'āsi.” Āne Iza'iza hā te te āma ĩrob'ui'éérézé hā. ¹²Zudezu norī hā zudezu'ō norī me, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma hā, tō ōhō si, tāma 're ĩhāimana za'ra mono zé hā. Siwanhizari, tāma 're hāimana za'ra mono ō di oto ta norī hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono, uburé Danhib'apito uptabi, te dama 're hāimana. Taha wa, ni'wam norī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're sō'reptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptērē za'ra mono wamhā, ta norī ma, te za tō te te tāma āma 're a'uwaimrami, dama 're ĩsōpru mono zéb zarina. ¹³Duréhā 'Re ĩhāi-

mana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô duré âne na rob'ui'ééré:

“Ni'wam norĩ hã Danhib'apito uptabi te te 're s'õreptu za'ra mono da, te te tiwi 're waptêrê za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za tô te te 're anho'reptu, ihãiba mono bâ.”

Ãne duréihã 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa te te âma irob'ui'éérézé hã.

¹⁴E niha te za tawamhã da te tiwi 're waptêrê za'ra, te te 're da'apawapto mono da hã, Cristu, da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ nherê. Ãne wamhã, dama waihu'u õ di. Duré Zezusihi wasu'uwê hã dapo're'õ na da te 're wapari za'ra mono õ ré hã, e niha te za da te dasina 're umnhasi za'ra, Zezusi hã. Da te dasina 're umnhasi waihu'u za'ra mono õ di. E niha te za duré Zezusihi wasu'uwê na, da te 're dapawaptob za'ra mono õ nherê, da te 're wapari za'ra. Dama waihu'u õ di. ¹⁵Duré, e niha te aré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datême 're nomro, ãmreme na te te 're dapawaptob za'ra mono da, 'Re ihãimana u'âsi mono hã te te datême 're satõrĩ za'ra mono õ nherê. Ãne wamhã, te te âma 're dapawapto waihu'u za'ra mono õ di aré. Tane nherê, 'Re ihãimana u'âsi mono, ma tô te te datême 're satõrĩ za'ra tô. Duréihã Iza'iza hã ma tô âne na âma rob'ui'ééré:

“Rowasu'u wê hã nima hawi da te dama 're âwisi za'ra mono wamhã, dama 're rowê uptabi za'ra mono di za.”

Ãne ma tô Iza'iza hã romhã ré rob'ui'ééré, Zezusihi wasu'uwê hã ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã te te oto datême 're ãwisi za'ra mono zém na hã.

¹⁶Tawamhã Zezusihi wasu'uwê hã, ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã te te oto datême 're âwisi za'ra mono nherê, uburé da te âma 're saze za'ra mono õ di, wê nherê. Iza'iza hã ma tô duré âne na âma rob'ui'ééré, 'Re ihãimana u'âsi mono ma,

te te ãnharizém na: “Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhã, e ma tô aiwasu'u na da te 're wazaze za'ra. Mare di. Da te âma 're wazaze za'ra mono õ di.” ¹⁷Tane nherê, Cristuhu wasu'uwê na, da te âma 're dapawaptob za'ra mono õ nherê, da te âma 're sasómri waihu'u za'ra mono õ di. Cristuhu wasu'uwê hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono wapsi, te za da te 're saze za'ra.

¹⁸E zudezu norĩ hã zahadu ãwasu'uwê hã te te 're wapari za'ra mono ã bâ bété. ãwasu'uwê hã ma tô te te 're wapari za'ra aré ta norĩ hã, tô sena. Duréihã Dawi hã ma tô âne na âma rob'ui'ééré:

“ãsadawa wasu'u'wa norĩ mreme hã ma tô daro mono bâ te te 're ropé. Ta hã ma tô ropâ dapo're na da te 're wapari za'ra, daro mono bâ.”

Ãne ma tô Dawi hã âma rob'ui'ééré.

¹⁹E tawamhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã ãwasu'uwê te te 're wapari za'ra mono wamhã, e te te 're waihu'u za'ra mono õ di. Ma tô te te 're waihu'u za'ra. Tane nherê, tipê'ê na te te sima 're wê za'ra mono õ di, te te 're ãsaze za'ra mono da hã. Zudezu'õ norĩ si, ma tô te te sima 're wê za'ra, te te 're saze za'ra mono da. Ãne na, ma tô Mozési hã duréihã âma rob'ui'ééré 'rata, zudezu norĩ ma 'Re ihãimana u'âsi mono te te tâma ãrowaihu'u za'ra zém na hã:

“ãnhib'a'uwê'õ aré 're ãnomro mono norĩ hã oto âma 're ãnhib'a'uwê za'ra mono wa, te za oto ta norĩ hã asiwi 're ãruiwapari za'ra wa'aba mo, ãzadawa parab õ nherê.

Ta norĩ hã aré te te 're ãwaihu'u pese za'ra mono õ nherê, wa tô âma 're ãnhib'a'uwê za'ra aré. Taha wa, te za asib'ru na sada 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mo, ãzadawa parab õ nherê.”

Ãne zudezu norĩ ma, 'Re ihãimana u'âsi mono te te ãrowaihu'u mono zé hã.

²⁰ Iza'iza hã ma tô duré ãne na ãsa'u ãma rob'ui'ééré, zudezu'õ norĩ wasu'u na hã. Zudezu norĩ hã te te siwi 're ãwẽ'õ pese za'ra mono zém na, ma tô siptete sina ãma rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na:

“Ni'wam norĩ hã aré ãzõ 're sõpré u'ãsi mono õ nherẽ, ma tô te te siwi 're ãsãmri za'ra.

ãzõ 're sinharĩ za'ra mono õ nherẽ, wa tô ta norĩ ma 're ãsiwaihu'u za'ra.”

²¹ ãne na ma tô duré Iza'iza hã zudezu norĩ ãma rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na:

“Wa hã wa tô aré Izarazéhé nhihudu norĩ zõ 're ãnhimiwẽ u'ãsi za'ra, te 're azawi pese mono wa, apã ãtẽme we 're sihutu mono da. Ta norĩ hã po're ãna 're nomro u'ãsi mono wa, te te siwi 're ãwẽ'õ pese za'ra mono nherẽ, wa tô aré sõ 're ãnhimiwẽ u'ãsi za'ra, te 're ãsawi pese za'ra mono zéb zarina.”

ãne ma tô Iza'iza hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na ãma rob'ui'ééré, Izarazéhé nhihudu norĩ ãma hã.

**'Re ãhãimana u'ãsi mono,
Izarazéhé nhihudu norĩ ãma
're ãpẽ'ézé mono zé wasu'u**

11 E tawamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã ma tô te te siwi 're wẽ'õ za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Mare di. Te te siwi 're awẽ'õ mono õ di. Mare uptabi di. Wa hã bété, Izarazéhé nhihudu 're ãmorĩ hã, duré Abra'ãhã nhihudu 're ãmorĩ hã. Duré Bẽzamihi nhihudu norĩ siré 're ãmorĩ wamhã, e ma tô siwi ãwẽ'õ, Izarazéhé nhihudu 're ãmorĩ nherẽ. Mare di. Te te siwi ãwẽ'õ õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ²⁻³ Tinhib'a'uwẽ norĩ hã, tô sena te te siwi 're awẽ'õ mono õ di 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, duréihã ãsãna'rata hawimhã, te te sima 're ãapisutu mono norĩ hã. Duréihã Eri-

asi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô Izarazéhé nhihudu norĩ ãma ãwasété na ãma sa'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. ãne na te te ãma ãrob'ui'éérézé hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ãne ma tô ãma rob'ui'ééré:

“Wanhib'apito, asadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã ma tô ta norĩ hã te te 're simro. Duré êtẽ za'ra 'manharĩ hã, ãsisiwi aima danhoprubzéb da, marĩ, da te ãwa 're ãsa'ra za'ra mono zé hã ma tô uburé te te 're prub za'ra, ãne hã. ãsiwaprosi uptabi, wa oto 're ãhãimana, te 're ãasawi pese mono hã. Taha 'ru te, te duré ãzada 're hãimana za'ra, ãzama te te siwi ãwĩrĩ da.”

ãne Eriasi hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, Izarazéhé nhihudu ãma ãwasété na te te ãsa'razém na te te ãma ãrob'ui'ééré hã, ãbaihã na. ⁴ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã e niha ma tô asa tãma waihu'u, Eriasihi ma. ãne ma tô tãma waihu'u:

“ãme ãnhib'a'uwẽ nhipti'ai ãma hã, wa tô te ãsima 're sawi pese za'ra, 7 miu na ãhãiba za'ra hã, tisiré norĩ wazari si'utõrĩ tã da dame, ãhãiba'õ na dame ãma 're ãwata za'ra mono õ norĩ hã, Ba'a na romhãiba nhisi ãma hã. Ta norĩ si, te ãzarina 're hãimana u'ãsi za'ra.”

ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Eriasihi ma, asa te te ãwaihu'uzém na rob'ui'ééré hã. ⁵ Tane te duré ãhãna hã dama 're romhãimana za'ra. Da'ãma 're pẽ'ézé mono wa, da'ãma 're ãsiwãrĩ mono zéb zarina, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Izarazéhé nhihudu norĩ hã te te sima 're apisutu, umro na, ãsib'a'uwẽ uptabi si oto 're hãimana za'ra mono da. ⁶ E tawamhã, marĩ hã te te 're ãmanharĩ wẽ za'ra mono zéb zarina, ma tô te te sima 're apisutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, zudezu norĩ hã. Mare di. Taha zarina te te sima 're apisutu mono õ di. Taré ãma 're ãpẽ'ézé za'ra mono zéb zarina, ãma 're siwãrĩ ze

za'ra mono wa, ma tô si'uihâ na te te sima 're apisutu, ôhō âma si 're hâimana u'âsi za'ra mono da. Marī hā da te 're īmanharī wē za'ra mono zēb zarina, te te sima 're da'apisutu mono 'wa'âhā, âne zarina 'wa'âhā, aré senai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're ipē'ézé mono zēb zarina si, da'âma 're īsiwārī mono zé hā.

⁷Tawamhā e niha, wa za âne na hā âma waihu'u pese za'ra ni. Āne, wa za oto âma waihu'u za'ra ni. Izarazéhé nhihudu norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono, īwasédé hā te te oto âma 're ab'madâ'â tō mono da, duré taha zarina te te 're īwēsāmri za'ra mono zēb da hā, sô 're sōpré u'âsi mono nherē, te te sina tāma âma 're uwaimrami za'ra mono ô di, ta norī hā. 'Re ihâimana u'âsi mono, umro na te te sima 're īpisutu za'ra mono norī si, ma tô te te sina tāma 're uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono zém na hā. Tane nherē, ni'wam norī hā Izarazéhé nhihudu nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti 're ihâimana za'ra mono norī hā, ta norī si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā po're nhitob za'ra, īmreme hā te te 're waihu'u za'ra mono âna, a'â 're nomro mono da. ⁸Duréihā Mozési hā ma tô âne na âma rob'ui'éré:

“Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô ta norī hā tiwaihu'u pese na te te 're po're nhitob za'ra, simipari âna 're hâimana za'ra mono da a'â. Ta norī hā ma tô duré te te 're rāiwamnarī za'ra, rosa'rata waihu'u âna, a'â 're nomro mono da. Taha wa, te ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 're waihu'u za'ra mono âna, siwa'ru 're hâimana za'ra.”

Āne duréihā Mozési hā te te âma īrob'ui'érézé wasu'u hā. ⁹Dawi hā ma tô duré âne na ta norī âma rob'ui'éré za'ra, zudezu norī âma hā:

“Re ihâimana u'âsi mono hā ta norī ma, īwē na tāma 're sōprub za'ra mono

wē te, ma tô 're si'madâ'â ze za'ra, taha na tāma 're rowē za'ra mono da newa. Taha wa, marī wasété pire na 're si'marōpārī za'ra mono neza, 'rāwi. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te hā za'ra neza.

¹⁰Te te duré 're tōmo nhitob za'ra mono neza, datob'a na 're īdanomro mono ne, 're nomro mono da oto. Duré ta norī hā marī pire hā da te 're 'wasari mono wa, iré 're īdanhihâpâ za'ra mono ne, te te 're robzépata u'âsi za'ra mono neza.”

Āne duréihā Dawi hā Izarazéhé nhihudu norī âma, te te īrob'ui'érézé wasu'u hā.

¹¹E tawamhā, zudezu norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're si'marōpārī za'ra mono nherē, apâ itēme 're wahutu waihu'u za'ra mono ô di za. E tawamhā apâ itēme 're sipizari waihu'u za'ra mono ô di za. Te za tô apâ itēme 're sipizari za'ra. Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're sipizari za'ra mono wa, ti-wasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā zudezu'ō norī ma a'â pisutu za'ra, te te 're īda'anho'reptui mono zé hā. Zudezu norī hā te te âma 're 'ruiwapari za'ra mono da, ma tô zudezu'ō norī ma a'â pisutu za'ra, te te 're īda'anho'reptui mono zé hā, zudezu norī hā apâ itēme 're sipizari za'ra mono da, te te 're īda'anho'reptui mono zém niwī. ¹²Zudezu norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono zēb da hā, te te sina tāma 're uwaimrami za'ra mono ô wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā zudezu'ō norī ma, hâiwa hawi marī īwē na tāma 're sōprub za'ra, daro mono bâ. Tawamhā zudezu norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono niwī, ahâ uptabi na apâ za itēme 're sipizari za'ra mono wamhā, tawapsi, te za oto marī īwē uptabi hā te te dama 're anhomri, 'Re ihâimana u'âsi mono hā hâiwa hawi, uburé tinhib'a'uwē norī ma hā.

**Zudezu'õ norĩ, 'Re ìhâimana
u'âsi mono te te 're
ĩanho'reptui mono zé wasu'u**

¹³ Zudezu'õ norĩ, wa za oto aima ìsi-wasu'u za'ra wa'wa. Wa hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa aima 're ìhâimana za'ra wa'wa. Wa hã te aima 're ìromhuri za'ra wa'aba mono zé hã, taréi õ di. Taha wa, wa za tô ìnhimi'ê na te aima 're romhuri u'âsi za'ra wa'wa. ¹⁴ Wa hã te aima 're romhuri za'ra wa'aba mono wa, ìsiré zudezu norĩ hã te te âma 're ai'ruiwaparĩ za'ra wa'aba mono da, wa tô ta norĩ si te ìsima 're wê za'ra, ni'wam norĩ hã apâ 'Re ìhâimana u'âsi mono u 're sipizari za'ra mono wa, te te 're anho'reptui mono da. ¹⁵ Ta norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ wa, ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã asa te te siwi 're awê'õ, a'â. Æne wa, ma tô a'â ai'âma si 're siwadi za'ra wa'wa, zudezu'õ norĩ âma hã. Tane nherê, ta norĩ hã ni-wapsi 'Re ìhâimana u'âsi mono u, apâ 're ìsipizari za'ra mono zéb zarina, te te 're wêsâmri za'ra mono wa, te za oto rowê uptabi na 're hâimana za'ra, ìwasédé hã te te oto âma 're ì'ab'madâ'â mono õ zarina. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, apâ 're dahâiwa'utu za'ra mono wa, dama 're ìrowê za'ra mono ne, te za oto ta norĩ hã rowê uptabi na 're hâimana za'ra.

¹⁶ Æne na, wa za oto aima âma romn-himiré'é za'ra wa'wa. Ì'u'êtê wapu hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, sebre õ ré, te za syry na da te 're po'õ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, da te 're sômri za'ra mono da. Misi ì'u'êtê wa'õno hã da te tâma 're sômri za'ra mono nherê, wahuré da te tâma 're ìsômri za'ra mono zé, te wasu'u. Duré âté ni'wa hã te za 'Re ìhâimana u'âsi mono ma tinha, âne: "Ã hã wede 're ìsa mono zari hã wa aima pisutu, ate da." Æne hã wede hã zahadu 're sa mono ré, ni'wa hã wedezari si 'Re ìhâimana u'âsi mono te da, te te tâma

pisutu nherê, ìpanhipti zama ìte hã za. Æ hã wedezari hã, Izarazéhé nhihudu norĩ hi'rata norĩ, te wasu'u. Duré ìpanhipti hã ta norĩ nhihudu norĩ, te wasu'u. Izarazé norĩ hi'rata norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma si, 're hâimana za'ra mono da, te te 're ìpisutu za'ra mono ne, te za duré ìsihudu norĩ zama tâma 're hâimana za'ra, wedezari si 'Re ìhâimana u'âsi mono te da, da te tâma 're pisutu za'ra mono nherê, ìpanhipti zama ìte ne. ¹⁷ Æne na, wa za duré aima âma romn-himiré'é za'ra wa'wa. Æté azeitona wede hã te a'ubuni wi 're sa, oriwera na ìsisi hã 'madâ'â âna ìprédu hã, tede'wai õ nherê. Ta hã zudezu'õ norĩ, te wasu'u. Duré azeitona wede hâiba amo hã te duré 're sa, danho'a da te dasiwi 're ì'madâ'â pese mono hã. Ta hã zudezu norĩ, te wasu'u. Tawamhã âté azeitona wede hã danho'a 're ìsa mono panhipti hã te za nima niwîp si panhipti nhi'ê za'ra ni, taré simi'wara da, dasiré 're 'rã za'ra mono õ wa. Ta hã, zudezu norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìsaze za'ra mono õ norĩ, te wasu'u. Æté a'ubuni wi azeitona wede 're ìsa mono panhipti hã te za misi wê'ê ni, azeitona wede hâiba amo hã dama ì'madâ'â pese u ìwede wâi wa, da te âma wasisi da, dasiré oto 're 'rãĩ mono da. Ta hã, zudezu'õ norĩ âma, 'Re ìhâimana u'âsi mono, oto âma 're ìsib'a'uwê za'ra mono zé, te wasu'u. Tawamhã azeitona wede, dama ì'madâ'â pese wede wa'u na te za oto tipanhipti prédu, wê na, a'ubuni wi azeitona wede 're ìsa mono panhipti hã rob'rãĩ wede amoi u, da te âma ìwasi hã. Tane duré, zudezu norĩ ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã marĩ wê na tâma 're ìsõprub za'ra mono zé hã, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa oto, zudezu'õ norĩ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ma hã. ¹⁸ Taha wa, rob'rãĩ wede, dama ì'madâ'â pese panhipti hã 're 'rã za'ra mono õ wa, da te 're ìsi'ê za'ra mono ne, 'Re ìhâimana u'âsi mono a'â te te siwi 're

īawē'ō mono norī ma, aipire na tāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, asina 're sa'ra wa'aba mono ō di za. E īwede panhipti wa'ui hawi, te īwede zari hā 're prédub za'ra. Mare di. Īwede zari hawip si, te īwede panhipti hā 're prédub za'ra. Tane, a norī wa'wa hā zudezu norī ma, aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, aipire na tāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'rāwi asina 're aiwata waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za.

¹⁹ Zudezu'ō norī, āté āhā wasu'u zarina, te za āne asima 're īnharī za'ra wa'aba mo: "Re ihâimana u'āsi mono hā rob'rāi wede panhipti, da te 're īsī'ē za'ra mono ne, e marī da, ma tō te te siwi 're awē'ō, zudezu norī hā. Wa norī hā īwa'rāmi 're wahâimana za'ra mono da, ma tō ta norī hā te te siwi 're awē'ō. Rob'rāi wede amo panhipti hā īwede amo na da te āma 're īwasisi za'ra mono ne, wa oto wa norī hā 're wahâimana za'ra, ī'upana za'ra." ²⁰ Āne na asima 're nharī za'ra wa'aba mono wamhā, ī'uwaibaba te za tō asima āma 're īrowaihu'u za'ra wa'aba mo, ta norī āma hā. Ta norī hā ma tō te te 're awē'ō tō siwi, te te 're saze za'ra mono ō wa. A norī wa'aba si 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te tō ta norī wa'rāmi 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherē, a norī wa'wa hā asina 're aiwata za'ra wa'aba mono ō di za. Tō'ā. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'āsi mono si asiwi 're īwazéb za'ra wa'aba mo. ²¹ E 'Re ihâimana u'āsi mono hā zudezu norī ma, tinhimihâzé te te tāma 're ba'a za'ra mono ō nherē, te za bété a norī wa'aba ma tinhimihâzé hā te te aima 're ba'a za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhā. Mare di. Te za tō te te 're aihā za'ra wa'wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhā. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'āsi mono si asiwi 're īwazé pese za'ra wa'aba mo. ²² Āhā

wasu'u na, wa za 'Re ihâimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hā āma waihu'u za'ra ni. Īsimihâzé pire na zama, wa za duré āma waihu'u pese za'ra ni. Tiwi 're īsī'marōpārī pese za'ra mono norī si, te za te te 're ahā za'ra za'ētē. Tane nherē, a norī wa'wa hā 'Re ihâimana u'āsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marī īwē na te te 're aipawap-tob za'ra wa'aba mono zéb da hā, tāma asina 're uwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō rowē hā te te aima 're pisutu u'āsi za'ra wa'wa, hāiwa hawi, ai'āma 're īpē'ézé za'ra wa'aba mono zéb zarina. Āne na tāma asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō wamhā, a norī wa'aba zama te za te te siwi 're aiwē'ō pese za'ra wa'wa, rob'rāi wede panhipti hā 're rā za'ra mono ō wa, da te 're īsī'ē za'ra mono ne. ²³ Duré zudezu norī hā Zezusihi zazei'ō'wa na 're ihâimana za'ra mono norī hā, 'Re ihâimana u'āsi mono u oto 're sipizari za'ra mono wamhā, te za oto apā āma 're sib'a'uwē za'ra, ta norī āma. Āne hā 'Re ihâimana u'āsi mono ma, waihu'u pese di, zudezu norī ma, apā te te 're īmanharī wē za'ra mono zéb da hā. ²⁴ Āne na, wa za oto rowasu'u na aima 'rāsutu za'ra wa'wa, azeitona wede panhipti wasu'u na āma īsimiré'ézém na hā. A norī wa'wa hā zudezu'ō na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī hā, a'ubuni wi azeitona wede panhipti, da te 'maiwē'ēi wa, azeitona wede dama ī'madâ'â pese wede u, da te āma īwede wasisi ne, te oto simisutu 're aihâimana za'ra wa'aba mo, zudezu norī me. Duré zudezu norī hā azeitona wede dama ī'madâ'â pese panhipti ne, te 're hâimana za'ra. Taha wede panhipti hā da te 're si'ēi mono wa, da te 're īsāmra mono hā ī'madâ'â'wai ma, tāma wapure di, tō īwede na apā te te āma 're ī'ato mono da hā. Tane duré, 'Re ihâimana u'āsi mono ma hā wapure di, zudezu norī āma apā 're īsib'a'uwē za'ra mono zéb da

hã, ta norĩ hã tiwi 're sipizari za'ra mono nherẽ, aré.

**Zudezu norĩ hã, ahã na 'Re
ihâimana u'âsi mono u, za apã 're
ĩsipizari za'ra mono zé wasu'u**

²⁵ Īsisānawã norĩ, zudezu'õ na da te 're aiwaptērẽ za'ra wa'aba mono norĩ hã, marĩ aré dama ĩwaihu'u'õ na roti pire wasu'uzém na wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, asimiza'rese āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da. Zudezu norĩ upana, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ai'āma wa'aba si 're sib'a'uwẽ mono newa, 'rãwi asi'āma 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da, wa za oto āne na aima rowasu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono wi, pē'ẽ tete uptabi na 're hâimana za'ra mono nherẽ, pē'ẽ tete u'âsi, tiwi 're hâimana za'ra mono õ di za. Duréihã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ĩpisutu sirõmo zéb zarina, zudezu'õ norĩ hã da'ahã uptabi na Cristu za da te 're ĩsaze za'ra mono norĩ za'ratazé hã, oto ĩwa waptã'ã wapsi, te za oto zudezu norĩ hã ahã uptabi na ĩtème 're sipizari za'ra, õhõ āma si oto 're nomro mono da. ²⁶ Āne 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩsõ'reptu za'ra mono zéb da hã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã. Āne na ma tō duréihã Iza'iza hã āma rob'ui'éré siro, ta norĩ āma hã:

“Danho'reptui'wa da hã, Zeruzarẽ āma Si'ã na sa'a nhisi āma, dasiré za 're ihâimana mono hã, tame.

Ta hã Zacoho nhihudu norĩ 're ĩwasété za'ra mono zé hã te za te te tãma 're apari.

²⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō ta norĩ āma tinhimirosa'rada hã waihu'u siro, āne: ‘Ta norĩ ma, te ĩropisutuzé hã wa za tō tãma āma uwaimrami za'ra, ĩwasédé te tãma 're ĩ'apari mono zém na.’”

Āne Iza'iza hã ta norĩ āma te te ĩrob'ui'érezé wasu'u hã.

²⁸ Zudezu norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ hã ma tō ahã na te te siwi 're wẽ'õ za'ra. Taha wa, te oto 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru ne 're hâimana za'ra. Taha wa'rãmi, ma tō ai'āma 're siwadi za'ra wa'wa, asiré zudezu'õ norĩ āma hã. Tane nherẽ, ĩsib'a'uwẽ 're nomro mono da, te te pisutu za'ra wa, te ta norĩ hã te te 're azawĩ pese u'âsi sima, ta norĩ hi'rata ma, te te sina ĩropisutu za'ra zéb zarina. ²⁹ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're da'apisutu mono nherẽ, duré marĩ ĩwẽ na dama 're sõprub za'ra mono nherẽ, e te za tinhimirosa'rata na te te āma 're saprĩ. Mare di. Misi haré, ĩsimirosa'rada hã te tãma 're hâimana u'âsi. ³⁰ Duréihã, aihĩ'rata norĩ wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're wapari za'ra mono āna, ma tō aré 're hâimana za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're sazei pese za'ra mono õ wa, ma tō oto ai'āma 're pē'ézé za'ra wa'wa, ai'āma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono da, zudezu'õ 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ. ³¹ A norĩ wa'wa hã aré asimipari āna 're anomro aba mono nherẽ, ai'āma 're ĩpē'ézé za'ra wa'aba mono ne, te za oto duré zudezu norĩ āma zama 're pē'ézé 'Re ihâimana u'âsi mono hã, po're āna duré ta norĩ hã tiwi 're hâimana za'ra mono nherẽ. ³² 'Re ihâimana u'âsi mono wi, danhimipari āna 're danomro mono wa, ma tō te te siwi 're da'awẽ'õ pese, dawasédé hã te te da'āma 're ĩ'ab'madã'ã mono hawi. Dazazéb 're, da te 're danheme mono wa, apã dasi'uihã na 're ĩdawairébé waihu'u mono õ ne, dawasété hawi 'rãwi 're dasisõ'reptui waihu'u za'ra mono õ di. Taha na, dasi'uihã na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, ma tō te te siwi 're da'awẽ'õ. Uburé da'āma 're pē'ézé mono da, ma tō āne hã te te dama 're apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

**Īwaihu'u pese na 'Re
ihâimana u'âsi mono wasu'u**

³³Re ihâimana u'âsi mono hâ uburé da'âma 're ĩsiwamri mono zé hâ tâma sa'êtê uptabi di, te te dama 're ĩab'manharĭ wê mono zéb da hâ. Īwaihu'u pe hâ tâma sa'êtê uptabi di duré. E 'wa hâ te za marĭ hâ te te sima 're ĩapisutu mono zé hâ tiwi waihu'u. E 'wa hâ te za duré tiwi waihu'u, uburé marĭ hâ te te 're ĩab'manharĭ mono zé hâ. ³⁴Duréhâ Iza'iza hâ ma tô âne na âma rob'ui'éré:

“E 'wai ma, Wanhib'apito nhimirosa'rada hâ waihu'u pese di.

E 'wa hâ roti na tâma ĩwa'râmi'wa da hâ, te 're hâimana. Robaba di.”

³⁵Wahirata hâiba amo hâ ma tô duré âne na âma rob'ui'éré, Zo na ĩsisi hâ:

“Re ihâimana u'âsi mono si, roptede'wa 're hâimana mono nherê, e niha te za ni'wa hâ marĭ hâ tâma tisô, ĩwa'râmi marĭ na te te tâma ĩwa'âbâ da hâ. Âne hâ robaba uptabi di, tâma hâ.”

Âne ma tô Zo hâ rob'ui'éré, duréhâ.

³⁶Re ihâimana u'âsi mono si ma tô uburé te te aropoto, sima. Taha wa, te uburé marĭ hâ te te 're ab'madâ'â, ti-waihu'u pese na. Âne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma, aihĭni, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. Tane tô.

**'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're
ĭdasisômri za'ra mono zé wasu'u**

12Īsisānawā norĭ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ e wa'âma 're pê'êzé mono ô di, wa'âma 're ĩsiwārĭ mono zéb da hâ. Wa'âma 're ĩpê'êzé mono zé hâ, tâma sa'êtê uptabi di. Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa, âne na hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, te za 're asisômri u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono âna. Taha ma si, te za aiwê uptabi na tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, te te 're

ai'madâ'â wê u'âsi za'ra wa'aba mono da. Âhâ zarina, âma 're anomro wê u'âsi aba mono wamhâ, taha si tô sena, âma 're ĩaiwata za'ra wa'aba mono zé hâ. ²Ti'ai âma dahâimana wasété na 're ĩdanomro mono norĭ âma hâ, 're sasômri za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ihâimana u'âsi mono wi si, te za 're ĩrowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wê na si, aipê'ê 're, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zép tém na si, oto 're anomro aba mono da. Tawapsi te za 'Re ihâimana u'âsi mono, te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono hâ asina 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mo, marĭ ĩwê si tâma 're ĩmanharĭ za'ra wa'aba mono zém na hâ.

³Re ihâimana u'âsi mono hâ tin-himizawi pese zéb zarina, ma tô ĩpisutu, ĩsadawa wasu'u'wa na oto 're ihâimana mono da. Taha wa, wa za oto âne na aima roti pese za'ra wa'wa. Dama aipire na, duré dama aiwê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô nherê, 'râwi aipire na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa, ôhō âma si oto 're anomro aba mono da. Tane nherê, aihĭni ĩsazei'wa, asiré 're anomro aba mono nherê, ni'wam norĭ si te ĩsazei pese 'wa hâ 're hâimana za'ra. Duré ni'wam norĭ hâ ĩsazei prâi 'wa, te 're hâimana za'ra. ĩsazei prâi 'wa norĭ hâ 're sazei pese za'ra wa'aba mono newa, 'râwi asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, 're sazei pese za'ra wa'aba mono ô nherê. ⁴Dahâiba misi nherê, dahâiba na hâ marĭ hâ dama 're ihâimana za'ra mono hâ ahâ di, tite mono bâ te te 're ĩromhuri za'ra mono zéb da hâ, dapara hâ duré danhib'rada hâ, duré dato hâ, uburé ĩré 're ĩdahâimana za'ra mono hâ. ⁵Tane hâ wa oto wa norĭ hâ wasiré ĩsazei'wa norĭ hâ Cristuhu âma, wa'ahâ nherê,

're wahâimana za'ra, simisutu. Dahâiba misi nherê, dahâiba na marî hâ ahâ na dama 're îhâimana za'ra mono hâ, tite mono bâ te te 're îromhuri za'ra mono ne, wa oto wa norî hâ wasiré îsazei'wa norî hâ wanhimiromhuri mono bâ sipu'u pese na, wa te 're romhuri za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, dahâiba misi 're îdahâimana za'ra mono ne, simisutu wasiré 're wahâimana za'ra mono wa oto. ⁶Taha wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ simizawi pese uptabi wa, romhuri te te wama 're î'apisutu mono zéb zarina, wasipu'u pese na, wa za wa te tâma 're romhuri za'ra, wate mono bâ, âma 're îwasipawaptob za'ra mono zéb da hâ. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na îsazei'wa norî ma si te te âma 're îrowasu'u za'ra mono zéb da, te te sima 're wa'apisutu mono wamhâ, taha zarina si, wa za tô âma 're wasipawaptob u'âsi za'ra. Îsimiroti zarina si, wa za wa te 're sadawa wasu'u za'ra, wasiré îsazei'wa norî ma. ⁷Duré ni'wam norî hâ îsazei'wa norî pawapto'wa da, te te sima 're apisutu mono wamhâ, ta norî zama te za tô taha zarina si te te tâma 're dapawaptob u'âsi za'ra. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa da, te te sima 're î'apisutu mono norî hâ te za tô ta norî zama îsarina si te te âma 're dapawaptob za'ra. ⁸Duré ni'wam norî hâ 'Re îhâimana u'âsi mono hâ te te sima 're apisutu mono wamhâ, te za îsazei'wa norî ma, îsimiroti zarina si te te 're rowahutu za'ra, te te 're wapari za'ra mono wa, pê'ê toi u'âsi, âma 're hâimana za'ra mono da, siptete sina. Duré ni'wam norî hâ tinhibrom na dama 're sôprub za'ra mono da, te te sima 're apisutu mono wamhâ, te za tô ta norî hâ dawî 're sôti za'ra mono âna, dama âma 're sôprub za'ra, sa'êtê na. Duré ni'wam norî hâ îsazei'wa norî 'madâ'â'wa da, te te 're apisutu mono wamhâ, te za tô simi'ê na te te 're 'madâ'â' u'âsi

za'ra, ta norî zama. Duré ni'wam norî hâ te te sima 're apisutu mono wamhâ, ta norî zama te za da'âma 're pê'êzé za'ra, dahâzé ré norî âma, duré dawî 're îrobzei'ô za'ra mono norî âma. To sina, te za âne zarina te te 're dapawaptob za'ra, ta norî hâ. Âne wa za wa te wasima 're rob'ma'wamarî, romhuri mono bâ, dahâiba hâ misi nherê, dahâiba na marî hâ ahâ na dama 're îhâimana za'ra mono hâ tite mono bâ te te sima 're îromhuri za'ra mono ne.

⁹Taré asimizawizé hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono tô da, te za tô sena asimizawi pese zé hâ aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Uburé marî wasété nhiti, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asiwi 're wê'ô pese za'ra wa'aba mono sina. Uburé aihâimanazé îwê na si te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰Dasisânawâi uptabi hâ 're îdasisawi pese za'ra mono ne, te za a norî wa'wa hâ 're asisawi pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu âma asisânawâ oto asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Te za duré 're asiwazé pese za'ra wa'aba mo. ¹¹Aiwa'a âna, te za duré 're îromhuri pese za'ra wa'aba mo. Wanhib'apito ma si, te za asimi'êi uptabi na 're îromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo, aihâiba tiwi 're sawi za'ra wa'aba mono âna. ¹²Uburé marî îwê hâ 'Re îhâimana u'âsi mono, za te te wama 're î'apisutu mono zéb zô, wa za sô 're wanhimipari za'ra mono sina, 're wahâimana za'ra, wato sina. Zezusihi zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherê, te za asiptete sina âma 're anomro u'âsi aba mo. 'Re îhâimana u'âsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'âsi aba mo. ¹³Asiré îsazei'wa norî wi, marî zô tiwi 're îrowaptâ'â za'ra mono zéb zarina, te za asimarî na 're îpawaptob za'ra wa'aba mo. Duré darob amoi hawi atême 're sihutu aba mono wamhâ, te za sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asiré îsazei'wa

norī zô hã, asôrôwa u 're 'mazasi za'ra wa'aba mono da.

¹⁴Duré Zezusihi zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhã, âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're dahâiba 'ru za'ra wa'aba mono ô di za, te te 're da'ahã za'ra mono da. Rowê hã te te tâma 're 'l'apisutu mono da si, te za da'âma tâma 're aimreme zusi aba mo. ¹⁵Ni'wam norī hã toi uptabi na 're hâimana za'ra mono wamhã, isine te za 're atoi uptabi za'ra wa'aba mo, isiré. Duré ni'wam norī hã pê'ézé uptabi na 're hâimana za'ra mono wamhã, isine te za duré aipê'ézé uptabi na isarina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁶Duré simisutu te za asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mo, asiré isazei'wa nherê, asisada 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tō da. Duré aiwê na 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono ô di za. Duré dama ipire norī zapari, marī na romhuri wapu na da te dasima 're iromhuri za'ra mono zé hã asiwi 're wê'ô za'ra wa'aba mono ô di za, 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da, ta hã wapu nherê. Duré asiré norī nhipai u aiwaihu'u pese na 'râwi asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za.

¹⁷Duré da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asa dama âma 're wa'râmi wasété za'ra wa'aba mono ô di za. Marī iwê si 're i'manharī za'ra wa'aba mono na si, te za asima 're asôpré u'âsi aba mo, isazei'wa 're anomro aba mono wa, da te ai'âma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁸Asada 're dahâimana za'ra wa'aba mono nherê, rowê na si dasiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za asina 're i'rosa'rata wê u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹Duré nimahã na, da te aima 're

rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono upana asi'uihã na 'râwi 're asi'ruiwa'âbã za'ra wa'aba mono ô di za. Taha si, tinhimihâzém na te te 're ai'ruiwa'âbã za'ra wa'aba mono da, te za ôhō si 're i'madâ'â za'ra wa'aba mo. Duréhã âne na ma tō Wanhib'apito mreme na rob'ui'ére, Mozési hã:

“Wa hã isiwaprosi, wa za te 're da'a'ruiwa'âbã. Iwétési, wa za te dama âma 're awa'râmi, marī, da te 're i'manharī wasété za'ra mono zém na hã.”

Âne duréhã Wanhib'apito mreme na rob'ui'ére wasu'u hã, ibaihã na hã.

²⁰Duré âne 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti amo na rob'ui'ére wasu'u hã:

“Asitob'ru norī hã mra te te 're sépata za'ra mono wamhã, isa na te za 're ipawaptob za'ra wa'aba mo. Duré rubu wamhã, te za tâma 're i'ôb za'ra wa'aba mo. Âne zarina, asitob'ru norī ma, 're 'manharī wê za'ra wa'aba mono wamhã, ta norī hã 'râwi 're siwaihu'u za'ra mono wa, te za aima 're siséb za'ra wa'wa.”

Âne duréhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére wasu'u hã. Âhã zarina si te za dama 're i'manharī wê u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norī wa'wa hã 'râwi asi'uihã na 're asi'ruiwa'âbã za'ra wa'aba mono ô di za. ²¹Âhã wasu'u na, wa za oto inhimirowasu'u na hã aima 'rāsutu za'ra wa'wa. 'Râwi dasi'uihã na 're idasi'ruiwa'âbã za'ra mono zém na hã da'âma 're sasômri za'ra wa'aba mono ô di za. Marī iwê si te za dama 're i'manharī wê u'âsi za'ra wa'aba mo, taha na dahâimana wasédé hã dawī 're uprosi za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina, tō sena oto ai'âma 're dasiwadi za'ra wa'aba mono da.

**Ti'ai āma dama ĩpire norĩ nhimiroti,
da te 're ĩwapari pese za'ra
mono zéb da na rowasu'u**

13 Ti'ai āma dama ĩpire norĩ hā, roti'wa norĩ hā si'uihā na 're sipisutu za'ra mono ō di, dama 're si'apito za'ra mono da hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩapisutu mono zarina si, te dama 're hāimana za'ra uburé. Taha wa, te za uburé aihini 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ĩsimiroti hā. ²Ni'wam norĩ hā dama ĩpire norĩ nhimiroti te te siwi 're wē'ō za'ra mono wamhā, taha si te te siwi 're wē'ō za'ra mono ō di za. ĩ'u'ābā te za duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩapisutu mono zé hā te te siwi 're wē'ō za'ra. Āne hā ni'wam norĩ te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono wamhā, 'rāwi te za si'uihā na te te sisada 're sani za'ra, ti'ai āma dama ĩpire norĩ nhimihāzé hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para. ³Āne, marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono norĩ si, te za dama ĩpire norĩ nhimihāzé ma, 're pahi za'ra. Tanei ō di, marĩ te te 're ĩmanharĩ wē za'ra mono norĩ hā. Dama ĩpire norĩ ma, 're pahi za'ra mono ō di za. Taha wa, te za ĩwē si 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, dama ĩpire norĩ ma, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono āna, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, ti'ai āma dama roti'wa norĩ hā. ⁴Ta norĩ hā te 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra, ĩwē na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, rowē na 're asimroi wa'aba mono da. Tane nherē, marĩ ĩwasété si 're 'manharĩ u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tō tāma 're aipahi za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Dama ĩpire norĩ hā tō sena siptete uptabi wa, te te 're ĩdahā za'ra mono zéb da hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, te ĩsimipari'ō norĩ hā te te 're hā za'ra. ⁵Āne

wa, te za uburé ti'ai āma dama roti'wa norĩ nhimiroti hā 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, asimipari ō wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're aiwē'ō pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te 're aihā za'ra wa'aba mono tō da. Duré 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, tāma āma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mono na, aipē'ē 're asimirosa'rata na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, te za ĩsarina dama ĩpire norĩ nhimiroti hā 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo.

⁶Taha wa, dama ĩpire norĩ nhimipisutuzéb zarina te za duré rob'uiprazé hā syru na tāma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo, ti'ai āma dama ĩpire norĩ ma. E marĩ wa. Dama ĩpire norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa para, te te 're romhuri za'ra mono wa. ⁷Taha wa, te za tō ĩsarina tāma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo, aipawa'ābāzé hā duré uburé marĩ uiprazé hā. Te za duré tāma 're aihāimana préduub za'ra wa'aba mo, dama roti'wa norĩ ma.

**'Re ĩdasisawi pese za'ra
mono zé wasu'u**

⁸Wa'ābā āna, dawī 're ĩrowaibui wa'aba mono zém na hā, taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono ō di za. Te za dama āma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo, dama 're ĩropisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asimizawizém na si te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re dazawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, uburé 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ĩrob'ui'érezém na te za asina tāma āma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mo. ⁹Duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono, Mozésihi ma, te te ĩwaihu'uzéb zarina te te āma dama ĩrob'ui'érezé hā, āne:

“Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré 're danhimroi wa'aba mono ō di za. Duré

dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ò di za. Duré marī īwē hā dawi 're ruiwapari za'ra wa'aba mono ò di za.”

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, dahāimanazé mono bâ. Ā norī hā, duré aimawi hā īsimiroti hā ahā uptabi nherē, simisutu haré te wasu'u īsimiroti hā, āne:

“Te za 're idazawi pese za'ra wa'aba mo, duré aihāimanazé hā rāwi asima 're īsawi pese za'ra wa'aba mono ne.”

Āne īsimiroti hā sa'ētē uptabi nherē, misi īsimiroti hā te wasu'u, simisutu haré.
¹⁰Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, marī hā īwasédé hā te te dama 're 'manharī waihu'u za'ra mono ò di za. Taha wa, ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta hā uburé 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'madâ'ā pese 'wa, te za 're hāimana za'ra.

¹¹Zezi hā we apā wazō īmorīzéb u hā romhuture di oto, te te īwanho'reptu za'ra zé hā te te oto wama īrāsutu za'ra da hā. Cristu hā duréi, wa te wasina 're īumnhasi na'rata za'ra mono hawim nherē, romhuture di oto, wama hā. Taha wa, te za oto asimiza'rese 're aihāimana za'ra wa'aba mo, darési āna 're idanhotō za'ra mono ne, asimiza'rese āna 're aihāimana tō za'ra wa'aba mono da. Āne na ti'ai āma 're īwahāimana hutu za'ra mono zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Āne wa, te za 're idazawi pese za'ra wa'aba mo.

¹²Robra īsi'utōrīzéb u hā romhuture di oto, ti'ai āma ré dawasédé, da te 're īmanharī za'ra mono hā. Tāibā za oto. Cristu hā we apā morī wapsi, rowa'a si te za oto 're hāimana u'āsi, robra wa'rāmi. Taha wa, robra 'rowi dawasédé, da te 're īmanharī za'ra mono ne, 're wanomro mono ò di za oto. Wawasédé hā wa za oto wa te 're sahāri pese za'ra. Duré Zezihi nhimirowa'a na si wa za 're

wanomro, robra wi wanhiptete sina āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā, danhimni'āsi na dawi 're īdasisōpa za'ra mono ne. ¹³Wawasété āna, wa za oto 're wanomro wē, rowa'a na 're idanomro mono ne. Āzé wa te dame 're āhuri mono ò di za, dato īwasété u 're dasi'rā'otō mono wa, siwa'ru da te 're īāhuri mono ne, 're wa'rā siwamnarī tō za'ra mono da. Duré siwa'ru wahāimanazé īwasédé hā wa te 're 'manharī u'āsi za'ra mono ò di za, pi'ō na aibā na zama. Duré marī na 're īwasiwē'ō za'ra mono hawi, wa te wasima 're nharī za'ra mono ò di za. Duré marī na 're wasi'ruiwapari za'ra mono ò di za. ¹⁴Siwa'ru rāwi asima īwézéb za'rina, aipē'ē 're asimirosa'rata wasété aba na āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za. Wanhib'apito Zezu Cristu 're īmorīzém na si te za oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo, īsine.

Īsazei'wa nherē, sib'uware na 're īnomro mono norī wasu'u

14 Īsazei'wa nherē, sib'uware na 're īnomro mono norī zō, te za asitēme sō 're aihāsi aba mo. Īsimirosa'rata za'ra hā aimawi nherē, aiwab ò nherē, tāma 're nharī wasété za'ra wa'aba mono ò di za. Tane nherē, te za sō 're atob'uzu za'ra wa'aba mo. ²Ni'wam norī hā īsazei'wa norī hā uburé tisazéb zō te 're sōpré, te te 're huri mono da, romnhi zō zama, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tiwi 're īsawi za'ra mono ò na, rāwi 're īsisaze za'ra mono zéb zarina. Tane nherē, ni'wam norī hā īsazei'wa nherē, te za romnhi hā te te siwi 're wē'ō za'ra, te te 're huri mono tō da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tiwi 're sawi za'ra mono newa. ³Taha wa, ni'wam norī hā uburé romnhi te te 're īhuri mono norī hā te te siwi 're wē'ō za'ra mono ò di za, romnhi na dame 're īsaihuri mono ò norī hā. Duré ni'wam norī, romnhi na dame 're īsaihuri mono ò norī zama, te te siwi

're wē'ō za'ra mono ō di za, uburé siwa'ru romnhi te te 're ihuri mono norī hā. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō te te 're awēsāmri ō norī hā, romnhi na dame 're īsaihuri mono ō norī me. ⁴E a norī wa'wa hā īsib'apito za'ra wa'aba bā, te za marī tiwi 're īwē'ō za'ra wa'aba mo, īsib'apito upana. Taha si te za te 're waihu'u za'ra, ihāimana wasété na, duré ihāimana wē na zama. Tawamhā īsazei'wa norī hā te za siptete u'āsi 're hāimana za'ra. E marī wa. Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono hā tiwaihu'u pese na te te 're siptete u'āsi za'ra mono wa.

⁵Ni'wam norī hā īsazei'wa norī hā te 'rāwi te te si'āma 're rosa'rata za'ra, nima hā bādā hā romhuri'ōzé hā iwa 're īrere'e mono sidāpāsi, bādā dama 're īpire za'ra mono zém na hā. Duré ni'wam norī, īsazei'wa norī hā te te da'āma 're rosa'rata za'ra asa, aiwapsi bādā hā uburé dama 're hāimana za'ra mono nherē, āma 're idahāimana za'ra mono zéb da hā. Taha wa, ate wa'aba mono bā romhuri'ōzé bātā mono na asimirosa'rata mono bā te za asiptete sina āma 're aihāimana za'ra wa'aba mo, tō ōhō na si. ⁶Ta norī hā nimahā bādā hā romhuri'ōzé hā dama 're īpire za'ra mono zém na te te si'āma 're īrosa'rata za'ra mono norī hā, Wanhib'apito āma 're wata za'ra mono da, te āne te te 're 'manharī za'ra. Duré ni'wam norī hā uburé siwa'ru romnhi te te 're ihuri mono norī hā te āne te te 're 'manharī za'ra, Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wata za'ra mono da, dasa na dama 're sōpru mono wa. Duré ni'wam norī hā romnhi na dame 're īsaihuri mono ō norī hā, te āne duré te te 're 'manharī za'ra aiwa, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wata za'ra mono da, waihu'u pese wa, duré sōprub uptabi wa. ⁷⁻⁸Wasi'uihā na 'rāwi wahāiba misire nherē, wasina 're wahāimana za'ra mono ō di za. Wanhib'apito

te te wama 're īapisutu mono zéb za'rina si, wa tāma 're wahāimana za'ra. Duré wasi'uihā na bādā hā wadā'āzé hā wa te wasima 're pisutu waihu'u za'ra mono ō di za. Wanhib'apito te te wa'āma 're īapisutu mono zéb zarina si, wa za 're wadā'ā za'ra, ōhō ma. Taha wa, wahāiba ré 're wahāimana za'ra mono ré, duré oto 're wadā'ā za'ra mono wamhā, īsib'a'uwē, wa za 're wahāimana u'āsi za'ra, simisutu. ⁹Cristu hā dā'ā nherē, ma tō apā hāiwa'udu, hāiba ré 're ihāimana za'ra mono norī nhib'apito da hā, duré 're idā'ā za'ra mono norī nhib'apito da zama. Uburé īsazei'wa norī nhib'apito da, ma tō hāiwa'udu apā. Taha wa, wa īsib'a'uwē 're wahāimana u'āsi za'ra oto, simisutu. ¹⁰Tane nherē, e marī wa, te bété asisānawā norī hā 're īwē'ō za'ra wa'aba mo, asiré īsazei'wa 're anomro aba mono nherē. E marī wa, te 're īruiwapari u'āsi za'ra wa'aba mo, asisānawā nherē. Niwapsi wa za uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nho're aimasam ni, te te wa'awaihu'u da, wahāimana wē na, wahāimana wasété na zama. Tamep si za te te da'awē'ō na dā'āsina, asi'uihā na 're asiwē'ō pese za'ra wa'aba mono ō di za, ti'ab ré. ¹¹Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne na āma rob'ui'éré, imreme na:

“Wa hā uburé Danhib'apito, tō sena 're ihāimana mono zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré tō sena aima īsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, wa duré tō sena aima ropisutu za'ra wa'wa. Āne, wa aima ropisutu za'ra wa'wa. Niwapsi te za a'uwē mono bā dahi'rātītō īnho're īma ana ni, dama īpire uptabi wa. Tawamhā tame dapoto mono bā te za īnhisi za'ra ni, īnhisi na 'Re ihāimana u'āsi mono na.”

Āne ma tō ībaihā na āma rob'ui'éré, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré'wa hā.

¹²Tamep si, wa za oto wasi'uuhâ na tâma wasiwasu'u za'ra ni wahâiba mono bâ, ti'ab ré wahâimanazém na, uburé marī hā wa te 're īmanharī za'ra mono zém na hā.

¹³Taha wa, wasiré īsazei'wa nherē, 're īwasiwē'ō za'ra mono zé hā wa za oto rēme pese za'ra ni. Āne zô si, te za asina 're asōpré wa'aba mo, marī īwē hā 're īmanharī za'ra wa'aba mono zéb zô. Marī hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ré, asiré īsazei'wa norī hā te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwasété na 're si'marōpārī tō za'ra mono da, te za marī īwē si 're īmanharī u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴Wa hā Wanhīb'apito Zezusihī āma 're īhâimana mono wa, wa tō īsina waihu'u sena na, uburé dasa hā īwē na hā, duré īwasété ō na si. Tane nherē, ni'wam norī hā te za āne hā te te āma 're rosa'rata upa za'ra: "Ā hā romnhi hā, wasétére di. 'Re īhâimana u'âsi mono ma hā wē ō di, wa te 're īhuri mono da hā." Āne hā ni'wam norī hā te te āma 're rosa'rata za'ra mono wamhā, ō norī ma si, romnhi hā wasété di tō. Tane nherē, te te siwi 're wē'ō za'ra mono nherē, te te 're huri mono wamhā, dawasédé te wasu'u. ¹⁵Āté marī dasa hā te za 're īhuri aba mo, asiré īsazei'wa norī te te siwi 're īwē'ō za'ra mono hā. Tawamhā, 're huri aba mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono te te dawi 're awē'ō mono newa, āté te za āne na tiwi 're īrobzei'ō za'ra wa'aba mo, tō ō norī wi hā. Āne wamhā, asimizawi pese zé hā tâma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō di za. Tâma sawi uptabi za'ra wa, ma tō Cristu hā sada tidâ'â za'ra. Taha wa, romnhi hā asiré īsazei'wa norī te te 're īwē'ō za'ra mono hā, 're huri aba mono ō di za, 're huri aba mono wa, ta norī hā asa na tiwi 're īrobzei'ō za'ra mono zéb zarina, tiwasété na 're īsi'marōpārī za'ra mono na 're si'utōrī tō mono da. ¹⁶Āne hā marī hā aima

wasété aba ō nherē, 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za, da te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁷E marī wa. 'Re īhâimana u'âsi mono hā īsazei'wa norī āma 're īsib'a'uwē mono zé hā, dasa hā da te 're īwē'ō za'ra mono zé, te te wasu'u ō di. Uburé marī hā da te 're īhâhuri mono zéb zama te te wasu'u ō di duré. E marī te wasu'u tawamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hā. Ta hā 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're īdanomro wē mono zé, te wasu'u. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono, Tipē'ezani na te te 're īda'apawapto mono zéb zarina, rowē uptabi na 're īdanomro mono zé, te wasu'u, dato sina. ¹⁸Āne na ni'wam norī hā Cristuhu ma, te te 're romhuri wē za'ra mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, te za te te sina 're rowē zani za'ra, uburé 're īhâimana wē za'ra mono zém na. Tawamhā te za duré da te 're wēsāmri za'ra, ti'ai āma ré.

¹⁹Taha wa, rowē na wasiré 're īwahâimana za'ra mono zéb zô si, wa za wasima 're wanhopré. Wanhīb'apito āma wahâimana nhiptete u'âsi 're wanomro mono da, 're īwasipawapto za'ra mono zém na, wa za duré 're wanomro u'âsi. ²⁰Tawamhā dasa siwa'ru 're huri aba mono wa, 'Re īhâimana u'âsi mono, danhiptete sina āma 're īdanomro mono zéb da, te te da'āma 're īromhuri wē mono zé hā tiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono tō da, āté 're huri aba mono ō di za, siwa'ru dasa hā, romnhi hā. Tō sena uburé dasa hā īwē si da te 're īhuri mono da hā. Tane nherē, dasa hā siwa'ru 're huri aba mono ré, asiré īsazei'wa nherē, sib'uware na 're īnomro mono norī hā te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, asarina wa'aba tiwasété na 're si'marōpārī za'ra mono wamhā, tawamhā, aiwasédé te za tō 're īmanharī za'ra wa'aba mo. ²¹Taha wa, romnhi hā siwa'ru 're huri aba mono ō di za, duré uwa 'rāi wa'u

isê hã 're âhuri aba mono ò di za, taha zarina asiré isazei'wa norî hã tiwasété na apâ 're si'marôpârî tō za'ra mono da. Duré siwa'ru marî aimawimhã 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, ni'wam norî hã tiwasété na apâ 're si'marôpârî tō za'ra mono da, 're 'manharî za'ra wa'aba mono ò di za. ²²Re ihâimana u'âsi mono si te te za âma 're awaihu'u mono da, te za 'râwi asima si âma 're îrosarata za'ra wa'aba mo, siwa'ru romnhi 're huri aba mono wa, âma 're î'upa za'ra wa'aba mono ò zém na hã. Ni'wam norî hã uburé siwa'ru, tisa te te sima 're îwê uptabi za'ra mono zéb zarina, te te 're îhuri mono na, 're siwê'ô za'ra mono ò wamhã, îpê'ê 're tãma 're rowê uptabi za'ra mono di za. Duré ni'wam norî hã siwa'ru dasa hã te te siwi 're îwê'ô za'ra mono zéb zarina, te te 're îhuri mono ò na, 're siwê'ô za'ra mono ò wamhã, îpê'ê 're tãma 're rowê uptabi za'ra mono di za duré, âne hã aiwa. ²³Tane nherê, ni'wam norî hã romnhi siwa'ru te te 're huri mono nherê, 'râwi âma 're siwawã za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te 're wê'ô za'ra, tisa na 're îsiwawã za'ra mono zéb zarina. Tane hã marî hã wa te 're 'manharî za'ra mono nherê, 'râwi âma 're wasiwawã za'ra mono wamhã, taha na wa za wawasédé hã wa te 're 'manharî za'ra.

Îsazei'wa norî, prédub sina 're îsipawaptob za'ra mono zé wasu'u

15 Wa norî hã wanhiptete sina, Wanhib'apito âma, wa te 're îsasômri u'âsi za'ra mono norî hã, marî, wa te wasima 're îwê za'ra mono zéb zarina si, wa te 're 'manharî za'ra mono ò di za. Wasiré îsazei'wa nherê, hâimana nhîb'uware na 're ihâimana za'ra mono norî hã, wa za wa te 're pawaptob za'ra, hâimana nhiptete na wasiré âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ²Wasiré îsazei'wa norî hã marî te te sima 're îwê

za'ra mono zéb zarina, wa za wa te âma 're sazei pese za'ra, marî îwê na si, wa te âma 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, hâimana prédub sina oto âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ³Cristu hã bété, ti'ai âma 're morî ré hã, e sima si ma tō tihâimanazéb da hã 're si'madâ'â. Mare di. 'Râwi tihâimanazém na si, 're si'madâ'â mono ò di. Æne na duréihã ma tō ni'wa hã îwasu'u na âma rob'ui'ére siro:

“Îmama, ni'wam norî hã te te ai'âma 're îwasété za'ra mono norî hã ma tō ai'u'âbâ î'âma zama te te 're wasété za'ra. Tane nherê, aimawi 're ihâimana mono zéb da hã, te îsima pisutu ò di, îsi'uihã na hã.”

Æne na ma tō duréihã îbaihã na âma rob'ui'ére, îwasu'u na hã. ⁴Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã, e taré ma tō tinhimiroti hã te te dama 're apisutu, da te âma 're îrob'ui'ére za'ra mono zéb da hã. Mare di. Taré te te dama 're apisutu mono ò di. Îsimiroti hã wa te 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tō âne hã te te dama 're apisutu. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhã, wanhiptete sina wa za âma 're wahâimana u'âsi za'ra, marî na uburé wa te 're robzépata za'ra mono nherê. Wa te 're sôré u'âsi za'ra mono wamhã, te za wama 're rowê za'ra, wawi 're robzei'ô za'ra mono âna, 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã. Ôhõ umnhasi sina, wa za tō âhã zarina si 're wahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're îwahâimana u'âsi za'ra mono zéb zô, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. ⁵'Re ihâimana u'âsi mono si dapisutu'wa hã, uburé marî na da te 're robzépata za'ra mono nherê, danhiptete sina âma 're îdahâimana u'âsi za'ra mono da hã. Taha si te te sina dama 're î'arowê zani mono hã, dawî 're robzei'ô za'ra mono âna, âma 're îdahâi-

mana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, wa tô te ĩsima 're aiwē za'ra wa'wa, ta hã aihĩni te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiré ĩsazei'wa norĩ hã simisutu asimirosa'rata na 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da oto, Cristu Zezusi 're ĩmorĩ wē zéb zarina. ⁶Asimirosa'rata na 're asisazei u'ãsi za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma simisutu u'ãsi, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo.

Zudezu'õ norĩ hã, Cristuhu wasu'uwē te te oto ĩwaihu'u za'ra zé wasu'u

⁷Cristu hã sitēme te te 're ĩ'aiwaiubui wa'aba mono ne, te za aihãiba zô asisô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina. Taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're dawata u'ãsi za'ra mono da, te za ãne asima 're ĩmanharĩ wē u'ãsi za'ra wa'aba mo. ⁸Cristu hã ma tô we ti'ai u datēme mo, zudezu norĩ hã te te 're apawapto mono da, duréihã zudezu norĩ hi'rata ma, dama ĩpire za'ra norĩ ma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma 're ĩropisutu za'ra mono zéb zarina, te te dama ãma 're a'uwaimrami mono da, duré uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na, tô sena na da te ãma 're waihu'u pese za'ra mono da. ⁹Duré zudezu'õ norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩpē'ézé mono zé hã te te oto sina 're waihu'u za'ra mono wa, ãma 're wata za'ra mono da, ma tô we Cristu hã zudezu norĩ u satõ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Duréihã ãne rob'ui'ére na ĩwasu'u hã:

“Wa hã zudezu'õ norĩ siré 're ĩhãimana mono ré, wa za ĩsiré za'ra, ai'ãma 're ĩwata u'ãsi.

Ĩnho're na zama, wa za duré ai'ãma 're ĩwata u'ãsi.”

¹⁰Duré rob'ui'ére amo na ĩwasu'u hã, ãne:

“A norĩ wa'wa hã zudezu'õ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé simisutu asiré atoi uptabi na, ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwē norĩ me.”

¹¹Duré rob'ui'ére amo na ĩwasu'u hã, ãne:

“Zudezu'õ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé Wanhib'apito ãma si 're aiwata u'ãsi za'ra wa'aba mono, uburé aipoto mono bâ 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã.”

¹²Iza'iza hã ma tô duré ãne na ãma rob'ui'ére siro:

“Niwapsi te za Zéséhé nhĩhudu hã we datēme wi, apito Dawihi mama nhĩhudu hã.

Wei wisi wapsi, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tãma pisutu, zudezu'õ norĩ nhĩb'apito, 're hãimana mono da oto, daro mono bâ.

Tawamhã ta norĩ hã te za te te siwi 're umnhasi, marĩ ĩwē hã te te tãma 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te tãma ãma 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zém na hã.”

Ãne duréihã Iza'iza hã te te ãma ĩrob'ui'érezé hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩmiropisutuzém na. Ã hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzém na, ma tô oto dama ãma uwaimra.

¹³'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã waihu'u pese wa, te za te te 're wa'apawaptob u'ãsi, marĩ ĩwē hã te te wama 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, za te te wama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb zô, wa te wasiwi 're umnhasi za'ra mono sina, sô 're wanhimipari u'ãsi za'ra mono da. Taha wa, wa ai'ãma tãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, atoi uptabi na 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, duré rowē si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa. ĩpē'ézani nhĩmiropawaptobzéb

zarina, marī īwē uptabi hā 'Re ihâimana u'âsi mono, za te te aima 're īsômri za'ra wa'aba mono zéb zô, asiwi 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, sô 're asimipari za'ra wa'aba mono zém na, 'râwi asima âma 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da, wa tô te īsima 're aiwē za'ra wa'wa.

Paru hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na te te 're ida'apawapto mono zé wasu'u

¹⁴Īsisānawā norī, wa hā wa tô ai'âma waihu'u pese za'ra wa'wa, asimizawi pese sina oto 're anomro wē wa'aba mono zém na hā. Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āne hā wa tô duré ai'âma waihu'u pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito nhimiroti na oto asima 're īroti waihu'u pese za'ra wa'aba mono zém na zama. ¹⁵⁻¹⁶Tane nherē, āhāna īnhimi'ui'ééré na, wa tô sô'awi aima rowasu'u za'ra wa'wa, īsina īpahi āna, rowasu'u ahâ na te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Te aiwi udâ waihu'u za'ra wa'aba āna, wa tô īnhimi'ui'ééré na hā aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā sôprum na te te īpisutu wa, Cristu Zezusihi ma si te oto 're romhuri mono da, zudezu'ō norī hā te tâma 're apawapto mono da. Sasedoti norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te da'âma 're īromhuri za'ra mono ne, wa duré wa hā zudezu'ō norī āma te 're romhuri u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Zezusihi wasu'uwē na te 're pawaptob za'ra mono wa, te te 're īsaze za'ra mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wēsāmri za'ra mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipisutuzéb zarina, ta norī hā īsib'a'uwē oto 're nomro mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're īwēsāmri za'ra mono zéb da hā, wa āne na hā te tâma 're romhuri u'âsi. ¹⁷Cristu Zezusihi āma si oto 're ihâimana mono wa, wa 're īsi'uze,

'Re ihâimana u'âsi mono ma si, te 're īromhuri mono zém na hā oto. ¹⁸Te 're īrowasu'u wē mono zéb zarina, duré te 're īromhuri wē mono zéb zarina ma tô zudezu'ō norī hā te te 're wapari pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. E tawamhā īsi'uihâ na īwaihu'u pese na te 're īab'manharī wē mono na, wa za dama īsina 're īwata. Mare di. Āne hā īuwaibaba ô di. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tô te tâma 're romhuri u'âsi za'ra, īwasu'u'wē na hā. ¹⁹'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hā ti-waihu'u pese na te te 're īpawapto mono zém na si, wa tô marī dama īmanharī waihu'u'ō hā te dama 're ab'manharī, zudezu'ō norī hā tô sena te te 're saze za'ra mono da, ta norī hā. Zeruzarē hawi, Iririza u 're īmorī ré, wa tô daza'rui mono bâ te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'u'wē na hā. ²⁰Wa hā wa tô āne hā te īsima 're rosa'rata u'âsi, Cristuhu wasu'u'wē hā zahadu dapore na da te 're īwapari za'ra mono ô norī u si, 're īmorī da, daza'rui mono bâ īwasu'u'wē na te āma 're da'apo're pu'u mono da. Wanhib'apito wasu'u'wē na danhimi'u'ēi 'rata u 're īzasi tō mono da, wa tô āne na te īsima 're rosa'rata u'âsi. ²¹Durēihā Iza'iza hā ma tô āne na Cristuhu āma rob'ui'ééré: “Ni'wam norī ma, īwasu'u'wē hā da te tâma 're īwaihu'u za'ra mono ô norī hā te za oto ta norī hā 'râwi āma 're siwaihu'u za'ra, īwasu'u'wē hā da te oto tâma 're wasu'u za'ra mono wa. Te te 're wapari za'ra mono āna, aré 're ihâimana za'ra mono norī hā te za oto 'râwi si'âma te te 're waihu'u pese za'ra, 're ihâimana wē za'ra mono zém na hā.”

Paru hā, timreme te te sisōwa īsōmri'zé wasu'u, Roma u morī da

²²⁻²⁴Wa hā wahub ahâ na, wa tô te īsima 're rosa'rata u'âsi, te īsima 're īrowē mono zéb uwaibaba, atēme īmorī za'ra

wa'aba da, te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherē, zahadu āmemhā īma romhuri ahā di. Taha wa, nimahā na hā āma atēme īwatobro waihu'u aba ō di. Tane nherē, ahāna hā īnhimiromhuri hā āmemhā te oto 'rāsutu wamhā, atēme āma īmorī aba da si, wa tō īsima waihu'u. Taha wa, wa tō īsima pisutu pese, Esipānha na romnhisi u īmorī ré, te asabu za'ra wa'aba da. Āne wa tō duré īsima rosa'rata, atēme āma īwisi za'ra wa'aba wamhā, niha bātā na a'ā ai'rata īnhamra za'ra wa'aba da, īma īrowē zarina, duré marī na asiwi īpawaptob za'ra wa'aba da, Esipānha u īmorizéb da hā. Taha parip si, wa za oto aihawi īmorī 'wa. ²⁵ Tane nherē, wa za a'ā Zeruzarē u si mo, ā awa'awi hā, tame 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're īsi'ubumroi mono norī hā te duré pawaptob za'ra da a'ā. ²⁶ Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, duré Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, zudezu'ō na īsazei'wa na oto 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō sima wē za'ra, rob'uiprazé hā te te siwi ubumro da, Zeruzarē āma īsazei'wa norī te te siwi āma pawaptob za'ra da, simarī āna 're ihāimana za'ra mono norī hā, zudezu norī hā. Ta norī nhoprub za'ra zé hā, īsi'uihā na te tāma āri za'ra da Zeruzarē u, taha da, wa za a'ā tamomop si mo. ²⁷ Ta norī hā zudezu'ō na īsazei'wa norī hā si'uihā na ma tō sima pisutu za'ra, te te siwi āma īpawaptob za'ra zéb da hā, zudezu norī hā. Āne hā tō ī'uwaibaba ma tō siwi āma pawaptob za'ra. E marī wa. Duréihā zudezu norī ma, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā tiwasu'uwē na tāma siwaihu'u na'rata za'ra, tipē'ē na robzei u'āsi āma 're nomro mono da. Taha na ma tō zudezu'ō norī hā te te siwi āma 're pawaptob za'ra īwasu'uwē na, aiwapsi oto ōhō āma si 're hāimana za'ra mono da. Āne wa'rāmi, te za tō zudezu'ō norī hā tīnhimarī na te te siwi 're pawaptob za'ra, zudezu norī hā, tō īsarina si.

²⁸ Tawamhā āme īnhimiromhuri te 'rāsutu parimhā, rob'uiprazé, da te dasiwi ī'ubumro hā ubuni na īsazei'wa norī ma, te āwisi wē parip si, wa za oto mo, Esipānha u īmorī da hā. Tawapsi, wa za aiwa'wai baba īmorī aba ré, asabu za'ra wa'wa oto. ²⁹ Tawamhā, atēme īwisi za'ra wa'aba wamhā, Cristuhu nhoprubzém na, sa'ētē uptabi na te za aihini wama āma tirowē za'ra.

³⁰ Īsisānawā norī, wa za oto aiwi rowaptērē za'ra wa'wa īsi'āma, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, asiptete sina ī'āma 're aimreme zusi aba mono zéb da hā. Wanhib'apito Zezu Cristuhu zazei'wa, wasiré oto 're wahāimana za'ra mono wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina, oto 're wasisawi pese uptabi za'ra mono wa, wa āne na aiwi rowaptērē za'ra wa'wa. ³¹ E marī da. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īsazei'ō'wa norī 're ihāimana za'ra mono norī hā, niha te te īma rob'manharī za'ra tō da, te za ī'āma tiwi īrowaptērē u'āsi za'ra wa'aba mo. Duré Zeruzarē āma 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're ihāimana za'ra mono norī hā, ta norī hā zudezu na iwamri za'ra wē te, zudezu'ō norī nhoprubzē hā za te āma ī'āri hā te te siwi wē'ō za'ra tō da, te za duré ta norī āma zama āma aimreme zusi u'āsi 'wa. ³² Ītoi uptabi na āma atēme īwisi za'ra wa'aba da, te za ī'āma aimreme zusi u'āsi 'wa. 'Re ihāimana u'āsi mono, īmorizé hā te te īma pisutu wapsi, wa za tō āma atēme īwisi 'wa. Tawapsi īma rowē uptabi di za, wasiré īsazei'wa norī hā 'rāwi wasisabu za'ra wē te. Te āma wazere wamhā, wa za a'ā ai'rata īwa'utu za'ra wa'wa. ³³ 'Re ihāimana u'āsi mono hā wama rowē nhomri'wa hā 'rāwi asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, wa tō te īsima 're aiwē u'āsi za'ra wa'wa. Tane tō.

**Paru, tisiwadi norĩ te
te ĩ'azawizé wasu'u**

16 Āne, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, wahidiba Pebi na ĩsisi hã. Ta hã simizawi pese di. Sětireza na 'ri nho'omo nhisi āma, te ĩsazei'wa norĩ hã te te 're apawaptob u'āsi. ²Da'ahã na ma tō te te 're da'apawapto pese. Īzama te duré te te 're ĩpawapto. Taha wa, ma'āpé asiwi āri wē wa'aba za, wasiré Wanhĩb'apito zazei'wai wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhĩb'a'uwē, 're ĩsiwaibui wē mono zém na. Marĩ zō tiwi rowaptā'ā wamhã, te za duré marĩ na asiwi ĩpawapto za'ra wa'wa.

³Ma'āpé, duré ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norĩ hã Atiraha me, te āma ĩsawi zahuré zéb zarina, rob'ui'éré na. ⁴Ta norĩ hã ĩsiré te te 're ĩromhuri zahuré mono, Cristu Zesusihi wasu'u na. Ta norĩ hã da te pãri da nherē, ma tō sisawi āna te te 're ĩpawaptob u'āsi zahuré, pahi āna. Taha wa, te te 're ĩpawaptob zahuré mono zém na, wa tō te 're uzei u'āsi zahuré. Tane nherē, ĩwétési te āma 're uze zahuré mono ō di. Uburé zudezu'ō norĩ hã ĩsazei'wa norĩ hã te duré te te āma 're uzei u'āsi za'ra, daro mono bā siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norĩ hã. ⁵Ma'āpé, duré uburé ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisira norĩ nhorōwa u ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norĩ hã, rowahutu u.

Duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, ĩsiwadi ĩma ĩsawi pe hã, Epenetu na ĩsisi hã. Ta hã ma tō saze na'rata Cristu hã, Azi'a na danhipti'a nho'omo nhisi āma. ⁶Duré Mariza hã asiwi ĩma sawi wa'aba. Ta hã te te aima 're romhuri pese za'ra wa'wa, simi'ēi uptabi na. ⁷Duré asiwi ĩma sawi zahuré wa'aba, Ādoronitu norĩ hã, Zuni'asihi me. Ta norĩ hã ĩsiré zudezu norĩ, ma tō ĩsiré tihāimana zahuré, dazazéb 'remhã. Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ siré te te 're romhuri zahuré mono wa, tãma waihu'u pese za'ra di, ĩsiré

romhuri'wa norĩ ma hã. Ta norĩ hã ma tō ĩwana saze na'rata zahuré, Cristu hã.

⁸Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, ĩsiwadi uptabi hã, Āprizatu na ĩsisi hã. Ta hã te Cristu āma si 're hāimana. ⁹Duré Ubanuhu zama asiwi ĩma sawi wa'aba, wasiré romhuri'wa hã Cristuhu ma. Esitati hã ĩsiwadi zama te za duré asiwi ĩma ĩsawi wa'wa, ĩma ĩsawi pe hã. ¹⁰Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, Aperi hã. Ta hã marĩ na da te 're pĩbui ahã mono nherē, niwa Cristuhu wi sipi'rai waihu'u ō di. Duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, Arisitoburuho nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hã. ¹¹Duré, Erodĩ'ã hã asiwi ĩma sawi wa'aba, ĩsiré zudezu hã. Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ hã Nasizuhu nhorōwa 're, 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hã asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba duré.

¹²Tiripena norĩ hã te za duré asiwi ĩma ĩsawi zahuré wa'wa, Tiripozaha me. Ta norĩ hã te Wanhĩb'apito ma, te te 're romhuri zahuré. Duré wahidiba hã ĩma ĩsawi pe hã asiwi ĩma sawi wa'aba, Pezidi na ĩsisi hã. Ta hã simi'ē na te duré Wanhĩb'apito ma, te te 're romhuri pese, wa'a āna. ¹³Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi wa'aba, Rupu hã. Ta hã te duré te te 're romhuri pese, Wanhĩb'apito ma. Īna zama te za duré asiwi ĩma ĩsawi wa'wa. Ta hã ĩna ō nherē, ma tō te te 're ĩpawapto pese, dana hã ti'ra te te 're ĩpawapto pese za'ra mono ne. ¹⁴Asĩtiti norĩ hã te za duré asiwi ĩma ĩsawi za'ra wa'wa, Predotihĩ me, duré Emesi, duré Patorobasi, duré Emasi hã. Duré uburé ĩtēme 're ĩsi'rã'ōtō mono norĩ hã asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, ĩsazei'wa norĩ hã. ¹⁵Ma'āpé duré asiwi ĩma sawi za'ra wa'aba, Pírorodu norĩ hã, Zurizaha me, duré Nere'u norĩ hã ĩhidiba me, duré Orĩpasihĩ zama. Duré ta norĩ siré 're ĩsi'rã'ōtō mono norĩ hã te za asiwi ĩma ĩsawi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhĩb'a'uwē norĩ hã.

¹⁶ Uburé asiré ïsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za asô'utu na asisawi sina 're asitob'rata hârâ za'ra wa'aba mo.

Âmemhâ uburé Cristuhu zazei'wa norî hâ, ïupsâtâ mono bâ sitême 're ïsi'râ'ôtô mono norî hâ te duré âma asawi za'ra wa'wa.

**Paru hâ, roti na za oto te
te ïrâsutuzém na rowasu'u**

¹⁷ ïsisânawâ norî, wa za oto ïnhimiroti na aima 'râsutu za'ra wa'wa. Ni'wam norî hâ te aimawi tinhimirosa'rata na te te âma 're 'wa'rutu za'ra, ïsazei'wa norî wi. Te te tiwi âma 're 'wa'rutu za'ra mono wa, te ïsazei'wa norî hâ ïmreme hâ te te 're wapari za'ra. Taha zarina, te duré sima âma 're siwanhizari. Ta norî nhimirob'manharî wasété zéb zarina, te ïsazei'wa norî hâ 're si'marôpârî za'ra, ti-wasété na. Zezusihi nhimiroti na, da te aima 're ïroti za'ra wa'aba mono zéb up-ana, te ta norî hâ te te dama 're roti za'ra, aimawi na si. Taha wa, te za tiwi 're asi-sawi pese za'ra wa'aba mo, ta norî siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da.

¹⁸ Ta norî hâ Wanhîb'apito Cristuhu ma, te te 're romhuri za'ra mono ô di. Te te sima 're ïwê za'ra mono zéb zarina si, te marî ïwasété zô si 're sôpré. Ta norî hâ sadawa nhipese nherê, te ïsimiroti hâ sena newa da te 're wapari ze za'ra, dan-himirosa'rata nhîb'uware na 're ïdahâi-mana za'ra mono norî hâ. Mreme wa-pari zeî wa, duré asa ïmreme hâ da te dasima 're wê za'ra mono da, te taré tim-reme amo na te te dama 're rowasu'u za'ra, da'âma 're wata za'ra mono sina. Tawamhâ taha zarina, te za awa'awi ïm-reme na da te 're saze za'ra. ¹⁹ Tanei ô di, a norî wa'wa hâ. Zezusihi wasu'uwê 're ïwapari pese za'ra wa'aba mono zém na, ma tô daro mono bâ ïsazei'wa norî hâ aiwasu'u za'ra wa'wa hâ te te 're wapari

ze za'ra. Taha wa, ma tô âma asina ïma 're ïrowê zani za'ra wa'aba mo.

Âne wa, wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Asimiza'rese sina, te za marî ïwê hâ 're ïmanharî za'ra wa'aba mono zéb da si, asina 're asôpré wa'aba mo. Marî ïwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono da, asima 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Te za tiwi 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwasété wi hâ. ²⁰ Rowê na 're ïdanomro mono zé hâ, 'Re ïhâi-mana u'âsi mono hawimhâ. Ta hâ te za rowêzé hâ te te aima 're anhomri 'wa. Wahi hâ dapara na da te 're ïwati'i za'ra mono ne, te za Satanasîhi nhîptetezé hâ romhutu na te te tiwi 're a'uproi 'Re ïhâi-mana u'âsi mono hâ, tô ô hâ Satanasî hâ asahâpâ 're hâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Wanhîb'apito Zezusihi wi, wa wa te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, tinhimipawapto-bzé hâ te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²¹ Timotiu hâ, âme ïsiré romhuri'wa hâ te duré âma asawi za'ra wa'wa. Duré ïsiré zudezu norî te duré âma asawi za'ra wa'wa, Rusizu norî hâ, Zasâhâ me, duré Sosipaturu hâ.

²² Wa hâ, Tési'u hâ wa duré âma asawi za'ra wa'wa, Wanhîb'apito âma wasiré 're wahâimana za'ra mono wa. Wa hâ Paru te te ïma ï'awaihu'u mono zéb zarina, wa tô rob'ui'ééré, â ïbahi na hâ.

²³⁻²⁴ Wa hâ Paru, âne wa za duré âma aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'izu hâ tin-horôwa u te te ïmazébré hâ, te duré âma asawi za'ra wa'wa. Taha nhorôwa âma, te wasiré ïsazei'wa norî hâ 're si'râ'ôtô u'âsi. Duré Erasitu hâ âme 'ri nho'ômo âma danhîb'apito ma, rob'ui'prazé za'rata na romhuri'wa hâ, te âma asawi za'ra wa'wa. Wasisânawâ Tu'atu na ïsisi zama, te duré âma asawi za'ra wa'wa.

**Paru hã, 'Re ihâimana u'âsi
mono âma iwatazé wasu'u**

²⁵⁻²⁶'Re ihâimana u'âsi mono âma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra. Taha ma si, tâma waihu'u pese di, te te 're iwa'apawapto mono zéb da hã, Zezu Cristuhu wasu'uwē hã wa te 're isaze za'ra mono zé hã wa te 're rēme za'ra mono âna, wanhiptete u'âsi âma 're iwanomro mono zéb da hã. Taha wasu'uwē hã wa tô te dama 're wasu'u u'âsi. Duréhã iwasi'uwē hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're awaihu'u mono õ di. Iwasu'uwē hã dama sa'rese âna, ma tô aré 're

danomro. Tane nherē, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwasi'uwē hã dama waihu'u oto, isadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ére hawimhã. Taha wa, te oto isimiwada'urizéb zarina si, da te 're waihu'u za'ra daro mono bâ, da te âma 're isazei pese za'ra mono zéb da hã, duré da te 're iwapari pese za'ra mono zéb da hã oto.

²⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã misire te 're hâimana. Õhõ si siwaprosi uburé marĩ hã tâma waihu'u pese di, taha ma si. Taha wa, taha âma si, wa za 're wawata u'âsi za'ra, Zezu Cristu te te wama 're i'ab'manharĩ wē mono zéb zarina si. Tane tô.

1 Corītu norī

*Corītu norī ma, Paru te te
īrob'ui'éré na'rata zé*

Ībahā wasu'uzé

Paru hā Corītu u morī wamhā, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na dama rowasu'u. Taha wa, īsa'u hā ma tō īsimirowasu'u wē zarina īsazei'wa norī hā dasina tahā'ā ni.

Ā ībahā na ma tō Paru hā tāma āma rob'ui'éré za'ra Corītu āma īsazei'wa norī ma hā, ni'wam norī hā wasété na 're ihāimana za'ra mono wasu'u hā te te wāpari wa, duré sina 're sip'o' za'ra mono wa, siré īsazei'wa nherē. Taha wa, ma tō tāma waihu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī hā ī'uwai'babā si 're īnomro mono zém na hā.

Paru hā te te tāma rob'ui'éré za'ra wana ré hā, ma tō rob'ui'éré hā tāma me za'ra, Corītu norī hā Paruhu ma. Taha na ma tō siwi sadanha, tinhimi'ui'éré za'ra na marī hā tāma 're ihāimana za'ra mono zém na, ro'wa'rudu hā. Capituru 7 āma hā ma tō Paru hā asa tāma āma rowasu'u za'ra, te te īsadanharī za'ra zém na hā. Ma tō duré tāma waihu'u za'ra, īsazei'wai mono bā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā romhuri mono bā te te tāma 're ī'apisutu mono zém na hā (capituru 12, 14 āma hā). Capituru 13 āma ma tō duré rowasu'u, 're īdasi-sawī za'ra mono zém na hā. Capituru 15 āma hā te duré rowasu'u, Zezusi hā dā'ā nherē, sena na apā ihāiwa'utuzém na hā, duré taha zarina, wa norī zama apā 're īwahāiwa'utu za'ra mono zém na hā.

Paru te te īdazawizé wasu'u

1¹⁻² Wa hā Paru, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're aihāimana

za'ra wa'aba mono norī ma. Wasisānawā Sotēni hā te duré āma asawi za'ra wa'wa.

'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō ī'apisutu, te te sima īwēzēb zarina, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 're ihāimana mono da, īsadawa para. A norī wa'aba zama, ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'uwē si oto āma 're anomro wē wa'aba mono da, Cristu Zezusihi āma. Daro mono bā, uburé Wanhib'apito Zezu Cristuhu āma 're aiwata za'ra wa'aba mono norī ma zama, wa āne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Aiwa, wa tō Wanhib'apito na wa te 're sisi za'ra, simisutu.

³ Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

'Re ihāimana u'āsi mono, tinhoprubzēb zarina, īwē si te te dama 're ī'anhomri mono zé wasu'u

⁴ 'Re ihāimana u'āsi mono āma, wa 're īwata u'āsi, īwē hā te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono wa, Cristu Zezusihi āma si oto 're anomro aba mono zēb zarina. ⁵ Cristuhu āma 're anomro aba mono wa, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā īwē si te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. Ma tō duré te te 're aipawap-tob za'ra wa'wa, īwasu'uwē na dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, duré 're ihāimana mono zém na, 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ⁶ Cristuhu wasu'uwē hā ma tō 're īsazei pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te oto asiptete sina āma 're anomro aba mo. ⁷ Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristu apā we īmorizēb zō, 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhoprubzēb zarina īwē hā te te aima 're īsōmri za'ra wa'aba mono zēb zō, aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono ō di

za oto. ⁸Wanhib'apito Zezu Cristu te za duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, asiptete sina âma 're anomro aba mono da. Nimahâ bâtâ na za we apâ îmorîzéb u, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ti'ab ré Zezusi hâ 're udâ za'ra wa'aba mono wa, tō taha bâtâ na aiwasédé hâ te te ai'âma za'ra za'ra wa'aba tō da. ⁹Re îhâimana u'âsi mono hâ wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're î'aropisutu mono zéb zarina, te te wama âma 're î'a'uwaimrami mono zéb da hâ. Ta hâ ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, î'ra siré 're anomro aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristuhu siré.

Îsazei'wa norī, siwanhizari 're îhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁰⁻¹¹Îsisānawā norī, Corowihi nhorōwa âma 're îhâimana za'ra mono norī hâ ma tō we îma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mono zém na hâ, asiwanhizari âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hâ. Taha wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa za oto aima âma roti pese za'ra wa'wa, simisutu âma 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da, asiwanhizari, âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da. Misi haré te za oto 're îpisutu za'ra wa'aba mo, simisutu asiré âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. ¹²Âne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherē, te âne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norī hâ Paruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madââ za'ra.” Duré ni'wam norī hâ te 're siwasu'u za'ra, âne: “Wa norī hâ Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madââ za'ra.” Duré ni'wam norī hâ te 're siwasu'u za'ra, âne: “Wa norī hâ Pedruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madââ za'ra.” Duré ni'wam

norī hâ te âne 're siwasu'u za'ra: “Wa norī hâ Cristuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madââ za'ra.” Âne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme si'ahâ aba na. ¹³Tane nherē, Cristuhu zazei'wa norī hâ te oto simisutu 're hâimana za'ra. Siwanhizari âma 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di. Mare di. E wa hâ Paru, wa tō asada îdââ za'ra wa'wa, wedepo'o nhonhi'râmi na. Mare di. Wa hâi ô di. E înhisi na ma tō â dawabzuri hâ da te aima 're 'manharī za'ra wa'wa, Zezusihi nhisi upana. Mare di. Wa hâi ô di.

¹⁴⁻¹⁵Ai'rata 're îhâimana za'ra wa'aba mono ré, ai'âma 're înhib'a'uwē za'ra wa'aba mono da, te îsima 're aiwē za'ra wa'aba mono 'wa'âhâ, ai'ahâ na wa aré â dawabzuri hâ te aima 're 'manharī za'ra wa'wa, înhisi na. Tane nherē, ai'ahâ na te aima 're ab'manharī aba mono ô di. Crisipu norī ma si, wa tō â dawabzuri hâ tâma 'manharī zahuré, Da'izuhu me. Âne wa, wa tō 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îwata u'âsi. Taha wa, a norī wa'wa hâ înhisi na â dawabzuri hâ te aima 're î'manharī za'ra wa'aba mono na, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ô di za. ¹⁶Âne na wa tō duré îsina po're puru, Esitépanasihi ma zama, â dawabzuri te î'manharizém na hâ. Duré îsōrōwa âma îsiré 're îhâimana za'ra mono norī ma zama, wa tō tâma 'manharī za'ra îsiré. Âma îpo're pu'u za'ra ô di oto, ni'wam norī âma hâ, â dawabzuri te tâma î'manharī za'ra zém na hâ. Ta norī ma si, wa tō 'manharī za'ra. ¹⁷Â dawabzuri hâ te dama 're ab'manharī mono da, te te datēme îzatōrī ô di, Cristu hâ. Îwasu'uwē si te dama 're wasu'u mono da, ma tō datēme îzatō. Taha wa, ti'ai âma danhimirowaihu'u na da te dama 're îroti za'ra mono nei ô di wa hâ, te dama 're îrowasu'u mono zé hâ. Ti'ai âma danhimirowaihu'u na Cristu te dama 're wasu'u mono 'wa'âhâ, wedepo'o

nhonhi'rāmi na dazada idâ'âzé wasu'u hā te aré wapu na dama 're hâimana. Tane 'wa'âhā, Cristuhu wasu'uwē hā marī dai ō di aré, da te āma 're saze za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te āma 're ida'anho'reptui mono da hā.

'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na rowasu'u

¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono, za te te i'uprosi za'ra norī hā, wedepo'o nhonhi'rāmi na Cristuhu dâ'âzé wasu'u na te te āma 're rosa'rata upa za'ra, sima, taré newa. Wa norī si uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'wa'anho'reptui mono norī si, wa tō wa te 're waihu'u za'ra, Cristuhu dâ'âzé hā ipire na hā. Taha wasu'u hā, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe, te wasu'u. Taha si waihu'u pese uptabi di, te te 're ida'anho'reptui mono da hā, Cristu hā dazada idâ'âzéb zarina. ¹⁹Āne duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na isadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hā:

“Ni'wam norī hā inhimirowaihu'u pese na te 're pawaptob za'ra mono ō nherē, tinhimirowaihu'u pese na 'rāwi 're si'madâ'â ze za'ra mono wamhā, wa za isimirowaihu'u pese zé hā te tiwi 're a'uprosi, ta norī wi, ti'ab ré danhimirosa'rata waihu'u pese na 're idahâimana za'ra mono zé hā marī dai ō na 'rāwi da te dasina 're iwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā oto.”

Āne na hā duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré, te wasu'u.

²⁰Ti'ai āma danhimirowaihu'u pe hā, tarére 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te āma i'rob'ui'éré zarina, dama rowahutu'wa norī nhimirowaihu'u pe hā tarére duré, tāma hā. Duré danhimiroti waihu'u pese na, 'rāwi da te dasima āma 're i'roti nhipese za'ra mono zé hā tarére tāma hā. Uburé danhimirowaihu'u pese

na dahâimanazé hā wapure di tāma hā, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese ma hā. Āne, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tiwaihu'u pese na te te dama 're i'ab'manharī mono zéb zarina, wa tō waihu'u za'ra ni.

²¹Tinhimirosa'rata waihu'u pese na ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā sima pisutu, dasi'uihā na danhimirosa'rata waihu'u pese na 'rāwi da te 're waihu'u za'ra mono tō da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Zezusi hā dazada idâ'âzé wasu'u hā, wa te dama 're i'wasu'u za'ra mono hā taré newa te dasima da te āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō sima pisutu, taha wasu'u na si te te 're anho'reptui mono da, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī hā. ²²Zudezu norī hā marī dama i'manharī waihu'u'ō hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'ab'manharī mono zéb zō si, te 're sōpré. Duré zudezu'ō norī hā uburé marī te te 're iwaihu'u pese za'ra mono zéb da si, te sima te te 're wē u'âsi za'ra. ²³Tane nherē, wa norī hā Cristu, wedepo'o nhonhi'rāmi na dazada idâ'âzé wasu'u si, wa tō wa te dama 're wasu'u za'ra. Tane nherē, ma tō taha wasu'u'wē hā zudezu norī hā te te siwi 're wē'ō za'ra. Zudezu'ō norī zama ma tō duré te te sima āma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra, taré newa, marī da ihâimana ō newa, i'wasu'u'wē hā. ²⁴Ni'wam norī si ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te sima 're pisutu za'ra, tinhib'a'u'wē da, ni'wam norī hā zudezu, duré ni'wam norī hā zudezu'ō. Ta norī si te Cristuhu dâ'âzé wasu'u, te te 're wapari za'ra. Tawamhā āne hā, e marī te tāma wasu'u za'ra, Cristu, wedepo'o nhonhi'rāmi na idâ'âzé wasu'u hā. Danhipai u 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe, te tāma wasu'u za'ra. Duré isimiroti wē uptabi, te tāma wasu'u za'ra. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti si, dan-

hipai u īwē uptabi hā tō. Duré danhipai u waihu'u pese uptabi di.

²⁶ Īsisānawā norī, ma'āpé asina aipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhib'a'uwē da, te te 're aip-isutu za'ra wa'aba mono ō ré, 're aihāimana 'rata za'ra wa'aba mono zém na. Ai'umro wa'aba na si ma tō asiré norī ma, asimirosa'rata waihu'u pese na si, aré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tō asima aipire na aré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tō dama ĩpire norī 'ra na 're aihāimana za'ra wa'aba mo aré. Ai'ahā wa'aba na ma tō dama aiwapu na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo.

²⁷ Tane nherē, ni'wam norī hā dama hāimana nhimiza'rese'ō na, ĩsazei'ō'wa norī te te āma 're ĩrosa'rata za'ra mono norī hā ta norī si ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te sima 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē si 're nomro mono da. E marī da, ma tō ta norī si te te sima 're pisutu za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ĩsazei'ō'wa norī hā simirosa'rata waihu'u pese newa 're ĩsi'madā'ā ze za'ra mono norī hā, oto sisém na 're hāimana za'ra mono da. Duré ĩsazei'ō'wa norī ma ĩwapu za'ra hā, ma tō duré te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē 're nomro mono da. ĩsazei'ō'wa norī ma, ĩpire za'ra hā oto sisém na 're hāimana za'ra mono da, ma tō dama ĩwapu norī si te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē 're nomro mono da. ²⁸ ĩsazei'ō'wa norī ma 're ihāimana wapu za'ra mono norī hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē si 're nomro mono da, ĩsazei'ō'wa norī te te siwi 're ĩwē'ō pese za'ra mono norī hā. ĩsazei'ō'wa norī ma, pire na 're ihāimana za'ra mono zé hā te te tiwi 're a'uprosi mono da, ma tō dama ĩwapu norī si te te 're pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē si oto 're nomro mono da. ²⁹ E marī da, ma tō āne hā te te dama 're ab'manharī, 'Re ihāi-

mana u'āsi mono hā. Ni'wam norī hā tinhimirosa'rata waihu'u pese na 'rāwi ĩsō'a, sina 're wata tō za'ra mono da, ma tō āne te te dama 're ab'manharī, duré dama pire wē te, 'rāwi dama sina 're wata tō za'ra mono da. ³⁰ 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina si, te oto Cristu Zezusihi āma 're anomro aba mono wa, te tinhimirowaihu ĩwē hā te te aima 're waihu'u u'āsi za'ra wa'wa. Cristuhu dā'āzém na si, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're wa'awēsāmri, wawasédé hā te te oto wa'āma 're ĩ'ab'madā'ā mono ō zarina. Taha zarina si, ma tō duré te te 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwē si oto tāma 're wahāimana wē za'ra mono da. Taha zarina si, ma tō duré wawasété hawi wa'anho'reptu, sitēme te te 're wa'awaibui mono da. ³¹ Taha wa, wa norī hā ĩsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wato sina 're ĩwahāimana za'ra mono zém na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, Wanhib'apito nhimipawaptobzém na si, wa za tō dama 're wasiwasu'u wē za'ra, wato sina 're ĩwahāimana za'ra mono na hā. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'éré:

“Ni'wam norī hā to sina oto 're hāimana za'ra mono wamhā, Wanhib'apito te te 're ĩpawaptob za'ra mono zém na si, te za tō dama 're siwasu'u wē za'ra, to sina oto 're ihāimana za'ra mono zém na hā.”

Āne duréihā ĩbaihā na āma rob'ui'éré hā.

Cristu hā wedepo'o nonhi'rāmi na dazada idā'azé wasu'u

2 Īsisānawā norī, ma'āpé ĩ'āma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wa hā atēme āma ĩmorī aba wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā aré dama ĩwaihu'u'ō hā, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. E tawamhā ĩmreme wapari ze na, 're

īwaparī za'ra wa'aba mono da si, wa tō te īsi'āma 're rosa'rata, īnhimiroti wē wa, ī'āma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da. Mare di. E ti'ai āma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're īroti za'ra mono ne, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Tanei ō di, īnhimirowasu'u hā. ²Ai'rata 're īnhamra aba mono ré, wa tō īsima pisutu pese, Zezusi wasu'u wē si te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono, Danho'reptui'wa da, Zezusi te te īpisudu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na dazada idâ'ázé wasu'u si. ³Atēme āma īmorī aba wamhā, īpē'ē 'remhā īnhib'uware di. Taha wa, wa tō īpahi te, rērē, īnhimirohmuri na 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te āma 're īuwaimrami mono zém na hā te 're 'wanhi'riti mono ō'umnhasite. ⁴Zezusihi wasu'u wē, te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, ti'ai āma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're īroti za'ra mono ne, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ō di, āma 're īzaze za'ra wa'aba mono da hā. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā tiwaihu'u pese na te te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono na si, ma tō sena na 're īsazei pese za'ra wa'aba mo, Zezusihi wasu'u wē hā. ⁵Taha wa, ti'ai āma danhimirowaihu'u pese zarina, Zezusi hā Danho'reptui'wa na 're saze za'ra wa'aba mono ō di. Mare di. 'Re ihāimana u'āsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tō āma 're īsazei pese za'ra wa'aba mo.

**'Re ihāimana u'āsi mono
waihu'u pese na rowasu'u**

⁶Ti'ai āma īsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u zarina, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ō di. Hāiwa hawi dahāimanazém na rowaihu'u na si, wa tō īsazei'wa norī ma, te tāma 're rowasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi

mono pē'ēzani te te tāma 're īwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, prédub sina āma 're ihāimana za'ra mono norī ma hā. Ā hā roti hā ti'ai āma īsazei'ō'wa norī nhimiroti nei ō di. Daro mono bā dama roti'wa norī nhimiroti nei ō di. Ta norī nhimiroti nhiptetezē hā daro mono bā te za tiwi 're si'utōrī za'ra. ⁷E 'wa īwaihu'u pese nhimiroti, te dama 're īwasu'u mono hā bété. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā aré dama īwaihu'u'ō si, wa wa hā te dama 're wasu'u u'āsi, īwaihu'u pese zarina īsimiroti wē uptabi si. Ta hā ma tō aré dawi udā, da te 're waihu'u za'ra mono tō da a'ā, īsimiroti wē wasu'u hā. Tane nherē, te te aropoto mono ō ré, ma tō te te sima 're wa'apisutu siro, īwaihu'u pese siré si oto 're wahāimana u'āsi za'ra mono da, rowē uptabi na. ⁸Tiwaihu'u pese zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirowaihu īwē uptabi hā te te waihu'u za'ra ō di, ti'ai āma dama roti'wa norī hā īsazei'ō'wa norī hā. Te te waihu'u za'ra 'wa'āhā, Wanhib'apito, danhipai u īwaihu'u pe hā te te siwi wīrī ō di aré, wedepo'o nhonhi'rāmi na hā. ⁹Tane nherē, ta norī hā te te waihu'u za'ra ō di tō. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'ére siro:

“Re ihāimana u'āsi mono zawi pese 'wa norī ma, iwē hā te te tāma 're ī'apisutu mono zé hā, te te tāma āma 're ī'uwaimrami mono zéb da hā, dasi'uihā na datōmo na da te 're 'madâ'ā waihu'u za'ra mono ō di. Duré dapo're na da te 're waparī waihu'u za'ra mono ō di. Duré dapē'ē na dasi'uihā na da te dasina 're waihu'u za'ra mono ō di, da te dasina āma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, iwē hā tinhib'a'uwē norī ma, te te 're ī'apisutu mono hā.”

Āne duréihā īwasu'u na āma rob'ui'éré, ībaihā na hā.

¹⁰ Wama si, ma tō tinhimiroti hā dama īwaihu'u'ō hā te te wama 're awaihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Tipē'ēzani na si ma tō te te wama 're awaihu'u tō. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani ma si, waihu'u pese di tō, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te wama 're īawaihu'u mono zéb da hā. E marī wa. Uburé marī hā tāma waihu'u pese wa, Īpē'ēzani ma hā. 'Re ihāimana u'āsi mono, uburé te te sima 're īaroti mono zé hā dama īwaihu'u'ō hā, tāma waihu'u pese di. Uburé marī na 're ihāimana mono zém na zama, tāma waihu'u pese di, Īpē'ēzani ma hā. ¹¹ Ni'wa hā 'rāwi tipē'ē na tihāimanazém na, te te sima 're īawaihu'u mono zé hā, e 'wa hā te za īmana'rāmi hawim nherē, tiwi waihu'u. Īupana nherē, da te tiwi waihu'u ō di za, ihāimanazé hā. Marī na 'rāwi sima īrosa'rata'wai ma si, waihu'u pese di, 're ihāimana mono zé hā. Tane duré, 'Re ihāimana u'āsi mono hāimanazé hā Īpē'ēzani ma si, waihu'u pese di. Taha wi hā, ni'wa te te duré waihu'u ō di. ¹² Īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, oto 're wahāimana za'ra mono ō di, wa norī hā. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani ré si, wa oto 're wahāimana za'ra, hāiwa hawi te te wei watēme isatōrī ré si. Īwē hā te te wama 're īanhomri mono na, wa te 're waihu'u za'ra mono da, ma tō Tipē'ēzani hā wei watēme satōrī za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā.

¹³ Taha wa, wa norī hā ti'ai āma danhimirowaihu'u pese zarina, wa te oto dama 're rowasu'u za'ra mono ō di. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani te te wama 're īaroti mono zéb zarina si, wa oto wa te dama 're rowasu'u za'ra. Īpē'ē 're, Īpē'ēzani tāma 're ihāimana za'ra mono norī ma si, wa īsimiroti wē hā wa te tāma 're wasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono

hāimanazé wasu'u'uwē na hā. ¹⁴ 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani te te wama 're īaroti mono zé hā, te īsazei'ō'wa norī hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, taré newa, duré 'rāwi si'uihā na rosa'rada hā te te āma waihu'u pese za'ra ō wa, ta norī hā. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani, Īpē'ē 're, tāma 're hāimana za'ra mono ō nherē, te te āma 're waihu'u za'ra mono ō di tō. 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani na si, te za da te āma 're waihu'u za'ra. ¹⁵ 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani, Īpē'ē 're, tāma 're ihāimana za'ra mono norī si, te oto te te 're waihu'u za'ra, uburé te te tāma 're īroti za'ra mono zéb zarina, niha oto 're ihāimana za'ra mono zéb da hā. Taha wa, īsazei'ō'wa norī hā te te oto 're wawaihu'u za'ra mono ō di, aimawi 're wahāimana za'ra mono wa oto. ¹⁶ Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āhā wasu'u na āma rob'ui'éré siro, āne na hā:

“E 'wa hā, Wanhīb'apito nhimirosa'rada hā te te tiwi īwaihu'u da bâ bété. E 'wa hā te te duré tāma īroti da bâ.”

Āne duréihā āhā wasu'u na āma īrob'ui'éré hā, Wanhīb'apito nhimirosa'rada, dasi'uihā na da te tiwi 're īwaihu'u za'ra mono ō zém na hā. Tane nherē, wa tō wa norī hā Cristuhu nhimirosa'rada hā waihu'u pese za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani, wapē'ē 're, oto wama 're hāimana za'ra mono wa, te te wama 're īawaihu'u mono zém na hā.

Paru hā Aporuhu me, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te te 're iromhuri zahuré mono zé wasu'u

3 Īsisānawā norī, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani, Īpē'ē 're, tāma 're ihāimana za'ra mono norī ma si, wa Zezusihi wasu'u'uwē si, wama Īpire uptabi si, te tāma 're wasu'u za'ra, dama īsa'rese'ō hā. Tane nherē, ai'rata 're Īnhamra aba mono ré, āne na te aima 're

rowasu'u waihu'u za'ra wa'aba mono ō di. E marī wa. Īsazei'ō'wa norī 're ihâimana za'ra mono ne, zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, duré ai'uté hā marī te te 're ĩsa'rese za'ra mono ō ne, Zezusihi wasu'u'wē hā 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, asima 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono ō wa. ² Ai'uté hā tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono ō wa, te za tina hāiwa'u si te te 're wapsōmri za'ra. Īna hā ĩsai uptabi hā te te tāma 're sōmri waihu'u za'ra mono ō di. Tane, wa tō wa hā roti ĩwapure na si te aima 're roti za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'u'wē na hā, zahadu aima pibui prā za'ra wa'aba wa, 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āhāna hā bété. Zahadu tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba ō di. ³ E marī wa. Īsazei'ō'wa norī 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, zahadu 're anomro aba mono wa. Taha wa, te zahadu 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo, marī na. Te duré 're asisada'ābā u'āsi za'ra wa'aba mo.

Āne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā, e marī te aima wasu'u za'ra wa'wa. Cristu hā 're saze za'ra wa'aba mono ō ré, aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé, zahadu 're ĩrēme waihu'u za'ra wa'aba mono ō zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, ĩsazei'ō'wa norī 're ihâimana za'ra mono zém ne hā. ⁴ Ni'wam norī me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherē, te āne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norī hā Paruhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'ā za'ra.” Duré ni'wam norī hā te āne 're siwasu'u za'ra: “Wa norī hā Aporuhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'ā za'ra.” Āne na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, e marī te wasu'u. Tō ĩsazei'ō'wa norī 're ihâimana za'ra mono zém na, zahadu 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

⁵ Tazahā, āhā zarina si te za wa'āma 're ĩrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. Wa norī hā 'Re ihâimana u'āsi mono ma si, wa te 're ĩromhuri mono, wa 're wahâimana. Īwasu'u'wē na, wa te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te oto asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hā. Ta hā te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa wa te tāma 're romhuri pese. Taha da si, wa wa norī hā 're wahâimana. ⁶ Wa hā Paru, buru na da te dasima 're robdī'i za'ra mono ō ré, da te 're ĩrobzuri mono ne, wa tō dawana te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, Cristuhu wasu'u'wē na hā. Duré, da te 're robzuri mono pari, da te oto 're ĩrobdī'i za'ra mono ne, ma tō Aporu hā ĩza'u hā te te aima āma 're rowasu'u wē za'ra wa'wa. Tane nherē, 'Re ihâimana u'āsi mono si waihu'u pese di, te te 're ĩaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, āma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da, Zezusihi si asina 're umnhasi u'āsi za'ra wa'aba mono da. Buru na hā 'Re ihâimana u'āsi mono waihu'u pese na si, dama 're ĩro'wanhipré za'ra mono ne, ma tō 'Re ihâimana u'āsi mono si te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, āma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da. ⁷ Taha wa, robzuri'wa norī ne, ĩwasu'u'wē na te te dama 're ĩrowasu'u 'rata za'ra mono norī hā, pire na 're hâimana za'ra mono ō di. Duré robdī'i'wa norī ne, daza'u te te dama āma 're ĩrowasu'u za'ra mono norī hā, duré dama pire na 're hâimana za'ra mono ō di. 'Re ihâimana u'āsi mono si, te pire uptabi na 're hâimana u'āsi, taha si te te 're da'apawapto wē mono wa, Zezusihi ne dahâimana prédup sina, oto 're ĩdahâimana za'ra mono zéb da hā. ⁸⁻⁹ Robzuri'wa norī hā robdī'i'wa norī me, tāma 're ĩro'wanhipré za'ra mono da si, te aiwa simisutu te te 're romhuri za'ra. Tane duré, wa hā ĩwasu'u'wē na te aima 're rowasu'u 'rata za'ra wa'aba mono wamhā, duré Aporu

hã ĩza'u te te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aiwa wa tô wa zahuré, wa te wasima 're aiwê za'ra wa'wa, ĩwasu'uwê hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, wa wa zahuré, wa te tâma 're romhuri, aiwa. Taha wa, wa te tâma 're ĩromhuri mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wapawa'â, ĩwê uptabi na.

Duré daburu hã, e 'wa te hã. E āma ĩromhuri'wa norĩ te hã, buru hã. Mare di. Misire ĩtede'wa na te 're hâimana, buru tede'wa hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ĩnhib'a'uwê, 're anomro aba mono õ di. Duré Aporuhu nhib'a'uwê, 're anomro aba mono õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê si, te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Āne wa za duré aima āma romn-himiré'zé za'ra wa'wa, 'ri na. 'Ri hã 'ri'wa norĩ tei õ di. 'Ri tede'wa te, 'ri hã. Tane, a norĩ wa'wa hã wanhib'a'uwê, 're anomro aba mono õ di, ĩwasu'uwê na, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherê. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê si, oto 're anomro aba mono wa. ¹⁰'Ri na romhuri'wa norĩ hã 'ri na'rata uimrehêne, te za siwi 'manha, sipese na. Tane duré wa hã, ĩnhimiromhuri wê na, wa tô sãna'rata, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na hã, Cristuhu wasu'uwê na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te oto 're ĩpawapto mono zéb zarina. Duré 'ri na'rada hã da te dasiwi 'manharĩ pari, ĩhâiba amo norĩ hã ĩsisiwi te te oto siwi ĩ'ri ne, tane te duré ni'wam norĩ hã te te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'wa, ĩza'u hã. 'Ri na'rata 'manharĩ nhisiwi, da te dasiwi 'ri wamhã, pibui pese na te za dasiwi 'ri ni, marĩ ĩwê na si. Tane ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, pibui pese na te za oto te te dama āma 're rowasu'u

za'ra, ĩuwaibaba si. ¹¹'Ri'wa norĩ hã, 'ri na'rada te te siwi 'manharĩ wamhã, misire ĩwê uptabi si te za tô siwi 'manha. Tane duré, misire ĩwasu'uwê hã te 're hâimana, dawana te aima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mono hã, tô õ hã Zezu Cristuhu wasu'uwê hã. ĩwasu'u aimawi hã 're 'maihâimana mono õ di, da te āma 're saze za'ra mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te āma 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã. ¹²⁻¹³Ni'wam norĩ hã, 'ri na'rata 'manharĩ nhisiwi te te siwi 'ri wamhã, áté marĩ hã unhamo ro'o na 're ĩsi'unhamo mono õ na si, te za siwi 'ri, ĩwa'âbã za'etê na, etê'ubuzi pré oru na, duré etê'ubuzi'a prata na, duré etê waipo na. Áté ĩhâiba amo norĩ hã te za marĩ ĩwa'âbã syryre na si siwi 'ri, unhamo wa ĩro'o pese na si, wede na hã, duré du na hã, duré amho teihi na hã. Tawamhã nimahã na 'ri hã ro'o nherê, si'unhamo õ wamhã, te za waihu'u za'ra ni, marĩ ĩwê na si 'ri'wa norĩ hã te te siwi ĩ'manharĩ na hã. Tazahã si'unhamo wamhã, te za marĩ ĩwê prá na si te te siwi ĩ'manharĩ na waihu'u za'ra ni. Tane te ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwê na, ĩuwaibaba si te te dama 're rowasu'u za'ra. Duré ni'wam norĩ hã senai'õ na te te dama āma 're roti za'ra. Tawamhã niwapsi te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pibu za'ra, Zesusihi wasu'u na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã, pé tô sena zô. Za da'ama ĩsipo'ozéb āma, te za pibu za'ra. Tawamhã te za waihu'u za'ra, sena na Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ hã, duré senai'õ na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ zama. ¹⁴'Ri'wa norĩ hã marĩ ĩwê na si te te siwi 'ri wa, unhamo ro'o na zata õ wamhã, 'ri tede'wa hã te za waihu'u, tiwi ĩzata õ na hã, tâma 're ĩsab u'âsi mono na hã. Taha zarina, te za 'ri'wa norĩ ma, marĩ ĩwê hã tâma sômri za'ra, ĩwa'rãmi. Tane duré, ni'wam norĩ hã ĩwasu'uwê na tô sena na te te dama 're

ĩrowasu'u za'ra mono zém na, 'Re ihâimana u'âsi mono, te te waihu'u za'ra wamhã, tawapsi te za iwê hã tâma sômri za'ra iwa'rãmi, za da'ãma isipo'ozéb ãma hã. ¹⁵Duré 'ri'wa norĩ hã marĩ iwê prã na si te te siwi 'ri wa, unhama ro'o na zata wamhã, 'ri tede'wa nhoprubzé hã te te sina uwaimrami za'ra õ di za, 'ri'wa norĩ hã. Te za simini za'ra, 'ri tede'wa nhoprubzé hã. Tane duré, ni'wam norĩ hã taré ãma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê hã te te tâma 're sômri za'ra mono õ di za iwa'rãmimhã, za da'ãma isipo'ozéb ãma hã. Ta norĩ hã te za tô simini za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé hã za te te simini za'ra nherẽ, tane nherẽ, te za tô sõ'reptu za'ra, ropipa hawi.

Áté ni'wa hã 'ri para sãmra ré, te za isõrõwa hã íré ãro. Tawamhã áté unhama ro'o za'etê 'rowi nherẽ, te za watobro rob u, sisõ'reptu da. Tawamhã aré dá'ã da nherẽ, te za 'rãwi sisõ'reptu. Tane, ni'wam norĩ hã taré ãma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're irowasu'u za'ra mono norĩ hã, ropipa u si'aba'ré da nherẽ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã sõ'reptu za'ra, Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono wa. Tinhoprubzé hã za te te tâma sômri za'ra dai õ nherẽ, te za tô ta norĩ hã sõ'reptu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ¹⁶Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're idawata za'ra mono zéb 're, ma tô õ hã dama 're hâimana, 'ri iwê uptabi wa. Tane te oto aipẽ'ẽ 're, ai'ãma 're sõrõwa za'ra wa'wa. Ipẽ'ezani hã te oto aipẽ'ẽ 're, 're sãmra u'âsi za'ra wa'wa. E ãne hã 'rãwi asina waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã tite da si, ma tô sima pisutu, ti'ai ãma isõrõwa 're, 'ri 're wa'wa hã siwaprosi ãma 're hâimana mono da, wẽ uptabi na. Tane ma tô duré

a norĩ wa'wa hã aipisutu za'ra wa'wa, isib'a'uwẽ si oto 're anomro aba mono da, taha ãma si 're aihâimana wẽ u'âsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ni'wam norĩ hã apã te te 're aiwasété za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono si te za ta norĩ hã te te 're a'uprosi.

¹⁸A norĩ wa'wa hã aihâimanazé senai'õ na, taré 'rãwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, te rosa'rada hã te te si'ãma 're upa za'ra, waihu'u pese newa, ti'ai ãma isazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u pese si te te 're waihu'u za'ra mono nherẽ, te te sima 're 'ruiwaparĩ za'ra mono hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti iwê uptabi hã ta norĩ hã te te 're waihu'u za'ra mono õ nherẽ, te 'rãwi waihu'u pese newa, te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti iwê uptabi zô si, te za asima 're asõpré u'âsi aba mo, asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Isazei'õ'wa norĩ hã asimiza'rese ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, te za te te ai'ãma 're rosa'rata upa za'ra wa'wa. Tane nherẽ, te za tô 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mo, asimiza'rese sina. ¹⁹Ti'ai ãma isazei'õ'wa norĩ hã tinhimirowaihu hã te te sima 're 'ruiwaparĩ u'âsi za'ra mono hã, tarére 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Duréihã ma tô ãne na ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono ãma rob'ui'ére siro, ibaihã na hã:

“Re ihâimana u'âsi mono hã te isazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te te tâma 're rob'manharĩ za'ra, tinhimirowaihu'u pese na, 'rãwi 're sisimini za'ra mono da.”

²⁰Apito Dawi hã ma tô duré ãne na ãma rob'ui'ére siro, duréihã:

“Īnhib'apito ma si, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ti'ai âma îsazei'ô'wa norī nhimirowaihu hā marī da, ihâimana ô na hā. Tarére tâma hā, îsazei'ô'wa norī nhimirowaihu hā.”

Āne duréihā apito Dawihi nhimi'ui'éré, 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na hā. 21-22 Ni'wam norī hā asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono hā te sina 're wata za'ra mono sina, te te sima 're nharī za'ra, āne: “Paruhu nhimiroti si, wa za wa norī hā wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norī nhimiroti nhipai u, wē uptabi wa.” Ni'wam norī hā te duré āne te te sima 're nharī za'ra: “Wa norī hā Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norī nhimiroti nhipai u, wē uptabi wa, wama hā.” Āne na 'râwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. Wa hā Paru, duré Aporu, duré Pedru, duré uburé wasiré rowahutu'wa norī zama, simisutu wa wasiré wa te aima 're romhuri za'ra wa'wa, Zezusi hā 're îsazei pese za'ra wa'aba mono da si. Uburé marī hā ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono hā, te aima 're hâimana za'ra wa'wa. Aihâiba ré ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa, Zezusihi âma si 're anomro aba mono zéb da hā. 'Re atâ'â za'ra wa'aba mono zé hā, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa. Āhâna uburé marī hā ai'âma 're îromhâimana za'ra wa'aba mono zé hā, te aima 're hâimana za'ra wa'wa, za ai'âma 're îromhâimana za'ra wa'aba mono zéb zama, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're îpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina, Zezusihi si 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. Āne te uburé marī hā aima 're hâimana za'ra wa'wa, îsazei'wa norī ma hā. 23 Duré a norī wa'wa hā te Cristuhu ma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, îsib'a'uwē na hā. Ta hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te pisutu wa, ma

tô wei mo ti'ai u, Danho'reptui'wa da hā. Taha wa, Cristuhu nhib'a'uwē na si, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Wanhib'a'uwē na, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ô di za.

Paru hā, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na dama îsiwasu'uzé wasu'u

4 Wa hā Paru, duré Aporu, duré ni'wam norī me, wa Cristuhu ma si, wa te 're romhuri za'ra. Īwasu'uwē hā dama îwaihu'u'ô hā, î'uwaibaba si, wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, ma tô wapisutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Taha na si, wanhimiromhurizé hā. Taha wa, te za āne na si wa'âma 're îrosa'rata za'ra wa'aba mo. 2 Ni'wa hā îsi-bro, da te tâma 're 'madâ'â mono da, te te sima da'maipisutu wamhā, e niha ihâi-manazé hā za, tâma îrob'madâ'â'wa da hā. Îsib'apito ma, tâma umnhasi na, te za te te tâma 're rob'madâ'â wē, te te wēsâmri da. 3 Wa hā bété. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ĩ'umnhasi na, wa tô te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'uwē na hā. Tane nherē, a norī wa'wa hā ĩ'umnhasi na îwasu'uwē na te dama 're îrowasu'u mono na asiwi îwaihu'u aba zéb zarina, asiwi îwēsâmri aba zô, îsina 're ĩnhimnhasi mono ô di. Mare di. Duré ni'wam norī hā te te siwi âma îwaihu'u za'ra zô, îsina 're ĩnhimnhasi mono ô di. Īzama, 're ĩsi'umnhasi mono na, îwasu'uwē hā te dama 're îwasu'u mono na hā 'râwi ĩsi'uihâ na ĩsiwaihu'u da hā, mare di. 4 Āhâna hā, 'Re ihâi-manana u'âsi mono wi, te âma ĩ'upazém na hā marī ô di, ĩnhimirosa'rata remhā oto. E taha zarina, tâma ĩ'umnhasi sina, îwasu'uwē te dama 're îwasu'u mono zé, te wasu'u. Mare di. Wanhib'apito si te za îwaihu'u, tâma ĩ'umnhasi na hā, duré tâma ĩ'umnhasi ô na hā. 5 Taha wa, bâtâ na, Wanhib'apito uburé za te te îda'awaihu'uzé wana, asiwi îwaihu'u aba zarina, asiwi îwē'ô za'ra wa'aba da,

asima īāma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, Wanhib'apito apā wei morī ō ré hā. Ni'wam norī zama asiwi īwaihu'u aba zéb zarina, asiwi wē'ō za'ra wa'aba da, asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, bātā na Wanhib'apito za da'āma īsipo'ozé wana. Taha si te za dawi a'upsibi nhamra oto sō'awi, uburé dapē'e 're, 'rāwi da te dasima 're īrosa'rata za'ra mono zé hā. Marī hā barana, da te 're 'madā'ā za'ra mono da, da te 're 'īuiwē za'ra mono ne, te za Wanhib'apito hā sō'awi oto dawi a'upsibi nhamra, uburé marī hā da te 're 'manharī za'ra mono da, da te dasima 're īwē za'ra mono zém na, danhimirosa'rada hā. Tawapsi te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā wasu'u wē za'ra ni'wam norī hā, ti'ab ré tihāimana wē zém na te te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono wa, te te 're 'īwaihu'u mono zéb zarina.

⁶Īsisānawā norī, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, wa tō āne na aima īsiwasu'u za'ra wa'wa ihāimanazém na hā, Aporuhu hāimanazém na zama. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina si, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, wa tō āne na aima roti za'ra wa'wa, wasiré rowahutu'wa norī hā tisiré norī nhimiroti nhipai u, wē up-tabī newa, ta norī niwī 're aihāimana za'ra wa'aba mono wē te, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da. ⁷E asiré norī nhipai u 're aihāimana pire za'ra wa'aba mono bâ, te bété āne na 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mo. E marī te aré aima 're hāimana za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono ō 'wa'āhā. Marī īwē hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ō di aré. Uburé īwē hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhoprubzéb si, te oto aima 're hāimana za'ra wa'wa. E marī wa, te bété asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, uburé marī īwē hā aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhoprubzéb

ō newa, aihawim na aima 're wairébé aba mono newa.

⁸A norī wa'wa hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, Tipē'ēzani na rowē te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono zō, aiwi sō 're īrowaptā'ā za'ra wa'aba mono ō na, te 'rāwi 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mo, dasa hā da te 're huri mono wa, da te 're 'mahāpārī pese za'ra mono ne. E āne bâ, te 'rāwi asi'āma 're īrosa'rata ze za'ra wa'aba mono. Danhibro pese wa, marī zō dawi 're īrowaptā'ā za'ra mono ō ne, te asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono, Tipē'ēzani na rowē te te aima 're īpisutu za'ra wa'aba mono zō, aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono ō newa. Ti'ai āma danhib'apito norī hā tinhib'a'uwē norī ma, pire na 're ihāimana za'ra mono ne, te asiré īsazei'wa norī ma aipire na 're aihāimana za'ra wa'aba mono na 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mo, wa norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā danhib'apito norī ne wapire na 're wahāimana za'ra mono ō nherē. E āne hā 'īuwaibaba bâ. Wē di tō. Tane hā aima wē za'ra wa'aba ze te bâ, taha na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono, aipire na īsazei'wa norī ma āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Niha hā 'wa'āhā, wa aré wa norī zama wapire na asiré 're wahāimana za'ra wa'wa, uburé īsazei'wa norī ma hā. ⁹Wa norī hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa na dama 're īwahāimana za'ra mono hā, īsazei'wa norī ma, wawapure na damana wawi taré 're īwahāimana za'ra mono da si, ma tō te te 're wa'apisutu. Wa hā āne na wa tō rosa'rata na hā īsina waihu'u. Ni'wam norī hā marī te te 're 'īmanharī wasété za'ra mono zéb zarina, te za da te dasima āma 're roti za'ra, dasisō'a da te 're simroi mono wa, āma 're dawa'ē za'ra mono da. Tane duré, wa norī hā sō'awi wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tō 'Re ihāimana u'āsi

mono hã te te 're wa'apisutu, da te dasiwi 're wawē'ō za'ra mono wa, uburé dasisō'a wa'āma 're dawa'ē za'ra mono da nherē, duré hãwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norī nho'a zama. ¹⁰ Cristuhu wasu'uwē na si, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wa, te isazei'ō'wa norī hã wanhimiza'rese'ō na 're iwahâimana za'ra mono na te te wa'āma 're rosa'rata upa za'ra. E a norī wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, wanhipai u aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te āne hã 'rãwi asimirosa'rada hã asi'āma 're i'manharī za'ra wa'aba mo, Cristuhu āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Duré wa norī hã isazei'ō'wa norī ma, wawapure na 're iwahâimana za'ra mono na, te ta norī hã te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. E a norī wa'aba si, tãma aipire za'ra wa'aba bâ, te bété 'rãwi āne na asi'āma 're i'rosa'rata za'ra wa'aba mo. Duré wa norī hã dama wawapure na 're iwahâimana za'ra mono na, da te wa'āma 're rosa'rata za'ra mono wa, da te dasiwi 're wawazéb za'ra mono ō di. Até a norī wa'aba si, da te 're aiwazé pese za'ra wa'aba mono na, te 'rãwi asi'āma 're i'rosa'rata ze za'ra wa'aba mo. E āne hã i'uwai'baba. ¹¹ Wa norī hã bété, i'wasu'uwē na si, wa te dama 're i'rowasu'u za'ra mono norī hã. E niha āhãna wahâimana za'ra zé hã. Ni-momo 're wanomro mono wamhã, wa za tô mra hã wa te 're sépata za'ra, 'rubu zama. Wa'uza hã'ratate ré si, wa za tô 're wanomro. Te za duré da te 're wahã za'ra, danhib'rata na, da te 're i'wa'ruiwaparī za'ra mono zéb zarina. Daro mono bâ 're wanomro mono ré, 're i'wanhimi'wara mono zéb da, da te wama 're pisutu za'ra mono ō di za. Hãwi si, wa za 're wanomro u'âsi. ¹² Wahâimanazéb da hã, wawasutu nherē, wa wanhib'rata na wa te 're romhuri pese za'ra. Duré da te wa'āma 're wasété za'ra mono nherē, wa da'āma 're wamreme

zusi u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwē hã te te dama 're anhomri mono da. Duré da te wama 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, wa wanhiptete na ōhō āma si 're wahâimana za'ra, asa wa te dama āma 're wa'rãmi za'ra mono āna. ¹³ Duré da te dasima 're wawasu'u wasété za'ra mono nherē, wa wamreme wē na si, wa te dama āma 're wa'rãmi za'ra, wawaimri na. Duré, ropu hã da te dasiwi 're isa'wari za'ra mono ne, te da te dasiwi 're wawē'ō pese za'ra. Āne 're iwahâimana za'ra mono zé hã, āhãna hã.

¹⁴ E āne na te aima i'roti za'ra wa'aba zé ma, asiséb za'ra wa'aba da, wa tô āne na aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai ō di. Taré i'nhimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa āne na aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, i'ra ne oto i'ma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, i'ma asawi uptabi za'ra wa'aba wa. ¹⁵ Até da'ahã na te oto da te aima 're roti u'âsi za'ra wa'wa, Zesusihi nhimiroti wē na hã, taha na si āma 're anomro wē wa'aba mono da. Da'ra hã da te dasisō 're i'madã'ã pese za'ra mono ne, te ta norī hã te te 're ai'madã'ã pese za'ra wa'wa, Zesusi hã 're rēme za'ra wa'aba mono tô da. Tane nherē, isi-waprosi wa aimama uptabi aba ne, aima 're ihâimana za'ra wa'wa. I'wasu'uwē na te aima 're i'rowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, Cristu Zesusi hã 're saze za'ra wa'aba mono wa, wa oto aimama uptabi aba ne, 're ihâimana, da'ra hã damama nhimiromhuri hawi, dama 're ipoto za'ra mono ne. ¹⁶ Taha zarina, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Cristuhu nhirã zarina 're i'morī wē ne, oto 're anomro wē wa'aba mono da, aima āma 're isisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁷ Taha da, wa tô Timotiu hã atēme satōrī za'ra wa'wa, te te āma 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Ta hã i'ra ne, oto i'ma 're hâimana mono wa, i'ma sawi uptabi di duré. Ta hã te Wanhib'apito si te

te 're 'madâ'â pese, tiwi sipi'rai âna. Ta hâ atême wisi aba wapsi, te za Cristu Zezusihi âma si 're ihâimana mono zém na âma aipo're pu'u za'ra wa'wa, daro mono bâ isazei'wa nori hâ 're isi'râ'otô mono nori ma, te 're iroti mono zém na zama.

¹⁸ Ni'wam nori hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na, inhipai u te te 're iwaihu'u pese za'ra mono na, ma tô 'râwi 're si'madâ'â pire za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nori hâ. Taha wa, ta nori ma ipahi za'ra newa, ma tô i'âma rosa'rata za'ra, atême wa'aba, za âma imorî su'u ô na hâ. Taha zarina, ma tô duré 'râwi sina 're wata za'ra. ¹⁹⁻²⁰ Tane nheré, Wanhib'apito te te ima pisutu wamhâ, wa za tô âma atême imorî su'u za'ra wa'wa, romhutu na. Ni'wam nori hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwé 're nomro mono wamhâ, timreme nhipese na Cristuhu wasu'uwé na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ô di za, da te 're wapari ze za'ra mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ezani, tiwaihu'u pese na te te 're ipawaptob za'ra mono zém na si, te za te te 're dapawaptob za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Taha zarina si, te za âma 're hâimana wé u'âsi za'ra, ta nori hâ.

Taha wa, âma atême imorî za'ra wa'aba wamhâ, wa za isina aiwaihu'u za'ra wa'wa, aiwaihu'u pese na 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nori hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ezani, tiwaihu'u pese na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, sena na 're idapawaptob za'ra wa'aba mono na, wa za duré isina aiwaihu'u za'ra wa'wa, sena na âma 're idapawaptob za'ra wa'aba mono ô na zama. Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, aiwaihu'u pese na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zép si, te waihu'u tô da, wa za âma atême imorî za'ra wa'wa, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ezani nhimipawaptobzéb

zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono na si, 'râwi te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, isi'uihâ na. ²¹ Âne, wa tô aima âma roti za'ra wa'wa. Tawamhâ, e ma hâ te za asima iwé za'ra wa'wa. Atême âma imorî aba wamhâ, e da'ra, da te 're ihâ za'ra mono ne, wa za imreme na aihâ za'ra wa'wa, inhimiroti hâ 're wapari za'ra wa'aba mono ô 'ru te. Âté wa za tô aihâ za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ô wamhâ. E ihâimanazém na atâma na wa za aima ihâimana za'ra wa'wa, inhimizawi pese zéb zarina, inhimiroti hâ 're wapari pese za'ra wa'aba mono wé te. Ma'âpé, 'râwi oto asi'uihâ na asima pisutu za'ra wa'aba, niha 're anomro aba mono zéb da hâ.

Aibâ hâ isazei'wa nori wazari, 're imaihâimana wasété mono zé wasu'u

5 Airom hawimhâ, wa tô aiwasu'u wasédé hâ wapari za'ra wa'wa, ni'wa hâ asiré wa'aba nheré, pi'ô na hâimana wasété na 're ihâimana mono na hâ. Ta hâ ma tô, u, timama mro hâ ti'â. Taha wa, te oto siré 're hâimana zahuré. Âne hâ wasété uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâ. Isazei'ô'wa nori hâ 're hâimana wasété uptabi za'ra mono nheré, ta nori ma zama, wé za'ra ô di, âne hâ. Tane nheré, te asiré isazei'wa hâ dame 're 'maihâimana wasété, aibâ hâ. Âne hâ wasété uptabi di. ² 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hâ aima iwaihu'u pese za'ra wa'aba na, 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono nheré, e marî wa, asiwi wé'ô za'ra wa'aba ô di bété, asô'a za'ra wa'aba, aibâ tina waptém na isip-saihuri hâ. Aibâ hâimana wasété zarina, aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba na, te aré asiwaihu'u za'ra wa'wa, asiré isazei'wa 're hâimana mono wa. Taha zarina, te aré tiwi irosawi za'ra wa'wa, rowahutu u asiré 're hâimana aba mono tô da oto. E âne hâ tiwi sizâri za'ra wa'aba ô di bété. ³⁻⁵ Wa hâ ai'rata inhamra aba

ō nherē, wa tō romhā hawim nherē, te āma 're rosa'rata u'āsi, aibā 're ihāimana wasété mono āma hā. Tane nherē, ai'rata inhamra za'ra wa'aba ne, wa za aima āma roti za'ra wa'wa. Āne wa tō waihu'u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. Taha wa, te za misi bātā na asi'rā'ōtō 'wa, aibā zada. Tawamhā asiré sébré aba wamhā, inhimirosa'rata zarina, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, te za aibā iwasédé hā asiwi isa'rēi wa'wa a'ā asisiti, Satanasihī ma, ta hā te te tāma 're rob'manharī wasété mono wa, robzei'ō te te sina waihu'u da, tiwasédé hā te te oto rēme pese da, ti-hāimana wasété na isiwaihu'uzém na hā. Āne da, te za asiwi isa'rēi wa'wa a'ā, Satanasihī ma, Wanhib'apito hā nimahā bātā na apā wei morī wapsi, te te sō'reptu da.

⁶ Aiwaihu'u pese na 'rāwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hā, e wē di. Wē ō di. Āne, wa za aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa, asina iwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Ī'u'ētē wapuzé hā syryre na te za da te āma 're wazari za'ra, iduptobzéb da hā, Ī'u'ēne hā. Syry na da te āma 're wazari za'ra mono nherē, sa'ētē di za oto, Ī'u'ēne hā. Tane duré, aibā hā tiwasédé te te 're ĩmanharī mono hā misi nherē, te za asiré isazei'wa norī hā āma 're hāimana wasété za'ra, te te āma 're sasōmri za'ra mono wa, iwasété na hā. E āne hā zahadu aima pibui prā za'ra wa'aba di bété. ⁷⁻⁸ Āne, wa za duré aima āma romn-himiré'é za'ra wa'wa. 'Re ihāimana u'āsi mono, zudezu norī hi'rata norī hā Ezitu hawi te te isō'reptu za'ra zém na, 're sipo're pu'u za'ra mono da, tisa te te 're huri mono wamhā, te za Ī'u'ētē wapuzé hā rob u te te 're sa'ra a'ā, 'ri mono bā, 'ri para 're ĩsimi'wara mono hā. Taha zarina, te za Ī'u'ētē dupto'i'ō na si tisa hā te te 're huri, Pascowa na dato nhisizém na hā. Tane duré, a norī wa'wa hā te za aiwasédé hā oto 're ĩrēme

pese za'ra wa'aba mo, 're aipoto téb za'ra wa'aba mono zéb zarina si, Ī'u'ētē wapuzé hā rob u da te dasisiti 're ĩsani za'ra mono ne.

Zudezu norī hā, Pascowa na tisa te te 're huri mono wamhā, ĩhi'rata norī ma, 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhimiházé te te tāma ĩba'a za'ra zém na, āma 're sipo're pu'u za'ra mono wamhā, te za āma 're toi u'āsi za'ra. Tane ma tō duré Cristu hā wazada dārā, wawasédé hā te te wama 're ĩ'apari mono da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Taha wa, zudezu norī hā Pascowa na tito te te 're ĩmanharī za'ra mono ne, wa za oto wa norī zama 're watoi u'āsi za'ra, Cristuhu āma si oto 're wanomro mono wa. Zudezu norī hā Ī'u'ētē wapuzém na tisa te te 're huri mono ō di, Pascowa na tito te te 're 'manharī za'ra mono wamhā. Ī'u'ētē dupto'i'ō na si, te tisa hā te te 're huri. Tane, wa norī hā wasiré isazei'wa norī hā, wa za wahāimanazéb 'rada iwasédé hā wa te 're rēme pese za'ra. Wawasédé hā oto wa te 're 'manharī za'ra mono āna, wa za 're wahāimana wē u'āsi za'ra, wanhimirosa'rada hā sena na si, duré wahāimanazé sena na si.

⁹ Āne wana ré, inhimī'ui'ére na, wa tō aré aima roti pese za'ra wa'wa, aibā norī, pi'ō na tiwasédé te te 're ĩmanharī za'ra mono norī āma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da, duré pi'ō norī, aibā na tiwasédé te te 're ĩmanharī za'ra mono norī āma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁰ Āne na te aima roti za'ra wa'aba wamhā, isazei'ō'wa norī āma, te aima roti za'ra wa'aba ō di, dahāiba na dawasédé, da te 're ĩmanharī za'ra mono norī āma hā. 'Re simarī ahā za'ra mono da, danhibrom na te te 're ĩda'ruiwapari za'ra mono norī āma, te aima roti za'ra wa'aba ō di, duré danhibrom na dawī 're ĩsipsaihuri za'ra mono norī āma, duré 'Re ihāimana u'āsi mono upana romhāiba 'manharī āma 're ĩwata za'ra mono norī

āma. Ta norī nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da, te aima roti za'ra wa'aba ō di, isazei'ō'wa norī nhiti. Mare di. Uburé isazei'ō'wa norī nhiti 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ō di tō. ¹¹ Āne si, wa tō aima roti za'ra wa'wa, ni'wam norī hā Zezusihi zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, 're hâimana wasété za'ra mono wamhā, ta norī hâimanazém na āma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tō da. Āté isazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, te pi'oi hâiba na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra, aibâ wamhā. Duré pi'oi wamhā, āté aibâ hâiba na te tiwasédé te te 're 'manharī za'ra. Duré āté 're simarī ahâ za'ra mono da si, te danhibrom na te te 're da'ruiwapari za'ra. Duré āté 'Re ihâimana u'âsi mono upana, te romhâiba 'manharī āma si 're wata za'ra. Duré āté dawasédé hā taré te te da'āma 're isa'ra mono na, te ta norī hā te te dama 're rowasu'u wasété za'ra. Āté âzézei'wa te duré 're hâimana za'ra. Āté danhibrom na te duré dawi 're sipsaihuri za'ra. Āne hā ni'wam norī hā zahadu tihâimana wasété na 're hâimana u'âsi za'ra mono nherē, asiré isazei'wa na aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, ihâimanazém na āma 're asapa'a za'ra wa'aba mono ō di za. Duré nimahā bâtâ na isiré 're asaihuri aba mono da hā, mare di za.

¹²⁻¹³ Wa norī hā wasiré isazei'wa norī hā, isazei'ō'wa norī hâimanazé, wa te wasiwi 're waihu'u za'ra mono wa, wa te wasiwi 're iwē'ō za'ra mono da hā, 'râwi 're wasipisutu za'ra mono ō di za. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono si, te za Zezusihi zazei'ō'wa norī hā te te 're awaihu'u, te te siwi 're i'awē'ō mono da hā. E tawamhā, ni'wam norī hā rowahutu u asiré 're asi'rā'ōtō aba mono nherē, marī i'wasédé hā te te 're i'manharī za'ra mono zéb zarina, asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono ō di za. Te za tō asiwi 're iwē'ō za'ra wa'aba mo, asiré 're aihâi-

mana za'ra wa'aba mono wa. Duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'éré, ibaihā na hā:

“Ni'wam norī hā 're nomro wasété mono wamhā, te za oto asisiti tāma 're i'rob'ru za'ra wa'aba mo, asiré wa'aba 're hâimana za'ra mono tō da.”

Āne duréihā āma rob'ui'éré hā.

Īsazei'wa norī hā sisada 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

6 Ni'wa hā asiré isazei'wa nherē, marī hā te te aiwi 're 'mai'manharī wasété aba mono wa, sada 're ai'maihâimana aba mono wamhā, e isazei'ō'wa norī u, te za 're isimroi wa'aba mo, marī te te aiwi 're i'manharī wasété aba mono zém na, tāma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, dama rowairébé'wa norī ma. Mare di. Ī'uwai'baba ō di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē u si, te za 're isimroi wa'aba mo, ta norī si te te 're waihu'u za'ra mono da, marī hā te te aiwi 're i'manharī wasété aba mono zém na hā, tāma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. ² Apto'oré si, da'āma isipo'ozéb āma, wa norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī hā, Cristuhu siré, wa za wapire na dama rowairébé za'ra ni, 're idahâimana wasété za'ra mono zém na hā. Oro āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba za. Āne hā Cristuhu siré, wapire na za wa te dama rowairébé za'ra wamhā, e tawamhā ti'ab ré, marīre hā asiré isazei'wa norī wi 're 'mai'manharī wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhā, e aima waihu'u pese za'ra wa'aba ō di bété, Ī'uwai'baba tō sena asima āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā, marī asiwi 're i'mai'manharī wasété aba mono zém na hā. Āne hā tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, āma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. ³ Duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono ma, hâiwa

āma romhuri'wa norī hā tiwi īsipizari za'ra hā, wa za duré wapire na tāma rowairébé za'ra ni īsiré, za da'āma īsipo'ozéb āma hā. E āne hā zahadu aima pibui prā za'ra wa'aba di bété. Taha wa, ti'ab ré, marī wa, wasisada 're wahāimana za'ra mono wamhā, wa za wawaimri wa te wasima 're rowaihu'u za'ra, apā wama 're rowē za'ra mono da. Āne wamhā, wa za tō wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wasima. ⁴Taha wa, marī hā asiré īsazei'wai wi 're 'mai'manharī wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihāimana aba mono wamhā, e marī wa, te īsazei'ō'wa norī u 're asisimroi wa'aba mo, ta norī si aiwasété na te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da hā, ta norī hā asiré īsazei'wa na 're hāimana za'ra mono ō nherē, dawasété na dawaihu'u'wa norī hā. ⁵Īnhimiroti ma, aséb za'ra wa'aba da nherē, wa āne na aima rowaihu'u za'ra wa'wa. E asiré īsazei'wa, 're 'mai'hāimana mono ā bā bété, aiwasété na aiwaihu'u aba 'wa da hā. ⁶E āne hā īuwaibaba bā, te asiré īsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, asisada 're aihāimana za'ra wa'aba mo, īsazei'ō'wa norī u si 're asisimroi wa'aba mono da, ta norī si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, aiwasété aba na. E āne hā īuwaibaba, aima za'ra wa'aba hā.

⁷Āne zarina, asisada 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, dama rowairébé'wa norī u, 're asisimroi wa'aba mono wamhā, īsazei'wai hāimanazém na asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō di za. Ni'wam norī hā asiré īsazei'wa nherē, te te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhā, tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono āna, te za tō ōne haré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā asibrom na aiwi 're sipsaihuri za'ra wa'aba mono wamhā, tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba

mono ō di za duré. Tawapsi, te za asina āma 're īuwaimrami za'ra wa'aba mo, īsazei'wai hāimanazém na hā. ⁸Tane nherē, a norī wa'wa hā asiré īsazei'wa nherē, dawasété na dawaihu'u'wai u, 're asisimroi wa'aba mono wa, te tō asima 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mo, 'rāwi. Taha wa, te duré asima 're asimiza'repese za'ra wa'aba mo 'rāwi, āne na hā, asiré īsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē. ⁹⁻¹⁰Tiwasété si te te 're ī'manharī u'āsi za'ra mono norī hā, ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zé hā te te dame sina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. E āne hā, zahadu waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. Āne na hā taré 'rāwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ō di za. Dahāiba na dawasédé te te 're ī'manharī za'ra mono norī hā, ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zém na, dame 're hāimana za'ra mono ō di za, duré 'Re ihāimana u'āsi mono upana, romhāiba 'manharī āma 're iwata za'ra mono norī hā, duré damro na dawi 're īsimisaihuri za'ra mono norī hā, duré aibā si'uiwa na 're īsiwasété za'ra mono norī hā, duré danhibrom na dawi 're īsipsaihuri za'ra mono norī hā, duré danhibrom na te te 're ida'ruiwapari za'ra mono norī hā, duré āzézei'wa 're ihāimana za'ra mono norī hā, duré te te da'āma 're īwasété za'ra mono norī hā, duré danhibrob zō dapārī'wa norī hā. Ta norī hā dasiré 're hāimana za'ra mono ō di za, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwē mono zéb āma hā. ¹¹Āne na si, ma tō ni'wam norī hā aré 're aihāimana wasété u'āsi za'ra wa'aba mo, 're saze za'ra wa'aba mono ō ré hā. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā Zezusihi dā'ázém na, ma tō oto te te 're ai'upsō za'ra wa'wa, aiwasété hawi. Ma tō duré te te 're aipisutu za'ra wa'wa, īsib'a'uwē si oto āma 're anomro wē

wa'aba mono da. Aiwasedé hā te te oto ai'āma 're ī'ab'madā'ā aba mono ō zéb zarina, ma tō duré te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzém na hā.

**Dahāiba na 're īdasiwasété
za'ra mono zé wasu'u**

¹²Ni'wam norī hā asiré īsazei'wa 're ihāimana za'ra mono norī hā te āne te te sima 're nharī za'ra: “Marī hā wa te 're 'manharī za'ra mono tō da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te wawi 're awē'ō mono ō nherē, wa norī zama, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono ō di za, wa te 're 'manharī za'ra mono tō da. Wa za tō wa te 're 'manharī za'ra, wa te wasima 're īwē za'ra mono zéb uwaibaba.” Āne na te ni'wam norī hā te te sima 're nharī za'ra. Tane tō. Ta hā wē di. Tane nherē, marī hā te 're hāimana za'ra, īwē prā hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te wawi 're ī'awē'ō mono ō hā. Tane nherē, taha si, wa te 're 'manharī za'ra mono ō di za. Duré wa hā marī hā te 're 'manharī mono tō da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īwi 're awē'ō mono ō nherē, āté taha zō si, wa za īsima te 're rob'ruiwaparī u'āsi. Āne tō da, taha zarina 're ihāimana mono ō di za. ¹³Ni'wam norī hā te duré āne na te te sima 're nharī za'ra: “Wasa hā wadub 'reb da si, te wama 're hāimana za'ra. Duré wadu hā wasai ubumrozéb da si, te wama 're hāimana za'ra. Tane, te duré wahāiba hā misi wama 're hāimana za'ra wahāiba mono bâ, uburé marī hā siwa'ru wa te āma 're ī'manharī za'ra mono zéb da hā.” Āne te ni'wam norī hā 'rāwi te te si'āma 're rosa'rata wasété za'ra, tihāiba na hā. Tane nherē, dasa hā duré dadu hā niwapsi te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā uprosi uburé. Dasa hā da te 're huri mono wamhā, dawasedé, da te āma 're 'manharī za'ra

mono ō di. Tane nherē, aihāiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono zéb da hā, aihāiba aimawi hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ō di. Wanhib'apito ma, wa te āma 're īromhuri pese za'ra mono zéb da si, te wahāiba hā wama 're hāimana za'ra. Taha si te wahāiba hā te te wama 're ab'madā'ā pese, Wanhib'apito hā. ¹⁴Wanhib'apito hā dā'ā up-tabī nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ihāiwa'utu ne, te za wa'ahāiwa'utu, ti-waihu'u pese na. Taha wa, te wahāiba hā pire na wama 're hāimana za'ra oto, taré hāi ō wa.

¹⁵A norī wa'wa hā aihāiba mono bâ, te oto Cristuhu nhib'a'uwē si 're anomro aba mo. Taha siré si, te oto 'rāwi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mo. E āne hā 'rāwi asina waihu'u za'ra wa'aba ā bâ bété. E tawamhā, Cristuhu nhib'a'uwē oto 're wanomro mono nherē, wa za pi'ōi wasété hāiba hā wa te wasina 're tob za'ra. Mare di. ¹⁶Duré aibā hā pi'ōi wasété hāiba hā te te sina hāiba to wamhā, ihāiba hā misi ne oto, maparane ihāiba nherē. E āne hā zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne na īmreme na āma rob'ui'éré, pi'ōi wasu'u na hā: “Aibā hā pi'ōi me siré 're simi'wara mono wamhā, ihāiba hā misi ne oto, maparane ihāiba nherē. Misi tō oto ihāiba zahuré hā.”

Āne duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré, ībaihā na hā. ¹⁷Tane nherē, ni'wam norī hā Wanhib'apito te te sina 're hāiba tob za'ra mono wamhā, 'rāwi te za īsiré 're hāimana za'ra, ipē'ē re.

¹⁸Taha wa, ma'āpé, dahāiba na dawasedé, da te 're ī'manharī za'ra mono wi, asina 're asiptete u'āsi za'ra wa'aba mono. Dawasedé aimawi hā da te 're 'manharī za'ra mono wamhā, āma 're dasihāiba wasété za'ra mono ō di.

Aibâ norī hā pi'ō na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za āma 're sihâiba wasété za'ra. Duré, pi'ō norī hā aibâ na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono wapsi, te za duré ta norī hā āma 're sihâiba wasété za'ra aiwa. ¹⁹'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani si, te oto aipē'ē 're ai'āma 're sōrōwa za'ra wa'wa. Aipē'ē 're, te oto aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō te te aima 're sōmri za'ra wa'wa. Taha wa, aihâiba za'ra wa'wa hā ate za'ra wa'aba ō di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono te si, te aihâiba hā 're hâimana za'ra wa'wa oto. E āne hā zahadu asina waihu'u za'ra wa'aba ō di bété. ²⁰E marī wa, aihâiba hā ate za'ra wa'aba ō di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō aiwa'ābâ za'ra wa'wa, Cristuhu dâ'ázém na. Taha wa, uburé marī hā aihâiba na tāma 're īmanharī wē za'ra wa'aba mono zém na, te za āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono āma hā.

Dasina damrozém na rowasu'u

7 Rob'ui'éré na we asiwi īzadanhari za'ra wa'aba zém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E aibâ norī hā 're mro za'ra mono ō nherē, tāma 're rowē za'ra mono di za. Āté tane nherē, tāma 're rowē za'ra mono di za tō. ²Tane nherē, aibâ norī hā mro āna 're hâimana za'ra mono nherē, pi'ō na tiwasédé te te 're īmanharī za'ra mono zé hā, ahâ uptabi di duré. Pi'ō norī hā mro āna 're hâimana za'ra mono nherē, aibâ na tiwasédé te te 're īmanharī za'ra mono zé hā, ahâ uptabi di duré. Taha wa, aibâ norī hā te za tō 're mro za'ra, timro me si 're hâimana za'ra mono da. Āne hā wē uptabi di, pi'ō aimawi na tiwasédé te te 're 'manharī za'ra mono tō da. Duré pi'ō norī hā te za tō 're mro za'ra aibâ na, timro me si 're hâimana za'ra mono da, ta norī zama, aibâ aimawi na tiwasédé te te 're 'man-

harī za'ra mono tō da. ³Aibâ norī hā pi'ō na oto 're mro za'ra mono wamhā, timro wi, tihâiba hā te te 're sawi za'ra mono ō di za oto. Duré pi'ō norī hā aibâ na oto 're mro za'ra mono wamhā, duré timro wi tihâiba hā te te 're sawi za'ra mono ō di za oto. ⁴Pi'ō norī hā 're mro za'ra mono wamhā, ihâiba hā itei ō di oto. Īmro te hā oto, ihâiba hā. Tane duré aibâ norī hā 're mro za'ra mono wamhā, itei ō di oto, ihâiba hā. Īmro te hā oto, āne hā aiwa. ⁵Taha wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī, aimro wi aihâiba hā 're sawi za'ra wa'aba mono ō di za oto. Āté nimahā bātâ na si te za āma 're asisaze za'ra wa'aba mo, aimro ma, aihâiba hā a'â 're sōmri za'ra wa'aba mono tō da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, a'â 're asisōmri za'ra wa'aba mono da, tāma 're aimreme zusi aba mono zéb da si. Āne wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono pari, aihâiba hā aimro wi 're sawi za'ra wa'aba mono āna, te za tō aihâiba na apâ asima āma 're atob za'ra wa'aba mo, aiwasédé hā aihâiba na 'râwi nherē, aimro ō ne, asiwi 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da, asina 're asiptete za'ra wa'aba mono ō wa, Satanasi hā te te 're aipibu za'ra wa'aba mono tō da.

⁶A norī wa'wa hā uburé asina 're aimro za'ra wa'aba mono da hā, te aima 'ru za'ra wa'aba ō di. Asi'uihâ na asima 're īwē za'ra wa'aba mono zém na si, 're aimro za'ra wa'aba mono da hā, te aiwi wē'ō za'ra wa'aba ō di. ⁷Tane nherē, wa hā ĩmro ō na 're ihâimana mono zéb zarina, aimro āna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hā, ĩma wē di aré. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā aiwa te te dama 're apisutu mono ō di, dahâiba mono bâ, niha 're idahâimana za'ra mono zéb da hā. Dasisarina si 're idahâimana za'ra mono ō na hā, taha si te za te te dama 're apisutu, damro ré 're

dahâimana za'ra mono da, duré damro âna 're îdahâimana za'ra mono da hã.

⁸ Aimro âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, pi'oi mrotõ norĩ ma zama. Ône haré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, wê di, wa hã ïmro õ na 're îhâimana mono ne. Âne hã ïma wê uptabi di. ⁹ Tane nherê, dahâiba na dawasété wi 're îdanhiptete za'ra mono õ si, wê õ di. Taha wa, aihâiba na aiwasété wi, asina 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za tô asina 're aimro za'ra wa'aba mo, asisõ 're rowasutu zahu za'ra wa'aba mono tõ da oto.

¹⁰ Aimro ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Tane nherê, ïsi'uihã na ïnhimirosa'rata na te aima roti za'ra wa'aba õ di za. Wanhib'apito nhimiroti na si, wa za aima roti za'ra wa'wa, âne na hã: Pi'õ norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono õ di za. ¹¹ Tane nherê, âté pi'õ norĩ hã te za timro hã te te 're rême za'ra. Âne hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, aibã aimawi na 're mro zahu za'ra mono õ di za. Timro 'rata u si, te za apã 're sipizari za'ra. Âne na te te âma 're sahu ze za'ra mono õ wamhã, mro âna te za tô 're hâimana u'âsi za'ra. Duré aibã norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono õ di za, âne hã tô aiwa.

¹² A norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono õ ré, asina 're aimro za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hã ti'ab ré, âne na te te dama 're roti mono õ nherê, tane nherê, wa za aima âma roti za'ra wa'wa, âne: Aibã norĩ hã ïsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, ïmro hã ïsazei'õ'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré pi'õ hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, âne wamhã, aibã norĩ hã timro hã te te 're rême za'ra mono õ di za. ¹³ Duré

pi'õ norĩ hã ïsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, ïmro hã ïsazei'õ'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré aibã hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, âne wamhã, pi'õ norĩ hã timro hã te te 're rême za'ra mono õ di za duré. ¹⁴ Duré aibã norĩ hã ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, ïmro hã ïsazei'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono hã pi'õ norĩ ma, rowê te te tâma 're îpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tô duré aibã norĩ ma, te te tâma 're pisutu za'ra rowê hã, ïmro hãiba u'âbã, ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, aibã norĩ hã. Duré pi'õ norĩ hã ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, ïmro hã ïsazei'wa na tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono hã aibã norĩ ma, rowê te te tâma 're îpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tô duré pi'õ norĩ ma, te te tâma 're pisutu za'ra rowê hã, ïmro hãiba u'âbã, ïsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherê, pi'õ norĩ hã. Ânei õ 'wa'âhã, te aré ïra norĩ hã ïsazei'õ'wa norĩ 'ra ne, 're hâimana za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono ma hã. Tazahã ïmama norĩ hãiba u'âbã, te za tô rowê si te te tâma 're apisutu, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵⁻¹⁶ Duré, ni'wam norĩ hã ïsazei'õ'wa 're hâimana za'ra mono wamhã, timro hã ïsazei'wa te te 're rême za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono wamhã, ïmro hã te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ di za, ïsazei'wa si'uiwa sima 're hâimana za'ra mono õ wa. Si'uihã na te za tô 're wairébé, ïsazei'õ'wa hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, robze sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, aimro hã ïsazei'õ'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô tâma

're iwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airême za'ra wa'aba mono da.

Pi'ô norī, isazei'wa 're anomro aba mono wamhā, duré aimro hā Wanhib'apito te te 're saze za'ra mono ô nherē, e te za te te 're saze za'ra, nimahā bātā na hā, Cristu hā. Até te za tô te te 're saze za'ra. Até te te 're saze za'ra mono ô di za. Āne hā aima waihu'u za'ra wa'aba ô di. Duré aibā norī, isazei'wa 're anomro aba mono wamhā, aimro hā te te 're saze za'ra mono ô nherē, e te za te te 're saze za'ra, nimahā bātā na hā. Āne hā aima waihu'u za'ra wa'aba ô di duré. Taha wa, aimro hā isazei'ô'wa na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwē'ô za'ra wa'aba mono wamhā, ihâimanazéb zarina, te za tô tâma 're iwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airême za'ra wa'aba mono da.

¹⁷Wanhib'apito hā te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za oto 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono ô ré, niha 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're aiwairébé aba mono zém na, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za, zudezu na, duré zudezu'ô na. Ône haré te za oto 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Āne na si, wa tô wa hā te dama 're aroti u'âsi, daro mono bâ isazei'wa norī hā siré 're isi'rā'otō u'âsi mono norī ma hā. ¹⁸Ni'wam norī hā sihâiwata nhihâri ré, 're hâimana za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhā, e taha zarina te za ta norī hā 're si'madâ'â ze za'ra, tinhihâiwata nhihârizé hā te te sima 're pari za'ra mono da, apâ sihâiwata nhihâri ô ré, 're inomro mono ne, 're hâimana za'ra mono da. Mare di. Āne na hā 're si'madâ'â za'ra mono ô di za. Ôhō haré te za tô 're nomro. Duré ni'wam norī hā sihâiwata

nhihâri ô nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhā, e taha zarina, te za ta norī hā 're sisihâiwata nhihâri za'ra. Mare di. 'Re sisihâiwata nhihâri za'ra mono ô di za. Ôhō haré te za tô oto 're nomro, ta norī hā. ¹⁹Danhihâiwata nhihâri ré si 're idahâimana za'ra mono zé hā marī dai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. Duré danhihâiwata nhihâri ô nherē, 're idahâimana za'ra mono zé hā marī dai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā, āne hā tô aiwa. Āne si tâma ipire hā, 're idahâimana za'ra mono zéb da hā. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, da te 're madâ'â pese za'ra mono sina 're idanomro wē mono zép si, tâma ipire hā. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, e niha 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hā za. Ône haré te za tô aihâimanazém na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, dapoto mono bâ da te 're aiwamri za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aipire na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aiwapu na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²¹⁻²²Ai'uiupra'wa norī ma, aipawa'âbâ āna tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te oto sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, aipawa'âbâ āna 're iromhuri za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. Tane nherē, âté nimahā bātā na si te za tô oto te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, aipawa'âbâ āna tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono tô da oto. Āne zarina si, te za oto 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, tiwi 're aiwairébé aba mono da, romhuri hawi, asi'uihâ na oto asima 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Ai'uiupra'wa norī ma, aipawa'âbâ āna tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu āma oto 're

anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto robzei u'āsi na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Da te 're īuipra za'ra mono norī, wa'ābā āna te te oto dama 're romhuri za'ra mono tō da, da te tāma 're īpisutu za'ra mono ne, ma tō Cristu hā te te 're aipisutu za'ra wa'wa, aiwasété u'āsi 're anomro aba mono tō da, aiwasédé hā oto 're rēme pese za'ra wa'aba mono da. Tane duré asi'uīhā na asima 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu āma 're anomro aba mono da, Wanhib'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norī hā, te oto Cristuhu nhīb'a'uwē si 're anomro aba mo. Taha zarina si, te oto īsimiroti hā 're īmadā'ā pese za'ra wa'aba mo, da te 're īuipra za'ra mono norī hā tinhib'apito nhimiroti si te te 're īmadā'ā pese za'ra mono ne. ²³ Tidā'āzém na ma tō Cristu hā aiwa'ābā za'ra wa'wa, aiwasété u'āsi 're anomro aba mono tō da oto. Taha wa, īsazei'ō'wa norī ma, 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di za oto. ²⁴ Īsisānawā norī, 'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhā, ōne haré aihāimanazéb u'āsi za'ra wa'aba na si, te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono āma si.

**Mro āna 're ihāimana
za'ra mono zé wasu'u**

²⁵ Rob'ui'éré na we asiwi īzadhanarī za'ra wa'aba zém na, wa za duré āma aima roti za'ra wa'wa, mro āna zahadu 're ihāimana za'ra mono norī na hā. Wanhib'apito hā ti'ai āma 're morī ré, āne na te te dama āma 're roti mono ō nherē, wa za aima āma roti za'ra wa'wa. Wanhib'apito hā tinhoprubzéb zarina, ma tō te te 're īpawapto, dama ī'umnhasizéb zarina, īsimiroti zarina si, te dama āma 're roti mono da. Taha zarina, wa za tō oto aima āma roti za'ra wa'wa. ²⁶ Āhāna Zezusihi zazei'wa oto 're wanomro mono

wa, te da te wama 're rob'manharī wasété za'ra, wa te 're robzépata za'ra mono da. Taha wa, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, aimro ré 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, taha haré asima 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, duré aimro ō nherē, 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, ōne haré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ²⁷ Aibā norī, aimro ré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono ō di za, 're īrēme za'ra wa'aba mono zém na da hā. Duré zahadu aimro āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, 're aimro za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²⁸ Tane nherē, āté te za tō asima 're īwē za'ra wa'aba mo, 're aimro za'ra wa'aba mono da. E tawamhā aiwasédé te za 're īmanharī za'ra wa'aba mo. Mare di. Īwē si te za tō 're īmanharī za'ra wa'aba mo. Duré pi'ōi hāiba préduptém norī hā 're mro za'ra mono wamhā, e te za tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra. Mare di. Tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono ō di za. Āne, wa hā wa tō aré te īsima 're aiwē za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono tō da. Āne tō da, wa tō aima roti za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono tō da.

²⁹ Īsisānawā norī, tō sena, wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. Romhuture di oto, īrob'rāsutuzéb u hā. Taha wa, taha ō ré, Wanhib'apito ma si, wa te 're īromhuri pese za'ra mono zéb da si, wa za 'rāwi wasina 're wanhopré u'āsi. Taha wa, aibā norī, aimro ré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, aimro zawi na si 'rāwi asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. ³⁰ Duré asisō 're aiwa'ō za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Duré aima 're īrowē za'ra wa'aba mono zéb zarina,

ato sina 're anomro aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Duré marī hā asima 're uipra za'ra wa'aba mono wamhā, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, asima. ³¹ Ti'ai āma uburē marī na 're romhuri za'ra wa'aba mono nherē, taha si asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono ō di za. E marī wa. Uburē marī hā ti'ai āma, da te 're īmadââ za'ra mono hā te za dawi 're si'utōrī u'âsi za'ra. Taha wa, hâiwa āma uburē marī īwē si 're ihâimana za'ra mono zô si, te za sô 're īrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo.

³² Wa hā wa īsima te 're aiwē za'ra wa'wa, ti'ai āma marī zô si asima 're asōprē wa'aba mono zarina, asina 're ai-hâtââ tō za'ra wa'aba mono da. Aibâ norī hā mro āna 're ihâimana za'ra mono norī hā Wanhib'apito ma, te te 're īromhuri za'ra mono zém na da si, te za sima 're sōprē u'âsi, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're 'madââ ze za'ra mono da. ³³ Tane nherē, aibâ norī hā mro ré 're hâimana za'ra mono wē te, te za ti'ai āma marī zô zama sima 're sōprē u'âsi, timro udâna, rowē na tâma 're ihâimana za'ra mono zéb da hā. ³⁴ Taha wa, maparane īsimiromhuri te tâma 're hâimana za'ra, aibâ norī ma hā, te te sima sô 're īrob'ruiwapari za'ra mono hā, Wanhib'apito ma, duré timro ma zama.

Duré, pi'oi hâiba prédum norī, mro āna 're ihâimana za'ra mono hā, duré pi'ō préduptém norī, mro āna 're ihâimana za'ra mono hā ta norī hā te za simi'ē na Wanhib'apito ma si, te te tâma 're romhuri za'ra, wa'wa āna. Wanhib'apito ma si, tâma 're sihâiba nhomri u'âsi za'ra mono da, te za tō sena te te sima 're wē za'ra, mro āna 're hâimana za'ra mono wa, ta norī hā. Tane nherē, pi'ō norī, mro ré 're ihâimana za'ra mono norī hā, te za ti'ai āma marī zô si sima 're sōprē u'âsi, timro udâna, robze na āma 're hâimana za'ra mono da.

³⁵ Aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono wa, aihâiba zeī ō na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, āne na te aima roti za'ra wa'aba ō di. Taré īwē na si te aipawap-tob za'ra wa'aba da, wa āne na aima roti za'ra wa'wa. Wa duré te īsima te 're aiwē za'ra wa'wa, īwē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, duré asimirosa'rata na Wanhib'apito ma 're asimi'ē za'ra wa'aba mono da, tâma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, tiwi 're asihâiba zawi za'ra wa'aba mono āna.

³⁶ Āté ni'wam norī hā te za sina aiwē zahuré, sina mro zahuré da. Tawamhā sina mro zahuré ō ré, āté aibâ hā te za pi'oi hâiba na si te te sima āma 're rosa'rata u'âsi, za āma īmro hâiba na si, tiwasété wi siptete waihu'u āna. Āté te za duré te te sô 're rowasutu u'âsi. Āne na siwaihu'u wamhā, te za tō āma timro su'u, te te sima īwēzéb zarina. Āma mro da tō. Tawamhā, oto āma mro wamhā, tiwasédé hā te te āma 'manharī ō di za. Mare di. ³⁷ Duré aibâ hā āté si'uihâ na te za sima pisutu, mro āna a'â 're hâimana mono da. Āne wamhā, āté te za pi'oi wi, tihâiba na sina 're siptete u'âsi. Āne wamhā, te te sima īwēzéb zarina, mro āna a'â 're hâimana mono wamhā, wē di za tō. Āne hā īwasété ō di. ³⁸ Taha wa, aibâ norī hā 're mro za'ra mono wamhā, īwē si te za tō te te 're 'manharī za'ra. Duré 're mro za'ra mono ō wamhā, īwē uptabi si te za tō te te 're 'manharī za'ra.

³⁹ Pi'ō norī hā īmro hā tiwi 're dâ'â za'ra mono ō ré, te te 're rēme waihu'u za'ra mono ō di za. Tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto pibui pese na timro na te te 're sahu za'ra, aibâ aimawi na. Tane nherē, aibâ īsazei'ō'wa na 're mro za'ra mono ō di za. Aiwa īsazei'wa si'uiwa na te za sina 're mro za'ra. ⁴⁰ Tane nherē, pi'oi mrotō norī hā 're mro zahu za'ra mono ō wamhā, tâma 're rowē uptabi za'ra mono di za, ta norī ma hā. Āne ta norī āma īnhimirosa'rada hā. 'Re

ihâimana u'âsi mono pê'êzani te te ĩma ĩwaihu'uzéb zarina, wa âne na aima roti za'ra wa'wa, âne si.

Romhâiba 'manharĩ ma, dasazé da te tãma 're ĩsômri za'ra mono zé wasu'u

8 Rob'ui'ééré na we asiwi ĩzadanharĩ za'ra wa'aba zém na, wa za duré aima âma roti za'ra wa'wa, waihu'u pese newa romhâiba 'manharĩ âma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, dasa hã da te tãma 're ĩsômri za'ra mono zém na, romhâiba 'manharĩ ma hã. Āne ma tō we ĩma asiwasu'u za'ra wa'wa, rob'ui'ééré na hã: “Wa norĩ hã ĩsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha zarina, wa za marĩ hã dasiré, wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ĩwē za'ra mono zéb zarina.” Āne na ma tō we ĩma asiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tō. Uburé wa norĩ ma hã wama waihu'u pese za'ra di tō, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tane nherē, marĩ hã da te 're waihu'u pese za'ra mono wē te, te za 're dasi'madâ'â ze za'ra, 'rãwi. Tane nherē, ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsisawi pese za'ra mono zéb zarina si, te za 're sipawaptob u'âsi za'ra, siptete sina siré âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ²Ni'wam norĩ hã rowaihu'u pese 'wa newa, 'rãwi 're si'madâ'â ze za'ra mono wamhã, sena na ta norĩ hã, marĩ te te 're waihu'u za'ra mono ò di za. Mare di. ³Tane nherē, ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're sawi pese za'ra mono wapsi, te za tinhib'a'uwē na te te sina 're awaihu'u u'âsi, ta hã.

⁴Duré, waihu'u pese newa, romhâiba 'manharĩ âma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, dasa, da te tãma 're ĩsômri za'ra mono na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E romhâiba 'manharĩ ma, dasa, da te tãma 're ĩsômri za'ra mono na, te za a norĩ wa'wa hã dame âma 're asaihuri aba mo, ĩsazei'wa 're anomro aba mono nherē.

E dame âma 're asaihuri aba mono ò di za. Āne, wa za aima âma waihu'u za'ra wa'wa. Romhâiba 'manharĩ âma 're ĩdawata za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nei ò di. ĩwaihu'u pese zéb da hã, marĩ hã tãma hâimana ò di. Rob'aba uptabi di. Taré ta hã rob'manharĩ. Āne hã wama waihu'u pese za'ra di. Siwaprosi, te 'Re ihâimana u'âsi mono si 're hâimana, waihu'u pese uptabi na. ĩsine hã marĩ hã ĩwaihu'upe hã 're 'maihâimana mono ò di, aimawi hã. Robaba uptabi di. Āne hã wama waihu'u pese za'ra di duré. ⁵Tane nherē, ni'wam norĩ hã ma tō te te 're saze za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nei ò nherē, waihu'u pese uptabi na 're hâimana za'ra mono newa, hâiwa nhirõtō na, duré ti'ai âma zama, ihâiba'ò norĩ hã. ĩsib'apito za'ra hã ahã uptabi na tãma 're hâimana za'ra mono ò nherē, ma tō te te âma 're saze za'ra. ⁶Tane nherē, te siwaprosi wama 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono si, wasiré wa te 're ĩsaze za'ra mono norĩ ma hã. Ta hã uburé Wamama, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha ma si, wa oto 're wahâimana za'ra. Wanhib'apito si te duré siwaprosi 're hâimana, Zezu Cristuhu si. Taha si, ma tō Timama zadawa para te te ro'apoto. Taha nhimipawaptobzéb zarina si, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wa'anho'reptu, òhō âma si 're wahâimana u'âsi za'ra mono da oto.

⁷Tane nherē, ni'wam norĩ hã ĩsazei'wa na oto 're hâimana za'ra mono nherē, âne na te te waihu'u za'ra ò di ta norĩ hã, rosa'rata nhib'uwere na si 're hâimana za'ra mono wa. Te te 're saze za'ra mono ò ré, romhâiba 'manharĩ âma, aré dame âma 're wata u'âsi za'ra mono wa, te zahadu ta hawim haré te te âma 're rosa'rata u'âsi za'ra, romhâiba 'manharĩ âma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ne, waihu'u pese newa. Taha wa, dasa hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono hã te te duré dame 're huri

mono wa, te ta norī hā rosa'rata na te te āma 're upa u'āsi za'ra, āne: "Ā hā dasa hā romhâiba 'manharī ma, da te 're ĩsōmri za'ra mono na, 're wasaihuri mono wamhā, wa za wawasédé hā wa te āma 're 'manharī za'ra." Āne te za ta norī hā 're siwē'ō za'ra, tinhimirosa'rata nhib'uware na 're hāimana za'ra mono wa. Romhâiba 'manharī hā 'Re ĩhâimana u'āsi mono ne, waihu'u pese newa, dasa hā da te tāma 're ĩsōmri za'ra mono hā te te dasiré 're huri mono wamhā, te za āne na hā 're siwē'ō za'ra, ta norī hā. ⁸Tazahā, dasa hā wa te 're ĩhuri mono zéb zarina, duré wa te 're ĩhuri mono ō zéb zarina, te te 're wa'awēsāmri mono ō di za, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā. Marī hā wa te 're huri tō mono da, wa te wasima 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, te te siwi 're wa'awē'ō mono ō di za. Duré marī hā wa te 're huri mono da, wa te wasima 're ĩpisutu za'ra mono zéb zarina, te te 're wa'awēsāmri mono ō di za.

⁹Āté te za tō asima 're ĩwē za'ra wa'aba mo, dasa hā romhâiba 'manharī ma, da te 're ĩsōmri za'ra mono na dame 're asaihuri aba mono da, 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā za te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono ō na dâ'āsina. Tane nherē, te za 're asi'madâ'ā u'āsi za'ra wa'aba mo, ta hā dasa hā 're huri aba mono wa, asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norī hā apâ tiwasété u 're rere'e mono tō da. ¹⁰Āté dasa hā romhâiba 'manharī ma, da te tāma 're ĩsōmri za'ra mono na, te za 're asaihuri aba mo dasiré, romhâiba 'manharī āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma hā, 'ri paramhā. Āté 'Re ĩhâimana u'āsi mono hā te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono ō na dâ'āsina, te za tō asina 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mono āna, dasiré āma 're asaihuri aba mo. Tawamhā āté asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norī hā te za te te 're ai'madâ'ā za'ra wa'wa, dame āma 're asai-

huri aba mono ré hā. Tawamhā, dasa hā romhâiba 'manharī ma, da te tāma 're ĩsōmri za'ra mono hā te te 're huri mono tō da, te te aré siwi 're wē'ō za'ra mono nherē, e te za te te sima 're wē za'ra, dame āma 're saihuri mono da, asine wa'aba. Te za tō te te sima 're wē za'ra. E marī wa. Dame āma 're asaihuri aba mono ré, te te āma 're ai'madâ'ā za'ra wa'aba mono wa. ¹¹Tawamhā taha zarina, oto āma 're saihuri mono wamhā, te za 'rāwi 're siwē'ō za'ra, asiré ĩsazei'wa nherē, sib'uware na 're ĩnomro mono norī hā, te te aré siwi 're wē'ō za'ra mono nherē, te te oto dame 're huri mono wa. Taha wa, te za Cristu te te 're ĩsaze za'ra mono zém na si'uihā na 're sisimini za'ra, ta hā sada dâ'ā za'ra nherē. ¹²Āne hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, asiré ĩsazei'wa norī wi, te za aiwasédé hā 're ĩ'manharī za'ra wa'aba mo. Taha zarina, ta norī hā marī hā te te aré siwi 're wē'ō za'ra mono nherē, te te oto 're 'manharī za'ra mono wa, te za 're siwē'ō pese za'ra. Āne na aiwasédé hā tiwi 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, ta norī hâiba siré te za Cristuhu wi zama aiwasédé hā 're ĩ'manharī za'ra wa'aba mo. ¹³Āté ĩsisānawā norī hā te za te te sima 're rosa'rata za'ra, dasa hā romhâiba 'manharī ma, da te 're ĩsōmri za'ra mono na, dasiré āma 're saihuri mono wa, tiwasédé te te 're ĩ'manharī za'ra mono na hā. Āne wamhā, taha na wa hā dame 're ĩsa zahu mono ō di za oto, ĩsisānawā norī hā tiwasété u 're sipizari zahu za'ra mono tō da, apâ.

Zeusihī zadawa wasu'u'wa na, Paru hā dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

9¹⁻²Ni'wam norī hā ma tō te te ĩ'āma 're rosa'rata za'ra, Zeusihī zadawa wasu'u'wa, sena na dama 're ĩhâimana mono ō na hā. Tane nherē, a norī wa'wa hā ma tō ĩ'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa,

sena na ìsadowa wasu'u'wa, 're ìhâimana mono na hã.

Wa hã danhimiroti zarina, 're ìhâimana mono ò di. 'Re ìhâimana u'âsi mono si, ma tã ìpisutu, Zezusihi zadawa wasu'u'wa, dama 're ìhâimana mono zéb da hã, ìsadowa para. Wanhìb'apito Zezusi hã wa tã duré sabu, ìtõmo na. A norì wa'wa hã bété. E 'wa simiroti zarina, ma tã 're ìsaze za'ra wa'aba mo. Wanhìb'apito ma, te ai'ama 're ìromhuri za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tã 're ìsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã, e marì te wasu'u, ã hã, Zezusi hã te aima 're ìwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ìsaze za'ra wa'aba mono zé hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, wa hã tã sena dama Zezusihi zadawa wasu'u'wa, te aima ìwasu'u za'ra wa'wa.

³Ni'wam norì hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, tã sena dama 're ìhâimana mono ò na hã te te dama 're ìwasu'u za'ra mono wa, wa tã ãne tãma 're ìsiwaihu'u za'ra. ⁴Wa norì hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norì hã, wasazéb da, duré wahâimanazéb da, wa'ama 're ana wa'aba mono wamhã, e ì'uwaibaba, wa za wa'âbã ãna, wa te 're waibu, wa'ama 're ana wa'aba mono zé hã. Ì'uwaibaba, wa za tã wa te 're waibu. ⁵Zezusihi zadawa wasu'u'wa norì, wasiré norì hã Zezusi te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, nimomo 're nomro mono wamhã, timro hã te za siré te te 're simro. Duré Wanhìb'apito no norì zama, te za timro hã siré te te 're simro. Pedru hã te za duré timro hã siré te te 're saprõni. Wa hã bété. Ìmro ré, 're ìhâimana mono 'wa'âhã, duré ìsazei'wa si'uiwa 're wahâimana mono wamhã, e ì'uwaibaba 're ìhâimana mono ò di aré, daza'ruì mono bâ, ìsiré te 're saprõni mono wamhã. Duré wasazéb da, ìmro ãma zama, 're ana wa'aba mono wamhã, e ì'uwaibaba ò di aré. Ì'uwaibaba tã aré, wahâimanazé hã. ⁶Wa hã Paru, duré

ìsiré romhuri'wa Banabé hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norì siré, 're wahâimana mono nheré, e wa norì si, wa za wanhìb'rata na wa te wasima 're romhuri pese, wasazéb da hã, ãma 're ìwahâimana mono zéb da hã. E ãne hã rob'uwaibaba bâ bété. ⁷Da'wapéi'wa norì hã bété. E tinhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono ré, te za si'uihã na 're siwa'âbã za'ra, tihâimanazéb da hã. Mare di. Si'uihã na 're siwa'âbã za'ra mono ò di za. Duré uwa 'ru na romhuri'wa norì hã te te 're 're za'ra mono pari, uwa 'ru 'rã hã oto 're 'rã prédub za'ra mono wamhã, e misi si te te sima 're suhâri za'ra mono ò di za, te te 're huri mono da. Te za tã misi si te te sima 're suhâri za'ra, romhuri'wa norì hã. Duré dama pone'ërebã 'madâ'â'wa norì hã, e a'ubuni wi te te 're 'madâ'â za'ra mono ré, ìhâiwa'u hã te te 're âhuri mono ò di za. Te za tã te te sima 're hâiwa'u za'ra, te te 're âhuri mono da.

⁸Ãne na danhimirosa'rata zarina, te ãma aima rowasu'u za'ra wa'aba ò di. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'érezéb zarina si, wa aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa. Ìsi'uihã na hã, mare di. ⁹⁻¹⁰Ãne duréihã Mozési te te ãma ìrob'ui'érezé hã:

“Aro 'rã ne hã, powawé hã tipara na te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono ò di za, 're saihuri tã mono da.”

Ãne duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére hã te 're hâimana. E tawamhã, powawé si te 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're azawì. Mare di. Taha zawi nhipai u, te duré wa norì hã te te 're wa'azawì pese. Taha wa, duréihã ãne na te te rowasu'u wamhã, taha wasu'u nhipai u, ma tã duré wa'ãma zama romnhimire'é. Buru da, ti'a te te 're ìhâibãdã za'ra mono norì hã duré oto 're 'rãiré za'ra mono wa, te te 're

ĩrãihãri za'ra mono norĩ hã, e buru tede'wa te te tãma 're ĩpo'o za'ra mono zéb zô, 're simnhasi za'ra mono ô di za. Te za tô sô 're simnhasi za'ra. Āne hã aiwa, te wasu'u. ¹¹Tane duré, robzuri'wa norĩ hã ro ubuni ré te te 're ĩrobzuri za'ra mono ne, wa tô Cristuhu wasu'uwē na wa te re aipawaptom na'rata za'ra wa'wa. E tawamhã āne hã ĩbãi ô di, aima za'ra wa'aba hã, wanhimipawapto-bzé wa'rãmi, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, wasazéb da hã, āma 're ĩwahãimana za'ra mono zéb da hã. Wa za tô 're wanhimnhasi za'ra, rob'uwaibaba wa. ¹²Ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwē na te te 're ĩdapawaptob za'ra mono norĩ hã, tô ĩbãre te marĩ na 're ĩpawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mo, āma 're ĩhãimana za'ra mono zéb da hã. Tawamhã wa norĩ hã Zezusi, wa te aima 're wasu'u 'rata za'ra wa'aba mono nherē, e ta norĩ nhipai u, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono ô di za bété. E āne hã ĩsarinai ô di, aima za'ra wa'aba hã. Āne hã, tô ĩsarina.

Īuwaibaba nherē, niwamhã marĩ zô, aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono ô di. Mare di. Duré, wa te aiwi 're rowap-tērē za'ra wa'aba mono āna, wa tô wa te 're robzépata za'ra, ĩwasu'uwē ré daro mono bâ, wa te 're ĩropéi mono zé hã, wa te dawi āma 're 'wa'rutu tô za'ra mono da. ¹³'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 'rãihã remhã sasedoti norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, danhoprubzéb da, dasa hã da te tãma 're ĩsômri za'ra mono hã, te za te te sima 're po'o za'ra syry na, āma 're saihuri mono da. Danhimizama hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, danhoprubzéb da, da te tãma 're ĩsômri za'ra mono nhi zama, te za duré te te sima 're po'o za'ra syry na, da'ama romhuri'wa norĩ hã, wedeza ne na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te te 're ĩzata za'ra mono hã. E āne hã aima

waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ¹⁴Tane duré, Wanhib'apito hã ma tô te te wama 're pisutu za'ra, ĩwasu'uwē hã wa te dama 're ĩwasu'u za'ra mono norĩ ma hã, danhibzari na da te 're ĩwapawaptob za'ra mono na, āma 're ĩwahãimana za'ra mono zéb da hã, wanhimirowasu'u wē wa'rãmimhã, dama.

¹⁵Tane nherē, nimahã na hã marĩ zô aima ĩnhimnhasi za'ra wa'aba ô di, asibzari na asiwi 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mono da hã, Cristuhu wasu'uwē na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono wa'rãmimhã. Mare di. Taha wasu'u na si, wa āma 're ĩtoi uptabi, ĩpē'ē remhã, ĩnhimromhuri wa'rãmi, marĩ zô aima 're ĩnhimnhasi za'ra wa'aba mono ô wa. Duré marĩ zô aima ĩnhimnhasi za'ra wa'aba zém na, te sãna'rata da, te ĩsina aima āma rob'ui'ére za'ra wa'aba ô di, āhãna hã. Āne 'wa'ãhã, aré ĩma 're robzei mono ô di. Īdãã da si, aré ĩnhimirosa'rada hã. ¹⁶Īwasu'uwē hã wa tô te dama 're wasu'u u'ãsi, tô. Tane nherē, e taha zarina si, wa za ĩhãimanazém na 'rãwi 're ĩsi'madãã ze. Mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimipisutuzéb zarina si, wa āne na te tãma 're romhuri u'ãsi. ĩsi'uihã na te tãma 're romhuri mono ô di, āne na hã. Īwasu'uwē hã te dama 're wasu'u mono ô 'wa'ãhã, aré ĩma 're ropipa uptabi mono di. ¹⁷Āne na te tãma 're ĩromhuri mono zéb da hã, wa hã ĩsi'uihã na ĩsipisutu 'wa'ãhã, aré ĩbãre ĩpawa'ãbã ré, ĩwasu'uwē na te tãma 're ĩromhuri mono zé hã. Tane nherē, ĩsi'uihã na ĩsipisutu ô di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, ma tô ĩpisutu, taha ma ĩ'umnhasi zarina, te tãma 're romhuri wē u'ãsi mono da. ¹⁸E marĩ na tawamhã, ĩpawa'ãbãzé hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ siré 're ĩhãimana mono nherē, marĩ zô dama 're ĩnhimnhasi mono ô zarina, da te 're ĩpawa'ãbã mono āna, wa ĩwasu'uwē si te dama 're wasu'u. Taha na si, wa 're ĩtoi u'ãsi. Taha

na si ĩpawa'â hã, âma 're ĩtoi u'âsi mono zém na si.

¹⁹ Wa hã ĩpawa'âbâ ré, 're ĩhâimana mono ô di. Taha wa, ĩwada'uri zarina si, te 're romhuri mono ô di. Tane nherê, wa tô ĩsima wê, dapawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ ne, te dama 're romhuri u'âsi mono da, ĩnhimirowasu'u zarina, Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono da si, da'ahâ na. ²⁰ Zudezu norĩ hã ĩwasu'uwê na te 're pawaptob za'ra mono da, ĩrata 're ĩhâimana za'ra mono ré, zudezu hâimanazéb zarina, wa tô 're ĩhâimana, ĩnhimirowasu'u zarina, ta norĩ hã ahâ na te te 're saze za'ra mono da, Cristu hã. Ta norĩ hã duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma ĩrob'ui'érezé hã te zahadu te te 're 'madâ'â pese za'ra, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwêsâmri za'ra mono da si. Tane hã, wa hã ĩrata 're ĩhâimana za'ra mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata zarina, wa tô ta norĩ hâimanazéb zarina si 're ĩhâimana, ta hã te 're ĩmadâ'â pese mono zéb zarina, te te 're ĩwêsâmri mono da newa, ĩsine za'ra, âne na ĩsina 're ĩnhimnhasi mono ô nherê. Sô'awi te tiwi wê'ô za'ra ô di, zudezu norĩ hâimanazé hã. Da'ahâ na da te 're saze za'ra mono da si, wa tô âne na si te 're rosa'rata. ²¹ Tane duré, zudezu'ô norĩ 'rata, 're ĩhâimana mono ré, ta norĩ hâimanazéb zarina, wa tô duré 're ĩhâimana. Zudezu norĩ nhimiroti hã te 're 'madâ'â pese mono ô di. E tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te 're 'madâ'â mono ô di, zudezu'ô norĩ 'rata 're ĩhâimana mono ré hã. Wa tô te 're 'madâ'â u'âsi tô. Cristuhu nhimiroti si, wa tô te 're 'madâ'â u'âsi. Âne si, wa tô te 're 'manharĩ, ta norĩ zama ahâ na Wanhib'apito te te 're saze za'ra mono da, zudezu'ô norĩ hã. ²² Duré ni'wam norĩ hã wasiré Zezusihi zazei'wa 're hâimana za'ra mono nherê, sib'uware na âma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ĩwasu'uwê

na te 're apawapto mono wamhã, wa za ta norĩ hâimanazéb zarina si 're ĩhâimana, ĩnhimipawaptobzéb zarina, te te 're sazei pese za'ra mono da. Âne hã dapoto mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono zép sidâpâsi, wa za dasine dama 're ĩhâimana, da'ahâ na Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono zéb da si.

²³ Cristuhu wasu'uwê hã daro mono bâ da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da si, wa âne dama 're ĩhâimana. Duré ĩwasu'uwê zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩsazei'wa norĩ ma, uburé marĩ ĩwê hã te te tãma 're ĩ'anhomri mono zém na, dame 're ĩhâimana mono da, wa tô âne dama 're ĩhâimana. ²⁴ Âne, wa za oto aima âma romnhimir'é za'ra wa'wa. Dawara na da'ahâ na 're dasipibu za'ra mono nherê, âté misi te za ni'wa hã dawi watobro. Tawamhã dawi ĩwatobro si, te za marĩ ĩwê hã sima ti'â. Âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asiptete sina Cristuhu âma si 're anomro wê wa'aba mo, marĩ ĩwê uptabi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zép si, asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, ni'wa hã dawara na wara tete wa, dawi watobro wê te, marĩ ĩwê hã te te sima ĩ'ari ne. ²⁵ Ni'wa hã dawara na dame hâimana da, te te sima wê wamhã, te za nasi sipibu, dazada sihâiba wapu da. Tawamhã dawi watobro wamhã, ropsu 'manharĩ na te za âma sôpre ni, te te da'mairême wê te. Tane nherê, te za tiwi tiwasété su'u, ropsu 'manharĩ hã. Tanei ô di, wa norĩ hã. ĩsi'utô'ĩ'ô zô si, wa za Cristuhu âma si wasina 're wanhiptete u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, marĩ ĩwê uptabi hã te te wama 're ĩ'apisutu mono zô si. ²⁶ Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhã, siwa'ru dasiwi 're dasisa'rei mono ô di. Awa'awi u'âsi te za 're dasisa're, 're dasirême za'ra mono da. Tane duré, wa hã siwa'ru 're ĩhâimana

mono ō di, Cristuhu āma hā. Taha āma si, wa za ōhō haré 're ihāimana u'āsi, 'Re ihāimana u'āsi mono, iwē uptabi hā te te īma ipisutuzéb zō si, ī'upana marī zō tiwi 're īsipai mono āna. Āne duré, sib'rata ubu ré, da'wapéi'wa norī hā da'ubu wi simi'ahāri waihu'u ō wamhā, taré te za nasi da'āma pahairī siwa'ru, te te da'āma simirei āna. Tanei ō di, wa hā. Siwa'ru 're ihāimana mono ō di. Cristuhu āma 're ihāimana wē mono zém na si, wa īsina te tāma āma 're uwaimrami u'āsi, Cristuhu ma hā. ²⁷ Ni'wa hā dame wara da, te te sima wē wamhā, te za 're siwasutu u'āsi, dazada siptete da. Tane, wa duré wa hā 'rāwi 're īsi'wapéi u'āsi, īwasété na 're ihāimana 'rata mono zéb zarina, 're ihāimana tō mono da oto. Īpē'ē 're, te īsima 're īrosa'rata wasété mono zé hā wa tō oto 'rāwi te īsima 're a'uprosi. Taha wa, wa tō āne si te īsima 're ab'manharī, īnhimirowasu'u zarina, da'ahā na da te 're saze za'ra mono nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono, iwē uptabi hā te te īma pisutu nherē, 'rāwi te īsiwi simini tō da.

**Romhāiba 'manharī āma 're
īdawata za'ra mono zé wasu'u**

10 Īsisānawā norī, āne hā wa za oto aima āma rob'rāzarōtō za'ra wa'wa, aima āma ipo're pu'u za'ra wa'aba zém na, āma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono tō da. Duréihā wahi'rata norī hā Mozési hā Ezitu hawi te te sani za'ra wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā hāiwa'a na te mo īsōwab za'ra, bādādi te te tāma wasu'u za'ra mono da, te te 'madā'a pese za'ra mono da. Ā pré na pu'u nhisi wa'wai baba, ma tō duré te te simro, rob'ré na, zara u te te saprī za'ra da, ezipsiu norī wi, te te sō'reptu za'ra da. ² Āne na hāiwa'a 'rowi 're danomro mono wa, duré ā wa'wai baba rob'ré na da te saprī za'ra wa, ma tō Mozésihi āma uburé da te āma 're sasōmri za'ra, wa

norī hā ā dawabzuri, wa te 're 'manharī za'ra mono wa, Cristuhu āma, wa te oto 're īsasōmri za'ra mono ne. ³ Duré a'ubuni wi 're danomro mono ré, 'Re ihāimana u'āsi mono, hāiwa hawi te te 're īdapawapto mono na, ma tō dasa da te 're huri, uburé. ⁴ Ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama ī'ōb za'ra mono na ma tō duré da te 're āhuri, aihini pese. Ētē zahābā itōmo wawē sipo'ozém hawi 're ipu'u mono na, ma tō da te 're āhuri, īsimipawaptozbzéb zarina. Ētē zahābā hā a'ubuni wi 're īsa mono na, ā hā da te āma 're ī'āhuri mono ne, ma tō Cristu hā 'rāwi dasiré 're hāimana, te te 're da'apawapto mono da. ⁵ Tane nherē, āne na 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're dapawapto mono nherē, ma tō da'ahā na siwi da'awē'ō, dapo're āna 're danomro mono 'ru te. Taha wa, a'ubuni wi 're danomro mono ré, ma tō te te 're da'a'uprosi, danhimizahāri mono sidāpāsi.

⁶ E marī, te tawamhā wama wasu'u za'ra, āne na wahi'rata norī wasu'u hā. Ta norī ne, wawasété si, wa te wasima 're ruiwapari za'ra mono tō da, te wama wasu'u za'ra. ⁷ Duré ta norī ne, romhāiba 'manharī āma waihu'u pese newa, āma 're īdawata za'ra mono āma, 're wawata za'ra mono tō da, te duré wama wasu'u za'ra. Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tō āne na ībaihā na āma rob'ui'ére:

“Tawamhā dato hā ma tō dasiwi 'manharī ni, powawē hāiba ne, oru 'manharī āma īdawata za'ra zéb da hā. Taha wa, ma tō duré siwa'ru āma apese za'ra ni, dahāimana wasété si dama wē za'ra wa.”

Āne na duréihā dawasédé, da te dasiwi ī'manharī za'ra zé wasu'u na rob'ui'ére hā. ⁸ Ta norī hā wahi'rata norī hā ahā na ma tō duré aibā norī hā pi'ō na tiwasédé hā 'manharī za'ra. Āne wa, ma tō duré 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'uprosi, 23

miu na dahâiba hã. Taha wa, wa norĩ hã wawasédé hã âne na wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, wahi'rata norĩ ne. ⁹Ta norĩ hã ma tã duré tiwasédé hã 'manharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã niha te te tãma rob'manharĩ za'ra õ zõ, te te pibu za'ra da. Æne 'ru te, ma tã duré wahi nhipsari na hã da'ahã na da'uprosi, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Æne na hã wa norĩ zama, wa te 're pibu za'ra mono õ di za, Wanhib'apito hã, wawasédé hã wa te 're ì'manharĩ za'ra mono na, niha te te wama 're arob'manharĩ mono õ zõ. ¹⁰Wahi'rata norĩ hã ma tã duré Mozésihi ma nharĩ wasété za'ra. Ma tã tãma aiwapsari za'ra. Taha wa, ma tã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã hãiwa âma tãma ìromhuri'wa hã we satõ, dapãri'wa na ìsisi hã, ta hã te te da'uprosi da. Æne tã da, wa norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wa te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono õ di za.

¹¹Æne ma tã wahi'rata norĩ ma tiromhãiba duréihã, tiwasédé te te 're ì'manharĩ za'ra mono zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìhã za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Ma tã duré âne na ni'wa hã âma rob'ui'ééré, âma 're ìwasipo're pu'u za'ra mono zéb da hã, ìsine wa te 're 'manharĩ za'ra mono tã da. Romhuture di oto, waré ìrob'rãsutuzéb u hã. Taha wa, wa za wanhimiza'rese 're wahâimana u'âsi za'ra.

¹²Taha wa, Cristuhu âma asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono wamhã, te za asimiza'rese sina pé 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété u apã 're airere'e aba mono tã da. ¹³Tã sena, asiptete sina âma 're anomro u'âsi aba mono zõ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, aimawi na te te 're aipibu za'ra wa'aba mono õ di za, ìpire uptabi na hã. Tã õhõ na si te te 're ìda'apibui mono zém na

si, te za tã te te 're aipibu za'ra wa'wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã uburé wama umnhasi za'ra di, marĩ na uburé te te wama 're ìaropisutu mono zém na hã. E tawamhã, asiptetezém nhipai u, te za ìpire uptabi na te te aipibu na 're sahu za'ra wa'wa, aiwasété u apã tiwi 're airere'e aba mono da. Mare di. Tã sena, asiptete sina âma 're anomro u'âsi aba mono zõ, te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, te za niha te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, rowé ré ìhawi 're aiwairébé aba mono zéb da hã, õne haré asiptete sina âma 're anomro u'âsi aba mono da.

¹⁴Taha wa, ìsisãnwã norĩ, ìma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, waihu'u pese newa romhãiba 'manharĩ âma 're ìdawata za'ra mono zém na, da'âma 're sasõmri za'ra wa'aba mono õ di za. Taha nhiti te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵A norĩ wa'wa hã te oto asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tã. Taha wa, âhãna te aima âma ìrowasu'u za'ra wa'aba zém na, te za âma 're ìrosa'rata pese za'ra wa'aba mo, ì'uwaibaba te aima âma uwaimrami za'ra wa'aba zõ. ¹⁶Zezi hã wazada ìdã'ázém na 're ìwasipo're pu'u za'ra mono zéb da, wasiré 're wasi'rã'õtõ mono wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra mono pari, wa za hãsizém na uwa 'rã wa'u ìsé hã wa te 're âhuri. Æne hã wasiré, wa te 're âhuri mono wamhã, Cristuhu wi ìwapru hã tiwi pu'u wa, wazada ìdã'ázéb zarina, te rowézé hã wahãiba mono bâ wama 're hãimana za'ra. Duré ì'u'êne hã wasiré, wa te 're huri mono da, wa te wasima 're wë'ë za'ra mono wamhã, Cristu hã da te dasiwi ìhãibapru wa, wazada ìdã'ázéb zarina, te duré wahãiba mono bâ rowézé hã wama 're hãimana za'ra. ¹⁷Zezi hã wazada ìdã'ázém na 're wasipo're pu'u za'ra mono da, wasiré 're wasi'rã'õtõ mono wamhã, wa'ahã nheré, wa za

ĩ'u'êne hã wa te wasima 're wēē za'ra, misi nherē, wa te 're ihuri mono da hã. E marĩ te wama wasu'u za'ra, misi ĩ'u'êne hã. Wa norĩ hã wasiré isazei'wa norĩ hã wa'ahã nherē, simisutu Cristuhu siré 're iwahãimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Misi dahãiba ne oto 're iwahãimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra.

¹⁸ Izarazéhé nhihudu norĩ hã bété. Ta norĩ hã 'Re ihãimana u'ási mono ma, 're sôprub za'ra mono da, tinhimizama te te 're simroi mono wa, wedeza ne na tãma danhoprubzé nomrizé nhisiwi, da te 're zata za'ra mono õ ré, te za syry na te te sima 're po'o za'ra, ĩnhi hã, ãma 're saihuri mono da. ãne wamhã, 'Re ihãimana u'ási mono siré te za 're hãimana za'ra. Tane duré, a norĩ wa'wa hã waihu'u pese newa, romhãiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tãma 're ĩsômri za'ra mono nhi na, dasiré ãma 're asaihuri aba mono wamhã, te duré dasiré ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo, romhãiba 'manharĩ ãma. E ãne hã aima wē za'ra wa'aba di. Mare di. Ta hã wē õ di, ãma 're ĩ'aiwata za'ra wa'aba mono hã, dame.

¹⁹ ãne na te aima ãma ĩrowaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã, e marĩ te wama wasu'u za'ra. E romhãiba 'manharĩ hã, 'Re ihãimana u'ási mono, waihu'u pese na 're ihãimana mono ne, 're ihãimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Mare di. Duré dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono hã, e pire na te wama 're hãimana za'ra. Mare di. Wama hã, taré hã. ²⁰ ãne si, wa za duré aima ãma rowaihu'u za'ra wa'wa. Isazei'õ'wa norĩ hã wedeza ne na dasa te te 're zata za'ra mono wamhã, 'Re ihãimana u'ási mono ma, ta norĩ hã ãma 're sôprub za'ra mono õ di. Wa'uburé norĩ ma si, te ta norĩ hã tãma ãma 're sôprub za'ra, ãma 're iwata za'ra mono da hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã dasa,

ta norĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono na ãma 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ ãma te za ĩsiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, ãne hã dame 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, wa hã te ai'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. ²¹ A norĩ wa'wa hã Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te tō asiré 're asi'rã'õtō aba mo, uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã asiré 're ãhuri aba mono da, hãsizém na, Wanhib'apito wi, ĩwapru tiwi pu'u wa, wazada ĩdã'ázém na ãma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, wa'uburé norĩ ãma 're dawata za'ra mono da, marĩ hã dasiré da te 're ãhuri mono wamhã, ãma dame 're aihãimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ nhimihãsizém na ĩsiré 're ãhuri aba mono tō da. Duré Wanhib'apito hãiba, da te dasiwi hãibapru wa, wazada ĩdã'ázém na ãma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono da, te duré ĩ'u'êne hã asiré 're ihuri aba mo. E tawamhã ĩ'uwaibaba, te za tō dame 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, isazei'õ'wa norĩ siré 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ ãma 're dawata za'ra mono da, dasa hã da te dasima 're 'manharĩ za'ra mono wamhã. E tō ĩ'uwaibaba ãne hã aima za'ra wa'aba hã. ²² ãne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Wanhib'apito hã te za asada 're hãimana za'ra wa'wa, ĩ'upana wa'uburé norĩ ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono wa. ãne zarina, wazada 're hãimana za'ra mono wamhã, e Wanhib'apito nhiptetezém nhipai u, wanhiptetezé hã wama 're hãimana za'ra mono bâ, wa za ĩsimihâzé wi 're wawairébé. Mare di. Tiwi 're wawairébé waihu'u mono õ di za.

²³ Ni'wam norĩ hã asiré isazei'wa 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, te ãne na te te sima 're nharĩ za'ra: "Marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tō da, 'Re ihãimana u'ási mono te te wawi 're awē'õ mono õ nherē, wa norĩ zama, wa te wasiwi 're

wēō za'ra mono ō di za, wa te 're 'manharī za'ra mono tō da. Wa za tō wa te 're 'manharī za'ra, wa te wasima 're iŵē za'ra mono zéb uwaibaba si.” Āne ma tō ni'wam norī hā te te sima 're waihu'u za'ra. Tane hā wē di tō. Tane nherē, marī hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te wawi 're awēō mono ō nherē, âté wa te 're 'manharī za'ra mono wa, wa za wasiré isazei'wa norī wi, wa te âma 're 'wa'rutu za'ra. Taha wa, marī hā dazu wa te 're 'manharī za'ra mono ō di za, wasiré isazei'wa norī wi, wa te âma 're 'wa'rutu tō za'ra mono da. Duré wasiré isazei'wa norī hā, Cristuhu âma si siptete sina 're nomro mono da, wa te 're ipawaptob za'ra mono da si, wa za tō uburé marī hā iŵē si wa te 're 'manharī za'ra. ²⁴Râwip si 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Asiré isazei'wa norī hā 're pawaptob za'ra wa'aba mono da si, te za ta norī âma si 're irosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵Romnhi hā da te dasima 're iŵede za'ra mono zéb âma, da te 're i'uipra za'ra mono hā, te za asina aihâtââ âna 're ihuri aba mo romnhi hā, nima hawib zō asimnhasi aba âna. Romhâiba 'manharī ma, da te 're isômri za'ra mono na, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono âna aipē'ē 're, âma 're asiwēō za'ra wa'aba mono ō di za. ²⁶'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō âne na âma rob'ui'éré, duréihā:

“Uburé ti'a hā Wanhib'apito te hā. Duré uburé marī hā ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono hā, Wanhib'apito te hā. Taha wa, uburé dasazé hā wē di, âma 're iwasaihuri mono zéb da hā.” Āne duréihā âma irob'ui'éré hā te 're hâimana.

²⁷Isazei'ō'wa hā isiré ai'masai wa'aba da, asō 'maihârâ aba wamhā, te za tō isiré ai'masai wa'wa, asima 'maiwē wa'aba wamhā. Tawamhā uburé dasazé hā da te aima i'a za'ra wa'wa hā te za

tō ihuri 'wa, nima hawi, da te 'mai'āwisi zō, da'mazadanharī aba âna, 'râwi aipē'ē 're wa'aba, asi'maiwēō wa'aba zarina. ²⁸⁻²⁹Tane nherē, âté ni'wa hā te za âne na aima 'maiwaihu'u 'wa: “Ā hā dasazé hā romhâiba 'manharī ma, da te 're isômri za'ra mono.” Āne hā ni'wa te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, taha na ai'masai wa'aba ō di za. E 'râwi aipē'ē na asi'maiwēō wa'aba tō da, wa âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. Taré dasa hā te te aima i'maiwasu'u wa'aba wi, rosa'rada hā si'wa'rutu tō da, wa âne aima roti za'ra wa'wa, taha na asaihuri aba tō da.

E tawamhā, romnhi hā romhâiba 'manharī ma, da te 're isômri za'ra mono na, wa za 're isa, romhâiba 'manharī âma dame 're iwata mono ō nherē. Āne, wa 'râwi te isima âma 're rosa'rata u'âsi. ³⁰'Re ihâimana u'âsi mono hā sōpru wa, âma 're wawata za'ra mono sina, wasa hā wa te 're huri mono wamhā, e i'uiwaibaba te za ni'wa hā te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō ō hā wa te 're ihuri mono na hā. Mare di. Taré te za ni'wa hā te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō sena newa.

³¹Āne, wa za duré aima âma 'râsutu za'ra wa'wa, â inhimirowasu'u na hā. Uburé marī hā te za 're i'manharī wē u'âsi za'ra wa'aba mo, 're asaihuri aba mono wamhā, duré 're âhuri aba mono wamhā, duré marī aimawi hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, taha zarina si, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono da. ³²Marī hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za oto, da te âma 're ai'madââ za'ra wa'aba mono wa, dawasété u 're darere'e mono tō da. Āne hā dazada 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za, zudezu norī da, duré zudezu'ō norī da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're ihâimana za'ra mono norī da. ³³Wa hā bété. E niha dama 're ihâimana mono zé hā. Āne si,

wa tō te īsima 're da'awē, uburé marī hā te 're ī'ab'manharī wē mono zém na, te āma 're da'apawapto mono da. Īsima si, āne na 're īhâimana mono ō di. Uburé, wa dama 're īhâimana, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're īda'anho'reptui mono zé hā da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da, īnhimipawaptozbéz zarina.

Aibâ norī hā timro nhipai u 're īhâimana za'ra mono zé wasu'u

11 Wa hā 're īmorīzém na aima āma 're īsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're anomro wē wa'aba mo. Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, wama āma 're īsisanho za'ra mono zéb zarina, wa hā 're īhâimana mono ne, te za duré 're anomro wē wa'aba mo. ²A norī wa'wa hā te oto ī'āma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're īhâimana mono zém na hā, duré uburé te aima āma 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hā. Īsazei'wa norī 're īhâimana za'ra mono zém na roti hā da te īma 're īwaihū'u za'ra mono zéb zarina, te oto 're anomro u'âsi aba mo, te aima āma 're īroti za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Taha wa, wa ai'āma 're īwata u'âsi za'ra wa'wa. ³Tane nherē, aimawi na te aima āma īrowasu'u za'ra wa'aba da hā, wa tō īsima wē. Cristu hā uburé aibâ norī nhīb'apito, te 're hâimana. Duré aibâ norī hā uburé timro norī nhīb'apito, te 're hâimana za'ra. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono hā ta hā, Cristuhu nhīb'apito te 're hâimana. ⁴A norī wa'wa hā, zudezu'ō na te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, zudezu'ō na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tō uburé marī hā 're ī'manharī za'ra wa'aba mo. Īsazei'wa norī hā asiré 're ai'rā'ōtō aba mono ré, aibâ norī hā 'rā ubu ré, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, duré 'rā ubu ré, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, e marī te ta norī hâimanazé hā wama

wasu'u za'ra. Ta norī hā Cristu te te siwi 're īwazéb za'ra mono ō zé, te wama wasu'u za'ra, zudezu'ō norī hâimanazéb uwaibaba ō wa, āne hā. ⁵Duré pi'ō norī hā 'rāi ubu āna, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, duré 'rāi ubu āna, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra mono wamhā, ta norī ma, īmro hā tāma 're wazéb za'ra mono ō di. E marī wa. Pi'ō 'rāi ubuzé hā timro zapari 're īhâimana za'ra mono zé, te te dama wasu'u wa, zudezu'ō norī hâimanazéb zarina. Pi'ō norī hā marī īwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wa, te za da te 're 'rāpari za'ra, sisém na 're hâimana za'ra mono da a'ā. Tane duré, pi'ō norī hā 'rāi ubu āna, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhā, pi'ō, da te 're ī'rāpari za'ra mono ne, te za a'ā 're hâimana za'ra ta norī hā, sisém na. ⁶Āne hā pi'ō norī, 'rā ubu āna 're hâimana za'ra mono wamhā, āne hā wē te bâ, te za tō 're si'rāpari za'ra, sisém na dama 're īhâimana za'ra mono zéb da hā oto. Tawamhā 're si'rāpari za'ra mono wa, duré taré 're siséré nhihāri za'ra mono wa, dama sisém na 're hâimana za'ra mono tō da, te za 'rā ubu ré, dame 're hâimana za'ra, īsazei'wa norī hā 're si'rā'ōtō mono ré. ⁷Tane nherē, īsazei'wa norī, siré 're si'rā'ōtō mono ré, aibâ norī hā 'rā ubu ré, dasiré 're hâimana za'ra mono ō di za. E marī wa. 'Re īhâimana u'âsi mono ne, 're hâimana za'ra mono wa, ta norī hā. Tane nherē, pi'ō norī hā aibâ norī zapari 're īhâimana za'ra mono zé hā, pi'ōi ma, aibâ ipirezé, te wasu'u. ⁸Duréihā 'Re īhâimana u'âsi mono hā, pi'ōi hâiba na aibâ hā te te poto ō di. Aibâ hâiba na si, ma tō pi'ō hā poto. ⁹Duré aibâ hā pi'ōi ma, 're hâimana mono da, te te poto ō di, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. Pi'ō si, ma tō tāma poto, aibâ ma, 're īhâimana mono da hā. ¹⁰Taha wa, īsazei'wa norī hā rowahutu u

're si'rā'ōtō mono wamhā, pi'ō norī hā te za tō 'rā ubu ré dasiré 're hāimana za'ra. E marī wa. Timro norī zapari 're ihāimana za'ra mono zém na, da te āma 're waihu'u za'ra mono da, duré hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā te te iré 're 'madâ'â za'ra mono wa, te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da, zudezu'ō norī hāimanazé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹¹ Tane nherē, wa norī hā Wanhib'apito āma oto 're wanomro mono wa, aibâ norī hā pi'oi āna 're hāimana waihu'u za'ra mono ō di za oto. Duré pi'ō norī zama, aibâ āna 're hāimana waihu'u za'ra mono ō di za. Āne hā aiwa te wama wasu'u za'ra. ¹² Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono hā aibâ hāiba na ma tō pi'ō hā poto 'rata tō. Tane nherē, te oto ta hawim haré aibâ norī hā pi'oi hāiba hawi dama 're poto u'āsi za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono si, ma tō uburé marī hā te te apoto, aibâ norī zama, duré pi'ō norī zama.

¹³ E tawamhā i'uwaibaba, te za pi'ō norī hā 'rāi ubu āna, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're mreme zusi, isazei'wa norī hā siré 're si'rā'ōtō mono wamhā. Ma'āpé, a norī wa'wa hā asi'uihā na āma waihu'u za'ra wa'aba, āne na hā. ¹⁴ Aibâ norī hā séré pa ré, 're nomro mono wamhā, wē'ō nherē, te siséb āna iré 're hāimana za'ra, tihāimanazéb zarinaī ō nherē, zudezu'ō norī hāimanazéb zarinaī ō nherē. Āne hā 'rāwi wapē'ē na dahāimanazém na, wa te wasina 're iwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa āne na aima āma roti za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherē, pi'ō norī hā séré pa ré, 're hāimana za'ra mono wamhā, dama 'madâ'â ze ti. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono si, ma tō iséré pa hā te te tāma 're pisutu za'ra, pi'ō norī ma hā, i'rāzuwazéb da hā. ¹⁶ Āté ni'wam norī hā asiré 're ihāimana za'ra wa'aba mono norī hā te za āne na sina izadawa 'ru za'ra, pi'ō norī hā 'rā ubu ré 're ihāimana za'ra mono wasu'u na hā, te te izaze

za'ra ō wa. Āne wamhā, wa za āne na si izadawa na tāma āma wa'rāmi za'ra. Wa norī hā aimawi na, wa te dama 're roti za'ra mono ō di. Mare di. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, siré 're isi'rā'ōtō mono norī hā te duré ōhō na si te te āma 're rosa'rata za'ra, pi'ō norī hā 'rā ubu ré, 're ihāimana za'ra mono wasu'u na si.

ZeZusi hā dazada idâ'ázém na āma 're dasipo're pu'u za'ra mono da, dasiré 're idasaihuri mono zé wasu'u

¹⁷ Aimawi na wa za oto aima āma roti za'ra wa'wa, aihāimanazém na 're i'upa za'ra wa'aba mono zém na hā. Taha wa, ai'āma iwata za'ra wa'aba ō di za, āhā na hā. Rowahutu u asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, asiptete sina Cristuhu āma 're anomro aba mono zéb da, 're asipawaptob za'ra wa'aba mono ō di. Marī na si, ma tō i'upana asiwi 're i'ro'wa'rutu za'ra wa'aba mo. ¹⁸ Āne uimrehēne, wa za a'ā ai'āma rob'ui'ére za'ra wa'wa. Ma tō we īma aiwasu'u za'ra wa'aba ni, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono nherē, asima aipo'o aba na hā, 're asisada'ābâ za'ra wa'aba mono 'ru te. Āne na syry na wa tō dazaze, da te we īma aiwasu'u wasété za'ra wa'aba zém na hā. Āté tō sena, āne hā. ¹⁹ Āne hā wē'ō nherē, āté wē di tō. E marī wa. Asiwi aipo'o aba wamhā, ni'wam norī hā wa za wa te 're waihu'u za'ra, tō sena, ZeZusihī zazei uptabi 'wa, 're ihāimana za'ra mono na hā. ²⁰ Asiré 're asaihuri aba mono da, 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, Wanhib'apito hā wazada idâ'ázém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō di. Marī aimawi hā 're i'manharī za'ra wa'aba mono da si, te 're asi'rā'ōtō aba mo, siwa'ru. ²¹ Aihīni, asitēme 're aihutu aba mono ō ré, te za ni'wam norī si dawana tisa hā te te 're huri, si'aba're na. Taha wa, te za ni'wam

norī hā tisa hā te te 're simini za'ra, īwana 're dasihutu mono wa. Taha wa, te za tō īwana da te 're uprosi za'ra. Ni'wam norī hā te za duré 're 'rā idi'iti za'ra, uwa 'rāi wa'u īsē hā sa'ētē na te te 're āhuri mono wa. ²²E niha. E asōrōwa hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ā bā, asapa'abā asa hā īwa 're īhuri aba mono zéb da hā. Asiré 're asir'ā'ōtō aba mono ré, āne hā asiwi 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhā, asiré 're īhāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē, 're īruiwapari za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Āne hā asima 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono wa, te duré īsimarī'ō norī hā 're wazéb za'ra wa'aba mono āna, 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, e niha wa za ai'āma waihu'u za'ra wa'wa. E āne zarina, wa za duré ai'āma 're īwata za'ra wa'wa. Mare uptabi di, ai'āma 're īwata za'ra wa'aba mono da hā.

²³Durēihā Wanhib'apito te te īma īwaihu'uzém na, wa tō āne na aima waihu'u pari za'ra wa'wa: Zudasi hā Zezusi te te dama īhāiba nhomrizém na, tō taha barana ma tō Wanhib'apito Zezusi hā ī'u'ēne hā ti'ā. ²⁴Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono āma te tiwata, sōpru wa. Taha pari, ma tō te te wē'ē, ī'u'ēne hā. Āne te tāma nharī za'ra, tisiré 're inomro mono norī ma: "Ā hā ī'u'ēne hā īhāiba te wasu'u, asada īsisōmri za'ra wa'aba zé hā. Ā hā te za 're īhuri aba mo, ī'āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā." Āne ma tō sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁵Tawamhā saihuri pari, tō ōne ma tō duré hāsizé hā ti'ā, uwa 'ru 'rāi wa'ui ré hā. Āne te duré tāma nharī za'ra: "Ā hā rob'rāi wa'u hā, īwapru hā asada za'ra wa'aba za īwi pu'u wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama īropisutuzép té, tō sena za te te dama āma 're ī'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Ā hā 're āhuri aba mono sidāpāsi, te za ī'āma 're asipo're pu'u u'āsi

za'ra wa'aba mono zéb da, 're ī'manharī za'ra wa'aba mo, ōne u'āsi." Āne ma tō duré sina tāma rowasu'u za'ra, Zezusi hā. ²⁶Tawamhā, ī'u'ēne hā 're huri aba mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā 're āhuri aba mono wamhā, ta hā, Wanhib'apito dazada idā'āzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, za we apā imorizéb u hā.

²⁷Taha wa, ni'wam norī hā Wanhib'apito āma 're isipo're pu'u za'ra mono zéb da, ī'u'ēne hā te te siré 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te siré 're āhuri mono wamhā, siséb āna siré 're si'rā'ōtō mono wamhā, ta norī hā te za Wanhib'apito hāiba na, ti-wasédé hā te te āma 're 'manharī za'ra, īwapru na zama, dazada idā'āzē hā taré newa, siwa'ru te te 're huri mono wa, ī'u'ēne hā, duré siwa'ru te te 're āhuri mono wa, rob'rāi wa'u hā. ²⁸⁻²⁹Ni'wam norī hā Wanhib'apito dazada dā'ā da, īsi-hāiba nhomrizém na, te te 're rosa'rata za'ra mono āna, ī'u'ēne hā te te 're huri mono wamhā, duré rob'rāi wa'u hā te te 're āhuri mono wamhā, taha zarina, te za 'Re īhāimana u'āsi mono hā ta norī hā te te 're hā za'ra. Taha ō'umnhasite, te za a'ā aipē'ē na 'rāwi 're asi'madā'ā za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasédé hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono zō, taha uimrehēne, a'ā asima 're pari za'ra wa'aba mono da. Taha parip si, te za oto ī'u'ēne hā asiré 're īhuri aba mo. Duré taha parip si, te za oto rob'rāi wa'u hā asiré 're ī'āhuri aba mo. ³⁰Taha wa, ni'wam norī hā āne hā te te a'ā 're 'manharī za'ra mono ō wa, te ta norī hā hāzē u'āsi 're hāimana za'ra ahā na, asiré 're īhāimana za'ra wa'aba mono norī hā. Ni'wam norī hā te duré sib'uwa u'āsi 're hāimana za'ra. Ni'wam norī hā ma tō duré 're dā'ā za'ra, āne wa. ³¹Wasiré 're wasaihuri mono ō ré, wanhimirosa'rata wasédé hā wama 're hāimana za'ra mono zō, a'ā wapē'ē na 'rāwi 're wasi'madā'ā

za'ra mono wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're wa'ahā za'ra mono ō di za. E marī wa. 'Re wasiwē'ō za'ra mono wa, 're iwahāimana za'ra mono na, marī na, wa te 're ĩupa za'ra mono na hā. ³²Tane nherē, ti'ab ré te za tō wawasédé hā te te wa'āma 're ĩawaihu'u mono zéb zarina, te te 're wa'ahā za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. E marī wa. Te te 're wa'azawi pese mono wa, taha zarina, apā wa te āma 're sasōmri pese za'ra mono da. Nimahā na, uburē ĩsazei'ō'wa norī zu, za te te siwi wa'awē'ō tō da, te za tō āne wa, te te 're wa'ahā za'ra, ti'ai āma 're wanomro mono ré.

³³Īsisānawā norī, āne na wa za oto aima āma 'rāsutu za'ra wa'wa, Wanhīb'apito dā'āzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, asiré 're asaihuri aba mono zém na hā. Taha wa, te za a'ā asisō 're asimipari za'ra wa'aba mo, aihīni asitēme 're aihutu aba mono wapsi, asiré āma 're asaihuri aba mono da. Āne hā wē di. ³⁴Ni'wam norī hā asiré 're ihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, mra te te 're simroi mono wamhā, tinhorōwa āma si te za a'ā tisa hā te te 're huri. Taha parip si, te za oto asitēme 're aihutu aba mo, asiré 're asirā'ōtō aba mono da. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te siwi 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono tō da, te za āne si ĩ'uwaibaba 're ĩmanharī za'ra wa'aba mo.

Nimahā na, āma atēme ĩmorī aba wapsi, wa za aimawi na aima āma roti za'ra wa'wa, rob'ui'ére na we asiwi ĩzadhanarī za'ra wa'aba zém na hā.

'Re ihāimana u'āsi mono, Tipē'ezani na romhuri mono bâ te te dama 're ĩapisutu mono zé wasu'u

12 Īsisānawā norī, wasiré ĩsazei'wa norī hā romhuri mono bâ, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ezani nhimi-pawapto waihu'u pese na, āma 're ĩsipawapto za'ra mono zéb da hā, ta hā te

te tāma 're ĩpisutu za'ra mono zém na, wa za oto aima āma roti za'ra wa'wa, sena āma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hā, rosa'rata na āma 're upa za'ra wa'aba mono tō da. ²A norī wa'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono, 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō ré, ma tō wa'uburē hā te te 're aiwada'uri u'āsi za'ra wa'wa, tō sena newa, romhāiba 'manharī hā tarére nherē, mreme ō nherē, ta norī āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, waihu'u pese newa. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherē, wa taré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. ³Tane nherē, wa ĩsima aiwē za'ra wa'wa, aimawi roti hā waihu'u za'ra wa'aba da oto. Āté ni'wam norī hā te za āne na Zezusi hā te te dama 're wasu'u za'ra: "Zezusihi ma, marī ĩwasétère si tāma 're hāimana mono neza, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirob'manharizém na." Āne na hā ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ezani nhimipawaptozbéb ré, 're ĩnomro mono norī hā, te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ō di. Mare di. Duré até ni'wam norī hā te za āne na te te dama 're wasu'u za'ra, Zezusi hā: "Zezusi hā, taha Wanhīb'apito, danhipai u." Ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ezani nhimipawaptozbéb zarinai ō nherē, āne na tō sena te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ō di.

⁴'Re ihāimana u'āsi mono pē'ezani hā misi nherē, te ĩsazei'wa norī ma, romhuri hā te te 're apisutu, tinhimirohuri mono bâ sipu'u pese na āma 're sipawapto za'ra mono da. ⁵Duré Wanhīb'apito hā misire nherē, wasipu'u pese na, wa wa te tāma 're romhuri za'ra, wanhimirohuri mono bâ, wasiré ĩsazei'wa norī hā. ⁶Duré, 'Re ihāimana u'āsi mono hā misi nherē, ōhō si te tiwaihu'u pese na te te 're wa'apawapto, romhuri hā sipu'u pese na, wa te tāma āma 're ĩrob'ma'wamarī za'ra mono zéb da hā. ⁷Wahāiba mono bâ, ma tō romhuri hā

te te wama 're apisutu 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Īpē'ezani hã sena na wapē'ē 're, 're ihâimana za'ra mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da, duré wasiré ĩsazei'wa norī hã âma 're wasi-pawapto wē u'âsi za'ra mono da. ⁸'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani hã ni'wam norī si, te za te te 're pisutu za'ra, tō sena ta norī hã tinhimirosa'rata waihu'u pese na te te dama âma 're roti wē za'ra mono da, hãiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u na hã. Ni'wam norī si, te za duré te te 're pisutu za'ra, rowaihu dama ĩwaihu'u'ō na, te te dama âma 're roti wē u'âsi za'ra mono da. ⁹Ni'wam norī si, te duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're pisutu za'ra, ta norī hã Cristu hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, tisiré ĩsazei'wa norī nhipai u. Ni'wam norī si te duré te te 're pisutu za'ra, ĩwaihu'u pese zarina, te te âma 're dapese za'ra mono da, 're dahâzé za'ra mono wamhã. ¹⁰'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na si, marī dama ĩmanharī waihu'u'ō hã te te dama 're 'manharī za'ra mono da, ni'wam norī si te duré te te 're pisutu za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norī si te te 're pisutu za'ra. Ni'wam norī si, te duré te te 're pisutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hã te te âma 're pibu za'ra mono da, tō sena uptabi na hã te te 're waihu'u za'ra mono da, wa'uburé norī hawim hãi ō'umnhasite. Damreme dama ĩwaihu'u'ō na zama, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norī si te te 're pisutu za'ra, timreme nai ō nherē, te te dama âma 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã. Ni'wam norī si, te duré 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani hã te te 're pisutu za'ra, damreme dama ĩwaihu'u'ō na 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsadawa wasu'u za'ra

mono zé hã sō'awi te te dama âma 're wasu'u pese za'ra mono da oto, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ¹¹Tō ōhō si te misi nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani hã romhuri te te dama 're apisutu, ĩsazei'wai mono bâ, te te sima 're ĩda'awē mono zéb zarina, âma 're ĩdasipawaptob za'ra mono zéb da hã.

Dahâiba misi ne, ĩsazei'wa norī hã 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

¹²Āne, wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Wahâiba hã misi nherē, wahâiba na marī hã wama 're ihâimana za'ra mono hã ahâ di, wapara hã duré wanhib'rada hã duré wapo're hã, duré aimawi hã. Tane nherē, misi te tō wahâiba hã wama 're hâimana za'ra, wahâiba mono bâ. Tane duré, wa norī hã wasiré ĩsazei'wa norī hã wa'ahâ uptabi nherē, wa oto simisutu âma 're wanomro, wahâiba misi ne. ¹³Wa norī hã wasiré ĩsazei'wa norī hã aiwa 're wahâimana za'ra mono ō di. Ni'wam norī hã zudezu. Duré ni'wam norī hã zudezu'ō. Duré ni'wam norī hã pawa'âbâ âna ĩwada'uri zarina si, te te dama 're ĩromhuri za'ra mono. Duré ni'wam norī hã wada'uri âna si'uihã na 're ihâimana za'ra mono. Āne hã aiwa 're wahâimana za'ra mono ō nherē, simisutu wa oto 're wahâimana za'ra, wahâiba misi ne, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani na â dawabzuri uburé, wa te 're 'manharī za'ra mono wa, duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Tipē'ezani, uburé te te wama 're anhomri mono wa, wapē'ē 're, oto 're ĩsâmra mono da hã.

¹⁴Wahâiba na marī hã misi wama 're hâimana za'ra mono ō di. Marī hã ahâ na te tō wahâiba na hã wama 're hâimana za'ra, tite mono bâ te te 're ĩromhuri za'ra mono zéb da hã, wapara hã, duré wanhib'rada hã, duré wato hã, uburé ĩre 're ĩwahâimana za'ra mono hã. Tane ma tō duré 'Re ihâimana u'âsi mono

pê'êzani hã romhuri hã sipu'u pese na te te wama 're apisutu, âma 're îwasipawap-tob za'ra mono zéb da hã. ¹⁵ Âne, wa za duré aima âma simir'éé za'ra wa'wa taré, wahâiba na marĩ hã wama 're îhâimana za'ra mono zém na hã. Até wapa-para, te aré wama siwasu'u, âne: "Wa hã asib'rata ô di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're îhâimanare. Marĩ dai ôre di, wa hã." E âne hã aré î'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapara hã. ¹⁶ Até wapo're hã te aré duré wama siwasu'u, âne: "Wa hã atômo ô di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're îhâimana. Marĩ dai ô di, wa hã." E âne hã aré duré î'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapo're hã. ¹⁷ Duré, wahâiba na watômo si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimipari za'ra. 'Re wanhimipari waihu'u za'ra mono ô di aré, tô. Duré wahâiba na wapo're si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimhã za'ra. 'Re wanhimhã waihu'u za'ra mono ô di tô aré. ¹⁸ Tane nherê, âne na hã 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're wa'apoto mono ô di. Te te sima 're î'awê mono zéb zarina si, ma tô marĩ ahâ na te te wama 're ab'manharĩ, wahâiba na îré 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã. ¹⁹ Wahâiba na marĩ hã ahâ na wama 're hâimana za'ra mono ô 'wa'âhã, aré wahâiba hã wama 're hâimana za'ra mono ô di. ²⁰ Tane nherê, marĩ ahâ na te tô wama 're hâimana za'ra wahâiba na hã, wahâiba misi nherê. Taha wa, wa tô 're wahâimana za'ra.

²¹ Até wato hã te aré wanhib'rata ma tinha, âne: "A hã tarére hã. Marĩ dai ô di, îma hã." E âne hã aré î'uwaibaba. Até wa'rã hã te aré duré wapara ma tinha, âne: "A hã tarére hã. Marĩ dai ô di, îma hã." Âne hã î'uwaibaba ô di tô duré aré. ²² Nima norĩ hã wahâiba na marĩ hã wama 're îhâimana za'ra mono

hã sib'uwere na wama 're hâimana za'ra mono newa. Tane nherê, te tô pire na wama 're hâimana za'ra. ²³ Duré nima norĩ si, wahâiba na wama 're îhâimana za'ra mono hã wama wapure na, tarére wama 're hâimana za'ra mono newa, wa za ta norĩ ma 're wanhipese za'ra, wa te 're îhâiba'ubu wê za'ra mono zém na hã, nimahã ma si, rowazéb tô da. ²⁴⁻²⁵ Nima norĩ ré si, wa ai'uréiwi iré 're wahâimana za'ra, rowazéb âna. 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're wa'awê, uburé marĩ hã wahâiba na wama 're îhâimana za'ra mono hã, si'u te te wama âma 're îromhuri za'ra mono zéb da hã, sima 're siwanhizari za'ra mono âna, aihĩni 're sisawi pese za'ra mono da. Âne da si, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã wahâiba te te wama 're ab'manharĩ, wahâiba na hã nima norĩ si wama wapu newa, pire na tô uburé wama 're hâimana za'ra mono da, simisutu haré. Tane duré, 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're wa'awê, wasiré îsazei'wa norĩ hã, simisutu haré wa te tâma 're romhuri za'ra mono da, wasiwi 're wasiwanhizari za'ra mono âna. Ma tô te te sima 're wa'awê, wapire na wasima 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã, aiwapsi. ²⁶ Wapara hã marĩ âma sépu'u wa, te te robzépata wamhã, taha u'âbã, te za uburé wahâiba hã isabâdã robzépata za'ra. Tane duré, ni'wa hã wasiré îsazei'wa, marĩ na te te robzépata wamhã, wa norĩ zama, wa za duré îs-abâdã robzépata za'ra ni. Duré, ni'wa hã wasiré îsazei'wa hã îsimiromhuri wê na da te dasima wasu'u wê za'ra wamhã, wa norĩ zama, wa za duré îsabâdã 're wato za'ra.

²⁷ A norĩ wa'wa hã te tô simisutu haré, Cristuhu nhib'a'uwê asiré 're anomro abamo, aihâiba misi aima 're îhâimana za'ra wa'aba mono ne. Duré dahâiba na marĩ hã tite mono bâ te te 're î'manharĩ za'ra mono zéb da hã, dama 're îhâimana za'ra

mono ne, te a norĩ wa'wa hã aihâiba mono bâ tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Cristuhu ma si, asimiromhuri aba mono bâ, tâma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ²⁸ Æne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã romhuri hã te te wama 're apisutu, wate mono bâ ïsimipawapto waihu'u pese na tâma âma 're iwasi-pawapto za'ra mono zéb da hã, wasiré isazei'wa norĩ hã. Romhuri hã danhipai u ïpire uptabi hã ma tô ni'wam norĩ ma si te te 're apisutu, Zezusi hã te te 're isadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã, isazei'ô'wa norĩ ma, Zezusihi zadawa para. Romhuri aimawi hã ïpire hã ma tô duré ni'wam norĩ ma si, te te 're apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na isazei'wa norĩ ma si te te âma 're irowasu'u za'ra mono zéb da hã. Duré isazei'wa norĩ 're ihâimana wê za'ra mono zéb da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te te dama âma 're iroti za'ra mono zéb da hã, ma tô duré ni'wam norĩ ma ïsimiromhurizéb da hã, te te tâma 're apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, ma tô duré ni'wam norĩ ma si te te 're apisutu, ïsimiromhurizéb da hã. Ma tô duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra, iwaihu'u pese zarina te te âma 're dapese za'ra mono da, 're dahâzé za'ra mono wamhã. Duré marĩ zô, tiwi 're irowaptââ za'ra mono norĩ âma 're sina u'âsi mono da, ma tô duré ni'wam norĩ hã te te 're apisutu, isibrob'ô norĩ âma hã, duré ihâzé ré norĩ âma hã. Duré isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, dama 're hâimana za'ra mono da, ma tô duré ni'wam norĩ hã te te 're apisutu. Duré damreme dama iwaihu'u'ô na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tô ni'wam norĩ si te te 're apisutu, timreme nai ô nherê, te te dama âma 're isadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã.

²⁹ E tawamhã isazei'wa norĩ hã te uburé Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, isazei'ô'wa norĩ ma hã. Mare di. Uburé âne na dama 're hâimana za'ra mono ô di. E uburé te duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, isazei'wa norĩ ma hã. Mare di. Duré e uburé te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na dama roti'wa na 're hâimana za'ra, isazei'wa norĩ 're ihâimana wê za'ra mono zéb da, te te dama 're roti za'ra mono da hã. Mare di. Duré, e uburé te isazei'wa norĩ hã marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese zarina. Mare di. ³⁰ Duré, e uburé te za te te 're dapese za'ra, 're dahâzé za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese zarina hã. Mare di. Ni'wam norĩ si te za tô âne na hã 're hâimana za'ra. Duré, e uburé te za damreme dama iwaihu'u'ô na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Mare di. Duré e uburé te za sô'awi te te dama 're wasu'u pese za'ra, damreme dama iwaihu'u'ô na 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dama 're isadawa wasu'u za'ra mono zém na hã. Mare di. Uburé âne na dama 're hâimana za'ra mono ô di. Tite mono bâ, te za misi si isazei'wa norĩ hã romhuri hã te te âma tâma 're 'manharĩ za'ra. ³¹ Tane nherê, romhuri hã danhipai u dama ïpire norĩ zô si, te za sô 're irob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, asiré isazei'wa norĩ hã âma 're asipawapto za'ra wa'aba mono zéb da hã.

Aimawi na, wa za oto aima âma rowasu'u za'ra wa'wa, ã norĩ wasu'u nhipai u iwasi'u wê uptabi na hã, âma 're anomro wê uptabi aba mono zéb da hã.

Danhimizawi pese zém na rowasu'u

13 Ti'ai âma hâiwa âma zama, uburé damreme mono bâ te dama 're

arowasu'u wē mono nherē, ĭnhimizawi pese zé hā aré ĭma 're hāimana mono ō wamhā, piza'a 're baihā 'manharī tede hā, da te 're tata'a za'ra mono wa, 're wamreme 'rāihā za'ra mono wa, da te 're ĭwaparī a za'ra mono ne, wa aré taré te dama 're arowasu'u. Āne wamhā, marī dai ō di aré, dama 're ĭnhimirowasu'u mono zé hā.

² Re ĭhāimana u'āsi mono hā te dama 're sadawa wasu'u wē mono nherē, duré uburé roti hā ĭma waihu'u pese nherē, duré uburé rowaihu hā dama ĭwaihu'u'ō hā ĭma waihu'u pese nherē, ĭnhimizawi pese zé hā ĭma 're hāimana mono ō wamhā aré, taré, wa aré 're ĭhāimana, 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma hā. Marī dai ō di aré, 're ĭhāimana mono zé hā. Āté ĭma waihu'u pese di aré, te tāma nharī da, ētē 'rāihā ma, si'ré da, 'Re ĭhāimana u'āsi mono si, te 're umnhasi mono wa. Āne da, 'Re ĭhāimana u'āsi mono te 're umnhasi mono nherē, ĭnhimizawi pese zé hā ĭma 're hāimana mono ō wamhā, aré marī dai ō di, 're ĭhāimana mono zé hā.

³ Duré uburé ĭnhibro hā ĭsibrob'ō norī ma, te 're anhomri mono nherē, ĭnhimizawi pese zé hā ĭma 're ĭhāimana mono zarinaī ō wamhā, tarére aré, dama 're ĭnhopru mono zé hā. Duré ĭsazei'wa 're ĭhāimana mono wa, da te 're ĭruiwaparī mono zéb zarina, da te dasiwi ĭzata da, duré dawi ĭsihāiba zawi ō nherē, tane nherē, duré tarére aré, ĭnhimi'manharī wē zé hā, ĭnhimizawi pese zé hā ĭma 're hāimana mono ō wamhā.

⁴ E niha tawamhā, danhimizawi pese na, Cristuhu āma za 're ĭdahāimana za'ra mono zé hā. ĭsazei'wa norī hā simizawi pese na 're hāimana za'ra mono wamhā, marī na da'āma 're wa'a su'u za'ra mono ō di za. Da'āma 're ĭpē'zé za'ra mono zarina, te za tō te te 're dapawaptob u'āsi za'ra. Duré marī na 're si'ruiwaparī za'ra mono ō di za. Duré tiwē na sina 're

wata za'ra mono ō di za. Duré danhipai u pire na 're ĭhāimana za'ra mono na, 're si'madā'ā ze za'ra mono ō di za.

⁵ Duré hāimana nhiséb āna, da'āma 're to za'ra mono ō di za. Duré 'rāwi tihāimanazéb da si, te te si'āma 're rosa'rata za'ra mono ō di za. Duré wara sina, dazada 're siti'ru za'ra mono ō di za. Duré da te tāma 're rob'manharī wasété za'ra mono wamhā, dawasédé te te da'āma 're 'madā'ā u'āsi za'ra mono ō di za. Āne ĭsazei'wa norī, simizawi pese na 're ĭhāimana za'ra mono zéb da hā.

⁶ Āne duré, ĭsazei'wa norī, simizawi pese na 're ĭhāimana za'ra mono zéb da hā. Dahāimana wasété na 're ĭdahāimana za'ra mono zé wasu'u hā te te 're waparī za'ra mono wamhā, te te āma sima 're rowē za'ra mono ō di za, ĭsazei'wa norī hā. 'Re ĭdanomro wē mono zé wasu'u na si, te za āma 're toi uptabi za'ra, tō sena na.

⁷ Duré, da te tāma 're rob'manharī wasété u'āsi za'ra mono nherē, tiwi 're robzei'ō za'ra mono ō di za. Duré dawasété wasu'u hā te te 're waparī za'ra mono wamhā, awa'awi te te siwi 're dawē'ō za'ra mono ō di za. ĭwē si, da te 're 'manharī u'āsi za'ra mono da si, te za te te sima 're dawē za'ra. Duré da te tāma 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, duré te te 're robzépata za'ra mono nherē, te za siptete sina 're hāimana u'āsi za'ra, simi'ē na. Āne ĭsazei'wa norī hā simizawi pese uptabi na, 're ĭhāimana za'ra mono zé hā za.

⁸ ĭsazei'wa norī hā, 'Re ĭhāimana u'āsi mono te te dama 're ĭsadawa wasu'u za'ra mono zé hā, niwapsi te za te te tiwi 're anhihāri, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā, ta norī hā te te dama āma 're sadawa wasu'u za'ra mono tō da oto. Duré ĭsazei'wa norī hā timreme nai ō nherē, damreme amo na te te dama 're ĭrowasu'u za'ra mono zé hā, te za duré te te tiwi 're anhihāri. Duré 'Re

ihâimana u'âsi mono p'êzani na, da te 're irowaihu'u za'ra mono zé hã, ni-wapsi te za duré te te dawí 're anhi-hâri. Ísazei'wa norí nhimizawi pese zép si, si'utõrî waihu'u ô di za. Taha si, te za õne u'â 're hâimana u'âsi.

⁹ Wa norí hã 'Re ihâimana u'âsi mono p'êzani na, wa te 're irowaihu'u za'ra mono zé hã, wama waihu'u pese za'ra ô di, uburé hã. Syry na, wa tô wa te 're waihu'u za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, uburé wama waihu'u pese za'ra ô di. Taha zama, wa tô duré syry na wa te 're waihu'u za'ra.

¹⁰ Tane nherê, nimahã bâtâ na Zezusi hã apâ wei morí wamhã, ísine za oto 're wahâimana za'ra mono wa, tâibâ za oto syry na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, wa te 're iwaihu'u za'ra mono zé hã. Duré tâibâ za oto syry na Íp'êzani na, wa te 're irowaihu'u za'ra mono zé hã.

¹¹ Wa hã 'watébrémi ré hã, ai'uté mreme na, wa tô 're ímreme aré. Duré ai'uté nhimirosa'rata zarina, wa tô duré te 're rosa'rata aré, íp'ê' remhã. Tane nherê, oto íprêdu wamhã, ai'uté hâimanazém na, 're ihâimana mono ô di oto. Wa tô oto rême pese, ai'uté ré ihâimanazé hã.

¹² Tane duré, wa norí hã dasi'madâ'âzé íuzurire na âma 're ídasi'madâ'â pibui prã za'ra mono ne, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé hã wama waihu'u prã za'ra di, ti'ai âma 're wahâimana za'ra mono ré hã. Tane nherê, nimahã na si, wa za 'râwí wa te 're 'madâ'â za'ra oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tawapsi wama waihu'u pese za'ra di za oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé hã. 'Re iwahâimana za'ra mono zém na, te te 're iwa'waihu'u pese mono ne, wama waihu'u pese za'ra di za.

¹³ Âne, wa za oto aima âma 'rãsutu za'ra wa'wa, ísazei'wa norí nhimizawi pese hâimanazém na hã. 'Re ihâimana

u'âsi mono hã da te dasina 're í'umnhasi pese za'ra mono zé hã, si'utõrî ô di za. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi sina, íwê zô dasina 're ídanhimipari za'ra mono zé hã, si'utõrî ô di za. Duré 're ídanhimizawi pese za'ra mono zé hã, si'utõrî ô di za. E ma hã tawamhã, danhipai u ípire uptabi hã. 'Re ídanhimizawi pese za'ra mono zé, ta hã danhipai u, ípire uptabi na te za 're hâimana.

Damreme dama iwaihu'u'õ na, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasima 're ísadawa wasu'u za'ra mono zé wasu'u

14 Asimizawi pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô si, te za uburé dama 're íromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, asima sô 're írob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, íwê uptabi zô si. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono p'êzani, romhuri hã sipu'u pese na âma 're sipawaptob za'ra mono da, ísazei'wa norí ma, te te 're í'apisutu mono zéb zô, te za duré asima sô 're írob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. E marí ípire uptabi zô, te za tawamhã, asima sô 're írob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ísazei'wa norí ma, da te 're irowasu'u za'ra mono zéb zô si, te za asima 're írob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, íwê uptabi zô si. ² Ni'wam norí hã timreme nai ô nherê, damreme dama iwaihu'u'õ na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, mreme pibui pese za'ra di za, ta norí nhimirowasu'u hã damreme dama iwaihu'u'õ na hã. Ta norí hã te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono p'êzani nhimipawaptobzéb zarina, marí dama iwaihu'u'õ na si, 're mreme zusi mono wa, ta norí hã. ³ Tane nherê, ni'wam norí hã damreme uwaibaba, 'Re ihâi-

mana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na îsazei'wa norî ma, te te âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taha na si te za îsazei'wa norî hã 're sipawap-tob u'âsi za'ra, Wanhib'apito âma siptete sina 're nomro mono da, pē'ē wē na. Taha zarina si, te za duré tâma 're rowé wairébé apâ, tiwi 're robzei'ô za'ra mono wamhã. ⁴Ni'wa hã timreme nai ô nherê, damreme dama îwaihu'u'ô na te te dama rowasu'u wamhã, 'râwip si te âma sipawapto, Wanhib'apito âma siptete na 're hâimana u'âsi mono da. Te te âma dapawapto waihu'u ô di za, dama sadaihu'u ô wa. Tane nherê, ni'wa hã damreme uwaibaba, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na îsazei'wa norî ma, te te rowasu'u wamhã, aihîni te za wapari waihu'u za'ra, taha zarina oto âma 're sipawapto za'ra mono da, Wanhib'apito âma ta norî hã siptete sina âma 're hâimana za'ra mono da oto.

⁵Wa hã wa tô îsima te 're aiwē za'ra wa'wa, uburé aimreme aba nai ô nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono hã dama 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, damreme dama îwaihu'u'ô na hã. Tane nherê, taha nhipai u, wa tô duré te îsima 're aiwē uptabi za'ra wa'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. E marî wa. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're îrowasu'u za'ra mono norî si, te za danhipai u pire na 're hâimana za'ra, îsazei'wa norî ma. Ni'wam norî hã timreme nai ô nherê, damreme dama îwaihu'u'ô na, 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono pari, ta norî nhimirowasu'u nhipai u, sô'awi da te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono wapsi, tawapsi te za oto damreme dama îwaihu'u'ô na dama îsadawa wasu'u'wa norî hã pire na 're hâimana za'ra, aiwa 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u

na damreme uwaibaba, te te dama 're îrowasu'u za'ra mono norî me. Tawapsi te za oto îsazei'wa norî hã âma 're sipawapto u'âsi za'ra, siptete sina Wanhib'apito âma 're nomro u'âsi mono da, ta norî hã. ⁶Îsisānawā norî, âne wa za oto aima âma rowasu'u za'ra wa'wa. Ni-wapsi wa za âma atēme îmorî 'wa, te aipawapto za'ra wa'aba da. Tawamhã, atēme âma îmorî aba wamhã, duré damreme dama îwaihu'u'ô na si, 'Re îhâimana u'âsi mono te aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba wamhã, e tô î'uwaibaba, wa aré âma aipawapto wē za'ra wa'wa. Mare di. Marî dai ô di aré, damreme dama îwaihu'u'ô na te aima îsadawa wasu'u za'ra wa'aba zé hã. Aimreme aba na, te aima âma rowasu'u za'ra wa'aba wapsi, te aré îwapari waihu'u za'ra wa'wa, 'râwi oto âma 're asipawapto za'ra wa'aba mono da, marî dama îwaihu'u'ô na 'Re îhâimana u'âsi mono te te îma îwaihu'uzém na hã, duré 'râwi 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti te îwaihu'u na hã, duré 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã, duré îsazei'wa norî hâimanazém na roti na hã.

⁷Âne, wa za duré aima âma romn-himiréé za'ra wa'wa, îwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Danhimnhihârazé îsyryre hã âma 're danhimnhihâsi mono wamhã, îwapari pibui pese na âma 're danhimnhihâsi mono ô nherê, da te 're wapari waihu'u za'ra mono ô di, danhimnhihârazé hã. Duré, rowamremezé hã da te âma 're rowamreme za'ra mono wamhã, îwapari pibui pese na, da te âma 're rowamreme za'ra mono ô nherê, da te 're wapari waihu'u za'ra mono ô di, rowamremezé hã. ⁸Duré da'wapéi'wa norî zô, danhimnhihârazém na 're danhimnhihâsi mono wamhã, e siwa'ru sô 're danhimnhihâsi mono nherê, te za dasi'wapé da hã, sima 're sipese za'ra, da'wapéi'wa norî hã. Mare di. ⁹Tane duré, a norî wa'wa hã damreme dama

īwaihu'u'ō na si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, e niha te za da te āma 're asadaihu'u za'ra wa'wa, da te āma 're aiwapari waihu'u za'ra wa'aba mono da hā. Da te āma 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono ō di za tō. Asimirowasu'u za'ra wa'aba na hā, rowa'u'u si te za taré te te āma 're ropé, nimomo. ¹⁰ Daro mono bâ, te tō damreme mono bâ ahâ uptabi na dama 're hâimana za'ra, 'râwi āma 're īdasadaihu'u za'ra mono zéb da hā, damremezém na hā. ¹¹ Tane nherē, ni'wa hā damreme īma īwaihu'u'ō na, te te īma rowasu'u wamhā, īsiré a'uwē'ō na, wa za īsina waihu'u, īma sadaihu'u ō wa. Duré wa hā īsiré a'uwē'ō na, te za duré sina īwaihu'u, tāma īzadaihu'u ō wa. Tane duré, ni'wam norī hā timreme nai ō nherē, damreme dama īwaihu'u'ō na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhā, da te āma 're sadaihu'u za'ra mono ō di za. Taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra ō wa, ta norī hā. ¹² A norī wa'wa hā bété. Ma tō sô 're asôpré u'âsi aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hā Tipé'ezani na, romhuri mono bâ te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zéb zô, āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. Romhuri hā ōhō si 're hâimana za'ra mono ō di, ipire uptabi na hā. Sisarina si ō di, romhuri hā. Taha wa, romhuri iwē uptabi zô si, te za asima 're irob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, āma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, Wanhib'apito āma asiptete sina 're anomro u'âsi aba mono da, taha āma si.

¹³ Taha wa, ni'wam norī hā timreme nai ō nherē, damreme dama īwaihu'u'ō na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhā, ta norī hā te za duré te te tiwi 're rowaptērē za'ra, Īpé'ezani si romhuri te te tāma 're pisutu pese za'ra mono da, ta norī

ma hā, damreme dama īwaihu'u'ō na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā, sô'awi te te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono da. ¹⁴ Wasiré īsazei'wa norī hā 're wasi'rā'ōtō mono wamhā, wa hā damreme īma waihu'u ō nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, āma 're īmreme mono wamhā, te āma 're rosa'rata waihu'u mono ō di, īma waihu'u pese ō wa. 'Râwi ipē'ē na si, wa tāma 're īmreme. ¹⁵ E niha tawamhā, īuwaibaba si te 're īmanharī mono zéb da hā. Īpē'ē na, wa za tō tāma 're īmreme 'râwi, damreme īma īwaihu'u'ō na hā. Tane nherē, wa za duré wamremezém na tāma 're īmreme, te āma 're irosa'rata pibui pese mono zéb da hā. Duré wasiré īsazei'wa norī siré 're īnho're mono wamhā, wa za tō 'râwi ipē'ē na 're īnho're, damreme īma īwaihu'u'ō na hā. Tane nherē, taha nhipai u, wa za duré wamremezém na 're īnho're, te āma 're irosa'rata pibui pese mono zéb da hā. Taha wa, āne te za duré a norī wa'wa hā 're īmanharī za'ra wa'aba mo. ¹⁶ A norī wa'wa hā asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, āté te za aipē'ē na si 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mo, damreme dama īwaihu'u'ō na si, tāma 're aimreme zusi aba mono ré. Āne wamhā, e niha te za aiwapari'wa norī hā āma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém na, te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa, aimreme na te te 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono ō nherē, ta norī hā. ¹⁷ Āne hā 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hā wē nherē, tane nherē, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono norī hā āma 're sipawapto waihu'u za'ra mono ō di, siptete sina Wanhib'apito āma 're inomro u'âsi mono zéb da hā. ¹⁸ Wa hā īsiwaprosi, wa asipai u wa'aba, damreme īma īwaihu'u'ō na 're īmreme u'âsi. Taha zarina, wa 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're iwata u'âsi. ¹⁹ Tane nherē, wasiré īsazei'wa norī hā 're wasi'rā'ōtō

mono ré, damreme dama īwaihu'u'ō na, īnhimirowasu'u pa uptabi na te dama 're arowasu'u mono wamhā, e āne hā wē di aré, āma 're idasipawaptob za'ra mono zéb da hā. Wē prā ti aré, īma hā. Īnhimirowasu'u rutu na nherē, damreme dama īpibui pese na te dama 're rowasu'u mono wapsi, tawapsi wē uptabi di aré īma hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na te dama āma 're īaroti mono zéb da hā.

²⁰ Īsisānawā norī, ai'uté norī hā siwa'ru te te sima 're īrosa'rata za'ra mono ne, asima āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, te aima āma īrowasu'u za'ra wa'aba zém na hā. Duré ai'utépré norī hā tiwasédé te te 're īmanharī za'ra mono ō ne, te za aiwasété āna 're anomro aba mo. Aihāimana prédub sina, te za asima āma 're īrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo. ²¹ Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tō āne na āma rob'ui'éré, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na hā:

“Darob amoi hawi te za īnhib'a'uwē norī ma, da te 're īzadawa wasu'u za'ra, dasimremezém na, īnhib'a'uwē norī ma, damreme tāma isa'rese'ō za'ra na. Tane nherē, īnhib'a'uwē norī hā te te 're īwapari za'ra mono ō di za, po're āna 're nomro u'āsi mono wa, ta norī hā.”

Āne duréihā Wanhib'apito, zudezu norī āma te te īwaihu'u sirōmo za'ra zé hā, ībaihā na hā.

²² Taha wa, damreme dama īwaihu'u'ō na 'Re ihāimana u'āsi mono, da te dasima 're īsadawa wasu'u za'ra mono zé, īsazei'ō'wa norī ma ropibu ma, ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono waihu'u pe hā te te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Īsazei'wa norī ma, rowasu'uzéb dai ō di, ā hā. Tane nherē, damreme uwaibaba, dama īwaihu'u pese na ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama

're īsadawa wasu'u za'ra mono zé hā, īsazei'wa norī ma ropibu ma, 'Re ihāimana u'āsi mono za īwē na tāma 're īsōprub za'ra mono zém na, te te sina 're īwaihu'u sirōmo za'ra mono zéb da hā, ā hā. Īsazei'ō'wa norī ma, rowasu'uzéb dai ō di, ā hā. ²³ Āté asiré īsazei'wa norī me, te za asiré asi'rā'ōtō 'wa, uburu. Tawamhā āté te za damreme aima īwaihu'u aba ō na, ai'ahā wa'aba na asima īrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhā āté tane ré, te za īsazei'ō'wa norī hā asisi, atēme wa'aba, īsazei'wai hāimanazé, te te waihu'u za'ra ō nherē, te te aiwapari za'ra wa'aba da. Āne wamhā, e niha te za ō norī hā ai'āma rosa'rata za'ra wa'wa. Āté te za ai'āma rosa'rata wasété za'ra wa'wa, ai'rā siwamnarī za'ra wa'aba newa. ²⁴ Tane nherē, āté asiré asi'rā'ōtō aba ré, te za aimreme aba na si 'Re ihāimana u'āsi mono, dama īsadawa wasu'u za'ra wa'wa, ai'ahā wa'aba na. Tane ré, īsazei'ō'wa norī hā atēme sisisi aba wamhā, ta norī hā te za oto 'rāwi tipē'e na tiwasété na siwaihu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā timremezém na te te oto īwapari za'ra zéb zarina, īsazei'wa norī 're ihāimana za'ra mono zé, te te īwaihu'u za'ra ō norī hā. Taha zarina, te za oto siwē'ō pese za'ra, tiwasété na īsiwaihu'u za'ra zéb zarina. ²⁵ Rāwi sima si, te te 're īrosa'rata za'ra mono zé hā te za oto tiwi waihu'u za'ra ni, īmana'rāmi hawi. Tawamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, tāma īpire za'ra na te te oto sina waihu'u za'ra wa, te za oto hi'rātītō tāma ana, āma wata za'ra da. Tawamhā āne te za oto ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: “'Re ihāimana u'āsi mono hā te nare asō'a wa'aba, aima 're hāimana za'ra wa'wa.” Āne te za te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, īsazei'ō'wa norī hā.

**Īsazei'wa norī hā 're si'rā'ōtō mono
wa, marī īuwaibaba si te te 're
īmanharī za'ra mono zé wasu'u**

²⁶ Īsisānawā norī, āhā wasu'u na, wa za oto aima 'rāsutu za'ra wa'wa. Asiré 're asirā'ōtō aba mono wamhā, ni'wam norī si te za aima 're sō're za'ra wa'wa, īsazei'wa nho'rezém na. Ni'wam norī si te za duré īsazei'wa norī 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te te aima 're roti za'ra wa'wa. Ni'wam norī si te za duré marī īwaihu'u'ō hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ta norī ma si, te te 're īwaihu'u za'ra mono zéb zarina. Timreme nai ō nherē, te za duré ni'wam norī si 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, damreme aima īwaihu'u za'ra wa'aba ō na hā. Ni'wam norī si te za duré aimreme aba zarina, te te aima āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa sō'awi, aré damreme aima īwaihu'u za'ra wa'aba ō na 'Re ihāimana u'āsi mono, da te aima 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Asimiromhuri aba mono bâ, te za āma 're asipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo aihāiba mono bâ, Wanhib'apito āma si asiptete sina 're anomro aba mono da. ²⁷ Aihīni 're ai'rā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā damreme dama īwaihu'u'ō na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za te te aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Tane nherē, ta norī nhpai u hā asima 're 'mairowasu'u za'ra wa'aba mono ō di za, damreme aima īwaihu'u aba ō na hā. Si'ubdatō haré te za asima 're īmairowasu'u wa'aba mo. Duré sisarina si, te za ta norī hā atāma te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha parimhā, te za oto ni'wa hā sō'awi te te aima āma 're wasu'u pese za'ra wa'wa, aimreme aba na oto 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono

zéb da hā, asi'uuihā na wa'aba. ²⁸ Tane nherē, ni'wa hā aimreme aba na aima īwasu'u pese aba 'wa da hā, asiré 're 'mai-hāimana aba mono ō wamhā, tawamhā, damreme dama īwaihu'u'ō na 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā te za ari'iwi 're si'ubumro. Tipē'ē na si, te za 're mreme zusi, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, damreme tāma īwaihu'u za'ra ō na hā. ²⁹ Asiré 're asirā'ōtō aba mono ré, ni'wam norī hā aimreme aba na 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono wamhā, maparane te za tō te te aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatō dahāiba wamhā, wē di duré. Āne wamhā, ni'wam norī hā asiré īsazei'wa norī hā te za īsimirowasu'u za'ra zém na te te sima āma 're rowaihu'u pese za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hawib zō, tō sena zō, te te āma īwaihu'u pese za'ra zéb da hā. ³⁰ Tawamhā duré, ni'wa hā te te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré, āté ni'wa ihāiba amoi ma, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma waihu'u, ti-zadawa wasu'u hā, taha zama te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. Āne wamhā, aima rowasu'u 'rata aba 'wa hā te za tinhimirowasu'u hā sazâ, ōhō si te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Taha zarina si, te za oto 'Re ihāimana u'āsi mono hā sisāna'repsi asima 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, aihīni oto āma 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hā asi'uuihā na, duré aipē'ē wē wa'aba zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da oto. ³²⁻³³ 'Re ihāimana u'āsi mono hā, marī hā siwa'ru, wa te 're īmanharī za'ra mono zéb da hā, te te sima 're wa'awē mono ō di. Rowē na wawaimri wasiré 're wahāimana za'ra mono da si, ma tō te te sima 're wa'awē. Taha wa, ni'wam norī hā damreme uwaibaba si, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā,

te za 're si'madââ pese za'ra, siwa'ru te te dama 're rowasu'u za'ra mono tō da, rowahutu zō, 're dasi'rā'ōtō mono sidâpâsi, te te 're damreme nhihâri za'ra mono tō da. Daro mono bâ isazei'wa norī, siré 're isi'rā'ōtō mono norī 're ihâimana za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te dama âma 're rowasu'u za'ra, isadawa wasu'u'wa norī hâ.

³⁴ Isazei'wa norī, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhâ, pi'ō norī hâ te za ari'wi dame 're si'ubumro, 're iwahâimana za'ra mono zéb zarina. Timro norī zapari, te za tō 're hâimana za'ra pi'ō norī hâ, duréihâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na, Mozési âne na te te âma irob'ui'érezéb zarina. Taha wa, asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhâ, pi'ō norī hâ te te sima 're robzanhamri za'ra mono ô di za, timreme na asima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, te te 're ro'wa'rutu tō za'ra mono da. ³⁵ Pi'ō norī hâ dasi'rā'ōtōzéb âma, rowahutu'wa norī nhimirowahudu hâ te te 're wapari za'ra mono wamhâ, tâma iwaihu'u za'ra ô hâ te te oto 're waihu'u pese za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhâ, 'rip si te za timro hâ te te âma 're sadanharī za'ra, waimri si. Isazei'wa norī hâ aihīni 're asi'rā'ōtō aba mono ré, pi'ō norī hâ timreme na te te dawi 're sihâri za'ra mono wamhâ, wē ô di za, pi'ō norī mreme hâ.

³⁶ E 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ dawana waihu'u za'ra wa'aba bâ, te za âne 're aihâimana za'ra wa'aba mo, isazei'wa norī 're ihâimana za'ra mono zéb zarinaî ô nherē. E a norī wa'aba ma si, ma tō aima âma wasu'u za'ra wa'aba ni. ³⁷ Ahâna te aima âma irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hâ, isi'uihâ na inhimiroti na hâi ô di. Wanhib'apito zadawa para, wa aima âma rob'ui'ére za'ra wa'wa, isimiroti zarina si. Ma'âpé, âne hâ asi'uihâ na âma waihu'u za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na asi'âma 're irosa'rata za'ra

wa'aba mono norī hâ, duré aimawi romhuri mono bâ, Tipē'ezani na te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zém na asi'âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mono norī hâ. ³⁸ Âne na inhimiroti na, ni'wam norī hâ te te 're izaze za'ra mono ô wamhâ, tawamhâ, isazei'ō'wa na te za ta norī âma 're irosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norī wa'wa hâ ta norī nhimiroti hâ 're 'madââ za'ra wa'aba mono ô di za oto.

³⁹ Isisânawâ norī, âne wa za ahâ wasu'u na hâ aima âma rāsutu za'ra wa'wa. Aimreme aba zém na, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te za 'râwi 're asi'madââ za'ra wa'aba mo. Duré damreme dama iwaihu'u'ō na, 'Re ihâimana u'âsi mono, asima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono tō da, 're asisadawa uwati za'ra wa'aba mono ô di za. ⁴⁰ Asiré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhâ, uburé marī hâ te za i'uwaibaba si 're i'manharī za'ra wa'aba mo, ipibui pese zarina si, aiwaimri wa'aba.

Cristu ihâiwa'utuzé wasu'u

15 Isisânawâ norī, âne wa za duré âma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Duréihâ Zezusihî wasu'u'wē na, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tō oto asima iwē za'ra wa'wa, asiptete sina âma 're anomro u'âsi aba mono da oto. ² Ahâ wasu'u'wē hâ te aima âma 're iwasu'u za'ra wa'aba mono zé hâ, asiptete sina 're sazei utōri za'ra wa'aba mono ô wapsi, te za 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono zé hâ asina 're i'uwa'imrami za'ra wa'aba mo. Tane nherē, âté 'Re ihâimana u'âsi mono, asina 're umnhasi up'tabi za'ra wa'aba mono ô wamhâ, te te 're i'asō'reptu za'ra wa'aba mono zé hâ asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ô di za.

³⁻⁴ Zezusihi wasu'uwē hā danhipai u ĩpire uptabi hā, wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, da te ĩma 're ĩrowasu'u za'ra mono zēb zarina. Āne, Zezusihi wasu'u hā ĩpire uptabi hā: Cristu hā ma tō, u, wazada dārā, uburé wawasété na 're ĩwahāimana za'ra mono norī zada. Taha pari, ma tō dasiwi sērē ni, u, ab're 're. Tawamhā bādā maparane āma si'utōrī ō ré, ma tō duré ĩmama hā hāiwa'utu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Āne ma tō tāma tiromhāiba, durēihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ĩbaihā na te te āma ĩrob'ui'ére sirōmo za'ra zēb zarina. ⁵ Tawamhā Zezusi hā hāiwa'utu pari, Pedruhu ma, ma tō si-hāi'rē. Taha pari, ma tō duré tizadawa wasu'u'wa norī ma zama sihāi'rē za'ra, 12 na aré ĩsiré 're ĩnomro mono norī ma hā. ⁶ Taha parimhā, ma duré tizazei'wa norī nho'a sihāi'rē, 500 na ĩhāiba za'ra norī nho'a, aihīni siré si'ubumroi ré. Ta norī hā te zahadu dā'ā āna 're hāimana za'ra. Ni'wam norī si, ma tō tidā'ā za'ra, umro na. ⁷ Taha pari, ma tō duré Ti'aduhu ma sihāi'rē. Taha za'u si, ma duré dama ĩsadawa wasu'u'wa da, za daro mono bā te te ĩsatōrī za'ra norī ma, sihāi'rē za'ra, uburé te te hāiba pibu za'ra da.

⁸ Taha wa, ĩma hā robduma si, ma tō duré sihāi'rē, Zezusi hā. Ni'wa hā daza'u si poto wa, marī ĩwē uptabi hā dasiré te te sina ĩ'uwaimrami ō ne, wa tō wa hā daza'u si Zezusi hā 'madā, ĩtōmo na, ĩma sihāi'rē wa. ⁹ Wa hā uburé ĩsiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī zapari, wa 're ĩhāimana, tāma ĩwapu za'ra na. E marī wa. Te sazei ō ré, wa tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē ma, te tāma 're rob'manharī wasété u'āsi za'ra. Taha wa, ĩbāi ō di aré, ĩsadawa wasu'u'wa na, da te 're ĩwaptērē za'ra mono zé hā. ¹⁰ Tane nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zēb zarina si, ma tō ĩma tinhopru, tō ōhō na si dama 're ĩhāimana mono da

oto, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na. E tawamhā, taré ma tō ĩma tinhopru, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Mare di. Wa tō te ĩsina tāma 're uwaimrami u'āsi. Uburé ĩsiré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā, wa tō romhuri na te 're 'rānhipai u'āsi za'ra. Tane nherē, ĩsi'uihā na te dama 're romhuri mono ō di. 'Re ĩhāimana u'āsi mono si, ma tō te te 're ĩpawapto, āne na te dama 're romhuri mono da, ĩma ĩsōprubzēb zarina si. ¹¹ Āté, wa hā wa tō aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwē hā. Āté ĩsiré norī si ma tō aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa. Āne hā wē di tō, ĩma hā. E marī wa. Wa norī hā Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā, misire Zezusihi wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wa, tō ōhō si wa. Tō taha wasu'u'wē si, ma tō oto 're ĩsaze za'ra wa'aba mo, a norī wa'wa hā.

'Re dadā'ā za'ra mono nherē, apā 're ĩdahāiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹² Āne, wa za duré āma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, te āne ta norī hā te te sima 're nharī za'ra: "Re dadā'ā za'ra mono wamhā, apā 're dahāiwa'utu za'ra mono ō di za, niwamhā. Mare uptabi di za." Āne te ni'wam norī hā te te sima 're nharī za'ra. E āne hā tō sena. Mare di. Cristu hā dā'ā nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono apā te te ĩhāiwa'utu na, sena na, wa te dama 're wasu'u za'ra mono nherē, e niha te bété āne na te te āma 're rosa'rata upa siroptub za'ra, asiré 're ĩhāimana za'ra wa'aba mono norī hā. ¹³ 'Re dadā'ā za'ra mono nherē, apā ĩdahāiwa'utu za'ra zé hā tō senai ō 'wa'āhā, e marī te aré wama wasu'u za'ra. Cristu, apā ĩhāiwa'utuzé wasu'u hā, tō senai ō na, te aré tō wama wasu'u za'ra. Āne hā aiwa aré tō, wama hā. ¹⁴ Duré, Cristu hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono, sena na te te apā hāiwa'utu ō 'wa'āhā, aré marī dai ō

di, Zezusihi wasu'uwē, wa te dama 're īwasu'u za'ra mono zé hā. Taré 'wa'āhā, aré marī dai ō di duré, Cristuhu āma 're īsasōmri za'ra wa'aba mono zé hā. Taré te aré 're īsaze za'ra wa'aba mo, marī dai ō nherē aré. ¹⁵ 'Re dadā'ā za'ra mono nherē, apā 're īdahāiwa'utu za'ra mono zé hā tō senai ō 'wa'āhā, Cristu hā 'Re ihāimana u'āsi mono, apā te te ihāiwa'utuzé hā, aré tō senai ō di duré, āne hā aiwa. Senai ō 'wa'āhā, wa norī hā wazadawa nhipese na, wa aré taré wa te dama 're wasu'u za'ra 'Re ihāimana u'āsi mono hā, Cristu apā te te ihāiwa'utuzém na, wa te dama 're rowasu'u u'āsi za'ra mono wa. Tarére aré tō, dama wan-himirowasu'u za'ra hā. ¹⁶ 'Re dadā'ā za'ra mono nherē, apā īdahāiwa'utu za'ra zéb da hā tō senai ō 'wa'āhā, Cristu, apā ihāiwa'utuzé wasu'u hā, tō senai ō na te aré wama wasu'u za'ra tō. ¹⁷ Duré, 'Re ihāimana u'āsi mono hā Cristu apā te te ihāiwa'utuzé hā tō senai ō 'wa'āhā, aré tarére, Cristuhu āma 're īsasōmri za'ra wa'aba mono zé hā, aiwasété wa, asada idā'ā aba zém na, 're īsaze za'ra wa'aba mono zé hā. Ihāiwa'utuzé hā senai ō 'wa'āhā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te siwi 're aiwē'ō pese za'ra wa'aba mono haré, te aré tō zahadu aiwasété ré, 're anomro u'āsi aba mo, ōne haré, aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono āna. ¹⁸ Duré, Cristuhu hāiwa'utuzé hā senai ō 'wa'āhā, uburé īsazei'wa, 're idā'ā za'ra mono norī hā te aré ipē'ē 're, dā'ā u'āsi 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhiti. ¹⁹ Cristu hā apā hāiwa'utu ō 'wa'āhā, tō ibāre te aré wa'āma 're dapē'ēzé uptabi za'ra, wasiré īsazei'wa 're īwahāimana za'ra mono norī āma hā. E marī wa. Marī dai ō wa aré, wa te āma 're īsasōmri za'ra mono zé hā, marī da ne, wa te 're saze za'ra mono wa, ti'ab ré.

²⁰ Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō apā hāiwa'utu tō sena, Cristu hā. E marī te tawamhā, wama wasu'u

za'ra, Cristu apā ihāiwa'utuzé hā. Ni-wapsi uburé īsazei'wa 're idā'ā za'ra mono norī hā, tō sena za apā 'Re ihāimana u'āsi mono te te ihāiwa'utu za'ra zé, te wama wasu'u za'ra. Taréi ō di, ā hā. ²¹⁻²² Duréihā aibā hā ma tō tiwasété 'rata, Adā na īsisi hā. Taha nhirā na, te oto dadā'āzé hā uburé dama 're hāimana za'ra. E marī wa. Taha nhipudu si, 're dahāimana za'ra mono wa. Tane duré, aibā marī iwē hā te te īmanharizéb zarina, te oto dahāiwa'utuzé hā dama 're hāimana za'ra, aiwab zahuré, āne hā. Cristu na īsisi hā. Taha āma si 're īnomro mono norī ma, te za dahāiwa'utuzé hā tāma 're hāimana za'ra, ōne u'āsi. ²³ Cristu hā ma tō tihāiwa'utu na'rata. Niwa ti'ai u, za we apā dazō morī wapsi, te za īsib'a'uwē norī hā tihāiwa'utu za'ra. ²⁴⁻²⁵ Tawapsi, te za oto rob'rāsutuzé hā iwa waptārā. Tawapsi te za uburé dama ipire norī nhipetezé hā tiwi a'uprosi Cristu hā, ti'ai āma uburé dama roti'wa norī wi hā, hāiwa nhirōtō na uburé ihāiba'ō norī wib zama. 'Re ihāimana u'āsi mono hā uburé tinhitob'ru norī āma te te ī'ai'utézéb u si, te za Cristu hā te te 're da'ab'madā'ā, pire na. Taha parip si, te za oto Timama ma īsib'a'uwē hā sōmri za'ra, ōhō si te te 're ab'madā'ā u'āsi mono da oto, pire uptabi na. ²⁶ Dadā'āzé hā te dzada 're hāimana. Ta hā te za oto Cristu hā uprosi pese, da'rāsutu āma hā. ²⁷ Duréihā apito Dawi hā ma tō āne na āma rob'ui'ééré siro, Cristuhu āma:

“Ta hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā pisutu, uburé marī hā pire na te te 're ab'madā'ā mono da, siwaprosi.”

Āne duréihā Cristuhu āma, Dawi te te irob'ui'ééré siro hā te 're hāimana. E tawamhā, pire na dama 're ihāimana mono zéb da, Cristuhu pisutu'wai ma zama, te za pire na tāma 're hāimana, 'Re ihāimana u'āsi mono ma. Mare di. Taha ma zama, te te wasu'u ō di, āne hā. Sis-apari ma si, ma tō pisutu, 'Re ihāimana

u'āsi mono hā. Āhā wasu'u hā wama pibui pese za'ra di oto. ²⁸ Re ihāimana u'āsi mono hā te za te te 're da'apisutu, Cristuhu nhimi'madā'ā si oto 're dahāimana za'ra mono da. Tawapsi, te za oto ti'ra hā pisutu 'Re ihāimana u'āsi mono hā, isapari 're hāimana mono da oto, Īmama si te te oto 're da'ab'madā'ā u'āsi mono da, danhipai u dama pire uptabi na.

²⁹ Āne, wa za duré aima āma rowasu'u za'ra wa'wa, za idahāiwa'utu za'ra zé wasu'u na hā. Ni'wam norī hā asiré 're ihāimana za'ra wa'aba mono norī hā ma tō ā dawabzuri hā da te tāma 're 'manharī za'ra, isazei'wa norī, ā dawabzuri da te tāma 're 'manharī za'ra mono ō ré, 're idā'ā za'ra mono norī upana, isazei'wa norī zu hāiwa'utu za'ra da. E marī da, ma tō bété ta norī hā āne hā te te 're 'manharī za'ra, dahāiwa'utuzé wasu'u hā te te 're sazei uptabi za'ra mono ō nherē. Āne wamhā, e tō i'uwai'baba, aima za'ra wa'aba hā. ³⁰ Wa norī hā bété, Cristuhu ma, wa te 're iromhuri pese za'ra mono norī hā. Wama romnhimimnhasi na, wa 're wahāimana u'āsi za'ra bātā sidāpāsi, iwasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono 'ru te, niha da te wama 're rob'manharī za'ra mono ō'umnhasite, da te 're iwa'ruiwaparī za'ra mono zéb zarina. Tawamhā dahāiwa'utuzé wasu'u hā senai ō 'wa'āhā, e marī da, wa aré bété wa te tāma 're romhuri za'ra Cristuhu ma hā, wama romnhimimnhasi uptabi za'ra nherē. Marī dai ō di tō aré, tāma wanhimirohuri za'ra hā. ³¹ Īsisānawā norī, awē sidāpāsi aré 're idā'ā u'āsi mono nherē, wa tō te dama 're rowasu'u u'āsi, iwasu'uwē na. Wa norī hā Wanhīb'apito Cristu Zezusihi āma simisutu oto 're wanomro mono wa, tō sena aima 're i'toi uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina, wa tō sena na aima īsi-wasu'u za'ra wa'wa, āne na hā. ³² Ēpézu āma, ni'wam norī hā ma tō izada ti-

hāimana wasété za'ra, robzahi hā dazō 're i'wairébé mono ne. Ta norī 'rata, ihāimana ré hā, īma romnhimimnhasi uptabi di, te te siwi i'wīrī da newa. Tawamhā, dahāiwa'utuzé wasu'u hā taré wamhā, e sena aré inhimirohuri hā, Cristuhu ma hā, īma romnhimimnhasi nherē, te tāma romhuri wamhā hā. Āne hā i'uwai'baba ō di aré, īma aré. Taré aré, te 're iromhuri mono zé hā. Dahāiwa'utuzé wasu'u hā tō senai ō 'wa'āhā, ti'ai āma 're wahāiba si'utōrī pese za'ra mono 'wa'āhā, i'uwai'baba wa aré danhimiroti wasété na, wa te da'āma 're sasōmri za'ra. Āne danhimiroti wasédé hā: "Āté romhutu na, wa za wasi'utōrī. Āté awēpsi. Taha wa, āhāna hā watozém na si siwa'ru wato za'ra wa'aba, wanhirōiwi da, wasazém na, duré āzé na." Āne wamhā, wa aré tō ibāre, wa te da'āma 're sasōmri za'ra, dahāiwa'utuzé wasu'u hā tō senai ō 'wa'āhā aré. ³³ Āne wa, te za dawi 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mo, danhimiroti wasédé hā tō sena newa, da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da. Taha na da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono wamhā, ta norī ne te za oto 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mo. ³⁴ Ni'wam norī hā asiré 're ihāimana za'ra wa'aba mono norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono hā r'āwi te te 're waihu'u za'ra mono ō di. E āne na 're siséb za'ra mono āna. Asimiza'rese āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém hawi, te za oto aipizari za'ra wa'wa, aiwasédé hā rēme pese za'ra wa'aba da, aiwē uptabi na si 're anomro aba mono da oto.

'Re ihāimana u'āsi mono hā za te te da'ahāiwa'utu wa, dahāiba té wasu'u

³⁵ Āté ni'wam norī hā asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā te za āne 're sisadanharī za'ra: "E niha te za merē 'Re ihāimana u'āsi mono hā da'ahāiwa'utu. 'Re dadā'ā za'ra

mono wa, 're dahâiba si'utōrī pese za'ra mono nherē, e niha te za merē āne nherē, apâ da'ahâiwa'utu." ³⁶ E niha te asimirosa'rata waihu'u āna, āne na 're īupa za'ra wa'aba mo. Amnho potozém na, wa za pé aima āma simiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho hā da te 're zuri mono wamhā, ītomhā 're si'utōrī mono ō nherē, 're 'wanhipré za'ra mono ō di. ³⁷ Duré, tridu hā aro 'rā ne hā da te 're zuri mono wamhā, duré aimawi amnho hā da te 're zuri mono wamhā, e īteihī zama te za īsu da te 're zuri. Mare di. Īnhama uptabi si te za da te 're zuri, pibui pese na 're poto za'ra mono da, amnho hā. ³⁸ Amnho hā da te 're zuri mono wamhā, 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te ī'aropoto mono hawim haré, te te sima 're ī'apisutu mono zéb zarina si, te za dama 're 'wanhipré wairébé, sipu'u pese na.

³⁹ Duré, ti'ai āma uburé hâiba ré 're īhâimana za'ra mono hā aiwapsi ō di. A'uwē hâiba hā aimawi. Duré abaze norī hâiba hā aimawi. Duré pe'a norī hâiba hā, aimawi. Duré si norī hâiba hā aimawi.

⁴⁰ Duré, hâiwa āma 're īhâimana za'ra mono norī hâiba hā aiwab ō di, ti'ai āma 're īdahâimana za'ra mono norī hâiba ne hā. Hâiwa āma si, dahâiba hā wē uptabi di. Duré 'madâ'â zeī uptabi di. Ti'ai āma dahâiba hā wē nherē, duré 'madâ'â ze nherē, aiwab ō di, hâiwa āma dahâiba ne hā. ⁴¹ Bâdâ hā bété. Ta hā 'madâ'â ze ti. Wē uptabi di. A'amo hā 'madâ'â zeī uptabi di duré. Uburé wasi hā hâiwa na 're īsimasa mono hā, 'madâ'â ze ti duré. Tane nherē, uburé aiwapsi 're hâimana za'ra mono ō di, ī'madâ'â ze da hā. Duré uburé wasi norī hā aiwapsi 're simasa mono ō di, ī'madâ'â ze da hā.

⁴² Tane duré, za niwa 'Re īhâimana u'âsi mono te te īda'ahâiwa'utuzé hā. Amnho hā da te 're zuri mono wamhā, ītomhā 're si'utōrī mono wapsi, te za

're 'wanhipré za'ra. Tane duré, ti'ab ré, 're dadâ'â za'ra mono pari, ab're 're, da te oto 're danheme mono wamhā, te za tō 're dahâiba si'utōrī za'ra. Tane nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono te te oto da'ahâiwa'utu wamhā, dahâiba hā aiwa dama 're hâimana za'ra mono ō di za oto. 'Re dahâiba si'utōrī za'ra mono āna, te za oto īré 're dahâimana u'âsi za'ra, ōne u'â. ⁴³ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hā ab're 're, da te 're séme mono wamhā, wasété uptabi di oto, dahâiba hā. Duré, marī hā te te 'manharī waihu'u ō di dahâiba hā, marī dai ō wa oto. Tane nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te oto da'ahâiwa'utu wamhā, dahâiba hā wē uptabi di za oto. 'Madâ'â zeī uptabi di za duré. Tawapsi, danhiptete uptabi na te za īré 're dahâimana u'âsi za'ra oto. ⁴⁴ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hā ab're 're, da te 're īséme mono hā, ti'ai āma ré hā, dahâiba si, danhi ré si, duré dahi ré si. Tazahā 'Re īhâimana u'âsi mono hā za te te da'ahâiwa'utu wamhā, dahâiba aimawi ré, te za oto 're dahâimana za'ra, Īpē'ēzani nhimipisutuzéb zarina. Ti'ab ré, te tō dahâiba na 're dahâimana za'ra. Taha zarina, te duré hâiwa āma dahâiba aimawi ré 're dahâimana za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ēzani nhimipisutuzéb zarina. ⁴⁵ Duréihā Mozési hā ma tō āne na āma rob'ui'ére:

"'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō aibā hā poto 'rata, Adā na īsisi hā. A'uwē hâiba na 're morī da, ma tō poto 'rata tō."

Āne duréihā āma īrob'ui'ére hā. Tane nherē, Adāhā ne te 're hâimana, 'Re īhâimana u'âsi mono 'rata, dadâ'â āna 're danomro mono da, te te dama 're ī'apisutu mono hā, Īpē'ēzani nhimipisutuzéb zarina. Ta hā Zezusi. ⁴⁶ E tawamhā hâiwa āma hā dahâiba aimawi ré, ma tō 're dahâimana na'rata za'ra. Mare di. Ti'ai āma dahâibazém na, te tō a'ā īré

're dahâimana na'rata za'ra, ti'ai âma ré hã. Niwapsi te za hãiwa âma dahâiba iŵé uptabi ré si 're dahâimana za'ra. ⁴⁷Duréihã aibã te te dama ipoto 'rada hã ma tô ti'a na 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tane nherê, taha uirî na si, ma tô aibã aimawi hã wei mo hãiwa hawimhã, ti'ai u, Adãhã ma ipire uptabi hã, iŵé uptabi hã. ⁴⁸Uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norî hã te Adãhã hãiba ne, iré 're dahâimana za'ra, ti'ai 'manharî na ihãiba na'rata ne ré. Tane nherê, ni'wam norî si hãiwa âma za 're ihâimana za'ra mono norî si, te za hãiwa âma 're imorî hãiba ne ré 're hãimana u'âsi za'ra, tô Cristuhu hãiba ne ré. ⁴⁹Wa norî hã, aibã ti'ai 'manharî na ihãiba na'rata ne ré, wa ti'ab ré iré 're wahâimana za'ra. Tane, wa za duré niwapsi hãiwa hawi we imorî hãiba ne iré 're wahâimana u'âsi za'ra. Taha wa, wa za oto isine 're wahâimana u'âsi za'ra, õne u'âsi.

⁵⁰Isisãnawã norî, âne wa za aima âma waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ti'ai âma ré wahãiba hã wanhi ré hã duré wawaprui ré hã, taha ré, hãiwa u iré 're wanhisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'âma 're isib'a'uŵé mono zéb u hã. E marî wa. Ti'ai âma ré wahãiba hã za wawi 're isi'utõrî za'ra mono hã, hãiwa âma iré 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata iré 're iwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã.

⁵¹⁻⁵²Marî hã aré dama iwaihu'u'õ hã wa za oto aima wasu'u hãiré za'ra wa'wa, s'õ'awi. Ma'ãpé iwapari pese za'ra wa'aba za. Wa norî hã Zezusihi zazei'wa norî hã, ti'ab ré uburé wasi'utõrî sirõmo õ di za, rob'rãsutuzé wana hã. Rob'rãsudo hã oto iwa iwaptã'ãzé waihu'uzéb da, danhimnhãrãzé da'rãsutu'wa, da te oto wapari za'ra wamhã, uburé ti'ai âma zahadu wahãiba ré ré 're iwanomro

mono norî hã, wa za awa'awi wahãiba na saprî za'ra ni, waptu na 're idatõmo si'rãmi za'ra mono ne. Danhimnhãrã hã da te wapari za'ra wi, ni'wam norî hã isazei'wa norî hã dawana 're idã'ã za'ra mono hã te za apã ahãiwa'utu, dã'ã ãna oto 're hãimana u'âsi za'ra mono da, ihãiba tiwi 're si'utõrî waihu'u za'ra mono ãna. Tawamhã wa norî zama wahãiba ré ré 're iwanomro mono norî hã, wa za duré wahãiba itém na saprî za'ra ni, za oto wawi 're isi'utõrî za'ra mono õ na hã. ⁵³Ti'ai âma ré hã, wahãiba hã si'utõrî pese di. Tane nherê, wa za tô niwapsi wahãiba itém na saprî za'ra ni, za oto wawi 're isi'utõrî waihu'u za'ra mono õ na hã, iré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da oto, õne u'âsi. ⁵⁴⁻⁵⁵Ãne hã niwa za wama romhãimana za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hã duréihã te te âma irob'ui'ére sirõmo zahuré zéb zarina, te za tô wama âma uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, za apã iwahãiwa'utu za'ra zém na hã. Ãne duréihã âma irob'ui'ére siro hã:

“Re idadã'ã za'ra mono zém na, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma ai'uté. Te za uprosi pese oto. 'Re idadã'ã za'ra mono zé hã, e mahãta tawamhã te te da'ãma i'ai'uté za'ra zéb da hã. Marî õ di oto. Rob-aba uptabi di. Duré, e mahãta te isiptetezé hã tãma 're hãimana oto, te te âma 're ida'a'uprosi mono zéb da hã, apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne hã. Marî õ uptabi di oto, tãma hã.”

Ãne duréihã âma irob'ui'ére siro hã te 're hãimana, za dama iromhãimanazém na hã.

⁵⁶E marî wa, ma tô aré 're iwadã'ã za'ra mono zé hã siptete na wazada 're hãimana za'ra. Wawasété na 're iwanomro mono zéb zarina, ma tô aré tô siptete na wazada 're hãimana za'ra,

te te 're ĭwa'a'uprosi mono zéb da hã. Duré 'Re ĭhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĭrob'ui'érezéb zarina, 're wanomro wē mono ō wa, ma tō aré te te siwi 're wa'awē'ō pese, 'Re ĭhãimana u'ãsi mono hã. ⁵⁷Tane nherē, 'Re ĭhãimana u'ãsi mono ãma si, 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za. E marĭ wa. Ōhō si, ma tō 're ĭwadã'ã za'ra mono zém na hã wama ãma ai'uté za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu si, ĭwē uptabi hã te te wazada ĭmanharĭzém na hã.

⁵⁸ĭsisãnwã norĭ, ĭma asawi pese za'ra wa'aba norĭ hã, taha wa, te za asiptete u'ãsi Cristuhu ãma si 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna. Wanhib'apito ma, 're ĭromhuri za'ra wa'aba mono zé hã taréi ō di. ãne na asina waihu'u za'ra wa'aba wa, te za tãma 're ĭromhuri pese u'ãsi za'ra wa'aba mo, asimi'ē na.

**Zeruzarē ãma ĭsazei'wa norĭ
ma, rob'ui'prazé da
te dasiwi ĭrã'õtōzé wasu'u**

16 ĭsazei'wa norĭ ma, rob'ui'prazé hã asiwi ĭrã'õtō aba zéb da na, wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa. Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma ĭsazei'wa norĭ, daza'rui mono bâ siré 're ĭsi'rã'õtō mono norĭ ma, te tãma ĭroti za'ra zém na, wa za aima roti za'ra wa'wa, duré a norĭ wa'aba zama 'manharĭ za'ra wa'aba da. ²Dumidu sidãpãsi 're sãmra aba mono da, te za rob'ui'prazé hã 're ĭpo'o u'ãsi za'ra wa'aba mo, ai'hãiba mono bâ wa'aba. Aipawa'ã hã syry na 're waibui wa'aba mono wamhã, syry na te za 're ĭpo'o za'ra wa'aba mo. Duré sa'ëtē na 're waibui wa'aba mono wamhã, sa'ëtē na te za duré 're ĭpo'o za'ra wa'aba mo. Atēme ĭwisi aba wapsi, asiwi 'rã'õtō aba da, asima rosa'rata za'ra wa'aba ō di za. ĭwana ré, te za asiwi 're ĭrã'õtō u'ãsi aba mo dumidu sidãpãsi, ĭzô nomro sirômo da. ³Tawamhã atēme

ãma ĭwisi aba wapsi, asiwi ĭpisutu za'ra wa'aba norĭ hã wa za ĭré satōrĭ za'ra Zeruzarē u, asōprubzéb za'ra wa'aba ré hã, te te siwi ãri da. Rob'ui'ééré ré zama, wa za satōrĭ za'ra, wa te ĭwēsãmri za'ra norĭ wasu'u na rob'ui'ééré hã. ⁴Tawamhã, ãté ĭzama wa za ĭsima rowē, Zeruzarē u ĭmorĭ da hã. Taha wapsi, wa za ĭsiré ĭmorĭ za'ra, asiwi ĭpisutu za'ra wa'aba norĭ siré hã.

**Paru hã za datēme ĭmorĭzém na
dama ĭsiwasu'uzé wasu'u**

⁵Wa tō ĭsima rowairébé, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, a'ã ĭmorĭ da, tame ĭsazei'wa norĭ siré a'ã ĭnhamra hutu da. Masédoniza hawip si, wa za oto ãma atēme ĭmorĭ 'wa, tamomo. ⁶Tawamhã, atēme ãma ĭwisi aba wamhã, ãté wa za ai'rata ĭhãimana hã za'ra wa'wa. ãté rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré, wa za a'ã ai'rata ĭnhamra hã za'ra wa'wa. Tamep si, te za asiwi ĭpawaptob za'ra wa'wa, nimomo ĭmorĭzéb da hã, rowē na ĭmorĭ da, ai'hawi za'ra wa'aba. ⁷ãma atēme ĭwisi za'ra wa'aba wamhã, ai'rata ĭnhamra hutu za'ra wa'aba da, te ĭsina roti ō di. Ai'rata ĭnhamra hã za'ra wa'aba da si, wa tō ĭsima wē. ãne na dã'ãsina, awa'awi ãma atēme ĭwisi aba ō di za. Nimahã na si, wa za ãma atēme ĭmorĭ za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za ai'rata ĭnhamra hã za'ra wa'wa, Wanhib'apito te te ĭma pisutu pese wapsi.

⁸Taha wa, wa za a'ã ãme nhamra Épézu ãma, Pētecoti na bātã nhisi hã za ĭwa ĭwaptã'ázéb u, datoi 'manharĭzéb u. ⁹ĭnhimiromhuri wē'ō'wa norĭ hã ahã uptabi nherē, ma tō 'Re ĭhãimana u'ãsi mono hã ĭnhowa ropese ĭma, ãme te tãma 're ĭromhuri mono zéb da hã. Taha wa, ãmemhã ĭma romhuri ahã uptabi di za, Zesusihi wasu'uwē na te dama 're ĭromhuri mono zéb da hã.

¹⁰Duré, Timotiu hā atēme āma wisi za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé asiwi sawi wē za'ra wa'aba za, sina hātā'ā āna ai'rata sāmra aba da. Wa hā Wanhīb'apito ma, te 're ĩromhuri mono ne, te duré taha zama te te tāma 're romhuri. Taha wa, te za asiwi ĩsawi pese za'ra wa'wa. ¹¹Mreme wapu na 're hāimana mono newa, duré taré 're ĩhāimana mono newa, asiwi wēō za'ra wa'aba ō di za, āma atēme wisi za'ra wa'aba wamhā. Te za āma ana wa'wa, rowē na aihawi wa'aba wei morī da apā, we ĩtēme wisi su'u da. Taha wa, wa zahadu sō mapari za'ra a'ā, ĩsiré romhuri'wa norī zō zama.

¹²Wasisānawā Aporu hā wa za duré aima āma wasu'u za'ra wa'wa. Wa tō aré nasi tāma roti u'āsi, wasiré ĩsazei'wa norī siré āma atēme morī za'ra wa'aba da, te te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherē, te te sima rowē ō di, ta norī siré āma atēme ĩmorī za'ra wa'aba da hā. Marī hā tāma hāimana ō wapsi, te za, u, āma atēme timorī za'ra wa'wa, te te asabu za'ra wa'aba da.

**Paru hā roti na za te te oto
dama ĩrāsutuzém na rowasu'u**

¹³Asimiza'rese te za asimirosa'rata na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Cristuhu nhimiroti zarina si 're anomro u'āsi aba mono da, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. Aihāimana prédup sina te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, asina 're aihātā'ā za'ra wa'aba mono āna. Asiptete sina te za āma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono āna. ¹⁴'Re asimizawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za uburé marī hā dama 're ĩmanharī wē u'āsi za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶Esitépanasihi āma, wa za oto aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩsōrōwa āma ĩsiré 're ĩhāimana za'ra mono norī āma zama. Ta norī hā ma tō sazei 'rata za'ra, Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, 're ĩsi'ubumroi mono norī hā. Ta norī hā,

'Re ĩhāimana u'āsi mono nhīb'a'u'wē 're ĩhāimana za'ra mono norī hā simi'ē na te te 're pawaptob u'āsi za'ra mono da si, ma tō 're si'madā'ā za'ra. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, ĩsisānawā norī, ta norī nhimiroti hā te za 're ĩmadā'ā pese za'ra wa'aba mo, ĩsiré norī hā simi'ē na te te 're ĩromhuri pese za'ra mono norī nhimiroti zama.

¹⁷⁻¹⁸Esitépanasi norī hā we ĩtēme si-hutu wamhā, ma tō ĩma rowē watobro, Potunatu norī hā Aca'ituhu me. Wa hā ai'rata 're ĩnhamra aba mono ō wa, wa ai'āma 're ĩpē'ēzē u'āsi za'ra wa'wa. Tane nherē, ta norī hā ai'upana wa'aba we ĩtēme si-hutu wa, ma tō sina ĩma rowē wazere za'ra, te te sina aima 're ĩrowē zani u'āsi za'ra wa'aba mono ne. Ta norī hā te za asima 're ĩwasu'u wē u'āsi za'ra wa'aba mo.

¹⁹Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī hā te āma asawi za'ra wa'wa. Atira hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, Prisiraha me. Uburé ĩsōrōwa āma rowahutu u siré 're ĩsi'rā'ōtō u'āsi mono norī zama, te duré āma asawi za'ra wa'wa. Simisutu, Wanhīb'apito āma oto 're anomro aba mono wa, te āma asawi za'ra wa'wa. ²⁰Āme wasisānawā norī 're ĩsi'ubumroi mono norī hā te duré uburé āma asawi za'ra wa'wa.

Duré 're asi'rā'ōtō aba mono wamhā, te za uburé asiré ĩsazei'wa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, asō'utu na asisawi sina 're asitob'rata hārā za'ra wa'aba mo.

²¹Wa hā Paru, ĩsi'uihā na wa za oto aima rob'ui'ére na 'rāsutu za'ra wa'wa, ĩnhib'rata na te āma asawi za'ra wa'aba zéb da hā.

²²Wanhīb'apito zawi'ō'wa norī ma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, rowēō te te tāma 're apisutu mono za.

Wanhīb'apito, apā we aimorī su'u za.

²³Wanhīb'apito Zezusihi ma, wa ai'āma tāma 're ĩmreme u'āsi za'ra

wa'wa, te te 're asawi pese za'ra wa'aba
mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi
za'ra wa'aba mono da.

²⁴ Cristu Zezusihi âma simisutu oto 're
wanomro mono wa, wa asawi na âma

'râsutu za'ra wa'wa, ĩma asawi uptabi
za'ra wa'aba wa.

2 Corītu norī

*Paru hā, maparane āma te te duré
īrob'ui'éérézé, Corītu norī ma*

Ībahā wasu'uzé

Īmorī'rata na Paru hā te te Corītu norī ma rob'ui'ééré parimhā, ma tō duré aimawi na tāma rob'ui'ééré za'ra, ībahā 're, dama ihāimana ō na. Rob'ui'ééré hā itēme wisi za'ra wamhā, ma tō tiwi tirobzei'ō za'ra, tinhimi'ui'ééré na hā īwasété na te te tāma nharī za'ra wa, Paru hā. Nima norī hā ma tō duré Paruhu āma rosa'rata za'ra, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're īmorī ō na hā. Ma tō duré tāma nharī za'ra, īsazei'wa norī hā tiwasédé hā te te īmanharī za'ra norī ma, te te rowairébé 'ru te. Taha wa, Paru hā tinhimi'ui'ééré na ma tō asa sa'ētē tāma nharī za'ra, sada ihāimana za'ra norī ma. Ma tō duré tāma siwasu'u za'ra, Zezu Cristu hā sena na te te itēme īsatōrī za'ra na hā. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, sena na Zezusihi nhirā zarina si 're īdanomro mono zém na hā, duré 're īwanomro mono zép tém na, Zezusihi nhimi'manharī wē zéb zarina.

1 Wa hā Paru, wa āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Corītu na 'ri nho'omo nhisi āma, īwasu'u'wē u 're asī'rā'ōtō aba mono norī ma, asiré. Uburé Ataza na danhipti'a nho'omo nhisi āma, 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma zama, wa āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō īpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa na īsadawa para dama 're ihāimana mono da, daro mono bā, te te sima īwēzéb uwaibaba.

Wano hā te duré āma īzadawa wapto, uburé te aima āma īrowasu'u za'ra wa'aba zém na hā, Timotiu na wano nhisi hā.

²Wamama ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, isimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Paru hā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma īwatazé wasu'u

³'Re ihāimana u'āsi mono āma si, 're wawata za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma. Ta hā te wa'āma 're siwamri u'āsi. Te duré te te 're wa'apawaptob u'āsi, wapē hā ī're wama 're simi'wara u'āsi mono da. ⁴Wa hā, duré Timotiu, uburé marī īpire hā wa te 're sépata mono wamhā, te za tō te te 're wapawapto, wapē ī're wama 're sa'wari mono da. Taha wa, wama waihu'u pese di oto duré, īsarina, wa te 're īdapawapto mono zéb da hā, wasine 're dapē'e nhimi'wara mono da, marī īpire hā da te 're sépata za'ra mono wamhā. 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're īwapawapto mono ne, wa za tō wa norī zama wa te 're dapawapto za'ra, dapē hā ī're dama 're simi'wara mono da apā. ⁵Wa norī hā Cristuhu zazei'wa 're wahāimana mono wa, wa wa te 're robzépata, ti'ab ré Cristu hā te te 're īrobzépata mono ne. Īsine, wa te 're robzépata mono nherē, ta hā te za te te 're wapawaptob u'āsi, wapē ī're wama 're sa'wari mono da, wato sina duré 're wahāimana u'āsi mono da. ⁶Wa norī hā, Cristu, wa te dama 're sadawa wasu'u mono wa, te da te wama 're rob'manharī wasété u'āsi. Taha zarina, wa te 're robzépata mono nherē, wama 're rowē mono di. E marī wa. Wanhimromhuri zarina 're īsaze za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono wa, duré īsimipawaptozbzéb zarina, aipē hā ī're aima 're simi'wara aba mono wa. Wa norī

hā wa te 're robzépata mono wamhā, te tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're wapawapto, wapē ĩre wama 're sa'wari u'âsi mono da. Āne hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za 'rāwi asima 're ĩnharī za'ra wa'aba mo, āne: "Paru norī hā te te 're robzépata zahuré mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩpawapto u'âsi zahuré mono ne, te za duré te te 're wa'apawapto, wapē ĩre wama 're simi'wara u'âsi mono da." Āne te za 'rāwi asima 're ĩnharī za'ra wa'aba mo. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, te za asiptete sina āma 're anomro aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono āma. Tawamhā, te te 're ĩwapawapto mono ne, te za tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're aipawapto za'ra wa'wa, aipē ĩre aima 're simi'wara aba mono da.⁷ Āne na, wa tō wa te ai'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono za 're ĩrēme za'ra wa'aba mono ō na hā. Taha wa, wasine 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're aipawapto za'ra wa'wa, te te 're ĩwapawapto u'âsi mono ne, apā 're aipē'ē nhimi'wara u'âsi aba mono da.

⁸Wasisānawā norī, wa duré wasima wē ni, wa te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma wahâimana ré, rowasédé hā wazada ihâimanazém na hā. Tame, wa te robzépata za'ētē uptabi wa, wa tō aré wasina rosa'rata ni, sena na oto wadâ'ā da newa.⁹ Āne, wa tō wasina rosa'rata ni, 'rāwi: "Tō sena, wa za wadâ'ā ni, romhutu na." Tawamhā e marī da, ma tō āne hā wazada tiromhâiba bété. 'Rāwi wawaihu'u pese na 're wasi'madâ'ā tō mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono si, wa te 're umnhasi pese mono da si, ma tō āne hā wazada tiromhâiba. 'Re ihâimana u'âsi mono si waihu'u pese di, te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono da hā. Duré tāma

dawaihu'u pese di, te te 're ĩda'ab'madâ'ā mono da hā, rowasédé hā dazada 're hâimana mono wamhā.¹⁰ Ta hā ma tō wanho'reptu tō, wadâ'ázém hawi, wa te wasina romnhimimnhasi uptabi nherē. Taha zarina, te za te te 're wanho'reptu duré, wazada 're ĩromhâimana wasété mono zém hawi. Taha wa, wama umnhasi uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're ĩwanho'reptui mono da hā.¹¹ A norī wa'wa hā wa'āma 're aimreme zusi aba mono zém na 're wapawapto za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za te te 're aiwapari za'ra wa'wa, te te 're wanho'reptui u'âsi mono da. Āne wamhā, ĩwē na si te za tō wama 're sōprub u'âsi. Taha zarina, te za tō da'ahâ na āma 're dawata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono āma hā, ĩwē na si wama 're sōprub u'âsi mono wa.

**Paru hā datēme morī tō da,
te te āma ĩsaprizé wasu'u**

¹²Ni'wam norī hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wahâimana nhipese na hā wa'āma siwi tihi. Tane nherē, senai ō di ta hā. Wa norī hā 'rāwi wapē'ē na 're wasiwē'ō mono ō di. E marī wa. Marī hā wa te ai'āma 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō wa, 're wahâimana wē u'âsi mono wa. Pi'uriwi aiwi 're wahâimana za'ra wa'aba mono ō di. Marī ĩwē si, wa tō wa te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. Ti'ai āma ĩsazei'ō'wa norī nhimirowaihu'u pese zarina, 're wahâimana mono ō di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina si, wa āne na hā 're wahâimana oto.¹³⁻¹⁴ Wa te āma aima ĩrob'ui'ére za'ra wa'aba zé hā e pire di, 're sōré za'ra wa'aba mono wamhā, duré āma ĩwaihu'u za'ra wa'aba da hā. Mare di. Aima wapu za'ra wa'aba di. E marī wa. Wazadawa nhipese na, marī na wa te āma aima rob'ui'ére za'ra wa'aba ō wa, aimawi na wa te āma aima 're roti za'ra wa'aba mono ō wa

duré. Āne na hā sena na 're īwahâimana mono zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô di. Tane nherē, wa tô wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, nimahā na asiwi wawaihu'u pese za'ra wa'aba da, wazadawa nhipese ô na 're īwahâimana mono na hā. Tawapsi te za Wanhīb'apito Zezusi hā nimahā bâta na apā we īmorizéb āma, wa'āma atob'uzu za'ra wa'wa, wa norī hā za duré ai'āma īwātob'uzu za'ra wa'aba ne, tô taha bâta na hā.

¹⁵⁻¹⁶ 'Re īhâimana mono zém na, īwēsāmri za'ra wa'aba newa, wa tô aré īsima rowē, ā hawi Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, apā īmorī wamhā, āma atēme īmorī aba na, te sahu da duré. Masédoniza u we īmorī 'rata wa, āma atēme īmorī aba ne, duré āma atēme īwisi aba da, te asabu na sahu za'ra wa'aba da, wa tô īsima rowē aré. Āhā wamhā, te aré asiwi īpawapto wa'wa, Zudeza u īmorizéb da hā. Āne 'wa'āhā, aré maparane īnhimipawapto wē zé hā aima wa'aba hā, īnhimiromhuri na hā. ¹⁷ Tane nherē, āma atēme īmorī aba zém na, te sahu ô di. Masédoniza hawi apā īmorī ré, āma atēme īsipai waihu'u za'ra wa'aba ô di tô. Marī hā īma hâimana wa, wa tô īnhimirosa'rata na āma saprī, āma atēme īmorī aba tô da a'ā. Āne wa, ni'wam norī hā asiré 're īhâimana za'ra wa'aba mono norī hā ma tô ī'āma rosa'rata wasété za'ra, īzadawa nhipese na hā, īmreme hā tô senai ô newa. E īnhimirosa'rata na 'rāwi te īsiwi ro'wa'rutu wa, wa tô āne hā īsima pisutu, āma atēme īmorī aba tô da hā. Mare di. E īsazei'ô'wa norī hā sima si 'rāwi te te 're īrosa'rata za'ra mono ne, wa tô āne hā īsima pisutu. Mare di. Āne wab ô di. Īsazei'ô'wa norī hā marī na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhā, awa'awi te za te te dawi āma 're saprī za'ra, simirosa'rata na saprī pese wa, ta norī hā. Īsimiropisutu na ropsi'āri ô nherē, te

za te te dama 're nharī za'ra, siwa'rāmi. E āne, 're īhâimana mono zé hā, wa hā. Mare di. Ānei ô di. ¹⁸ 'Re īhâimana u'āsi mono hā, dama umnhasi uptabi di. Niwamhā dama sadawa nhipese ô di. Ta hā ma tô īpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da, sena na. Taha wa, wa hā nimahā na hā aima īzadawa nhipese za'ra wa'aba ô di. Te aima 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hā, taréi ô di. Īnhimirosa'rata waptu na hā te āma 're saprī mono ô di. ¹⁹ Zezu Cristu hā bété, 'Re īhâimana u'āsi mono 'ra hā. Ta hā tinhimiroti ahā na te te āma 're azaprī mono ô di. Tô ôhō si īsimiroti hā te tāma 're hâimana. Tane duré, wa norī hā īsadawa wasu'u'wa norī hā, Sira hā duré Timotiu hā, tô ī'uwaibaba si, wa tô wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Ta norī me, wa tô wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, Cristu hā. ²⁰ 'Re īhâimana u'āsi mono, īwē na te te dama 're ī'aropisutu mono zé hā ahā uptabi nherē, ma tô Zezu Cristu hā pisutu, uburé te te dama āma 're ī'a'uwaimrami mono da hā. Taha wa, Zezusi hā wama umnhasi di oto, uburé te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono da hā. Wa norī hā wasiré isazei'wa norī hā wasiré 're wasi'rā'ôtô mono wamhā, 'Re īhâimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra mono wamhā, wa 're wamreme zusi, āne: "Tane tô." E marī te wasu'u, ā hā. Cristu, tô sena uburé marī na te te wama 're ī'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Tane duré, wa norī hā īsadawa wasu'u'wa norī hā sena na, wa wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, īwasu'uwē wasu'u na hā. ²¹ 'Re īhâimana u'āsi mono hā ma tô te te 're wapawaptob u'āsi za'ra, wanhiptete sina Cristuhu āma 're wahâimana za'ra mono da. A norī wa'aba zama, te duré te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'wa, asiptete sina āma 're anomro u'āsi aba mono da. 'Re īhâimana u'āsi mono hā ma tô wapisutu za'ra, īwasu'uwē na, wa

te tāma 're romhuri za'ra mono da, wa norī hā. ²²Tipē'ēzani hā ma tō duré te te wama 're anhomri, wapē'ē 're, wama 're ihâimana za'ra mono da hā. E marī te tawamhā wama wasu'u za'ra, Īpē'ēzani hā wapē'ē 're, 're ihâimana mono zé hā. 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're iwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Duré, Īpē'ēzani hā wapē'ē 're, oto 're sāmra mono wa, wa za wa te 're waihu'u pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, sena na za te te wama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono zém na hā, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zéb zarina.

²³Wa hā apâ ĩmorī wamhā, āma atēme ĩsipa za'ra wa'aba ō di tō, Corĭtu u hā. E marī wa. Marī hā 'manharī wasété za'ra wa'aba wa, te aihā za'ra wa'aba tō da, āma atēme ĩwisi aba ō di tō, apâ. Tō sena, wa āne hā aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa, ĩzadawa nhipese wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono te za tō ĩ'azâ. ²⁴E wa norī hā asib'apito aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono bâ, te za bété wanhimiroti hā 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. Asib'apito hā aima 're wahâimana za'ra wa'aba mono ō di. A norī wa'wa hā te asiptete sina āma 're anomro aba mo, Cristuhu āma, 're sazei utōrī za'ra wa'aba mono āna. Taré, wa wasiré wa te tāma 're romhuri za'ra, ato sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hā.

2 Āne wa, wa tō ĩsima āma saprī, apâ āma atēme ĩmorī aba tō da a'â, te ĩsina aima ropisutu za'ra wa'aba nherē, ĩmreme na te duré aihā za'ra wa'aba wa, aiwi robzei'ō za'ra wa'aba tō da. Āma atēme ĩmorī 'rata za'ra wa'aba wamhā, ĩnhimiroti na te aihā za'ra wa'aba zém na hā ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa. Āne tō da duré, āma atēme ĩmorī aba ō di za a'â. ²Āma atēme ĩmorī za'ra wa'aba 'wa'âhā, âté te aré aiwi tirobzei'ō pese za'ra wa'wa duré, ai'rata ĩnhamra aba

wamhā. Āne wamhā, e 'wam norī hā te aré sina ĩma rowē wazere za'ra, ĩwi robzei'ō pese wamhā. Ni'wai ō di aré, âté. E marī wa. A norī wa'aba wi, aiwi robzei'ō za'ra wa'aba wa. ³Āne wa, wa tō rob'ui'éré si āma aima sōmri za'ra wa'wa a'â, te ĩsina ĩropisutuzém nhibrob're. Wa tō ĩsima rosa'rata, āne: "Āté ĩtēme ĩmorī za'ra wamhā, te za ĩwi tirobzei'ō pese, ĩnhimiroti hā te te 're wapari za'ra mono ō wa, ta norī hā. Āne wa, wa za rob'ui'éré si tāma sōmri za'ra a'â. Tawamhā, ĩnhimiroti hā te te saze za'ra wamhā, ĩto sina, wa za ĩtēme ĩmorī za'ra oto. Āne wamhā, tāma ĩto za'ra zéb zarina, te za duré to sina sima 're hâimana za'ra, ta norī hā." Āne wa tō ĩsima rosa'rata, ai'āma za'ra wa'aba hā. 'Re aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 're ĩtoi mono ō di. E āne hā ĩ'uwaibaba, ĩma hā. E wē di. Mare di. Taha wa, wa tō a'â rob'ui'éré si āma aima sōmri za'ra wa'wa. ⁴Te āma aima rob'ui'éré 'rata za'ra wa'aba wamhā, wa tō ai'āma robzépata za'ētē za'ra wa'wa, ĩpē'ē 're. Āne wa, ĩpē'ézē up'tabi di. Taha wa, wa tō aiwa'ō duré. E tawamhā, aiwi robzei'ō za'ra wa'aba da, wa tō āne na hā āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Mare di. Āne da hāi ō di. ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba zém na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da si, wa tō āne na hā āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

Aibâ āma, ĩwasédé hā da te oto 're ĩmadâ'â za'ra mono ō zé wasu'u

⁵Ni'wa hā aibâ hā, asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono hā misi ma tō ti-hâimana wasété na sina ĩwi robzei'ō. Tane nherē, e ĩwi si ma tō tirobzei'ō. Mare di. A norī wa'aba wi zama, ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa syry na, aibâ 're ihâimana wasété mono zém na hā. E aiwi robzei'ō pese za'ra wa'aba wa, wa tō āne na hā aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Syry na ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa. ĩwi si ma

tô tirobzei'ô pese, tiwasédé hã te te 're ab'manharī mono wa, aibã hã. ⁶Ô hã aibã hã ma tô asiwi iŵê'ô za'ra wa'wa. Ai'ahã wa'aba na ma tô asiwi iŵaihu'u za'ra wa'wa ta hã, asiré 're asirã'ôto aba mono wa, asiré 're hãimana za'ra wa'aba mono tō da a'ã. Æne hã wē di tō. ⁷Tane nherē, a norī wa'wa hã iŵasédé hã āma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono ô di za oto. Tãibã. Ma tô siwê'ô, tiwasété na hã. Apã te za asiwi i'ãri wē wa'wa, robze na asiré 're hãimana aba mono da oto apã. Tiwi robzei'ô pese wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te rēme tō da, te za apã asiwi i'ãri wē wa'wa. ⁸Taha wa, ma'apé asiwi pawapto wē wa'aba, aima iŵaihu'u pese za'ra wa'aba da, robzei'ô u'ãsi 're hãimana tō mono da, asiti za'ra wa'aba. ⁹Iñhimi'ui'éré 'rata na, wa tô aima āma roti za'ra wa'wa, aibã hã tō ô hã asiwi wē'ô za'ra wa'aba da. Iñhimiroti si 'madã'ã za'ra wa'aba zô, wa tô aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, aibã hãiba na hã. ¹⁰A norī wa'wa hã, dawasédé da te 're i'manharī za'ra mono zém na hã oto da'āma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono tō da, asima 're pisutu za'ra wa'aba mono wamhã, iŵama te oto da'āma 're ab'madã'ã mono ô di za tō. Taha wa, aibã hã tiwasédé ipire hã tō sena te te 'manharī wamhã, wa za tō iŵama pisutu, asarina wa'aba, iŵasédé hã te oto āma 're 'madã'ã tō mono da, simisutu ato sina asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono da apã. Cristuhu nho'a, wa ãne na hã aima iŵaihu'u za'ra wa'wa, iŵasédé hã za te oto āma 're i'madã'ã mono ô na hã, aibã āma hã. ¹¹Aibã hã tiwasédé te te 're i'manharī mono zém na hã, wa te oto āma 're 'madã'ã za'ra mono tō da, wa te wasima pisutu za'ra ô wamhã, Satanasi hã te za tazadawa nhipese zéb zarina, wama 're simiza'repese za'ra. Marī na te za te te wawi 're ro'wa'rutu u'ãsi za'ra, wasiré iŵaséi'wa norī wi, robzei

ãna wasiré 're wahãimana za'ra mono da oto. Satanasihi hãimanazé hã wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za tō wasima pisutu pese za'ra ni, iŵasédé hã wa te oto āma 're 'madã'ã za'ra mono tō da, aibã āma hã.

**Paru hã Torowadi āma sãmra ré,
hãtã'ã na iŵamrazé wasu'u**

¹²Æne wa za duré aima iŵaihu'u za'ra wa'wa. Torowadi na 'ri nho'omo nhisi u, wa tō mo, tame Cristuhu wasu'u wē hã te dama wasu'u da. Tamomo i'morī wamhã, Wanhib'apito hã ma tō i'ma 'ri-dawa iñhowa, tame te oto tãma romhuri da. ¹³Tane nherē, wa tō ihãtã'ã sina ihãimana, wasisãnanãwã Titu hã iŵô sãmra ô wa, tame te sôpētē da nherē aré. Taha wa, wa tō òne haré ta hawi mo, Masédoniza u we i'morī da.

**Wedewa'u iŵadazei uptabi hã dama
're iŵadazei pu'u mono ne,
Cristuhu wasu'u wē na da te āma
're iropéi mono zé wasu'u**

¹⁴Tane nherē, 'Re ihãimana u'ãsi mono āma si, wa za 're iŵata u'ãsi. Ta hã te za sisarina te te 're wa'anhimroi u'ãsi, Cristuhu āma 're iŵahãimana za'ra mono zéb zarina, wa'āma 're sib'a'u wē za'ra mono wa. Da'wapéi'wa norī nhib'apito hã tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te, da'ahã nho'a sisarina te te 're iŵimroi mono ne, taha ma si wa te oto tãma 're romhuri za'ra mono da, te za sisarina si te te 're wanhimroi u'ãsi, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Te duré te te 're wapawaptob u'ãsi za'ra, Cristuhu wasu'u wē si daro mono bâ wa te dama āma 're ropéi mono da, Cristu hã aihini da te oto 're waihu'u za'ra mono da. Wedewa'u iŵadaze hã da te 're zata za'ra mono wa, 're iŵadazei pu'u za'ra mono ne, wa za wa te dama āma 're ropé, Cristuhu wasu'u wē hã. ¹⁵⁻¹⁶Wedewa'u iŵadaze hã 're sadazei wairébé mono wa, dama 're

īwē wairébé mono ne, te duré 'Re ihâimana u'âsi mono hâ wama 're toi u'âsi za'ra, Cristuhu wasu'u wē hâ wa te dama 're wasu'u za'ra mono wē te. Tane nherē, aiwa da te dasima 're wē za'ra mono ō di, Cristuhu wasu'u wē hâ. Ni'wam norī hâ īwasu'u wē te te siwi 're wēō za'ra mono wamhâ, ta norī hâ te za tipē'e 're dâ'â u'âsi ne 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti. Marī hâ dama uzé pire wa, da te dasiwi 're īwēō za'ra mono ne, te ta norī hâ te te siwi 're wēō pese za'ra, īwasu'u wē hâ. Ni'wam norī si īwasu'u wē te te sima 're īwē za'ra mono norī si, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're anho'reptu, hâiwa āma īrata 're si'ubumroi u'âsi mono da. Ta norī ma si, tâma 're wē u'âsi za'ra mono di Cristuhu wasu'u wē hâ, marī īsadazei uptabi hâ 're sadazei wairébé mono wa, dama 're īwē wairébé mono ne. E 'wa hâ 're hâimana mono bâ, si'uihâ na tiwaihu'u pese na Cristuhu wasu'u wē na romhuri na te te āma 're īuwaimrami mono da hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ni'wa hâ sada hâimana ō di. ¹⁷ Ni'wam norī hâ 're simarī ahâ za'ra mono da si, te 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra. Tane nherē, wa norī hâ ta norī ne, 're wahâimana za'ra mono ō di. Marī aimawi zô, wa te wasima 're romhuri za'ra mono ō di wa norī hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hâ. Cristuhu waihu'u pese zarina si, wa tô wa te dama 're rowasu'u za'ra sena na, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a, āne da, te te wapisutu za'ra wa, ta hâ.

'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te dama īropisutuzép té wasu'u

3 Āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba wa, te za duré wa'āma īrosa'rata za'ra wa'wa āté, 'râwi wasina īwawatazém na hâ. E wanhimiromhuri na wawasuu na rob'ui'éré ré, wa tô

āma atēme za'ra wa'aba hâ wanem ni, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na, wa te dama 're īromhuri mono zé wasu'u na rob'ui'éré ré hâ. Mare di. Ni'wam norī si te za atēme 're sihutu 'wa, nima hawimhâ, īsimiromhuri wasu'u na rob'ui'éré ré hâ. Duré aihawi wa'aba hâ, īsimiromhuri na dama 're īwasu'u za'ra wa'aba mono zéb ré, te za ta norī hâ 're nomro, nimomo. Tane hâi ō di, wa norī hâ. ² Darob amoi u, 're wane mono wamhâ, asimirob'ui'éré za'ra wa'aba ré, 're wane mono ō di, da te dasiwi 're īwawaihu'u mono zéb da hâ. Mare di. Cristuhu wasu'u wē na wanhimiromhuri zarina 're saze za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si 're anomro wē wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhâ, taha zarina si te za da te dasiwi 're wawaihu'u, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're īwahâimana mono na hâ. ³ Wanhimiromhuri zarina si, Cristu hâ 're saze za'ra wa'aba mono wa, te taha na si da te 're wawaihu'u, Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're īromhuri mono zém na hâ, danhimirob'ui'éré hâ da te 're sôré za'ra mono wa, marī hâ da te āma 're īwaihu'u za'ra mono ne. Tane nherē, marī na da te 're īrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, 're saze za'ra wa'aba mono ō di, a norī wa'wa hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ īsi'utōrīō pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina si, ma tô 're īsaze za'ra wa'aba mo. E ētē tōmo baihâ na rob'ui'éré zarina, ma tô 're īsaze za'ra wa'aba mo. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hâ marī hâ aipē'e 're te te aima 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô oto 're īsaze za'ra wa'aba mo, Cristu hâ.

⁴ A norī wa'wa hâ wanhimiromhuri zarina, ma tô oto 're īsaze za'ra wa'aba mo. Taha zarina te za oto asiwi īwawaihu'u

za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para si, wa te dama 're ĩromhuri mono na hã. Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si, wa tã wa norĩ hã sena na wasina waihu'u ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nho'a. ⁵E wa norĩ hã wasi'uihã na wama waihu'u pese di ãne hã, Cristuhu wasu'uwẽ na wa te dama 're ĩrowasu'u mono zéb da hã. Mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're ĩwapawapto mono zéb zarina si, wama waihu'u pese di, ĩwasu'uwẽ na, wa te dama 're ĩromhuri mono zéb da hã, taha zarina, da te 're saze za'ra mono da. ⁶Taha si ma tã te te 're wapawapto, te te dama ĩropisutuzép téb zarina, wa te dama 're romhuri wẽ mono da. E niha tawamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã. E 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihĩ nhimi'ui'éré, te wasu'u, ã hã. Mare di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ězani nhimipawaptobzéb zarina 're ĩdanomro mono zép té, te wasu'u, ã hã. Mozésihĩ nhimi'ui'éré zarina 're danomro mono nherẽ, e taha zarina te za 're dasisõ'reptu za'ra, ropipa hawimhã. Mare di. Ni'wa hã te te sina uwaimrami waihu'u õ di, Mozésihĩ nhimi'ui'éré hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã da te 're saze za'ra mono wapsi, te za ĩpẽ'ězani hã te te 're da'anho'reptu ropipa hawĩ, rowẽ na ĩsiré 're dahãimana u'ãsi za'ra mono da oto.

⁷⁻⁸Duréhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã tinhimiroti na rob'ui'éré, êtẽ tãmo baihá na, Mozésihĩ ma, te te sãmri da. Rowa'a za'êtẽ na ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ĩtẽme wi, Mozésihĩ u hã. Tawamhã, Mozési hã êtẽ tãmo baihá na rob'ui'éré te te mrami pari, Izarazéhé nhihudu norĩ u sa'a hawĩ apã te te ĩtẽme ĩré si'ra za'ra wamhã, ĩ'ubu na hã rowa'a hã sa'êtẽ di. Sa'a hawĩ, morĩ ré, ĩ'ubu na rowa'a hã syry na sipari nherẽ, tawamhã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã titãmo na te te 'madã'ã

hã waihu'u za'ra õ di, Mozési hã. E marĩ wa. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hawĩ wa, rowa'a hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã êtẽ tãmo baihá na rob'ui'éré hã, ĩsimirowa'a ré, Mozési hã te te datẽme ãwisi nherẽ, wẽ nherẽ, taha si, da te 're ĩmadã'ã za'ra mono zéb zarina, 're dasisõ'reptu waihu'u za'ra mono õ di. ĩsimiroti 'rada hã wẽ nherẽ, taha nhipai u wẽ uptabi di, ĩpẽ'ězani nhimipawaptobzéb hã, taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'rata 're ĩdanomro u'ãsi mono zéb da hã, rowẽ uptabi ãma hã. ⁹'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tinhimiroti 'rata na êtẽ tãmo baihá na rob'ui'éré hã Mozésihĩ ma, te te ĩsãmri hã wẽ nherẽ, da te dasina 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ wa, ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're da'awẽ'õ. Tane nherẽ, te te dama ĩropisutuzép té hã taha si wẽ uptabi di. E marĩ wa. Taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te oto 're wa'awẽsãmri mono wa, duré taha zarina, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ab'madã'ã mono õ wa, Wamama hã. ¹⁰Duréhã Mozési hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti na rob'ui'éré ré êtẽ tãmo baihá ré, te te si'rai wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te, rowa'a na te ĩré mo, wẽ wa, ĩsimiroti hã. Tane nherẽ, rowa'a hã ma tã ai'utõ. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si, wẽ uptabi di oto, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. ¹¹'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã wẽ wa, ma tã Mozésihĩ hãiba na tirowa'a, êtẽ tãmo baihá na rob'ui'éré hã te te mrami ré hã. Tane nherẽ, ãma ronomro hã õ di, rowa'a na hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép tép si wẽ uptabi di, taha si 're si'utõĩ waihu'u mono õ wa za, te te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u wẽ hã.

¹²'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã, niwamhã wawĩ 're si'utõĩ za'ra mono dai õ wa, wa taha umnhasi sina, wa te 're 'madã'ã u'ãsi.

Taha wa, wapahi āna, wa tō wa te dama 're wasu'u u'āsi, ta hā. ¹³Tawamhā Mozési hā ma tō 'rā ubu ré datēme simasisi, ī'ubu na rowa'a hā tiwi īsi'utōrī na te te siwi waihu'u za'ra tō da, Izarazéhé nhihudu norī hā. Tanei ō di, wa norī hā. Cristuhu wasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono wamhā, wanhiséb āna, wa za tō wa te dama āma 're rowasu'u za'ra, niwamhā dawī 're si'utōrī mono dai ō wa za. ¹⁴⁻¹⁵Duréhā Izarazéhé nhihudu norī hā ma tō 'rāihā-tob za'ra. Taha wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te 're waihu'u za'ra mono ō di, niha te te sina tāma 're ī'uwaimrami za'ra mono zéb da hā. Ta hawim haré, te zahadu da'rā ubu ré 're īdahāimana za'ra mono ne, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma īropisutu za'ra zéb 'rata na rob'ui'ére hā te te sima 're sōré u'āsi za'ra, rowahutuzéb āma, īsimiroti 'rada hā te te 're ī'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina, te te 're sō'reptu za'ra mono da newa, ta norī hā. Tane nherē, ni'wam norī hā Cristuhu āma 're nomro mono wapsi, te za da'rā ubu āna 're īdahāimana za'ra mono ne 're hāimana za'ra, ta norī si. ¹⁶Ni'wam norī hā Wanhib'apito wasu'uwē u 're sipizari za'ra mono wapsi, te za da'rā ubu āna 're īdahāimana za'ra mono ne, 're hāimana u'āsi za'ra, ta norī ma si, oto waihu'u pese za'ra wa za. ¹⁷Wanhib'apito si, wa te 're saze za'ra mono wamhā, Tipē'ezani ma, te za te te 're wa'apisutu, taha si te te 're wa'apawapto mono da, rowē na āma 're wanomro mono da, marī na wasi'uihā na wa te wasina tāma āma 're ī'uwaimrami za'ra mono zém na, 'rāwi 're wasi'madâ'â za'ra mono tō da, duré taha zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're wa'anho'reptui mono da newa. ¹⁸Wa norī hā wasiré īsazei'wa norī hā da'rā ubu āna ne, wa oto 're wahāimana za'ra. Taha wa, Wanhib'apito 're īmorī wē uptabi zé hā wama waihu'u pese za'ra

di oto. Īpē'ezani te te 're īwa'apawapto mono zéb zarina, wa za oto 're īwanomro wē mono zém na, wa te wasima āma 're sa'ētē za'ra, īsine āma 're īwahāimana za'ra mono zéb da hā.

Piza na zé'a 'manharī na romnhimiré'ézé wasu'u

4 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tinhimizawi pese zéb zarina wapisutu, īsadawa wasu'u na wa te tāma 're romhuri mono da. Taha wa, wawi 're robzei'ō mono āna, wa tō 're wahāimana u'āsi. ²Ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tō wawasédé hā wa'āma sa'ra za'ra, wahāimana nhipese sina dawī 're wahāimana mono newa. Uburé marī hā pi'uriwi da te 're ī'manharī wasété za'ra mono zé hā, wa tō wa te wasiwi 're awē'ō. 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā, wa te dawī āma 're 'wa'rutu mono ō di. Ōhō si, wa tō sō'awi wa te dama 're wasu'u u'āsi, sena na, 'Re ihāimana u'āsi mono nho'a. Āhā zarina, te za 'rāwi dapē'e na da te 're wawaihu'u za'ra, wazadawa nhipese āna, 're īwahāimana mono zém na hā. ³Cristuhu wasu'uwē hā wa te dama 're īwasu'u mono hā suwai haré te ni'wam norī wi 're hāimana zahadu, 'Re ihāimana u'āsi mono nhiti, za 're īnomro u'āsi mono norī wi. ⁴Ta norī hā, Cristu te te 're saze za'ra mono ō wa, ma tō Wa'uburé hā īpo're'ō norī nhib'apito hā te te 're apo're'nhito, tob'a ne 're hāimana za'ra mono da. Taha wa, Cristuhu wasu'uwē hā wē uptabi nherē, rob'uiwézém ne, te te dama 're rowa'a za'ra mono nherē, te te 're waihu'u za'ra mono ō di, ta norī hā. Cristu hā aiwa Timama ne 're morī wē uptabi nherē, ta norī hā te te siwi 're waihu'u za'ra mono ō di, sena na īwasu'uwē na hā. ⁵Wa norī hā wa'āma si 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da, duré wanhimiroti si 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da, wa te āma aima

're rowahutu za'ra wa'aba mono ō di. Zezu Cristuhu si, wa tō wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, uburé Wanhib'apito na 're waihu'u za'ra wa'aba mono da si. Taré, wa wa norī hā aima romhuri aba 'wa hā 're wahâimana. Zezusihi si 're isazei pese za'ra wa'aba mono zéb da si, wa tō wa norī hā wa te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa. ⁶Duréihā ropoto na'rata hawimhā, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tō tinha, âne: "Āhâna hā robra si 're asa'wari mono nherē, oto airowa'a na." Āne te tinha. Tane ma tō duré wapē'ē 're, te te wama 're arowa'a oto, isadawa wasu'u hā wa te oto āma 're iwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā. Cristu hā ma tō wama waihu'u za'ra, Īmama 're ĩmori wē uptabi na hā.

⁷Āté ni'wa hā te za marī ĩwē uptabi hā ĩwa'ābâ za'ēne hā piza na zé'a 'manharī 're tisē, piza ĩsipo'o pese wa, ĩmanharī uwa wa. Tane duré, wa norī hā wahâiba nhib'uwere nherē, wa marī ĩwē uptabi hā wa te dama 're wasu'u, tō Cristuhu wasu'uwē hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si iwaihu'u pese na, da te 're waihu'u za'ra mono da, wawaihu'u pese newa, wa'āma si, da te 're rosa'rata za'ra mono tō da. ⁸Wa norī hā Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā marī ahâ na wazada 're hâimana mono nherē, da te wa'āma 're ai'uté waihu'u mono ō di. Duré da te dasiwi 're wa'ruiwaparī mono wa, wa'rā 'remhā wama 're ro'wa'rutu mono nherē, wasina 're wahâtâ'â mono wa, wawi 're robzei'ō waihu'u mono ō di. ⁹Wanhitob'ru norī hā te te wa'āma 're rob'manharī wasété u'âsi za'ra mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā niwa te te warēme ō di. Ta norī hā te te siwi 're wa'ahâri mono nherē, wazô 're rob'é'é waihu'u mono ō di. ¹⁰⁻¹¹Da te dasiwi wapārī da si, te da te wa'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra aré, Zezusi hā da te dasiwi ĩwīrī ne da. Zezusihi wasu'uwē

hā wa te dama 're wasu'u mono wa, wa wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana. E marī te wasu'u tawamhā, da te wa'āma 're rob'manharī wasété u'âsi mono nherē, wasi'utōrī'ōzé hā. Cristu hā dâ'â nherē, apâ ihâiwa'utuzé, te wasu'u, sena na iwaihu'u pese zéb da hā. ¹²Taha wa, Cristuhu wasu'uwē na wa te dama 're rowasu'u mono wa, wa awē sidâpâsi wasina romnhimimnhasi na 're wahâimana u'âsi. Taha zarina te za oto a norī wa'wa hā rowē na 're anomro u'âsi aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono siré si.

¹³Duréihā apito Dawi hā ma tō āne na āma rob'ui'ére: "Re ihâimana u'âsi mono hā wa tō te ĩsina 're umnhasi, te te 're ĩpawapto mono da. Taha wa, ĩmreme āna 're ihâimana waihu'u mono ō di. Wa tō te dama 're wasu'u u'âsi, ĩsimiroti hā tō sena wa." Āne duréihā apito Dawihi nhimi'ui'ére, ĩbaihâ na hā. Tane duré wanhimirosa'rada hā. 'Re ihâimana u'âsi mono hā wa te wasina 're umnhasi pese mono wa, duré wa te 're sazei pese mono wa, wa isadawa wasu'u na wa te aima 're rowasu'u u'âsi za'ra wa'wa. ¹⁴Wanhib'apito Zezusihi hâiwa'utu'wa hā te za duré wahâiwa'utu, Zezusihi āma si 're wahâimana mono wa. Tawamhā asiré wa'aba te za sitēme wazaprō, hâiwa u. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di oto. ¹⁵Wa norī hā ai'madâ'â sina za'ra wa'aba, wa marī hā ahâ na wa te 're sépata. Tawamhā Cristuhu wasu'uwē na daro mono bâ wa te 're da'apawapto mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina, da'āma 're ĩsiwārī mono zé hā, wa za wa te dama āma 're aropé, da'ahâ uptabi na oto ĩré 're dahâimana za'ra mono da. Taha zarina te za da'ahâ na āma 're dawata za'ra oto, 'Re ihâimana u'âsi mono āma hā, tinho-prubzéb zarina, da'āma 're siwārī mono wa, te te duré 're da'anho'reptui mono wa oto.

**Datōmo na dama īmadâ'â waihu'u'ō
zō, da te 're īrob'ruiwapari
za'ra mono zé wasu'u**

¹⁶Taha wa, wawi 're robzei'ō waihu'u mono ō di, romhuri hā wa te aré 're īsahāri mono zéb da hā. Mare di. Awē sidāpāsi wahāiba prédubzéb u, wahāiba téb ré wanhiptetezé hā wawi 're si'ré u'āsi mono nherē, wa wapē'ē 're apā 're wanhiptete u'āsi. Taha wa, wawi 're robzei'ō waihu'u mono ō di tō. ¹⁷Ti'ab ré, wa za tō wa te 're robzépata a'ā. Tane nherē, ta hā wama wapure di. E marī wa. Taha wa'rāmi, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā īwē uptabi na duré īpire uptabi na te te wama 're wa'ābā, īsi'utōrī'ō na hā. Ti'ab ré, wa te 're robzépata za'ētē mono nherē, taha nhipai u wē uptabi di za, īwē na te te wama īropisutu sirōmo zé hā. ¹⁸Uburé marī hā ti'ab ré, datōmo na da te 're īmadâ'â za'ra mono si, si'utōrī pese di, ta hā. Hāiwa āma hā marī hā datōmo na da te 're īmadâ'â waihu'u za'ra mono ō si, 're si'utōrī waihu'u mono ō di za. Te za 're hāimana u'āsi za'ra. Taha wa, ti'ab ré datōmo na da te 're īmadâ'â za'ra mono zō si, wa te 're rob'ruiwapari mono ō di za. Datōmo na da te 're īmadâ'â waihu'u za'ra mono ō zō si, wa za wa te 're rob'ruiwapari u'āsi, wa norī hā.

5 Wahāiba hā 'ri na, wa za oto āma aima simiré'é za'ra wa'wa. A'ubuni wi 're dazāmōrī mono ré hā, romhā 'manharī na 'ri hā īwa 're dasi'ubumroi hutu mono ré, te za dasisa'u da te dasiwi 're 'ri nhamra. Tane duré, wa norī hā. Ti'ai āma 're wahāimana hutu za'ra mono ré, te za wahāiba hā wawi 're si'utōrī za'ra. 'Ri īwē uptabi hā dama 're simasam hā mono da, te za duré īwē na da te dasima 're 'ri za'ra. Tane te za duré 'Re ihāimana u'āsi mono hā wahāiba té hā te te wama 're ab'manharī, īwē uptabi hā, hāiwa āma za wawi 're īsi'utōrī waihu'u

za'ra mono ō hā, taha ré si oto īrata 're wahāimana u'āsi za'ra mono da. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norī ma hā. ²Ti'ai āma wahāiba ré ré, wa wa te sō 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra, hāiwa āma wahāiba itém na za oto 're īwahāimana za'ra mono zéb zō, āme ti'ai āma da'uza ihā tém na 're dasi'uza za'ra mono da, da te sō 're īrob'ruiwapari za'ra mono ne. ³Ai'urēiwi 're danomro mono wa, dama 're īdanhiséb za'ra mono ne, hāiwa āma hā wahāiba āna 're wahāimana za'ra mono ō di za. Wahāiba téb ré si, wa za tō 're wahāimana u'āsi za'ra. ⁴Ti'ai āma wahāiba ré u'āsi 're wahāimana za'ra mono ō di za. Ti'ab ré, wa 're wawab'ētē u'āsi za'ra, wa te 're robzépata za'ētē za'ra mono wa, wahāiba na hā. E tawamhā wa za wa te wasima 're rosa'rata za'ra, 're wadâ'â su'u za'ra mono da, wahāiba zō 're rob'é'é za'ra mono hā. Mare di. Āne na hā wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono ō di za, wa norī hā. Tane nherē, wa za tō sō 're watob'uzu u'āsi za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā wahāiba itém na īsi'utōrī waihu'u'ō na, za te te wama āma 're ī'azapri' mono zéb zō. Āne wamhā, ti'ab ré aré wahāiba hā wawi 're si'utōrī za'ra mono da nherē, wa za taha wa'rāmi īsi'utōrī'ō ré 're wahāimana u'āsi za'ra. ⁵'Re ihāimana u'āsi mono si, ma tō te te wama 're apisutu siro, āne hā. Tipē'ezani hā ma tō te te wama 're anhomri, sena na wahāiba ité hā za te te wama 're ī'anhomri mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da.

⁶Taha wa, wa za 'Re ihāimana u'āsi mono umnhasi sina 're wahāimana za'ra a'ā, wato sina. Wahāiba hā ti'ab ré, za wawi 're īsi'utōrī za'ra mono ré, 're wanomro mono wa, wa a'ā hāiwa āma Wanhib'apito 're īsāmra mono zém nhiti 're wahāimana za'ra, za 're īwahāimana u'āsi za'ra mono zém nhiti zama. ⁷Wa norī hā, uburé marī hā hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono, za te te wama

're ī'anhomri mono hā, ti'ab ré watōmo na romhā ré, wa te 're ī'madâ'â za'ra mono zéb zarina, 're wahâimana za'ra mono ō di. Uburé te te sima wa'āma 're ī'aropisutu mono zém na, wa te 're īsaze za'ra mono zéb zarina si, wa āma 're wahâimana za'ra, watōmo na wa te wasisōwa 're 'madâ'â za'ra mono ō nherē, romhā ré. ⁸Wa norī hā wato sina, wa oto 're wahâimana u'āsi za'ra. E marī wa. Ti'ab ré, wahâiba hā wawi 're si'utōri pese za'ra mono nherē, wē uptabi di za, taha nhowa're're, hâiwa āma Wanhīb'apito 'rata 're īwahâimana u'āsi za'ra mono zé hā. ⁹Tane nherē, 'Re ihâimana u'āsi mono hā 're īwahâimana za'ra mono zém na, wa'āma 're toi u'āsi mono da si, wa za 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra, ti'ai āma wahâiba īratare ré, duré hâiwa āma wahâiba itéb ré. ¹⁰E marī wa, wa za āhā zô si, wa te 're rob'ruiwapari u'āsi za'ra, ti'ab ré hā. Niwapsi, wa za tô uburé Cristuhu nho're aimasam ni, te te wa'awaihu'u da, wahâimana wē na, duré wahâimana wasété na zama. Tame te za oto niha te te wama 're arowairébé, ti'ai āma uburé marī, wa te 're ī'manharī za'ra mono zéb zarina, iwē na, duré iwaseté na zama.

**'Re ihâimana u'āsi mono hā da'āma
're īsiwadi mono zé wasu'u**

¹¹Wa norī hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, wa tô Wanhīb'apito hā wa te wasiwi 're wazéb za'ra. Taha zarina, wa tô duré wa te 're dapawaptob za'ra, 'Re ihâimana u'āsi mono u si, 're dasipizari za'ra mono da. Wa norī hā marī zô si, wa te 're dapawaptob za'ra mono ō di. Mare di. 'Re ihâimana u'āsi mono ma si, wawaihu'u pese za'ra di, uburé 're īwahâimana za'ra mono zém na hā. Taha wa, iwē si, wa te 're ī'manharī za'ra mono zé hā, tāma waihu'u pese di duré. Āne na hā sena na aip'ē 're, áté aima waihu'u pese

za'ra wa'aba di duré. ¹²⁻¹³Ni'wam norī hā zudezu norī hâimanazéb uwaibaba, danho'a dama 're hâimana za'ra mono wē te, te sina 're wata za'ra. Ta norī hā ma tô wanhimiromhuri hā te te 're 'madâ'â za'ra. Tane nherē, wap'ē 're wanhimirosa'rada hā, ta norī hā te te wawi 're waihu'u za'ra mono ō di. Taha wa, te ta norī hā te te dama wa'āma 're romnomri za'ra, āne: "Paru norī hā simiza'rese āna, te 're hâimana za'ra. Ma tô duré rāihaiwamnari za'ra." Wē di tô. Tane nherē, wa norī hā 'Re ihâimana u'āsi mono ma si, wa za tô wa te 're romhuri u'āsi za'ra, wanhimiromhuri na āma 're wawata za'ra mono da. Ta norī hā te duré āne te te wa'āma dama 're romnomri za'ra: "Paru norī hā te simirosa'rata nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra, īsimiroti hā sena newa, da te āma 're saze za'ra mono da." Wē di tô. Wa'āma romnomri wasété nherē, wa tô wa te aima 're romhuri u'āsi za'ra wa'wa, wanhimi'ē na. E wasina 're wawata za'ra mono da, wa āne hā aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Dama 're wawasu'u wē za'ra wa'aba mono da, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'râwi wanhimirosa'rada iwē hā da te wa'āma 're iwaihu'u za'ra mono da si, iré 're īwahâimana za'ra mono hā 'râwi. ¹⁴Cristu hā te te 're wa'azawi pese mono wa, wa wanhimi'ē na, wa te tāma 're romhuri za'ra, da'āma. Wa norī hā wasima si, 'râwi 're wasi'madâ'â za'ra mono ō di za. Dawasété wa'ābâzéb da, ma tô Cristu hā uburé dazada dârâ da'upana, dawasété wi 'râwi 're dasiwa'ābâ za'ra mono da, dasi'uihâ na dasisada 're dadâ'â waihu'u za'ra mono ō wa. ¹⁵Āma 're īnomro té mono norī hā, sima si āma 're hâimana za'ra mono tô da, ma tô dazada dârâ, Cristu hā. Taha zarina, te za sada idâ'â za'ra ma si 're hâimana za'ra, duré sada ihâiwa'utu za'ra ma si, Cristuhu ma si.

¹⁶ Āne wa, ti'ai āma īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, wa te da'āma 're rosa'rata za'ra mono ō di za oto, 're īdahāimana za'ra mono zém na hā. Wa hā bété. Īsazei'ō'wa norī nhimirosa'rata zarina, wa tō te 're rosa'rata aré, Cristu 're īhāimana mono zém na hā, taré newa. Tane nherē, taha zarina, te āma 're rosa'rata mono ō di oto, wa hā. ¹⁷ Ni'wam norī hā Cristu te te 're saze za'ra mono wa, simisutu tihāiba na sina 're sitob za'ra mono wamhā, 're īdapoto téb za'ra mono zéb ré si, te za oto 're hāimana za'ra. Taha wa, te za 're īnomro 'rata mono zé hā tāma 're si'utōrī za'ra. Tāibā za oto. Taha wa'rāmi, te za oto 're īdahāimana téb za'ra mono zém na si 're hāimana za'ra, īwē na si. ¹⁸ Āne hā ma tō īwē si te te wama 're ab'manharī, 'Re īhāimana u'āsi mono hā, āma 're īwanomro mono zép téb da hā. Īsitob'ru na, wa tō aré tāma 're wahāimana za'ra. Tane nherē, Cristuhu dā'āzém na, ma tō wa'āma 're siwadi za'ra oto. Wa norī hā dama īsadawa wasu'u'wa norī hā ma tō duré wama pisutu za'ra, wa te da'āma 're īromhuri za'ra mono zéb da hā, taha zarina, da'āma zama 're siwadi mono da duré, wasine. ¹⁹ Cristuhu dā'āzém na 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsiwadi mono zé wasu'u na, wa wa te dama 're rowasu'u za'ra, dawasété na oto da'āma 're īpo're pu'u mono ō zéb zarina hā. Ma tō oto wama pisutu za'ra, āne na, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da.

²⁰ Taha wa, ma tō Cristu hā datēme wazatōrī za'ra, īsadawa para, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Āne, wa wa te dama 're roti pese za'ra, Cristuhu nhisi na: "Ma'āpé, rāwi asi'madā'ā za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ai'āma siwadi za'ra wa'aba da oto." Āne na ma tō wa'u'ābā te te dama 're aroti pese, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²¹ Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō wasété āna 're hāimana u'āsi.

Tiwasédé hā te te 'manharī ō nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō uburē wawasédé, wa te 're īmanharī za'ra mono zém na hāiba wati'i, wa'upana za'ra, Cristuhu āma 're wanomro mono wa, te te oto 're īwa'awēsāmri mono zéb da hā.

6 Wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono siré, wa te tāma 're īromhuri za'ra mono norī hā, wa za oto aima āma roti pese za'ra wa'aba ni. 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō tinhimizawi pese zéb zarina, aima 're sōprub za'ra wa'wa, īwē na hā. Taha wa, īsazei'wa na taré dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te za asa īwa'rāmi asina tāma 're īuwaimrami u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. ² Duréihā Iza'iza hā ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'ééré, āne:

"Ai'āma īpē'ēzézéb da, bādā te īsima īpisutuzém na, wa tō aiwapa. Te ī'asō'reptuzéb da, bādā hā īwa waptā'ā wamhā, wa tō aipawapto tō."

Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'ééré hā. Ma'āpé, īwaparī pese za'ra wa'aba. Bādā ma tō oto īwa waptārā, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé hā asi'uihā na asima tiwi waptērē za'ra wa'aba da, duré te te asō'reptu za'ra wa'aba da.

³ Wa norī hā wa 're wasi'madā'ā za'ra rāwi, 're īwanomro wē mono zō, ni'wam norī hā wahāimanazém na te te 're wa'madā'ā za'ra mono wa, taha zarina, tiwasété na oto 're si'marōpārī za'ra mono tō da, Cristuhu wasu'uwē hā duré te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da. Wa te dama 're īromhuri za'ra mono zé hā, da te dasiwi 're wē'ō za'ra mono tō da, wa āne na 'rāwi 're wasi'madā'ā za'ra, wa norī hā. ⁴ A norī wa'wa hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wa te 're īromhuri za'ra mono zém na si, asiwi

wawaihu'u za'ra wa'aba da, wa uburé marī hā wē na wa te 're 'manharī za'ra. E niha tawamhā, 're īwahāimana za'ra mono zé hā. Uburé marī na, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, duré rowasédé hā wazada 're wairébé u'āsi mono nherē, wa wanhiptete sina āma 're wanomro u'āsi, wa te 're sazei'ō utōrī za'ra mono āna. ⁵'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa oto 're wahāimana za'ra mono wa, ma tō da te dasiwi 're wahā za'ra. Ma tō duré nasi dasiwi wanheme ni, dazazéb 're. Wazada 're dahāimana wasété za'ra mono wa, te da te wawi 're ro'wa'rutu u'āsi za'ra, Wanhīb'apito, wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono ré hā. Wanhimiromhuri na, wa dama 're wasiwasutu za'ētē u'āsi za'ra, Wanhīb'apito wasu'uwē na hā. Āne wamhā, wanhotō āna ma tō duré wa'āma 're awē za'ra, nimahā mara na hā. Wasai āna, wa duré nimahā bātā na hā 're wasi'ubumro. ⁶Āne na, wa te 're robzépata za'ra mono nherē, wa tō 're wanomro wē u'āsi. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimirowaihu'u si, wa tō oto wa te 're waihu'u pese za'ra. Taha wa, wawara sina dazada 're wazahi za'ra mono ō di oto. Wanhimizawi pese na si, wa oto 're wahāimana za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzéb zarina si, wa duré wa te dama 're romhuri za'ra. Wazadawa nhipe se āna, wa sena na si, wa te 're dazawi pese za'ra. Āne zarina, te za asiwi īwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're īwahāimana za'ra mono na hā. ⁷Īwasu'uwē hā wa tō, tō sena wa te dama 're wasu'u za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono waihu'u pese zarina si, wa tō āne na wa te dama 're romhuri za'ra. 'Re īwanomro wē mono zém na si, wa tō wanhitob'ru norī da, 're wahāimana za'ra, ta norī āma, wa te 're ai'uté za'ra mono da. Taha na, wa duré ta norī āma 're wasimanawawi u'āsi

za'ra, wanhitob'ru norī āma hā. ⁸Āne na te za tō asiwi īwawaihu'u za'ra wa'wa, sena na 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa, dama 're īwahāimana za'ra mono na hā. Taha wa, te ni'wam norī hā 're īwanomro wē mono zém na te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Te te duré dama 're wawasu'u wē za'ra. Tane nherē, te ni'wam norī hā te te wa'āma 're wasété za'ra taré. Te duré te te dama 're wawasu'u wasété za'ra. Sena na dama 're wasiwasu'u u'āsi za'ra mono nherē, te wazadawa nhipe hā te te wa'āma 're sa'ra u'āsi. ⁹Wa norī hā daro mono bā īsazei'wa norī ma, wawaihu'u pese za'ra nherē, te ni'wam norī hā taré na si te te wa'āma 're rosa'rata za'ra. Wa te wasina 're romnhimimnhasi u'āsi za'ra mono wa, aré 're wadâ'â za'ra mono da nherē, wa zahadu wahāiba ré ré 're wahāimana za'ra. Da te 're wahā za'ra mono nherē, da te dasiwi wa'uprosi waihu'u ō di. ¹⁰Nimahā bātā na, da te dasina 're wapē'ēzé zani za'ra mono nherē, wa watoi u'āsi 're wahāimana za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma si. Duré wanhīb'rob'ō na 're wahāimana za'ra mono nherē, wa wa te 're dapawaptob za'ra, īwasu'uwē na si, danhibro pese ne, rowē na 're dahāimana u'āsi za'ra mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono siré. Wa norī hā wanhimarī ō nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono, uburé te te wama 're ī'anhomri mono ré si, wa oto 're wanomro, īwē up-tabi ré si.

¹¹⁻¹²Corītu āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, sō'awi wa tō aima 're wasiwasu'u za'ra wa'wa, 're īwahāimana za'ra mono zém na hā. Aiwi 're wasi'udā waihu'u za'ra wa'aba mono ō di. Wanhimizawizém na, wa te duré 're ai'mararé za'ra wa'aba mono ō di. A norī wa'aba si te asimizawizém na 're īwa'mararé za'ra wa'aba mo. ¹³Taha wa, īra ne oto īma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, wa za āne na aima roti za'ra

wa'wa, asawi pese za'ra wa'aba sina: Ma'āpé, aipé'ē na asiwi 're wazawi pese za'ra wa'aba mono, wa norī hā wapé'ē na, wa te 're īasawi pese za'ra wa'aba mono ne.

**Aiwab ō na 're īdahâimana
za'ra mono zé wasu'u**

¹⁴ Cristuhu zazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norī, īsazei'ō'wa norī hâimanazém na, īsu 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za oto. Rowa'a na 're īdanomro wē mono zé hā, duré robra na 're īdanomro wasété mono zé hā, e aiwa bâ. Mare di. Aiwab ō di. Taha wa, īsazei'ō'wa norī siré, 'râwi 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za tô. Tô'ā. ¹⁵ Cristu hā bété. E Sata-nasihi me, te siré 're hâimana zahuré, aiwa. E tinhimirosa'rata na te duré 're sisaze zahuré, 're siwē'ō zahuré mono āna. Mare di. Tane duré, īsazei'wa norī hā aiwa 're hâimana za'ra mono ō di, īsazei'ō'wa norī me hā. Āne hā baba up-tabi di, wama hā. ¹⁶ Romhâiba 'man-harī hā āma 're īdawata za'ra mono zé hā, e 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb 're, te aré da te 're sa'ra, 'ri 'râihâ wa. Mare di. E marī wa. Aiwab ō wa, dama hā. Tane duré, wa norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're iwata za'ra mono ō norī siré, 're wahâimana waihu'u za'ra mono ō di za oto. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā wapé'ē 're, wa'āma 're sōrōwa za'ra mono wa oto. Taha wa, 'Re ihâi-mana u'âsi mono nhorōwa ne, wa oto 're wahâimana za'ra wasiré īsazei'wa norī hā, 'ri 'râihâ wam ne, wapé'ē 're, 're sāmra mono wa oto. Duréihā 'Re ihâi-mana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā ma tô īmreme na rob'ui'éré za'ra, romhâ ré īsib'a'uwē norī āma hā, āne: “Īnhib'a'uwē norī siré, wa za oto 're ihâi-mana u'âsi za'ra, 'râwi īrata. Wa za isiré 're īmorī u'âsi za'ra.

Īsib'apito, wa za oto tāma 're ihâimana za'ra.

Tawamhā Īnhib'a'uwē te za duré īma 're hâimana za'ra.”

¹⁷ Āne duré Danhib'apito mreme na rob'ui'éré wasu'u amo hā:

“Dapo're āna 're īdanomro mono norī hā, te za oto asiwi 're īrēme za'ra wa'aba mo, ta norī hâimana wasété zém nhti, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto.

Dapo're'ō norī hā uburé marī hā te te siwi 're īmanharī wasété za'ra mono zé hā, tiwi 're upi zahu za'ra wa'aba mono ō di za oto. Tawapsi, wa za oto īsitēme te 're aiwaibui wē wa'wa.

¹⁸ Tawapsi, wa za duré Aimama 'wa hā aima 're ihâimana za'ra wa'wa. Tawamhā īra te za oto īma 're aihâi-mana za'ra wa'aba mo.”

Āne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā danhipai u īsiptete uptabi hā tinhib'a'uwē norī ma, ropisutu siro.

7 Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne hā uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama 're īaropisutu mono zé hā, oto wama 're hâi-mana za'ra mono wa, uburé marī īwasété wi, wa za 're wasi'madā'ā pese za'ra, āma 're wasihâiba wasété za'ra mono tô da, duré 'râwi wapé'ē 're, āma 're wasiwasété za'ra mono tô da. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā wa za wa te wasiwi 're wazé pese za'ra. Wa za duré tāma 're wasisōmri u'âsi za'ra, āma 're wanomro wē u'âsi mono da.

**Paru hā dama 're itoi
u'âsi mono zé wasu'u**

² Ma'āpé, asiwi 're wazawi wē za'ra wa'aba mono, apâ 're wawaibui wē wa'aba mono da. Ni'wam norī hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, ma tô wawasédé hā wa'āma sa'ra. Tane nherē, asiré wa te aima romhuri za'ra wa'aba ré hā, marī īwasédé hā wa te

aima 'manharī za'ra wa'aba ō di, nimahā na hā. Duré wanhimiromhuri zarina, ai-hāimana wasété na asi'marōpārī za'ra wa'aba ō di 'rāwi. Duré rob'uiprazéb zō, marī hā taré, wa te aima 'manharī nhipese za'ra wa'aba ō di. Mare uptabi di. ³E aiwasédé hā te ai'āma sa'ra wa'aba da, wa āne āma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Āne da hāi ō di. A norī wa'wa hā wama asawī uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, niha wama 're romhāimana za'ra mono wa, 're wadā'ā za'ra mono da nherē, wama 're rowē za'ra mono di za. Āne na, wa tō aima wasiwasu'u pari za'ra wa'aba ni. ⁴A norī wa'wa hā īma ai'umnhasi za'ra wa'aba di oto. Wa aima 're ītoi u'āsi za'ra wa'wa. Aiwasu'u wē wa'aba na, ma tō asina īma 're īrowē zani za'ra wa'aba mo. Rowsédé hā wazada 're wairébé u'āsi mono nherē, wa ītoi uptabi na 're īhāimana u'āsi.

⁵Masédoniza u, we wasimasisi wamhā, wa te āma āpusi waihu'u ō di. Āmemhā wazada hā ro'wa'rutu uptabi di, da'ahā na wazada dahāimana za'ra wa. Duré ai'āma wahâtâ'â za'ētē za'ra wa'aba di. E marī wa. Wanhīb'apito wasu'u wē nhiti, aipizari za'ra wa'aba ō'umnhasite. ⁶'Re īhāimana u'āsi mono hā, taha si dapē'ē nomri'wa hā te 're hāimana, dawī 're robzei'ō za'ra mono nherē. Ta hā ma tō wapē'ē hi, Titu hā aihawi wa'aba, nimosi wei watēme wisi wa. ⁷E tawamhā, Titu wei watēme īwisizém na si, ma tō wapē hā ī're wama da'wa. Mare di. Taha na si ō di. Aiwasu'u wē wa'aba na zama, ma tō wapē hā ī're wama da'wa, duré Titu hā asiwi ipē'ē hiri aba na aiwasu'u wē za'ra wa'aba na zama. Ta hā Titu hā ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, āne: "Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma īsazei'wa norī hā te sima aiwē za'ra, 'rāwi te te duré asabu za'ra da, tāma asawī uptabi za'ra wa. Ta norī hā ma tō

duré 'rāwi sina tipē'ézé za'ra, marī hā īwasétére hā te te siwi ī'manharī za'ra zém na hā. Te duré sima aiwē za'ra, te te siwi ai'upari wē za'ra da, asitob'ru norī wi." Āne na ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa, Titu hā. Taha wa, aima ītoi uptabi za'ra wa'aba di, āhāna hā.

⁸Rob'ui'ééré te aima īsōmri 'rata za'ra wa'wa hā sōré za'ra wa'aba wamhā, ma tō aiwi tirobzei'ō pese za'ra wa'wa, te āma aima īnharī za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, wa tō wa hā īsiwi āma robzei'ō, te aiwi āma īrobzei'ō za'ra wa'aba zém na hā. Tane nherē, te āma īsiwi robzei'ō na sahu ō di oto. E marī wa. Te aiwi āma īrobzei'ō za'ra wa'aba zém na, āma ai-hāimana za'ra wa'aba ō wa oto. ⁹Taha wa, wa hā ītoi uptabi di, āhāna hā. E īnhimi'ui'ééré na te aiwi robzei'ō pese za'ra wa'aba wa, wa īto sina īhāimana. Mare di. Aiwi īrobzei'ō pese za'ra wa'aba zéb zarina, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba wa, wa īto sina īhāimana. 'Re īhāimana u'āsi mono te te aima īwē za'ra wa'aba zéb zarina si, ma tō aiwi tirobzei'ō za'ra wa'wa. Taha wa, wa hā marī īwasédé hā te āma aima 'manharī za'ra wa'aba ō di, īnhimi'ui'ééré na te āma aima īnharī za'ra wa'aba zém na hā. ¹⁰Īsazei'ō'wa norī hā 're īnomro wasété mono zéb zarina, robzei'ō u'āsi 're hāimana za'ra mono wa, te ta norī hā dā'ā u'āsi ne 're hāimana za'ra, tipē'ē 're. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama 're ī'apisutu mono zéb zarina si, dawī 're robzei'ō pese za'ra mono wamhā, tawapsi te za dawasété wi 're dasipizari za'ra. Taha zarina si, te za oto 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te 're da'anho'reptu. Āne wamhā, 're īdahāimana wasété za'ra mono zém na 're dasiwē'ō za'ra mono ō di za oto. ¹¹Ma'āpé, āne na āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re īhāimana u'āsi mono te te sima aiwē za'ra wa'aba zéb zarina, aiwi īrobzei'ō pese za'ra wa'aba zém na hā. Taha zarina, ma tō oto asiwaihu'u za'ra

wa'wa, uburé īwasédé hā 'rāwi asiwi wē'ō pese za'ra wa'aba da. Taha wa, ma tō oto asima īwē uptabi za'ra wa'wa, aiwasédé hā 're īmanharī za'ra wa'aba mono zém na īma asiwasu'u za'ra wa'aba da, apā asima ropese za'ra wa'aba da. Ma tō duré asiwē'ō pese za'ra wa'wa, aiwasédé hā aima ihāimana za'ra wa'aba zém na hā. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimihāzém na, īsadawa para īmreme na te aihā za'ra wa'aba ōumnhasite, ma tō īma aipahi za'ra wa'wa. Tane nherē, ma tō asima īwē za'ra wa'wa oto, apā āma atēme īmorī aba da, wasisabu su'u za'ra da. Īuwaibaba na si, niha āma rosa'rata za'ra wa'aba da, ma tō asi'madā'ā za'ra wa'wa, aibā hā tiwasédé te te īmanharīzém na hā asiwi wē'ō za'ra wa'aba da. Taha wa, aiwasédé hā āma 'manharī za'ra wa'aba ō di. Āne, wa tō āma aiwaihū'u za'ra wa'wa.

¹²Taha wa, e taré aibā hā tiwasédé te te da'āma īmanharī āma, īpē'ēzē wa, wa tō āne na āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha hāiba na te āma aima nharī za'ra wa'aba da. Mare di. Duré e taré aibā hā te pawaptob da, wa tō āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, āne na hā. Mare di. A norī wa'wa hā aima wazawi pese za'ra wa'aba wa, īnhimiroti hā 're īmadā'ā za'ra wa'aba mono na 'Re ihāimana u'āsi mono nho'a 'rāwi asiwaihū'u za'ra wa'aba da si, wa tō āne na hā āma aima rob'ui'éré 'rata za'ra wa'wa. ¹³Āne hā wa te ai'āma waihū'u za'ra wa'aba wa, ma tō apā wapē hā ī're wama da'wa. Tane nherē, taha zarina si ō di, aima wato za'ra wa'aba zé hā. Titu hā we watēme wisi wamhā, ma tō wama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Ai'rata sāmra abaré hā, ma tō, u, asiwi īpē'ē hiri 'wa, asiwi īpawapto wē wa'aba zém na hā. Āne wa, ma tō, to sina we watēme wi, aihawi wa'aba hā. Āne wa, wa duré wa norī hā watoī uptabi na wahāimana, īsabādā hā. ¹⁴Titu hā āma atēme morī aba ō ré, wa

tō tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa, īsōwa, te te aiwaihū'u sirōmo za'ra wa'aba da. Taha wa, taré te āma tāma ai'umnhasi baba za'ra wa'aba ō di, īsōwamhā. Wa norī hā wazadawa nhipese āna, wa tō wanhimirowasu'u wē na si, wa te aima 're rowasu'u u'āsi za'ra wa'wa, tō sena na āma 're iwawaihū'u za'ra wa'aba mono zéb da hā. Taha zarina, Tituhu ma, wa te ī'aiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na hā, tō sena na te za taha zarina si oto da te 're aiwaihū'u za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā. ¹⁵Titu hā ai'rata sāmra abaré, ma tō īsimiroti hā asiwi iwapari pese za'ra wa'wa. Ma tō duré asina aihātā'ā za'ra wa'aba nherē, asiwi ī'āri wē wa'wa, marī na tāma āma asina uwaimrami za'ra wa'aba ō wa, te te siwi aiwē'ō za'ra wa'aba ōumnhasite. Taha wa, tāma asawi pese za'ra wa'aba di, āne na ai'āma po're si'āri za'ra wa'aba ō wa. ¹⁶Taha wa, wa hā duré, aima īto za'ētē za'ra wa'aba di. E marī wa. Īma ai'umnhasi za'ra wa'aba wa, āne na hā oto.

Īsibrob'ō norī ma, 're īdanhoprub za'ētē za'ra mono zé wasu'u

8 Wasisānawā norī, wa wasima aiwē za'ra wa'aba ni, 'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zéb zarina, īsazei'wa norī ma, 're īsōpru mono zé wasu'u hā, waihū'u za'ra wa'aba da, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma rowahutu u, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, 're īsōpru mono zé wasu'u hā. ²Ta norī hā da te āma 're īrowasété za'ra mono na, te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, duré sibrob āna 're hāimana za'ra mono nherē, ma tō to sina, dama tinhoprub za'ētē za'ra, tite rob'ui'prazém na hā. ³⁻⁴Marī hā sa hāimana za'ra ō nherē, ma tō sa'ētē na dama sōmri za'ra, tinhoprubzém na te te āma dazawi za'ra da. Si'uihā na ma tō sima pisutu za'ra, āne na wa te āma saze za'ra wa, Zeruzarē āma 'Re ihāimana u'āsi

mono nhib'a'uwē norī te te siwi āma pawaptob za'ra da, te te sima īwē uptabi za'ra zéb zarina. Taha wa, wē di āne hā, dama āma īsōprub za'ra zé hā, Masédoniza āma īsazei'wa norī nhoprubzé hā. ⁵Wa norī hā āne zô, wanhimipari ô nherē, ma tô Wanhib'apito ma uimrehēne sisōmri za'ra ta norī hā, taha ma si 're hāimana za'ra mono da. Taha zarina, ma tô duré wama sisōmri za'ra, te te wapawaptob za'ra da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ipisutu za'ra zéb zarina hā. ⁶Titu hā āma atēme morī 'rata aba wamhā, ma tô rob'uiprazé ubumro na sāna'rata, asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, wa tô tāma roti pese ni, duré āma atēme morī aba wamhā, rob'uiprazé ubumro na te te āma sizusi da, romhuri hā wē uptabi na te te uprosi da. ⁷A norī wa'wa hā te Cristu hā aima umnhasi za'ra wa'aba wa, āma 're īsasōmri pese za'ra wa'aba mo. 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na, te aimreme wē na dama 're īrowasu'u za'ra wa'aba mo. Īsimiroti hā ma tô duré 're īwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, asimi'ē na te 're īromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te duré asiwi 're īwazawi pese za'ra wa'aba mo. Āne hā aima sa'ētē uptabi za'ra wa'aba di, 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na hā. Taha wa, te za sa'ētē na dama asōprub za'ra wa'wa duré.

⁸Āne hā wa hā te āma aima 'ru za'ra wa'aba ô di. Taré wa aima āma roti za'ra wa'wa, ĩnhimiroti zarina, 'manharī za'ra wa'aba wamhā, 're īdazawi pese za'ra wa'aba mono zém na, sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Masédoniza āma īsazei'wa norī hā simi'ē na te te 're īdapawaptob za'ra mono ne zô pé, wa āne na taré āma aipibu za'ra wa'wa. ⁹Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Ta hā Timama siré robze

na 're hāimana u'āsi mono nherē, ma tô hāiwa āma tihāimanazé hā we tirē a'ā, ti'ai āma si'a'uwē da, te te a'ā dame 're robzépata mono da. Asada za'ra wa'aba, ma tô dawazari si'a'uwē, taha zarina, a norī wa'aba zama 'Re ihāimana u'āsi mono 'rata' re asimroi u'āsi aba mono da, hāiwa āma hā. Taha wa, Wanhib'apito hā sisawi āna 're ihāimana mono ne, te za asisawi āna dama asōprub za'ra wa'wa, ate rob'uiprazé wa'aba na hā.

¹⁰⁻¹¹Īnhimirosa'rada hā wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, rob'uiprazé asiwi ĩubumroi wa'aba zém na hā. Wahub 'rata na ma tô dawana asima ipisutu za'ra wa'wa, rob'uiprazé hā asiwi ĩrā'ōtô aba zéb da hā. Dawana ma tô duré rob'uiprazé ubumro na āma īsāna'rata za'ra wa'wa. Taha wa, ma'āpé asiwi uprosi wē wa'aba, rob'uiprazé ubumro hā. Ato sina, āma asisaze za'ra wa'aba ne, te za oto āhāna hā āma ĩuwaimrami za'ra wa'wa duré, rob'uiprazém na hā, aihāiba mono bâ aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, niha wamhā, isa'ētē zarina, niha wamhā, ĩsyry zarina. ¹²Ato sina, āma asōprub za'ra wa'aba wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono si te za asōprubzém na aiwēsāmri za'ra wa'wa. Asimarī aba ô wa, tô syry na īsōmri za'ra wa'aba zéb zarina, te za duré āma aiwēsāmri za'ra wa'wa, ato sina āma asōprub za'ra wa'aba wa.

¹³⁻¹⁴E a norī wa'aba si, sa'ētē na īsōmri za'ra wa'aba na, da'upana āma robzépata za'ra wa'aba da, wa āne na aima roti za'ra wa'wa. Mare di. Taré āhāna hā sa'ētē na aima hāimana za'ra wa'aba wa, te za āma ipawaptob za'ra wa'wa, Zeruzarē āma īsazei'wa norī hā, marī zô tiwi 're rowaptâ'ā za'ra mono wa. Tawamhā, nimahā na marī zô, aiwi 're rowaptâ'ā za'ra wa'aba mono wamhā, te za duré ta norī hā marī na te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, asa, sa'ētē na tāma hāimana

za'ra wamhā. Āne wamhā, aiwa te za asōprubzém na asima āma 're īwa'rāmi za'ra wa'aba mo. ¹⁵Durēihā Mozési ma tō āne na āma rob'ui'éré, Izarazéhé nhi-hudu norī hā a'ubuni wi simizahāri mono sidāpāsi, mana na dasazém nhisi hā te te siwi ī'ubumroi mono na hā:

“Ni'wam norī hā sa'ētē uptabi na te te sima ubumro za'ra mono nherē, tāma s'atarēme za'ra mono ō di, tisiré norī hā te te āma pawaptob za'ra mono wa. Taha wa, ni'wam norī hā syry na te te sima ubumro za'ra nherē, ta norī wi tiwi sō rowaptā'ā za'ra ō di, īsazéb zō hā.”

Āne durēihā āhā wasu'u na, Mozési te te āma īrob'ui'érézē hā, ībaihā na hā. Tane duré, a norī wa'wa hā te za 're asi-pawapto pese za'ra wa'aba mo, aiwa 're aihāimana za'ra wa'aba mono da.

Titu hā to sina datēme īmorizé wasu'u

¹⁶Re īhāimana u'āsi mono, ma tō Tituhu ma pisutu, tāma asawi pese za'ra wa'aba zéb zarina, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa norī hā wa te duré 're īasawi pese za'ra wa'aba mono ne. Taha wa, wa āma wawata ni, 'Re īhāimana u'āsi mono āma hā, tō sena wa, ō hā. ¹⁷Tawamhā ōne haré ma tō Titu hā sina wazaze, āma atēme īmorī aba zém na da hā. Taha wa, si'uihā na te te āma sima īrowēzéb zarina, to sina te za tō āma atēme timorī za'ra wa'wa āhāna hā, atēme za'ra wa'aba. ¹⁸Wasisānawā hā wa za duré īsiré āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, aibā hā. Āne īsazei'wa norī hā ma tō te te sima 're wasu'u wē za'ra, Cristuhu wasu'u wē na simiromhuri wē uptabi wa, ta hā. ¹⁹Duré dama simiromhuri wē uptabi wa, ma tō īsazei'wa norī hā siwi pisutu, Zeruzarē u īsazei'wa norī nhoprubzéb ré, za wasi'aba'rēi wa, āma wasiré morī da. Tawamhā Wanhīb'apito āma wawatazéb da, wa za tō āne hā 'manharī ni, duré

wato sina, wa te 're īda'apawapto mono zém na, da te wawaihu'u za'ra da.

²⁰Wanhimisaihuri hā da te wa'āma nomri tō da, wa za asōprub za'ra wa'aba zé hā wasitēme wa te wasiwi 'madā'ā pese za'ra, wasi'aba'rēi wamhā. ²¹Ī'uwaibaba, wa te āma īuwaimrami za'ra da si, wa tō īré wasima rob'madā'ā za'ra ni, Wanhīb'apito nho'a, duré uburé danho'a zama.

²²Wasisānawā hāiba amo hā wa za duré āma atēme satōrī za'ra wa'aba ni, Titu norī siré, āma morī da. Ta hā wa tō nasi pibu za'ra ni, simi'ē na te te 're romhuri mono zō, Wanhīb'apito ma. Taha wa, wa tō waihu'u za'ra ni, tō sena īsimi'ē na hā, duré to sina te te 're īromhuri mono na hā. Ta hā aiwasu'u wē za'ra wa'wa hā te te wapari wa, tāma ai'umnhasi uptabi za'ra wa'aba di, za rob'ui'prazém na dama asōprub za'ra wa'aba zém na hā. Taha wa, toi uptabi di āhāna hā, rob'ui'prazé ubumro na za te te āma aipawaptob za'ra wa'aba wa.

²³Titu hā bété. Ta hā īsiré Wanhīb'apito ma romhuri'wa te 're hāimana, Cristuhu wasu'u wē na īsiré te te 're īaipawaptob za'ra wa'aba mono. Duré wasisānawā hāiba amo norī hā za īsiré āma īneb zahuré da hā, ta norī hā te za tisiré īsazei'wa norī zadawa para, āma atēme īne wa'aba na siwasu'u zahuré, aima za'ra wa'aba hā. Ta norī hā simiromhuri wē uptabi wa, te za Cristuhu āma si 're dawata za'ra. ²⁴Taha wa, ma'āpé iwē na si uburé marī na hā āma tāma uwaimrami za'ra wa'aba za, asimizawi pese aba zém na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, duré sena na, wa te dama 're īaiwasu'u wē za'ra wa'aba mono zém na, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da. Duré āne īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī hā, āne na te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, te za iwē na si tāma āma īuwaimrami za'ra wa'wa.

**Zudeza āma īsazei'wa norī ma,
īdanhoprub za'ra zé wasu'u**

9 E wa hā wa za āne na aima āma roti na sahu za'ra wa'wa, īnhimi'ui'ére na hā, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma, asōprub za'ra wa'aba da, dame. Mare di. Āne na, te aima āma roti na sahu za'ra wa'aba ō di za, āhāna hā. ²E marī wa. Zudeza āma īsazei'wa norī hā asiwi pawaptob za'ra wa'aba da, asi'uihā na ato sina, āma asima rosa'rata za'ra wa'aba wa. Āne na, wa tō wa hā āma aiwaihu'u za'ra wa'wa, tō sena na. Āme Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īsazei'wa norī 're ihāimana za'ra mono norī ma, wa tō aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Āne, wa tō ta norī ma hā tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa: "Ataza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īsazei'wa norī hā ma tō rob'uiprazé ubumro na sāna'rata za'ra, wahub 'rata na hā." Āne na, wa tō tāma aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Rob'uiprazé hā ato sina, asiwi ī'ubumro sirōmo za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō ta norī zama sima āma rosa'rata za'ra, to sina, aiwa asine wa'aba, te te siwi 'manharī wē da, aiwab da. ³Āne na, wa tō dama aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tane nherē, wa za īsisōwa āma atēme satōrī za'ra wa'wa, wasisānawā norī hā, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, īwana ré asiwi 'rā'ōtō pari aba da, te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zéb zarina. Duré te dama aiwasu'u wē za'ra wa'aba zém na, taré te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba tō da, wa za tō āne hā 'manha. ⁴Āté Masédoniza hawimhā, wasisānawā norī hā te za āma īsiré ai'aba'ré, atēme za'ra wa'aba. Tawamhā, āma atēme wasihutu aba wamhā, rob'uiprazé hā asiwi 'rā'ōtō pari aba ō wamhā, āté wa aré aima aséb za'ra wa'aba ni, taré wa te ai'umnhasi baba za'ra wa'aba wa. A norī wa'wa

hā bété. Te aré tō aséb za'ra wa'wa, tō sena ī'ubumro na, āma uwaimrami za'ra wa'aba ō wa. ⁵Taha wa, wa tō āne rosa'rata īsima, wasisānawā norī hā īsisōwa te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, rob'uiprazé ubumro na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, asiwi 'rā'ōtō pari aba hā īzō, īma īropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Tawamhā, āma atēme īwisi za'ra wa'aba wamhā, ōne haré wa za ti'ā, asi'uihā na ato sina, dama asōprub za'ra wa'aba zém na, da te dasiwi aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

⁶Āne na, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, āma rosa'rata za'ra wa'aba da. Amnho hā syry na da te 're īzuri mono zéb zarina, te za syry na da te 're ubumro za'ra, dama 're 'rā prédub za'ra mono wamhā. Sa'ētē na, da te 're zuri mono wapsi, te za oto sa'ētē na da te 're ubumro za'ra. Tane duré, dasima 're īdanhoprub za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā dama 're sōpru, īwa'rāmi. ⁷Rāwi aipē'e 're, asima īwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, te za aihāiba mono bā dama asōprub za'ra wa'wa, āté sa'ētē na, āté syry na. Robzei'ō nherē, dama asōprub za'ra wa'aba ō di za. Duré taré da te aima ī'ru za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'aba ō di za. Mare di. Asi'uihā na si te za asima īwē za'ra wa'aba zéb zarina, dama asōprub za'ra wa'wa, ato sina. Āne si īwē uptabi hā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā, dato sina dasima 're īdanhoprub za'ra mono zé hā. ⁸'Re ihāimana u'āsi mono hā waihu'u pese uptabi di, uburé marī īwē hā te te aima 're ī'anhomri aba mono da hā, marī zō aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono tō da, āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zéb da hā, duré āma 're īdapawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā. ⁹Duréihā ni'wa hā ma tō āne na rob'ui'ére, ībaihā na hā:

“Īsibrob’ō norī ma, te 're sōprub u'āsi, sa'ētē na. Īsimizawi pese zé hā dawī 're si'utōrī waihu'u za'ra mono ō di za. Te za dama 're hāimana u'āsi za'ra.”

Āne duréihā rob'ui'ééré wasu'u hā.

¹⁰E 'wa hā te robzā hā robzuri'wa norī ma, te te 're anhomri. E 'wa hā, te dasazé hā te te dama 're anhomri. Ta hā, 'Re ihāimana u'āsi mono. Tane te za duré isōprubzé hā aima 're sa'ētē za'ra wa'wa, dama 're asōprub za'ra wa'aba mono zé wa'rāmi, sa'ētē uptabi na oto dama āma 're asōprub za'ra wa'aba mono da, nimahā na hā. ¹¹Sa'ētē na te za tō īwē hā te te aima 're sōmri u'āsi za'ra wa'wa, taha zarina, oto a norī wa'wa hā sa'ētē na āma 're dapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, aiwab da. Taha wa, da'ahā na te za oto 'Re ihāimana u'āsi mono āma tawata za'ra ni, asōprub za'ra wa'aba zé hā za wa te datēme āwisi za'ra wē te. ¹²Īwē hā te za tō īmanharī za'ra wa'wa, āne na dapawaptob za'ra wa'aba wamhā. E marī wa. Ta norī wi hā, marī zō tiwi 're rowaptā'ā za'ra mono ō di za oto, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī wi hā, Zudeza āma 're ihāimana za'ra mono norī wi hā. Taha zarina, te za duré ahā na oto āma 're wata za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma hā. ¹³A norī wa'wa hā tāma asōprub za'ra wa'aba zém na, pawaptob za'ra wa'aba wa, te za tāma āma īuwaimrami za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā. Taha wa, ahā na te za tō 'Re ihāimana u'āsi mono āma tiwata zara, Cristuhu wasu'uwē zarina 're anomro wē wa'aba mono na, duré asōprub uptabi na pawaptob za'ra wa'aba wa, ta norī hā, duré darob amoi āma 're ihāimana za'ra mono norī hā, pawaptob za'ra wa'aba wa. ¹⁴Ta norī hā te te 're asawī pese za'ra wa'aba mono wa, te za ai'āma 're mreime zusi u'āsi 'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, ta hā tinhimizawi pese zéb zarina, te te aip-

isutu za'ra wa'aba wa, asimarī na tāma asōprub za'ra wa'aba da, īsimarī'ō norī ma hā. ¹⁵'Re ihāimana u'āsi mono āma si, wa za 're wawata u'āsi za'ra, ti'ra na wama isōprub za'ra zé wa'rāmi. 'Re ihāimana u'āsi mono nhoprubzé hā wē uptabi nherē, damreme na īuwaibaba, da te dasima āma 're īrowasu'u za'ra mono da hā, da te dasima āma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono ō di.

'Re ihāimana u'āsi mono zadawa para, Paru te te dama 're isadawa wasu'u mono zé wasu'u

10 Ni'wam norī hā asiré wa'aba, 're ihāimana za'ra mono norī hā te āne te te sima 're ībāsi za'ra: “Paru hā wa'rata sāmra ré hā, wama pahi za'ra di, marī na te te wama īnharī za'ra da hā, wanho'a. Wanhiti 're hāimana mono wapsi, te mreime pahi āna te te wama 're anharī, tinhimi'ui'ééré na si.” E āne hā īma 're hāimana mono bâ. Mare di. Wa hā Paru, wa za oto aima āma roti za'ra wa'wa. Īwapari pese za'ra wa'aba za. Cristuhu nhisi na, wa za āma aima roti za'ra wa'wa āhāna hā, ta hā simizawi pese wa, duré atāma na 're hāimana u'āsi mono wa. Marī da, 're sisapētē waihu'u mono ō di, ta hā. ²Ni'wam norī hā ma tō āne na īma nharī za'ra, ihāiba na: “Paru hā isazei'ō'wa norī ne, te 're hāimana.” Āne te ni'wam norī hā īāma rosa'rata za'ra. Taha wa, apā āma atēme īmorī aba wamhā, atē īmreme tete na, wa za tō aima roti za'ra wa'wa, ipahi āna, āne hā te isima wē ō nherē. Taha wa, īwasu'u wasédé hā wapari za'ra wa'aba ō di za, āne na te aima nharī za'ra wa'aba tō da, asō'a za'ra wa'aba. ³Wa norī hā ti'ai āma, wa dawazari 're wahāimana tō, uburé isazei'ō'wa norī wazari. Tane nherē, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono zéb zarina, wa te 're a'wapéi mono ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono nhitob'ru norī hā. Mare di. ⁴Ti'ai āma 're

īdasi'wapé za'ra mono zém na, wa te 're a'wapéi mono ō di duré. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimni'âsi na si, wa tô wa te 're a'wapéi u'âsi, iwaihu'u pese zarina. Īsitob'ru norī nhipetezé hā wa te tiwi āma 're ī'a'uprosi mono zéb da hā, wa āhā na si wa te 're a'wapéi u'âsi, ta norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimni'âsi na si. ⁵Taha na si, wa duré danhimiroti tô senai'ō hā wa te dawi 're a'uprosi. Ni'wam norī hā tiwē na sina 're wata za'ra mono wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono hā tāma waihu'u āna, 're hâimana za'ra. Āne na danhimirosa'rata wasédé hā, wa duré wa te dawi 're a'uprosi u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimni'âsi na, iwaihu'u pese zarina. Uburé Cristuhu nhitob'ru norī nhimirosa'rata wasédé hā wa duré wa te tiwi 're awaibui u'âsi, Cristuhu nhimiroti zarina si, te te oto 're rosa'rata za'ra mono da, ta norī hā iwē na si. ⁶A norī wa'wa hā te oto Cristuhu āma 're īsasōmri pese za'ra wa'aba mo. Tane nherē, ni'wam norī hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, Cristuhu wi, apā tihâimana wasété zô 're sipizari za'ra mono wa, wa za ta norī zada 're wahâimana, wa te wasiwi iwē'ō za'ra zéb zarina, niha wa te dama āma roti za'ra da, ta norī hāiba na hā.

⁷Atōmo na wahâiba mana wawi, asiwi 're iwa'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô asiwi 're iwawē'ō za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā asiré wa'aba, 're ihâimana za'ra mono norī hā te āne na te te si'āma 're rosa'rata upa za'ra 'rāwi: "Wa norī si, wa Cristuhu zadawa para, wa te 're romhuri za'ra." Āne na asi'āma rosa'rata za'ra wa'aba ze te bā, ma'āpé apā asi'āma rosa'rata pese za'ra wa'aba. E marī wa. Wa norī zama, Cristuhu zadawa para dama romhuri'wai wa. ⁸Wanhib'apito hā ma tô wapisutu, īsadawa para, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. E tawamhā, wanhimipawaptobzéb zarina, āma 're anomro wē

wa'aba mono zé hā, wa te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tô āne hā wama pisutu. Mare di. Īsadawa para, wa te 're ī'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da si, ma tô wapisutu, Wanhib'apito hā. Āhā zarina si, aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, āma 're īnhisé mono ō di, tô sena aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, āne na hā. ⁹Īnhimi'ui'éré na te aima āma ĩroti za'ra wa'aba zé ma, aipahi za'ra wa'aba da hā, te amo īsima aiwē za'ra wa'aba ō di. ¹⁰Ni'wam norī hā te duré te te sima 're īwasu'u za'ra, āne: "Paruhu nhimiroti hā pire uptabi di, tinhimi'ui'éré na si te te wama 're ĩroti za'ra mono zém na hā. Mreme tete sina, te za duré āma wama roti pese za'ra, tinhimi'ui'éré na hā. Tane nherē, wa'rata sāmra wamhā, marī dai ō di. Wama mreme wapu za'rare di." Āne te ni'wam norī hā te te sima 're ībâsi za'ra, īza're'ra si. ¹¹Tane nherē, asiti wahâimana za'ra wa'aba ré, wanhimi'ui'éré na wamreme tete sina, wa te aima āma ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, wa za duré wahâimana pire na ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ni, apā āma wane wamhā, atēme za'ra wa'aba. Āne hā ma'āpé wa'āma waihu'u za'ra wa'aba, rosa'rata na wa'āma ĩlupa za'ra wa'aba norī hā.

¹²Ta norī hā danhipai u 're ihâimana wē za'ra mono na, ma tô 're si'madâ'â ze za'ra. Tane nherē, wa norī hā aiwab da hā, wa te wasina rosa'rata waihu'u ō di, wawē na hā. Tane nherē, te ta norī hā īsimiza'rese'ō ne 're hâimana za'ra. Tihâimana wē zéb zô si, te ta norī hā 'rāwi sina 're sōpré, taha na si danhipai u 're hâimana wē za'ra mono da newa. ¹³Tane nherē, wa norī hā tô ĩbāre, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzém nhipai u, aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ō di. Romhuri hā, 'Re ihâimana u'âsi mono

te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tō wa te dama 're romhuri, a norĩ wa'aba ma zama. Taha na si, wa aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, wa te dama 're ĩromhuri wē mono zém na si. ¹⁴Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si, wa tō âma wanem na, atēme za'ra wa'aba, dawana ĩsadawa para, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. Te te wama ĩpisutuzém nhipai u, wa te tiwi âma upai ô di, Cristuhu wasu'uwē hā wa te aima wasu'u 'rata za'ra wa'aba wamhā. ¹⁵Duré, danhimromhuri na nherē, taré wa norĩ hā da'upana wazadawa nhipese na 're wasiwasu'u mono ô di, aima za'ra wa'aba hā. Taré, wa wa norĩ hā wa te wasima 're aiwē za'ra wa'wa, Cristuhu âma 're ĩsasōmri za'ra wa'aba mono zém na, asima âma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, taha zarina, wa te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém na si, wa te aima âma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarina si. ¹⁶Tawapsi, wa za datēme 're wane, darob amoi u, airom nhiti za'ra wa'aba 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ma, ĩwasu'uwē hā wa te dama 're wasu'u mono da. Cristuhu wasu'uwē na ni'wa hā te te dama 're ĩromhuri mono ô zéb u si, wa za oto 're wane, darob amoi u hā, ĩwasu'uwē na, da te dama âma 're romhuri za'ra mono nherē, taré wazadawa nhipese na, da'upana dama 're wasiwasu'u tō mono da.

¹⁷Āne na ma tō duréihā ni'wa hā ĩbaihā na âma rob'ui'éré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

“Ni'wam norĩ hā to sina oto 're hâimana za'ra mono wamhā, Danhib'apito te te 're ĩpawapto wē za'ra mono zém na si, te za tō dama 're siwasu'u wē za'ra, to sina oto âma 're ĩhâimana za'ra mono zém na hā.”

Āne duréihā rob'ui'éré hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na hā. ¹⁸Ni'wam norĩ

hā tiwē na 'râwi 're ĩsi'madâ'â ze za'ra mono norĩ hā, Wanhib'apito te te 're wēsāmri za'ra mono ô di, ta norĩ hā. E marĩ wa. Te te sima 're ĩ'awasu'u wē mono norĩ si, te za te te 're awēsāmri, Wanhib'apito hā.

**Cristuhu wasu'uwē upana,
roti senai'ō na te te dama 're
ĩroti za'ra mono norĩ wasu'u**

11 Āhāna, wa za ĩsisōwa âma ĩsina aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩâma aiwa'a za'ra wa'aba tō da, ĩnhimiza'rese'ō na ĩâma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherē. ²Wa hā te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, wa tō te ai'âma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Ni'wa hā aibâ ma, ti'ra ubuni hā mro da, te te tâma ĩpisutu ne, wa tō aipisutu za'ra wa'wa, Cristuhu ma si oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ³Tane nherē, wa oto ĩhâtââ sina, te ai'âma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. E marĩ wa. Cristuhu âma si, 're sasōmri pese za'ra wa'aba mono nherē, âté ni'wam norĩ hā roti tō senai'ō na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu wasu'uwē hā ĩrēme za'ra wa'wa. Duréihā Wa'uburé hā wahi na sihâiba wa, Ewaha ma, sadawa nhipese na te te ĩrowasu'u ne, te za tō âté ni'wam norĩ hā te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, roti tō senai'ō na hā. ⁴Zezusihi wasu'uwē tō sena uptabi si, wa tō aré aima wasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhā taha wasu'u na, wa te aima ĩrowasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, ma tō ĩsaze za'ra wa'wa. Taha zarina, ma tō duré asima ĩwē za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ezani hā aipē'ē 're, aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ni'wam norĩ hā Zezusihi wasu'uwē upana, tō senai'ō na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, Wanhib'apito wasu'uwē ne,

tô senai ô nherê, 'râwi asiwi 're wê'ô za'ra wa'aba mono ô di. Ône haré ma tô âma 're îsasômri za'ra wa'aba mo. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani upana, ma tô îhâiba'ô mreme si asima 're îwê za'ra wa'aba mo.

⁵E ta norî hâ Cristuhu zadawa wasu'u'wa pâ, ma tô bété îsimirowasu'u na âma îsaze za'ra wa'wa. E înhimiromhuri hâ tâma wapu bâ, ta norî nhimiromhuri ma hâ. ⁶Âté îmreme hâ, îma pibu prâ ti tô, da'ahâ nho'a te dama 're îrowahutu mono zéb da hâ. Tane nherê, Cristuhu wasu'u'wê si, tô sena hâ îma waihu'u pese di. Âne na ma tô oto î'âma îwaihu'u pese za'ra wa'wa, a norî wa'wa hâ.

⁷Asiwi îpawa'âbâ aba âna, wa tô 'Re îhâimana u'âsi mono wasu'u'wê na si te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Taha wa'râmi, a norî wa'aba si, îma aipire na aihâimana za'ra wa'aba da, wa tô îhâimanazéb da hâ, îsi'uihâ na nasi wa'â, îpire na aima îhâimana za'ra wa'aba tô da. E âne wamhâ, îwasédé wa tô 'manha. E tô 're îhâimana mono zéb zarina, ma tô âne na î'âma îrosa'rata wasété za'ra wa'wa, asima. ⁸Cristuhu wasu'u'wê na te aipawaptob za'ra wa'aba da, ai'rata înhemra aba ré, rob'uiprazém na îma asôprub za'ra wa'aba ô nherê, ma tô ai'upana za'ra wa'aba, îsazei'wa norî hâ îpawaptob za'ra, darob amoi âma 're îsi'ubumroi mono norî hâ. Ta norî hâ Wanhib'apito wasu'u'wê na te pawaptob za'ra dai ô nherê, ma tô tite rob'uiprazém na îpawaptob za'ra, aima wa'aba si, te âma îromhurizéb da hâ. ⁹Ai'rata înhemra aba ré, asimari zô, te aiwasutu za'ra wa'aba da, te nasi aiwi rowaptêrê za'ra wa'aba ô di, marî zô îwi rowaptâ'â wamhâ. Wasisânawâ norî si, ma tô uburé marî na siwi îpawapto, âma îhâimana mono zéb da hâ, Masédoniza hawi, âma îsiré îsi'aba'rê norî hâ. Taha wa, ai'rata înhemra aba ré hâ, înhiwari na hâ te nasi

ropire hâ aima 'manharî za'ra wa'aba ô di. Tane, wa za duré îhâimana, apâ î-morî na te sahu wamhâ, âma atême za'ra wa'aba. ¹⁰Ni'wa hâ marî na te wari âna, wa tô aipawaptob za'ra wa'wa, ai'rata înhemra aba ré hâ, asiwi îpawa'âbâ aba âna. Âne hâ îma wê uptabi di tô. Âhâ wasu'u hâ da te îwi pari waihu'u ô di, Ataza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma, 're îdahâimana za'ra mono norî hâ. Cristuhu nhimiroti hâ tô sena uptabi, te 're hâimana. Tane duré, wa hâ tô sena, wa âne na aima âma rowaihu'u za'ra wa'wa. ¹¹E marî wa, wa tô înhiwari âna aima romhuri za'ra wa'wa. E îma asawi za'ra wa'aba ô wa. Mare di. Îma asawi uptabi za'ra wa'aba di. Âne na ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono si îwaihu'u, 're îhâimana mono zém na hâ.

¹²Zezihi zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'ô na te te dama 're îroti za'ra mono norî hâ, aiwa îsine hâ te te dama 're îromhuri za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono tô da, wa za tô îpawa'âbâ âna te 're da'apawaptob u'âsi. ¹³Ta norî hâ Zezihi zadawa wasu'u'wa na, tô sena 're hâimana za'ra mono ô di. Sadawa nhipese na, te tô te te 're romhuri za'ra, Zezihi zadawa wasu'u'wa newa, da te âma 're rosa'rata wê za'ra mono da, dasima. ¹⁴Tô îbâre, te ta norî hâ âne hâ te te 're 'manharî za'ra. E marî wa. Satanasihî nhimiroti na si, te te dama 're romhuri za'ra mono wa, ta norî hâ. Duré Satanasihî ma hâ waihu'u pese di, tihâiba na rowa'a na dama 're îsi-hâi'rê mono da hâ, hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa newa, da te âma 're saze za'ra mono da. ¹⁵Taha wa, tô îbâre te za tâma îromhuri'wa norî hâ îsadawa para, sadawa nhipese na dama 're hâimana za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, romhuri wê 'wa, 're hâimana za'ra mono newa, da te âma 're îrosa'rata wê za'ra mono zéb da hâ, dasima. Taha wa, ta norî hâ tiwasédé te

te 're ĩmanharĩ za'ra mono zĕb zarina, te za tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're ahā za'ra.

**Paru hā te te 're ĩrobzĕpata
mono zĕ wasu'u**

¹⁶ Āne wa za ĩsiwasu'u na āma aima sahu za'ra wa'wa. ĩnhimiromhuri wĕ na, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba mono nherĕ, ĩnhimiza'rese āna 're ĩhāimana mono zĕm na, ĩāma rosa'rata za'ra wa'aba ō di za. Tane nherĕ, āté te za tō āne na ĩāma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, ĩnhimiza'rese ō na 're ĩhāimana mono zĕm na hā. Āne wa, te za tō asiwi ĩwĕ'ō za'ra wa'aba āna, ĩwapari pese za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwĕ na te dama 're ĩromhuri wĕ mono zĕm na hā aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da. 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u uptabi ō 'wa norĩ, aima 're siwasu'u pari za'ra wa'aba mono nherĕ, wa za tō aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. ¹⁷ Āté Wanhib'apito te te ĩma ĩwaihu'uzĕb zarina, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ō di, āhā na hā. Āté danhimiza'rese āna 're ĩdahāimana za'ra mono zĕb zarina si, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wĕ na hā. ¹⁸ Nĩwam norĩ hā te Wanhib'apito wasu'uwĕ na te te dama 're ĩromhuri wĕ za'ra mono zĕm na hā aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, āma 're ĩwĕsāmri za'ra wa'aba mono zĕb da hā. Tane, wa za duré wa hā aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito wasu'uwĕ na te dama 're ĩromhuri wĕ mono zĕm na hā, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁹ A norĩ wa'wa hā asimiza'rese sina 're ĩaihāimana za'ra wa'aba mono zĕm na, 'rāwi 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mono nherĕ, e niha te bĕté simiza'rese āna 're ĩhāimana za'ra mono norĩ nhimiroti si, 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, asiwi 're wĕ'ō za'ra wa'aba mono āna. Tane duré, wa hā ĩnhimiza'rese āna 're ĩhāimana mono di pā, te za pé ĩzama asiwi

ĩwapari pese za'ra wa'wa duré. ²⁰ Nĩwam norĩ hā ma tō 're ĩhāimana za'ra mono zĕb zarina, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, te te aima 're 'rui u'āsi za'ra wa'wa, ta norĩ zadawa para si, uburĕ marĩ hā 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zĕb da si. Tane nherĕ, asiwi 're wĕ'ō za'ra wa'aba mono ō di, ta norĩ hā. Sadawa nhipese na, aiwi 're sipsaihuri u'āsi za'ra wa'aba mono nherĕ, duré ta norĩ ma si, 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, te te 're aiwaibui wa'aba mono nherĕ, e niha bā bĕté, asiwi wĕ'ō za'ra wa'aba ō di. Ta norĩ si, aima pire na 're hāimana za'ra wa'aba mono newa, 'rāwi 're si'madā'ā ze za'ra mono nherĕ, duré te te ai'āma 're wasĕté za'ra wa'aba mono da, atob'rata wi te te 're aihā za'ra wa'aba mono nherĕ, e asiwi 're wĕ'ō za'ra wa'aba mono āna bĕté. ²¹ Wa hā āne, te aima 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono da hā, āté aré sada ĩnhib'uware di. Ta norĩ si tinhimirosa'rata na sina 're siptete za'ra mono di, āne te te aima 're ĩrob'manharĩ wasĕté za'ra wa'aba mono zĕb da hā. E āne da, 're ĩhāimana mono bā, wa hā. Mare di.

Ta norĩ hā marĩ wasu'u wĕ na, dama 're ĩsiwasu'u za'ra mono zĕm na hā te te siwi āma ĩwabzu za'ra ō di, Wanhib'apito wasu'uwĕ na te dama 're ĩromhuri wĕ mono zĕm na hā. Tane nherĕ, wa hā āne na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba 'wa'āhā, āté tō ĩnhimiza'rese'ō ne, wa aré aima 're ĩhāimana za'ra wa'wa. ²² Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tō senai'ō na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ hā te sina aima 're wata za'ra wa'wa, ebreusi na 're ĩhāimana za'ra mono na hā, duré Izarazĕhé nhihudu 're ĩhāimana za'ra mono na hā, duré Abra'āhā nhihudu 're ĩhāimana za'ra mono na hā. Tane, wa duré wa hā ebreusi na 're ĩhāimana, duré Izarazĕhé nhihudu, duré Abra'āhā nhihudu, āne hā aiwa tō wama za'ra hā. ²³ Cristuhu ma romhuri'wa na, te duré ta norĩ hā aima 're siwasu'u u'āsi

za'ra wa'wa. Tane nherē, wa wa hā ta norī nhipai u, Cristuhu ma romhuri'wa na 're ihāimana. (Āté inhimiza'rese ō na 're ihāimana mono na, īāma rosa'rata za'ra wa'aba da nherē, wa za tō āne na aima īsiwasu'u za'ra wa'wa.) E marī wa, wa ta norī nhipai u Cristuhu ma romhuri wē 'wa na 're ihāimana. Wa tō te tāma 're romhuri pese uptabi, ta norī nhipai u. Dazazéb 're, ma tō da te dasiwi 're īzai u'āsi, ta norī 're ihāimana za'ra mono zém nhipai u. Ma tō duré da te dasiwi 're īahāri u'āsi, powawē hānhorō na, senai'ō na rowasu'u'wa norī hā da te dasiwi 're ihā za'ra mono zém nhipai u. Āne wa, wa tō aré 're īdā'ā u'āsi, te īsina 're romnhimimnhasi za'ētē mono wa. ²⁴ Īsiré zudezu norī hā ma tō duré nimahā na hā te te siwi 're īpré'é. Āne hā nimahā bātā na ma tō 5 na īzada tiromhāiba. Misi bātā na, 39 na da te dasiwi 're īpré'é mono zé hā, zudezu norī hā te te sima 're irob'manharī za'ra mono zéb zarina. ²⁵ Romanu norī hā ma tō duré te te siwi 're īpré'é, wedehu na. Āne hā nimahā bātā na si'ubdatō oto, īzada iromhāimana wasété zé hā. Ētē na ma tō duré dasiwi ihā ni, da te dasiwi āma īwīri da. Duré, uba're hā ma tō īrē āzé, ā 'rowi, ā sisasi hā sa'ētē wa. Āne, taha na si'ubdatō te irobzépatazé hā duré. Āne hā uba're hā misi ā na īrē sipo'o pese wamhā, bātā na wa tō ā poré wa'wa ihāimana, bātā bāre, mara bāre duré. ²⁶ Daro mono bâ 're īmorī ré hā, īma romnhimimnhasi uptabi nherē, wa tō āpré na te 're saprī, panho'ōmo na hā. Duré danhipsaihuri ahā di, bādādi na hā, danhibrob zō dapārī'wa norī hā. Ni'wam norī hā īsiré zudezu norī 're hāimana za'ra mono nherē, ma tō īzada 're hāimana wasété u'āsi za'ra, zudezu'ō norī zama. 'Ri nho'ōmo mono bâ, ma tō duré da te dasima 're īru za'ra, niha da te īma 're rob'manharī za'ra mono da. A'ubuni wi 're īmorī ré hā, īsina romnhimimnhasi

na, wa tō duré 're ihāimana, ā poré na zama 're īmorī ré hā. Ni'wam norī hā tō sena Cristuhu zazei'wa 're hāimana za'ra mono newa, ma tō duré īzada 're hāimana za'ra, ta norī zama. Taha wa, īsina romnhimimnhasi uptabi nherē, wa tō 're ihāimana u'āsi. ²⁷ Duré āma 're ihāimana mono zéb da hā, wa tō te īsima 're romhuri pese, inhib'rata na. Bātā ahā na ma tō duré inhotō āna īāma 're awē. Mram na zama te robzépata ahā di, 'rubu na zama. Īsai āna te 're iromhuri mono zém na hā, wa tō duré te 're robzépata. Ī'uza āna 're ihāimana mono zém na zama, wa tō duré te 're robzépata. ²⁸ Tane nherē, taha si ō di, te 're irobzépata mono zé hā. Awē sidāpāsi, wa īpē'ē na te 're robzépata u'āsi, daro mono bâ īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī āma, te āma 're rosa'rata u'āsi za'ra mono wa. Ta norī āma 're ihātā'ā za'ētē za'ra mono di duré. ²⁹ Ni'wam norī hā īsazei'wa norī hāimanazéb 're, sib'ware na 're ihāimana za'ra mono norī āma hā, e niha wa za te āma 're rosa'rata za'ra. Ta norī āma hā wa za tō āma 're īpē'ézé za'ra. Duré ni'wam norī hā tisiré nhimi'manharī wasété zarina, tiwasété na 're si'marōpārī za'ra mono 'ru te, wa za sada 're ihāimana za'ra, tiwasédé te te 're īmanharī 'rata za'ra mono norī zada hā, ta norī hā po're āna 're hāimana za'ra mono wa.

³⁰ Āté niwapsi, wa za tō āne na hā aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, uburé marī na te 're irobzépata mono zém na si, taha zarina, marī da hā, īsi'uihā na inhib'ware na 're ihāimana mono zém na, asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba da. ³¹ 'Re ihāimana u'āsi mono hā, Wanhib'apito Zezusihi mama hā, taha ma si īwaihu'u pese di, īzadawa nhipese āna aima īsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hā za. Taha āma si, wa za 're wawata u'āsi za'ra, wa norī hā. ³² Uburé marī da, īsi'uihā na inhib'ware na 're ihāimana mono

zém na hã wa za aima âma ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Damasitu na 'ri nho'ômo nhisi âma ĩnhamra ré, apito Aretaha zapari da'madâ'â'wa hã ma tô damrami'wa norĩ ma ĩru, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra, 'ridawa nhitob za'êtê mono bâ, te te ĩzô rob'madâ'â za'ra mono da, te te siwi ĩsâmri wa, te te siwi ĩ'âri da. ³³Tane nherê, ni'wam norĩ hã ma tô si'ôtô na siwi ĩ'âma si'ra, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra zadazâri hawi. Taha wa, wa tô rowê na dawı watobro rob u, da'wapéi'wa norĩ wi hã.

Paru hã, sôtô 'rowim ne, marĩ hã te te ĩ'ab'madâ'âzé wasu'u

12 Marĩ dai ô nherê, wa za duré âne na aima âma ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ĩnhimiromhuri wê na hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa, tô sena 're ĩhâimana mono na, asiwi ĩwaihı'u za'ra wa'aba da. Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, tô senai'ô na te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ hã te sina 're wata za'ra, sôtô 'rowim ne, marĩ hã ta norĩ si te te 're sabu za'ra mono newa, danhotô 'rowi, da te 're ĩrosawêrê za'ra mono ne. Tane nherê, wa tô duré ĩzama marĩ ĩwaihı'u'ô hã te 're azabu, ĩnhotô 'rowim ne, Wanhib'apito te te ĩma 're ĩawaihı'u' u mono zéb zarina si. ²Durêihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô ĩzaprô, hãıwa u, 're ĩsâmra mono zéb u hã. Wa hã Cristuhu zazei'wa. ĩnhotô 'rowim ne, hãıwa u ĩmorizém na hã 14 na ma tô ĩ'âma tiwahu oto. Áté ĩhãıba u'âsi na, wa tô wi. Áté ĩpê'ézani na si. Wa hã ĩsiwaihı'u' u ô di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, waihı'u' pese di, âne hã. ³⁻⁴Âne na hã 'rãwi âma ĩsiwaihı'u' u ô di tô, wa hã. Áté ĩpê'ézani na si, wa wi, tô. Áté ĩhãıba wahuré. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, âne hã tãma waihı'u' pese di. Âne si, wa tô wa hã ĩsiwaihı'u' u. Rowê uptabi u hã wa tô wi, tô. Tame rowasu'u ĩwê uptabi hã wa

tô te awapari, ĩsi'uihã na. Rowasu'u wê uptabi wa, damreme na ĩ'uwaıbaba da te dasima âma 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã, da te dasima âma 're uwaimrami waihı'u' za'ra mono ô di. ⁵Âne na ĩma romhâimana wamhã, âté ĩbãre, wa aré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩwêsâmrizém na hã. Tane nherê, taha na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ô di za. ĩsi'uihã na marĩ da, ĩnhı'ıware na 're ĩhâimana mono zém na si, wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, asiwi âma ĩwaihı'u' u za'ra wa'aba da hã. ⁶Âne na ĩma ĩromhâımanazém na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da, te ĩsina rosa'rata 'wa'âhã, e ĩnhımıza'rese'ô ne, wa aré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Mare di. E marĩ wa. Tô sena, âne na aré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba wa. Tane nherê, taha na aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba ô di za. ĩnhimiromhuri hã 're ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, duré ĩnhımıroti hã aıpo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za ĩhâımanazém na ĩ'âma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, asıma.

⁷Danhotô 'rowi, da te 're ĩrosawêrê za'ra mono ne, wa tô marĩ ĩwê uptabi hã te ab'madâ'â tô, ĩnhotô 'rowi te ĩrosawêrê ne. Taha wa, danhipai u dama ĩpire newa, 'rãwi âma 're ĩsi'madâ'â zei mono tô da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩma pisutu, ĩhãıba na te tô 're robzépata mono da, marĩ na, ro'wa hã te te 're dahãzu mono wa, da'âma 're 'wasi'ê za'ra mono wa, da'âma 're ĩsépu' u siroptub za'ra mono ne. Taha zarina, te tô Satanasi hã te te 're ĩpıbuı u'âsi, te âma 're ĩrobzépata u'âsi mono zéb da hã. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tiwi 're ĩzawi mono ô di, âne na te te 're ĩpıbuı tã mono da hã. E marĩ wa. Dama ĩpire newa, 'rãwi te ĩsina 're rosa'rata tã mono da. ⁸Taha wa, wa tô si'ubdatô Wanhib'apito wi hã

īsama rowaptē, tō ōhō na te 're īrobzépata mono zém na hā ta hā simisaré te te īāma sizāri da, te āma 're robzépata zahu tō mono da. ⁹Tane nherē, āne si ma tō nasi īma waihu'u asa, te tiwi rowaptērē wamhā: “Te aiāma sizāri ō di za. Īnhimizawi pese zéb zarina si, te za 're aihāimana mo. Asi'uihā na marī da hā, asib'uware na 're aihāimana mono nherē, te za asiptete sina īāma 're aihāimana mo, Īnhimipawaptobzéb zarina.” Āne si, ma tō nasi īma waihu'u na wa'rā asa, Wanhib'apito hā. Taha wa, īsi'uihā na marī da hā, Īnhib'uware na 're Īhāimana mono zém na si, wa za tō īto sina aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, taha wa'rāmi Cristuhu nhiptetezéb ré si, 're Īhāimana u'āsi mono da. ¹⁰Īsi'uihā na marī da hā, Īnhib'uware na 're Īhāimana mono nherē, duré Cristuhu ma, te 're romhuri mono wa, da te īāma 're wasété za'ra mono nherē, duré īma ropire na 're Īhāimana mono nherē, duré da te īma 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, duré marī na te 're robzépata mono nherē, wa īto sina 're Īhāimana u'āsi. E marī wa. Īsi'uihā na marī da hā, Īnhib'uware na 're Īhāimana mono nherē, wa za taha wa'rāmi, Īnhiptete sina 're Īhāimana, Cristuhu nhimipawaptobzém na si.

Corītu āma isazei'wa norī āma, Paru hā Īhâtââ za'ra zé wasu'u

¹¹Cristuhu zadawa wasu'u'wa na, asiwi Īwaihu'u za'ra wa'aba ō wa, wa tō Īnhimiromhuri wē na si aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, āne hā te īsama wē ō nherē. Āté Īnhimiza'rese'ō ne, wa tō āne na aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, a norī wa'wa hā dama 're Īwasu'u wē za'ra wa'aba mono ō 'ru te. 'Re Īhāimana u'āsi mono te te 're Īpawapto mono ō 'wa'āhā, aré marī dai ō di, 're Īhāimana mono zé hā tō. Tane nherē, Zezusihi zadawa wasu'u'wa newa, senai'ō na te

te aima 're Īroti za'ra wa'aba mono norī ma, Īwapu na tāma 're Īhāimana za'ra mono ō di. ¹²Ai'rata Īnhamra aba ré, wa tō Īnhimi'ē na marī dama Īmanharī waihu'u'ō hā aima 'manharī za'ra wa'wa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī nhimiromhuri na. Āne zarina, te za sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi Īwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³E tawamhā ai'upana wa'aba si, wa tō darob amoi āma isazei'wa norī 're Īhāimana za'ra mono norī hā te 're apawapto pese, ta norī si īma sawi pese za'ra wa. Mare di. E marī na, wa tō bété a norī wa'wa hā ai'mararé za'ra wa'wa, sena Zezusihi zadawa wasu'u'wa na asiwi Īwaihu'u za'ra wa'aba ō zéb da hā. Āté asimarī aba zō, te 're aiwasutu za'ra wa'aba mono ō zém na si, wa tō ai'mararé za'ra wa'wa, ai'rata Īnhamra aba ré hā. Ma'āpé, āne na Īwasédé hā te aima 'manharī wasété za'ra wa'aba ze te bā, īma pari za'ra wa'aba.

¹⁴Si'ubdatō āma, wa za oto āma atēme Īmorī 'wa, te duré asabu na sahu za'ra wa'aba da. Tawamhā, āma atēme Īmorī aba wamhā, asiwi Īpawa'ābā aba da, te aiwi rowaptērē za'ra wa'aba ō di za, asimarī zō, āma atēme Īmorī aba ō wa za. Taré Cristuhu wasu'u'wē na te aipawapto za'ra wa'aba da si, wa za tō āma atēme Īmorī 'wa. E damama norī ma, te za da'ra norī hā te te 're ubumroi pese za'ra, dasazé hā. Mare di. Damama norī si, te za te te 're rob'ubumroi pese za'ra, ti'ra sazéb da hā. Tane duré wa hā, aimama aba ne, aima 're Īhāimana za'ra wa'aba mono wa, te 're aipawapto za'ra wa'aba mono da si, wa tō te aiāma 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, īsama. Taha wa, asiwi Īpawa'ābā aba ō di za. ¹⁵Tawamhā, āma atēme Īmorī za'ra wa'aba wamhā, īto sina, wa za uburé Īnhimari hā uprosi, te āma aipawapto za'ra wa'aba da, te āma Ī'ari hā za. Taha da, wa za duré aima romhuri pese za'ra

wa'wa, īwasutu uptabi nherē. Āne na hā īma asawi pese za'ra wa'aba nherē, e te za duré īzawi za'ra wa'aba zém na hā īwi asisawi za'ra wa'wa, aiwétési.

¹⁶ Asiwi īpawa'âbâ za'ra wa'aba da, te aiwi īrowaptērē za'ra wa'aba ô na, ma tô asina īwaihu'u za'ra wa'wa tô. Tane nherē, ma tô ni'wam norī hā rosa'rata na īāma upa za'ra, rob'ui'prazé hā īzadawa nhipese na te aiwi ī'ubumroi wa'aba na hā. E āne hā ī'uwaibaba. Mare di. Ī'uwaibaba ô di. ¹⁷ Wasisānawā norī hā, īzadawa para āma atēme si'aba'rēi wa'aba da, te āma īsatōrī za'ra hā e ma tô aima sadawa hapese za'ra wa'wa, rob'ui'prazém na. Mare di. Āne na hā aima sadawa nhipese za'ra wa'aba ô di, ta norī hā. ¹⁸ Titu hā bété. Ta hā wa tô duré āma atēme satōrī 'wa, āma atēme morī aba da. Wasisānawā hāiba amo hā wa tô duré āma īsiré satō. E Titu hā ma tô tawamhā aima sadawa hapese 'wa, asimarī aba zô hā. Mare di. Tane duré, wa hā 're īhāimana mono zé hā. Aiwapsi wahāimanazé hā, rob'ui'prazém na aiwi 're īwanhimisaihuri aba mono ô na hā.

¹⁹ E taré wa'āma 're rosa'rata wē za'ra wa'aba mono da, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni. Mare di. Cristuhu zazei'wa oto 're wahāimana mono wa, wa āne na aima wasiwasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. Wasisānawā norī, wama asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da si, wa tô uburé marī hā wa te 're ab'manharī, asiptete sina Cristuhu āma si 're anomro aba mono da oto. ²⁰ Ai'āma 're īhâtâ'â za'ra wa'aba mono sina, wa tô ai'āma te 're rosa'rata u'āsi za'ra wa'wa, za āma atēme īmorī aba na dâ'āsina, duré 're aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, za te aiwēsāmri za'ra wa'aba ô na dâ'āsina. Āté a norī wa'wa hā te za duré asiwi īwē'ô za'ra wa'wa, za āma atēme īmorī za'ra wa'aba wamhā. Āté āhāna hā te 're

asisada'âbâ u'āsi za'ra wa'aba mo 'râwi. Āté te duré marī na 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Āté te duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mo. Āté asi'āma si te duré 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo. Āté te duré asi'āma 're īwasété za'ra wa'aba mo. Āté te asima 're īdabāsi wasété za'ra wa'aba mo. Āté dama aipire newa, te duré 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. Āté siwa'ru te duré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ô'umnhasite, wa ai'āma 're īhâtâ'â u'āsi za'ra wa'wa. ²¹ Āma atēme īwisi aba wamhā, âté ipē'ézé te, wa za aiwa'ô, ai'āma ipē'ézé uptabi za'ra wa'aba wa. Duréihā ai'ahā na ma tô aiwasédé hā 're īmanharī za'ra wa'aba mo aré. Ma tô duré asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo, pi'ô na, aibâ na zama. Asiséb āna, ma tô marī īwasétére zô si asima 're asôpre wa'aba mo. Āne na aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono nherē, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ô wa, âté te za īwi tirobzei'ô pese. Taha wa, âté īnhiséb di za, īnhib'apito ma hā, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā, ai'āma za'ra wa'aba hā.

Paru hā roti na te te ī'rāsutuzém na rowasu'u

13 Si'ubdatō āma, wa za oto īmorī na āma atēme sahu za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da. Duréihā Mozési hā ma tô āne na ībaihā na rob'ui'ééré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na hā: "Ni'wam norī da, 're dawasété za'ra mono wamhā, maparane dahāiba ma, te za 're siwasu'u za'ra, ta norī hā danho'a te te 're sadawa waptob za'ra mono da, tāma 're īsiwasu'u za'ra mono zém na hā." Āne duréihā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré hā. Tawamhā, wa hā āma atēme īmorī aba wamhā, taha zarina, wa za tô sena zarina, aiwasété za'ra wa'aba na hā aiwaihu'u za'ra wa'wa. ² Maparane āma,

atēme āma īmorī aba wamhā, wa tō aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, ai-wasédé 're īmanharī u'āsi za'ra wa'aba mono norī, za te ī'aihā za'ra wa'aba zém na hā. Īnhimi'ui'éré na, wa za oto āne na aima āma sahu za'ra wa'wa, asiti wa'aba īhāimana nherē. Āma atēme ī-morī aba wamhā, Īnhimi'ahârizé hā te aima ba'a za'ra wa'aba ō di za, ai-wasédé 're īmanharī u'āsi za'ra wa'aba mono norī ma hā, duré ĭza'u si ti-wasété zô 're ĩsipizari za'ra mono norī ma zama. ³Sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, ma tō āne na asima ĩ'āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. Tane tō wē di, ĩma hā. Āma atēme īmorī aba wamhā, Cristuhu zadawa para, wa za tō aihā za'ra wa'wa. Tawamhā, āté te za oto asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'wa, sena na Cristuhu zadawa para, te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono na hā. Cristu hā niha te te aima ĩrob'manharī za'ra wa'aba zéb da hā, e sib'uware di, asada za'ra wa'aba hā za. Mare di. Siptete uptabi di ta hā, te te ī'aihā za'ra wa'aba zéb da hā. ⁴Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na, da te dasiwi sasōmri wamhā, ĩhāiba hā sib'uware di. Tane nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhiptetezém na ma tō apā hāiwa'udu, 're hāimana u'āsi mono da oto. Tane, wa tō duré wa norī hā wanhib'uware na 're wahāimana. Tane nherē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhiptetezém na, wa duré 're wahāimana, Cristuhu ne. Taha zarina, wa za niha aima rob'manharī za'ra wa'aba ni, wasi'uihā nai ō nherē.

⁵Aipē'ē 're, te za a'ā 'rāwi asi'madā'ā za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norī hāimanazéb zarina, tō sena 're aihāimana za'ra wa'aba mono zô. Āne na asina tāma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhā, Zezu Cristu, aipē'ē 're, 're ĩsāmra aba mono na, te za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. E āne hā asina 're waihu'u za'ra

wa'aba mono ō di bété. Tane nherē, Cristu hā aipē'ē 're, 're sāmra aba mono ō wamhā, asina tāma 're ĩuwaimrami za'ra wa'aba mono ō na, te za asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asi'uihā na. ⁶Wa hā wa āma ĩsima aiwē za'ra wa'wa, āma atēme īmorī aba wamhā, asiwi wawaihu'u za'ra wa'aba da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī 're ĩhāimana za'ra mono zém na, wa te wasina āma ĩuwaimramizém na hā. ⁷Wa duré 're wamreme u'āsi, ai'āma za'ra wa'aba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, ta hā te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, marī ĩwasétére hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. E ai'āma za'ra wa'aba, wa te 're ĩromhuri mono na, da te dasiwi 're wawēsāmri mono da, wa āne hā ai'āma 're wamreme u'āsi za'ra wa'wa. Mare di. Taré a norī wa'wa hā ĩwē si oto 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono da si, wa ai'āma 're wamreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma hā. ĩwē si tō 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, wa te aihā za'ra wa'aba ō di za. Āne wamhā, āté te za āne na wa'āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa, asima: "Oro Paru norī hā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa, tō sena 're hāimana zahuré mono za, te te wahā za'ra ō di." Āté āne na te za wa'āma ĩrosa'rata za'ra wa'wa. Tane nherē, wama wē di tō, ĩwē si tō 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā. ⁸Cristuhu wasu'uwē hā tō sena uptabi hā, ni'wa hā te te dawi pari waihu'u ō di, dama siptete uptabi wa, ĩwasu'uwē hā. Taha zarina si, wa za tō 're wahāimana, wa norī hā, 'rāwi wa te wasiwi 're wē'ō mono āna. ⁹A norī wa'wa hā tō sena Cristuhu āma asiptete sina 're anomro wē wa'aba mono wamhā, wa za tō aima 're wato za'ra wa'wa. Āne wamhā, Cristuhu zadawa para, wa te aihā za'ra wa'aba ō di za. Wa te aihā za'ra wa'aba ō wamhā, āté ni'wam norī hā te za wa'āma sima rosa'rata wasété

za'ra, wawē'ō'wa norī hā, aima wapahi za'ra wa'aba na hā. Tane nherē, wē di tō wama hā, tō sena Cristuhu āma si oto 're anomro wē wa'aba mono wamhā.
¹⁰ Āne wa, wa asiti ĭnhamra aba ré, aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, za āma atēme ĭwisi aba wa, asō'a te aima nharī za'ra wa'aba tō da, Wanhīb'apito zadawa para te te ĭma ĭpisutuzéb zarina. Ma tō ĭma pisutu tō, ĭsadawa para si te 're aipawapto wē za'ra wa'aba mono da. E tawamhā ĭnhimipawaptozbéz zarina, āma 're anomro wē wa'aba mono zé hā te aiwi 're uprosi za'ra wa'aba mono da, ma tō āne hā ĭma pisutu. Mare di. Taré ĭsadawa para si, te 're aipawapto wē za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiptete sina āma 're anomro aba mono da si, ma tō ĭma pisutu tō, Wanhīb'apito hā.

¹¹ ĭsisānawā norī, ĭnhimi'ui'éré na wa za oto aima āma 'rāsutu za'ra wa'wa. 'Re aihāimana wasété za'ra wa'aba mono zé hā te za oto ĭrēme pese za'ra wa'wa. Te aima 're ĭroti za'ra wa'aba mono zé hā te za 're ĭwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za simisutu asimirosa'rata na 're

asisazei pese za'ra wa'aba mo. Rowē na si asiré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, te za duré asina 're ĭrosa'rata wē u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā ĭsimizawi pe hā, te za 'rāwi asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'wa, dama rowē nhomri'wa hā.

¹² Taha wa, te za uburé asiré ĭsazei'wa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, asō'utu na asisawi sina 're asitob'rata hārā za'ra wa'aba mo.

Āme, 'Re ĭhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're ĭsi'ubumroi mono norī hā te āma asawi za'ra wa'wa, uburé.

¹³⁻¹⁴ Wanhīb'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'āma 're ĭmreme u'āsi za'ra wa'wa, ta hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawapto u'āsi za'ra wa'aba mono da. 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā tinhimizawi pese zéb zarina, ĭwē si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'āma tāma 're ĭmreme u'āsi za'ra wa'wa, duré ĭpē'ēzani hā te te 're aipawapto u'āsi za'ra wa'aba mono da, simisutu āma 're anomro wē wa'aba mono da, taha āma si.

Darasiza norĩ

*Darasiza norĩ ma, Paru
te te ĩrob'ui'érézé*

Ĩbahiã wasu'uzé

Zezusi hã hãwi u apã ĩmorízéb u hã, zudezu norĩ si ma tã ĩsimirowasu'u na te te 're saze za'ra. Ta norĩ si te uburé sihãiwata nhihãri ré 're hãimana za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩpisutuzéb zarina. Zezusi hã hãwi u apã morĩ za'u si, ma tã ĩwasu'uwē hã datēme ropé, zudezu'õ norĩ u hã, ĩsihãiwata nhihãri'õ norĩ u hã.

Ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma tã Paru hã zudezu'õ norĩ ma wasu'u za'ra, ĩsimiroti na te te ãma ĩ'uwaimrami õ na hã. Ta norĩ hã ma tã ãne hã dama roti za'ra: 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'éré zama te za da te 're 'madãã pese za'ra, te te 're da'awēsãmri mono da. Taha da, te za duré 're dasihãiwata nhihãri za'ra. ãne na roti hã Paru hã ma tã siwi wē'õ pese. Zezusi hã wazada dãã wa, duré taha zarina wawasédé hã te te wama 're aparĩ mono wa, dasihãiwata nhihãrizé hã marĩ dai õ di. Zezusihi wapru na si te za te te 're da'a'upsõ, dawasété wi. ãne wa, ma tã Paru hã tãma rob'ui'éré za'ra, Darasiza norĩ ma hã, aimawi hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tã da, Zezusihi si te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, taha zarina si 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pē'ezani hã ĩpē'ē 're, 're sãmra za'ra mono da.

1¹⁻² Wanhib'apito nhib'a'uwē norĩ, daza'rui mono bã Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, wa hã Paru, wa ãma asawi za'ra wa'wa. Uburé wasiré ĩsazei'wa norĩ hã te duré timreme na ãma asawi za'ra wa'wa,

ĩ'rata ĩsi'ubumro norĩ hã. ãne wa za ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Wa hã Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa, wa 're mo, ĩsadawa para. Ni'wam norĩ hã te te siwi ĩpisutu õ di, dazadawa para ĩsadawa wasu'u'wa na 're ĩhãimana mono da. Mare uptabi di. Zezu Cristuhu si ma tã Wamama me si, sima ĩpisutu zahuré, ab're hawi ti'ra hãwi'utu'wai me.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

⁴ Wanhib'apito 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩwézéb uwaibaba, ma tã Zezu Cristu hã wazada sisõ, wazada dãã da, te te wa'awa'ãbã da, 're wanomro wasété mono wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te wahã za'ra tã da, rob'rãsutuzéb ãma hã, duré dapo're'õ na 're ĩdanomro mono norĩ ne, 're wanomro u'ãsi tã mono da.

⁵ Wamama hã wē uptabi wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono.

Aimawi rowasu'u hã Wanhib'apito wasu'uwē ne, aiwa 're 'maihãimana mono õ na rowasu'u

⁶ ãhãna wa ai'ãma ĩtob'uzu za'ra wa'wa. E marĩ wa. Tãma asawi uptabi za'ra wa'aba wa, ma tã Cristu hã asõ'reptu za'ra wa'wa. Taha zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tã sima aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da. Tane nherē, ma tã aiwara sina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na, aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwē me aiwam newa. ⁷ Aimawi rowasu'u hã Cristuhu wasu'uwē me, aiwa 're hãimana mono õ di. Mare uptabi di. E marĩ wa, wa tã ãne aima waihu'u za'ra wa'wa.

Ni'wam norī hā ma tō sima wē za'ra, Cristuhu wasu'uwē upana te te āma saprī za'ra da, aimawi rowasu'u u. Ta norī hā ma tō aimawi tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. ⁸Wa norī hā wa tō aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, Zezu Cristuhu wasu'uwē na. Tane nherē, nimahā na Cristuhu wasu'uwē upana, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're wa'awēō pese. Tane duré nimahā na hāiwa āma tāma ĩromhuri'wa norī hā ĩwasu'uwē upana, we te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za duré te te siwi 're awēō pese. ⁹Āne hā wa tō aima waihu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa za duré aima āma sahu za'ra wa'wa, wa te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na. Ni'wam norī hā wanhimirowasu'u zarina si, Zezu Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ō wamhā, te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te siwi 're awēō pese. ¹⁰E ĩnhimiroti na ĩ'āma 're ĩdawata za'ra mono zéb zō, wa ĩsina 're ĩnhimipari. Mare di. 'Re ihāimana u'āsi mono si ĩ'āma 're ĩwata mono zéb zō si, wa ĩsina 're ĩnhimipari. Ti'ai āma ĩ'āma 're dawata za'ra mono da, rāwi ĩsi'uihā na te ĩsina 're rosa'rata mono 'wa'āhā, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, 're ĩhāimana mono ō di aré.

¹¹Īsisānawā norī, ma'āpé niha we ĩ'āma waihu'u za'ra wa'aba. Ti'ai āma 're ĩdahāimana za'ra mono norī nhimirowasu'u zarina ō di, Zezu Cristuhu wasu'uwē te dama 're ĩwasu'u mono hā. ¹²Ni'wa āne na hā te te āma 're ĩpo're pu'u mono ō di, ti'ai āma wasiré 're ĩwahāimana za'ra mono norī hā. Ni'wa hā te te duré ĩma 're rowasu'u mono ō di, te ĩwaihu'u pese zéb da hā. Mare di. Si'uihā na ma we hāiwa hawi ĩma siwaihu'u Zezu Cristu hā, ĩwasu'uwē na te ĩwaihu'u pese zéb da hā.

Paru hā Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa na te te ĩsāna'ratazém na ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹³⁻¹⁴Wa hā wasiré zudezu norī nhimizazezéb zarina 're ĩmorī ré, wa tō ĩsima wē upta, wasiré ĩwaprédu mono norī nhipai u, wahi'rata norī nhimiroti zarina si, 're ĩmorī da. Āne 're ĩmorī ré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma, ĩwasété na wa tō te 're arob'manharī aré, Wanhib'apito zazei'wa norī ma hā. Wa tō te ĩsima 're awē, te 're uprosi mono da. Āne ma tō ĩwasu'u wasédé hā 're ĩwapari za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶Tawamhā bādā ma tō oto ĩwa waptārā, 'Re ihāimana u'āsi mono ti'ra te te ĩma ĩwaihu'uzém na, ĩ'ra wasu'uwē na si, zudezu'ō norī ma, te 're wasu'u mono da. Taha da, ĩpoto ō ré, ma tō sima ĩpisutu siro, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Taha wa, tāma ĩzawi uptabi wa, ma tō oto ĩzō hā, tāma ĩromhuri'wa na oto 're ĩhāimana mono da.

Tawamhā e 'wa hā wa tō sadawa pibu, āne zarina te dama 're ĩsadawa wasu'u mono da hā. Mare di. Ni'wa hā āne na te sadawa pibui ō uptabi di. ¹⁷Duré Zeruzarē u, a'ā ĩmorī ō di, Cristu hā ti-zadawa wasu'u'wa da, ĩwana te te sima ĩpisutu za'ra norī u, te sabu za'ra da. Mare di. Daza'ruī amoi u si, wa tō a'ā mo, Arabiza u. Tame ĩnhamra pari, wa tō apā mo, Damasitu na 'ri nho'ōmo nhisi u. ¹⁸Si'ubdatō ma tō oto ĩ'āma tiwahu, Wanhib'apito āma te ĩsasōmrizém na hā. Tawamhā Zeruzarē u wa tō oto mo, Pedru hā te hāiba pibu da. Tame ma tō romhuri hā maparane ĩ'āma ai'utō, ĩ'rata ĩnhamra ré. ¹⁹Pedruhu siré norī hā ai-hīni te sōpētē za'ra ō di, Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī hā. Ti'aduhu si, wa tō sōpētē. Wanhib'apito sisémehā ta hā.

²⁰Tō sena, wa rob'ui'ére na aima rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nho'a.

²¹Tawamhã Zeruzarê hawi wa tô oto watobro, daza'ruí u ìmorí da, Siriza u, duré Sirisiza u. ²²Zahadu te te siwi ìhâiba pibu za'ra ô di, Zesusihi zazei'wa norí hã daza'ruí mono bâ, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma siré 're ìsi'rã'ôtô mono norí hã. ²³Taré ma tô ìwasu'u wê si te te 're waparí za'ra, ta norí hã. Æne ìwasu'u wê hã: "Paru hã ma tô te te wa'âma 're arowasété aré, Wanhib'apito âma, wa te 're sasômri tô za'ra mono da. Tane nherê, Zezu Cristuhu wasu'u wê na te oto te te 're da'apawapto, Wanhib'apito âma da te 're sasômri za'ra mono da." Æne na si ma tô ìwasu'u wê hã te te 're ropé. ²⁴Taha wa, Wanhib'apito zazei'wa norí hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono âma si, te 're wata u'âsi za'ra, te te ìnho'reptui wê te.

Ti'adu norí u, Paru norí ìshutuzé wasu'u

2 Tawamhã 14 na ìãma wahu pari, wa tô apâ mo, Zeruzarê u. Tamomo ìmorí wamhã, Banabé hã te ìsiré mo. Titu hã wa duré ìsiré saprô. ²'Re ìhâimana u'âsi mono hã za apâ ìmorízém na, te te ìma waihu'u sirômo wa, wa tô apâ mo. Tawamhã 'ri nho'ômo u wasihutu wamhã, aibâ dama ìpire na 're ìhâimana za'ra mono norí me, wa tô wahâiba pisutu wasi'rã'ôtô ni. Taha wa, wa tô ta norí ma ìsiwaihu'u, zudezu'ô norí ma, Wanhib'apito wasu'u wê hã te tãma 're ìwaihu'u za'ra mono zém na. Te te âma ìzaze za'ra zô, wa tô ìnhimiromhurizém na tãma ìsiwasu'u za'ra, te te âma ìzaze za'ra ô wa, taré 're hâimana mono tô da, ìnhimiromhurizé hã. ³Tawamhã ma tô ta norí hã âma ìzaze za'ra, zudezu'ô norí ma, te tãma 're ìrowasu'u za'ra mono zém na. Taha wa, te te siwi pisutu za'ra ô di, Titu hã ìsiré 're ìmorí hã, sizudezu da. Titu hã deredu na ìpodo, zudezu'ô. Tane nherê, te te siwi pisutu ô di, sihâiwata nhizâri ré 're morí da,

tawapsi sizudezu da. Mare di. ⁴Ni'wam norí si, zudezu norí hã ma tô ìupana sima wê za'ra, Titu hã sihâiwata nhizâri ré 're morí da. Ta norí hã wasiré Wanhib'apito zazei uptabi 'wa 're nomro mono newa, ma tô hâimana nhipese sina wasiré 're si'rã'ôtô, wapsã'i'a ne wahâimanazé ma, te te 're ropibu za'ra mono da, rowê na 're ìwahâimana za'ra mono zéb zô, Cristu Zesusihi âma. Ta norí hã zudezu norí hã, ma tô sima wawê za'ra, ìsine 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, wa te 're rob'manharí u'âsi za'ra mono da, taha zarina wanho'reptuzé hã wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da newa. ⁵Tane nherê, ta norí nhimirosa'rata na, wa te âma saze za'ra ô di. Mare uptabi di. Wa tô wasima wê za'ra ni, Zezu Cristuhu wasu'u wê uptabi si, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ta norí nhimirosa'rata na hã wa te âma saze za'ra ô di.

⁶Dama ìpire za'ra norí ma, ìnhimiromhurizém na tãma ìsiwaihu'u za'ra parimhã, marí asa te te ìma waihu'u za'ra ô di, ìsadowa nhipai u, zudezu'ô norí ma te tãma 're ìrowasu'u za'ra mono zéb da hã. Ta norí hã pire na dama 're hâimana za'ra mono nherê, ìpire na te 're rosa'rata mono ô di, wa hã. E marí wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã dapire na te te da'âma 're rosa'rata mono ô wa. Tãma taré hã. ⁷Æne si ma tô aibâ norí hã siwi ìwaihu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono tô sena te te ìpisutu na, zudezu'ô norí ma, Wanhib'apito wasu'u wê hã te tãma 're wasu'u za'ra mono da, Pedru hã te te ìpisutu ne, tisiré zudezu norí ma, te te 're rowasu'u mono da. ⁸'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Pedru hã te te 're pawapto tiwaihu'u pese na, tisiré zudezu norí ma, Cristu hã te te tãma 're ìwasu'u za'ra mono zéb da hã, ta norí u si te te satôri wa. Tane duré

wa hã tiwaihu'u pese na ma tũ te te 're ĩpawapto, zudezu'ũ norĩ ma, Cristu te tãma 're ĩwasu'u za'ra mono zėb da hã, ta norĩ u si te te ĩzatũrĩ wa, wa hã. ⁹Taha wa, ma tũ oto Ti'adu norĩ hã ĩãma waihu'u za'ra, tãma ĩzawi pese wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima ĩpisutuzėm na hã. Ő norĩ hã ĩsimiroti pire na ma tũ Wanhib'apito zazei'wa norĩ hã ãma waihu'u za'ra, Ti'adu hã, Pedru hã, durė Zuwã. Tawamhã ta norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutuzėm na te te ĩãma waihu'u za'ra wa, ma tũ tinhib'rata na siwi wazawi za'ra, Banabėhė me. Wama wė za'ra di, wa norĩ hã zudezu'ũ norĩ u si 're waneb da, Cristuhu wasu'uwė na, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da. Durė wama wė za'ra di, Ti'adu norĩ si, tisirė zudezu norĩ u si 're nomro mono da, Pedru norĩ me. Āne na wa tũ wanhimirosa'rata na wasisaze za'ra ni. ¹⁰Āne si ma tũ wama waihu'u za'ra, Ti'adu norĩ hã, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ĩsimarĩ'ũ norĩ hã wanhimarĩ na wa te 're pawapto u'ãsi za'ra mono da, 're wapore simrami za'ra mono ãna. Āne zũ, wa ĩsima te 're rosa'rata u'ãsi, ĩwė na si te 're da'apawapto mono da.

Paru hã Pedruhu ma te te ĩrowaihu'uzė

¹¹⁻¹²Tawamhã Ātizotiza ãma ĩnhamra rė, ma tũ wi Pedru hã, ĩzarina. Tawamhã zudezu'ũ norĩ ãma tinhimirosa'rata na te te upai wa, wa tũ danho'a tãma rowaihu'u. Āne tinhimirosa'rata na te te ĩupazė hã. Ātizotiza u wisi wamhã, ma tũ arė zudezu'ũ norĩ me 're sa, Wanhib'apito zazei'wa norĩ me hã. Tawamhã ĩsarina si ma durė aibã norĩ hã aihutu, Ti'aduhu hawimhã. Ta norĩ hã ma tũ te te sima 're wė za'ra, Wanhib'apito zazei'wa norĩ zudezu'ũ hã, si-hãiwata nhihãri rė si 're nomro mono da, tawapsi sizudezu za'ra da. Tawamhã

zudezu'ũ norĩ hã, Wanhib'apito zazei'wa oto wasirė 're wahãimana za'ra mono nherė, ma tũ Pedru hã tiwi sisawi za'ra, oto dasirė 're sa tũ mono da. E marĩ wa. Zudezu'ũ norĩ sirė 're sai u'ãsi mono wa, te te siwi wė'ũ za'ra ō'umnhasite, we ĩsihutu norĩ hã. ¹³Tawamhã Pedruhu ne dazadamnhasi te, te oto ĩsirė zudezu norĩ hã tiwi sisawi za'ra, zudezu'ũ norĩ wi, Wanhib'apito zazei'wa oto wasirė 're wahãimana za'ra mono nherė. Banabėhė zama ma tũ dazadamnhasi te, tiwi sisawi za'ra. ¹⁴Āne na ma tũ Pedru norĩ hã tinhimirosa'rata na upa za'ra, zudezu'ũ norĩ ãma. Tũ sena Cristuhu wasu'uwė zarina si oto dama 're hãimana za'ra mono ō di, Pedru norĩ hã. Āne wa tũ ãma waihu'u za'ra. Taha wa, wa tũ Pedruhu ma tinha, uburė Wanhib'apito zazei'wa norĩ nho'a, ãne: "A hã zudezu nherė, ma tũ zudezu'ũ norĩ sirė 're asai mo arė, a hã zudezu'ũ 're aihãimana mono newa. E niha ma tũ bėtė oto tiwi asisawi za'ra, zudezu'ũ norĩ wi, a'ã sizudezu za'ra da, ĩsazei'wa norĩ hã." Āne wa tũ tãma tinha.

¹⁵Wa norĩ hã zudezu na wa tũ wapoto ni. Zudezu'ũ na wapoto ō di, siwa'ru 're ĩnomro mono norĩ ne. ¹⁶Wa norĩ hã wa tũ oto marĩ hã waihu'u ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're ĩda'awėsãmri mono zėm na hã. Zezu Cristu, Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, dawasėdė hã te te da'ãma 're ĩab'madãã mono ō zėb zarina, te oto te te 're da'awėsãmri. Taha zarina, dawasėtė 'ru te, te te dahã za'ra ō di za, rob'rãsutuzėb ãma hã. ĩsimiroti na Mozėsi te te ĩrob'ui'ėrė 'rata zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherė, taha zarina te te dama 're aparĩ mono ō di za, dawasėdė hã. Āne na wa tũ oto waihu'u ni, wa norĩ hã. ¹⁷Taha wa, Cristu Zėzusi hã wa tũ wasina umnhasi za'ra ni, taha zarina si wawasėdė hã te te oto wa'ãma 're ab'madãã tũ mono da,

tawapsi te te 're wa'awēsāmri mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Īsimiroti na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherē, taha zarina te te dama 're awaihu'u mono õ di za, dawasédé te te da'ama 're ĩab'madâ'â mono õ na. Taha wa, wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're ĩrob'manharĩ mono zém na wa te 're 'madâ'â mono õ di oto, taha zarina wawasédé hã te te wa'ama 're ĩab'madâ'â mono õ zéb zarina, te te 're wa'awēsāmri mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã Cristu, Danho'reptui'wa na wa tô wasina saze ni, taha zarina si wawasédé hã te te wa'ama 're ab'madâ'â tō mono da, tawapsi te te 're wawēsāmri mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Īsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina wa te 're ĩrob'manharĩ mono zém na, wa te 're 'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, te te wanho'reptu dai õ wa. Āne wa, ma tô ni'wam norĩ hã wama nharĩ za'ra, zudezu norĩ hã, wanhimirosa'rata na wa te ama upa newa, aimawi na. E niha tawamhã. Cristu te te wama ĩwaihu'uzéb zarina, wanhimirosa'rata na wa te ama upai 'wa'âhã, te aré Cristu hã wanhowa ama upa na'rata, te te wama ĩwaihu'uzém na hã. E tô sena, ma tô Cristu hã wanhowa ama upa na'rata. Mare di. Te te ama upai waihu'u õ di. Robaba uptabi di. ¹⁸Wa hã wa oto te dama 're awaihu'u u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherē, taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te 're ĩda'anho'reptui mono õ na. Tawamhã nimahã na ĩnhimirosa'rata na te saprĩ wamhã, wa za tô tãma ama upa. Tawapsi ĩwē'õre di za. ¹⁹⁻²⁰Āne te aré ĩnhimirosa'rata 'rada hã ĩma 're hâimana: 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina te 're rob'manharĩ

mono wamhã, taha zarina si ĩwasédé hã te te ĩ'ama 're 'madâ'â mono õ di za. Tawapsi te za oto te te 're ĩwēsāmri. Taha zarina ĩwasété 'ru te, rob'rāsutuzéb ama te te ĩ'azârĩ õ di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Āhãna ĩnhimirosa'rata 'rada hã te oto ĩza'u 're simi'wara. Ta hã wa tô oto rême pese ĩsipara, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩma ĩwaihu'uzéb uwaibaba si 're ĩmorĩ da. Zezu Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â wa, ĩsiré ĩdâ'â ne, ĩsi'uihã na te ĩsima 're ĩrosa'rata mono zém na 're ĩhâimana mono õ di oto, Cristuhu si oto ĩpē'ē 're, 're hâimana mono wa, 're ĩwada'uri wē mono 'wa da hã. Cristu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. Ta hã te te 're ĩzawi pese mono wa, ma tô ĩzada sisõ, ĩzada dâ'â da. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra umnhasi sina, wa oto 're ĩhâimana. ²¹Wa hã te ĩsiwi 're wē'õ mono õ di oto, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩzawi pese mono zé hã, Cristu te te ĩwa'âbâzém na dazada ĩdâ'âzém na hã. Taha wa, ĩsi'uihã na ĩsisõ'reptu dai õ wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina te 're ĩrob'manharĩ mono zém na, te 're ab'madâ'â mono õ di oto, taha zarina, ĩwasédé hã te te ĩ'ama 're ab'madâ'â tō mono da, te te 're ĩwēsāmri mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Dasi'uihã na dasisõ'reptu dai õ wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, da te 're rob'manharĩ za'ra mono nherē, taha zarina te te dama 're aparĩ mono õ di dawasédé hã, da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé hã. Āne 'wa'âhã, aré marĩ dai õ di, Zezu Cristu dazada ĩdâ'âzé hã. Taha wa, te oto ĩsiwi 're wē'õ mono õ di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩzawi pese mono zé hã, Cristu te te ĩwa'âbâzém na, dazada ĩdâ'âzém na hã. Mare uptabi di. Āne Pedruhu ma, te ĩrowaihu'uzé hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono te te 're
îda'awêsâmri mono zém na rowasu'u**

3 Darasiza nhihudu norî, e niha te rosa'rata waihu'u âna 're anomro aba mo. Zezu Cristu hã wedepo'o nnonhi'râmi na wazada îdâ'âzém na, wa tô te aima âma 're rowasu'u pese za'ra wa'wa aré. E 'wa hã ma tô aiwi udâ za'ra wa'wa, taré waihu'u zawâ za'ra wa'aba da. ²Ma'ápé we îma waihu'u za'ra wa'aba. E marî wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã Tipê'ézani hã we aima sômri za'ra wa'wa, aipê'ê 're. E îsimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, 're îrob'manharî za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô we Tipê'ézani hã aima sômri za'ra wa'wa. Mare di. E Zezu Cristuhu wasu'uwê hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, tô sena îwasu'uwê na asina 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma tô we aima sômri za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô we Tipê'ézani hã aima sômri za'ra wa'wa tô, aipê'ê 're, 're sâmra za'ra wa'aba mono da oto. ³E niha bété rosa'rata waihu'u âna, te oto 're anomro aba mo. 'Re ihâimana u'âsi mono, Tipê'ézani te te aima îsômri za'ra wa'aba zarina, ma tô ai-hâimanazép tém na âma îsâna'rata za'ra wa'wa, îwê na. E niha te bété oto 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo asi'uihâ na, asina uwaimrami za'ra wa'aba da newa, asisô'reptu za'ra wa'aba zé hã. ⁴⁻⁵E taré ma tô îwê hã asina 're îwaihu'u za'ra wa'aba mo, marî hã âma waihu'u za'ra wa'aba âna. 'Re ihâimana u'âsi mono si, ma tô we Tipê'ézani hã aipê'ê 're aima sômri za'ra wa'wa. Ma tô duré marî dama î'manharî waihu'u'ô hã te te aima 're 'manharî wê za'ra wa'wa, ti-waihu'u pese na. E marî wa. E îsimiroti na rob'ui'ééré 'rata zarina 're rob'manharî za'ra wa'aba mono wa. Mare di. Taha zarinaî ô di. Zezu Cristuhu wasu'uwê hã aipo're na wapari za'ra wa'aba pari, Cristu Danho'reptui'wa na asina 're umn-

hasi za'ra wa'aba mono wa, ma tô we Tipê'ézani hã aima sômri za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha zarina si, ma tô duré marî dama î'manharî waihu'u'ô hã te te aima 're 'manharî wê za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na.

⁶Tane Abra'ã hã. Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi pese, te te tâma îropisutuzé za te te tâma âma î'uwaimrami na hã. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're wêsâmri, Abra'ã hã. Duréihã âne Abra'ãhã wasu'u na ma tô rob'ui'ééré îbaihâ na, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. ⁷Tawamhã Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, simisutu Abra'ãhã nhihudu na, te za oto te te 're da'anhisi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Âne hã wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da asina. ⁸Zahadu romhâ uptabi nherê, ma tô zudezu'ô norî âma sima roti, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Âne îsimiroti hã: Zudezu'ô norî hã, Cristu Danho'reptui'wa na te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta norî ma zama te za duré tâma 're îrowê za'ra mono zéb da hã te te tâma 're apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Îwasédé hã te te oto âma 're î'ab'madâ'â mono ô zéb zarina, te za te te 're awêsâmri. Taha zarina dawasété 'ru te, te te ahâ za'ra ô di za, rob'râsutuzéb âma hã. Âne îsimiroti hã zudezu'ô norî âma hã. Taha wa, ma tô âne Abra'ãhã ma waihu'u siro, 'Re ihâimana u'âsi mono hã: "Aima te îropisutuzém na asina îzazei pese zéb zarina, wa za dama 're îrowê za'ra mono zéb da hã te dama 're apisutu, daro mono bâ." Âne ma tô îwasu'uwê na romhâ ré âma po're pu'u siro. ⁹Abra'ã hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sina 're sazei pese, te te tâma îropisutuzém na. Taha wa, rowê te te tâma îpisutuzéb zarina, ma tô rowê uptabi na 're hâimana. Tane duré Cristu Danho'reptui'wa na, da

te dasina 're saze za'ra mono wamhã, Abra'ãhã ma te te ãpisutu ne, te za dama 're ãrowẽ za'ra mono zẽb da hã te te dama 're apisutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

¹⁰Tane nherẽ, ãsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, da te 're ãrob'manharĩ za'ra mono zẽm na 're danhoprẽ mono wamhã, taha zarina, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're da'anho'reptui mono da newa, e niha te za tawamhã dama 're romhãimana za'ra. Õne harẽ, ãsimiroti mono bã da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wa, te za tô te te siwi 're da'awẽ'õ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Durẽihã ma tô ãne na rob'ui'éré ni:

“Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bã, taha na rob'ui'éré hã te ãbaihã na dama 're hãimana, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono da. ãne zarina, ãsimiroti mono bã, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, te za te te siwi 're da'awẽ'õ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.”

ãne ma tô ãhã wasu'u na rob'ui'éré, ãsadowa wasu'u'wa hã. ¹¹E ãne te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã: “ãnimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina, 're ãrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zẽb zarina, te a'ãma 're ab'madã'ã aba mono õ di za oto, a'wasété 'wa hã. Wa za oto te 're a'awẽsãmri 'wa. Taha zarina, a'wasété 'ru te, te aihã za'ra wa'aba õ di za.” E ãne te za te te dama 're awaihu'u. Mare di. Durẽihã ma tô ãne na rob'ui'éré ni:

“Re ãhãimana u'ãsi mono, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ãumnhasi za'ra mono zẽb zarina si, dawasédé hã te te da'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za. ãne wamhã, te za rowẽ uptabi na 're dahãimana u'ãsi za'ra.”

ãne na da te ãma rob'ui'éré wa, wa tô waihu'u za'ra ni tô. ¹²Durẽihã ma tô durẽ ãne na rob'ui'éré ni:

“Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bã, da te dasina tãma ãma 're uwaimrami u'ãsi za'ra mono wamhã, rowẽ uptabi na te za 're dahãimana u'ãsi za'ra.”

ãne ãwasu'u na rob'ui'éré hã. Tane nherẽ, Cristuhu wasu'u zõ, te zahadu 're rob'éré, Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, dama 're ãrowẽ za'ra mono zẽb da hã.

¹³Wa norĩ hã wa te dame wasina tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti mono bã. Taha wa, te aré siwi wa'awẽ'õ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Tawapsi wawasété 'ru te, te aré wahã za'ra. Tane nherẽ, te te 're wahã za'ra mono tô da, ma tô Cristu hã wẽ nherẽ, wazada sisõ, wa'upana 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te azãri da. Taha na ma tô wa'awa'ã, Cristu hã. Durẽihã ma tô ãne na ãma rob'ui'éré ni:

“Ni'wa hã wasété uptabi wa, te za dasiwi wĩrĩ ni. Taha pari, wede na te za dasiwi sasõmri ni, da te ãma waihu'u za'ra da, wasété uptabi wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma ãwẽ õ na.”

ãne ãwasu'u na rob'ui'éré hã. Tawamhã ãma ãrob'ui'érézẽb zarina, Cristu hã wẽ nherẽ, wedepo'õ nhonhi'rãmi na sa'o ré, ma tô siwi wẽ'õ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Wa'upana ma tô azã, wasété õ nherẽ.

¹⁴ãne ma tô Cristu Zezusi hã wa'awa'ãbã pa. E marĩ da. Simisutu ãsib'a'uwẽ oto 're wanomro mono wa, zudezu'õ norĩ ma zama, ãwẽ na 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãma 're a'uwaimrami mono da, Abra'ãhã ma te te ãropisutuzẽb zarina, durẽ wahãiba mono bã wapẽ'ẽ 're, Tipẽ'ẽzani hã te te wama 're anhomri mono da, te te wama ãropisutu za'ra zẽb zarina, Zezu Cristu hã Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nhimiroti 'rata na rowasu'u,
Abra'âhâ ma îwê na te te tâma
îropisutuzém na rowasu'u me**

¹⁵ Îsisânawâ norî, âne wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 're îwahâimana za'ra mono zém na. Áté ni'wam norî hâ te za marî îwê na sima roti zahuré. Tawamhâ tô sena za te te sima âma î'uwaimrami zahuré pibu ma, te za danho'a rob'ui'ééré zahuré tinhisi na, da te âma waihu'u zahuré da. Taha parimhâ, te te sima âma uwaimrami zahuré tō da, ni'wa hâ te te tiwi îsizâri zahuré da hâ, mare di. Duré, ni'wa hâ tinhimiroti na te te âma 'rânhipa zahuré ô di za. Ma tô âma sisazei pari zahuré. ¹⁶ Tane Abra'âhâ ma, îsipai u îsihudu na zama, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îropisutuzé hâ. Âhâ wasu'u na, da te âma rob'ui'ééré wamhâ, îsihudu norî hâ da te wasu'u za'ra ô di. Îsihudu norî hâ da te wasu'u za'ra 'wa'âhâ, te aré îsihudu ahâ na wasu'u ni. Îsihudu misi, te wasu'u. Ta hâ Cristu. ¹⁷ Wa za oto aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, te aima âma îsimiré'é aba zém na. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô Abra'âhâ ma îwê na ropisutu. Tô sena te te tâma âma uwaimrami da, ma tô tâma siwasu'u. Taha pari, te te tâma îropisutuzém na hâ ma tô da'âma tiwahub ahâ uptabi, 430 na. Tawamhâ ma tô tinhimiroti mono bâ dama waihu'u 'rata. E taha wa, îwê na te te dama âma uwaimrami ô di za, Abra'âhâ ma, te te îropisutuzém na hâ. E taha wa, te za tinhimiropisutu na âma saprî, te te dama âma uwaimrami tō da. Mare di. Te za tô te te dama âma 're a'uwaimrami u'âsi, Abra'âhâ ma, te te îropisutuzéb zarina. ¹⁸ Abra'âhâ ma, îwê na te te tâma ropisutu wa, taha zarina ma tô âma tâma uwaimra. Tane îwê na te te dama ropisutu wa, taha zarina si, te za tô te te âma dama 're a'uwaimrami, sô 're simi-

pari mono âna, marî na îsimiroti hâ a'â da te dasina tâma âma 're î'uwaimrami za'ra mono zéb zô.

¹⁹ Abra'â hâ 're hâimana mono ré, ma tô îwê na tâma ropisutu siro 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, îsipai u îsihudu ma, te te tâma âma 're a'uwaimrami mono da. Abra'âhâ za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. E marî da. Dawasété na 're danomro mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, dawasété na 'râwi 're dasiwaihu'u za'ra mono da. Taha da, ma tô tinhimiroti hâ dama waihu'u. Abra'âhâ nhihudu, ti'ai u we îmorizéb u si, te za pire na 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, zudezu norî te te 're îrob'manharî za'ra mono zéb da hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tinhimiroti hâ te te dama 're awaihu'u mono da, ma tô tinhimiroti na rob'ui'ééré hâ hâiwa âma tâma îromhuri'wa norî ma tisô, aibâ ma te te siwi sômri da, îsipai u. ²⁰ Ni'wa hâ ti'ai âma si'uihâ na tinhimiroti hâ te te dama waihu'u wamhâ, ni'wa hâ îsâna'remhâ hâimana ô di, îsimiroti hâ te te dama îwaihu'u da hâ. Tane 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. Si'uihâ na ma tô Abra'âhâ ma waihu'u, îwê na za te te tâma âma 're î'a'uwaimrami mono na hâ.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nhimiroti 'rata na, Mozési te te
âma îrob'ui'éérézé wasu'u**

²¹ Abra'âhâ za'u si, ma tô oto tinhimiroti mono bâ dama waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. E taha wa, te te dama âma uwaimrami ô di za îwê na, Abra'âhâ ma, aré te te îropisutuzéb zarina. Mare di. Te za tô te te dama âma 're a'uwaimrami u'âsi. Uburé marî hâ îsimiroti zarina, da te dasina tâma âma 're î'uwaimrami za'ra mono da hâ, dama waihu'u za'ra 'wa'âhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te aré te te dama 're apisutu, rowé

uptabi na 're dahâimana za'ra mono da. ²²Tane nherê, daro mono bâ te dawasété na 're danomro. Dasi'uuihâ na dawasété wi 're dasipizari waihu'u za'ra mono ô di tô. Âne, da te iwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã âma rob'ui'ééré. E marĩ da. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, tawapsi 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hã te te dama âma 're uwaimrami mono da, te te dama ipropisutuzéb zarina.

²³Bâdâ iwa waptãã ô ré, Zezu Cristu Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono ô ré hã, âne aré dahâimanazé hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu norĩ hã tinhimiroti 'rata na te te 're a'uwati, Cristuhu wasu'uwê hã sô'awi te te wama waihu'u za'ra ô ré hã, Cristu Danho'reptui'wa na wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb da hã oto. ²⁴'Re daprédub za'ra mono ô ré, da'madâ'â'wa hã te te dama 're iroti mono ne, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimiroti 'rata na te te 're wa'a'uwati aré, Cristu hã datême wei morĩ ô ré. Ta hã te we oto datême mo, te te dawa'âbâ da, Danho'reptui'wa na wa te wasina 're isaze za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã te te wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, taha zarina te te 're wa'awêsâmri mono da oto.

²⁵⁻²⁶Ma tô oto bâdâ hã iwa waptãã, Cristu hã wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb da hã. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina, wa te 're irob'manharĩ za'ra mono zéb da hã, pire na wama 're hâimana za'ra mono ô di oto, Mozési te te âma irob'ui'ééré hã. E marĩ wa. A norĩ wa'wa hã ma tô Cristu Zezusi hã Danho'reptui'wa na asina 're isaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto simisutu 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're anomro aba mo, aihîni. ²⁷Ma tô duré â dawabzuri hã i'manharĩ za'ra wa'wa, Cristu 're

imorizém na si oto âma 're anomro wê wa'aba mono da, simisutu Cristuhu nhib'a'uwê 're anomro aba mono wa. ²⁸⁻²⁹Taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'aba'a waihu'u mono ô di, zudezu norĩ hã, duré zudezu ô norĩ hã, iwada'uri zarina si, pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ hã, duré wada'uri âna si'uuihâ na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, aibâ norĩ hã, duré pi'ô norĩ hã. Simisutu Cristu Zezusihi nhib'a'uwê si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te oto Abra'âhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Âhã wa, iwê na si, Abra'âhã ma te te ipropisutuzéb zarina, te za iwê na si te te aima âma 're a'uwaimrami 'wa, Aimama 'wa hã.

4¹⁻²Âne wa za duré marĩ hã aima waihu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'é na iwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Âté ai'uté mama tô hã te 're 'mai'hâimana, 'watébrémi hã. Prédu wapsi, ite hã za, imama hã dá'â ô ré, tinhibrom na te te tâma âma ipropisutuzé hã. Tane nherê, uburé timama nhibro ré, za 're hâimana mono nherê, prédu ô ré te za danhimarĩ âna te te dama 're iromhuri za'ra mono norĩ ne, 're hâimana. Te za a'â da te dasiwi 're 'madâ'â, hâimana wê na 're hâimana mono zô. Imama nhibro hã te za duré da te tâma 're 'madâ'â pese, 'watébrémi ma. Âne te za a'â i'ra hã 're hâimana, âma iwahubzé hã bâdâ hã iwa waptãã ô ré, imama tinhibrom na te te tâma ipropisutuzé hã. ³Tane wa norĩ hã, ai'uté ne, roti tô sena wama iwaihu'u pese za'ra ô zarina, wa tô aré 're wahâimana za'ra, roti da te wama 're iwaihu'u 'rata za'ra mono zéb zarina. ⁴Tawamhã bâdâ hã ma tô iwa waptãã oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ra âma te te irotizéb zarina, ti'ai u we te te isatõrĩ da hã. We te te satõrĩ wamhã, ma tô pi'oi ma i'ra hã podo oto, zudezu na. Zudezu na poto wa, pire na ma tô tâma 're hâimana,

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã, Mozésihi ma te te 're i'awaihu'u mono hã. ⁵E marĩ da, ma tã tĩ'ra hã we satõ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Wanho'reptuzé hã wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono da, isimiroti na rob'ui'ére 'rata zarina, wa te 're irob'manharĩ za'ra mono na 're iwanhopré za'ra mono norĩ hã te te wa'awa'âbã da, ma tã we satõ, wa'ama 're 'ra za'ra mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁶Tawamhã i'ra oto 're iwanomro mono na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tã we tĩ'ra pẽ'ezani hã te te wama 're anhomri, wapẽ'ẽ mono bã wama 're hâimana za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã Wamama na, wa te 're sisi za'ra mono da oto. ⁷Taha wa, robzei'õ na danhimiwada'uri zarina si, dapawa'âbã ãna 're ihâimana za'ra mono norĩ ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra si, te oto 're anomro aba mo. ãne wa, uburé marĩ wẽ na tĩ'ra norĩ ma, te te iropisutuzéb zarina, te za tã te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, Aimama 'wa hã.

⁸Zudezu'õ norĩ, aima sa'rese za'ra wa'aba õ di aré, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tã i'upana aimawi nhimiwada'uri na 're aihâimana za'ra wa'aba mo danhimiwada'uri zarina si, pawa'âbã ãna 're ihâimana za'ra mono norĩ ne, robzei'õ na. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tã oto Aimama na asiwi iwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di oto. Taha nhipai u, tĩ'ra na te te oto sina ai'awaihu'u aba wa, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di. ãne wamhã, e niha te za bété apã aipizari za'ra wa'wa, asimizazezéb 'rata u, taha zarina asina uwaimrami za'ra wa'aba õ nherẽ, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã, duré taha zarina rowẽ si aima 're hâimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ. E niha te za bété asima iwẽ za'ra wa'wa, danhimi-

wada'uri zarina si pawa'âbã ãna 're ihâimana za'ra mono norĩ ne, apã 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, robzei'õ na. ¹⁰Bãdã ipire hã marĩ 'manharizéb da hã, te oto zudezu norĩ zarina 're i'madã'ã za'ra wa'aba mo, a'amo zama, wahub zama. ¹¹ãne wa, wa ai'ãma 're ihâtã'ã za'ra wa'wa. E marĩ wa. Wanhĩb'apito wasu'uwẽ na 're isiwasutu wẽ mono nherẽ, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zé hã, e taré te za 're hâimana.

¹²Isisãnawã norĩ, wa hã zudezu nherẽ, ai'rata inhamra aba ré, wa tã zudezu'õ newa asine 're imorĩ 'wa. Taha wa, ma'apé isine 're anomro aba mono. Atẽme amo imorĩ 'rata aba wamhã, marĩ hã ima 'manharĩ wasété za'ra wa'aba õ di, ihãiba na hã. ¹³Ihãzé si i'ãma wãtobro wa, wa tã ai'rata inhamra za'ra wa'wa. ãhã wa, wa tã Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na aima rowasu'u na'rata za'ra wa'wa. ãne na ma tã i'ãma iwaihu'u za'ra wa'wa aré. ¹⁴Tawamhã ihãzé ré, atẽme iwisi za'ra wa'aba nherẽ, ihãzé wa, asiwi iwẽ'õ za'ra wa'aba õ di. Mare di. Hãiwa ãma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wẽ na asiwi i'ãri aba ne, niha wamhã, Cristu Zezusi, wẽ na asiwi i'ãri aba ne, ma tã wẽ na asiwi i'ãri 'wa. ¹⁵E niha bété oto ãhãna hã. Aré aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di, ai'rata inhamra aba wa. ãhã wa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'ãhã, te aré ato hã isani za'ra wa'wa, ima sãmri za'ra wa'aba da, ato hã. ¹⁶E niha te bété oto ãhãna hã i'ãma i'rosa'rata za'ra wa'wa. E aiwẽ'õ wa'aba 'wa na si, te za oto i'ãma i'rosa'rata za'ra wa'wa, rowasu'u tã sena na si te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ.

¹⁷Aibã norĩ, aimawi rowasu'u'wa norĩ hã te sima aiwẽ za'ra wa'wa, ta norĩ nhimirowasu'u si asima 're wẽ za'ra wa'aba mono da, tã sena tinhimirowasu'u wẽ na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da

newa. E marĩ da. Īnhimirowasu'u nhiti, asina 're aipahã za'ra wa'aba mono da itême, ĩnhimiroti nhipai u, õ norĩ nhimiroti si asima 're wê uptabi za'ra wa'aba mono da oto. ¹⁸ Roti iwê na si, da te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, da te dasima 're aiwê za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wê di tô, ai'rata ĩnhamra aba ré, duré ĩhãiba za're'ra zama. ¹⁹ Ī'ra norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, pi'õ tiwasã te te 're isépata za'ra mono ne, wa tô wa hã ĩpê hã te ai'ãma 're sépata za'ra wa'wa, Zezu Cristu 're ĩmorizém na 're anomro aba mono õ wa. ãma 're anomro wê wa'aba mono wapsi, ĩma rowê di za. ²⁰ Āhãna ai'ãma ĩhâtãã za'ra wa'aba di. Āhã wa, ĩnhimiro'srada hã ahã di, ai'ãma za'ra wa'aba hã. Ai'rata ĩhãimana za'ra wa'aba neza, ĩwaimri te oto aima rowaihu'u za'ra wa'aba da.

Sara norĩ wasu'u hã, Adaha wasu'u me

²¹ Uburé õ nherê, ma tô asima iwê za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina, 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha zarina si 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. E aima waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wasu'uwê hã, Abra'ãhã 'ra norĩ ãma hã. ²² ãne ta norĩ wasu'u na, rob'ui'ére hã: Abra'ãhã 'ra norĩ hã, maparane aibã hã. ĩmorĩ'rada hã Adaha 'ra, iwada'uri zarina si pawããbã ãna 're ĩhãimana mono 'ra. Duré ĩhãiba amo hã Saraha 'ra hã wada'uri ãna 're ĩhãimana mono 'ra, te 're hãimana. ²³ Dasi'uihã na dahãimanazém na 're ĩda'ra za'ra mono na ma ĩ'ra hã tãma podo, romhuri'wai ma. Abra'ãhã 'ra hãiba amo hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma ĩropisutuzéb zarina, ma ĩ'ra hã tãma podo, wada'uri ãna 're ĩhãimana mono ma hã, Saraha ma. ãne Abra'ãhã 'ra norĩ wasu'u hã. ²⁴ Marĩ te te ĩwasu'uzé

hã, te pi'õ norĩ hã wasu'u zahuré. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima da'ãma ĩrotizé hã te pi'õ norĩ wasu'u zahuré. Maparane te te sima da'ãma ĩrotizé hã. ĩmorĩ'rada hã Sina'i na etê 'rãihã nhisi ãma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima da'ãma ĩrotizé. Ta hã, Ada te wasu'u. Adaha 'ra hã ma tô tina zabãdã danhimi-wada'uri zarina 're hãimana, robzei'õ na. Tane Sina'i ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te te sima da'ãma ĩrotizém niwĩ 're ĩdanomro mono norĩ hã, Adaha 'ra ne, danhimiwada'uri zarina pawããbã ãna 're ĩdahãimana za'ra mono ne, te robzei'õ na 're dahãimana za'ra, ãhãna hã. ²⁵ Arabiza na daza'ru nhisi ãma, Sina'i na etê 'rãihã nhisi hã, Ada te wasu'u. Zeruzarê na 'ri nho'õmo nhisi, Ada te duré wasu'u. E marĩ wa. Zeruzarê 're, 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã danhimiwada'uri zarina, dapawããbã ãna 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ ne, te robzei'õ na 're dahãimana za'ra. ²⁶ ãnei õ di, Zeruzarê ĩhãiba amo hã, hãiwa ãma 're ĩsa mono hã. Rowê na si, te ĩwa 're dahãimana za'ra. Zeruzarê hã hãiwa ãma 're ĩsa mono hã, wana Sara hã te wasu'u. ²⁷ Duréhã, ma tô pi'õ ĩ'ra õ na ãma romnhimiré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, Zeruzarê 're, 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ãma. ãne te 'mahã:

“Pi'õ, ai'ra hã niwa aima 'maipoto õ nherê, ma'ãpé 're atoi u'ãsi mono, aipê'e 're. Aimro hã te te airême nherê, ai'ra ahã di za. Pi'õ timro ré, 're ĩsãmra mono zém nhipai u, ai'ra ahã di za. Taha wa, te za rowê te, 're atoi u'ãsi mo.”

ãne te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã 'ri nho'u hã 'mahã.

²⁸ ĩsisãnawã norĩ, ãhã wasu'u zarina, te oto Abra'ãhã nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Izati hã ma tô podo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩropisutuzéb zarina. Tane te te tãma ĩropisutuzéb

tuzéb zarina, te oto Abra'āhā nhihudu na te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ²⁹Abra'ā hā 're morī ré, ma tō Izatihi ma nharī wasété, dasi'uihā na dahâimanazém na 're ĩda'ra za'ra mono na ĩpodo hā. 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani, te te ĩpawaptobzém na ĩpoto ma, ma tō nharī wasété. Tane duré āhāna hā te za 're romhâimana. ³⁰E niha tawamhā duréi wasu'u na rob'ui'éré hā. Āne ĩwasu'u hā:

“Īra ré satōrī, pi'ō hā romhuri'wa hā.

Īmama, tinhibrom na tāma āma sipo'o zahuré ō di za, danhimiwada'uri zarina 're ihâimana mono ō 'ra me.”

Āne ĩwasu'u na rob'ui'éré hā. ³¹Āhā wa, ĩsisānawā norī, wa za oto marī hā ĩwasu'u na waihu'u za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono hā Adaha nhihudu na te te 're wa'anhisi mono ō di za oto, danhimiwada'uri zarina 're ĩmorī nhihudu, 're ĩwahâimana za'ra mono na hā. Mare di. Danhimiwada'uri zarina 're ihâimana mono ō nhihudu, 're ĩwahâimana za'ra mono na, te oto te te 're wa'anhisi, 'Re ihâimana u'âsi mono hā, Saraha nhihudu uptabi na. Taha wa, wa norī hā wama 're rowē uptabi za'ra mono di oto.

**Wanhib'apito āma rowē na
're ĩdahâimana za'ra
mono zém na rowasu'u**

5 Zezu Cristu hā ma tō wa'anho'reptui pa, rowē na āma 're wahâimana za'ra mono da. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, wa te 're ĩrob'manharī za'ra mono zém na, 're wanhopré mono ō di za oto, taha zarina te te 're wa'anho'reptui mono ō wa. Āne wamhā, tō senai'ō na rowasu'u'wa norī wi 're asiptete za'ra wa'aba mono za, ĩsimiroti na 're ahâimana za'ra wa'aba mono wa, apā robzei'ō na 're anomro aba mono tō da.

²Ma'āpé asina ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hā Paru, marī hā wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Da te 're asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mono da, asizudezu za'ra wa'aba da, asina dazaze za'ra wa'aba wamhā, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da newa, e niha za tawamhā. Cristu hā wazada dâ'ā nherē, te te 're wa'anho'reptui mono da, taré te za 're sa'wari, asada ĩdâ'ā za'ra wa'aba zé hā. ³Wa za duré aima āma sahu za'ra wa'wa, te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā. Ni'wam norī hā da te sihâiwata nhihâri za'ra da, te te sina dazaze za'ra wamhā, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're sō'reptu za'ra mono da newa, e niha te za tawamhā 're hâimana za'ra, ta norī hā. Danhahâiwata nhihâri siré, te za ōne haré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ te te sina tāma āma 're uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 're awē'ō tō mono da. ⁴Zudezu norī ne, ma tō 'râwi 're asi'mai'madâ'ā aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina 're rob'manharī za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono, aiwasédé hā te te ai'āma 're ab'madâ'ā aba mono ō wa, te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina aiwasété 'ru te, te te aihā za'ra wa'aba tō da, rob'rāsutuzéb āma hā. Āne taré 'mairosa'rata aba wamhā, ma tō Zezu Cristuhu wi asina ai'maipahā wa'wa, asimirosa'rata na. Āhā wa, ma tō 'râwi asiwi ĩmaiwē'ō wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé hā Cristu tidâ'āzém na, te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hā. ⁵Ānei ō di, wa norī hā. Cristu Danho'reptui'wa na, wa tō wasina wa te 're saze za'ra. Taha zarina, wa wasina sō 're wanhimipari za'ra, rob'rāsutuzéb āma hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama ĩwaihu'u za'ra zéb zō, wawasédé te te oto wa'āma

're ĩ'ab'madâ'â mono õ zéb zarina, te te 're ĩ'wa'awêsâmri mono zém na. Áne 'Re ĩhâimana u'âsi mono p'êzani te te wama 're ĩ'awaihu'u mono zéb zarina, wa wasina sô 're wanhimipari za'ra oto. ⁶ Simisutu Cristu Zezusihi nhĩb'a'u'uwê oto 're wanomro mono wamhâ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'aba'a mono õ di za, ĩsĩhâiwata nhĩhâri ré norĩ hã, ĩsĩhâiwata nhĩhâri õ norĩ me. Zudezu na duré zudezu'õ na 're ĩwahâimana za'ra mono zém na hã, te te oto 're wa'awaihu'u mono õ di za. Zezu Cristu Danho'reptui'wa na, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wanhimizawi pese na 're ĩwahâimana za'ra mono zém na si, te za oto te te 're wa'awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

⁷ A norĩ wa'wa hã ma tũ aré tũ sena rowasu'u na 're anomro aba mo. E 'wa simirowasu'u hawi, ma tũ sena rowasu'u na asima âma apa za'ra wa'wa. ⁸ E asima âma apa za'ra wa'aba da, ma tũ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aima waihu'u za'ra wa'wa, sima asõ ĩhârâ za'ra wa'wa hã. Mare di. ⁹ ĩrada hã wa za aima sadawa wahutu za'ra wa'wa, âne: "Ī'u'êtê wapuzé hã syryre na da te ahiri nherê, te za timapu, ĩ'u'êtê wapu hã." Tane duré aimawi na, da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za da te âma 're ropé, rowasu'u sena'õ na hã. ¹⁰ Tane nherê, simisutu Wanhib'apito nhĩb'a'u'uwê 're wanomro mono wa, wa za te 're ai'umnhasi za'ra wa'wa, te aima ĩ'waihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, za apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Aibâ hã dama pire na 're hâimana mono nherê, aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono wa, tãma 're rowê mono õ di za, ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono si za te te azâri wa.

¹¹ ĩsisânawã norĩ, wedepo'o nnonhĩ'rãmi na Zezu Cristu dazada ĩdâ'ázé hã wa tũ te dama 're wasu'u u'âsi, da te âma 're saze za'ra mono da.

Taha wa, ma tũ zudezu norĩ hã te te siwi 're ĩwê'õ za'ra, ĩmreme zarina te dama 're rowasu'u mono õ wa. Ta norĩ hã te duré taré te te dama 're ĩwasu'u za'ra, danhĩhâiwata nhĩhâri wapsi, 're dasizudezu za'ra mono da, te dama 're awaihu'u mono newa. Áne zahadu zudezu'õ norĩ ma, te 're arowaihu'u mono 'wa'âhã, e te aré zudezu norĩ hã te te siwi 're ĩwê'õ za'ra, te dama 're ĩrowasu'u mono zém na hã. Mare di. Te te siwi 're ĩwê'õ za'ra mono õ di aré âma. ¹² Aimawi tinhimirowasu'u na te te aiwi 're ĩro'wa'rutu za'ra wa'aba mono norĩ hã, tinhĩhâiwata nhĩhâri siré, te za pé 're si're zani za'ra, wê te bâ.

¹³ ĩsisânawã norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tũ aima pisutu za'ra wa'wa, rowê na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ĩsimiroti na rob'ui'é'ré 'rata zarina, 're ĩrob'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na 're asõpré wa'aba mono tũ da, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono dai õ wa. Tane nherê, rowê na 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wê te, marĩ ĩwê'õ na aipê'ê 're, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, asina âma 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Áne te za oto 're anomro aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba zéb zarina si, te za 're asipawap-tob za'ra wa'aba mo asib'rata na, asimarĩ na zama, asimiroti na zama. ¹⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rada hã ahã uptabi nherê, simisutu haré te wasu'u, ĩsimiroti hã âne: "Ma'âpé, 're dazawi pese za'ra wa'aba mono za. Marĩ ĩwê na asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mono ne, te za duré dama zama sô 're asõpré wa'aba mo." Áne si ĩsimiroti hã. ¹⁵ Tane nherê, abaze zahi 're ĩsisimroi mono ne, asisada 're asiti'rui u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, asina asapa'za za'ra wa'aba õ di za.

**Wamama pē'ēzani nhimiwada'uri
zarina si, rowē na 're īdanomro
mono zēm na rowasu'u**

16-17 Wa norī hā marī īwē'ō na āté 'rāwi wapē'ē 're, wa za wasima wa te 're rosa'rata za'ra. Āne na te te sima 're wa'awē mono ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā. Marī īwē na si 'rāwi wapē'ē 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono da, te za te te sima 're wa'awē. Tawamhā marī īwē'ō na 'rāwi wapē'ē 're, wa te wasima 're rosa'rata za'ra mono wamhā, te za te te 're wa'a'uwati, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā, wa te wasina āma 're rob'manharī za'ra mono tō da. Taha wa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ma'āpé, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina si, 're anomro aba mono za oto. Tawamhā siwa'ru marī īwē'ō na aipē'ē 're asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono nherē, asina 're rob'manharī za'ra wa'aba mono ō di za. 18 Āne 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina si, 're ai-hāimana za'ra wa'aba mono wamhā, īsimiroti na rob'ui'éré 'rata zarina 're irob'manharī 'rata za'ra wa'aba mono zēm na, 're asōpré wa'aba mono ō di za oto, taha zarina 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're asōreptu za'ra wa'aba mono dai ō wa.

19 Dasi'uihā na danhimirosa'rata wasété zarina 're īdanomro mono zé wasu'u hā, wa tō waihu'u za'ra ni. Āne te 're danomro wasété. Siwa'ru te tiwasédé hā pi'ō na te te 're 'manharī u'āsi za'ra, aibā na zama. Siwa'ru te dasina 're dahāimana za'ra. Danhiséb āna, te marī īwasédé hā da te 're 'manharī za'ra. 20 Duré 'Re ihāimana u'āsi mono upana, te romhāiba 'manharī āma 're dawata za'ra. Te duré tāma 're damreme zusi. Duré abzé 'manharī'wa, te 're danomro. Duré te 're dasi'ruiwapari za'ra. Te duré

're dasisada'ābā za'ra. Duré marī na te 're dasi'ruiwapari za'ra. Dasi'aba're na te 're dazahi za'ra. Duré marī īwē zō, te dasima si 're danhopré. Te duré 're dasirēme za'ra, 'rāwi dasi'rata 're dahāimana za'ra mono tō da. 21 Marī na te 're dasisō'ru za'ra. Duré da'rā siwamnarī na te 're dahāimana za'ra, āzézei'wa 're dahāimana za'ra mono wa. Datoi wasétére u, te 're dasi'rā'ōtō, siwa'ru da te 're āhuri mono da, āzé hā. Tane te duré 're hāimana, da te 're īmanharī wasété za'ra mono zé hā. Taha wa, wa za āma sahu, te aima īwaihu'u za'ra wa'aba zēm na. Āne 're danomro wasété mono wamhā, hāiwa u, 'Re ihāimana u'āsi mono u 're īdanhisisi mono da hā mare di, Danhib'apito uptabi u, īwē uptabi si, tinhib'a'uwē norī ma, te te tāma 're ī'anhomri mono da hā.

22 Āne 're danomro wasété mono ō di za, 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimiwada'uri zarina 're danomro mono wamhā. Te za da te 're dazawi pese za'ra. Duré dapē'ē 're datoi u'āsi, te za 're dahāimana za'ra. Duré dapē'ē toi u'āsi, te za 're dahāimana za'ra. Duré dawara sina dasisada 're dazahi za'ra mono ō di za. Duré danhimizawi pese na te za 're dahāimana za'ra. Duré marī īwē na te za dama 're danhoprub za'ra. Duré tō sena wa, ropisutu wē, te za da te dama āma 're rob'manharī za'ra. 23 Duré dawaimri te za dama 're dahāimana za'ra. Duré dawasété wi, dasina 're danhiptete za'ra mono sina, te za 're dahāimana za'ra. Āne 're dahāimana za'ra mono tō da, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā robaba di. 24 Cristu Zesusihi nhib'a'uwē 're īdahāimana za'ra mono norī hā, tiwasédé hā aré te te 're 'manharī ze za'ra mono nherē, duré tiwasété zō aré te te 're rowasutu za'ra mono nherē, 'rāwi te za te te siwi 're wē'ō pese za'ra, te te 're 'manharī za'ra mono tō da oto. 25 'Re

ihâimana u'âsi mono pê'êzani hâ ma tô wama tisô, wahâimanazép té hâ iwê hâ. Taha wa, ma'âpé isimiwada'uri zarina si, 're wanomro wê wa'aba mono. ²⁶ Danhipai u, wapire na 're wahâimana za'ra mono newa, 'râwi wapê'ê na wasina 're wawata za'ra mono ô di za, da te wama 're nharî za'ra mono tô da. Duré wanhipai u, dapire na 're idahâimana za'ra mono na, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono ô di za.

Roti iwê na 're idasipawaptob za'ra mono zém na rowasu'u

6 Ìsisânawâ norî, âne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Âté ni'wa hâ te za tihâimanazém na upa. Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono pê'êzani nhimiwada'uri zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za aiwaimri 're ipawapto pese za'ra wa'aba mo, apâ 're hâimana wê mono da, ni'wa hâ. 'Re pawaptob za'ra wa'aba mono wamhâ, ma'âpé 'râwi a'â asina 're asôpré wa'aba mono za, a norî wa'aba zama, wa'rui'wa nhimiwada'uri zarina, aihâimanazém na 're upa za'ra wa'aba mono tô da. ² Marî wa, aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono wamhâ, ma'âpé 're asipawapto pese za'ra wa'aba mono za, roti iwê na si. Âne wamhâ, Cristuhu nhimiroti wê 'madâ'â wa te za tô 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ³ Âté ni'wa hâ simiroti pire newa, te za 'râwi tinhimiroti pire na 're si'madâ'â ze. Âne wamhâ, 'râwi te za tipê'ê na sima 're sadawa nhipese. ⁴⁻⁵ Romhuri hâ te wama 're hâimana za'ra wahâiba mono bâ, wa te wasina 're îmadâ'â pese za'ra mono da hâ. Âne wa, wa za aihîni 'râwi wa te wasima 're rosa'rata pese za'ra, wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono da, wanhimirohuri hâ. Wa te wasina 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhâ, wa za 'râwi wapê'ê 're wasima 're wato za'ra. Danhimirohuri hâ wan-

himirohuri me aiwab ô na, wa te da'âma 're rosa'rata za'ra mono ô di za.

⁶ Âté ni'wa hâ Zezu Cristuhu wasu'uwê na, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Âne wamhâ, te za asimarî na tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo asa.

⁷ Ma'âpé îwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ihâimana u'âsi mono wi, simani ô di za, dahâimana wê wa'râimimhâ, iwê na te te dama âma 're î'auwaimrami mono da hâ, duré dahâimana wasété wa'râimimhâ, îwasété na te te dama âma 're î'auwaimrami mono da hâ. Âhâ wasu'u hâ tô sena wa, senai ô na âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, 'râwi aipê'ê 're asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tô da. ⁸ Danhimirosa'rata wasété zarina 're danomro u'âsi mono wamhâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti 're dahâimana u'âsi za'ra, rowê îsi'utôri'ô nhiti. 'Re ihâimana u'âsi mono pê'êzani nhimiwada'uri zarina si 're danomro mono wamhâ, te za rowê îsi'utôri'ô âma 're dahâimana u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata. ⁹ Taha wa, ma'âpé wawa'a âna marî iwê na, wa te 're dapawapto u'âsi za'ra wa'aba mono za, wa norî hâ. Tawamhâ bâdâ îwa waptâ'â wapsi, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wa'âma sima îrotizé hâ te za îwa'râmi marî iwê hâ te te wama 're anhomri. ¹⁰ Âne wa, wama îwaihu'u pese zarina, wa za dahâiba mono bâ marî iwê na, wa te 're dapawapto za'ra. Wa te 're idapawapto za'ra mono zém nhipai u, wa za wasiré îsazei'wa norî hâ marî iwê na 're wasipawapto pese za'ra.

Paru hâ roti na te te îrâsutuzé wasu'u

¹¹ Âhâta înhimi'ui'éré îsa'êtê na, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, îsi'uihâ na înhib'rata na. ¹² Ni'wam norî hâ ma tô te te aima 're roti zadawa za'rêi'ô za'ra wa'wa, asihâiwata nhihâri ré, 're anomro aba mono da, tawapsi asizudezu za'ra wa'aba da. E marî da. Îsiré zudezu

norĩ si āma 're wata za'ra mono da, te te aima ĩroti za'ra wa'aba zém na hā. Cristu wedepo'o nhonhi'rāmi na wazada dā'ā wamhā, ma tō wa'awa'ābā pa. Tane nherē, taha wasu'u si te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono ō di, ĩsimirowasu'u na te te siwi 're wē'ō za'ra mono tō da, ĩsiré zudezu norĩ hā. ¹³Ta norĩ hā sihāiwata nhihāri ré, 're nomro mono nherē, uburé marĩ na 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rada hā te te sina tāma āma 're uwaimrami za'ra mono ō di. Tane nherē, ma tō te te sima 're aiwē za'ra wa'wa, ĩsimiroti zarina, aipibu pese na 're anomro aba mono da, ĩré 're anomro aba mono wa, tisiré zudezu norĩ ma, sina 're wata za'ra mono da, ĩsimiroti zarina oto 're ĩ'aihāimana za'ra wa'aba mono na hā. ¹⁴Tanei ō di, wa hā. Wanhib'apito Zezu Cristuhu āma si, wa za 're ĩwata u'āsi, wedepo'o nhonhi'rāmi na wazada ĩdā'ā āma. Taha wa, tiza'ozém na wazada dā'ā wa, ĩwi 're ĩdadā'ā za'ra mono ne, duré wa hā dawi ĩdā'ā ne, ti'ai āma danhimirosa'rata na 're ĩhāimana mono ō di oto. ¹⁵Danhihāiwata nhihāri ré si, 're ĩdahāimana za'ra mono

zé hā, marĩ dai ō di, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma hā. Duré danhihāiwata nhihāri āna 're ĩdahāimana za'ra mono zéb zama marĩ dai ō di, tāma hā. Dahāimanazép tém na, ĩwē na si oto 're dahāimana za'ra mono wamhā, taha si tāma wē uptabi di. ¹⁶Ōhō wasu'u zarina 're dahāimana za'ra mono wamhā, wa ĩsima te 're da'awē, rowē na 're danomro mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono da'āma 're ĩpē'ézé mono zéb zarina. Taha da, wa za da'āma te tiwi 're rowaptērē u'āsi, uburé 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norĩ āma.

¹⁷Wa hā Zezusihī ma romhuri'wa, wa 're ĩhāimana, ĩsimiwada'uri na. Da te ĩma 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, ĩhāiba hā'ētē ré, 're ĩmorĩ wa, ĩpibui pese di, tāma ĩromhuri'wa 're ĩmorĩ na hā. Te te oto sahāri za'ra, aimawi tinhimiroti na te te ĩwi 're ĩro'wa're za'ra mono norĩ hā.

¹⁸Īsisānawā norĩ, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za te tiwi 're rowaptērē u'āsi, aihāiba za'ra wa'aba na hā, tāma asawi za'ra wa'aba wa, te te 're aipawap-tob u'āsi za'ra wa'aba mono da.

Tane tō.

Épézu norĩ

Épézu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érezé
Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĩbaihâ hā Paru hā ma tō Zezusihi zazei'wa norĩ ma sōmri za'ra, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō Paru hā aré 're sāmra. Maparane ma tō āma tiwahu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono ré hā. Āma ronomro wapsi, ma tō ā ĩbaihâ na tāma āma rob'ui'ére za'ra, 'ri nho'ōmo amoi hawĩ, dazazéb 're hāimana sirōmo. Capituru 1-3 āma hā Paru hā ma tō dama waihu'u, Zezusihi zazei'wa norĩ hā misi haré simisutu 're ĩhāimana za'ra mono na hā, zudezu norĩ hā duré zudezu'ō norĩ zama, sina 're siwanhizari za'ra mono āna, Zezusi hā uburé zada dá'ā za'ra wa, duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono pēzani hā ĩpē'ē 're 're sāmra za'ra mono wa, aiwa. Capituru 4-6 āma ma tō duré dama waihu'u, 're danomro mono zép tém na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, damama norĩ ma hā, duré da'ra norĩ ma, duré damro norĩ ma hā, dama romhuri'wa norĩ ma zama, ĩ'uwaibaba tisiré norĩ ma, 're ĩhāimana za'ra mono zéb da hā.

1 Wa hā Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa 're ĩhāimana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te sima ĩwēzéb zarina. Taha wa, wa āma aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi āma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're ĩ'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. A norĩ wa'wa hā ma tō ōne u'ā Zezusihi āma si 're anomro aba mo, aihāimana nhiptete sina.

²Wamama ma, wa ai'āma 're ĩmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba

mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Cristuhu āma 're ĩdanomro mono norĩ ma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhoprubzé wasu'u

³Re ĩhāimana u'āsi mono hā sōpru uptabi di, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama hā. Ta hā Cristuhu āma 're wanomro mono wa, ma tō marĩ mono bâ wama 're sōpru, uburé marĩ wē na, hāiwa hawĩ. Taha wa, wama 're sōprub za'ra mono wa, āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. ⁴Ta hā ti'a te te poto ō ré, ma tō romhā ré te te 're wa'apisutu siro, tinhib'a'uwē da, Cristuhu āma za 're wanomro mono wa, wawē uptabi na āma 're wanomro mono da, marĩ, wa te 're 'manharĩ wasété za'ra mono āna. Ta hā te te 're wa'apoto mono ō ré, ma tō romhā ré te te 're wa'azawi pese. ⁵Tāma rowē wa, ma tō wa'āma sima roti siro, wa'āma 're 'ra za'ra mono da, Zezu Cristu za te te ĩwawa'ābāzéb zarina. Te te sima 're wa'awē uptabi mono wa, ma tō āne sima roti siro, wa'āma za'ra. ⁶Wamama hā te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tō oto wa'āma uwaimrami wē za'ra, ĩ'ra tāma ĩsawi hā te te ĩwa'awa'ābāzéb zarina. Taha wa, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra.

⁷⁻⁸Cristu hā wedepo'o nnonhi'rāmi na wazada dá'ā wamhā, ma tō tidā'ázém na wa'awa'ā. Marĩ, wa te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono zé hā ma tō te te wama 're apari, wawasédé hā te te wa'āma 're ab'madā'ā tō mono da oto. Āne wamhā, ma tō Wamama hā wa'āma uwaimrami wē, sa'ētē na tāma 're hāimana mono wa, te te 're ĩwa'azawi pese mono zé hā. ⁹⁻¹⁰Te te da'āma sima ĩrotizé hā dama waihu'u pese āna ma tō dawĩ 're hāimana aré. Tane nherē, rosa'rata wē waihu'uzé hā sa'ētē na tāma 're ĩhāimana mono zéb zarina, ma tō oto wama waihu'u za'ra, Cristu za te

te da'ama tãma i'uwaimramizém na. Tawamhã niwapsi bådã te te sima ipisutuzém na te za da'ama uwaimra, te te da'ama sima irotizé hã. Tawapsi te za uburé tinhimipoto ma nharĩ za'ra, hãiwa ãma, ti'ai ãma zama, simisutu Cristuhu nhimiroti na 're dahãimana za'ra mono da, ta hã da'madã'ã'wai uptabi, dama 're hãimana mono wa.

¹¹⁻¹² Re ihãimana u'ãsi mono hã marĩ na te te sima 're aroti mono wamhã, te za tô te te ãma 're a'uwaimrami. Ta hã ma tô wa'apisutu siro, isib'auwê 're wanomro mono da, Cristuhu ãma za 're wanomro mono wa. ãne duréihã te te wa'ãma sima irotizéb zarina, ma tô wa'ãma uwaimrami za'ra, danho'reptui'wa zô 're iwanhimipari 'rata za'ra mono norĩ ma, ãma 're iwawata u'ãsi za'ra mono zéb da hã.

¹³ A norĩ wa'aba zama te oto wasiré Cristuhu ãma 're anomro aba mo. Danho'reptui'wai wasu'uwê hã ma tô iwapari za'ra wa'wa, asi'uihã na. Tô sena Cristuhu wasu'uwê hã. Tawamhã wapari za'ra wa'aba wamhã, ma tô Danho'reptui'wa na asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo, Cristu hã. Taha zarina ma tô 'Re ihãimana u'ãsi mono hã Tipé'ezani hã we aima sômri za'ra wa'wa, 'rãwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, isib'auwê oto 're anomro aba mono na. ãne ma tô ai'ãma uwaimrami wê za'ra wa'wa, te te dama iropisutuzéb zarina. ¹⁴ Tawamhã niwapsi te za uburé marĩ iwê hã te te wama 're anhomri, tizazei'wai mono bâ. Duré isib'auwê 're wahãimana za'ra mono wa, te za rowasété hawi wa'awaiwai pese. Tawapsi wama 're rowê za'ra mono di za. ãne tô sena za te te wama ãma i'a'uwaimramizém na, wa te ãma waihu'u za'ra da, ma tô Tipé'ezani hã te te wama 're anhomri. Taha wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za.

Isazei'wa norĩ ma, Paru te te irowaptêrêzé wasu'u, 'Re ihãimana u'ãsi mono wi

¹⁵ Aiwasu'u wê za'ra wa'wa hã ma tô we itême waptãrã, Wanhib'apito Zezusihi zazei'wa oto 're anomro aba mono na, duré asiré isazei'wa norĩ 're isawi pese za'ra wa'aba mono na zama. ¹⁶ Taha zarina, wa ône u'ãsi 're ito, 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, ai'ãma za'ra wa'aba. Duré tãma 're imreme mono wamhã, aima za'ra wa'aba zama wa tô te tiwi 're rowaptêrê u'ãsi, hãiwa u ai'ãma 're ipo're si'ãri za'ra wa'aba mono ãna. ¹⁷ Wamama hã waihu'u pese za'etê dã'ã sina, wa aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrê u'ãsi, hãiwa hawi dahãimanazém na rowaihu hã Tipé'ezani na te te aima 're sômri u'ãsi za'ra wa'aba mono da, duré Wamama hã ihãimanazém na 'rãwi 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã, Wanhib'apito Zezu Cristuhu 'madã'ã'wa hã. ¹⁸⁻¹⁹ Wa hã wa isima wê, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, isimiroti hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, duré rowê uptabi zô te te i'apisutu za'ra wa'aba zé wasu'u hã, 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marĩ iwê uptabi na wama 're isôprub za'ra mono zéb da hã tinhib'auwê norĩ ma, te te iropisutuzéb zarina, taha wasu'u zama 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa isima aiwê za'ra wa'wa. ²⁰ Wa duré aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptêrê u'ãsi, te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da, iwaihu'u pe hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tiwaihu'u pese na ma tô Cristu hã ab're hawi hãiwa'utu, dã'ã nherê. Taha pari, ma tô pisutu, pire na isimire niwĩ 're sãmra mono da, hãiwa ãma. ²¹ Tame te pire uptabi na dama 're hãimana, pire na hãiwa ãma 're ihãimana za'ra mono norĩ ma, duré tame siptete na

're ihâimana za'ra mono norî ma zama. Ti'ai âma duré hâiwa âma zama tipire na te te âma wabzu za'ra ô di, dama ipire za'ra norî hâ. Ône u'â te za tipire na te te 're da'a'rânhipai u'âsi. ²²⁻²³'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô Cristu hâ pisutu, dama pire na 're hâimana mono da, isimipoto mono bâ. Ma tô duré Cristu hâ pisutu, ropâ tinhîb'a'uwê norî 'madâ'â'wa da, ôhō si uburé Danhib'apito dama 're hâimana mono wa. Wahâiba hâ misi nherê, wahâiba na marî mono bâ wama 're ihâimana za'ra mono ne, te Cristuhu hâiba wasu'u, isib'a'uwê norî hâ. Isib'a'uwê norî hâ tâma 're hâimana za'ra mono wa, marî zô tiwi 're rowaptâ'â mono ô di, Cristuhu wi hâ. Ta hâ te ropâ 're hâimana u'âsi, uburé marî hâ 're ihâimana za'ra mono zéb da hâ, isadawa para.

**Dapê'ê 're dadâ'â u'âsi 're
idanomro mono zém hawi,
danho'reptuzé wasu'u**

2 Duréhâ a norî wa'wa hâ aipê'ê 're, 're atâ'â za'ra wa'aba mono ne, te 're anomro aba mo aré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na 're anomro aba mono ô wa, duré aiwasédé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono wab zama. ²Isazei'ô'wai hâimanazém na ma tô aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, wa'uburé norî nhîb'apito nhimiroti na zama. Hâiwa nho're âma te ta norî hâ 're hâimana za'ra. Isimiroti hâ tâma pire za'ra di, ipo're'ô norî ma hâ. Taha wa, te ta norî hâ isimiroti na si 're nomro, 'Re ihâimana u'âsi mono wapari'ô'wa norî hâ. ³Tane wa norî hâ wanhimirosa'rata wasété zarina, wa tô aré 're wanomro. Wa te wasima 're iwê za'ra mono zéb zarina, wa tô aré wa te wasima âma 're uwaimrami za'ra. Âne 're wahâimana wasété za'ra mono wa, te aré dazu wahâ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ.

⁴⁻⁵Tane nherê, wawasété na 're wanomro mono wa, 're iwadâ'â za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono nherê, ma tô Cristu te te ihâiwa'utuzém ne wapê'ê 're te te 're wa'ahâiwa'utu, rowê na si oto âma 're wanomro mono da. Âne ma tô wama âma uwaimrami wê za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, ipê'ezézé hâ sa'êtê na tâma 're hâimana mono wa, duré tâma wazawi uptabi za'ra wa. Taha wa, te te 're iwa'anho'reptui mono zé wa'râmi, marî zô 're simipari mono âna, ma tô te te 're wa'anho'reptu. ⁶Ta hâ Cristu ab're hawi te te ihâiwa'utu ne, ma tô wapê'ê 're te te 're wa'ahâiwa'utu, hâiwa âma 're wasi'ubumroi u'âsi mono da, Cristu Zesusihi 'rata. ⁷E marî da. Da te waihu'u za'ra da, isimizawizé hâ sa'êtê na tâma 're ihâimana mono hâ, wa'uiri na 're idahâimana za'ra mono norî hâ. Âne te za da te 're waihu'u za'ra, Cristu Zesusi te te 're ida'azawi pese mono zéb zarina.

⁸'Re ihâimana u'âsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô asô'reptu za'ra wa'wa, Wa'anho'reptui'wa hâ asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asi'uihâ na 're asisô'reptui waihu'u za'ra wa'aba mono ô di. Sôpru wa, ma tô Wamama hâ aima âma uwaimrami za'ra wa'wa, asô'reptu za'ra wa'aba zé hâ. ⁹Marî hâ ahâ na 're 'manharî wê za'ra wa'aba mono nherê, taha zarina te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono ô di 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, râwi asi'âma wa'aba 're a'maiwata aba mono tô da, asi'uihâ na asi'manho'reptui wa'aba da newa. ¹⁰Cristu Zesusihi âma 're wanomro mono wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ wama sômri za'ra wahâimanazé ité hâ, wa te âma dama 're rob'manharî wê za'ra mono da, duré iwê na wa te 're dapawaptob za'ra mono da, te te wa'âma iroti sirômo zéb zarina.

**Zudezu norĩ, zudezu'õ norĩ
me aihĩni Cristuhu ãma oto
're ĩnomro mono zé wasu'u**

11-12 A norĩ wa'wa hã ma tũ zudezu'õ na 're aipoto za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tũ asihãiwata nhĩhãri aba õ na te te 're asisi za'ra wa'wa, zudezu norĩ hã. Ta norĩ si ma tũ tinhihãiwata nhĩhãri ré na 're sisisi za'ra, tihãiba na te te sima 're ĩmanharĩ za'ra mono zéb zarina. Ma'ãpé rosa'rata za'ra wa'aba, 're aihãimana rata za'ra wa'aba mono zém na. Cristu hã Danho'reptui'wa na waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ãma 're anomro aba mono õ di aré. A norĩ wa'wa hã zudezu'õ wa, Izarazéhé nhĩhudu norĩ siré 're anomro aba mono õ di duré. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwē norĩ ma si, ĩwē na te te ĩropisutuzém na 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna, ma tũ aré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ãne wa, rowē up-tabĩ zõ 're asimipari za'ra wa'aba mono ãna, ma tũ 're anomro aba mo. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hãimanazém na sena na waihu'u za'ra wa'aba ãna, ma tũ 're anomro aba mo aré.

13 Tane nherē, dasisiti 're ĩdahãimana za'ra mono ne, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhiti, romhã na 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di oto, asimirosa'rata aba na. Cristu hã wazada ĩdã'ãzéb zarina, ma tũ Wamama hã sitēme ai'ãwisi za'ra wa'wa, Cristu Zesusihĩ ãma oto 're anomro aba mono da, rãwi ĩrata 're aihãimana za'ra wa'aba mono da oto, asimirosa'rata aba na. 14 Cristu hã ma tũ wawi uprosi za'ra, 're ĩwasi'ruiwapari za'ra mono zé hã. Taha wa, aihĩni wa oto ĩsib'a'uwē 're wahãimana za'ra, zudezu norĩ hã, zudezu'õ norĩ me. 'Re wasisawi pese za'ra mono sina, wa oto 're wanomro. 15 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã sa'ētē na ma tũ zudezu norĩ ma si 're hãimana za'ra, marĩ hã te te tãma ãma 're

ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, taha zarina ĩwasédé hã te te tãma 're ĩ'apari mono zéb da hã duré. Cristu hã wazada ĩdã'ãzéb zarina, tãibã oto 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã, marĩ na dawasédé hã te te dama 're ĩ'apari mono zéb da hã. Misi dahãiba ne, aiwapsi wa oto 're wahãimana za'ra, zudezu norĩ, zudezu'õ norĩ me, wahãimanazép tém na si, ĩwē na si ãma 're wanomro mono da, duré wasisawi pese sina oto 're wahãimana za'ra mono da wasiré. 16 Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na wazada ĩdã'ãzém na ma tũ wawi uprosi za'ra, 're ĩwasi'ruiwapari za'ra mono zé hã, aihĩni tizazei'wa norĩ hã te te 're wa'anhimroi mono da si oto, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono u. 17 Cristu hã ti'ai u wei morĩ wa, ma tũ rowasu'uwē na te te 're da'apo're pu'u, rowē na 're ĩdahãimana za'ra mono zém na hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono oto te te 're ĩda'awēsãmri mono zéb zarina. E marĩ da. Zudezu'õ norĩ hã rowē na ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti ré, 're anomro aba mono õ norĩ hã, duré zudezu norĩ, rowē na ãma 're wahãimana za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti ré, 're ĩwanomro mono norĩ hã. 18 Cristu hã wazada dã'ã wa, duré wama 're hãimana za'ra mono wa, te za oto ĩpē'ezani hã simisutu te te 're wa'apawapto, Wamama u 're ĩwasihutu mono zéb da hã wanhimirosa'rata na. Tawamhã tãma 're wamreme zusi mono wamhã, te za te te 're wa'awapari u'ãsi, zudezu norĩ hã, zudezu'õ norĩ me.

19 Taha wa, zudezu'õ nherē, dasiré'õ ne 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di oto. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwē te oto dame 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Te duré dame ĩra 're aihãimana za'ra wa'aba mo oto. 20 Ētē 'manharĩ na wa za 'ri na ai'ãma simiré'é za'ra wa'wa. Ētē na'rata nhisiwi, da te dasiwi 're ĩri za'ra mono ne, ma tũ Cristuhu

wasu'uwē na te te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa, isadawa wasu'u'wa norī hā. Duré Wamama pē'ēzani, marī hā te te tāma iwaihu'u za'ra zéb zarina, duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're isadawa wasu'u za'ra mono norī zama ma tō te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. 'Ri uparizéb da, 'ri na'rata wē'ezéb āma, etē tōmo hâpâ wawē na, wa za Zezu Cristuhu āma simiré'é, wapawapto upatabi 'wa wama 're hâimana za'ra mono wa, ta hā. ²¹ Ēne hā misi 'ri na simisutu 're isimi'wara mono ne, te za te te 're wa'apawapto Cristu hā, wa'āma 're isōrōwa za'ra mono da hā, aiwapsi 're wahâimana za'ra mono da. ²² Tane a norī wa'wa hā, etē ahâ na 'ri misi da, da te dasiwi īri ne, te za te te aima 're nharī u'âsi za'ra wa'wa, simisutu Wanhib'apito āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, isōrōwa misi tāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Ipē'ēzani hā aipē'ē za'ra wa'aba 're, 're ihâimana mono zéb zarina.

Paru hā zudezu'ō norī āma te te 're ĩromhuri mono zé wasu'u

3 Taha wa, wa hā Paru, wa 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te tiwi 're rowaptērē u'âsi, aima za'ra wa'aba. Zudezu'ō norī, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa wa 're mo, iwasu'uwē na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Taha 'ru te, ma tō dasiwi ĩnherē ni, dazazéb 're, ĩzab da. ² 'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawī pese wa, ma tō romhuri hā ĩma tisō, aima 're ĩrowē za'ra wa'aba mono zéb da hā. Āne na ma tō ĩwapari za'ra wa'wa, tō. ³⁻⁴ Duréihā te te sima da'āma ĩrotizé hā aré dama iwaihu'u'ō hā ma tō ĩma waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Nimosi wa tō syry na āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁵ Zudezu'ō norī āma te te sima ĩrotizé hā te te dama waihu'u

ō di aré, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Āhāna nimosi ma tō Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī ma waihu'u, te te sima da'āma ĩrotizé hā, Tipē'ēzani na ta norī ma te te iwaihu'uzéb zarina. Duré marī hā te te tāma iwaihu'u za'ra zéb zarina, dama isadawa wasu'u'wa norī ma zama, ma tō tāma waihu'u za'ra, te te sima da'āma ĩrotizé hā. ⁶ Rowasu'u wē hā aré dama iwaihu'u'ō hā 're ihâimana mono hā, āne. Zudezu'ō norī hā Cristuhu wasu'uwē te te 're saze za'ra mono wa, marī ĩwē na zudezu norī ma 're isōpru mono zéb da hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tāma 're ĩropisutu za'ra mono zéb ré, te za 're hâimana za'ra. Simisutu te za oto 're hâimana za'ra, dahâiba misi ne. Cristu Zezusihi āma oto 're nomro mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē norī ma, marī ĩwē na te te tāma ĩropisutuzéb zarina, te za zudezu'ō norī ma zama te te tāma āma 're a'uwaimrami, zudezu norī zu. Āne zudezu'ō norī āma te te sima ĩrotizé hā.

⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawī pese wa, ma tō ĩpisutu, tāma ĩromhuri'wa 're ĩmorī da, Cristuhu wasu'uwē hā te dama 're wasu'u mono da, tiwaihu'u pe hā te te ĩma sōmri wa. ⁸ ĩwana isazei'wa norī hā ĩwē na te sipa za'ra ō di. Ta norī si ma tō tiwē na ĩnhipa za'ra. Tane nherē, ma tō ĩpisutu, zudezu'ō norī ma te tāma 're wasu'u za'ra mono da, ĩwē hā sa'etē na Cristuhu ma 're ihâimana mono hā dama āma 're isōpru mono zéb da hā. ⁹ Ropoto mono 'wa hā ma tō aré pisutu, ropoto na'rata hawimhā dama waihu'u āna a'â 're hâimana mono da, te te da'āma sima ĩrotizé hā. Nimosi ma tō ĩpisutu, te dama 're rowasu'u mono da, za oto te te dama āma ĩ'uwaimramizém na hā te te sima da'āma ĩrotizéb zarina. ¹⁰⁻¹¹ Ta hā ma tō sima wē, hâiwa āma pire na 're ihâimana za'ra mono norī hā te te waihu'u za'ra da oto, hâiwa hawi

dahâimanazém na rowaihu'u wē hā ahā na tāma 're ihâimana mono na hā. Simisutu īsib'a'uwē norī hā oto tāma 're hâimana za'ra mono wa, te za oto āne na waihu'u za'ra, duréihā te te sima da'āma īrotizé hā te te da'āma uwaimrami wa, Wanhib'apito Cristu Zezusi te te ida'anho'reptuzéb zarina. ¹²Taha wa, Wanhib'apito āma oto 're wanomro mono wa, duré īsimipawaptobzém na wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za wasina wapahi āna itēme 're wasihutu wanhimirosa'rata na, 'Re ihâimana u'āsi mono u, robze na tāma 're wamreme zusi mono da. ¹³Āne wa, wa hā te īrobzépata na ī'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono ō di za. Cristuhu wasu'uwē hā wa tō te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, aima 're īrowē za'ra wa'aba mono zéb da hā. Taha wa, Cristuhu wasu'uwē hā te dama 're wasu'u mono 'ru te, rowasédé hā da te īma 're 'manharī za'ra mono nherē, īma 're rowē mono di. Āne wa, te īrobzépata na ī'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono ō di za.

Cristuhu nhimizawi pese zé wasu'u

¹⁴Taha wa, ihī'rātītō, wa 're īsima-sisi, Wamama wi te tiwi 're rowaptērē u'āsi mono da, aima za'ra wa'aba. ¹⁵Ōhō si Wamama wa, wa ī'ra 're wahâimana za'ra īsazei'wai mono bâ, hâiwa āma ti'ai āma zama 're īwahâimana za'ra mono norī hā. ¹⁶⁻¹⁹Wamama te hā īwaihu'upe hā, te sa'ētē na 're hâimana tāma. Āne wa, wa tiwi te 're rowaptērē u'āsi, aima za'ra wa'aba, Tipē'ēzani na te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, aihâimana nhipete sina, āma 're aihâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, Cristu hā aipē'ē 're, 're sāmra u'āsi za'ra wa'aba mono da, īwaihu'u pese na asina 're īumnhasi za'ra wa'aba mono zéb za-

rina. Wa duré aima za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptērē u'āsi, te te 're aipawaptob u'āsi za'ra wa'aba mono da, dazawizé hā aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're 'manharī wē u'āsi za'ra wa'aba mono da. Dazawizé hā sa'ētē uptabi na, te Cristuhu ma 're hâimana. Āne wamhā, uburé asiré īsazei'wa norī me, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'râwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa īsima aiwē za'ra wa'wa, ti'ab ré wa te wasina 're waihu'u uptabi za'ra mono ō nherē, Cristu te te 're īwa'azawi pese mono zé hā. E marī da. Uburé marī īwē si, 'Re ihâimana u'āsi mono ma 're ihâimana za'ra mono ne, aima zama 're hâimana za'ra wa'aba mono da, dazawizé hā, dahâimanazém na rowaihu'u wē zama.

²⁰'Re ihâimana u'āsi mono hā waihu'u pese di, te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono zéb da hā, marī īwē zō wa te 're īrosa'rata za'ra mono zém nhipai u, duré marī īwē hā wa te tiwi 're īwaptērē za'ra mono zém nhipai u zama. Tiwaihu'u pese na te te 're īwa'apawapto mono zéb zarina, tāma waihu'u pese di, īwē na te te wama āma 're ī'a'uwaimrami mono zéb da hā. ²¹Taha wa, īsazei'wai mono bâ Zezu Cristuhu āma 're īwanomro mono norī, Wamama āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za.

Misi Cristuhu hâiba ne, aihīni īsazei'wa norī 're ihâimana za'ra mono zém na rowasu'u

4 Taha wa, wa za aima roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa 're īmorī 'ru te, 're īza mono ré, dazazéb 're. Ma'āpé dama 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono za, 'Re ihâimana u'āsi mono te te sima 're ī'aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba. Taha da, ma tō te te sima 're aipisutu za'ra wa'wa. ²Āne te za 're anomro aba mo. Aipire na asina

're asôpré wa'aba mono ô di za. Duré aiwamri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aihâimana wê na. ³Wamama hã ma tô Tipê'ézani na te te wama 're anharĩ, rowê na oto wasiré 're wanomro mono da. Taha wa, âne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za 'râwi asina 're asôpré wa'aba mo. ⁴Cristuhu nhĩb'a'uwê mono bâ misi dahâiba ne, wa simisutu 're wahâimana za'ra. Misi te Īpê'ézani hã 're hâimana. Taha si te wama 're hâimana za'ra, wapê'ê mono bâ. Duré ôhõ zô si wa 're wanhipari za'ra oto, rowê uptabi zô. Taha zô 're asimipari za'ra wa'aba mono da, ma tô tinhib'a'uwê da, aipisutu za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ⁵Ôhõ si, Danhib'apito te 're hâimana. Ôhõ si, te Wanhib'apito wasu'uwê hã 're hâimana, wa te âma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hã. Ôhõ zadawa para si, wa tô â dawabzuri hã wa te 're 'manharĩ za'ra. ⁶Ôhõ si uburé Damama te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ôhõ si danhipai u te ropâ 're hâimana. Te duré wapê'ê mono bâ 're sãmra.

⁷Cristu hã ma tô marĩ ĩwê na ĩmadâ'â waihu'u ô na wama 're sôprub za'ra, wahâiba mono bâ, te te wama 're ĩapisutu mono zéb zarina, wa te tâma 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã. ⁸Duréihã ma tô âne na rob'ui'éré ni, ĩbaihã na hã:

“Hâimo morĩ wamhã, dawĩ watobro wa, ma tô sisarina da'ahã na te te danhimro. Marĩ ĩwê na ma tô duré dama 're sôpru.”

Âne 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirowasu'u na rob'ui'éré hã.

⁹E marĩ te wasu'u, hâimo ĩmorĩzé hã. A'â ti'ai u ĩmorĩzé te wasu'u, ta hawĩ hâimo morĩ wa. ¹⁰Ti'ai u we ĩmorĩ hã ma tô apâ mo, hâiwa nhĩpai u ropâ uburé da'madâ'â wa dama 're hâimana mono da. ¹¹Cristu hã ma tô ni'wam

norĩ hã pisutu za'ra, ĩsadawa wasu'u'wa 're nomro mono da. Ni'wam norĩ ma hã ma tô duré pisutu za'ra, marĩ te te tâma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ĩsazei'wa norĩ ma. Duré ni'wam norĩ hã ma tô pisutu za'ra, ĩwasu'uwê na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã ma tô pisutu za'ra, dama rowahutu'wa da, ĩsimiroti na te te 're dapawaptob za'ra mono da, âma 're dahâimana wê za'ra mono da. ¹²Âne ma tô Cristu hã da'apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê norĩ te te 're pawaptob za'ra mono da, taha zarina 're sipawapto pese za'ra mono wa, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. ¹³Tawamhã aihĩni wa za oto wanhimirosa'rata na wasina wa te 're sazei pese za'ra, Wanhib'apito wasu'uwê hã wa te âma 're ĩsaze za'ra mono zém na hã. Duré aihĩni wa za oto 'râwi wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hã, niha 're ihâimana mono na. Âne wamhã, wahâimana wê zé, wa za wasima wa te 're sa'êtê za'ra. Tawamhã wa za oto wasina wa te 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're ĩwanomro wê uptabi mono zé hã. ¹⁴Âne wamhã, ai'uté ne wanhimiza'rese âna 're wanomro mono ô di za oto. Tawamhã dazadawa nhĩpese na da te wama 're roti za'ra mono nherê, roti tô senai'ô hã wa te 're wapari za'ra mono ô wa, roti tô senai'ô niwĩ 're wasipizari za'ra mono ô di za. ¹⁵Wa norĩ hã roti tô sena na si, wa za wasima wa te 're roti za'ra, 're wasisawĩ pese za'ra mono sina. Âne wamhã, wahâimana wê na, wa za wa te 're sa'êtê za'ra. Tawamhã wa za oto wa te wasina 're uwaimrami za'ra, Cristuhu ne 're ĩwanomro wê uptabi mono zé hã, Wanhib'apito ne. ¹⁶Marĩ mono bâ wahâiba bâ wama 're hâimana za'ra mono nherê, wa za wa'rã zadawa para si marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra. Tane wa norĩ hã Wanhib'apito zadawa

para si marī hā wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, rowē na wa za wasiré 're wahâimana za'ra. Tawamhā 're iwasisawi pese za'ra mono zéb zarina, wa za 're wasipawaptob za'ra, wa te wasima 're sa'ētē za'ra mono da, wahâimana wē zé hā.

Cristuhu āma oto 're ĩdanomro mono zép té wasu'u

¹⁷Taha wa, tō sena Wanhib'apito zadawa para wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'ō'wa norī ne 're anomro aba mono tō da, ta norī nhimirosa'rada hā tō senai ō wa. ¹⁸Tob'a na 're ĩnomro mono norī ma, rob'madā hā tāma ĩwaihu'u za'ra ō ne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti uwaibaba rosa'rada hā tāma waihu'u za'ra ō di, ĩsazei'ō'wa norī ma hā. Ta norī hā te te sima 're wē za'ra mono ō wa, ĩsimiroti hā te te 're wapari za'ra mono da, te za tiwasété na siwaihu'u āna 're hâimana za'ra. Taha wa, rowē na āma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb ré, 're hâimana za'ra mono ō di za. ¹⁹Siséb āna te ta norī hā te te sina 're rob'manharī wasété za'ra, tihâimana wasété na. Tiwasété zô si te duré sima 're sópré, marī ĩwasété na si 're hâimana za'ra mono da.

²⁰E āne 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tō Cristu hā ĩhâimanazém na 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. ²¹A norī wa'wa hā ma tō Cristuhu wasu'u wē hā aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mo. Oto ĩsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, Zezusihi hawi roti tō sena hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ²²'Re anomro wasété aba mono da si, te aré asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Taha wa, te aré aiwi 're si'utōrī za'ra wa'wa, 're anomro wē wa'aba mono zé hā. Tane nherē, te za oto ĩrēme pese za'ra wa'wa, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé hā. ²³Asimirosa'rata wē na si te za oto 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba

mo, taha zarina 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono da oto. ²⁴Da'uza hā ĩhâ tém na 're ĩdasi'uza za'ra mono ne, te za oto aihâimanazép tém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩwē na si. Taha da, ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā aipoto téb za'ra wa'wa aipē'ē 're, ĩsine 're anomro wē wa'aba mono da, tō sena dama 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono da oto.

²⁵Taha wa, dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ō di za oto. Aihâiba mono bâ te za tō sena na si asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. ²⁶⁻²⁷Nimahā na 're asiti'ru za'ra wa'aba mono wamhā, 're aiwasété za'ra wa'aba mono ō di za, aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da. Duré asiti'ru ré bādâ hā wahuré ai'āma 're si'utōrī za'ra wa'aba mono tō da, te za asiwi 're ĩwē'ō za'ra wa'aba mo, Wa'uburé nhimi-wada'uri zarina aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da dama.

²⁸Danhibrom na dawi 're asimisai-huri za'ra wa'aba mono hā 're asimisaihuri za'ra wa'aba mono ō di za oto. Te za oto asib'rata na 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, aihâimana wē na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asimiromhuri na ĩsibrob'ō norī hā 're pawaptob za'ra wa'aba mono da, āne si wē wa.

²⁹Aimreme wasété na dama 're aimreme zusi aba mono ō di za oto. Aimreme wē na si te za oto dama 're aimreme zusi aba mo, asimiroti wē na si 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da āma. ³⁰'Re aihâimana wasété za'ra wa'aba mono ō di za, aihâimanazém na Wamama pē'ēzani wi 're robzei'ō tō za'ra wa'aba mono da. E marī wa. ĩpē'ēzani hā te wapē'ē 're, wama 're hâimana za'ra, wapibui pese zéb da hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, tāma 're ĩwahâimana za'ra mono na, bādâ ĩwa waptā'ā ō ré, te te ĩwa'anho'reptuzéb da hā. ³¹Taha wa, te

za oto 're ĩrēme pese za'ra wa'aba mo, aipē'ē na 're ĩda'ruiwapari za'ra wa'aba mono zé hā. Asiti'ru zama te za 're ĩrēme pese za'ra wa'aba mo, asahi zama duré. Aimreme 'rāihā sina, duré dama 're nharī za'ra wa'aba mono ō di za. Da'āma 're wasété za'ra wa'aba mono ō di za duré. Dama 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono ō di za duré.³² Marī ĩwē na te za dama 're asōprub za'ra wa'aba mo, aipē'ēzé sina. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā Cristu dazada dā'ā wa, te te ai'āma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono ō di oto, 're ĩmanharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā. Taha wa, a norī wa'wa hā ĩwasédé hā da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono nherē, ĩsine dawasédé hā da'āma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono ō di za oto.

'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra na oto 're ĩdanomro mono zé wasu'u

5 A norī wa'wa hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra oto 're anomro aba mono wa, tāma asawi za'ra wa'aba di. Taha wa, te za ĩsirā zarina si oto 're anomro aba mo.² Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zéb zarina, te za oto 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Ta hā te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tō sisawi āna sisō, wazada dā'ā da. Taha wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma 're ĩdanhoprub za'ra mono zéb zarina, sisawi āna sisōmri wa, Wamama ma wē uptabi di, wazada ĩdā'ázé hā.

³A norī wa'wa hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē 're anomro aba mono nherē, siwa'ru aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za, pi'ō na aibā na zama. Duré aihāimana nhiséb'ō na 're anomro aba mono ō di za. Duré danhibrom na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono ō di za, ta hā ĩ'uwaibaba ō wa 're ĩdahāimana wasété za'ra mono zé hā.⁴ Duré aimreme nhiséb'ō na asima 're rowasu'u wasété za'ra wa'aba mono ō di za. Aimreme to na asima 're

rowasu'u wasété za'ra wa'aba mono ō di za duré, āne hā ĩ'uwaibaba ō wa, Wamama nhīb'a'uwē 're ĩwanomro mono zéb da hā. Wama 're ĩsōpru mono zém na si, te za asima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo oto, Wamama āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da.⁵ Taha wa, te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, āne: Sina 're ĩsipsaihuri za'ra mono norī hā, duré dahāimana nhiséb'ō na 're ĩnomro mono norī hā ĩtēme 're sisisi mono ō di za, 'Re ĩhāimana u'āsi mono u hā, duré Cristuhu u hā, da'āma 're ĩsīb'a'uwē zahuré mono zéb u hā. Duré danhibrom na te te 're ĩda'ruiwapari za'ra mono norī zama ĩtēme 're sisisi mono ō di za, marī zō si te te sima 're rosa'rata u'āsi za'ra mono wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono upana. Taha wa, ta norī hā marī ĩwē na tinhib'a'uwē norī ma te te ĩropisutuzéb ré, 're hāimana za'ra mono ō di za.

⁶Ta norī hā po're'ō u'āsi 're nomro mono wa, te za nimahā na tāma rob'manharī pipa za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. Tane nherē, āté ni'wam norī hā te za sadawa nhipese na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, za te te ĩdahā za'ra ō na hā. Āne te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, 're waparī za'ra wa'aba mono ō di za, ĩsimirowasu'u tō senai'ō wa, ta norī hā.⁷ Taha wa, ĩpo're'ō norī siré hā 're anomro wasété aba mono ō di za oto.⁸⁻⁹ A norī wa'wa hā roti sena hā aré waihu'u za'ra wa'aba ō di, Cristuhu nhimiroti hā. Taha wa, datob'a na 're ĩdanomro mono ne, ma tō aré robra na 're anomro aba mo, aiwasété na. Cristuhu āma oto 're anomro aba mono wa, rowa'a na damorī wē na 're ĩdanomro mono ne, te oto ĩsimiroti ré 're anomro aba mo. Taha wa, te za oto āma 're anomro wē wa'aba mono sina, 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā Wanhib'apito nhimiroti na 're nomro mono wanhā, te za te te dama

're rob'manharī wē za'ra. Te za duré 're nomro wē. Duré tō sena na si te za te te dama 're rowasu'u za'ra. Dahâi-manazé tō sena na si te za dama 're hâimana za'ra. Taha wa, a norī wa'wa hā roti sena zarina si te za oto 're anomro wē wa'aba mo, Cristuhu nhimiroti na. ¹⁰ Āne te za 'râwi asima 're înharī za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na: "E niha wa za 're mo, Wanhib'apito te te îwēsâm-rizéb da hā." Āne te za 'râwi asima 're înharī za'ra wa'aba mo, āma 're anomro wē wa'aba mono da. ¹¹ Īsazei'ō'wa norī siré, marī îwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za oto, îpē'ē 're, robra u'âsi 're înomro mono norī siré hā. Ta norī ma, te za 're îroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharī wasété zé hā. ¹² Īpo're'ō norī hā te marī îwasédé hā pi'uriwi te te 're 'manharī za'ra. Ta norī nhimi'manharī wasété zé hā wasété uptabi wa, taha na si āma wanhiséb uptabi za'ra di, wa te āma wasima 're îrowasu'u za'ra mono zéb da hā. Taha wa, te za ta norī ma 're îroti pese za'ra wa'aba mo, te te 're sahâri za'ra mono da, tinhimi'manharī wasété zé hā. ¹³⁻¹⁴ Robra wa, wa te ro'o wamhā, wa za marī hā wa te 're waihu'u za'ra, tō sena îhâimanazém na. Tane bâdâ te te dama 're rob'uiwē za'ra mono wamhā, rob'madâ'â pese di za dama. Duréihā wahi'rada, ma tō āne na roti:

"A hā 're asōtō u'âsi mono hā, ai'utu.

Te za aiwahu, 're îdadâ'â u'âsi za'ra mono zém hawi. Tawamhā Cristu hā te te dama 're îrob'uiwē mono ne, te za roti sena hā aima waihu'u."

Āne wahi'rata nhimiroti hā dama.

¹⁵ Taha wa, wa za aima roti za'ra wa'wa, 'râwi asina 're asōpré u'âsi aba mono da, 're anomro wē wa'aba mono zéb da. Sena na roti wē waihu'u'ō'wa ne, 're anomro wasété aba mono ō di za oto. Roti sena hā oto aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te za āma 're

anomro wē wa'aba mo, tō sena roti wē zarina si. ¹⁶ Āhāna uburé dawasédé hā te daro mono bâ 're hâimana. Taha wa, wama 're hâimana za'ra mono ré bâdâ hā, wa za wa te 're dapawapto wē za'ra. ¹⁷ Tawamhā danhimiza'rese āna 're îdanomro mono ne, 're anomro aba mono ō di za. Wanhib'apito te te sima 're î'ai'awē wa'aba mono zéb zō si, te za 're asōpré u'âsi aba mo, asina tāma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da.

¹⁸ Āsipārī na 're asi'râiwamnarī za'ra wa'aba mono ō di za oto, taha zarina siwa'ru 're anomro wasété aba mono tō da. Wanhib'apito pē'ēzani nhimi-wada'uri na si te za oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, robze sina āma 're anomro aba mono da oto. ¹⁹ Aima āma 're îrobze za'ra wa'aba mono zéb da hā, te za 're asō're za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito pē'ēzani te te aima 're îwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Wanhib'apito hā sōpru wa, te za rowē zarina tāma 're asō're za'ra wa'aba mo, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, asō're wa'aba na. ²⁰ Wamama hā sōprub di, 'Re îhâimana u'âsi mono hā. Taha wa, uburé marī wē na wama 're îsōprub za'ra mono zéb zarina, te za āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. ²¹ A norī wa'wa hā ma tō Cristu hā 're îwapari pese za'ra wa'aba mo, Asib'apito wa'wa hā. Taha zarina, te za 're asiwapari pese za'ra wa'aba mo.

Īmro ré norī ma, rotizé wasu'u

²² Pi'ō norī, aimro nhimiroti te za 're îwapari pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti 're îwapari pese za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³ E marī wa. Aimro za'ra wa'wa hā asipai u 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, Cristu tinhib'a'uwē norī nhipai u 're îhâimana mono ne, ta norī nho'reptui'wa 're hâimana mono wa. ²⁴ Īsib'a'uwē norī hā

Cristuhu nhimiroti te te 're ĩwapari pese za'ra mono ne, te za pi'õ norĩ hã aimro nhimiroti 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo.

²⁵ Aibã norĩ, Cristu hã tinhib'a'uwẽ norĩ te te 're ĩazawi pese mono ne, te za aimro hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo, tihãiba hã sawi ãna te te ĩsõmri ne, sada dâ'ã za'ra da. ²⁶ Marĩ hã ã na da te 're ĩ'upsõ za'ra mono ne, ma tũ tinhimiroti na wawasété hawi te te 're wa'a'upsõĩ wẽ wapẽ'ẽ 're, 're wanomro wẽ mono da, ĩsib'a'uwẽ si oto 're wahãimana za'ra mono da tãma. ²⁷ ãne ma tũ sina uwaimra dama, zazahã ĩhãĩ up-tob õ ne, duré ĩhã'rã'ru'õ ne zama, hãimana wẽ uptabi na 're hãimana za'ra mono da, ĩsib'a'uwẽ norĩ hã. ²⁸ Aibã norĩ, Cristu te te 're ĩwa'azawi pese mono zéb zarina, te za aimro hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re sawi pese za'ra wa'aba mono wa, marĩ ĩwẽ zõ asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama ĩwẽ zõ 're asõpré wa'aba mo. Tawamhã marĩ hã ĩwẽ zõ aimro ma 're asõpré wa'aba mono zém na, te za marĩ hã ĩwẽ zõ asima zama 're asõpré wa'aba mo. ²⁹⁻³⁰ Ni'wam norĩ hã sima 're sipese u'ãsi za'ra mono wamhã, 're saihuri mono ãna 're si'ubumroi u'ãsi mono õ di za. Te za 're saihuri u'ãsi. Te za duré 're si'madãã pese za'ra, Cristu te te wama 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono ne, tinhib'a'uwẽ norĩ ma. ³¹ ãne ĩwasu'u na rob'ui'ére hã: “Dasina 're damro za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nherẽ, te za oto dahãiba misi ne damro me si 're dasi'ubumro, misi haré.” ³² ãhã wasu'u hawi wa tũ waihu'u za'ra ni, aré dama waihu'u õ nherẽ, ãne na hã. Aibã ĩmro hã, Cristu te wasu'u. Duré pi'õ ĩmro hã ĩsib'a'uwẽ norĩ, te wasu'u. ³³ Aima za'ra wa'aba zama, te rowasu'u hã 're hãimana, ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono zéb da hã oto. Taha wa, aibã norĩ,

te za aimro 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ĩsawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, marĩ ĩwẽ zõ asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré aimro ma zama 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zõ. Duré pi'õ norĩ, aimro hã te za 're ĩwazéb za'ra wa'aba mo.

Da'ra norĩ ma, damama norĩ ma, duré dana norĩ ma zama rotizé wasu'u

6 Da'ra norĩ, Wanhib'apito nhimiroti 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mono zarina, te za aimama nhimiroti hã 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. ²⁻³ 'Re asimipari pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mo aimama ma, duré ana ma zama, rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, duré 're aihãimana hã za'ra wa'aba mono da, ti'ai ãma. ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã te 're hãimana, taha zarina marĩ ĩwẽ hã za te te dama ãma 're ĩ'a'uwaimrami mono na hã. Duréihã ma tũ ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã dama roti:

“Aimama nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama. Ta norĩ nhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Duré 're atãã su'u za'ra wa'aba mono õ di za. Te za 're asi'ĩhi pese za'ra wa'aba mo.”

ãne ma tũ aré dama roti. Simiroti pire di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, te za aimama nhimiroti hã 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama.

⁴ Damama norĩ, ai'ra ma hã 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono õ di za, asada 're sahi za'ra wa'aba mono tũ da. Te za asimiroti wẽ na si 're ĩpawapto wẽ za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito nhimiroti zarina, ai'ra norĩ wa'wa hã 're nomro wẽ mono da.

**Pawa'âbâ âna dama romhuri'wa
norī ma, duré danhib'apito
norī ma, rotizé wasu'u**

⁵ Aipawa'âbâ âna aiwada'uri zarina si dama romhuri'wa norī, asib'apito mreme hā te za 're iwapari pese za'ra wa'aba mo, 're wazéb za'ra wa'aba mono sina. Cristuhu ma 're iromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za tô sena asib'apito mreme hā 're iwapari pese za'ra wa'aba mo. ⁶ E asib'apito nho'a si te za romhuri hā tâma 're i'madââ pese za'ra wa'aba mo. Mare di. Īsa're'ra nherē, te za romhuri hā tâma 're i'madââ pese za'ra wa'aba mo, te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da, asimirohuri na. Cristuhu ma 're iromhuri za'ra wa'aba mono ne, te za duré ti'ai âma asib'apito ma romhuri hā 're i'madââ pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're i'wē mono zéb zarina. ⁷ Ato sina te za tâma 're iromhuri za'ra wa'aba mo, asib'apito za'ra wa'aba ma, Asib'apito up-tabī aba ma 're iromhuri za'ra wa'aba mono ne. ⁸ Wapawa'âbâ âna wawada'uri zarina si dama romhuri'wa 're iwahâimana za'ra mono norī, duré wawada'uri âna wasi'uihâ na 're iwahâimana za'ra mono norī me zama, wa te dama 're i'manharī wē za'ra mono wa'rāmi, te za Wanhib'apito hā te te wama 're wa'âbâ za'ra. Āhā wasu'u na te za 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹ Danhib'apito norī, aima romhuri'wa norī ma, wa tô tâma roti za'ra, romhuri hā te te aima 're i'madââ pese za'ra wa'aba mono da, to sina. Taha wa, te za aima romhuri'wa norī ma 're i'manharī wē za'ra wa'aba mo. Tâma 're ropipa za'ra wa'aba mono ō di za. Misi Asib'apito wa'wa te oto aima 're hâimana za'ra wa'wa hâiwa âma, aima romhuri'wa norī nhib'apito zama. Ai-wapsi te za te te aima 're wa'âbâ za'ra

wa'wa, 're iromhuri wē za'ra wa'aba mono zéb zarina.

**'Re ihâimana u'âsi mono hā
wa'rui'wa zada, tiwaihu'u pese na te
te 're i'da'apawapto mono zé wasu'u**

¹⁰ Wa za oto roti na aima 'rāsutu za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā Wanhib'apito siré si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wanhib'apito ma si iwaihu'upe hā sa'ētē na tâma 're hâimana mono wa, te za iwaihu'u pese zarina aihâimana nhiptete sina 're anomro aba mo. ¹¹ Dasi'wapé 'manharī'wa norī hā te za sisada 're si'uza za'ra. Tane te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawap-tobzéb ré, 're anomro aba mo, Wa'uburé nhimiroti da, asiptete sina sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa norī hā wasiré 're iwahâimana za'ra mono norī me, 're wasi'wapé za'ra mono ō di. Wa'uburé norī me si, wa za 're wasi'wapé za'ra, hâiwa nho're âma simiroti wasété na 're ihâimana za'ra mono norī me. Wa'uburé norī hā ti'ai âma dapo're'ō na 're i'danomro mono norī ma, simiroti pire di, Wanhib'apito nhimiroti waihu'u'ō'wa 're danomro mono wa. ¹³ Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawap-tobzéb ré, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhā wa'uburé norī hā nimahā bâtâ na asō 're sihutu aba mono wamhā, te za 're i'wapé za'ra wa'aba mo. Tawamhā 're i'wapé za'ra wa'aba mono na, âma 're ai'uté za'ra wa'aba mono wa, te za ta norī wi 're aiwairébé aba mo.

¹⁴ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Da'usisizé i'sa'ētē na, te za 're asi'usisi za'ra wa'aba mo. Da'usisizé i'sa'ēne hā tô sena 're i'dahâimana za'ra mono zé, te wasu'u. Duré danho'utu'ubuzé itete na te za 're asi'uza za'ra wa'aba mo. Danho'utu'ubuzé itede hā 're i'danomro wē mono zé, te wasu'u. ¹⁵ Duré dâpara'uza itete na te za 're asipara'uza

za'ra wa'aba mo. Dapara'uza itede hã ĩwasu'uwẽ na datoi u'ãsi da te 're ĩdapo're pu'u za'ra mono zé, te wasu'u, rowẽ u'ãsi Wamama siré 're ĩdanomro mono zéb da hã oto. ¹⁶Duré ĩbaihã 'manharĩ hã te za 're ĩwasari aba mo asi'wawi, da te 're aiházup tō wa'aba mono da, po'o 'wa ro'o na. Wa'uburé nhimiroti, wa te 're wapari za'ra mono tō da, Wamama ĩwaih'u'u pese na wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zé, te wasu'u, ĩbaihã 'manharĩ hã. ¹⁷Da'rãzaza itete na te za 're asi'rãzaza za'ra wa'aba mo. Da'rãzaza itede hã wanho'reptuzé, te wasu'u. Duré sib'ézé 'wa pa hã te za asiré 're ĩwasari u'ãsi aba mo. Sib'ézé 'wa pa hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u, ĩpě'ězani hã te te wama 're awaihu'u mono da, ĩsimiroti hã. ¹⁸Te aima ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za uburé 're ĩmanharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mo. Duré ĩpě'ězani te te wama 're ĩawaihu'u mono zéb zarina, te za Wamama ma 're aimreme zusi aba mo. Te za tiwi 're ĩrowaptērē u'ãsi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Asimiza'rese sina te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo, tãma 're aimreme zusi aba mono da. Aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ ma, te za duré tiwi 're ĩrowaptērē u'ãsi za'ra wa'aba mo, te te 're apawaptob u'ãsi mono da, daro mono bã. ¹⁹Īma zama te za duré tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, timreme te te ĩma 're awaihu'u u'ãsi mono da, wẽ na te

dama 're sadawa wasu'u mono da, ĩpahi ãna, Cristuhu wasu'uwẽ hã aré dama ĩwaih'u'u'ō hã, da te 're waihu'u za'ra mono da oto. ²⁰Cristu hã te te datēme ĩzatōrĩ wa, wa oto ĩsadawa wasu'u'wa 're mo, dazazéb 're, 're ĩza mono nherē. Taha wa, ĩpahi ãna te dama 're sadawa wasu'u mono da, te za tiwi 're ĩrowaptērē u'ãsi za'ra wa'aba mo, Wamama wi.

Paru te te dama ĩroti 'rãsutu zéb ãma, te te ĩda'azawizé

²¹Titicu hã te za aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, ĩhãimanazé hã. Ta hã wapawapto wẽ 'wa, Wanhib'apito ma romhuri'wa duré, wama ĩsawi pe hã. ²²Āme ĩwahãimana za'ra na te te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tō atēme satōrĩ za'ra wa'wa, rowasu'u wẽ zarina, rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da oto.

²³'Re ĩhãimana u'ãsi mono Wamama wi, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa za aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowaptērē u'ãsi, te te 're aipawaptob u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'ãsi ãma 're anomro aba mono da, duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina 're anomro aba mono da, ta norĩ hã waihu'u pese zahuré wa, asina 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'aba mono da. ²⁴Uburé Wanhib'apito Zezu Cristuhu zawĩ pese 'wa norĩ ma, wa za te tiwi 're rowaptērē u'ãsi, ta norĩ hã Wanhib'apito tō sena te te 're sawi pese za'ra mono wa, Wamama hã ĩwẽ na te te 're apawaptob u'ãsi mono da.

Piripu norĩ

Piripu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érezé

Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĩbaihâ hā Paru hā ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ ma sōmri za'ra, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Paru norĩ hā Siraha me, ĩmorĩ'rata na Piripu u simasisi zahuré wamhā, ma tō ĩsazei'ō'wa norĩ hā siwi tiza, dazazéb 're. Tame sima'wara ré hā ma tō dazazéb 're, da'madâ'â'wa hā pawaptob zahuré, ĩmro zama, duré ĩ'ra norĩ zama, Zezusi hā te te saze za'ra da. Awē ma tō oto tāma waprozi zahuré ni, pusi da apâ.

Ā ĩbaihâ hā darob amoi āma dazazéb 're oto sāmra ré, ma tō āma rob'ui'éré, Piripu norĩ ma. Paru hā ma tō tāma waihu'u za'ra, āne: Zezusihi zazei'wa norĩ hā te za tō te te 're robzépata za'ētē za'ra. ĩsazeté'wa norĩ āma ma tō duré ti-hâtâ'â za'ra, senai'ō na rowasu'u'wa norĩ hā ĩwazari 're hâimana za'ra mono wa. Ma tō duré tāma siwasu'u za'ra, te te 're ĩsawi pese za'ra mono na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, Cristuhu nhirā zarina si 're nomro mono da, ta hā sina 're ĩwata mono ō ne. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā te te tāma 're ĩwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharĩ za'ra mono da, ma tō duré tāma roti za'ra, Cristu hā wedepo'ō nhonhi'rāmi na dâ'â wa, ĩmama hā te te tāma ĩpisutuzéb zarina, te te sina tāma ĩ'uwaimrami ne.

1 Wa hā Paru, duré Timotiu, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa norĩ, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi āma uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Uburé Cristu Zezusihi āma si 're anomro aba mono norĩ ma, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa 're ĩhâimana za'ra mono

norĩ ma zama, duré dapawapto'wa na 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma zama.

²Wamama ma, wa ai'āma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hā ai'āma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi, āma 're anomro aba mono da.

Paru hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, Piripu norĩ āma 're ĩmreme mono zé wasu'u

³Ai'āma 're ĩpo're pu'u za'ra wa'aba mono sidâpâsi, wa 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩwata u'âsi, ĩnhib'apito āma. ⁴Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ai'āma 're ĩmreme za'ra wa'aba mono sidâpâsi, wa āma aima 're ĩ-toi u'âsi za'ra wa'wa, aihâiba mono bâ wa'aba. ⁵Cristuhu wasu'uwē hā 're ĩwaparĩ na'rata za'ra wa'aba mono zém hawim haré, te oto ĩsiré āma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo, wa te dama āma 're ĩropéi mono zém na hā. Taha wa, wa ĩto sina ai'āma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hā. ⁶Ta hā te te asō'reptu za'ra wa'aba zém na, ĩwē na te te ai'āma ĩsāna'rata za'ra wa'aba zéb zarina, te za te te 're aipawap-tob u'âsi za'ra wa'wa ōne u'â, ti'ai u apâ we ĩmorizéb u, Cristu Zezusi hā. Taha ō ré, te te aiwi sazâri waihu'u za'ra wa'aba ō di za, te te 're aipawap-tob za'ra wa'aba mono zé hā. ĩwē si te za tō te te aima 're 'manharĩ u'âsi za'ra wa'wa, āma 're anomro wē u'âsi aba mono da. Āne wa tō ai'āma waihu'u za'ra wa'wa, tō sena na. ⁷Ī'uwaiwaba wa tō āne na hā ai'āma waihu'u za'ra wa'wa. E marĩ wa. Īpē'ē 're, ĩma asawi za'ra wa'aba zé hā ĩma 're hâimana u'âsi mono wa. Romhuri ĩwē up-tabi hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tin-himizawi pese zéb zarina te te ĩma ĩpisu-tuzém na, ma tō ĩsiré tāma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, tō. Āhāna dazazéb 're,

're ihâimana mono ré, ma tô a norî wa'aba zama 're îromhuri za'ra wa'aba mo îsiré. Duré dazazéb 're, 're ihâimana mono ô ré hã ma tô duré îsiré dama 're îwasu'u za'ra wa'aba mo, Cristu hã. Taha wasu'uwê hã senai ô newa da te îma 're înhari za'ra mono ma, te dama 're anhari mono ré hã, ma tô îsiré 're îromhuri za'ra wa'aba mo, duré sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, te dama 're wasu'u mono ré hã, damreme wa'rãmi. ⁸Re ihâimana u'âsi mono ma si, tãma îwaihu'u pese di, sena na îma asawi uptabi za'ra wa'aba na hã, duré ai'ãma 're îpê'ézé uptabi za'ra wa'aba mono na zama. Cristu Zesusihi ma, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba ne, wa tô duré wa hã te 're asawi pese za'ra wa'wa duré.

⁹Re ihâimana u'âsi mono ma, wa duré ai'ãma 're îmreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, 're îdazawi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're sa'ëté u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirowaihu hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. Duré uburé marî hã îwê na âma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa ai'ãma 're îmreme u'âsi za'ra wa'wa, duré îwasété na âma 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, asiwi 're wê'ô za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Tawapsi te za îwê si asima 're îpisutu u'âsi za'ra wa'aba mo, âma 're anomro wê wa'aba mono da hã. ãne wapsi, 'rãwi aiwasété na 're asi'marõpãri za'ra wa'aba mono ô di za, nimahã na Cristu apã we îmorízéb u hã. ãhã zarina si, te za aiwasété wi, aihâimana nhiptete sina 're anomro u'âsi aba mo. ¹¹Taha wa, te za îwê si 're îmanhari u'âsi za'ra wa'aba mo, Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina si. ãne na âma 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono zém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si te za 're dawata za'ra.

Tane da, wa ai'ãma 're îmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã.

Paru hã Cristuhu ma si, 're îsisõmri mono zé wasu'u

¹²⁻¹³Îsisãnawã norî, e âme ropipa hã îma ihâimanazéb zarina, ma tô Cristuhu wasu'uwê na te te datême îropézé hã mazazã. Mare di. ãne îma romhãimana nherê, ma tô da'ahã na da te 're saze za'ra, Wanhib'apito wasu'uwê hã. ãne na î'ãma waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô îsima aiwê za'ra wa'wa. Dazazéb 're ihâimanazém na, ma tô da'wapéi'wa norî hã danhib'apito nhorõwa 'madã'ã'wa norî hã siwi îwaihu'u uburé, Cristuhu ma romhuri'wa 're ihâimana mono 'ru te, da te dasiwi înherézém na hã. Da'ahã na ma tô duré ãne na îwaihu'u za'ra ni, ãhã 'remhã. Dazazéb 're, da te dasiwi înherê ô 'wa'ãhã, ta norî hã Cristuhu wasu'uwê hã te te wapari za'ra ô di aré. ¹⁴Duré dazazéb 're ihâimana wa, te oto wasisãnawã norî hã ahã na te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra Wanhib'apito hã, taha si te te 're îpawaptob u'âsi mono wa. Taha wa, pahî ãna te oto 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u hã te te dama 're wasu'u za'ra, te te sina 're danhimimnhasi za'ra mono nherê, ta norî hã. ¹⁵Ni'wam norî hã îsiniwî da'ahã na 're dahâimana za'ra mono da si, te Cristuhu wasu'uwê hã te te dama 're wasu'u za'ra, înhimiromhuri wê zarina, da'ahã na da te 're saze za'ra mono 'ru te, te te ãma 're îruiwapari za'ra mono wa, ta norî hã. Ni'wam norî si te î'uwaibaba te te dama ãma 're rowasu'u za'ra, te te ãma 're îpawaptob za'ra mono da, sena na ta norî si te te sima 're wê uptabi za'ra mono wa. ¹⁶Ta norî ma, tãma îzawi za'ra zarina, te Cristu hã te te dama 're wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã romhuri te te îma îsõmri na te te ãma îwaihu'u za'ra wa, Cristuhu wasu'uwê hã senai ô newa da te îma 're înhari za'ra mono norî ma, tô sena

na te dama 're ī'anharī mono na hā, damreme wa'rāmimhā. ¹⁷Tane nherē, īnhimiromhuri na te te 're ī'ruiwaparī za'ra mono norī hā simirosa'rata wē na te te dama 're wasu'u za'ra mono ō di, Cristu hā. Sima si te te 're īrosa'rata za'ra mono zēb zarina si, te ta norī hā te te dama āma 're rowasu'u za'ra, tarē da'ahā na īsimirowasu'u wē niwī 're dahāimana za'ra mono da. Ma tō duré te te 're rosa'rata za'ra, āne hawi te āma 're robzēpata za'ētē mono da, dazazēb 're, 're īhāimana mono ré.

¹⁸⁻¹⁹Tane nherē, wē di tō, īma hā. Ni'wam norī hā simirosa'rata wē na Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhā, duré ni'wam norī hā sima si te te 're īrosa'rata za'ra mono zēb zarina, Cristu te te dama 're wasu'u za'ra mono nherē, wē di tō īma hā. E marī wa. Cristuhu si te te dama 're wasu'u za'ra mono wa, ta norī hā. Taha si tō īpire uptabi hā te tō wama 're hāimana. Taha wa, āma īto ti, wa hā. Īāma 're aimreme zusi aba mono zēb zarina, duré Zezu Cristuhu pē'ēzani nhimipawaptozbzēb zarina, wa za rowē na watobro, āne na īma īromhāimana wasété zém hawi. Āne hā īma waihu'u pese wa, wa rowē u'āsi 're īhāimana tō. ²⁰Taha wa, wa tō wa hā īpē'ē 're, 're īsi'madā'ā pese, niwamhā īnhimiromhuri na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te āma 're ī'uwaimrami mono zém na īzō 're robaba tō mono da, ōne u'āsi īpahi āna te tāma 're romhuri u'āsi mono da, āhāna zama. Āne wa, wa 'rāwi te īsima 're 'ruiwaparī u'āsi. Āne na tō sena āma 're īhāimana mono zém na da te 're īwaihu'u za'ra mono wamhā, te za Cristuhu āma si 're dawata za'ra, īhāiba ré ré, āma 're īhāimana mono na hā, duré atē īdā'ā da nherē, āma 're īhāimana u'āsi mono na zama. ²¹E marī da, wa za 're īhāimana tawamhā, īhāiba ré ré hā. Cristuhu ma 're īsisōmri u'āsi mono da si, 're īhāimana mono zé hā. Duré

īdā'ā da wamhā, īma wē uptabi di duré. Īhāiba ré 're īhāimana mono ré, īma 're īrowē mono zém nhipai u, īma wē uptabi di za, īdā'ā wamhā. Āne hā wa tō te īsina 're waihu'u u'āsi. ²²E ma hā wa za tawamhā īsima wē. E da te dasiwi īwīri su'u da si. E īhāiba ré ré 're īhāimana mono da si a'ā. Wa hā 'rāwi te īsima pisutu waihu'u ō di, īsi'uihā na hā. Tane nherē, aré īma wē di tō, īhāiba ré ré a'ā 're īhāimana siroptu mono da hā. E marī wa. Āne wamhā, romhuri īwē hā wa aré te tāma 're ab'manharī u'āsi a'ā, Cristuhu ma, te tāma 're īda'awaibui mono zém na hā. ²³Īnhimirosa'rada hā maparane te 're si'wapē zahuré, īpē'ē remhā. Ti'ai āma 're īmorizé hā te rēme da, wa īsima wē tō, Cristuhu siré 're īhāimana mono da oto, hāiwa āma. Āne wamhā, īma 're rowē uptabi mono di aré, ti'ai āma 're īhāimana mono zém nhipai u hā. ²⁴Tane nherē, ai'udāna za'ra wa'aba, a'ā ti'ai āma 're īhāimana mono da hā, īma wē uptabi di aré, te 're aipawaptozbzēb za'ra wa'aba mono da hā a'ā. ²⁵Āne na hā wa tō, tō sena na īsina waihu'u. Taha wa, 'rāwi wa tō duré īsina waihu'u, za a'ā asiré 're īhāimana za'ra wa'aba mono na hā, īnhimipawaptozbzēb zarina 'Re īhāimana u'āsi mono hā asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na asima āma 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, duré ato sina āma 're anomro aba mono da hā. ²⁶Āne wamhā, nimahā na apā āma atēme īmorī za'ra wa'aba wamhā, te za Cristu Zezusihi āma aiwata za'ra wa'wa, īzabu za'ra wa'aba zém na.

²⁷Niha za īma romhāimana nherē, te za Cristuhu wasu'uwē zarina si 're anomro wē wa'aba mo, taha si aima pire za'ra wa'aba wa, āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono zēb da hā. Āne 're aihāimana za'ra wa'aba mono ré, āma atēme īmorī za'ra wa'aba wamhā, wa za ai'āma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina asitob'ru norī da, 're ai-

hâimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asimirosa'rata misi na, taha zarina 'Re îhâimana u'âsi mono, da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwê hã da te 're îsaze za'ra mono zéb zarina. Duré âté âma atême îmorî za'ra wa'aba ô nherê, wa za tô ôhõ na si ai'âma waihu'u za'ra wa'wa, simisutu asiptete sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na hã. ²⁸ Asitob'ru norî ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono da hã, mare di, Cristuhu zazei'wa norî 'ruiwaparî'wa norî ma hã. Æne hã aipahi âna sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za ta norî hã 'râwi 're si-waihu'u za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono za te te î'uprosizém na hã, duré a norî wa'aba si za te te î'asõ'reptu za'ra wa'aba zém na hã. ²⁹ Tinhoprubzéb zarina ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, Cristuhu si asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, Danho'reptui'wa na. Ma tô duré aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, da'âma 're îrobzépata za'ra wa'aba mono zém hawi, Cristuhu si da te 're saze za'ra mono da. ³⁰ Tame ai'rata înhemra za'ra wa'aba ré, ma tô asiwi îmadâ'â za'ra wa'wa, rowasédé hã da te îmanharî na îma, te robzépata da. Taha na, zahadu te îrobzépata u'âsi na ma tô âhâna hã îwasu'u hã îwapari za'ra wa'wa. Tane te za duré a norî wa'wa hã 're îrobzépata za'ra wa'aba mo îsine, rowasédé hã da te aima 're îmanharî za'ra wa'aba mono zém na hã za.

**Cristu hã ti'ai u wei morî
wa, dame îsi'a'uwêzé wasu'u**

2 Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te oto asiptete sina âma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono âna. Cristu hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na, 'râwi asina 're îwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te duré aima 're rowê

wairébé u'âsi 'wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono âna. 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani siré te duré asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, simisutu. Da te 're robzépata za'ra mono wamhã, ma tô duré da'âma 're aipê'êzé za'ra wa'aba mo, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da. ² Taha wa, ma'âpé duré asiwi âma sisiwi wa'aba, îma 're îrowê pusi u'âsi mono zéb da hã, ai'âma za'ra wa'aba. Ai-wapsi te za 're îrosa'rata za'ra wa'aba mo. Aiwapsi te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Simisutu rosa'rata wê na, te za misi haré rosa'rada hã 're îmanharî u'âsi za'ra wa'aba mo, uburé marî na âma 're asisaze za'ra wa'aba mono da. Æ norî na te za asiwi âma îsisiwi za'ra wa'wa. Tawapsi, îma 're rowê uptabi mono di za duré, ai'âma za'ra wa'aba hã. ³ Râwi asima si 're îrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, marî hã asima 're 'manharî za'ra wa'aba mono ô di za. Duré aipire na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, taré asina 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marî hã asima 're 'manharî za'ra wa'aba mono ô di za. Duré dama aipire na 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono ô di za. Taha wa'râmi te za îwê na si 're îdahâimana wazéb za'ra wa'aba mo, aima dapire na da'âma 're îrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina. ⁴ Asima 're îwê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, asima si 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. Taha nhipai u, te za duré asiré norî âma zama 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, te te sima 're îwê za'ra mono zéb zarina, 're pawaptob za'ra wa'aba mono da.

⁵ Cristu Zezusi hã sima si 're hâimana mono ô di. Taha wa, îsimirosa'rata ne, te za duré a norî wa'wa hã 're îrosa'rata wê za'ra wa'aba mo.

⁶ Ta hã 'Re îhâimana u'âsi mono ne, aiwa uptabi 're hâimana u'âsi mono nherê, ti'ai u wei morî wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono ne waihu'u pese na 're

hâimana u'âsi mono da hã, sisawi ò di. Sisawi âna, ma tô wei mo tô, ti'ai u hã.

⁷ Si'uihã na te te sima iwêzéb zarina, ma tô tirê a'â, 'Re ihâimana u'âsi mono ne, pire uptabi na 're ihâimana mono zé hã. Ti'ai u wei mori wamhã, dazapari dama romhuri'wa ne, ma tô dama 're hâimana. Taha wa, ma tô si'a'uwê, dasine 're hâimana mono da, a'â.

⁸ A'uwê hâiba na dasine 're hâimana mono wamhã, ma tô sima pisutu, dazapari dama wapu na 're hâimana mono da a'â. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô duré te te 're wapari pese, tidâ'âzéb u. Marĩ 'manharĩ wasété 'wa norĩ pãrizém na wedepo'o ngonhi'rãmi na dá'â da nherê, ma tô Timama hã te te 're wapari pese, sisawi âna.

⁹ Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tâma pisutu, dá'â nherê, apâ hâiwa'utu wa, danhipai u pire uptabi na 're hâimana mono da oto, wê uptabi na. Ma tô duré isisi hã tâma pisutu, dama sisi pire uptabi na 're hâimana mono da, uburé danhisi nhipai u.

¹⁰⁻¹¹ Taha wa, niwapsi te za aihĩni pese dahi'rãtitò tâma ana ni, Zezusihi ma, dama isisi pire uptabi ma. Âne da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma pisutu, pire uptabi na 're hâimana mono da. Hâiwa âma uburé pese hâiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, duré ti'ai âma uburé pese hâiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ zama, te za dahi'rãtitò tâma ana ni, dama pire wa, adã 're ihâimana za'ra mono zéb âma uburé pese 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. Tawamhã tame te za uburé pese dasisõ'a dasiwi sisi za'ra ni oto, âne: "Ô hã Zezu Cristu, uburé Danhib'apito." Âne na Zezu Cristuhu âma dawata za'ra wamhã, taha u'âbã, te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni, Wamama âma hã.

Cristuhu zazei'wa norĩ hã te te dama 're irowa'a za'ra mono zé wasu'u

¹² Isisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã tame ai'rata ihâimana za'ra wa'aba ré, ma tô ĩnhimiroti hã ĩwapari pese za'ra wa'wa. Tane nherê, âhãna oto ai'rata ihâimana za'ra wa'aba ò nherê, te duré ĩnhimiroti hã ĩwapari pese za'ra wa'wa, âma atême ĩwisi za'ra wa'aba ò nherê. Aihâimana prédup sina, te za 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te asõ'reptu za'ra wa'aba zéb zarina, 're anomro wê wa'aba mono zém na tâma âma asina 're uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹³ E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã aipê'ê 're, te te ai'âma 're romhuri u'âsi za'ra wa'aba mono wa, ĩsimipawap-tobzém na marĩ na âma 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, duré taha zarina ĩ'uwaiwaba si marĩ hã tâma 're 'manharĩ wê za'ra wa'aba mono da, te te sima 're ĩ'aiwê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

¹⁴ Marĩ na 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono âna, te za uburé marĩ hã 're ĩmanharĩ wê u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré 're asisada'âbã za'ra wa'aba mono âna, te za marĩ iwê si uburé 're ĩmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Âne na te za tô 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, aiwasédé hã sena na da te ai'âma 're sa'ra wa'aba mono tô da, duré marĩ 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ò wa, aiwê na 're anomro aba mono da. A norĩ wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're ĩanomro wê wa'aba mono norĩ hã, wasété uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ wazari, duré tiwasété na 're ĩsiwamnarĩ pese za'ra mono norĩ wazari, 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, te za dama 're irowa'a za'ra wa'aba mo, 're anomro wê wa'aba mono zém na, wasi hã hâiwa na te te dama 're irowa'a za'ra mono ne. ¹⁶ Taha wa, rowasu'u iwê

uptabi hã te za dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo, ãma 're ãdanomro wẽ u'ãsi mono zẽb da hã. ãne hã dama 're 'manharĩ wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã, wa za aima 're ãto za'ra wa'wa, Cristu za we apã ãmorizẽb ãma hã. E marĩ wa, wa za aima 're ãto za'ra wa'wa tamemhã. Ti'ab rẽ, ai'rata 're ãnhamra aba mono rẽ, tarẽ te ai'ãma 're ãromhuri pese za'ra wa'aba mono õ zẽm na hã, ãsiwaihu'u wa za wa hã, wa za tame aima 're ãto za'ra wa'wa, Cristu za apã we ãmorizẽb ãma hã.

¹⁷Sasedoti norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã danhimizama na tãma danhoprubzẽ te te tãma 're ãzata za'ra mono ne, ma tã a norĩ wa'wa hã tãma 're asisõmri u'ãsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna, asina 're ãumnhasi za'ra wa'aba mono zẽb zarina. Durẽ sasedoti norĩ hã uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsẽ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma danhoprubzẽ, danhimizama te te tãma 're ãzata za'ra mono nhisiwi, te te 're ãsa'wari za'ra mono ne, ãtẽ ãwapru hã wa za sa'wa, sena na za da te dasiwi ãwĩrĩ wamhã, ãdã'ãzẽm na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãsina ãnhoprubzẽb da. ãne na za ãma romhãimana nherẽ, ãma rowẽ uptabi di za. Durẽ aima ãtoi uptabi za'ra wa'aba di za, ãne na ãma romhãimana nherẽ. ¹⁸Taha wa, te za durẽ a norĩ wa'aba zama ãzabãdã ãma ato za'ra wa'wa ãsirẽ.

Timotiuhu wasu'u, Epaprodituhu wasu'u me

¹⁹Aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa hã za te wapari wa, ãma rowẽ hã, ãwasu'u hã za wapari za'ra wa'aba wa, za aima ãrowẽ za'ra wa'aba ne. Taha wa, wa tã ãsima wẽ, Timotiu hã te ãma atẽme satõrĩ su'u za'ra wa'aba da. Wanhib'apito Zezusi hã ãne hã sena na te te ãma pisutu wamhã, wa za tã ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'wa, aima ãwasu'u za'ra wa'aba 'wa da hã,

durẽ apã we ãtẽme wisi wa, te te ãma aiwasu'u za'ra wa'aba da hã. ²⁰ãmemhã ni'wa hã ãma hãimana õ di, ãsine te te 're ãasawi pese za'ra wa'aba mono 'wa hã. Tã õhõ si, te ãsine te te 're asawi pese za'ra wa'wa. Taha si te tã sena ai'ãma 're hãtã'ã u'ãsi za'ra wa'wa Timotiu hã, rowẽ na si ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. ²¹Tane ã di, ni'wam norĩ hã. 'Rãwi te sima si marĩ zõ 're sõprẽ, te te sima 're ãwẽ za'ra mono zẽb uwaibaba si. Zezu Cristu te te tãma 're ãawẽ mono zẽb zõ, sima 're sõprẽ mono õ di, ta norĩ hã. ²²Tane nherẽ, Timotiu hã 're ãmorĩ wẽ na ma tã ãwaihu'u za'ra wa'wa, da te 're pibui wasõtẽ mono nherẽ, 're ãsipizari mono õ na hã. Ta hã ma tã ãsirẽ te te 're romhuri u'ãsi, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Ni'wa hã timama sirẽ si te te 're ãromhuri u'ãsi mono ne, ma tã ãsirẽ te te 're romhuri u'ãsi, ta hã. ²³Taha wa, wa tã ãsima wẽ tã, ãme niha za ãma ãromhãimanazẽm na, te ãsina waihu'u wamhã, Timotiuhu si te ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'aba da, romhutu na, taha si te te aima ãwasu'u za'ra wa'aba da. ²⁴Wanhib'apito si wa tã ãsina umnhasi, te te ãma pisutu da, ãzama ãma atẽme ãmorĩ za'ra wa'aba da, romhutu na.

²⁵Wasisãnawã Epaproditu hã ma tã we ãtẽme ãsatõrĩ za'ra wa'wa, te te ãma asadawa wasu'u za'ra wa'aba da, durẽ nasi ããma siwãrĩ da, te robzẽpata wa, marĩ zõ nasi ãwi ãrowaptã'ã na hã. Cristuhu wasu'uwẽ na ãsirẽ romhuri'wa ta hã, durẽ wanhitob'ru norĩ, wasirẽ wa te 're ãa'wapẽi mono. Wẽ uptabi di, ta hã. Tane nherẽ, wa tã waihu'u, Timotiuhu wana, te ãma atẽme satõrĩ za'ra wa'aba da apã. ²⁶Ta hã te te durẽ apã asabu ze za'ra wa'aba di, uburẽ ai'ãma pẽ'ẽzẽ za'ra wa'aba wa. Durẽ ai'ãma hãtã'ã za'ẽtẽ za'ra wa'aba di, ãme ãhãzẽ na ãsiwasu'uzẽ hã wapari za'ra wa'aba wa. Taha wa, wa za tã ãma atẽme satõrĩ su'u za'ra wa'wa, Timotiuhu wana. ²⁷Tã sena ma

tô aré dârâ tô, hâzé wa. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô âma aiwamri, dâ'â tô da. Taha âma si ô di, îsiwamrizé hã. Te te pese wamhã, î'âma zama ma tô duré aiwamri, îwi robzei'ô nherê, robzei'ô uptabi tô da îwi, îsipai u. ²⁸Taha wa, wa îsima wê upta oto, te âma atême satôri su'u za'ra wa'aba da apâ, atômo na sabu za'ra wa'aba wa, aima rowê uptabi za'ra wa'aba hã. Duré wa hã ai'âma ihâtâ'â za'ra wa'aba zéb zarina, îwi irobzei'ôzé hã îma si'utôri hã, asabâdâ za'ra wa'aba. ²⁹⁻³⁰Taha wa, ma'apé âma atême wisi aba wamhã, asiwi sawi wê za'ra wa'aba za Epaproduitu hã, ato sina za'ra wa'aba, wasiré Wanhib'apito zazei'wa oto 're wahâimana za'ra mono na dâ'âsina, duré wasi'âma 're wasisânawã za'ra mono wa. Te za duré asiwi ihâimana wazéb za'ra wa'wa. Ni'wam nori hã isine 're ihâimana wê za'ra mono nori zama, te za duré asiwi ihâimana wazéb za'ra wa'wa. E marî zarina, te za asiwi ihâimana wazéb za'ra wa'wa, Epaproduitu hã. Ta hã tâma romnhimimnhasi nherê, ma tô sisawi âna romhuri pese, Cristuhu ma. Taha na, te aré dârâ. A nori wa'wa hã romhã na asimroi wa'aba wa, asiwi îpawapto waihu'u aba ô wa, ma tô ôhõ si îpawapto pese, ai'upana za'ra wa'aba. ãne wa, te za ato sina apâ asiwi î'âri wê wa'wa, atême wisi za'ra wa'aba wê te.

Dasihawim na dasisô'reptuzé da te dasina 're îuwaimrami waihu'u za'ra mono ô zé wasu'u

3 Îsisânawã nori, ma'apé asima 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mono za, Wanhib'apito âma oto 're anomro aba mono wê te. Te aima irob'ui'ére 'rata za'ra wa'aba zém na, te âma aima îsisiwi za'ra wa'aba zém na hã, te îsiwi âma ro'wa're ô di za. Mare di. Ai'udâna za'ra wa'aba, wa za tô înhimi'ui'ére na aima âma sahu za'ra wa'wa, te âma aima irob'ui'ére 'rata

za'ra wa'aba zém na hã, tô sena Cristuhu wasu'uwê hã 're îsaze za'ra wa'aba mono zém na, asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²Taha wa, te za a nori wa'wa hã 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, wapsã dazada 're îsiwamnarî za'ra mono ne, rosa'rata wasété na dazada 're ihâimana za'ra mono nori wi. Marî îwasété si te ta nori hã te te 're 'manharî za'ra. ãne te ta nori hã te te dama 're rowasu'u za'ra: "Aibã nori hã Cristu te te 're saze za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono wamhã, te za da te 're sihâiwata nhihâri za'ra, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwê za'ra mono da." ãne te ta nori hã te te dama 're roti za'ra, senai'ô na. Tane nherê, te ta nori hã dahâiba hã taré te te dawi 're wamnarî za'ra, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwê za'ra mono da newa. ³Ta nori hã sena na 're hâimana za'ra mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê na hã. Wa nori si, wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê uptabi hã 're wahâimana za'ra, Îpê'êzani nhimi-pawaptozbém na âma 're wawata za'ra mono wa. Taha wa, marî hã wasi'uihã na wa te 're îmanharî za'ra mono zém na 'râwi 're wasi'umnhasi za'ra mono ô di, wasihawim na wanho'reptuzé hã wa te wasina âma 're îuwaimrami za'ra mono da hã. Cristu Zezusi, îwê te te wama îmanharî za'ra zém na si, wa tô wa te wasima âma 're rowê za'êtê uptabi za'ra, taha zarina si te te oto 're wa'anho'reptui mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ⁴Ni'wam nori hã te tô 'râwi 're si'madâ'â ze za'ra, marî hã si'uihã na te te 're îmanharî za'ra mono zém na hã, taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma 're sib'a'uwê za'ra mono da newa. Marî hã wasihawi wasi'uihã na wa te 're îmanharî za'ra mono zém na, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wa'anho'reptui mono

'wa'ahā, tō ĩbāre wa aré wa hā danhipai u 're ĩsi'umnhasi, marī hā ĩsihawi te 're ĩ'ab'manharī mono zém na hā, taha zarina, ĩsi'uihā na ĩsisō'reptuzé hā te ĩsina āma uwaimrami da. ⁵ E marī wa. ĩwaptā'ázém hawi bādā hā 8 na ĩ'āma ne parimhā, ma tō ĩnhihāiwata nhizāri ni, zudezu norī 're ĩhāimana za'ra mono zéb zarina. Wa hā ĩzarazéhé nhihudu 're ĩhāimana mono. Duré ĩ'ra Bēzamihī nhihudu 're ĩhāimana mono. Wa hā duré ebreusi uptabi. E marī wa. ĩhi'rata norī hā uburé ebreusi uptabi 're hāimana za'ra mono wa, da te 're wa'ru za'ra mono āna. Duré parisezu na dame 're ĩhāimana mono wa, wa tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rada hā te 're 'madā'ā pese, Mozési te te āma ĩrob'ui'ére hā, ĩsimiroti na hā. ⁶ Wasiré zudezu norī hāimanazém na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, 're ĩhāimana mono da, wa tō 're ĩsiwasutu u'āsi aré. Taha wa, Zezusihi zazei'wa norī ma, wa tō te tāma 're rob'manharī wasété za'ra, Zezusi hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra ō newa, ta norī hā te 're ĩruiwapari za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono da. Uburé 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rada hā wa tō duré te 're 'madā'ā pese tō, taha zarina 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwēsāmri da newa. Taha wa, nima hā ĩsimiroti te āma ĩ'upa na da te dasiwi ĩwaihū'u ō di.

⁷ Āne na 're ĩhāimana 'rata mono zém na aima ĩsi'rāzarōtō za'ra wa'aba zé hā ĩma wē di aré, taha si ĩma pire wa, taha zarina 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwēsāmri da newa. Tane nheré, Cristuhu ma oto 're ĩhāimana mono wamhā, tarére oto ĩma hā, 're ĩhāimana 'rata mono zé hā. ⁸ 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwēsāmri da, uburé marī hā ĩsihawim na te 're ĩ'ab'manharī mono zé hā taré uptabi oto ĩma hā. Misi te ĩpire uptabi hā ĩma 're hāimana oto. ĩnhib'apito, Cristu Zezusi hā 'rāwi te ĩwaihū'u pese da si, te ĩma 're hāimana oto, taha si. Marī zō

're ĩnhimipari mono ō di oto, ta hā ĩma tarére wa. Roprum ne, te ta hā ĩma 're hāimana oto, 're ĩhāimana 'rata mono zé hā. Taha wa, Cristuhu niwī ĩhāiba na te ĩsaprī wē da si, wa 're ĩsi'madā'ā wē u'āsi. ⁹ Misi haré Cristuhu āma si oto 're ĩhāimana mono da, wa tō ĩhāimanazéb 'rada hā 'rāwi ĩsiwi wē'ō pese. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te āma ĩrob'ui'ére hā, ĩsi'uihā na te 're ĩ'madā'ā pese mono na 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwēsāmri da, ĩsina 're ĩnhimipari mono ō di oto. Cristu hā te ĩsina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina si, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwēsāmrizéb ré si, wa oto 're ĩhāimana, taha si te te ĩpisutu wa oto. ¹⁰⁻¹¹ Cristu hā 'rāwi te ĩwaihū'u pese da si, wa tō ĩsima wē, wa hā. Ta hā dā'ā nheré, apā hāiwa'utu wa, te oto siptete sina 're hāimana u'āsi. Tane duré, wa hā 're ĩhāimana 'rata mono zé hā oto ĩma si'utōrī wa, duré taha wa'rāmi ĩhāimanazép tém na si oto 're ĩhāimana mono wa, wa ĩsima wē, ĩnhiptete sina taha āma si oto 're ĩhāimana mono da, ĩsimipawaptobzé ĩwē ré si. Āne hā wa tō duré ĩsima wē, Cristu hā ti'ab ré te te 're ĩrobzépata mono ne, te 're ĩrobzépata mono da si, ĩsine. Cristu hā dazada ĩdā'ā ne, 're ĩhāimana 'rata mono zé hā ĩma ĩsi'utōrī da si, wa tō ĩsima wē, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te sima ĩwē wamhā, te te ĩma pisutu da, ĩsiré 're ĩhāimana u'āsi mono zéb da hā.

Dawara na romnhimiré'ézé wasu'u

¹² Wa hā uburé marī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩma ĩpisutuzéb zarina, 're ĩhāimana mono zém na te ĩsina 're ĩ'uwaimrami mono na, 're ĩsi'madā'ā mono ō di. Mare di. Zahadu te ĩsina uwe ō di, wa hā. Tane nheré, wa tō taha zō 're ĩsiwasutu u'āsi, ĩwē uptabi hā nimahā na te ĩsina sō'ōtō da. Āhā da, ma tō Cristu Zezusi hā ĩ'āma tinhib'a'uwē. ¹³ ĩsisānawā norī, wa hā 'rāwi 're ĩsi'madā'ā

mono ô di tô, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îma îpisutuzéb zarina, 're ihâimana mono zém na te îsina îuwaimrami na hã. Dawara na 're dasirême za'ra mono da, 're dasipibu za'ra mono wamhã, dasibabarãi u apã da te 're rob'madã'ã za'ra mono ô di. Dasisôwap si te da te 're rob'madã'ã za'ra, ône haré. Tane duré, wa hã marĩ te 're î'ab'manharĩ mono zém na 're îsipo're pu'u zahu mono ô di. Mare di. E marĩ wa. Ône haré marĩ iwê hã înhowa 're ihâimana mono zô si, wa tô te 're rob'ruiwapari u'âsi. ¹⁴Marĩ iwê hã da te dasina 're sô'ôtô za'ra mono da, taha zô 're dasirême za'ra mono wamhã, awa'awi u'âsi 're îdasisa'rei mono ne, wa marĩ iwê uptabi zô 're îsiwasutu u'âsi, Cristu Zezusihi dâ'âzém na 'Re ihâimana u'âsi mono, 're ihâimana mono zép té, za te te îma îsômri zô si.

¹⁵Wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani te te wama 're î'awaihu'u mono zém na si, waprédup sina âma 're îwahâimana za'ra mono norĩ hã, âne zô wa za tô wa te âma 're rosa'rata u'âsi za'ra. Wa za tô âhã zô si wasima wa te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Tane nherē, ni'wam norĩ hã asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã rosa'rada aimawi na îupana te te 're rosa'rata za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te tâma 're waihu'u za'ra, tô ôhō na si wasiré te te âma 're rosa'rata za'ra mono da oto. ¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani te te wama 're î'awaihu'u mono zém na si, wa za tô âma 're wahâimana za'ra, tô ôhō na si.

¹⁷Îsisānawã norĩ, ma'āpé 're îmorĩ wē ne, îsine 're anomro wē wa'aba mono za. Ni'wam norĩ ma, tâma âma 're îwasisanho za'ra mono zéb zarina, wasine 're ihâimana wē za'ra mono norĩ ne, te za a norĩ wa'aba zama âma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. ¹⁸Ni'wam norĩ hã ahã na Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono newa, te tihâimana wasété

zarina, Cristu hã wedepo'o nnonhi'rãmi na dazada îdã'âzé wasu'u da, 're hâimana za'ra. Â norĩ wasu'u na hã ahã na wa tô te âma aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, âhãna wa duré aima âma sahu za'ra wa'wa, îwawa sina te âma aima rowasu'u za'ra wa'aba nherē, rob'ui'éré na hã. ¹⁹Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti, dapē'ē 're dadã'ã u'âsi ne 're îdahâimana za'ra mono zéb u, te za 're nomro, ropipa u. E marĩ wa. Ta norĩ hã te te sima 're iwê za'ra mono zéb uwaibaba si, te marĩ hã tihãiba ma te te 're ruiwapari za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono upana. E ta norĩ hã tihâimana wasété na 'rãwi 're siwē'ô za'ra mono ã bâ, te bété sina 're wata za'ra, 're ihâimana wē uptabi za'ra mono na hã. Ti'ai âma uburé marĩ hã îwasété na si, te ta norĩ hã te te sima 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra. ²⁰Tane nherē, wa norĩ ma hã ti'ai âma waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra mono ô di. Hãiwa âma si te waza'rui uptabi hã wama 're hâimana za'ra. Ta hawi za wei wazô îmorĩ zô si, wa wato sina wasina sô 're wanhipari u'âsi za'ra, Wanho'reptui'wa zô, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zô si. ²¹Taha si te uburé marĩ hã tiwaihu'u pese na te te 're ab'madã'ã, siptete uptabi wa. Taha wa, tiwaihu'u pese na te za wahãiba itém na wama âma saprĩ za'ra, wahãiba isib'uware ré 're îwanomro 'rata mono zém hawi, isi'utōrĩ pese hawi. Tawamhã wahãiba itéb ré, Cristuhu hãiba ne iwê uptabi ré, wa za oto 're wahâimana u'âsi za'ra, î'rata.

Paru hã te te dama îroti 'rãsutuzé wasu'u

4 Taha wa, îsisānawã norĩ, îma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'āpé Wanhib'apito âma asiptete sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za. Ai'âma îpē'ézé uptabi za'ra wa'aba wa, 'rãwi te asabu za'ra wa'aba neza. Romhã na

nherē, te asina ĩma 're ĩrowē zani za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa tō te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, ĩto sina. Āne wa, te za asiptete sina ōhō āma si 're ai-hāimana u'āsi za'ra wa'aba mo.

²Īhidiba norī, Ewodiza duré Sītiti, āne wa za aima roti pese 'wa, asisada 're aihāimana wasété aba mono wa. A norī wa'wa hā Wanhib'apito nhīb'a'uwē, 're aihāimana aba mono wa, ma'āpé rowē na si apā asiré 're aihāimana aba mono, asisada 're aihāimana wasété aba mono āna. ³Duré a hā ĩpawapto wē 'wa, ma'āpé ā pi'ō norī hā pawapto zahuré na. Ta norī hā ma tō ĩsiré te te 're romhuri pese zahuré, Cristuhu wasu'uwē na wa te dama āma 're ĩropéi mono na hā. Temetihi siré zama ma tō te te 're romhuri zahuré, duré uburé ĩsiré romhuri'wa norī siré zama. Uburé te ā norī nhisi hā dame 're hāimana za'ra ĩbaihā na hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'rata za 're ĩdahāimana u'āsi za'ra mono norī nhisi ré, ĩbaihā 're ĩhāimana mono na hā.

⁴Ma'āpé atoi u'āsi 're aihāimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito āma oto 're anomro aba mono na dā'āsina. Wa za duré aima āma sahu za'ra wa'wa. Ma'āpé atoi u'āsi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono za.

⁵Aiwaimri te za dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ĩwē na. E marī wa. Wanhib'apito hā za we apā morī su'u na dā'āsina. ⁶Marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono āna, te za oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono zép sidâpâsi, te za duré tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, uburé marī zō aiwi 're ĩrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zém na hā. Aipē'ē 're, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te za asi'āma tāma 're aimreme zusi aba mo. ⁷Rowē hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te wama 're ĩapisutu mono hā, ĩwē uptabi hā

te wama 're hāimana za'ra, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono ō hā. Taha si te za te te 're aipē'ē nomri wē za'ra wa'wa, marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, Cristu Zesusihi āma oto 're anomro aba mono zéb zarina. Āne hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono hawi rowē hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da, te za asi'āma tāma 're aimreme zusi u'āsi aba mo.

⁸Īsisānawā norī, ĩnhimiroti na wa za oto āma aima 'rāsutu za'ra wa'wa, āhāna te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na hā. Uburé marī hā tō sena 're ĩhāimana za'ra mono na si te za asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, duré marī hā da te dasima 're ĩwazéb za'ra mono na hā, duré uburé marī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma ĩwē uptabi na hā, duré marī hā wasété āna 're ĩhāimana za'ra mono na hā, duré uburé marī ĩwē hā da te 're ĩsawi pese za'ra mono na hā, duré uburé marī hā wē wa, āma 're ĩdatob'uzu za'ra mono na hā. Āne na si te za uburé marī ĩwē uptabi na asima 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo, da te dasima 're ĩwasu'u wē za'ra mono na si. ⁹Te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ai'rata 're ĩnhamra aba mono ré, atōmo na asiwi 're ĩmadâ'â aba mono na, ma tō duré ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa. Āne na uburé marī na aima 're ĩsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā wama rowē nhomri'wa hā te za 'rāwi asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'wa.

Paru hā danhoprubzé wa'rāmi, da'āma ĩwatazé wasu'u

¹⁰Āne wa, aima ĩtoi uptabi za'ra wa'aba di āhāna hā, aré ai'āma 're rob'é'é hā za'ra wa'aba mono nherē, apā ĩ'āma

asipo're pu'u za'ra wa'aba wa, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zém na hã. Taha wa, wa Wanhib'apito âma ĩwata, ĩtoi uptabi wa, aima za'ra wa'aba hã. Áté ĩ'ãma 're aipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono nherê, marĩ hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ di, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zém na asiwĩ ĩzawĩ za'ra wa'aba zéb da hã. Tane nherê, ma tã ĩ'ãma 're aipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo tã. ¹¹ E tawamhã, nimahã na marĩ zõ ĩwĩ ĩro'wanhi'riti zarina, ĩsina 're ĩhãtã'ã mono wa, wa ãne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ãhãna hã. Mare di. Taha wab õ di. Áté nimahã na marĩ zõ ĩwĩ 're ro'wanhi'riti mono nherê, duré niha ĩma 're romhãimana mono nherê, wa ĩsina 're ĩhãtã'ã mono ãna 're ĩhãimana u'ãsi tã. ¹² ãne hã ĩma waihu'u pese di, marĩ zõ dawĩ 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zém na 're ĩdahãimana za'ra mono zé hã. ãne hã te dame pibui ahã di. Duré danhimarĩ ahã na 're ĩdahãimana za'ra mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Niha ĩma 're romhãimana mono nherê, wa tã waihu'u, robzei u'ãsi 're ĩhãimana mono zém na hã. Nimahã na hã ĩsai ahã wamhã, duré mra te 're sépata mono nherê, tane nherê, ĩma 're rowê u'ãsi mono di, ãne hã aiwa ĩma hã. Nimahã na hã marĩ zõ ĩwĩ 're ro'wanhi'riti mono õ wamhã, duré áté marĩ zõ ĩwĩ 're ro'wanhi'riti mono nherê, ĩma rowê di. ãne wa, wa ĩto sina 're ĩhãimana. E marĩ wa. ĩma 're ĩromhãimana mono zé hã aiwa wa. ¹³ ãne hã niha ĩma 're romhãimana mono nherê, sada 're ĩnhiptete mono di. E marĩ wa. Cristu hã ĩnhiptetezé te te ĩma sada 're anhomri u'ãsi mono wa.

¹⁴ Tane nherê, ĩma wê uptabi di, we asiwĩ ĩpawaptob za'ra wa'aba zé hã, ãhãna ãme te robzépata ré hã. ¹⁵ Piripu ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ, tame duréihã ĩnhimirowasu'u zarina, Cristuhu wasu'uwê hã wapari

na'rata za'ra wa'aba wamhã, a norĩ wa'aba si ma tã tã'ãma ana wê wa'wa, ĩma asõprub za'ra wa'aba zém na hã, rowahutu u asiré 're asirã'õtõ aba mono norĩ hã. Masédoniza na asipti'a nho'õmo nhisi hawi wa'aba oto ĩmorĩ wamhã, ĩsazei'wa norĩ hã daza'rui amoi ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã ĩ'ãma sina za'ra õ di, asine za'ra wa'aba hã. A norĩ wa'aba si ma tã asiwĩ ĩpawapto wê wa'wa tã, ãma ĩhãimanazéb da hã. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ¹⁶ Duré aihawi za'ra wa'aba ĩmorĩ wamhã, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩnhamra ré hã, ma tã duré ĩpawaptozbéb da hã nasi asiwĩ ĩsõmri za'ra wa'wa, ĩma, marĩ zõ nasi ĩwĩ rowaptã'ã sidãpãsi. ¹⁷ E asõprub za'ra wa'aba zém na ĩma ãma sahu za'ra wa'aba da, wa tã ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. ĩsãna'rata hawi ĩ'ãma 're ana wa'aba mono zéb zarina, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono si, ĩwê na za te te aipawa'ãbã za'ra wa'aba na te te aima ãma sa'ëtê za'ra wa'aba da si, wa tã te ai'ãma 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'wa. ¹⁸ ãme wa tã uburé marĩ hã ĩsima waibui wê, we asiwĩ ĩpawaptob za'ra wa'aba zé hã. Epa-proditu hã ma tã we ĩma ãwisi wê, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zé hã. Taha wa, marĩ zõ ĩwĩ rowaptã'ã õ di oto. Sa'ëtê na te za oto marĩ hã ĩma tihãiba. ãne wa, wa ĩsina ai'uze za'ra wa'wa, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zém na hã. Asõprub za'ra wa'aba zé hã wê uptabi di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma hã. Wedewati ĩsadaze hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da te 're ĩzata za'ra mono zéb zarina, tãma ãma 're ĩrowê pusi mono ne, tãma wê uptabi di duré ãhãna hã, we ĩma asõprub za'ra wa'aba zé hã. ¹⁹ A norĩ wa'aba ma zama, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ĩnhib'apito hã uburé marĩ hã ĩwê uptabi hã te te aima 're sõmri za'ra wa'wa sa'ëtê na, marĩ zõ aiwi 're rowaptã'ã za'ra wa'aba mono wamhã,

duré aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono wamhã. Tinhibro hã te za sa'ëtê na te te aima 're sômri za'ra wa'wa iwê hã, Cristu Zezusihi ãma tô sena 're anomro aba mono zéb zarina. ²⁰Taha wa, Wanh'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za, Wamama ãma si. Tane tô.

**Paru hã te te idazawi
'rãsutu zé wasu'u**

²¹Ma'ápé uburé ïma ãma sawi za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nh'ib'a'uwê oto 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tamemhã, Cristu Zezusi, Danho'reptui'wa na te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono norĩ hã.

Ãme ïsisãnawã norĩ hã, ïsiré romhuri'wa norĩ hã ï'rata 're ihâimana za'ra mono hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, ïsiré. ²²Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nh'ib'a'uwê norĩ, ãme 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Apito Sezaha nhorõwa ãma 'ri 'rãihã 're, romhuri'wa norĩ zama te duré ãma asawi za'ra wa'wa dame, wasiré isazei'wa norĩ hã.

²³Wanh'apito Zezu Cristuhu ma, wa ai'ãma 're ïmreme u'âsi za'ra wa'wa, ta hã te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Corosu norĩ

Corosu norĩ ma, Paru te te ĩrob'ui'érezé

Ībahiã wasu'uzé

Paru hã darob amoi ãma dazazéb 're hãimana sirõmo, ma tô rowasu'u hã wapa, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, roti senai'õ na da te tãma 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na hã, Corosu ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma hã. Taha wa, Paru hã ma tô Corosu norĩ ma rob'ui'éré za'ra, roti senai'õ wi, te te uwati za'ra da. Ma tô duré tãma roti za'ra, Zezusi hã apã te te saze za'ra da, Epaprasi hã ĩmorĩ'rata na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina. Epaprasi hã Corosu ãma ĩsazei'wa norĩ 'madã'ã'wa, ta hã. Paru hã ma tô duré tãma waihu'u za'ra, ãne: Zezusihi si siminho'reptu waihu'u pese di. Duré taha si dawasédé hã te te dama 're apari waihu'u pese mono di.

1¹⁻² Wa hã Paru, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, wa 're ĩhãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sima ĩwézéb zarina. Taha wa, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corosu na 'ri nho'õmo nhisi ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwé 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Wasisãnawã Timotiu te duré ãma asawi za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã te oto wasiré wasisãnawã wa, 're anomro wé wa'aba mo Cristuhu ãma si, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowé u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Paru hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

³ 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, ai'ãma 're wamreme zusi aba mono sidãpãsi, wa

ãma 're wawata u'ãsi za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama ãma hã. ⁴ Cristu Zezusihi si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã, duré uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwé 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mono zé wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wa, wa ãma 're wawata u'ãsi za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, ãne na oto 're aihãimana wé za'ra wa'aba mono wa. ⁵ Cristuhu wasu'u'wé hã tô sena uptabi hã ĩmorĩ'rata na da te atême ãwisi za'ra wa'aba wamhã, tame ma tô ĩwapari na'rata za'ra wa'wa, ĩwé uptabi hã hãiwa ãma dazó 're ĩsimi'wara mono zé wasu'u hã, duré taha zô si 're ĩdanhipari u'ãsi za'ra mono zé wasu'u zama. Taha zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô Cristuhu si asina 're ĩ'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina ma tô duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwé norĩ hã 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Hãiwa ãma, wé uptabi na asô 're ĩsimi'wara aba mono hã, te tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te asô 're 'madã'ã' pese za'ra wa'wa. Taha zô si te tô asina 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. ⁶ Cristuhu wasu'u'wé hã ma tô da te ãma ropé oto, ropã. Taha wa, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã dasina tahã'ã ni oto. Taha wa, ma tô dahãimanazém na da te 're saprĩ za'ra, ĩwé u hã. Tane ma tô duré ĩwasu'u'wé hã aima 're hãimana za'ra wa'wa, ĩwapari na'rata za'ra wa'aba zém hawimhã. Tame ma tô oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena na 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na hã. ⁷ Epaprasihi nhimirowasu'u zarina, ma tô ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Ta hã Cristuhu ma wasiré romhuri'wa, wama ĩsawi pe hã. Simi'ẽ na te Cristuhu ma, te te ai'ãma 're romhuri pese za'ra wa'wa, wa'upana. ⁸ Ta hã ma tô wama aiwasu'u wé za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, asimizawi

pese zé hã oto iwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã.

⁹Taha wa, aiwasu'u wē hã wa te iwa-pari na'rata za'ra wa'aba zém hawim haré, wa tô ône u'âsi ai'âma 're wamreme zusi u'âsi 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ta hã te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, niha oto âma 're ai-hâimana za'ra wa'aba mono da, duré te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono da, wa tô wa te tiwi aima 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa. Īpē'ēzani hã te za tô te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu iwē uptabi hã oto âma waihu'u za'ra wa'aba da, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono zé hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da oto, 'râwi. ¹⁰Tawapsi, te za Wanhib'apito zazei'wa hâimanazéb zarina 're anomro wē wa'aba mono zém na, tâma âma asina 're i'uwaimrami za'ra wa'aba mo. Marī iwē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhã, Wanhib'apito hã te za toi uptabi na aihâimanazém na te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa. Tawamhã 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono zém hawi, te za tô marī 're i'manharī wē za'ra wa'aba mono zém na asima 're isa'ētē za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwaihu'u za'ra wa'aba zém na te za duré asima 're isa'ētē za'ra wa'aba mo, asi'uihã na. ¹¹Wa duré wa te tiwi aima 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono wi hã, tiwaihu'u pese na iwē uptabi na si te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asiptete u'âsi âma 're anomro aba mono da, taha na si. Âne wamhã, te za tô ato sina asiptete sina âma 're anomro aba mo. Duré âne wamhã, uburé marī na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono ô di za. ¹²Âne wamhã, Wamama âma te za duré âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo. Ta hã ma tô aima pisutu za'ra

wa'wa, hâiwa âma tinhib'a'uwē norī ma, iwē uptabi hã te te sô 're i'apisutu mono hã aima wa'aba zama aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da dasine, da'âma 're isib'a'uwē mono zéb âma hã rowa'a za'êne 're isa'wari u'âsi mono âma hã. ¹³Ta hã ma tô wa'anho'reptu tô, robra hawi, Satanasihī nhiptetezém hawi. Ta hawi ma tô te te 're wa'awaibu, ĩ'ra nhimi'madâ'â si oto tâma 're wahâimana za'ra mono da, tâma isawi uptabi nhimi'madâ'â si. ¹⁴Ti'ra dâ'ázem na ma tô wa'awa'â, marī wa te 're i'manharī wasété za'ra mono zé hã te te wama 're aparī mono da, taha zarina wawasédé hã te te wa'âma 're ab'madâ'â tô mono da oto.

Cristu hã 're ihâimana mono zé wasu'u

¹⁵Cristu hã 'Re ihâimana u'âsi mono ne, te tô 're mo, aiwa wa. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã datômo na da te dasiwi 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ô di. ĩ'ra si ma tô da te dasiwi 're 'madâ'â za'ra datômo na, ti'a 're morī ré hã. Ta hã duréihã marī ô uptabi ré hã, te tô 're hâimana u'âsi, ĩ'ra hã. Uburé ropoto nhipai u, te ta hã pire uptabi na 're hâimana. ¹⁶Ôhō si ma tô Timama zadawa para uburé marī hã te te apoto, hâiwa âma, duré ti'ai âma zama, datômo na da te 're i'madâ'â za'ra mono hã, duré da te 're i'madâ'â waihu'u za'ra mono ô zama. Uburé hâiwa nho're âma dapo're'ô norī ma simiroti pire na 're ihâimana za'ra mono norī zama ma tô te te apoto, ihâiba'ô norī hã. Uburé marī hã taha ma si 're hâimana za'ra mono da, ma tô te te ro'apoto tô, Timama zadawa para. ¹⁷Cristu hã ône u'âsi te tô 're hâimana, marī ô uptabi ré hã. Ta hã te uburé marī hã tinhimipoto mono bâ te te 're atété tiwaihu'u pese na, si'wa'rutu na tiwi 're hâimana za'ra mono âna, tâma 're hâimana za'ra mono da, simisutu.

¹⁸ Ta hã uburé tizazei'wa norĩ 'madâ'â'wa te 're hâimana, pire uptabi na. Ta hã dapisutu'wa, 're idapoto téb za'ra mono zéb da hã. Dâ'â nherē, apâ hâiwa'utu wa, te oto dama pire na 're hâimana u'âsi, uburé za idahâiwa'utu za'ra norĩ nhipai u. Taha wa, te oto danhipai u pire uptabi na 're hâimana tô. ¹⁹ Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima iwézéb zarina, ma tô ti'ra hã pisutu, isine uptabi 're hâimana mono da, aiwa. ²⁰ Ma tô duré sima âma roti siro, i'ra hã wedepo'o nhonhi'râmi na dazada idâ'âzém na oto da'âma 're siwadi mono da, uburé hâiwa âma 're idahâimana za'ra mono norĩ âma hã, duré uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ âma zama.

²¹ A norĩ wa'wa hã ma tô aré 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti si 're anomro abamo, aipē'ē 're wa'aba hã. Asitob'ru na ma tô âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mo aré, aipē'ē 're marĩ iwasété na si asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wa. Duré marĩ iwasété si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, ma tô aré isiti 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²² Tane nherē, i'ra hã dasiré a'uwē hâiba na dazada idâ'âzéb zarina, te oto ai'âma 're siwadi za'ra wa'wa, romhutu'ômhã sisó're te te asoré wa'aba da, aiwasédé hã da te ai'âma sa'ra waihu'u aba ô wa za tamemhã oto, Cristu hã tidâ'âzém na aiwasédé te te aima 're i'apari aba mono zéb zarina. ²³ Taha wa, ône haré te za Cristuhu wasu'uwē si asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo asiptete sina, 'ri hã etē nhisiwi siptete na 're sa mono wa, sime i waihu'u ô na 're isa mono ne. Te za tô âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi asina 're aipahã za'ra wa'aba mono âna. Imorĩ'rata na Cristuhu wasu'uwē hã wapari na'rata za'ra wa'aba wamhã, iwē uptabi hã hâiwa âma asô 're isimi'wara aba mono wasu'u wi, tiwi asina 're ai'ré za'ra wa'aba mono ô di za, sô 're asimipari za'ra wa'aba mono wasu'u wi hã. Ahã

wasu'uwē hã ropâ ma tô da te dasima 're wasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono da. Duré wa hã Paru, wa ahã wasu'uwē na te dama 're romhuri u'âsi.

**Paru hã isazei'wa norĩ te te 're
ipawaptob za'ra mono zé wasu'u**

²⁴ Wa hã ai'udâna za'ra wa'aba, te ai'âma 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, wa ito sina 're ihâimana. Cristuhu ma si, te 're romhuri mono wa, wa tô te 're robzépata za'ētē tô, ta hã ti'ai âma 're morĩ ré, dazada te te irobzépata ne. Tane nherē, Cristuhu nhib'a'uwē norĩ ma, in-himiromhuri na te tâma âma 're uwaimrami mono da, wa za tô taha na te 're robzépata u'âsi. ²⁵ Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ipisutu, isib'a'uwē norĩ te tâma 're apawapto mono da. Ai'udâna za'ra wa'aba te 're romhuri mono da, ma tô romhuri hã ima tisô, uburé isadawa wasu'uwē na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. ²⁶ Ahã wasu'u hã 'Re ihâimana u'âsi mono, isâna'rata hawimhã te te aré dama 're i'awaihu'u mono ô hã ma tô oto sô'awi dama upsibi nhamra, tinhib'a'uwē norĩ ma si. ²⁷ Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sima âma roti, ahã wasu'u hã iwē uptabi hã aré da te 're iwaihu'u za'ra mono ô hã te te oto dama awasu'u hâiré da sô'awi, dapoto mono bâ da te oto 're waihu'u za'ra mono da, zudezu'ô norĩ zama. Ahã wasu'u hã aré da te 're iwaihu'u za'ra mono ô hã, âne: Cristu hã te oto aipē'ē 're, 're sãmra za'ra wa'wa. Taha wa, te za tô taha zô si 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwē uptabi hã za te te wama 're i'apisutu mono zô si. Âne 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u hã, â hã aré da te 're iwaihu'u za'ra mono ô hã.

²⁸ Taha wa, Cristuhu si wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra. Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu iwē hã wa te 're iwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te 're da'uwati wē za'ra dahâiba mono

bâ, marĩ hã da te 're 'manharĩ wasété za'ra mono tō da. Wa tō duré wa te dama 're roti za'ra, marĩ da te 're 'manharĩ wē za'ra mono da, ĩuwaibaba si. Ni'wam norĩ hã Cristuhu āma prédup sina 're ĩnomro mono norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho're u, wa te 're simroi mono da, wa tō âne hã wa te dama 're roti za'ra, rosa'rata wē hã wa te oto 're ĩwaihu'u za'ra mono zém hawimhã. ²⁹ Āne da, wa tō 're ĩsi'wapéi u'âsi, ĩnhiptete sina te tãma 're romhuri mono da. Cristu hã tinhiptetezé te te ĩma 're sōmri mono wa, wa ĩré te āma 're romhuri pese, taha na si 're ĩnhiptete uptabi mono wa.

2 Wa hã wa ĩsima wē āne hã, te ai'āma 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mono na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, ĩhâiba pibu za'ra wa'aba ō nherē. Duré Radiseza na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ āma te 're ĩromhuri pese mono na asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa duré ĩsima wē, daro mono bâ ni'wam norĩ āma te duré 're ĩromhuri pese mono na zama, uburé te te ĩhâiba pibu za'ra ō norĩ āma hã. ² Ta norĩ hã tipē'ézani wē ré, siptete sina 're hâimana za'ra mono da, wa tō te āma 're romhuri pese za'ra. A norĩ wa'aba āma zama wa tō duré te 're romhuri pese, aipē'ézani wē ré asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za 'rãwi simisutu siré 're hâimana za'ra ta norĩ hã, 're ĩsisawi pese za'ra mono zéb zarina. A norĩ wa'aba zama te za duré āne zarina simisutu asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'uwē hã aré dama ĩwaihu'u'ō hã te te oto waihu'u pese za'ra wa, te za tō sena na te te 're waihu'u za'ra, a norĩ wa'aba zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u hã aré dama ĩwaihu'u'ō hã, ā hã Cristuhu wasu'uwē, te dama wasu'u. ³ Cristu hã rowasu'u aré dama ĩwaihu'u'ō na 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wē wasu'u waihu'u'wa,

ta hã. Êtē'ubuzi ĩwa'âbâ za'ēne hã ti'ai 'rowi 're simi'wara mono nherē, da te oto 're ĩsōpētē za'ra mono ne, ma tō Cristu hã te te dama 're wasu'u hãiré sō'awi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti wē wasu'u hã.

⁴ Ni'wam norĩ hã roti senai'ō na taré te te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono hã wapari ze nherē, āma 're saze za'ra wa'aba mono tō da, wa āne na aima nharĩ za'ra wa'wa. ⁵ Ai'rata ĩnhamra aba ō nherē, ĩpē'ē na wa tō te ai'āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa, 'rãwi asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ne. Cristu hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, simisutu asiré 're aihâimana nhiptete za'ra wa'aba mono wa, wa ai'āma 're ĩtoi u'âsi za'ra wa'wa, romhã na nherē.

Cristuhu āma 're ĩdanomro mono zé wasu'u

⁶ Taha wa, Cristu Zezusi hã Asib'apito za'ra wa'aba na 're saze za'ra wa'aba mono wa, ma'āpé simisutu ĩsiré āma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono za, 'rãwi. ⁷ Rowede hã sari pa na 're simasa mono wamhã, 're sina waihu'u mono ō di. Tane duré a norĩ wa'wa hã Cristu te te 're ĩaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za aihâimana nhiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tawamhã taha si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na te za asima 're ĩsa'ētē za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwē na tō sena da te aima āma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Te za duré āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma, Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina.

⁸ Taha wa, te za 're asi'madá'â pese za'ra wa'aba mo, dasi'uihã na senai'ō na danhimirosa'rata nhipese na da te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono tō da, tō

sena newa taha āma si 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō da. Ni'wam norī hā danhimiwada'uri zarina pawa'ābā āna te te dama 're iromhuri za'ra mono ne, robzei'ō na apā 're aihāimana za'ra wa'aba mono o'umnhasite, te za dawī 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mo. Danhimirosa'rata nhipe hā Cristuhu hawib ō di. Dahi'rata sidāpāsi tō senai'ō na taré da te dasima 're iroti za'ra mono zém hawimhā ta hā, duré ihāiba'ō norī hā wasété uptabi na 're ihāimana za'ra mono norī hā ropā siptete sina marī te te 're i'madā'ā za'ra mono hawimhā, danhimirosa'rata nhipe hā. ⁹Cristu hā ti'ai āma a'uwē hāiba na 're morī ré, te tō 'Re ihāimana u'āsi mono ne 're hāimana, aiwa uptabi wa. Taha wa, marī zō tiwi 're rowaptā'ā mono ō di, Cristuhu wi hā. ¹⁰Tane duré a norī wa'wa hā, Cristuhu āma 're anomro aba mono wa, marī zō aiwi 're rowaptā'ā za'ra wa'aba mono ō di, rowē na āma 're i'anomro u'āsi aba mono zéb da hā. Cristu hā uburé ihāiba'ō norī 'madā'ā'wa norī nhipai u, te pire uptabi na 're hāimana u'āsi, siwaprosi ōhō si.

¹¹Zudezu norī hā te 're sisihāiwata nhihāri za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're inomro mono na da te āma 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Tane duré, wa norī hā Cristuhu āma oto 're wanomro mono wa, ta hā ma tō wapē'ē 're wanhimirosa'rata wasété na 're iwanomro wasété mono zé hā te te wawi 're anihāri, wawē na si oto āma 're wahāimana za'ra mono da. ¹²Ā dawabzuri hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, ā da te 're asāmra aba mono zé hā, Cristuhu siré 're atā'ā za'ra wa'aba mono zé, te ai'āma simiré'ē za'ra wa'wa. Ab're 're, isiré da te 're aséme aba mono zéb zama, te ai'āma simiré'ē za'ra wa'wa. Ta hā 're anomro 'rata aba mono zé hā oto 're irēme pese za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

Duré Cristu hā dā'ā uptabi nherē, Īmama hā tiwaihu'u pese na te te ihāiwa'utu ne, ma tō duré isiré aihāiwa'utu za'ra wa'wa. Isiré 're aihāiwa'utu za'ra wa'aba mono zé hā 're anomro aba mono zép té, te oto aima wasu'u za'ra wa'wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwaihu'u pese na asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō āne hā aima pisutu za'ra wa'wa, taha āma si 're anomro aba mono zép téb da hā oto. ¹³A norī wa'wa hā aipē'ē 're, 're atā'ā za'ra wa'aba mono ne, ma tō aré 're anomro aba mo, aiwasété si 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhiti 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wa aré. Taha ré, ma tō oto 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, 're anomro aba mono zép téb da hā, aipē'ē 're ato sina āma 're anomro u'āsi aba mono da, Cristu hā dā'ā uptabi nherē, apā te te ihāiwa'utu ne. Taha wa, wawasédé wa te 're i'manharī za'ra mono zé hā te te oto wa'āma 're ab'madā'ā mono ō di za, ta hā. ¹⁴Wawasédé wa te 're i'manharī za'ra mono zém na te te aré wa'āma sima i'rob'ui'ére za'ra zé hā ma tō te te wama 're aperi, wawasété na wa te aré tāma 're i'wa'ābā za'ra mono ō na wa'āma rob'ui'ére hā. Isimiroti hā wa te wasina āma 're i'uwaimrami za'ra mono ō zarina, wawasété na te te wa'āma 're i'arob'ui'ére mono zé hā ma tō te te wama 're a'uprosi oto. Niha 're idahāimana za'ra mono zéb da, duréhā te te dama 're i'aroti 'rata mono hā ma tō duré te te dama 're a'uprosi oto. Cristu hā wedepo'o nnonhi'rāmi na wazada idā'āzém na ma tō te te wama 're a'uprosi tō. ¹⁵Uburé hāiwa nho're āma ihāiba'ō norī nhiptetezé hā ma tō tiwi uprosi za'ra 'Re ihāimana u'āsi mono hā, dapore'ō norī ma simiroti pire na tāma 're ihāimana za'ra mono norī nhiptetezé hā aré. Da'wapéi'wa norī nhib'apito hā tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te,

da'ahâ nho'a sisarina te te ĩsimroi mono ne, ma tō danho'a ta norĩ âma ai'uté za'ra, wedepo'o nhonhi'râmi na Cristuhu dâ'âzém na hã, Cristuhu ma wapu na 're ĩhâimana za'ra mono na, uburé da te oto 're waihu'u za'ra mono da.

¹⁶ Áté ni'wam norĩ hã te za âne na te te aima 're roti za'ra wa'wa: "Romnhi hã siwa'ru 're huri aba mono õ di za. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u isé hã siwa'ru bātã na 're âhuri aba mono õ di za. Duré sabadu na romhuri zahârízém na 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré a'amo hã 're pusi mono sidâpâsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, dato da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za dame 're ĩ'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Bãdã ahã na pire na dama 're ĩhâimana za'ra mono zama, te za dame 're ĩ'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb da, dama ĩpire mono hã. ãne hã asina tãma âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wapsi, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're aiwêsãmri za'ra wa'wa." ãne na ni'wam norĩ hã te te aima 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, âma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'uĩhã na danhimi'manharízém hawi 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsãmri mono dai õ wa. ¹⁷ Da'awã da te 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, dahãiba uptabi hã dama 're ĩhâimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherë, da'awã si hã marĩ âma 're hãimana mono õ di, ĩpire hã. Tane duré, danhimiroti zarina uburé danhimi'manharízé mono hã. Marĩ ĩ'uptabi hã dama âma 're hãimana za'ra mono õ di. ĩwë hã za dama 're ĩhãimana za'ra mono zép si, te wasu'u. Marĩ ĩwë uptabi hã, ta hã Cristu te tō wama wasu'u za'ra, taha si. ¹⁸ Áté ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na dama 're si-wasu'u za'ra, dama wapu na 're ĩhãimana za'ra mono na, 'rãwi 're si'madã'ã ze za'ra mono nherë. Áté te za duré ta norĩ hã

hãĩwa âma romhuri'wa norĩ âma si 're wata za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono upana. Tawamhã áté ta norĩ hã te za aima roti za'ra wa'wa, âne: "A norĩ wa'wa hã wasine 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ĩwë uptabi hã te te aima sãmri za'ra wa'aba õ di za. Te za ĩsimini za'ra wa'wa." ãne na ta norĩ hã te te aima 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, âma 're saze za'ra wa'aba mono õ di za. Tõã. Ta norĩ hã marĩ aimawi hã dama ĩwaihu'u'õ hã sõtõ 'rowim ne, te te 're ĩsabu za'ra mono na dama 're ĩsiwasu'u za'ra mono na, te 're si'madã'ã ze za'ra, dama pire na 're hãimana za'ra mono newa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa norĩ nhimirosa'rata wasété zarina. ¹⁹ Ta norĩ hã Cristuhu wasu'uwë si te te sima 're tété za'ra mono õ di. Cristu hã uburé ti-zazei'wa norĩ 'madã'ã'wa te pire na 're hãimana taha si, da'rã hã dahãiba ma pire na 're ĩhãimana za'ra mono ne. Dahãiba na danhorõ 're ĩhãimana za'ra mono hã te dahi hã te te sitême 're tété tete za'ra, danhiptete sina âma 're dahãimana za'ra mono da, dahãiba na hã. Tane duré Cristu hã te za tinhib'a'uwë norĩ hã te te 're apawapto, ta norĩ hã 're sipawapto za'ra mono da, siptete sina âma 're hãimana u'âsi za'ra mono da. Te za duré te te 're apawapto, prédup sina âma 're ĩhãimana za'ra mono zém na te te sima 're sa'ëté u'âsi za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma 're ĩ'awë mono zéb zarina.

Cristuhu siré 're ĩdahãĩwa'utu za'ra mono zé wasu'u

²⁰ Cristu hã dã'ã wamhã, 're anomro 'rata aba mono zé hã ma tō ĩsiré aiwi ai'utõĩ za'ra wa'wa. Taha wa, ti'ai âma danhimiroti zarina 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za oto, taha zarina 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're ai-wêsãmri za'ra wa'aba mono dai õ wa.

Ta hā tãibã oto. Ta hawi ma tō ihawi aiwairébé 'wa. E marĩ da, te bété zahadu ãne hã isazei'õ'wa norĩ nhimiroti hã asina 're isazei pese za'ra wa'abamo, taha na zahadu 're aihâimana za'ra wa'abamo ò nherê. ²¹⁻²²Ni'wam norĩ hã te ãne te te aima 're roti za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na newa: "Ã hã dasa hã asib'rata na âri ò di za, wasété wa. Duré ã hã téiwai ò di za, asadawa na. Duré ã hã asib'rata na upi tã. Wasété uptabi di." ãne hã te ni'wam norĩ hã dasa na te te aima 're roti wasété za'ra wa'wa, 're upi za'ra wa'abamo tã da. Tane nherê, dasai mono bâ dama 're hâimana hutu za'ra mono di. Taha wa, dasa da te dasiwi 're isawi za'ra mono zém na roti hã tarére duré. Marĩ dai ò di ãne hã, 'rãwi dasi'uinhã na da te dasima 're irosarata za'ra mono zé hã. ²³Dasa na te te dama 're iroti wasété za'ra mono norĩ hã waihu'u pese newa, te ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra. Tane nherê, ta norĩ hã waihu'u pese na 're hâimana za'ra mono ò di. Ta norĩ hã te ãne te te 're dawada'uri za'ra, hãiwa ãma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ãma si 're dawata za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono upana. Ta norĩ hã 'rãwi sina 're wata u'âsi za'ra mono nherê, te dama wapu na 're ihâimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra, sadawa nhipese na. Dasa hã te te siwi 're iwẽ'õ za'ra mono na te ta norĩ hã te te 're robzépata za'ra tihãiba na, 'Re ihâimana u'âsi mono hã taha zarina te te 're wêsãmri za'ra mono da newa. Tane nherê, taré uptabi ta hã. Marĩ dai ò di, dasi'uinhã na dasai mono bâ da te dasima 're iroti za'ra mono zé hã. E dasi'uinhã na da te dasima 're iroti za'ra mono na 're wahâimana za'ra mono wa, wa za wa te wasina ãma 're uwaimrami za'ra, wanhimirosarata wasété zarina marĩ iwásédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tã da. Mare di. Sib'uware di,

marĩ da, wama 're hâimana za'ra mono ò wa, ta hã.

3 Cristu hã dâ'ã uptabi nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te apã ihãiwa'utune, ma tã a norĩ wa'abamo zama ahãiwa'utu za'ra wa'wa, aipê'ê 're atã'ã u'âsi ne 're aihâimana za'ra wa'abamo zém hawi, 're anomro abamo zép téb da hã oto. Taha wa, ma'ápé iwẽ uptabi hã hãiwa ãma asõ 're isimi'wara abamo zõ si, 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'abamo za. Tame te oto Cristu hã danhib'apito simasisizéb ãma 're sãmra u'âsi pire na, Timama nhimire niwĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ. ²Hãiwa ãma uburé marĩ wẽ uptabi na 're ihâimana za'ra mono na si, te za asima ãma 're irosarata u'âsi za'ra wa'abamo. ãme ti'ai ãma uburé marĩ 're ihâimana za'ra mono na asima 're rosarata za'ra wa'abamo ò di za oto. ³'Re anomro 'rata abamo zé hã ma tã aima ai'utõri za'ra wa'wa oto. 'Re ihâimana u'âsi mono ãma Cristuhu siré 're anomro abamo zép tém na da te ai'ãma 're rosarata waihu'u za'ra wa'abamo ò di zahadu. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã zahadu te te dama 're awaihu'u mono ò wa, ãne na hã. ⁴Cristuhu ãma si tã sena 're wahâimana za'ra mono wamhã, taha na si ãma 're iwanomro mono zép té, te wama wasu'u za'ra. Ta hã nimahã na tinhimirowa'a na ti'ai u apã wei morĩ wamhã, a norĩ wa'wa hã te za duré danho'a isiré aihâimana za'ra wa'wa, isine aiwẽ uptabi na 're aihâimana za'ra wa'abamo na, da te ãma aiwaihu'u za'ra wa'abamo da hã.

'Re idanomro mono zép té wasu'u

⁵Ti'ai ãma isazei'õ'wa norĩ hâimanazéb zarina, marĩ wasété zõ 're irob'ruiwapari za'ra wa'abamo zé hã te za asiwi 're i'uprosi pese za'ra wa'abamo asiwi, 're dadã'ã za'ra mono wa, marĩ zõ da te oto 're irob'ruiwapari

za'ra mono ò ne. Pi'ò na aibâ na zama siwa'ru aiwasédé, 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé hā te za 're i'uprosi pese za'ra wa'aba mo asiwi, duré asisô 're irowasutu za'ra wa'aba mono zé hā, duré marī wasété zô si asima 're irob'ruiwaparī za'ra wa'aba mono zé hā, duré danhipai u asibro pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, marī zô si asima 're asôpré wa'aba mono zé hā. Āne hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wē ò di, marī zô i'upana asima 're irob'ruiwaparī za'ra wa'aba mono zé hā. Taha wa, te za tō uburé aiwasédé hā asiwi 're i'uprosi pese za'ra wa'aba mo, aiwi 're si'utōrī pese za'ra wa'aba mono wa, 're anomro wē wa'aba mono da oto. ⁶ Āne hā dawasété si, da te dasima 're i'ruiwaparī za'ra mono zéb zarina, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā dama arob'manharī za'ētē ĩpipa na hā, te te siwi ĩda'awē'ò pese zéb zarina. ⁷ A norī wa'aba zama ma tō aré āne na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété si asima 're i'ruiwaparī za'ra wa'aba mono zéb zarina, aré āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré hā.

⁸ Taha wa, te za uburé marī hā 're i'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā ĩrēme pese za'ra wa'wa oto, 're ĩda'ruiwaparī za'ra wa'aba mono zé hā, duré asisada 're asiti'ru za'ra wa'aba mono zé hā, duré niha dama 're rob'manharī za'ra wa'aba mono da, asima da'āma 're ĩrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zé hā, duré da'āma 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zé hā, duré uburé aimreme wasété 'wa hā. Ā norī hā te za uburé ĩrēme pese za'ra wa'wa. ⁹ Taré asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ò di za oto, 're anomro 'rata aba mono zé hā 're rēme pese za'ra wa'aba mono nherē, uburé aiwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé hā. ¹⁰ Taha wa'rāmi, te oto 're ĩdanomro mono zép tém na si 're anomro aba

mo, ĩwē na. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō te te 're aipoto téb za'ra wa'wa aipē'ē 're, ĩsine 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da oto, taha zarina òhō si 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Taha wa, dapoto mono bâ dasipu'u pese na tāma 're dahâimana za'ra mono nherē, te te siwi 're da'ahāiba wē'ò mono ò di oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. E marī wa. Cristuhu zazei'wa norī hā aiwapsi te te 're azawi pese mono wa, zudezu'ò norī hā zudezu norī me, duré sihâiwata nhihāri ré 're ĩnomro mono norī hā, duré sihâiwata nhihāri āna 're ĩnomro mono norī hā, duré a'uwē pahi norī, marī rowi 're ihâimana za'ra mono hā darob amoi āma, duré ĩwada'uri zarina si pawā'ābâ āna te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norī hā, duré wada'uri āna si'uihā na 're ihâimana za'ra mono norī hā. Āne hā te uburé ĩsazei'wa norī hā aiwapsi tāma 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. Cristuhu si te pire uptabi na wama 're hâimana za'ra, danhipai u. Taha si wama ĩpire uptabi za'ra hā, wasiré ĩsazei'wa norī ma hā. Taha si te za tizazei'wa norī pē'ē 're, 're sāmra, ihāiba mono bâ.

¹² A norī wa'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē, te tō 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ta hā te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, taha ma si tāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. Taha wa, da te 're robzépata za'ra mono wamhā, te za da'āma 're aiwamri za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩdapawapto wē za'ra wa'aba mo. Asiré norī ma, aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, 'rāwi 're asi'madā'ā ze za'ra wa'aba mono ò di za. Aiwaimri te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré aiwara sina dazada 're asahi za'ra wa'aba mono ò di za. ¹³ Ni'wam norī hā asiré nherē, marī na te te aiwi 're ro'wa'rē za'ra wa'aba mono nherē, āma 're aiwa'a za'ra wa'aba

mono ō di za, ta norī āma hā. Duré marī na te te aiwi 're ro'wa're za'ra wa'aba mono nherē, āma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono ō di za. Wanhîb'apito hā aiwasédé te te oto ai'āma 're ī'ab'madâ'â aba mono ō ne, āma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ō di za, ta norī āma hā. ¹⁴Danhipai u, dama ĩpire uptabi na roti hā, āne: Te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina si, te za uburé asiré ĩsazei'wa norī hā rowē na asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, aihāiba za'ra wa'wa hā misi ne. ¹⁵Cristu hā te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, rowē na asiré āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za aipē'ē 're ĩrē 're anomro u'âsi aba mo, uburé marī hā ĩ'uwaibaba si āma 're ĩmanharī za'ra wa'aba mono zéb da hā, 'rāwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhāimana u'âsi mono hā ma tō aipisutu za'ra wa'wa, simisutu dahāiba misi ne, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, taha zarina aipē'ē 're rowē na asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, āma. Taha wa, te za āma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhāimana u'âsi mono āma si. ¹⁶Cristuhu wasu'uwē na te za āma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē 're aima 're hāimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, taha zarina aihāimana wē na 're anomro aba mono zé hā asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da oto. 'Re ĩhāimana u'âsi mono hawi, dahāimanazém na rowaihu ĩwē hā āma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za dama āma 're ĩroti pese za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhāimana u'âsi mono hā sōprub uptabi wa, te za tāma 're asō're u'âsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē 're āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ĩpē'ēzani te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, te za rowē zarina tāma 're asō're za'ra wa'aba mo, Saumusi na ĩbaihā nhisi na tāma 're ĩdanho're za'ra mono zém na zama, duré Wan-

hib'apito āma 're ĩdanho're za'ra mono na zama. ¹⁷Uburé marī hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, duré uburé marī na 're aimreme zusi aba mono wamhā, Wanhîb'apito Zezusihi zadawa para si, te za uburé marī hā 're ĩmanharī wē u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhā Zezusi hā ĩwē uptabi hā wanhowa te te ĩmanharī wē zéb zarina, te za tō marī hā 're ĩmanharī wē u'âsi za'ra wa'aba mo, Wamama 'Re ĩhāimana u'âsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.

'Ri 're, 're ĩdahāimana za'ra mono norī ma rotizé wasu'u

¹⁸Pi'ō norī, aimro nhimiroti hā te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, Cristuhu zazei'wa tō sena āma 're ĩhāimana za'ra mono zéb zarina.

¹⁹Aibā norī, aimro te za 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Tāma 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mono āna, te za asima 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo.

²⁰Ai'utē norī, aimama nhimiroti te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, ana nhimiroti zama, Cristuhu zazei'wa oto 're ĩhāimana za'ra mono zéb zarina. E marī wa. 'Re ĩhāimana u'âsi mono hā te te aima 're wē za'ra wa'aba mono wa, āne hā.

²¹Damama norī, ai'ra norī ma, ai'aba're na aimreme hā 're sanī za'ra wa'aba mono ō di za, ta norī hā te te sina 're aimreme wazéb za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're robzei'ō pese za'ra mono tō da.

²²Aiwada'uri zarina si, aipawa'ābā āna dama romhuri'wa norī, ti'ai āma asib'apito norī mreime hā te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. E asib'apito norī hā 'rāwi titōmo na te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wapsi, te za romhuri hā tāma 're ĩmadâ'â pese za'ra wa'aba mo, asimiromhuri na te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono zéb da hā. Mare di. ĩhāiba za're'ra nherē, te za tō romhuri

hã tãma 're ĩmadãâ pese za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hã asiwi 're ĩwazéb za'ra wa'aba mono zéb zarina.²³ Ato sina te za tãma 're ĩromhuri u'ãsi za'ra wa'aba mo asib'apito norĩ ma, hãiwa ãma Wanhib'apito 're ĩsãmra mono ma, ato sina 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono ne.²⁴ Aipawa'ãbã aba zé hã hãiwa ãma asô 're ĩsimi'wara aba mono hã, Wanhib'apito hã za te te aima ĩsõmri za'ra wa'aba na asina waihu'u sirõmo za'ra wa'aba wa, te za ãne hã tãma ti'ai ãma asib'apito norĩ ma 're ĩromhuri wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, ta norĩ ma si 're romhuri za'ra wa'aba mono õ di. Ta norĩ u'ãbã, te Wanhib'apito Cristuhu ma zama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo, ta hã Wanhib'apito uptabi wama 're hãimana mono wa.²⁵ Ni'wam norĩ hã tiwasété si te te 're 'manharĩ u'ãsi za'ra mono wamhã, taha wa'rãmi te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã hã za'ra, nimahã na hã. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã po're'õ na 're nomro u'ãsi mono nherẽ, tinhimi-hãzé te te tãma ba'a waihu'u za'ra õ wa za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, dama pire na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, dama wapu na 're ĩhãimana za'ra mono norĩ zama.

4 Danhib'apito norĩ, pawa'ãbã ãna aima romhuri'wa norĩ ma, te za 're ĩmanharĩ wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo, ĩuwaibaba si. Asib'apito za'ra wa'wa hã hãiwa ãma 're ĩsãmra mono hã te te 're ai'madãâ u'ãsi za'ra wa'aba mono na, asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, te za ãne na hã tãma 're ĩmanharĩ wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo, aima romhuri'wa norĩ ma hã.

'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're damreme zusi mono da, rotizé wasu'u

²Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, te za 're aimreme zusi aba mo, õne u'ãsi.

Asimiza'rese te za tãma 're aimreme zusi aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.³ Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, wa'ãma zama te za duré tãma 're aimreme zusi aba mo, ta hã te te wama 're a'ridawa mono da, ĩmreme wasu'u hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, Cristuhu wasu'u wẽ aré dama ĩwaihu'u'õ hã wa te dama 're waihu'u za'ra mono da oto. Taha para, ma tãma oto dasiwi ĩ'ãri ni, dazazéb 're, da te ĩnherẽ da. Taha wa, wa oto taha 're nhamra.⁴ Taha wa, ma'ãpé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma si, ĩ'ãma 're aimreme zusi aba mono za, taha si te te 're ĩpawaptob u'ãsi mono da, Cristuhu wasu'u wẽ dama ĩwaihu'u'õ hã ĩpibu pese na si te dama 're wasu'u mono da, da te oto ãma 're ĩwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, ãhã da si te te ĩpisutu wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.

⁵Asimirosa'rata wẽ, oto ãma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za Cristuhu zazei'õ'wa norĩ ma aihãimana prédup sina tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Duré 're danhopëté za'ra wa'aba mono sidãpãsi, te za Cristuhu wasu'u wẽ hã dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo, dasiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono ré hã, da te 're waihu'u za'ra mono ãna 're dahãimana za'ra mono tãma da, Cristuhu wasu'u wẽ hã.⁶ ĩsazei'õ'wa norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aimreme wẽ na si te za tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, tãma ãma 're rowẽ zani za'ra wa'aba mono da, aimreme wẽ na te te ãma 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono da. ãne wamhã, ĩuwaibaba si te za tãma aimreme na tãma ãma 're ĩwa'rãmi za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'u wẽ na te te ãma 're asadhanharĩ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

**Paru hã te te ĩdazawi
'rãsutu zé wasu'u**

⁷Wasisãnawã Titicu hã, wama ĩsawi pe hã te za aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, âme ĩhâimana na hã. Ta hã wasiré Wanhib'apito ma romhuri wê 'wa, te tō wama umnhasi na 're hâimana. ⁸Taha wa, wa za oto atême âma satōrĩ za'ra wa'wa ā ĩnhimi'ui'ééré ré, âme rowē na ĩwahâimana za'ra na te te aima wawasuu wē za'ra wa'aba da, taha zarina aima rowē wairébé aba da, wazabâdâ. ⁹Taha siré, te za duré Onezimo hã âma mo, wasisãnawã wama ĩsawi pese hâiba amo hã, wama ĩ'umnha hã ta hã duré, tame asiré ĩsazei'wa norĩ, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono hã. Ta norĩ si te za aima rowasu'u za'ra wa'wa, âme ĩromhâimanazém na hã, duré ĩwahâimana za'ra zém na zama.

¹⁰Aritacu hã âme dazazéb 're, ĩsiré ĩhâiba hã te âma asawi za'ra wa'wa, timreme na. Marcusi hã te duré âma asawi za'ra wa'wa, Banabéhé mama amoi 'ra hã. Taha na wa tō nimahã na hã aima âma roti pari za'ra wa'wa, niwa atême wisi za'ra wa'aba wamhã, asiwi sawi wē wa'aba da. ¹¹Zuzuwé hã te duré âma asawi za'ra wa'wa, Zusitu na ĩsisi amo hã. Ā norĩ hã zudezu na 're ĩhâimana za'ra mono, si'ubdatō ĩhâiba za'ra hã. ĩsiré romhuri'wa norĩ hã ahã uptabi nherē, si'ubdatō si te zudezu norĩ hã te te ĩsiré 're romhuri za'ra, tō ā norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'auwē mono zéb u, wa te tãma 're ĩda'awaiwai mono na hã. Ā norĩ hã ma tō siwi ĩpawapto pese za'ra tō.

¹²Epprasi te duré âma asawi za'ra wa'wa, tame asiré ĩsazei'wa norĩ siré 're ĩhâimana mono hã, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa hã. Ta hã te ai'âma 're mreme u'âsi 'wa simi'ē na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, taha si te te 're aipawapto u'âsi za'ra wa'aba mono da, asiptete

sina âma 're anomro aba mono da, duré aihâimana prédup sina 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono da, ta hã te te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Cristu hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na 're asiptete za'ra wa'aba mono da, te duré ai'âma 're mreme u'âsi 'wa. ¹³Ta hã te te ai'âma 're ĩromhuri pese za'ra wa'aba mono na, wa tō ta hã ĩsi'uihã na waihu'u. Radiseza na 'ri nho'omo nhisi âma ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ âma, te te 're ĩromhuri pese mono na wa tō duré waihu'u. Duré Irapuri na 'ri nho'omo nhisi âma ĩsazei'wa norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ âma, te te 're ĩromhuri pese mono na zama, wa tō waihu'u, ta hã.

¹⁴Rucasi hã, dawede'wa wama ĩsawi pe hã te duré âma asawi za'ra wa'wa. Demasihi zama te duré âma asawi za'ra wa'wa.

¹⁵Ma'âpé, duré wasisãnawã norĩ hã wama sawi za'ra wa'aba, Radiseza na 'ri nho'omo nhisi âma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã. Duré Nipaha zama wama sawi za'ra wa'aba. Duré taha nhorōwa âma Cristuhu zazei'wa, siré 're ĩsi'rã'otō u'âsi mono norĩ zama, wama sawi za'ra wa'aba. ¹⁶Ā hã te âma aima ĩrob'ui'ééré za'ra wa'wa hã asisō'a asima sōré pari za'ra wa'aba wamhã, te za asiwi ĩsōmri 'wa, Radiseza u, tame ĩsazei'wa norĩ hã sisō'a te te duré sima sōré za'ra da. Duré Radiseza u te dama ĩrob'ui'ééré hã te za duré ĩwa'rãmi aima sōmri za'ra wa'wa, ta hã duré asima sōré za'ra wa'aba da. ¹⁷Atipuhu ma, ma'âpé âne hã 'maiwaihu'u aba za: "Re ĩhâimana u'âsi mono, romhuri te te aima ĩpisudu hã 'mairēme ō di za. Uburé te za tãma âma ĩ'a'uwaimrami mo." Āne hã te za tãma ĩ'maiwaihu'u 'wa, Atipuhu ma hã.

¹⁸Wa hã Paru, wa ĩnhimi'ui'ééré na âma asawi za'ra wa'wa. Ma'âpé ĩ'âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono za, dazazéb 're zahadu ĩhâimana na hã.

Rowē u'âsi 're aihâimana za'ra wa'aba
mono za, Wamama hã ai'âma 're ïsiwãrĩ
za'ra wa'aba mono zéb zarina.

1 Tesaronita norĩ

*Tesaronita norĩ ma, Paru te te
ĩrob'ui'éré na'rata zé*

Ĩbaihã wasu'uzé

Paru norĩ hã Tesaronita u si'aba'reí wamhã, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, ĩsimiromhuri za'ra na hã. Tazahã zudezu norĩ hã Zezusihi zazei'õ'wa norĩ hã ma tô sada tihãimana za'ra, te te siwi wĩri da. Taha wa, Paru norĩ hã ma tô dahawi aimani zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã ma tô ĩsarina ai'aba're, Tesaronita hawi (Atusi 17.1-13). Tawamhã ãma ronomro wapsi, Timotiu hã ma tô Tesaronita ãma ĩsazei'wa norĩ wasu'u wẽ hã tãma ãwisi za'ra, Paru norĩ ma, Corĩtu ãma hãimana za'ra ré. Taha wa, Paru hã ma tô Tesaronita norĩ ma rob'ui'éré za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma siptete sina 're ĩnomro mono na ĩwasu'u za'ra hã te te wapari wa, tãma ĩrowẽ na hã.

Ma tô duré pawaptob za'ra, ĩsisãnawã norĩ hã tiwi 're ĩdã'ã za'ra mono norĩ wi, 're robzei'õ tô za'ra mono da, Zezusi hã apã we ĩmorizéb zô, wato sina 're wanhimipari za'ra mono na dã'ãsina.

1 ĩsazei'wa norĩ, wa hã Paru, Sira, duré Timotiu, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma asiré 're asirã'õtõ aba mono norĩ ma.

Wamama hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hã te asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ, 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Wa norĩ hã ta norĩ ma, wa ai'ãma 're wamreme zusi u'ãsi 'wa, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'ãsi, ãma 're anomro aba mono da.

Tesaronita ãma ĩsazei'wa norĩ, tô sena 're ĩhãimana wẽ za'ra mono zé wasu'u

²Wa norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma, wa 're wawata u'ãsi za'ra, 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono wa. Ai'ãma 're wamreme zusi aba mono wamhã, wa duré wa te tiwi 're rowaptêrẽ za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da.

³Tãma 're wamreme zusi mono sina, wa ai'ãma 're wapo're pu'u u'ãsi za'ra wa'wa, 're aihãimana wẽ za'ra wa'aba mono zém na, ãma 're wawata za'ra mono da. A norĩ wa'wa hã sazei pese za'ra wa'aba wa, marĩ ĩwẽ si te 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo. Wamama hã, Wanhib'apito 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, te 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, dawĩ 're asisawi za'ra wa'aba mono õ di, marĩ ĩwẽ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu we ĩmorizéb zô, asimi'ẽ na te sô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. ãne na 're anomro wẽ wa'aba mono na, wa ai'ãma 're wapo're pu'u u'ãsi za'ra wa'wa, wawa'a ãna, Wamama ma 're wamreme zusi mono wamhã. ⁴Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa tô duré ai'ãma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono na hã, duré ĩsib'a'uwẽ 're anomro aba mono da, te te sima aipisutu za'ra wa'aba na hã.

⁵Zezusihi wasu'uwẽ na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba wamhã, taré wamreme na si, wa te aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba õ di. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽžzani hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩwapawaptob za'ra mono zém na, wa tô duré aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Zezusihi wasu'uwẽ hã tô sena na, wa te 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa tô duré aima ãma rowasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, wa tô ai'ãma waihu'u za'ra wa'aba ni, 'Re

ihâimana u'âsi mono te te sima i'aiwê za'ra wa'aba na hã. Duré a norĩ wa'wa hã ma tô wa'âma iwaihu'u za'ra wa'wa, ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, 're iwanomro wê mono zém na, wa te aipawaptob za'ra wa'aba da. ⁶Âne wa tô aima âma asanho za'ra wa'aba ni, Wanhîb'apito hã ti'ai âma 're morĩ ré, wama âma isisanho ne. Tawamhã iwasu'uwê ma tô isaze za'ra wa'wa. Ma tô 're anomro wê wa'aba mo, wasisanhozéb zarina, duré Wanhîb'apito sisanhozéb zarina. Iwaihu'u pese p'êzani hã ma tô te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, atoi uptabi za'ra wa'aba na 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, da te ai'âma 're irowasété za'ra wa'aba mono na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherê.

⁷Taha na a norĩ wa'wa hã ma tô duré dama âma asanho za'ra wa'wa, ai'hîni isazei'wa norĩ, Masédoniza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're isi'ubumroi mono norĩ ma, duré Ataza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're isi'ubumroi mono norĩ ma zama. ⁸Tame 're isi'ubumroi mono norĩ hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wapari za'ra, a norĩ wa'wa hã dama 're sadawa wasu'u pese za'ra wa'aba mono wa, Wanhîb'apito wasu'uwê hã. Duré isipai u, daza'rui mono bâ ma tô isadawa wasu'u hã datême waptã. Duré 're isazei pese za'ra wa'aba mono na, ma tô aiwasu'u wa'wa hã da te 're wapari za'ra, daro mono bâ. Taha wa, wa norĩ hã 're isaze za'ra wa'aba mono na, wa te duré dama 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono ô di, aiwasu'u za'ra wa'wa hã da te 're wapari sirômo za'ra mono wa. ⁹Aiwasu'u wapari'wa norĩ hã, si'uihã na te wama rowasu'u za'ra, atême iwasihutu aba zém na. Ma tô, u, asima iwawê za'ra wa'wa. Te duré wama aiwasu'u za'ra wa'wa, âne: "Ta norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're sazei pese za'ra. Taha wa, romhâiba 'manharĩ âma, nasi wata za'ra ô di oto.

Te te tâma 're romhuri za'ra mono ô di oto. Ma tô rême pese za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono si, tô sena hã, u. Taha wa, isadawa wasu'u, ma tô saze za'ra. Taha wa, te taha na si te te tâma 're romhuri pese za'ra. ¹⁰Îra hã hâiwa hawi apã we imorizéb zô, te 're simipari u'âsi za'ra, ab're hawi apã te te ihâiwa'utu zô." Âne te wama aiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tô. Ta hã Zezusi hã, Wanho'reptui'wa. Ma tô wanho'reptu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã za te te idahã za'ra zé wi hã.

Tesaronita âma Paru hã iwê na si te te iromhurizé wasu'u

2 Wasisânawã norĩ, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, aima wanhimiromhuri za'ra wa'aba zé hã taré ô di. Tô sena, wa tô aipawaptob za'ra wa'aba ni, sazei pese za'ra wa'aba da. Âne na ma tô wa'âma iwaihu'u za'ra wa'wa. ²Piripu na 'ri nho'ômo nhisi hawi, wa tô atême aihutu aba ni. Tame wasi'ubumroi ré, wa tô robzépata za'ra ni, isazei'ô'wa norĩ nhimiházém na, duré damreme wasété na zama. Taha wasu'u na ma tô wa'âma iwaihu'u za'ra wa'wa. Tane nherê, Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wapawaptob za'ra, wapahi âna, isadawa wasu'u hã wa te aima wasu'u za'ra wa'aba da, Cristuhu wasu'uwê na hã. Taha wa, wamreme wa'rãmi, da te wawĩ ro'wa'rutu za'ra nherê, wa tô iwasu'uwê na aima rowasu'u za'ra wa'aba ni tô, wapahi za'ra âna. ³Roti tô sena na si, wa aima roti za'ra wa'aba ni, âhãna hã. Rowasu'u wê upana, wa te aima roti za'ra wa'aba ô di. Duré marĩ iwê hã wa te wasima waibu da, wa te ai'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di. Marĩ iwê hã wa te aiwi udã za'ra wa'aba ô di. ⁴Mare di. Ânei ô di. Tô sena, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwawê za'ra mono zéb zarina, te te wapisutu za'ra wa, wa iwasu'uwê na wa te dama 're

rowasu'u za'ra, âne na romhuri'wa da, te te wawêsâmri za'ra wa.

Tawamhâ wanhimirowasu'u wê wa, taré wama dato za'ra da, wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono ô di. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're îwawêsâmri za'ra mono da si, wanhimirosa'rata za'ra hâ. Ôhō si te za te te 're wapibu za'ra, 're îwanomro wê mono zéb zô, îwê na si 're îwanhimirosa'rata za'ra mono zéb zô zama. Taha wa, îsadawa wasu'u na, wa te dama 're îrowasu'u wê za'ra mono na, wa'âma 're toi mono da, wa wa te wasina 're rosa'rata za'ra.

⁵Ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, taré wamreme to na ai'âma wawata za'ra wa'aba ô di. Duré marî îwê hâ wanhimirowahutu wa'râmi, wama sômri za'ra wa'aba da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di. Âne na ma tô wa'âma îwaihu'u za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, âne na wapê'ê 're, wanhimirosa'rata za'ra hâ. ⁶Wanhimirowahutu wê na wa'âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di. Duré, aimawi norî hâ âne zarina, wa'âma wata za'ra da, wa te wasina rosa'rata za'ra ô di duré. ⁷Cristu hâ ma tô wazatōrî za'ra, îwasu'u wê hâ wa te dama 're waihu'u za'ra mono da, îsadawa para. Taha wa, dama wamreme pire za'ra di. Tane nherê, wamreme pire na, wa te duré 're aiwari za'ra wa'aba mono ô wa, wa te âma aiwi robzei'ô za'ra wa'aba ô di. Mare di. Ânei ô di, wa te aima îmanharî za'ra wa'aba zé hâ. Wamreme wê na si, wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Wa tô ai'madâ'â pese za'ra wa'aba ni, dana norî hâ ti'ra te te 're îmadâ'â pese za'ra mono ne. ⁸'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ, îwasu'u wê hâ wawa'âna, wa tô aima wasu'u za'ra wa'aba ni, wama asawi pese za'ra wa'aba wa. Taha wa, aiwi 're wasisawi za'ra wa'aba mono ô di, wa te 're

aipawaptob za'ra wa'aba mono tô da. Tô sena, a norî wa'wa hâ wama asawi uptabi za'ra wa'aba di.

⁹Wasisânawâ norî, âne na te tô wa'âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're îwanomro wê mono zém na. Wa norî hâ wahâimanazéb da, wa tô wasima romhuri pese za'ra ni, wap-atâ'â nherê, duré wawasutu nherê. Bâtâ sidâpâsi wasi'uihâ na wanhib'rata na wa tô romhuri za'ra ni, wahâimanazéb da. Bâdâ râiwatobro ô ré, duré bâdâ sébré nherê, wa tô wasima romhuri za'ra ni, wa te aiwari za'ra wa'aba tô da, wama asôprub za'ra wa'aba na wapire na wa'madâ'â za'ra wa'aba tô da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré.

¹⁰A norî wa'wa hâ ma tô îwawaihu'u za'ra wa'wa, asô'a za'ra wa'aba, 're îwanomro mono zé hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô duré wawaihu'u za'ra, 're îwanomro wê mono zém na hâ. Wawasédé hâ wa te 'manharî za'ra ô di. Îwê na si wa tô wahâimana za'ra ni, asô'a za'ra wa'aba. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na hâ âma wasipa za'ra ô di. Âne âma 're îwanomro mono zé hâ, tô îbâ. ¹¹Damama hâ, dahâimanazém na te za ti'ra norî ma rowahutu. Tane, wa norî hâ aihâiba bâ wa'aba, wa tô aima rowahutu za'ra wa'aba ni, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na 're anomro wê wa'aba mono da. ¹²Duré da te aima 're amhâzépa za'ra wa'aba mono nherê, wa tô âma aima robze za'ra wa'aba ni îwasu'u wê na, aiwi 're robzei'ô tô za'ra wa'aba mono da. Wa tô aima roti pese za'ra wa'aba ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a 're anomro wê wa'aba mono da, toi uptabi na te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Ta hâ ma tô te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, hâiwa âma ihâiba na rowa'âna na îsiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowê uptabi na.

¹³Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wa te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã wapari za'ra wa'aba wamhã, ma tô asima iwê za'ra wa'wa. Taré ti'ai âma aibâ nhimirowasu'u newa, âma rosa'rata za'ra wa'aba ô di. Tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono mre me na, ma tô âma irosa'rata za'ra wa'wa. Tane tô, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na si wanhimirowasu'u za'ra hã. Îsadawa wasu'u hã te tô ai'âma te te 're romhuri pese za'ra wa'wa, aipê'ê 're, iwê na si 're anomro aba mono da. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si, wa 're wawata za'ra, imreme hã asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa.

**Îsazei'wa norĩ te te 're irobzépata
za'ra mono zé wasu'u**

¹⁴Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma hã, aiwana za'ra wa'aba, ma tô da te 're sazei pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, iwasu'uwê hã. Tawamhã, Cristu Zezusihi âma ma tô 're danomro, isazei'wa norĩ, siré 're isi'rã'ôtô mono norĩ hã. Tawamhã, isiré norĩ hã isazei'ô'wa norĩ hã ma tô te te âma 're rowasété za'ra, isazei'wa norĩ hã te te 're saze za'ra mono tô da, iwasu'uwê hã, tisiré nherê. Tane, a norĩ wa'wa hã wasiré isazei'wa norĩ hã, ta norĩ ne, ma tô 're irobzépata za'ra wa'aba mo, asiré norĩ hã asada 're sahi za'ra wa'aba mono wa, Zudeza norĩ ne. ¹⁵Duréihã, zudezu norĩ hã ma tô te te 're simro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã. Duré, âhãna zama isi-hudu norĩ hã ihirata norĩ hã te te 're irob'manharĩ za'ra mono zéb zarina, ma tô siwi tiwĩ, Wanhib'apito Zezusi hã. Ma tô duré te te wa'âma 're rowasété za'ra, iwasu'uwê hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono tô da. Ma tô sisiti siwi wazatõrĩ za'ra, isiti wasi'aba'rê da. Ma tô duré uburé da'âma tinhitob'ru za'ra. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wê ô di, 're

ihâimana za'ra mono zé hã. ¹⁶Tawamhã, wa norĩ hã zudezu'ô norĩ ma, wa tô wa te tâma 're rowasu'u za'ra iwasu'uwê na, da te 're sazei pese za'ra mono da, Zezusi hã te te 're da'anho'reptui mono da. Tawamhã, ta norĩ hã zudezu nherê, isazei'ô'wa norĩ hã, ma tô te te wawi 're ro'wa'rutu za'ra, te te 're wazadawa uwati za'ra mono da aré, iwasu'uwê na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono tô da. ãne tiwasété na 're ihâimana za'ra mono zém na, ma tô 're siwasété za'eté za'ra. Tawamhã, tâibã oto. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wawi ro'wa'rutu'wa norĩ hã te te 're wê'ô pese za'ra. Rowê'ô, ma tô duré tâma pisutu za'ra. Tawamhã, isiti te za oto 're nomro u'âsi.

**Paru hã Tesaronita u apã
imorizém na isiwasu'uzé wasu'u**

¹⁷Wasisãnawã norĩ, isazei'ô'wa norĩ nhimirob'manharizéb zarina, wasi'aba'rê na aihawi za'ra wa'aba, wasi'aba'rêi wamhã, asiti za'ra wa'aba, wa a'â 're wasi'ubumro. Tane nherê, airata 're iwasi'ubumroi u'âsi aba mono ne, wa wanhimirosa'rata na wa te ai'âma 're rosa'rata wê u'âsi za'ra wa'wa. Awa'awi hã wapê'ézê uptabi na, wa 're wahâimana za'ra. Taha wa, apã atême wasihutu su'u aba da, wa tô wasima waihu'u za'ra ni, wa te asabu za'ra wa'aba da. ¹⁸Wa te duré asabu téb za'ra wa'aba neza. Wa hã Paru hã, apã atême imorĩ aba neza. Taha wa, atême imorĩ aba da, bâdã, wa tô nasi isima pisutu. Tane nherê, Satanasi hã wanhitob'ru hã ma tô nasi wa'âma ro'wa'rutu za'ra, âma atême iwisi za'ra wa'aba tô da. ¹⁹Tane tô. Ni'wam norĩ me asôwa're're za'ra wa'aba, wasisöpê'tê za'ra ô di za, Wanhib'apito Zezusi apã wei morĩ wamhã. Ni'wam norĩ hã, asôwa're're za'ra wa'aba, te te wama 're rowê zani za'ra mono ô di za. Wanhib'apito wei morĩ wamhã, ni'wam norĩ hã asôwa're're za'ra wa'aba,

te te dama wawaihu'u za'ra ô di za, tô sena aima za'ra wa'aba, wa te 're îsadawa wasu'u za'ra mono zém na. ²⁰Tane tô, wato sina, wa wa te 're aiwasu'u wê za'ra wa'wa dama, a norî wa'wa hâ wama 're rowê zani za'ra wa'aba mono wa, 'Re îhâimana u'âsi mono 're îsaze za'ra wa'aba mono zém na.

Timotiu hâ îsazei'wa norî ma rowê zô, Tesaronita u îmorîzé wasu'u

3¹⁻³Tawamhâ, ai'âma wapê'êzé uptabi za'ra wa'aba wa, apâ wasi'aba'rézéb zô wanhimipari waihu'u za'ra ô di oto. Taha wa, wa tô wasisaze za'ra ni, Timotiu hâ wa te âma atême satôri za'ra wa'aba da, wa hâ îsiwaprosi Atena na 'ri nho'ômo nhisi âma înhemra da nherê. Tawamhâ, wa tô âma atême satôri za'ra wa'aba ni, Timotiu hâ. Ta hâ wasiré îsazei'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, Cristuhu wasu'uwê na te te dama 're rowasu'u mono da, wasiré. Taha wa, wa tô atême satôri za'ra wa'aba ni, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, aihâimana nhiptete sina 're sazei pese za'ra wa'aba mono da, îwasu'uwê hawi apâ 're aipizari za'ra wa'aba mono tô da, da te ai'âma 're rowasété pese za'ra wa'aba mono nherê. A norî wa'wa hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina, da te wa'âma 're rowasété za'ra mono wa, wa te 're îrobzépata za'ra mono na hâ. ⁴Âne na wa tô îwana aima rowaihu'u sirômo za'ra wa'wa, ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, za da te wama 're îrob'manharî pipa za'ra mono zém na hâ. Âhâna, tô sena na ma tô asina îwaihu'u za'ra wa'wa, tô wa'âma 're romhâimana za'ra mono wa. ⁵Taha wa, asada 're dazahi za'ra wa'aba mono wa, apâ âma atême îmorî aba neza, 're îsazei'ô utôri za'ra wa'aba mono zé hâ te aiwi waihu'u za'ra wa'aba da.

Taha wa, Timotiu hâ wa tô âma atême satôri za'ra wa'wa, apâ te te we wama aiwasu'u za'ra wa'aba da. Wa'uburé hâ dawasété da, dawada'uri'wa hâ te te aipibu za'ra wa'aba wa, 're saze zahâri za'ra wa'aba mono ô'umnhasite, wa tô ai'âma 're îhâtâ'â za'ra wa'wa. Aima wanhimirohuri za'ra wa'wa hâ taré 're hâimana mono ô'umnhasite, wa tô âma atême satôri za'ra wa'wa Timotiu hâ, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da.

Tesaronita hawi, Timotiuhu nhimirowasu'u wê na Paru norî îto za'ra zé wasu'u

⁶Tawamhâ Timotiu hâ ma tô we apâ watême tiwisi za'ra, aihawi za'ra wa'aba. Ma tô aiwasu'u wê za'ra wa'wa hâ wei wama âwisi. Wa te wapari ze za'ra di, aiwasu'u wê za'ra wa'wa hâ. Cristu hâ te, u, asina 're î'umnhasi pese za'ra wa'aba mo. Asimizawi pese za'ra wa'aba na te, u, 're anomro aba mo. Duré, îwê na si te, u, wa'âma 're îrosa'rata za'ra wa'aba mo. Îwazabu za'ra wa'aba da si, te, u, 're asimipari za'ra wa'aba mo. Âne, aiwasu'u wê za'ra wa'wa hâ, wa te wapari ze za'ra di. Tane tô, wa norî zama wa te asabu za'ra wa'aba neza. Wa duré sô mapari za'ra ni aré, wa te î'asabu za'ra wa'aba zéb zô. ⁷Wasisânawâ norî, da te wa'âma 're rowasété za'ra mono nherê, duré marî îpire na wa te 're robzépata za'ra mono nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hâ 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, wa tô apâ pê'ê daba'wara pese ni. ⁸Âne wa, wahâtâ'â âna wa oto 're wahâimana za'ra apâ, Wanhib'apito âma asiptete sina âma 're anomro aba mono wa. ⁹Taha wa, wa oto Wanhib'apito 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're wawata u'âsi za'ra, îsô'a, wama 're robze zani za'ra wa'aba mono wa, Zezusi hâ asina 're î'umnhasi pese za'ra wa'aba mono zém na hâ. ¹⁰Awê sidâpâsi, wa wanhimî'ê na tâma 're wamreme zusi, bâtâ

na barana zama, ta hã te te wama pisutu za'ra da, nimahã na ãma atême wasi'aba'rêi wa'aba da, wasisabu za'ra da apã, duré zahadu iwaihu'u za'ra wa'aba ô hã, wa te aima waihu'u za'ra wa'aba da, 're isazei uptabi za'ra wa'aba mono zéb da hã.

¹¹ Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono wi, Wamama wi hã, duré Wanhib'apito Zezusihi wi hã, wa wa te 're rowaptêrê za'ra, te te wama ropese za'ra da, apã wasihutu da, atême wa'aba. ¹² Tô sena ma tô 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé ma tô duré 're idazawi pese za'ra wa'aba mo. Tane tô, wê di. Taha wa, wa duré wa te tiwi 're rowaptêrê za'ra, Wanhib'apito wi, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, awê sidâpâsi asimizawi pese za'ra wa'aba zé hã, te te aima 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da. Sa'êtê na, wa te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono zém ne, aiwa sa'êtê na 're dazawi pese za'ra wa'aba mono da, wa wa te tiwi 're rowaptêrê za'ra. ¹³ Tawamhã taha na te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, aihâimana nhiptete za'ra wa'aba sina, iwê uptabi na si ãma 're anomro aba mono da. Tawamhã Wanhib'apito Zezusi hã, uburé tinhib'a'uwê nori me, wei wazô si'aba'rêi wapsi, asi'wa'rutu za'ra wa'aba ãna te za isô'a aimasa wa'wa, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a.

**'Re idanomro wê mono zéb zarina,
'Re ihâimana u'âsi mono,
dama 're itoi mono zé wasu'u**

4 Wasisânawã nori, wa tô aima waihu'u pari za'ra wa'aba ni, niha 're anomro wê wa'aba mono da, taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ai'ãma 're to za'ra wa'aba mono da. Taha zarina, te tô ãma 're anomro wê wa'aba mo oto. Ahãna wa za duré aima roti pese za'ra wa'aba ni, 're anomro wê wa'aba mono zém nhipai

u, asima 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para. ² Taha zadawa para, wa te aima 're iroti za'ra wa'aba mono zé hã ma tô iwaihu'u pese za'ra wa'wa. ³ 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're aiwê za'ra wa'wa, 're anomro wê wa'aba mono da, duré pi'ô nori, duré aibã nori zama aihâiba na asiwi 're i'asipsaihuri si'uiwa za'ra wa'aba mono zé hã ai'ãma 're hâimana za'ra wa'aba mono tô da oto. ⁴ Aibã nori hã aimro si te za 're i'madâhã za'ra wa'aba mo, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô da. ⁵ Rowasutu zô si asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ô di za. Ta hã, isazei'ô'wa nori 're ihâimana za'ra mono zé, 'Re ihâimana u'âsi mono te te waihu'u za'ra ô wa. ⁶ Tane 're anomro aba mono ô di za. Isazei'wa nori hã, asisânawã te 're anomro aba mo. Taha wa, asisânawã mro nherê, asiwi 're upi za'ra wa'aba mono ô di za, asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono tô da, aiwasédé hã asi'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô da. Tane, ni'wa hã tiwasédé te te 're 'manharĩ mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za niha tãma rob'manha. ãne tô sena, wa tô aima waihu'u za'ra wa'aba ni, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Tane nherê, wa duré ãma aima sahu za'ra wa'aba ni. ⁷ Aibã nori, aimro hãiba upana aimawi pi'ô hã 're upi za'ra wa'aba mono ô di za. Duré pi'ô nori hã aimro hãiba upana aimawi aibã hã 're upi za'ra wa'aba mono ô di za. Dahâimana nhiséb ô ré, 're wanomro mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're wa'apisutu mono ô di. Wanhimi'ê na ãma 're wanomro wê uptabi mono da si, ma tô te te sima 're wa'apisutu. ⁸ Taha wa, ãne wa te aima iroti za'ra wa'wa hã, asiwi wê'ô za'ra wa'aba ô di za. Ni'wa hã te te siwi wê'ô wamhã, e ta hã ti'ai ãma dahâiba te za

siwi wē'ō. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono te za siwi wē'ō, wama Tipē'ēzani nhomri'wa hã.

⁹Īsazei'wai mono bâ 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zém na, wa te aima rob'ui'ére za'ra wa'aba ō di za oto. Tô sena ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã si'uihã na âma aima rowahutu za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹⁰Ma tô 're idazawi pese za'ra wa'aba mo tô, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi âma 're idasi'ubumroi mono nori hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're isaze za'ra mono nori hã. Tane nherē, wa aima roti pese za'ra wa'aba ni, asimizawi pese zém nhipai u, asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono sina, i'wē uptabi hã 're 'manharī za'ra wa'aba mono da. ¹¹Ai'rata wasi'ubumroi wa'aba ré, âne wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, rowē na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asima 're ropibui wē za'ra wa'aba mono da, duré asimi'ē na asi'uihã na aihâimanazéb da, 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aihâiba mono bâ wa'aba. Âne, wa tô aima roti za'ra wa'aba ni. Âne i'wē uptabi hã te za tô 're i'manharī u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹²Tawamhã danho'a 're anomro wē wa'aba mono wa, isazei'ō'wa nori hã te za te te 're aiwēsâmri za'ra wa'wa. Te za te te 're aiwazéb za'ra wa'wa. Duré asimi'ē na 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, 're dawari za'ra wa'aba mono âna, te za 're anomro aba mo.

**Apâ 're idahâiwa'utu
za'ra mono zé wasu'u**

¹³Wasisānawã nori, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'ō'wa hã, dawī dâ'â wamhã, isiré nori hã te za âma 're pē'ēzé pese za'ra, apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u hã te te 're waihu'u za'ra mono ō wa. Tanei ō di za, a nori wa'wa hã. Taha wa, wa wasima wē za'ra ni, sena na waihu'u za'ra wa'aba

da, dadâ'â wasu'u hã. ¹⁴Zezusi hã ma tô dârâ. Ma tô pē'ēhai'utō. Pē'ē si'utōri nherē, ma tô apâ hâiwa'udu. Âhãna te 're mori u'â oto. Âne na wa tô saze za'ra ni. Taha wa, wa tô duré waihu'u za'ra ni, isazei'wa nori hã 're dâ'â za'ra mono wamhã, apâ 're ihâiwa'utu za'ra mono na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za apâ te te 're ahâiwa'utu, Zezusi te te apâ ihâiwa'utu ne. ¹⁵Tawamhã, Wanhib'apito we apâ wazô mori wamhã, âté wa nori hã zahadu wahâiba ré 're wanomro mono ré, te za wei mo. Tane nherē, 're idâ'â za'ra mono nori wana, itēme wasihutu ō di za. Âne Wanhib'apito te te wama i'rowahutu za'ra zarina, wa aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. ¹⁶Tô sena, Wanhib'apito hã te za wei wazô si'ra, hâiwa hawi. Tawamhã, te za tãma wa'ru za'ra, hâiwa âma tãma i'romhuri pese 'wai ma. Hâiwa âma tãma i'romhuri pese 'wa hã, te za wei hã, hârâ 'râihã na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimnhihârâzém na. Tawamhã, isazei'wa nori hã 're idâ'â za'ra mono nori hã, ta nori uimrehēne te za apâ hâiwa'utu za'ra. ¹⁷Tawamhã wa nori hã isazei'wa nori hã, zahadu wahâiba ré ré 're iwahâimana za'ra mono nori hã, apâ ihâiwa'utu za'ra nori me, isazei'wa nori me, te za sitēme wa'ubumro awa'awi, hâiwa'a âma. Tawamhã, Wanhib'apito hã wa za oto aihini sōpētē za'ra ni, hâiwa nho're âma. Tawamhã, i'rata wa za 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹⁸Âne te za i'wasu'u na 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo.

**Wanhib'apito apâ wei mori ō ré, 're
idanomro wē mono zé wasu'u**

5 Wasiré isazei'wa nori, Wanhib'apito apâ wei wazô imorizé hã, wa tô aima waihu'u pese za'ra wa'aba ni. Tane nherē, wa za duré apâ aima âma rob'râzarôtō za'ra wa'wa, rob'ui'ére na. Niwapsi, te za wei mo apâ wazô. Tane

nherê, bâdâ hã wa te waihu'u za'ra ô di. Nimahã na we ïmorizé hã, wa te waihu'u za'ra ô di. A nori wa'wa hã ma tô âne hã ïwaihu'u pese za'ra wa'wa. ²Wanhîb'apito apã wei mori wapsi, awa'awi te za wei mo. Tane tô, ni'wa hã barana simisaihuri da, marî zô 'ri para u sébré wamhã, 'ri para ïsi'ubumro nori hã te za tâma a'rãmi za'ra, sô simipari za'ra ô nherê, sébré wa. Tane, Wanhîb'apito apã we ïmorizéb zô 're danhimipari za'ra mono ô ré, te za wei mo. ³Sô 're danhimipari za'ra mono ô wa, te za ïsazei'ô'wa nori hã da te dasima 're rowasu'u za'ra, âne: "Rowê na wa za oto 're wasi'ubumroi u'âsi, marî hã wazô 're wairébé mono âna." Æne te za dasima da te 're rowasu'u za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono ô wa. Æne, da te dasima 're rowasu'u za'ra mono wapsi, tawapsi, awa'awi te za ropipa hã dazô watobro, Wamama hã za te te dama ïrob'manharizém na hã. Tiwi dasimani waihu'u za'ra ô di za, pi'oi ma, ïra tâma 're rere'e mono da, ïwasã âma 're sépu'u za'ra mono wa, ai'uté zépu hã tiwi 're ïsimani za'ra mono ô ne.

⁴Wasiré ïsazei'wa nori, a nori wa'wa hã Wanhîb'apito apã wei ïmorizéb zô, te sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Taha wa, awa'awi za wei mori nherê, tâma a'rãmi za'ra wa'aba ô di za, barana ïsimisaihuri nori ma, 're ïdasi'rãmi za'ra mono ne. ⁵Tawamhã Wanhîb'apito apã we ïmorizéb zô, aihini 're ïasimipari za'ra wa'aba mono nori hã, rowa'a na 're ïdahãimana za'ra mono zém ne, 're aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã, a nori wa'wa hã ti'ai âma. Apã we ïmorizéb zô 're ïdanhîmipari za'ra mono ô nori ne, robra na 're wahãimana za'ra mono ô di tô, wa nori hã. ⁶Taha wa, 're ïdanhôtô za'ra mono ne, wanhîmiza'rese âna 're wahãimana za'ra mono tô da, wa za sô 're wanhopré u'âsi. ⁷Barana si te rosa'rese

âna 're danhotô za'ra. Barana si te duré âzézei'wa nori hã 're siwamnarî za'ra. ⁸Tazahã, wa nori hã Wanhîb'apito apã we ïmorizéb zô, 're wanhîmipari za'ra mono wa, wanhimi'ê na sô 're wanhopré mono sina, wa za 're wahãimana za'ra. Tawamhã wa za wasi'upari za'ra ni, wanhîb'apito wa te 're ïsaze za'ra mono zém na, duré 're ïwanhîmizawi pese za'ra mono zém na, duré Zezusi te te 're ïwanho'reptu za'ra mono zéb zô, 're ïwanhîmipari za'ra mono zém na. Da'wapéi'wa nori hã, tinho'utu'u ïhâtete na, duré ïrãzaza ïhâtete na te 're si'uza za'ra, tinhitob'rui wi, da te 'manhiptâ'â tô da. Æne, Wanhîb'apito wa te 're ïsaze za'ra mono zém na, duré 're wanhîmizawi pese za'ra mono zém na, wa za 're wahãimana za'ra, wapê'ê wê te te wawi wasété tô da, wanhîb'apito hã. Duré Zezusi te te 're ïwanho'reptu za'ra mono zéb zô, 're ïwanhîmipari za'ra mono zém na, wa za 're wahãimana za'ra, wanhîmirosarata na te te wawi ro'wa'rutu tô da.

⁹Tane tô. 'Re ïhãimana u'âsi mono hã niha te te wama 're arob'manharî mono da, te te sima 're wa'awê mono ô di. Ma tô te te sima 're wa'awê, Wanhîb'apito Zezu Cristu hã te te 're wa'anho'reptui mono da. ¹⁰Ta hã ma tô wazada dârã, ïrata 're wasi'ubumroi mono da. Tawamhã, apã wei wazô mori wapsi, wahãiba ré 're ïwanomro mono nori hã, duré wawana 're ïdadã'ã za'ra mono nori me, wa za ïrata wasiré 're wasi'ubumroi u'âsi. ¹¹Taha wa, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipê'ê wê za'ra wa'aba na asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. Tô sena na âhãna hã âma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono ne, te za duré âma 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, ône u'âsi.

**'Re ĩdanomro wē mono
zēb da na roti wasu'u**

¹² Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa aima roti za'ra wa'aba ni, te te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono norĩ hā 're hāimana wazēb za'ra wa'aba mono da. Ta norĩ hā, Wanhib'apito ma romhuri'wa norĩ. Taha wa, te za marĩ hā ĩwē si te te aima 're wē za'ra wa'wa. Duré timreme wē na si te za aima te te 're roti za'ra wa'wa. Tawamhā, ta norĩ mreme, te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹³ Ta norĩ hā te te aima 're romhuri pese za'ra wa'aba mono wa, te za 're ĩwazēb za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Asima 're aimreme wasété za'ra wa'aba mono āna, te za asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, rowē na.

¹⁴ Wasiré ĩsazei'wa norĩ, wa za duré aima roti za'ra wa'aba ni. Ni'wam norĩ hā 're wa'a za'ra mono wamhā, te za tāma 're ĩroti pese za'ra wa'aba mo, simi'ē na si'uihā na te te sima 're romhuri za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hā robzei ō wamhā, te za 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo, robzei'ō u'āsi 're nomro tō mono da. Duré ni'wam norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te waihu'u za'ra nherē, ĩwē na si 're nomro mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono ō wamhā, te za 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo. Da'āma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono ō di za. Aiwaimri te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, sada. ¹⁵ Ni'wai ma ĩwē'ō hā da te 'manharĩ wamhā, te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa marĩ ĩwē'ō hā dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da. Marĩ ĩwē'ō hā da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherē, ĩwē na si te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, asa tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono tō da. ĩwē na si te za asima 're ĩmanharĩ u'āsi za'ra wa'aba

mo, asiré ĩsazei'wa norĩ ma. Uburé te za dama 're ĩmanharĩ wē u'āsi za'ra wa'aba mo, a'uwē mono bâ.

¹⁶ 'Re atoi uptabi za'ra wa'aba mono na, te za 're anomro u'āsi aba mo. ¹⁷ 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, te za 're aimreme zusi u'āsi aba mo. ¹⁸ Wē wa, te za āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo. Rowē na 're anomro aba mono wamhā, duré robzei'ō na 're anomro aba mono nherē, wē wa, te za āma 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō aima pisutu za'ra wa'wa, Cristu Zesusihi nhib'a'u'wē 're anomro aba mono wa.

¹⁹ 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzēm na asiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. ²⁰ Ni'wa hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani zarina, marĩ hā te te waihu'u wamhā, ĩsimirowasu'u hā asiwi wē'ō za'ra wa'aba ō di za, taré newa. ²¹ Uburé marĩ hā te za 're ĩpibu za'ra wa'aba mo, ĩwē zō. Tawamhā, marĩ ĩwē si te za asima 're ĩtété za'ra wa'aba mo. ²² Uburé marĩ ĩwasédé hā te za asiwi 're ĩwē'ō pese za'ra wa'aba mo, ĩré 're anomro aba mono tō da.

²³ 'Re ĩhāimana u'āsi mono wi, rowē nhomri'wai wi, wa wa te 're rowaptērē za'ra, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, asimi'ē na ĩsine, ĩwē na si āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, duré uburé asimirosa'rata wē na si, 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito Zezu Cristu hā apā wei wazō morĩ wamhā, ĩwē na si te za ai'madâ'a za'ra wa'wa. ²⁴ 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā tinhib'a'u'wē da, te te 're ĩaipisutu za'ra wa'aba mono hā, umnhasi uptabi wa, te za tō te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ĩwē na si 're anomro u'āsi aba mono da.

Rob'ui'ééré 'rāsutu zé

²⁵ Wasiré ĩsazei'wa norĩ, te za wa'āma 're aimreme zusi aba mo, Wamama ma.

²⁶ Uburé asiré ĩsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te za asō'utu na asisawi sina 're asitob'rata hārâ za'ra wa'aba mo.

²⁷ Wanhib'apito zadawa para, ĩmreme pire na wa aima nharĩ za'ra wa'wa, ā

hā wa te aima ĩrob'ui'ééré za'ra wa'wa hā, dama 're sōré za'ra wa'aba mono da, ĩsazei'wai mono bâ.

²⁸ Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa wa te 're rowaptērē za'ra, tinhimipawap-tobzé hā te te aima sōmri za'ra wa'aba da, ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono da.

2 Tesaronita norī

*Paru hā, maparane āma te te duré
īrob'ui'érézé, Tesaronita norī ma*

Ībaihā wasu'uzé

Paru hā Tesaronita āma Zezusihi zazei'wa norī ma, īmorī'rata na te te rob'ui'éré pari, ma tō duré tinhimi'ui'éré na tāma āma sahu za'ra, maparane āma.

Ni'wam norī hā Tesaronita norī hā ma tō te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusi hā apā we īmorī pari na hā. Nima norī hā ma duré te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hā apā we īmorizéb u hā īromhuture na hā. Taha wa, ma tō danhimiromhuri na sahāri za'ra ni. Taha wa, ma tō 'rib-abam na si dawī 're hāimana za'ra, dasa na Zezusihi zō simipari za'ra mono sina. Taha wa, Paru hā ma tō tāma roti za'ra, āne na 're hāimana za'ra mono tō da.

Ma tō duré tāma waihu'u za'ra, rowasédé hā duré dawasédé hā Satanasihī nhiptete zarina za isa'ētē u'āsi mono na hā, Zezusi apā za we īmorizéb u hā. Tamemhā 'Re ihāimana u'āsi mono si te za oto āma ai'uté, Satanasihī āma hā. Īsiptede hā te za tiwi uprosi.

1¹⁻² Īsazei'wa norī, wa hā Paru, Sira, duré Timotiu, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi āma asiré 're asi'rā'ōtō aba mono norī ma.

Wamama hā 'Re ihāimana u'āsi mono hā, duré Wanhib'apito Zezu Cristu hā te asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, īsib'a'uwē 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Wamama ma, wa ai'āma 're wamreme zusi u'āsi 'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, īsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowé u'āsi, āma 're anomro aba mono da.

Zezu Cristu apā wei morī wa, dahāimanazéb zarina za te te dama īrowairébézé wasu'u

³ Wasisānawā norī, 'Re ihāimana u'āsi mono āma, wa 're wawata u'āsi za'ra, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono wa. Ta hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na. Tawamhā ma tō oto 're isazei pese za'ra wa'aba mo. Awē sidāpāsi 're isazei pese za'ra wa'aba mono zé hā, te āma 're isa'ētē za'ra wa'aba mo. Aihāiba mono bā, te 're asi-sawi za'ra wa'aba mo. Duré awē sidāpāsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zé hā te āma 're isa'ētē za'ra wa'aba mo. Taha wa, 'Re ihāimana u'āsi mono āma, wa 're wawata u'āsi za'ra. Āne, wa te 're 'manharī za'ra mono da, wama wē za'ra di. Tō ī'uwaiwaba si. ⁴ Taha wa, wa norī hā wa wa te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, wato sina. Īsazei'wa norī hā, daro mono bā siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, wa tō wa te 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa. Tawamhā, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, ma tō da te ai'āma 're rowasété za'ra wa'wa. Īwasédé hā da te aima 're ī'manharī za'ra wa'aba mono zé hā, ma tō 're isēpata za'ra wa'aba mo. Tazahā, asimi'ē na te asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo. Taha na, wa tō wa te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, wapē'ē 're wato sina.

⁵ Tawamhā, wa tō wa norī hā waihu'u za'ra ni. 'Re ihāimana u'āsi mono hā, sena na te za dahāimanazém na te te dama 're arowairébé. A norī wa'wa hā 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa, te 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, āma 're anomro wē u'āsi aba mono da. Taha wa, te za te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ī'rata 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, īsimiroti ré 're anomro wē u'āsi aba mono da. Taha wa, za iré 're anomro wē wa'aba mono wa, te a'ā 're īrobzé-

pata za'ra wa'aba mo, asirōiwi da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. Āne na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono na, wa tō waihu'u za'ra ni, tō ibâ isimirowairébézé hā. ⁶Tane tō, 'Re ihâimana u'âsi mono, tō sena. Tawamhā, te za niha te te dama 're arob'manharī, te te aima 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mono norī ma. ⁷Duré te za aipawaptob za'ra wa'wa, rowē na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Wa norī zama, robzépata na 're iwahâimana za'ra mono norī zama, te za wapawaptob za'ra, rowē na si 're wahâimana za'ra mono da. Tō sena, te za Wanhib'apito Zezusi hā wei wama sihâi'ré hâiwa hawi, te te tãma 're iromhuri pese za'ra mono norī me. Tawamhā, wei morī wamhā, te za tō dahâ za'ra. Te za duré wa norī hā wapawaptob za'ra. ⁸Tawamhā unhamā ro'ò wa'wam ne, te za we nhamra, Zezusi hā. Niha te za dama arob'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasima 're iwē'ò pese za'ra mono norī ma, duré Wanhib'apito Zezusihi nhim-inho'reptuzém na, iwasu'u'uwē te te 're isazei ò za'ra mono norī ma zama. ⁹Ta norī hā te za sisiti satōrī za'ra, isiti 're si'ubumroi u'âsi mono da, rowē'ò u'âsi na. Taha na te za te te 're robzépata u'âsi za'ra. Tawamhā, Wanhib'apito nhiti 're dahâimana za'ra mono wamhā, ti-waihu'u pese na marī hā rowē uptabi na, te te 're da'apawapto mono ò di za. Taha ré 're dahâimana za'ra mono ò di za. Āne, sena na te za dama arowairébé. ¹⁰Tawamhā, wei morī wamhā, isimiroti zarina 're danomro wē mono da, te te 're idapawaptob za'ra mono norī hā te za āma tiwata za'ra, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī hā. Te za tō āma titob'uzu za'ra. A norī wa'aba zama, wanhimirowasu'u zarina iwasu'u'uwē na 're isaze za'ra wa'aba mono norī hā, te za āma dame aiwata za'ra wa'wa. Te za duré āma atob'uzu za'ra wa'wa. Tane

tō, bādâ ĩpire, ĩwa waptã'ã wapsi, te za uburé dama āma uwaimra.

¹¹Taha wa, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptērē u'âsi za'ra, iwē na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, taha zarina, 're idanomro mono zép tém na 're anomro wē wa'aba mono da, te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Wa duré wa te tiwi 're rowaptērē za'ra, asimirosa'rata wē 'manharīwai wa'wa hā, tiwaihu'u pese na te te aima āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, marī hā, iwē si 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, 're sazei pese za'ra wa'aba mono wa. ¹²Tawamhā Wanhib'apito Zezusihi āma te za 're dawata za'ra, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono me, te te 're i'aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na āma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono wa. Te za duré te te dama 're aiwasu'u wē za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezusi hā.

Wanhib'apito Zezu Cristu apâ za we ĩmorizé wasu'u

2¹⁻³ Āté ni'wa hā ma tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristu za apâ wei wazò iwisizém na hā. Āté bādâ hā ĩwa waptã'ã newa, ma tō aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. Tawamhā iwasu'u hā tō sena newa, āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ò di za, 're aipē'wara za'ra wa'aba mono tō da. Āté 'Re ihâimana u'âsi mono hā, marī hā ni'wai ma, te te iwaihu'u zarina newa, áté duré marī hā te te iwapari zarina newa, áté duré wanhimi'ui'ére zarina newa, ni'wa hā ma tō āne aima rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Āne danhimirowasu'u hā 're saze za'ra wa'aba mono ò di za, dazadawa nhipese na da te aiwi 're udâ tō za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito wei morī ò ré, daro mono bâ te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zada 're dahâimana za'ra. Duré ni'wa hā iwasété uptabi hā

te za dama sihâiré. Ta hã, ropipa âma za oto 're îhâimana mono zé hã. ⁴Ta hã, 'Re îhâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, âma 're îdawata za'ra mono norî hã te za dawî wê'ô za'ra, ta norî âma 're dawata za'ra mono tô da oto. Romhâiba hã te za duré dawî wê'ô za'ra, âma 're dawata za'ra mono tô da. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama 're îapisutu mono hã te za dawî wê'ô za'ra. Uburé âma 're îdawata za'ra mono na te te âma îdarânhipa na, te za siwasu'u dama: "Wa hã, îwaihu'upe. Wa hã 'Re îhâimana u'âsi mono." Âne te za siwasu'u. Tawamhã ti'ai âma 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zéb u, te za âzé, tame sãmra da.

⁵Tawamhã e ma tô aiwi aimani za'ra wa'wa, âne na hã te aima îrowahutu za'ra wa'aba zé hã ai'rata înhemra za'ra wa'aba ré hã. ⁶Tane nheré, aibâ îwasété uptabi hã 'Re îhâimana u'âsi mono, bâdâ te te tâma îpisutu ô ré, we datême watobro ô di za a'â. Niwa bâdâ hã îwa waptâ'â wapsi, te za wei watobro, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si. Âne na hã ma tô duré îwaihu'u za'ra wa'wa. ⁷Âhâna pi'uriwi, ma tô Wa'uburé hã tinhimiromhuri na âma sâna'rata. Tawamhã 'Re îhâimana u'âsi mono te te tiwi îsawizé hã te za a'â âma 're hâimana, îwasété uptabi âma, bâdâ îwa waptâ'â ô wa a'â. Taha parip si, te te tiwi îsawizé hã âma 're hâimana mono ô di za oto. ⁸Tawamhã îwasété uptabi hã te za we sihâiré oto, danho'a te te romhuri da. Tane nheré, Wanhîb'apito Zezusi hã wei morî wamhã, tizadawa wa'u'u na te za tîwî. Rowa'a za'êté ré wei wisi wamhã, îwasété uptabi hã tâibâ za oto. ⁹Tane nheré, Wanhîb'apito wei morî ô ré, te za îwasété uptabi hã Satanasihi waihu'u pese zéb zarina, te te dama 're romhosi. Marî hã tô sena newa, da te âma îwaihu'u za'ra zéb da hã, duré

marî na îdatob'uzu za'ra zéb da, te za te te dama 're romhosi. ¹⁰Tinhimiromhuri wasété na te za dawî udâ pese za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono nhiti za 're îdahâimana u'âsi za'ra mono norî wi. Ta norî hã te îwasu'uwê hã te te siwi 're wê'ô za'ra, tô sena îwasu'uwê hã. Taha wa, ta norî hã te te 're sô'reptu za'ra mono ô di za, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. ¹¹Tô sena îwasu'uwê hã da te dasiwi 're wê'ô za'ra mono wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te dapawaptob ô di za. Tawamhã, te te dapawaptob ô wamhã, te za oto dama pisutu za'ra, tizadawa nhipese na tô sena newa te te dawî î'udâ nhimiroti si, da te 're sazei pese za'ra mono da oto. ¹²Taha wa, sisiti te za dazatôri za'ra ropipa u, tô sena îwasu'uwê hã da te 're îsaze za'ra mono ô norî hã, îwasété si, da te dasima 're îwê za'ra mono norî hã.

'Re îdasisô'reptu za'ra mono zé wasu'u

¹³Wasisânawâ norî, 'Re îhâimana u'âsi mono âma, wa 're wawata u'âsi za'ra, âma 're anomro wê wa'aba mono wa, Wanhîb'apito te te 're î'asawi pese za'ra wa'aba mono norî hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô marî ô uptabi ré sima aipisutu za'ra wa'wa, îmorî'rata na te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da. Tawamhã, Tipê'ézani hã ma tô te te aima 're anhomri 'wa, îtême 're anomro wê wa'aba mono da. Ma tô duré ai'âma tinhib'a'uwê uptabi za'ra wa'wa. Ma tô duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, tô sena îwasu'uwê hã 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. ¹⁴Te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da, ma tô aipê'ê 're aima nharî za'ra wa'wa, îwasu'uwê, wa te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu siré rowê uptabi ré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, îsine rowa'a za'êté ré. ¹⁵Tawamhã, wasiré îsazei'wa norî, 're sazei pese za'ra wa'aba mono za, sena na wa te aima 're

ĩrowahutu za'ra wa'aba mono hã. Uburé wamreme na duré uburé wanhimi'ui'éré na, wa te aima âma 're ĩrowahutu za'ra wa'aba mono zé hã te za 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, ĩsarina 're anomro wê wa'aba mono da.

¹⁶⁻¹⁷ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Wamama hã, te te 're wa'azawi pese. Te duré te te 're wa'apawapto, wapê'ê 're, 're wanomro wê u'âsi mono da, wahâimana nhiptete sina wanhimi'ê na sô 're wanhimipari u'âsi za'ra mono da, ĩwê zô. Taha wa, wa za Wamama wi, wa te 're rowaptêrê u'âsi za'ra, duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu wi zama, ato sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asiptete sina ĩwê na si tâma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, asimirowastu'u wê za'ra wa'aba na.

Paru norĩ âma ĩsazei'wa norĩ 're ĩmreme zusi mono zé wasu'u

3 Wasisânawã norĩ, te za wa'âma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te 're wapawapto u'âsi za'ra mono da, Wanhîb'apito zadawa wasu'u hã, dahâiba mono bâ da te 're wapari su'u za'ra mono da, da te 're saze za'ra mono da, asine za'ra wa'aba. ²Tazahã, aihĩni da te 're saze za'ra mono ô di, ĩsadawa wasu'uwê hã. Taha wa, te za duré wa'âma tâma 're aimreme zusi aba mo, te te dawĩ wanho'reptu za'ra da, ĩwasété uptabi na si 're ĩdanomro mono norĩ wi.

³Wanhîb'apito Zesusihi si, umnhasi za'êtê di. Taha wa, te za te te 're aipawapto za'ra wa'wa, 're sazei utôrĩ za'ra wa'aba mono tã da, aihâimana nhiptete sina âma 're anomro aba mono da. Duré Wa'uburé wi, ĩwasété uptabi wi, te za tiwi aihâiba zawi za'ra wa'wa. ⁴Wa norĩ hã Wanhîb'apito âma simisutu 're wanomro mono wa, wa wa te ai'âma 're umnhasi za'ra wa'wa. Taha wa, wa aiwaihuhu za'ra wa'aba ni, tã sena, wan-

himiroti zarina âma 're ĩanomro aba mono na hã. Tane tã, ône u'â te za âma 're anomro aba mo.

⁵'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptêrê u'âsi za'ra, ĩsimizawizé hã asina waihuhu pese za'ra wa'aba da, duré Cristuhu nhimipawaptozbéb zarina asimi'ê na âma 're ĩaihâimana za'ra wa'aba mono zé hã asina waihuhu pese za'ra wa'aba da.

ĩsazei'wa norĩ, tinhimarĩ zô te te sima 're ĩromhuri za'ra mono zé wasu'u

⁶Wasisânawã norĩ, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima roti pese za'ra wa'aba ni, ni'wam norĩ wi, a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Ta norĩ hã asiré ĩsazei'wa norĩ nherê, wa'a u'âsi te 're hâimana za'ra. Wanhimiroti zarina 're hâimana za'ra mono ô di. Taha wa, ĩhâiba zu 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. ⁷Wa norĩ hã ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, wa tã âma aima asanho za'ra wa'aba ni, ĩsazei'wa norĩ hâimanazém na hã. Siwa'ru 're wahâimana za'ra mono ô di. Mare di. Taha wa, âma aima ĩwasisanho za'ra wa'aba zé hã ma tã ĩwaihuhu za'ra wa'wa, ĩsarina âma 're anomro wê wa'aba mono da. ⁸Ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré, dasa hã wa'âbã âna wa te 're huri mono ô di. Wa tã wa te wasima 're romhuri pese za'ra, wapatã'ã nherê, duré wawasutu nherê. Bãdã 'rãĩ watobro ô ré, duré bãdã sébré nherê, wa tã wa te wasima 're romhuri za'ra, wama 're asôprub za'ra wa'aba mono na, aima wapire za'ra wa'aba na 're wahâimana za'ra mono tã da. ⁹Wanhîb'apito wasu'uwê na, wa te aima 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'rãmi, marĩ na 're wapawapto za'ra wa'aba mono da, wama 're ĩru za'ra wa'aba mono zé hã, tã sena te aré tã wama 're ĩru za'ra wa'aba mo. Tane nherê, marĩ na wa te 're rowaptêrê za'ra mono ô di, ai'rata 're wahâimana za'ra wa'aba

mono ré hã. ãne wa tô aima ãma asanho za'ra wa'aba ni, 're ĩwahãimana za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono da. ¹⁰ Ai'rata 're wahãimana za'ra wa'aba mono ré hã, wa tô ãne na nasi aima roti za'ra wa'aba ni: “Ni'wa hã, romhuri te te siwi 're wẽ'õ mono wamhã, dame 're sai mono õ di za, mram na hã.”

¹¹ Ni'wam norĩ hã asiré wa'aba 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, ĩsazei'wa nherẽ, taré te, u, 're hãimana za'ra. Te te 're romhuri za'ra mono õ di, u. Taré te, u, te te dawi 're ro'wa'rutu za'ra, da te 're ĩromhuri pese za'ra mono norĩ wi. ãne wa, wa aima ãma sahu za'ra wa'aba ni, wanhimiroti na hã. ¹² Tawamhã Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa tãma roti pese za'ra ni, ta norĩ ma, rowẽ na te te 're romhuri pese za'ra mono da, tihãimana za'ra zéb da hã. ¹³ Wasisã-nawã norĩ, marĩ hã dama 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono da, 're aiwa'a za'ra wa'aba mono tõ.

¹⁴ ã rob'ui'éré na wa te aima ĩnharĩ za'ra wa'aba na, ni'wa hã asiré ĩsazei'wa

nherẽ, ãma 're morĩ wẽ da, te te sima wẽ õ wamhã, ta hã te za oto ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhã, ĩhãiba zu ãma 're anomro aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono õ di za, siséb za'ra da, ta norĩ hã. ¹⁵ Tane nherẽ, asitob'ru na ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Asisãnawã ma, 're ĩroti za'ra wa'aba mono ne, te za tô tãma 're ĩroti pese za'ra wa'aba mo.

Rob'ui'éré na rowasu'u 'rãsudu

¹⁶ Wanhib'apito wi, wama rowẽ nhomri'wai wi, wa wa te 're rowaptẽrẽ za'ra, rowẽ u'ã hã ai'ãma 're hãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ ĩsi'uihã na wa aima ãma rob'ui'éré za'ra wa'wa, ĩnhib'rata na, ãhã na hã: “Wa hã Paru, wa asawi za'ra wa'wa.” ãne u'ãsi, wa nasi dama rob'ui'éré, ĩnhisi na. ãne wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

¹⁸ Wanhib'apito Zezu Cristuhu wi, wa wa te 're rowaptẽrẽ za'ra, ĩsimizawizé hã uburé aihãiba mono bã ai'ãma 're hãimana za'ra wa'aba mono da.

1 Timotiu

*Paru hã Timotiuhu ma, te te
ĩrob'ui'éré na'rata zé*

Ĩbaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na Paru hã aibã ĩprédupté ma, ma tô rob'ui'éré, Timotiu na ĩsisi ma. Ta hã ĩsazei'wa. ĩmama hã deredu, zudezu'õ. ĩna si zudezu hã. Paru hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono da, zahadu daro mono bã 're morĩ ré, ma tô Timotiu hã ĩsiré 're mo. Tawamhã Paru hã timorĩ na te te uzusi da, Épézu hawi watabro wamhã, Timotiu hã te tame ĩsa'u nhamra. Tawamhã tame zahadu sãmra ré, ma tô ã ĩbaihã na rob'ui'éré hã Paru hã tãma time.

1¹⁻² ĩ'ra Timotiu, wa hã Paru, Cristu Zesusihi zadawa wasu'u'wa, wa ãma aima rob'ui'éré. Wanhĩb'apito wasu'uwé na te ãma aipo're pu'uzéb zarina, ĩsazei'wa oto 're aimorĩ wa, wa ĩ'ra na asisi. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Wanho'reptui'wa hã ma tô ĩpisutu, te dama 're sadawa wasu'u mono da. Taha da, ma tô Cristu Zesusihi zama ĩpisutu. Óhõ zõ si, wa sô 're wanhimipari za'ra, marĩ ĩwé uptabi hã te te wama ĩpisutu za'ra zéb zarina, te te wama ãma 're a'uwaimrami mono da.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhĩb'apito Cristu Zesusihi ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pē'ézé u'âsi zahuré mono da, rowé u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

³ Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ĩmorĩ u'ãbã, wa tô ai'ãma ropti, Épézu ãma a'ã asãmra da. Tane da, wa za duré ĩzadawa na aima ãma sahu, tame a'ã asãmra da. Tame ni'wam norĩ hã te ĩsazei'wa norĩ ma, siwa'ru

te te 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za a'ã tame asã, sadawa uwati za'ra da, tinhimirowasu'u hã te te sahãri pese za'ra da. ⁴ Ta norĩ hã te dahi'rata norĩ nhimirob'rãzarõtõ 'ratare hã te te 're 'madã'ã za'ra. Dahi'rata sidãpãsi dahi'rata nhisi wasu'u zama, te ta norĩ hã te te 're 'madã'ã za'ra. Taha zarina, te ãma 're dasisada'ãbã za'ra. ãne wamhã, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ 're hãimana wé za'ra mono da. ⁵ E marĩ da, wa tô ãne hã aima waihu'u. Wa tô ĩsima aiwé, ĩsazei'wa norĩ hã 're pawap-tob za'ra mono da, Wamama zawi pese 'wa 're nomro mono da, dazawi pese 'wa zama. ĩsazei'wa norĩ hã simirosa'rata wé ré si, te za 're nomro. ãne wamhã, marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono na, 'rãwi 're siwé'õ za'ra mono õ di za. Wanhĩb'apito zazei uptabi 'wa, te za 're nomro. Tawamhã te aima ĩwaihu'uzéb zarina 're nomro mono wamhã, te za tô dasisawizé hã ĩpē'ē 're tãma 're hãimana za'ra. ⁶ Ni'wam norĩ hã te aima ĩwaihu'uzéb zarina, 're nomro mono õ di oto. Roti sena hawi, ma tô aipizari za'ra. Taha wa, te taré marĩ ĩpire õ na si ãma 're sisada'ãbã za'ra. ⁷ Ta norĩ hã te te sima 're wé za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa, 're nomro mono da. Tane nheré, tãma waihu'u pese za'ra õ di, ĩsimiroti hã. Tãma waihu'u pese za'ra newa, tazahã tãma pibu prã za'ra di, te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã.

⁸ 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, Mozési te te dama 're ĩawaihu'u mono hã wé di, da te dama ãma 're ĩroti za'ra mono zéb da hã. ãne wama waihu'u pese za'ra di. ⁹⁻¹⁰ E 're ĩnomro wé mono norĩ ma, rotizéb da, te 're hãimana, Wamama nhimiroti hã. Mare di. Roti wé wé'õ'wa norĩ ma, rotizéb da, te 're hãimana. Duré rob'manharĩ wasété'wa norĩ

ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wě'ô'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré iwasété norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré râwi pesere dasisô 're ida'a're nhi'oto za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré uburé romhuri Wamama te hã, te te âma 're iwasété za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timama te te 're isimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré tina te te 're isimroi mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dapârĩ'wa norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré dahâiba na da'âma 're isipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré aibâ si'uiwa dasina 're idanhipsaihuri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré iwada'uri zarina si pawa'âbâ âna dama romhuri'wa da, a'uwě hã da te dasiwi 're isimi'uri za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré 're isadawa nhipese za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré timreme hã tô sena na dama 're siwasu'u za'ra mono nherě, taré te te sina 're iroti za'ra mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana. Duré roti tô sena'ô na siwa'ru, âma 're idanomro wasété mono norĩ ma zama, rotizéb da, te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ¹¹ Roti tô sena na si, wa tô te dama âma 're aroti, Wanhib'apito wasu'u'wě na te dama 're rowasu'u mono wamhã. Wě uptabi di, Wanhib'apito wasu'u hã. Taha da, ma tô ĩma pisutu, iwasu'u'wě na te âma 're da'apo're pu'u mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, rowě u'âsi 're ĩmorĩ hã.

**Paru hã Wanhib'apito âma
iwatazém na rowasu'u**

¹²⁻¹³ Āhãna wa za âma iwata, Wanhib'apito Cristu Zezusihi âma hã. Ta hã

ma tô iwaihu'u siro, ĩnhimiromhuri hã za te tãma âma 're i'uwaimrami mono na hã. Taha zarina ma tô ĩpisutu, dapawapatom na te tãma 're romhuri mono da. Taha da, ma tô te te 're ĩnhiptete u'âsi. Taha wa, wa za âma 're iwata u'âsi, ĩma 're rowě mono wa. Wanhib'apito âma wa tô aré te âma 're wasété aré, ĩmreme wasété na. Isazei'wa norĩ hãiba u'âbâ, wa tô aré te tãma 're rob'manharĩ wasété. Ta norĩ hãiba u'âbâ, wa tô aré sada 're ĩzahi. Wanhib'apito hã Danho'reptui'wa na 're ĩmorĩ na hã ĩma waihu'u ô di aré. Te duré sazei ô di aré. Taha wa, zahadu ĩnhimiza'rese âna 're ĩmorĩ wa, ma tô ĩ'âma tipě'ězé, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, te te ĩ'azârĩ tō da. ¹⁴ Wanhib'apito hã tinhimizawi pese zém na ma tô ĩpawapto pese, te saze da, duré dazawizéb da, ĩma hâimana da. Aihĩni Cristu Zezusihi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're ĩpawapto za'ra mono ne, ma tô ĩpawapto duré. ¹⁵ Ti'ai u ma tô wei mo, Cristu Zezusi hã, 're idanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da. Āne te dasima da te 're rowasu'u za'ra. Danhimirowasu'u hã tô sena wamhã, aihĩni âma 're idasisaze za'ra mono da hã, ĩma wě di. Wa hã dawasété nhipai u, iwasédé hã sa'ětě di. ¹⁶ Tane nherě, ma tô ĩ'âma tipě'ězé, te te ĩ'azârĩ tō da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. E marĩ da. Cristu Zezusi hã ĩ'âma wa'a su'u ô wa, da'âma iwa'a su'u ô na, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, za ĩza'u da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono norĩ hã, ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, rowě u'âsi âma. ¹⁷ Taha wa, Danhib'apito uptabi âma si wa za 're wawata u'âsi za'ra. Ta hã Apito u'âsi te dama 're sãmra, idá'â'ô hã, ni'wa hã niwa te te ĩ'madâ'â ô hã. Ôhō si Danhib'apito uptabi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Wě uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

18-19 Duréi pese hã ma tô ni'wam norĩ hã Wamama zadawa hawimhã marĩ na aima rowasu'u za'ra, za tãma asimiromhuri na iwaihu'u sirõmo zéb da. Taha zarina ĩra Timotiu, wa za aima ti'ru, da te aima iwaihu'uzé hã asina 're 'madâ'â u'âsi mono da, roti tô senai õ da, âma 're 'wapéi u'âsi mono da. Âne te za 're aimo, âma 're 'wapéi u'âsi mono da. Roti tô sena si te za 're ĩmadâ'â pese mo, Zezu Cristuhu wasu'uwê hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zép si. Te za duré 're aimorĩ wê. Âne wamhã, aiwasété õ wamhã, 'rãwi 're asisãmri mono õ di za, aiwasété na. Âhãna ni'wam norĩ hã ti-wasété na 're sisãmri za'ra mono nherê, 're siwê'õ za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô oto sazei utõri za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zé hã. 20 Âne Imenezu norĩ hã te oto 're tineb zahuré, Aresãdirihĩ me. Taha wa, wa tô a'â tãma hãiba za'rê zahuré, Satanasihĩ ma, robzei'õ hã a'â te te sina waihu'u zahuré da. E marĩ da. Roti tô sena upana te te dama 're rowasu'u zahuré mono tã da, taha u'âbã te te 're wê'õ zahuré mono tã da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

**'Re ĩhãimana u'âsi mono
ma, 're ĩdamreme zusi
mono zém na rowasu'u**

2 Âhãna marĩ ĩpire na wa za aima rowasu'u. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma 're damreme zusi mono wamhã, te za uburé da'ãma tãma 're damreme zusi, te te 're da'apawapto mono da. Marĩ zõ dawi 're rowaptã'â za'ra mono wamhã, uburé dama te za da te tiwi 're rowap-têrê za'ra, marĩ hã te te dama 're an-homri mono da. Duré marĩ na dama 're sõpru mono wamhã, te za âma 're dawata za'ra. 2 Danhib'apito mono bâ, dama 're ĩhãimana za'ra mono norĩ âma, te za tãma 're damreme zusi, uburé dama ĩpire za'ra norĩ âma zama. E marĩ da.

Ta norĩ hã te te dama 're roti wê za'ra mono da, taha zarina 're dasi'wapé za'ra mono õ wa, rowê na dasiré 're wanomro mono da, duré dama 're wahãimana wê za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â sina. 3-4 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Wa'anho'reptui'wa. Ta hã ma tô te te sima 're da'awê, uburé te te 're da'anho'reptui mono da. Ma tô duré te te sima 're da'awê, aihĩni pese ĩsimiroti hã da te 're waihu'u za'ra mono da, âma 're danomro wê mono da, ĩsimiroti hã tô sena uptabi wa. Aihĩni âma 're wamreme zusi mono wamhã, tãma rowê di. Taha wa, te za wama 're to za'ra.

⁵ Misire hãiwa âma 're ĩhãimana mono si, uburé Danhib'apito uptabi hã. Misire da'ãwisi wê 'wa Wamama u hã. Ta hã Cristu Zezusi, aibã na 're ĩhãimana mono. ⁶ Ta hã ma tô dazada sisõ, uburé te te da'awa'ãbã da. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã bâdã te te ĩpisutuzém na, ma tô da'awa'ã. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te sima 're ĩda'awê mono zé hã, uburé pese te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã, wa tô waihu'u za'ra ni. ⁷ Ta hã ma tô ĩpisutu, ĩsadawa wasu'u'wa 're ĩhãimana mono da, zudezu'õ norĩ hã te 're po're pu'u za'ra mono da, ĩsadawa para, Wanhib'apito wasu'u'wê na. E marĩ da. Wanhib'apito hã te te 're saze za'ra mono da, duré te te âma 're sasõmri za'ra mono da, ĩsimiroti zarina si 're nomro wê mono da, tô sena uptabi wa, ĩsimiroti hã. ĩzadawa nhipese na aima ĩsiwasu'u õ di. Tô sena wa tô aima 're ĩsiwasu'u.

⁸ Wa za oto aima waihu'u, te ĩsima 're ĩda'awê mono zém na hã. Aibã norĩ hã nimame 're ĩhãimana za'ra mono zé mono bâ te za 're mreime zusi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma. Ta norĩ hã dama 're hãimana wê za'ra mono wamhã, te za tãma 're mreime zusi, tãma 're simiwê za'ra mono sina, hãiwa u. Te te 're ĩda'ruiwapari za'ra mono da hã, mare di.

Duré tizadawa na 're ĩsi'wapé za'ra mono da hã, mare di.

⁹⁻¹⁰ Pi'õ norĩ hã, aibã norĩ te te sima 're 'madã'ã ze za'ra mono da, dama 're si'uza wamnarĩ za'ra mono õ di za. Duré dama 'madã'ã ze da, 're siséré tété wẽ za'ra mono da hã mare di. Duré tinho'rebzui wẽ na si, sima 're ĩsipese za'ra mono da hã mare di. Duré tinhipsisi wẽ na si, sima 're ĩsipese za'ra mono da hã mare di. Dama rob'manharĩ wẽ zéb zô si, te za sina 're sôpré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'madã'ã'wa na 're ĩsiwasu'u za'ra mono zéb zarina.

¹¹ ĩsazei'wa norĩ 'madã'ã'wa norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra mono ré, te za pi'õ norĩ hã ari'wi te te 're wapari za'ra. ĩmadã'ã'wa norĩ zapari 're ĩhãimana za'ra mono na te za 're si'madã'ã za'ra pi'õ norĩ hã, ari'wi te te 're ĩwapari za'ra mono da hã. ¹²⁻¹³ Pi'õ norĩ hã aibã norĩ ma, te te 're ĩrowahutu za'ra mono da hã, mare di. Aibã norĩ ma, timreme pire na 're si'madã'ã za'ra mono õ di za. Ari'wi te za 're si'ubumro, pi'õ norĩ hã. E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tô aibã hã poto na'rata, Adã na ĩsisi hã. Taha za'u si ma duré pi'õ hã poto, Ewa hã. ¹⁴ Pi'õ si, Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te waihu'u õ di. Tanei õ di, Adã hã. Pi'õ si Wa'uburé nhimiroti hã tô senai'õ na te te ĩwaihu'u õ zéb zarina, ma tô Wamama nhimiroti na upa na'rata. ¹⁵ Tane nherẽ, pi'õi mono bâ hãimana wẽ na 're hãimana za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Wanhib'apito umnhasi sina, te za 're hãimana za'ra. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Hãimana wẽ uptabi na te za dama 're hãimana za'ra. Tawamhã, ĩwasã hã ãma 're sépu'u za'ra mono wamhã, ĩra hã tãma 're rere'e wẽ mono da, te za Wamama hã te te 're anho'reptu, pi'õ norĩ hã.

Wanhib'apito zazei'wa norĩ 'madã'ã'wa na rowasu'u

3 ã hã te aima ĩwaihu hã, tô sena uptabi. Áté ni'wa hã te za sima wẽ, ĩsazei'wa norĩ hã te te 're 'mai'madã'ã mono da. ãne wamhã, te te sima ĩwézé hã wẽ di, da'madã'ã na te te 're ĩmairomhuri mono da hã. ² ĩsazei'wa norĩ 'madã'ã'wai mono bâ, te za 're hãimana wẽ za'ra. Tawamhã, ĩwasédé hã da te ãma 're ĩsa'ra mono da hã, mare di. Timro uptabi si te za te te sima 're 'madã'ã za'ra, misi haré. Hãimana pré-dum na te za dama 're hãimana za'ra. Tiwasété wi te za sina 're siptete u'ãsi za'ra, 're nomro wẽ mono da. Te za duré dama 're hãimana wẽ za'ra. Duré ĩtême 're dasihutu mono wamhã, te za te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré roti na rowaihu hã te za tãma 're hãimana za'ra, te te ãma 're ĩdapawaptob za'ra mono zéb da hã. ³ Duré ázézei'wa, 're nomro mono õ di za. Duré da'ahãri ze'i'wa, 're hãimana za'ra mono õ di za. Simizawi pese uptabi na, te za dama 're hãimana za'ra. Duré rob'uiptazéb zô si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono õ di za. ⁴ Ti'ra norĩ hã te za duré te te 're pawapto pese za'ra, timama mreme si te te 're 'madã'ã pese za'ra mono da, timama hã ĩsimiroti na te te 're wazéb za'ra mono da. ⁵ Da'madã'ã'wa norĩ hã ĩra norĩ hã tãma 're nomro wẽ mono da, te te 're pawapto pese za'ra mono õ nherẽ, e niha te za tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zazei'wa norĩ hã te te 're pawapto za'ra duré, 're nomro wẽ mono da, ta norĩ zama. Te te 're pawapto waihu'u za'ra mono õ di za. ⁶ Ni'wa hã Wanhib'apito te te ĩsazézém na ãma ronomro õ nherẽ, da'madã'ã'wa na 're 'mai'hãimana mono õ di za. E marĩ wa. ĩsazeté'wa hã da'madã'ã'wa, 're 'maimorĩ wamhã, áté da'madã'ã'wai wa, te za 'rãwi sina 're 'maiwata, tipire na taré. ãne

wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā wa'uburé norī nhīb'apito hā 'rāwi sina 're wata mono wa, te te iwē'ō ne, te za ta hā wē'ō. ⁷Īsazei'wa norī 'madâ'ā'wai mono bâ te za dama 're hāimana wē za'ra. Āne wamhā, dama 're ihāimana wē mono zēm na te za īsazei'ō'wa norī zama te te dama 're wasu'u wē za'ra. Dama 're hāimana wē za'ra mono ō wamhā, te za damreme hā te te sina 're 'rā'ōtō za'ra. Āne wamhā, wa'uburé norī nhīb'apito te te da'āma sima ĩroti wasété zé hā te za te te sina 're 'mai'u'waimrami tāma, da'madâ'ā'wa norī hā.

Dapawapto'wa norī wasu'u

⁸Dapawapto'wai mono bâ te za 're hāimana wē za'ra. Duré âzézei'wa na 're hāimana za'ra mono ō di za. Rob'ui'prazéb zô si mreme si'ahā na 're hāimana za'ra mono ō di za. ⁹Wanhib'apito nhimiroti hā aré dama sa'rese ō nherē, ma tō oto te te dama 're awaihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, da te āma 're īsaze za'ra mono zéb da hā. Īsimiroti hā tō sena wa, te za dapawapto'wa norī hā te te 're 'madâ'ā pese za'ra, hāimana wē sina. Īwasu'uwē hā tō sena na te za te 're saze za'ra. Āne wamhā, 'rāwi tipē'ē na 're siwē'ō za'ra mono ō di za, tō sena na te te 're īsaze za'ra mono ō na hā. ¹⁰Dapawapto'wa da, da te dasiwi pisutu ō ré hā, te za a'ā da te dasiwi 're 'mai'madâ'ā, dama 're ĩmai'hāimana wē mono zô. Tawamhā dama 're 'mai'hāimana wē mono wamhā, te za oto dapawapto'wa na 're 'mai'hāimana. ¹¹Īmro zama te za dama 're hāimana wē, pi'ō hā. Damreme hā iwē'ōre na te te dama 're robzanhamri mono ō di za. Hāimana prédup sina te za dama 're hāimana. Tiwasété wi, te za sina 're siptete. Hāimana nhiptete na, te za 're hāimana. ¹²Dapawapto'wai mono bâ timro uptabi si te za sima te te 're 'madâ'ā pese za'ra, misi haré. Duré ti'ra norī hā te za te te 're 'madâ'ā pese za'ra, 're

nomro wē mono da. Duré uburé īsōrōwa āma īsiré 're ihāimana za'ra mono norī zama, te za te te 're 'madâ'ā pese za'ra, ta norī zama 're nomro wē mono da. ¹³Dapawapto'wa norī hā te te 're dapawapto wē za'ra mono wamhā, īsimipawapto wē na te za da te 're wasu'u wē za'ra. Āne wamhā, mreme nhiséb āna te za duré dama 're siwasu'u za'ra, Cristu Zezusi hā te te 're īsaze za'ra mono zēm na hā.

Wanhib'apito wasu'uwē hā dama īsihāi'rézé wasu'u

¹⁴⁻¹⁵Atēme āma ĩwisi su'u da hā ĩma wē nherē, āma ĩwisi su'u ō na dâ'āsina, wa āne na āma aima rob'ui'éré. E marī da. Niha dama 're ĩwahāimana za'ra mono zéb da na waihu'u da. Wa norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra, wa 're wanomro. Īsib'a'uwē, wa oto 're wahāimana za'ra, daro mono bâ wa te 're īsaze za'ra mono hā. Wanhib'apito nhimiroti hā tō sena wa, īsazei'wa mono bâ wa za wa te 're 'madâ'ā u'āsi za'ra. Ōne haré te za dama 're hāimana u'āsi, da te āma 're īsaze za'ra mono zéb da hā. ¹⁶Tō sena Zezu Cristuhu wasu'uwē hā wē uptabi di, aré dama sa'rese ō nherē, Wamama hā te te oto dama ihāi'ré hā wa te 're īsaze za'ra mono zé hā, āma 're ĩwanomro wē mono zéb da hā. Āne te te dama ĩwaihu'uzé hā: "A'uwē na ma podo, ti'ai āma.

Duré tō sena ĩra 're ĩmorī wē uptabi na, ma tō Tipē'ēzani na dama waihu'u za'ra.

Duré hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā ma tō titōmo na 'madâ'ā za'ra.

Duré a'uwē mono bâ 're ĩdahāimana za'ra mono norī hā ma tō ĩwasu'uwē na da te 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ.

Ma tō duré da te dasina 're umnhasi za'ra.

Duré rowē uptabi u ma tō mo, hāiwa u."

Āne Zezu Cristuhu wasu'uwē na Wamama hā te te dama īwaihu'uzé hā.

Danhimiroti senai'ō na rowasu'u

4 'Re ihāimana u'āsi mono hā, Tipē'ēzani na ma tō āne dama waihu'u: "Rob'rāsutuzéb u romhuture wapsi, te za ni'wam norī hā īzadawa para ō nherē, rēme za'ra, Zezu Cristuhu nhimiroti hā aré te te 're īsaze za'ra mono zé hā. Ihāiba'ō norī nhimiroti hā tō sena newa te za te 're wapari za'ra, wa'uburé norī nhimiroti zarina 're nomro mono da oto." Āne ma tō dama waihu'u. ²Wa'uburé nhimiroti hā te za te te datēme 're ropé, aibā norī zadawa hawi. Aibā norī hā roti tō sena na te te dama 're rowasu'u za'ra mono newa, te sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra. Tane nherē, ta norī hā 'rāwi 're siwaihu'u za'ra mono ō di, tizadawa nhipese na hā. ³Ta norī hā te za dasina 're īdamro za'ra mono zé hā dawī sawi za'ra, dasina 're damro za'ra mono tō da, dasiwaprosi 're dahāimana za'ra mono da. Te za duré dasazé hā dawī sawi za'ra, marī mono bâ 're dasaihuri tō mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono hā uburé dasazé hā te te apoto mono nherē, āma 're īdasaihuri mono zéb da hā. Īsazei'wai mono bâ wama waihu'u pese za'ra di, dasazém na īsimiroti hā. Āne wa, sōpru wa, āma 're wawata za'ra mono pari, wa za īsimipoto na 're wasaihuri. ⁴⁻⁵Uburé dasazé hā wē di, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipodo hā āma 're īwasaihuri mono zéb da hā. Wē wa, wa te wasiwi 're wē'ō za'ra mono ō di za, āma 're wasaihuri mono tō da hā. Sōpru wa, āma 're wawata za'ra mono sina, wa za āma 're wasaihuri, īwē na te te nharī wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Āne wamhā, tāma wē di, īsimipoto na 're īwasaihuri mono zéb da hā.

⁶Tawamhā uburé te aima ī'awaihu'uzéb zarina si, te za wasiré īsazei'wa norī ma 're ī'awaihu'u mo. Āne wamhā, Cristu Zezusihi ma, romhuri wē 'wa, te za tō 're aimo. Wanhīb'apito nhimiroti hā wa te 're īsaze za'ra mono zéb zarina, 're aimorī u'āsi sina, te za tāma 're īwaihu'u u'āsi za'ra mo, roti tō sena zarina zama, āma 're aimorī u'āsi ne. Ōhō na si 're aimorī wamhā, asiptete sina te za 're aihāimana mo, Wanhīb'apito āma hā. ⁷Dahi'rata norī nhimirob'rāzarōtō 'ratara hā 're wapari mono ō di za. Ta norī hā īsazei'ō'wa norī te hā, tarére. Ta hā te za asima 're īmadā'ā pese mo, 're aihāimana wē mono da, Wamama nhimiroti zarina. ⁸⁻⁹Āne wa za duré aima waihu'u. Āté ni'wam norī hā te za te te sima 're pisutu za'ra, 're sihāiba wairob za'ra mono da, dahāiba wairobzé hā wē wa, dahāiba ma hā. Āne hā dama 're rowē za'ra mono nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're danomro wē mono da, da te dasima 're pisutu pese za'ra mono wamhā, dama 're rowē uptabi za'ra mono di za. Rowē na te za āma 're danomro, ti'ai āma, hāiwa āma zama. Tō sena wa tō aima rowaihu'u. Āhā wasu'u hā tō sena wa, aihini te za da te āma 're saze za'ra. ¹⁰Taha da, wa za sada 're wanhiptete u'āsi za'ra, wa te 're dapawaptob za'ra mono da, da te āma 're saze za'ra mono da. 'Re morī u'āsi wa, wa tō wasina wa te 're umnhasi za'ra, te te 're wapawaptob u'āsi za'ra mono da. Ta hā uburé Danho'reptui'wa, te 're hāimana. Īsazei'wai mono bâ te za tō te te 're wa'anho'reptu.

¹¹Taha wa, uburé te aima ī'awaihu'uzém na te za īsazei'wa norī ma 're ī'awaihu'u mo, asimiroti pire sina. ¹²Aihāiba prédu pese ō nherē, te za 're aimorī wē, aiprédu pese ō wa, asimiroti na īsazei'wa norī hā te te 're aiwē'ō za'ra mono tō da. Te za dama 're

asanho mo, aimreme wē na, duré dama aihâimana wē na, duré asimizawi pese na, duré asimirosa'rata wē na. Taha na, te za dama 're asanho mo, asirā zarina 're nomro wē mono da, ĩsazei'wa norĩ hã. ¹³Nimahã na wa za âma atēme wi. Ma'ãpé, âma atēme ĩwisi ò ré hã, dama 're sôrē u'âsi mono za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã. Te za duré Wanhib'apito wasu'uwē na dama 're ĩrowasu'u u'âsi mo. Te za duré 're ĩdapawaptob u'âsi mo, ĩsimiroti zarina 're danomro wē mono da. Taha da, te za asina 're ĩmadã'â u'âsi mo. ¹⁴Marĩ ĩwē hã ma tō Wamama hã aipē'ē 're aima tisō, âma 're ĩdapawapto mono zéb da hã. Hãiwa hawi te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na, ma tō ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã aima waihu'u za'ra, ĩwē hã za te te aima ĩsōmri na. Duré ma tō da'madã'â'wa norĩ hã, tinhib'rada hã ai'âma sa'ra za'ra, ai'rã nhisiwi. Taha ré ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwē hã aima tisō. Taha zarina, te za asina tãma 're ĩ'uwaimrami u'âsi mo, dapawaptom na, asimirohmuri hã Wamama ma.

¹⁵Uburé te aima ĩawaihu'u mono zéb zarina, te za asina 're ĩmadã'â u'âsi mo. Ôhō si te za asima 're ĩpisutu pese mo, asina 're ĩ'uwaimrami mono zéb da si. Āne wamhã, dapawaptom na rowaihu hã asima âma 're ĩsã'ētē mono na te za da te ai'âma 're waihu'u za'ra. ¹⁶'Re aimorĩ wē da, duré ĩ'uwaibaba si dama 're sadawa wasu'u mono da, te za 'rãwi 're asi'madã'â pese mo. Āne wamhã, te za 're asisō'reptui u'âsi mo. Aiwapari'wa norĩ zama, te za 're ĩanho'reptui u'âsi mo.

Īsazei'wa norĩ

pawaptozbém na rowasu'u

5 Āté aibã ĩprédu hã te za tihâi-manazém na 'mai'upa. Āne wamhã, aimreme ĩpire na tãma nharĩ ò di za.

Aimama ma, 're aimreme wē mono ne, te za duré aimreme wē na 're ĩpawapto mo, 're morĩ wē da oto. Duré ĩprédup-tém norĩ hã te za aimreme wē na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wē na ano norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. ²Duré pi'ō ĩprédum norĩ hã te za aimreme wē na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wē na ana hã 're ĩpawapto mono ne. Duré pi'ō ĩprédup-tém norĩ hã te za aimreme wē na 're ĩ'apawapto mo, aimreme wē na si aihidiba norĩ hã 're ĩ'apawapto mono ne. Aiprédup sina te za ta norĩ ma 're aihâimana mo.

³Pi'ōi mrotō norĩ pawapto'wa da hã ni'wai ò uptabi wamhã, te za marĩ na 're ĩ'apawapto pese mo. ⁴Pi'ōi mrotō 'ra norĩ hã 're hâimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za tina hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. Duré pi'ōi mrotō nhihudu norĩ hã 're hâimana za'ra mono wamhã, tiwarahuzé wa'rãmi, te za ti'rata norĩ hã marĩ na te te 're pawapto pese za'ra. Āne te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina te te tãma âma 're uwaimrami za'ra, âne si tãma wē wa. ⁵Pi'ōi mrotō hã áté siwaprosi te 're 'manhamra. ĩpawapto'wa da hã, ni'wai ò uptabi di. Tane wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi, marĩ na te te 're pawapto mono da. Bãtã na te za tãma 're mreime u'âsi, barana zama, marĩ na te te 're pawapto mono da. ⁶Pi'ōi mrotō hãiba amo hã, áté âne 're 'mai'hâimana mono ò di za. Āté marĩ zô si te za sina 're simnhasi u'âsi. Āne wamhã, ĩpē'ē 're dã'â u'âsi ne, te za oto 're 'maimo. ⁷Taha wa, te za tãma 're ĩroti pese za'ra mo, ĩsazei'wa norĩ ma, ĩmrotō norĩ âma te aima ĩroti mono zé hã te te siwi 're 'madã'â pese za'ra mono da. Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã damreme hã te te sina 're 'rã'õtō za'ra mono ò di za. ⁸Āté ni'wam norĩ hã tinhi-marĩ na te te 're pawapto pese za'ra mono ò di za, tisisãnanawã norĩ hã. Āté ĩsôrōwa

're, 're ihâimana za'ra mono norī zama, te te 're pawaptob za'ra mono ō di za. Āne wamhā, Wanhīb'apito nhimiroti zarina te te 're pawapto pese za'ra mono ō wamhā, te aré īsazei'ō'wa ne oto 're nomro. Āne wamhā, te te 're ipawaptob za'ra mono ō na, te aré īsazei'ō'wa norī hā 'rānhipa za'ra, tihâimana wasété na hā.

⁹⁻¹⁰ Pi'oi mrotō hâiba tém norī nhisi na 're rob'ui'ééré za'ra mono ō di za, pi'oi mrotō si'ihī norī nhisi zu hā. 60 na āma 're wahub za'ra mono parip si, te za īsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, ti'amo'aba si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, duré ti'ra norī hā te te 're warahu wē za'ra mono wamhā, duré te te 're da'mazasi su'u za'ra mono wamhā, duré dawi 're sipa zawi za'ra mono āna, īsazei'wa norī ma, te te 're romhuri za'ra mono wamhā, dapara upsō na zama, duré robzei'ō na 're īdanomro mono norī hā te te 're pawaptob za'ra mono wamhā, duré simi'ē na te te dama 're 'manharī wē u'āsi za'ra mono wamhā. Āne wamhā, pi'oi mrotō norī hā dama waihu'u pese za'ra di za, te te 're idapawaptob za'ra mono na, siwaptom na. Tawapsi, te za īsisi na da te 're rob'ui'ééré za'ra, pi'oi mrotō si'ihī norī nhisi zu.

¹¹ Pi'oi mrotō hâiba tém norī nhisi na ihī norī nhisi zu, āma 're rob'ui'ééré za'ra mono ō di za. E marī wa. Āté hâiba téb uptabi ré, 're mrotō za'ra mono wa, te za te te sima 're wē uptabi za'ra, timro na te te 're sahu za'ra mono da. Āté Cristuhu ma si te te 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're wē uptabi za'ra mono ō di za oto. ¹² Tawamhā timro na te te āma 're sahu za'ra mono wamhā, Cristuhu ma, te te sina 're iroti za'ra mono zé hā āma 're nomro mono ō di za oto. Taha wa, āté te za oto da te dasiwi 're wē'ō za'ra, āma 're sōpré u'āsi mono ō wa. ¹³ Duré pi'oi mrotō hâiba tém norī nhisi na ihī norī nhisi zu, 're rob'ui'ééré za'ra mono

wamhā, āté dawaptom na te za dama 're wa'a za'ra. Āté sihâiwi na te za 'ri babap si oto 're nomro, mro ō wē te. Āté marī te te wapari wamhā, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. Āté aimawi timreme na te za te te dawi āma 're ro'wa'rutu za'ra. Āté marī na taré 're sōpré mono āna, te za te te dama 're rowasu'u za'ra. ¹⁴ Taha wa, wa tō īsima wē za'ra, duré apā timro na te te 're sahu za'ra mono da, pi'oi mrotō hâiba tém norī hā. Te za duré apā 're 'ra za'ra. Tawamhā tinhorōwa āma te za ti'ra norī hā te te 're 'madâ'â pese za'ra. Āne dama 're hâimana wē za'ra mono wamhā, damreme hā te te sina 're 'rā'ōtō za'ra mono ō di za, wazawi'ō'wa norī mreime hā. ¹⁵ Āne wa tō aima waihu'u. E marī wa. Ni'wam norī hā ma tō wairé, pi'oi mrotō norī hā, Wanhīb'apito nhimiroti wē nhiti, Satanasihī nhimiroti si te te oto 're 'madâ'â za'ra mono da. Taha wa, wa tō āne na aima waihu'u.

¹⁶ Pi'ō hā īsazei'wa 're 'maimorī wamhā, te za pi'oi mrotō hā marī na te te 're 'maipawaptob u'āsi, tina wamhā, ti'rata wamhā. Āne wamhā, rosa'rata pire hā pi'oi mrotō norī āma te te āma 're sēpata za'ra mono ō di za, īsazei'wa norī hā. Tāma waihu'u pese za'ra di za, pi'oi mrotō hā 'ra āna 're ihâimana za'ra mono norī si te te 're ipawaptob za'ra mono da hā.

Īsazei'wa norī 'madâ'â'wai wasu'u

¹⁷⁻¹⁸ Aibā norī hā īsazei'wa norī te te 're 'madâ'â wē za'ra mono wamhā, te za i'wa'rāmi marī iwē hā te te tāma 're sōmri za'ra, īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī hā. Cristuhu wasu'uwē na te te tāma 're rowasu'u za'ra mono wamhā, duré īsimiroti wasu'u na te te 're pawaptob za'ra mono wamhā, marī hā iwē hā sa'ētē na te te tāma 're īsōmri za'ra mono da hā, wē di. Āne hā wa tō waihu'u za'ra

ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata hawimhã, âne:

“Powawê hã aro 'rã ne tipara na dasazéb da, te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré hã, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono ô di za, 're saihuri tō mono da.”

Ãne hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré 'rada hã. Duré isimiroti hãiba amo hã âne:

“Romhuri'wa nori hã te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, tō i'uwaibaba te za da te 're pawa'âbã za'ra.”

Taha zarina te za isazei'wa nori hã da'madâ'â'wa nori hã te te 're pawaptob za'ra asa, marĩ na.

¹⁹ Áté da'madâ'â'wai âma te za ni'wa hã iwasédé hã âma tihi. Tawamhã, si-waprozi te te âma hiri wamhã, wapari ô di za, imreme hã. Áté si'ubdatō te za âma sisadawa waptob za'ra, âma i'madâ'â'wa nori hã, iwapari'wa nori hã. Áté ma-parane te za âma sisadawa waptob zahuré. Áne wamhã, da'madâ'â'wa zō te za aihã, ihâimanazém na sadawa pibu da. ²⁰ Tawamhã tō sena tiwasédé hã te te 'manhari wamhã, te za isazei'wa nori nho'a tãma iroti, tiwasété na te te âma sahu tō da. Danho'a te za tãma iroti, isipai u da'madâ'â'wa hãiba amo nori hã sina 're hãtã'ã za'ra mono wa, isine tiwasédé hã te te 're 'manhari za'ra mono tō da, ta nori hã.

²¹ Da'madâ'â'wa hã aima sawi uptabi nherē, te za danho'a tãma iroti, tiwasété na te te âma sahu tō da. Asimiroti na 're da'mairēme mono ô di za. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te we te te 're wa'ab'madâ'â, Cristu Zesusihi me. Hãiwa âma romhuri'wa nori zama, te duré te te we 're wa'madâ'â za'ra, 're inomro wē mono nori hã. Taha wa, ta nori nho'a 're wanomro mono wa, da'madâ'â'wa nori âma te aima iroti mono zé hã te za 're i'madâ'â pese mo.

²²⁻²⁵ Ãne wa za duré aima waihu'u. Isazei'wa nori 'madâ'â'wa da, da'maipisutu da wamhã, asapa'abã da'maipisutu ô di za, aiwara sina. Asapa'abã asib'rada hã da'rã nhisiwi 're aza'ra mono ô di za, Wanhib'apito ma, romhuri'wa da, 're da'apisutu mono da. E marĩ wa, wa âne aima waihu'u. Asimipisudu hã dama 're hãimana wē prã za'ra mono wamhã, isabãdã da te dasiwi 're aiwē'ō za'ra mono ô'umnhasite. Te za 'rãwi 're asi'madâ'â u'âsi mo, asimiroti na duré aihâimanazém na 're upa tō mono da.

Wa za a'ã aima waihu'u, asi'ama waihu'u da. Á si 're hãsi mono nherē, te za oto uwa 'rãi wa'u isé hã syry na 're ihãsi mo, âma 're asiwede mono da. E marĩ da. 'Re asai mono wa, 're adi'izé u'âsi tō mono da. Aihãzé hã te te aim-rami siwaptō wa, asib'uwa na 're aimorĩ wa, te za 're ihãsi u'âsi mo, syry na.

Ãne wa za duré aima waihu'u, da'madâ'â'wa da, asapa'abã 're ida'apisutu mono ô zém na hã za. Áté ni'wam nori hã s'ãwi tiwasédé hã te te 're 'manhari za'ra mono wamhã, iwasété na dama waihu'u pese za'ra di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hã bãtã na dahâimanazém na te te da'awaihu'u ô ré hã. Áté nimahã na si te za ta nori hã iwasété na da te 're waihu'u za'ra. Áté ni'wam nori hã te te dama 're i'manhari wē za'ra mono zém na, dama waihu'u pese za'ra di za. Áté nimahã na si te za ta nori hã da te 're waihu'u za'ra, te te dama 're i'manhari wē za'ra mono zém na. Áne wa, wa tō âne na hã aima roti, asapa'abã 're da'apisutu tō mono da, da'madâ'â'wa da hã.

6 Iwada'uri zarina si, pawa'âbã âna dama romhuri'wa nori hã te za tit-edé'wa hã isimiroti na te te 're wazéb za'ra. Áne 're hãimana za'ra mono ô wamhã, áté te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na da te âma 're wasété za'ra.

Āté wa'āma zama te za duré da te 're wasété za'ra, īsazei'wa norī ma, wa te 're roti wasété za'ra mono newa. ²Āté pawā'ābā āna dama romhuri'wa norī tede'wa hā te za īsazei'wa 're 'maimo. E tawamhā īmreme hā te te 're 'madā'ā pese za'ra mono ō di za, īsisānawā ne tāma 're 'mai'āmana mono nherē, ītēde'wa hā. Mare di. Īsimiroti na te za te 're wazéb za'ra. Īsazei'wa 're 'maimorī wa, duré tāma sawi pese za'ra wa, te za titede'wai ma, te te tāma 're romhuri wē uptabi za'ra. Āne na te aima 're īroti mono zéb zarina, te za īsazei'wa norī ma 're ī'aroti pese mo, āma 're nomro wē mono da.

³⁻⁵Āté ni'wam norī hā aimawi na te za īsazei'wa norī ma te te tāma 're rowasu'u za'ra. Āté Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimiroti na te te āma 're saze za'ra mono ō di za, ta norī hā, tō sena nherē, Wanhib'apito nhimiroti hā rowē na āma 're īdanomro mono zéb da hā, duré dawē na si āma 're īdanomro mono zéb da hā. Āne wamhā, roti tō sena hā tāma waihu'u za'ra ō di za. Taré te za tinhimiroti wē na 'rāwi sina 're wata za'ra. Ta norī ma, wē di, marī wasu'u na 'rāwi āma 're īsada'ābā za'ra mono da hā, duré 'rāwi timreme na 're īsi'wapé za'ra mono da hā. Taha zarina, te za tisi'ruiwapari na te te sima āma 're wa'rāmi za'ra, āma 're sisada'ābā za'ra mono da. Te za duré te te 're dawasu'u wasété za'ra. Te za duré si'āma te te 're rosa'rata wasété za'ra. Roti tō sena hā tāma waihu'u pese za'ra ō wa, roti tō sena zarina si te te 're rosa'rata wē za'ra mono ō di za. Ta norī hā te te sima 're rosa'rata siwamnarī za'ra, īsazei'wa norī hā rob'uprazé hā te te tāma 're sōmri za'ra mono da, īsimirowasu'u wa'rāmi, sibro pese na 're hāimana za'ra mono da. ⁶'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'madā'ā'wa, 're wanomro mono wamhā, duré marī zō si wasima 're wanhopré

mono āna 're wanomro mono wamhā, wama 're rowē uptabi za'ra mono di za. ⁷E rob'uprazé ma tō wazababa 're wairébé, wana dub're hawi 're wapoto za'ra mono wamhā. Mare di. Wa'ubana wa tō 're wapoto za'ra. Duré 're wadā'ā za'ra mono wamhā, e wanhimarī hā wa za wasiré wa te 're 'wasari. Mare di. ⁸Taha wa, ti'ab ré, wasai ré 're wahāimana za'ra mono wamhā, duré wa'uza ré 're wahāimana za'ra mono wamhā, marī zō si wasima 're wanhopré za'ra mono ō di za, marī na wa te wasima āma 're īrowē za'ra mono zéb da hā. ⁹Rob'uprazéb zō, da te dasima 're rosa'rata siwamnarī u'āsi za'ra mono wamhā, āté te za da te 're wapari za'ra, rob'uprazém na wa'uburé te te dama 're ī'aroti wasété mono zé hā. Āne wamhā, āté īsimiroti hā da te 're rēme waihu'u za'ra mono ō di za oto. Āté rosa'rata āna te za īsimiroti zarina, marī zō si oto da te 're rob'ruiwapari za'ra, marī wasété zō zama. Āne wamhā, te za oto dawi tīrobzei'ō pese za'ra. Rowē u'āsi 're īdanomro mono zé hā tāma 're hāimana za'ra mono ō di za oto. ¹⁰E marī wa. Rob'uprazéb zō si, da te dasima 're rosa'rata za'ra mono wamhā, siwa'ru te za marī hā īwasédé hā da te 're 'manharī za'ra. Ni'wam norī hā roti wē hā aré te te 're īsaze za'ra mono zém hawi, ma tō 're sipa za'ra, rob'uprazéb zō si te te sima 're rob'ruiwapari za'ra mono wa. Ta norī hā te oto robzei'ō si te te 're sépata za'ra.

¹¹A hā 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ta norī ne 're aimorī ō di za. Te za 're aihāimana wē u'āsi mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si. Ōhō si te za 're ī'madā'ā pese mo, 'Re īhāimana u'āsi mono si, ai'āma 're siwārī u'āsi mono da. Te za duré 're īda'azawi pese mo. Rowasédé hā taré da te aima 're 'manharī za'ra mono nherē, asiptete sina te za Wanhib'apito āma 're aimorī u'ā. Atoi

u'âsi te za 're aimo. Taha na si 're aimorĩ da, te za asina 're ĩmadâ'â u'âsi mo. ¹² A hã ĩsazei'wa, 're aimorĩ wa, te za sô 're asi'wapéi u'âsi mo, 're ĩaimorĩ wē zéb zô, rowē u'âsi 're aihâimana u'âsi mono zéb da hã, hãiwa âma hã asina uwaimrami da. Taha da, ma tō bātâ na aipisutu 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, da'ahã norĩ nho'a ĩsazei'wa na asiwaihu'u wē zém na. ¹³⁻¹⁴ Āhãna, wa za aima pisutu, uburé te aima ĩroti mono zé hã asina 're 'madâ'â u'âsi mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, wa aima pisutu, ti'ai âma 're ĩdanomro mono zé hã te te dama 're ĩapisutu mono nho'a. Cristu Zezusihi nho'a zama wa aima pisutu, Pōsi'u Piratuhu ma, tihâimanazém na ĩsiwaihu'u wē nho'a zama. Uburé te aima ĩroti mono zé hã te za asina 're ĩmadâ'â u'âsi mo, apâ we ĩmorizéb u, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. Asina 're 'madâ'â u'âsi mono wamhã, tawamhã da te aima 're nharĩ za'ra mono õ di za, asina 're ĩmadâ'â mono õ zém na hã. ¹⁵ Bâdâ te te ĩpisutuzém na te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tãma tinha, apâ wei morĩ da, Wanhib'apito hã. Wē uptabi di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ōhō si uburé Danhib'apito uptabi. Uburé ti'ai âma danhib'apito norĩ nhipai u, pire uptabi di. Uburé dama ĩpire norĩ nhipai u, pire uptabi di. ¹⁶ Ōhō si siwaprosi 're ĩmorĩ u'â hã. Ta hã, rowa'za 'etê na te 're hâimana u'âsi. Taha wa, ni'wa hã ĩtēme ĩsébré da hã mare di. Da te dasiwi ĩhâiba pibu da hã, mare di duré. Ta hã wē uptabi di. Waihu'u pese di duré. Taha wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

¹⁷ Āne te za duré ĩsibrob ahã norĩ ma 're ĩaroti mo, sibrob ahã wē te, 'rãwi

sina 're wata tō za'ra mono da. Danhibro hã dama 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di za, dama âma 're ĩrowē za'ra mono zéb da hã. Taha wa, tinhibrop si te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zô si, te za 're simnhasi za'ra, taha si, marĩ wē na uburé wama 're sôpru mono wa, wama âma 're ĩrobze za'ra mono zéb da hã. ¹⁸ Āne te za duré ĩsibrob ahã norĩ ma 're ĩaroti mo, te te dama 're 'manharĩ wē u'âsi za'ra mono da. Te za duré uburé marĩ wē na dama 're sôprub za'ra. Te za duré simi'ê na marĩ na te te 're dazari u'âsi za'ra. ¹⁹ Āne wamhã, ĩte uptabi da hã te za marĩ hã ĩwē hã sô 're simi'wara u'âsi za'ra, niwab da hã. Duré rowē u'âsi te za ta norĩ hã 're hâimana u'âsi za'ra, hãiwa âma.

²⁰⁻²¹ Timotiu, ma'âpé roti hã tō sena si asina 're 'madâ'â u'âsi mono za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima ĩwaihu'uzé hã, âma 're ĩda'apawapto mono zéb da hã. Ni'wam norĩ hã taré te dama 're siwasu'u za'ra, roti tō sena hã tãma ĩwaihu'u za'ra na hã. Tane nherē, Zezu Cristuhu nhimiroti hã wa te 're ĩsaze za'ra mono zém hawi, ma tō ta norĩ hã 're sipa za'ra. Ta norĩ hã te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã, Wanhib'apito nhimiroti zarinaĩ õ di. Taha wa, roti tō senai'õre wi, te za asina 're asiptete u'âsi mo, 're wapari tō mono da.

Wa ĩsima aiwē za'ra wa'wa, rowē u'âsi 're anomro aba mono da, Wamama te te 're ĩaipawapto za'ra wa'aba mono zéb zarina si.

2 Timotiu

*Paru hã, maparane âma te te duré
ĩrob'ui'érezé, Timotiuhu ma*

Ĩbaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na ma tã Paru hã Timotiuhu ma tinhimi'ui'ére na tãma âma sahu, maparane âma. Roma âma dazazéb 're, hãimana sirõmo, ma tã tãma rob'ui'ére. Tidã'ázé hã ma tã sina waihu'u, ĩromhutu na hã oto. Taha wa, ma tã tãma roti, Timotiuhu ma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi pese mono da, duré Zezusihi ma, te te 're romhuri wẽ mono da zama. Ma duré tãma waihu'u, da'madã'ã'wa na sena na 're hãimana mono da.

1¹⁻² ĩ'ra Timotiu, ĩma asawi pe hã, wa hã Paru wa âma aima rob'ui'ére. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te sima ĩwézéb uwaibaba, ma tã ĩpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 're ĩmorĩ da. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tã dama ropisutu, rowẽ na ĩrata 're dahãimana u'âsi za'ra mono da, Cristu Zezusihi âma 're danomro mono wa. Ãne wa, taha wasu'u na te dama 're rowasu'u mono da, ma tã oto datẽme ĩzatõ.

Wamama ma, wa ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hãimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pẽ'ezé u'âsi zahuré mono da, rowẽ u'âsi, âma 're aimorĩ da.

Paru hã Timotiuhu ma, te te ĩrotizé wasu'u

³ 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma, wa 're ĩwata u'âsi. Marĩ na te tiwi âma ĩ'upazém na, te te oto ĩ'ãma 're ab'madã'ã mono õ wa, wa oto rowẽ na te tãma 're romhuri u'âsi. Tane duréihã ma tã duré ĩhi'rata norĩ hã te te tãma 're romhuri

za'ra. Tawamhã tãma 're ĩmreme mono wamhã, bãtã na wa aima te tiwi 're rowaptērẽ u'âsi, barana zama, te te 're aipawaptob u'âsi mono da. ⁴ Aiwa'õzém na ai'ãma ĩpo're pu'u wa, wa ĩsima rowẽ za'etẽ, te asabu da, rowẽ uptabi na 're ĩhãimana mono da. ⁵ Duré Wanhib'apito zazei'wa na tã sena 're aihãimana mono na, wa ai'ãma po're puru. Ai'rada Ro'idi norĩ hã ma tã ana me hã Wanhib'apito zazei'wa na 're hãimana zahuré, E'unisihi me. Ta norĩ ne, tã sena Wanhib'apito zazei'wa 're aimorĩ na, tã ĩma aiwaihu'u pese di. ⁶ Ãne wa, wa za âma aipo're pu'u oto, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã sõpuru wa, te te aima ĩsõmrizém na, dapawaptom na tãma 're romhuri mono da. Ai'rã nhisiwi ĩnhib'rada hã te hiri wamhã, ma tã aipẽ'ẽ 're aima tisõ, ĩwẽ hã. Taha wa, ma'ãpé asimi'ẽ na tãma 're romhuri u'âsi mono. ⁷ E wasina wapahi sina 're wahãimana za'ra mono da, ma tã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Tipẽ'ezani hã te te wama 're anhomri. Mare di. Wanhiptete sina âma 're wahãimana za'ra mono da, duré wanhimizawi pese sina 're wahãimana za'ra mono da, duré wanhimirosa'rata na hã atãma 're wahãimana za'ra mono da, ma tã te te wama 're anhomri, Tipẽ'ezani hã.

⁸ Ãne wamhã, 're asisé mono õ di za, Wanhib'apito wasu'u'wẽ hã dama 're wasu'u tã mono da. Duré ĩma 're asisé mono õ di za, ĩwasu'u na. Wanhib'apito wasu'u'wẽ na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, ma tã dasiwi ĩnherẽ ni, dazazéb 're. Taha wa, wa oto te 're robzépata. Ãne wa, ma'ãpé 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tinhiptete te te aima ĩsõmri na, sada 're asiptete mono, ĩsine 're robzépata mono da. ⁹ 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tã te te 're wa'anho'reptu, rowasété hawi. Ma tã duré te te sima 're wa'apisutu, ĩsib'a'uwẽ oto 're wahãimana za'ra mono da, wawẽ uptabi na. E marĩ wa, ma tã sima wa'apisutu. E marĩ ĩwẽ hã wa te

dama 're 'manharī za'ra mono wa. Mare di. Taha wab ō di. Taré te te sima 're wa'awē mono wa, duré simizawi pese wa, ma tō te te 're wa'anho'reptu. Ma tō duré wa'āma tinhib'a'uwē za'ra. Zahadu ropoto na te te sāna'rata ō ré hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawi pese wa, ma tō sima wa'āma roti sirōmo za'ra, te te 're wa'apawapto mono da, Cristu Zesusihi nhiminho'reptuzém na hā. ¹⁰ Wanho'reptui'wa Cristu Zesusi we datēme iwizisizé na, ma tō oto wama si-waihu'u za'ra, tinhimipawaptozbém na. 'Re idadâ'â za'ra mono zé wasu'u hā, pipa nherē, ma tō wawi uprosi za'ra wapahi hā, Wanho'reptui'wa hā. Duré Wanho'reptui'wai wasu'u'uwē hā wa te 're isaze za'ra mono zéb zarina, ma tō wama waihu'u za'ra, rowē na 're idahâimana u'âsi za'ra mono zé wasu'u na hā.

¹¹ Taha wasu'u'uwē na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā ipisutu, Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa 're imorī da, isimiroti na te 're da'apawapto mono da. ¹² Taha wa, te te ipisutuzéb zarina, te isina uwaimrami wa, wa oto te 're robzépata. Tane nherē, 're inhisé mono ō di, isadawa wasu'u'wa 're imorī tō da. Wanhib'apito hā wa isina te 're umnhasi, te te 're ipawapto u'âsi mono da. Ta hā ima waihu'u pese di, iwaihu'u pese na hā. Wa hā wa tō tãma isihâiba nho, tō sena tãma waihu'u pese wa, te te 're imadâ'â mono zéb da hā, bâdâ iwa waptâ'â ō ré, apâ we imorizéb u hā. ¹³ Āne wamhā, roti tō sena hā te aima 're i'awaihu'u mono hā, te za 're imadâ'â u'âsi mo. Cristu Zesusihi āma 're aimorī wa, te za Wanhib'apito umnhasi sina, 're aihâimana mo. Te za duré 're ida'azawi pese mo. ¹⁴ Roti tō sena hā te aima 're i'awaihu'u mono hā, wē up-tabi di. Ta hā te za 're imadâ'â pese mo, āma 're ida'apawapto mono da hā, aimawi rowasu'u na da te āma saprī za'ra tō da. Taha da, te za te 're aipawapto

u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hā, wapē'ē 're, 're ihâimana mono hā.

¹⁵ Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, uburé isazei'wa norī hā ma tō irēme za'ra. Pideru norī zama, ma tō Emozenihi me dame irēme zahuré. Āne hā aima waihu'u pese di. ¹⁶⁻¹⁷ Onesiporuhu si ma tō tinhimipawaptozbém na nasi ima rowē zani. Taha wa, wa isima wē, Wanhib'apito hā Onesiporu norī hā, duré isōrōwa āma isiré 're ihâimana za'ra mono norī zama, iwē na te te 're apawapto mono da. Ta hā ima 're sisé mono ō di, iwasu'u na hā. Taha wa, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi u wei wisi wamhā, ma tō te te izō aba, te te inhopētē da. ¹⁸ Āne wa, wa isima wē, Wanhib'apito hā iwē na te te āma tãma uwaimrami da, bâdâ iwa iwaptâ'āzém na, dahâimanazém na te te ida'awaihu'uzéb da hā. Onesiporu hā ma tō marī mono bâ nasi ipawapto, Épézu āma 're ihâimana mono ré hā. Āne na hā aima waihu'u pese di.

Paru hā Timotiuhu ma, roti te te tãma isōmrizém na rowasu'u

2 Īra, ma'apē iwapari pese, asina. Cristu Zesusihi āma wa 're wanomro. Āne wa, te za isimipawaptozbéb zarina, asiptete sina āma 're aihâimana mo. ² Inhimirowasu'u hā ma tō aipo're na 're i'wapari mo, isazei'wa norī nho'a te dama 're rowasu'u mono wamhā. Ta norī hā ahā di. Tawamhā 're i'awapari mono zé hā te za aibâ norī ma 're i'awaihu'u mo, aima i'umnhasi za'ra norī ma hā, tãma waihu'u pese za'ra wamhā, inhimirowasu'uzém na te te duré āma 're uzusi za'ra mono da, dapawapto na.

³ Da'wapéi'wa dama i'umnha hā dasi'wapéi 're, hâimana wamhā, te te 're robzépata tō mono da, sisawi ō di za. Tane a hā, Cristu Zesusihi nhib'a'uwē na 're aihâimana mono wa, te za asina 're isazei u'âsi mo, asisawi āna isine 're

robzépata mono da. ⁴Da'wapéi'wa norĩ hã tinhib'apito ma te te 're romhuri za'ra mono ré hã tãma wẽ za'ra di, isib'apito isimiromhuri na te te 're awësãmri mono da. ãne wa, tinhimromhuri upana, marĩ mono bã te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za, te te sima ãma 're uwaimrami za'ra mono da. ⁵Duré, ni'wa hã dawara na hãimana wamhã, dawi watobro nherẽ, marĩ iwẽ hã te te sima ãri õ di za, dawara na roti hã te te sina 'madãã õ wamhã. Dawara na roti hã te te sina imadããzéb zarina si, te za marĩ iwẽ hã sima tiã, dawi watobro wamhã. ⁶Duré, buru na romhuri pire 'wa hã, amho hã uburé da te ubumroi pari, imorĩrata na te za tite da ãri 'rata. ⁷Ma'ãpé, ãma 're rosa'rata u'ãsi mono, te aima irowasu'uzém na hã. ãne wamhã, Wanhib'apito hã te za te te 're aipawapto, ãhã wasu'u na hã 're awaihu'u mono da.

⁸Ma'ãpé, Zezu Cristuhu ãma 're rosa'rata pese mono. Ta hã dãã nherẽ, ma tõ ab're hawi hãiwa'udu, Dawihi nhihudu hã. Wanhib'apito wasu'uwẽ na te 're da'apo're pu'u mono wamhã, taha wasu'u na wa tõ te dama 're rowasu'u u'ãsi. ⁹Tawamhã Wanhib'apito wasu'uwẽ na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, wa oto te 're robzépata. İwasédé hã te 're 'manharĩ mono newa, wa oto 're İza, dazazéb 're, İsi'uwazi nhorõ rutu na İpawasisi ré. Tane nherẽ, 'Re İhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã pawasisi ãna ne, te 're hãimana u'ãsi. Te za da te dama ãma 're rowasu'u u'ãsi za'ra. ¹⁰Te irobzépata da hã İma pire nherẽ, İsisawi õ di, te robzépata tõ da hã. Te 're robzépata mono nherẽ, 'Re İhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te sima İpisutu za'ra norĩ hã wa za te 're apawapto u'ãsi, Cristu Zezusi hã te te 're saze za'ra mono da, taha zarina tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono da, rowẽ na

İrata 're hãimana u'ãsi za'ra mono da. ¹¹Tõ sena da te dasima 're İrowasu'u za'ra mono zé hã ãne:

“Cristuhu siré 're wadãã za'ra mono wa, duré ta hã dãã uptabi nherẽ, ab're hawi hãiwa'utu wa, wa za İsiré 're wahãimana u'ãsi za'ra.

¹²Robzépata hã wa te wasina 're waihu'u za'ra mono nherẽ, wanhiptete sina ãma 're wahãimana u'ãsi za'ra mono wamhã, wa za Cristuhu siré wapire na wa te 're da'madãã u'ãsi za'ra. Cristuhu zazei'õ'wa na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, tizazei'wa na te te sina 're wa'awaihu'u mono õ di za. Te za te te siwi 're wa'awẽ'õ oto.

¹³Wa norĩ hã Wanhib'apito ma, wa tõ wasina tãma ropisutu za'ra ni, ãma 're wanomro u'ãsi mono da. Tawamhã wa te wasina ãma tãma 're uwaimrami za'ra mono õ nherẽ, Wanhib'apito hã wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're İaropisutu mono zé hã te te wama ãma 're İa'uwaimrami mono zéb da hã. Marĩ na taré te te dama İaropisutu da hã, mare di.”

¹⁴Ãhã wasu'u na te za asimi'madãã norĩ hã ãma 're İpo're pu'u za'ra mo. Te za duré aihãimana prédup sina tãma 're İaroti mo, 'Re İhãimana u'ãsi mono nho'a 're wahãimana za'ra mono nherẽ, taré marĩ wasu'u na 're sisada'ãbã za'ra mono tõ da. Dasisada'ãbãzéb hã wẽ õ wa, taha zarina 're dahãimana za'ra mono wamhã, te za dawi 're si'utõrĩ, dahãimana wẽ zé hã. ¹⁵Romhuri'wa nhimromhuri hã wẽ wamhã, tinhimromhuri ma, 're sisé mono õ di za. Tane te za sada 're asiptete u'ãsi mo, İ'uwaibaba si roti tõ sena na si 're da'apawapto mono da, asimiromhuri na te te 're aiwësãmri mono da, 'Re İhãimana u'ãsi mono hã. ¹⁶'Re İhãimana u'ãsi mono nhimroti zarinaĩ õ na rowasu'u'wa norĩ nhiti, te za 're aihãi-

mana mo. Ta norī nhimirowasu'u zarina, 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za danhimirosa'rata na dasina 're dapahã za'ra, Wamama nhimiroti nhiti. ¹⁷Ta norī nhimirowasu'u hã da'wa're ne, te 're hâimana. Da'wa're hã sa'êtê wamhã, te za uprosi, danhi hã. Tane, ta norī nhimirowasu'u hã isazei'wa norī âma te te ropéi mono wamhã, te za tiwi uprosi za'ra, dahâimana wê zé hã. Tane, Imenezu norī nhimirowasu'u hã Piretuhu nhimirowasu'u me. ¹⁸Ta norī hã senai'ô na rowasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré, âne: "Tâibã, bâdã ma tô iwa waptã'ã pa, 'Re ihâimana u'âsi mono ab're hawi te te ida'ahâiwa'utuzéb da hã. Niwab da hã te te âma sahu ô di za, te te ida'ahâiwa'utuzém na hã." ãne ta norī nhimirowasu'u hã. Taha zarina ma tô dawi uprosi zahuré, Wanhib'apito wasu'uwê na da te 're isaze za'ra mono zé hã. ¹⁹Tane nherê, êtê 'manharī na 'ri na'rada hã, siptete na 're ihâimana mono ne, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã pire na 're hâimana u'âsi. ãne isimiroti na rob'ui'ére hã: "Wanhib'apito hã te za tinhib'a'uwê norī hã tite na te te 're awaihu'u." ãne duré âma irob'ui'ére hãiba amo hã: "Ni'wam norī hã Wanhib'apito nhib'a'uwê na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, te za tiwasédé hã rême pese za'ra, 're nomro wê mono da oto." ãne isimiroti na rob'ui'ére hã.

²⁰Ri wawê âma hã piza hã ahã na te 're hâimana za'ra, êtê'ubuzi pré oru 'manharī hã, duré êtê'ubuzi'a prata 'manharī hã, duré wede 'manharī hã, duré zé'a 'manharī hã. Nima norī hã, marī da hã wê uptabi di, marī hã da te âma 're i'manharī za'ra mono zéb da hã. Duré nima norī hã marī da hã wê uptabi ô di, marī hã da te âma 're i'manharī za'ra mono zéb da hã. ²¹Tane ni'wam norī hã te aima iwaihu'u mono zéb zarina, tô senai'ô na rowasu'u'wa nhimiroti

hã te te siwi 're wê'ô pese za'ra mono wamhã, Wanhib'apito ma, wê uptabi di za, romhuri hã za te te tâma 're i'apisutu mono da hã. ãne wa, Wanhib'apito ma, sisômri za'ra wa, te za tâma pisutu za'ra, iwê na te te tâma 're dapawaptob za'ra mono da. ²²ãne wa, dahâiba téb ré, dawasété zô 're idasiwasutu za'ra mono norī ne, 're aihâimana mono ô di za. Te za asina 're irosa'rata u'âsi mo, aihâimana wê na 're aihâimana mono da, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana mono da zama, duré asimizawi pese na 're aihâimana mono da zama, duré rowê na si dasiré 're aihâimana mono da zama. Taha da, te za asina 're irosa'rata u'âsi mo, uburé Wanhib'apito zazei'wa norī me, hâimana wê sina, isimipawaptobzéb zô te te tiwi 're irowaptêrê za'ra mono norī me. ²³Siwa'ru marī na 're dasisada'âbã za'ra mono wamhã, 're dawapari mono ô di za. ãne, da te 're dazada'âbã za'ra mono wamhã, te za oto damreme na 're dasi'wapé za'ra. ãne na aima waihu'u pese di. ²⁴Ni'wa hã Wanhib'apito ma romhuri'wa na 're hâimana mono wamhã, timreme na te te 're da'a'wapéi mono ô di za. Simizawi pese na te za dama 're hâimana, aihini ma. Waimri na te za duré te te dama 're arowaihu'u, waptu na dazada 're sahi mono âna. ²⁵⁻²⁶Ni'wam norī hã isimiroti na hã sada 're hâimana za'ra mono wamhã, atâma te za tinhimiroti wê na te te 're pawaptob za'ra, tinhimirosa'rata na te te âma sapri za'ra da, Wamama nhimiroti hã tô sena na te te sina waihu'u za'ra da oto, isimipawaptobzéb zarina. Wa'uburé norī nhib'apito hã ma tô aré tâma 're sadawa nhipese za'ra, te te sima 're ida'awê mono zéb uwaibaba, isimiroti na 're hâimana za'ra mono da. Tane nherê, a'uwê norī hã tinhimirosa'rata na te te âma sapri za'ra wamhã, te za oto Wa'uburé nhimiroti

hawi 're wairébé. Taha da, te za Wanhib'apito ma romhuri'wa hã atãma te te 're apawapto, tinhimiroti wē na hã.

Rob'rāsutu u, za 're idahâimana wasété za'ra mono zém na rowasu'u

3 Wa za oto marĩ na aima rowasu'u, âma 're rosa'rata mono da. Nimahã na rob'rāsutu u hã romhuture wamhã, dama ropire di za. ² ãne dahâimanazé hã za: Dasima si te za marĩ zô 're danhopré. Duré rob'uiprazéb zô si te za da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra. Duré 'rãwi dapē'ē na, te za marĩ na dasina 're dawata za'ra. Duré te za da te dasima 're nharĩ wasété za'ra. Duré marĩ na dama 're danhoprub za'ra mono nherē, danhoprum na da'ãma 're dawata za'ra mono ō di za. Duré damama norĩ nhimiroti hã da te 're wapari za'ra mono ō di za. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã da te 're wazéb za'ra mono ō di za duré. ³ Duré 're idasisawi pese za'ra mono zé hã dama 're hâimana mono ō di za, dapē'ē remhã. Duré da'ãma dapē'ézézé hã dama 're hâimana za'ra mono ō di za. Duré taré te za dawasédé hã da te da'ãma 're sa'ra za'ra. Duré dawasété wi dasina 're danhiptete za'ra mono ō di za. Duré dazahi u'âsi te za 're dahâimana za'ra. Duré 're idahâimana wē za'ra mono norĩ hã te za taré dasi'upana da te 're 'ruiwapari za'ra. ⁴ Duré dasiré nherē, te za 'rãwi dasisada 're dahâimana za'ra. Duré dapē'ē 're, rosa'rata waptu na, marĩ iwasédé hã te za da te 're 'manharĩ za'ra. Duré danhipai u dawaihu'u pese newa, te za 'rãwi dapē'ē na dasina 're dawata za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono zaw'i'wa, 're danomro mono ō di za. Ta hã dama wē ō di za. Dato si dama iwē hã za oto. ⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na 're dahâimana wē za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono newa, tazahã, da te dasima 're wē za'ra mono ō di za, tiwaihu'u pese na te te 're ida'apawapto

mono da hã, âma 're idahâimana wē za'ra mono zéb da hã. Taha wa, te za ta norĩ nhiti 're aihâimana mo. ⁶ Ta norĩ hã hâimana nhipese na danhorōwa u te za datēme 're sihutu. Te za pi'ō norĩ hã ti-zadawa nhipese na te te 're 'rãmi za'ra. Tawamhã sib'uwa na 're hâimana za'ra mono wamhã, te za te te âma 're sasōmri za'ra. Pi'ō norĩ hã marĩ ahã na te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono wa, te za robzei'ō na 're hâimana za'ra. Siwa'ru te za ta norĩ hã 're hâimana za'ra, te te sima 're iwē za'ra mono zéb uwaibaba. ⁷ Pi'ō norĩ hã, ni'wam norĩ nhimirowasu'u hã te te 're wapari ze za'ra mono nherē, roti tô sena hã niwa te te iwaihu'u za'ra da hã, mare di za. ⁸ Duréhã ma tô aibã norĩ hã Mozésihi nhimiroti da, sada 're hâimana zahuré, Zanesi norĩ hã Zabirihime. Tane ãhãna senai'ō na rowasu'u'wa norĩ hã te tô sena roti zada 're hâimana za'ra. Ta norĩ nhimirosa'rata wē hã robaba di. Duré Wanhib'apito âma isimirowasu'u hã tô senai ō di. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ta norĩ hã te te siwi 're awē'ō. ⁹ Zanesi norĩ hã Zabirihime, ma tô dasiwi waihu'u zahuré ni, isimiza'rese'ō na. Tane te za oto isimiza'rese'ō na dasiwi waihu'u za'ra ni, senai'ō na rowasu'u'wa norĩ hã. Tawamhã ta norĩ nhimirowasu'u hã da te 're wapari hã za'ra mono ō di za oto.

Paruhu nhimiroti 'rāsutu na rowasu'u

¹⁰⁻¹¹ A hã ma tô iwaihu, inhimiroti na, duré ihâimanazém na, duré dapawapto na inhimiromhuri na te isina 're iroti mono zém na, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're ihâimana mono zém na, duré da'ãma iwa'a su'u ō na 're ihâimana mono zém na, duré te 're ida'azawi pese mono zém na, duré marĩ ahã na izada 're hâimana mono nherē, Wanhib'apito âma isina inhiptete sina 're ihâimana mono zém na zama. Ma tô duré iwaihu, da te ima 're irob'manharĩ wasété za'ra mono

zém na hã, duré te 're îrobzépata mono zém na hã. Ma tô duré îwaihu, marĩ hã îzô 're îwairébé mono zém na hã, Âti-zotiza na 'ri nho'ômo nhisi âma, duré Iconizu âma, duré Risitira âma. Îpipa na da te î'âma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wa, wa tô te 're robzépata za'ëtê. Tane nherê, îdâ'â tô da, ma tô Wanhib'apito hã nasi îngo'reptu a'â. ¹² Cristu Zezusihi âma 're dahâimana wê za'ra mono da, da te dasima 're wê za'ra mono 'ru te, dasi'uihã na te za tô îsazei'wa norĩ ma, da te 're rob'manharĩ wasété za'ra. ¹³ Îwasété norĩ hã, duré îhâimana nhipese norĩ hã te za 're siwasété pese za'ra. Îsadawa nhipese na te za da te âma 're sasôMRI za'ra. Te za duré dapê'ê 're dasima 're dazadawa nhipese za'ra. ¹⁴ Tane nherê, ta norĩ ne 're aihâimana mono ô di za. Tô sena roti hã ma tô dawi 're î'awaihu'u mo. Taha na si te za 're aihâimana u'âsi mo. Roti hã tô sena hã ma tô asina 're îsazei mo. Tô sena roti na aima rowaihu'u'wa norĩ hã, aima waihu'u pese za'ra di. ¹⁵ 'Watébrémi na 're aihâimana mono zém hawi, aima waihu'u pese di, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã. Taha zarina hâiwa hawi rowaihu hã te aima 're hâimana, asô'reptuzé hã asina îuwaimramizéb da hã, Cristu Zezusihi zazei'wa 're aimorĩ wa. ¹⁶ Uburé îsimiroti wê na rob'ui'éré hã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama 're î'awaihu'u mono zéb zarina si, te dama 're hâimana za'ra. Âne wa, îsimiroti mono bâ wê di, roti tô sena na, da te âma 're îdapawaptob za'ra mono zéb da hã. Duré wê di, îsimiroti hã, danhimiroti tô senai'ô na, da te dama âma 're îrowaihu'u za'ra mono zéb da hã. Duré wê di, îsimiroti hã, dahâimanazém na da te 're upa za'ra mono wamhã, da te dama âma 're îroti za'ra mono zéb da hã, âma 're îdahâimana wê za'ra mono da hã oto. ¹⁷ Taha da, te dama 're hâimana, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, tâma

îromhuri'wa norĩ ma îwaihu'u pese zéb zarina, îwê na te te tâma âma 're îdapawaptob za'ra mono zéb da hã.

4 ¹⁻² Wa za oto marĩ hã aima ti'ru, 'Re îhâimana u'âsi mono nho'a, Cristu Zezusihi nho'a zama. Nimahã bâtâ na te za Cristu Zezusi hã dahâimanazém na da'awaihu'u, dawasété na, dawê na zama. Taha zarina, te za aihîni norĩ ma dama arowairébé, dahâiba ré norĩ ma, duré adâ'â norĩ ma zama. Wanhib'apito hã te za wei mo apâ, Danhib'apito uptabi na oto dama 're sâmrã mono da. Âne wa, wa za aima ti'ru. Ma'âpé, Wanhib'apito wasu'u'wê na dama 're rowasu'u u'âsi mono za. Asô danhimiparizém na, duré asô danhimipari ô zém na zama, te za Wanhib'apito wasu'u'wê na 're îda'apo're pu'u u'âsi mo. Da'âma aiwa'a âna, te za asimiroti na 're îda'apawapto mo, dawasété na 'râwi 're dasisâMRI za'ra mono da, dawasédé hã da te 're rême pese za'ra mono da, dawê na si oto 're dahâimana za'ra mono da. ³ E marĩ wa, wa âne aima ti'ru. Nimahã na hã sena roti hã da te 're wapari ze za'ra mono ô di za. Rowasu'u hã da te 're îwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te za da te 're wapari za'ra. Dama rowahutu'wa da, te za da'ahâ na da te dasima 're pisutu za'ra, rowasu'u hã da te 're îwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ⁴ Roti tô sena uptabi hã te za da te 're rême za'ra, da te 're wapari za'ra mono tô da, dahi'rata norĩ nhimirob'râzarôtô 'rata si, da te 're wapari za'ra mono da oto. ⁵ Ta norĩ ne 're aihâimana mono ô di za. Asimiza'rese te za 're aihâimana mo. Aihâiba na te za 'râwi 're asi'madâ'â mo. Duré, Wanhib'apito zazei'wa 're aimorĩ 'ru te, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherê, 're asisawi mono ô di za, 're robzépata mono tô da hã. Te za duré Wanhib'apito wasu'u'wê na 're îda'apo're pu'u u'âsi mo, 'Re îhâimana u'âsi mono te te

aima ĩpisutuzéb zarina, asimiromhuri na tãma ãma 're uwaimrami mono da.

⁶Wa za oto aima ĩsiwasu'u. ĩnhibãdã hã romhuture di oto. Wanhĩb'apito zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ 'ru te, za da te dasiwi ĩwĩrĩ nherẽ, ĩdã'ã tã da, ĩsisawi õ di za. ⁷⁻⁸'Re dasi'wamhãri za'ra mono wa, danhiptete na dasiwi 're ĩdawairébẽ mono ne, wa tã wa hã ĩnhiptete na 're ĩpusi. Durẽ dawara na dawi ĩwatobro ne, wa 're ĩhãimana, Wanhĩb'apito ma, ĩnhimiromhuri na te ĩsina tãma uwaimrami pari wa. Cristu umnhasi sina, wa tã durẽ 're morĩ u'ã, ĩsimiroti 'madã'ã sina. Ni'wa hã dawara na dawi watobro wẽ te, te za ropsu 'manharĩ hã sã tihãiba, da te ãma ĩsõprezẽb da hã. Tane, te marĩ ĩwẽ uptabi hã ĩzõ 're hãimana, Wanhĩb'apito ma, ĩnhimiromhuri na te ĩsina tãma uwaimrami wẽ te. Nimahã na te za bãdã hã ĩwa waptãrã, Wanhĩb'apito apã we ĩmorĩzẽb da hã, dahãimanazẽm na te te ĩda'awaihu'uzẽb zarina, te te dama ĩ'arowairébẽzẽb da hã. Tawapsi, ta hã wẽ uptabi wa, te za marĩ ĩwẽ uptabi hã ĩma pisutu, ĩuwaibaba si. E ĩma si te za pisutu. Mare di. Aihĩni Wanhĩb'apito zawi te, wei ĩmorĩzẽb zõ 're ĩsimipari za'ra mono norĩ ma zama, te za durẽ marĩ ĩwẽ uptabi hã tãma pisutu za'ra.

Paru hã Timotiuhu ma, marĩ na te te ĩpo're pu'uzẽm na rowasu'u

⁹Ma'ãpẽ, asima rowairébẽ su'u, we ĩtẽme aimorĩ su'u da, ĩzabu da. ¹⁰Demasi hã ĩãma sapa'a õ di oto. Ma tã ĩwi watobro, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ da, marĩ hã te te sima awẽ wa, taha na oto 're morĩ da. Teresẽti hã ma tã mo, Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Titu hã ma tã durẽ mo, Damasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. ¹¹Rucasihi si te ĩrata nhamra. ãne wamhã, Marcusihi zõ rowaimrami mono za, sõpẽtẽ da, asirẽ we saprõni da, ĩnhimiromhuri

na te te 're ĩpawapto mono da. ¹²Wa hã wa tã Titicu hã satõ, ĩpẽzu na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ da. ¹³Tawamhã, we aimorĩ wamhã, ĩsi'ubuzẽ hã we ĩma ãri za, Capuhu nhorõwa ãma te ĩrẽme hã, Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi ãma. ĩbaihã zama, we ĩma duri za. ĩbaihã hã romhã 'manharĩ hã, ĩma wẽ uptabi wa, ta norĩ zama we ĩma duri za.

¹⁴Aresãdiri hã ma tã ĩwi ro'wa'rutu pese, ĩsi'uwazi na romhuri'wa hã. Wanhĩb'apito si te za tãma ãma wa'rã, marĩ te te ĩma ĩ'ab'manharĩ wasẽtẽ zẽ wa'rãmimhã. ¹⁵Taha aibã hã ma tã wanhimirowasu'u na hã wazada tihãiba, sahi sina. Ma'ãpẽ tiwi 're asi'madã'ã pese mono za.

¹⁶Da'ãma rowairébẽ'wai ma, ĩsiwasu'u 'rata wamhã, ĩhãimana wasẽtẽ õ zẽm na hã, ni'wa hã ĩãma sapa'a õ di arẽ, tinhimiroti na ĩãma sime da. Aihĩni ma tã ĩwi sina tipahã za'ra. Tane nherẽ, te ĩsima wẽ õ di, da te ĩrẽmezẽm na te te dama ãma ĩ'awa'rãmi da hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. ¹⁷Da te ĩrẽme za'ra nherẽ, ma tã Wanhĩb'apito hã ĩ'rata tihãiba, te te ĩnhiptete da, 'ri para zudezu'õ norĩ ma, te rowasu'u da, Wanhĩb'apito wasu'uwẽ na. ãne wamhã, ma tã Wanhĩb'apito hã ĩnho'reptu, ĩdã'ã tã da a'ã. ¹⁸Tane te za Wanhĩb'apito hã durẽ rowasẽtẽ hawi ĩnho'reptu, hãiwa u te te ĩ'ãwisi wẽ da, tinhib'a'uwẽ norĩ te te 're ĩ'ab'madã'ã mono zẽb u hã. Ta hã wẽ uptabi wa, aihĩni wa za ãma 're wawata u'ãsi za'ra.

Paru hã sisa'u te te ĩdazawizẽm na rowasu'u

¹⁹Ma'ãpẽ ĩma sawi zahurẽ na, Prisira norĩ hã Atiraha me. Durẽ ĩma sawi za'ra na, Onesiporuhu nhorõwa 're, 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã. ²⁰Erasitu hã ma tã ĩza'u nhamra, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Toropimu hã hãzẽ wa, wa tã tirẽ, Miretu na

'ri nho'ōmo nhisi āma. ²¹Ma'āpé, niha asina rosa'rata, rowa'u'u wahâ 're sa'wari mono ō ré, we aimorizéb da hã. Wasiré isazei'wa norĩ hã te āma asawi za'ra, Eburu, duré Pudeti, duré Rino, duré Caradiza. Uburé isazei'wa hãiba amo norĩ hã te duré āma asawi za'ra.

²²Timotiu, wa isima aiwē, Wanh'apito hã 'râwi aipē'ē 're, 're isāmra mono na, asina 're waihu'u u'âsi mono da. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa tô te tiwi 're waptērē u'âsi, isimizawizé hã uburé ai'āma za'ra wa'aba 're hâimana u'âsi mono da.

Titu

Tituhu ma, Paru te te ĭrob'ui'érézé

Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĭbaihâ hâ Paru hâ aibâ ĭprédupté ma, ma tô rob'ui'éré, Titu na ĭsisi ma. Ta hâ Paruhu siwadi uptabi, duré 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma romhuri na ĭpawapto'wa (Darasiza. 2.1-3). Titu hâ zudezu ô di. Ta hâ deredu na ĭwaptêrê. Tereta na rob'rê za'iti nhisi âma, ma tô Zezusihi zazei'wa norĭ hâ 're hâimana za'ra. Tame ma tô Paru hâ Titu hâ tirê, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma romhuri hâ te te 'manharĭ da. Ā ĭbaihâ na ma tô tâma rob'ui'éré, Tereta âma hâ te te 're da'ab'madâ'â wê mono da, duré 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĭ hâ te te 're apisutu mono da, ĭsazei'wa norĭ 'madâ'â'wa da hâ.

Paru hâ wama zama, ma duré waihu'u za'ra, âne: Ni'wam norĭ hâ si'uihâ na tinhiptete na tiwasété wi hâ 're wairébé waihu'u mono ô di. Tazahâ 'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ wama ĭsôprub za'ra zém na si wanho'reptuzé hâ Cristuhu dâ'ázém na si.

1 Wa hâ Paru, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa 're ĭmorĭ, wa âma aima rob'ui'éré. Zezu Cristu hâ ma tô ĭpisutu, te te datême ĭzatōrĭ da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĭ u, te tâma 're apawapto mono da, Wanhib'apito umnhasi sina 're hâimana za'ra mono da, duré Wanhib'apito âma tô sena rowasu'u wê na te 're apawapto mono da, âma 're nomro wê mono da. Taha da, ma tô datême ĭzatō. ²'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ sadawa nhipese ô di. Marĭ te te apoto mono ô ré, ma tô ti-zazei'wa norĭ âma sima roti siro, rowê ĭsi'utōrĭ'ô âma ĭ'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da. Taha zô si, wa wasina

're wanhimipari u'âsi za'ra. ³Tawamhâ bâdâ ma tô oto ĭwa waptârâ, te te dama ĭwaihu'uzéb da hâ, âhâ wasu'u hâ. Taha wa, ma tô we ĭma tisô, tinhimiroti hâ, ĭsadawa para te dama 're sadawa wasu'u mono da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ Wa'anho'reptui'wa hâ.

⁴Titu, taha wa, wa âma aima rob'ui'éré. Te ĭaipawaptozbzéb zarina, wasiré Wanhib'apito zazei'wa 're aimorĭ wa, ĭ'ra na wa asisi, asawi te.

Wamama ma, wa ai'âma 're ĭmreme u'âsi, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, ĭsimizawizé hâ ai'âma 're hâimana u'âsi mono da, rowê u'âsi, âma 're aimorĭ da.

Cereta na rob'rê za'iti nhisi âma, Titu te te 're ĭdapawapto mono zé wasu'u

⁵Titu, Cereta na rob'rê za'iti nhisi âma wa tô airê, tame asâmra da a'â. E marĭ da. Romhuri hâ ĭ'uwaibaba dama hiri da. Duré ĭprédum norĭ hâ 're apisutu mono da, 'ri nho'ômo mono bâ ĭsazei'wa norĭ te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Tawamhâ te aima ĭrotizéb zarina si, te za oto 're ĭapisutu mo. ⁶Āne wa tô aima roti, ta norĭ âma. Wê na 're ĭnomro mono norĭ si te za 're ĭapisutu mo, da'madâ'â'wa da. Wê na 're nomro mono wa, ĭwasédé hâ da te âma 're ĭsa'ra mono ô norĭ si, te za 're ĭapisutu mo. Timro uptabi si te te 're ĭmadâ'â za'ra mono norĭ si, te za 're ĭapisutu mo, da'madâ'â'wa da hâ. ĭ'ra norĭ hâ tô sena ĭsazei'wa 're ĭnomro mono norĭ mama si, te za 're ĭapisutu mo. ĭ'ra norĭ hâ po're ô wamhâ, duré te te 're rowasutu za'ra mono wamhâ, te za ĭwasu'u na da te âma 're ropé. Tawamhâ ta norĭ mama hâ 're apisutu mono ô di za, da'madâ'â'wa da hâ.

⁷Da'madâ'â'wa norĭ hâ te za dama 're hâimana wê za'ra, 're nomro wasété mono wa, da te dasiwi 're wê'ô tô za'ra mono da. 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, te te 're da'madâ'â za'ra mono wa, dama

're hâimana wê za'ra mono di za. Āne te za 're nomro, da'madâ'â'wa norī hā. Dama pire wê te, 'râwi sina 're wata za'ra mono ō di za. Duré hâimana nhiti'ru na 're hâimana za'ra mono ō di za. Duré âzézei'wa na 're nomro mono ō di za. Duré sahi wa, te te 're dahâ za'ra mono ō di za. Duré sadawa nhipese na te te dama 're rob'râmi za'ra mono ō di za. ⁸Te za duré te te 're da'mazasi su'u za'ra. Duré 're nomro wê mono da si, te za te te sina 're rosa'rata za'ra. Duré hâimana prédum na, te za 're hâimana za'ra. Te za duré dama 're hâimana wê za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono âma si te za 're nomro wê. Duré tihâiba na te za sina 're siptete za'ra, 're nomro wê mono da. ⁹Wanhib'apito wasu'uwê, te dama 're iwasu'u mono hā tô sena. Taha wa, te za da'madâ'â'wa norī hā iwasu'uwê hā te te 're 'madâ'â' pese za'ra, i'uwaibaba si te te dama âma 're roti za'ra mono da, rowê na si Wanhib'apito âma 're danomro mono da, duré 're siwaihu'u za'ra mono da, tinhimiroti na te te 're i'upa za'ra mono norī hā.

¹⁰Āhâna te aibâ norī hā ahâ na 're hâimana za'ra, isazei'wa nherê, Wanhib'apito nhimiroti na te te 're iwawapari za'ra mono ō norī hā. Ta norī nhimirowasu'u hā dama i'uwaibaba ō di. Tizadawa nhipese na te ta norī hā te te dama 're rob'râmi za'ra. Āne te 're dahâimana za'ra da'ahâ na, zudezu na 're idapoto za'ra mono hā. ¹¹Taha wa, te za ta norī wi 're i'azawi mo, aimawi na isazei'wa norī ma te te 're rowasu'u za'ra mono tō da. E marī wa. Ta norī nhimirowasu'u zarina, ma tô ni'wam norī hā 're sipa za'ra, roti tô senai'ō niwī, damama siré 're idahâimana za'ra mono norī hā. Aimawi rowasu'u'wa norī hā rob'uprazé hā da te tãma 're sōmri za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra, rowahutu wa'râmi. ¹²Cereta nhihudu hā tô sena na ma tô tisiré norī

hâimanazém na rowasu'u. Āne te tinha, romhâ ré dapore pu'u'wa hā: "Cereta nhihudu norī hā sadawa nhipese na te 're nomro. Abaze zahi ne, te duré 're nomro, sahi u'âsi. Wa'a za'ra nherê, te tisa zô si 're sōpré." Āne te dawasu'u, romhâ ré dapore pu'u'wa hā. ¹³Īsimirowasu'u hā tô sena. Taha wa, aimreme pire na te za isazei'wa norī ma 're i'aroti mo, Wanhib'apito nhimiroti si te te 're sazei pese za'ra mono da, rowê na âma 're hâimana za'ra mono da. ¹⁴Zudezu norī nhimirob'râzarôtō 'rada hā tô senai ō wa, te te 're wapari za'ra mono ō di za, isazei'wa norī hā. Duré Wanhib'apito âma tô sena roti hā te te siwi 're iwê'ō za'ra mono norī nhimiroti hā te te 're wapari za'ra mono ō di za. ¹⁵Danhimirosa'rata wê u'âsi 're danomro mono wamhā, uburé marī iwê na 'râwi âma 're dasiwasété za'ra mono ō di za. Tane nherê, danhimirosa'rata wasété u'âsi 're danomro mono wamhā, marī wê nherê, da te âma 're rosa'rata wasété za'ra mono wamhā, te za 'râwi âma 're dasiwasété za'ra, isazei'ō'wa norī hā. Tane nherê, dawasété na 'râwi 're dasiwaihu'u za'ra mono âna, te za 're dahâimana za'ra. ¹⁶Ta norī hā te 're siwasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwaihu'u za'ra na. Tane nherê, 're nomro wasété mono wa, tô senai ō di, 're isiwasu'u za'ra mono zé hā. Te te 're ida'ruiwapari za'ra mono zép si, te tãma 're hâimana za'ra. Duré po're'ō u'âsi te 're nomro. Marī iwê hā te te 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di, ta norī hā.

Rowasu'u uwaibaba na si rowasu'u

2 Titu, rowasu'u uwaibaba si te za isazei'wa norī ma 're irowahutu mo, âma 're nomro wê mono da. ²Aibâ ihi norī ma, te za 're i'aroti mo, hâimana prédum na 're hâimana za'ra mono da, tiwasété wi sina 're siptete za'ra mono sina, 're hâimana za'ra mono da. Wan-

hib'apito nhimiroti si te za duré te te 're sazei pese za'ra, ta hã tô sena wa. Te za duré te te 're dazawi pese za'ra. Marĩ hã sada 're hâimana za'ra mono nherê, Wanhib'apito âma si te za 're hâimana u'âsi za'ra. ³⁻⁴Pi'ô ïhi norĩ ma zama, te za duré 're ĩaroti mo, hâimana wê uptabi na 're hâimana za'ra mono da. Te te 're dawasu'u wasété za'ra mono ô di za, dama. Âzézei'wa 're hâimana za'ra mono ô di za. Roti wê na si te za ĩ'ra ré norĩ hã te te 're pawaptob za'ra, timro hã duré ti'ra norĩ zama te te 're sawi pese za'ra mono da. ⁵Te za sina 're siptete za'ra, 're nomro wê mono da, ĩ'ra ré norĩ hã. 'Ri 're, romhuri wê 'wa te za 're hâimana za'ra. Duré timro mreme te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhã da te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na oto 're nomro wê mono wa, ĩ'ra ré norĩ hã.

⁶Ritéi'wa norĩ ma zama, te za duré 're ĩaroti pese mo, sina 're siptete za'ra mono sina, 're nomro wê mono da. ⁷A hã aihâimana wê na, te za dama âma 're asanho mo, asirã zarina si 're danomro wê mono da. Dama 're rowahutu mono wamhã, aimreme tô sena na si, te za dama 're ĩrowahutu mo. ⁸Īwasu'u uwaibaba si, te za dama 're ĩrowahutu mo, da te aima 're nharĩ za'ra mono tô da, taré da te aima 're nharĩ za'ra mono wa, timreme niwĩ wawê'ô'wa norĩ hã 're siséb za'ra mono da.

⁹Īwada'uri zarina si, pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norĩ ma zama, te za 're ĩaroti mo, tinhib'apito mreme hã te te 're wapari pese za'ra mono da, ĩsimiromhuri na te te 're wêsãmri za'ra mono da, ĩsib'apito hã. Romhuri'wa norĩ hã timreme na te te tãma 're wa'rãmi za'ra mono ô di za, tinhib'apito ma hã. ¹⁰Duré marĩ hã tinhib'apito wi te te 're simi'uri za'ra mono ô di za. Te za te te tãma 're romhuri wê za'ra, te te tiwi 're upa za'ra mono âna. Tawamhã 'Re ĩhâimana

u'âsi mono nhimiroti zarina si 're nomro wê mono wa, te za Wa'anho'reptui'wa nhimiroti wê na 're dawata za'ra.

¹¹'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô dama siwaih'u, tinhimizawi pese zém na, uburé te te 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã. ¹²Ta hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô wama waih'u, wa te 're rême pese za'ra mono da, ĩsazei'ô'wa norĩ hâimanazé hã, dawê te, wawasété zô wa te 're rowasutu tô za'ra mono da, ti'ab ré wasina 're wanhiptete za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma si 're wanomro wê mono da. ¹³Âne wa za 're wanomro, Wa'anho'reptui'wa zô wanhimipari sina. Wa za rowê u'âsi 're wahâimana za'ra, wasina 're wanhimipari za'ra mono sina. Rowa'a za'etê ré, apâ wei morĩ wapsi, wa za watômo na 'madâ'â za'ra ni, danhipai u 're ĩhâimana mono hã, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. ¹⁴Ta hã ma tô wazada sisô, wazada dâ'â da, 're ĩwanomro wasété mono hawi, te te 're wa'anho'reptui mono da, ĩsib'a'uwê si 're wahâimana za'ra mono da. E marĩ da. Sena na 're wanomro mono da oto, duré wawa'a âna ĩwê na wa te 're dapawaptob za'ra mono da.

¹⁵Īnhimiroti zarina si, te za 're ĩda'apawapto mo, Wanhib'apito âma 're danomro wê mono da. 'Re danomro wasété mono tô da, te za dawĩ 're ĩazawi pese mo. Wanhib'apito zadawa para te za aimreme pire na dama 're ĩaroti mo, asimiroti wapu wa, da te dasiwi 're aiwê'ô za'ra mono tô da, dama 're ĩaroti mono na hã.

Īsazei'wa norĩ hã 're ĩhâimana wê za'ra mono zé wasu'u

3 Titu, ĩsazei'wa norĩ hã te za 're ĩapo're pu'u u'âsi mo, dama ĩpire norĩ nhimiroti si te te 're wapari pese za'ra mono da, roti'wa norĩ nhimiroti zama. Simi'ê na te za ĩmreme hã te te tãma âma 're uwaimrami za'ra. ²Duré te

te 're dabâsi wasété za'ra mono ô di za. Te te duré 're dazada'âbâ za'ra mono ô di za. Simizawi pese na si, te za 're hâimana za'ra. Duré waimri na te za uburé dama 're hâimana za'ra, hâimana wê na. ³Wa nori zama, Cereta nhihudu nori ne, wanhimiza'rese âna, wa aré 're wanomro. Wapo're'ô u'âsi, wa aré 're wahâimana za'ra. Dazadawa nhipese na ma tô da te wama 're rob'râmi za'ra. Uburé marî hâ sipu'u pese na, wa tô aré wa te wasima 're wê za'ra, iwê newa, âma wama 're robze za'ra mono da. Wa tô duré wa te dama 're rob'manharî wasété za'ra. Danhimarî na da'ruiwapari hâ ma tô wama 're hâimana za'ra duré. Wawasédé wa te 're 'manharî za'ra mono 'ru te, ma tô da te 're wa'ruiwapari za'ra aré. Wa nori hâ wa tô duré asa wa te 're da'ruiwapari za'ra aré. ⁴Tane nherê, wawasété na 're wanomro mono nherê, tinhoprubzém na ma tô dama 're siwaihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Wanho'reptui'wa hâ. Duré uburé te te 're ida'azawi pese mono zém na zama, ma tô dama 're siwaihu'u. ⁵'Re iwanomro wasété mono hawi, ma tô te te 're wa'anho'reptu. E 're wanomro wê mono wa, duré e wa te dama 're rob'manharî wê za'ra mono wa, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Mare di. Wa'âma 're ipê'ézé mono zarina, ma tô te te 're wa'anho'reptu. Tipê'ézani te te wama 're i'anhomri mono na, ma tô wapê'ê 're te te 're wa'apoto té. Wawasété hawi, ma tô wapê'ê 're, te te 're wa'upsô, âma 're wanomro wê mono da oto. ⁶Sôpru uptabi wa, ma tô wei wama te te 're anhomri Tipê'ézani hâ, Zezu Cristu te te 're i'wa'anho'reptui mono zéb zarina. Wê uptabi di, Ipê'ézani hâ. ⁷Wawasété na 're wanomro mono nherê, ma tô te te 're wa'azawi pese, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ. Taha wa, ma tô te te 're wa'awêsâmri, wawasédé hâ te te oto wa'âma 're i'ab'madâ'â mono ô zéb zarina, rowê isi'utôri'ô âma i'rata 're

wasi'ubumroi u'âsi mono da. Taha wa, wa za wasina sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, i'rata 're iwasi'ubumroi u'âsi mono zéb zô hâ. ⁸Te aima irowasu'uzé hâ tô sena.

Taha wa, te za isazei'wa nori ma 're i'aroti mo, marî wê na te te 're dapawaptob u'âsi za'ra mono da. Te aima 're irowasu'u mono zé hâ wê uptabi di, dama 're irowê za'ra mono zéb da hâ. ⁹Ni'wam nori hâ zudezu nori hi'rata nori nhisi wasu'u na, te âma 're sisada'âbâ za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, zudezu nori ma 're ihâimana za'ra mono na zama, te duré 're sisada'âbâ za'ra. Âne wamhâ, dama 're irowê za'ra mono zé hâ, mare di. Taha wa, marî na 're idasisada'âbâ za'ra mono zé hâ, 're wapari mono ô di za. ¹⁰Âté ni'wa hâ te za aimawi tinhimirowasu'u na te te 're ro'wa'rutu, isazei'wa nori wi. Taha zarina, isazei'wa nori hâ sima âma 're siwanhizari za'ra mono wamhâ, te za tâma 're i'aroti mo, âne na te te dama 're rowasu'u tô mono da. Taha parimhâ te te aiwapari ô wamhâ, te za duré tâma âma isahu. Taha na duré te te aiwapari ô wamhâ, ma'âpé, tiwi 're asi'madâ'â pese mono. Tawamhâ isiré 're aihâimana mono ô di za oto. ¹¹E marî wa. Tâma roti nherê, te te i'aiwapari ô na, waihu'u wa. Roti sena hawi sipai wa, te za iwasété na dasiwi waihu'u ni.

**Paru hâ, Tituhu ma te te
irowaihu'u rāsutu zé**

¹²Nimahâ na, wa za aibâ hâ atême satô, âté Atemasi hâ, âté Titicu hâ. Taha wa, ma'âpé rosa'rata, we aimorî da, wasisôpêtê da, Nicopuri na 'ri nho'ômo nhisi âma. Taha na wa tô isima rosa'rata, rowa'u'u wahâ nomro ré, tame inhamra da. ¹³Duré aibâ nori hâ pawaptob zahuré na, Zena nori hâ Aporuhu me. Danhimirob'manharizém na dawasu'u'wa, te 're hâimana, Zena hâ. Marî hâ aima

ihâimana zarina, te za îpawaptob zahuré, marĩ hã tâma hâimana zahuré õ wa, ìnezbéb da hã. ¹⁴Wa tô ìsima wê, wasiré ìsazei'wa norĩ hã marĩ zô dawi 're ro'wanhi'riti za'ra mono wamhã, te te 're dapawaptob za'ra mono da, taré 're hâimana za'ra mono tô da, dapawaptob âna.

¹⁵Uburé ìsiré 're ìsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô timreme na âma asawi

za'ra. Wasiré ìsazei'wa norĩ hã wa wamreme na âma sawi za'ra ni, wazawi'wa norĩ hã.

'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa aima za'ra wa'aba, te tiwi 're rowaptêrê u'âsi, aihĩni te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowê u'âsi âma 're anomro aba mono da.

Piremo

Piremohō ma, Paru te te ĭrob'ui'érézé

ĭbaihā wasu'uzé

Duréihā ma tō aibā norī hā da te 're uipra za'ra, pi'ō norī zama, te te dama 're romhuri za'ra mono da. Taré dasa si, duré da'uzazép si ma tō da te tāma 're sōmri za'ra. Romhuri wa'ā hā da te tāma 're sōmri za'ra mono ō di. Ma tō duré da te tiwi 're rosawi za'ra, nimomo si'uihā na 're wairébé mono tō da. Āne wa, ma tō robzei āna 're hāimana za'ra, romhuri'wa norī hā. Tawamhā nimomo apito norī hā te te satōrī za'ra ō nherē, si'uihā na 're wairébé mono wa, te za sada 're sahi za'ra. Taha wa, te za dama 'ru za'ra, da te sōpētē za'ra wa, apā da te simroi mono da. Tawamhā apito hā te za nasi hā za'ra āté, romhuri'wa norī hā si'uihā na 're wairébé mono 'ru te.

Āne hā tāma waihu'u pese wa, ma tō Paru hā rob'ui'éré, Piremohō ma. Ta hā ma tō aré uipra aibā hā, Onezimo na ĭsisi hā, tāma ĭromhuri'wa da hā. Tane nherē, ma tō tiwi watobro Onezimo hā, nimomo morī da. Morī wamhā, Paruhu u ma tō wi. Tawamhā Zezusihi wasu'uwē hā ma tō tāma wasu'u, Paru hā. Taha zarina, ma tō Onezimo hā saze. Taha wa, ma tō Paru hā Piremohō ma rob'ui'éré, te te āma waihu'u da, Onezimohō hāimanazép tém na hā. Piremo hā duré ĭsazei'wa. Taha wa, Paru hā ma tō tiwi rowaptē, Piremohō wi, te te āri wē da, Onezimo hā apā ĭrata 're sāmra mono da, ĭsiré ĭsazei'wai wa oto.

1¹⁻²Piremo, a hā wasiwadi wama asawi pe, duré wasiré Cristu Zezusihi ma romhuri'wa. Āhāna, wa hā Paru, wa za asawi, ĭnhimi'ui'éré na. Wano hā ĭtimotihu me, wa za asawi ni. Duré Zezusihi zazei'wa norī, asōrōwa u siré 're ĭsi'rā'ōtō mono norī zama, wa za āma sawi za'ra

ni. Duré wahidiba hā Apiza hā wa za āma sawi ni. Duré aibā hā Atipu hā wa za āma sawi ni. Ta hā te duré wasiré Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese. Wa hā Zezu Cristuhu ma romhuri'wai wa, ma tō dasiwi ĭ'āri ni. Dazazéb 're ma tō duré dasiwi ĭnherē ni. Tawamhā dazazéb 're, ĭnhamra ré, wa za aima rob'ui'éré za'ra wa'wa.

³Wamama ma, wa ai'āma 're wamreme zusi u'āsi, 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma zama, ĭsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi mono da, rowé u'āsi, āma 're aimorī da.

⁴⁻⁵Piremo, asawi di. Āhāna wa za aima waihu'u, Wamama āma ĭwatazém na, ai'āma hā. Aiwasu'u wē hā ma tō we nasi ĭtēme waptārā. Wanhib'apito Zezusihi zazei'wa te, u, 're aimo. Te duré, u, 're ĭazawi pese mo, uburé ĭsazei'wa norī hā. Taha wa, aiwasu'u wē hā we ĭtēme 're waptā'ā mono wa, ĭto ti, wa hā. Duré 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma, ai'āma 're ĭmreme mono wamhā, wa duré āma 're ĭwata u'āsi, ĭnhib'apito āma. ⁶'Re ĭhāimana u'āsi mono hā ma tō uburé Cristuhu zazei'wa norī ma 're sōpru, uburé marī ĭwē na. A hā, Cristuhu zazei'wai wa, wa oto wasiré 're wahāimana za'ra. Tawamhā, wa ai'āma 're ĭmreme, 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma, te te aima 're awaihu'u pese mono da, aipē'ē 're, uburé marī ĭwē hā Cristuhu zazei'wa norī ma, te te 're ĭanhomri mono hā. ⁷A hā ĭno. ĭma asawi di. 'Re asimizawi pese mono wa, ĭto ti. ĭtoi uptabi di, ĭpē'ē 'remhā. Taha wa, ĭma rowē uptabi di. Duré uburé ĭsazei'wa norī hā robze na oto 're si'ubumroi mono wa, marī na a hā 're apawapto mono wa, ĭtoi uptabi di, aima.

⁸Tawamhā, marī na wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowaptē. Wa hā asiré Cristuhu zazei'wai wa, adub'rada, wa oto 're mo. E taha wa, wa

za āma aima ti'ru, marī hā 'manharī da. Mare di. Te āma aima 'rui ō di za. ⁹Īma asawi pese wa, wa hā Paru, dazazéb 're ĭnhamra nherē, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wai wa, wa za taré aiwi rowaptē, asi'uihā na si marī hā 'manharī da. ¹⁰Āne āhāna Onezimohō āma, wa za aima rowaihu'u. Wa za duré aiwi rowaptē, Onezimohō ma. Cristuhu zazei'wa te oto 're mo, ta hā. Wanhīb'apito wasu'uwē hā wa tō tāma waihu'u, dazazéb 're ĭnhamra ré. Ma tō saze. Taha wa, ĭ'ra ne, wa ĭsina te 're waihu'u oto, Onezimo hā. ¹¹Te te aima 're romhuri zei mono āna, te aré 're mo, Onezimo hā. Taha wa, aima wē ō di aré. Tazahā, aimawi ihāimanazé hā oto. Ma tō aipi'ra. Taha wa, aima wē di za oto. Īma zama duré wē di.

¹²Īma sawi di duré. Īma sawi uptabi nherē, āhāna wa za oto Onezimo hā atēme satō, ai'rata 're sāmra mono da, apā. ¹³Īrata 're sāmra mono 'wa'āhā, te aré te te 're ĭpawapto, ai'upana. Te te 're ĭpawapto mono da, wa tō ĭsima wē, dazazéb 're ĭnhamra ré, wa hā ĭwasu'u wē 'wai wa. ¹⁴Tane nherē, te za asi'uihā na si tāma ĭpisu, apā we ĭtēme satōrī da, aima wē wamhā. Aima wē ō wamhā, mare di za. Āne wapsi, ĭma wē di za. Wa hā te āma pisutu ō di. Mare di.

¹⁵Ta hā Onezimo hā ma tō aré airē. Āté syry na asiti 're sāmra mono nherē, wē di. E marī wa, wē di. Atēme wisi wapsi, āté te za oto ai'rata 're sāmra u'āsi. Taha wa, aima wē di za oto, āté. ¹⁶Cristuhu zazei'wa te za oto 're mo, Onezimo hā. Pawa'ābā āna aima romhuri'wa si 're morī ō di za oto. Cristuhu zazei uptabi 'wa oto 're morī wa, wano te za oto 're hāimana, Onezimo hā. Tō sena sawi di, ĭma. Tawamhā aima sawi uptabi di za oto, ta hā. Asiré ĭsazei'wai wa, ano te za oto 're mo, asiré.

¹⁷Āhāna, wa za aiwi rowaptē, Onezimohō ma. Ma'āpé, atēme wisi wi, sawi na za, ai'rata apā 're hāimana u'āsi mono

da oto. Wa hā asiré ĭsazei'wai wa, atēme ĭwisi 'wa'āhā, te aré ĭzawi. Tane te za ĭsawi, Onezimo hā, apā aima 're hāimana mono da. ¹⁸Āté ai'rata sāmra ré hā, ma tō marī hā aiwi wasété. Āté marī, ma tō aiwi ti'ā, asiti morī ō ré. Sena wamhā, ma'āpé we ĭma waihu'u za, apā ĭwa'ābāzéb zarina te aima sōmri da, ĭsōwa're're, Onezimohō upana. ¹⁹Tō sena, ĭmreme hā. Wa hā Paru hā wa za aima wa'ā. Āne wa oto aima rob'ui'ééré, waihu'u da. A hā, Zezusihi zazei'wa. Āhāna Zezusihi wasu'uwē zarina, robze na te oto 're aimo, ĭwasu'uwē hā te aima waihu'u wa, wa hā. ²⁰Taha wa, wa āne aima roti. Duré wa aiwi rowaptē, Onezimohō ma, sawi da, duré ai'rata 're sāmra mono da, a hā ĭno, Cristuhu zazei'wai wa. Āne wamhā, wē di za ĭma.

²¹Āne, wa aima rob'ui'ééré, ĭnhimiroti hā waihu'u da. Zahadu wapsi, uburé 're ĭ'ab'manharī wē mono zé hā, Onezimohō āma hā, ĭnhimiroti zarina hā wa za waihu'u. Āté ĭnhimiroti zarina si ō di za. Āté asi'uihā na asimirosa'rata zarina zama, te za tāma ĭ'manharī wē. ²²Duré misi wa za aiwi waptē. Ma'āpé, daza'warizé hā ĭma pisutu, ai'rata za'ra wa'aba a'ā ĭnhamra da. A norī wa'wa hā ma tō duré ĭma 're ĭrowaptērē za'ra wa'aba mo, hāiwa u, 'Re ihāimana u'āsi mono wi, te te ĭzatōrī da, dazazém hawi atēme za'ra wa'aba, ĭmorī da apā. Taha wa, wa sō mapa, ĭmorizéb zō, atēme za'ra wa'aba, ĭma 're ĭrowaptērē za'ra wa'aba mono zéb zarina, āma ĭmorī da apā. Āne si.

²³Āhāna Epaprasi hā te āma asawi. Ta hā duré Cristu Zezusihi wasu'u'wai wa, dazazéb 're te nhamra, ĭme. ²⁴Marcusi hā te duré āma asawi, duré Aritacu hā, duré Demasi, duré Rucasi. Ta norī hā, ĭsiré Wanhīb'apito ma romhuri'wa norī. Āne si, wa ĭnhimirob'ui'ééré hā 'rāsutu.

²⁵Wa hā wa duré 're ĭmreme u'āsi, Wamama ma, ai'āma za'ra wa'aba, Wan-

hib'apito Zezu Cristu hã te te 're robzei u'âsi, ãma 're anomro aba mono
aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, da.

Ebreusi

Ebreusi norī ma, rob'ui'éré

Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĭbaihâ na rob'ui'éré hâ zudezu norī ma hâ, Zezusihi zazei'wa norī ma hâ. Ebreusi hâ zudezu norī waptērēzé hâiba amo. Ā ĭbaihâ na rob'ui'ére'wa hâ ni'wa hâ te te waihu'u ō di.

Zudezu norī hâ Zezusihi zazei'wa norī hâ ma tō te te 're robzépata za'ētē za'ra, ĭsiré zudezu norī hâ te te siwi 're wē'ō za'ra mono wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére' hâ te te oto 're 'madâ'â za'ra mono ō newa. Taha wa, ma tō Ebreusi na rob'ui'ére'wa hâ ĭsazei'wa norī āma tihâtâ'â za'ra, zudezu norī nhimizaze 'rata zéb u apâ sipizari za'ra ō'umnhasite. Ma tō duré dama waihu'u za'ra, Zezusi hâ 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'ra uptabi na hâ. Ta hâ hâiwa āma romhuri'wa norī ma, pire uptabi di, ti'ai āma uburé 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī ma zama, Mozésihi ma, duré Zuzuwéhé ma.

Ma tō duré dama waihu'u za'ra, āne: Zezusi hâ dazada ĭsisōmrizé hâ danhipai u wē uptabi di, 'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, danhimizama hâ dasi'udâna da te tâma 're ĭsōmri za'ra mono na hâ.

Capituru 11 āma hâ ma tō duré wama sisi nhoré za'ra, ni'wam norī hâ 'Re ĭhâimana u'âsi mono si te te sina 're ĭ'umnhasi za'ra mono zém na hâ, te te 're robzépata za'ra mono nherē.

'Re ĭhâimana u'âsi mono 'ra wasu'u

1 Duréihâ 'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ ma tō tizadawa wasu'u 'rata 'wa norī ma te te 're rowasu'u, ta norī hâ te te oto wahi'rata norī ma āma 're rowasu'u za'ra mono da, ĭsadawa nhipai u hâ. Ta norī ma, ma tō marī na misi si te te tâma 're rowasu'u za'ra, āma

ĭpu'u na hâ, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te tâma 're ĭwaihu'u za'ra mono zép sidâpâsi. ²Tane nherē, ti'ra si ma tō oto pisutu, ĭsadawa nhipai u te te oto wama āma 're ĭrowasu'u za'ra mono zéb da hâ, rob'râsutuzéb u romhutu na za 're ĭwahâimana za'ra mono norī ma. Taha si ma tō Timama zadawa para uburé te te ro'apoto. Taha si ma tō duré pisutu ĭmama hâ, niwapsi uburé roptede'wa na 're hâimana mono da oto. ³Ōhō si te oto Timama hâ ĭwē uptabi na te te dama 're wasu'u, rowa'a ĭsa'ētē na hâ. Taha si te Timama ne 're hâimana, aiwa wa. Tinhimiroti nhiptete na te uburé marī hâ te te 're a'upari wē, 're si'utōrī tō za'ra mono da. Ōhō si dawasédé hâ te te dama 're aparī mono da, dazada dâ'â wa, taha pari hâiwa'utu wa, te oto 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimire niwī 're sāmra, hâiwa āma. Danhipai u ĭwaihu'u pese uptabi nhimire niwī te oto 're sāmra, ĭsiré te te 're da'ab'madâ'â mono da oto, pire uptabi na.

Zezusi hâ hâiwa āma romhuri'wa norī ma, pire na 're ĭhâimana mono zé wasu'u

⁴ĭmama hâ ma tō ĭsisi hâ tâma tisō, sisi pire da, 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'ra na ĭsisi da hâ, uburé hâiwa āma tâma ĭromhuri'wa norī nhisi ma, pire uptabi da. Tane ma duré ĭmama hâ pisutu, hâiwa āma romhuri'wa norī ma, pire uptabi na 're hâimana mono da oto, ĭ'ra hâ. ⁵Duréihâ 'Re ĭhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hâ ma tō āne na āma rob'ui'ére', 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreme na:

“A hâ ĭ'ra te ĭme 're aihâimana mo. Taha wa, wa za oto ĭ'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihâimana mono da oto.”

Āne duré ĭhâiba amo na rob'ui'ére' hâ: “Wa hâ ĭmama wa za tâma 're ĭhâimana. Taha wa, ĭ'ra te za 're hâimana.”

Ñe duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã. Tawamhã e hâiwa âma tâma ïromhuri'wa nori âma zama, ma tô ãne na hã rowasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Mare di. Zezusihi âma si, ma tô ãne na hã rowasu'u.

⁶ Ñe ma tô duré ni'wa hã âma rob'ui'éré, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na, ti'ra hã ti'ai u za te we isatôrizém na, da'ra hã dama 're ipoto 'rata za'ra mono ne ipire uptabi na hã:

“Uburé hâiwa âma ïma ïromhuri'wa nori hã te za âma tiwata za'ra.”

Ñe ma tô Zezusihi âma rowasu'u siro, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁷ Ñe na si ma tô hâiwa âma romhuri'wa nori âma hã rob'ui'éré za'ra, ni'wa hã:

“Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô hâiwa âma tâma ïromhuri'wa nori hã pisutu za'ra, rowa'u'u ne 're hâimana za'ra mono da, duré unhama ro'o ne 're hâimana za'ra mono da.”

Ñe na si ma tô iwasu'u za'ra na ni'wa hã rob'ui'éré.

⁸ Tazahã, i'ra si dama pire uptabi na 're ihâimana mono zém na ma tô rowasu'u 'Re ihâimana u'âsi mono hã, ãne:

“A hã Ropoto'wa. Da'âma 're asib'a'uwé mono zé hã aiwi 're si'utôri mono ô di za. Te za tô aima 're hâimana u'âsi.

Duré marí na 're upai mono ãna, te za 're ida'ab'madâ'â u'âsi mo.

⁹ Uburé marí iwé hã da te 're i'manharí za'ra mono si, aima wé uptabi di. Duré uburé marí iwasédé hã da te 're i'manharí za'ra mono si, ma tô da'âma 're i'a'ruiwapari mo.

Taha wa, wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono, Asib'apito hã wa tô aipisutu, uburé asiré 're ihâimana za'ra mono nori nhipai u, aipire na tâma 're aihâimana za'ra mono da, duré ãne zarina âma 're atoi u'âsi mono da.”

Ñe ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ra ma roti.

¹⁰ Ñe ma tô duré ti'ra ma tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono hã:

“A hã uburé Danhib'apito. Duréihã ropoto na'rata hawimhã ma tô ti'a hã i'manha. Asi'uihã na ma tô duré hâiwa hã i'manha.

¹¹⁻¹² Tane nheré, te za niwamhã ai'utôri zahuré, sahuré ta nori hã, da'uza hã dawí 're ihâsiwamnarí su'u za'ra mono ne. Duré da'uza pano pa hã dawí 're hâsiwamnarí za'ra mono wa, rob u da te oto 're sãmra mono da, da te 're ihãnhinha za'ra mono ne, te za ta nori hã i'uprosi zahuré, itép si 'manharí zahuré da, isôwa're're. Da'uza 'rada hã da te oto dasiwi 're wé'ô za'ra mono wa, ihâtép si da te âma 're isapri za'ra mono ne, te za tô itép si i'manharí zahuré, ti'a hã, hâiwa me.

Tane nheré, niwamhã ai'utôri ô di za, a hã. Aiwétési te za 're aihâimana u'âsi mo. Nimahã na hã âma sapri waihu'u ô di za, aihâimanazém na hã. Tô ôhõ si, 're aihâimana mono zé hã za.”

Ñe ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ra ma, waihu'u siro.

¹³ Ñe ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma waihu'u siro:

“I'rata te za 're asãmra u'âsi mo ïnhimire niwí, dama aipire na isiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru nori nhiptezé hã wa za tiwi uprosi za'ra, wapu na aima 're hâimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uware na 're hâimana za'ra mono da oto.”

Tawamhã, e hâiwa âma tâma ïromhuri'wa nori ma, ma tô ãne hã waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Mare di. Ti'ra ma si, ma tô ãne hã waihu'u siro, ta nori ma, pire u'âsi 're hâimana mono wa za, Zezusi hã.

¹⁴E niha tawamhã, hâiwa âma romhuri'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zé hã. Ta norĩ hã ihâiba'õ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ. Ta norĩ si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're satõrĩ za'ra ti'ai u, za te te isõ'reptu za'ra norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono da, ti'ab ré. Taha na si, ta norĩ nhimiromhurizé hã.

Danho'reptuzé iwē uptabi wasu'u

2 Taha wa, Cristuhu wasu'uwē hã wa te 're iwapari za'ra mono zép si, wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra, wasina 're wapahã za'ra mono tã da, tiwi. ²Duréhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã, hâiwa âma tâma ïromhuri'wa norĩ hã wahi'rata norĩ ma, te te iwaihu'u za'ra zé hã tô sena na 're ihâimana mono na ma tô da te 're waihu'u za'ra. Duré ni'wam norĩ hã õhõ si te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wa, duré isarina si 're nomro wē mono õ wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã isarina te te 're hã za'ra. ³Âne wa, te te 're iwa'anho'reptui mono zéb zõ, iwē uptabi zõ, wa te sô 're rob'ruiwapari za'ra mono õ nherē, e isimiházé wi, wa za wasi'uihã na 're wawairébé. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'anho'reptui mono zé wasu'u na ma tô Wanhib'apito hã dama rowasu'u 'rata, si'uihã na. Ìmreme wapari'wa norĩ hã ma tô duré âne na wama âma rowasu'u za'ra, tô sena danho'reptuzém na wa te âma 're isaze za'ra mono zéb da hã. ⁴'Re ihâimana u'âsi mono zama, ma tô te te 're wa'apawapto, te te 're ida'anho'reptui mono zé wasu'u hã, tô sena na 're ihâimana mono na wa te wasina âma 're waihu'u pese za'ra mono da oto. Tiwaihu'u pese na marĩ iwē hã dama ïmanharĩ waihu'u'õ hã ma tô te te dama 're ab'manharĩ wē, âma 're idatob'uzu za'ra mono zé hã, taha zarina tô sena, wa te âma 're iwaihu'u pese za'ra mono zéb da hã, te te 're ida'anho'reptui mono

zé wasu'u hã. Ma tô duré Tipē'ēzani ma pisutu, romhuri hã isazei'wai mono bâ te te sima 're i'awē mono zéb zarina, te te tâma 're apisutu mono da, âma 're isi-pawaptob za'ra mono zéb da hã. Taha zarina, wasi'uihã na tô sena, wa te âma 're waihu'u pese za'ra mono da, ma tô duré te te 're wa'apawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

Zezu Cristu hã

Danho'reptui'wai wasu'u

⁵Za 're idahâimana téb za'ra mono na, wa tô aima âma rowasu'u pari za'ra wa'wa. E taha wa, te za hâiwa âma tâma ïromhuri'wa norĩ hã pisutu za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono hã, ta norĩ hã pire na te te 're da'madâ'â za'ra mono da, za 're idahâimana téb za'ra mono âma hã. Mare di. Ta norĩ hã danhib'apito da, te te pisutu za'ra õ di. ⁶Tazahã duréhã ni'wa hã ma tô âne na ibaihã na âma rob'ui'éré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te irowasu'uzém na hã:

“Re ihâimana u'âsi mono, e dahâimana pire na aima 're dahâimana za'ra mono bâ, te da'âma 're aipo're pu'u u'âsi mo. E niha da, te bété da'âma 're aiwamri u'âsi mo, a'uwē na si 're dahâimana za'ra mono nherē.

⁷Ma tô aré dama ipisu, hâiwa âma aima romhuri'wa norĩ zapari, dawapu na 're dahâimana za'ra mono da a'â. Tazahã, ma tô oto dama ipisu, dapire na oto 're dahâimana za'ra mono da, iwē na si.

⁸Ma tô duré dama ipisu oto, uburé marĩ hã niwapsi da te 're 'madâ'â za'ra mono da, dapire na.”

Âne na ma tô duréhã dawasu'u na rob'ui'éré, ni'wa hã.

'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô oto dama pisutu, niwapsi uburé marĩ hã da te 're i'madâ'â za'ra mono zéb da hã, dapire na. Marĩ hã taré 're maihâimana mono õ di za, da te 're i'madâ'â za'ra

mono õ na hã. Tane nherê, zahadu uburé marĩ hã da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di, ti'a 're dahâimana za'ra mono ré hã. ⁹Zezusi 're ïmorízép si wa tô wa te 're waihu'u pese za'ra. Ta hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pisutu, ti'ai âma 're hâimana mono ré hã, hãiwa âma tâma ïromhuri'wa norĩ ma, wapu na a'â 're hâimana mono da, dasine. Zezusi hã dazada dâ'â da si, ma tô pisutu 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, da'âma 're p'êzézé mono wa, da'âma 're ïsiwãrĩ mono zéb da hã. Ma tô duré pisutu ti'ra hã, pire na dama 're hâimana u'âsi mono da oto, dazada ïdâ'â zarina, te te ïrobzépata na te te sina tâma uwaimrami wa, Timama ma hã. ¹⁰'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô uburé te te ro'apoto. Taha ma si te uburé marĩ hã tâma 're hâimana. Ta hã tô ïbâ, ma ti'ra hã pisutu Zezusi hã, dazada dâ'â wa, te te robzépata da a'â, taha zarina te te 're da'anho'reptui mono da, te te sina uwaimrami da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutuzéb zarina. Da'ahâ na hãiwa âma rowê uptabi na ïrata 're danomro u'âsi mono da, ma tô âne da hã tâma pisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã.

¹¹Zezusi hã Timama nhib'a'uwê norĩ pisutu'wa, duré ïsib'a'uwê da, Zezusi te te 're ïpisutu za'ra mono norĩ hã misire ïmama za'ra hã tô õhõ si. Taha wa, Zezusi hã âma 're sisé mono õ di, ta norĩ hã tisisãnawã na za te te 're ï'anhisi mono da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã misire ïmama za'ra wa, simisutu. Te za tô tisisãnawã na te te 're anhisi, Zezusi hã. ¹²Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'ééré, Zezusi hã Timama ma, za te te tâma ïrowasu'uzém na hã:

“Ïsisãnawã norĩ ma, wa za te tâma 're ai-wasu'u wê za'ra.
Siré 're si'rã'õtõ mono ré, wa za ai'âma 're ïwata u'âsi, ïsõ'a za'ra.”

¹³Ma tô duré ni'wa hã âne na âma rob'ui'ééré, Zezusi hã mreme wasu'u na hã: “Ïzama wa za te ïsina 're umnhasi pese u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã.”

Duréihã âne, Zezusi hã mreme wasu'u amo na da te âma ïrob'ui'éérézézé hã, ïsazei'wa norĩ âma hã:

“Åhãta wa hã wa oto 're ïhâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na oto tâma 're ïhâimana za'ra mono norĩ siré, õ hã te te ïma 're ï'apisutu mono norĩ siré.”

Åne duréihã Zezusi hã mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã.

¹⁴'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra ne, tâma 're ïhâimana za'ra mono norĩ hã te a'uwê hãiba na 're hâimana za'ra, nhi ré, duré waprui ré. Taha wa, ma tô Zezusi hã dasiré si'a'uwê, a'uwê hãiba na a'â 're morĩ da. Tidâ'ázém na Wa'uburé nhiptede hã te te tiwi prub da, ma tô a'uwê hãiba na podo, Wa'uburé nhimiromhuri ma, dadâ'ázé ma, marĩ zõ dasipibuma 're danhopré tô mono da oto. ¹⁵Ni'wam norĩ hã te tô Wa'uburé nhimiromhuri zarina, pahi u'âsi 're hâimana za'ra, tidâ'ázé ma hã, ïwada'uri zarina si pawa'âbã âna te te dama 're ïromhuri za'ra mono hã tinhib'apito nhimiwada'uri na si sina hãtâ'â u'âsi 're ïhâimana za'ra mono ne. Ta norĩ hã tidâ'ázé ma, pahi âna oto 're hâimana za'ra mono da, ma tô sada tidâ'â za'ra, Zezusi hã. ¹⁶E hãiwa âma romhuri'wa norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono da, ma tô we ti'ai u mo Zezusi hã, dawazari si'a'uwê da. Mare di. Abra'ãhã nhihudu mono bâ te te 're ïpawaptob za'ra mono da si, ma tô wei mo. Åne hã wama waihu'u pese za'ra di oto, wa norĩ hã. ¹⁷Taha wa, tisisãnawã norĩ me, aiwa uptabi a'â 're hâimana mono da, ma tô si'a'uwê Zezusi hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ïpire uptabi ne 're hâimana mono da, sasedoti ïpire uptabi ne, tâma umnhasi na te te tâma 're romhuri mono da, da'âma p'êzézé

uptabi sina. Taha da, ma tō si'a'uwē tō, taha zarina dawasédé hā te te oto dama 're aparī mono da. Ta hā dasiré si'a'uwē ō 'wa'āhā, āne hā te te aré sina uwaimrami waihu'u ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā. ¹⁸ Zezusi hā ma tō robzépata za'ētē tō, ti'ab ré. Duré Wa'uburé hā ma tō aré pibu, tiwasédé hā te te 'manharī da. Tane nherē, te te iwapari ō zarina, tiwasédé hā te te 'manharī ō di. Taha wa, Wa'uburé hā te te oto 're wapibu za'ra mono wamhā, tō ō hā te za te te 're wa'apawapto, isine wawasédé hā wa te 're 'manharī za'ra mono āna, wanhiptete sina ōhō āma si 're wanomro mono da, Zezusihi āma si.

Mozésihi wasu'u, Cristuhu wasu'u me

3 Īsisānawā norī, a norī wa'aba zama ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā aipisutu za'ra wa'wa, isib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da, hāiwa āma īrāta 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za Zezusihi āma si 're irosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ti'ai u, we te te isatōrī na, duré dama isadawa wasu'u'wa na. Ta hā sasedoti ipire uptabi na te wa'āma te te 're romhuri u'āsi, iwasu'uwē na wa te 're isaze za'ra mono zém na te te 're wa'apawapto mono da. ² Ta hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'āsi, te te tāma 're ī'apisutu mono zéb zarina si. Tane aiwa, duréihā Mozési hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'āsi za'ra. ³ Ni'wa hā simiromhuri wē na te te sima 'ri wamhā, te za āma tatob'uzu za'ra ni, isimiromhuri wē na hā. E tawamhā 'ri na si te za āma tatob'uzu za'ra ni. Mare di. Taha nhipai u, te za 'ri 'manharī'wai āma zama tatob'uzu za'ra ni. Tane duré, Mozési hā dama pire na 're hāimana mono nherē, taha hāimanazém nhipai

u hā, Zezusihi si dama pire uptabi di. ⁴ Ti'ai āma uburé 'ri hā danhib'rata na rob'manharī hā si'uihā na 're si'manharī za'ra mono ō di. Taha wa, te 'ri'wa norī hā 'ri nhipai u, pire na 're hāimana za'ra. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono si ma tō uburé marī hā te te 're ab'manharī. Taha wa, te uburé marī nhipai u, pire uptabi na 're hāimana u'āsi ta hā siwaprosi. ⁵ Mozési hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono ma, umnhasi sina te te tāma 're romhuri wē u'āsi, isib'a'uwē te te tāma 're ipawapto za'ra mono zém na hā. Marī na 'Re ihāimana u'āsi mono hā za ti'ab ré te te dama 're ī'arowaihu'u mono zém na, ma tō isib'a'uwē ma te te 're rowaihu'u sirōmo za'ra, Mozési hā. 'Re ihāimana u'āsi mono ma, romhuri'wa na si, te ta hā 're hāimana. ⁶ Tane nherē, te Cristuhu si tāma umnhasi na uburé isib'a'uwē norī hā te te tāma 're 'madá'ā pese za'ra, pire uptabi na, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra hā. Wa norī hā Cristuhu āma si 're wanomro mono wa, da te wama 're rob'manharī wasété za'ra mono nherē, wapahi āna wanhiptete sina āma 're wanomro mono wamhā, wa za tō isib'a'uwē na tāma 're wahāimana u'āsi za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwē si, za te te wama ipisutu za'ra zéb zō, wama umnhasi sina sō 're iwanhimipari u'āsi za'ra mono zéb zarina, tiwi 're wasipizari za'ra mono ō wamhā, tawapsi wa za tō isib'a'uwē na tāma 're wahāimana u'āsi za'ra.

'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī 're iwa'utu za'ra mono zé wasu'u

⁷⁻⁸ Duréihā ni'wa hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani zadawa para, āne na āma rob'ui'éré:

“Ā bātā na, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme hā wapari za'ra wa'aba wamhā, aipo're si'āri 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di za, ai'rā tete aba na. Duréihā aihī'rata norī wa'wa

hã ma tō ãne na hã po're ãna sada tihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono da. Ta norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, nimahã bâtâ na ma tō tiwasédé hã 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sina pibu za'ra da, niha te te tâma rob'manharĩ za'ra ô zô pé, ãma i'wa'a su'u za'ra ô na hã.”

Ãne ma tō ni'wa hã ãma rob'ui'éré.

⁹Ãne duré, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã:

“Aihirata norĩ hã ma tō siwi ipibu, ãma i'wa'a su'u za'ra ô zarina, niha te tâma rob'manharĩ za'ra ô zô pé, te te sina ipibu za'ra da. 40 na ãma wahub za'ra ré, marĩ iwē na si te 're pawaptob u'âsi za'ra mono nherē, ma tō siwi iwē'ō, aihirata norĩ wa'wa hã.

¹⁰Taha wa, wa tō ta norĩ hã oto i'siwi wē'ō pese za'ra. Taha wa, wa tō ãne i'sima tinha: ‘Ta norĩ hã izô si 're sôpré mono ô di oto. Inhimiroti zarina si 're ihâimana za'ra mono da hã, te te sima 're wē za'ra mono ô di duré.’ ãne ta norĩ ãma te i'sima irotizé hã.

¹¹Taha wa, te oto i'siwi iwē'ō za'ra zéb zarina, wa tō imreme pire na ta norĩ ãma tinha, ãne: ‘Tô sena, ta norĩ hã nimahã na hã dame sisisi ô di za, ti'ai wē u hã, i'wa 're i'wa'utu za'ra mono zéb da, te aré tâma ipisutu za'ra zéb u hã.”

Ãne duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré siro hã.

¹²I'sisānawã norĩ, 'rãwi te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã asimiros'rata wasété aba zarina, asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, irata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, dapisutu'wai wi hã. ¹³Awē sidâpâsi te za duré asimiroti na 're asipawaptob

u'âsi za'ra wa'aba mo, aipē'ē toi u'âsi Cristuhu ãma si 're anomro wē wa'aba mono da, asiptete sina. Satanasihinihimiroti wasédé hã wē newa, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're wē'ō za'ra wa'aba mono wa, airã tete na tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da, te za tō 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, rowē na wasiré 're wahâimana za'ra mono ré, ti'ai ãma. ¹⁴Wa norĩ hã Zezusi, wa te 're isaze na'rata za'ra mono zém hawi, wa tō wa te 're umnhasi za'ētē za'ra. Ta hawim haré, 're iwadâ'â za'ra mono zéb u, wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono wamhã, tawapsi wa za Zezusihi siré 're wahâimana u'âsi za'ra, isine dama wapire na wa te 're da'madâ'â u'âsi za'ra mono da.

¹⁵Duréihã ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani zadawa para, te te ãma i'rob'ui'éré na wa za ãma aima sahu za'ra wa'wa, ãma aipo're si'ãri za'ra wa'aba tō da:

“Ã bâtâ na, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã wapari za'ra wa'aba wamhã, aipo're si'ãri 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za, airã tete aba na. Duréihã aihirata norĩ hã ma tō ãne na hã po're ãna sada tihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono da hã.”

Ãne duréihã ãma rob'ui'éré, ibaihã na hã.

¹⁶E 'wam norĩ hã ma tō bété 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã te te wapari za'ra nherē, siwi wē'ō pese za'ra. E 'wam norĩ hã te bété wasu'u, ãne na ãma i'rob'ui'éré hã. Mozési hã 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na, Ezitu hawi te te isimroi mono norĩ, te wasu'u za'ra. Ma'ãpé ãma asipo're pu'u za'ra wa'aba a'â, asi'uihã na. ¹⁷Duré, e 'wam norĩ hã ma tō bété 'Re ihâimana u'âsi mono hã siwi wē'ō pese za'ra, Mozési hã Ezitu hawi te te dazani za'ra

pari, 40 na da'āma wahub ré, a'ubuni wi 're danomro mono ré hā. Tô ô norī hā tiwasédé te te īmanharī za'ra norī hā ma tô siwi wē'ō pese za'ra. Tiwasédé hā te te īmanharī za'ra zéb zarina, ma tô a'ubuni wi ai'utō, ta norī hā. Ma'āpé ta norī wasu'u na asipo're pu'u za'ra wa'aba duré, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁸Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô ta norī āma timreme pire na rowaihu'u sirōmo za'ra, āne: "Ta norī hā nimahā na hā sisisi ô di za, ti'ai wē u hā, īwa 're īwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tāma īpisutu za'ra zéb u hā." Āne ma tô ta norī āma waihu'u siro, 'Re ihâimana u'âsi mono hā, duréhā a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi iwē'ō za'ra zéb zarina, po're'ō u'âsi tiwi 're ihâimana za'ra mono norī āma hā. ¹⁹Tawamhā e marī, wa za wa norī hā āma waihu'u za'ra ni, ta norī wasu'u na hā. Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're saze za'ra mono ô wa, sisisi ô di, ti'ai wē u hā, īwa 're wa'utu za'ra mono da, te te aré tāma īpisutu za'ra zéb u hā. Taha wa, a norī wa'wa hā ta norī ne aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti si 're īmadâ'ā za'ra wa'aba mono ô na hā.

4 Duréhā wahi'rata norī ma, te te ropisutu za'ra wamhā, e ta norī ma si ma tô rowē hā tāma pisutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Mare di. Wa norī ma zama ma tô wama pisutu za'ra oto, 're idawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da oto, rowē uptabi na. Taha wa, 'rāwi te za 're asi'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama īropisutu za'ra zé hā asiwi 're simini za'ra wa'aba mono tō da, duréhā wahi'rata norī hā te te īsimini za'ra ne. ²Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirotisutu wē hā te te wapari za'ra nherē, te te sina uwaimrami za'ra ô di, te te āma saze za'ra ô wa. Tane

duré, wa norī zama wa tô 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u wē hā wa te 're wapari za'ra. Tane aiwa īsimiropisutu wē na wa te 're saze za'ra mono ô wamhā, wa norī zama wa te wasina 're uwaimrami za'ra mono ô di za, te te wama īropisutu za'ra zé hā, 're idawa'utu u'âsi za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono da hā oto, rowē uptabi na hā. ³Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono norī si, wa za tô wasina wa te 're uwaimrami za'ra, 're idawa'utu u'âsi za'ra mono ne, rowē uptabi na oto āma 're iwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hā, te te wama īropisutu za'ra zém na hā. 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're īumnhasi za'ra mono ô norī si te te sina 're uwaimrami za'ra mono ô di za, rowē hā. Duréhā ni'wa hā ma tô āne na āma rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na, wahi'rata norī āma hā:

"Te īsiwi iwē'ō za'ra zéb zarina, wa tô īmreme pire na ta norī āma tinha, āne: 'Tô sena, niwamhā dame sisisi ô di za, ti'ai wē u hā, 're idawa'utu za'ra mono ne, aré īwa 're hâimana za'ra mono da, te tāma īpisutu za'ra zéb u hā.'"

Āne duréhā 'Re ihâimana u'âsi mono mreme wasu'u na rob'ui'ééré hā.

E tawamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā zahadu te te tāma pisutu za'ra ô wa, te te sina uwaimrami za'ra ô di, wahi'rata norī hā. Mare di. Taha wab ô di. Ropoto na'rata hawimhā ma tô uburé marī hā te te sima apisutu sirōmo, marī hā te te dama āma 're ī'ab'manharī mono zéb da hā. ⁴Duréhā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ma tô ni'wa hā āne na āma rob'ui'ééré, te te ro'apoto mono pari, āma īawézém na hā, āne:

"Re ihâimana u'âsi mono hā zahadu 6 na bâdâ hā āma morī ré, ma tô te te ro'apoto. Taha pari, āma awē wamhā, te oto wa'udu, romhuri āna."

⁵Āne tō ōhō wasu'u hā, duréihā wahi'rata norī āma ni'wa te te āma ĩrob'ui'érezé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono mre me na hā:

“Tō sena niwamhā dame sisisi ō di za, ti'ai wē u hā, 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, aré ĩwa 're hāimana za'ra mono da, te tāma ĩpisutu za'ra zéb u hā.”

⁶Duréihā ti'ai wē wa, 're ĩdanomro wē mono zé wasu'u wapari 'rata 'wa norī hā, ta norī hā 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, ĩwa 're hāimana za'ra mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ĩpisutu za'ra zé hā te te sina uwaimrami za'ra ō di, ĩsimiroti hā te te 're 'madā'ā za'ra mono ō wa, ta norī hā. E tawamhā ōhō haré ma tō dawi sizā 'Re ihāimana u'āsi mono hā, 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, rowē uptabi na 're ĩdanomro u'āsi mono zé hā. Mare di. Si'utōrī waihu'u ō di, ta hā. Ni'wam norī hā te za tō rowē uptabi na 're ĩdahāimana za'ra mono zéb u 're sisisi, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ĩpisutu za'ra zéb zarina. ⁷E niha wa za tawamhā āne na sena na wa te āma 're waihu'u za'ra. 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō bādā hā tō sena na pisutu, 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, rowē uptabi na 're ĩdanomro mono zéb u 're ĩdanhisisi mono zéb da hā. Tawamhā, āne te te pisutu wamhā, “ā bātā na” ma tō sisi, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Āne na ma tō apito Dawi hā dama sadawa wasu'u, duréihā wahi'rata norī hā a'ubuni wi 're ĩnomro mono zém hawi, āma wahub ahā za'ra parip si. Āne apito Dawi te te āma ĩrob'ui'érezém na te aima āma ĩrob'ui'ére pari za'ra wa'aba zé hā, āne:

“Ā bātā na, 'Re ihāimana u'āsi mono mre me hā wapari za'ra wa'aba wamhā, aipo're si'āri 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di za, ai'rā tete aba na.”

⁸Duréihā Zuzuwé hā ti'ai wē u te te ĩdanhimroi mono zé hā, e taha si, 'Re

ihāimana u'āsi mono, 're ĩdawa'utu za'ra mono zéb da, te te dama ĩpisutuzé hā, te wasu'u. Mare di. Taha si ō di. Taha si 'wa'āhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā niwamhā te te aré wasu'u zahu ō di āne hā, 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, rowē uptabi na 're ĩdanomro mono zé wasu'u hā. ⁹'Re ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, rowē uptabi na 're ĩdanomro mono zé hā, te tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī ma 're hāimana u'āsi, ōne u'ā, duréihā ropoto na'rata hawi bādā hā 6 na āma si'utōrī pari, bādā misi na romhuri āna ĩwa'utu ne, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. ¹⁰Ni'wam norī hā 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono ne, rowē uptabi na 're ĩdanomro mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama ĩpisutuzém na te te sina 're ĩuwaimrami za'ra mono norī hā, 're siwasutu za'ra mono ō di za oto, taha na 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're ĩawēsāmri mono zéb da hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā duréihā te te ro'apoto mono pari, romhuri te te ĩsazāri ne, 're siwasutu zahu za'ra mono ō di za oto, ta norī hā apā. ¹¹Taha wa, rowē uptabi na 're ĩwanomro mono zéb zō si, wa za wasima 're wanhopré u'āsi, āma 're wahāimana u'āsi za'ra mono da. Duréihā Izarazéhé nhihudu norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te siwi wē'ō pese za'ra wa, ta norī hā te te sina uwaimrami za'ra ō di, 're ĩdawa'utu u'āsi za'ra mono zé hā. Ta norī ne, wa te wasiwi 're simini tō za'ra mono da, wa za tō taha zō si wasima 're wanhopré u'āsi, ĩwē uptabi zō si. ¹²'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā ihāiba ré ne, te tō wama 're hāimana u'āsi za'ra. Siptete uptabi di duré ĩmreme hā, uburé marī hā ĩsarina si te te dama āma 're ĩ'ab'manharī mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Sib'ézé 'wa si'uiwa ĩ'wa pese ne, te wama 're hāimana za'ra, ĩsadawa wasu'u

hã. Sib'ézé i'wa pese na te za romnhi hã da te 're nhizazari za'ra, ihi si da te 're urĩrĩ za'ra mono da. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã wa te 're wapari za'ra mono wamhã, 'rãwi wapê'ê na wanhimirosa'rada iwê hã duré iwasédé hã wa za wa te âma 're waihu'u za'ra. ¹³Uburé marĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono wi, da te 're upsibi waihu'u za'ra mono ô di, te te 're ab'madâ'â tô mono da hã. Ai'uréwi ne, te uburé marĩ hã tâma 're hâimana, sô'awi. Taha ma si, wa za nimahã na hã wahâimanazém na tâma wasiwasu'u za'ra ni. Taha wa, wahi'rata norĩ ne, 're wahâimana za'ra mono ô di za, wa norĩ hã.

ZeZusi hã sasedoti ipire uptabi na te te da'âma 're iromhuri mono zé wasu'u

¹⁴Sasedoti ipire uptabi na te tô ni'wa hã te te wa'âma 're romhuri u'âsi. Ta hã ZeZusi, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. Timama u ma tô mo hâiwa u, 'rãwi te te tiwi 're rowaptêrê u'âsi mono da, wama za'ra. Taha wa, ZeZusi, wa te 're isaze za'ra mono zém na tô sena dama 're iwasiwasu'u za'ra mono zéb zarina, wa za tô ta hawim haré wanhiptete sina âma 're wahâimana u'âsi za'ra. ¹⁵Tawamhã tô ô hã sasedoti ipire uptabi na, te te wa'âma 're iromhuri mono hã, e wahâimana nhĩb'uware na 're wahâimana za'ra mono nherê, wa'âma 're siwamri mono ô di za, ta hã. Te za tô wa'âma 're siwamri u'âsi. E marĩ wa. Ta hã ma tô Wa'uburé hã te te 're pibu aré, tiwasédé hã te te 'manharĩ da, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're i'wa'apibui u'âsi mono ne. Tane nherê, tiwasédé hã te te 'manharĩ ô uptabi di, ZeZusi hã. ¹⁶Taha wa, wasina 're wahâtâ'â za'ra mono âna, wa za 'rãwi wapê'ê 're 'Re ihâimana u'âsi mono u 're wasihutu, da'âma 're siwãrĩ mono da, te te 're i'da'ab'madâ'â u'âsi mono u hã. Wa'uburé te te 're wa'wapé za'ra mono

ré, wa'âma 're siwamri mono da, duré wa'âma 're siwãrĩ mono da, wa za âhã ré wapê'ê 're, itême 're wasihutu u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono u hã.

5 Duréihã ma tô ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, tisiré sasedoti norĩ nhĩpai u, pire uptabi na te te 're romhuri za'ra mono da, tisiré zudezu norĩ âma, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ta norĩ si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé hã te te tâma 're sômri za'ra da'upana, âma 're iwata za'ra mono zéb da hã. Danhimizama ma tô duré da'upana te te tâma 're simro, dawasédé hã te te dama âma 're i'apari mono zéb da hã. ²Ta norĩ hã sasedoti ipire uptabi norĩ hã ma tô hâimana nhĩb'uware na 're hâimana za'ra, ti'ai âma dasiré 're hâimana za'ra mono wa, aiwa. Taha wa, ni'wam norĩ hã tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na 'rãwi 're isiwaihu'u za'ra mono ô norĩ âma, ma tô sasedoti norĩ hã 're siwamri za'ra, sada 're sahi su'u za'ra mono âna. E marĩ wa. Ta norĩ hã aiwa tiwasété wi, 're hâimana nhiptete waihu'u za'ra mono ô wa, ma tô tisiré norĩ âma 're siwamri za'ra sasedoti norĩ hã, aiwa 're hâimana za'ra mono wa. ³Duré ta norĩ hã da'udâna si, marĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're sômri za'ra mono ô di, dawasédé hã te te dama âma 're i'apari mono zéb da hã. Si'udâna zama ma tô marĩ hã te te tâma 're sômri za'ra sasedoti norĩ hã, dasine tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa. ⁴E tawamhã ma tô 'rãwi ni'wam norĩ hã 're sipisutu za'ra, sasedoti ipire uptabi na dama 're ihâimana za'ra mono da hã. Mare di. Dasi'uihã na 're dasipisutu za'ra mono ô di, dapire da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩmipisutu zarina si, ma tô sasedoti ipire uptabi na hã 're hâimana za'ra. Duréihã Arã hã sasedoti ipire uptabi na tisiré norĩ ma, 're hâimana mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu

ne, ma tō ta norī hā te te 're apisutu, tō ōhō si dapisutu'wai wa.

⁵Tane duré, Cristu hā si'uihā na sipisutu ō di, sasedoti ĩpire uptabi na dama 're ĩhāimana mono da hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono si ma tō pisutu. Duréihā ma tō ni'wa hā āne na āma rob'ui'éré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩrotizém na hā, ti'ra ma:

“A hā ĩ'ra te oto 're aihāimana mo. Taha wa, wa za ĩ'ra na te 're asisi, dama aipire na 're aihāimana mono da oto.”

⁶Āne duré, 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na āma ĩrob'ui'éré amo hā, Cristuhu āma hā:

“A hā sasedoti norī, dama 're ĩhāimana za'ra mono ne, te za dama 're aihāimana u'āsi mo, duréihā Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're ĩhāimana mono ne hā.”

Āne duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono mreme na rob'ui'éré hā, Cristuhu āma hā.

⁷ZeZusi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō wawa sina Timama ma mre, mreme 'rāihā na, za te te ĩrobzépatazém na te te pawaptob da. Tawamhā 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ZeZusihī mreme te te waparī wamhā, ma tō sima wē tō, te te pawaptob da. ZeZusi hā uburé marī hā ĩmama te te tāma ĩpisutuzéb uwaibaba si, te te 're ab'manharī mono da, te te sima 're wē u'āsi mono wa, ma tō ĩmama hā sima wē, te te pawaptob da. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te sima wē 'wa'āhā, te aré tō tiwaihu'u pese na sō'reptu, dā'ā tō da. ⁸ZeZusi hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra, 're hāimana mono nherē, ma tō te te 're robzépata, ti'ai āma 're morī ré hā. Taha zarina ma tō āne hā si'āma waihu'u: Ni'wam norī hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, taha zarina te za tō te te 're robzépata za'ra, ti'ab ré. Āne ma

tō ZeZusi hā si'āma waihu'u. ⁹Tawamhā ZeZusi hā ti'ab ré, te te 're robzépata mono nherē, ĩmama te te tāma ĩwézéb zarina si te te 're ab'manharī mono wa, ma tō sina uwaimra, uburé ĩsimiroti te te 're ĩmadā'ā pese za'ra mono norī hā te te 're sō'reptu za'ra mono da, hāiwa āma dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra mono da. ¹⁰Duréihā 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ma tō ZeZusi hā pisutu, sasedoti ĩpire uptabi na dama 're hāimana mono da, tāma da'āma romhuri'wa da, duréihā Metizédéti hā sasedoti na pire na dama 're ĩhāimana mono ne, uburé ma, 're hāimana mono da.

'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti mono bā ĩpire wasu'u

¹¹Āne na te duré aima āma rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tō aré ĩsima wē. Tane nherē, pire di, te aima āma ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. E marī wa. Aima rowasu'u hātob za'ra wa'aba wa. ¹²A norī wa'wa hā Cristu, 're ĩsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém na ma tō ai'āma tironomro pese za'ra wa'wa. Āhā wamhā, te aré oto ĩsazei'wa norī ma, romnhoré'wa da, 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti na rowasu'u'wa da hā, ta norī ma. Tane nherē, te zahadu a norī wa'wa hā ĩsazeté'wa ne, 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā duréihā da te aima 're ĩwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hā e aima waihu'u za'ra wa'aba ā bā, te za apā ĩwasu'u na āma aima sahu za'ra wa'aba ni. Ai'uté hā tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono ō wa, te za tinho'u na si 're saihuri. ĩna norī hā ĩsai uptabi hā te te tāma 're ai waihu'u za'ra mono ō di. Tane, a norī wa'aba ma, te za tō 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā duréihā da te aima 're ĩwasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zép si, da te aima 're wasu'u za'ra wa'wa apā, 'Re ĩhāi-

mana u'âsi mono nhimiroti ĩpire hã zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba wa, 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hã, asi'uiahã na hã. ¹³ Ai'uté norĩ ma, tãma waihu'u õ di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma ĩwē hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zéb da hã, duré tãma ĩwē'õ hã da da te 're manharĩ za'ra mono tō da hã. Tane te duré a norĩ wa'wa hã zahadu āne na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Ai'uté ne, te zahadu asimiza'rese'õ u'âsi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ¹⁴ ĩprédum norĩ si te tisai uptabi na hã 're saihuri. Tane duré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti ĩpire hã tãma ĩwaihu'u pese za'ra norĩ si te za waihu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ĩwē si da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé hã, duré tãma ĩwē'õ hã da te 're ĩmanharĩ za'ra mono õ zé hã. Uburé marĩ hã ĩwē zõ, duré ĩwasété zõ, te te 're ĩpibu za'ra mono zéb zarina si, te za te 're waihu'u pese za'ra, ta norĩ ma si waihu'u pese wa.

6 Taha wa, Cristuhu wasu'uwē na 're saze za'ra wa'aba mono da, duréihã da te aima āma 're ĩrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na si asima āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha nhipai u, te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ ĩpire uptabi hã 're ĩwaihu'u pese za'ra wa'aba mo Cristuhu wasu'uwē hã, aihãimana prédub sina āma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti mono bâ, duréihã da te aima āma 're ĩrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na apã asima āma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Taha na rowasu'u mono hã ma tō 're ĩwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, dapēē 're, dadã'ã u'âsi ne dawasédé, da te 're manharĩ za'ra mono pari, ta hawi 're ĩdasipizari za'ra mono zém na rowasu'u hã, duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono, da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono zém na

rowasu'u hã. ² Duré â dawabzuri wasu'u na hã apã asima āma 're roti zahu za'ra wa'aba mono õ di za oto. Ta hã ma tō 're ĩwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. Rowahutu'wa norĩ hã, tinhib'rada hã da'rã nhisiwi te te 're ĩsa'ra mono zarina, romhuri da, te te 're ĩdapisutu za'ra mono wasu'u zama ma tō 're ĩwaihu'u pari za'ra wa'aba mo, Cristuhu wasu'uwē na 're saze za'ra wa'aba mono da, da te aima āma 're ĩrowasu'u na'rata za'ra wa'aba mono zé hã. Tãibã duré, dahãiwa'utuzé wasu'u hã, duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono za te te dama 're ĩapisutu mono zéb zarina, ĩsimirob'manharĩ pipa āma za 're ĩdahãimana u'âsi za'ra mono zé wasu'u hã. Ā norĩ wasu'u mono hã ma tō 're ĩwaihu'u pari za'ra wa'aba mo. ³ Taha wa, ā norĩ wasu'u nhipai u, wa za oto roti ĩpire uptabi hã wa te 're waihu'u za'ra, wahãimana prédum na oto āma 're wahãimana za'ra mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te wama 're ĩapisutu mono zéb zarina si.

⁴⁻⁶ Até ni'wam norĩ hã te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na te te 're waihu'u za'ra, taha zarina 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimirowa'a na si 're hãimana za'ra mono da oto. Até dasa ĩse hã da te 're ĩtēē za'ra mono ne, te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhoprubzé hã tēē za'ra, ta norĩ hã. Até 'Re ĩhãimana u'âsi mono pēēzani ré, te za duré ta norĩ hã dame 're hãimana za'ra. 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme hã te za duré até waihu'u za'ra, ĩsei uptabi hã, si'uiahã na. Até te za duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono pēēzani nhimipawaptobzé hã ĩsiré 're hãimana u'âsi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono wa, āma 're ĩhãimana wē za'ra mono da hã. Até ta norĩ hã Cristuhu nhimipawaptobzé hã te te waihu'u pari za'ra nherē, te za oto tiwi 're sipizari za'ra, apã. E tawamhã apã da te 're pizari waihu'u pese za'ra mono di za, 'Re ĩhãimana u'âsi mono u

hã. Mare di. 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra, wedepo'o nhonhi'râmi na dâ'â da, da te dasiwi sasômri wa, da te dasiwi ìwê'ô pese za'ra ne, te za duré ta norî hã siwi wê'ô pese za'ra oto, Cristu hã. Taha zarina, te za duré Cristuhu âma da te 're wasété za'ra, Cristuhu wi apâ 're sipizari za'ra mono wa, ta norî hã.

⁷Âne wa za oto ti'ai wasu'u na aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'wa. Ti'a hã wê wamhã, tâ hã 're ta'a mono sidâpâsi, te za âma 're ro'wanhipré wê za'ra, ìtede'wa norî ma. 'Re ti'ai 'ré su'u mono ô wa, te za âma 're ro'wanhipré wê za'ra, ti'ai wê na hã. Âne wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwê hã tâma pisutu, ti'ai wê ma hã. ⁸Tazahã, ro'wa si duré wab'ru zama, âma 're potô za'ra mono wamhã, marî dai ô di, ti'a hã. Taha wa, até te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã siwi wê'ô pese. Âne wamhã, unhamã ro'o na te za uprosi, ti'a hã. Âne 're ìdahâimana za'ra mono zém na romnhimiré hã.

⁹Ïsisânawã norî, ìma asawi pese za'ra wa'aba norî hã, âne na te aima âma romnhimiré'ê za'ra wa'aba nherê, ai'âma 're ìhâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di. Sena na wa tô oto âma aiwaih'u'u za'ra wa'wa, marî ìwê si 're ìmanharî za'ra wa'aba mono zém na hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìasô'reptu za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁰'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìuwaibaba si te uburé marî hã te te dama 're ab'manharî, te te dawi âma 're a'upai mono âna. Taha wa, tâma 're ìromhuri za'ra wa'aba mono zém na nimahã na hã âma po're si'ârî ô di za. Ìsib'a'uwê norî hã tâma 're ìpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, duré tâma 're ìsawi pese za'ra wa'aba mono zém na hã, âma po're si'ârî waih'u'u ô di za. Te za tô âma 're sipo're pu'u u'âsi, ta norî âma hã. ¹¹Wa tô ìsima aiwê za'ra wa'wa, tô ôhõ na si 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rob'râsutu u, ìwê up-

tabi zô 're asimipari za'ra wa'aba mono zé hã asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. ¹²Aiwa'a âna ôhõ âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa tô te ìsima 're aiwê za'ra wa'wa. Ni'wam norî hã siptete sina, Cristu te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono norî hã te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ìwê uptabi hã tâma sômri za'ra, te te tâma ìropisutu za'ra zéb uwaibaba. Ta norî, 're ìhâimana za'ra mono ne, Cristu hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, wa tô te ìsima 're aiwê za'ra wa'wa.

'Re ìhâimana u'âsi mono hã sena na te te dama ìropisutuzé wasu'u

¹³Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Abra'âhã ma, te te ropisutu wamhã, tinhisi na ma tô tâma ropisutu, ni'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma ìsisi pire hã tâma 're hâimana mono ô wa, ìsisi na te te tâma ìropisutu da hã. ¹⁴Âne ma tô Abra'âhã ma ropisutu: "Ïwê uptabi hã wa za te aima 're anhomri u'âsi. Asihudu sidâpâsi, ahã uptabi na te za 're hâimana za'ra." Âne ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono hã si'uihã na tâma ropisutu, Abra'âhã ma hã. ¹⁵Tawamhã Abra'ã hã wahub ahã na te sô 're simipari, simi'ê na. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô âma tâma uwaimra oto, te te tâma ìropisutuzém na hã. ¹⁶Tane nherê, wa norî hã marî pire na wa te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, dama ìpire norî nhisi na, wa za wa te dama 're ropisutu za'ra, sena na da te âma 're wazaze za'ra mono da, duré da te âma 're wawawã za'ra mono tô da. ¹⁷Tane hã ma tô duré 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tinhisi pire na tâma âma ropisutu za'ra, tinhib'a'uwê norî ma hã, tinhimirosa'rata na tô sena te te âma 're ìsaprî mono ô na, ta norî hã te te âma 're sazei pese za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te tâma ìropisutu za'ra zéb zarina, ìwê hã za te te sima 're ìwaibui mono norî hã.

¹⁸Re ihâimana u'âsi mono hã sadawa nhipese ô uptabi di. Taha wa, te te dama îropisutuzé hã te te âma saprî waihu'u ô di. Tinhisi pire na te te dama îropisutuzé hã te te âma saprî waihu'u ô di duré. Taha wa, wa norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono, wa'âma 're sisaprî za'ra mono da, itême 're îwasisa'rei mono norî hã wa za oto wato sina 're wahâimana za'ra, îwê uptabi zô wasina 're îwanhimipari u'âsi za'ra mono zé hã, wanhiptete sina wa te wasima 're tété u'âsi za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama îpisutu za'ra zé hã. ¹⁹Uba're tétézé hã âi ba da te mei wamhã, te za tété uba're hã, wara tô da. Tane duré, îwê uptabi zô wasina 're îwanhimipari u'âsi za'ra mono hã. Taha zô si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhã, wanhiptete u'âsi wa za âma 're wanomro, wapêê na wa te âma 're wawã za'ra mono âna. Zezusi hã wa te wasina 're î'umnhasi za'ra mono hã sô 're îwanhimipari za'ra mono hã ma tô âzé 'ri para u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u, hâiwa âma hã. Zazahâ ihâpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba ma tô âzé, 'ri 're wa'wa îwê uptabi u, 'Re ihâimana u'âsi mono, dazô 're îsâmra mono zéb u hã. ²⁰Zezusi hã wa'udâna ma tô tamomo âzé, wawana za'ra. Ta hã te oto sasedoti îpire uptabi na dama 're hâimana u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa na. Duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ihâimana mono ne, te oto Zezusi hã pire uptabi na dama 're hâimana u'âsi.

Metizédétihi wasu'u

7 Ta hã Metizédéti hã Sarê na 'ri nho'ômo nhisi âma danhib'apito, ma tô dama 're hâimana. Sasedoti na te duré dama 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa na. Danhipai u dama pire uptabi na 're ihâimana mono ma, romhuri'wa na te 're

hâimana. Duréihã Abra'ã norî hã, danhib'apito norî, maparane si'uiwa na te te âma ai'uté za'ra pari, apâ si'aba'rêi ré, ma tô sôpêtê Metizédéti hã, Abra'ã hã. Taha wa, ma tô mreme pire na Metizédéti hã âma mre, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, marî hã îwê si te te tâma 're apisutu mono da, Abra'ãhã ma hã. ²Tawamhã Abra'ã norî hã te te da'âma ai'uté za'ra pari, danhibro te te î'wasari hã ma tô po'o, Abra'ã hã. Tinhiptômo hi bâ ma tô te te po'o. Te te po'o mono pari, ma tô misi tâma tisô, Metizédétihi ma. Metizédétihi nhisi hã: “Danhib'apito, sena na si da'madâ'â'wa” te wasu'u. Duré îwaptêrêzéb amo hã “Sarê âma danhib'apito”, îwaptêrêzéb amo hã. Sarê hã “rowê” te wasu'u. Taha zarina, Sarê âma danhib'apito na îwaptêrêzé hã, “Danhib'apito, dama rowê nhomri'wa” te wasu'u. ³Taha mama nhisi ui'ére hã hâimana ô di, îbaihã na hã, îna nhisi me hã. Îhi'rata norî nhisi ui'ére zama, hâimana ô di duré. Îwaptâ'âzém na âma îrob'ui'ére hã hâimana ô di duré, îdâ'âzém na îrob'ui'ére na zama. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra ne, te pire na dama 're hâimana u'âsi ta hã, Wanhib'apito ne, sasedoti na da'âma romhuri'wa 're hâimana u'âsi mono wa.

⁴Metizédéti hã dama pire uptabi di. Ma'âpé âne na âma rosa'rata pese za'ra wa'aba. Abra'ã hã wahi'rata uptabi hã ma tô danhibro hã Metizédétihi ma po'o, pire na dama 're hâimana mono wa, ta hã. Te te da'âma ai'uté za'ra pari, danhibro te te apâ siré î'wasari hã tinhiptômo hi bâ ma te te po'o, Abra'ã hã. Taha pari, misi ma tâma tisô, Metizédétihi ma hã. ⁵Réwihî nihihudu norî hã sasedoti na dama 're ihâimana za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma îrob'ui'ére zarina, te za danhibro hã te te dawî 're waibu, tisiré a'uwê norî wi, tô Izarazéhé nihihudu norî wi. Danhibro hã danhiptômo

hi bâ da te 're po'o za'ra mono parip si, misi te za da te tâma 're sômri za'ra, Réwihi nhihudu norî ma hã. Abra'âhã nhihudu si, siré 're hâimana za'ra mono nherê, te za te te tâma 're sômri za'ra, Réwihi nhihudu norî ma hã. ⁶Tawamhã, Metizédéti hã Réwihi nhihudu, 're hâimana mono õ nherê, ma tõ Abra'ã hã danhibro hã tâma tisõ. Tinhiptõmo hi bâ te te po'o mono pari, ma tõ misi tâma tisõ. Tawamhã Metizédéti hã mreme pire na ma tõ âma mre, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, îwê uptabi hã te te tâma 're apisutu mono da, Abra'âhã ma hã. Taha ma, ma tõ 'Re îhâimana u'âsi mono hã tâma ropisutu, duréihã. ⁷'Re îhâimana u'âsi mono hã îwê hã te te dama 're apisutu mono da, ni'wa hã da'ãma mreme wamhã, ta hã pire na dama 're îhâimana mono. Æne hã wama waihu'u pese za'ra di. Taha wa, wa za ãne na âma waihu'u za'ra ni, Metizédéti hã Abra'âhã ma, pire na 're îhâimana mono zém na hã. ⁸Réwihi nhihudu norî hã, sasedoti na da'ãma romhuri'wa norî hã te za tõ te te dawî 're waibu danhibro hã, danhoprubzé da te tâma 're îpo'o za'ra mono hã. Tane nherê, te za uburé ta norî hã 're dâ'ã za'ra, Réwihi nhihudu norî hã. Metizédétihi si, dâ'ã âna wama 're îhâimana mono ne, te wama 're hâimana sasedoti na hã, idâ'ázém na âma îrob'ui'ére hã âma hâimana õ wa, îbaihã na hã. ⁹⁻¹⁰Réwi hã uburé sasedoti norî hi'rada te 're hâimana, uburé da'ãma romhuri'wa norî hi'rada, danhoprubzé te te dawî 're îwaibui mono norî hi'rada. Metizédéti hã Abra'ã te te sôpêtê wamhã, Réwi hã zahadu poto õ di. Tane nherê, te Abra'âhã hãiba 're ti-hãiba, tihi'rata hãiba 're. Taha wa, Abra'ã hã danhibro, Metizédétihi ma te te po'o wamhã, taha nhipai u ma duré Réwi hã tâma po'o, Abra'âhã hãiba 're, hâimana wa. Tawamhã Metizédéti hã Réwihi ma

zama pire na 're îhâimana mono zé, te wasu'u, ã hã.

¹¹Duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono hã âma 're dahâimana wê za'ra mono da, tinhimiroti te te dama 're anhomri mono wamhã, ma tõ duré sasedoti norî te te da'ãma 're îromhuri za'ra mono zéb da hã, te te dama 're awaihu'u. Sasedoti norî hã Réwihi nhihudu norî hã tinhimirohuri na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, te te âma 're uwaimrami uptabi za'ra mono 'wa'âhã, taha zarina te aré 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te 're da'awêsâmri, dawasédé hã taha zarina te te da'ãma 're ab'madâ'ã mono õ wa aré. Tane nherê, ta norî hã tinhimirohuri na te te âma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ di, 'Re îhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, sasedoti îhãiba amo hã Réwihi nhihudu norî nhibro'bre îsébré hã te oto dama 're hâimana, Réwihi nhihudu 're hâimana mono õ nherê, duré Arãhã nhihudu hã 're hâimana mono õ nherê. Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're îhâimana mono ne, te ta hã dama pire uptabi na 're hâimana oto. ¹²Duréihã sasedoti norî hã 'Re îhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norî hã tinhimirohuri na te te tâma âma 're uwaimrami uptabi za'ra mono õ wa, ta norî nhibro'bre sasedoti îhãiba amo hã ma tõ duré ázé. Sébré wamhã, ma tõ duré 'Re îhâimana u'âsi mono hã tinhimiroti té hã îsu dama tisõ, sasedoti norî hâimanazém na îsimiroti 'rata na Mozési te te âma îrob'ui'ére nhowa're're. ¹³Ta hã sasedoti îhãiba amo hã danhowa're're îsébré té hã, Wanhib'apito, te wasu'u. Ta hã Réwihi nhihudu 're hâimana mono õ di. Izarazéhé 'ra hãiba amo nhihudu te 're hâimana. Niwamhã ni'wa hã îsiré Izarazéhé 'ra hãiba amo nhihudu hã sasedoti na dama 're hâimana mono õ di, îsine da hã. Mare uptabi di. ¹⁴Wanhib'apito hã Zudaha nhihudu, te 're hâimana. Æne hã dama waihu'u pese up-

tabi di, iwasu'u na hã. Mozési hã, Zudaha nhihudu norĩ âma te te dama âma rowasu'u õ di, sasedoti na te te da'âma 're i'mairomhuri mono da hã.

Sasedoti aimawi hã Metizédétihi ne, dama 're ihâimana mono zé wasu'u

¹⁵ ãhã wasu'u hã wama waihu'u pese za'ra di oto. E marĩ wa. Sasedoti ihâiba amo hã oto danhowa're're wama sébré za'ra wa, Metizédéti hã sasedoti na dama 're ihâimana mono ne, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri uptabi 'wa da hã oto. ¹⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma irob'ui'ére zarina, ma tã Réwihi nhihudu norĩ si, sasedoti na dama 're hâimana za'ra. E tawamhã Wanhib'apito hã Réwihi nhihudu 're hâimana mono wa, ma tã âzé, sasedoti na dama 're hâimana mono da. Mare di. Ta hã Réwihi nhihudu 're hâimana mono õ di. E marĩ zarina, ma te âzé, tawamhã. Ta hã si'utõrĩ waihu'u õ wa, ma tã âzé, sasedoti na dama 're hâimana u'âsi mono da. Nimahã na hã si'utõrĩ waihu'u õ di za tã, siptete uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa. ¹⁷ Duréihã, ma tã ni'wa hã ibaihã na âma rob'ui'ére iwasu'u na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, ti'ra ma te te irotizém na hã, âne:

“A hã, sasedoti norĩ, dama 're ihâimana za'ra mono ne, te za sasedoti na dama 're aihâimana u'âsi mo, duréihã Metizédéti hã sasedoti na pire na dama 're ihâimana mono ne.”

¹⁸⁻¹⁹ ãne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma irob'ui'ére hã pire na dama 're hâimana mono õ di oto. E marĩ wa. Marĩ dai õ wa, te te âma 're ida'anho'reptui mono zéb da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata zarina, da te dasina tãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ wa, taha na te te sima da'âma 're aroti mono õ

di, dawasédé hã te te oto da'âma 're i'ab'madââ mono õ zéb da hã, duré taha zarina te te 're ida'awésâmri mono da hã. Taha wa, aimawi hã iwé uptabi hã ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono hã wama pisutu za'ra oto, sã 're iwanhimipari za'ra mono zéb da hã: Cristuhu si te oto sasedoti na pire uptabi na dama 're hâimana. Taha zã si wasina 're wanhimipari za'ra mono wamhã, wa za itême 're wasihutu wapêê 're râwi, 'Re ihâimana u'âsi mono u hã.

²⁰⁻²¹ Duréihã sasedoti norĩ hã da'âma romhuri'wa da, 're sisisi mono wamhã, tinhisi na mreme pire na te te tãma 're ropisutu za'ra mono õ di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tazahã, Zezusi hã dama sisasedoti da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto pisutu wamhã, mreme pire na ma tã tãma ropisutu, âne:

“Wa hã Danhib'apito uptabi, imreme ipire na wa za oto aima ropisutu, âne: ‘A hã sasedoti na te za dama 're aihâimana u'âsi mo. Niwamhã te dawi aiwazere õ di za, ta hawimhã.’ ãne wa aima ropisutu. Inhimiropisutu na te aima âma isapri da hã, mare uptabi di za.”

ãne ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono hã timreme ipire na tãma ropisutu siro, ti'ra ma, Zezusihi ma hã.

²² ãne na Zezusihi ma, timreme ipire na te te tãma ropisutu wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama iropisutuzép té iwé uptabi hã te wasu'u. Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama iropisutuzém nhipai u iwé uptabi hã, te wasu'u.

²³ Duréihã sasedoti norĩ hã ahã uptabi na ma tã sisõwa're're te te da'âma 're romhuri za'ra, 're si'utõrĩ mono sidâpâsi. ²⁴ Tazahã, Zezusi hã nimahã na tidââ na te te sahu õ di za. Õne u'â te za 're hâimana u'âsi. Taha wa, sasedoti na te za tã dama 're hâimana u'âsi oto, watabro waihu'u âna dawi. ²⁵ Taha wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di ta hã, da te dasina 're i'umnhasi za'ra

mono zéb zarina, 'râwi dapê'ê 're itême 're idasihutu mono norî hã, 'Re ihâimana u'âsi mono u hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma 're mreime mono da, dama 're hâimana u'âsi mono wa, te te 're da'anho'reptui waihu'u pese mono di, ta hã oto.

²⁶Taha wa, te oto ôhõ si sasedoti ipire uptabi na hã wama 're hâimana za'ra, Timama ma, te te wa'âma 're romhuri mono da. Taha si te 're timorî wê uptabi. Ôhõ si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wêsâmri, marî te te 're ab'manharî wasété mono ô wa. Taha wa, iwasédé hã sena na da te âma 're sa'ra waihu'u za'ra mono ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tâma pisutu, ti'ai âma dawasété na 're idanomro mono norî nhiti 're sãmra mono da oto, hâiwa âma danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana u'âsi mono da. ²⁷Durêihã sasedoti norî 're ihâimana za'ra mono ne, 're hâimana mono ô di, Zezusi hã. Ta norî hã awê sidâpâsi te za tinhoprubzé hã si'udâna te te tâma 're sômri 'rata za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono ma, tiwasété parizéb da hã. Taha pari, te za duré da'udâna zama danhoprubzé hã te te tâma 're sômri za'ra, dawasédé te te dama âma 're apari mono da. Tanei ô di, Zezusi hã sasedoti na te te wa'âma 're iromhuri mono zé hã. Niwa marî te te 'manharî wasété waihu'u ô wa, awê sidâpâsi si'udâna tinhoprubzé hã te te tâma 're anhomri mono ô di, Timama ma hã. Misi haré ma tô tinhoprubzém na hã tâma sisõ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, dazada dâ'â da, sihâiba zawi âna tâma sisômri wamhã, ôhõ haré dawasédé hã te te oto âma dama 're i'apari mono zéb da hã. ²⁸Durêihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma i'rob'ui'éré zarina, ma tô sasedoti da, te te 're da'apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. 'Re danomro wasété mono wa, danhib'uware na 're dahâimana za'ra

mono nherê, ma tô âne da hã te te 're da'apisutu. Tane nherê, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã timreme pire na ti'ra ma ropisutu, taha si sasedoti na misi wama 're hâimana za'ra mono da oto. Ta hã te uburé marî hã Ìmama te te tâma 're i'apisutu mono zéb zarina, te te tâma âma 're a'uwaimrami u'âsi, Timama ma hã.

Sasedoti ipire uptabi na Zezusi hã wama 're ihâimana mono zé wasu'u

8 Æhãna te aima âma irowasu'u za'ra wa'aba zé hã, e marî te wama wasu'u za'ra, ipire hã. Sasedoti ipire uptabi hã te oto wama 're hâimana za'ra. Æhã wasu'u si, ipire uptabi hã. 'Re ihâimana u'âsi mono 're isãmra mono zém nhimire niwî, te pire uptabi na 're sãmra u'âsi hâiwa âma, i'wê uptabi nhimire niwî. ²Taha si te sasedoti ipire uptabi na te te 're romhuri, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa âma i'wê uptabi 're, hâiwa âma. Hâiwa âma 'ri hã ni'wa te te i'ri ô di. Tô ôhõ si ma tô i'wa 're isãmra mono zéb da hã si'uihã na sima 'ri, Danhib'apito uptabi hã.

³'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sasedoti ipire uptabi norî hã te te 're apisutu, danhoprubzé hã da'upana te te tâma 're sômri za'ra mono da, âma 're i'wata za'ra mono zéb da hã, duré danhimizama hã da'upana te te tâma 're simroi mono da, taha na dawasédé hã te te dama âma 're i'apari mono zéb da hã. Taha zarina, ma tô duré Cristu hã tinhoprubzém na tâma sihâiba nho, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, sasedoti ipire uptabi na taha si wama 're hâimana za'ra mono wa oto. ⁴Cristu hã ti'ai âma 're sãmra u'âsi mono 'wa'âhã, sasedoti na dama 're hâimana mono ô di aré. E marî wa. Sasedoti norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé hã da'upana te te tâma 're sômri za'ra mono da, i'wana dama 're hâimana u'âsi za'ra mono wa

ta norī hā, zudezu norī 're ihâimana za'ra mono zéb zarina. ⁵ Da'awā da te 're 'madâ'â za'ra mono wamhā, dahâiba uptabi hā dama 're ihâimana za'ra mono na te za da te 're waihu'u za'ra. Tane nherē, da'awā si hā marī hā āma 're hâimana mono ō di. Tane duré, ti'ai āma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa hā, sasedoti norī hā i're te te da'āma 're iromhuri za'ra mono zé hā. Hâiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa awā ne, te ta hā 're hâimana. Aiwab uptabi ō di. Hâiwa āma isōrōwa si, iwē uptabi hā. Duréihā Mozési hā romhā 'manharī na 'ri hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 'manharī ō ré, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā āne hā tāma pisutu: "Ētē 'râihā na asāmra ré, romhā 'manharī na 'ri 'manharī da, te aima ipisutuzéb uwaibaba si, te za i'manha." Āne ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā tāma waihu'u, Mozésihi ma hā. ⁶ Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō oto tāma pisutu Zezusihi ma, taha si te te oto da'āma tāma 're romhuri mono da, pire uptabi na, sasedoti norī te te da'āma 're iromhuri za'ra mono zém nhipai u. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ipisutuzép té hā, Cristu hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te wa'āma 're i'ab'madâ'â mono hā. Wē uptabi di ta hā, duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ipisutuzéb 'rata ma hā. Danhipai u uptabi hā, marī iwē uptabi na te te dama 're aropisutu mono wa, te wē uptabi na dama 're hâimana, te te dama ipisutuzép té hā.

⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ipisutuzéb 'rada hā wē uptabi 'wa'âhā, te aré tō ōhō si dama 're hâimana u'âsi. Te te dama ipisutuzép té hā te te aré dama pisutu ō di.

⁸ Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te dama ipisutuzéb 'rada hā ma tō 'râwi siwi wē'ō. Āne na ma tō dama āma rowasu'u, duréihā:

"Wa hā Danhib'apito uptabi, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne: Nimahā na hā Izarazéhé nhihudu norī ma, wa za inhimiroti té hā tāma pisutu za'ra, Zudaha nhihudu norī ma zama.

⁹ Ta norī hi'rata norī ma, te ipisutu 'rata ne, 're hâimana mono ō di za, te dama ipisutuzép té hā. Īhi'rata norī hā Ezitu hawi te simroi mono wamhā, te tāma ipisutu za'ra zé wa'rāmi, inhimiroti hā te te 're 'madâ'â za'ra mono ō di, ta norī hā. Taha wa, wa tō ta norī wi tiwi aipi'ra za'ra, si'uihā na 're hâimana za'ra mono da oto.

¹⁰ Tane nherē, nimahā bâtâ na wa za te dama ipisutuzép té hā tāma pisutu za'ra Izarazéhé nhihudu norī ma hā, duréihā te dama ipisutuzém nhowa're're. Ā hā, wa wa hā Danhib'apito uptabi hā aima wasu'u za'ra wa'wa, inhimiroti tém na te dama ipisutuzé hā.

Tawapsi wa za inhimiroti hā ipē'ē 're te tāma 're anhomri, iré 're nomro u'âsi mono wa, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da.

Ta norī nhib'apito, wa za oto tāma 're ihâimana za'ra. Tawamhā inhib'a'uwē na si te za tō ta norī hā ima 're hâimana za'ra.

¹¹ Wa hā Danhib'apito uptabi hā, inhib'a'uwē norī te te 're iwaihu'u za'ra mono da, te te sima 're iwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're iwaihu'u za'ra mono ō di za oto ta norī hā. Duré isisānawā norī te te tāma 're iwasu'u za'ra mono zéb zarina si, te te 're iwaihu'u za'ra mono ō di za. Si'uihā na te za inhib'a'uwē norī hā tipē'ē na te te 're iwaihu'u za'ra oto, dama wapu na 're ihâimana za'ra mono norī hā, duré dama pire na 're ihâimana za'ra mono norī zama.

¹² Īwasédé hã te āma 're ab'madâ'â mono ò di za oto. Marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono zém na hã 're ĩsipo're pu'u mono ò di za duré.”

Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tém na te te ĩrowasu'uzé hã.

¹³ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutu 'rata nhowa're're, te te dama ĩropisutuzép té hã te te dama pisutu wamhã, marĩ dai ò di oto, ĩsimiropisutu rada hã. Taha wa, te za oto ai'utò, marĩ ĩratatare hã 're ĩsi'utòrĩ pese za'ra mono ne.

Romhã 'manharĩ na 'ri wasu'u

9 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã duréihã tinhimiropisutu 'rada hã te te dama sòmri wamhã, ma tô dama pisutu za'ra, āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã. Zãmorĩ za'ra ré, danhimizahãri sidâpãsi, romhã 'manharĩ na 'ri hã da te dasiwi ĩsimizusi mono zéb da hã, ma tô duré dama pisutu, āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, duré ĩwa 're ĩsãmra mono zéb da zama. ² Duréihã romhã 'manharĩ na 'ri hã danhimizahãri sidâpãsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da te dasiwi 're ĩsimizusi mono hã maparane te 'ri 're wa'wa hã 're hâimana zahuré. 'Ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata āma, te rob'uiwézé sima'warazé hã 're sa. Wedeza hã te duré ĩwa 're sa, ĩ'u'ēne hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩwa da te 're ĩsa'ra mono zéb da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, 'ri 're wa'wa hã ĩwē uptabi na ĩsisi hã. ³ Duré zazahã ĩhãpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé babarã niwĩ, 're ĩhâimana mono hã maparane āma 'ri 're wa'wa hãiba amo nhisi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, danhipai u ĩwē uptabi hã, ĩwa 're ĩsãmra mono zém na taha nhisi hã. ⁴ Tame te êtē'ubuzi pré oru 'manharĩ na wedeza ne hã 're sa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wedewa'u zadaze zatazéb da hã. Wedehã're hã te duré 'ri para 're sa. Wedehã're mana wawimhã, oru 'manharĩ. Duréihã rob'ui'ééré

na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzém na, wedehã're nhisi hã. Wedehã're 're, te oru 'manharĩ hã simhi ne hã 're sa, mana na dasa nhisi hã ĩ're 're ĩsa'wari mono hã. Arãhã nhiwedehu zama te duré wedehã're wa 're sa'wari, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimi-pawaptobzéb zarina, wedehu na ĩsuire 're ĩwairébé mono hã. Rob'ui'ééré hã te duré ĩwa 're sa'wari zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tinhib'a'uwē norĩ ma ĩropisutuzém na rob'ui'ééré hã, êtē tōmo baihã na. ⁵ Wedehã're nhisiwi te duré ropodo hã 're sima'wara zahuré, rob'manharĩ hã ropoto hãiba hã ĩsaripi ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tame 're ĩsãmra mono zé, te ta norĩ hã wasu'u zahuré. Wedehã're nhisiwi, te ta norĩ hã 're papo zahuré. Wedehã're nhitobzé nhisi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, dawasédé te te dama 're ĩ'apari mono zém na ĩsisi hã. Āne duréihã romhã 'manharĩ na 'ri wasu'u hã. Tane nherē, āhãna hã te āma aima rowasu'u uptabi za'ra wa'aba ò di. Syry na wa tô āma aima rowasu'u za'ra wa'wa.

⁶ Āne ma tô danhimizahãri sidâpãsi 'ri paramhã marĩ hã sipu'u pese na ĩwa da te 're sa'ra. Tawamhã sasedoti norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa norĩ hã awē sidâpãsi ma tô 're sisisi, 'ri 're wa'wa ĩmorĩ'rata u hã, tame ĩwa tinhimiromhuri mono bâ marĩ na te te 're romhuri za'ra mono da. ⁷ Tane nherē, sasedoti norĩ nhib'apito, tisiré norĩ ma ĩpire uptabi si ma tô maparane āma 'ri 're wa'wa u 're zasi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te hã, danhipai u ĩwē uptabi hã ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u hã. Wahub sidâpãsi ma tô misi haré 're zasi. Tamomo 're zasi mono wamhã, danhimizama waprui ré, te 're zasi, dawasété parizéb da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te tãma 're sòmri mono da, si'udãna, duré da'udãna zama, duré da te dasina 're waihu'u za'ra mono ò nherē,

dawasédé da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé parizéb da hã. ⁸E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra ãne hã, duréihã sasedoti norĩ hã 'Re ihãimana u'ási mono ma, te te da'ama 're ĩromhuri za'ra mono zé hã. 'Re ihãimana u'ási mono pē'ězani hã ma tō ãne hã wama waihu'u za'ra. Duréihã romhã 'manharĩ na 'ri ama hã, 'ri 're wa'wa ĩmorĩrata u danhimizama hã dawasété parizéb da, 'Re ihãimana u'ási mono ma, da te 're ĩsimroi mono zé hã, zahadu 're hãimana mono ré, te 'ri 're wa'wa hãiba amoi u da hã sitom haré 're sa dawí, zahadu. Taha wa, 'Re ihãimana u'ási mono, ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u hã, zahadu ĩtēme 're danhisisi waihu'u mono ō di. Āhã wasu'u, te ã hã wama wasu'u za'ra. ⁹E marĩ te duré wama wasu'u za'ra, 'ri 're wa'wa ĩmorĩrata ama danhimizama ĩwa da te 're ĩzata za'ra mono zé hã. Danhimizama hã dawasété parizéb da, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono zém na, dapē'ē 're dadâ'â u'ási ne 're ĩdanomro mono zéb zarina, dawasété si da te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 'rãwi 're ĩdasiwē'ō u'ási za'ra mono zé hã da te dasima ama 're pari waihu'u za'ra mono ō di, dasi'uihã na hã.

Duré, 'Re ihãimana u'ási mono ma danhoprubzé hã, ama 're dawata za'ra mono da, da te tãma 're ĩsõmri za'ra mono zém na hã da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono ō di, dapē'ē 're dadâ'â u'ási ne 're ĩdanomro mono zéb zarina, dawasété si da te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 're ĩdasiwē'ō u'ási za'ra mono zé hã. Āne, wa te oto ama 're ĩwaihu'u za'ra mono zé hã, ã hã ĩpire wasu'u na hã. ¹⁰'Re ihãimana u'ási mono ma, danhoprubzé, da te 're ĩsõmri za'ra mono zé hã dapē'ē 're, da te dasima 're ĩrosa'rata za'ra mono zém na te te wama rowasu'u ō di. Taré dasa hã marĩ, da te 're ĩhuri mono zém na roti te wasu'u, duré marĩ wa'u, da te 're ĩ'âhuri mono zém na rowasu'u zama, duré 're dasihãiba

wasété za'ra mono tō da, 're ĩdasi'upsõi pese za'ra mono zém na zama roti. Ā norĩ na roti hã taré sō'awi dahãiba na roti, ma tō dama 're hãimana za'ra. Tane nheré, 'Re ihãimana u'ási mono hã 're ĩdanomro mono zép té hã, te te dama ĩpisutuzép tép ama, ma tō oto dawí ai'utō, ã norĩ na roti 'rada hã.

¹¹Cristu hã ma tō oto sisasedoti tō, sasedoti ĩpire uptabi na dama 're hãimana mono da, 're ĩdanomro mono zép té hã ĩwē uptabi hã te te dama 're ab'madâ'â mono da oto. Tawamhã, hãiwa ama 'ri hã, 'Re ihãimana u'ási mono hã ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u, ma tō oto ãzé Cristu hã, danhib'rata na da te dasiwi ĩri ō u, ropoto wazari ti'ai ama 're ĩsa mono ō u. Ti'ai ama romhã 'manharĩ na 'ri nhipai u, wē uptabi di 'ri hã, hãiwa ama hã. Pire uptabi na te ta hã 're sab u'ási. ¹²Tawamhã Cristu hã hãiwa ama 'ri 're wa'wa u sébré wamhã, misi haré ma tō wanhowab za'ra ãzé, 'ri 're wa'wa ĩwē uptabi u hã, 'Re ihãimana u'ási mono, ĩwa 're ĩsãmra mono zéb u hã. Tamomo ĩtēme sébré wamhã, e pone'ërebãĩ wapruí ré ma tō ãzé. E powawē 'ra wapruí ré zama, ma duré ãzé, te te tãma ĩsõmri da hã, duréihã sasedoti norĩ te te tãma 're ĩsõmri za'ra mono ne hã. Mare di. Tiwapruí ré si ma tō ĩtēme ãzé Timama u hã, te te tãma sõmri da, taha na si wawasété hawi te te 're wa'anho'reptui mono da, misi haré. ¹³Sasedoti norĩ hã 'Re ihãimana u'ási mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ama ĩrob'ui'ére zarina, te za pone'ërebãĩ wapru hã syry na dahãiba nhisiwi te te 're sa'wari za'ra, niha wamhã, powawē ĩba'õmo wapru hã, marĩ na dahãiba mana wawip si 're dasihãiba wasété za'ra mono wa, apã te te ama 're dahãiba wē za'ra mono da, taha zarina pibu pese na 'Re ihãimana u'ási mono ama 're dawata za'ra mono da. Niha wamhã, powawē 'ra sipi'ō hã da te 're 'wa'a pese za'ra mono

wa, taha pro hã 're ïsi'ru'a za'ra mono hã te za duré ta norĩ hã te te dahãiba nhisiwi 're sa'wari za'ra, te te âma 're dahãiba wê za'ra mono da, duré taha na hã. ¹⁴ Âne hã duréihã danhimizama wapru na dahãiba mana wawi marĩ na 're idasihãiba wasété za'ra mono parizéb da hã, wê nherê, taha nhipai u, Cristuhu wapru si siptete uptabi di, dawasété parizéb da hã. E marĩ wa. Taha si wasété âna 're hãimana u'âsi mono wa. Taha wa, 'Re ïhãimana u'âsi mono pë'ëzani waihu'u pese zarina ma tô wazada sisômri za'ra 'Re ïhãimana u'âsi mono ma, wazada dââ da, tiwapru na te te 're wa'a'upsõi mono da, wapë'ê 're wadââ u'âsi ne 're ïwanomro mono zéb zarina, wawasété si wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, 'rãwi 're ïwasiwê'õ u'âsi za'ra mono zé hã te te oto wama 're apari mono da. Taha zarina, wa za oto 'Re ïhãimana u'âsi mono ma si, wa te 're romhuri za'ra, wawê na si wahãimanazém na wa te 're upa za'ra mono âna.

'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzép té wasu'u

¹⁵ Taha wa, te oto Cristuhu si te te da'âma 're ab'madâ'â, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzép té hã. Tidâ'ázém na ma tô da'awa'â Cristu hã, dawasété na 're ïdanomro mono zém hawi te te 're da'anho'reptui mono da, zahadu 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzéb 'rada hã dama 're hãimana mono ré. Taha zarina te za oto 'Re ïhãimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwê da, te te 're ï'apisutu mono norĩ hã te te sima 're awaibu, ïwê uptabi na te te tãma 're ï'aropisutu mono zéb ré si, 're hãimana u'âsi za'ra mono da ïré, ta norĩ hã.

¹⁶⁻¹⁷ Ni'wa hã dââ õ ré, te za tinhibrom na sisa'u dama roti, ï'uiri na si da te niha dasima ïpo'o mono da hã. Sisõ'a ré, te za âne na hã âma rob'ui'ére ïbailhã na hã, pibu pese na ïsibro hã ï'uiri na da te dasima ïpo'o mono zéb da hã. Tawamhã,

e zahadu dââ õ ré, te za te te sima po'o, ïsimi'ui'ére zarina, te te tãma ïroti za'ra zéb zarina. Mare di. ï'uiri na si te za tô ta norĩ hã ïsibro hã te te sima po'o, ïdâ'ázém na te te waihu'u za'ra wapsi. Tane duré, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzé hã. ¹⁸ Duréihã sasedoti norĩ hã danhimizama te te 're ïsimroi mono wapru na te te da'âma 're romhuri za'ra mono õ 'wa'ãhã, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te dama ïropisutuzéb 'rada hã pire na aré dama 're hãimana mono õ di. Taré te aré dama 're hãimana. ¹⁹ Duréihã Mozési hã ïmorĩ'rata na ma tô uburé 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowasu'u. Taha pari, ma tô powawê wapru hã â na waza, pone'ërebâi wapru zama. Tawamhã wesuirã suiro panhipti hã ma tô sada si'ê za'ra. Taha pari, simisutu ma tô pone'ërebâ zéré na wasisi, da te ïséré pré na. Tawamhã danhimizama wapru na ma tô âma di'i, â wazari powawê wapru na hã. Tawamhã ïbailhã nhisiwi ma tô wesuirã suiro panhipti wasi hã sãsã'ã, danhimizama wapru na te te âma di'i da, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére ré nhisiwi. Dahãiba nhisiwi zama ma tô duré te te sãsã'ã, te te âma da'ahãiba di'i mono da, danhimizama wapru na. ²⁰ Tawamhã Mozési hã âne na te duré dama roti:

“Â danhimizama wapru hã 'Re ïhãimana u'âsi mono te te aima ïropisutu za'ra wa'aba zé hã, pire na oto aima 're ïhãimana za'ra wa'aba mono da hã, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te te aima âma ïroti za'ra wa'aba zéb zarina, te za oto 're ï'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, tãma âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da.”

Âne te Mozési hã dama âma roti. ²¹ Tawamhã romhã 'manharĩ na 'ri nhisiwib zama, ma tô duré wesuirã suiro panhipti wasi hã sãsã'ã, danhimizama wapru na te te âma di'i da. Uburé marĩ hã 'Re ïhãimana u'âsi mono âma 're ïdawata

za'ra mono zéb da, 'ri para 're isimasa mono nhisiwib zama ma duré sāsā'ā, te te āma adi'i mono da. ²²Tane tō. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma irob'ui'ééré zarina, ma tō danhimizama wapru na marī hā da te āma 're di'i za'ra, 'ri para 're isimasa mono hā, wasété āna 're simasa mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. Dahâiba wib zama, ma tō duré āma 're dasihâiba di'i za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, dahâiba wasété āna oto 're dahâimana za'ra mono da. Danhimizama hā da te 're simroi mono wa, iwapru hā tiwi 're isisa'wari za'ra mono na si, te za āma 're dasihâiba wē za'ra dahâiba mana wawip si, marī na 're dasihâiba wasété za'ra mono wamhā.

Cristu hā Timama ma dazada isisōmrizé wasu'u

²³Ā norī hā ti'ai āma romhā 'manharī na 'ri hā, duré uburé marī hā iwa 're isimasa mono hā, hâiwa āma 're ihâimana za'ra mono ne, te 're hâimana za'ra. Tane nherē, aiwab uptabi ō di, marī ipire da, 're hâimana za'ra mono ō nherē, 'ri hā ti'ai āma hā, duré uburé iwa 're iropsimasa mono hā. Ta hā ma tō sasedoti norī hā danhimizama wapru na te te 're di'i za'ra, taha zarina si 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wasété āna 're hâimana za'ra mono da. Tane nherē, hâiwa āma marī hā sena 're ihâimana za'ra mono hā iwē na si, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're hâimana za'ra mono da, ma tō iwē uptabi hā sada dârâ. ²⁴Āne wa, Cristu hā dâ'â pari hâiwa'utu wa, ti'ai āma danhib'rata na 'ri 're, sébré ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono hā iwa 're isâmra mono zéb u hā. E marī wa. Ta hā ti'ai āma 'ri hā, taré hâiwa āma 'ri i'uptabi ne si 're hâimana mono wa, i'uptabi ō wa. Hâiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono hā iwa 're isâmra mono zéb u si ma tō āzé Cristu hā, tame te te oto wa'āma 're romhuri

u'âsi mono da, Timama nho'a. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa ipire uptabi hā ma tō duréhā siwaprosi itēme 're zasi, 'Re ihâimana u'âsi mono te, 'ri 're wa'wa iwē uptabi u hā, sasedoti ipire uptabi hā. Wahub sidâpâsi ma tō itēme 're zasi misi haré, danhimizama wapru hā te te tāma 're sōmri mono da, da'udâna. Tane nherē, Cristu hā wahub sidâpâsi hâiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono hā iwa 're isâmra mono zéb u hā, itēme 're zasi u'âsi mono ō di. Misi haré ma tō itēme āzé, Timama u hā, ōhō haré dazada tāma sisōmri wa, Timama ma hā. ²⁶Cristu hā wahub sidâpâsi 'Re ihâimana u'âsi mono ma, dazada 're sisōmri u'âsi mono 'wa'āhā, te aré ropoto na'rata hawim haré dazada 're dâ'â u'âsi. Tawamhā robzépata za'ētē na te aré tō te te 're robzépata u'âsi. Tane nherē, za rob'rāsutu u irob'umhutuzéb u si ma tō misi haré tāma sisō, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā, dazada dâ'â da, taha zarina dawasédé hā te te dama 're apari mono da oto, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ²⁷Misi haré te za ai-hīni 're dadâ'â za'ra. Taha parip si te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā niwapsi da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama, taha zarina te te dama arowairébé mono da oto. ²⁸Tane ma tō duré Cristu hā misi haré dazada dârâ, dawasédé hā da'ahā na te te oto dama āma 're i'apari mono zéb da hā. Tawamhā ti'ai u apâ wei morī zahu wamhā, dazada dâ'â da, wei morī ō di za oto, taha zarina dawasédé hā te te duré dama 're i'apari mono da hā. Mare di. Sô 're isimipari za'ra mono norī si, te te oto isō'reptu pese za'ra da si, te za wei mo apâ Cristu hā, ta norī zô si.

10 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma irob'ui'ééré zarina, iwē hā oto wama 're ihâimana za'ra mono zém na wa te āma 're waihu'u uptabi za'ra mono ō di. Wahub sidâpâsi ma tō danhimizama hā

dasi'udâna da te tâma 're simroi u'âsi, 'Re îhâimana u'âsi mono ma hã, da te 're sahâri za'ra mono âna. Tane nherê, danhimizama da te tâma 're îsimroi mono zé hã sib'uware di, dawasédé hã tô sena te te dama 're î'apari mono da hã, âma 're dawata za'ra mono da, 'râwi dapê'ê 're 'Re îhâimana u'âsi mono u 're îdanomro mono norî ma hã. Dapê'ê 're, rowê na 're îdahâimana za'ra mono zéb da hã, sib'uware di tô, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, danhimizama da te 're îsimroi mono zé hã. ²'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono norî hã danhimizama hã dasi'udâna da te tâma 're îsimroi mono zém na, ôhõ haré dawasédé hã te te dama 're apari uptabi mono 'wa'âhã, taha zarina 'râwi 're dasiwê'ô u'âsi za'ra mono ô di aré, dawasété na hã. Taha zarina te aré oto danhimizama pãrî hã da te 're sahâri za'ra. ³⁻⁴Tane nherê, powawê îba'ômo wapru hã duré pone'êrebâi wapru hã dawasédé hã te te dama 're pari uptabi za'ra mono ô di. Taré te za danhimizama hã wahub sidâpâsi dasi'udâna 'Re îhâimana u'âsi mono ma, da te 're îsimroi mono zéb zarina, âma 're dasipo're pu'u u'âsi za'ra, dawasété ré 're îdahâimana za'ra mono zém na hã.

⁵Taha wa, Cristu hã ti'ai u wei îmorízéb u, ma tô Timama ma tinha, âne:

"Danhimizama na duré dasazém na aima 're danhoprub za'ra mono da, a hã asina sô 're asimipari mono ô di.

Tane nherê, îhâiba hã ma tô îma îsõ, da'upana îsina aima înhoprub da hã.

⁶Danhimizama hã dawasété parizéb da, wahuré da te aima 're îzata za'ra mono zém na zama, 're atoi mono ô di. Duré dawasété parizéb da, danhoprubzé, da te aima 're îsõmri za'ra mono na zama, asima 're atoi mono ô di."

⁷Âne te duré tâma tinha, Timama ma:

"Re îhâimana u'âsi mono, wa hã wa wei âwa mo ti'ai u, îma îpisutuzéb zarina, te oto îsina aima âma uwaimrami da, îbaihã na îwasu'u na duréihã da te î'âma îrob'ui'ééré za'ra zéb zarina."

Âne ma tô Cristu hã Timama ma siwasu'u.

⁸Âne ma tô Cristu hã îmorî'rata na Timama ma rowasu'u, tô: "Danhimizama da te aima 're îzata za'ra mono zô, duré dasazém na aima 're îdanhoprub za'ra mono zô, asina 're asimipari mono ô di a hã, dawasété parizéb da hã. Asima âma 're atoi mono ô di, taha na hã." Âne na ma tô Cristu hã Timama ma rowasu'u, Mozési hã îsimiroti 'rata na te te âma îrob'ui'ééré zarina, âne hã da te 're 'manharî za'ra mono nherê. ⁹Taha pari, ma tô duré Timama ma siwasu'u, âne: "Âwa wa tô wei wa hã ti'ai u mo, îma îpisutuzéb zarina, te oto îsina aima âma uwaimrami da." Âne ma tô Cristu hã Timama ma siwasu'u, duréihã dawasété parizéb da, danhimizama na duré dasazém na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, 're îdanhoprub za'ra mono zé hã te te oto dawî sina sizâri da, taha nhowa're're tihâiba na tâma sôprub da oto, taha na si dawasédé hã te te dama âma 're î'apari mono zéb da hã. ¹⁰Zezu Cristu hã 'Re îhâimana u'âsi mono te te tâma îpisutuzéb zarina, te te tâma âma uwaimrami wa, tihâiba na tâma sôpru wa, ma tô te te 're wa'a'upsõ wawasété hawî, tâma 're wanomro wê mono da oto. Misi haré ma tô tâma sisõ, dazada dá'à da, tô ôhõ na si dawasédé hã te te dama âma 're apari mono da.

¹¹Sasedoti norî hã awê sidâpâsi te te da'âma 're romhuri za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorõwa âma. Danhimizama na 're îdanhoprub za'ra mono zé hã te ahâ uptabi na te te tâma 're sõmri za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, tô ôhõ si. Tane nherê, â norî hã danhimizama na 're îdanhoprub za'ra mono zé hã,

dawasédé hã te te dama 're pari waihu'u za'ra mono õ di. ¹² Cristuhu si, ma tô misi haré tihãiba hã tãma tisõ, dazada dâ'ã da, õhõ haré dawasédé hã te te dama ãma 're ï'apari mono zéb da hã. Taha pari, te 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimire niwĩ 're sãmra, pire uptabi na ìsiré te te 're 're da'ab'madã'ã mono da oto, õne u'ãsi. ¹³ Tame te oto Cristu hã sõ 're simipari u'ãsi, 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã tinhitob'ru norĩ nhiptetezé hã te te tiwi ì'uprosi za'ra zéb zõ hã, tãma sib'ua uptabire na 're hãimana za'ra mono da oto, ta norĩ hã. ¹⁴ Misi haré 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, dazada sisõmri wa, ma tô dawasété hawi te te 're da'awaibu, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ si oto ãma 're danomro wẽ mono da.

¹⁵ 'Re ìhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra, sena na wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da. ãne te te wama ãma ìwaihu'u na'rata za'ra zé hã:

¹⁶ "Nimahã bãtã na wa za, te dama ìropisutuzép té hã, dama pisutu, duréihã te dama ìropisutuzém nhowa're're. ãne, wa wa hã Danhib'apito uptabi hã aima wasu'u za'ra wa'wa, ìnhimiroti tém na te dama ìropisutuzé hã.

Tawapsi wa za ìnhimiroti hã dapẽ'ẽ 're te dama 're anhomri, ìré 're danomro u'ãsi mono wa, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono da, ìmreme hã."

¹⁷ ãne ma tô duré ìwasu'u nhana'remhã wama waihu'u za'ra:

"Dawasété na 're ìsipo're pu'u mono õ di za oto, marĩ, da te 're ìmanharĩ wasété za'ra mono zém na hã. Mare uptabi di za."

¹⁸ ãhã wamhã, dawasédé hã 'Re ìhãimana u'ãsi mono te te oto dama 're ì'apari mono zéb da hã, marĩ dai õ di oto, danhimizama na tãma 're ìdanhoprub za'ra mono zé hã, dawasété parizéb da hã. Tãibã oto ta hã.

**'Re ìhãimana u'ãsi mono
u, 'rãwi dapẽ'ẽ na 're
ìdasihutu mono zé wasu'u**

¹⁹ Ìsãsanawã norĩ, Zesusihi wapru hã tiwi ìpu'uzém na wazada ìdã'ãzéb rina, wa za oto wasina wapahi ãna 'Re ìhãimana u'ãsi mono u 're wasihutu 'rãwi wapẽ'ẽ na, robzei u'ãsi tãma 're wamreme zusi mono da. Duréihã sasedoti norĩ hã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono 're ìsãmra mono zéb u, 'ri 're wa'wa u 're ìsisisi mono ne, wa za oto wa norĩ hã 'rãwi ìtẽme 're wasihutu, wasina 're wapahi za'ra mono ãna, tãma.

²⁰ Duréihã 'Re ìhãimana u'ãsi mono 're ìsãmra mono zéb 're, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã zazahã ìhãpa hã te dawĩ 're hãsipra u'ãsi pi'reba, ìtẽme 're danhisisi tã mono da. Tane nherẽ, Cristu hã ma tô oto wama 'ridawa za'ra tidã'ãzém na, zazahã ìhãpa na 'ri 're wa'wa nhitobzé wa'wai baba, ìtẽme 're ìdanhisisi mono ne, wapẽ'ẽ na ìtẽme 're wasihutu mono da, 'Re ìhãimana u'ãsi mono u, robzei uptabi na ìme 're wanomro u'ãsi mono da oto. ²¹ Sasedoti ìpire uptabi na te oto wama 're hãimana. Taha si te tãma umnhasi na uburẽ 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're ab'madã'ã tãma, pire uptabi na. ²² Wawasété na 're wanomro mono wa, 'rãwi 're ìwasiwẽ'õ sãmri za'ra mono zé hã ma tô Cristu hã tiwapru na te te wama 're apari, duréihã sasedoti norĩ hã te te ãma 're dahãiba wẽ za'ra mono da, danhimizama wapru na syry na te te ãma 're ìdahãiba di'ì za'ra mono ne. Sasedoti norĩ hã 're sihãiba wasété za'ra mono ãna, 'Re ìhãimana u'ãsi mono u 're sisisi mono da, 're ìsihãiba upsõi pese za'ra mono ne, wa oto wa norĩ hã wahãiba upsõi pese ne tãma 're wahãimana wẽ za'ra, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma si. Taha wa, wa za oto wapẽ'ẽ na 'rãwi ìtẽme 're wasihutu, wahãimanazé sena ré si, 'Re

ihâimana u'âsi mono u hã, ôhõ si wa te oto wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ²³Re ihâimana u'âsi mono hã wama umnhasi za'ra di, te te wama 're i'aropisutu mono zéb uwaibaba, te te wama âma 're i'a'uwaimrami mono da hã. Taha wa, wanhiptete sina wa za iwē uptabi zô 're wanhimipari u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te wama i'ropisutu za'ra zém na wa te 're wawã za'ra mono âna, sena na za wama 're ihâimana za'ra mono na wa te dama 're i'wasu'u za'ra mono zéb zarina. ²⁴Wa za duré wasi'âma 're wapo're pu'u u'âsi za'ra, marĩ na 're i'wasipawapto za'ra mono zéb da hã, duré taha zarina 're i'wasisawi pese za'ra mono zém na wa te wasima âma 're i'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, duré marĩ wē na wa te wasima âma 're i'warãmi wē za'ra mono zém na zama. ²⁵Ni'wam norĩ hã Cristuhu zazei'wa dasiré 're hâimana za'ra mono wa, rowahutu u dasiré 're si'rã'õtõ mono nherē, ma tō ta norĩ hã rosahãri pese za'ra oto. Tane nherē, wa norĩ hã wasiré 're i'wasi'rã'õtõ mono zé hã wa te wasiwi sazãri za'ra õ di za. Tô'ã. Wa za tō wasiré 're wasi'rã'õtõ u'âsi, âma 're wasipawapto pese za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na si 're wanhiptete za'ra mono da. E marĩ wa. Wanhib'apito apã we i'morizéb u hã bâdã hã romhutu na aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

²⁶Ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwē, sena na 'rãwi te te sina 're waihu'u pese za'ra mono nherē, duré te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina, 're ihâimana wasété 'rata za'ra mono zém na si 're hâimana u'âsi za'ra mono wamhã, marĩ hã 're 'mai'hâimana mono õ di, ta norĩ da hã, i'wasédé te te tãma 're i'pari za'ra mono zéb da hã, ta norĩ ma hã. ²⁷Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono zãda, 're hâimana za'ra mono wa, te za 'Re ihâimana u'âsi

mono hã uprosi unhama ro'o za'etē na, te te siwi 're iwē'õ pese za'ra mono norĩ hã. Taha u hã, te za ta norĩ hã sina pahi na 're simipari za'ra oto. ²⁸Durēihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te âma i'rob'ui'ére hã ni'wam norĩ hã te te siwi 're wē'õ pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ma tō da te dasiwi 're simro, âma 're dapē'ézé waihu'u za'ra mono âna. Marĩ i'wasédé hã ta norĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono ré, siwapto na titõmo na i'madã'ã za'ra 'wa norĩ hã, i'wasété na te te dama 're i'wasu'u za'ra mono zéb zarina, ma tō da te dasiwi 're simro, ta norĩ hã. ²⁹Ãne, durēihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wē'õ'wa norĩ ma, 're ropipa za'ra mono di. E niha tawamhã za, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te te siwi 're i'ruiwapari za'ra mono norĩ ma, 're i'romhâimana za'ra mono zé hã za. Tãma 're ropipa uptabi za'ra mono di za tō. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tō ta norĩ hã hã za'ra za'etē, rob'rãsutuzéb âma hã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama i'ropisutuzép tém na, Cristu hã dazada i'dã'ãzé hã taré newa, te ta norĩ hã te te âma 're rosa'rata upa za'ra. Ta norĩ hã te duré 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ezani âma te te 're wasété u'âsi za'ra, i'simizawi uptabi âma. ³⁰Taha wa, te za tō ta norĩ hã nimahã na hã hã za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Durēihã ma tō âne na ni'wa hã âma rob'ui'ére siro, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na hã. Ãne na hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã wama waihu'u pese za'ra di oto:

“Wa hã i'siwaprosi wa za te 're da'a'ruuiwa'ãbã. I'wétési wa za te dama âma 're awa'rãmi, marĩ, da te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma hã.”

Ãne duré 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére amo hã:

“Wa hã uburé Danhib'apito uptabi hã wa za i'uwaibaba uptabi na si te

're da'ahâ za'ra, dawasété na ĩsi-waprosi te 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina.”

Ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me na rob'ui'ééré hã. ³¹ Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'rata, 're ĩrere'e mono ne, te te 're hã za'ra mono wamhã, tâma 're ropipa uptabi za'ra mono di za, ta norĩ ma hã.

³² Ma'ápé, âma asipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihã Cristu hã Danho'reptui'wa na asina 're ĩwaihu'u na'rata za'ra wa'aba mono zém na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhipawaptobzéb zarina. Ta hawim haré, Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, marĩ na 're robzépata za'etē za'ra wa'aba mono nherē, ma tō asiptete sina âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono âna. ³³ Nimahã na hã ma tō ni'wam norĩ hã danho'a te te ai'âma 're wasété za'ra wa'wa. Ma tō duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, danho'a. Duré nimahã na asiré norĩ ma, da te 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wamhã, ma tō 're ĩpawaptob za'ra wa'aba mo, ta norĩ zu, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da nherē. ³⁴ Dazazéb 're, 're ĩhâimana za'ra mono norĩ âma 're aipē'ézé za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tō ta norĩ me aipē'ē na 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mo, ĩhãiba zu. Duré asibro hã da te aiwi 're waibui wa'aba mono nherē, ma tō ato sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono ō di, taha na hã. E marĩ wa. Ti'ai âma asibrom nhipai u, hãiwa âma ĩwē uptabi hã ĩsi'utōrĩ'ō hã za aima 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa. ³⁵ Taha wa, Cristu hã aipahi âna asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã asiwi 're ĩwē'ō za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're rēme za'ra wa'aba

mono ō di za. Asiptete sina te za tō âma 're anomro u'âsi aba mo. Ãne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwē uptabi na aima wa'âbã za'ra wa'wa, nimahã na hã. ³⁶ Marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, duré Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono wa, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherē, te za tō asiptete sina, asina 're ĩ'umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da. Ãne zarina, asina tâma âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tō tâma 're anomro wē wa'aba mo. Tawapsi, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zé hã ĩwē uptabi hã oto asina ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa. ³⁷ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō âne ĩmreme na rob'ui'ééré, Cristuhu wasu'u na hã:

“Ta hã za we ĩmorĩ hã niwamhã oto wei morĩ wamhã, sô rowaptã'ã ō di za. Romhutu na te za tō wei mo.

³⁸ Ni'wam norĩ hã te tâma 're ĩwē za'ra mono zéb zarina si 're ĩnomro wē mono norĩ hã, ta norĩ hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ĩzaze za'ra mono zéb zarina si, wa za te 're awēsãmri, ĩwasédé hã te âma 're ab'madã'ã mono ō wa za oto, ta norĩ âma hã. Ãne wa, te za rowē uptabi na ĩ'rata 're hãimana u'âsi za'ra, ta norĩ hã.

Tane nherē, ni'wam norĩ hã ĩwi 're sipizari za'ra mono wamhã, âma 're ĩto za'ra mono ō di za oto, ta norĩ âma hã.”

Ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa te te ĩmreme na âma ĩrob'ui'éérézé hã, ĩbaihã na hã.

³⁹ Tane nherē, ta norĩ ne, wa norĩ hã 're wahâimana za'ra mono ō di. Nimahã na

'Re ihâimana u'âsi mono wi 're wasipizari za'ra mono ò di, ta norī ne. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã niwamhã ta norī zu te te wa'uprosi ò di za. Taha si wa tô wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra, te te 're iwa'anho'reptui mono da hã. Taha zarina te za tô wa norī hã wa'anho'reptu, i'rata oto 're iwahâimana u'âsi za'ra mono da hã, 'râwi.

'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

11 E niha, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, ta hã te te wama 're i'apisutu mono zéb zarina, iwē uptabi zô si 're iwanhimipari u'âsi za'ra mono na, tô sena za te te wama âma i'uwaimrami za'ra na, wa za wa te wasina 're waihu'u za'ra. Duré uburé marī hã watōmo na wa te 're i'madâ'â waihu'u za'ra mono ò zama, wa za duré wa te 're waihu'u za'ra, sena na 're ihâimana za'ra mono na hã. Âne 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã. ²Duréihã wahi'rata norī hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're awēsāmri, ta norī hã.

³'Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa tô, sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'harizéb zarina, marī ò uptabi ré, te te i'aropoto mono na hã. Datōmo na da te 're i'madâ'â waihu'u za'ra mono ò na si, ma tô te te ro'apoto, watōmo na wa te oto 're i'madâ'â za'ra mono da hã. Âne na wa tô duré sena na wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono si, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina hã.

⁴Abé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô iwē uptabi na tãma tinhopru, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ca'ihī nhībzari si, te te wēsāmri ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha wa, Abé hã 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã wēsã, 're imorī wē na zama. Taha wa, ma tô Abéhé nhoprubzép si wēsã. Âne na Abé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi mono wa, duréihã dâ'â nherē, zahadu hãiba ré wama 're ihâimana za'ra mono ne, te wama 're hâimana za'ra, taha âma 're wasipo're pu'u u'âsi za'ra mono wa.

⁵Duré Enoti hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô hãiba ré ré mo, hãiwa u. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô hãiba ré ré sitēme ti'â. Taha wa, ni'wa te te waihu'u ò di ta hã, idâ'âzém na hã. Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô âne na rowasu'u ibaihã na, Enotihī wasu'u na hã: "Re ihâimana u'âsi mono hã hãiwa u sitēme te te âri ò ré, ma tô Enotihī ma 're to, 're imorī wē zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã." ⁶Ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi za'ra mono ò nherē, ta norī ma, 're to za'ra mono ò di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Duré ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono da, tipē'ē na 'râwi itēme 're sihutu mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhã, tô sena 're ihâimana mono na, te za te te 're saze za'ra a'â. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono zô si 're isōpré mono norī ma, iwē na za te te ta norī ma iwa'âbã za'ra na, te za ta norī hã te te sina 're umnhasi u'âsi za'ra.

⁷Nowé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré âma saze, ropipa hã za dazô iwatobrozém na 'Re ihâimana u'âsi mono

hã romhã ré te te âma îpo're pu'uzém na, zahadu marî hã titômo na te te 'madâ'â ò nherê, Nowé hã. Taha wa, îsimiroti zarina ma tô uba're za'êne hã 'manha, ti'ra norî hã te te âma sô'reptu za'ra da, timro zama, duré tisanî'aba norî zama. Taha zarina, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã siwi da'awê'ò pese, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa, Nowéhé si îsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese mono wa. Tawamhã Nowé hã, 'Re îhâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã âma tiwata, âne: "Ãhã si te 're timorî wê." Ãne 'Re îhâimana u'âsi mono hã, Nowéhé âma îwatazé wasu'u hã.

⁸ Abra'ã hã, 'Re îhâimana u'âsi mono si te te sina 're î'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré îsimiroti na saze, tirom nhiti watobro da, darob amoi u morî da, âma îsa'ru da hã 'Re îhâimana u'âsi mono te te tâma îpisutu u. Tawamhã tirom hawi ma tô watobro tô, darob amoi u morî da, tamomomhã bâdâdi hã te te waihu'u ò nherê. ⁹'Re îhâimana u'âsi mono si te te sina 're î'umnhasi mono zéb zarina, ma tô darob amoi âma 're sãmra Abra'ã hã, dasiré ò nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono, za âma îsa'ru da hã te te tâma îpisutuzéb âma. Tawamhã romhã 'manharî na 'ri wa, te oto 're sãmra, 'ri uptabi ò wa. Izati norî hã ma tô duré romhã 'manharî na 'ri wa, 're simasisi zahuré, Zacoho me. Ta norî ma, ma tô duré ropisutu zahuré, Abra'ãhã ma te te îropisutu ne, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. ¹⁰Abra'ã hã 'ri nho'u îsi'utôrî'ò zô si ma tô 're simipari u'âsi, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te sima îwê na hâiwa âma te te dama î'ri zô si. Taha wa, te te siwi wê'ò ò di Abra'ã hã, romhã 'manharî na 'ri hã wasété wa, a'â î're 're sãmra tô mono da.

¹¹ Abra'ã hã 'Re îhâimana u'âsi mono si te te sina 're î'umnhasi mono zéb zarina, ma tô duré î'ra hã tâma podò, si'îhi uptabi nherê, duré îmro hã Sara hã prédup-

téb ré, 'ra waihu'u ò nherê. 'Re îhâimana u'âsi mono te te tâma îropisutuzém na te te âma sazei pese wa, ma tô î'ra hã tâma podò tô. ¹²Abra'ã hã si'îhi uptabi wa, idâ'âzéb u romhutu nherê, ma tô îhâiba hawi da'ahâ uptabi na dasina dahâ'â u'âsi, îsihudu sidâpâsi. Wasi hã hâiwa na ahâ uptabi na 're îsimasa mono ne, ma tô da'ahâ uptabi na atébré ni. Â zaihâ na supara, ahâ uptabi na 're îsimi'wara mono ne, ma tô atébré ni.

¹³ Ã norî hã 'Re îhâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi za'ra mono ré, 're dâ'â za'ra mono nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono te te tâma îropisutu za'ra zé hã te te sima 're waibui mono ò di ta norî hã, ti'ai âma hâiba ré ré 're hâimana za'ra mono ré hã. Tane nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono te te tâma îropisutu za'ra zé hã romhã na uptabi na za te te tâma âma î'uwaimrami za'ra na, sena na te te 're waihu'u za'ra mono wa, ma tô âma 're to za'ra ta norî hã, ti'ai âma 're nomro mono ré. Ma tô duré sô'awi dama 're siwasu'u za'ra, ti'ai âma dasiré 're îhâimana uptabi za'ra mono ò na hã. ¹⁴ Ãne na ta norî hã dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, daro hã aimawi itéb zô 're îsôpré u'âsi mono zé, te wama wasu'u za'ra, taha na si za oto 're îrob uptabi za'ra mono na hã. ¹⁵ Tirob 'rata hawi 're îwairébé mono na te te 're rosa'rata za'ra mono ò di, ta norî hã. Mare di. Ãne 'wa'ãhã, âté apâ te aré ta norî hã tirob 'rata u 're nomro. ¹⁶ Tane nherê, daro îwê uptabi zô si ma tô ta norî hã sima 're sôpré, hâiwa âma sô 're îhâimana za'ra mono zô si, îwa 're îsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã. Taha wa, 'Re îhâimana u'âsi mono te te siwi wê'ò za'ra ò di, tinhib'apito na te te 're sisi za'ra mono tô da hã. Taha zarina, ma tô oto tô 'ri nho'u hã îwê uptabi hã tâma 'manharî za'ra, îwa 're îsi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã, tirop téb âma.

¹⁷⁻¹⁸ Abra'ã hã 'Re îhâimana u'âsi mono si te te sina 're î'umnhasi mono zéb

zarina, ma tō aré ti'ra hā tāma tīwī Izati hā, tāma āma īsōprubzéb da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te pibui wamhā. Taha ō ré, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā tāma ropisutu siro, Abra'āhā ma hā, āne:

“Ai'ra Izatihi hawip si, te za asihudu nori hā ahā uptabi na 're hâimana za'ra, asihudu sidâpâsi te aima ĩropisutuzéb zarina.”

Āne na 'Re ihâimana u'âsi mono te te tāma ropisutu nherē, ma tō aré Abra'ā hā ti'ra hā tīwī Izati hā, ĩ'ra si'aibā hā misi tāma poto nherē. Duré ta hawip si za ĩsihudu nori hā sitébré da nherē, ma tō aré tāma tīwī, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hā. ¹⁹ Abra'ā hā āne ma tō sima rosa'rata: “Re ihâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, 're dadâ'ā za'ra mono nherē, apâ te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono da hā. Taha wa, ĩ'ra hā te aré tāma ĩwīri hā, te te duré waihu'u pese di, apâ te te ĩma ihâiwa'utu da hā, te te ĩma ĩropisutuzém na te te ĩma āma uwaimrami da hā.” Āne ma tō sima rosa'rata, Abra'ā hā. Tawamhā, ĩ'ra Izati hā dâ'ā uptabi ō nherē, aré dâ'ā wa, apâ te te tāma ihâiwa'utu ne, ma tō dâ'ā āna tāma tisō apâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.

²⁰ Duré Izati hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina, ma tō ti'ra nori āma rowaptē tiwi, ĩwē na si te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, duré ĩwē si te te tāma 're pisutu zahuré mono da, Zaco nori ma hā Eza'uhu me.

²¹ Duré Zaco hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina, ma tō Zuzéhé 'ra nori ma rowaptē 'Re ihâimana u'âsi mono wi, ĩwē na si te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, duré ĩwē si te te tāma 're pisutu zahuré mono da. Taha zarina, ma tō duré tisiwazusizém na si'upari sina āma tiwata, 'Re ihâimana u'âsi mono āma, Zaco hā.

²² Duré Zuzé hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina, ma tō tidâ'ázéb u tidub'rata nori ma rowaihu'u sirōmo za'ra, Izarazéhé nhihudu nori, za Ezitu hawi ĩwairébézém na hā. Āne na, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa, te duré tāma sina roti za'ra, ĩ'uirī na si, ĩhi hā te te siwi āri da apâ, tirob 'rata u, tamep si te te siwi séré da.

²³ Duré Mozésihi mama nori hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi zahuré mono zéb zarina, ma tō dawī simi'uri zahuré Mozési hā, 'watébrémi na tāma poto zahuré wa. Duré tāma 'madâ'ā ze zahuré wa, tāma sawi uptabi zahuré di. Taha wa, ma dawī simi'uri zahuré. A'amo hā si'ubdatō ma tō āma ai'utō, te te dawī ĩsimi'uri zahuré zém na hā. Apito ma, ta nori hā pahī zahuré ō di, 'watébrémi na 're ĩpoto za'ra mono nori hā, te te dama 're a'rui mono nherē. Āne ma tō 'manharī zahuré Mozésihi mama nori hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi zahuré mono wa, duré ta nori hā.

²⁴ Mozési hā prédu wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩ'umnhasi mono zéb zarina, ma tō dawī sisawi, Ezitu āma apito Para'oho 'ra sipi'oi 'ra na da te dasima 're wasu'u za'ra mono tō da, pi'ō te te ĩprédum na hā. ²⁵ Apito Para'oho nhorōwa āma, uburé marī ĩwasédé hā te te a'ā dame 're ĩ'ab'manharī mono da hā, te te sima wē ō di Mozési hā, taha na si wē uptabi newa āma 're ĩtoi mono da hā. 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē nori siré, te te 're ĩrobzépata mono da si, ma tō sima wē. ²⁶ Apito Para'oho nhorōwa āma 're sāmra u'âsi mono 'wa'āhā, te aré marī ĩwa'ābā za'ētē na tinhibro pese, Ezitu āma uburé marī hā ĩwa'ābā za'ēne hā 're ĩsimi'wara mono na. Ta hā marī wa'ābā za'ētē mono hā wē nherē, taha

upana marī īwē uptabi si ma tō sima wē, Mozési hā. Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu ma si, te te 're robzépata mono da si, ma tō sima wē. Īwē hā 'Re ihâimana u'âsi mono, niwa za te te tâma isômri na si, ma tō te te âma 're rosa'rata u'âsi, Mozési hā.

²⁷Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi mono zéb zarina, ma tō duré Mozési hā watobro Ezitu hawi, apito Para'o hā te te sima simimnhasi âna. 'Re ihâimana u'âsi mono hā datômo na da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ô nherē, Mozési hā titômo na te te 're ĩmadâ'â mono na ne, te te sina 're umnhasi mono wa, apâ sipi'rai ô di, Ezitu u hā. Ône haré ma tō ta hawi watobro, siptete sina. ²⁸Mozési hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi mono zéb zarina, ma tō duré Pascowa na dato hā te te 're ĩmanharī za'ra mono zéb da na tâma roti za'ra Izarazéhé nhihudu norī ma hā, ta norī hā tisai 'manharī na te te âma sâna'rata za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā Mozésihi ma te te ipisutuzéb zarina. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi mono zéb zarina, ma tō duré Mozési hā tâma roti za'ra Izarazéhé nhihudu norī ma hā, tinhimizama wapru na 'ridawa zadaré hā te te âma sapré za'ra mono da, hâiwa âma romhuri'wa hā Dapârī'wa na ĩwap-tērē hā, aibâ tâma 're ĩpoto'rata za'ra mono hā te te tiwi simroi mono tō da, Izarazéhé nhihudu norī wi hā.

²⁹Duré Izarazéhé nhihudu norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō â poré na saprī za'ra, zara u, Â pré na â poré nhisi na. Â 'ré na da te 're ĩsaprī za'ra mono ne, ma tō rob'ré na saprī za'ra, â zadaré amoi u hā, zara u. Tane nherē, ezipsiu norī hā rob'ré na dazarina te te aré saprī za'ra da, si'aba'rési wamhā, ma tō â hā apâ ĩré atob za'ra. Taha wa, ezipsiu norī hā â poré na ma tō uburé ai'utô.

³⁰Duré Izarazéhé nhihudu norī hā, Zerico na 'ri nho'ômo nhisi âma 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ hā ma tō nasi te te uirī za'ra, sime da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ipisutu za'ra zéb zarina. Bâdâ hā 7 na ma tō âma ai'utôri za'ra, te te nasi siwi uirī za'ra mono ré hā. Tawamhā 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ hā ma tō aime. Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō aime. ³¹Duré Ra'abi hā pi'ô aré 're ihâimana wasété mono hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi mono zéb zarina, ma tō wap-sâi'a'wa norī hā tinhorôwa u 'mazasi wē zahuré, ti'ai wē zô pi'uriwi dama robz-abui'wa norī hā. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te dazu wīrī ô di Ra'abi hā, 'ri nho'ômo âma uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'ô'wa norī zu hā.

³²Âne na 'Re ihâimana u'âsi mono si, da te dasina 're ĩumnhasi za'ra mono zém na, ahâ uptabi na te âma aima rob'râzarôtô za'ra wa'aba neza. Âhâ wamhâ, ĩnhimirob'râzarôno hā te aré sina tipahâ. E marī wa. Ahâ uptabi wa. Ahâ uptabi di tō, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono norī hā, zahadu te âma aima ĩrowasu'u za'ra wa'aba ô hâ: Zidi'â hā, duré Barati, duré Sâsâ, duré Zepté, duré Dawi, duré Samuwé, duré aimawi norī hā uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa 're ihâimana za'ra mono norī hā. ³³Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're ĩumnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō te te da'âma 're ai'uté za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, daro hā te te dawī 're waibui mono da. Ta norī hā ĩwē si te te 're 'manharī u'âsi za'ra mono wa, ma tō ĩwē uptabi hā te te sima 're waibu, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ĩropisutu za'ra zéb zarina. Duré hu'u zérépa hā ma tō te te 're sadai'ré nhib'ô za'ra tinhib'rata na, te te 're simro

tō mono da. ³⁴Ta norī hā ma tō duré unhama ro'o za'ēne hā te te 're simro, siwi. Ma tō duré dawī 're sisō'reptu za'ra, sib'ézé 'wapa na da te 're simroi mono da nherē. Sib'uware na 're hāimana za'ra mono nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipawaptobzēm na ma tō siptete na dazada 're hāimana za'ra. Siptete uptabi na te te 're da'wapé mono wa, ma tō ta norī hā tizahui'wa norī hā te te 're wano'ō apā, darob amoi hawi dazahui'wa norī hā. ³⁵Duré pi'ō norī wī, aré tiwi 're idā'ā za'ra mono norī hā, ma tō apā tāma 're hāiwa'utu za'ra, pi'ō norī ma. Duré ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono si te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī hā dazazéb 're, 're hāimana za'ra mono ré, 'Re ihāimana u'āsi mono te te dawī 're udā za'ra mono 'wa'āhā, taha zarina te aré dazazém hawi da te tāma 're rob'ru za'ra, ta hawi 're wairébé mono da. Tane nherē, ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te dawī 're udā waihu'u za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō danhimirob'manharī wasété na 're si'utōrī. Rowē uptabi na 're idanomro u'āsi mono zéb u hā, 'Re ihāimana u'āsi mono si te te 're hāiwa'utu za'ra mono da, ma tō āne zō si 're si'madā'ā za'ra, ta norī hā. ³⁶Ni'wam norī āma, ma tō duré 're dawa'ē za'ra. Powawē hāiwarē 'manharī na ma tō da te dasiwi 're hā za'ra duré. Ni'wam norī hā ma tō da te 're pawasisi za'ra, isi'uwazi nhorō rutu na, dazazéb 're, da te 're séme mono da. ³⁷Ni'wam norī hā ma tō duré étē tōmo wawē na da te 're simro. Ni'wam norī hā ma tō duré ihāiba wāiwa āma 're dasiwā za'ra, wede'ézém na ne. Sib'ézé 'wapa na ma tō duré da te 're simro. Pone'ērebāi hā na si ma tō duré ni'wam norī hā 're si'uza za'ra. Sibrob āna ma tō duré ta norī hā 're hāimana za'ra. Danhimirob'manharī wasété na ma tō duré ni'wam norī hā te te 're robzépata za'ra, da te 're ruiwapari za'ra mono wa. Āne 'Re ihāimana u'āsi mono

si te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī wasu'u 'rāzarōno hā. ³⁸Ta norī hā hāiwi si ma tō 're nomro a'ubuni wī, étē 'rāihā u zama. Duré étē 'rāihā zahāpā étē're wa, ma tō duré dawī 're si'ubumro, ab're wab zama. Ta norī si ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono ma 're hāimana wē za'ra.

³⁹Ta norī āma si ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā 're wata za'ra uburé, ōhō si te te sina 're umnhasi za'ra mono wa. 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma iropisutu za'ra zéb zarina, iwē uptabi hā ti'ab ré te te sima 're waibui mono ō nherē, ma tō te te sina 're umnhasi u'āsi za'ra, 're isi'utōrī za'ra mono zéb u. ⁴⁰'Re ihāimana u'āsi mono hā iwē uptabi hā niwamhā za te te wama isōmri za'ra na, te te sima wa'āma roti sirōmo za'ra wa, ti'ab ré ta norī hā te te sima waibui ō di tō, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma iropisutu za'ra zé hā. Uburé wasiré si te za rowē uptabi na i'rata 're ihāimana u'āsi za'ra mono zé hā sima waibu za'ra, ta norī hā.

**'Re ihāimana u'āsi mono hā ti'ai
āma damama ne te te 're
īda'ahā za'ra mono zé wasu'u**

12 Duréihā ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, danho'a 're inomro wē mono norī hā ahā uptabi na 'rāwi wamana wawi 're isimasab u'āsi mono ne, wa za ta norī āma 're wasipo're pu'u u'āsi za'ra. Taha wa, wa za uburé marī iwasédé hā wa te wasiwi 're wē'ō pese za'ra, 're iwanomro wē mono zé wī, te te 're wanhowada za'ra mono tō da, te te 're iwawasutu u'āsi za'ra mono hā, wawasédé hā. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dahāiba wapu na 're dasisa'rei mono da, marī ipire hā dahāiba na dama 're ihāimana za'ra mono hā da te dasisa 're isani za'ra mono ne, wa za wawasédé hā wa te wasiwi 're wē'ō pese za'ra. Tawamhā wanhiptete na wa za

tô âma 're wahâimana za'ra Cristuhu âma si, tiwi 're wasipizari za'ra mono âna. Dawara na 're dasipibu za'ra mono wamhâ, dawara tete haré dasiwi 're îdasisa'rei mono ne, wa za tô wanhiptete na âma 're wahâimana u'âsi za'ra, Cristuhu âma si. ²Dawara na 're dasipibu za'ra mono wa, dawara, da te 're îrâsutu za'ra mono zéb u si, da te 're îrob'madâ'â za'ra mono ne, wa za Zezusihi âma si wa te wasina 're rosa'rata u'âsi za'ra. Ta hâ Zezusi hâ ma tô îsâna'rata hawimhâ te te 're wa'apawapto, 'Re îhâimana u'âsi mono si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da. Tane te za duré te te 're wa'apawapto u'âsi, 're îwadâ'â za'ra mono zéb u, ôhõ si wa te wasina 're umnhasi u'âsi za'ra mono da, tiwi 're wasipizari za'ra mono âna. Ta hâ Cristu hâ sihâiba zawi õ di, wedepo'o nhonhi'râmi na dazada dâ'â tô da hâ, wedepo'o nhonhi'râmi hâ dazada 're îhâimana wasété za'ra mono norî pârîzép si nherê. Taha wa'râmi, hâiwa âma to sina 're îhâimana u'âsi mono zé hâ za tâma 're îhâimana mono na, te te sina waihu'u sirõmo wa, taha wa, sihâiba zawi õ di tô, wedepo'o nhonhi'râmi na dazada dâ'â tô da hâ. Âhâna hâ 'Re îhâimana u'âsi mono nhimire niwî, te oto pire uptabi na 're sâmra, îsiré râwi te te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto.

³Ma'âpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, Zezusi hâ ti'ab ré te te 're îrobzépata mono na hâ. Tiwasété si te te 're îmanharî za'ra mono norî hâ te te 're 'ruiwaparî za'ra mono wa, te te tâma 're îrob'manharî wasété za'ra mono zém na, ma tô te te 're robzépata za'ëtê, Zezusi hâ. Tane nherê, siptete u'âsi ma tô 're hâimana. Tane duré a norî wa'wa hâ te za marî îwasété wi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono tô da. Taha zarina, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ asina

're îumnhasi za'ra wa'aba mono zé hâ aiwi 're si'utõrî za'ra wa'aba mono tô da, te za tô asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ⁴Dawasété nhipstete da, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, zahadu ai'matâ'â aba õ di, da te aima îmaïrob'manharî za'ëtê aba na hâ, Zezusi idâ'â ne hâ. ⁵E ma tô bété âma aipo're si'ârî za'ra wa'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ te te aima îroti za'ra wa'aba zém na hâ, duré ti'ra na te te aima înharî za'ra wa'aba zém na hâ. Âne ma tô âhâ wasu'u na ni'wa hâ âma rob'ui'ééré, duréihâ:

“A norî wa'wa hâ î'ra na îma 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, aiwasédé hâ 're îmanharî za'ra wa'aba mono zém na 're asisâmri za'ra wa'aba mono da, wa hâ Danhib'apito uptabi hâ te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhâ, î'âma 're rosa'rata upa za'ra wa'aba mono õ di za, taré newa.

Duré apâ 're anomro wê wa'aba mono da, niha te aima 're rob'manharî za'ra wa'aba mono wamhâ, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za î'âma asima 're îrosa'rata wê u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁶E marî wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Wa hâ Danhib'apito uptabi hâ uburé te 're î'azawi pese mono norî hâ te 're ahâ za'ra mono wa. Duré tiwasété na râwi 're sisâmri za'ra mono da, uburé î'ra na te 're îsisi za'ra mono norî hâ apâ 're nomro wê mono da, wa wa hâ te tâma 're arob'manharî, ta norî ma hâ.”

Âne wa, aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're aihâ za'ra wa'aba mono wamhâ.

⁷Damama norî hâ bété. E ti'ra norî hâ te te 're hâ za'ra mono õ di za, po're âna 're hâimana za'ra mono wamhâ. Te za tô te te 're hâ za'ra. Tane te duré

Aimama 'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're aihâ za'ra wa'wa. E marĩ wa. Īra si tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa oto. Taha wa, marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono āna. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra si, oto tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te te 're ĩaihâ za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. ⁸Uburé te tō tĩra norĩ hã te te 're ahâ za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono hã, tiwasédé hã te te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na āma 're siwaihu'u za'ra mono da oto, ta norĩ hã. Taha wa, te te 're ai'mai'ahâri aba mono ō wamhã, ĩra'ō na te za 'rãwi 're ai'masiwaihu'u aba mo. Āne wamhã, ni'wa hã mama ō wa, da te 're ĩahâri mono ō ne, 're ai'maihâimana aba mono na te za 'rãwi 're ai'masiwaihu'u aba mo, sena na ĩra na tãma 're ai'maihâimana aba mono ō na hã. ⁹Ti'ai āma wamama uptabi norĩ hã wawasété na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, wanhimiza'rese wi te te 're wahâ za'ra mono wamhã, wa tō ta norĩ hã wa te 're hâimana wazéb za'ra, wama pire na 're hâimana za'ra mono wa. Taha nhipai u, wa za duré hãiwa āma Wamama uptabi hã wa te 're wapari pese za'ra, te te 're wa'ahâ za'ra mono nherē, rowē na ōhō āma si 're wanomro u'âsi mono da oto. ¹⁰Ti'ai āma wamama uptabi norĩ hã ma tō wanhimiza'rese wi te te 're wa'ahâ za'ra tō, 're waprédub za'ra mono ō ré hã. Wawasété na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, ma tō te te 're wa'ahâ za'ra, niwamhã ĩ'uwaibaba uptabi ō nherē, damama norĩ nhimi'ahârizé hã. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono si, te ĩ'uwaibaba si te te 're wa'ahâ za'ra. Te te 're ĩwa'apawapto mono da si, te za tō ti'ai āma 're wanomro mono ré, te te 're wa'ahâ za'ra, wawasété āna

ĩsine 're wahâimana za'ra mono da oto, wa norĩ hã. ¹¹Wawasédé hã wa te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wahâ za'ra mono wamhã, awa'awi 're watoi waihu'u za'ra mono ō di, taha na hã. Robzei'ō na si wa za a'â 're wahâimana za'ra. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ĩwahâ za'ra mono zém na oto 'rãwi 're wasiwaihu'u za'ra mono wamhã, duré wa'āma 're ronomro pese za'ra mono wapsi, te za wapē hã ĩ're wama 're simi'wara wē oto, ōhō āma si 're ĩwanomro wē mono zéb zarina wa.

'Re ihâimana u'âsi mono mreme, da te 're ĩwapari pese za'ra mono zé wasu'u

¹²Taha wa, marĩ na 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhã, aipē'ē wē zarina te za asiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si, aiwi 're robzei'ō pese za'ra wa'aba mono wa, tiwi asina 're aipahâ za'ra wa'aba mono tō da. ¹³Bâdâdi na awa'awi u'âsi 're ĩdanomro mono ne, te za Cristuhu nhirã zarina si awa'awi 're anomro u'âsi aba mo, ĩwē na si. Āne wamhã, ĩrâtēire hã morĩ wasété na 're ĩmorĩ ne, ni'wam norĩ hã Cristuhu āma sib'uwara na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã asine wa'aba, awa'awi u'âsi 're nomro wē mono wamhã, ta norĩ hã tiwasété na 're si'maröpãri zahu za'ra mono ō di za oto. Apã te za ai'āma 're siptete za'ra wa'wa, ĩsazei uptabi 'wa na 're ĩaihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã.

¹⁴Rowē zō te za 're asōpré wa'aba mo, dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're asisōmri u'âsi za'ra wa'aba mono da, te za 're asi'madâhâ pese za'ra wa'aba mo. Āne hã ni'wam norĩ hã 're hâimana wē za'ra mono ō nherē, niwamhã Wanhib'apito hã titōmo na te te dame 'madâ'â

za'ra ō di za, ta norī hā. ¹⁵Re aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asina âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō wa, tinhoprubzéb zarina, iwē uptabi hā te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono hā 're simini za'ra wa'aba mono tō da, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Wede pa hā, ti'ai 'rowi 're simi'wara mono ré hā, taha wa'uzé hā dama simimnhasi ō di. Tane nherē, ipa hā da te oto 're sa'o'o za'ra mono wa, da te oto 're huri mono wamhā, te za te te 're da'râiwamnarī za'ra, taha pa wa'u hā sé wa. Tane duré, a norī wa'wa hā te za ni'wam norī wi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ta norī hā te te aiwi 're rowasété za'ra wa'aba mono tō da, duré taha zarina a norī wa'wa hā 'râwi aiwasété na 're asi'uptob za'ra wa'aba mono tō da, ta norī zu. ¹⁶Duréihā Eza'u hā tâma mrab uptabi wa, ma tō tino nhipi hā tiwi waptē, Zacoho wi. Tawamhā imama ma ipoto'rata zarina, uburé marī hā imama te te tâma ipisudu hā, duré 'Re ihâimana u'âsi mono, iwē hā te te tâma ipisudu hā i'upana inoi ma 're hâimana mono da, ma tō tinoi ma ti'ru, isipi wa'râmi Eza'u hā, taha na sai ō ré. Âne hā Eza'u hā 're ihâimana wasété mono ne, te duré ni'wam norī hā asiré 're hâimana wasété za'ra wa'wa. Ta norī wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, sina 're isipsai-huri za'ra mono norī wi, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé te te 're iwazéb za'ra mono ō norī wi hā. ¹⁷Tawamhā taha na âma ronomro parip si, ma tō Eza'u hā timama ma tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma mreme da, iwē hā te te tâma 're anhomri mono da, inoi upana. Tane nherē, ma tō imama hā siwi wē'ō, âma mreme tō da. Taha wa, tiwasédé te te 'manharī pari nherē, apâ te te sima pari waihu'u ō di, timama ma te te nharī sina, wawa 'râihâ na wawa

nherē. Âhā wasu'u hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, âne na hā.

¹⁸Duréihā Izarazéhé nhihudu norī hā ma tō Sina'i na étē 'râihâ nhisi u sina rotété za'ra, tame i'rata si'ubumro da a'â, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata. Ta hā étē 'râihâ hā danhib'rata na da te upi waihu'u pese di. Tane nherē, a norī wa'wa hā tane 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō di oto, âhâna hā. 'Re ihâimana u'âsi mono u, aipē'ē na 'râwi itēme 're aihutu aba mono wamhā, marī hā asib'rata na 're upi waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. Izarazéhé nhihudu norī si ma tō 'râwi unhama ro'o za'ēne hā 'madâ'â za'ra, étē 'râihâ nhisiwimhā. Tamemhā ma duré hâiwa nhirōtō 'radâ hā wato-bro, i'radâ'âra uptabi hā. Rowa'u'u za'ētē zama ma tō duré watobro, étē 'râihâ nhisi âma hā. Âne ma tō ta norī hā 'madâ'â za'ra titōmo na, Izarazéhé nhihudu norī hā. ¹⁹Danhimnhihârâzé hā ihârâ 'râihâ hā ma tō duré wapari za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme zama ma tō duré wapari za'ra, Izarazéhé nhihudu norī hā. Ta hā te te wapari za'ra wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā niha te tâma rob'manharī za'ra ō'umnhasite, ma tō sima wē za'ra, Mozésihi ma si te te rowaihu'u mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā, hâiba pisutu. ²⁰E marī wa, ma tō ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma tipahi za'ra, Izarazéhé nhihudu norī hā. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō étē 'râihâ hâiba na tâma roti za'ra, âne: "Ni'wa hā â étē 'râihâ hā te te upi wamhā, te za asiwi iwīrī 'wa, étē na. Asimizama aba zama, te te sina 'mai'upi wamhā, te za iwīrī 'wa, étē na." Âne ma tō étē 'râihâ hâiba na ta norī ma mreme pire na tâma roti za'ra aré, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. Taha pipa te, ma tō Izarazéhé nhihudu norī hā sima wē za'ra, Mozésihi ma si, hâiba pisutu te te rowaihu'u mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā, taha ma si. ²¹Â hā te

te ĩmadâ'â za'ra hã pipa uptabi wa, te Mozési hã 'rãwi sima tinha, âne: "Īpahi wa, wa tãma rërê." Âne te sima tinha, Mozési hã. Âne ma tã ropipa uptabi hã êtê 'rãihã âma ĩsõ'a ĩwatobro za'ra hã 'madâ'â za'ra duréihã, Izarazéhé nhihudu norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono u te te sina rotété za'ra wamhã.

²²Tazahã, a norĩ wa'wa hã tane 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di oto, ahãna hã. 'Re ĩhãimana u'âsi mono u aipê'ê na 'rãwi 're rob'umhutu za'ra wa'aba mono wamhã, hãiwa âma Si'ã na êtê 'rãihã nhisi u ne, ma tã 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Duré hãiwa âma Zeruzarê hã 'ri nho'õmo u ne, ma tã 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono 're ĩsãmra u'âsi mono zéb u hã, hãiwa âma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi na, ĩrata 're ĩsi'ubumroi mono zéb u zama.

²³Tame te oto 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê norĩ hã to sina 're si'rã'õtõ, aibã hã dama 're poto 'rata za'ra mono wa, dama ĩsawi pese ne, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're ĩazawi pese mono norĩ hã, hãiwa âma sisi u'í'éré ré 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã. Tamomo ma tã itême 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, dahãimanazém na ĩ'uwaibaba si te te 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina, dama rowairébé'wai u hã. Duré ti'ai âma ré ĩwê si te te 're ĩmanharĩ za'ra mono norĩ hã 're ĩhãimana za'ra mono zéb u, ma tã duré 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma 're ĩwê za'ra mono zéb zarina si, rowê uptabi na oto 're ĩhãimana za'ra mono norĩ u hã. ²⁴Zezusihi u ma tã duré 're ĩrob'umhutu za'ra wa'aba mo. Ta hã te oto 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té hã te te wa'ãma 're ab'madâ'â u'âsi. Duréihã Ca'ĩ hã tino te te wĩrĩ wa, ĩwapru hã tiwi pu'u wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩruiwa'ãbãzé, te wasu'u, Abéhé wapru hã. Taneĩ õ

di, Zezusihi wapru hã. Dazada dâ'â wa, ĩwapru hã tiwi pu'u wamhã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã dawasédé te te dama 're ĩapari mono zé, te wasu'u, Zezusihi wapru hã.

²⁵Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, tiwi 're asipo're nhitob za'ra wa'aba mono tã da. Duréihã Sina'i na êtê 'rãihã nhisi âma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ti'ai u te te we dama rowasu'u wamhã, ĩsimiroti wapari'õ'wa norĩ hã wairébé õ di, te te ĩdahã za'ra zé wi hã. Wa norĩ hã bété. E 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã hãiwa hawi te te wei wama 're aroti wê mono nherê, tiwi 're wasipizari za'ra mono wamhã, e ĩsimiházé wi wasi'uihã na 're wawairébé mono da bã, wa za wanhimipari ãna 're wanomro u'âsi bété. ²⁶Duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Sina'i na êtê 'rãihã nhisi âma te te dama roti wamhã, ma tã ti'a hã sãsã'ã. Tane nherê, taha za'u hã ma tã oto dama ropisutu, âne: "Ti'a hã niwapsi wa za duré sãsã'ã, ĩrême ma. Tawamhã, ti'a si te sãsã'ã õ di za oto. Hãiwa nhirõtõ zama, wa za ĩsu sãsã'ã, nimahã na hã." Âne 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép tém na rob'ui'ééré hã. ²⁷E marĩ te tawamhã wama wasu'u za'ra ĩnreme hã, "ĩrême ma" na hã. Uburé marĩ hã ti'ai âma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimipodo hã nimahã na te te sãsã'ã za'ra wa, za ĩsi'utõrĩ mono zé, te wama wasu'u za'ra. Tawamhã taha nhowa're're, te za ĩwê uptabi hã da te oto ĩsãsã'ã waihu'u'õ hã 're hãimana u'âsi za'ra hãiwa âma, ĩsi'utõrĩ waihu'u'õ hã.

²⁸'Re ĩhãimana u'âsi mono hã 'rãwi te te 're wa'ab'madâ'â mono da, ĩrata 're ĩwahãimana u'âsi za'ra mono zéb da hã, ma tã te te wama 're apisutu, da te wawi âma ĩ'ai'uté waihu'u za'ra õ hã. Taha wa, wa za 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma 're

wawata u'âsi za'ra, sôpru wa. Te te sima 're iwa'awē mono zéb zarina, wa za āma 're wawata u'âsi za'ra, wa te wasiwi 're wazéb za'ra mono sina, wama 're toi u'âsi mono da. ²⁹Re ihâimana u'âsi mono hā Wanhib'apito za'ra hā ipo're'ō norī hā te te uprosi waihu'u pese di, unhama ro'o za'ētē na marī hā 're īsi'unhama pese mono ne hā. Taha wa, wa za tō wa norī hā imreme hā wa te 're wapari u'âsi za'ra, Wanhib'apito nhimiroti hā.

**'Re ihâimana u'âsi mono hā
dama 're itoi mono zé wasu'u**

13 Cristuhu āma si oto 're asisā-nawā za'ra wa'aba mono wa, te za a norī wa'wa hā ōne u'âsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo oto. ²Darob amoi hawi atēme 're dasihutu za'ra wa'aba mono wamhā, asōrōwa u, te za duré 're īda'mazasi wē za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā tinhorōwa u te te 're da'mazasi wē za'ra mono wamhā, hâiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī hā ma tō te te 're 'mazasi wē za'ra, tāma sa'rese za'ra ō nherē, hâiwa āma romhuri'wa norī hā. ³Duré wasiré īsazei'wa norī āma te za 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, dazazéb 're, 're īsimasa mono norī āma hā, ta norī hā asiwi 're pawaptob za'ra wa'aba mono da. Dazazéb 're, ta norī siré 're aimasa wa'aba mono ne, te za āma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré marī na te te 're irobzépata za'ra mono norī āma zama, te za duré 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, ta norī siré 're irobzépata za'ra wa'aba mono ne.

⁴Damro ré norī hâimanazé hā te za 're iwazé pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, pire uptabi wa. Aimro si te za asima 're īmadâ'â u'âsi za'ra wa'aba mo. E marī wa. Ni'wam norī hā tihâiba na tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za ta norī hā te te

're hā za'ra. Duré ni'wam norī hā mro ré nherē, imro'ō na 're sipsaihuri za'ra mono wamhā, te za ta norī hā duré te te 're hā za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.

⁵Rob'uiprazép si, asima 're sawi za'ra wa'aba mono ō di za. Asibro hā aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono nhipai u, marī zō 're rob'ruiwapari zahu za'ra wa'aba mono ō di za. Duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō āne dama sina ropisutu: "Ni'wamhā asiti za'ra wa'aba 're ihâimana mono ō di za. Duré te airēme waihu'u za'ra wa'aba ō di za." Āne te te dama sina iropisutuzém na rob'ui'éré hā, ībaihā na hā. ⁶Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hā wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa za āne wa te wasima 're nharī za'ra, duréihā apito Dawi hā te te sima inharī ne, āne:

"Danhib'apito uptabi hā te te 're ipawap-tob u'âsi. Taha wa, īsina 're ipahi mono ō di, wa hā.

Āne wamhā, e niha da te īma rob'manharī da bâ."

Āne duréihā Dawi hā r'āwi te te sima inharī ne, wa za duré wa norī hā wa te wasima 're nharī za'ra, īsine.

⁷Ma'āpé āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na īsāna'rata hawi te te āma aima 're irowasu'u za'ra wa'aba mono norī āma hā, ai'madâ'â'wa za'ra wa'aba norī āma hā. Ta norī 're ihâimana za'ra mono zém na, duré 're idâ'â za'ra mono zém na zama, te za āma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're i'umnhasi za'ra mono ne, te za duré a norī wa'wa hā īsine asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ⁸Zezu Cristu hā tihâimanazém na hā te te āma 're saprī waihu'u mono ō di. Ōne u'âsi te tō misi haré āma 're hâimana u'âsi, bâtâ sidâpâsi. ⁹Cristuhu wasu'uwē

upana, danhimiroti aimawi na da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono ō di za, senai'ō na da te dasima 're īrowasu'u za'ra mono na hā. 'Re īhāimana u'āsi mono hā tinhoprubzéb zarina, īwē uptabi hā te te wama 're īapisutu mono na si, wa za wapē'ē 're āma 're wanhiptete za'ra. Taha si wa norī hā wama īwē uptabi za'ra hā. Dasa hā da te dasiwi 're īsawi za'ra mono na roti hā da te 're īmadââ za'ra mono na, āma 're danhiptete waihu'u za'ra mono ō di, dapē'ē 'remhā. Mare di. E marī wa. Taré wa, dasa hā. Taha na āma 're dasipawapto waihu'u za'ra mono ō di tō, dasa da te dasiwi 're īsawi za'ra mono na roti na hā.

¹⁰Duréhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā, sasedoti norī hā dawasété parizéb da, danhimizama te te tāma 're simroi mono wamhā, ta norī hā īnhi na hā 're saihuri waihu'u mono ō di. Tane duré, ni'wam norī hā danhimizama wapru na 'Re īhāimana u'āsi mono hā dawasédé hā zahadu te te dama āma 're aparī mono newa, te za Cristu hā sada idââ za'ra zé hā ta norī hā te te 're simini za'ra. Wa norī si Cristuhu zazei'wa norī si, wa za wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wazada idââ za'ra zém na hā. ¹¹Sasedoti norī nhib'apito, tisiré norī ma ipire uptabi si wahub sidâpâsi ma tō danhimizama wapruī ré itēme 're sisisi, 'ri 're wa'wa u, 'Re īhāimana u'āsi mono, īwa 're īsāmra mono zéb u hā. Dawasété parizéb da, ma tō ta norī hā tāma āma 're sōprub za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. Tane nherē, ma tō romhā na danhimizama hāiba hā da te 're zata pese za'ra, danhimizahāri sidâpâsi 'ri hā da te dasima 're īsōré za'ra mono zém nhiti. ¹²Āne wa, ma tō duré Zezusi hā 'ri 'wawi wa'razém nhiti dârâ, te te īrobzépata za'ētē zarina, tiwapru na taha si te te oto 're da'a'upsōi mono da, dawasété

hawi. ¹³Taha wa, wa za oto wa norī hā Zezusihi u si dawī 're wawairébé, taha si tō sena te te 're wa'anho'reptui mono da. Taha wa, wa za tō, 're idanomro 'rata mono zé hā, wa te 're rēme pese za'ra. Zezusi hā wazada dââ wa, da te dasiwi īruiwapari ne, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono da nherē, wa za tō itēme 're wawairébé, 're īwanomro 'rata mono zém hawi, Zezusihi u hā. ¹⁴Āme ti'ai āma 'ri nho'u hā 're īmai'hāimana u'āsi mono hā wama 're 'mai'hāimana mono ō di, āma 're īwahāimana u'āsi za'ra mono zéb da hā. Robaba uptabi di. Hāiwa āma 'ri nho'ōmo zō si, wa za wasima 're wanhopré u'āsi, za tame wama 're īhāimana u'āsi za'ra mono zō si. ¹⁵Taha wa, Zezusi hā wazada idâ'ázéb zarina, wa za 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata u'āsi za'ra, taha si wama 're toi u'āsi za'ra mono da. Duréhā danhimizama na duré dasa na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono wa, dama 're itoi mono ne, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra, wama 're toi u'āsi mono da. 'Re īhāimana u'āsi mono hā wa te wasina 're īumnhasi za'ra mono zém na sō'awi dama 're īwasiwasu'u za'ra mono na zama, wa za tāma āma 're wanhoprub za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma hā. ¹⁶Marī iwē hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono da dama, duré 're idapawaptob za'ra wa'aba mono zém na hā, āma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono ō di za. Taha na zama te duré tāma 're asōprub za'ra wa'aba mo, taha na aima 're toi u'āsi za'ra wa'aba mono wa, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

¹⁷Asiré īsazei'wa 'madâ'â'wa norī nhimiroti hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Te te aima 're īroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za marī hā 're īmanharī za'ra wa'aba mo. Ta norī hā niwapsi te za 'Re īhāimana u'āsi mono ma siwasu'u za'ra, te te ai'āma 're īromhuri za'ra wa'aba mono zém na hā.

Taha wa, te ta norī hā ai'āma 're hātā'ā u'āsi za'ra wa'wa, te te 're ī'ai'madā'ā za'ra wa'aba mono zém na hā, Cristuhu zazei'wa 're ihâimana za'ra mono zém na si 're anomro aba mono da. Ta norī nhimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhā, to sina te za tō ta norī hā te te ai'āma 're romhuri za'ra wa'wa. Tane nherē, 're wapari za'ra wa'aba mono ō wamhā, robzei āna te za te te 're romhuri za'ra. Āne wamhā, te te 're aipawapto waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za, ta norī hā.

¹⁸Ma'āpé, wa'āma 're aimreme zusi u'āsi aba mono za, 'Re ihâimana u'āsi mono ma. 'Re īwanomro wē mono da si, wa tō wa norī hā wa te wasima 're wē u'āsi za'ra. Taha wa, marī na 're īwahâimana wasété za'ra mono zém na hā 'râwi wapē'ē na 're wasisāmri za'ra mono ō di oto, wama 're hâimana za'ra mono ō wa. ¹⁹Taha wa, wa duré wa hā īsima aiwē uptabi za'ra wa'wa, ī'āma zama 're aimreme zusi aba mono da, 'Re ihâimana u'āsi mono hā te te āma īzatōrī su'u da, atēme za'ra wa'aba, te asabu za'ra wa'aba hā.

²⁰⁻²¹Wanhib'apito Zezusi hā wazada idā'āzéb zarina, te oto pone'ērebâ 'madā'ā'wa ne, wama 're hâimana za'ra, wa'madā'ā'wa iwē uptabi na hā. Wazada idā'āzéb zarina, ma tō 'Re ihâimana u'āsi mono hā taha na dama ropisutu té, āma 're dahâimana u'āsi za'ra mono da oto, taha āma si. Zezusi hā dā'ā nherē, ma tō Imama hā apâ hâiwa'utu.

'Re ihâimana u'āsi mono hā dama rowé pisutu'wa hā, iwē si te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono da, wa taha na si te ai'āma 're umnhasi za'ra wa'wa, taha zarina uburé marī hā te te aima 're iwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, tāma

āma asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Duré Zezu Cristuhu waihu'u pese na te te 're wa'apawapto mono da, wa duré taha na si te ai'āma 're umnhasi za'ra wa'wa, iwē si wa te oto tāma 're 'manharī za'ra mono wa, wa'āma 're toi u'āsi mono da, 'Re ihâimana u'āsi mono hā.

Taha wa, Zezu Cristuhu āma si āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono za. Tane tō.

Rowasu'u 'rāsutuzé wasu'u

²²Īsisānawā norī, ā te aima āma iroti za'ra wa'aba zém na, ma'āpé aiwaimri āma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Taha da, wa tō īmreme 'rutu na āma aima rowasu'u za'ra wa'wa, ā īnhimi'ui'ére na hā. ²³Wasisānawā Timotiu hā ma tō dazazém hawi watobro, da te tāma irob'ruzéb zarina. Āne hā waihu'u za'ra wa'aba da, wa tō īsima aiwē za'ra wa'wa. Tawamhā, ta hā we itēme wisi su'u wamhā, āme īnhamra ré, te te īnhiza wamhā, te za āma īsiré mo, atēme za'ra wa'aba, taha zama te te duré asabu za'ra wa'aba da, īsiré.

²⁴Ma'āpé uburé ai'madā'ā za'ra wa'aba 'wa norī hā wama sawi za'ra wa'aba za. Uburé 'Re ihâimana u'āsi mono nhīb'a'uwē, tame 're ihâimana za'ra mono norī zama, wama sawi za'ra wa'aba za duré.

Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi 're iwairébé mono norī zama te āma asawi za'ra wa'wa duré, isazei'wa norī, siré 're isi'ubumroi mono norī hā.

²⁵'Re ihâimana u'āsi mono ma, wa ai'āma 're īmreme u'āsi za'ra wa'wa, īsimizawizé hā aima 're hâimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

Ti'adu

*Daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ
ma, Ti'adu te te ĩrob'ui'érézé*

Ībahiã wasu'uzé

Ā ĩbahiã na rob'ui'éré'wa hã Ti'adu na ĩsisi hã. Zezusihĩ no, ta hã (Marcusi 6.3). Atusi 21.18 āma hã ma tō Ti'adu hã wasu'u, āne: Zeruzarē āma ĩsazei'wa norĩ 'madâ'ã'wa. Ta hã ma tō 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wē norĩ ma rob'ui'éré hã tisō, da te āma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wa, daro mono bâ te te ĩropéi mono norĩ ma hã. Ti'adu hã ma tō Wamama zazei'wa norĩ ma waihu'u za'ra, Zezusi hã te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zém na taré dama 're siwasu'u za'ra mono tō da, ĩsarina si 're hâimana za'ra mono ō nherē. Ni'wam norĩ hã sena na Zezusi hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono wamhã, ĩsiré u'âsi te za 're hâimana wē u'âsi za'ra.

Marĩ ahã na dazada 're ĩhâimana za'ra mono zém na rowasu'u

1 Wa hã Ti'adu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Wanhĩb'apito Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, wa 're mo. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wē norĩ, daro mono bâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, wa za ĩnhimi'ui'éré na āma asawi za'ra wa'wa.

² ĩsisānawã norĩ, marĩ hã ahã na asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherē, te za atoi u'âsi 're anomro aba mo. ³ E marĩ wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ro'wa'rudu hã te te aima 're ba'a za'ra wa'aba mono ō nherē, te za ĩsimipawaptobzém na asina 're ĩ'madâ'ã u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, te za asiptetezé hã asima 're ĩsa'ēté za'ra wa'aba mo, Wanhĩb'apito āma si 're ĩ'aihâimana za'ra wa'aba mono

zéb da hã. ⁴ Tawamhã wē uptabi di za, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. ⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hawi, dahâimanazém na rowaihu'u ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, te za asima tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo. Ta hã sōpru uptabi di. Duré uburé dama marĩ wē nhomri'wa. Āne wa, tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, dahâimanazém na rowaihu ĩwē uptabi hã. ⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina, te za tiwi 're ĩrowaptērē za'ra wa'aba mo, rãwi āma 're asiwawã za'ra wa'aba mono āna. ĩsimipawaptobzém na, rãwi āma 're asiwawã za'ra wa'aba mono wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ō di za. Tawamhã rowa'u âsisasi te te āma 're ĩ'a'ube mono ne, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ⁷⁻⁸ Āne wamhã, misi asimirosa'rata 'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, duré asiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō wamhã, Wanhĩb'apito hawi dahâimanazém na rowaihu'uzéb zō, 're asimipari za'ra wa'aba mono ō di za.

⁹ Wasiré ĩsazei'wa norĩ hã simarĩ ō nherē, Wanhĩb'apito zazei'wai wa, te za tipē'ē na 're toi u'âsi za'ra. ¹⁰ Wasiré ĩsazei'wa norĩ hã sibro pese wē te, tipē'ē na 're to za'ra mono ō di za. Wanhĩb'apito zazei'wa 're nomro mono wa, te za tipē'ē na si 're toi u'âsi za'ra. Sibro pese nherē, te za, rom na romnhirãrã ne, dawi 're hãiba simani za'ra oto. ¹¹ Bãdã hã 'rãĩ watobro wamhã, rowa'ro uptabi wã, te za rob're hã dawi 're 'ré za'ra. ĩsirãrã zama te za ti'a'a, ti'ai u. Tawamhã dama 'madâ'ã ze nherē, tãĩbã za oto ĩsirãrã hã. Tane ĩsibro pese norĩ hã rob're 're ĩsi'utōrĩ su'u za'ra mono ne, tinhimiromhuri te te 're 'madâ'ã za'ra mono zawéré ré, te za 're dã'ã za'ra.

¹² Wa za duré āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī ahā na dazada 're hāimana za'ra mono wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ro'wa'rudu hā te te dama 're ba'a za'ra mono ō nherē, te za danhiptete sina āma 're dahāimana u'āsi za'ra. Āne wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za āne na da'awaihu'u. Tawamhā īsawi pese 'wa 're dahāimana za'ra mono wa, te za tāma wa'ābā za'ra oto, rowē uptabi na, īrata 're idahāimana u'āsi za'ra mono zēm na, te te dama īropisutuzéb zarina. Tawamhā dama 're rowē uptabi za'ra mono di za.

**Marī zarina dawasédé hā da te 're
īmanharī za'ra mono zé wasu'u**

¹³ Āté ni'wam norī hā te za 'rāwi sina rosa'rata wasété za'ra, tiwasédé hā te te īmanharī za'ra da hā. Āne wamhā, 'rāwi te te sima 're rosa'rata za'ra mono ō di za: "Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō inhimirosa'rada hā īma tisō, īwasédé te īmanharī da hā." Āne te te sima 're rosa'rata za'ra mono ō di za. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te sina 're rosa'rata mono ō di, tiwasédé te te 're ab'manharī mono da, marī wasété na. Duré dawasédé hā da te 're īmanharī za'ra mono da hā, te te dama 're rosa'rata mono ō di. ¹⁴ Āté marī īwasété na te za da te dasima 're rosa'rata za'ra, dawasédé hā da te īmanharī za'ra da hā, āma dama 're robze za'ra mono da newa. ¹⁵ Tawamhā dawasété na da te dasima āma 're rosa'rata wasété za'ra mono wamhā, dawasédé hā dasi'uihā na te za da te 're 'manharī za'ra. Tawamhā ōne u'āsi 're danomro mono wamhā, te za 'Re ihāimana u'āsi mono nhiti 're dahāimana u'āsi za'ra, rowē īsi'utōrī ō nhiti.

¹⁶ Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono wasu'uwē na āma 're upa za'ra wa'aba mono ō di za, asimirosa'rata na. ¹⁷ 'Re ihāimana u'āsi mono hā hāiwa na

rob'uiwē'wa 'manharī'wa hā, hāiwa hawi ma tō marī iwē na uburé we dama 're sōpru, iwē uptabi na si. Ta hā tihāi-manazém na te te saprī ō di. Ōne u'ā, te hāimana wē u'āsi 're hāimana. ¹⁸ Te te sima 're ida'awē mono zéb uwaibaba, ma tō timreme na te te 're wa'apoto té, wapē'ē 're, uburé īsimipoto norī nhipai u, īsib'auwē tāma 're wahāimana za'ra mono da oto. Ma tō tō sena na timreme na te te 're wa'apoto té, wapē'ē 'remhā.

**'Re ihāimana u'āsi mono
nhimiroti 'madā'ā pese 'wa, 're
ihāimana za'ra mono zé wasu'u**

¹⁹ Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, āma 're īasipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā. Ari'iwi te za a'ā 're idawapari za'ra wa'aba mo, aiwara sina aimreme hā 're sani za'ra wa'aba mono tō da, duré dazada 're asahi za'ra wa'aba mono tō da. ²⁰ Dahāimana zahi sina 're dahāimana za'ra mono wamhā, e te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're da'awēsāmri. Mare di. Taha na te te 're da'awēsāmri mono ō di za. ²¹ Taha wa, asima 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mono zé hā, duré uburé marī hā 're īmanharī wasété za'ra wa'aba mono zéb zama, te za 're irēme pese za'ra wa'aba mo. 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te za aiwapu na tāma 're asi'madā'ā za'ra wa'aba mo, īsimiroti hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono da. Ta hā ma tō tinhimiroti hā te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, 'rāwi aipē'ē 're, aima 're hāi-manana u'āsi za'ra wa'aba mono da. Ta hā simiroti waihu'u pese di, 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mono hawi, te te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono zéb da hā.

²² Taré īsimiroti hā aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono ō di za, īmreme wapari pese 'wa na, taré 'rāwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tō da. Tō sena te za īsimiroti hā

're ĩmadâ'â za'ra wa'aba mo. ²³⁻²⁴ Āté aibâ hã rob'madâ'âzém na te za si'madâ. Tawamhã si'madâ'â pari, morĩ wamhã, awa'awi te za sina po're ha'â. Tane, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mre me hã dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherê, da te 're 'madâ'â za'ra mono ô wamhã, awa'awi te za âma 're dapo're simrami za'ra. ²⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wê uptabi di. Ta hã wapawapto'wa da, te wama 're hâimana, wawasédé, wa te 're ĩrê me pese za'ra mono zéb da hã. Tawamhã ĩsimiroti na da te 're rosa'rata pese za'ra mono wamhã, duré ône u'âsi âma 're dahâimana za'ra mono wamhã, taré ĩmreme wapari'wa 're danomro mono ô di za. Tô sena ĩmreme wapari pese 'wa, te za oto 're danomro. Taha zarina rowê u'âsi te za âma 're dahâimana za'ra.

²⁶ Āté ni'wam norĩ hã te za taré te te sina 're rosa'rata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na, tô sena newa. Tane nherê, áté 'rãwi 're si'uwati za'ra mono ô di za, 're mre me wasété tó za'ra mono da. Āne wamhã, tô sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa na 're hâimana za'ra mono ô di za. Taré te za tinhimirosa'rata na 'rãwi sima 're sadawa nhipese za'ra. ²⁷ Āne 're hâimana za'ra mono ô di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã. Āne te za 're hâimana za'ra. ĩmama'ô norĩ hã duré ĩna'ô norĩ hã te za te 're pawapto'wa za'ra. Pi'oi mrotó norĩ zama te za te 're pawapto'wa za'ra, ropire hã tãma 're hâimana za'ra mono wamhã. Tihâimanazém na te za duré 're sipibu pese za'ra, Wanhib'apito zazei'ô'wa norĩ nhimirosa'rata zarina 're hâimana wasété za'ra mono tó da. Āne wamhã, te za Wamama hã te te 're da'awaihu'u, tô sena ĩsimiroti 'madâ'â pese 'wa na hã.

**Aiwapsi danhimizawizém na
're ĩdahâimana za'ra
mono zém na rowasu'u**

2 ĩsisānawā norĩ, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristu hã rowa'a za'etê ré, te 're hâimana u'âsi, wê uptabi na. Tawamhã ĩsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, dahâiba 'madâ'â zarina asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono ô di za, asimizawizém na. ² Āté aibâ ĩsibro pe hã te za āzé asi'rã'otô aba ré, êtê'ubuzi pré oru 'manharĩ na siptômo hi wasisi ré, duré uza wê ré zama. Āté aibâ hã te za duré āzé ĩsimarĩ'ô hã, uza wasété ré. ³ Tawamhã áté ĩ'uzā wê ré ma, te za tãma ĩnharĩ 'wa: “Āhãta wedeza ĩwê. Āme asãmra.” Taha pari, te za duré ĩsimarĩ'ô ma ĩnharĩ 'wa: “Hãiwim haré asa na.” Niha wamhã, “Īpapara asãmra, ti'ai wa.” ⁴ Āne dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwab ô di, 're ĩdazawi za'ra wa'aba mono zé hã. Asimirosa'rata wasété zarina, te za asiwi 're ĩdahâiba ba'a za'ra wa'aba mo, asimizawizéb ô na.

⁵ ĩsisānawā norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'āpé ĩwapari pese za'ra wa'aba. Ti'ai āma, áté simarĩ āna te za 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zawi pese 'wa norĩ hã. Tane nherê, Wanhib'apito zazei'wa 're hâimana za'ra mono wa, ma tó ta norĩ hã pisutu za'ra, uburé marĩ ĩwê ré, 're hâimana za'ra mono da, tãma 're ĩsôprub za'ra mono zéb zarina. Ma tó duré tãma pisutu za'ra, rowê uptabi na ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 're ĩsãmra mono zéb āma, te te tãma ĩropisutu za'ra zéb zarina. ⁶ Tane nherê, ma tó a norĩ wa'wa hã ĩsibro'ô norĩ hã 're ĩhãiba wê'ô za'ra wa'aba mo. Ma'āpé rosa'rata za'ra wa'aba. E 'wam norĩ hã ma tó te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, aipawa'ābã za'ra wa'aba na hã. Duré e 'wam norĩ hã ma tó datê me te te 're asim-

roi wa'wa, da'āma rowairébé'wa norī u, ĩpipa na te te ai'āma 're rowairébé za'ra wa'aba mono da. Īsibro pese norī si, ma tō āne na te te aima 're rob'manharī wasaté za'ra wa'wa. ⁷Ta norī si ma tō Asib'apito za'ra wa'wa hā te te 're sisi wasaté za'ra, wē uptabi nherē, Cristu hā.

⁸Ībaihā na te tihāiba, Danhib'apito uptabi nhimiroti hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Īsimiroti hā āne: "Dahāiba mono bā te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina marī ĩwē zō, asima 're asōpré wa'aba mono ne, te za duré uburé ĩwē zō dama zama 're asōpré wa'aba mo." Āne āma ĩrob'ui'ééré hā, ĩbaihā na hā. Tawamhā ĩsimiroti hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono wamhā, wē di. ⁹Tane nherē, asimizawizém na asiwi 're daba'a za'ra wa'aba mono wamhā, te za aiwasaté na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, Wamama nhimiroti hā asimizawizém na hā āma tāma 're uwaimrami pese za'ra wa'aba mono ō di. ¹⁰Āté ni'wa hā Wamama nhimiroti, Mozésihi ma te te ĩawaihu hā, te za misi āma tizaihā. Āne wa, te za 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ĩwasédé hā āma sa'ra, ĩsimiroti mono bā te te 're 'madā'ā pese mono ō wa. ¹¹Ta hā ma tō āne dama roti aré: "Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za." Ma tō duré dama roti: "Re danhimroi wa'aba mono ō di za." Āne ĩsimiroti hā. Tane nherē, aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō nherē, 're danhimroi wa'aba mono wamhā, aiwasaté na te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, Wamama nhimiroti hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono ō wa. ¹²Īsimiroti hā wapawapto'wa da, te wama 're hāimana za'ra, wawasédé hā wa te 're ĩrēme pese za'ra mono zéb da hā. Nimahā na te za wahāimanazém na te te 're wa'awaihu'u Wamama hā, ĩsimiroti 'madā'ā pese 'wa na. Āne wa, wa za wamreme wē na si wasima wa

te 're rowasu'u u'āsi za'ra. Duré wahāimanazé ĩwē na si, wa za dama 're wahāimana u'āsi za'ra. ¹³Nimahā bātā na dahāimanazém na te te da'awaihu'u wapsi, da'āma 're ĩpē'ézé za'ra mono ō norī āma, pē'ézé ō di za, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, ti'ab ré da'āma 're ĩsiwamri za'ra mono ō norī āma hā. Da'āma 're ĩpē'ézé u'āsi za'ra mono norī āma si, te za āma 're pē'ézé za'ra.

Zezu Cristuhu zazei'wa na 're ĩdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u

¹⁴Īsisānawā norī, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté ni'wa hā te za taré dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ĩmorī na, marī ĩwē na te te 're dapawapto mono ō nherē. Tawamhā, e te za sina uwaimra, tinho'reptuzé hā. Mare di. Te te sina uwaimrami ō di za. ¹⁵⁻¹⁶Āté wasiré ĩsazei'wa norī wi, te za marī zō tiwi 're ro'wanhi'riti za'ra, ĩ'uzazéb zō, duré ĩsazéb zō, aibā norī wi, duré pi'ō norī wi. Tawamhā āne tāma 're nharī za'ra wa'aba mono wamhā: "Ma'āpé, rowē na si 're ai'ubumroi wa'aba mono, ai'uza wē ré si, duré asai wē na si," āne wamhā, marī zō dawī 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zéb uwaibaba, dama āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō wamhā, taré dama 're ĩnharī za'ra wa'aba mono zé hā za. Āne wamhā, e te za da te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa. Mare di. ¹⁷Tane, Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherē, marī ĩwē na te te 're dapawapto za'ra mono ō wamhā, taré dama 're ĩdasiwasu'u za'ra mono zé hā.

¹⁸Āté ni'wa hā te za āne dama siwasu'u: "Wa hā marī ĩwē na, wa tō te 're da'apawapto u'āsi. A hā ma tō dama 're asiwasu'u mo, Zezu Cristuhu zazei'wa 're aimorī na." Āté āne te za dama tinha, ni'wa hā. Tawamhā, wa hā wa aré asa tāma waihu'u, āne: "Ni'wa

hã Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherẽ, ãwẽ na te te 're da'apawapto mono õ wamhã, tõ senai õ di, dama 're ãsiwasu'u mono zẽ hã. Wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa, wa 're mo. E niha te za ãne wamhã, dasiwi ãwaihu'u ni, tõ sena na, ãsazei'wa 're ãmorĩ na. Marĩ ãwẽ na te 're ãda'apawapto mono zẽb zarina si, te za dasiwi ãwaihu'u ni, tõ sena na dama 're ãsiwasu'u mono na, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ãmorĩ na. ¹⁹Misire uburẽ danhib'apito uptabi hã te 're sãmra. ãne na hã aima waihu'u pese di. Taha wasu'u na ma tõ ãma ãsaze. Wa'uburẽ norĩ zama ma tõ misire Danhib'apito uptabi wasu'u hã waihu'u za'ra. Taha wa, te pipa te, 're rẽrẽẽ za'ra. ²⁰E niha te rosa'rata ãna 're aihãimana mo. ãtẽ ni'wa hã te za dama 're siwasu'u, Zezu Cristuhu zazei'wa 're ãmorĩ na. Tane nherẽ, marĩ ãwẽ na te te 're da'apawapto mono õ wamhã, marĩ dai õ di za, dama 're ãsiwasu'u mono zẽ hã. Ma'ãpẽ, ãne hã waihu'u. ²¹Durẽ ma'ãpẽ ãma rosa'rata pese, wahi'rada Abra'ãhã wasu'u na. E marĩ wa, ma tõ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wahi'rada hã te te 're wẽsãmri. Ti'ra Izati hã te te tiwi sawi ãna, te arẽ tiwĩ, ãtẽ za'ra nhisiwi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma ãsõprubzẽb da hã, te te ãruzẽb zarina. Taha wa, ma tõ wẽsã. ²²Abra'ã hã ma tõ mreme 'manha, te te sina 're umnhasi za'ãtẽ mono wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãropisutuzẽm na, ãsihudu hã ahã da. ãmreme hã te te ãmanharizẽb zarina, wa tõ ãma waihu'u za'ra ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiropisutuzẽ hã tõ sena te te sina 're ãumnhasi mono zẽm na. ²³Tõ sena, Abra'ãhã wasu'u na da te ãma ãrob'ui'éré hã. ãne ãma ãrob'ui'éré hã: 'Abra'ã hã ma tõ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, danhib'apito uptabi na waihu'u. Ma tõ durẽ te te sina 're umnhasi za'ãtẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, te te tãma ãropisutuzẽm na. Taha wa, ma tõ 'Re ãhã-

mana u'ãsi mono hã te te 're wẽsãmri, Abra'ã hã.' ãne ãma ãrob'ui'éré hã. Durẽ, Abra'ã hã tãma sawi pese wa, ma tõ sima sisi, tisiwadi uptabi na." ãne wa arẽ asa tãma waihu'u. ²⁴Taha wasu'u zarina, ma'ãpẽ marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba. Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're dasiwasu'u za'ra mono nherẽ, marĩ ãwẽ na da te 're da'apawapto za'ra mono õ wamhã, e te za te te 're da'awẽsãmri, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Mare di. Wanhib'apito zazei'wa 're danomro mono wamhã, te za marĩ ãwẽ na da te 're dapawapto za'ra. Tawapsi, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're da'awẽsãmri.

²⁵Ra'abihi zama ma tõ wẽsã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãsimipawapto wẽ zẽm na. Ra'abi hã, pi'õ arẽ 're ãhãimana wasétẽ mono. Ta hã ma tõ durẽihã Izarazéhẽ nhihudu norĩ hã pawapto za-hurẽ, wapsãi'a'wa norĩ hã, pi'uriwi ti'ai wẽ zõ robzabui'wa norĩ hã. Tinhorõwa u ma tõ 'mazasi zahurẽ, tame sõtõ zahurẽ da, durẽ sa zahurẽ da. Bãdãdi amo na pi'uriwi apã datẽme neb zahurẽ da, ma tõ durẽ pawapto zahurẽ. Taha wa, ma tõ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã wẽsã pi'õ hã, aibã norĩ hã te te pawapto wẽ zahurẽ wa.

²⁶Wa za durẽ aima romnhimiré'e za'ra wa'wa. Ni'wa hã dã'ã wamhã, oto ãpẽ'ezani hã tãma hãimana õ wa, ãhãiba hã si te za tihãiba. Tane ni'wa hã Zezu Cristuhu zazei'wa na dama 're siwasu'u mono nherẽ, marĩ ãwẽ na dapawapto ãna 're hãimana mono wamhã, dama 're ãsiwasu'u mono zẽp si, te za tarẽ 're hãimana.

Damreme wasétẽ ãna 're ãdahãimana za'ra mono zẽm na rowasu'u

3 ãsisãnawã norĩ, Wanhib'apito zazei'wa norĩ ma rowahutu'wa da hã, ãtẽ ai'umro na si te za 're ãsirowahutu'wa za'ra wa'aba mo.

E marī wa, wa āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Nimahā bātā na te za wahāimanazém na wa'awaihu'u, Wanhīb'apito hā. Tawamhā wa norī hā dama rowahutu'wa nherē, marī, wa te 're īmanharī wasété za'ra mono zém na, te za sa'ētē wama nharī za'ra, Wanhīb'apito hā, wasiré īsazei'wa norī nhipai u. ²Uburé wa norī hā wa za nimahā na wahāimanazém na upa za'ra ni. Ni'wa hā timreme na te te 're upai mono ō 'wa'āhā, aré 're hāimana wē mono di. Tiwasédé hā te te 're 'manharī tō mono da, 'rāwi sihāimanazéb uwati da hā, aré tāma waihu'u pese di. ³Marī īsyryre na wa za aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Īsi'uwazi nhi'odo hā, wa za awaru zadai'rē 're, wa te 're sé, wa te wasima iwēzéb uwaibaba, wa te wata pi'ra da, awaru hā. ⁴Uba're wasu'u na, te za duré āma īrosa'rata za'ra wa'wa. Uba're hā sa'ētē nherē, te za rowa'u'u za'ēne hā te te 're simro. Tawamhā, iwairizé hā syryre nherē, te za taha na īmapraba'wa hā te te 're pizari uba're hā, te te sima iwēzéb uwaibaba, wara da. ⁵Tane danhoto hā syryre nherē, te za marī hā ihawi te te 're ropé. Wa za duré unhamā ro'o wasu'u na aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, īsyryre na. Unhamā ro hā syryre nherē, te te 're ropéi mono wamhā, te za marā za'ēne hā 're sihōmo. ⁶Tane danhoto hā unhamā ro'o ne, te aiwa dama 're hāimana za'ra. Danhoto hawi, te za sipu'u pese na damreme wasédé hā te te 're ropé. Ta hawi te za 'rāwi 're dasiwasété za'ra. Unhamā ro hā te za danhimarī hā te te dawī 're uprosi. Tane danhoto wasété na, te za dahāimana wē hā da te dasiwi 're uprosi za'ra. Ropipa hawimhā te za damreme wasédé hā te te dama āma 're sāna'rata, wa'uburé hā. ⁷A'uwē norī hā ti'ai āma 're ihāimana za'ra mono hā, siptete di, abaze norī da hā, duré si norī da hā, duré ti'ai

baba di'i na 're īnomro mono norī da hā, duré ā na 're īnomro mono norī da zama. ⁸Tane nherē, ni'wa hā si'uihā na 'rāwi si'uwati waihu'u ō di, mreme wasété tō da hā. Danhoto hā dama 're ihāimana za'ra mono hā, ta hā īwasédé. Wahi 'wa wa'u ne dapārī'wa, damreme wasédé hā. ⁹Wanhoto na wa za uburé Danhib'apito uptabi āma 're wawata za'ra, Wamama āma hā. Wa za duré wa te da'āma 're wasété za'ra, wanhoto ihāiba amo na, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're wa'apoto mono nherē, īsine 're wanomro mono da. ¹⁰Siwazari wazadawa hawip si, te wamreme hā 're wairébé, Wamama āma 're iwawata za'ra mono zém na hā, duré wa te da'āma 're īwasété za'ra mono zém na zama. Īsisānawā norī, āne aimreme hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ō di za. ¹¹Ma'āpé ā na duré rosa'rata za'ra wa'aba. E siwazari te ā wē hā ub're hawi 're wairébé, ā īsei ō me hā. Mare di. ¹²Ma'āpé duré rosa'rata za'ra wa'aba, rob'rā na. Azeitona 'rā hā e te za ti'rā, aimawi rowede na, pidera wede na. Mare di. Misi haré īrā hā. E uwa 'ru u, te za podo īrāi amo hā, pidera na īrā nhisi hā. Mare di. Taha wazari poto ō di. Tane duré ā wē hā hāimana ō di, ā warīrī wazari. Duré siwazari ub're hawi 're wairébé mono ō di, ā hā. Tane aimreme hā siwazari 're sani za'ra wa'aba mono ō di za.

**'Re ihāimana u'āsi mono
hawi dahāimanazém
na rowaihu'u na rowasu'u**

¹³E 'wam norī hā te 'Re ihāimana u'āsi mono hawi dahāimanazém na rowaihu'u ré 're hāimana za'ra, asiré wa'aba hā īsimirosa'rata za'ēne hā. Āne hā ni'wam norī hā asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono wamhā, hāimana wē na te za 're hāimana za'ra. 'Rāwi tiwē na sina 're wata za'ra mono ō di za. Āne wamhā,

hâiwa hawi rowaihu'u ré 're inomro mono na, te za da te âma 're waihu'u za'ra. ¹⁴⁻¹⁵Tane nherê, aipê'ê 're marĩ na 're da'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, duré marĩ iwê zô asima si 're asôpré wa'aba mono wamhã, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. Æne wa, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré 're anomro aba mono newa, 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono ô di za, 'râwi asimirosa'rata na asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tô da. Æne 're dahâimana wasété za'ra mono wamhã, isazei'ô'wa nhimirosa'rata wasété zarina, duré Wa'uburé nhimirosa'rata zarina te za 're danomro. Hâiwa hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina 're danomro mono ô di. ¹⁶Marĩ na da te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, duré marĩ iwê zô dasima si 're danhopré mono wamhã, rowê hã dama 're hâimana za'ra mono ô di za. Te za dasiwi da te 're ro'wa'rutu za'ra. Te za duré 're dahâimana wasété za'ra. ¹⁷Hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré, 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dawasété âna 're danomro. Roti wê na te za da te 're dapawaptob za'ra, rowê na dasiré 're dahâimana za'ra mono da. Duré danhimizawi pese na, te za 're danomro. Duré danhimipari pese na, te za 're danomro. Duré te za da'âma 're dapê'êzé za'ra. Te za duré dasina 're dapê'êzé za'ra. Duré marĩ iwê na te za 're dasipawaptob za'ra. Duré danhimizawizé hã da te dama 're ba'a za'ra mono ô di za. Duré dahâimana zadawa nhipese na 're dahâimana za'ra mono ô di za. ¹⁸Amnho iwê hã da te 're zuri mono wamhã, te za iwê si da te 're ubumro za'ra, amnho hã. Tane roti iwê na 're dasipawaptob za'ra mono wamhã, rowê na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, duré isimiroti na 're danomro mono wamhã, dahâimana wê

na si te za dasima 're dahâimana za'ra oto.

Wamama nhimiroti ma, dawapu na 're idanomro mono wasu'u

4 A norĩ wa'wa hã te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Te duré 're asisada'âbã za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Asimirosa'rata wasété zarina, marĩ zô 're rowasutu za'ra wa'aba mono wa. ²A norĩ wa'wa hã ma tô marĩ hã ahã na asima 're iwê za'ra wa'aba mo. Tawamhã uburé asima âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ô wa, te za sô 're idanhimro za'ra wa'aba mo, âma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Marĩ na te duré 're ida'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhã âma asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ô wa, te aimreme na 're asi'wapé za'ra wa'aba mo. Marĩ iwê na 'Re ihâimana u'âsi mono wi, a'â 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono ô wa, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ô di za, iwê hã. ³Âté te za asima si tiwi 're irowaptêrê za'ra wa'aba mo. Tane nherê, asimirosa'rata wasété zarina si, tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ô di za. ⁴E Wamama nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono bâ, te isazei'ô'wa norĩ nhimiroti si, 're i'madâ'â za'ra wa'aba mo. Æne wamhã, Wamama zawi'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za. E âne na aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. Isazei'ô'wa norĩ nhimiroti si, da te dasima 're wê za'ra mono wamhã, Wamama âma te za 're sitob'ru za'ra. ⁵Duréihã ma tô âne imreme na rob'ui'éré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, âne: "Wamama, Tipê'êzani te te wama 're isômri mono hã, wapê'ê 're wama 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're wa'awê uptabi, Wamama zawi'wa 're wanomro mono da." E taré ma tô âne na hã rob'ui'éré, ibaihã na hã. Mare di. Taré

te te āma rob'ui'éré ō di. Tō sena ma tō āma rob'ui'éré. ⁶ Āne wa, Wamama zaw'i'wa 're wanomro mono da, te za te 're wa'apawaptob u'āsi. Duréihā ma tō taha wasu'u na rob'ui'éré, īsadawa wasu'u'wa hā, āne: “Si'uihā na 'rāwi tinhimirosa'rata na 're īsi'madā'ā za'ra mono norī zada, te za 're hāimana, Wamama hā. 'Rāwi tinhimirosa'rata na 're īsi'madā'ā za'ra mono ō norī si, te za te 're apawapto.” Āne āma īrob'ui'éré hā.

⁷ Taha wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti ma, ma'āpé 're asiwapu za'ra wa'aba mono, īsimiroti na si 're anomro aba mono da. Wa'uburé norī nhib'apito nhimipibui wasété zé wi, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo. Tawamhā si'aba'ré na, te za asiti timorī 'wa. ⁸ Ma'āpé Wamama u asimirosa'rata na 're aihutu aba mono. Tawamhā ō hā te za duré 'rāwi atēme 're simasisi 'wa. Īpo're'ō norī, asib'rata u're wa, 're asimisō za'ra wa'aba mono ne, te za 'rāwi aipē'ē na aiwasété na 're asiwē'ō za'ra wa'aba mo, aiwē na 're anomro aba mono da oto. Wamama āma tō sena 're aihāimana za'ra wa'aba mono newa, tō sena āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, ma'āpé aihāimana wasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono, aihāimana wē na āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ⁹ Aiwasété na 'rāwi 're asisāmri za'ra wa'aba mono wa, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo. Rowē te, aipē'ē 're, 're ato za'ra wa'aba mono ō di za a'ā. Robzei'ō na te za a'ā 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰ Aihāimana wē na tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ō di za, Danhib'apito uptabi ma hā, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da. Aihāimana wasété na si te za tāma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Tawamhā robzei'ō hawi te za ai'āma 're sisapri' za'ra wa'wa, rowē na oto 're aihāimana za'ra wa'aba mono da.

¹¹ Īsisānawā norī, asisa're'ra 're asibāsi za'ra wa'aba mono ō di za. Ni'wam norī hā tisiré īsazei'wai āma, te te āma 're wasété za'ra mono wamhā, niha wamhā, te te 're wē'ō za'ra mono wamhā, tisiré īsazei'wai u'ābā, Wanhib'apito nhimiroti hā 're īdasisawi pese za'ra mono zé hā te za te te siwi 're wē'ō za'ra. Āne wamhā, īsimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono āna, te za 're nomro. ¹² Re ihāimana u'āsi mono si danhipai u roti wē 'manharī'wa hā te 're hāimana. Taha si dahāimanazéb zarina da'āma rowairébé'wai uptabi hā te 're hāimana. Ōhō ma si waihu'u pese di, te te 're īda'anho'reptui mono zéb da hā, duré te te 're īda'a'uprosi mono zéb da hā. E a norī wa'wa hā dahāimanazéb zarina da'āma rowairébé'wa pâ, te bété asiré Cristuhu zazei'wa 're īwē'ō za'ra wa'aba mo.

Dasisōwa rowaihu'u nhomri na rowasu'u

¹³⁻¹⁴ Ma'āpé īwapari pese za'ra wa'aba. Āté āne te za asisōwa wa'aba, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Āté āhāna 'ri ahā u wa za ai'aba'ré ni, niha wamhā awēpsi. Tame te za misi wa'āma tiwahu, rob'ui'prazéb zō wa te romhuri za'ra ré, wa te wasima sa'ētē za'ra da, rob'ui'prazé hā.” Āté āne te za dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. E awēmhā niha ai'āma īromhāimana za'ra wa'aba zé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba bā, te za āne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Aihāimana za'ra wa'aba zé hā aiwa romnhizédé ne hā. Romnhizé hā 're hāimana za'ra mono wamhā, te za awa'awi ai'utō. Tane 're aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, aiwa romnhizédé ne te za aiwi 're si'utōri' su'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Taha wa, te za āne si asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're wa'awē mono wamhā, marī wa te 're īmanharī za'ra mono da hā, wa za tō wa te 're 'manharī za'ra.” Āne te za asima

're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁶Tane nherē, niwa romhâimanazé hã waihu'u pese za'ra wa'aba newa, te rãwi asi'uihá na 're asi'madá'â za'ra wa'aba mo. Ta hã dawasédé. ¹⁷Taha wa, wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ ìwē na da te dama âma 're ìuwaimrami za'ra mono da hã, wē di. Tane nherē, taha wasu'u hã dama waihu'u pese za'ra nherē, marĩ ìwē na da te dama âma 're uwaimrami za'ra mono ô wamhã, ta hã dawasédé.

**Ìsibro pese norĩ âma, Wamama
nhimihâzém na rowasu'u**

5 Asimarĩ ahã na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ápé ìwapari pese za'ra wa'aba. Niwapsi te za robzei'ô hã 're ìsépata za'ra wa'aba mo. Taha wa, ìwana ré te za asina 're ai'ry'ry sirômo aba mo. ²Asimarĩ za'ra wa'wa hã te za aiwi 're si'utōrĩ za'ra wa'wa. Duré ai'uzazé ìwē hã te za ìhã tetere hã te te aiwi 're hãzapu'u za'ra wa'wa. ³Marĩ hã ate za'ra wa'wa hã, êtē'ubuzi pré oru 'manharĩ hã duré êtē'ubuzi'a prata 'manharĩ hã 're si'ubuzi za'etē za'ra mono ô di za oto. Ta norĩ hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono wamhã, te za asōti na aiwaihu'u za'ra wa'aba ni. E asibrob ahã hã asima si 're ìsa'etē za'ra wa'aba mono zarina, te za rowē hã aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Mare di. Danhimarĩ hã unhama ro'o na, dawĩ 're ìsi'utōrĩ za'ra mono ne, te za rowē hã aiwi ai'utōrĩ za'ra wa'wa. Rob'rãsutuzéb u romhutu nherē, ma tô asima si 're ìsa'etē za'ra wa'aba mo, rob'ubumro hã. ⁴Aiburur na romhuri'wa norĩ hã 're pawa'âbã za'ra wa'aba mono ô di. Ôhōta te aiwapsari za'ra. Hãiwa hawĩ te za dawapa, amnho ubumroi'wa norĩ 're ìsiwapsari za'ra mono zé hã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, danhipai u ìwaihu'u pe hã.

⁵Ti'ai âma te asibro hã asima si 're ìubumroi pese za'ra wa'aba mo, asima

âma 're rowē za'ra wa'aba mono da, asibrom na. Wa za aima âma romnhimír'é za'ra wa'wa. Powawē hã hãipese wamhã, romhuture di oto, da te ìwĩrĩzéb u hã. Tane, romhuture di oto, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã dazu te te ìaihã za'ra wa'aba zéb u hã. ⁶Ni'wam norĩ hã marĩ hã te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono ô nherē, ma tô a norĩ wa'wa hã taré dama 're ìru za'ra wa'aba mo, da te 're simroi mono da. Ta norĩ ma, waihu'u za'ra ô di, 're ìsisō'reptu za'ra mono zéb da hã.

**Wanhib'apito zô danhimi'ê
na sô 're ìdanhimipari za'ra
mono zém na rowasu'u**

⁷Ìsisānawã norĩ, rowasédé hã 're hâimana mono nherē, te za asimi'ê na Wanhib'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo, apã wei morĩ ô ré. Ma'ápé rosa'rata za'ra wa'aba, buru tede'wa na. Buru tede'wa norĩ hã te simi'ê na, tã zô 're simipari za'ra, a'ê ta'a zô, duré ìpĩni 'rã-sutuzéb zô zama. Simi'ê na te sô 're simipari za'ra, ropoto té te te 're ìubumro za'ra mono zéb zô, tãma sawi za'ra wa, buru nho hã. ⁸Tane a norĩ wa'wa hã te za duré asimi'ê na Wanhib'apito zô 're asimipari za'ra wa'aba mo. Za wei apã morĩ su'u na dâ'âsina, te za robze na sô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo.

⁹Ìsisānawã norĩ, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono ô di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aiwasédé hã te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da. Dahâimanazéb zarina da'âma rowairébé'wa hã we ìmorĩzéb u hã romhuture di oto. Âne wa, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono ô di za. ¹⁰Duréhã Danhib'apito uptabi zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherē, ma tô simi'ê na te te 're robzépata za'ra, hâimana wē na. Tane te za duré ta norĩ wasu'u na 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, ìsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹¹Ta norĩ

hã te te 're robzépata za'etē za'ra mono nherē, siptete sina ma tō Wamama āma 're hâimana u'âsi za'ra. Taha wa, tãma 're rowē za'ra mono di oto. Taha wasu'u hã wama waihu'u pese za'ra di. A norī wa'wa hã ma tō Zoho wasu'u hã 're i'waparī za'ra wa'aba mo. 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi sina ma tō āma 're mo, Zo hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã, isimizawizé hã sa'etē uptabi di. Duré da'āma 're ipē'ezé mono zé hã sa'etē di. Āne wa, Zo hã te te robzépata mono pari, ma tō marī hã iwē hã apâ tãma tisō.

¹²Īsisānawā norī, āhāna marī ipire hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Marī na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za aimreme uptabi na si dama 're iropisutu za'ra wa'aba mo. Āté ni'wa hã te za marī na dama ropisutu. Tawamhã āté te za āne dama tinha, tō sena na te te dama iropisutuzém na, da te āma waihu'u za'ra da: "Re ihâimana u'âsi mono hã hâiwa 'manharī'wa, ti'ai 'manharī'wa, uburē marī 'manharī'wa, te 're hâimana. Ta hã ma tō iwaihu'u, tō sena na te aima iropisutuzém na." Āté āne te za ni'wa hã dama tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi hã, te te dama āma waptob sina. Āne dama 're nharī za'ra wa'aba mono ō di za. Aimreme uptabi na si, te za dama 're iropisutu za'ra wa'aba mo, 're sisi za'ra wa'aba mono āna, aimreme hã tō senai ō wa, Wamama hã aiwasédé hã te te ai'āma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da.

Īhâzé ré norī wasu'u

¹³Āté asiré ĩsazei'wai wa'wa hã te za robzépata. Āne wamhã, te za sina rowaptē, hâiwa u. Duré ni'wa hã rowē tãma hâimana wamhã, tinho're na te za Wamama āma tiwata. ¹⁴Duré ni'wa hã hâzé wamhã, te za sô tihârâ za'ra, ĩsazei'wa norī pawapto'wa norī zô, Wa-

mama wi te te āma rowaptērē za'ra da, duré azeitona 'râi wa'ui wabre na te te āma 'râi u'rē za'ra da, Wanhib'apito zadawa para. ¹⁵Tawamhã, Wanhib'apito umnhasi sina te te tiwi rowaptērē za'ra wamhã, Wanhib'apito te za sō'reptu, ihâzé ré hã. Te za pese. Duré ihâzé ré hã tiwasédé hã te te 're ab'manharī mono nherē, iwasédé te te āma 're ab'madâ'â mono ō di za oto. ¹⁶Āne wa, Wanhib'apito hã aihâzé wa, te te 're aipese za'ra wa'aba mono da, marī 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Te za duré asima tiwi 're irowaptērē za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wi. Tawamhã dahâimana wē sina, da te tiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhã, da te tiwi 're irowaptērē za'ra mono zéb zarina, te za tō te te dama āma 're a'uwaimrami, Wanhib'apito hã. ¹⁷Duréihã Wamama zadawa wasu'u'wa hã te 're hâimana, Eriasi hã. Ta hã wasine hã te a'uwē na 're mo. Ta hã ma tō rowaptē hâiwa u, tã we ta'a tō da, ti'ai u. Taha wa, si'ubdatō wahu wâiwa, tã we ta'a ō di. ¹⁸Taha pari, ma tō duré rowaptē, tã we ta'a da. Taha wa, te we tita'a oto. Tawamhã amho ahâ di oto, da te 're i'ubumro za'ra mono zéb da hã.

¹⁹⁻²⁰Īsisānawā norī, āne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Āté asiré ĩsazei'wa hã te za aipi'ra, roti senai'ō niwī. Tawamhã āté misi te za ĩmaipawapto wa'wa, apâ te te sina siri da, roti tō sena niwī 're hâimana mono da apâ. Āne asimiroti wē na 'manho'reptui wa'aba wamhã, ipore'ō hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti 're hâimana u'âsi mono ō di za, rowē u'âsi nhiti. Duré Wamama hã te te āma 'madâ'â ō di za, marī hã ahâ na tiwasédé hã te te 're i'ab'manharī mono zé hã. Te za tãma pari za'ra.

1 Pedru

*Īsazei'wa norī ma, Pedru te te
īrob'ui'éré na'rata zé*

Ībaihâ wasu'uzé

Ā ĭbaihâ hâ Pedru te te ĭrob'ui'éré hâ Zezusihi zazei'wa norī hâ daro mono bâ 're ĭsi'ubumroi mono norī ma, ma tō rob'ui'éré, ĭsazei'wa 're nomro mono 'ru te, da te tâma 're ĭrob'manharī za'ra mono norī ma. Īsazei'wa norī hâ danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono wa, ma tō Pedru hâ tinhimi'ui'éré na pē'ēhiri za'ra. Taha na ma tō pawap-tob za'ra, siptete sina Zezusihi āma si 're nomro mono da. Cristu hâ wanhowa te te ĭrobzépata na hâ ma tō duré tâma waihu'u za'ra, duré wa norī hâ ĭsiré 're wanomro mono wa, za ĭsine wa te 're ĭrobzépata za'ra mono zém na hâ. Āne ma tō duré tâma waihu'u za'ra: 'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ ma tō te te 're aipibu za'ra wa'wa, tō sena 're umnhasi za'ra wa'aba mono zô.

1 Wa hâ Pedru, Zezu Cristu te te ĭpisudu, ĭsadawa wasu'u'wa 're ĭmorī da. Āhâna wa za āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī ma. Airom nhiti te dawazari 're aihâimana za'ra wa'aba mo, danhipti'a nho'ōmo mono bâ, Pōtu āma, duré Darasiza āma, duré Capadosiza āma, duré Azi'a āma, duré Bitinha āma. ²Aipoto za'ra wa'aba ō ré, ma tō Wamama hâ sima aipisutu sirōmo za'ra wa'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hâ, ĭsib'a'uwē oto 're anomro aba mono da. Taha da, ma tō oto Tipē'ēzani hâ aipē'ē 're aima sōmri za'ra wa'wa, aiwē uptabi na oto ōhō āma si 're anomro aba mono da, duré Zezu Cristuhu nhimiroti si 're wapari pese za'ra wa'aba mono da, duré Cristu hâ dazada ĭdâ'ázéb zarina, aipē'ē 're te te 're ai'a'upsōi wa'aba mono wa,

aiwasété āna āma 're anomro aba mono da oto.

'Re ĭhâimana u'âsi mono ma, wa ai'āma 're ĭmreme u'âsi za'ra wa'wa, ĭsimizawizé hâ ai'āma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi, āma 're anomro aba mono da, taha āma si.

Rowē uptabi zô, 're ĭdanhimipari za'ra mono zé wasu'u

³'Re ĭhâimana u'âsi mono āma si oto 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma. E marī wa. Īpē'ēzézé hâ sa'ētē na tâma 're hâimana mono wa, ma tō wa'apoto té, wapē'ē 're, wahâimanazép té ĭwē na si oto āma 're wahâimana za'ra mono da. Zezu Cristu hâ dâ'â uptabi nherē, ma tō ĭmama hâ ab're hawi hâiwa'utu, tiwaihu'u pese na. Taha zarina, wa za duré wasina sô 're wanhimipari za'ra, 're wadâ'â za'ra mono pari, te te 're ĭwa'ahâiwa'utu mono zéb zô. ⁴Nimahâ na, te za marī hâ ĭwē hâ te te wama 're anhomri, tinhib'a'uwē norī zô te te 're ĭab'madâ'â mono hâ hâiwa āma. Tame ĭwē uptabi si te asô 're simi'wara u'âsi 'wa, dawi 're ĭsi'utōrī waihu'u za'ra mono ō hâ, dawi 're ĭwasété za'ra mono ō hâ duré. ⁵Ate za'ra wa'aba da, te ĭwē hâ asô 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. A norī wa'wa hâ ĭwaihu'u pese na te oto asina 're ĭumnhasi za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za ĭwasété wi te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, asō'reptui wa'aba zé hâ asina uwaimrami za'ra wa'aba da, ro ĭsi'utōrīzéb āma.

⁶Taha wa, te za ĭwasu'uwē zarina aipē'ē 're, 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo, rowasédé hâ asada 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē. ⁷Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô, te za rowasédé hâ asada 're hâimana za'ra wa'wa. Wanhib'apito Zezu Cristuhu ma, wē di, Wanhib'apito umn-

hasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Êtê'ubuzi pré oru hã dama isawi pese zém nhipai u, tâma wê di. Êtê'ubuzi pré oru hã wa'âbâ za'êtê wa, dama sawi pese di, ta hã dama 're hâimana u'âsi mono dai ô nherê. Zata ô zô, te za unhama wa hiri ni, zata ô wa, da te iwaihu'uzéb da hã, oru uptabi na. Tane, a nori wa'wa hã rowasédé hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, apâ wei mori wapsi, te za danho'a ai'âma tiwata za'ra wa'wa, ôhõ umnhasi sina âma 're i'aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zém na. Tame te za duré marí hã iwê hã aima sômri za'ra wa'wa. Rowê uptabi hã te za duré aima pisutu za'ra wa'wa. Tawapsi, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. ⁸⁻⁹A nori wa'wa hã atômo na asiwi 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di, Zezu Cristu hã. Tane nherê, aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Wanhib'apito hã. Atômo na asiwi 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô nherê, te Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, aima 're rowê za'ra wa'aba mono wa, te aipê'ê 're, 're atoi u'âsi za'ra wa'aba mo, ato za'êtê za'ra wa'aba na. E marí wa. 'Re aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zém hawi, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono wa. Taha da, te Wanhib'apito hã asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da.

¹⁰Durêihã aibã nori hã te 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u rata 'wa hã. Ta nori hã danho'reptuzé wasu'u te te waihu'u pese za'ra da, ma tô te te sô 're rosa'rata za'ra. Íwana ré ma tô te te dama 're rowasu'u sirômo za'ra, danho'reptuzém na, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te aima âma 're i'auwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. ¹¹Âne te ta nori hã te te sima 're nharí za'ra: "E 'wa hã, Danho'reptui'wa za. E niwa te za tawamhã te te 're

da'anho'reptu." Âne te ta nori hã te te sô 're rosa'rata pese za'ra, te te waihu'u za'ra da. Cristuhu pê'êzani hã ipê'ê 're, 're hâimana za'ra mono wa, ma tô tâma waihu'u sirômo za'ra, Cristu hã za te te irobzépatazém na. Taha pari, rowê uptabi hã hãiwa âma za tâma 're ihâimana mono na ma tô duré tâma waihu'u sirômo za'ra. ¹²'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô duré âne hã tâma waihu'u sirômo za'ra: "Aima wa'aba si, te waihu'u za'ra wa'aba ô di, danho'reptui'wai wasu'u hã. Ai'uirí na wa'aba, za 're idahâimana za'ra mono nori pibu ma, wa tô âne hã aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa." Âne ma tô tâma waihu'u za'ra, aipibu ma za'ra wa'aba zama. Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa nori hã ma tô oto rowasu'uwê na aipo're pu'u za'ra wa'wa, Cristu te te 're ida'anho'reptui mono zém na. Hãiwa hawi, Wanhib'apito pê'êzani nhimipawaptobzéb zarina, tô sena Cristuhu wasu'uwê na ma tô aipo're pu'u za'ra wa'wa. Taha wasu'u hã wê uptabi wa, te oto hãiwa âma romhuri'wa nori hã te te sima 're wê uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da.

**'Re ihâimana u'âsi mono,
dahâimana wê da, te te 're
ída'apisutu mono zé wasu'u**

¹³Zezu Cristu hã nimahã na te za wei mo apã. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâiba na te za rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. Zezu Cristu hã apã wei mori wapsi, te za aima 're irowê za'ra wa'aba mono zé hã aima pisutu za'ra wa'wa, hãiwa âma. Taha zô si te za asina 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're iwapari pese za'ra wa'aba mo. Ísimiroti hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô ré, ma tô marí hã iwásété zô si 're irowasutu za'ra wa'aba mo. Taha zarina 're anomro aba mono ô di za oto.

¹⁵ Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, isib'a'uwē si oto 're anomro aba mono da. Ta hã hâimana wē uptabi na, te 're hâimana. Taha wa, te za a norī wa'aba zama, aihâimana wē uptabi na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, isine. ¹⁶ Duréihã ma tô âne siwasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã:

“Wa hã ihâimana wē uptabi na, wa 're ihâimana. Taha wa, a norī wa'aba zama te za aihâimana wē uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba aba mo, isine.”

Âne isimiroti na rob'ui'ééré, ibaihã na hã.

¹⁷ A norī wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're aimreme zusi aba mono wamhã, Wamama na te 're isisi za'ra wa'aba mo. Ta hã dahâimanazéb zarina da'âma rowairébé'wa, te 're hâimana. Âhã wa, 're idahâimana za'ra mono zéb zarina, te za dahâiba mono bâ te te dama âma 're a'uwaimrami, dahâimana wē zém na, dahâimana wasété na zama. Taha wa, te za 're ihâimana mono zém na asiwi 're iwazéb za'ra wa'aba mo, Wamama hã, ti'ai âma 're anomro aba mono ré. ¹⁸ A norī wa'wa hã ma tô iwaihu'u za'ra wa'wa, aiwa'âbã za'ra wa'aba zé hã. Cristu hã ma tô aiwa'âbã za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zém hawi, te te 're asô'reptu za'ra wa'aba mono da, aihí'rata norī ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da oto. E rob'ui'prazém na ma tô Cristu hã aiwa'âbã za'ra wa'wa, e êtē'ubuzi pré oru na, niha wamhã, e í'a na prata na. Mare di. Ta hã wē u'âsi 're hâimana za'ra mono ô di za. Taha na te te aiwa'âbã za'ra wa'aba ô di. ¹⁹ Dazada idâ'âzém na si ma tô aiwa'âbã za'ra wa'wa, iwapru hã tiwi ipu'uzém na. Ta hã te 're mo, pone'ërebã iwē uptabi ne, da te dasiwi iwīrī da hã, dawasété wa, dawa'âbâzéb da. Cristu hã wē uptabi na 're ihâimana mono hã ma tô tidâ'âzém na aiwasédé hã wa'âbã za'ra wa'wa. Ta hã te te iwawa'âbã za'ra zé hã wē up-

tabi di. ²⁰ Re ihâimana u'âsi mono hã te te ro'apoto mono ô ré, ma tô Cristu hã pisutu siro, dazada dá'â da, dawasété wa'âbâzéb da hã. Âhãna ro isī'utōrīzéb u hã, ma tô we datême wi oto Cristu hã, aima âma 're irowē za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²¹ Cristu hã dá'â uptabi nherē, ma tô ab're hawi hâiwa'utu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, rowē uptabi te te tâma pisutu da, hâiwa âma. Âhã wasu'u hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, te oto ôhō si asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo, te te dama ipispisutuzé hã te te aima âma uwaimrami za'ra wa'aba da.

²² Wanhib'apito nhimiroti hã, tô sena. A norī wa'wa hã ma tô isimiroti hã 're iwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, marī iwasété na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di oto. Aiwē na 're anomro aba mono da si, te oto asima 're irosa'rata za'ra wa'aba mo. Dazawizé hã tô sena te oto aima 're hâimana za'ra wa'wa, asiré Wanhib'apito zazei'wa norī âma. Taha wa, te za ône u'âsi 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. ²³ Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã pire na te 're hâimana u'âsi. Niwa si'utōrī waihu'u ô di za. Ta hã ma tô oto timreme na aipoto téb za'ra wa'wa aipē'ē 're, í'ra si oto 're anomro aba mono da. Ti'ai âma damama norī si te za nimahã na dawī 're si'utōrī za'ra. Tanei ô di, Aimama 'wa hã aipē'ē 're te te 're aipoto téb za'ra wa'aba mono hã. Niwa dame si'utōrī waihu'u ô di. ²⁴ Duréihã ma tô âhã wasu'u na âma rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Âne te rowasu'u: “Du hã 're wapti'i hã za'ra mono ô ré, te za 're ré za'ra. Duré romnhirã norī hã wē nherē, te za 're sirãrã a'a za'ra. Tane duré dahâiba hã wē nherē, te za 're dasi'utōrī su'u. ²⁵ Tanei ô di, uburé Danhib'apito nhimiroti hã. Pire na te 're hâimana u'âsi. Niwa si'utōrī waihu'u ô di za.”

Âne âma irob'ui'ééré hã.

Tawamhã Wanhîb'apito wasu'uwê na da te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô uburé Danhîb'apito nhimiroti wasu'uwê na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa.

2 Taha wa, te za aiwasédé hã 're îrême pese za'ra wa'aba mo, dasi'ruiwapari hã, duré dazadawa nhipe hã, duré dahâi-manazé tô senai'ô hã, duré danhimari na dasi'ruiwapari hã, duré dasima dawasu'u wasédé hã. ²Ai'uté îpoto té hã tina hâiwa'u zô 're îry'ry mono ne, te za Wanhîb'apito nhimiroti zô 're îrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, âma 're asiptete za'ra wa'aba mono da, aihâimana wasété hawi asô'reptuzé hã 'râwi oto asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. ³Wanhîb'apito dama 're îsôpru mono zé hã 'râwi asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, wa âne aima waihu'u za'ra wa'wa.

Êtê na Cristuhu âma te te âma îsimiré'ézé wasu'u

⁴Ma'âpé, Wanhîb'apito u asimirosa'rata na si nherê, 're aihutu aba mono. Ta hã wê nherê, ma tô dasiwi wê'ô ni, êne hã 'ri'wa norî te te siwi îwê'ô ne. Tane nherê, da te dasiwi wê'ô nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, wê uptabi di, Wanhîb'apito hã. Tâma sawi uptabi di duré. ⁵Êne ahâ nherê, 'ri hã da te dasiwi âma î'ri ne, te za 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te aima 're nharî za'ra wa'wa, îsôrôwa na tâma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. E marî da. Îsôrôwa âma tâma îromhuri'wa norî ne, sasedoti norî ne, tâma îromhuri'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré aihâiba na tâma 're asôprub za'ra wa'aba mono da. Zezu Cristu wazada îdâ'âzéb zarina, tâma 're asôprub za'ra wa'aba mono wamhã, Wamama ma wê di, tâma 're î'asôprub za'ra wa'aba mono zé hã. ⁶Duréihã îwana ré 'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô êtê na Zezu Cristuhu âma simiré'é. Âne te tinha:

“Êtê tômo wawê hã wa tô pisutu, înhorôwa âma te hiri da, Si'ã na 'ri nho'ômo nhisi âma. 'Ri na'rata wê'ézéb âma wa za tihi, 'ri hã siptete na sab da. Êne hã îma wê uptabi di. Îma sawi uptabi di duré. Taha umnhasi sina 're dahâimana za'ra mono wamhã, îwê na za te te dama âma 're a'uwaimrami u'âsi mono wa, dawi 're robzei'ô za'ra mono ô di za.”

Âne âma îrob'ui'ééré hã, îbaihã na hã.

⁷Êtê na îsisi hã aima sawi uptabi za'ra wa'aba di, Cristu hã, Danho'reptui'wa na asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa. Da te dasina 're î'umnhasi za'ra mono ô norî âma, ma tô 'ri'wa norî âma simiré'é, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Âne te ta norî âma rowasu'u:

“Êtê tomhâpâ wê hã 'ri na'ratazéb da hã, wê uptabi nherê, wasété newa, 'ri'wa norî te te aré siwi îwê'ô hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.”

Âne îwasu'u na rob'ui'ééré hã. ⁸Duré êtê tômo wawê wasu'u amo na rob'ui'ééré hã, âne:

“Êne hã te za nasi da'marôpârî za'ra.”

Taha na rob'ui'ééré hã, âne. Êne te te nasi da'marôpârî za'ra wamhã, dama 're rowê za'ra mono ô di za. Tane Cristuhu wasu'uwê hã da te 're saze za'ra mono ô wamhã, dama 're rowê za'ra mono ô di za, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're îda'awê'ô mono zéb zarina.

⁹Tanei ô di, a norî wa'wa hã. 'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, îsib'a'uwê si oto 're anomro aba mono da. Sasedoti norî hã te te sima 're î'apisutu mono ne, te oto a norî wa'wa hã uburé Danhîb'apito ma romhuri'wa, 're anomro aba mo, ôhô âma si 're anomro aba mono da, îte da. Ta hã robra hawi ma tô rowa'a u sitême asô ti-hârâ za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zém hawi, rowê uptabi na si 're

anomro aba mono da oto. Taha wasu'u na, tiwaihu'u pese na te te aima āma 're īuwaimrami wē za'ra wa'aba mono zém na, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, āma 're dapo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ A norī wa'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē 're anomro aba mono ō di aré. Āhāna te oto īsib'a'uwē tāma 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Duré da'āma 're ipē'ézé mono zé hā asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di aré. Āhāna ma tō oto asina īwaihu'u za'ra wa'wa, da'āma 're ipē'ézé mono zé hā.

Dahāimana wē zém na rowasu'u

¹¹ Īsisānawā norī, īma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, darom nhiti 're idahāimana za'ra mono ne, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ti'ab ré. Taha wa, marī wasété na 'rāwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za, asimirosa'rata wasété zarina 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da, aiwasété 'wa hā. ¹² A norī wa'wa hā Wanhib'apito zazei'ō'wa norī wazari, te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, te za aihāimana wē na si dama 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tawamhā aihāimana wasété na, taré da te aima 're nharī za'ra wa'aba mono nherē, te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, dama 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhā Cristu hā apā wei morī wapsi, te za 'Re ihāimana u'āsi mono āma tawata za'ra ni, īsimiroti zarina aihāimana wē na, dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa.

¹³ Wanhib'apito nhib'a'uwē oto 're anomro aba mono wa, uburé dama ipire norī nhimiroti hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Taha wa, ti'ai āma danhipai u da'madā'ā'wa nhimiroti hā te za duré 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. ¹⁴ Duré tāma da'madā'ā'wa da, te te 're īda'apisutu mono norī nhimiroti zama, te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. Īhāimana wasété norī hā, īsadawa para

te te 're hā za'ra mono da, duré ihāimana wē norī āma 're wata za'ra mono da, taha da, ma tō ta norī hā pisutu za'ra. ¹⁵ 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō sima aiwē za'ra wa'wa, aihāimana wē na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. E marī da. Aihāimana wē na dama 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, taré da te aima 're nharī wasété za'ra wa'aba mono tō da. ¹⁶ Pawa'ābā āna dama romhuri'wa norī ne, robzei'ō na 're aihāimana za'ra wa'aba mono ō di oto, a norī wa'wa hā. Tane nherē, Cristuhu āma rowē na 're anomro aba mono nherē, āne taré 'rāwi asi'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za: Īwasédé te 're 'manharī mono nherē, rowē u'āsi wa za 're ihāimana. Āne taré 'rāwi asi'āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa, 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihāimana wē na 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ¹⁷ Āne wa, te za dahāiba mono bā 're idahāiba wazéb za'ra wa'aba mo. Uburé asiré īsazei'wa norī hā te za 're īsawi pese za'ra wa'aba mo. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za duré asima 're ipipa za'ra wa'aba mo, īwaihu'u pese uptabi na. Duré ti'ai āma danhipai u da'madā'ā'wa hā te za asiwi 're ihāiba wazéb za'ra wa'aba mo.

Pawa'ābā ō nherē, romhuri'wa norī hā 're īnomro wē mono zé wasu'u

¹⁸ Aiwada'uri zarina aipawa'ābā āna dama romhuri'wa norī, asib'apito nhimiwada'urizé hā te za 're īwapari pese za'ra wa'aba mo, īsimizawi pese norī mre me hā, duré īsimizawi'ō norī mre me zama. ¹⁹ Taré nherē, da te aima 're rob'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, te za 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Āne wamhā, ari'wi te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo, taha da, te te sima 're aiwē za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Āne zarina te za te te 're ai-

wēsāmri za'ra wa'wa. ²⁰ Marī hā 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono wa, da te 're aihā za'ra wa'aba mono wamhā, ari'iwi 're aihāmana za'ra wa'aba mono nherē, e te za ai'āma 're dawata za'ra wa'wa. Mare di. Aihāmana wē na dama 're aihāmana za'ra wa'aba mono nherē, da te aima 're rob'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, ari'iwi te za 're isépata za'ra wa'aba mo. Tawamhā, 'Re ihāmana u'āsi mono si te za te 're ai-wēsāmri za'ra wa'wa. ²¹ Cristu hā ma tô robzépata, asada za'ra wa'aba. Ta hā ma tô āne na aima āma asanho za'ra wa'wa, isirā zarina si ari'iwi 're robzépata za'ra wa'aba mono da. Taha da, ma tô sitēme asô tihârâ za'ra wa'wa, 'Re ihāmana u'āsi mono hā. ²² Cristu hā marī na tiwasédé te te 'manharī ō uptabi di. Tô sena na te te dama 're rowasu'u mono wa, sadawa nhipese na da te 're wapari mono ō di, dasiwi. ²³ Da te tāma 're nharī wasété za'ra mono nherē, asa te te dama āma 're nharī wasété mono ō di. Duré da te tāma irob'manharī wasété mono na te te robzépata mono nherē, te te dama ropipa ō di asa. 'Re ihāmana u'āsi mono ma si, ma tô sisō, taha si dahāmanazéb zarina da'āma rowairébé'wai wa, te te āma dama 're a'upai mono ō wa. ²⁴ Cristu hā wedepo'o nnonhî'rāmi na dââ wamhā, ma tô wawasété wa, wawa'âbâ za'ra, wawasédé hā wa te oto 're 'manharī tō za'ra mono da, wahāimana wē na si oto 're wahāimana za'ra mono da. Ihāiba na da te tāma irob'manharī wasétézém na, ma tô robzépata za'ētē. Taha zarina, a norī wa'wa hā rowē na te oto 're aihāmana za'ra wa'aba mo. ²⁵ Rowē na 're aihāmana za'ra wa'aba mono ō di aré, pone'ërebâ, bâdâdi nhiti 're isipa za'ra mono ne, 're anomro aba mono wa aré. Ahāna ma tô apâ aipizari za'ra wa'wa, Da'madââ wē 'wai u, isarina si oto 're anomro aba mono da, rowē na.

Damro ré norī hāimanazé wasu'u

3¹⁻² Pi'ō norī, romhuri'wa norī hā tinhib'apito mreme te te 're iwapari pese za'ra mono ne, te za duré aimro mreme hā 're iwapari pese za'ra wa'aba mo. Até aimro za'ra wa'wa hā zahadu te te saze za'ra ō di, 'Re ihāmana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, tāma 're aihāmana wē za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za oto sima wē za'ra, Cristuhu zazei'wa oto 're hāimana za'ra mono da. Te te 're saze za'ra mono da, tāma 're roti za'ra wa'aba mono ō nherē, te za uihā na te te 're saze za'ra. E marī wa. Tāma 're aihāmana wē za'ra wa'aba mono wa, duré imreme hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono wa. ³⁻⁴ Asima 're asipese za'ra wa'aba mono na si, 're asōpré wa'aba mono ō di za, ai'rāi waipo iwē na, duré asō'rebzu iwē na. Duré ai'uza iwē na 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ō di za. Asimirosa'rata wē na oto 're i'anomro aba mono zéb zô si, te za asima 're asōpré wa'aba mo, duré aiwaimri 're i'aihāmana za'ra wa'aba mono zéb zô zama. Āne si tāma wē uptabi di, 'Re ihāmana u'āsi mono ma hā. ⁵ Āne si ma tô wahi'rata sipi'ō norī hā 're nomro, 're ihāmana wē za'ra mono norī hā. 'Re ihāmana u'āsi mono si, ma tô ta norī hā te te sina 're umnhasi za'ra, te te 're pawapto wē za'ra mono da. 'Re inomro wē mono na, ma tô duré ta norī hā sina 're sōpré. Taha wa, ma tô timro mreme si te te 're wapari pese za'ra. ⁶ Āne Sara hā ma tô 're mo. Timro mreme hā ma tô te te 're wapari pese, Abra'āhā mreme hā. Taha wa, ma tô tinhib'apito na te te 're sisi Sara hā, Abra'ā hā. Tane te za duré a norī wa'wa hā aimro ma 're aihāmana wē za'ra wa'aba mo. Asina aihâtââ āna, te za duré 're anomro aba mo. Tawamhā Saraha nhihudu na te za te te 're asisi za'ra wa'wa, 'Re ihāmana u'āsi mono hā.

⁷Duré aibâ norī, aimro siré te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. A norī wa'wa hã aibâ wa, aihâiba hã siptete za'ra wa'aba di, aimro hâiba za'ra wa'aba ma hã. Âne hã te za asina iwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za aimro ma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Rowē isi'utōrī'ō hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã aima sōmri za'ra wa'wa, hâiwa âma. Aimro norī wa'aba ma zama, te za sōmri za'ra. Taha wa, te za aimro ma 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asiré 're aimreme zusi aba mono wamhã, te za te te 're ai'awapari 'wa, Wamama hã.

**Īsazei'wa norī, dama 're hâimana wē
za'ra mono nherē, te te 're
ĩrobzépata za'ra mono zé wasu'u**

⁸Īmreme na wa za oto aima 'rāsutu za'ra wa'wa. Asimirosa'rata wē na te za aihîni 're asisazei pese za'ra wa'aba mo. Duré dapē'ēzé zarina da te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za dasiré aipē hã 're ĩsépata za'ra wa'aba mo, aipē'ēzé sina. Duré uburé marī wē na dama 're rowē za'ra mono wa, 're dato za'ra mono wamhã, te za dasiré 're ato za'ra wa'aba mo. Te za duré 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Asima aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ō di za. ⁹Duré asada 're dahâimana wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono ō di za, aihâimana wasété na. Duré dapē'ē na taré da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're nharī za'ra wa'aba mono nherē, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono ō di za, aimreme wasété na hã. Wamama wi si, te za ta norī ma 're ĩwap-tērē za'ra wa'aba mo, ĩwē si te te tãma 're sōmri za'ra mono da, ta norī ma. Âne da, ma tō Wamama hã sitēme asō tihârã za'ra wa'wa, ĩwē na si aima 're sōprub za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Duréihã âne na

ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã dama roti:

“Aihâiba ré ré, robzei u'âsi 're anomro aba mono da, asima 're wē za'ra wa'aba mono wamhã, aimreme wasété na dama 're nharī za'ra wa'aba mono ō di za. Duré dama 're asadawa nhipeze za'ra wa'aba mono ō di za.

¹¹Te za duré aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mo, ĩwē si dama 're 'manharī za'ra wa'aba mono da oto. Duré rowē na si asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da si, te za asina 're ĩrosa'rata pese za'ra wa'aba mo.

¹²Hâimana wē na dama 're ihâimana za'ra mono norī si, te za te te 're ab'madâ'â pese, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Te te duré tiwi 're rowap-tērē za'ra mono wamhã, te za te te 're awapari, ĩmreme zarina te te tãma âma 're a'uwaimrami mono da. Tane nherē, dahâimana wasété na dama 're dahâimana za'ra mono wamhã, te za dazada 're hâimana.”

Âne âma ĩrob'ui'éré hã, ĩbaihã na hã.

¹³A norī wa'wa hã 're anomro wē wa'aba mono da, tō sena asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa hã te za rowasédé hã te te aima 're 'manharī za'ra wa'wa. ¹⁴Tane nherē, dama 're aihâimana wē za'ra wa'aba mono nherē, taré da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhã, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono ō di za. Asimirosa'rata na 're ai-hâtâ'â za'ra wa'aba mono ō di za duré.

¹⁵Cristu hã Asib'apito aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te za aihâimana prédup sina 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Duré Cristu 're ĩsaze za'ra wa'aba mono zém na, da te 're asadanharī za'ra wa'aba mono wamhã, awa'awi te za dama 're asiwasu'u waré za'ra wa'aba mo. ¹⁶Aiwaimri te za 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme wasété âna. Ai-

hâimana wê na te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata wasété na 'râwi 're asiwê'ô za'ra wa'aba mono tō da. Tawamhâ dama 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono wamhâ, Cristuhu zazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono 'ru te, taré da te aima 're nharī wasété za'ra wa'aba mono nherē, te za damreme niwī 're danhiséb za'ra. ¹⁷Áté 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'wa. ãne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhâ, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're aiwê za'ra wa'aba mono zéb zarina, a'â 're irobzépata za'ra wa'aba mono na. ãne hã te te wama 're awê mono ò di, dama 're iwahâimana wasété za'ra mono zéb da hã. Dama 're wahâimana wasété za'ra mono wamhâ, áté te za da te 're wahâ za'ra. ãne zarina, wa te 're robzépata za'ra mono wamhâ, i'uwaibaba wa za tō wa te 're robzépata za'ra. ¹⁸Misi haré ma tō Cristu hã dazada dârâ, 're idahâimana wasété za'ra mono hawi, te te 're da'anho'reptui mono da. 'Re imorī wê uptabi hã ma tō dârâ, 're idanomro wasété mono norī da, te te 're wa'anhimroi mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono u. Cristu hã dâ'â uptabi nherē, ma tō Ìmama hã hâiwa'utu, apâ 're hâimana u'âsi mono da. ¹⁹Tihâiba na u'âsi, te adâ'â norī u mo, dazazéb 're, 're idasimasa mono ne, nimomo 're iwairébé mono ò norī u. Uburé Danhib'apito uptabi na te te sina po're pu'u za'ra da, te itême timorī za'ra. ²⁰Ta norī hã Nowé ti'ai âma 're morī ré, te te 're wapari za'ra mono ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Nowé hã 'ri ne uba're, te te 'manharī ré, te ta norī hã po're âna 're nomro. Tane nherē, da'âma wa'a su'u ò wa, te te da'uprosi su'u ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Te te oto da'uprosi wamhâ, 'ri ne uba're wa,

isisisi norī si, ma â wi sô'reptu za'ra. Ta norī hã umro za'ra di. 8 na ihâiba za'ra hã. ²¹Ta hã â hã, â dawabzuri, te wasu'u, danho'reptuzé. E da'u're wa, da'upsôzé, te â dawabzuri hã wasu'u. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da te dasi'âma 're iropisutu za'ra mono zé te wasu'u, â dawabzuri hã. Dawasédé te te dama 're apari mono wa, 'râwi 're dasiwaihu'u za'ra mono ò di oto, dawasété na hã. Taha wa, dama 're irowê za'ra mono zéb zarina, te za oto dasina da te tãma 're ropisutu za'ra, âma 're idanomro mono zéb da hã. Zezu Cristu hã dâ'â uptabi nherē, Ìmama hã ab're hawi te te hâiwa'utu wa, apâ 're morī wa, te asô'reptuzé hã aima tihâimana za'ra wa'wa. ²²Cristu hã hâiwa u morī wa, te oto pire na Timama nhimire niwī 're sãmra, Danho'reptui'wa hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī 'madâ'â'wa, te 're hâimana. Uburé hâiwa nho're âma, pire na duré waihu'u pese na 're ihâimana za'ra mono norī ma zama, te pire uptabi na tãma 're hâimana za'ra.

'Re idanomro mono zép tém na rowasu'u

4 Cristu hã ma tō tihâiba na robzépata. Taha wa, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo, asihâiba zawi âna, isine 're irobzépata za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne, da te 're robzépata za'ra mono wamhâ, marī, da te 're i'manharī wasété za'ra mono zé hã, te za oto da te 're rême pese za'ra. ²Taha wa, ti'ai âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're aihâimana wê za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina si. Duré marī na asima 're irosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za oto. ³Wahub ahâ na ma tō ai'âma 're si'utōrī za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'ô'wai hâimanazém na, 're aihâimana wasété za'ra

wa'aba mono ré. Ma tô asisô 're îrowa-sutu za'ra wa'aba mo aré. Âzézei'wa te aré 're anomro aba mo. Duré dato îwě'ôre hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ré, ma tô asina 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo aré. Duré âzézei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tô ai'rã siwamnari na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono upana, ma tô romhâiba 'manharĩ âma 're aiwata za'ra wa'aba mo, ta hã waihu'u pese newa rob'manharĩ hã. ⁴'Re anomro wasété aba mono zé hã, tâibâ oto. Taha wa, siwa'ru dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô wa, te ai'âma 're tob'uzu za'ra wa'wa, Wamama nhimiroti waihu'u'ô'wa norĩ hã. Taha wa, 're aihâimana wě za'ra wa'aba mono 'ru te, te oto ta norĩ hã taré te te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. ⁵Tane nherě, nimahã na ta norĩ hã 're îhâimana wasété za'ra mono zém na te te îwaihu'u za'ra zéb zarina, te za ta norĩ ma rowairébé za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Ta hã te te îda'awaihu'uzéb zarina, te za romhutu na uburé norĩ ma rowairébé, îhâiba ré norĩ ma, 're îdââ za'ra mono norĩ ma zama. ⁶Taha wa, dahâimanazém na za te te dama 're arowairébé mono wa, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norĩ hã Cristuhu wasu'uwě na te te 're dapo're pu'u za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Ta norĩ wapari'wa norĩ hã ma tô oto tidââ za'ra. Ti'ai âma 're nomro mono ré, ma tô îwasété na wě'ô za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono hã, uburé 're îdahâimana za'ra mono norĩ hã îwasété na te te 're î'awě'ô mono ne. Tane nherě, hâiba ré 're nomro mono ré, ma tô Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norĩ hã Cristuhu wasu'uwě na po're pu'u za'ra, ta norĩ hã rowě îsi'utô'ĩ'ô âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 'Re îhâimana u'âsi mono ne.

'Re dasipawaptob za'ra mono da, dama îrotizé

⁷Ro îsi'utô'rízéb u hã, romhuture di oto. Taha wa, te za aihâiba na asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré aihâimana nhimiza'rese te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi u'âsi aba mono da. ⁸Dazawizé wasu'u si, îpire uptabi hã. Taha zarina si, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marĩ da. Dazawizé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, dawasédé hã da'âma 're 'madââ za'ra wa'aba mono tô da, ahâ nherě, da te 're 'manharĩ za'ra mono nherě, dawasédé hã. ⁹Te za duré 're îda'mazasi su'u za'ra wa'aba mo ari'iwi, 're dawata'ě za'ra wa'aba mono âna. ¹⁰'Re îhâimana u'âsi mono hã sôpru wa, ma tô aihâiba mono bâ dama 're îromhuri za'ra wa'aba mono zéb da hã, aima sômri za'ra wa'wa, sipu'u pese na. Taha zarina si, te za oto dama âma 're îuwaimrami za'ra wa'aba mo. ¹¹Tawamhã dama 're rowahutu za'ra wa'aba mono wamhã, duré dama 're roti za'ra wa'aba mono wamhã, timreme te te aima 're îsômri za'ra wa'aba mono na si, te za dama 're îrowasu'u za'ra wa'aba mo. Duré aihâiba na zama 're dapawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono, tinhiptede te te aima 're îsômri za'ra wa'aba mono na, te za 're îdapawaptob za'ra wa'aba mo. Âne na hã te za dama âma 're îuwaimrami za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono da, Zezu Cristuhu nhib'a'uwě 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, dama âma 're îuwaimrami za'ra wa'aba mono zém na. 'Re îhâimana u'âsi mono hã wě uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

**Wanhib'apito zazei'wa norī te te 're
īrobzépata za'ra mono zé wasu'u**

¹²Īsiwadi norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āhāna rowasédé hā da te aima 're 'manharī za'ētē za'ra wa'aba mono wa, te a'ā 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, 're īrobzépata za'ra wa'aba mono zém na āma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za, da te aima 're rob'manharī za'ētē za'ra wa'aba mono ō newa. ¹³Cristu hā aiwana za'ra wa'aba, ma tō robzépata za'ētē. Taha wa, ĩsine 're robzépata za'ra wa'aba mono wa, te za aip'ē'ē 're, 're ato za'ra wa'aba mo. E marī wa. Cristu hā tiwaihu'u pese na apā wei morī wapsi, za ato za'ēne hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wa. ¹⁴Āté Cristuhu āma si 're aihāimana za'ra wa'aba mono 'ru te, te za da te aima 're nharī wasété za'ra wa'wa. Tane nherē, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono p'ēzani hā aip'ē'ē 're aima 're hāimana za'ra wa'aba mono wa oto, rowē uptabi zé hā. ¹⁵⁻¹⁶Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono nherē, 're danhimroi wa'aba mono ō di za. Duré marī na dawī 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za. Duré marī na dawī 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. Duré danhimirosa'rada hā dawī 're 'wa'rutu za'ra wa'aba mono ō di za. Āté nimahā na dama 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mono wamhā, te za da te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'wa. Āne zarina, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, ĩ'uwaibaba te za tō 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, Cristuhu zazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, 're aséb za'ra wa'aba mono ō di za. Cristuhu zazei'wa na, da te 're asisi za'ra wa'aba mono wē te, te za 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're aiwata za'ra wa'aba mo.

¹⁷Bādā hā ma tō oto ĩwa waptārā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te dama ĩ'arowairébézéb da hā, ta hā dahāimanazém na dawaihu'u'wa 're hāimana mono wa. Taha wa, te za a'ā tinhib'a'uwē norī ma arowairébé, 're ĩwahāimana za'ra mono zém na, te te wa'awaihu'u wa. Tawamhā e niha za ĩsazei'wa norī ma te te ĩrowairébézé hā. Wanhib'apito wasu'u'wē na, 'Re ihāimana u'āsi mono, we te te dama ĩwaihu hā te te āma saze za'ra ō wa dame, ta norī ma, 're rowē za'ra mono ō di za.

¹⁸Duréhā āhā wasu'u na ma tō āne na dama rowasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

“Āté marī ahā na te za sada 're hāimana za'ra, 're ĩnomro wē mono norī zada hā, tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō ré. Tawamhā e niha te za tāma 're romhāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono wē'ō'wa norī ma hā, siwa'ru 're ihāimana za'ra mono norī ma hā.”

Āne ta norī wasu'u na rob'ui'éré hā, ĩbaihā na hā.

¹⁹Āté wa za a'ā robzépata hā wa te wasina 're 'madā'ā za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te wama 're ĩ'awē mono zéb zarina. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono, wa'apoto mono 'wai umnhasi sina, wa za dama 're wahāimana wē za'ra, ta hā tinhimiropisutu wē na za te te wama āma 're a'u'waimrami u'āsi mono wa.

**Wanhib'apito zazei'wa
'madā'ā'wa norī ma rowasu'u**

5 Da'madā'ā'wa norī, āhāna wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hā da'madā'ā'wa, wa duré 're ĩhāimana. Cristu hā te te robzépata wamhā, wa tō ĩtōmo na 'madā, te te īrobzépatazé hā. Wa hā wa za duré ĩsazei'wa norī siré, rowē uptabi hā ĩsina waihu'u hāiwa āma,

rowē uptabi hã sô'awi te te wama pisutu za'ra wapsi, Wanhib'apito hã. ²Taha wa, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwē te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono hã ato sina tãma 're pawaptob za'ra wa'aba mono da, tãma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono ãna. Æne da, ma tō sima aiwē za'ra wa'wa, Wamama hã. Rob'ui'prazéb zô tãma 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ô di za. Tō sena asima 're iwē uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tãma 're idapawaptob za'ra wa'aba mo. ³Asimi'madâ'â za'ra wa'wa hã tãma 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da, ma tō aipisutu za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha wa, a norī wa'wa hã dama aipire wē te, 're dawada'uri za'ra wa'aba mono ô di za. Asimipawapto wē na te za tãma ãma 're asanho wē za'ra wa'aba mo, asimi'madâ'â za'ra wa'aba norī ma. ⁴Tawamhã Da'madâ'â'wai uptabi hã apâ wei morī wapsi, tãma 're idapawapto wē za'ra wa'aba mono zé wa'râmi, te za oto aima wa'âbâ za'ra wa'wa, iwē uptabi na, īsi'utōrī'ō na oto aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

⁵Īpréduptém norī, Īprédum norī mreme si te za 're iwaparī pese za'ra wa'aba mo. Īsazei'wa norī, aihīni te za romhuri na 're asipawaptob za'ra wa'aba mo, aipire na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono ãna. Duréhã ãne na ma tō rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã:

“Dapire na 'râwi 're idasi'madâ'â za'ra mono norī da si, te za 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Dapire na 'râwi da te dasi'ãma 're ĩrosa'rata za'ra mono ô norī si, te za te te 're apawaptob u'âsi.”

Æne ãma rob'ui'ééré hã, ĩbaihã na hã.

⁶Åhã wa, te za Wamama ma 'râwi aiwapu na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, taha si waihu'u pese uptabi na 're

hâimana mono wa. Æne wamhã, bâdâ te te ai'ãma sima ĩpisutuzém na, te za ai'ãma uwaimrami za'ra wa'wa, aipire na oto dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã. ⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're ai'madâ'â wē za'ra wa'wa. Taha wa, marī na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, marī na 're ĩaihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina. Taha parimhã, ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za oto, marī na 're ĩaihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãma hã.

⁸Ma'ãpé, aihâimana nhimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono. E marī wa. Da'ru'i'wa hã datēme 're morī wa, wa'uburé norī nhib'apito hã. Hu'u zéré pa hã wairō sina, tisa zô 're ĩnomro mono ne, te datēme 're morī u'â, Wanhib'apito si da te dasina 're ĩ'madâ'â u'âsi za'ra mono zé hã te te dawi 're a'uprosi mono da. ⁹Asiré Wanhib'apito zazei'wa norī hã daro mono bâ 're hâimana za'ra mono 'ru te, da te tãma 're ĩrob'manharī za'ra mono zém na, te a'â te te 're robzépata za'ra, asine za'ra wa'aba. Å norī wasu'u hã ma tō ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, Wanhib'apito umnhasi sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, da'ru'i'wai wi asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono sina. ¹⁰Tane nheré, 're robzépata hã za'ra wa'aba mono ô ré, rowézé hã te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Taha si te za te te 're asiptete u'âsi za'ra wa'wa, tiwaihu'u pese na, asiptete u'âsi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Ōhō ma si te ĩsimizawizé hã sa'etē na tãma 're hâimana. Taha wa, ma tō sitēme asō tihârâ za'ra wa'wa, rowē ĩsi'utōrī'ō ãma ĩsiré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, Cristuhu nhib'a'uwē oto 're anomro aba mono wa. ¹¹'Re ihâimana u'âsi mono hã danhipai u dama pire uptabi na 're hâimana mono

wa, wa za taha ãma si 're wawata u'âsi za'ra.

Pedru te te ĩdazawizé wasu'u

¹²Sira hã ma tō ĩpawapto, aima ĩnhimiroti syry za'ra wa'aba nherē, te te aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Ta hã ĩsisânawã ne, te ĩma 're hãimana. Taha wa, ĩma umnhasi di. Wa hã wa tō ĩsima aiwē za'ra wa'wa, ĩnhimiroti na te aipawapto za'ra wa'aba da, Wanh'apito ãma si asiptete sina 're anomro aba mono da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimipawapto hã asi'uihã na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wasu'u na si, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, tō sena wa. Taha wa, te te 're aipawapto wē za'ra wa'aba mono wa, te za asiptete sina ãma 're anomro aba mo.

¹³Wanh'apito zazei'wa norĩ hã, Babironiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, ma tō Wamama hã sima pisutu za'ra, ĩsib'a'uwē oto 're hãimana za'ra mono da. Ta norĩ zama ma tō timreme na ãma asawi za'ra wa'wa. ĩ'ra na te 're ĩsisi mono zama, ma tō duré timreme na ãma asawi za'ra wa'wa, Marcusi hã. ¹⁴Tame te za uburé asiré ĩsazei'wa 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hãrã za'ra wa'aba mo.

Cristuhu nh'ib'a'uwē norĩ, rowē na ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da si, wa aima za'ra wa'aba te tiwi 're rowap-tērē u'âsi, Wamama wi.

2 Pedru

*Pedru hã, maparane âma te te duré
ïrob'ui'érezé, îsazei'wa nori ma*

Ïbaihã wasu'uzé

Ã ïbaihã na Pedru hã ma tô duré rob'ui'éré, Zezusihi zazei'wa nori ma, senai'õ na rowasu'u'wa nori hã dawazari 're ihâimana za'ra mono nori mreme hã te te 're wapari za'ra mono tô da. Ta nori hã sadawa nhipese na ma tô te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã za apã we ïmorï õ na hã. Taha wa, ma tô Pedru hã tâma waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'âma 're i'wa su'u mono õ zém na hã. Ta hã ma tô te te sima 're da'awë, ïra hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, uburé. Senai'õ na rowasu'u'wa nori hã wasété uptabi na te 're hâimana za'ra. Taha na ma tô sitême te te 're dapizari za'ra. Taha wa, Pedru hã ma tô âma tâma rob'ui'éré za'ra, nimahã bâta na 'Re ihâimana u'âsi mono hã ta nori hã za te te ihã za'ra zém na hã, duré îsine 're idahâimana za'ra mono nori zama.

1 Wa hã Sima Pedru, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré îsadawa wasu'u'wa, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, wasiré îsazei'wa 're ïanomro aba mono nori ma. Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã wë uptabi di. Wa'anho'reptui'wa Zezu Cristuhu zama wë uptabi di. Wë uptabi zahuré wa, ma tô te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, wasine asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono da, te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da.

²'Re ihâimana u'âsi mono hã, duré Wanhîb'apito Zezusi hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Æne wa, wa ai'âma tâma 're ïmreme u'âsi za'ra wa'wa, îsimizawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré rowë u'âsi, âma 're anomro u'âsi aba mono da.

³'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tiwaihu'u pese na uburé marï iwë na wama 're sôpru, wapë'ë 're, îsine wawë uptabi na âma 're iwahâimana za'ra mono zéb da hã, duré îsine wa te dama 're ïmanharï wë za'ra mono zéb da zama.

⁴Æne zarina, te te wama 're ïaropisutu mono zéb zarina, ma tô marï iwë hã wapë'ë 're, te te wama 're anhomri, sa'ëtë na. Wama wë uptabi di, wama 're îsôprub za'ra mono zé hã. E marï da, ma tô wama 're sôprub za'ra. Îsine wahâimana wë na oto âma 're wahâimana za'ra mono da. Æne wamhã, îsazei'õ'wa nori ne, wawasété zô 're wasiwasutu u'âsi za'ra mono õ di za, wawasété na 're wahâimana za'ra mono da. ⁵⁻⁷Æne wa, îsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aiwë uptabi na si âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. Duré Wanhîb'apito nhimiroti hã te za 're iwaihu'u pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwasété wi, te za asina 're asiptete za'ra wa'aba mo. Duré ro'wa'rudu hã ai'âma 're hâimana za'ra wa'aba mono nherë, te za õne haré Wanhîb'apito âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na si, 're aihâimana wë za'ra wa'aba mo. Duré, asisânawã nori hã 're îsawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za asiré îsazei'wa nori hã 're îsawi pese za'ra wa'aba mo. Te za uburé 're idazawi pese za'ra wa'aba mo duré. ⁸Æhã zarina si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za aihâimana wë hã asima 're isa'ëtë za'ra wa'aba mo. Æne wamhã, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu nhimiroti hã taré waihu'u za'ra wa'aba õ di za. Te za tô marï iwë na âma 're ïuwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁹Tane nherë, Æne 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, datob'a na 're idanomro mono ne, te za 're anomro aba mo, duré syry na da te 're ïrob'madã'â za'ra mono ne. E marï wa. 'Re ihâimana

u'âsi mono hã 're ĩmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã, te te aima 're pari za'ra wa'aba mono nherê, âma 're aipo're si'ârĩ za'ra wa'aba mono wa, te za datob'a na 're ĩdanomro mono ne, 're anomro aba mo.

¹⁰ ĩsisânawã norĩ, tô sena ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwê 're anomro aba mono da. Āne wa, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, âma 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono da, 'rãwi ĩsib'a'uwê na asina 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Āne wamhã, Wanhib'apito hã rême za'ra wa'aba ô di za. Duré aiwasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono ô di za oto. ¹¹ Taha zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã to sina te te 're ai'a'mazasi 'wa hãwi u, Wanho'reptui'wai u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u, Danhib'apito uptabi na dama 're ĩhâimana u'âsi mono u.

¹² Āhã wasu'u hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, duré asiptete sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, wa za te âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, aiwi simani za'ra wa'aba tô da, ĩwasu'u hã. ¹³⁻¹⁴ ĩma wê di tô, ĩhãiba ré 're ĩhâimana mono ré hã, âhã wasu'u na, te âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da hã, ĩdã'ázéb u romhuture na, te ĩsina waihu'u wa, Wanhib'apito Zezu Cristu te te ĩma ĩwaihu'u sirômo zéb zarina. ¹⁵ Taha wa, ĩma ĩwaihu'u pese na si, wa za te 're aipawap-tob za'ra wa'wa, uburé te aima âma ĩrob'ui'éré za'ra wa'wa hã, aiwi simani za'ra wa'aba tô da, ĩ'uirĩ na hã.

Wanhib'apito hã rowa'a za'ětê ré, sab ré, te te siwi ĩmadã'ã na rowasu'u

¹⁶ Wa norĩ hã wa tô Wanhib'apito hã wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, ĩwaihu'u pese uptabi na, duré za apã wê ĩmorĩ na zama. E tawamhã taré

danhimirosa'rata nhipese zarina, wa tô Wanhib'apito wasu'u wê hã wa te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Wa norĩ hã Wanhib'apito Zezu Cristu hã rowa'a za'ětê ré, sab ré, wa tô watômo na 'madã'ã za'ra ni. ¹⁷⁻¹⁸ ĩrata wa tô aimasam ni, ĩmama hã âma wata wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Hãwi hãwi te we tãma tinha, rowê uptabi hãwi, âne: "Ā hã ĩra, te 're ĩsawi pese mono, tãma 're ĩto za'ětê mono." Āne te we tãma tinha. Wa norĩ hã wa tô âne wapari za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã hãwi hãwi te te tãma ĩnharĩ na, êtê 'rãihã ĩwê uptabi âma, Wanhib'apito Zezusihi 'rata wasimasab ré.

¹⁹ Marĩ, wa te ĩsabu za'ra zéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni, tô sena na Danho'reptui'wa na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na hã. Awê u te za wasi wawê hã 're pusi, dama rowa'a'wa da, damorĩ wê da. Tane wapawapto'wa da, te wama 're hãimana, ĩsadowa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã, âma 're ĩwanomro wê mono zéb da hã. Āne wamhã, te za âma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. ²⁰⁻²¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u na rob'ui'éré hã, marĩ te te ĩwasu'uzé hã, ni'wa hã si'uihã na te te waihu'u ô di, te te dama 're ĩawaihu'u mono da hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã, si'uihã na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ô wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô Tipê'ézani na te te tãma 're awaihu'u, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. Tane, wa norĩ zama ĩsadowa wasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u hã, wasi'uihã na wa te 're waihu'u za'ra mono ô di, marĩ te te ĩwasu'uzé hã wa te dama 're ĩwaihu'u za'ra mono da hã. Taha wasu'u hã pire wa, ma'ápé âma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

**Senai'ô na rowasu'u'wa
norî na rowasu'u**

Zudasi 3-16

2 Duréhã ma tô ni'wam norî hã wahi'rata norî wazari 're hâimana za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa. Tane, tô senai'ô na rowasu'u'wa norî hã, te za duré ai-wazari 're hâimana za'ra wa'wa. Ta norî nhimirowasu'u hã tô sena newa, da te âma 're saze za'ra mono wamhã, te za dahâimana wê zé hã dawi 're si'utôri za'ra. Wanhib'apito hã tidâ'âzém na te te 're wa'âbã za'ra mono nherê, te za 're simrami za'ra, tinhib'apito zô, tô senai'ô na rowasu'u'wa norî hã. Taha wa, te za 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te 're ahâ za'ra, 're dâ'â za'ra mono da. ²Ta norî hâimanazéb zarina, te za da'ahâ na da te âma 're sasômri za'ra, dahâimana nhiséb'ô na, Wanhib'apito zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherê. Taha wa, te za da'ahâ na Wanhib'apito nhimiroti ma, da te 're nharî wasété za'ra, taré. ³Tô senai'ô na rowasu'u'wa norî hã te za taré rob'uiprazéb zô, tinhimirosa'rata na si, marî na te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherê, ta norî hã îwasété na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di. Taha wa, isimihâzé wi, sisô'reptu waihu'u za'ra ô di za.

⁴Tane, hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî hã, duréhã tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono wamhã, tinhimihâzé hã te te tâma ba'a za'ra ô di, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Ropipa u ma tô sisiti satôri za'ra, tame 're simasa mono da, pawasisi ré robra âma. Tame te za ta norî hã 're simasa, bâdâ îwa îwaptâ'âzéb u, dahâimanazém na te te îda'awaihu'uzéb zarina te te dama î'arowairébézéb u hã. Tawapsi te za ta norî hã hã za'ra. ⁵Durêi uptabi hã 'Re îhâimana u'âsi mono hã tinhimi-

hâzé hã te te dama ba'a ô di, ti'ai âma 're îdahâimana za'ra mono norî ma. Â ma, ma tô tinha, â pusi mono da, â na te te da'uprosi da, 're dahâimana wasété za'ra mono wa. Nowé norî si ma tô sô'reptu za'ra, 7 na îhâiba za'ra norî me. Nowé hã te te aré dama 're roti u'âsi, 're dahâimana wê za'ra mono da, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti na. ⁶Duré, dahâimana wasété wa, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã siwi da'awê'ô, Sodoma na 'ri nho'ômo nhisi âma, duré Domora na 'ri nho'ômo nhisi âma zama. Unhama ro'o na ma tô da'uprosi, da te âma waihu'u za'ra da, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa, aiwa za te te 're îda'ahâ za'ra mono na. ⁷Roho si 're morî wê wa, ma tô sô'reptu, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Dahâimana nhiséb'ô na, 're dahâimana za'ra mono wa, ma tô tipê'ê na aré te te 're robzépata, Ro hã. ⁸Da'rata 're hâimana mono ré, awê sidâpâsi dawasété na te te 're da'awaihu'u mono wa, duré damreme wasédé hã te te 're awapari mono wa, pē'ēzé ahâ uptabi di, Ro hã. ⁹'Re îhâimana u'âsi mono ma, waihu'u pese di, Ro hã te te isô'reptuzéb da hã. Tane duré, Wanhib'apito ma waihu'u pese di, ro'wa'rutu hawi te te 're îanho'reptui mono zéb da hã, isimiroti 'madâ'â pese 'wa norî hã. Duré tâma waihu'u pese di, te te 're îda'ahâ za'ra mono zéb da hã, 're îdanomro wasété mono norî hã, bâdâ îwa îwaptâ'âzéb u hã, dahâimanazém na te te îda'awaihu'uzéb da hã. Tawapsi te za dahâimanazéb zarina te te dama 're arowairébé, rob'râsutuzéb âma. ¹⁰Dahâimana nhiséb'ô na 're dahâimana za'ra mono wamhã, duré isimiroti hã da te dasiwi 're wê'ô za'ra mono wamhã, te za sa'êtê na da te 're robzépata za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimihâzéb zarina. Senai ô na rowasu'u'wa norî hã, te simipari âna 're hâimana za'ra. Ta norî hã hâiwa âma romhuri'wa norî hã te

te 're wazéb za'ra mono ô di. Timreme na te te âma 're wasété u'âsi za'ra, sina pahî za'ra âna. ¹¹Hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norî hâ, senai'ô na rowasu'u'wa norî ma, siptete za'ra di. Duré tâma waihu'u pese za'ra di. Tane nherê, Wanhib'apito nho'a 're hâimana za'ra mono wa, senai'ô na rowasu'u'wa norî âma, 're mreme wasété za'ra mono ô di, asa. ¹²⁻¹³Tanei ô di, aibâ norî hâ senai'ô na rowasu'u'wa norî hâ. Roti hâ uburé tâma waihu'u za'ra ô wamhâ, te roti ma te te 're nharî wasété za'ra, wê nherê, roti hâ. Ta norî hâ abaze ne, te rosa'rata âna 're hâimana za'ra, simiza'rese âna. Taha zarina, abaze hâ da te 're simroi mono wa, 're îrere'e mono ne, te za ta norî hâ 'Re îhâimana u'âsi mono hâ te te 're hâ za'ra, 're îhâimana wasété za'ra mono zé wa'râmi.

Ta norî hâ te marî hâ te te sima 're wê ahâ za'ra. Siséb âna, te rowa'a na te te 're rob'manharî wasété za'ra. Taha wa, ta norî wazari, 're asaihuri aba mono wa, te ai'âma 're mreme wasété za'ra wa'wa, îsazei'ô'wa norî hâ. ¹⁴Senai'ô na rowasu'u'wa norî hâ te pi'ô îwasété norî zô te te 're rob'madââ u'âsi za'ra. Ta norî ma hâ wê za'ra di, tiwasédé hâ te te âma 're îmanharî u'âsi za'ra mono zéb da hâ. Hâimana nhîpese na te ta norî hâ 're nomro, da te âma 're sasômri za'ra mono da. Tawamhâ ni'wam norî hâ siptete sina Wanhib'apito âma 're nomro mono ô wamhâ, te za ta norî âma te te 're sasômri za'ra. Duré senai'ô na rowasu'u'wa norî hâ te tinhimarî wê zô si, te te sima 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, ta norî hâ tâma wê ô di, 'Re îhâimana u'âsi mono ma hâ. ¹⁵Ta norî hâ ma tô 're îdanomro wê mono zé hâ rême za'ra, Bara'â hâ 're îmorízéb zarina, oto 're nomro mono da. Bara'â hâ Be'oho 'ra. Duréihâ ma tô Bara'â hâ sima wê, rob'uiprazé hâ da te tâma sômri da, îsimiromhuri wasété

wa'râmi. ¹⁶Tawamhâ 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para, ma tô îsimizama hâ awaru po'repore hâ, a'uwê mreme na tâma tinha, simiza'rese âna 're morî tô da. Âne na ma tô tiwi sizâ, za te te îmanharî wasété zé hâ.

¹⁷Senai'ô na rowasu'u'wa norî hâ, tinhimirowasu'u na te te âma 're dapawap-tob za'ra mono ô wa, wa za oto marî na aima âma romnhimiré za'ra wa'wa. Ta norî hâ sipti hâ 're î'âré mono ne, te 're hâimana za'ra. Duré hâiwa nhirôno hâ rowa'u hâ nimomo te te 're sate mono wa, tâ hâ îhawi we 're îta'a mono ô ne, te 're hâimana za'ra. 'Re îhâimana u'âsi mono hâ ma tô ta norî hâ pisutu sirômo za'ra, robra si 're îsa'wari mono zéb âma, îwa 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ¹⁸Ta norî hâ simiroti pire newa, 'râwi sina 're wata za'ra mono sina, te za te te dama 're rowasu'u za'ra, da te dasima 're îwê za'ra mono zéb uwaibaba, 're dahâimana wasété za'ra mono da, dama 're îrowê za'ra mono zéb da newa. Âne wamhâ, nimosi îsazei'ô'wa norî hâimana wasétézém hawi 're îdasipizari za'ra mono norî hâ, te za oto te te âma 're sasômri za'ra, senai'ô na rowasu'u'wa norî âma hâ. ¹⁹Dasi'uihâ na dahâimanazém na 're dahâimana wasété za'ra mono nherê, rowê na si za 're îdanomro mono na, te ta norî hâ te te dama 're rowasu'u za'ra, taré. Tane nherê, rowê na si 're nomro mono ô di, ta norî hâ, tihâimana wasété hawi îwairébézéb da hâ, tâma waihu'u za'ra ô wa. Marî hâ da te 're sei hōsi za'ra mono wamhâ, dasi'uihâ na da te 're rême waihu'u za'ra mono ô di za. Tane, senai'ô na rowasu'u'wa norî hâ si'uihâ na tiwasédé hâ te te sahâri waihu'u za'ra ô di. ²⁰Âté ta norî hâ Danho'reptui'wa na ma tô Wanhib'apito Zezu Cristu hâ te te 're waihu'u za'ra. Taha zarina ma tô îsazei'ô'wa hâimana wasétézém hawi 're sipizari za'ra. Tane nherê, apâ dasiré 're hâimana wasété

za'ra mono wamhã, e niha za tawamhã, 're ihâimana za'ra mono zé hã. Wanhîb'apito hã te te 're saze za'ra mono ô ré, rowê'ô na 're ihâimana za'ra mono zém nhîpai u hã, tâma 're rowê ô uptabi za'ra mono di za oto. ²¹Ta norî hã hâimana wê na 're hâimana za'ra mono da, te te sina 're waihu'u za'ra mono ô ré, ma tô robzei'ô na 're hâimana za'ra. Tazahã, dahâimana wê zé hã te te oto siwi 're wê'ô pese za'ra mono wa, te oto robzei'ô uptabi na 're hâimana za'ra. ²²Ta norî hã apâ tiwasété u 're sipizari za'ra mono wa, ma tô te te sina âma 're uwaimrami za'ra, dahâimanazém na tô sena na da te dasima 're înhari za'ra mono zé hã, âne: "Wapsã hã te za apâ mo, tinho'o'o zô, te te 'rêne da. Duré uhâbã hã da te 're upsô za'ra mono nherê, te za apâ 're si'uptob za'ra, ti'ai wai'o na."

Wanhîb'apito Zezu Cristu hã za apâ we îmorizé wasu'u

3 Îsiwadi norî, îma asawi pese za'ra wa'aba norî hã, wa za duré rob'ui'éré na âma aima sisiwi za'ra wa'wa, maparane te aima îrob'ui'éré za'ra wa'aba zéb zarina, rosa'rata wê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²Wa tô îsima wê, duréhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî nhimiroti na, te âma aipo're pu'u za'ra wa'aba da. Wa tô duré îsima wê, Wanhîb'apito nhimiroti na zama, te âma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Wanho'reptui'wa nhimiroti na hã, wasiré îsadawa wasu'u'wa norî hã wa te aima âma 're îrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hã. ³⁻⁴Marî îpire na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Rob'râsutu u hã romhuture wamhã, te za ni'wam norî hã âne 're hâimana za'ra. Marî îwasété zô si te za te te 're rowasutu za'ra. Âne te za te te aima 're nharî za'ra wa'wa: "Oro apâ wei morî su'u ruza, Zezu Cristu hã. Ropoto na'rata hawimhã, tô ôhõ u'â

romhâimanazé hã. Apâ wei morî ô ré, ma tô wamama norî hã wawi 're dâ'â za'ra." Âne te za te te aima 're nharî za'ra wa'wa. ⁵⁻⁶Ta norî hã te te 're 'madâ'â za'ra mono ô di, duré pese timreme na hã hâiwa te te îpoto na, ti'a te te îpoto na zama, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ta hã ma tô â na âma aiwanhiza, â hã ti'a hã te te 're uirî mono da oto. Duré âma ronomro pari, ma tô â pusi. Ma tô tâ si nomro. Ma tô uburé marî hã ti'ai âma hã uprosi, â na. ⁷Duré 'Re ihâimana u'âsi mono mreme zarina, hâiwa norî hã ti'ai me te za a'â 're hâimana zahuré. Bâdã îwa îwaptã'âzéb u, te za dahâimanazéb zarina dama arowairébé, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tawamhã te za da'uprosi, 're îdahâimana wasété za'ra mono norî hã. Duré unhama ro'o na te za oto hâiwa norî hã uprosi zahuré, ti'ai me.

⁸Îsiwadi norî, îma asawi pese za'ra wa'aba norî hã, Wanhîb'apito hã zahadu apâ wei morî ô nherê, ma'âpé marî na âma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, aiwi 're simani tô za'ra wa'aba mono da. Bâdã hã wa te 're îsa'rata za'ra mono nei ô di, Wamama nhimiza'ratazé hã. Bâdã misi nherê, tâma hã wahub ahâ ne. Duré miu na wahum nherê, tâma hã misi bâtã na. ⁹Wanhîb'apito hã wa'a ô di, îwê na te te dama îropisutuzém na, te te dama âma 're îuwaimrami za'ra mono da hã. Ai'âma wa'a su'u za'ra wa'aba ô di, te te îaihã za'ra wa'aba da hã. E marî wa. Te te îda'uprosi da hã tâma wê ô di. Uburé dawasété wi 're îdasipizari za'ra mono da si, tâma îwê hã, îsimiroti zarina 're danomro wê mono da si. ¹⁰Wa za oto aima âma romnhimir'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Îsipsaihuri hã sô îdanhimipari ô zém na si, te za âzé, 'ri para u hã. Tane, Wanhîb'apito zô 're îdanhimipari za'ra mono ô zém na si, te za wei mo apâ. Âne wamhã, hâiwa te za ai'utô. Rârã'ã za'êtê uptabi di za. Uburé marî hã hâiwa na 're îsimasa mono hã te

za ai'uzâ. Danhipti'ai mono bâ, marĩ hã 're ihâimana za'ra mono hã te za si'utõrĩ.

¹¹Tawamhã, uburé marĩ hã isi'utõrĩzém na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, e niha te za tawamhã 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te za aiwē uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. ¹²Te za duré asimi'ē na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono bādâ te te ipisutu zô. Bādâ hã iwa waptã'ã su'u da, te za asiptete sina 're aihâimana wē za'ra wa'aba mo. Bādâ iwa waptã'ã wamhã, te za hãiwa hã ai'utõ, unhama ro'o na. Duré uburé marĩ hã hãiwa na 're isimasa mono hã te za ai'utõ. ¹³Āne za romhâimana wa, hãiwa itéb zô, duré ti'a itéb zô zama, wa za sô 're wanhimipari u'âsi za'ra, tame dawē na si 're idahâimana za'ra mono zéb zô. 'Re ihâimana u'âsi mono hã āne iwē na te te dama ropisutu wa, wa za sô 're wanhimipari u'âsi za'ra.

¹⁴Taha wa, isiwadi norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, rowē zô 're asimipari za'ra wa'aba mono sina, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, aihâimana wē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aihâimana wē uptabi na, te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, rowē u'âsi āma 're anomro aba mono da. ¹⁵Ma'āpé, āma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono, Wanhīb'apito hã da'āma iwa'a su'u ō zém na hã. Ta hã te simi'ē na 're hâimana, tinhimihâzé wi te te 're ida'anho'reptui mono da hã. Āne na ma tō duré Paru

hã wama isawi pe hã aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, hãiwa hawi rowaihu'u na 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma iwaihu'uzéb zarina. ¹⁶Āne na ma tō te te dama 're awaihu'u, Paru hã te te dama āma 're rob'ui'ééré mono wamhã. Nimame te tihâimana za'ra, isimi'ui'ééré pire hã. Ta hã dama pire za'ra di, da te 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hã. Āne wa, ma tō ni'wam norĩ hã isimiroti na te te āma 're upa za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono ō wa, wē nherē, isimiroti hã. Ta norĩ hã Wanhīb'apito āma siptete sina 're hâimana za'ra mono ō wa, ma tō Paruhu nhimiroti na te te āma 're upa za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hãiba amo na zama, ma tō te te āma 're upa za'ra. Taha wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã hã za'ra.

¹⁷Īsiwadi norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, āne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, ma'āpé 'rãwi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wē'õ'wa norĩ nhimirowasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono tō da, Wanhīb'apito āma asiptete sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁸Ma'āpé, 're aihâimana wē u'âsi za'ra wa'aba mono, aihâimana wē hã asima 're sa'ētē za'ra wa'aba mono da, Wanhīb'apito Zezu Cristu te te 're iwa'apawapto mono zém na. Duré Wanho'reptui'wa Zezu Cristuhu āma rowaihu hã, te za asima 're isa'ētē za'ra wa'aba mo. Ta hã Wanho'reptui'wai wa, wa za āma 're wawata u'âsi za'ra. Tane tō.

1 Zuwā

*Īsazei'wa norī ma, Zuwā te te
īrob'ui'ééré na'rata zé*

Ībaihā wasu'uzé

Ā Ībaihā na rob'ui'ééré hā Zuwā hā āma sisisi ō di. Tane nherē, ĩsāna'rata hawim na hā dama waihu'u pese za'ra di, ĩsimi'ui'ééré na hā. Zuwā hā ma tô wama waihu'u za'ra tinhimi'ui'ééré na hā, 're wasisawi pese za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwa'azawi pese mono ne. Duré rowa'a na si 're wanomro mono da, ma tô wama waihu'u za'ra, wawasédé hā wa te 're 'manharī za'ra mono āna.

Zezu Cristu ĩsi'a'uwēzé wasu'u

1 Wa hā Zuwā, wa za oto aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, Wanhib'apito zazei'wa, 're ĩaihâimana za'ra wa'aba mono norī ma. Duréihā marī ō uptabi ré, 're ĩhâimana mono āma, wa za aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Ta hā ma tô si'a'uwē, ti'ai āma hā. Ta hā wa tô wa te 're wapari za'ra, ti'ai āma 're morī ré, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī hā. Wa tô duré wa te 're hâiba 'madâ'â u'âsi za'ra, watômo na. Dâ'â pari, hâiwa'utu wa, wa tô duré wanhib'rata na hâiba upi za'ra ni. Ta hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono mrema na ĩsisi hā, duré 're ĩdanomro mono zép té, te te dama 're ĩ'apisutu mono. ²Duréihā marī ō ré hā Wamama siré te 're hâimana u'âsi, ta hā. Tawamhā ma tô we datēme sihâiré, sō'awi āma 're ĩdanhopré mono da hā. Wa norī hā wa tô wa te 're 'madâ'â za'ra. Taha wa, sena na wa aima wasu'u za'ra wa'aba ni, 're ĩdanomro u'âsi mono zé te te dama 're ĩ'apisutu mono hā. ³E marī da, wa āne aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, wa te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zém na hā, duré wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na zama. Wamama siré 'râwi

're ĩwahâimana za'ra mono ne, duré ĩ'ra siré Zezu Cristuhu siré 'râwi 're ĩwahâimana za'ra mono ne, a norī wa'aba zama ĩsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa āne aima waihu'u za'ra wa'aba ni. ⁴Watoi uptabi zé hā wa te wasima 're 'masisi za'ra mono da, wa āne aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, āma 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hā.

'Re ĩhâimana u'âsi mono, rowa'a u'âsi 're ĩhâimana mono zé wasu'u

⁵Zezu Cristu hā ma tô Timama hā te te wama 're sadawa wasu'u za'ra. Taha nhimirowasu'u hā wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na wa oto aima rowasu'u za'ra wa'aba ni. E niha Timama hā te te wama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hā. Āne na wa tô wa te 're wapari za'ra: "Rowa'a wamhā, robra ō di. Tane, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā wē uptabi wa, marī ĩwasédé hā āma 're hâimana mono ō di." Āne Timama hā te te wama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zé hā. ⁶Āté wa za wawasété na 're wahâimana za'ra. Tawamhā, wawasété na 're wahâimana za'ra mono wamhā, robra u'âsi wa za 're wahâimana za'ra, wapē'ē 'remhā. Tawamhā robra u'âsi 're wahâimana za'ra mono nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré, 'râwi 're ĩwahâimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, wazadawa nhipese na wa za 're wahâimana za'ra, wapē'ē 're, robra u'âsi 're wahâimana za'ra mono nherē. Āne wamhā, tô senai ō di, 're ĩwahâimana za'ra mono zé hā. ⁷Tane nherē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're wahâimana za'ra mono wamhā, rowa'a na 're ĩhâimana mono ne, wa za duré wa norī hā rowa'a na 're wahâimana za'ra. Taha zarina, wa za duré 'râwi wasiré āma 're wahâimana za'ra, wasisawi pese sina. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hā te za duré wawasédé hā te te wama 're apari

tidâ'âzém na Zezusi hã, wawasété âna oto âma 're wanomro mono da.

⁸Âté wa za taré 'râwi wasi'âma wa te 're rosa'rata za'ra, âne: "Wa norĩ hã wawasété âna, wa 're wahâimana za'ra." Âne wasi'âma wa te 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa za 'râwi wasima 're wazadawa nhipese za'ra, wawasété ô na wasina 're îwawata za'ra mono na. 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi hã wapēē 're, wama 're hâimana za'ra mono ô di, âne wamhã. ⁹Tane nherē, wawasédé hã wa te 're îmanharĩ za'ra mono na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, 'râwi 're wasiwē'ô za'ra mono wamhã, te te dama 're îaropisutu mono zéb zarina, te za te te wama âma 're a'uwaimrami, te te wama âma 're a'upai mono âna. Tãma 're îwasiwasu'u za'ra mono zéb zarina, wawasédé hã wa te 're îmanharĩ za'ra mono hã te te wa'âma 're ab'madâ'â mono ô di za oto. Te za te te wama 're apari, wawasédé hã. ¹⁰Durêihã 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô da'âma waihu'u siro, uburé 're îdahâimana wasété za'ra mono zém na hã. Taha wa, wa norĩ hã wawasété âna 're îwahâimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono âma, wa îsadawa nhipe hã wa te âma 're sa'ra za'ra. Tawamhã 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wapēē 'remhã, wama 're hâimana za'ra mono ô di za.

Zezu Cristu hã Timama ma, te te 're îda'apawapto mono zé wasu'u

2Îra norĩ, îma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, e marĩ da, wa âne na aima rob'ui'ére za'ra wa'wa. Aiwaseté âna âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, wa âne înhimi'ui'ére na âma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, aiwasédé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherē, Zezu Cristu hã 're îmorĩ wē

uptabi hã te za ai'âma 're sisapri za'ra wa'wa, tinhimiroti wē na. Timama ma, te za âne te te 're aiwasu'u za'ra wa'wa, Zezusi hã: "Â norĩ hã, tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, asiwi 're awē'ô mono ô di za. Wa hã wa tô îupana sada îdâ'â za'ra, uburé îwasédé hã te tãma 're îapari mono zéb da hã." Âne te za Timama wi te te 're rowaptērē, ai'upana za'ra wa'aba. ²Ta hã ma tô wazada dârâ, 'Re îhâimana u'âsi mono hã wawasédé hã te te wama 're îapari mono zéb da hã. Tane nherē, wazada si dâ'â ô di. Uburé da'udâna dawasédé hã da te 're îmanharĩ za'ra mono norĩ zada zama, ma tô dârâ, da'upana.

³E niha, wa za tawamhã wasina waihu'u pese za'ra ni, 'râwi îsiré 're îwahâimana za'ra mono na hã. 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wapsi, wa za wasina wa te 're waihu'u za'ra, 'râwi îsiré 're îwahâimana za'ra mono na. ⁴Âté ni'wa hã te za âne dama 're siwasu'u: "Wa hã, 'Re îhâimana u'âsi mono hâimanazé hã îma waihu'u pese di." Ta hã îsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese mono ô nherē, te za taré dama 're siwasu'u, sadawa nhipese na. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi hã îpēē 're, tãma 're hâimana mono ô di. ⁵⁻⁶Tane nherē, ni'wam norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're îda'azawi pese mono zém ne, 're îsisawi pese za'ra mono zéb zô, ta norĩ wi tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono ô di za. Te za te te tãma âma 're uwaimrami u'âsi za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono ma. Duré ni'wam norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îhâimana za'ra mono na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, e niha tawamhã, 're îhâimana za'ra mono zé hã za. Zezu Cristu hã ti'ai âma 're morĩ ré, 're îhâimana wē mono zém ne, te za 're hâimana wē

za'ra. Āne hā wa norī hā 're wahāimana za'ra mono wamhā, wa za sena na wa te wasina 're waihu'u pese za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're īwahāimana za'ra mono zém na hā.

Duréi nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti té wasu'u

⁷Īsisānawā norī, ĩma asawī pese za'ra wa'aba norī hā, āhāna 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizép tém na te āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ō di. 'Re ĩsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawī, aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono zém na, wa āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, za 're īwasisawī pese za'ra mono zéb da na. Ta hā te 're īwapari u'āsi za'ra wa'aba mo. ⁸'Re ihāimana u'āsi mono te te dama ĩrotizé hā āhāna te āma ĩrob'ui'ééré hā duréi nherē, āhāna hā duré ité oto. E marī wa. Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō Timama nhimiroti zarina te te 're da'azawī pese, tō ōhō zarina si. A norī wa'aba zama te duré ĩsimiroti zarina 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 're asisawī pese za'ra wa'aba mono sina. Taha wa, wa tō oto wa te 're waihu'u za'ra, duréi nherē, āhāna hā ité duré, Wamama nhimiroti hā, ōhō si nherē. Zezusi hā ti'ai āma 're morī ré, ma tō te te dama 're rowasu'u, rowa'a na si 're danomro wē mono da, robra na si 're danomro wasété tō mono da, danhimiza'rese āna. Taha wa, te oto robra hā te te sina rosapari u'āsi. Īwa'rāmi te rowa'a ĩsa'ēne hā te te sina rosa'ré, hāimo.

⁹Āté ni'wa hā dasiré ĩsazei'wa newa te za taré āne dama 're siwasu'u: "Wa hā, 're ĩmorī wē di. Rowa'a na si wa 're ihāimana, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina." Āne ni'wa hā dama 're siwasu'u mono nherē, ĩsazei'wa norī te te 're a'ruiwapari mono wamhā, ta hā te zahadu robra na 're hāimana. ¹⁰Ni'wa hā ĩsazei'wa norī te te 're azawī pese mono wapsi, te za rowa'a na 're hāimana

u'āsi, tipē'ē 're. Tawamhā rowa'a na si 're morī wamhā, 're si'marōpārī mono ō di za tiwasété na, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina 're hāimana wē mono wa. ¹¹Tane nherē, ni'wa hā ĩsazei'wa norī te te 're a'ruiwapari mono wamhā, ta hā te zahadu robra u'āsi siwa'ru 're hāimana, tipē'ē 're. Robra na datob'a ne siwa'ru 're ĩdahāimana za'ra mono ne, te 're hāimana wasété.

¹²⁻¹⁴Ī'ra norī, ĩma asawī pese za'ra wa'aba norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā aiwasété 'wa hā te te ai'āma 're ab'madââ aba mono ō di oto, Zezusi hā dazada ĩdâ'ázéb zarina. Duré Wamama hāimanazé hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, wa aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

Īprédum norī, duréihā marī ō uptabi ré, 're ihāimana mono siré 'rāwi 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, wa duré aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

Duré ĩpréduptém norī, Īwasété uptabi āma ai'uté za'ra wa'aba wa, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Duré, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u zarina si asiptete na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, wa oto āne aima āma rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

¹⁵⁻¹⁶Ti'ai āma dapo're'ō u'āsi 're ĩdanomro mono na, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa. Dawasété zō, da te dasima 're ĩrob'ruiwapari u'āsi za'ra mono zé hā, Wamama tei ō di. Duré, datōmo na marī hā da te 're 'madââ za'ra mono wa, da te dasima 're ĩruiwapari za'ra mono zé hā, Wamama tei ō di. Duré, danhimarī ahā wa, 'rāwi dasina 're ĩdawata za'ra mono zé hā, Wamama tei ō di. Duré, dahāimana pire na 'rāwi dasina 're ĩdawata za'ra mono zéb zama, Wamama tei ō di. Uburé marī hā ti'ai āma ĩwasétére hā dapo're'ō u'āsi 're ĩdanomro mono norī te hā.

Taha wa, ti'ai āma uburé 're ĩdahāimana wasété za'ra mono norī ne, ai-

wasété zô asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ô di za. Aiwasété zô asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena Wamama hã 're sawi waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za.

¹⁷ Ti'ai âma uburé 're idahâimana wasété za'ra mono zé hã îsi'utôrizéb u, âhãna hã te te sina rotété u'âsi, duré uburé marĩ iwasédé hã da te dasima 're ĩruiwapari za'ra mono zama. Zahadu wapsi te za ai'utô, simisutu. Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimipisutuzém na si 're hâimana za'ra mono wapsi, ta norĩ si te za 're hâimana u'âsi za'ra, si'utôri âna.

Cristuhu zada za 're ĩhâimana mono wasu'u

¹⁸ ĩra norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ropsi'utôrizéb u hã romhuture di oto. Tame te za oto aibã iwasédé hã dama 're hâimana sô'awi, Cristuhu zada 're ĩhâimana mono hã. Cristuhu newa te za ĩsimiroti hã da te 're wapari za'ra. Taha wasu'u hã ma tô 're ĩwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. Tane nherê, te duré âhãna wanho'a 're hâimana za'ra ahã uptabi na, za Cristuhu zada dama 're ĩhâimana mono ne. Taha wa, wama waihu'u pese za'ra di oto, ropsi'utôrizéb u ĩromhuture na hã. ¹⁹ Ta norĩ hã ma tô aré wasiré 're si'rã'otô u'âsi, ĩwasu'uwê u. Wasiré uptabi 're hâimana za'ra mono ô nherê, ma tô aré wasiré 're hâimana za'ra. Wasiré uptabi, 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, te aré wasiré 're hâimana u'âsi za'ra, rãwi. Tane nherê, ma tô wahawi 're wairébé. Taha wa, wa tô wasina waihu'u za'ra ni oto, wasiré uptabi 're ĩhâimana za'ra mono ô na hã.

²⁰ A norĩ wa'wa hã ma tô Zezusi hã 're ĩmorĩ wê uptabi hã te te 're aipisutu za'ra wa'wa, Timama pē'ēzani hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ma tô oto Wamama nhimiroti tô sena uptabi hã aihãiba mono bâ ĩwaihu'u

za'ra wa'wa. ²¹ E Wamama nhimiroti hã tô sena uptabi hã waihu'u za'ra wa'aba ô wa, wa âne âma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Mare di. Âne wab ô di. ĩsimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa âne aima âma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Duré 're idazadawa nhipese za'ra mono zé hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena uptabi hawib ô na hã waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa âne aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa.

²² E 'wam norĩ hã bété 're ĩsadawa nhipese za'ra mono hã. Ta norĩ hã te âne Zezusi hã te te dawĩ 're udã za'ra: "Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu ô di." Ta norĩ hã sadawa nhipese uptabi na 're ĩhâimana za'ra mono. Ta norĩ hã te Cristuhu zada 're hâimana za'ra, te te dawĩ 're udã za'ra mono wa. ĩmama zada zama te duré 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. ²³ Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, te te dawĩ 're udã za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ĩmama siré rãwi 're hâimana za'ra mono ô di. Ni'wam norĩ si, Zezusi hã Wamama hawi we ĩmorĩ na te te 're ĩsaze za'ra mono na tô sena dama 're ĩsiwasu'u za'ra mono norĩ si, te Wamama siré rãwi 're hâimana za'ra, rowê na.

²⁴ Ma'ápé, ĩwasu'uwê hã 're ĩsaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zém na si 're anomro u'âsi aba mono. Âma 're anomro u'âsi aba mono wapsi, te za duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra âma 're anomro aba mo, duré ĩmama âma zama. ²⁵ Cristu hã ma tô âne wama ropisutu sirômo za'ra, 're wadã'ã za'ra mono âna, ĩrata 're ĩwasi'ubumroi u'âsi mono zéb da hã.

²⁶ E 'wam norĩ âma, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Sadawa nhipese na taré te te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono norĩ âma, wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. ĩsiniwĩ 're aipizari za'ra wa'aba mono da, te ta norĩ hã tinhimiroti tô senai ôre na

te te 're aipibui u'âsi za'ra wa'wa. ²⁷Tane nherê, ma tô Cristu hã Timama pē'ezani hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Taha ré, te oto ĩré 're anomro u'âsi aba mo. Aipē'ê 're, te aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, roti aimawi zô asina 're asimipari za'ra wa'aba mono ô di za. Taha si te za uburé marĩ ĩwê hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ezani hã. Tô sena uptabi, ĩsimiroti hã. Taré te te aima 're roti za'ra wa'aba mono ô di. Taha wa, te za ĩsimiroti si 're ĩmadâ'â pese za'ra wa'aba mo. Cristuhu âma si te za duré 're anomro u'âsi aba mo.

²⁸Īra norĩ, âne wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Zezusi hã apâ wei morĩ ô ré, ma'âpé ôhõ âma si 're anomro u'âsi aba mono, apâ za wei morĩ wa, tâma aipahi za'ra wa'aba tō da, duré rowazép te, tâma ai'râpo za'ra wa'aba tō da. ²⁹Cristu hã 're ĩmorĩ wê uptabi na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, marĩ na 're ĩsiwasété mono ô na hã. Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩ'apisutu mono zéb zarina si 're nomro wê mono wamhã, tawapsi te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê, tō sena 're ĩnomro mono na hã.

'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

3 Ma'âpé, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wamama hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, tô sena te te 're wa'azawi pese uptabi. Te te 're wa'azawi pese mono wa, te ti'ra na te te 're wa'anhisi. Taha wa, tô sena, wa oto ĩra hã 're wahâimana za'ra, ĩsazei'wai mono bâ. Dapo're'ô u'âsi 're ĩdanomro mono norĩ hã, Wamama hã te te siwi 're waihu'u za'ra mono ô wa, wa norĩ zama ĩra na te te duré siwi 're wawaihu'u za'ra mono ô di, ta norĩ hã. ²Īsisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã,

'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, wa oto 're wahâimana za'ra. Tane nherê, za 're ĩwahâimana za'ra mono zéb da hã, zahadu wama waihu'u prã za'ra di. Cristu hã apâ wei wazô morĩ wamhã, ĩsine wa za oto 're wahâimana za'ra. Āhã si wama waihu'u pese za'ra di. E marĩ wa, wa za ĩsine 're wahâimana za'ra. Tô sena Cristu hã 're ĩhâimana mono zém na rãwi wa te oto wasiwi waihu'u za'ra wa, wa za ĩsine 're wahâimana za'ra. ³Ôhõ zô rob'umnhasi sina, sô 're wanhimipari za'ra mono ré, wa za uburé marĩ ĩwasédé hã wa te wasiwi 're wê'ô pese za'ra rãwi, ĩwê na si 're wahâimana za'ra mono da. Cristu hã wasété âna 're ĩmorĩ ne, wa za 're wahâimana za'ra.

⁴E marĩ tawamhã, 're ĩdawasété za'ra mono zé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, da te dasiwi 're wê'ô pese za'ra mono wamhã, ta hã dawasédé. Taha wa, ni'wam norĩ hã 're wasété za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi 're wê'ô za'ra, rãwi. ⁵Tane nherê, Cristu hã ma tô we ti'ai u mo, dawasédé hã te te dama 're aparĩ mono da. Ā hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Ta hã 're ĩmorĩ wasété ô, duré marĩ ĩwasédé hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono ô. ⁶Taha wa, ni'wam norĩ hã Cristuhu âma si 're hâimana za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 're hâimana wasété za'ra mono ô di. Tane nherê, ni'wam norĩ hã 're hâimana wasété u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te 're waihu'u za'ra mono ô di. Ta norĩ ma, Zezusi hã tâma waihu'u za'ra ô di tō.

⁷Īra norĩ, dahâimana wasété na 're ĩdanomro mono na, da'âma 're sasômri za'ra wa'aba mono ô di za, danhimiroti senai'ô na dama 're ĩhâimana za'ra mono na zama. Ma'âpé rãwi asina 're asôpré pese aba mono. Ni'wam norĩ hã 're nomro wê mono wamhã, 'Re ĩhâimana

u'âsi mono nhimiroti na sima âma 're sipa za'ra mono ô wamhã, ta norĩ si 're hâimana wê za'ra mono di, Cristu hã 're ĩmorĩ ne. ⁸Wa'uburé hã, wa'rui'wa hã ropoto na'rata hawim haré, te tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ u'âsi. Taha wa, ni'wam norĩ hã tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã Wa'uburé nhib'a'uwê te 're hâimana za'ra. Taha nhimiromhuri wasédé hã te te tiwi pari da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra hã we ti'ai u datême mo.

⁹Ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're hâimana za'ra mono wamhã, ta norĩ hã tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono ô di. Mare di. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩpê'ê 're, 're ĩpoto téb za'ra mono zé hã te te tãma 're anhomri mono wa. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, âma 're 'ra za'ra mono wa, tiwasédé hã ône u'âsi te te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ô di za. ¹⁰E niha wa za bété waihu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra norĩ hã, duré Wa'uburé 'ra norĩ hã. Ni'wam norĩ hã 're hâimana wê za'ra mono ô wamhã, duré te te 're dazawi pese za'ra mono ô wamhã, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro mono ô di. Âne na wa za ta norĩ hã Wa'uburé 'ra na waihu'u za'ra ni.

'Re ĩdasisawi pese za'ra mono zém na roti wasu'u

¹¹Duréhã ĩsãna'rata hawimhã, ma tô Zezusihi wasu'uwê hã 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, uburé 're ĩwasisawi pese za'ra mono zém na hã. ¹²Duréhã Ca'ĩ, tino te te ĩruiwapari ne, 're wasi'ruiwapari za'ra mono ô di za. Ta hã ĩwasété nhib'a'uwê te 're hâimana, Wa'uburé nhib'a'uwê. Ta hã ma tô tino tĩwĩ. E marĩ wa. ĩno si 're hâimana wê mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te wêsãmri 'ru te.

¹³Īsisãnawã norĩ, ĩpo're'ô norĩ hã te za te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, âté te za 'rãwi asima 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, âne: "E marĩ wa, te ô norĩ hã te te 're ĩruiwapari za'ra." Âne hã 'rãwi asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono ô di za. Te za tô ĩhâimana wasété norĩ hã te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Âne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, ĩpo're'ô norĩ hã te te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono ô newa, 'rãwi asima 're nharĩ za'ra wa'aba mono tô da. ¹⁴Ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono ô wamhã, ta norĩ hã te dâ'â u'âsi ne 're hâimana za'ra, tipê'ê 'remhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti. Tanei ô di, wa norĩ hã wasiré ĩsazei'wa norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, wapê'ê 're aré wadâ'â u'âsi ne 're wanomro mono nherê, wa tô ĩhawi 're wawairébé, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ, rowê na oto 're wanomro u'âsi mono da, wapê'ê 'remhã. Âne, wa tô oto wasi'âma waihu'u pese za'ra ni. 'Re wasisawi pese za'ra mono wa, wa âne hã tô sena na wasi'âma waihu'u pese za'ra ni. ¹⁵Dapãrĩ'wa norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã tãma 're hâimana za'ra mono ô di. Âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré ni'wam norĩ hã te te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, ta norĩ hã dapãrĩ'wa ne, te 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã 're hâimana za'ra. Taha wa, wa te 're da'ruiwapari za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã wama 're hâimana za'ra mono ô di za, aiwa. ¹⁶E niha wa za, 're ĩdasisawi pese za'ra mono zé hã waihu'u pese za'ra ni. Âne wa za waihu'u pese za'ra ni. Cristu hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ma tô sisawi âna wazada dârâ. Taha zarina wa za duré wa norĩ hã 're wasipawap-tob za'ra, 're wasisô'reptu za'ra mono da. 'Re wadâ'â za'ra mono da nherê, wa

za tō 're wasipawaptob za'ra, 're wasi-hâiba zawi za'ra mono āna. Āne 're īda-sisawi pese za'ra mono zé hā za oto. ¹⁷Ni'wam norī hā marī, tāma 're hâi-mana za'ra mono nherē, marī zô dawī 're īro'wanhi'riti za'ra mono na te te 're dawaihu'u za'ra mono nherē, da'āma 're pē'ēzé za'ra mono ō wamhā, e ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb ré te 're hâimana za'ra. Mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hā te te 're waihu'u za'ra mono ō di, ta norī hā. ¹⁸Ī'ra norī, e wazadawa na si wa za wa te 're dazawi wapti za'ra. Mare di. Wamreme na si wa te 're dazawi wapti za'ra mono ō di za. Uburé wa za marī īwē na wa te 're dapawaptob za'ra, wan-himizawizé hā tō sena na.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nho'a, dasina dahâtâ'â āna 're
īdanomro mono zé wasu'u**

¹⁹Ōhō na si 're wahâimana za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're īwanomro mono na wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, roti tō sena uptabi na si 're īwanomro mono na. Duré isō'a 're wahâimana za'ra mono nherē, 'râwi wasina 're wahâtâ'â za'ra mono tō da, te za wapē hā wama 're si-waihu'u u'âsi za'ra, wapē hā ĩre wama 're simi'wara mono da. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono ma hā, uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi di. Wa norī hā marī hā wapē'ē na 'râwi wa te 're īwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi di. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're īwahâi-mana za'ra mono na 'râwi wapē'ē na 're wasiwawā za'ra mono nherē, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā wa'āma 're po're pu'u u'âsi, taha ma uburé marī hā tāma waihu'u pese uptabi wa. Wa'āma 're pē'ēzé uptabi mono wa, te za wapē hā ĩre wama 're simi'wara, ĩra 're īwahâi-mana za'ra mono na, 're wasiwawā za'ra

mono ō wamhā. ²¹Īsisānawā norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa norī hā tō sena 're wahâimana wē za'ra mono wamhā, tawamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're īwahâimana za'ra mono na 'râwi 're wasiwawā za'ra mono ō di za. Āne wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wasina 're wapahi za'ra mono ō di za. Wasina wahâtâ'â āna, wa za tāma 're wamreme zusi u'âsi, isō'a. ²²Duré, ĩsimiroti hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, te te wama 're ĩ'awē mono zéb uwaibaba si 're wahâi-mana za'ra mono wamhā, wa te tiwi 're ĩrowaptērē za'ra mono zéb uwaibaba si, te za uburé marī hā ĩwē hā te te wama 're anhomri.

²³E niha tawamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā, wa te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono zéb da hā. Āne ĩsimiroti hā. Ī'ra Zezu Cristu, wa za wa te wasina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Duré te te wama 're ĩroti za'ra mono zéb zarina si, wa za 're wasisawi pese za'ra. Āne ĩsimiroti hā. ²⁴Ni'wam norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, tō sena te ta norī hā āma 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono āma. Ta hā te duré ĩ'rata 're sāmra u'âsi za'ra, 'râwi. E niha wa za tawamhā, wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa'rata 're ĩsāmra u'âsi mono zém na hā. Ta hā ma tō Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri, wapē'ē 're, 're sāmra mono da, uburé marī hā te te wama 're awaihu'u mono da. Taha na wa za wasina waihu'u za'ra ni, wa'rata 're ĩsāmra mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nhimiroti upana, dama rowasu'u
nhipese'wa norī wasu'u**

4 Īsisānawā norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, até ni'wam norī hā te za āne aima 're siwasu'u za'ra wa'wa:

“Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō Tipē'ēzani hã te te wama 're anhomri. Īpē'ēzani te te wama 're ī'awaihu'u mono zēb zarina si, wa tō wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra.” Āne ni'wam norī hã aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono nherē, īsimirowasu'u na 're saze su'u za'ra wa'aba mono ō di za, a'ā. Āhãna hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī hã ahã uptabi di oto. Daro mono bã te dawazari 're hâimana za'ra. Taha wa, te za uburē roti hã tō sena zō 're ĩpibui u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hawib zō si. ²E niha te za tawamhã ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani ré sena na te te dama 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono na hã. Āté ni'wam norī hã te za āne sena na aima 're siwasu'u za'ra wa'wa, 'rãwi tipē'ē hawim na te te 're ĩrosa'rata za'ra mono hã: “Zezusi hã ta hã Cristu, tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩpisudu. Ta hã ti'ai āma dawazari poto wa, ma tō si'a'uwē.” Āne aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, tō sena na te za āma 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo oto, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa na, duré Īpē'ēzani ré 're ihâimana za'ra mono na zama. ³Tane nherē, ni'wam norī hã Zezusi hã Danho'reptui'wa da, ti'ai āma dawazari ĩsi'a'uwē na te te dawī 're udã za'ra mono wamhã, ta norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani ré 're hâimana za'ra mono ō di, tō sena. Zezusihi zada, 're ihâimana mono nhimirosa'rata zarina si te te 're rosa'rata za'ra, tipē'ē na hã. Ma tō ĩwaihu'u sirōmo za'ra wa'wa, Zezusihi zada, 're ihâimana mono nhimiroti wasété na, za daro mono bã dasima da te āma 're ĩropéi mono na.

Āhãna ĩsōwam nherē, te ĩsimiroti wasété na 're dahâimana za'ra duré.

⁴Ī'ra norī, a norī wa'aba si te oto 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī da, ma tō asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asimirosa'rata na. E marī wa. Aipē'ē 're, 're ĩsãmra za'ra wa'aba mono hã, Wa'uburē ma tiwaihu'u pese na siptete uptabi wa, ti'ai āma dawada'uri wasété 'wai ma. ⁵Ta norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ō 'wa norī hã, te 'Re ihâimana u'âsi mono wē'ō'wa norī me 're hâimana za'ra. Taha wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono wē'ō'wa norī nhimirosa'rata wasété zarina si te te tãma 're rowasu'u za'ra, ta norī hã. Taha na si te te tãma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, wapari ze ti, ĩsimiroti wasété za'ra hã, 'Re ihâimana u'âsi mono wē'ō'wa norī ma hã. ⁶Wa norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē, wa oto 're wanomro. Ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé hã 'rãwi te te 're ĩwaihu'u za'ra mono hã, ta norī si te te 're wawapari za'ra. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē'ō, 're ĩnomro mono norī hã te te 're wawapari za'ra mono ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na hã. Taha wa, ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na te te 're wawapari za'ra mono ō wamhã, wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, Wa'uburē hawi roti tō senai ō zarina 're ihâimana za'ra mono na. Duré ni'wam norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na te te 're wawapari ze za'ra mono wamhã, wa za duré wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hawi roti sena uptabi zarina 're ihâimana za'ra mono na hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono
nhimizawi pese zé wasu'u**

⁷Īsisānawā norī, 're īdasisawi pese za'ra mono zé hā 'Re ihâimana u'âsi mono te wa, wa za āma 're wasisawi pese uptabi za'ra. Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te oto 're hâimana za'ra. 'Rāwi te duré te te 're waihu'u pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé hā. ⁸'Re ihâimana u'âsi mono hā, simizawi pese uptabi di. Tinhimizawi zarina te uburé marī hā te te dama 're ab'manharī u'âsi. Taha wa, ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono siré 'rāwi 're nomro mono ō di, ta norī hā. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô tinhimizawi pese zé hā wama waihu'u za'ra. E niha ma tô wama waihu'u za'ra. Ti'ra hā misi nherē, ma tô we satō ti'ai u, taha āma si rowē na 're wanomro u'âsi mono da. ¹⁰Wa norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono, wama sawi pese za'ra di. Tane nherē, te taha nhipai u te te 're wa'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tô ti'ra we satō ti'ai u, wazada dâ'â da, wazada dâ'â wa, wawasété na te te oto 're wa'ab'madâ'â tō mono da. Tô sena īsimizawi pese zé hā siwaprosi te tāma 're hâimana, danhipai u.

¹¹Īsisānawā norī, 'Re ihâimana u'âsi mono hā āne hā te te 're wa'azawi pese mono wa, wa za wa norī zama taha zarina 're wasisawi pese za'ra, īsine. ¹²'Re ihâimana u'âsi mono hā ni'wa titōmo na te te 'madâ'â ō di. Tane nherē, 're wasisawi pese za'ra mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za wa'rata 're sāmra u'âsi, 'rāwi. Te te 're i'wa'azawi pese mono zé hā wa za duré wa te wasina āma 're uwaimrami u'âsi za'ra. ¹³E niha wa za wasina waihu'u pese za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si 're i'wanomro mono na, duré ōhō si

wa'rata 're īsāmra u'âsi mono na. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. Taha na wa za wa te wasina 're waihu'u pese za'ra. ¹⁴Wamama hā ma tô ti'ra hā we satō, Danho'reptui'wa da. Ta hā wa tô wa te 're 'madâ'â za'ra, watōmo na. Āhāna wa oto wa te dama 're wasu'u za'ra, Danho'reptui'wa na, ĩra hā. ¹⁵Āté ni'wam norī hā te za āne te te dama 're wasu'u za'ra: "Zezusi hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. Ta hā ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā we ti'ai u satō, Danho'reptui'wa da." Āne na ni'wam norī hā te te dama 're wasu'u za'ra mono wamhā, ta norī 'ratap si te 'Re ihâimana u'âsi mono hā 're hâimana, 'rāwi. Ta norī si te 'Re ihâimana u'âsi mono siré 're hâimana u'âsi za'ra, 'rāwi.

¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawi pese uptabi di. Tane ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, ta norī si te 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're hâimana za'ra, 'rāwi. Ta norī 'ratap si te 'Re ihâimana u'âsi mono hā 're sāmra, 'rāwi. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'wa'azawi pese mono zé hā wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha na wa te wasiwi āma 're wawā za'ra mono ō di oto. ¹⁷Niwapsi te za Zezusi hā dahâimanazém na da'awaihu'u, za te te da'āma ĩ'arowairébézéb āma hā. Tawamhā 're ihâimana wasété za'ra mono norī si te za hā za'ra oto. Cristu hā ti'ai āma 're morī ré, sihâiba zawi āna te te 're īdazawi pese mono ne, ti'ab ré 're wasisawi pese za'ra mono wamhā, tawapsi, wasina wapahi za'ra ō di za, za da'āma īsipo'ozéb āma hā oto. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'wa'azawi pese mono zé hā wa te tāma āma 're uwaimrami u'âsi za'ra mono wa, wa za wasina wapahi āna īsō'a wahâimana za'ra ni. ¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono ma, tāma wazawi pese za'ra nherē, wasina 're wapahi za'ra mono ō di za oto. Te

te 're ĭwa'azawi pese mono zé hã te te wama āma 're a'uwaimrami u'āsi mono nherē, tãma 're wapē'ēwara waihu'u za'ra mono ō di za oto. Tane nherē, ni'wam norī hã sina pahi na 're hãimana za'ra mono wamhã, tawamhã, te te 're ĭsawi pese za'ra mono zém na te te tãma āma 're uwaimrami za'ra mono ō di za, 'Re ĭhãimana u'āsi mono ma. Ta norī hã sina pahi u'āsi 're hãimana za'ra mono wa, te za romhã ré robzei'ō na 're hãimana za'ra ti'ab ré, 'Re ĭhãimana u'āsi mono hã za da'āma ĭsip'o'ozéb āma te te da'ahã za'ra wa, da te 're ĭrobzépata za'ra mono ne.

¹⁹'Re ĭhãimana u'āsi mono hã ĭmorī'rata na te te 're wa'azawi pese mono wa, wa duré wa norī hã wa te wasiwi 're sawi pese za'ra, asa. Taha wa, wa duré 're wasisawi pese za'ra. ²⁰Āté ni'wam norī hã te za taré āne dama 're siwasu'u za'ra: "Re ĭhãimana u'āsi mono hã wa wa te 're sawi pese za'ra." Āne dama 're siwasu'u za'ra mono nherē, te te 're da'ruiwapari u'āsi za'ra mono wamhã, sadawa nhipese na te ta norī hã 're hãimana za'ra. Titōmo na 'rãwi te te 're ĭmadã'ã za'ra mono norī hã te te 're sawi pese za'ra mono ō nherē, e niha te za tawamhã 'Re ĭhãimana u'āsi mono hã dahãiba u'ābã te te siwi 're sawi pese, titōmo na te te siwi 're 'madã'ã mono ō nherē. Āne wamhã, tãma sawi waihu'u za'ra ō di, ta norī ma hã. ²¹Zezusi hã ma tō āne te te wama 're roti za'ra: "Ni'wam norī hã 'Re ĭhãimana u'āsi mono te te siwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, taha zarina te za duré te te 're dazawi pese za'ra." Āne ĭsimiroti hã, wama za'ra hã.

ĭsazei'wa norī hã siptete sina dawi 're ĭhãimana za'ra mono zé wasu'u

5 Ni'wam norī hã, Zezu Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ĭhãimana u'āsi mono te te ĭpisutu na te te 're sazei

pese za'ra mono wamhã, ta norī si te 'Re ĭhãimana u'āsi mono 'ra, 're hãimana za'ra. Ni'wa hã aibã hã wama sawi pese za'ra wamhã, taha u'ābã, wa duré ĭra norī hã wa te 're sawi pese za'ra. ²Taha zarina wa za duré āne hã waihu'u za'ra ni: 'Re ĭhãimana u'āsi mono hã wama sawi pese za'ra wamhã, duré ĭsimiroti hã wa te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, taha u'ābã, wa za ĭra hã tō sena 're wasisawi pese za'ra, wasiré ĭsazei'wa norī hã. ³⁻⁴Tawamhã 'Re ĭhãimana u'āsi mono hã wa te wasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, e niha wa za tawamhã 're wahãimana za'ra. ĭsimiroti si wa za wa te 're 'madã'ã pese za'ra. E ĭsimiroti hã wama pire za'ra di, wa te 're ĭmadã'ã pese za'ra mono zéb da hã. Mare di. 'Re ĭhãimana u'āsi mono 'ra, oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di, wa te tãma āma 're ĭ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Taha wa, wanhiptete na wa za 'Re ĭhãimana u'āsi mono wē'ō'wa norī da, 're wahãimana za'ra, uburé marī ĭwasédé hã ti'ai āma 're ĭhãimana za'ra mono wi. E niha wa za wanhiptete sina āma 're wahãimana za'ra. Zezusi hã Wanho'reptui'wa na wa te wasina 're ĭ'umnhasi pese za'ra mono zém na wa za wanhiptete sina dawi 're wahãimana za'ra. ⁵E 'wam norī hã te za tawamhã 'Re ĭhãimana u'āsi mono wē'ō'wa norī zãda hã, siptete sina 're hãimana za'ra. Zezusi hã, 'Re ĭhãimana u'āsi mono 'ra na te te 're ĭsaze za'ra mono norī si, te za sada 're hãimana u'āsi za'ra, 'Re ĭhãimana u'āsi mono wē'ō'wa norī zãda hã.

Cristu hã a'uwē hãiba na dasiré ĭpoto na tō sena na da te 're ĭwaihu'u za'ra mono zé wasu'u

⁶⁻⁸Zezu Cristu hã ti'ai u wei morī wamhã, a'uwē hãiba na ma tō podo. E niha wa za tawamhã wasiwi waihu'u

pese za'ra ni, sena na Zezusi hā a'uwē hāiba na ĩpoto na, duré ti'ai āma a'uwē hāiba na 're ĩmorĩ na. Si'ubdatō ĩwaihu'uzé hā. ĩmorĩrata na ĩwaihu'uzé hā āne: Ti'ai āma poto wamhā, ā na ma podo, tina dub're hawi, dasine. Duré maparane āma ĩwaihu'uzéb da hā āne: Ō hā dā'ā wamhā, ĩwapru hā ma tō tiwi puru, da te dasiwi ĩwa'rézéb āma hā. Taha na wa za wasiwi waihu'u pese za'ra ni, a'uwē hāiba na 're ĩmorizém na. Duré si'ubdatō āma ĩwaihu'uzéb da hā āne: 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ezani, tō sena na si te te wama 're ĩawaihu'u mono zém na, wa za duré wa te āma 're waihu'u pese za'ra. Ta hā te sadawa nhipese āna 're hāimana u'āsi. Tō sena uptabi na si ĩsimiroti hā. Ā na ĩpotozé wasu'u hā, duré dā'ā wa, ĩwapru tiwi ĩpu'uzé wasu'u hā, duré 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ezani nhimirowasu'u hā, ā norĩ waihu'uzém na marĩ aimawi na wa te āma 're waihu'u za'ra mono ō di. Āhā wasu'u si wa tō upsātā pese na wasiwi waihu'u pese za'ra ni, Zezusi hā a'uwē hāiba na ĩpotozé wasu'u si. ⁹Marĩ na tō sena na da te wama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, wa za tō wa te āma 're saze za'ra. Tawamhā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā marĩ hā te te wama 're awaihu'u mono wamhā, e wa te āma 're saze za'ra mono ō di za. Da te wama 're ĩrowasu'u za'ra mono zém nhipai u hā, wa za tō wa te āma 're sazei pese za'ra, simiroti pire uptabi wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā. E niha tawamhā ma tō wama waihu'u za'ra. Zezusi hā tō sena, ti'ra uptabi na ma tō wama waihu'u za'ra. Taha wa, tō sena wa, wa za wa te āma 're sazei pese za'ra, ōne haré. ¹⁰Ni'wam norĩ hā, Zezusi, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra hā te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhā, ta norĩ si te za tipē'ē na sena na te te 're waihu'u za'ra, ā na ĩpotozé wasu'u na, duré ĩwapru, tiwi ĩpu'uzé wasu'u na. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ezani te te

tāma 're ĩawaihu'u mono zéb zarina si, te za sena na te te 're waihu'u za'ra, a'uwē hāiba na ĩpoto na, Zezusi hā. Tane nherē, ti'ra na Zezusi te te dama 're ĩwaihu'u mono zém na, ni'wam norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te āma 're saze za'ra mono ō wamhā, ĩsadawa nhipe hā te te āma 're sa'ra za'ra, ta norĩ hā. ¹¹E niha 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā, ti'ra te te dama 're ĩwaihu'u mono zé hā. Ta hā ma tō te te wama 're apisutu, ĩ'ra wazada ĩdā'ázém na āma 're ĩwanomro u'āsi mono zéb da hā. ¹²Ni'wam norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra siré, rāwi 're nomro mono wamhā, ta norĩ hā te za dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'rata. Tane nherē, ni'wam norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra siré 're nomro mono ō wamhā, ta norĩ hā ĩ'rata dā'ā āna 're hāimana u'āsi za'ra mono ō di za.

**'Re ĩdanomro u'āsi mono zé, da
te dasina 're ĩuwaimrami
za'ra mono zé wasu'u**

¹³E marĩ da, wa āne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono 'ra, asina 're ĩumnhasi za'ra wa'aba mono norĩ ma. Aipē'ē 're, atā'ā āna 're anomro u'āsi aba mono zém na sena na asina waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa āne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. ¹⁴'Re ĩhāimana u'āsi mono te te wama 're ĩawē mono zéb uwaibaba si, uburé marĩ na wa te tiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhā, tō sena te za wamreme hā te te 're awapari pese, te te wama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hā. Taha wa, wasina wahātā'ā āna, wa za 'rāwi wapē'ē 're ĩtēme 're wasihutu, 'Re ĩhāimana u'āsi mono u hā. ¹⁵Uburé marĩ na wa te tiwi 're ĩrowaptērē za'ra mono zém na te wa'āma 're po're pu'u u'āsi, wamreme na. Tō sena na, wa tō āne na waihu'u za'ra ni. Taha zarina wa duré wasina waihu'u pese za'ra ni, za te te

wama āma 're ī'a'uwaimrami mono zém na hā.

¹⁶⁻¹⁷ Uburé da te 're ī'manharī wasété za'ra mono zé hā, dawasédé tō, simisutu. Tane nherē, ni'wam norī hā tiwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti u tiwasété wi oto 're sipizari za'ra mono wamhā, ō hā te te āma 're ab'madâ'â mono ō di za oto. Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're idanomro u'âsi mono zé hā, tiwi 're simani za'ra mono ō di za oto.

Tawamhā ni'wam norī hā iwasédé hā āne na te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, duré iwasété na waihu'u za'ra wa'aba wamhā, te za āma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ipē'ē 're, dâ'â āna 're ihâimana u'âsi za'ra mono zé hā te te tāma 're apisutu mono da oto.

Tane nherē, ni'wam norī hā tiwasété wi 're isipizari za'ra mono zéb zō, 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani te te tāma 're iroti za'ra mono zé hā te te 're wapari za'ra mono ō wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za iwasédé hā te te āma 're ab'madâ'â u'âsi. 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 're idanomro u'âsi mono zé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono ō di za. Tiwasété wi 're sipizari za'ra mono ō nherē, e niha te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā āma 're siwamri za'ra, te te 're isō'reptu za'ra mono zéb da hā. Taha wa, ta norī āma hā te āma aima roti za'ra wa'aba ō di za, āma 're aimreme zusi aba mono zéb da hā.

¹⁸ Ni'wam norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono hā āma 're 'ra za'ra mono wa,

īsib'a'uwē oto 're nomro wē mono wamhā, tiwasédé te te oto 're 'manharī u'âsi za'ra mono ō di. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hā, Zezusi hā oto āma 're sisapri u'âsi za'ra mono wa, tiwasédé hā te te 're 'manharī waihu'u za'ra mono ō di oto. Taha wa, iwasété uptabi hā te te oto 're upi waihu'u za'ra mono ō di za, Wa'uburé hā. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di oto.

¹⁹ Ti'ai āma uburé 'Re ihâimana u'âsi mono wē'ō'wa norī hā iwasété uptabi zadawa para te 're hâimana za'ra. Wa norī si 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē, wa 're wanomro. Āne hā wama waihu'u pese za'ra di duré.

²⁰ Āne wa tō duré waihu'u za'ra ni. Zezusi hā, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hā ma tō wei mo, ti'ai u. Ta hā ma tō tinhimiroti na te te 're wa'apawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tō sena uptabi hā wa te 're iwaihu'u pese za'ra mono zéb da hā. Īra āma, Zezu Cristuhu āma 're wanomro mono wa, wa duré Īmama āma 're wanomro, tō sena uptabi āma. Zezusi hā, ta hā uburé Danhib'apito uptabi. Ta hā dapē'ē 're dadâ'â āna 're idanomro u'âsi mono zé hā, te te dama 're ī'apisutu mono. Āne na wa tō wasiwi waihu'u pese za'ra ni.

²¹ Īra norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono upana waihu'u pese newa, marī na 're idawata za'ra mono norī wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'râwi da'āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono tō da.

2 Zuwā

*Zuwā hā maparane āma te te duré
īrob'ui'érézé, īsazei'wa norī ma*

Ībahā wasu'uzé

Ā Ībahā na rob'ui'éré na Zuwā hā ma tō īsazei'wa norī hā āma pawaptob za'ra, 're sisawi pese za'ra mono da, duré roti senai'ō hā te te 're wapari za'ra mono tō da, daro mono bâ te te īropéi mono hā.

1 Wa hā, Wanhib'apito zazei'wa norī 'madâ'â'wa, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, tinhib'a'uwē da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩaipisutu za'ra wa'aba mono norī ma. Tame te asiré īsazei'wa norī hā asiré 're asi'râ'ōtō u'âsi aba mo. Pi'ō norī hā ti'ra te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne, te 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, īsazei'wai mono bâ. Taha wa, simisutu ĩma asawi pese za'ra wa'aba di, tō sena. Tane nherē, ĩma si asawi za'ra wa'aba ō di. Uburé Zezusihi wasu'uwē hā te te ĩwaihu'u pese za'ra norī ma zama, asawi za'ra wa'aba di duré. ²Īwasu'uwē hā tō sena uptabi hā wasiré wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, wa wa te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ōne u'âsi te za ĩwasu'uwē hā wasiré 're hâimana u'âsi.

³Wamama ma, wa 're ĩmreme u'âsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, duré ĩ'ra Zezu Cristuhu ma zama, ĩsimizawizé hā wa'āma 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ta norī āma si rowē u'âsi, āma 're wanomro mono da. Wa'āma 're siwārī u'âsi zahuré mono da, wa duré tāma 're ĩmreme u'âsi zahuré. Āne te za te te wama 're apisutu zahuré, Wamama nhimiroti si tō sena na wasiré wa te āma 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norī ma, duré 're ĩwasisawi pese za'ra mono norī ma zama.

Īsazei'wa norī, tō sena Cristuhu wasu'uwē zarina si 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

⁴Ni'wam norī hā asiré 're ĩaihâimana za'ra wa'aba mono norī hā ĩwasu'uwē tō sena zarina si te, u, 're hâimana za'ra, Wamama te te wama 're ĩaroti mono zéb zarina si. Āne hā te wapari wamhā, ma tō ĩwasu'u wē za'ra hā ĩma rowē waze. Taha wa, ĩtoi uptabi di, āhāna hā. ⁵Wasiré īsazei'wa norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, āne wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Uburé wasiré īsazei'wa norī hā, oto 're wasisawi pese za'ra wa'aba mono. Ā hā roti hā āhāna si ō di. Duréihā ĩsāna'rata hawimhā, Zezusi wa te 're īsaze na'rata za'ra mono zém hawi, wama 're ĩhâimana u'âsi za'ra mono, ā hā. ⁶E niha tawamhā, āma 're ĩwasisawi pese za'ra mono zé hā za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Āne ma tō ĩsāna'rata hawimhā, ĩsimiroti wasu'u hā 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, āma 're asisawi pese za'ra wa'aba mono sina āma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

⁷'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, roti tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī hā ahâ uptabi di oto. Daro mono bâ te dawazari 're hâimana za'ra. Zezu Cristu hā, a'uwē hâiba na dasiré ĩpoto ō na, te ta norī hā sô 're simrami za'ra dama, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā Danho'reptui'wa da, te te ĩpisudu hā. Ni'wam norī hā ta norī ne 're hâimana za'ra mono wamhā, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, roti tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono hā. Te za duré ĩwaihu'u za'ra wa'wa, Cristuhu zada 're ĩhâimana za'ra mono na hā. ⁸Taha wa, roti tō senai'ō na te te dama 're ĩroti za'ra mono norī wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo 'râwi, 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zé wa'â hā 're simini tō za'ra wa'aba mono da. Uburé

marĩ ĩwě na 'Re ĩhāimana u'āsi mono, za te te aima ĩwa'ābā za'ra wa'aba zé hā ubuni na asima 're waĩbui wa'aba mono da, te za 'rāwi 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mo.

⁹Nĩ'wam norĩ hā Cristuhu nhimiroti si te te 're waparĩ za'ra mono ō wamhā, tinhimirosa'rata na te te āma 're uzusi za'ra mono wamhā, ta norĩ hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono siré 'rāwi 're hāimana za'ra mono ō di. Tane nherē, ni'wam norĩ hā Cristuhu nhimiroti zarina si 're nomro mono wamhā, ta norĩ si te Wamama siré 're hāimana za'ra 'rāwi, ĩra siré zama.

¹⁰Duré Cristuhu nhimiroti upana te te dama 're ĩroti za'ra mono hā ta norĩ hā atēme 're sihutu aba mono wamhā, sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za, asōrōwa u 're sisisi aba mono da. ¹¹Sô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono wamhā,

ĩsimiromhuri wasété na te za ĩme 're ai-wasété za'ra wa'aba mo, āma 're sasōmri za'ra wa'aba mono wa.

Zuwāhā nhimi'ui'ére 'rāsutuzé wasu'u

¹²Zahadu marĩ hā ahā uptabi di, te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Tane nherē, āhāna hā te ĩsima wē ō di, ĩbaihā na te aima āma ĩrob'ui'ére za'ra wa'aba da hā. Āma atēme ĩmorĩ aba da si, wa ĩsima rob'madā, wasisabu za'ra da. Tawapsi wa za 'rāwi wasisadawa 'madā'ā za'ra ni. Tawapsi wasima watoi uptabi za'ra di za oto.

¹³Āme wasiré ĩsazei'wa norĩ hā te duré āma asawi za'ra wa'wa, ai'ra waptéb za'ra wa'aba ne, 're ĩnomro mono norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono, tinhib'a'uwě da, te te ĩpisutu za'ra norĩ hā.

3 Zuwā

*Zuwā hā si'ubdatō āma te te duré
i'rob'ui'érezé, Da'izuhu ma*

Ībaihā wasu'uzé

Ā Ībaihā na rob'ui'éré hā Zuwā hā ma tō aibā ma tisō, Da'izu na ĩsisi ma. Īsazei'wa norī 'madā'ā'wa, ta hā. Zuwā hā ma tō āma tiwata, ĩsimiromhuri na, duré aibā ihāiba amo āma zama, Demetirizuhu āma. Tazahā aibā ihāiba amoi ma, ma tō timreme hā pētē, Di'oterepesi na ĩsisi ma, ta hā rob'uwaibaba 're morī ō wa.

1 Da'izu, a hā ĩsiwadi uptabi, ĩma asawi uptabi di, tō sena. Wa hā, Wanhib'apito zazei'wa norī 'madā'ā'wa, 're ihāimana mono, wa za oto aima āma rob'ui'éré.

²Īsiwadi, 're aimorī wē u'āsi wa, te 'rāwi asiwē'ō āna 're aihāimana mo, ato sina. Taha wa, wa tō te ĩsima 're aiwē, uburé marī ĩwē si aima 're hāimana u'āsi mono da. Wa duré te ĩsima 're aiwē, ahāzé āna 're aihāimana mono da. ³'Re aihāimana mono zém hawi, ma tō wasisā-nawā norī hā we ĩtēme 're sihutu. We 're sihutu mono sidāpāsi, ma tō siparabāsi te te ĩma 're aiwasu'u wē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina si 're aihāimana wē mono na hā. Taha wa, aiwasu'u ma hā ĩtoi uptabi di. Ōhō na si te tō 're aihāimana u'āsi mo, rēme waihu'u āna. ⁴Āne hā ĩ'ra norī āma te 're wapari wē za'ra mono wa, ĩma 're rowē uptabi mono di, Wanhib'apito wasu'uwē na te āma 're ĩpo're pu'u za'ra mono zéb zarina te te 're ĩsazei pese za'ra mono norī āma. ĩ'ra norī 're ihāimana wē za'ra mono wasu'u te 're wapari mono wamhā, ĩma 're rowē uptabi mono di. Marī na uburé rowasu'u hā te 're wapari wē mono nherē, te te siwi āma wabzu ō di, ĩ'ra norī

wasu'u te 're ĩwapari zeī mono zém na hā.

Da'izuhu wasu'u wē wasu'u

⁵Īsiwadi, ĩma asawi pe hā, asimi'ē na te ĩsazei'wa norī āma 're aiwārī u'āsi mo, darob amoi hawi atēme 're ĩsihutu mono norī āma. Ta norī hā aima sa'rese za'ra ō nherē, te ai'umnhasi na tāma 're aihāimana za'ra mo. ⁶Ta norī hā ma tō asimizawi pese zém na we te te 're aiwasu'u za'ra, āme ĩsazei'wa norī 're ĩsi'rā'ōtō mono norī nho'a. Īsazei'wa norī hā darob amoi hawi atēme 're ĩsihutu mono norī hā, aihawi nimomo 're nomro mono ō ré, marī na āma 're aiwārī za'ra mono wamhā, wē di, ubana 're nomro tō mono da. Wē uptabi di. 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima 're ĩ'awē mono zéb zarina si te za āma 're aiwārī za'ra mo. ⁷Ta norī hā Wanhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono da, ma tō si'uihā na asatōrī za'ra, tirom hawi, daro mono bā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Duré ĩsazei'ō'wa norī hā marī na āma 're siwārī za'ra mono da, sina sō 're simnhasi za'ra mono ō di, ĩsadawa wasu'u'wa norī hā. Mare di. ⁸Taha wa, wa norī si wa za āma 're wasina u'āsi. Zesusihi wasu'uwē hā ta norī hāiba u'ābā, wa te āma 're ropéi mono da, wa za āma 're wasina u'āsi, tō sena.

Di'oterepesihi wasu'u, Demetirizuhu wasu'u me

⁹Āne wa za duré āma aima waihu'u. ĩnhimi'ui'éré hā tamomo wa tō āma tisō ĩsyryre hā, ĩsazei'wa norī hā asiré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī ma. Tane nherē, te ni'wa hā tame 're sāmra, ĩwē'ō'wa hā, Di'oterepesi na ĩsisi hā. Ta hā uburé asiré ĩsazei'wa norī ma, si'apito da si te te sina 're rob'ruiwapari u'āsi mono wa, ĩnhimiroti hā te te 're wapari mono ō di, ĩsipai u da'madā'ā'wa na 're ihāimana mono 'ru te. ¹⁰Taha wa, atēme āma ĩwisi

wapsi, wa za ĩsimiromhuri wasété na asiré ĩsazei'wa norĩ hã āma po're pu'u za'ra, ĩsõ'a. Ta hã te sadawa nhipese na taré te te dama 're wabãsi wasété u'ãsi. Tane nherē, taha si õ di, tiwasédé te te 're ĩmanharĩ mono zé hã. ĩsazei'wa norĩ hã darob amoi hawi ĩtēme 're sihutu mono wamhã, ĩsõrõwa u ĩtēme 're ĩsisisi mono da hã, te te 're dawaibui mono õ di. Õne haré te te tãma 're arob'ru. Duré tame ĩsazei'wa norĩ hã 're ĩsi'ubumroi mono norĩ wi, te duré te te 're awē'õ, ĩsiré ĩsazei'wa norĩ hã darob amoi hawi ĩtēme 're sihutu mono wa, sô 're hãsi tõ mono da, ĩsõrõwa u ĩtēme 're sisisi tõ mono da. Tane nherē, ĩsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono āna, tisiré ĩsazei'wa norĩ hã tinhorõwa u te te 're 'mazasi za'ra mono wa, te duré õ hã da'mazasi'wa norĩ ma, te te tãma 're arob'ru, tisiré ĩsazei'wa norĩ wi 're wairébé mono da, siré 're hãimana tõ za'ra mono da oto, rowahutuzéb 'remhã.

¹¹ ĩsiwadi, ĩma asawi pe hã, dapo're āna dawasédé da te 're ĩmanharĩ za'ra mono ne, 're aihãimana mono õ di za, õ aibã hã 're ĩmorĩ wasété ne hã. Marĩ ĩwē zõ si te za asima 're ĩrob'madã'ã u'ãsi mo, 're ĩdahãimana wē za'ra mono norĩ ne. Ni'wam norĩ hã marĩ ĩwē si te te sima 're 'madã'ã za'ra mono wamhã, ta norĩ si te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwē 're hãimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã ti-

hãimana wasété si te te sima 're wē up-
tabi za'ra mono wamhã, ta norĩ hã 'Re
ĩhãimana u'ãsi mono hãimanazé hã 'rãwi
te te 're waihu'u za'ra mono õ di.

¹² Aibã hã te aihĩni ĩsazei'wa norĩ hã
te te siwi 're wasu'u wē za'ra, Demeti-
rizu na, ĩsisi hã. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi
mono te te tãma 're ĩwē mono zéb za-
rina si, sena na 're ĩhãimana mono na ma
tõ ĩwaihu, 're ĩhãimana wē mono zém
na hã, ta hã. ĩzama wa duré te āma 're
wasu'u u'ãsi, wē na dama 're ĩhãimana
mono na hã. A hã ma tõ, tõ sena ĩn-
himiroti na hã ĩwaihu.

**Zuwã te te ĩrob'ui'ééré 'rãsutu zéb
ãma, ĩsazei'wa norĩ te te ĩ'azawizé**

¹³ Zahadu marĩ hã ahã uptabi di,
te aima āma ĩwaihu'uzéb da hã. Tane
nherē, te ĩsima wē õ di, ĩbaihã na te
aima āma ĩrob'ui'ééré da hã, āhãna hã.
¹⁴ 'Rãwi ĩwasisõpētē su'u da si, wa ĩsima
te rosa'rata u'ãsi. Tawapsi wa za 'rãwi
wasisadawa 'madã'ã ni.

¹⁵ Wa duré ai'ãma 're ĩmreme u'ãsi, 'Re
ĩhãimana u'ãsi mono ma, rowē u'ãsi 're
aihãimana mono zé hã te te aima 're
pisutu u'ãsi mono da. Āhãna wasiwadi
norĩ zama te āma asawi za'ra, āme ĩsiré
're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã. Ma'ãpé,
wasiwadi norĩ hã ai'rata 're ĩhãimana
za'ra mono norĩ hã ĩhãiba mono bã ĩma
sawi za'ra na.

Zudasi

*Īsazei'wa norī ma, Zudasi
te te ĩrob'ui'érézé*

Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'éré hā Zudasi hā ma tō āma rob'ui'éré. Āté tō ō hā Zezusihi no, Marcusi te te ĩwasu'u hā Marcusi 6.3 āma hā. Zezusihi zazei'wa norī ma, ma tō ā hā tinhimi'ui'éré hā time, roti senai'ō na rowasu'u'wa norī da, hāimana nhimiza'rese 're hāimana za'ra mono da.

Zudasi hā ma tō sima wē, tinhimi'ui'éré na ĩsazei'wa norī hā te te 're pawaptob za'ra mono da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimipawaptobzém na hāimana nhiptete sina 're nomro mono da. Ma tō duré tāma roti za'ra, 'Re ĩhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u hā te te dawi 're ĩ'udā za'ra mono norī hā te te 're wāpari za'ra mono tō da, 'Re ĩhāimana u'āsi mono za te te 're ĩhā za'ra mono norī hā.

1 Wa hā Zudasi, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, duré Ti'aduhu no, wa aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwē oto 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, tāma asawi pese za'ra wa'aba di, Wamama ma hā. Duré Zezu Cristu hā te te 're ai'madā'ā pese za'ra wa'aba mono di oto.

²Wa hā wa ai'āma 're ĩmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, da'āma 're ĩpē'ézé mono zé hā aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, sa'ētē na, duré rowē hā te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da. Wa te te tiwi 're rowaptērē u'āsi duré, ĩsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da.

'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti upana, ĩsazei'wa norī ma, rowasu'u nhipese'wa norī wasu'u

2 Pedru 2.1-22

³Īsisānawā norī, ĩma asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa tō aré ĩsima rosa'rata, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're ĩwa'anho'reptui mono zém na te aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Tane nherē, marī ĩwasétére hā ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, wa tō ĩnhimirosa'rata na ĩsima āma saprī, taha na si te āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da. Wa norī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, wa oto 're wahāimana za'ra. Ta hā ma tō misi haré te te wama 're anhomrī, Cristuhu wasu'uwē na roti hā āma 're ĩwanomro mono zéb da hā. Taha wa, wa oto aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, taha na si dama 're asiwasu'u nhiptete za'ra wa'aba mono da. ⁴E marī wa. Ni'wam norī hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti wē'ō'wa norī hā te aiwazari 're hāimana za'ra wa'wa. Sō'awi te te 're rowahutu za'ra mono nherē, te ta norī hā roti na te te aiwi āma 're upa za'ra wa'wa. Taha wa, ĩsimiroti za'ra hā tō sena newa, te asiré ĩsazei'wa norī hā 're ĩwāpari za'ra wa'aba mo. Duré ō norī hā aibā ĩwasété norī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te siwi 're wazé mono ō di. Duré Wanhib'apito Zezu Cristu hā misi uptabi 're ĩhāimana mono hā ma tō te te siwi 're wē'ō za'ra. 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te te duré 're 'madā'ā pese za'ra mono ō di. Aimawi na si te te dama 're rowasu'u za'ra. Āne ĩsimiroti za'ra hā: “'Re ĩhāimana u'āsi mono hā te te 're da'azawi pese uptabi mono wa, te dawasédé hā te te dama 're aparī. Taha wa, da te 're saze za'ra mono nherē, tane nherē, te za da te dasima 're ĩwē za'ra mono zéb uwaibaba, 're danomro wasété, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiházém na dasina 're dapahi

za'ra mono āna.” Āne īsimiroti wasété za'ra hā, dama. Duréihā 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō ta norī āma waihu'u siro ībaihā na hā, 're inomro wasété mono norī āma, te te 're iwē'ō pese za'ra mono zém na, za te te 're ihā za'ra mono zém na hā.

⁵Wa za oto āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba nherē. Duréihā Wanhīb'apito hā ma tō Izarazéhé nhihuđu norī sō'reptu za'ra. Ezitu hawi ma tō sani za'ra. Tawamhā te te sō'reptu za'ra nherē, ni'wam norī hā te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono ō norī hā ma tō uprosi. ⁶Tane duré, hāiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī hā, īsipizari za'ra norī āma, wa za duré āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Ta norī hā ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā pisutu za'ra aré, īsada'wa para te te tāma 're romhuri za'ra mono da, pire na. Tane nherē, ma tō hāiwa āma romhuri na te te tiwi āma 're upa za'ra. Tiwasété na 're inomro mono zéb zō si, ma tō rēme za'ra oto, 're ihâimana za'ra mono zé hā. Taha wa, ma tō oto 'Re ihâimana u'âsi mono hā satōrī za'ra, robra si 're isa'wari mono u, tame pawasisi ré 're simasab u'âsi mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ropsi'utōrīzéb u za te te da'ama irowairébézéb u, te za tame 're hâimana u'âsi za'ra. Tawapsi te za oto wē'ō pese za'ra. ⁷Ma'āpé duré, āma asipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihā Sodoma na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're idahâimana wasété za'ra mono norī āma, duré Domora na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're idahâimana wasété za'ra mono norī āma, duré ī'rata 'ri wa'ōtō mono bā 're idahâimana wasété za'ra mono norī āma hā. Tame ma tō uburé dahâimana wasété uptabi na 're dahâimana za'ra, dasiwazari. Dahâiba na ma tō dasina 're danhipsaihuri za'ra. Duré aibā nherē, ma tō aibā si'uiwa na dasina

're dawasété za'ra. Hāiwa āma aré te te 're īromhuri za'ra mono norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're iwapari za'ra mono ō ne, da te 're wapari za'ra mono ō di. Taha wa, ma tō unhama ro'o na dama rob'manharī za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā, da te 're robzépata u'âsi za'ra mono da, unhama ro'o u'âsi āma. Taha na te za āma 're dasipo're pu'u u'âsi za'ra, ta norī zarina oto āma 're danomro wasété tō mono da.

⁸⁻⁹Duréihā 're idawasété za'ra mono ne, te āhāna hā aibā norī hā 're hâimana wasété za'ra, roti tō senai'ō na te te aima 're iroti za'ra wa'aba mono norī hā. Ta norī hā sōtō 'rowim ne sōtō 'rowib ō nherē, marī iwasétére hā te te 're īmadâ'ā za'ra mono zéb zarina, te tihâiba na 're siwasété za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā ma tō duré te te siwi 're wē'ō za'ra. Hāiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norī āma, te duré te te 're wasété za'ra, ta norī hā. Tanei ō di, Midé hā hāiwa āma romhuri'wa norī ma ipire za'ra hā. Ta hā duréihā ma tō Mozésihi hāiba hā sawi Wa'uburé wi, te te āri tō da. Tawamhā, Midé hā aré sada sahi nherē, iwasédé hā te te āma hiri ō di, te te āma iwasété na hā. Āne si ma tō tāma waihu'u, Wa'uburé ma: “Wanhīb'apito si te za sa'ētē aima tinha.” Ō hā Wa'uburé hā aré dama pire na hāiwa āma romhuri'wa na 're hâimana mono wa, te te āma wasété ō di, Midé hā. Tane nherē, te ta norī hā hāiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī āma, te te 're wasété za'ra, aibā iwasété norī hā. ¹⁰Tane nherē, te aibā iwasété norī hā rosa'rada hā uburé tāma iwaihu'u za'ra ō ma, nharī wasété za'ra. Robzari norī hā rosa'rata āna siwa'ru 're ihâimana za'ra mono ne, te ta norī hā 're hâimana za'ra, simirosa'rata 'wa'rutu na. Taha zarina te za ai'utō. ¹¹Ta norī ma,

tāma ropipa uptabi za'ra di za, duréihā Ca'ī, 're ihāimana wasété mono zém ne, 're hāimana za'ra mono wa. Duré Bara'ā hā rob'uprazéb zô 're imorī wasété ne, te te 're rob'ruiwapari za'ra mono wa, tāma 're ropipa uptabi za'ra mono di za. Duréihā Cora hā ma tô ti'madâ'â'wa hā wē'ō, 'Re ihāimana u'âsi mono nhimipisutu nherē. Tane te duré aibâ iwasété norī hā isazei'wa norī 'madâ'â'wa norī nhimiroti hā te te 're wē'ō pese za'ra, 'Re ihāimana u'âsi mono nhimipisutu nherē. Taha wa, Cora isī'utōrī ne te za duré ai'utō, aibâ iwasété norī hā. ¹²A norī wa'wa hā te asiré isazei'wa norī me 're asisawi za'ra wa'aba mono sina, asa hā asima 're i'manharī za'ra wa'aba mo, simisutu. Tane nherē, te iwasété norī hā atēme 're sihutu 'wa, asa hā asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono ré. Siséb ō zarina te ta norī hā te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'wa, siwa'ru. A norī wa'wa hā zazahā ihāirā ne te 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo, iwē na si. Tane nherē, ta norī hā zazahā ihāirā, da te 're ihā'uptob za'ra mono ne, te 're hāimana wasété za'ra, sima si te te 're rosa'rata wasété za'ra mono wa. Ta norī hā hāiwa nhirōno hā, tā ihawi 're ta'a za'ra mono āna, rowa'u te te 're i'mapraza za'ra mono ne, marī iwē hā te te 're 'manharī za'ra mono ō di. Duré rob'rā, 're irā prédu mono zéb u, wede hā 'rāi āna 're isimasa mono ne, duré da te oto 're sariza'o'o za'ra mono wa, 're iré pese za'ra mono ne, marī iwē hā te te 're 'manharī za'ra mono ō di, ta norī hā. ¹³Ā sisasi hā 're isibzaihā za'ra mono ne, te ta norī hā tāma 're rowē za'ra mono da newa, hāiwi si 're nomro, 're wa'utu za'ra mono āna. Duré â nhibzaihā zaipro iwasédé, supara 'ré u te te 're isāmra mono ne, te marī iwasété si te te 're 'manharī za'ra, ta norī hā. Wasi hā siwa'ru

're inomro mono ne, te duré ta norī hā siwa'ru 're hāimana za'ra, te te 're rob'uptabi za'ra mono āna. Ta norī āma ma tô 'Re ihāimana u'âsi mono hā sima āma roti sirōmo za'ra, za te te ihā za'ra zém na hā. Robra si 're isa'wari mono zéb u te za satōrī za'ra, robra u'âsi u, iwa 're hāimana u'âsi za'ra mono da, tame.

¹⁴Duréihā Enoti hā te 're hāimana, Adāhā 'ra nhihudu hā. Ta hā ma tô romhā ré da'āma waihu'u siro, 're idahāimana wasété za'ra mono norī āma hā. Āne ma tô da'āma waihu'u siro:

“Ma'āpé waihu'u za'ra wa'aba. Wanhib'apito te za wei mo. Tāma iromhuri'wa norī hā ahā uptabi na te za we isiré ai'aba'ré. ¹⁵Tawamhā te za oto da'awaihu'u, 're idahāimana wasété za'ra mono na, duré 're idahāimana wē za'ra mono na zama. Taha zarina te za oto da'āma arowairébé. Tamep si te za oto 're ihāimana wasété za'ra mono norī hā awē'ō pese. Uburé marī iwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono wa, te za awē'ō pese, duré mreme wasété na 'Re ihāimana u'âsi mono āma te te 're wasété za'ra mono wa.”

Āne ma tô Enoti hā romhā ré da'āma waihu'u siro, tame aiwazari wa'aba aibâ norī hā 're ihāimana wasété za'ra mono norī āma zama.

¹⁶Ta norī hā te 're siwapsari u'âsi za'ra, soto wasété na. Si'upana si te duré ta norī hā dawasédé hā te te da'āma 're sa'ra, 're danomro wē mono nherē. Si'uihā na marī hā te te sima 're iwē za'ra mono zéb uwaibaba si, te te 're 'manharī za'ra, iwasétere hā. 'Rāwi te ta norī hā sina 're wata u'âsi za'ra, tiwē na. Te duré taré dawē te te da'āma 're sa'ra za'ra, iwa'rāmi marī iwē hā da te tāma 're sōmri za'ra mono da.

**Zudasi hã, ãsazei'wa norĩ hã siptete
sina ãma 're nomro mono da, te te
tãma ãroti za'ra zé wasu'u**

¹⁷ Ìsisãnawã norĩ, ta norĩ nhimiroti wasu'u wasédé hã 're wapari za'ra wa'aba mono õ di za. Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u na si te za 're asipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mo. ¹⁸ ãne ma tô ta norĩ hã wama waihu'u sirõmo za'ra: "Nimahã na ãropsi'utõrízéb u hã aibã norĩ hã te za dawazari 're hãimana za'ra, ãwasété norĩ hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're wazé mono õ di za. Te za duré a'ãma 're wa'ë za'ra wa'wa. Si'uihã na marĩ hã te te sima 're ãwë za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te 're 'manharĩ za'ra, ãwasétére hã." ãne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ¹⁹ Aibã ãwasété norĩ hã te ãsazei'wa norĩ wi tinhimirowasu'u wasété na te te 're ro'wa'rutu za'ra, ãsazei'wa norĩ hã siré 're si'rã'õtõ u'ãsi mono nherë, siwi 're siwanhizari za'ra mono da, ta hawi. 'Re ãdahãimana wasété za'ra mono norĩ nhimirosa'rata zarina si te ta norĩ hã te te 're rosa'rata za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pë'ëzani hã ta norĩ pë'ë 're, 're hãimana za'ra mono õ di. ²⁰ Ìsisãnawã norĩ, tane nherë, te za ãma 're asipawap-tob u'ãsi za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wasu'u'wë na 're ãsaze za'ra wa'aba mono zém na, aihãimana préduub sina asima 're sa'ëtë u'ãsi za'ra wa'aba mono da. Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aim-reme zusi aba mono wamhã, ãpë'ëzani te te aima 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na si, te za tãma 're aim-reme zusi aba mo. ²¹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina si, te za 're aihãi-mana u'ãsi za'ra wa'aba mo, ãsimizawi pese zém hawi asina tiwi 're aipahã za'ra wa'aba mono tô da. Duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawi pese na dama

're ãsõpru mono zéb zõ, te za asina 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãi-mana u'ãsi mono 'rata 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono zéb da hã, te te aima ãsõmri za'ra wa'aba zõ.

²² ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã Wanhib'apito zadawa wasu'u'wë hã te te 're saze za'ra mono nherë, ãma 're ãsiwawã za'ra mono norĩ ãma, te za ãma 're aipë'ëzé za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito wasu'u'wë na apã 're pë'ë nhimi'wara mono da. ²³ Duré, unhama u aré 're darere'e mono wa, da te 're ãdanho'reptu za'ra mono ne, te za ni'wam norĩ hã 're ãpawap-tob za'ra wa'aba mo, Zezusi te te 're saze za'ra mono da, ropipa u 're sisisi tõ mono da. Duré ni'wam norĩ hã, wasété uptabi na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ta norĩ ãma zama te za duré 're aipë'ëzé za'ra wa'aba mo. ãma 're aipë'ëzé za'ra wa'aba mono nherë, te za ta norĩ wi 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, tihãi-mana wasété zéb u te te 're aipizari za'ra wa'aba mono tô da, sitëme. Da'uza hã hã wë nherë, da te dasiwi 're hã uptob za'ra mono wa, da te 're ãwë'õ pese za'ra mono ne, tihãimana wasété zém na 're ãsi'uptob za'ra mono zép si te za asiwi 're ãwë'õ pese za'ra wa'aba mo.

**Zudasi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi
mono ãma ãwatazé wasu'u**

²⁴⁻²⁵ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za. Taha si uburé Danhib'apito hã te 're hãimana, Wa'anho'reptui'wa hã. Wanhib'apito Zezu Cristu we te te wazada ãsõmrizém na ma tô te te 're wa'anho'reptu, wazada ãdã'ázém na. Ta hã wë uptabi di. Wë uptabi wa, uburé wa te 're wazéb u'ãsi za'ra wa'aba mono za. Waihu'u pese uptabi di duré. Danhipai u dama pire uptabi di, õhõ si. ãne 'Re ãhãi-mana u'ãsi mono hã, marĩ õ ré 're ãhãi-mana mono zé hã, duré ãhãna hã. Õne

u'â te 're hâimana u'âsi, tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

Taha ma, uburé marī hā tāma waihu'u pese di, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hā, 're rēme za'ra wa'aba

mono tō da, aiwasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da. Te za duré sitēme aiwaibui wa'wa, aiwasété āna īsō'a 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré ato sinā īrata 're anomro u'âsi aba mono da, rowē āma. Tane tō.

Apocaripsi

Rob'rāsutuzéb āma za ĩropsihāi'ré mono zém na, Zuwā te te āma ĩrob'ui'érezé

Ībaihā wasu'uzé

Ā ĩbaihā na rob'ui'éré'wa hā Zuwā na ĩsisi hā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa. Ta hā Zezusihi wasu'u'wē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono 'ru te, si'ĭhi wapsi, ma tō sērē ni, dazazéb 're, Patemosi na rob'ré za'iti nhisi āma. Tame sāmra ré, ma tō rob'ui'éré, ā ĩbaihā na hā.

Ā ĩbaihā hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihi zazei'wa, siré 're ĩsi'rā'ōtō za'ra mono norī ma, ma tō rob'ui'éré, 7 na tiza'rui mono bā 're ĩsi'rā'ōtō mono norī ma hā. Tinhimi'ui'éré na ma tō tāma roti za'ra, siptete sina Zezusihi āma 're nomro u'āsi mono da, danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono nherē, te te 're rēme za'ra mono tō da.

Sōtō 'rowim ne, da te 're ĩrosawērē za'ra mono ne, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te tāma 're ĩawaihu'u mono na ma tō rob'ui'éré, Zuwā hā. Satanasihhi nhiptetezé hā za ĩsi'utōrízém na ma tō rob'ui'éré, Zezusi za te te āma ĩ'ai'utézém na hā, rob'rāsutuzéb āma.

Āhāna hā Zuwā hā sōtō 'rowim ne, marī te te ĩ'ab'madā'ā mono zém na rob'ui'éré hā wa te 're sōré za'ra mono wamhā, wama pire za'ra di, wa te ĩwaihu'u za'ra da hā. E marī wa. Za 're ĩromhāimana mono zém na, te te rowasu'u mono wa, wanhowa, duré za-hadu te te wama romhāi'ré mono ō wa. Zuwā hā ma tō te te sima 're wa'awē, ĩpire hā wazō 're wairébé mono wa, 're wapahi za'ra mono tō da. E marī wa. Zezu Cristu hā uburé dama pire uptabi wa, duré taha si dama pire na 're ĩhāimana za'ra mono norī wada'uri'wa, 're hāimana mono wa.

1¹⁻² Duréihā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā ma tō Zezu Cristuhu ma awaihu'u siro, tō sena na za romhutu na 're ĩromhāimana mono zém na, tinhib'a'uwē norī ma, te te duré waihu'u sirōmo za'ra da.

Taha wa, Zezusi hā ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā we satō Zuwāhā u, marī te te tāma waihu'u da. Tawamhā ma tō ĩtēme wi. ĩtēme wisi wamhā, Zezusihi ma, 'Re ĩhāimana u'āsi mono hā sō'awi te te oto tāma ĩromhāi'rézém na ma tō Zuwāhā ma waihu'u. Sōtō 'rowim ne, ma tō marī hā sabu, da te 're ĩrosawērē za'ra mono ne. Taha wa, tō sena na te za oto Zuwā hā āne aima āma rob'ui'éré za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, uburé marī hā te te ĩ'madā'āzém na, tō sena 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimi-waihu'uzém na hā, Zezusi hā sena na te te ĩwaihu'uzém na hā. ³Tawamhā āhā wasu'u hā za 're ĩromhāimana mono zém na ni'wa te te dama 're sōré mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Duré, āhā wasu'u hā ni'wa te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za. Āma ronomro ō ré, te za 're romhāimana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ĩwaihu'uzém na hā. Taha wa, ni'wa hā hāimana nhimiza'rese sina, te te 're wapari pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsi mono di za.

Azi'a na ti'a nhisi āma ĩsazei'wa norī, Zuwā te te ĩsawi za'ra zé wasu'u

⁴Wa hā, Zuwā. ĩnhimi'ui'éré na wa āma asawi za'ra wa'wa, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihi zazei'wa, asiré 're asi'rā'ōtō u'āsi za'ra wa'aba mono norī hā, 7 na daza'rui mono bā 're ai'rā'ōtō aba mono norī hā.

Wa hā wa ai'āma 're ĩmreme u'āsi za'ra wa'wa, 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, ĩsimizawizé hā ai'āma 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, rowē u'āsi, āma 're anomro aba mono da. Ta hā duréihā

marĩ õ uptabi ré, ma tõ 're hâimana u'âsi. Õne u'âsi te za duré 're hâimana. Hâiwa âma te 're sâmbra u'âsi, danhib'apito simasizém na. Duré Īpē'ēzani zama te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'âma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. Ta hã te 'Re ĩhâimana u'âsi mono simasisizé uiwada 're hâimana u'âsi. Ta hã Īpē'ēzani hã 7 na ĩsimiromhuri hã. ⁵Zezu Cristuhu zama te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, wa duré ai'âma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa. Ta hã dama ĩ'umnha, te simi'ē na 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wē 'wa da hã. Ta hã ma tõ dawana tihâiwa'utu 'rata, ĩhâiba si'utõrĩ waihu'u õ na. Uburé ti'ai âma danhib'apito norĩ nhipai u, Zezusi hã. Misi, Danhib'apito uptabi, te 're hâimana.

Ta hã te te 're wa'azawi pese. Taha wa, ma tõ wazada dârâ. Wazada dâ'â wamhã, ĩwapru ma tiwi puru. Tawamhã wawasété na 're wanomro mono ré, ma tõ tiwapru na tidâ'ázém na te te 're wa'a'upsõ, wawasété âna âma 're wanomro mono da oto. ⁶Ma tõ duré te te 're wa'apisutu, ĩmama ma, wa te da'âma 're romhuri u'âsi za'ra mono da, sasedoti norĩ ne, ĩsib'apito ma hã. Ma tõ duré te te 're wa'apisutu, ĩsadawa para, wapire na 're wahâimana za'ra mono da. Ta hã Zezusi hã wē uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, âma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za.

⁷Ma'âpé, asiwi waihu'u pese za'ra wa'aba. Zezusi hã te za wei mo, hâiwa'a na. Wei morĩ wamhã, uburé te za dasiwi 'madâ'â za'ra ni. ĩ'a're wi, siwi ĩwa're'wa norĩ hã te za duré 'madâ'â za'ra, siwi ĩwĩrĩ'wa norĩ hã. Tawamhã da'upsâtã mono bâ te za sô aiwa'õ za'ra ni, daro mono bâ. Tõ sena te za âne hã tiromhâiba.

⁸'Re ĩhâimana u'âsi mono, dama ĩsi-waihu'uzé hã, âne: "Wa hã ĩmorĩ'rata na, wa tõ 're ĩhâimana u'âsi. Õne u'â, wa za

duré 're ĩhâimana u'âsi. Uburé marĩ hã si'utõrĩ pese nheré, ĩsarina ĩsi'utõrĩ õ di za." Āne uburé Danhib'apito uptabi hã ĩsiwasu'uzé hã.

Zuwã hã Zezusi te te ĩsabuzé wasu'u, sõtõ 'rowim ne

⁹Wa hã Zuwã, asisânawã wa'wa. A norĩ wa'wa hã Zezusihi âma si 're anomro aba mono wa, danhimirob'manharĩ, 're ĩsépata za'ra wa'aba mono ne, wa duré te 're robzépata, asine za'ra wa'aba, Zezusihi âma si 're ĩmorĩ wa. Zezusihi âma si wasiré 're wanomro mono wa, wa duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're wahâimana za'ra. Ta hã te za duré te te 're wa'apawaptob u'âsi, da te 're wa'ruiwapari za'ra mono wa, wa te 're robzépata za'ra mono nheré, wawasété u tiwi 're wasipizari za'ra mono tõ da, wanhiptete u'âsi âma 're wanomro mono da.

Wa hã wa tõ te dama 're sadawa wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tõ sena na Zezusihi zazei'wa na wa tõ duré dama 're ĩsiwasu'u u'âsi. Taha wa, ma tõ dasiwi ĩ'âri ni. Ma tõ dasiwi ĩza-tõrĩ ni, Patemosi na rob'ré za'iti nhisi u. ¹⁰Tawamhã tame ĩnhamra ré, Wanhib'apito nhibâtã na 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã ma tõ ĩ'uihã pi'ra. Te te ĩ'uihã pi'rai wa, wa tõ aimawi ĩhâiba, ĩhâiba waihu'u õ na. Tawamhã ĩhâiba waihu'u õ na ĩhâimana ré, wa tõ ni'wai mreme hã wapa, ĩbabarã hawi. Mreme 'rãihã na te ĩma tinha, ĩsimnhihârãzê hârã 'rãihã na ne hã. ¹¹Āne te ĩma tinha:

— Āhãna marĩ hã te za ĩ'ab'madâ'â mo. Tawamhã uburé ĩ'ab'madâ'â mono hã te za ĩbaihã na âma ĩrob'ui'é. Āma rob'ui'ére parimhã, Zezusihi zazei'wa norĩ, 'ri nho'õmo mono bâ siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ ma, te za ĩbaihã hã ĩsõmri za'ra. 'Ri nho'õmo nhisi mono hã, âne: Ēpézu, duré Esimina, duré Pedamo, duré Ti'atira, duré Sadesi, duré Piradépiza, duré Radiseza. Ā norĩ ma, te

za asimi'ui'éré hã ãsômri za'ra, ãsazei'wa norĩ ma, 7 na 'ri nho'ômo ãma 're ãsi'rã'ôtô mono norĩ ma hã. — ãne ma tô ãma waihu'u.

¹²Tawamhã wa tô ãsibabarãi u 'rãihai'ra, ãma ãnhari'wa zô. Sô ãsipi'rai wamhã, rob'uiwézé sima'warazé hã 7 na ãhãiba za'ra hã duré ãsisiwimhã ãro'o ré hã wa tô 'madã'ã za'ra. Rob'uiwézé sima'warazé mono hã, êtê'ubuzi pré oru 'manharĩ. Te rob'madã'ã nherê, ãnhotô 'rowi te ãrosawêrê ne, wa rob'madã.

¹³Tawamhã rob'uiwézé wa'wa, te ni'wa hã za, aibã ne hã. ã'ruza hãpa, ãpara u te tiwi hãihai'pra. Duré sô'utu wasisi ré, te za. ãsô'utu wasisizé hã, oru 'manharĩ. ¹⁴Duré ãséré hã, rã u'ptabi di. Pone'êrebã zéré ne hã, rã u'ptabi di, ãséré hã. Duré, ãto hã, unhama ro'o si'ubuzi ne te 're si'ubuzi zahuré. ¹⁵Duré ãpara hã ãsi'uwazi waipo ne, te 're si'ubuzi zahuré. Duré ãmreme hã, ã'a'a 'rãihã ruru'u ne. ¹⁶Wasi hã 7 na te tété za'ra, ãnhib'rata nhimire niwĩ. Duré ãsada'iré hawimhã, sib'ézé 'wa si'uiwa 'wa pa te da'o, ã'wa pe hã. Duré ã'ubu hã te rowa'a za'êtê. Abzuma bãdã te te 're ãrowa'a mono ne, te rowa'a za'êtê.

¹⁷Tawamhã ô hã te 'madã'ã wamhã, wa tô ãpapara aime sa'êtê, ãdã'ã ne, ãpahi te. Tane nherê, ma ãnhib'rata nhimire niwĩ ã'upi, ãpahi tô da. ãne te ãma tinha:

— ãma aipahi tô. Wa hã ãsãna'rata hawimhã marĩ ô ré hã, wa tô 're ãhãimana. Uburé marĩ hã si'utôri pese nherê, ãsarina ãsi'utôri ô di za, wa hã. Ône u'ãsi, wa za 're ãhãimana. ¹⁸Wa tô dãrã aré. ãdã'ã nherê, wa oto 're ãhãimana u'ãsi. ãdã'ã waihu'u ô di za oto. Ma'ãpé, ãne hã waihu'u pese. Te ãsima ãpisutuzéb zarina, wa te te 're da'anho'reptu, adã 're ãhãimana za'ra mono zém hawi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'rata, 're dahãimana u'ãsi za'ra mono da. ¹⁹Taha wa, uburé marĩ hã ã'ab'madã hã te za ã'a'ui'é, ãhãna ãpusi mono hã, duré nimahã

na ãpusi mono da hã. ²⁰ãhãna wa za duré aima waihu'u. Wasi hã ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã ã'madã hã, te ãma ãsimiré'ézé hã waihu'u ô di, a hã. Duré rob'uiwé uparizé hã ã'madã'ã za'ra hã te ãma ãsimiré'ézé hã, waihu'u ô di duré. Taha wa, wa za oto aima waihu'u, te ãma ãsimiré'é zahuré zé hã, waihu'u da. Wasi hã 7 na ãhãiba za'ra hã, ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã, ãsazei'wa 'madã'ã wa norĩ, te wasu'u. Duré rob'uiwézé sima'warazé hã, duré ãsisiwimhã ãro'o ré hã 7 na ãhãiba za'ra hã, ãsazei'wa norĩ te wasu'u, 'ri nho'ômo mono bã siré 're ãsi'rã'ôtô mono norĩ hã. ãne te ãma ãsimiré'é zahuré zé hã. — ãne ma tô ãma waihu'u, ãtême ãwi hã.

Épézu ãma ãsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

2 Tawamhã Zezusi hã ãtême ãwi hã ma tô duré ãma roti, ãne:

— Zuwã, te za oto ãrob'ui'é, Épézu na 'ri nho'ômo nhisi ãma ãzazei'wa norĩ 'madã'ã'wai ma. Te aima ãwaihu'uzém na te za tãma ãrob'ui'é, ãne:

“Wa hã wa ãsi'uihã na aima roti za'ra wa'wa, wasi hã 7 na ãhãiba za'ra hã ãnhib'rata nhimire niwĩ te ãtété za'ra hã, duré 7 na rob'uiwézé sima'warazé wa'wa 're ãmorĩ hã, oru 'manharĩ wa'wamhã. ²Épézu ãma ãzazei'wa norĩ, uburé 're ãhãimana za'ra wa'aba mono zé hã ãma waihu'u pese di. Asimi'ê na te ãma 're ãromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharĩ za'êtê za'ra wa'aba mono nherê, aibasété u 're aipizari za'ra wa'aba mono ô di, apã. 'Re ãdanomro wasété mono norĩ nhimiroti hã te 're ãwê'ô pese za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na aima si-wasu'u za'ra wa'aba wamhã, awa'awi 're saze za'ra wa'aba mono ô di. ãsimiroti hã te a'ã 're ãwapari za'ra wa'aba mo. Tawamhã ã'uwaibaba'ô na te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono

wamhā, awa'awi te asina 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, isadawa nhipese na. Taha wa, te ā norī hā 're iwē'ō za'ra wa'aba mo. ³Da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ētē za'ra wa'aba mono nherē, 're ĩrēme za'ra wa'aba mono ō di. ĩwi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō di. ĩāma si te 're aihāimana nhipete za'ra wa'aba mo.

“Āne wa tō te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono zém na hā. ⁴Tane nherē, marī hā te ĩwi ro'wa're, te ai'āma iwaihu'u za'ra wa'wa hā. Duréihā ĩzazei 'rata za'ra wa'aba hawimhā, aré aima ĩzawi pese za'ra wa'aba di. Aré aima dazawi pese za'ra wa'aba di duré. Tane nherē, oto aima dazawi prā za'ra wa'aba di, ĩzama. ⁵Ma'āpé, ĩāma asipo're pu'u za'ra wa'aba. 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono zém hawi ma tō asina ĩrosapari za'ra wa'wa. Taha wa, aiwasété wi, te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo, apā. 'Re ĩzazei 'rata za'ra wa'aba mono hawi, 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono ne, te za oto apā 're aihāimana wē za'ra wa'aba mo. Ānei ō wamhā, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ō wamhā, wa za atēme ĩmorī za'ra wa'wa, rob'uiwézé sima'warazé hā ate wa'wa hā te aiwi āri za'ra wa'aba da. Te aiwi āri za'ra wa'aba wamhā, robaba di za oto, ate za'ra wa'wa hā. Āne, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. ⁶Duré, misi asimirosa'rata za'ra wa'wa hā, ĩma iwē hā. Nicora'ihī nhimiroti wasédé hā te te 're iwapari za'ra mono norī hā te 're hāimana wasété za'ra. 'Re ĩhāimana wasété za'ra mono zé hā ĩma wē ō di, wa hā. Ta hā ĩsine 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono wa, taha wa, ai'āma ĩma 're rowē za'ra wa'aba mono di.

⁷“A norī wa'wa hā asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pē'ēzani hā ĩzazei'wa norī ma, te te ĩrotizém na hā. Āne

ĩsimiroti hā: Ni'wam norī hā tidā'ázéb u ĩwi sipizari āna Satanasihī āma te te ĩ'ai'uté za'ra norī hā ta norī ma si, wa za tāma pisutu za'ra, rob'rāi u'ā hā te te 're huri u'āsi mono da. Taha wede hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono 're ĩsāmra u'āsi mono zéb āma te 're sa, rowē uptabi āma hā, ĩrā hā da te 're huri mono wa, dadā'ā āna 're ĩdanomro u'āsi mono zé hā. Āne ĩmama pē'ēzani te te ĩrotizé hā.” — Āne ma tō Zezusi hā ĩma waihu'u, Épézu āma isazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'ére da.

Esimina āma isazei'wa norī ma rotizé wasu'u

⁸Tawamhā Zezusi hā ĩtēme ĩwi hā ma tō duré ĩma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ĩrob'ui'é, Esimina na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩzazei'wa norī 'madā'ā'wai ma. Te aima iwaihu'uzém na te za tāma ĩrob'ui'é, āne:

“Wa hā wa aima roti za'ra wa'wa, duréihā marī ō ré 're ĩhāimana mono. Uburé marī hā si'utōrī pese nherē, isarina ĩsi'utōrī ō di za, wa hā. Wa za 're ĩhāimana u'āsi. Wa tō dārā aré. ĩdā'ā nherē, wa tō apā hāiwa'udu, 're ĩhāimana u'āsi mono da oto. ⁹ĩma waihu'u pese di, da te aima 're ĩrob'manharī wasété za'ra wa'aba mono zém hawi, 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zé hā. Duré, ĩma waihu'u pese di, asibrob'ō na 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zé hā. Tane nherē, te asibrob ahā ne, rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ĩnhimipawap-tobzém na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa. Duré ni'wam norī hā te te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'wa. Te te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono zé hā ĩma waihu'u pese di. Ta norī hā zudezu na 're potō za'ra mono zahā, te Satanasihī nhimiroti zarina si, siwa'ru 're hāimana za'ra. ¹⁰Za 're ĩrobzépata za'ra wa'aba mono zém na hā asina 're aipahi za'ra wa'aba mono ō di

za. Īwapari pese za'ra wa'aba. Wa'uburē hā nimahā na te za dama ai'mai'ru za'ra wa'wa, da te ai'maiwaibui wa'aba da, dazazéb 're, da te ai'manheme aba da, te te aipibu za'ra wa'aba da, tō sena ĭzaze za'ra wa'aba zō. Tawamhā 10 na bādā hā te za ai'āma 'mai'ai'utōrī za'ra wa'wa, dazazéb 're ai'masimasa wa'aba ré hā, 'mai'robzépata za'ra wa'aba mono ré hā. Āne wamhā, ma'āpé ĭ'mairēme aba tō. Tawamhā da te ai'manhimroi wa'aba zém na ai'masi'utōrī aba nherē, ĭ'mairēme aba ō wamhā, dawī ĭ'mai'udā wa'aba ō wamhā, wa za aima wa'ābā za'ra wa'wa. Rowē, wa za aima pisutu za'ra wa'wa, ĭ'rata 're ai'ubumroi u'āsi aba mono da.

¹¹“Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé ĭwapari pese za'ra wa'aba, ĭmama pē'ēzani hā ĭzazei'wa norī ma, te te ĭrotizé hā. Āne ĭsimiroti hā: 'Ni'wam norī hā tidā'āzéb u ĭwi sipizari āna Satanasihī āma te te ĭ'ai'uté za'ra norī hā ta norī hā 're ĭdadā'ā zahu za'ra mono norī siré, te te 're robzépata za'ra mono ō di za, unhamā ro'o u'āsi āma hā. Robze na te za 're hāimana u'āsi za'ra.' Āne ĭmama pē'ēzani te te ĭrotizé hā.” — Āne ma tō Zezusi hā ĭma waihu'u, Esimina āma ĭsazei'wa norī, siré 're ĭsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'éré da.

Pedamo āma ĭsazei'wa norī ma rotizé wasu'u

¹²Tawamhā Zezusi hā ĭtēme ĭwi hā ma tō duré ĭma roti, āne:

— Zuwā, te za oto ĭrob'ui'é, Pedamo na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĭzazei'wa norī 'madā'ā'wai ma. Te aima ĭwaihu'uzém na te za tāma ĭrob'ui'é, āne:

“Wa hā sib'ézé 'wa si'uiwa 'wa pa ré ĭza hā, wa aima roti za'ra wa'wa, ĭ'wa pese ré hā. ¹³ĭma waihu'u pese di, 're ai'ubumroi wa'aba mono zé hā. Tame te Satanasihī nhimiwada'uri na 're dahāimana za'ra.

Tame ma tō Ātipasi hā dasiwi wīrī ni asō'a za'ra wa'aba, simi'ē na te te dama 're ĭzadawa wasu'u mono hā. Tane nherē, asō'a za'ra wa'aba da te dasiwi wīrī nherē, tāma aipahi za'ra wa'aba ō di. ĭrēme za'ra wa'aba ō di duré. Ōne haré te ĭnhimiroti na si 're aihāimana za'ra wa'aba mo. ¹⁴Tane nherē, te duré marī hā ĭwi ro'wa'é, te ai'āma ĭwaihu'u za'ra wa'wa hā. Ni'wam norī hā ma tō aibā nhimiroti na 're hāimana za'ra, Barā'ā na aibā nhisi hā. Ta hā ma tō durēihā Baratihi ma te te 're roti, ĭzarazéhé nhihu'u norī ma, sadawa nhipese na te te 're roti wasété za'ra mono da, simiroti wē newa, ĭsine 're hāimana wasété za'ra mono da. 'Re ĭhāimana u'āsi mono upana, romhāiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tāma 're ĭsōmri za'ra mono hā, ma tō Barati hā te te 're a'ru, ĭzarazéhé nhihu'u norī ma, te te 're huri mono da. Ma tō duré te te tāma 're roti pese za'ra, pi'ō, mro ré nherē, aibā aimawi na 're simisai-huri za'ra mono da, duré aibā, mro ré nherē, pi'ō aimawi na 're simisaihuri za'ra mono da. ¹⁵Tane, te āhāna ni'wam norī hā Nicora'ihī nhimiroti wasété na 're hāimana za'ra, asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā. ¹⁶Ma'āpé āhāna hā aihāimana wasédé hā sahāri za'ra wa'aba, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, 'Re ĭhāimana u'āsi mono u. Aihāimana wasédé hā sahāri za'ra wa'aba ō wamhā, wa za āma atēme ĭmorī su'u za'ra wa'wa, 're aihāimana wasété za'ra wa'aba mono norī hā ĭzadai'ré hawi sib'ézé 'wa si'uiwa ĭsa'o na te ai'wapé za'ra wa'aba da.

¹⁷“Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĭmama pē'ēzani hā ĭzazei'wa norī ma, te te ĭrotizé hā. Āne ĭsimiroti hā: Ni'wam norī hā tidā'āzéb u ĭwi sipizari āna Satanasihī āma te te ĭ'ai'uté za'ra norī hā ta norī ma, wa za dasa ĭse hā duréi te

dama ihâi're'ô hâ te tâma 're anhomri, mana na dasa nhisi hâ. Duré êtê'a, wa za te tâma 're anhomri ihâiba mono bâ, isisi itém na âma i'ui'ére ré hâ dama isa'rese'ô hâ. Te te 're iwaibui mono nori ma si waihu'u pese di, tinhisi ité hâ. Âne Imama pē'ezani te te irotizé hâ." — Âne ma tô Zezusi hâ ima waihu'u, Pedamo âma isazei'wa nori, siré 're isi'râ'otô mono nori ma, te âma rob'ui'ére da.

**Ti'atira âma isazei'wa
nori ma rotizé wasu'u**

¹⁸Tawamhâ Zezusi hâ itême iwi hâ ma tô duré ima roti, âne:

— Zuwâ, te za oto irob'ui'é, Ti'atira na 'ri nho'ômo nhisi âma izazei'wa nori 'madâ'â'wai ma. Te aima iwaihu'uzém na te za tâma irob'ui'é, âne:

“Wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, wa aima roti za'ra wa'wa. Ito hâ te un-hama ro'o si'ubuzi ne 're si'ubuzi zahuré. Duré ipara hâ te isi'uwazi waipo ne 're si'ubuzi zahuré. ¹⁹Marî hâ 're i'manharî wê za'ra wa'aba mono zé hâ ima waihu'u pese di. Te 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré 're izawi pese za'ra wa'aba mo. Te duré asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo. Te duré ima 're iromhuri pese za'ra wa'aba mo. Da te aima 're rob'manharî wasété u'âsi za'ra wa'aba mono nherê, te i'âma si 're anomro u'âsi aba mo. 'Re izaze na'rata za'ra wa'aba mono hawi, ima 're iromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te oto ima 're iromhuri pese za'ra wa'aba mo. Âne wa tô isi'âma aiwaihu'u za'ra wa'wa. ²⁰Tane nherê, marî hâ misi te iwi ro'wa're, te ai'âma iwaihu'u za'ra wa'wa hâ. Pi'ô iwasédé hâ te ai'rata 're hâimana za'ra wa'wa, Zézabé na isisi hâ. Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na te dama 're siwasu'u, taré. Âne dama 're siwasu'u mono nherê, te izazei'wa nori ma, simiroti wasété na te 're roti. Taha zarina, te ta nori hâ

pi'ô aimawi na mro ré nherê, âma dawi 're simisaihuri za'ra. Duré pi'ô, mro ré nherê, aibâ aimawi na te âma dawi 're simisaihuri za'ra. Duré romhâiba 'manharî âma 'Re ihâimana u'âsi mono upana 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tâma 're isömri za'ra mono hâ te duré te te 're huri. Ta hâ, pi'ô hâ e niha te simiroti wasété nherê, ai'rata 're hâimana 'wa. E asiwi wê'ô za'ra wa'aba âna. ²¹Ta hâ pi'ô hâ simiroti wasété nherê, âma iwa'a ô di aré, te i'azârizeb da hâ. Tiwasété wi sipi'ra da newa, wa tô aré te 're 'madâ'â. Tane nherê, tiwasété wi sipi'rai ô di, aibâ aimawi na dawi 're ihâimana mono zém hawimhâ. ²²Ma'âpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Pi'ô hâ tiwasété wi sipi'rai ô wa, wa za oto azâ, te te robzépata za'etê da. Si'âma 're ihâimana wasété za'ra mono nori zama â pi'oi hawi sipizari za'ra ô wamhâ, wa za isu hâ za'ra, te te robzépata za'etê za'ra da. ²³Pi'oi 'ra ne 're ihâimana za'ra mono nori hâ wa za duré hâ za'ra, si'utōri da, isimiroti zarina 're hâimana za'ra mono wa. Tawamhâ âne te tâma rob'manharî za'ra wamhâ, te za uburé izazei'wa nori hâ âma iwaihu'u za'ra, pi'uriwi marî hâ da te 're 'manharî za'ra mono newa, duré pi'uriwi danhimirosa'rada hâ da te 're 'manharî za'ra mono newa, uburé marî hâ te dawi 're i'awaihu'u mono na hâ. Uburé danhimirosa'rada hâ ima waihu'u pese di, duré marî zô 're idanhimnhasi za'ra mono zéb zama. Tawamhâ ni'wam nori hâ marî iwê hâ te te 're i'manharî za'ra mono zé wa'râmp si, wa za marî iwê na te tâma 're awa'âbâ. Duré ni'wam nori hâ marî te te 're i'manharî wasété za'ra mono zéb zarina si, wa za te 're ahâ za'ra.

²⁴“Pi'ô nhimiroti 're iwapari za'ra wa'aba mono ô nori ma si, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, izazei uptabi 'wa nori ma si. A nori wa'wa hâ Sathanasihi nhimiroti sima'uri pe hâ dawi

waihu'u za'ra wa'aba ō di. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Te oto aima āma sahu za'ra wa'aba ō di za, ĩnhimiroti ĩ'amo na hā ĩpire na hā, te te 're asi'wa'rutu tō za'ra wa'aba mono da. ²⁵ Ōhō na si te za asiptete na ĩ'āma 're anomro aba mo, we ĩmorizéb u.

²⁶⁻²⁷ “Tawamhā ni'wam norī hā tidâ'âzéb u ĩwi sipizari āna Satanasihī āma te te 're ai'uté za'ra mono wamhā, duré rob'rāsutu u te tāma 're ĩwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, ta norī hā wa za pisutu za'ra, ĩzadawa para dama pire za'ra da, danhib'apito na 're hāimana za'ra mono da. ĩmama hā dama ĩpire da, sisadawa para te te ĩpisutu ne, wa za pisutu za'ra, daro mono bâ te te 're da'madâ'â za'ra mono da. Simiroti nhiptete na te za te te 're dawada'uri za'ra. Ub'rē ne hā zé 'manharī hā da te 're ĩprub za'ra mono ne, te za te te 're daprub za'ra. ²⁸ Duré awē u, wasi wawē 're ro'o pese mono ré, da'āma 're ĩawē za'ra mono ne, wa za romhāimanazép té, te tāma 're apisutu, rowē hā.

²⁹ “Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ĩmama pē'ēzani hā ĩzazei'wa norī ma, te te ĩrotizé wasu'u hā.” — Āne ma tō Zezusi hā ĩma waihu'u, Ti'atira āma ĩzazei'wa norī, siré 're ĩsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'éré da.

Sadesi āma ĩzazei'wa norī ma rotizé wasu'u

3 Tawamhā Zezusi hā ĩtēme ĩwi hā ma tō duré ĩma roti, āne:

— Zuwā, te za duré ĩrob'ui'é, Sadesi na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩzazei'wa norī 'madâ'â'wai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tāma ĩrob'ui'é, āne:

“Wa hā wasi hā 7 na ĩnhib'rata te ĩtété za'ra hā, wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā 7 na te te 're ĩromhuri mono zéb ré,

te 're ĩmadâ'â mono, wa hā. Uburé marī hā 're ĩmanharī za'ra wa'aba mono zé hā, ĩma waihu'u pese di. ĩnhimiroti na si 're anomro aba mono na, da te 're aiwasu'u za'ra wa'aba mono zahā, te aipē'é 're, atâ'ā ne 're anomro aba mo, ĩ'āma 're anomro aba mono zahā. ² ĩ'āma 're anomro zei wa'aba mono da, ĩnhib'apito 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te aima ĩpisutu za'ra wa'aba zéb zarina, ĩ'āma 're anomro aba mono ō di. Taha wa, ma'āpé āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Marī hā 're ĩmanharī wē za'ra wa'aba mono zé hā, aiwi si'utōrī pese aba ō ré, ma'āpé apâ ĩ'āma romhuri wē zé hā ĩ'āma asiwi sa'ētē za'ra wa'aba. ³ Ma'āpé duré ĩ'āma 're anomro na'rata aba mono zém hawi ĩnhimiroti hā aipo're na 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zém na, duré 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, ĩ'āma asipo're pu'u za'ra wa'aba. Ta hā ĩnhimiroti hā te za 're ĩmadâ'â pese za'ra wa'aba mo. Duré aiwasété wi te za 're aipizari za'ra wa'aba mo. Āne hā apâ ĩ'āma asipo're pu'u za'ra wa'aba ō wamhā, wa za oto aihā za'ra wa'wa. Nimahā na ĩsimisaihuri norī hā sō 're danhimipari za'ra mono ō nherē, danhorōwa u 're ĩsisisi mono ne, wa za atēme ĩwisi 'wa, te aihā za'ra wa'aba da. Bâdâ hā atēme ĩwisi za'ra wa'aba zéb da hā waihu'u za'ra wa'aba ō di za. ⁴ Tane nherē, nima norī si Sadesi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā te ĩ'āma 're anomro wē wa'aba mo, ai'umro wa'aba nherē. Da'uza hāirā da, hā upto wi da te 're ĩmadâ'â pese za'ra mono ne, te aiwē na ĩ'āma 're anomro aba mo. A norī wa'aba si da'uza hāirā ne aiwasété āna 're anomro aba mono si, te za ĩsiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono wa, te za ĩ'rata 're anomro u'āsi aba mo.

⁵ “Duré ni'wam norī hā tidâ'âzéb u ĩwi sipizari āna Satanasihī āma te te ĩ'ai'uté za'ra norī hā te za duré uza hāirā na

ĩrata 're hâimana za'ra, âne hã. Ībaihã na 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi, 're ĩsimi'wara mono zém na ĩsisi ĩsimi'wara hã te tiwi pari za'ra ô di za. Īmama nho'a, wa za sô'awi ĩnhib'a'uwê na te tâma 're wasu'u za'ra, hâiwa âma tâma ĩromhuri'wa norĩ nho'a zama.

⁶“Asimipari pese aba wamhã, ma'âpé wapari pese za'ra wa'aba, Īmama pē'ēzani hã ĩzazei'wa norĩ ma, te te ĩrotizém na.” — Āne ma tō Zezusi hã ĩma waihu'u, Sadesi âma ĩsazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'õtō mono norĩ ma, te âma rob'ui'ére da.

Piradépiza âma ĩsazei'wa norĩ ma rotizé wasu'u

⁷Tawamhã Zezusi hã ĩtēme ĩwi hã ma tō duré ĩma roti, âne:

— Zuwã, te za oto duré ĩrob'ui'é, Piradépiza na 'ri nho'ômo nhisi âma ĩzazei'wa norĩ 'madâ'âwai ma. Te aima ĩwaihu'uzém na te za tâma ĩrob'ui'é, âne:

“Wa hã 're ĩwasété mono ô, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, ĩnhimiropisutuzéb zarina, sena na te dama âma 're ĩ'auwaimrami mono 'wa hã. Duréhã Dawi hã te 're hâimana, dama ĩpire hã. ĩsôrôwa hã 'ri za'ētē uptabi di. Tame te ni'wa hã 're sãmra, 'ridawazéb ré hã, te te dama 're ĩ'ridawa mono da hã, duré te te dawī 're ĩ'ridawa nhito mono da hã. Tane wa hã, wa hâiwa âma Īmama nhorôwa 'ridawazéb ré 're ĩhâimana u'âsi, ĩwétési. Wa hã te dama 'ridawa wamhã, ni'wa apâ te te dawī sito waihu'u ô di. Duré te 'ridawa nhito wamhã, ni'wa te te 'ridawa waihu'u ô di.

⁸“Duré 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mono zé hã ĩma waihu'u pese di. Ai'umrore wa'aba nherē, dama aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô nherē, te ĩ'âma si 're anomro wē wa'aba mo. Te duré ĩnhimiroti si 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo. Ma'âpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa tō asôwa 'ridawa za'ra

wa'wa, Īmama, da'âma 're ĩsib'a'uwê mono zéb u 're asisisi aba mono da. Taha 'ridawa hã ni'wa te te aiwi 'ridawa nhito waihu'u za'ra wa'aba ô di. ⁹Ma'âpé duré, waihu'u pese za'ra wa'aba. Satanasihī niwī 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã, e niha wa za tâma rob'manharĩ za'ra, ta norĩ ma hã. Ta norĩ hã zudezu nherē, zudezu norĩ hâimana wē zém na 're ĩhâimana za'ra mono na, dama 're si-wasu'u za'ra mono zahã, te Satanasihī nhimiroti zarina si 're hâimana za'ra, sadawa nhipese na. Taha wa, wa za âne tâma rob'manharĩ za'ra. Aipapara te za 're sina wa'wa, tâma aipire za'ra wa'aba wa. Taha wa, te za aiwaihu'u za'ra wa'wa, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono na. ¹⁰Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherē, te aima ĩroti za'ra wa'aba zéb zarina, ĩmreme na si 're anomro aba mono wa, ma tō asina ĩ'uwaimrami za'ra wa'wa, ĩnhimiroti hã. Taha wa, ropsi'utōrízéb u, za marĩ ĩpipa hã ĩwairébé mono hã wa za aima ba'a za'ra wa'wa, ĩwasété norĩ, za te te ĩda'apibui mono zéb âma hã, ti'ai âma daro mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã. ¹¹Atēme ĩmorĩ aba zé hã romhuture di oto. Taha wa, ma'âpé asiptete u'âsi ĩ'âma 're anomro u'âsi aba mono, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhoprubzéb hã da te aiwi 'mai'âri tō wa'aba da.

¹²“Tawamhã ni'wam norĩ hã tidâ'âzéb u ĩwi sipizari âna Satanasihī âma te te ĩ'ai'uté za'ra norĩ hã, ta norĩ hã wa za te 're pisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma hâimana nhiptete na 're hâimana u'âsi za'ra mono da, 'ri uparizé, rési âna 're ĩsimasab u'âsi mono ne. 'Ri uparizé hã marĩ te te 're rési za'ra mono ô di. Tane te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, simirosa'rata si'rúi âna, âma 're wata u'âsi za'ra. Taha wa, wa za ĩhâiba na âma ui'ére za'ra, ĩnhib'apito nhisi hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te, 'ri nho'ômo nhisi na,

wa za duré ihâiba na rob'ui'ére za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono te, 'ri nho'ômo nhisi hã, Zeruzarê itém na isisi hã, hâiwa hawi za te te we isira hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hawi. Inhisi tém na, wa za duré ihâiba na rob'ui'ére za'ra.

¹³“Asimipari pese aba wamhã, ma'apé wapari pese za'ra wa'aba, Imama pē'ezani hã izazei'wa nori ma, te te irotizém na.” — Ane ma tô Zezusi hã ima waihu'u, Piradépiza âma isazei'wa nori, siré 're isi'rã'otô mono nori ma, te âma rob'ui'ére da.

Radiseza âma isazei'wa nori ma rotizé wasu'u

¹⁴Tawamhã Zezusi hã itême iwi hã ma tô duré ima roti, âne:

— Zuwã, te za oto irob'ui'é, Radiseza na 'ri nho'ômo nhisi âma izazei'wa nori 'madâ'â'wai ma. Te aima iwaihu'uzém na te za tâma irob'ui'é, âne:

“Wa hã tô sena, i'umnhasi sina, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono te dama 're sadawa wasu'u wê mono da, 're ihâimana mono. Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirotopo waihu'u pese zarina, ropoto na'rata 'wa, 're ihâimana mono. ¹⁵⁻¹⁶'Re i'manhari za'ra wa'aba mono zé hã ima waihu'u pese di. Wa za oto âma aima romnhimiré za'ra wa'wa. Â wahã hã dama se ti, da te 're i'âhuri mono da hã. Duré â wa'ro hã marí ise da, da te 're i'âwa'ro za'ra mono da hã, dama wê di. Tane nherê, â wapu hã dama sei ô di, da te 're i'âhuri mono da hã. Dama sei ô wa, te za sa'wari ni.

“Tane, te a nori wa'wa hã â wapu dama isei ô ne, ima 're aihâimana za'ra wa'aba mo. I'âma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zahã, te 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mo. I'âma si 're anomro aba mono na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono ô wa'âhã, aré ima wê di. Tane nherê, 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono

nherê, izazei'wa na asadawa nhipese na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, te da te 're iwasu'u wasété za'ra.

“Taha wa, â wapu isei'ô hã da te 're isa'wari za'ra mono ne, wa za oto aiwê'ô pese za'ra wa'wa.

¹⁷“Ane te duré râwi asima 're inharí za'ra wa'aba mo: ‘Wa nori hã wanhibro pese za'ra di. Marí zô wawi 're ro'wanhiriti waihu'u za'ra mono ô di.’ Ane te asima 're inharí za'ra wa'aba mo. Tane nherê, robzei'ô na si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ane na râwi 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono ô di. Taha wa, wa ai'âma 're ipē'ezé za'ra wa'wa. Asibrob ahã na 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, asibrob'ô ne, te ima 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aipē'ê 're wa'aba hã. Duré da'uza ô na 're idahâimana za'ra mono ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ai'uréiwi. Datob'a na 're idahâimana za'ra mono ne, te duré 're anomro aba mo. ¹⁸Taha wa, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Êtē'ubuzi pré oru uptabi hã iwazari'ô hã da te 're i'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te dawi 're i'uipra za'ra mono ne, te za inhimiroti zô si 're asôpré wa'aba mo, iwê uptabi zô si, aipē'ê 're asibro pese ne, rowê na si i'âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré da'uza hãirã hã te za da te dawi 're uipra za'ra, âma 're dasi'uza za'ra mono wa, da te 're 'madâ'â ze za'ra mono da. Tane te za duré a nori wa'wa hã i'wi 're irowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo, wa hã te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, i'âma 're anomro wê wa'aba mono da, taha zarina, asisém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da oto. Duré datômo nhihâzém na 're dasitômo wê za'ra mono da, 're dasitômonhiahã za'ra mono da, da te dawi 're i'uipra za'ra mono ne, te za izô 're asôpré u'âsi aba mo, inhimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba da. ¹⁹Wa hã te 're i'azawi pese mono nori hã wa te tâma 're roti pese

za'ra, tiwasété na 're sisâmri za'ra mono da. Wa duré te 're hâ za'ra, apâ 're nomro wē mono da. Taha wa, te za aiwasété wi aipizari za'ra wa'wa, sena ī'āma 're anomro u'āsi aba mono da oto.

²⁰“Ma'āpé duré, wapari pese za'ra wa'aba, te āma īsimiré hā. Aibâ te 'ridawab za. Tawamhā 'ri tede'wa te 'mahâ, sāmra zô, itēme sébré da. Tawamhā 'ri tede'wa te te wapari wamhā, te za tāma 'ridawa, sitēme te te 'mazébré da, siré sa zahuré wa, rowē na te te sima rowasu'u zahuré da. Tane wa hā aibâ, 'ridawa īsam ne, wa asô 're īnhimipari za'ra wa'wa. Īmreme 're wapari za'ra wa'aba mono wa, īzô 're aihāsi aba mono zô, wa 're īnhimipari u'āsi. Tawamhā īzô 're aihāsi aba mono wapsi, duré asitēme 're īmazasi za'ra wa'aba mono wapsi, wa za aipē'ē 're, 're īnhamra u'āsi za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za wasiré rowē na 're wahāimana u'āsi za'ra.

²¹“Duré, ni'wam norī hā tidâ'āzéb u īwi sipizari āna Satanasihī āma te te ī'ai'uté za'ra norī hā, ta norī hā wa za pisutu za'ra, danhib'apito 're īsimasisi mono zéb āma, īzababa 're si'ubumroi u'āsi mono da. Wa hā īdâ'āzéb u īsipi'rai ō na Satanasihī āma te ai'uté wa, Īmama zababa 're īnhamra u'āsi mono ne, te za ta norī hā īzababa 're si'ubumroi u'āsi.

²²“Asimipari pese aba wamhā, ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, Īmama pē'ēzani hā īzazei'wa norī ma, te te īrotizé hā.” — Āne ma tō Zezusi hā īma waihu'u, Radiseza āma īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'ōtō mono norī ma, te āma rob'ui'éré da.

Hāiwa āma, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zé wasu'u

4 Taha za'u si, wa tō duré marī hā te ab'madâ'â, danhotō 'rowim ne da te 're īrosawērē za'ra mono ne. Hāiwa u wa tō rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhā, wa

tō 'madâ, hāiwa 'ridawa hā. Ōne haré 'ridawa hā.

Tawamhā ni'wai mreme, mreme 'rāihā na īsimnhihârazém hârâ ne te īwapari 'rata ne hā wa tō duré wapa. Āne te īmahâ:

— We āwa aimorī hāimo, te āima awasu'u mono da, za 're īromhāimana mono zéb da hā ab'madâ'â mono da. — Āne te īmahâ.

²Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō duré īuihâ pi'ra, awa'awi. Te te īuihâ pi'rai wa, wa tō duré aimawi ihāiba, ihāiba waihu'u ō na. Tawamhā ma tō īzaprō, hāiwa u. Hāiwa u, te te īzaprōni wamhā, danhib'apito simasisizé hā wa tō sabu. Ni'wa te āma nhamra. ³Tawamhā āma īsāmra hā te nasi hāibahai'ubuzi, ētē'ubuzi zarob'a uptabi ne hā. Duré ētē'ubuzi itobro'o préro'o ne hā te nasi ai'ubuzi. Tawamhā īsimasisizé mana wawi, te tāiwaipo ne hā nasi ai'ubuzi, ētē'ubuzi ro'o uzé ne hā. ⁴Tawamhā danhib'apito simasisizé mana wawi te dasimasisizé hā aimasa, 24 na danhib'apito te ne hā. Taha na te asimro, dama ipire norī hā 24 na ihāiba za'ra hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na si 're īsōpré pese mono norī hā. Uza hāpa hāirā ré te asimro. Ētē'ubuzi pré oru 'manharī na da'rāzaza ré zama te asimro. ⁵⁻⁶Duré danhib'apito simasisizém hawi te tā si'ubuzi ne hā nasi ai'ubuzi, iwapsa'a zama, duré īrārā'â zama. 'Rāsītō hā te duré īsō're tiro'o za'ra, 7 na ihāiba hā, īro'o hā hā. Ta norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimirohmurizéb zarina hā 7 na. Ā poré hā te duré īsō're nomro. Ā hā īsarob'a uptabi, simhi īsarob'a uptabi ne.

Maparane si'uiwa na ropoto na ihāiba norī hā te duré 'rāwi īmana wawi si'uiwada za'ra. Ā norī hā ihāiba nho're niwī tob ahâ di. Duré ībabarā niwīmhā tob ahâ di duré. Ā norī hā tob ahâ wa, ihāiba upsibi ré norī hā wa tō 'madâ'â

za'ra. ⁷⁻⁸Īmorī'rada hã, hu'u zérépa 'rã ne ĩrã hã. Duré ĩsãna'remhã powawē ĩba'õmo 'rã ne ĩrã hã. Duré si'ubdatõ ãma hã da'rã ne ĩrã hã. Duré maparane si'uiwa na ãma hã si'õmo 'rã ne ĩrã hã, hãiwi 're sisa'rei mono wa, ĩrã ne hã. Ā norĩ hã 6 na ĩpaihi za'ra hã, ĩhãiba mono bã. Duré ã norĩ hã ĩhãiba upsibi ré norĩ, tob ahã wa, ĩhãiba na hã.

Tawamhã bãtã bãre duré mara bãre te tinho're za'ra, tinho're te te 're sahãri za'ra mono ãna, ãne:

“Uburé Danhib'apito uptabi hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, 're ĩwasété mono õ. Siwaprosi 're ĩwasété waihu'u mono õ uptabi. Wē uptabi di. E ni'wa hã ĩsipai u waihu'u pese na 're hãimana mono bã. Ōhõ si, siwaprosi ĩwaihu'u pese uptabi hã. Duréihã marĩ õ uptabi ré, ma tã 're hãimana u'ãsi. Te za duré 're hãimana u'ãsi. Si'utõrĩ waihu'u õ di.”

⁹Āne te ã norĩ hã maparane si'uiwa na ropoto na ĩhãiba norĩ hã nasi ãma tiwata za'ra, danhib'apito simasisizém na ĩsãmra ãma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma. Waihu'u pese uptabi wa, te nasi ãma tiwata za'ra, duré sõpru uptabi wa.

¹⁰Nasi ãma wata za'ra siré, te nasi 24 na dama ĩpire za'ra norĩ hã danhib'apito simasisizém na ĩsãmra nho're hi'rãtitõ ana, siré ãma wata za'ra da. Te duré nasi hi'rãtitõ si'ubumro sina, ti'rãzaza sani za'ra ĩsõ're, tãma pire za'ra wa, ãma wata za'ra da. ¹¹Āne te nasi ãma tiwata za'ra: “Wanhib'apito, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, a hã aiwē uptabi di. Aiwaihu'u pese di. Aiwaihu'u pese na ma tã ĩ'aropoto mo. Asima ĩwē zarina ma tã uburé pese ĩ'aropoto mo. Asima ĩwē zarina te oto uburé marĩ hã 're hãimana za'ra, asimipoto mono bã. Taha wa, uburé ĩ'aropoto mono zéb zarina tã ĩbãre, wa ai'ãma si 're wawata u'ãsi za'ra.”

Āne te ãma tiwata za'ra, 24 na dama ĩpire za'ra norĩ hã.

Āne, wa tã te ab'madãã, ĩnhotõ 'rowim ne.

Pone'ërebã hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi, ĩbaihã ĩsinhai ré te te ĩrãrizé wasu'u

5 Tawamhã wa tã duré sabu, ĩbaihã ĩsinhai ré hã. Danhib'apito simasisizém na ĩsãmra hã te tinhib'rata nhimire niwĩ tété. ĩbaihã nhinha hã, ĩ'ui'ére si'uiwa ré hã. Duré 7 na ĩhãiba hã ĩ'uptobzé hã siwasihu tã da, ni'wa te te sõré tã da.

²Tawamhã wa tã duré sabu, hãiwa ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa, ĩsimiwada'uri pire hã. Āne te nasi anha, mreme 'rãihã na:

— E 'wa hã danhipai u ĩwē uptabi hã, duré ĩwaihu'u pese uptabi hã te za 7 na ĩbaihã nhinha uptobzé hã prub za'ra, ĩbaihã te te sõ'a da. E 'wa hã te sada ti-hãiba. — Āne te nasi anha.

³Tane nherē, ni'wa hã sada hãimana õ di hãiwa ãma hã, ĩpru'wa da hã, te te pru wa, ĩbaihã nho'a'wa da hã, duré te te ĩsõré da hã. Duré ti'ai ãma 're ĩdahãimana za'ra mono hã sada da'maihãimana õ di. Duré ti'ai 'rowi adã 're ĩhãimana za'ra mono hã ni'wai õ di, sada hã. ⁴Taha wa, wa tã sa'ëtē aiwa'õ, 're ĩdahãimana za'ra mono hã sada da'maihãimana õ wa, ĩpru'wa da hã, duré te te ĩsabu da hã. ⁵Tawamhã 24 na dama ĩpire norĩ te misi ĩma tinha, ãne:

— Aiwa'õ tã. Ma'apé 'madãã. Ōhõta te za, Zudaha nhihudu hã. Hu'u zérépa nhiptete nhipai u 're ĩhãimana mono ne, te õ hã danhipai u 're hãimana, danhib'apito na. Ta hã apito Dawihi nhihudu, za ĩsine pire na te te 're ĩda'ab'madãã mono da hã. Ta hã uburé dama waihu'u pese uptabi di. Ta hã tinhitob'ru norĩ nhimiromhuri wasété nhiptetézé hã ma tã tiwi uprosi za'ra.

Taha wa, te ôhō si sada tihâiba, 7 na i'uptobzé hã te te i'prub za'ra da hã, duré ibaihã isinhai ré te te isô'a da hã. — Âne ma îma 'maiwaihu'u, dama ipire nori hã.

⁶Tawamhã wa tô 'madã, Pone'ërebã hã. Danhib'apito simasisizéb 'rata te za, maparane si'uiwa na ropoto na ihâiba nori wa'wab zama, duré 24 na dama ipire nori wa'wab zama. Da te dasiwi wĩri wa, da te iwa'rézéb ré te za. 7 na i'ômo ré hã, Pone'ërebã hã. Duré 7 na itômo ré hã. 'Re ihâimana u'âsi mono p'ëžani hã danhipai u uburé marĩ na iwaihu'u pese zé, te wasu'u, itômo za'ra hã. ⁷Tawamhã Pone'ërebã hã ma tô ai'ré, danhib'apito simasisizém na isãmra u, ibaihã nhinha hã te te âri da, tinhimire niwĩ te te itédé hã. Tawamhã Pone'ërebã hã ma tô ti'ã, ibaihã nhinha hã. ⁸Te te âri wamhã, ma tô maparane si'uiwa na ropoto na ihâiba nori hã Pone'ërebã ma, hi'rãtitô ana, 24 na dama ipire nori zama. Rowamremézéb ré ma tô tâma aiwë'ë za'ra, ëtë'ubuzi pré oru 'manharĩ u'awi ne ré zama. U'awi 'remhã wedewa'u isadaze, te i're tiro'o za'ra. Taha nhizé hã hãimo haré isizé hã, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwë nori, tâma 're imreme zusi mono zé, te wasu'u. ⁹Tawamhã ta nori hã te Pone'ërebã ma tinho're za'ra, tinho're itém na. Âne te tâma tinho're za'ra:

“A hã ma tô dasiwi aiwĩri ni. Ma tô dazada atã. Dazada atã'ázém na ma tô idawa'ã, dawasédé hã dama 're apari mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwë oto 're danomro mono da.

Dapoto mono bã a hã ma tô ida'awa'ã, damreme sipo'o mono bã 're idahâimana za'ra mono hã. Danhipai u aiwë uptabi di, a hã. Aiwaihu'u pese uptabi di duré.

Taha wa, te aiwëtési sada aihâiba, ibaihã isinhai ré hã âri da, duré i'uptobzé hã prub za'ra da.

¹⁰A hã ma tô duré Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'awa'ãbã mono nori hã 're i'apisutu mo, sasedoti na te te tâma da'ãma 're romhuri u'âsi za'ra mono da, duré ti'ai ãma pire na za dama 're hãimana za'ra mono da.”

Âne te tâma tinho're za'ra, tinho're itém na.

¹¹Tawamhã wa tô duré 'madã. Te 'madã'ã wamhã, hãiwa ãma romhuri'wa nori hã te nemo tizadawa'a'a. Ahã uptabi di. Da te isa'rata waihu'u ô. Danhib'apito simasisizé hã ma siwi uiri. Duré maparane si'uiwa na ropoto na ihâiba nori mana wawi te asoré, 24 na dama ipire za'ra nori hã isisoré mana wawib zama.

¹²Âne te sô're 'rãihã na tizadawa'a'a:

“Pone'ërebã hã da te dasiwi iwĩri hã, ô hã danhipai u wë uptabi di. Ôhō si wë uptabi wa, ôhō ãma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Ô hã uburé Roptede'wa. Tô sena waihu'u pese uptabi di. Waihu'u pese uptabi wa, ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Wama pire uptabi wab zama, ãma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono.”

Âne ma tô sô're 'rãihã na ãma tizadawa'a'a, hãiwa ãma romhuri'wa nori hã.

¹³Tawamhã wa tô duré wapa, uburé pese 'Re ihâimana u'âsi mono te te ida'apoto mono bã, duré te te i'apoto mono bã, ihâiba ré mono hã, hãiwa ãma, duré ti'ai ãma, duré ti'ai 'rowi adã 're ihâimana za'ra mono zéb ãma, duré â 'rowi uburé pese ihâiba ré mono hã. Uburé pese te simisutu dasi-wazari tazadawa'a'a ni, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ida'apoto mono bã. Âne te tazadawa'a'a ni:

“Danhib'apito simasisizém na isãmra ãma, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré Pone'ërebã ãma, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono. Wë

uptabi zahuré wa, duré waihu'u pese
uptabi zahuré wa, wa za âma 're
wawata u'âsi za'ra."

Âne te âma tawata zahuré ni.

¹⁴Tawamhâ maparane si'uiwa na
ropoto na ihâiba norî hâ te âma sô're
uze pese za'ra:

— Tô sena, tô sena. — Âne te âma sô're
uzei pese za'ra. Duré 24 na dama ipire
za'ra norî hâ ma tô hi'râtîtô tâma ana,
âma wata za'ra da.

Âne ñhotô 'rowim ne, te ñazabui
mono hâ, duré te ñawapari mono hâ.

Pone'ërebâ, ïbaihâ nhinha uptobzé te te iprub za'ra zé wasu'u

6 Tawamhâ wa tô duré 'madâ. Te
'madâ'â wamhâ, Pone'ërebâ hâ da te
dasiwi ñwîrî hâ ma tô ïbaihâ nhinha up-
tobzé ñmorîrâda hâ pru. Tawamhâ ma-
parane si'uiwa na ropoto na ihâiba norî
hâ te ñmorîrâda hâ hâ, mreme 'râihâ na:

— We aiwatobro. — Âne te hâ.

²Tawamhâ âne hârâ wi, wa tô marî
sabu, awaru ñrâ hâ. ñmapraba'wa hâ te
umnhi'âsi ré nhamra. Tawamhâ ma tô
ñrâzaza hâ tâma sêrê ni. ñrâzaza hâ za te
te da'âma ñ'ai'utézé, te wasu'u. Tawamhâ
ma tô wara ti'ai u, tinhitob'ru norî zô, si-
wamnhasi sina te te âma ai'uté za'ra da,
âma sib'apito za'ra da.

³Tawamhâ Pone'ërebâ hâ ma tô duré
ïbaihâ nhinha uptobzé hâ ñsâna'remhâ
pru. Te te pru wi, ropoto na ihâiba norî
hâ ma tô duré ñsâna'remhâ hâ:

— We aiwatobro. — Âne te hâ.

⁴Tawamhâ awa'awi awaru ñpré uptabi
hâ ma tô watobro. ñmapraba'wa ñsisiwi
te nhamra. Tawamhâ sib'ézé 'wapa ma tô
tâma sômri ni, da'wapézéb da hâ. Ma tô
tâma pisutu ni, dasi'wapé hâ te te dazada
wazere da, dasi'wapé na 're dasisimroi
mono da.

⁵Tawamhâ Pone'ërebâ hâ si'ubdatô
âma ïbaihâ nhinha uptobzé hâ ma tô
duré pru. Te te pru wi, wa tô duré wapa,

si'ubdatô âma ropoto na ihâiba norî hârâ
hâ, âne:

— We aiwatobro. — Âne te hâ.

Tawamhâ awa'awi wa tô awaru tisâ,
ñrâdâ hâ. ñmapraba'wa hâ te marî
pibuzé hâ 're ti'â, tinhib'rata, amnhô
pibuzéb da hâ. ⁶Tawamhâ wa tô duré
wapa, damreme uptabi ne hâ, maparane
si'uiwa na ropoto na ihâiba norî ñsi-
masabzém hawi. Âne te rowa'âbâzé hâ
tâma anhoré, awaru 'mapraba'wai ma:

— Âne misi bâtâ na dapawa'â hâ, tô
misi ipibu, tridu wa'âbâzé zarina hâ za.
Âne te za dawi ñsarô hâimo, rowa'âbâzé
hâ. Tane nherê, azeitona wede hâ 're ñsi-
masa mono hâ, duré uwa 'ru hâ 're ñsimn-
hatâ mono hâ u'a za'ra ô di za, azeitona
'râi wa'ui wabre hâ si'utôrî tô da a'â, uwa
'ru 'râi wa'u ñsé zama. — Âne ma tô âma
pa'uwati.

⁷Tawamhâ Pone'ërebâ hâ ma duré
pru, maparane si'uiwa na âma ïbaihâ
nhinha uptobzé hâ. Te te pru wi, wa tô
duré wapa, ropoto na ihâiba norî hâ ma-
parane si'uiwa na âma hâ, da'râsutu'wa
hâ. Âne te hâ:

— We aiwatobro.

⁸Tawamhâ hârâ wi, wa tô duré sabu,
dadâ'â wa, dahâiba'a ne awaru ihâiba'a
hâ. ñmapraba'wa nhisi hâ Adâ'â na ñsisi
hâ. Duré ihâiba amo, 'râwi te te ñsa'u
mono nhisi hâ, Adâ 're ihâimana za'ra
mono zé. Tawamhâ ma tô pisutu zahuré
ni, te te da'a'uprosi zahuré mono da,
daro mono bâ, dasi'wapé na. Duré mram
na te te da'a'uprosi zahuré mono da, ma tô
pisutu zahuré ni, duré dahâzé pire na te
te 're ñdaduri mono na, duré abaze zahi
na zama. Tawamhâ daza'rata ahâ prâ na
te za dasi'utôrî, daro mono bâ. Maparane
si'uiwa na dahâiba wamhâ, misi si te za
dadâ'â za'ra. Taha zarina te za da'ahâ prâ
na ai'utôrî ni, daro mono bâ.

⁹Tawamhâ Pone'ërebâ hâ ma tô duré
ïmrotô hâ pru, ïbaihâ nhinha uptobzé
hâ. Tawamhâ te te pru wamhâ, wa tô

duré 'madâ'a za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're isimroi mono norĩ pē'ēzani hã, tô sena na Zezusihi zazei'wa na pahi âna dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're isimroi mono norĩ pē'ēzani hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzê nomrizêb 'rowi te asimro, wedeza ne 'rowi. ¹⁰Tawamhã mreme 'râihã na te hã:

— Wanhib'apito, danhipai u aiwaihu'u pese di. Aiwê uptabi di. Tô sena, a hã. Taha wa, e nimahã na hã wa'uprosi'wa norĩ âma iwasédé hã sa'ra ô di za, ti'ai âma 're ihâimana wasété za'ra mono âma. E niwamhã wa'ruiwa'âbã za'ra ô di za, asimi'ahârizém na hã. — ãne te hã, mreme 'râihã na.

¹¹Tawamhã da'uza hãirã hãpa, ma tô tâma sômri za'ra ni, tidã'âzêb u sipizari âna, Zezusihi âma 're hâimana za'ra mono wa. Ma tô duré tâma nharĩ za'ra ni:

— Ma'âpé, asimi'ê na a'â 're asimipari za'ra wa'aba mono. Da te 're isimroi mono norĩ za'ratazé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutuzé hã zahadu da te dasina azahutu ô di. Da te ai'uprosi aba ne, asiré isazei'wa norĩ, za da te 're isimroi mono norĩ za'ratazé wab ô wa, te za a'â asimi'ê na sô 're asimipari za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô tâma nharĩ za'ra ni.

¹²Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'a wamhã, ma tô Pone'ërebã hã duré pru imropã âma hã, ibaihã ninhã uptobzê hã. Te te pru wamhã, awa'awi ma tô ti'a hã sãsã'ã, sa'ëtê uptabi. Bãdã hã ma tô duré titoptã'ã, zazahã ihã 'rãdã'ã uptabi ne. A'amo hã ma tô duré titômo wapru. ¹³Wasi hã ma tô duré rere, ti'ai u. Pidera wede 'rã hã rowa'u'u za'ëne hã te te 're pari za'ra mono wa, 're i'a'a mono ne, ma tô wasi hã rere, ti'ai u. ¹⁴Tawamhã ma tô duré hãiwa nhirôno hã ai'ub'rã, ibaihã da te 're

i'ub'rã za'ra mono ne. Duré ti'a hã sãsã'ã wamhã, ëtê 'râihã, daro mono bâ 're isimasa mono hã ma tô sina si'rê, 're isimasa mono zém nhiti. Rob'rê za'iti zama, ma duré uburé sina si'rê, 're isimi'wara mono zém nhiti. ¹⁵Tawamhã ti'ai âma danhib'apito mono bâ dama ipire mono bâ ma tô ëtê 'râihã zahãpã sima'uri, da'madã'ã'wa norĩ hã, duré da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ hã. Isibrob ahã norĩ zama ma tô sima'uri, isibrob'ô norĩ zama, pawa'âbã âna iwada'uri zarina si te te dama 're iromhuri za'ra mono norĩ zama, duré wada'uri âna si'uihã na 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. Uburé ma tô dasima'uri, ëtê 'râihã zahãpã ëtê're 're, duré ëtê nhi'riti 're, dasi'utôri tô mono da. ¹⁶Tawamhã ëtê 'râihã norĩ ma, te nasi si'mahãrã za'ra, ëtê tômo wawê norĩ ma zama. ãne te nasi tâma si'mahãrã za'ra:

— Ma'âpé, wanhiswi we airere'e aba mono, wa'upsibi za'ra wa'aba mono da, hãiwa âma danhib'apito simasisizém na isãmra hã te te wa'asãmri tô da. Duré Pone'ërebã nhimiházé wi, wanhiswi we asa'wari aba, tiwi wazuwa za'ra wa'aba mono da. ¹⁷Bãdã ipipa hã ma tô oto iwa waptãrã, ô norĩ hã te te iwa'uprosi zahuré mono zéb da hã. E 'wa hã hãiba ré tiwi watobro da bâ. Ni'wa hã dã'ã âna tiwi watobro waihu'u ô di za. Sô'rata waihu'u zahuré ô di za. — ãne ma tô ëtê tômo wawê norĩ ma, nasi si'mahãrã za'ra.

ãne inhotô 'rowim ne, te i'azabui mono hã, duré te i'awapari mono hã.

Izarazéhé nhihuđu uihã ui'éré za'ratazé wasu'u, 144 miu na

7 Tawamhã wa tô duré sabu za'ra, maparane si'uiwa na hãiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Bãtã pusizém niwĩ misi te za, ti'ai âma hã. Bãtã zasizém niwĩ te duré misi za. Duré hãiwa'a're si'uiwa na

te duré si'uiwada zahuré. 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma ipisutu za'ra zéb zarina, te ta norĩ hã rowa'u hã si'u tété za'ra, bātã pusizém niwĩ, duré bātã zasizém niwĩ, duré hãiwa'a're si'uiwa na, te te 're rowapõrĩ tō za'ra mono da. Te te 're âzasisi za'ra tō mono da, te rowa'u hã siwi tété za'ra, duré wede hã te te 're rési tō za'ra mono da. ²⁻³Taha parimhã, wa tō duré sabu, hãiwa ãma romhuri'wa hã aimawi hã. Bātã pusizém hawi ma tō we sihãiré. Ta hã te rob'ui'ére siro hã tinhib'rata we 're ti'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ ãma te te 're řaza'ra mono zéb da hã. Tawamhã maparane si'uiwa na hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te 'mahãrã za'ra, mreme řãihã na:

— Tõ'ã. Ti'ai ma, rob'manharĩ za'ra wa'aba tō a'ã, ã poré ma zama, duré wede ma zama. Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ hã a'ã wa te a'uihã ui'ére mono, pibui pese da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihãzém na dazu te te robzépata za'ra tō da. — Æne te 'mahãrã za'ra hãiwa ãma romhuri'wa hã, tinhib'rata rob'ui'ére siro te te 're řrã'ãri hã. Tawamhã ma tō oto a'uihã ui'ére, bātã pusizém hawi řwatobro hã tisiré norĩ me. Maparane si'uiwa na hãiwa ãma romhuri'wa norĩ ma, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã tãma 'ru za'ra aré, řsimi'manharĩ waihu'u pese zém na ti'ai ma, te te rob'manharĩ za'ra da aré, duré ã poré ma, te te rob'manharĩ za'ra da. Tane nherẽ, hãiwa ãma romhuri'wa aimawi hã ma tō ãma pa'uwati za'ra, ti'ai ma, te te a'ã rob'manharĩ tō za'ra da.

⁴Tawamhã wa tō duré wapa, ni'wai mreme hã. Te řma wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ za'ratazé hã. Æne te řma wasu'u:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ za'ratazé hã ãne, řuihã ui'ére ré norĩ hã 144 miu na ihãiba za'ra hã. — Æne ma tō ni'wa hã řma waihu'u. Æ hã Izarazéhé nhihudu norĩ za'ratazé, te wasu'u. řsi-

hudu sidãpãsi, te awasu'u. ⁵Zudaha nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Rubéhé nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Dadihi nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. ⁶Duré Aséhé nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Naptarihi nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Manaséhé nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. ⁷Duré Simi'ãhã nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Réwihhi nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Isacaha nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. ⁸Duré Zeburõhõ nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Zuzéhé nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Duré Bëzamihi nhihudu uihã ui'ére za'ratazé hã 12 miu na. Simisutu hã, řuihã ui'ére za'ratazé hã 144 miu na řsa'ratazé hã, Izarazéhé nhihudu norĩ za'ratazé hã, řsihudu sidãpãsi.

Æne wa tō waihu'u, řnhotõ 'rowim ne.

**Da'ahã uptabi na 'Re
ihâimana u'âsi mono nho're
řdahâimana za'ra zé wasu'u**

⁹⁻¹⁰Taha parimhã, wa hã Zuwã, wa tō duré 'madã. Te 'madã'ã wamhã, wa tō da'ab'madã, da'ahã uptabi na, da te řdaza'rata waihu'u õ hã. Dapoto mono bã te aimasam ni, damreme sipo'o mono bã 're řdahâimana za'ra mono hã. Danhib'apito simasisizém nho're te aimasam ni, duré Pone'ërebã nho'reb zama. Da'uza hãpa hãirã ré te řsõ're aimasam ni. Tawamhã wa'asu ne hã, da te tété za'ra sina, te damreme řãihã na ãma tawata za'ra ni, ãne:

— Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, danhib'apito simasisizém na řsãmra hã ta hã, Wa'anho'reptui'wa. Duré Pone'ërebã hã řsiré Wa'anho'reptui'wa. Æ norĩ hã ma tō wawasété wi te te 're wa'anho'reptu zahuré, 're řwasi'utõri za'ra mono zé wib

zama. — Āne te damreme 'rāihā na āma tawata zahuré ni.

¹¹Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa norī hā te zahadu danhib'apito simasisizé mana wawi aimasa. 24 na dama ĩpire za'ra norī hā ĩsisōré mana wawib zama te zahadu aimasa, maparane si'uiwa na ropoto na ĩhāiba norī mana wawib zama. Ta norī hā hāiwa āma romhuri'wa norī hā ma tō duré danhib'apito simasisizém nho're hi'rātītō ana, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma wata za'ra da. ¹²Āne te āma tiwata za'ra:

— Tō sena, wa ai'āma si 're wawata u'āsi za'ra. Tō sena, aiwaihu'u pese uptabi di. Duré aiwē uptabi di. Duré asōprub uptabi di. Tō sena danhipai u uptabi dama aipire na te 're aihāimana mo. Tō sena, wa āne ai'āma wawata za'ra ni. — Āne te āma tiwata za'ra, hāiwa āma romhuri'wa norī hā.

¹³Tawamhā āma wata za'ra pari, ma tō 24 na dama ĩpire norī siré hā misi ĩmazadanha, āne:

— E 'wam norī hā, ō norī hā, da'uza hāpa hāirā ré hā. E ma hawi we ĩdasi'aba'ré. — Āne te ĩmazadanha.

¹⁴Tawamhā asa wa tāma tinha:

— Me. Wa hā te waihu'u ō di. Aima waihu'u pese di, a hā.

Tawamhā ma tō oto ĩma waihu'u, āne:

— Ā norī hā ropsi'utōrízéb āma, ti'ai āma da te 're ĩrobzépata za'ētē za'ra mono zéb 'rāsutu u, hāiba ré ré 're ĩhāimana za'ra mono. Da te dasima 're ĩrob'manharī wasété za'ra mono zém na 're ĩdasi'utōrī mono zém hawib ō di. Te te 're robzépata za'ētē za'ra mono nherē, hāiba ré ré we ĩwairébé, ā norī hā. 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma, ma tō sihāiba 'ru za'ra, Pone'ërebâ wapru na dazada ĩdâázém na ĩwasété wi te te 're a'upsōi pese mono da, da'uza hā hāirā da, da te 're ĩ'upsōi pese za'ra mono ne.

¹⁵Taha wa, te ā norī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono simasisizém nho're aimasa,

uza hāpa hāirā ré. Romhuri zahāri āna te te tāma 're romhuri u'āsi za'ra, āma 're ĩdawata za'ra mono zéb āma hā. Duré danhib'apito simasisizém na ĩsāmra hā te za duré 'rāwi āma 're sisaprī u'āsi za'ra, ĩ'uza hāpa hāirā ré norī āma hā, ĩ'rata za oto 're sāmra u'āsi za'ra mono wa.

¹⁶Tawamhā ā norī hā mra te te 're sépata zahu za'ra mono ō di za oto. Duré te te 're 'rubu zahu za'ra mono ō di za oto. Bādâ hā te te 're hāiba zata waihu'u za'ra mono ō di za oto. Duré aimawi rowa'ro ĩpire hā te te 're hāiba zata waihu'u za'ra mono ō di za oto. ¹⁷E marī wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono ō di za oto. Pone'ërebâ hā danhib'apito simasisizéb āma ĩsa hā te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, te te 're robzépata waihu'u za'ra mono ō di za. A'ubuni wi, danhimizama da te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono ne, te za te te 're 'madâ'â pese za'ra. Te za duré ub're u te te 're simroi u'āsi, â u'āsi u, da te 're âhuri mono wa, 're ĩdanomro u'āsi mono zéb u. 'Re da'ry'ry mono wa, da'upī hā da te dasima 're ĩ'u'ō za'ra mono ne, te za duré te te 're apawapto, pē'ëzé āna oto 're nomro u'āsi mono da. — Āne ma tō 24 na dama ĩpire norī siré hā misi ĩma 'maiwaihu'u.

Āne ĩnhotō 'rowim ne, te ĩ'ab'madâ'â mono hā, duré te ĩ'awapari mono hā.

Pone'ërebâ hā 7 āma ĩbaihā ninhha uptobzé te te ĩprubzé wasu'u

8 Tawamhā ĩmrotō āma hā 7 āma hā ma tō Pone'ërebâ hā ĩbaihā ninhha uptobzé hā pru. Te te pru wi, ma tō rowarôtârâ, hāiwa āma hā. Bâtâ pibuzé za'ratazé wāiwa ma tō āma ai'utō, rob'é'é ré hā. ²Tawamhā wa tō duré 'madâ'â za'ra, 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī hā 'Re ĩhāimana u'āsi mono nho're, ĩsimasam norī hā. Ta norī ma, ma tō 7 na danhimnhihârâzé hā sōmri za'ra ni.

³⁻⁴Tawamhā hāiwa āma 'Re ĩhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā ma tō wei

mo, misi aimawi hã. Wedeza ne 'rata te za, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati isadaze hã da te tâma 're izata za'ra mono zéb 'rata. U'awire ne hã étē'ubuzi pré oru 'manharĩ te 're ti'ã, wedewati isadaze nhemézéb da hã. Tawamhã wedewati isadaze hã ma tô ahã na tâma sômri za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te zata za'ra da. Tawamhã wedeza ne oru 'manharĩ âma ma tô zata za'ra, danhib'apito simasisizém nho're. 'Re ihâimana u'âsi mono hã isadaze hã te te hã da, ma tô zata za'ra, wedewati isadaze hã. Te te zata za'ra wamhã, ma tô isizé hã si'ré hâimo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're imreme zusi mono mreme siré. Hâiwa âma romhuri'wa nhib'rata hawi, te isizé hã si'ré hâimo, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're isam nhib'rata hawi. ⁵Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô pré'a 'manhe, u'awire ne hã oru 'manharĩ 're, wedewati isadaze nhemézéb 're. Wedeza ne na, wedewati zadaze hã da te 're izata za'ra mono zém hawi ma tô pré'a 'masisi. Te te 'masisi wamhã, ma tô ône haré ti'ai u sa'wa, uzã hã. Te te sa'wari wamhã, ma tô tâiwapsa hã watobro, tâirãrã'ã zama. Tãsi'ubuzi zama, ma tô duré watobro. Ma tô duré ti'a hã sãsã'ã.

**Hâiwa âma romhuri'wa norĩ,
tinhimnhihârâzém na
isimnhihâsizé wasu'u**

⁶Tawamhã 7 na hâiwa âma romhuri'wa norĩ hã ma tô oto asôré pese, tinhimnhihârâzém na simnhihãsi da.

⁷Tawamhã imorĩ'rada hã ma tô tinhimnhihârâzém na amnhihârâ. Simnhihârâ wi, ma tô tâzã hã rere ti'ai u, unhamã zama. Dawapruĩ wazari, ma rere uzã hã, duré tâzã hã. Ti'ai u rere'e wamhã, daro mono bâ ma tô ti'a hã zada, iwâiwa præ na. Wede hã 're isimasa mono hã ma tô duré si'uzã, isa'ratazé

wâiwa præ na. Du zama ma tô uburé sihõmo, daro mono bâ.

⁸Tawamhã maparane âma hã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô duré amnhihârâ, tinhimnhihârâzém na. Simnhihârâ wi, ma tô marĩ hã étē rãihã ne hã âi ba waptãrã, unhamã ro'o ré. Waptã'ã wamhã, â poré mono bâ ma tô â wâiwa præ na âwapru. ⁹Tepe norĩ hã â 'rowi 're ihâimana za'ra mono hã ma tô duré si'utõrĩ, ahã præ na, isa'ratazé wâiwa præ na. Ma tô duré uba're hã ahã præ na si'utõrĩ, â nhisi baba 're isisa'rei mono hã. Isa'ratazé wâiwa præ na ma si'utõrĩ.

¹⁰Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã si'ubdatõ âma hã ma tô duré tinhimnhihârâzém na amnhihârâ. Simnhihârâ wi, ma tô wasi isa'êne hã waptãrã, hâiwa hawimhã. 'Rãsitõ ro'o ne, te ro'o'a'a. Waptã'ã wamhã, nima niwimhã panho'õmo norĩ nhisiwi, ma tô waptãrã. Isa'ratazé wâiwa præ na panho'õmo nhisiwi, ma waptãrã, ub're nhisiwib zama. ¹¹Tawamhã pa nho'õmo norĩ nhisiwi iwaptã'ãzéb âma hã ma tô dawĩ ti'ázé pire. Tawamhã da te âhuri wamhã, ma tô da'ahã na dasi'utõrĩ, âzé pire uptabi wa. Wasi isa'ëtē nhisi hã âzé'wa na isisi hã.

¹²Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã maparane si'uiwa na âma hã ma tô duré tinhimnhihârâzém na amnhihârâ. Simnhihârâ wi, ma tô bâdã hã itõmo wâiwa præ na titobra. A'amo zama ma duré itõmo wâiwa præ na titobra. Wasi norĩ zama, ma duré itõmo wâiwa præ na tobra. Taha wa, te te rob'uiwē præ za'ra di wasi hã, duré bâdã hã, duré a'amo hã.

¹³Taha pari, wa tô duré 'madã, si'u hã. Hâimo uptabi te 're warã. Warã sina, te mreme rãihã na dama rob'mahã, âne:

— Ni'ãpé, ni'ãpé, ni'ãpé. Ti'ai âma uburé pese 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima ropipa uptabi za'ra wa'aba di za. Hâiwa âma romhuri'wa norĩ si'ubdatõ isimnhihãsi õ, tinhimn-

hîhârâzém na oto simnhîhâsi wamhâ, îsimnhîhâsi sidâpâsi te za ropîpa uptabi hâ asô tiwairébé 'wa. — Âne te si'u hâ dama rob'mahâ.

Âne înhotô 'rowim ne, te î'azabui mono hâ, duré te î'awapari mono hâ.

9 Taha pari, ma tô îmrotô âma hâ amnhîhârâ duré, hâiwa âma romhuri'wa hâ, tinhimnhîhârâzém na. Simnhîhârâ wi, wa tô sabu wasi hâ, hâiwa hawi ti'ai u îwaptâ hâ. 'Ridawazé hâ ma tô wasi ma sômri ni, ab're 'rehâ 'ridawazé hâ. (Ab're 'rehâ hâ, wa'uburé norî 're îhâimana za'ra mono zé). ²Tawamhâ wasi hâ ma tô ab're 'rehâ hâ 'ridawa. Te te 'ridawa wamhâ, ma tô îsîzé hâ watobro, ab're 'rehâ hawi. Îsîzé hâ unhama ro'o za'êtê nhizédé ne hâ. Tawamhâ, watobro wamhâ, ma tô bâdâ hâ tómo zuwa. Ma tô duré hâiwa'utô, ab're 'rehâ nhizé hâ. Taha wa, ma tô daro mono bâ tirobra. ³Tawamhâ îsîzédé hawimhâ ma tô 'ridi hâ wairé, ti'ai u. Tawamhâ ta norî ma, ma tô pisutu za'ra ni, apa'apa 'wa nhi'oto nhîpsari ne îsé uptabi ne, te te dama 're rob'manharî za'ra mono da, 'Re îhâimana u'âsi mono nhîmi'manharî waihu'u pese zém na. ⁴Âne te ni'wa hâ tâma nharî za'ra:

— Dui ma, 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono ô di za, wesuirâ ma zama, wede ma zama. — Âne te âma uwati za'ra. Te duré tâma da'ru za'ra:

— 'Re îhâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê'ô, uihâ ui'éré âna 're înomro mono norî ma si, te za 're îrob'manharî wasété za'ra wa'aba mo. ⁵Tane nherê, 're danhimroi wa'aba mono ô di za. A'amo îmrotô na si te za dama 're îrob'manharî wasété za'ra wa'aba mo. Apa'apa 'wa nhi'oto nhîpsari ne îsé pire ne, te za dama 're îrob'manharî wasété za'ra wa'aba mo, da te 're robzépata za'êtê uptabi za'ra mono da. — Âne te tâma dahâiba 'ru za'ra. ⁶Tawamhâ a'amo îmrotô na da te 're robzépata

za'êtê za'ra mono wa, te za 'râwi da te dasima 're rosa'rata wasété za'ra, dasi'uihâ na 'râwi 're dasisimroi mono da. 'Re dasisimroi mono da nherê, 're dasisimroi waihu'u mono ô di za. Te za da te 're robzépata hâ za'ra, a'â.

⁷Tawamhâ 'ridi hâ te asôré, awaru hâ dasi'wapé da, da te 're îpese za'ra mono ne. Êtê'ubuzi pré oru 'manharî na da'râzaa ne ré, te asôré. Duré da'ubu ne îubu mono, awaru hâ. ⁸Duré îséré mono hâ aiwa pi'ô zéré ne. Duré î'wa mono hâ, aiwa hu'u zérépa 'wa ne, î'wa hâ. ⁹Tawamhâ îsi'uwazi tete 'manharî ne ré, te sô'utu ubu ré aimasa. Duré îsaripi ruru hâ ruru'u za'êtê uptabi di. Aiwa awaru na wedewarare tete 'manharî ruru'u ne hâ, dasi'wapé zô âma 're îdasisa'rei mono ruru'u ne, îsaripi ruru hâ. ¹⁰Duré îna're 'wamhi mono hâ apa'apa 'wa nhi'oto na're 'wamhi ne. Taha nhîpsari ne, sé pire di, îsimiwa'rezé hâ. Tawamhâ tina're 'wamhi na te za tô te te dama 're rob'manharî wasété za'ra. A'amo îmrotô na te za te te 're dahâzub u'âsi. ¹¹Duré îsîb'apito za'ra hâ te 're hâimana, ab're 'rehâ 'madâ'â'wa hâ. Zudezu norî nhîminhisizém na hâ, Abado na îsiminhisizé hâ. Duré deredu norî nhîminhisizém na hâ Aporî'â na îsiminhisizé hâ. Îsîsi hâ da'uprosi'wa, te wasu'u.

¹²Tawamhâ ropîpa hâ îmorî'rata na îwatobro hâ ma tô ai'utô. Tane nherê, te za duré ropîpa hâ maparane dazô pu.

¹³Tawamhâ hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ îmropâ âma hâ ma tô duré tinhimnhîhârâzém na amnhîhârâ. Simnhîhârâ wi, wa tô duré ni'wai mreme hâ wapa. Oru 'manharî na wedeza ne na 'Re îhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati îsadaze, da te tâma 're îzata za'ra mono zé 'râ'wa mono hawi, îmreme hâ. ¹⁴Hâiwa âma romhuri'wai ma, îmropâ âma îsimnhîhârâ ma, te te înharî hâ wa tô wapa. Âne îmreme hâ:

— Ma'ápé, wa'uburé maparane si'uiwa na ipawasisi ré norī ma, ipawasisizé hā wasihu za'ra na, Eprati na pa nho'omo nhisi āma 're īsi'ubumroi mono norī ma. — Āne īmreme hā.

¹⁵Tawamhā ma tō oto tāma wasihu za'ra. Duréihā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma ropisutu sirōmo za'ra, niwapsi bādā te te ipisutuzé hā, iwa waptā'ā wapsi, te te da'uprosi mono da. Tō ā bātā na iwa waptā'ā wa, ma tō ipawasisizé hā tāma wasihu za'ra. Tawamhā daro mono bā da'ahā uptabi prā na te za wa'uburé norī hā te te da'uprosi, daza'ratazé wāiwa prā na. ¹⁶Tawamhā wa tō wapa, daza'ratazé 'mahârā hā, dasi'wapé zō awaru na īdasisa'rei mono norī za'ratazé hā. Āne daza'ratazé 'mahârā hā, te iwapari hā, 200 mirōisi na. Da'ahā uptabi di. ¹⁷Tawamhā awaru, wa tō sabu za'ra, dasi'wapé zō āma 're īdasisa'rei mono zé hā. Danhotō 'rowi, da te 're irosawērē za'ra mono ne, wa tō īnhotō 'rowim ne sabu za'ra, īsisiwi īsi'ubumroi mono norī zama. Ta norī hā īsi'uwazi tete 'manharī ne ré, te sō'utu ubu ré īsisi asimro. Īsō'utu ubu mono hā unhama ro'o pré ne na, iwamnarī mono hā. Duré sôté uzé ne na īsō'utu ubu zé wamnarī mono hā. Duré rēnhipré nho'utu uzé ne na, īsō'utu ubu zé wamnarī mono hā. Duré awaru 'rāi mono hā, aiwa hu'u zérépa 'rā ne. Īsadaire' hawi mono hā te unhama ro'o mono ne hā nasi wairé, duré īsizedé hā, ētē ro'o nhizédé uzé pire zama. Duré īsizedé uzé pire hā te duré nasi wairé, dapārīzé hā. ¹⁸Tawamhā ā hā, unhama ro'o ne hā duré īsizedé hā duré ētē ro'o nhizédé uzé pire hā ma tō te te da'uprosi, awaru zadai're' hawi, iwairébé mono hā. Daro mono bā da'ahā uptabi prā na ma tō te te da'uprosi, daza'ratazé wāiwa prā na. ¹⁹Āne ma tō tizadai're' ro'o nhipārī na te te da'uprosi, tizamo na zama. Īsamo mono hā wahi ne īsamo hā. Tō wahi 'rā

ne na īsamo 'rāsutu mono hā. Taha na ma tō te te dahāzu.

²⁰Tawamhā dahāiba ré īdasi'atarēme mono hā īdadā'ā mono ō hā, 'rāwi dasi'uihā na 're dasisāmri za'ra mono ō di. Zahadu te wa'uburé norī āma si 're dawata za'ra. Te duré zahadu ropoto hāiba 'manharī āma si 're dawata za'ra, danhib'manharī nhipese na da te 're irob'manharī za'ra mono āma, ētē'ubuzi pré oru 'manharī āma, duré ētē'ubuzi'a prata 'manharī āma, duré īsi'uwazi waipo 'manharī āma, duré ētē 'manharī āma, duré wede 'manharī āma. Zahadu da te rēme mono ō di. Ropoto hāiba 'manharī hā te te rob'madā'ā ō nherē, duré simipari ō nherē, duré morī ō nherē, te zahadu āma 're dawata za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono upana. ²¹Duré zahadu dasipārī hā da te sahāri mono ō di. Duré simi'ā, da te sahāri mono ō di. Duré pi'ō na danhimisaihuri hā da te sahāri mono ō di, duré aibā na zama. Duré dasiwi romnhimi'uri hā da te sahāri mono ō di. Zahadu dawasété wi 're dasipizari za'ra mono ō di. Ōne u'āsi te marī iwasété na si 're dahāimana za'ra.

Āne īnhotō 'rowim ne, te i'awaihu'u mono hā.

**Hāiwa āma romhuri'wa hā
ībaihā ninhā īsyryre te te
're i'rā'ārizé wasu'u**

10 Tawamhā wa tō duré sabu, hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā aimawi hā īsimiwada'uri pire hā. Hāiwa hawi ma we si'ra, hāiwa'a na ubu ré. Tāiwaipore te duré i'rā nhisiwimhā za. Duré i'ubu hā aiwa bātā ro'o ne. Duré unhama ro'o pa ne, i'za hā. ²Tawamhā ībaihā ninhā īsyryre te sōzi haré 're ti'ā, tinhib'rata. Tawamhā ā poré nhisiwi ma tō tipara nhimire niwimhā tipara hā tisā. Ti'a nhisiwi ma tō duré tipara nhimi'e niwimhā tipara hā tisā. ³Tawamhā mreme rāihā na te

hã. Hu'u zérépa wairō 'rãihã ne, ihãrã hã. Hãrã wamhã, awa'awi ma tô tai-wapsa hã tiwapsa'a za'ra, wapsa'a 'rãihã na. ⁷ Na iwapsa'a za'ra hã. ⁴ Wapsa'a za'ra wamhã, damreme ne hã wa tô wapa. Taha wa, wa tô imreme za'ra hã te iwapari na aré rob'ui'ééré. Tane nherê, te ni'wa hã hãiwa hawimhã ìma tinha, te rob'ui'ééré tô da. Æne te ìma tinha:

— Tô'ã. Rob'ui'ééré tô. Asima si waihu'u, taiwapsa'a nori mreme hã. — Æne te ãma ipa'uwati.

⁵ Tawamhã hãiwa ãma romhuri'wa hã â nhisiwi isa hã ti'a nhisiwib zama isa hã te imadã hã ta hã ma tô hãiwa nho'ômo tinhib'rada hã wê, tinhimire niwî hã. ⁶⁻⁷ Tawamhã simiwê sina, ma tô waihu'u:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã za te irob'manharizéb da hã sô rowaptã ô di za oto. ⁷ ãma hãiwa ãma romhuri'wa hã tinhimnihãrãzém na simnihãrã wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ãma uwaimra, duréihã te te da'ãma sima iropisutuzé hã dama iwaihu'u'ô hã. Duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wa nori ma, te te iropisutuzém na te za oto dama rob'manha. Æne, wa tô sena na awaihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a, isimiropisutuzém na zama. — Æne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para waihu'u, hãiwa ãma romhuri'wa hã, hãiwa nho'ômo tinhib'rada te te iwê hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ta hã hãiwa 'manharî'wa, duré ti'ai 'manharî'wa, duré â poré 'manharî'wa, duré uburé iwa 're idahâimana za'ra mono potô 'wa.

⁸ Tawamhã hãiwa hawi we te te ìma inharî 'rata mreme hã wa tô duré wapa. Æne te duré ìma tinha:

— Ma'ápé, sô aimorî, ibaihã nhinha isyryre zô, âri da, hãiwa ãma romhuri'wa, sô'a haré tinhib'rada te te 're irã'âri zô. Ô hã hãiwa ãma romhuri'wa, â nhisiwi isa hã, ti'a nhisiwib zama. — Æne te sô izatô.

⁹ Tawamhã wa tô itême sô mo. Sô iwisi wamhã, wa tô tiwi waptê, ibaihã nhinha isyryre hã. Te tiwi waptêre wamhã, te ìma ti'ru, ãne:

— Ma'ápé âri, 'rêne da. 'Rêne wamhã, ropîni ne hã isei uptabi za, asadai're 'remhã. Tane nherê, oto sômri wamhã, adi'i 'remhã te za anomozé. — Æne ma tô ìma waihu'u.

¹⁰ Tawamhã wa tô oto ti'ã, isib'rata hawi ibaihã nhinha isyryre hã. Te âri wamhã, wa tô ti'rê. Te 'rêne wamhã, ropîni ne hã sei uptabi di, izadai're 'remhã. Tane nherê, te sômri wamhã oto, idi'i 're, ma oto inomozé. ¹¹ Tawamhã ni'wa hã te ìma tinha:

— Te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã dama 're isadawa wasu'u mo, dapoto mono bâ za dama 're iromhâimana za'ra mono zém na hã, damreme sipo'o mono bâ. Daro mono bâ dama ipire za'ra nori ma, za 're iromhâimana mono zém na zama te za duré dama 're isadawa wasu'u mo. — Æne ma tô ìma waihu'u.

Æne inhotô 'rowim ne, te i'ab'madã'ã mono hã, duré te i'awapari mono hã.

'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nori wasu'u

11 Tawamhã ma tô ìma sômri ni, wedehu waré ne hã marî pibuzé hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô izatô:

— Mo oto aimorî ti'ai ãma inhorôwa u, wedehu waré ne na, 'ri hã pibui mono da, duré ìma danhoprubzé nomrizé hã pibui mono da, wedeza ne hã, danhimizama da te ìma 're izata za'ra mono zé hã. Ma'ápé duré inhorôwa ãma, i'ãma 're idawata za'ra mono nori hã sa'rata za'ra na. ² Tane nherê, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri nho'remhã pibui mono ô di za. Ta hã wa tô pisutu, inhib'a'uwê'ô nori si te te ãma 're ubumroi mono da. Ta nori hã niwapsi te za Zeruzarê ãma hã 'ri nho'u iwê uptabi ãma hã da'ãma ai'utê

za'ra. Taha wa, te za te te sina dawasi za'ra. 42 na a'amo ihâimana u te za te te da'ama rowamnarî za'ra, 1,260 na bâdâ za da'ama îsi'utôrizéb u. ³Taha ré, wa za îzadawa wasu'u'wa norî hâ satôri zahuré, tô 1,260 na bâdâ îsi'utôrizéb u simi'ê na te te îzadawa wasu'u zahuré mono da. Tawamhâ pone'ërebâ zéré 'manharî na uza wasété ré, te za tineb zahuré, pê'ëzé uptabi zahuré wa, da te dasiwi 're îwê'ô pese za'ra mono wa. — ãne ma tô îma waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ.

⁴ã norî hâ azeitona wede ne, te duré 're hâimana zahuré, îrâi wa'ui wabre hâ îro'o pese ne, simi'ê na te te dama 're sadawa wasu'u zahuré mono wa. Rob'uiwézém ne, te duré 're hâimana zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rob'uiwê zahuré mono wa. Uburé Danhib'apito nho'a te 're sima'wara zahuré. ⁵Tawamhâ ni'wa hâ te te tâma rob'manharî wasété zahuré da nherê, te za tizadai'rê hawi unhama ro'o na wîrî zahuré. ãne na te za si'utôri îsitob'ru norî hâ, te te tâma rob'manharî wasété za'ra mono da nherê. ⁶Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ îsimipawapto waihu'u pese zém na te za hâiwa pese zahuré, tâ ta'a tô da, te te dama sadawa wasu'u zahuré mono sina. Duré te te waihu'u pese zahuré di, te te âwapru zahuré da hâ, duré te te sima îwê zahuré zéb zarina, ti'ai ma, te te nasi îrob'manharî wasété zahuré da hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono u, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, te za ãne te te dama arob'manharî zahuré.

⁷Tawamhâ te te sadawa wasu'u zahuré mono pari, te za ropoto siwamnarî hâ ab're 'rehâ hawi îwatobro hâ sô tisi zahuré, te te 'wapé zahuré da. Tawamhâ ropoto siwamnarî hâ aibâ norî ma, siptete zahuré wa, te za pârî zahuré. ⁸Tawamhâ 'ri nhi'rîti 're za'êtê âma, te za taré ihâiba hâ hâ tiza'wari zahuré, 'ri

nho'ômo za'êtê âma, wede nhonhi'râmi na Îsib'apito za'ra, da te dasiwi îwîrîzém nho'ômo âma, dama îsa'rese za'êtê âma. Sodomâ na 'ri nho'ômo nhisi âma, 're îdahâimana wasété za'ra mono ne, ã 'ri nho'u hâ. Duré Ezitu na romnhisi âma 're îdahâimana wasété za'ra mono ne hâ, ã 'ri nho'u hâ. ãne 'ri nho'ômo zahuré na âma îsimir'ézé hâ, Zeruzarê hâ. ⁹Tawamhâ da'ahâ uptabi na te za itême ubumro zahuré ni, ihâiba hâ hâ da te dasiwi 'madâ'â zahuré da, 'ri nhi'rîti sa'wari ré. Si'ubdatô bâdâ îne wâiwab u, te za dapoto mono bâ dasiwi 'madâ'â zahuré ni, damreme sipo'o mono bâ, 're îdahâimana za'ra mono hâ. Te za duré âma tasi'uwati za'ra ni, da te dasiwi za tô da. ¹⁰Tawamhâ ti'ai âma daro mono bâ 're îdahâimana wasété za'ra mono norî ma hâ rowê za'ra di za, îsadawa wasu'u'wa norî hâ dâ'â zahuré wa. Taha wa, te za 're dato za'ra. Te za duré danhibzari na tasisawi za'ra ni. Îsadawa wasu'u'wa norî hâ dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, te te dama 're ropipa zahuré mono ré, dâ'â zahuré wa, te za 're dato za'ra. ¹¹Tawamhâ si'ubdatô bâdâ, âma îneb zahuré zé wâiwa pari, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ip'ëzani hâ apâ tâma sômri zahuré, hâiba ré 're neb zahuré da apâ. Taha pari, te za oto hâiwi aimawara zahuré. Sima'wara zahuré wamhâ, te za tâma tapahi uptabi za'ra ni, da te îmadâ'â za'ra norî hâ. ¹²Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ te za wapari zahuré, hâiwa hawi ni'wai mreme hâ. Mreme 'râihâ na te za sô tihârâ zahuré:

— We ane wa'aba, hâimo. — ãne te za ni'wa hâ sô tihârâ zahuré.

Tawamhâ îruiwapari'wa norî hâ te te 'madâ'â za'ra mono ré, te za hâiwa'a na tizasi zahuré, hâiwa u. ¹³Tawamhâ zasi zahuré wi, awa'awi te za sa'êtê uptabi ti'a sâsâ hâ watobro. Watobro wamhâ, 'ri hâ

nima nori hã te za sina, Zeruzarẽ âma, 'ri nho'õmo 'remhã 're isimasa mono hã. 10 na 'ri 'maihamana wamhã, te za misi si dawí rere'e. Te za duré 7 miu na tadã'ã za'ra ni, ti'a sãsã'ã na hã. Tawamhã dadã'ã âna idasi'atarẽme mono hã te za tapahi uptabi za'ra ni. 'Re ihãimana u'âsi mono âma te za twata za'ra ni, hãiwa âma 're isãmra mono âma, simi'manharí waihu'u pese uptabi wa.

Ãne ñhotõ 'rowim ne, te ñawapari mono hã, duré te ñazabui mono hã.

¹⁴Tawamhã ropipa hã maparane ipu hã tâibã oto. Tane nherẽ, zahadu si'ubdatõ âma zõ, te rowaptã. Romhuture di oto, duré ropipa ñwatobro da hã. Ma'ãpé ãne waihu'u pese za'ra wa'aba.

**7 âma hãiwa âma romhuri'wa
hã tinhimnihârâzém na
isimnihârâzé wasu'u**

¹⁵Tawamhã 7 âma hãiwa âma romhuri'wa hã ma tô tinhimnihârâzém na amnihârã. Simnihârã wi, hãiwa âma damreme 'rãihã hã wa tô wapa. Ãne te nharí za'ra:

— Satanasíhi nhimi'madã, 're danomro mono da, ma tô da te dasima 're wẽ za'ra aré, daro mono bã. Tane nherẽ, ropã te za oto 'Re ihãimana u'âsi mono nhimi'madã'ã si 're danomro, Wanhib'apito nhimi'madã hã. Danho'reptui'wa da, te te ipisutu nhimi'madã'ã zama te za 're dahãimana za'ra oto. Wanhib'apito hã te za tô te te 're da'ab'madã'ã u'âsi oto, õne u'âsi. — Ãne wa tô wapa, hãiwa âma damreme 'rãihã hã.

¹⁶Tawamhã 24 na dama ipire za'ra nori hã 'Re ihãimana u'âsi mono nho'a tisimasisizém na isi'ubumro nori hã ma tô hi'rãtitõ tãma ana, âma wata za'ra da.

¹⁷Ãne te âma tiwata za'ra:

“Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ihãimana u'âsi mono, a hã danhipai u

asiptete uptabi di. Duréihã marí õ ré hã, te 're aihãimana u'âsi mo. Ai'utõri waihu'u õ di. Õne u'âsi te 're aihãimana mo. A hã aiwaihu'u pese zé hã, duré danhipai u asiptetezé hã ma tô oto dama ihãiré, da te oto 're 'madã'ã za'ra mono da. Taha zarina ma tô oto danhipai u da'madã'ã pire na âma isãna'ra, ahãna hã. Taha wa, wa ai'ama wawata za'ra ni.

¹⁸Ai'ama 're idawata za'ra mono õ nori hã ma tô asada tizahi pese za'ra. Taha wa, ma tô oto iwa waptãrã, asiwi ida'awẽ'õ pese zéb zarina, dama ñrob'manharí waseté zéb da hã.

Ma tô duré iwa waptãrã, dahãimanazéb zarina dama ñarowairébézéb da hã, uburé adã'ã nori ma hã, asimiroti hã te te 're ñwapari za'ra mono õ nori hã uburé 're ahã za'ra mono da, duré uburé asimiroti wapari pese 'wa nori ma, tãma 're ab'manharí wẽ mono da.

Ma tô iwa waptãrã, asadawa wasu'u'wa nori ma, marí iwẽ hã 're anhomri mono da, te te aima 're ñromhuri pese za'ra mono zé wa'rãmi. Uburé pese asib'a'uwẽ nori ma, marí iwẽ hã 're anhomri mono da, ma tô iwa waptãrã, ai'ama 're iwata za'ra mono nori ma, dama ipire nori ma, dama iwapu nori ma zama.

Ma tô duré iwa waptãrã, ti'ai âma da te 're ñrowaseté za'ra mono nori hã uprosi da.”

Ãne 24 na dama ipire za'ra nori hã ma tô âma po're pu'u za'ra.

¹⁹Tawamhã hãiwa âma 'Re ihãimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb âma hã, ma tô ni'wa hã 'ridawa hã 'ridawa. Te te 'ridawa wamhã, te oto wedehãre hã sõ'awi 'ri para za. Wedehãre 're, te etẽpo ñui'ééré ré hã da'wa, duréihã 'Re ihãimana u'âsi mono te te tinhib'a'uwẽ ma ñropisutuzéb ui'ééré

ré hã. Tawamhã ma tô tâiwapsa hã wato-bro, tâirãrã'ã zama, tâsi'ubuzi zama. Ti'a hã ma tô duré sãsã'ã. Tãzã hã ma duré asa'wa, ìpire hã.

Áne ìnhotô 'rowim ne, te ì'azabui mono hã, duré te ì'awapari mono hã.

Pi'ôi wasu'u, Satanasihî wasu'u me

12 Tawamhã wa tô duré 'madã. Te 'madã'ã wamhã, marî hã ma tô hãiwa nho're na sihãiré, dama isa'rese'õ hã, ãma 're ìdatob'uzu za'ra mono hã. Ta hã dama ìwaihu'u'õ hã wa tô 'madã, pi'õ isa hã. Bãtã ro'o ne na ì'uza hã. Ìpara 'rowimhã a'amo te za. Duré 'ràzaza ré te za. Ì'rãzaza na hã wasi te aimasa, 12 na. ²Ìra te duré ãma sépu, pi'ôi ãma. ãma sépu'u wa, te hãzé te, 're sadari.

³Tawamhã ma duré marî hã sihãiré, hãiwa nho're na, marî isa'rese'õ hã. Ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî hãiba za'ene hã te za. Ìhãiba hã ìhãiba pré. Duré 7 na ì'rã hã. 10 na duré ì'u hã. Powawë ômo ne, ì'ômo za'ra hã. Duré 7 na ì'rã za'ra 'ràzaza hã, danhib'apito 'ràzaza ne hã. Ì'rãzaza si'ubuzi na ì'rãzaza za'ra hã. ⁴Tawamhã tizamo na ma tô wasi hã waibu, hãiwa ãma 're ìsimasa mono hã. Ahã uptabi prã na ma tô waibu, isa'ratazé wãiwa prã na. Tawamhã te te waibui wamhã, ti'ai u ma tô sa'ëté sãmra.

Tawamhã pi'õ nho're te za, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî hã. Pi'õ te sapa ìra zô, waptã'ã wi te te 'rêne da. ⁵Tawamhã ma tô tãma waptãrã aibã na, simiwada'uri nhiptete na za daro mono bã te te 're ìda'awada'uri mono da hã. Tawamhã ma tô tiwi ãri ni, 'Re ìhãimana u'ãsi mono u, danhib'apito simasisizém na 're ìsãmra mono u, ìsiré danhib'apito na 're hãimana mono da. ⁶Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî wi, te pi'õ wara, a'ubuni u, 'Re ìhãimana u'ãsi mono te te tãma ìropese sirômo zéb u, te te tãma ìpisutuzéb u. Tame hãimana

mono ré, te za 1,260 na bãdã ìhãimana u te te 'madã'ã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã.

⁷Tawamhã dasi'wapé, hãiwa nho're ãma ma tô watobro. Hãiwa ãma romhuri'wa hã Midé na ìsisi hã, duré hãiwa ãma ìsiré tãma ìromhuri'wa norî hã, te ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî hãiba za'ene hã siwi 'wapé. Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî hã ma tô sina ana, hãiwa ãma tãma ìromhuri'wa norî me. ⁸Tane nheré, ma tô Midé norî hã ãma ai'uté za'ra. Taha wa, hãiwa ãma 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. ⁹Tawamhã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarî hã ma tô siwi time ti'ai u, apã morî tô da. Ta hã Satanasî, wanhitob'ru. Ta hã duréhã wahi na ìsihãiba. Uburé tizadawa nhipese na te te 're ìda'a'rãmi mono, 'Re ìhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, ti'ai ãma daro mono bã. Tawamhã wa'uburé norî zama ìsib'a'uwé zama ma tô ìsiré siwi sãmra ti'ai u, apã si'aba'ré tô da.

Áne wa tô te ab'madã'ã, ìnhotô 'rowim ne.

¹⁰Tawamhã wa tô duré ni'wai mreme hã wapa. Mreme 'rãihã na te tinha:

— 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã ma tô oto wa'anho'reptuzém na wama ãma uwaimra, wanhitob'rui wi. Danhib'apito na siptete na te te 're ìda'ab'madã'ã mono zé hã ma tô duré dama hãiré oto. Duré Danho'reptui'wa da, te te ìpisudu hã te duré ìsiré te te 're da'ab'madã'ã oto, waihu'u pese na. Wasiré ìsazei'wai ãma, awë sidãpãsi simizazãri ãna ìwasédé hã te te ãma 're ìza'ra mono hã ma tô oto 'Re ìhãimana u'ãsi mono hã sihawî time hãiwa hawî, ti'ai u, Wa'uburé hã.

¹¹Pone'ërebã hã dazada ìdã'ãzéb zarina, ma tô wasiré ìsazei'wa norî hã ãma ai'uté za'ra, Satanasihî ãma. Ìwasu'uwé hã sena na te te dama 're ìsadawa wasu'u za'ra mono zém na zama, ma tô ãma

ai'uté za'ra. Duré da te 're 'ruiwapari za'ra mono wa, dawi 're sihâiba zawi za'ra mono ô di, 're dâ'â tô za'ra mono da. Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono wi sipizari âna, ma tô duré Satanasihî âma ai'uté za'ra. ¹²Taha wa, ma'âpé 're ato za'ra wa'aba mono, hâiwa âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ. Tane nherê, ti'ai âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî hâ aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, â poré na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî ma zama. E marî wa. Wa'uburé hâ sahi uptabi na atême morî aba na dâ'âsina, ti'ai u. Ti'ai âma te te aima 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono da, za 're ihâimana hutu mono zém na te te sina waihu'u wa, ma tô tizahi pese. Taha wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Âne te ni'wa hâ tinha, mreme 'râihâ na.

¹³Tawamhâ ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâiba za'ene hâ hâiwa hawi da te îme na siwaihu'u wamhâ, ma tô pi'ô zarina 're mo, aibâ na îra tâma îwaptâ'â zarina. ¹⁴Tane nherê, ma tô si'ômo wawê paihi hâ îsaripi ré hâ pi'ôi ma za ni, a'ubuni u 're îsâmra mono zéb u, âma wara da, tô ôme, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma îropese sirômo zéb u. Tame te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're 'madâ'â, si'ubdatô wahum nhipai u wâiwa, ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî wi. ¹⁵Tawamhâ ho'orâ ne hâ ma tô â hâ tizadai'ré hawi sa'wa pi'ô zarina, â pré da, â te te 'mapraba da. ¹⁶Tane nherê, ti'a hâ ma tô pi'ôi âma aime. Ti'a hâ ma tô si'ridawa, â zô, â hâ îwa a'a da. Tawamhâ ma tô â hâ îwa ti'a'a tô, ho'orâ hâiba ne tizadai'ré hawi pi'ô zarina te te îsa'wari hâ. ¹⁷Tawamhâ ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ ma tô pi'ô da tizahi pese, tiwi simani wa. Taha wa, ma tô îsihudu norî zô mo, te te 'wapé za'ra da. E 'wam norî hâ te wasu'u, îsihudu norî hâ. Ta norî hâ 'Re

ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're îwapari pese za'ra mono, duré tô sena na Zezusihi zazei'wa na 're îsiwasu'u za'ra mono, te wasu'u. Ta norî zô te mo, ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ te te 'wapé za'ra da. ¹⁸Tawamhâ te oto ta hâ â poré zaihâ na za, supara'ré wa.

Âne înhotô 'rowim ne, te î'azabui mono hâ, duré te î'awapari mono hâ, za îromhâimana mono zém na hâ.

Ropoto siwamnarî pipa zahuré wasu'u, â 'rowimhâ, duré ti'ai 'rowimhâ

13 Tawamhâ wa hâ wa tô duré sabu, â 'rowi ropoto siwamnarî hâ â hawi watobro ré. Îhâiba misi nherê, 7 na î'râ hâ. Duré 10 na powawê ômo ne, î'ômo mono hâ. Î'ômo na hâ danhib'apito 'râzaza si'ubuzi ne ré, te ômo 'râzaza ré aimasa, 10 na. Duré î'râi mono na rob'ui'ére za'ra ré hâ aiwa 'Re ihâimana u'âsi mono newa, 'Re ihâimana u'âsi mono wamri na îsiwaptêrê ui'ére wasédé hâ. ²Duré îhâiba hâ, hu'u hâiba ne. Îpara hâ robzahi para ne hâ ursu para ne. Duré îsada'ré hâ, aiwa hu'u zérépa zadai'ré ne, îsada'ré hâ. Tawamhâ ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ, Satanasî hâ ma tô tinhiptetezé hâ tâma tisô, îsadawa para siré te te da'âma 're romhuri wasété zahuré mono da, îsimiromhuri waihu'u pese zém na. ³Tawamhâ misi î'râi âma hâ î'u'a ré hâ da te wîrî wa, î'wa're ne hâ. Tane nherê, î'wa're hâ ma tô tâma ato. Taha wa, daro mono bâ uburé 're îdahâimana za'ra mono hâ ma âma tatob'uzu za'ra ni. Ma duré âma sasômri za'ra ni, îsimiwada'uri na. ⁴Ma tô duré ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî âma tawata za'ra ni aihîni, â hawi ropoto siwamnarî ma, tinhimî'manharî waihu'u pese zé hâ te te tâma sômri wa. Tane ma tô duré â hawi ropoto siwamnarî âma tawata za'ra ni. Âne te âma tawata za'ra ni:

— E 'wa hã ĩsine hãimana waihu'u pese bã. E 'wa hã ĩsiptete wabzu'wa pã. — Āne te āma tawata za'ra ni, daro mono bã da'ahã na.

⁵Tawamhã â hawi ropoto siwamnarĩ hã, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wa'ẽi wasété, 'rãwi waihu'u pese na sina wata dã'ãsina. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te sadawa uwati ò di. Ma tò duré tãma waproši, dama pire na te te da'awada'uri wasété mono da a'ã, 42 na a'amo ĩsĩsòré mono u. ⁶Taha ré, ma tò 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wa'ẽi wasété tò, ĩsisi na zama. 'Re ĩsãmra mono zém na ma tò duré timreme wasété, duré hãiwa āma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ āma zama.

⁷Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tò duré tãma waproši, â hawi ropoto siwamnarĩ ma, ĩsib'a'uwẽ te te 'wapé za'ra da, te te āma ai'uté za'ra da, ĩsib'a'uwẽ norĩ āma. Ma tò duré tãma waproši, simiwada'uri wasété nhiptete sina te te 're da'awada'uri mono da, dapoto mono bã, duré damreme sipo'o mono bã 're ĩdahãimana za'ra mono hã. ⁸Tawamhã ti'ai āma daro mono bã 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã te za āma 're dawata za'ra, da'ahã uptabi na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã āma 're wata za'ra mono ò di za, ĩbaihã na 're ĩdahãimana u'ãsi za'ra mono norĩ nhisi, 're ĩsimi'wara mono zém na ĩsisi 're ĩsimi'wara mono norĩ hã. Duréihã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te ropoto mono ò ré, danhisi na te te āma ĩrob'ui'ééré za'ra hã â ĩbaihã hã, Pone'ërebã, da te dasiwi ĩwĩrĩ te hã.

Āne za ĩromhãimana mono zém na ĩn-hotò 'rowim ne, te ĩ'azabui mono hã, duré te ĩ'awapari mono hã.

⁹Ma'ãpé, aipo're 'repu'u ré za'ra wa'aba wamhã, wapari pese za'ra wa'aba. ¹⁰Ni'wa hã ĩsazei'wai wamhã, dazazéb 're da te 're séme mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dawĩ 're sawi za'ra mono ò wamhã, te za tò da te 're sé. Duré sib'ézé 'wapa na da te 're simroi

mono da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dawĩ 're sawi za'ra mono ò wamhã, te za tò da te 're simro. Āne da nherẽ, te za sipizari āna āma 're nomro, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono āma.

¹¹Tawamhã wa tò duré sabu ropoto pipa hã, ti'ai hawi ĩwatobro hã. Ma-parane ĩ'u hã, pone'ërebã 'rare òmo ne hã. Tane nherẽ, ĩmreme hã ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ mreme ne, ĩmreme hã. ¹²Tawamhã â hawi ropoto siwamnarĩ nho'a te te 're romhuri, ti'ai hawi ĩwatobro hã. ĩsadawa para te te 're da'awada'uri pese, ti'ai āma daro mono bã 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ hã â hawi ropoto siwamnarĩ āma 're dawata za'ra mono da, ĩrãi āma ĩ'u'azé tãma ĩsitob āma. ¹³Tawamhã ti'ai hawi ropoto pipa hã ma tò te te 're aromhõsi, marĩ ĩwaihu'u'õ na, dama ĩsa'rese'õ na. Hãiwa hawi unhama ro ĩwaptã'ã na ma tò datõmo nho'a romhõsi. ¹⁴Āne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tò tãma waproši, â hawi ropoto siwamnarĩ nho'a te te 're romhõsi mono da. Āne ma tò tinhimiromhõsi na dama 're sadawa nhipese, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, ti'ai āma daro mono bã 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ ma hã. Ma tò duré dama ti'ru, romhãiba, da te dasiwi 'manharĩ da, â hawi ropoto siwamnarĩ hãiba na, sib'ézé 'wapa na da te dasiwi wĩrĩ nherẽ, apã ĩhãiwa'utu hãiba na. ¹⁵Tawamhã romhãiba hã da te dasiwi 'manharĩ parimhã, ma tò 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ti'ai hawi ropoto pipa ma waproši, romhãiba ma, ĩpẽ'ëzani te te tãma sõmri da, mreme ré oto 're morĩ da, duré romhãiba āma 're ĩdawata za'ra mono ò norĩ hã te te 're anhimroi mono da, ti'ai hawi ropoto pipa hã. ¹⁶Tawamhã ti'ai hawi ropoto pipa hã ma tò te te da'awada'uri, da te dasima waproši za'ra da, ni'wam norĩ hã ĩsib'rata nhimire niwĩ da te sib'rata ui'ééré za'ra mono da, duré ni'wam norĩ

hã i'uihâi mono na da te uihâ ui'éré za'ra mono da. Tawamhã ma tô da te a'ui'éré tô, daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã, dama iwapu mono bâ duré dama ipire mono bâ, duré danhibro pese mono bâ, duré danhibrob'ô mono bâ, duré dapawa'âbâ âna dawada'uri zarina si da te dama 're iromhuri za'ra mono bâ, duré dawada'uri âna dasi'uihâ na 're idahâimana za'ra mono bâ. Da'upsâtâ mono bâ ma tô da te da'ui'éré za'ra. ¹⁷Tawamhã danhib'rata ui'éré ô nherê, da'uihâ ui'éré ô nherê, da te 're rob'uipra waihu'u za'ra mono ô di. Duré da te 're rowede waihu'u za'ra mono ô di. Â hawi ropoto siwamnarî nhisi na da'uihâ ui'éré hã, duré danhib'rata ui'éré hã, isisi za'ratazé hã. ãne wa tô te awaihu'u, in-hotô 'rowim ne.

¹⁸A norî wa'wa hã ai'maiwaihu'u pese aba wamhã, ma'âpê isisi za'ratazêb ui'éré hã 'maiwaihu'u aba, iwasu'uzé hã. 666 na isisi za'ratazé hã danhisi za'ratazém na isisi hã te wasu'u.

**'Re ihâimana u'âsi mono,
iwasété hawi te te iwa'âbâ
za'ra norî nho're wasu'u**

14 Tawamhã wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhã, Pone'ërebâ hã wa tô sabu, da te dasiwi iwîrî hã. Si'ã na êtê rãihâ nhisiwi te za. Duré 144 miu na dahâiba hã te isiré aimasam ni, isisi na i'uihâ ui'éré ré mono hã, duré Imama nhisi na zama i'uihâ ui'éré mono hã. ²Tawamhã wa tô duré wapa, hâiwa hawi ni'wai mreme hã. Â'a 'rãihâ ruru'u ne, imreme hã. Duré tai-wapsa' a za'êtê rãrã'ã ruru'u ne, imreme hã. Rowamreme'wa, tinhimirowamremezém na te te 're irowamreme za'ra mono ne, imreme hã. ³Tawamhã 144 miu na ihâiba za'ra norî hã te danhib'apito simasisizém nho're asôré, maparane si'uiwa na ropoto na ihâiba norî nho'reb zama, duré dama ipire za'ra

norî nho'reb zama. Tinho're itém na te tinho're za'ra, dama isa'rese'ô na. Â norî si 're idanomro wasété mono zém hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwa'âbâ za'ra norî si te te waihu'u pese za'ra di, isô're hã. ⁴Â norî hã ma tô 're si'madâ'â pese za'ra, 're siwasété tô za'ra mono da, pi'ô na 're idanhimisaihuri za'ra mono ô ne. Duré pi'ô za'rese'ô'wa 're ihâimana za'ra mono ne, ma tô 're si'madâ'â pese za'ra. Pone'ërebâ nhirã zarina si ma tô 're nomro. Ta norî si ma tô 're idanomro wasété mono zém hawi wa'âbâ za'ra. Ta norî hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma sisômri na'rata za'ra, Pone'ërebâi ma zama. ⁵Duré 're sadawa nhipese za'ra mono ô di. Duré iwasédé hã sena na da te âma 're sa'ra waihu'u mono ô di, iwê na si 're hâimana za'ra mono wa.

**Si'ubdatô hâiwa âma romhuri'wa
norî nhimirowasu'uzé wasu'u**

⁶Tawamhã wa tô duré 'madâ, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã. Hâimo uptabi te 're wara. Iwasu'uwê hã te dama 'mahâ, isi'utôri'ô hã, dapoto mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî ma, duré damreme sipo'o mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî ma. ⁷ãne te mreme 'rãihâ na te te dama 'mahârâ:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré wê uptabi wa, âma 're aiwata uptabi za'ra wa'aba mono. Ma tô iwa waptârã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma i'arowairébézéb u da hã, uburé pese. Taha wa, te za Ropoto'wai âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, hâiwa 'manharî'wai âma, duré ti'ai 'manharî'wai âma, duré â poré 'manharî'wai âma, duré ub're 'manharî'wai âma. — ãne te hâiwa âma romhuri'wa hã te te dama hâiba 'ru 'Re ihâimana u'âsi mono hã, âma 're dawata u'âsi za'ra mono da.

⁸Tawamhã te duré ìsãna'remhã 're wara, hãiwa ãma romhuri'wa hã ìhãiba amo hã. Æne te duré ta hã te te rob'mahãrã:

— Ma tã daré ai'utõ. 'Ri nho'õmo za'ène hã ma tã daré ai'utõ, Babironiza hã. Ma tã uprosi ni. Æsipãrĩ na si pi'õ hã 're ìsai mono hã te za tihãiba amo norĩ ma ti'ru, ìsiré te te àhuri wa, si'rã idi'iti pese za'ra da, ìsiré. Tane ma tã Babironiza ãma 're ìdahãimana wasété za'ra mono norĩ hã te te 're dawada'uri za'ra daro mono bã, da'rã idi'iti wa, siwa'ru 're ìdanomro mono ne, ìsine 're danomro wasété mono da. Taha wa, ma tã daré ai'utõ, Babironiza hã. — Æne te hãiwa ãma romhuri'wa ìsãna'remhã te te rob'mahãrã.

⁹⁻¹⁰Tawamhã si'ubdatõ ãma hãiwa ãma romhuri'wa hã te duré 're wara, hãimo uptabi, maparane nhana're ìwato bro hã. Æne te duré ta hã mre me 'rãihã na te te rob'mahãrã:

— Ni'wa hã à hawi ropoto siwamnarĩ ãma 're wata mono wamhã, duré ìhãiba 'manharĩ na romhãiba ãma 're wata mono wamhã, duré ìsisi na uihã ui'ééré ré 're morĩ wamhã, duré sib'rata ui'ééré ré 're morĩ wamhã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimihãzé ìpire uptabi hã te za te te 're sépata. Ni'wa hã àzé te za dama ti'ru, à na ìwazari'õ hã ìsé pire uptabi hã te te hã'rène da. Te te hã'rène wamhã, ti'uihã idi'iti na, te za sépata. Tane, ropoto siwamnarĩ ãma 're ìwata za'ra mono norĩ hã 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhimihãzé ìpipa uptabi hã te za te te 're sépata za'ètē uptabi za'ra, tãma wẽ'õ pese za'ra wa, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma hã. Unhama ro'õ na te za te te 're robzépata za'ra, ètē ro'õ nhizédé uzé pire na, ìsi'utõrĩõ na. 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ nho'a, te za te te 're robzépata za'ètē za'ra, Pone'èrebã nho'a zama. ¹¹Tawamhã unhama ro'õ nhizé hã te te ãma 're ìrobzépata za'ra mono

nhizé hã te õne u'ãsi 're sizédé 'rãti u'ãsi, hãimo. Unhama ro hã ro'õ nhimizazãri waihu'u õ di, à hawi ropoto siwamnarĩ ãma 're ìwata za'ra mono norĩ ma hã, duré ìhãiba 'manharĩ na romhãiba ãma 're ìwata za'ra mono norĩ ma hã, duré ìsisi na ì'ui'ééré za'ra norĩ ma hã. Õne u'ãsi te à norĩ hã robzépata wi 're wairébé waihu'u mono ãna, te te 're robzépata u'ãsi za'ra. — Æne te si'ubdatõ ãma hãiwa ãma romhuri'wa hã te te rob'mahãrã.

Æne ìnhotõ 'rowim ne, te ì'azabui mono hã, duré te ì'awapari mono hã.

¹²Æne hã za 're romhãimana mono dà'ãsina, te za 'Re ìhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ hã sipizari ãna 're hãimana nhiptete za'ra, ìsimiroti te te 're ìwapari pese za'ra mono hã, Zezusihi ãma si 're ìnomro mono hã.

¹³Tawamhã wa tã duré wapa, hãiwa hawi ni'wai mre me hã. Æne te ìma ti'ru:

— Ma'ãpé, ãne ãma rob'ui'ééré: “Àhãna te ìwaihu'uzém hawi, ni'wam norĩ hã Wanhib'apito ma, te te 're romhuri za-wéré za'ra mono ré, 're dà'ã za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za.”

Tawamhã 'Re ìhãimana u'ãsi mono pẽ'èzani hã ma ãma saze, timreme na. Æne ma ãma saze: “Tane tã. Tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za tã. Simi'è na tinhimiromhuri wẽ ré, te za hãiwa u ìré 're sisisi. Taha wa, te za oto romhuri na tisiwasudu hã sahãri za'ra.” Æne 'Re ìhãimana u'ãsi mono pẽ'èzani te te ãma ìsazezé hã. Æne te za ãma ìrob'ui'é. — Æne ma tã ìma ti'ru, te ãma rob'ui'ééré da.

Ti'ai ãma roptehãrizém na, ãma ìsimiré'ézé wasu'u

¹⁴Tawamhã wa tã duré 'madã. Te 'madã'ã wamhã, hãiwa'a hã te za. ìsisi-wimhã aibã hã te nhamra, ti'ai ãma dasiré ìpodo hã ètē'ubuzi pré oru 'manharĩ na 'rãzaza ré. Roptehãrizéb ré zama te nhamra, ì'wa pese ré. ¹⁵Tawamhã

hâiwa âma romhuri'wa hã ihâiba amo hã ma tô hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono 're îsâmra mono zém hawi watobro, 'ri 'râihâ hawi. Watobro wamhã, te mre me 'râihâ na 'mahã, hâiwa'a na îsâmra hã. Âne te 'mahã:

— Ti'ai âma daro mono bâ ma tô rob'râiré pese. Ma tô iwa wap-târã, îroptehâri mono zéb da hã. Taha wa, ma'âpé roptehâri mono, asimiroptehârizém na. — Âne ma tô hâiwa âma romhuri'wa hã tâma ti'ru, âma îrom-nhimiré'ézém na, rob'râsutuzém na hã. Ti'ai âma 're îdahâimana za'ra mono nori ubumrozé hã te wasu'u, roptehârizé hã.

¹⁶Tawamhã hâiwa'a na îsâmra hã ma tô te te roptehâri tô, daro mono bâ tin-himiroptehârizém na.

¹⁷Tawamhã wa tô duré 'madã, hâiwa âma romhuri'wa hã aimawi hã. Hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono 're îsâmra mono zém hawi ma duré watobro, 'ri 'râihâ hawi. Roptehârizé hã te duré ta hã 're ti'ã, tinhib'rata.

¹⁸Tawamhã ma tô duré hâiwa âma romhuri'wa aimawi hã watobro, wedeza ne hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Ta hã wedeza ne na unhamã 'madã'ã'wa. Ta hã roptehârizé te te 're îrã'ari hã te 'mahã. Âne te 'mahã:

— Ma'âpé, uwa 'ru 'rã hã anhimizuhâri mono, daro mono bâ 're îsimnhatã mono hã. Asimiroptehârizém na te za oto î'anhimizuhâri mo, 'rã prédu mono wa. — Âne te tâma ti'ru.

¹⁹Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô te te anhimizuhâri tô, uwa 'ru 'rã hã daro mono bâ, ti'ai âma hã. Te te anhimizuhâri mono wamhã, ma tô te te anhamra êtê're 're, iwa'u zô, dapara na da te 're îwati za'ra mono zéb 're. ²⁰Tawamhã uwa 'ru 'rã, êtê're 're te te anhamra mono wamhã, ma tô a'râiwati, iwa'u zô. 'Ri nho'ômo nhiti da te 're îwati za'ra mono zéb 're, ma tô

a'râiwati. Te te awati wamhã, dawapru na iwa'u hã tawamhã, ma tô puru, êtêzapu'u hawi. Pu'u wamhã, â wara tete ne te tipraba, dawapru na iwa'u hã. 300 na ti'ai pibuzéb zarina te tipraba, dawapru hã. Duré misi îpibuzé wâiwa, ma ti'ã'masisi hâimo, â 'rehã præ na. Âne 'Re ihâimana u'âsi mono, 're îdahâimana wasété za'ra mono nori ahârizém na âma îsimiré'ézé hã.

Âne înhotô 'rowim ne, te î'azabui mono hã, duré te î'awapari mono hã, za îromhâimana mono zém na hã.

7 na hâiwa âma romhuri'wa nori hã, oru 'manharĩ na u'awi ré îsimasabzé wasu'u

15 Tawamhã wa tô duré marĩ hã sabu, hâiwa nhirôtô na dama îsa'rese'ô hã âma 're îdatob'uzu za'ra mono hã. Hâiwa âma romhuri'wa nori hã 7 na te aimasa. Ta nori ma, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã pisutu, 7 na rob'manharĩ pipa mono hã, îrême ma te te dama 're rob'manharĩ za'ra mono da. Â nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'ahârizéb 'râsudu, te wasu'u.

²Tawamhã wa tô duré sabu, â poré ne hã. Simhi îsarob'a uptabi ne hã â hã, unhamã ro'o na iwazari ré hã.

Tawamhã wa tô duré sabu, â hawi ropoto siwamnarĩ âma te te âma î'ai'uté za'ra nori hã, tô ôhõ âma 're iwata za'ra mono ô nori hã. Taha nhisi hã danhisi za'ratazém na îsisi hã. Îhâiba na romhâiba âma te te î'ai'uté za'ra nori hã wa tô duré sabu za'ra. Ta nori hã te aimasa, simhi îsarob'a ne â poré zarob'a 'rata. Rowamremezéb ré te aimasa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma îsôMRI za'ra ré. ³Te duré tizadawa'a'a, Mozésihi nho'rezém na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa nho'rezém na, Ezitu hawi îsib'a'uwê nori, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dawĩ îsô'reptu za'ra zém na. Te duré tizadawa'a'a, Pone'ërebã te te

're ĩda'anho'reptui mono zém na. Āne te āma tizadawa'a'a:

“Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, aiwaihu'u pese uptabi di.

'Re ĩab'manharĩ mono zé hã wē uptabi di.

A hã daro mono bâ uburé pese Danhib'apito.

Tô sena uptabi na si te dama 're ĩaroti wē uptabi mo. Upai āna, te duré 're ĩda'ab'madâ'â wē mo.

⁴Wanhib'apito, dama aipire uptabi wa, te da te dasiwi 're aiwazé.

Uburé pese, te da te 're aiwasu'u wē za'ra, danhipai u pese, aiwē uptabi wa.

Aiwétési tô sena aiwē uptabi hã.

Daro mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã te za we ai'āma 're dawata u'âsi za'ra, upai āna dama 're ĩarob'manharĩ wē mono zé hã da te 're 'madâ'â za'ra mono wa.”

Āne te tizadawa'a'a, â hawi ropoto siwamnarĩ āma te te ĩ'ai'uté za'ra norĩ hã.

⁵Taha parimhã, wa tô duré sabu, hãiwa āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, 'ri paramhã 'ri 're wa'wa āma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 're ĩsāmra mono zé hã. Ni'wa hã ma tô 'ridawa hã 'ridawa. ⁶Tawamhã ni'wa te te 'ridawa wamhã, ma tô 7 na hãiwa āma romhuri'wa norĩ hã tô ô norĩ hã wairé 'ri para hawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu za'ra norĩ hã rob'manharĩ pipa na te te dama 're rob'manharĩ za'ra mono da. Uza hãirã ré ĩhã si'ubuzi ré ma wairé, duré êtē'ubuzi pré oru 'manharĩ na sō'utu wa'rãmi ré.

⁷Tawamhã maparane si'uiwa na, ropoto na ĩhãiba norĩ siré hã misi ma tô 7 na hãiwa āma romhuri'wa norĩ ma sōmri za'ra, oru 'manharĩ na u'awi hã, 7 na ĩhãiba za'ra hã. U'awi hã uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé pire ré hã. Uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé pire hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiházé, te wasu'u. ⁸Tawamhã hãiwa āma

'Re ĩhâimana u'âsi mono āma 're ĩdawata za'ra mono zéb 'remhã ma tô romnizé hã rob'utô, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirowa'a za'êté hawimhã. Tawamhã 'ri para u 're danhisisi waihu'u mono ô di za, a'â. 7 na rob'manharĩ pipa na hãiwa āma romhuri'wa norĩ te te dama 're rob'manharĩ rãsutu za'ra mono paripisi, te za 're danhisisi.

Āne ĩnhotô 'rowim ne, te ĩazabui mono hã, duré te ĩawapari mono hã, za ĩromhâimana mono zém na hã.

U'awi 're, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, 7 na te te dama ĩrob'manharĩ pipa mono zé wasu'u

16 Tawamhã wa tô duré wapa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã, ĩmreme 'rãihã hã hãiwa āma, āma 're ĩdawata za'ra mono zém hawi. 7 na hãiwa āma tãma ĩromhuri'wa norĩ ma, te rob'ru za'ra. Āne te tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rúi wa'aba ti'ai u, 7 na u'awi hawi ĩnhimiházé hã sa'wari za'ra wa'aba mono da. — Āne te tãma rob'ru za'ra.

²Tawamhã hãiwa āma romhuri'wa hã ĩmorĩ'rata uimrehêne ma tô mo, ti'ai u. Tinhi'u'awi wamhã, ma tô te te sa'wari ti'ai wa, daro mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma tô da'wa're ĩwasété uptabi hã duré ĩsé uptabi hã te te daduri, â hawi ropoto siwamnarĩ nhisi na ĩ'ui'é ré mono norĩ hã, ĩhãiba 'manharĩ na romhãiba āma 're ĩwata za'ra mono norĩ hã.

³Tawamhã ĩmorĩ'rata nhana'remhã ma tô duré hãiwa āma romhuri'wa hã tinhi'u'awi wamhã, te te sa'wari âi ba, â poré mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma âwapru, â poré mono bâ. Adâ'â wapru si'u'êté ne na, ma te te âwapru. Ma tô duré si'utōrĩ, â 'rowi uburé pese 're ĩnomro mono hã.

⁴Tawamhã si'ubdatô āma hãiwa āma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi

wamhã, te te sa'wari, âi ba, panho'ômo mono bâ, duré ub're mono bâ. Te te sa'wari mono wamhã, ma duré âwapru. ⁵Tawamhã wa tô wapa, hãiwa âma romhuri'wa hã, â mono bâ, â 'madâ'â'wa hã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata, âne:

— A hã tô sena te marĩ na upai âna i'uwaiwaba si dama 're i'arowairébé mo. A hã 're aiwasété mono ô. Marĩ ô ré hã te 're aihâimana u'âsi mo. Ai'utõrĩ waihu'u ô di. Ône u'âsi te 're aihâimana mo. ⁶'Re i'danomro wasété mono norĩ hã ma tô asib'a'uwẽ norĩ te te 're simro, asadawa wasu'u'wa norĩ zama. Ma tô te te 're wapru pu'u za'ra. Taha wa, ma tô i'wa'rãmi dawapru hã tãma i'anhomri mo, ôhõ si da te 're âhuri mono da. Ìbãre ma tô rowasédé hã sô tiwatobro za'ra tô. — Æne te âma tiwata, 'Re ihâimana u'âsi mono âma, isimi'manharizém na.

⁷Tawamhã wa tô duré wapa ni'wai mreme hã, wedeza ne hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé nomrizém hawi. Te duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma tiwata, âne:

— Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono, tô sena aiwaihu'u pese uptabi di. Marĩ na upai âna te i'uwaiwaba si dama 're i'arowairébé mo, sena na. — Æne te âma tiwata.

⁸Taha pari, hãiwa âma romhuri'wa hã maparane si'uiwa na âma ma tô duré ta hã tinhi'u'awi wamhã sa'wa, bâtã nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô titômo wa'ro pese. Taha wa, ma tô te te dahãiba zata, bâtã tōmo wa'ro zé pire hã. ⁹Ma tô te te dahãpré pese. Tawamhã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'ruiwapti za'ra ni, rob'manharĩ pipazém na te te dazada âma 're rowairébé mono wa. Tane nherẽ, dawasété wi dasipizari za'ra ô di. Duré siptete uptabi nherẽ, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono ô di.

¹⁰⁻¹¹Tawamhã imrotô âma hã ma tô hãiwa âma romhuri'wa hã tinhi'u'awi wamhã sa'wa, ropoto siwamnarĩ â hawi i'watobro simasisizém nhisiwi, danhib'apito simasisizém ne nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô robra hã watobro, ropoto siwamnarĩ nhimi'madâ'â norĩ, 're ihâimana za'ra mono zéb âma. Tame te dahãzé hã sépata za'ëté za'ra ni. Dahãzé te, te da'wa na 're dasisoto ubu'iti za'ra. Tawamhã te duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma wasété uptabi za'ra ni, hãiwa âma 're isãmra mono âma, dahãzé da te sépata za'ëté za'ra 'ru te, da'wa're te te daduri mono 'ru te zama. Tane nherẽ, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono ô di.

¹²Tawamhã imropã âma hãiwa âma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi wamhã sa'wa, Eprati na panho'ômo za'ëté nhisi nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô ti'â'ré. Bãtã pusizém hawi darob amoi hawimhã dama ipire norĩ hã, tisiré da'wapéi'wa norĩ zama â 'ré na te te saprĩ za'ra da, ma tô ti'â'ré.

¹³Tawamhã wa tô duré sabu, si'ubdatô wa'uburé norĩ hã, i'wasété norĩ hã. Uti hãiba ne ihãiba za'ra hã. Ropoto siwamnarĩ zadai'ré mono hawi, ma tô misi si wairé, ho'orã hãiba ne ropoto siwamnarĩ hãiba za'ëté zadai'ré hawi, duré â hawi ropoto siwamnarĩ zadai'ré hawi, duré ti'ai hawi ropoto pipa zadai'ré hawi. Ti'ai hawi ropoto pipa hã, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ô 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisutu newa sadawa nhipese na te te 're i'da'a'rãmi mono. ¹⁴Ta norĩ hã si'ubdatô wa'uburé norĩ hã simiromhõsi waihu'u pese za'ra di. Ta norĩ hã niwamhã te za ropé daro mono bâ, dama ipire za'ra mono zô, da'wapéi'wa norĩ zô zama te te ubumroi mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 'wapé da. Æ hã bãdã hã

'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisudu, danhipai u bâdâ ïpire hã.

¹⁵Tawamhã âne danhotô 'rowim ne, da te 're ïrosawērē za'ra mono ne, te az-abui mono ré, wa tô Zezusihi mreme hã wapa, tizazei'wa norī te te ïpo're pu'uzé hã. Âne te tinha: "Ma'âpé, aipo're pu'u za'ra wa'aba. Ísimisaihuri zô 're danhimipari za'ra mono ô nherē, danhorôwa u 're ísisisi mono ne, wa za wei mo apâ. Áté ni'wa hã tisiwadi zô simipari wamhã, sôtô âna te za sô rob'madâ'â u'âsi. Tawamhã ï'uzã hã te za ïrata nomro 'rãwi, ísiwadi hã we ïtēme wisi wa, si'aba'rē na te te sisada âri su'u da, âma si'uzã da. Tane asimiza'rese sina, ïzô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we ïmorī wamhã, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ni'wa hã datômo nho'a ai'urēiwi 're morī wa, 're ísisé mono ne, ïma aséb za'ra wa'aba tô da, asimiza'rese sina ïzô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, we ïmorī wamhã, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za." Âne Zezusihi nhimiroti hã.

¹⁶Tawamhã wa'uburé norī hã ma tô oto ubumro, dama ïpire za'ra norī hã, dama ïpire norī siré, da'wapéi'wa norī zama. Amadedo na zudezu norī mreme na romnhisi âma ma ubumro.

¹⁷Tawamhã da'rãirēme hã 7 âma hãiwa âma romhuri'wa hã ma tô duré tinhi'u'awi wamhã sa'wa, hãiwa nho're 're ïromhâimana mono nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, hãiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zéb 're, danhib'apito simasisizém hawi te tinha, mreme 'rãihã na:

— Tãibã za oto. Á hã, da'rãsutu'wa. — Âne te tinha.

¹⁸Tawamhã tãiwapsa hã ma tô wato bro, tãirãrã'ã zama, tãsi'ubuzi zama. Ti'a hã ma tô duré sãsã'ã, sa'etē uptabi. Niwamhã âne hã 'maiwatobro ô di, dapoto na'rata hawimhã, ti'a sãsã hã.

¹⁹Tawamhã Babironiza na 'ri nho'ômo

za'etē nhisi âma, ma ti'a sãsã'ã na ti'a sipo'o. Si'ubdatô ma tô âma aiwã. Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tin-himi'ahãri pipa zém na te te dama arob'manharī, Babironiza âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norī ma. 'Re ïdahâimana wasété za'ra mono zé hã tiwi simani ô di. Taha wa, uwa 'ru 'rãi wa'u isé pire hã da te 're huri mono wa, da te 're isépata za'ra mono ne, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiházé hã da te 're sépata za'ra. Duré daro mono bâ 'ri nho'ômo mono bâ ma duré rop-sisa'wari. Uburé ma ropsi'utôri pese, 'ri nho'ômo mono bâ. ²⁰Rob'rē za'iti zama ma uburé pese sisa'wari. Á si ma tô te te sina sinarī. Duré etē 'rãihã 're ísi-masa mono zama ma rere'e, uburé pese. ²¹Duré tãzã hã ísa'etē uptabi hã ma dan-hisiwi sisa'wari. Ìnhama pibuzé hã 35 na. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimirob'manharī pipa uptabi na te te dama rob'manharī 'ru te, te âma wasété za'ra ni.

Âne ïnhotô 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ï'awapari mono hã, za ïromhâimana mono zém na hã.

Pi'oi wasété wasu'u

17 Tawamhã 7 na hãiwa âma romhuri'wa norī siré hã ma tô we ïtēme 'maimo, u'awi ré norī siré hã. Tawamhã te ïzatô, âne:

— We ïsiré aimorī, Babironiza na 'ri nho'ômo za'etē nhisi âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono norī ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ïrob'manharī pipa zé hã sabu da. Panho'ômo si'rutu 'rata, te 'ri nho'ômo za'ene hã 're hâimana. Pi'oi wasédé ïmro'ô hã aibã zô si te te 're ïrowasutu mono ne, te Babironiza âma hã 're dahâimana wasété uptabi za'ra. ²Aibã hã pi'oi hâimana wasété na 're ihâimana wasété mono ne, ma tô daro mono bâ danhib'apito norī hã dama ïpire za'ra hã Babironiza âma 're

īdahâimana wasété za'ra mono norī siré 're wasété uptabi za'ra. Âzé nhipārī para da'uihâ idī'iti zarina, da te 're īrobzanhamri za'ra mono ne, tane ma tō daro mono bâ Babironiza âma 're īdahâimana wasété za'ra mono norī siré, 're dahâimana to za'ra, dawasété na. — Âne ma tō īma waihu'u, pi'ō īwasété na âma īsimir'ézém na hâ. Pi'ō īwasédé hâ timro upana aibâ aimawi zô si te te 're īrowasutu mono hâ, Babironiza âma 're īdahâimana za'ra mono norī hâ marī īwasété zô, da te 're īrob'ruiwapari za'ra mono norī, te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono upana.

³Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono pē'ēzani hâ ma tō duré ī'uihâ pi'ra. Te te ī'uihâ pi'rai wa, wa tō duré aimawi ihâiba. Tawamhâ hâiwa âma romhuri'wa hâ ma tō īzaprô, a'ubuni u, supara'rê u. Tame pi'ō hâ wa tō sabu. Ropoto siwamnarī pré nhisiwi, te nhamra. Ta hâ ropoto siwamnarī hâ ihâiba na hâ rob'ui'éré. Rob'ui'éré hâ ma hâiba'utô. Aiwa 'Re ihâimana u'âsi mono newa, 'Re ihâimana u'âsi mono wamri na, īsiwaptērê ui'éré wasédé hâ. Duré 7 na īrâ hâ, ta hâ. Duré ī'u hâ 10 na. Taha hâiba nhisiwi, te pi'ō nhamra. ⁴Pi'oi uza hâ ihâpré pese na ī'uza hâ, duré ihâ'uzé dâ'â na, uburé da'uza wamri nhipai u, īwa'âbâ za'êne hâ. Uburé marī hâ tisipesezé hâ īwa'âbâ za'ētē mono bâ te te si'âma ī'aza'ra mono ré, te nhamra, oru 'manharī ré, duré ētē'ubuzi 'manharī ré, duré a'é tōmo wawē ne ītob'a 'manharī ré, īwa'âbâ za'ētē ré. Hâsizé hâ oru 'manharī na ī'manharī hâ te duré 're ti'â tinhib'rata, uwa 'râi wa'u isé pire ré hâ. Uwa 'ru 'râi wa'u isé hâ pi'ō īpo're'ō siwamnarī hâimanazé, te wasu'u. Aibâ na 're ihâimana siwamnarī u'âsi mono zé, te wasu'u. ⁵Duré pi'oi uihâ na rob'ui'éré hâ dama īwaihu'u'ô na īwamrizé hâ, âma īsimir'ézém na hâ. Âne īwamrizé hâ, īmorī'rada hâ: Babironiza na 'ri nho'ômo

za'ētē na. Duré daro mono bâ dawasété 'ru na'rata 'wa na, īwamrizéb amo hâ. Duré īwamrizéb amo hâ pi'oi wasété norī na na, īwamrizéb amo hâ, isine aibâ na 're hâimana wasété za'ra mono da, pi'ō norī te te 're wada'uri za'ra mono wa. ⁶Tawamhâ â hâ pi'ō hâ wa duré 'madâ, apâ. Da'uihâ idī'iti wa, dato sina da te 're īrobzanhamri za'ra mono ne, te pi'ō hâ robzanha. 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē, īsadawa para, da te 're simroi mono wē te, te 're to, pi'ō hâ. Duré Zezusihi zazei'wa norī sipizari âna, Zezusi te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're simroi mono wē te, te pi'ō hâ 're to.

Tawamhâ pi'ō hâ te 'madâ'â wamhâ, wa âma ītob'uzu, īma sa'rese ô wa. ⁷Tawamhâ hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ te īzadanha, âne:

— E marī da, ma tō âma atob'uzu. E waihu'u â bâ. Waihu'u ô wa, wa za oto aima hâi'rê, pi'oi hâimanazé hâ dama isa'rese'ô hâ. Duré â hawi ropoto siwamnarī hâimanazé hâ wa za duré aima hâi'rê, isisiwi pi'ô isâmra hâimanazé hâ, 7 na īrâi ré hâ, duré 10 na īômo ré hâ. ⁸Â hâ â hawi ropoto siwamnarī hâ ī'madâ hâ ihâiba ré hâ aré. Tane nherê, âhâna hâiba ré, hâimana ô di a'â. Tane nherê, te za romhutu na hâiba ré watobro, ab're 'rehâ hawi. Watobro wamhâ, niwapsi te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uprosi. Taha ô ré, aré dâ'â nherê, hâiba ré ab're 'rehâ hawi watobro wa, te za da te 'madâ'â za'ra sina âma tatob'uzu za'ra ni, ti'ai âma daro mono bâ 're īdahâimana za'ra mono hâ. Ropoto na'rata hawimhâ, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hâ danhisi hâ a'ui'éré ībaihâ na, za ī'rata rowē na 're īdahâimana u'âsi za'ra mono norī nhisi hâ. Tawamhâ ībaihâ na isisi isimi'wara ô norī hâ te za âma tatob'uzu za'ra ni, ropoto siwamnarī âma hâ.

9 — Ā hā te aima ihāi'ré hā ni'wa hā simirosa'rata nhiptete uptabi wapsi, te za waihu'u. Ā hā 7 na ĩrā za'ra hā 7 na étē rāihā mono hā te wasu'u, pi'ō, ihāiba nhisiwi ĩsāmra za'ra hā. Duré 7 na dama roti'wa norī hā te wasu'u za'ra. ¹⁰7 na ihāiba za'ra hā ma tō ĩmrotō na siparabāsi nasi ai'rē za'ra, da'madā'ā hawi. Ta norī za'u hā te oto misi te te 're da'ab'madā'ā. Duré ihāiba amo, da'rāsutu'wa hā zahadu sébré ō di, da'madā'ā'wa da hā. Sébré wamhā, tō sena te za te te 're da'ab'madā'ā hutu. ¹¹Da'madā'ā'wa norī hā uburé sisarina wairébé parip si, te za ropoto siwamnarī ā hawi ĩwatobro hā āzé, te te 're da'madā'ā mono da, aré hāiba ré nherē, ĩdā hā. 8 āma te za āzé daza'u, te te 're da'madā'ā mono da. Ta hā te za niwapsi 'Re ihāimana u'āsi mono hā uprosi.

¹² — Tawamhā duré ā hawi ropoto siwamnarī u hā 10 na ĩmadā'ā za'ra hā, 10 na dama ĩpire za'ra norī hā te wasu'u, da'madā'ā'wa na zahadu te te āma ĩsāna'rata za'ra ō hā. Niwapsi te za tāma waprozi za'ra ni, ā hawi ropoto siwamnarī siré te te 're da'madā'ā hutu za'ra mono da. ¹³Ā norī hā misi haré simisutu ĩsimiroti za'ra hā za, marī 'manharī da hā. Taha wa, te za simisutu tāma sisōmri za'ra, ā hawi ropoto siwamnarī ma hā, ĩsadawa para te te 're da'madā'ā za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. ¹⁴Te za duré ropoto siwamnarī siré siwi 'wapé, Pone'ērebā hā. Tane nherē, te za Pone'ērebā hā āma ai'uté za'ra. Ta hā Pone'ērebā hā danhipai u Uburé Danhib'apito uptabi na 're hāimana mono wa, duré danhipai u dama pire na 're hāimana mono wa, te za āma ai'uté za'ra. Ni'wam norī hā ĩsirā zarina si 're nomro mono da, Pone'ērebā te te 're ĩapisutu mono norī hā, duré simi'ē na ōhō āma si 're ĩnomro mono norī hā, ta norī hā te za Pone'ērebā siré āma ai'uté za'ra, ropoto

siwamnarī norī āma hā. — Āne te hāiwa āma romhuri'wa hā ĩma rowasu'u.

¹⁵Tawamhā te duré ĩma tinha, āne:

— Ā pa nho'ōmo si'rudu hā ĩmadā hā pi'ōi wasédé ĩsisiwi ĩsāmra hā, daro mono bā, damreme sipo'o mono bā 're ĩdahāimana za'ra mono, te wasu'u, ā pa nho'u hā. ¹⁶⁻¹⁷'Re ihāimana u'āsi mono hā te za pisutu za'ra, 10 na dama ĩpire za'ra norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima ĩpisutuzéb zarina, misi haré simisutu te te 're rosa'rata za'ra mono da, duré ropoto siwamnarī ma sisōmri za'ra wa, ĩsapani te te 're romhuri za'ra mono da, tinhiptetezém na te te 're pawaptob za'ra mono da. 'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhimiropisudu hā romnhowa te te ĩaza'ra mono hā za te te āma ĩ'a'uwaimrami mono zéb u, te za ropoto siwamnarī zapari te te 're da'madā'ā 'rāsutu za'ra.

Taha wa, ropoto siwamnarī ĩmadā hā ĩ'ōmo norī me hā te za ā pi'ōi wasédé hā siwi 'ruiwapa. Tawamhā pi'ōi wi, te za rob'ubumro za'ra, ai'urēiwi hāimana da. Te za duré ĩnhi hā siwi ti'rē. Te za duré siwi uprosi, unhama na. Āne te za Babironiza āma hā 're dasi'utōrī.

¹⁸ — Duré ā pi'ō ĩmadā hā ā 'ri nho'ōmo za'ēne hā te wasu'u, dama ĩsa'rese za'ēne hā. Ā 'ri nho'ōmo āma danhib'apito hā dama ĩpire hā, daro mono bā dama ĩpire mono nhipai u 're ihāimana mono. Ō norī hā te te 're ĩawada'uri mono. — Āne ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā ĩma rowasu'u 'rāsutu. Za ĩromhāimana mono zém na ma tō ĩma romhāi'ré, romnhimiré'ézém na hā.

Babironiza hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te ĩuprosizé wasu'u

18 Taha pari, wa tō duré 'madā, hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā aimawi hā. Hāiwa hawi te wei mo, ĩsimiwada'uri

pire hã. Ìhâiba hã te rowa'a za'êtê. Uburé daro mono bâ te sina rowa'a. ²Tawamhã mreme 'râihâ na te 'mahâ. ãne te 'mahâ:

— Babironiza hã dahu nho'u dama isa'rese za'êne hã ma tô daré ai'utô. Ma tô uprosi ni. Ahâ uptabi na te oto iwasété norĩ hã iwa 're hâimana za'ra, wa'uburé norĩ hã. Sipahutu norĩ zama, duré si'ômo norĩ zama te oto ahâ uptabi na iwa 're hâimana za'ra, uburé si iwasété norĩ hã. ³Iwa 're idahâimana wasété za'ra mono norĩ hã ma tô aré te te 're dawada'uri wasété za'ra, daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ hã isiré 're dahâimana wasété uptabi za'ra mono da, da'rã idi'iti wa, siwa'ru 're idanomro mono ne. Da te âma 're sasômri za'ra mono wa, ma tô isine 're danomro wasété. Ma tô duré daro mono bâ danhib'apito norĩ hã dama ipire za'ra hã siré 're wasété uptabi za'ra. Aibâ hã timro upana pi'ô aimawi zô si te te 're irowasutu za'ra mono ne, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono upana, marĩ iwasété zô si da te 're rob'ruiwapari za'ra. Duré Babironiza âma marĩ zô si, da te 're irob'ruiwapari za'êtê uptabi za'ra mono zarina, ma tô marĩ hã da te 're uipra za'êtê uptabi za'ra, siwa'ru. Taha na da te tiwi 're irob'uipra za'ra mono zém na, ma tô daro mono bâ dama rowede'wa norĩ hã 're sisibro pese uptabi za'ra. ãne wa, ma oto Babironiza hã ai'utô. — ãne te 'mahâ, hâiwa âma romhuri'wa hã.

⁴Tawamhã wa tô duré wapa, damreme hâiba amo hã hâiwa hawi te te ìnharĩ hã. ãne te tinha:

— Ìnhib'a'uwê norĩ, ma'âpé ta hawi aiwairébé aba, 'ri nho'ômo za'êtê hawi, dasine 're aiwasété tō za'ra wa'aba mono da, duré dawasété norĩ hã za te te 're irobzépata za'ra mono norĩ zu, 're robzépata tō za'ra wa'aba mono da.

⁵Marĩ hã da te 're isibu 'râihâ za'ra mono ne, ma tô Babironiza âma 're idawasété za'ra mono zé hã tinhibu

'râihâ uptabi, hâiwa u. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô âma sipo're pu'u, Babironiza âma 're idawasété uptabi za'ra mono zéb âma.

ãne wa tô wapa, hâiwa hawi damreme hã.

⁶Tawamhã te duré tinha, hâiwa âma romhuri'wa norĩ ma:

— Ma'âpé Babironiza âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, tâma âma wa'râmi za'ra wa'aba asa, aiwab da, ìnhib'a'uwê norĩ ma, te te 're irob'manharĩ za'ra mono ne. Ta norĩ nhimirob'manharizéb zarina ma tô ìnhib'a'uwê norĩ hã te te 're robzépata za'êtê za'ra. Taha wa, ìnhib'a'uwê norĩ ma, te te tâma 're irob'manharĩ za'ra mono zém nhipai u, te za tâma âma iwa'râmi za'ra wa'wa, Babironiza âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, isipai u te te 're robzépata za'êtê za'ra mono da.

⁷Ta norĩ hã ma tô sina 're wata pese za'ra. Tinhimirosa'rata wasété zarina ma tô sina 're hâimana wasété uptabi za'ra. 'Re ihâimana wasété za'ra mono zarina, te za aiwa tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo, te te 're robzépata za'êtê za'ra mono da, duré tiwi 're robzei'ô pese za'ra mono da. Tawamhã pi'ô te nasi si'âma tinha: Wa hã dama ipire na, wa 're ìnhamra. Duré ìmrotô hã timro zô 're isiwa'ô za'ra mono ne, 're ìhâimana mono ô di. Isiré norĩ hã ahâ uptabi di. Niwamhã iwi robzei'ô waihu'u ô di za. ãne te pi'ô hã si'âma nasi tinha, Babironiza âma 're idahâimana za'ra mono norĩ âma isimiré hã.

⁸ãne te te nasi si'âma nharĩ wa, te za niwapsi rob'manharĩ pipa hã bâtâ na ône haré sô watobro, dahâzé hã, duré dadâ'âzé hã, duré mra hã.

Tawamhã uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ïwasédé te te âma ïhiri hã waihu'u pese uptabi wa, te za uprosi unhama na, pi'ô hã.

Âne te ni'wa hã pi'ô na âma simiré'é, Babironiza âma 're ïdahâimana wasété za'ra mono nori âma hã.

⁹Tawamhã daro mono bâ danhib'apito nori hã dama ïpire za'ra nori hã a pi'ô na 're ihâimana wasété za'ra mono nori hã pi'ô izata nhizé te te sãmri za'ra wamhã, te za âma aiwa'ô za'ra. ¹⁰Tawamhã pi'ô te te ïrobzépata pipa te, te za romhã na aimasa. Âne te za ïpibu ma 're sadari za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô asô tiwatobro 'wa, Babironiza âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Ropipa uptabi di. Misi bâtã na ma ropipa uptabi hã òne haré asô tiwatobro 'wa, 'ri nho'ômo za'ëté âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô. Taha na ma tô ïrobzépata za'ëté za'ra wa'wa. — Âne te za dama ïpire za'ra nori hã âma tipé'ézé za'ra.

¹¹Tawamhã daro mono bâ roptede'wa nori hã dama rowede'wa nori hã te za duré sô ti'ry'ry. Te za sô aiwa'ô za'ra, ni'wa hã za oto te te tiwi 're rob'uiupra za'ra mono dai ô wa. ¹²Âne rowede'wa nori wi, aré da te 're ï'uiupra za'ra mono hã; ëtë'ubuzi pré oru hã, duré ëtë'ubuzi'a prata hã, duré ëtë'ubuzi ïwa'âbã za'ëté upsâtã mono bâ, duré a'é tómo wawë ne ïtob'a 'manharĩ hã, ïwa'âbã za'ëne hã. Âne duré, rowede'wa nori wi, aré da te 're ï'uiupra za'ra mono hã; zazahã ihâi wë uptabi 'manharĩ hã, ihâ prépe hã duré ihâ uzétã hã ïwa'âbã za'ëne hã. Duré wede hã ïwa'âbã za'ëté upsâtã mono bâ, te te dama 're wede za'ra aré, duré wede wa'âbã za'ëté 'manharĩ mono hã, duré uhã nhisi'reti 'wa'ratahi 'manharĩ mono hã, duré ïsi'uwazi waipo pré 'manharĩ mono hã, duré ïsi'uwazi tete 'manharĩ

mono hã, duré ëtë su'u rá 'manharĩ mono hã. ¹³Âne duré, rowede'wa nori wi, aré da te 're ï'uiupra za'ra mono hã; wedewa'u zadaze upsâtã mono bâ, dasai warĩrízéb da hã, duré 'ri 're zadazezéb da hã, duré dasihãiba'u'rézéb da hã, wedewa'u zadaze ïwa'âbã za'ëté mono hã. Â hã rowede'wa nori wi, aré da te 're ï'uiupra za'ra mono hã; uwa 'ru 'rãi wa'u isé hã, duré azeitona 'rãi wa'ui wa hã, duré tridu 'rãi ré hã, duré isu pese uptabi hã, duré powawë hã, duré pone'ërebã hã, duré awaru hã, duré wede na wede-wara hã, duré dapawa'âbã ãna da te dama 're ïromhuri za'ra mono hã. Âne te uburé marĩ hã da te 're uipra za'ra aré, rowede'wa nori wi hã. ¹⁴Tawamhã rowede'wa nori hã te za 'ri nho'ômo ma nharĩ za'ra, ãne:

— Uburé pese marĩ ïwë hã sô 're ïrob'ruiwapari za'ra wa'aba mono hã ma si'utõrĩ. Uburé asibro hã ma tô ïsimini pese za'ra wa'wa. Oto sôpëté zahu za'ra wa'aba ô di za. — Âne te za rowede'wa nori hã nharĩ za'ra, Babironiza âma 're ïdahâimana za'ra mono nori ma.

¹⁵Tawamhã roptede'wa nori hã dama rowede'wa nori hã danhibro pese na da te tiwi 're ïrob'uiupra za'ra mono zém na 're ïsisibro pese uptabi za'ra mono nori hã te za duré romhã na aimasa, 'ri nho'ômo nhiti. Babironiza âma da te ïrobzépata za'ra pipa te, te za romhã na aimasa. Te za duré sô aiwa'ô za'ra.

¹⁶Sô siwa'ô za'ra sina, te za ãne sima ãma nharĩ za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô dazô watobro, 'ri nho'ômo za'ëté âma 're ïdahâimana za'ra mono nori zô hã. Da'uza ihâiwë uptabi na te aré 're dasi'uza za'ra, ihâpré pese na duré ihâpré dá'ã na ïwa'âbã za'ëté na si. Dasipesezém na ïwa'âbã za'ëté na ma tô aré 're dasipese za'ra, oru 'manharĩ na, duré ëtë'ubuzi ïwa'âbã za'ëté na, duré a'é tómo wawë ne ïtob'a 'manharĩ na. Âne

aré marĩ na 're ĩdasipese za'ra mono zé hã. ¹⁷Tane nherê, ma tô õne haré ropsi'utõrĩ, si'aba'rêi waré na danhibro hã. — ãne te za rowede'wa norĩ hã sô siwa'õ za'ra sina, sima nharĩ za'ra.

Tawamhã â poré mono bâ uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã te za duré romhã na aimasani, uba're na roti'wa norĩ hã, duré âma ĩromhuri'wa norĩ hã, duré uba're na 're ĩdanomro mono hã dama rowede'wa norĩ hã. ¹⁸Tawamhã â norĩ hã 'ri nho'õmo nhizé, te te sãmri za'ra wamhã, te za duré 're sadari za'ra. 'Re sadari za'ra mono sina, te za ãne sima nharĩ za'ra:

— Ô hã 'ri nho'u hã ĩwê uptabi aré. ĩsine hã 'ri nho'u hã ĩ'maihâimana ô. — ãne te za sima nharĩ za'ra, uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã.

¹⁹Tawamhã rob'ru te, te za duré robzapru hã ti'rã nhisiwi sa'wari za'ra. Siwa'õ za'ra sina, te za duré ãne sima nharĩ za'ra:

— Ropipa uptabi hã ma tô sô tiwato bro za'ra, 'ri nho'õmo za'etê âma 're ĩdahâimana za'ra mono zô hã. Ropipa uptabi di. Danhibro pese na ĩwa da te wawi 're ĩrob'upra za'ra mono zém na, wa tô aré 're wasisibro pese za'ra, uba're na 're ĩwahâimana za'ra mono hã. Tane nherê, ma tô si'aba'rêi waré na ropsi'utõrĩ õne haré. — ãne te za uba're na 're ĩdahâimana za'ra mono hã sô dasiwa'õ za'ra sina, dasima nharĩ za'ra ni.

²⁰ãne te ĩ'awapari mono hã, ĩnhotõ 'rowim ne.

Taha wa, ma'ãpé hãiwa âma 're ai-hâimana za'ra wa'aba mono hã âma 're atoi u'ãsi za'ra wa'aba mono, 'ri nho'õmo za'ene hã ĩsi'utõrĩzém na. Duré 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwê norĩ, ma'ãpé 're atoi u'ãsi za'ra wa'aba mono, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ zama, duré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ zama. E marĩ wa. Babironiza âma da te

aima 're rob'manharĩ waseté za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã te te da'uprosi wa oto. Taha wa, te za âma 're atoi u'ãsi za'ra wa'aba mo.

²¹Tawamhã ãne, wa tô duré te azabu. Hãiwa âma romhuri'wa ĩsimiwada'uri pire hã ma tô êtê tómo wawê uptabi hã sarõtõ. Te te sarõtõ wamhã, ma tô âi ba time, â poré âma. Te te me sina, te ãne tinha:

— ãne te za Babironiza hã 'ri nho'õmo za'ene hã sa'etê uptabi daré uprosi, si'utõrĩ da. Tawamhã ropsi te za oto sô nomro. ²²Tawamhã rowamremezéb õ di za oto. Danhimnihârâzéb õ di za. Duré danhimnihârâzé ĩsyryre hã rob-aba di za. Rowamreme'wai õ di za, duré ĩsõ're'wai õ di za, da te aré 're ĩwapari za'ra mono hã. Rob'é'é uptabi di za. Duré romhuri nhipese'wa norĩ hã robaba uptabi di za. Duré êtê tómo wawê 'manharĩ na amnho, da te 're ĩsub za'ra mono zé ruru hã da te 're wapari za'ra mono õ di za. Rob'é'é uptabi di za. ²³Duré rob'uiwêzê hã te te oto dama 're rob'uiwê za'ra mono õ di za, Babironiza âma hã. Duré dasina 're damro za'ra mono õ di za oto.

Babironiza âma dama rowede'wa norĩ hã ma tô aré danhipai u sibro pese na 're hâimana za'ra, dama pire na. ĩwa 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã ma tô simi'ã na te te da'ãma 're romhuri za'ra, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono upana, ĩsine marĩ zô si da te 're rob'ruiwapari pese za'ra mono da, õhõ na dama 're rowê za'ra mono da newa.

²⁴Babironiza âma ĩwa 're ĩdahâimana waseté za'ra mono norĩ hã ma tô 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwê te te 're simro, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ zama. Babironiza norĩ zadawa para, ma tô duré daro mono bâ dasiwazari da te 're danhimro. Taha wa, ma tô Babironiza hã daré uprosi ni. — ãne hãiwa âma

romhuri'wa ĩsimiwada'uri pire hã te te ĩrowasu'uzé hã romnhowa.

Āne ĩnhotô 'rowim ne, te ĩ'awaihu'u mono hã, za ĩromhãimana mono zém na hã.

19 Taha pari, wa tô duré wapa, hãiwa ãma da'ahã uptabi na damreme 'rãihã na da te ĩnharĩ za'ra ne hã. Āne te damreme 'rãihã na nharĩ za'ra ni:

— Wanhib'apito 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. Ta hã Danho'reptui'wa. Danhipai u wē uptabi di, duré waihu'u pese uptabi di. ²Marĩ na te te upai ãna, te ĩ'uwaibaba si te te dama 're arowairébé, sena na. Pi'oi wasédé hã 're ĩhãimana wasété mono zéb zarina, ĩsine daro mono bâ 're dahãimana wasété za'ra mono wa, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ĩwasédé hã ãma tihi. Ma tô wē'õ pese. ĩsib'a'uwē norĩ te te 're simroi mono wa, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã uprosi, pi'õ hã. — Āne pi'õ na 'ri nho'õmo za'etê na 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ ãma ĩsimiré'ézé hã.

³Tawamhã te duré damreme 'rãihã na nharĩ za'ra ni:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. 'Ri nho'õmo za'etê ro'o nhizé hã õne u'ãsi hãimo 're sizédé si'rúi mono wē te, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. — Āne te nharĩ za'ra ni.

⁴Tawamhã 24 na dama ĩpire za'ra norĩ hã duré maparane si'uiwa na ropoto na ĩhãiba norĩ hã ma tô hi'rãtitõ ana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma wata za'ra da, danhib'apito simasisizém na ĩsãmra ãma. Āne te ãma tiwata za'ra:

— Tane tô. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma si 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. — Āne te ãma si'uzei pese za'ra.

Pone'ërebã ĩmrozém na datozé wasu'u, ãma ĩsimiré'ézém na hã

⁵Tawamhã danhib'apito simasisizém hawi te ni'wa hã tinha:

— Ma'ãpé, Wanhib'apito 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma si 're aiwata u'ãsi za'ra wa'aba mono, uburé ĩsib'a'uwē norĩ hã, dama aipire za'ra wa'aba norĩ hã, dama aiwapu za'ra wa'aba norĩ hã, duré uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 're ĩhãimana wazéb za'ra wa'aba mono norĩ zama. — Āne te ni'wa hã tinha.

⁶Tawamhã wa tô duré wapa, da'ahã uptabi na 're ĩdamreme zusi mono mreme hã. Ā'a'a 'rãihã ruu'u ne, damreme hã. Duré tãiwapsa'a za'etê rãrã'ã ruu'u ne, damreme hã. Āne te damreme 'rãihã na nharĩ za'ra ni:

— Uburé Danhib'apito uptabi, ĩwaihu'u pese uptabi hã ta hã danhipai u, pire uptabi na te 're hãimana, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono za. ⁷Bãdã hã ma tô ĩwa waptãrã, Pone'ërebã ĩmrozéb da hã. Duré ãma ĩmro da hã ma tô sima apese. Taha wa, ãma 're watoi u'ãsi za'ra wa'aba mono. Duré 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã wē uptabi wa, ãma 're wawata u'ãsi za'ra wa'aba mono. ⁸Za ãma ĩmro ma hã, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tãma tisõ, ĩ'uza hãirã wē uptabi hã, ãma si'uza da. — Āne te da'ahã uptabi na damreme 'rãihã na nharĩ za'ra ni.

Āma ĩmro da uza hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwē te te 're ĩromhuri wē za'ra mono zé, te wasu'u.

⁹Tawamhã hãiwa ãma 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa hã te ĩma tinha:

— Ma'ãpé, ãne ãma rob'ui'éré: “Pone'ërebã ĩmrozém na datozéb u 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã sô ĩhãrã za'ra norĩ ma, tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za.” — Āne te hãiwa

āma romhuri'wa hā īma tinha, te āma rob'ui'éré da.

Āne te duré īma tinha:

— Ā hā 'Re ihâimana u'âsi mono mre me hā tô sena uptabi. — Āne te we īma tinha.

¹⁰Tawamhā tô ô hā hâiwa āma romhuri'wa papara, wa tô ihî'râtîtô aime, āma iwata da aré. Tane nherê, te īma tinha, āne:

— Tô'ā. Āne 'manharî tô. Wa hā asine, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wa 're ihâimana, asisânawā norî ne hā, asiré isazei'wa norî ne hā. Ta norî hā roti tô sena uptabi hā, Zezusi te te dama 're īawaihu'u mono hā te te 're iwapari pese za'ra mono. Ta norî ne, wa 're ihâimana, wa hā. Ma'āpé 'Re ihâimana u'âsi mono āma si 're aiwata mono.

'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norî hā, ipê'ézani te te tâma 're iwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, te ta norî hā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. E marî na te bété te te dama 're sadawa wasu'u za'ra. Tô ôhō na, Zezusi, ti'ab ré uburé te te dama 're īawaihu'u mono na si, te ta norî hā te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. — Āne te īma tinha, hâiwa āma romhuri'wa hā.

**Awaru irā nhisi isāmra hā
â hawi ropoto siwamnarî
āma te te ī'ai'utézé wasu'u**

¹¹Taha pari, wa tô duré 'madâ. Te 'madâ'â wamhā, ma tô īma si'ridawa, hâiwa hā. Tawamhā awaru irā hā wa tô 'madâ. Īmapraba'wa nhisi hā, Dama ī'umha. Duré isisi amo hā, Tô sena uptabi na, isisi hā. Ta hā dawasédé hā da te 're īmanharî za'ra mono zéb zarina te te 're da'awē'ô mono wamhā, tô ī'uwaibaba si te te 're da'awē'ô. Tô isarina si te duré te te 're da'ahâ za'ra, te te āma upai āna. Duré dawasété na 're idanomro mono norî hā te te 're 'wapé

za'ra mono wamhā, tô isarina si te te tâma 're rob'manharî za'ra, te te āma upai āna. ¹²Duré ito hā aiwa unhama ro'o ne, ito hā. Duré irā na hā ī'rāzaza si'ubuzi hā, ahâ uptabi di. Danhib'apito 'rāzaza si'ubuzi ne, ī'rāzaza mono hā. Duré ihâiba na danhisi na rob'ui'éré hā, dama isa'rese'ô hā. Ôhō ma si waihu'u pese di, āma isimir'ézé hā. ¹³Duré ī'uza hā dawapru na hāzapré di. Taha nhisi hā 'Re ihâimana u'âsi mono mre me na, isisi hā. ¹⁴Tawamhā hâiwa āma da'wapéi'wa norî hā te duré isarina sisa're, awaru irā na uza hâirā wē uptabi na. ¹⁵Duré awaru irā na isāmra zadai're hawimhā, te sib'ézé 'wa si'uiwa ī'wa pe hā aipra. Taha na, te za da'āma ai'uté, daro mono bâ 're idahâimana wasété za'ra mono norî āma hā. Simiwada'uri nhiptete na te za duré te te 're da'awada'uri. Uwa 'ru 'rā hā êtê're 're, īwa'u zô da te 're wati za'ra mono wamhā, te za īwa'u hā 're pu'u za'ra. Tane te za dawapru hā dawi 're pu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono isiptete uptabi hā sa'êté te te 're da'ahâ za'ra mono wamhā. ¹⁶Tawamhā duré ī'uza hâpa na isisi na rob'ui'éré hā, īza na zama. Āne isisi na rob'ui'éré hā, uburé danhipai u Danhib'apito. Duré isisi amo na rob'ui'éré hā, Danhipai u dama ipire.

¹⁷Tawamhā wa tô duré sabu hâiwa āma romhuri'wa hā, aimawi hā. Bâtâ nhisiwi te za. Tawamhā te hârâ 'râihâ na uburé si norî zô hā, hâimo uptabi 're isisa'rei mono norî zô. Āne te sô tihârâ za'ra:

— We asina ubumroi wa'aba. 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za oto aima a za'ra wa'wa, sa'êté na asai-huri aba da. ¹⁸Tawamhā daro mono bâ da'upsâtâ mono nhi na te za asai-huri 'wa, adâ'â norî nhi na, ti'ai āma danhib'apito norî nhi na, da'wapéi'wa norî nhib'apito nhi na, duré da'wapéi'wa norî nhi na, duré awaru nhi na, duré awaru 'mapraba'wa norî nhi na, duré da-

pawa'âbâ âna dawada'uri zarina si da te dama 're îromhuri za'ra mono norî nhi na, duré dawada'uri âna dasi'uihâ na 're îdahâimana za'ra mono norî nhi na, duré dama îpire norî nhi na, dama îwapu norî nhi na zama. Uburé pese daro mono bâ 're îdahâimana wasété za'ra mono norî dâ'â nhi na te za asaihuri 'wa. — Âne ma si norî ma waihu'u za'ra, hâiwa âma romhuri'wa hâ.

¹⁹Tawamhâ â hawi ropoto siwamnarî hâ wa tô 'madâ, ti'âi âma dama îpire za'ra mono norî me. Ta norî hâ ma tô tite da'wapéi'wai mono bâ te te 'râ'otô, awaru îrâ 'mapraba'wa hâ te te siwi 'wapé da, duré îsire' da'wapéi'wa norî zama te te siwi 'wapé za'ra da. ²⁰Tawamhâ â hawi ropoto siwamnarî hâ ma tô âri ni. Awaru îrâ 'mapraba'wa ma tô ti'â. 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi ô 'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimipisutu newa, romhōsi na dama 're îsadawa nhipese mono, ma tô duré îsire' ti'â. Ta hâ ma tô aré â hawi ropoto siwamnarî nho'a te te 're romhōsi, dama îsa'rese'ō na. Te te 're îromhōsi mono zém na ma tô dama 're sadawa nhipese aré, â hawi ropoto siwamnarî nhisi na îhâiba ui'ére' mono hâ, îhâiba 'manharî na romhâiba âma 're îdawata za'ra mono hâ. Tawamhâ awaru îrâ 'mapraba'wa hâ ma tô â hawi ropoto siwamnarî hâ wabzu, dama 're îsadawa nhipese mono me. Unhama ro'o u'âsi u, ma tô hâiba ré wabzu, êtê ro'o nhizédé uzé pire u. ²¹Tawamhâ awaru îrâ na îsâmra hâ tizadai'rê hawi sib'ézé 'wapa î'wa pese si'uiwa zahuré na ma tô uprosi, uburé pese da'wapéi'wa norî hâ. Uburé ma sō'rebzârî pese. Tawamhâ si norî hâ danhi na saihuri mono wa, ma tô te te 'mahâpârî pese.

Âne înhotō 'rowim ne, te î'azabui mono hâ, za îromhâimana mono zém na hâ.

Miu na Satanasihî âma pawasisi ré îwahubzé wasu'u

20 Tawamhâ wa tô duré 'madâ, hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ. Hâiwa hawi te wei mo, 'ridawazéb ré, ab're 'rehâ 'ridawazéb ré, îsi'uwazi nhorō rutu ré zama. ²Tawamhâ te te si'rai wi, ma tô ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ ône haré sa'êtê uptabi ti'â, siptete uptabi na. Ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnarî hâ ta hâ Satanasî, wanhitob'ru, duréihâ wahi na îsihâiba. Ta hâ hâiwa âma romhuri'wa hâ te te sa'êtê âri wamhâ, ma tô pawasisi, miu na wahub u pawasisi ré, 're hâimana mono da. ³Taha da, ma tô oto time, ab're 'rehâ u. Ma tô îré sito. Ma tô îré upto, miu na wahub u daro mono bâ sadawa nhipese na te te 're da'a'râmi tō mono da. Miu na wahub 'râsutu parip si, te za 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para tâma wasihu ni, syry na a'â 're morî da, Satanasî hâ.

⁴Tawamhâ wa tô duré sabu, danhib'apito simasisizém ne 're îdasi'ubumroi mono zé hâ. Âma îsi'ubumroi mono ma, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hâ tâma pisutu za'ra, dahâimanazém na te te 're îda'awaihu'u mono zéb zarina, dama pire na te te dama 're arowairébé mono da, îsadawa para. Tawamhâ wa tô duré 'madâ'â za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're sazei pese za'ra mono 'ru te, da te 're îrânhîhâri za'ra mono norî pê'êzani hâ, tô sena na Zezusihi zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, da te 're îrânhîhâri za'ra mono norî pê'êzani hâ. Ta norî hâ â hawi ropoto siwamnarî âma 're îwata za'ra mono ô. Duré îhâiba 'manharî na romhâiba âma 're îwata za'ra mono ô. Duré â hawi ropoto siwamnarî nhisi na î'uihâ ui'ére' za'ra ô, duré îsib'rata ui'ére' za'ra ô. Ta norî hâ ma tô oto hâiba ré

apâ 're hâimana za'ra. Ma tô tihâiwa'utu za'ra. Tawamhã Cristuhu siré te oto dama pire na te te dama 're roti za'ra, Satanasi hã pawasisi ré, miu na âma îwahub u. ⁵Â hã, 're îdahâiwa'utu 'rata za'ra mono zé. Tawamhã miu na wahub 'râsutu parip si, ma tô daro mono bâ uburé pese 're îdadâ'â za'ra mono hã tahâiwa'utu za'ra ni, dahâiwa'utu 'rata na 're îdahâiwa'utu za'ra mono ô norî hã. Âne wa tô te azabu. ⁶Tawamhã, 're îdahâiwa'utu 'rata za'ra mono norî ma hã, tâma 're rowē uptabi za'ra mono di za. Ta norî hã 're îdadâ'â zahu za'ra mono ne, unhama ro'o u'âsi u, da te 're îdanhamra za'ra mono norî zu 're sisisi mono ô di za. Miu na wahub u te za 'Re îhâimana u'âsi mono ma sasedoti na 're hâimana za'ra, Cristuhu ma zama. Te za duré îsiré dama pire na te te dama 're roti za'ra, miu na wahub u.

**Satanasi, unhama ro'o u'âsi u,
da te îmezé wasu'u**

⁷Tawamhã miu na wahub 'râsutu wapsi, te za Satanasihi ma wasihu ni, 're îsa mono zém hawi oto watobro da. ⁸Tawamhã watobro wamhã, daro mono bâ te za oto te te 're da'a'râmi, sadawa nhipese na. Ti'ai âma hã darom nhisi zahuré hã maparane za oto. Dodi na duré Madodi na darom nhisi zahuré hã. Tame te za Satanasi hã da'râ'otô, dasi'wapé da. Da'ahâ uptabi na te za da'râ'otô. Â poré zaihâ na supara 're îsimi'wara mono ne, da'ahâ uptabi di za.

⁹Tawamhã daro mono bâ te za oto dasiwi romnhitom ni. Da te dasiwi romn-hito wamhã, te za 'ri nho'u hã dasiwi ubu ni, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're îsawi mono hã, îsib'a'uwē norî, îwa 're îhâimana za'ra mono zé hã. Ta norî hã da te dasiwi uprosi da, te za dasiwi ubu ni. Tane nherē, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te za hâiwa hawi uzâ hã sãmra. Te te sãmra wamhã, te za âma da'uprosi,

unhama ro'o na. ¹⁰Tawamhã Wa'uburé hã sadawa nhipese na te te 're îda'a'râmi mono hã te za me ni, unhama ro'o u'âsi u, êtē ro'o nhizédé uzé pire u. Â hawi ropoto siwamnarî norî, da te îwabzur-izéb u te za me ni. Tawamhã tame te za oto te te 're robzépata za'êtē u'âsi za'ra, ône u'âsi.

Âne wa tô te awaihu'u, înhotô 'rowim ne.

**Da te 're îdaza'ré za'ra
mono zé 'râsutu wasu'u**

¹¹Tawamhã wa tô duré 'madâ, danhib'apito simasisizé îrã hã, îsa'êtē uptabi hã. Âma îsãmra hã wa tô duré sabu. Tawamhã uburé uptabi, ma tô ti'a hã ai'utô, hâiwa zama. Marî ô uptabi di oto. Da te 're 'madâ'â zahuré mono ô di oto, ti'a hã hâiwa me. Tâibâ ma tô ai'utôri pese zahuré. ¹²⁻¹³Tawamhã wa tô duré 'madâ'â za'ra, 're îdadâ'â za'ra mono hã, dama îpire norî hã, duré dama îwapu norî hã. Da'upsâtã mono bâ, te aihîni pese danhib'apito simasisizém nho're aimasam ni. Â poré mono bâ, â na 're îdasi'utôri mono norî zama te aimasam ni, adâ 're îhâimana za'ra mono zém hawib zama. Tawamhã îbaihã ahâ na ma tô sôzi za'ra ni, ti'ab ré uburé marî, da te 're îmanharî za'ra mono zém na rob'ui'ére hã, marî îwē na, duré îwasété na zama. Ma tô duré sôzi îbaihã hã, 'Re îhâimana u'âsi mono 'rata za rowē na 're îdahâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi ré hã. Tawamhã îbaihã na da te 're îmanharî wē za'ra mono zéb ui'ére zarina, ma tô da'âma rowairébé za'ra ni. Da te 're îmanharî wasété za'ra mono zéb ui'ére zarina zama, ma tô aihîni pese da'âma rowairébé za'ra ni. ¹⁴⁻¹⁵Tawamhã ni'wam norî hã îbaihã na 're îhâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi, 're îsimi'wara mono zém na îsisi îsimi'wara ô norî hã ma tô sãmra ni, unhama ro'o u'âsi u. (Â hã unhama ro'o u'â

hã maparane âma 're ïdadâ'â zahu za'ra mono zé, te wasu'u.)

'Re ïdadâ'â za'ra mono zé hã tâibâ oto. Duré adâ hã aré 're ïhâimana za'ra mono zé hã, tâibâ duré oto. Ma tô ab're 're sãmra ni, uburé adâ'â norî hã, unhama ro'o u'âsi u. Taha wa, tâibâ oto, adâ 're ïhâimana za'ra mono zé hã.

Âne wa tô, za ïromhâimana mono zé hã te azabu, danhotô 'rowim ne da te 're ïrosawêrê za'ra mono ne.

Hâiwa ïté wasu'u, ti'a ïté wasu'u me

21 Tawamhã wa tô duré 'madâ hâiwa ïté hã, ti'a ïtéb zama. Hâiwa 'rada hã ma tô ai'utôri pese, ti'ai 'rata zama. Â zama ma tô ai'utôri pese.

²Tawamhã wa tô duré 'madâ, 'ri nho'u hã, ïwasédé hã ïwa 're ïhâimana mono ô hã, Zeruzarê ïtém na ïsisi hã. Hâiwa hawi te wei mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono hawi. Pi'ô hã oto mro da, 're ïsi'uza wê uptabi za'ra mono ne, ma we si'ra, 'ri nho'u ïwê uptabi hã. ³Tawamhã dam-reme 'râihã hã wa tô duré wapa, danhib'apito simasisizém hawi we te te ïnharî hã. Âne te we ïma tinha:

— Ma'âpé, waihu'u. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za oto dasiré 're hâimana u'âsi, 'râwi. ïsib'a'uwê te za oto 're dahâimana u'âsi za'ra. Te za tô oto dasiré 're hâimana u'âsi. ïsib'apito za'ra te za oto 're hâimana, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ⁴Te za duré da'atômo u'ô, oto dapê'êzé ô u'âsi 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. 'Re dadâ'â za'ra mono ô di za oto. Duré 're dasiwa'ô za'ra mono ô di za oto. Duré dahâzé, da te 're sépata za'ra mono ô di za oto. E marî wa. Uburé 're ïromhâimana 'rata mono zé hã si'utôri pese wa oto. — Âne ma tô ni'wa tinha, mreime 'râihã na.

⁵Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã danhib'apito simasisizém na ïsãmra hã te ïma tinha, âne:

— Ma'âpé waihu'u. Wa hã wa za tô marî ïté hã te ab'manharî, âhãna hã. — Âne te ïma tinha.

Tawamhã te duré ïma ti'ru:

— Ma'âpé âne âma arob'ui'ééré mono. Âhã wasu'u hã uburé marî ïté hã za te ï'ab'manharî mono na hã, tô sena. Tô sena wa, âhã na da te 're rob'umnhasi za'ra mono sina, da te 're ïzazei pese za'ra mono da na, te za âma ï'arob'ui'ééré mo.

⁶Tawamhã te duré ïma tinha:

— Tâibâ oto. Wa tô te âma a'uwaimrami. Wa hã ïsãna'rata hawimhã marî ô ré hã, wa tô 're ïhâimana u'âsi. Uburé marî hã si'utôri pese nherê, ïsarina ïsi'utôri ô di za, wa hã. Ône u'âsi, wa za 're ïhâimana.

Tawamhã ni'wam norî hã te te 're 'rubu za'ra mono wamhã, wa za â u'â hã te tâma 're ôb za'ra, wa'âbâ âna, da te 're âhuri mono wa, ïsiré rowê na 're ïdanomro u'âsi mono zéb da hã.

⁷Ni'wam norî hã tidâ'âzéb u ïwi sipizari âna, Satanasihi âma te te ï'ai'uté za'ra norî hã ta norî ma, wa za ïsib'apito za'ra 're ïhâimana. ïnhib'a'uwê si te za oto 're hâimana za'ra. ⁸Tane nherê, ni'wam norî hã te za unhama ro'o u'âsi wa'wa 're hâimana u'âsi za'ra, aré da te 're simroi mono pipa te, ïwi 're ïsipizari za'ra mono norî hã, duré te te 're ïzazei utôri za'ra mono norî hã, duré marî ïwasété uptabi na 're ïhâimana wasété za'ra mono norî hã, duré dapãrî'wa norî hã, duré dahâiba na 're ïhâimana wasété za'ra mono norî hã, duré simi'â na 're ïhâimana za'ra mono norî hã, duré romhâiba 'manharî âma ï'upana 're ïwata za'ra mono norî hã, duré sadawa nhipese na 're ïhâimana za'ra mono norî hã. Uburé pese, te za êtê ro'o nhizédé uzé pire wa'wa 're dahâimana u'âsi za'ra, 're ïdahâimana wasété za'ra mono norî hã, unhama ro'o u'âsi wa'wa. Unhama ro'o u'â hã maparane âma 're ïdadâ'â zahu za'ra mono zé, te

wasu'u. — Āne ma tō ĭma rowaihu'u siro, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hā.

Zeruzarē ĭté wasu'u

⁹Tawamhā 7 na hāiwa āma romhuri'wa norī siré hā ma tō misi we ĭtēme 'maimo, 7 na u'awi ré ĭhāimana za'ra norī siré hā, rob'manharī pipa na te te dama 're ĭrob'manharī wasété za'ra mono norī siré hā. Tawamhā āne te ĭzatō:

— We ĭsiré aimorī, Pone'ērebā mro da hā sabu da. — Āne te ĭzatō.

¹⁰Tawamhā 'Re ĭhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō duré aimawi ĭ'uihā pi'ra. Te te ĭ'uihā pi'rai wa, wa tō duré aimawi ĭhāiba. Taha pari, ma tō hāiwa āma romhuri'wa hā ĭzaprō, ētē 'rāihā za'ētē uptabi u, ĭrāihā uptabi u. Te te ĭzaprōni wamhā, Zeruzarē ĭté hā wa tō 'madā, marī ĭwasédé hā ĭwa 're ĭhāimana mono ō hā, hāiwa hawi we te te ĭsi'ra, 'Re ĭhāimana u'āsi mono hawi. ¹¹'Re ĭhāimana u'āsi mono nhimirowa'a na, te 'ri nho'u hā tirowa'a za'ētē. Ĕtē'ubuzi zarob'a si'ubuzi ne, ma ai'ubuzi, 'ri nho'u hā. ¹²⁻¹³Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra hā 'rāihā uptabi di. 'Ridawa ĭsa'ēne hā 12 na ĭhāiba hā. Bātā pusizém niwīmhā si'ubdatō 'ridawa ĭsa'ēne hā, duré bātā zasizém niwīmhā si'ubdatō 'ridawa ĭsa'ēne hā. Duré hāiwa'a're nhimire niwīmhā, si'ubdatō. Duré hāiwa'a're nhimi'e niwīmhā si'ubdatō, 'ridawa ĭsa'ēne hā. Uburé hā 12 na ĭhāiba hā. Duré 'ridawa za'ētē mono bâ te hāiwa āma 'Re ĭhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā misi si simasa, 'ridawa 'madâ'ā'wa norī hā. Duré 'ridawa za'ētē mono bâ rob'ui'ééré hā misi si, Izarazéhé 'ra nhisi mono na rob'ui'ééré hā, 12 na ĭ'ra nhisi mono na rob'ui'ééré hā. ¹⁴Duré wa'ra nhana'rata uparizé mono hā ētē tōmo wawē topa hā 12 na ĭhāiba hā. Taha na 12 na Pone'ērebā zadawa wasu'u'wa norī nhisi

mono hā. Misi si āma ĭsisi ui'ééré mono hā.

¹⁵Tawamhā hāiwa āma romhuri'wa hā te te ĭma ĭnharī hā te wedehu waré ne hā 're ti'ā, marī pibuzé hā, ētē'ubuzi pré oru 'manharī hā. 'Ri nho'ōmo zadaré te te āma ĭpibuzéb da hā te 're ti'ā, duré 'ridawa ĭsa'ētē mono pibuzéb da zama, duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra pibuzéb da zama. ¹⁶Tawamhā 'ri nho'ōmo zadaré te te pibui mono wamhā, ĭsasé're mono hā aiwapsi ma wairébé, ti'ai pibuzém na ĭpibuzé mono hā. ĭna're pibuzé mono hā aiwapsi ma wairébé. Duré ĭ'a're mono pibuzé hā aiwapsi ma wairébé, duré ĭsi-hāi mono hā. Uburé pese aiwapsi ĭpibuzé mono hā. Āne ĭpibuzé mono hā, 2200 na ti'ai pibuzém na ĭna're pibuzé mono hā duré ĭ'a're pibuzé mono hā, duré ĭsihāi pibuzé mono hā. ¹⁷Tawamhā ma tō duré pibu, wa'ra hā ĭsimi'rāmi na hāza'ōtō zō. Te te pibui wamhā, 64 na ĭpibuzé hā. Ti'ai āma da te 're ĭropibu za'ra mono zéb za'ratazéb zarina, ĭpibuzé hā. ¹⁸Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra hā ētē'ubuzi zarob'a na ĭmanharī hā. Duré 'ri nho'u hā oru uptabi na si 'ri mono hā, aimawi na wazari āna. Aiwa simhi ne hā sarob'a uptabi di duré. ¹⁹⁻²⁰Duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra nhana'rata uparizé mono wazarimhā, misi si ētē'ubuzi wa'ābā za'ētē mono hā ĭwamri mono bâ. 12 na ētē'ubuzi wa'ābā za'ētē mono hā, ĭwamri mono bâ, ĭto pré wamri mono bâ, duré ĭtob'uzé wamri mono bâ. ²¹Duré 12 na 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'ridawa za'ētē mono hā, a'é tōmo wawē ne ĭtob'a 'manharī mono hā, misi si. Duré 'ri nho'ōmo 'ri wa'wa 'ri nhi'rity wawē hā ētē'ubuzi pré oru uptabi na ĭmanharī hā, ĭwazari ō na. Aiwa simhi ne sarob'a uptabi di.

²²Tawamhā 'ri nho'ōmo āma 'Re ĭhāimana u'āsi mono āma 're ĭdawata za'ra mono zé hā te ĭwa sāmri ō di. Rob-aba di. Uburé Danhib'apito uptabi hā, 'Re ĭhāimana u'āsi mono ĭwaihu'u pe hā,

duré Pone'ërebâi me oto 'râwi da'rata 're hâimana u'âsi zahuré mono na dâ'âsina, isôrôwa hã oto hâimana ô di. ²³ Duré 'ri nho'ômo na hã bâdâ te te 're rob'uiwê mono ô di za oto, a'amo zama. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirowa'a na te za oto te te 're rowa'a, Pone'ërebâ nhimirowa'a na zama. ²⁴ Tawamhã daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî hã te za isimirowa'a na 're dahâimana za'ra. Duré dama ipire za'ra norî hã te te 're ida'madâ'â za'ra mono norî hã te za tinhibro hã ahâ uptabi na 'wasa, 'ri nho'u itêb u. ²⁵ Tawamhã duré 'ridawa za'ëtê mono hã 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'ridawa za'ëtê mono hã te za 'ridawa haré 're simasab u'âsi, ône u'âsi sitob âna. Tame oto 're mara waihu'u mono ô wa, te za 'ridawa haré 're simasab u'âsi. ²⁶ Tawamhã daro mono bâ te za danhibro hã 'wasari ni, 'ri nho'u itêb u. Uburé dawaihu'u pese na romhuri pese zéb ré, te za asisi ni. ²⁷ Tawamhã marî ïwasédé hã da te 'mazasi za'ra ô di za. Duré 're idahâimana wasété za'ra mono norî hã, duré 're idazadawa nhipese za'ra mono norî hã itême 're danhisisi waihu'u mono ô di za oto. Ibaihã na 're idahâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi 're isimi'wara mono zém na, isisi, 're isimi'wara mono norî si, te za itême 're sisisi, Pone'ërebâ te na isisi ui'éré ré mono hã.

Âne romnhowa ïromhâimana mono hã, te ï'azabui mono hã.

22 Tawamhã hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, tô ô hã ma tô duré ïzaprô, â u'â hã te 'madâ'â da. Â u'â hã da te 're âhuri mono wa, dato sina 're idanomro u'âsi mono zé hã. Simhi zarob'a uptabi ne â zarob'a uptabi di, â u'â hã. Panho'u 're ipraba za'ra mono ne, te 'Re ihâimana u'âsi mono norî simasisizéb zahâpâ hawi tipraba, Pone'ërebâi me. ² 'Ri nho'ômo wa'wa, 'ri nhi'ridi inomro wa'wa, te tipraba. Duré wede hã â praba

zaihã si'uiwa na isâna'rata si'uiwa hã te tame 're sa, ï'rã hã da te 're huri mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata, dato sina 're idanomro u'âsi mono zé hã. A'amo sidâpâsi ï'râzé hã. Wahub sidâpâsi te 're rãi u'âsi. Duré isu hã daro mono bâ apâ âma 're idazéptâ'â za'ra mono zéb da hã. ³ Duré marî ïwasédé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ïawê'ô pese mono hã, iwa 're hâimana za'ra mono ô di za, 'ri nho'ômo âma hã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're ida'awê'ô pese mono hã iwa 're dahâimana za'ra mono ô di za.

Taha wa, 'Re ihâimana u'âsi mono norî simasisizé hã te za 're hâimana, Pone'ërebâi me, danhib'apito simasisizém ne hã, te te âma 're ida'ab'madâ'â u'âsi zahuré mono zéb da hã. Taha wa, te za isib'a'uwê norî hã âma 're wata u'âsi za'ra. ⁴ Te za duré ïubu hã te te siwi 're 'madâ'â u'âsi za'ra. Duré isisi na uihã ui'éré ré, te za 're hâimana za'ra. ⁵ Tamemhã 're mara waihu'u mono ô di za. 'Re robra waihu'u mono ô dâ'âsina, rob'uiwézém na da te 're rob'uiwê za'ra mono ô di za oto. Duré bâdâ hã te te 're rob'uiwê mono ô di za oto. Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono si te za te te dama 're rowa'a. Tawamhã isib'a'uwê norî hã te za isadawa para pire na 're hâimana u'âsi za'ra, ône u'âsi.

Âne romhã ré ïromhâimana mono hã, ïnhotô 'rowim ne, te ï'azabui mono hã, duré te ïawaihu'u mono hã.

Zezusi apâ we timorizém na te te sina idapo're pu'uzé wasu'u

⁶ Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa hã tô ô hã te duré ïma tinha, âne:

— Âhã wasu'u hã tô sena. Tô sena wa, te za rob'umnhasi sina da te 're sazei pese za'ra, da te 're wawã za'ra mono âna. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te ti-zadawa wasu'u'wa norî ma, Tipê'ezani

hã te te tãma 're anhomri, taha na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô hâiwa âma tãma ïromhuri'wa hã we ïzatô, tô sena za ïromhâimana mono zém na te aima awaihu'u sirômo mono da, duré ïnhipai u ïsib'a'uwē nori ma, te aima ïawaihu'u mono zéb zarina tãma waihu'u za'ra mono da. — Æne hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô ïma waihu'u.

⁷Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô wapa, tizazei'wa nori te te ïpo're pu'uzé hã. Æne te tinha:

— Ma'ãpé, waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei mori su apã. Æhã wasu'u hã tô sena, ïbaihã na za ïromhâimana mono zém na rob'ui'ére hã ni'wa hã te te 're wapari pese mono wamhã, tãma 're rowē u'âsi mono di za. — Æne te tinha, Zezusi hã.

⁸Wa hã Zuwã hã wa tô ãne uburé marĩ hã te awapari. Wa tô duré ãne te ab'madã'ã. Tawamhã ãne te awapari mono pari, duré ãne hã te ab'madã'ã mono pari, wa tô hâiwa âma romhuri'wai papara aime, âma ïwata da, za ïromhâimana mono zém na te te ïma ïawaihu'u mono ãma. ⁹Tane nherē, te sina ïuwati, âma ïwata tô da. Æne te ïma tinha:

— Tô'ã. Æne 'manharĩ tô. Wa hã asine, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, wa 're ïhâimana, duré asisãnawã nori ne hã, ïwasu'uwē na te te dama 're ïsadawa wasu'u za'ra mono nori ne hã. Duré ãhã wasu'u na ï'arob'ui'ére mono wapari pese 'wa nori ne hã wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Taha wa, ma'ãpé 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si 're ai-wata u'âsi mono. — Æne te ãma ïwada'u.

¹⁰Tawamhã te duré ïma tinha, ãne:

— Æhã wasu'u hã za ïromhâimana mono zém na ï'arob'ui'ére mono hã asima sawi ô di za. Æma ronomro ô ré, za romhâimana mono na dã'asina, te za sô'awi dama 're ïawaihu'u mo.

¹¹Æne na za romhutu na ïromhâimana mono zém na dama 're awaihu'u mono nherē, ni'wam nori hã tiwasété si ône haré te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono wamhã, ôhõ na si âma 're hâimana za'ra mono tô. Duré ni'wam nori hã tihâiba na 're hâimana siwamnarĩ u'âsi za'ra mono wamhã, ôhõ na si âma 're hâimana u'âsi za'ra mono tô duré, rob'rãsutu u hã. Duré ni'wam nori hã te te 're 'manharĩ wē u'âsi za'ra mono wamhã, wē u'âsi âma 're hâimana u'âsi za'ra mono. Duré ni'wam nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si 're nomro u'âsi mono wamhã, tô ôhõ na si 're nomro u'âsi mono tô, rob'rãsutu u hã. — Æne hâiwa âma romhuri'wa hã ma tô ïma waihu'u.

¹²Tawamhã Zezusihi mreme hã wa tô duré wapa, tizazei'wa nori te te ïpo're pu'uzé hã. Æne te tinha:

— Ma'ãpé waihu'u pese za'ra wa'aba. Wa za wei mori su apã. We ïmori wamhã, ïnhimipawa'ãbãzé hã wa za we ïsire' ti'ã, da te ïma 're ïromhuri wē za'ra mono zéb zarina te ãma da'apawa'ãbã mono da. ¹³Wa hã duréihã marĩ ô ré hã wa tô 're ïhâimana. Uburé marĩ hã si'utõri pese nherē, ïsarina ïsi'utõri ô di za wa hã. Ône u'âsi, wa za 're ïhâimana u'âsi. — Æne Zezusihi mreme, te ïwapari hã.

¹⁴Duré, ni'wam nori hã uza hãirã da, ti'uza te te 're ï'upsõĩ pese za'ra mono hã, ta nori ma si tãma 're rowē up-tabi za'ra mono di za. Tane tiwasété wi, 're ïsipizari za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, ïwasédé te te tãma 're ï'a'upsõĩ mono zé, te wasu'u, ï'uza hãirã hã. Ta nori si te za rob'rãĩ u'ã hã te te 're huri, da te 're huri mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata ãma 're ïdanomro u'âsi mono zé hã. Ta nori si te za duré ône haré 'ri nho'õmo u 're sisisi, 'ridawa za'ëté na, ni'wa te te tiwi sitob za'ra ãna. ¹⁵Ni'wam nori si 'ri nho'õmo u 're sisisi waihu'u mono ô di za, marĩ

ĩwasété uptabi na 're ĩdahâimana wasété uptabi za'ra mono norĩ hã, duré simi'â na 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã, duré dahâiba na 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré dapârĩ'wa norĩ hã, duré romhâiba 'manharĩ âma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono upana 're ĩdawata za'ra mono norĩ hã, duré sadawa nhipese ze te, uburé dama 're ĩsadawa nhipese za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã 're sisisi waihu'u mono ô di za, 'ri nho'ômo u hã.

¹⁶Tawamhã Zezusihĩ mreme hã wa tô duré wapa. ãne te ĩma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa tô hãwa âma ĩma romhuri'wa hã we atême satô, ã hã te ĩawaihu'u mono hã te te aima awaihu'u mono da, 'ri nho'ômo mono bâ ĩzazei'wa norĩ, siré 're ĩsi'rã'ôtô u'âsi mono norĩ ma, awaihu'u mono da, ĩsipai u. Wa hã apito Dawihi nhihudu, za ĩsine ĩpire na te 're ĩda'ab'madâ'â mono da hã. Wa hã awē u, wasi wawē 're ro'o pese mono ré, da'âma 're ĩawē za'ra mono ne, wa za romhâi-manazép té, te dama 're apisutu, ĩmama nhĩb'a'uwē norĩ ma. — ãne te duré ĩma siwasu'u, Zezusi hã.

¹⁷'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã te Pone'ērebâi mro da me, dazô 're hãrâ u'âsi zahuré, ãne:

— We 're anomro aba mono, â u'âsi u. — ãne te dazô 're hãrâ u'âsi zahuré.

Tawamhã ni'wam norĩ hã ãne hã te te 're waparĩ za'ra mono wa, â u'âsi u 're nomro mono wamhã, te za duré ĩhãrâ zahuré na dazô 're hãsi u'âsi.

Da te 're 'rubu za'ra mono wa, da te 're ĩâhuri mono ne, ni'wam norĩ hã te te sima 're wē za'ra mono wamhã, te za tô â u'âsi u 're nomro, te te 're âhuri u'âsi mono da, wa'âbã âna. Â u'â hã da te 're âhuri mono wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩdanomro u'âsi mono zé.

Zuwã, te te dama âma ĩrob'ui'éré 'rãsutu zé wasu'u

¹⁸Wa hã Zuwã hã, wa za oto âma aipo're pu'u sirômo za'ra wa'wa ĩmreme pire na, âhã wasu'u na, ã ĩbaihã na, za ĩromhâimana mono zém na te ĩ'arob'ui'éré mono hã, 're ĩwaparĩ za'ra wa'aba mono norĩ hã. Ni'wam norĩ hã âhã wasu'u hã siwa'ru sihawim na te te âma 're sa'ëtē za'ra mono wamhã, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're hã za'ra, ã ĩbaihã na te te dama 're ĩrob'manharĩ pipa mono zé ĩsimi'wara mono zarina. Taha na, te za te te tãma 're sa'ëtē za'ra, ĩ'ahãri hã. ¹⁹Duré ni'wam norĩ hã âhã wasu'u hã za ĩromhâimana mono zém na te ĩ'arob'ui'éré mono hawimhã tô senai ô newa, te te 're sani za'ra mono wamhã, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã rob'rãĩ u'â hã te te tiwi 're sawi za'ra, te te dame 're huri tô mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata rowē na 're danomro u'âsi tô mono da. Te za duré 'ri nho'u ĩté hã ĩwē uptabi hã te te tiwi 're sawi za'ra, ĩwasédé hã ĩwa 're ĩhâimana mono ô hã. Âhã na, wa tô ã ĩbaihã na âma rob'ui'éré pa, ã 'ri nho'ômo na hã, duré rob'rãĩ u'âsi na hã.

²⁰Tawamhã Zezusi hã te duré ĩrême ma siwasu'u, ã te âma ĩ'arob'ui'éré mono na te te ĩma ĩawaihu'u mono 'wa hã. ãne te siwasu'u:

— Tô sena, wa za wei morĩ su apã. — ãne te siwasu'u.

Tane tô. Wanhib'apito Zezusi apã we aimorĩ su'u tô.

²¹Wa hã Zuwã hã wa za oto asawi za'ra wa'wa, ĩrême ma. Wa ĩsima te 're aiwē u'âsi za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezusi te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono da, duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ãne wa ai'âma te 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'wa.